

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

HASAN BİN ABDURRAHMAN'IN
“TERCEME-İ MÂ-LÂ TES'İET TABİB CEHLEHU” ADLI ESERİ
[1B-100A] (DİLBİLGİSİ İNCELEMESİ - ÇEVİRİ YAZILI METİN - DİZİN)

DOKTORA TEZİ
Muharrem BAYRAK
1700000457

Ana bilim Dalı: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Programı: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ

EKİM 2021

T.C.
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

HASAN BİN ABDURRAHMAN'IN
“TERCEME-İ MÂLÂ TES'İET TABİB CEHLEHU” ADLI ESERİ
[1B-100A] (DİLBİLGİSİ İNCELEMESİ - ÇEVİRİ YAZILI METİN - DİZİN)

DOKTORA TEZİ
Muharrem BAYRAK
1700000457

Ana bilim Dalı: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Programı: TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: Eylül 2021
Tezin Savunulduğu Tarih: Ekim 2021

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ
Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Vahit TÜRK
Prof. Dr. Mesut ŞEN
Prof. Dr. İdris Nebi UYSAL
Doç. Dr. Uğur GÜRSU

EKİM 2021

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasında Hasan bin Abdurrahman tarafından kaleme alınan *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* adlı üç yüz doksan beş varaklık eserin ilk yüz varaklık kısmı incelenmiştir. XVI. yüzyıl tıp metinlerinden *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû*, XIV. yüzyılda yaşadığı bilinen Yusuf bin İsmail İlyas el-Hûyî el-Bağdâdî el-Kutubî el-Şafî'nin *Mâlâ Yeseu't-Tabîb* isimli eserinin III. Murad dönemi Osmanlı Divân-ı Âlî kâtibi Hasan bin Abdurrahman'ın bazı ilavelerle kaleme aldığı önemli bir tercüme eserini oluşturmaktadır.

Hasan bin Abdurrahman'ın mukaddimedeki ifadesine göre eserin tercümesi sırasında Hoca Sadettin ile Tabîb Sinan Efendi'nin yardımlarını görmüş, kitabın Bakkalzâde Molla Muhyiddin'in önünde okunduğu beyan edilmiştir.

Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû, bitkisel ürünler ve tedavi şekilleri konularını içermesi bakımından gerek tıp tarihi gerekse geleneksel ve tamamlayıcı tıp alanlarındaki araştırmalara ışık tutacak niteliğe sahip önemli bir kaynak eser olmakla birlikte botanik, eczacılık ve halk hekimliği alanlarında referans noktası olarak değerlendirilebilecek özelliktedir.

Bu eserin tarihî değerinin yanı sıra asıl çalışma alanımız olan Türk diliyle ilgili özelliklerinden bahsetmek gerekirse şunlar söylenebilir: XVI. yüzyılda kaleme alınan bu eser, Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş devrinin özelliklerini yansıtmaları bakımından üzerinde yapılacak çalışmalara önemli katkılar sunacaktır. Bu açıdan üzerinde çalıştığımız *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* isimli eser, Türkçe bitki, ilaç, tedavi ve yer adları ile ilgili zengin bir terim ve söz varlığını içermektedir.

Çalışmamızda eserin 1b-100a varakları arasındaki bölümünü çeviri yazı ile latin harflerine aktardıktan sonra bu bölümün ses, biçim, yazım ve söz varlığı ile ilgili özelliklerine değinip dizin kısmını ekleyerek çalışmamızı sonlandırdık. Ayrıca eserin diğer kısımları da araştırmacılar tarafından doktora tezi olarak çalışılmaktadır. Söz konusu çalışmaların tamamlanmasıyla birlikte ortaya çıkacak veriler, Türklük bilimine bir el yazması eserin bilimsel metninin kazandırılmasını sağlamış olmakla

birlikte Türkçenin bilim dili olarak kullanıldığını göstermesi bakımından da kayda değer olacaktır.

Türk kültür ve bilimine mütevazı bir çalışmayla katkıda bulunmak amacıyla çıkmış olduğum bu yolda engin bilgi ve birikimlerinden istifade ettiğim saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ'a yürekten minnet ve şükranlarımı arz ederim.

Tez izleme komitesinde yer alan, bilgi, deneyim ve yol göstericiliği ile bizleri aydınlatan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Vahit Türk'e; yine tez izleme komitesinde yer alan, çalışma süresince desteğini gördüğüm saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mesut Şen'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak beni bugünlere getiren kıymetli anne ve babama, bu süreçte desteğini hiç esirgemeyen sevgili eşime, onlarla geçireceğim zamanın azalmasına rıza gösteren tüm arkadaşlarıma, minnettarlıklarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Muharrem BAYRAK
Ekim 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ	xii
ÖZET	xiii
ABSTRACT	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. XVI. Yüzyıl Tıp Eserlerine Genel Bir Bakış	2
1.1.1. Alâim-i Cerrâhîn	3
1.1.2. Dürr-i Manzum	3
1.1.3. Mecmâü'l-Mücerrebât	3
1.1.4. Menâfiü'n-Nâs	4
1.1.5. Rebûi's-Selâme	4
1.1.6. Terceme-i Mucizü'l-Kânûn fi't-Tıbb	4
1.1.7. Terceme-i Müfredât	4
1.1.8. Terceme-i Risâle-i Bih-i Çînî	4
1.1.9. Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî	4
1.2. Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû	5
1.3. Hasan bin Abdurrahman	6
2. DİL İNCELEMESİ	7
2.1. Yazım Özellikleri	7
2.1.1. Arapça-Farsça ve Diğer Alıntı Sözcüklerin Yazımı	7
2.1.2. Arapça ve Farsça Yapılı Tamlamaların Yazımı	8
2.1.3. Bazı Ünlü ve Ünsüzlerin Yazımı	9
2.1.3.1. Kapalı ê'nin Yazımı	9
2.1.3.2. Medli Elifin (İ) Yazımı	9
2.1.3.3. Ünlülerin Yazımı	9
2.1.3.3.1. a Ünlüsünün Yazımı	9
2.1.3.3.2. e Ünlüsünün Yazımı	10
2.1.3.3.3. ı/i Ünlülerinin Yazımları	10
2.1.3.3.4. o/ö Ünlülerinin Yazımları	11
2.1.3.3.5. u/ü Ünlülerinin Yazımları	11
2.1.3.4. Ünsüzlerin Yazımları	12
2.1.3.4.1. c/ç Ünsüzlerinin Yazımı	12
2.1.3.4.2. g/k Ünsüzlerinin Yazımı	12
2.1.3.4.3. ğ/k Ünsüzlerinin Yazımı	12
2.1.3.4.4. ñ Ünsüzünün Yazımı	13
2.1.3.4.5. p Ünsüzünün Yazımı	13
2.1.3.4.6. s Ünsüzünün Yazımı	13
2.1.4. Harekelerin Yazımı	14
2.1.4.1. Tenvinin Yazımı	14
2.1.4.2. Türkçe Sözcüklerde Şedde Kullanımı	15
2.1.5. Bazı Sözcük ve Eklerin Yazımları	15
2.1.5.1. de Bağlacının Yazımı	16
2.1.5.2. ki Bağlacının Yazımı	16
2.1.5.3. için Edatının Yazımı	17

2.1.5.4.	ile Edatının Yazımı	17
2.1.5.5.	i- Cevher Fiilinin Yazımı	17
2.1.5.6.	ne Edatının Yazımı.....	18
2.1.5.7.	kadar Sözcüğünün Yazımı	18
2.1.5.8.	sonra Sözcüğünün Yazımı	18
2.1.6.	Zamir n'sinin Yazımı.....	19
2.2.	Ses Bilgisi	19
2.2.1.	Ses Uyumları.....	19
2.2.1.1.	Ünlü Uyumları	19
2.2.1.1.1.	Kalınlık-İncelik Uyumu	20
2.2.1.1.2.	Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu.....	20
2.2.1.2.	Ünsüz Uyumları.....	21
2.2.2.	Ses Değişmeleri.....	21
2.3.	Şekil Bilgisi	29
2.3.1.	İsimler	29
2.3.1.1.	İsim Çekim Ekleri	29
2.3.1.1.1.	Çokluk Eki	29
2.3.1.1.2.	İyelik Ekleri.....	30
2.3.1.1.3.	Hâl Ekleri	31
2.3.1.1.3.1.	İlgi (Tamlama) Hâli Eki: +(n)Uñ.....	31
2.3.1.1.3.2.	Belirtme Hâli Eki: +(y)İ,+n	31
2.3.1.1.3.3.	Yönelme Hâli Eki: +(y)A	32
2.3.1.1.3.4.	Bulunma Hâli Eki: +dA.....	32
2.3.1.1.3.5.	Ayrılma Hâli Ekleri: +dAn.....	32
2.3.1.1.3.6.	Vasıta Hâli Eki: +(İ)n, +(İ)A, +IA	32
2.3.1.1.3.7.	Eşitlik Hâli Eki: +CA, +CE.....	33
2.3.1.1.3.8.	Yön Ekleri: +rA, +ArU ₂	33
2.3.1.2.	İsim Yapım Ekleri.....	34
2.3.1.2.1.	İsimden İsim Yapan Ekler.....	34
2.3.1.2.1.1.	+acuk	34
2.3.1.2.1.2.	+AĞ	34
2.3.1.2.1.3.	+An.....	34
2.3.1.2.1.4.	+CA	34
2.3.1.2.1.5.	+CAĞ	34
2.3.1.2.1.6.	+CI.....	35
2.3.1.2.1.7.	+CUĞ	35
2.3.1.2.1.8.	+daş	35
2.3.1.2.1.9.	+di.....	35
2.3.1.2.1.10.	+düz	35
2.3.1.2.1.11.	+ıl.....	36
2.3.1.2.1.12.	+In.....	36
2.3.1.2.1.13.	+lAyIn.....	36
2.3.1.2.1.14.	+IİK.....	36
2.3.1.2.1.15.	+IU	37
2.3.1.2.1.16.	+mİş	37
2.3.1.2.1.17.	+(İ)ncİ ²	37
2.3.1.2.1.18.	+rAk.....	37
2.3.1.2.1.19.	+sUz.....	38
2.3.1.2.2.	Fiilden İsim Yapan Ekler	38
2.3.1.2.2.1.	-(A)ğ	38

2.3.1.2.2.2.	-dU	38
2.3.1.2.2.3.	-ğAn	38
2.3.1.2.2.4.	-ĞU	39
2.3.1.2.2.5.	-Gun	39
2.3.1.2.2.6.	-Im	39
2.3.1.2.2.7.	-In	39
2.3.1.2.2.8.	-(U)k	39
2.3.1.2.2.9.	-mA	40
2.3.1.2.2.10.	-maz	40
2.3.1.2.2.11.	-men	40
2.3.1.2.2.12.	-mur	40
2.3.1.2.2.13.	-T	40
2.3.1.2.2.14.	-U	40
2.3.1.2.2.15.	-(y)I ² cI ²	41
2.3.2.	Fiiller	41
2.3.2.1.	Fiil Çekim Ekleri	41
2.3.2.1.1.	Zaman Ekleri	41
2.3.2.1.1.1.	Görülen Geçmiş Zaman Eki: -dU	41
2.3.2.1.1.2.	Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki: -mI ₂ ş	41
2.3.2.1.1.3.	Geniş Zaman Eki: -(V)r	42
2.3.2.1.1.4.	Gelecek Zaman Ekleri	42
2.3.2.1.2.	Tasarlama Ekleri	42
2.3.2.1.2.1.	İstek Eki: -(y)A	42
2.3.2.1.2.2.	Gerekliklik Kipi	43
2.3.2.1.2.3.	Şart Kipi: -sA	43
2.3.2.1.2.4.	Emir Kipi Ekleri	44
2.3.2.1.3.	Şahıs Ekleri	44
2.3.2.1.3.1.	Teklik 1. Şahıs Eki: -m	44
2.3.2.1.3.2.	Teklik 3. Şahıs Eki: -ø	44
2.3.2.1.3.3.	Çokluk 1. Şahıs Eki: -U ₂ z	44
2.3.2.1.3.4.	Çokluk 3. Şahıs Eki: -lAr	45
2.3.2.2.	Fiil Yapım Ekleri	45
2.3.2.2.1.	Fiilden Fiil Yapan Ekler	45
2.3.2.2.1.1.	Çatı Ekleri	45
2.3.2.2.1.1.1.	Dönüşlülük Ekleri	45
2.3.2.2.1.1.1.1.	-(I)n-	45
2.3.2.2.1.1.2.	Edilgen Ekleri	45
2.3.2.2.1.1.2.1.	-(I)l-	45
2.3.2.2.1.1.2.2.	-(I)n-	45
2.3.2.2.1.1.3.	Ettirgen Ekleri	46
2.3.2.2.1.1.3.1.	-t-	46
2.3.2.2.1.1.3.2.	-dUr-	46
2.3.2.2.1.1.3.3.	-It-	46
2.3.2.2.1.1.3.4.	-Ar-	46
2.3.2.2.1.1.3.5.	-Ur-	46
2.3.2.2.1.1.4.	İşteşlik	47
2.3.2.2.1.1.4.1.	-ş-	47
2.3.2.2.2.	İsimden Fiil Yapan Ekler	47
2.3.2.2.2.1.	+A-	47
2.3.2.2.2.2.	+Al-	47

2.3.2.2.2.3. +(A)r-	47
2.3.2.2.2.4. +DA-	47
2.3.2.2.2.5. +IA-	47
2.3.2.2.2.6. +sA-	48
2.3.2.3. Birleşik Fiiller	48
2.3.2.3.1. İsim+Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar	48
2.3.2.3.1.1. it-	48
2.3.2.3.1.2. ol-	48
2.3.2.3.1.3. eyle-	49
2.3.2.3.1.4. yap-	49
2.3.2.3.2. Fiil+Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar	49
2.3.2.3.2.1. Süreklilik	49
2.3.2.3.2.2. Yeterlilik	50
2.3.3. Cevher Fiili	50
2.3.3.1. Birleşik Çekimler	50
2.3.3.1.1. Hikâye	51
2.3.3.1.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi	51
2.3.3.1.2. Şart	51
2.3.3.1.2.1. Geniş Zamanın Şartı	51
2.3.4. Fiilimsi Ekleri	51
2.3.4.1. İsim-Fiiller	51
2.3.4.1.1. -mAĞ	51
2.3.4.1.2. -mA	52
2.3.4.2. Sıfat-fiiler	52
2.3.4.2.1. Gelecek Zaman Sıfat-fiil Eki	52
2.3.4.2.1.1. -(y)AcAĞ	52
2.3.4.2.2. Geniş Zaman Sıfat-fiil Ekleri	52
2.3.4.2.2.1. -(y)An	52
2.3.4.2.2.2. -mAz	53
2.3.4.2.3. Görülen Geçmiş Zaman Sıfat-fiil Eki	53
2.3.4.2.3.1. -dUĞ	53
2.3.4.2.4. Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat-fiil Eki	53
2.3.4.2.4.1. -mİş	53
2.3.4.3. Zarf-fiil Ekleri	54
2.3.4.3.1. Zaman Zarf-fiil Ekleri	54
2.3.4.3.1.1. -(y)İcAĞ	54
2.3.4.3.1.2. -(y)İncA	54
2.3.4.3.1.3. -mAdİn	54
2.3.4.3.1.4. -dUkda	54
2.3.4.3.1.5. -mAzdAn	55
2.3.4.3.2. Hâl Zarf-fiil Ekleri	55
2.3.4.3.2.1. -ken	55
2.3.4.3.2.2. -(y)V	55
2.3.4.3.2.3. -dUkça	55
2.3.4.3.3. Bağlama Zarf-fiil Ekleri	55
2.3.4.3.3.1. -(y)Up	55
2.3.5. Sıfatlar	56
2.3.5.1. Niteleme Sıfatları	56
2.3.5.2. Belirtme Sıfatları	56
2.3.5.2.1. İşaret Sıfatları	56

2.3.5.2.2. Sayı Sıfatları.....	57
2.3.5.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları	57
2.3.5.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları.....	57
2.3.5.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları	57
2.3.5.2.2.4. Belgisiz Sıfatlar	57
2.3.5.2.2.4.1. bir	57
2.3.5.2.2.4.2. ba'zı	57
2.3.5.2.2.4.3. her	57
2.3.5.2.2.4.4. çok.....	57
2.3.5.2.2.4.5. birkaç	58
2.3.5.2.2.5. Soru Sıfatlar.....	58
2.3.5.2.2.5.1. ne	58
2.3.5.2.2.5.2. niçe.....	58
2.3.6. Zarflar	58
2.3.6.1. Yer-Yön Zarfları	58
2.3.6.1.1. yukarı.....	58
2.3.6.1.2. aşağı.....	58
2.3.6.2. Zaman Zarfları	59
2.3.6.2.1. yarındası	59
2.3.6.2.2. gice	59
2.3.6.2.3. gündüz	59
2.3.6.2.4. giç	59
2.3.6.2.5. şabâh.....	59
2.3.6.2.6. kışın.....	59
2.3.6.3. Niteleme Zarfları.....	59
2.3.6.4. Azlık-Çokluk Zarfları	60
2.3.6.4.1. az	60
2.3.6.4.2. çok.....	60
2.3.6.4.3. eksük	60
2.3.7. Zamirler.....	60
2.3.7.1. Şahıs Zamirleri.....	61
2.3.7.1.1. Teklik 1. Şahıs Zamiri: ben	61
2.3.7.1.2. Teklik 3. Şahıs Zamiri: ol, an.....	61
2.3.7.1.3. Çokluk 1. Şahıs Zamiri: biz.....	61
2.3.7.1.4. Çokluk 3. Şahıs Zamiri: anlar	61
2.3.7.2. İşaret Zamirleri.....	61
2.3.7.2.1. an, anlar	61
2.3.7.2.2. bu, bunlar.....	62
2.3.7.2.3. ol.....	62
2.3.7.2.4. şol	62
2.3.7.2.5. şu, şunlar	62
2.3.7.3. Belirsizlik Zamirleri.....	62
2.3.7.3.1. biri, birisi, her biri, her birisi	62
2.3.7.3.2. cümle.....	63
2.3.7.3.3. her kim	63
2.3.7.3.4. her ne.....	63
2.3.7.3.5. kaçkırı.....	63
2.3.7.4. Dönüşlülük Zamiri	63
2.3.7.5. Soru Zamiri	64
2.3.7.5.1. kim.....	64

2.3.7.5.2. ne.....	64
2.3.8. Edatlar.....	64
2.3.8.1. Bağlama Edatları.....	64
2.3.8.1.1. Sıralama Edatları.....	64
2.3.8.1.1.1. dağı.....	64
2.3.8.1.2. ve.....	65
2.3.8.2. Denkleştirme Edatları.....	65
2.3.8.2.1. veya.....	65
2.3.8.2.2. veyāhūd.....	65
2.3.8.2.3. ya.....	65
2.3.8.2.4. yāhūd.....	65
2.3.8.3. Cümle Başı Edatları.....	66
2.3.8.3.1. ammā.....	66
2.3.8.3.2. ancak.....	66
2.3.8.3.3. belki.....	66
2.3.8.3.4. eger.....	66
2.3.8.3.5. hattā.....	66
2.3.8.3.6. illā.....	67
2.3.8.3.7. lākin.....	67
2.3.8.3.8. meger.....	67
2.3.8.3.9. nitekim.....	67
2.3.8.3.10. şöyle ki.....	67
2.3.8.3.11. zīrā.....	67
2.3.8.4. Sona Gelen Edatlar.....	68
2.3.8.4.1. dA.....	68
2.3.8.4.2. dağı.....	68
2.3.8.4.3. degül.....	68
2.3.8.4.4. ise.....	68
2.3.8.4.5. ki.....	68
2.4. Söz Varlığı.....	69
2.4.1. Bitki Adları.....	71
2.4.1.1. Arapça Bitki Adları.....	71
2.4.1.2. Türkçe Bitki Adları.....	72
2.4.1.3. Farsça Bitki Adları.....	73
2.4.1.4. Grekçe Bitki Adları.....	73
2.4.1.5. Diğer Bitki Adları.....	74
2.4.2. Terkip Adları.....	74
2.4.2.1. Ayâric.....	74
2.4.2.2. Cevârişler.....	74
2.4.2.3. Gargaralar.....	75
2.4.2.4. Hablar.....	75
2.4.2.5. Macunlar.....	76
2.4.2.6. Perverde.....	76
2.4.2.7. Rubblar.....	76
2.4.2.8. Sikencebîn.....	77
2.4.2.9. Şaraplar.....	77
2.4.2.10. Yağlar.....	77
2.4.2.10.1. Bitkisel Yağlar.....	77
2.4.2.10.2. Hayvansal Yağlar.....	79
2.4.3. Doku ve Organ Adları.....	79

2.4.3.1.	Türkçe Doku ve Organ Adları	79
2.4.3.2.	Arapça Doku ve Organ Adları	79
2.4.4.	Cevher Adları	79
2.4.4.1.	Arapça Cevher Adları	80
2.4.4.2.	Türkçe Cevher Adları	80
2.4.4.3.	Diğer Cevher Adları	80
2.4.5.	Hayvan Adları	80
2.4.5.1.	Arapça Hayvan Adları	81
2.4.5.2.	Farsça Hayvan Adları	81
2.4.5.3.	Grekçe Hayvan Adları	81
2.4.5.4.	Türkçe Hayvan Adları	81
2.4.6.	Hastalık Adları	82
2.4.6.1.	Arapça Hastalık Adları	82
2.4.6.2.	Türkçe Hastalık Adları	82
2.4.6.3.	Diğer Hastalık Adları	82
2.4.7.	Semt, Şehir ve Ülke Adları	83
2.4.7.1.	Arapça Semt, Şehir ve Ülke Adları	83
2.4.7.2.	Farsça Semt, Şehir ve Ülke Adları	83
2.4.7.3.	Türkçe Semt, Şehir ve Ülke Adları	83
2.4.7.4.	Diğer Semt, Şehir ve Ülke Adları	84
3.	METİN	85
4.	DİZİN	299
5.	SONUÇ	768
KAYNAKÇA		771

KISALTMALAR

age. : Adı geçen eser

akt. : Aktaran

Ar. : Arapça

bağ. : Bağlaç

bk. : Bakınız

C : Cilt

çev. : Çeviren

Bulg. : Bulgarca

ey. : Eylem

Far. : Farsça

Gr. : Grekçe

haz. : Hazırlayan

İbr. : İbranice

İsp. : İspanyolca

İt. : İtalyanca

Kum. : Kumanca

Lat. : Latince

Moğ. : Moğolca

nr. : Numara

öz. : Özel

öl. : Ölüm

s. : Sayfa

Sa : Sayı

sf. : Sıfat

Sans. : Sanskritçe

Sl. : Slavca

Sür. : Süryanice

T. : Türkçe

TDK : Türk Dil Kurumu

ünl. : Ünlem

vb. : ve benzeri

y. : Yardımcı

zf. : Zarf

zm. : Zamir

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Sözcüklerin Kökenlerine Göre Yüzdelik Dağılımı.....	69
Tablo 2. Sözcük Türlerinin Metinde Kullanım Oranı.....	69
Tablo 3. Bitki Adlarının Yüzdelik Olarak Dağılımı	71
Tablo 4. Bitkisel Yağ Adlarının Yüzdelik Olarak Dağılımı	78

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

Arap	Latin		Arap	Latin
ا	a, ā, e		ض	ẓ
آ	a, ā		ظ	ẓ
ب	b		ع	‘
ت	t		غ	ġ
ث	s		ف	f
پ	p		ق	ḳ
ج	c		ك	k-g-ñ
چ	ç		ق	ñ
ح	ḥ		ل	l
خ	ḫ		م	m
د	d		ن	n
ذ	ẓ		و	v
ر	r		او	o, ö, u, ü, ū
ز	z		ه	a, e, h
ژ	j		ی	y
س	s		ای	ı, i, ī
ش	ş		ء	’
ص	ş			

Üniversite : İstanbul Kültür Üniversitesi
Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Türk Dili ve Edebiyatı Doktora
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz
Tez Türü ve Tarihi : Doktora - Ekim 2021

ÖZET

HASAN BİN ABDURRAHMAN'IN
“TERCEME-İ MÂLÂ TES'İET TABİB CEHLEHU” ADLI ESERİ
[1B-100A] (DİLBİLGİSİ İNCELEMESİ - ÇEVİRİYAZILI METİN - DİZİN)

Muharrem BAYRAK

Bu tez çalışmasında XVI. yüzyılda yaşamış olan Osmanlı saray katiplerinden Hasan bin Abdurrahman tarafından kaleme alınan Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû adlı eserin 1b-100a varakları arasındaki kısım incelenmiştir.

Çalışma Dilbilgisi İncelemesi, Çeviri yazılı Metin, Dizin bölümlerinden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde XVI. yüzyılda Anadolu sahasında yazılmış olan tıp metinleri ve üzerinde çalışılan eserin yazarı ile ilgili kısa bilgiler aktarılmıştır. İnceleme bölümünde ise art ve eş zamanlı yöntem kullanılarak metnin yazım, ses ve şekil özellikleri tespit edilmeye çalışılarak söz varlığı hakkında bilgiler verilmiştir. Metin bölümünde her varağa sayfa ve satır numaraları verilerek metnin latin harflerine çeviri yazı ile aktarımı yapılmıştır. Dizin bölümünde ise eserde geçen tüm sözcüklerin anlamları ve hangi dile ait oldukları verilmiş; yine bu bölümde sözcüklerin eserin hangi sayfasında kullanıldığı ve ne tür ekler aldığı bilgileri aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû, Yazım Özellikleri, Ses ve Şekil Bilgisi, Dizin.

University : Istanbul Kültür University
Institute : Institute of Graduate Education
Department : Turkish Language and Literature
Program : Turkish Language and Literature PhD
Supervisor : Prof. Dr. Hacı Ömer Karpuz
Degree Awarded and Date : PhD - October 2021

ABSTRACT

**HASAN BİN ABDURRAHMAN’S WORK NAMED
“TERCEME-İ MÂLÂ TES’İET TABÎB CEHLEHU”
[1B-100A] (GRAMMATICAL ANALYSIS - WRITTEN TRANSCRIPTION OF
THE TEXT - INDEX)**

Muharrem BAYRAK

In this thesis, the parts between the leaves 1B-100A of the work named "Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû" written by Hasan bin Abdurrahman, one of the Ottoman palace scribes who lived in the 16th century, have been examined.

This thesis consists of the sections of written transcription of the text, the grammatical analysis of the text, and an index. In the introduction, brief information about the author of the book being studied and about the medical texts which were written in Anatolia in the 16th century has been given. In the analysis section, some information has been given about the vocabulary by using diachronic and synchronic techniques, and it has also been tried to determine the written, phonic, and formal characteristics of the text. In the text section, the text has been transcribed in the Latin Alphabet by having given a number to each page and line. In the index part, the meanings of all the words in the studied text and the language they belong to have been given. Also, information on which page the words in the studied text are used and what kind of suffixes they receive have been presented.

Key words: Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû, Grammatical Analysis, Phonetic Information, Index.

1. GİRİŞ

Oğuz Türklerinin ağız özelliklerine dayalı bir yazı dili olan Eski Oğuz Türkçesi, XIII-XV. yüzyıllar arasında kullanılmıştır. XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı Türkçesi devri başlamaktadır. Bazı kaynaklar XVI. yüzyılı Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş devri olarak kabul etmektedir. Yüzyılın bu özelliği dikkate alındığında XVI. yüzyılda kaleme alınmış metinler üzerinde yapılan çalışmalar, Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş devrinin özellikleri üzerine yapılacak çalışmalara önemli katkılar sunacaktır. Üzerinde çalıştığımız *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* isimli eser de XVI. yüzyıl tıp metinlerinden olması hasebiyle gerek içerik gerekse söz varlığı yönüyle önemli verileri bünyesinde taşıması bakımından önemli bir çalışmadır.

Tezimizin konusunu III. Murad döneminde Osmanlı Divân-ı Âlî kâtiplerinden Hasan bin Abdurrahman tarafından kaleme alınan *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* adlı üç yüz doksan beş varaklık eserin ilk yüz varaklık kısmının incelemesini oluşturmaktadır.

Çalışmamızın amacı ise *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* adlı eserin ilk yüz (1b-100a) varlığını çeviriyazıya aktardıktan sonra söz konusu eseri ses, biçim, yazım ve söz varlığı bakımından inceleyip dizin ve sözlüğünü oluşturmaktır.

Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû adlı eser, XIV. yüzyılda yaşadığı bilinen Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Hûyî el-Bağdâdî el-Kutubî el-Şâfî (öl. 710/1310) 'nin İbn el-Baytar'ın *Müfredât* adlı eserinden ihtisar ettiği *Mâlâ Yasa 'u'l-Tabîb Cahluhû* adlı kitabının Türkçeye tercümesidir (İhsanoğlu, 2008: 189). Eserin ilk yüz varaklık kısmı günümüz Latin alfabesine çeviriyazılı olarak aktarılmıştır. Çalışmanın dizin kısmında ise eserde geçen her sözcüğün eserin hangi sayfasında geçtiği, hangi işletme eklerini aldığı gösterilmiş ayrıca her madde başı sözcüğe anlam da verilmek suretiyle eserin sözlüğü oluşturulmuştur.

Araştırmada eserin Süleymaniye Kütüphanesinin Hasan Hüsnü 1/1360 arşiv numaralı nüshasının 395 varaklık toplam bölümü içinden 1b-100a varakları kullanılmıştır. Ayrıca 395 yapraklık yazmanın her sayfasında harekesiz nesih yazıyla 29 satır bulunmaktadır.

İstinsah tarihi ferağ kaydında bulunmamakla birlikte bazı kaynaklarda (İhsanoğlu, 2008: 189) istinsah tarihinin hicri XII. asır olduğu belirtilmiştir.

Eser genel olarak harekesizdir. Ancak çoğunluğu Arapça olmak üzere az sayıda sözcük harekelenmiştir. Eserde bazı sözcüklerin hem harekeli hem de harekesiz biçimleri bulunmaktadır. Harekelenmeyen sözcükler dönemin dil özellikleri ve ses uyumu esas alınarak; aynı sözcüğün birbirinden farklı harekelendiği durumlarda metne müdahale edilmemiş, bu sözcükler harekelendikleri biçimleriyle okunmuştur.

Eski Oğuz Türkçesi dönemini kapsayan XVI. yüzyılda, Anadolu sahasında muhtelif konularda pek çok el yazması eserin telif ve tercüme edildiği görülmektedir. Söz konusu eserlerin içerikleri derinlemesine gözden geçirildiğinde, XVI. yüzyılda çoğunlukla dinî ve edebî metinlerin ağırlıklı olduğu fark edilir. Bununla birlikte XVI. yüzyılda farmakoloji, tıp ve eczacılık alanlarıyla ilgili konularda telif edilen eserlerin varlığı da bilinmektedir.

1.1. XVI. Yüzyıl Tıp Eserlerine Genel Bir Bakış

Tarih içerisinde pek çok şerh ve tercüme çalışmasına konu olan İbn Sînâ'nın XI. yüzyılın başlarında kaleme aldığı *el-Kânûn fî't-Tıb* adlı eseri dünya tıp tarihi açısından en önemli eserlerin başında gelmektedir. İslam dünyasında tıp alanıyla ilgili ilk müstakil eserin 1242 yılında İbn Ebî Usaybia tarafından Kahire'de kaleme alınan, *Uyûnü'l-Enbâ fî Tabak atî'l-Etibbâ* adlı eser olduğu bilinmektedir.

Hekim Bereket tarafından kaleme alınan ve çeviri eser niteliği taşıyan *Tuhfe-i Mübârizî* adlı eser de Türkçe yazılmış ilk tıp metni olarak kabul edilmektedir. Söz konusu eserin yazılış tarihi ise tam olarak bilinmemektedir. Bunun yanı sıra, Osmanlı Türklerinde tıp biliminin büyük bir gelişme gösterdiği XIV. yüzyılda Aydınoğlu Umur Bey'e (1340-1348) takdim edilen *Müfredât-ı İbni Baytar Tercümesi* yazılış tarihi bilinen ilk çeviri eser olarak kabul edilmektedir. Ayrıca Türkçe olarak kaleme alınan ve yazılış tarihi bilinen ilk telif eser ise İshak bin Murâd tarafından kaleme alınan *Edviye-i Müfredde* adlı eserdir (Canpolat ve Önler, 2007: 9).

Akrabadin Tercümesi, *Cerrâhiyyetü'l-Hâniyye*, *Müntahâb-ı Şifâ*, *Teshîlü's-Şifâ*, *Tervîhü'l-Ervâh*, *Mücerreb-nâme*, *Kâmilü's-Sînâ'a Tercümesi*, *Yâdigâr* gibi

alanında öncü olma özelliği taşıyan söz konusu eserlerin ardından tercüme ya da telif onlarca tıp metninin Anadolu sahasında kaleme alındığı bilinmektedir. XVI. yüzyılda kaleme alınan önemli eserlerden bazıları ise şunlardır:

1.1.1. Alâim-i Cerrâhîn

XVI. yüzyılın başlarında yaşayan saray cerrahı İbrahim bin Abdullah tarafından kaleme alınan bu eser, Süryanice-Yunanca yazılmış *Çindâr* isimli eserin Osmanlı Türkçesine tercümesi olmakla birlikte Platon, Hipokrat, Galen gibi antik dönem hekimlerinin yanı sıra İbn-i Sînâ, Muhammed bin Zekeriyâ er-Râzî, Zeynüddîn İsmâîl bin Hasen el-Cürcânî gibi İslam döneminin ünlü hekimlerine ait önemli tavsiye ve ilaç tariflerini de içermektedir (Bayat, 2003: 258).

Ateşli silah yaralanmalarından ve frengi hastalığı ile ilgili tedavi yöntemlerinden bahsetmesi bakımından önemli bir kaynak eser niteliğini taşımaktadır (Adivar, 1991: 62, 66, 129).

1.1.2. Dürr-i Manzum

Şair ve hekimliği ile bilinen Nidâî, *Menâfiü'n-Nâs* adlı eseri manzum ve mensur olarak Türkçeye çevirdikten sonra söz konusu eseri, 1567 yılında *Dürr-i Manzum* adıyla muhtasar bir şekilde manzum olarak yeniden kaleme almıştır. Eser, bazı kaynaklarda “Manzûme-i Tıb” olarak da anılmaktadır (Ay, 2000: 12).

1.1.3. Mecmâü'l-Mücerrebât

Necmeddîn Mahmud bin İlyas eş-Şirâzî'nin *El-Havî fî İlmi't-Tedâvî* isimli eserinin tercümesi olan bu eser, Ahmed bin Bâlî tarafından yazılmış olup, beş ana bölümden oluşmaktadır (Doğan, 2010: 165).

Eserle ilgili, 2014 yılında Nuşin Sunar tarafından Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Ahmed Bin Bâlî - Mecma'ü'l-Mücerrebât (Giriş-İnceleme [Ses Bilgisi] - Metin - Dizin [1-115. Varaklar Arası] - Sözlük) adlı bir yüksek lisans çalışması yapılmıştır.

1.1.4. Menâfiü'n-Nâs

Manzum-mensur karışık altmış bap olarak düzenlenen bu eser, Hekim Nidâî tarafından 1566 yılında tercüme edilmiş ve Sultan II. Selim'e sunulmuştur. İki yüzün üzerinde nüshası bulunan eserin XVI. yüzyıl dönemi ve sonrasında en çok talep gören eserlerden biri olduğu değerlendirilmektedir (Doğan, 2010: 166).

1.1.5. Rebîü's-Selâme

Bir mukaddime, yedi bap ve bir hatimedden oluşan bu eser, veba hastalığı ile ilgili bitkisel karışımlardan ve vebanın tedavi yöntemlerinden bahsetmektedir. Saray hekimbaşı olan Kaysûnîzâde Nidâî tarafından kaleme alınan eser, Sultan II. Selim'e ithaf edilmiştir (Doğan, 2010: 167).

1.1.6. Terceme-i Mucizü'l-Kânûn fi't-Tıbb

Ebu'l-Hasan 'Alâuddîn bin Hazm bin el-Nafîs el-Karşî'nin *Mucez* isimli eserinin tercümesi olan bu eser, Arapça ve Türkçe toplam otuz eseri olan Muslihiddîn Mustafâ bin Şaban Sürûrî tarafından kaleme alınmıştır (Doğan, 2010: 164).

1.1.7. Terceme-i Müfredât

İbni Baytar'ın aynı adlı eserine Abdurrahman bin Yusuf Aksarâyî tarafından yapılan tercümedir. Söz konusu eser, nesih hatla yazılmış olup, 137 varaktan ibarettir (Doğan, 2010: 167).

1.1.8. Terceme-i Risâle-i Bîh-i Çînî

1543 yılında ortaya çıkan bîh-i çînî isimli ilaç hakkında Hintçe kaleme alınan bu eser, Muslihü'd-dîn Mustafâ bin Şaban Sürûrî tarafından Farsça çeviriden Türkçeye tercüme edilmiştir (Doğan, 2010: 165).

1.1.9. Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî

Kânûn el-'ilâc ve Şifâ el-Emrâz li Külli Mizâc adıyla da bilinen bu eser, Ebu İbrahim Cürcânî'nin *Zahire-i Harzemşâhî* adlı eserinin ünlü Osmanlı tarihçisi İdrîs-i

Bitlisî'nin oğlu Ebu'l-Fazl Mehmed bin İdris bin Hüsâmeddin tarafından yapılan tercümesini oluşturmaktadır (Doğan, 2010: 165).

1.2. Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû

Sultan Üçüncü Murad döneminin Osmanlı Divân-ı Âlî kâtiplerinden Hasan ibni Abdurrahman Efendi tarafından Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Hûyî el-Bağdâdî el-Kutubî el-Şâfiî (H.754-M.1353)'nin *Mâlâ Yeseu't-Tabîb* adlı eserine bazı ilâvelerle yapılan tercüme eserini oluşturmaktadır. Hasan bin Abdurrahman Efendi, mukaddimedeki ifadesine göre eserin tercümesi sırasında Hoca Sadettin ile Tabîb Sinan Efendi'nin yardımlarını gördüğünü ve kitabın Bakkalzâde Molla Muhyiddin'in önünde okunduğunu beyan etmiştir (Doğan, 2010: 165-166).

Tercümesinin transkripsiyonunu yaptığımız Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Hûyî el-Bağ-dâdî el-Kutubî el-Şâfiî'ye ait olan bu eserin tam adı *Kitâbü Mâlâ Yese'u't-Tabîbü Cehlehû* olup kısaca *Cem'u'l-Bağdâdî* diye de anılmaktadır. 1311 yılında Arapça olarak kaleme alınan bu eser, kapsamlı bir farmakoloji külliyatı mahiyetinde olup binlerce şifalı bitki, hayvansal ve bitkisel doğal ilaç ve gıda tariflerini içermektedir.

Esere, 1b varâğının 1.satırındaki “İşte şu kitap bir doktorun gözardı edemeyeceği şeyler hakkındadır.” ifadesi kullanılarak giriş yapılmış ve eser alfabetik bir sıraya göre düzenlenmiştir. Ayrıca eserde mütercim tarafından yapılan bazı eklemeler de söz konusudur.

Eserin İstanbul'da bilinen üç nüshası bulunmaktadır.¹ Bu çalışmada eserin Süleymaniye Kütüphanesi Hasan Hüsnü Koleksiyonu 1360/1 numarasında kayıtlı nüshası kullanılmıştır. Söz konusu nüsha nesih hatla yazılmış olup, her sayfasında 29 satır bulunan 395 varaktan ibarettir. Eserin girişinde bazı Arapça, Farsça ve Yunanca sözcüklere dair Türkçe sözlük yer almaktadır. Ayet, hadis, önemli sözcük, cümle ve söz başları kırmızıyla yazılmıştır. Eserin 17a varâğı 13; 24a, 68a ve 73a varakları 28; 76a ve 76b varakları 30; 51a ve 51b varakları ise 33 satırdır. 17b, 18a, 18b, 19a, 19b, 20a, 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 23a, 23b, 24a, 73a, 73b, 74a, 74b, 75a, 75b, 76a, 76b,

¹ Süleymaniye Kütüphanesi: Hasan Hüsnî, nr. 1360/1; Selimiye Camii: nr. 4715; Topkapı Sarayı Müzesi (III. Ahmed Ktb.): nr. 1970.

77a, 77b varaklarda ise derkenarlar bulunmaktadır. İstinsah tarihi ferağ kaydında bulunmamaktadır.

1.3. Hasan bin Abdurrahman

III. Murad dönemi Dîvân-ı Âlî-i Osmânî katiplerinden Hasan bin Abdurrahman'ın hayatı hakkındaki bilgiler oldukça azdır.

Mütercim, *Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû* adlı eserin mukaddimesinde bu eserin tercümesi esnasında Sultan III. Murad'ın şehzadelğinde hocalığını yapan Hoca Sâdeddin Efendi ile Tabip Sinan Efendi'nin yardımlarını gördüğünü ve kitabı Bakkalzâde Molla Muhyiddin'in önünde okuduğunu aktarmıştır (Ekmeleddin, 2008: 189). Bahsi geçen bu durum metnin 2b varasının 3. satırından 13. satırına kadar olan kısımlarında şu şekilde beyan edilmiştir:

“..tercüme iderken ma'lûm ü mesmû'um olmayan maḥall-i şübhelerimi pâdişâh-ı islâm a'nî sulṭân murâd ḥân ibnü sulṭân selîm ḥân ibnü sulṭân süleymân ḥân ḥâzretlerinüñ ḥâcesi mevlânâ sa'dü'l-millet ve'd-dîn sa'deddîn efendi edâmallâhü te'âlâ fezâ'ilühü ḥâzretlerinüñ ve 'ilm-i tıbda mahâret ile şöhretleri olanlara ḥuşûşen kıdve-yi ḥukemâ-yı şânî ibn-i sînâ a'nî re'îs-i cümle-yi eṭibbâ olan sinân efendi ve 'umdetü'l-ḥukkâmi'l-mücerrebîn baḳḳâlzâde mevlânâ muhyiddîn efendi ḥuzûrlarına 'arz idüp mûmâileyh ḥâce efendinüñ ta'limü ilhâm-âsâ ve müşârinileyhim ḥukemâ-yı fâzîlînüñ tefhîm ü ilḳalarıyla maḥall-i şübhe bi'l-küllîyye izmihlâl bulup kitâb-ı şerîf-i mezbûrumuz..”

Hasan bin Abdurrahman'ın doğum ve vefat tarihi ile ilgili herhangi bir bilgiye ise kaynaklarda ulaşılammıştır.

2. DİL İNCELEMESİ

2.1. Yazım Özellikleri

Eski Oğuz Türkçesi, XIII. yüzyıl itibariyle başlar ve XVI. yüzyılın ilk yarısına kadar sürer. XVI. yüzyıl itibariyle de yerini Osmanlı Türkçesine teslim eder (Ercilasun, 2016: 438). Dolayısıyla XVI. yüzyıl, Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş evresi olmasından ötürü önem arz etmektedir. Bu açıdan üzerinde çalıştığımız eser de XVI. yüzyılda kaleme alınmış olup, söz konusu dönemin dil özelliklerini yansıtması bakımından değerlidir.

Üzerinde çalışmış olduğumuz eser genel itibari ile harekesiz olmakla birlikte müstensih bazı yabancı bitki adlarıyla Arapça ibareleri harekelemiştir. Söz konusu harekelenmiş sözcükler farklı yerlerde farklı şekilde harekeli gösterilmiştir.

Eserin yazım özelliklerini ana hatlarıyla şu şekilde vermek mümkündür:

2.1.1. Arapça-Farsça ve Diğer Alıntı Sözcüklerin Yazımı

Metinde Arapça ve Farsça sözcüklerdeki bütün ünlülerin gösterilmediği, s ünsüzü için kalın sözcüklerde (ص) harfinin kullanıldığı, ç ünsüzü yerine bazı sözcüklerde (چ) harfinin kullanıldığı bazen de (ج) harfinin kullanıldığı, p ünsüzü yerine (پ) harfinin kullanıldığı görülmektedir. Söz konusu bazı örnekler şunlardır:

şınıf (23a/9) (صنف),

çardak (72b/23) (چرداق),

pāre (28a/22) (پاره).

Müntensih, eserde genellikle Arapça ve Farsça sözcükleri özgün yazımlarıyla yazmış olmakla birlikte Arapça ve Farsça kökenli bazı sözcüklerin farklı yazımlarını da kullanmıştır. Dolayısıyla eserde bazı Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerin yazımında tutarsızlıklar mevcuttur. Söz konusu tutarsızlıkların ana sebebini açıklamak güç olmakla birlikte başlıca sebeplerinden birinin müstensihin dikkatsizliğinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Ana metinde sözcüklerin yazımında görülen farklılıklar ve tutarsızlıklardan bazıları şunlardır:

çeft (88a/21) (جفت) ~ ceft (88a/17) (جفت),

dāḥis (41b/17) (داحس) ~ dāḥis (63a/4) (داحس),

edviye (32b/26) (ادويه) ~ edviyye (9b/6) (ادويه),

fırın (18a/29) (فرن) ~ firun (18b/25) (فرون),

ğıdā (3a/11) (غدا) ~ ğızā (95a/17) (غذا),

filistīn (81b/22) (فلسطين) ~ pilistīn (81b/22) (پلستین),

şakız (87b/7) (صاقز) ~ saķız (99b/29) (ساقز),

zamğ (16a/20) (ضمغ) ~ zamķ (61b/10) (ضمق),

şorbası (84b/25) (شورباسی) ~ şorvası (30a/1) (شورواسی).

2.1.2. Arapça ve Farsça Yapılı Tamlamaların Yazımı

Metinde aynı anlama gelen bazı tamlama unsurlarının gerek Arapça gerekse Farsça şekillerinin kullanılmış olduğu saptanmıştır. Bazı örnek tamlama unsurları şunlardır:

selis-i bevl (85a/23) (سلس بول) ~ selisü'l-bevl (85/20) (سلس البول),

mā-yi 'asel (84b/22) (ماء عسل) ~ mā'ü'l-'asel (82a/18) (ماء العسل).

Bazı Arapça yapılı tamlamaların tamlanan unsurları, müstensih tarafından ötreli bir şekilde harekelenmiştir. Ötre ile harekelenen bazı örnekler şunlardır:

ḥarfü'l-bā' (73a/3) (حَرْفُ الْبَاءِ), ḥarfü'l-elif (17b/1) (حَرْفُ الْأَلِف).

Eserde yer alan bazı Arapça, Farsça ve Yunanca kökenli sözcükler müstensih tarafından harekeli gösterilmiştir. Harekeli gösterilen bazı sözcükler şunlardır:

müseddid (11b/28) (مُسَدِّد), elmas (34a/18) (سَأْمَا),

andarusarun (77a/16) (أَنْدَرُوسَارُون).

2.1.3. Bazı Ünlü ve Ünsüzlerin Yazımı

2.1.3.1. Kapalı ê'nin Yazımı

Müntensih eserde, kapalı ê'yi harekesiz sözcüklerde bazen esre yerine (è) kullanarak göstermiş, bazen de (è) kullanmamıştır. Kapalı ê metinde “i” harfi ile gösterilmiştir. Bazı örnekler şunlardır:

ètmiş / itmiş (5b/24) (ايتمش), vèrür / virür (13a/29) (ويرور),

bèş / biş (62b/21) (بش), yèr / yir (17a/9) (ير).

2.1.3.2. Medli Elifin (ĭ) Yazımı

Metinde medli elifin çoğunlukla Arapça ve Farsça sözcüklerde standartlaşmış sözcüklerin dışında bazı Türkçe kökenli sözcüklerde de kullanıldığı görülmektedir. Söz konusu kullanımın ünlü uzunluğunu göstermek için olduğu ifade edilebilir. Bunun yanı sıra medli elifin bazı Türkçe sözcüklerin söz başındaki /a/ sesini göstermek amacıyla da kullanıldığı görülmektedir. Metinde medli elifin kullanıldığı bazı sözcükler şunlardır:

alma (38b/14) (أَلْمَا), ālet (89b/18) (آَلَت),

āsumānī (45b/14) (أَسْمَانِي), ayva (32a/17) (أَيْوَه)

ağaç (25b/4) (أَغَاچ), enar (52b/15) (أَنَار),

ayıt (44b/9) (أَيْطُ), aş (52b/17) (أَش),

ayu (47a/9) (أَيو), a(nıñ) (19b/5) (أَنِكَ).

2.1.3.3. Ünlülerin Yazımı

2.1.3.3.1. a Ünlüsünün Yazımı

Metinde “a” ünlüsünün ön sesteki yazımında çoğunlukla elif (ĭ) kullanılmıştır. Bazı sözcüklerde “a” ünlüsünün ön sesteki yazımında üstünlü elif (ĭ) ve medli elif (ĭ) kullanılmıştır:

agaçdur (38b/11) (اڭاجدر), altun (51a/11) (أَلْتُونُ),

anların (61a/9) (انلرك), andık (58a/9) (أَنْدِیْ).

İç seste ise “a” ünlüsünün yazımında “ı” kullanılmıştır:

aķsaķ (58a/9) (اقساق), katalar (78a/11) (قَتالَر).

Metinde “a” ünlüsü sözcük sonunda işaretsiz olarak he (ه) ve kısmen de elif (ل) ile gösterilmiştir:

aşaga (88a/3) (اشاعه), ola (80b/7) (اولا).

2.1.3.3.2. e Ünlüsünün Yazımı

Sözcük başlarında “e” ünlüsünün yazımında genellikle elif “ı” harfi kullanılmış olup, kısmen de üstünlü elif “ı̇” kullanılmıştır:

eşek (42a/25) (أَشَكْ), eyü 17a/13 (ایو).

Metinde “e” ünlüsünün iç sesteki yazımında çoğunlukla işaretsiz ve harekeli sözcüklerde çok az sözcükte üstün (ـِ) ile gösterilmiştir:

ebegümeci (10a/4) (ابه کومجی), lekeye (82a/21) (لَکَیْه).

Metinde “e” ünlüsü son seste güzel he (ه) ile gösterilmiştir:

koķulara (26a/26) (قوقولره), balta (77a/16) (بَالْتَه).

2.1.3.3.3. ı/i Ünlülerinin Yazımları

Metinde “ı/i” ünlüleri sözcük başında harekesiz sözcüklerde elif/ye (ی), bazen elif (ل), harekeli sözcüklerde ise kesreli elif (لِ) ve kesreli elif ye (لِی) ile yazılmıştır. Sözcük ortasında harekeli sözcüklerde kesre (ـِ), kesreli ye (ـِی); harekesiz sözcüklerde ise ye (ـِ) ve işaretsiz olarak gösterilmiştir. Sözcük sonlarında harekeli sözcükde kesreli ye (ـِی) ve harekesiz sözcüklerde ise sadece ye (ی) ile yazılmıştır:

içinde (10a/13) (اچنده), ikinci (10a/24) (ایکنجی),

ilik (72b/20) (ايلك),

imdi (8b/19) (ايمدى),

ılğun (58a/20) (ايلغون),

hıyārı (61a/25) (خيارى),

ķış (63b/6) (قىش),

at ķuyruğı otı (67a/13) (اَت قُويزُوغِي اوتى),

ağacı (58a/20) (اغاجى).

2.1.3.3.4. o/ö Ünlülerinin Yazımları

Metinde “o/ö” ünlüleri sözcük başlarında harekeli sözcüklerde ötreli elif-vav (و), ötreli elif (ا) ve elif (ا); harekesiz sözcüklerde ise elif-vav (و) ile gösterilmiştir. Harekeli sözcüklerde ötreli vav (و) ve ötre (-); harekesiz sözcüklerde ise vav (و) ve işaretli olarak yazılmıştır:

otı (67a/13) (اوتى),

şovuk (91b/20) (صوق),

olsa (69a/26) (اولسه),

öksürük (97b/27) (اوکسوروك),

şoñra (55b/26) (صكره),

oṭada (82b/21) (اوطه ده),

ovup (94b/15) (اوب),

buyān köki (97b/4) (بُوَيَان كُوكي),

örümcek (58b/20) (اُورُمجَك),

otı (75a/18) (اوتى).

2.1.3.3.5. u/ü Ünlülerinin Yazımları

Sözcük başında “u/ü” sesleri harekeli sözcüklerde elif-vav (و), ötreli elif (ا), harekesiz sözcüklerde elif-vav (و) ve elif (ا) ile gösterilmiştir:

üzüm (63a/9) (اُوزُوم),

üsti (8a/1) (اوستى),

üç (7a/28) (اوچ),

üzüm (52a/22) (اوزوم),

unından (7b/2) (اونندن),

uyluķ (36a/25) (اويلوق).

Sözcük ortasında harekeli sözcüklerde ötreli vav (و) ve ötre (-); harekesiz sözcüklerde vav (و) ve işaretli olarak gösterilmiştir:

ķarpuzı (35b/25) (قارپوزى),

altun (46b/14) (التون).

Sözcük sonlarında ise vav (و) ve ötreli vav (و) ile yazılmıştır:

ayu (47a/9) (أَيُّ),

eyü (37a/17) (اَيُّو),

ṭatlu (38b/13) (طَطْلُو),

şu (20a/21) (صُو).

2.1.3.4. Ünsüzlerin Yazımları

Metindeki ünsüzlerin yazımında bazı özel durumlar olup özellikle Türkçe sözcüklerdeki “ç” ve “p” ünsüzlerinin kullanımında bir düzensizlik görülmektedir. Söz konusu durumun Arap alfabesinde, Türkçenin ses yapısını karşılayan özel işaretlerin bulunmamasından kaynaklandığı bilinmektedir (Korkmaz, 2005: 500).

Metinde “ç” ve “p” ünsüzleri genel olarak (ب) ve (ج) harfleriyle gösterilmektedir.

2.1.3.4.1. c/ç Ünsüzlerinin Yazımı

Metinde “c” ünsüzü (ج) harfiyle gösterilmiştir:

cevizden (25b/6) (جوزدن),

ağacı (23b/23) (اغاجي).

Metinde genel olarak “ç” ünsüzü (ج) harfiyle gösterilmekle birlikte bazı sözcükler (چ) harfiyle yazılmıştır:

çekmek (10a/21) (جكمك),

çekmek (25a/15) (چكمك),

çekilmege (27a/5) (جكلمه),

çekilmesi (92b/17) (چكلمه سي),

içürdükleri (49a/8) (اچوردكلري),

açar (17b/13) (اچار).

2.1.3.4.2. g/k Ünsüzlerinin Yazımı

Metinde “g” ve “k” ünsüzleri “ك” harfi ile gösterilmiştir:

gerekdür (18a/18) (كركدر),

genç (76b/29) (كنچ),

kişi (4a/27) (كشي),

kirpikler (54a/10) (كيرپكلر).

2.1.3.4.3. ğ/ķ Ünsüzlerinin Yazımı

Metinde “ğ” ünsüzü (غ), “ķ” ünsüzü ise (ق) harfiyle gösterilmiştir:

ağrılar (19b/3) (اغرلر), kaynayup (94b/1) (قاينادوب),

şovuk (67a/26) (صوق), talak (30a/7) (طلاق),

tağınsalar (81b/14) (طاقنسه لر), ağı (14a/7) (اغى).

2.1.3.4.4. ñ Ünsüzünün Yazımı

Metinde art damaklı “ñ” ünsüzü ön seste yer almamış olup iç ve son seste (ك) ile gösterilmiştir. Fakat nadiren de olsa /ñ/ ünsüzü nun-kef (ذ ك) ve üç noktalı kef (ڭ) harfleriyle de yazılmıştır:

baña (44a/27) (بكا), aña (3a/26) (اكا),

yalıñuz (4a/1) (بالكوز), şöñra (24a/27) (صكره),

öñini (99b/25) (اوڭىنى), çiçeginüñ (92a/21) (چچكنك).

2.1.3.4.5. p Ünsüzünün Yazımı

Metinde “p” ünsüzü çoğunlukla be (ب) harfiyle gösterilmiş olup, bazı sözcüklerde pe (پ) harfiyle de yazılmıştır:

bağmayup (44b/13) (بقامايوب), ipege (20b/8) (اىپكه).

2.1.3.4.6. s Ünsüzünün Yazımı

Metinde “s” ünsüzü, Türkçe sözcüklerde genellikle sad (ص) harfiyle gösterilmiştir. Arapça ve Farsça sözcüklerde ise özgün yazıma uygun kalmakla birlikte sad (ص), sin (س) ve se (ث) harfleri birbirlerinin yerine de kullanılmıştır. Ayrıca Uygur yazı dili geleneğinin Anadolu’ya taşınmış olması ve bir süre boyunca Anadolu’da devam etmesi dolayısıyla Türkçe bazı kalın sözcüklerin sad (ص) harfi yerine sin (س) harfiyle gösterilmesi söz konusudur (Korkmaz, 2005: 499). Bahsi geçen bu durum, nadiren de olsa metindeki bazı sözcüklerde rastlanmaktadır.

şarmusağ (91b/10) (صرمساق), sarmusağ (9a/25) (سرمساق),

şık (31b/15) (صيق), sık (67a/15) (سيق),

soyulmak (51a/17) (سويولماق),

şoyulmağ (97a/7) (صويولماق),

süreler (70a/20) (سوره لر),

şüreler (92a/8) (صورالر),

kuşdurucu (86a/9) (قوصدورچی),

şag (18b/28) (صاغ),

şakız (18a/17) (ساقز),

şakız (23b/11) (صاقيز).

2.1.4. Harekelerin Yazımı

Metinde hareke kullanımı oldukça sınırlıdır. Bazı ayet, bitki, hayvan ve özel isimler, harekeli gösterilerek doğru okunması amaçlanmıştır. Özellikle Arapça, Farsça ve Yunanca kökenli bazı sözcükler, çoğunlukla harekesiz bazen de harekeli olmak üzere kırmızı renkli olarak gösterilmiştir. Bazı Türkçe sözcükler, sınırlı da olsa harekeli yazılmıştır:

incir (39a/24) (اِنْجِيرُ),

eşek (42a/25) (اَشْتَكُ),

ayva (55b/15) (اَيُّوَا),

ayu (47a/9) (اَيُّو),

anar (53a/13) (اَنَارُ),

at (67a/13) (اَتُ),

arı (55a/2) (اَرِي),

engerek (71a/3) (اَنْكَرَكُ),

arpa (57a/13) (اَرِپَه),

pirnār (93a/29) (پِرَنَارُ),

simet (18b/20) (سِمِيْتُ),

ayıt (44b/9) (اَيُّطُ).

2.1.4.1. Tenvinin Yazımı

Metinde Arap yazımına uygun olarak sonu “nun” ile biten bazı sözcük ve eklerde tenvin işareti kullanıldığı görülmektedir.

ibtidā'en (8b/29) (ابتداء),

hayran (1b/4) (خَيْرًا),

keşiran (1b/5) (كَيْرًا),

za'ifen (2a/12) (ضَعِيفًا),

қыyāsün (5b/8) (قِيَأُسُ),

dā'en (4b/5) (دَاءُ),

devā'en (4b/6) (دَوَاءُ),

tecürbetin (5b/8) (تَجْرِبَتِي).

2.1.4.2. Türkçe Sözcüklerde Şedde Kullanımı

Metinde Arapça ve Farsça sözcüklerin ifadesinde şedde kullanımına genel olarak uyulduğu görülmekle birlikte nadiren de olsa şedde ile yazılması gereken bazı sözcüklerde şedde kullanılmamıştır. Ayrıca Türkçe sözcüklerin bazısında gerek ünsüz türemesi sonucu ortaya çıkan ünsüzlerde ve yan yana yazılmakta olan ünsüzlerin yazılışında şedde kullanılmıştır:

illā (46b/3) (إلا), ammā (20b/9) (أما), kuvvet (21b/17) (قوة),
ğıbb (38a/27) (غيب), keff (59b/17) (كفى), evvel (75a/26) (أول),
issi (15a/29) (إسى), yıllık (43b/19) (يلىق), kızzılığa (44b/17) (غمزلى).

2.1.5. Bazı Sözcük ve Eklerin Yazımları

Metinde bazı sözcüklerin yazımında farklılıkların olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu farklılıklardan bazıları şunlardır:

bozılup (3a/5) (بوزيلوب) ~ bozulan (29b/17) (بوزولن),
böbrek (90a/24) (بوبركلر) ~ bögrekler (36b/2) (بوبركلر),
carpuz (43b/29) (جربوز) ~ yarpuz (43b/29) (يرپوز),
dağ (51a/14) (داغ) ~ tağ (63b/8) (طاغ),
delükler (80b/4) (دلوكلر) ~ delik (88b/26) (دليك),
eksük (37a/29) (اكسوك) ~ eksik (38a/10) (اكسك),
ba' zi (51a/12) (بعضى) ~ ba' zi (19b/16) (بعض).

Eski Anadolu Türkçesinde eklerin yazımıyla ilgili belirlenmiş bir kuralın olmadığı bilinmektedir. Uygur yazımının etkisiyle Eski Anadolu Türkçesinde bazı eklerin ayrı yazımına da rastlanmaktadır (Gülsevin, 2004: 90). Metindeki eklerin genellikle sözcüklere bitişik yazıldığı görülmekle birlikte yazımı ayrı olan ekler de bulunmaktadır:

baña (44a/27) (بكا), itsünler (8a/19) (ايتسونلر),
aşağadan (56a/20) (اشاغه دن), devādan mıdur (6b/18) (دوانميدر),
muştafāya (1b/7) (مصطفى يه), bilmemişlerdür (4a/15) (يلمه مثلردر).

“Türkiye Türkçesindeki küçük ünlü uyumu Eski Anadolu Türkçesinde tam gelişmemiş olduğundan, bu dönemdeki iyelik eklerinin bir kısmı sadece “düz ünlü”, bir kısmı ise “yuvarlak ünlü” ile kalıplaşmıştır” (Gülsevin, 2011: 12). Metinde geçen bazı sözcüklerde Eski Anadolu Türkçesinin yukarıda bahsedilen kuralına uyulduğu görülmektedir:

toħumuñ (13a/15) (تخمك), bunlaruñ (3a/23) (بونلرك),
mezbūrumuz (2b/11) (مزب ورمز), ağırsı (17b/8) (اغرسی).

Metinde daha çok bağlaç, edat gibi bazı sözcüklerin sınırlı sayıda bitişik yazıldığı görülmektedir. Ayrıca nadiren de olsa iki farklı sözcük bitişik yazılmıştır:

ne kadar (18b/7) (نقدر), didi ki (65b/14) (ديديكه).

Ayrıca metindeki sözcük ve eklerdeki bazı yazım özellikleri şunlardır:

2.1.5.1. de Bağlacının Yazımı

Metinde “de” bağlacı dört örnekte ayrı yazılmış olup, diğer kullanımların tamamında kendisinden önceki sözcüğe bitişik olarak gösterilmiştir:

ķarga dülegi de (61a/26) (قرغه دولكى ده),
ikide bir de (43a/1, 68a/12, 99b/25) (ايكیده برده).

2.1.5.2. ki Bağlacının Yazımı

Metinde “ki” bağlacı kendinden önceki sözcükten genellikle ayrı yazılmış olup bazı sözcüklerde ise bitişik yazılmıştır.

maħşūşdur ki (1b/3) (مخصوصدرکه), olsun ki (1b/3) (اولسونکه),
ola ki (3a/1) (اولا که), eyledi ki (3a/4) (ايلديکه),

budur ki (4b/9) (بودرکه),

dimişler ki (16b/23) (دیمشلرکه),

dirler ki (25a/10) (درلرکه),

oldur ki (77a/28) (اودرکه),

nesne ki (80b/19) (نسنه که),

var ki (81b/26) (وارکه).

2.1.5.3. için Edatının Yazımı

Metinde “içün” edatı bazı sözcüklerde ayrı bazı sözcüklerde ise bitişik yazılmıştır. Söz konusu edatın “çün” şeklinde kullanıldığı durumlarda kendinden önceki sözcükle bitişik yazıldığı görülmektedir:

tahlîl için (89a/8) (تحليل اچون),

olmak için (91b/13) (اولماق اچون),

öksürük için (90b/5) (اوکسورک اچون),

gözler için (اوزلر اچون),

anuñçün (4b/14) (انکچون),

olduğı için (55a/3) (اولدو غچون).

2.1.5.4. ile Edatının Yazımı

Metinde “ile” sözcüğünün kullanımında belli bir tutarlılık söz konusu değildir. Bazen kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılan “ile” sözcüğü, bazen de kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır:

isim ile (2b/24) (اسم ايله),

tohum ile (3b/13) (تخم ايله),

iplik ile (71b/11) (اپلك ايله),

otlar ile (85a/2) (اوتلر ايله),

getürmekle (2a/17) (کتورمکله),

düşmekle (37b/14) (دوشمکله).

2.1.5.5. i- Cevher Fiilinin Yazımı

Metinde “i-“ cevher fiil yapıları (imiş, iken, idi, ise) çoğunlukla kendinden önceki sözcüğe bitişik yazılmıştır. Ancak bazı sözcüklerde kendinden önceki sözcüklerden nadiren de olsa ayrı yazıldığı görülmektedir:

ğālib iken (3a/13) (غالب ايکن),

yoğ-iken (3b/15) (يوغ ايکن),

ğarışmış ise (16b/21) (قرشمش ايسه),

dilerse (3a/26) (ديلرسه),

iderler imiş (61b/12) (ایدرلر ایمش), degül ise (76b/28) (دگل ایسه),

büyüklerinden idi (58a/5) (بیوکلرندن ایدی).

2.1.5.6. ne Edatının Yazımı

Metinde “ne” zamiri bazı sözcüklere bitişik yazılmış olup bazı sözcüklerden sonra da ayrı gösterilmiştir:

ne ise (3b/5) (نه ایسه), ne şüretde (7a/15) (نه صورتده),

ne için (7a/16) (نه اچون), ne an ki (15a/1) (نه انکه),

ne miqdār (15b/18) (نمقدار), ne kadar (18b/7) (نقدر),

ne yirde (33b/26) (نه یرده).

Bu sözcük metnin bazı bölümlerinde “ne...ne” şeklinde kullanılmıştır:

ne az ve ne çok (16b/8) (نه از و نه جوق),

ne issi ve ne şovuk (75a/21) (نه اسی و نه صوق).

2.1.5.7. kadar Sözcüğünün Yazımı

Metinde “kadar” sözcüğü kendinden önce gelen bazı sözcüklere bitişik yazılmış olup bazı sözcüklerden ise ayrı gösterilmiştir:

ne kadar (18b/7) (نقدر), örtecek kadar (20a/18) (اورته جک قدر),

şol kadar (20b/21) (شولقدار), bu kadar (66b/4) (بو قدر).

2.1.5.8. sonra Sözcüğünün Yazımı

Metinde “sonra” sözcüğü metnin tamamında sad (ص) harfiyle gösterilmiştir. Bu sözcük bazı durumlarda kendinden önceki sözcükle bitişik yazılmış, bazı durumlarda ise ayrı kullanılmıştır:

vaqitden şoñra (7a/1) (وقتدنصکره),

andan şoñra (51a/23) (اندن صکره),

pişdükden şoñra (54a/17) (پشدکدنصره),

çiçekden şoñra (75a/23) (چچکدنصره).

2.1.6. Zamir n'sinin Yazımı

Metinde zamir n'si nun (ن) harfi ile gösterilmiştir:

arasında (63b/25) (اراسنده),

deryāsında (64a/10) (دریاسنده).

Metinde “kendü” sözcüğündeki yönelme ekinin kullanımında zamir n'si yerine y (ی) harfi tercih edilmiştir:

kendüye (53a/3) (کندویه),

kendüye (9b/3) (کندویه).

2.2. Ses Bilgisi

Türkçe, ünlüler bakımından oldukça zengin bir dildir. Bazı dillerde genellikle üç ya da beş arasında değişen ses varlığı Türkçede en az sekizdir. Ayrıca Türkçe konuşma dilinde açık e'nin yanı sıra bir de “e” ile “i” arasında ifade edilen kapalı e'nin varlığı söz konusudur (Ergin, 2005: 39-40).

Metinde kullanılan “a, e, ı, i, o, ö, u, ü, ve kapalı e” sesleri Eski Anadolu Türkçesinde de kullanılan ünlülerdir. Söz konusu ünlülerden kapalı é sesi metinde “i” olarak gösterilmiştir.

2.2.1. Ses Uyumları

Türkçede sözcük köklerinde ya da sözcük kökleri ile ekler arasında bazı uyumlar söz konusudur. Bu uyumlar Türkçe sözcüklerde belirli seslerin bir arada bulunmasını sağlar. Dolayısıyla çeşitli bakımlardan birbirine yakın olan sesler Türkçeye özgü özel bir ahenk oluşturur (Ergin, 2005: 70).

2.2.1.1. Ünlü Uyumları

Türkçenin her döneminde sağlam olan kalınlık-incelik bakımından ünlü uyumu Eski Anadolu Türkçesi döneminde de sağlamdır. Fakat düzlük-yuvarlaklık

bakımından ünlü uyumunun sağlam bir kural hâline gelmesi durumu son dönemlerde gerçekleşmiştir (Timurtaş, 1994: 26).

Türkçede ünlü uyumları kalınlık-incelik ve düzlük-yuvarlaklık olmak üzere iki türdür:

2.2.1.1.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Türkçenin temel ses uyumu olan kalınlık-incelik uyumu (büyük ünlü uyumu), Eski Anadolu Türkçesinde oldukça yaygın olarak uygulanmıştır (Gülsevin ve Boz, 2004: 93).

Eski Anadolu Türkçesinde yaygın olarak uygulanan kalınlık-incelik uyumu metindeki Türkçe sözcüklerde de sağlam olarak uygulanmıştır.

dokunmaz (8b/5) (دوقتماز),	ayağlarının (47a/14) (ایاقلرینک),
ağrılarına (74b/11) (اغریرینه),	budaqları (75b/25) (بداقلری),
koşulara (26a/26) (قوقولره),	kovanlarının (33b/21) (قوانلرینک),
keskünliginden (35a/16) (کسکن لکندن) .	

2.2.1.1.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu

Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlaklık-düzlük bakımından ses uyumu, Türkçenin diğer dönemlerinde olduğu gibi sağlam kurallar üzerine temellendirilmemiştir (Timurtaş, 1994: 26). Eski Anadolu Türkçesi dönemi, Türk dili tarihi dönemleri arasında dudak uyumunun en zayıf olduğu bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır (Yelten, 2019: 72). Metinde de bu uyum sağlam olmayıp, çeşitli sebeplerden (dudak ünsüzleri, ğ/g ünsüz düşmeleri vb.) ötürü uyum dışında kalan bazı sözcükler şunlardır:

bilegü (51a/12) (بلکو),	yağlu (61a/11) (یاغلو),
bildüren (3b/27) (بلدورن),	şaru (77a/28) (صارو),
delügi (51a/27) (دلوکی),	açup (59b/28) (اجوب).

Metinde Eski Türkçe döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olup da söz konusu aykırılığı devam ettiren sözcüklerden bazıları şunlardır:

eyüsi (79b/27) (ایوسی),

kendü (4b/3) (کندو),

altun (81b/13) (التون),

ağu (47b/22) (أغُو).

2.2.1.2. Ünsüz Uyumları

Eski Anadolu Türkçesinde ünsüz uyumu esasında bulunmamaktadır. Bu dönemde bazı ünsüzlerin tonlu olmasından kaynaklanan bir uyumsuzluk söz konusudur (Gülsevin ve Boz, 2004: 96). Tonlu bir ünsüzle başlayan bazı ekler (bk. Gülsevin ve Boz, 2004: 96) ve metindeki örneklerinden bazıları şunlardır:

oturağda (74b/10) (اوتوراقده),

bögrekde (79a/13) (بوگرکهده),

ocağdan (27a/12) (اوجاقدن),

kepekden (18b/23) (کپکدن),

içmekdür (28a/6) (اچمکدر),

ayırmağdur (11a/15) (ایرماقدور),

şovuşdurlar (28a/5) (صوقدرلر),

gürüldüsi (50b/3) (کورلدوسی),

uyuşdura (84a/28) (اویوشدوره),

yaratduğı (4b/4) (یراندوغی).

2.2.2. Ses Değişimleri

Metinde geçen sözcüklerin yazılışlarından hareketle seslerin, Eski Türkçe'deki sözcüklerdeki yazılışları arasındaki farklılıklara, yabancı dillerden Türkçeye geçen sözcüklerdeki farklılıklarına ve günümüz Türkiye Türkçesi yazı dilindeki farklılıklara bakılmış ve gösterilmeye çalışılmıştır. Ünlü ve ünsüzlerde Eski Türkçeye göre bazı değişiklikler görülmektedir. İnceleme metnimiz yazılı/görsel olduğu için değişikliklerin ayrıntılarına girilmemiş, belirlediğimiz farklılıklar yalnızca sözcüklerden hareketle alfabetik olarak sıralanmıştır:

aç-up (36b/7) (اچوب) (< ET. “haç-mak”) ; (> TT. “aç-mak”),

ağaç (8a/7) (اچاچ) (< ET. “ığaç”) ; (> TT. “ağaç”),

ağız (22a/14) (اگز) ~ ağzına (23b/16) (اغزینه) (< ET. “ag-ız”) ; (> TT. “ağız”),

alma (38b/11) (أَلْمَا) (< ET. “alma < almıla”) ; (> TT. “elma”),
 al-up (17b/17) (الوب) (< ET. “al-mak”) ; (> TT. “al-mak”),
 ammā (44b/15) (امّا) (< Ar. “ammâ”) ; (> TT. “ama”),
 anuñ (11b/8) (انك) (< ET. “ol+”) ; (> TT. “onun”),
 arusı (34b/14) (اروسی)~arı (34b/15) (اری) (< ET. “ar-ıg > aru”) ; (> TT. “arı”),
 artuḵ+dur (20a/12) (ارتوقلر) (< ET. “artuḵ”) ; (> TT. “artık”),
 aşığa (11b/4) (اشغه) (< ET. “aşak > aşaka > aşığa”) ; (> TT. “aşağı”),
 ‘atṭārlar (77a/16) (عطارلر) (< Ar. “‘atṭār”) ; (> TT. “aktarlar”),
 ayak (20a/25) (ایاق) (< ET. “adaḵ”) ; (> TT. “ayak”),
 (ay)+dur (75b/26) (ایدر) (< ET. “turur”) ; (> TT. “ay+dır”),
 ayır-a (11a/14) (اییره) (< ET. “adır-”) ; (> TT. “ayır-”),
 ayır-sa (39b/19) (ایرسا) (< ET. “adır-mak”) ; (> TT. “ayır-mak”),
 ayrıl-maḵ (9a/22) (ایرلماق) (< ET. “adır-mak”) ; (> TT. “ayrıl-mak”),
 ayrılık(ğ)+a (96a/8) (ایروللیغه) (< ET. “adrukluğ”) ; (> TT. “ayrılık(ğ)+a”),
 az-acuḵ (6b/22) (ازاجق) (< ET. “az”, “as”) ; (> TT. “azıcık”),
 balta (65b/25) (بالته) (< ET. “baldu”) ; (> TT. “balta”),
 baña (44a/27) (بكا) (< ET. “banga”, “bangaa”) ; (> TT. “bana”),
 baṭlıcān (80a/14) (بطلجان) (< Far. “bâdingân”), (> TT. “patlıcan”),
 ba‘zı (3a/7) (بعض) (< Ar. “ba‘z”), (> TT. “bazı”),
 ben (2a/9) (بن) (< ET. “ben”, “men”, “mem”, “min”) ; (> TT. “ben”),
 benefşe (22a/20) (بنفشه) (< Far. “benefşe > pek”) ; (> TT. “menekşe”),

beyāz (40a/22) (بياض) (< Ar. “beyâz”) ; (> TT. “beyaz”),

boğaz (46a/24) (يوغاز) (< ET. “boğuz”) ; (> TT. “bağaz”),

bögrek (43a/8) (بوكرك) (< ET. “bögrük > böyrek”) ; (> TT. “böbrek”),

buña (15b/23) (بوکا) (< ET. “bunga”) ; (> TT. “buna”),

büyü-cek (26a/25) (بيوجك) (< ET. “beyük+cek”) ; (> TT. “büyü(k)cek”),

çekirdek (37a/25) (جکردك) (< ET. “çekür-de-k”) ; (> TT. “çekirdek”),

çölmek (53a/11) (جولمك) (< ET. “çönek”) ; (> TT. “çömlek”),

çıkmak (75b/10) (جيقماق) (< ET. “taş-ık-”) ; (> TT. “çık-”),

dağı (61b/27) (دخی) (< ET. “tacı / daci”) ; (> TT. “dahi”),

degül (16a/13) (دگل) (< ET. “tegül”) ; (> TT. “değil”),

demür (13a/7) (دمور) (< ET. “temür / demür”) ; (> TT. “demir”),

depe+lerde (52a/7) (دپه لرده) (< ET. “töpu”, “töpi”) ; (> TT. “tepe+lerde”),

dişi (71b/21) (ديشى) (< ET. “tışı”) ; (> TT. “dişi”),

di-yü (1b/19) (ديو) (< ET. “ti-”) ; (> TT. “de- (dè-)”, “di-ye”),

dög-seler (93b/5) (دوكسه لر) (< ET. “dög-”, “döv-”) ; (> TT. “döv-”),

dökil-en (43a/9) (دوكيلن) (< ET. “tökül-”) ; (> TT. “dökül-”),

dürlü+dür (34a/18) (درلودر) (< ET. “tör-lüg”, “dür-lü”) ; (> TT. “türülü”),

emrûd (64a/29) (أمرود) (< Far. “emrûd”) ; (> TT. “armut”),

elli (86a/20) (اللى) (< ET. “elig”, “ilig”) ; (> TT. “elli-”),

erişte (26a/3) (أرشته) (< Far. “rişte”) ; (> TT. “erişte”),

eşek (91b/7) (اشك) (< ET. “eş-gek”) ; (> TT. “eşek-”),

eşit-se (25a/18) (اشتته) (< ET. “ışit-”) ; (> TT. “ışit-se”),
 eyü (40a/26) (ايو) (< ET. “edgü”) ; (> TT. “iyi”),
 ev (37b/26) (او) (< ET. “eb”) ; (> TT. “ev”),
 eyle-ye (7a/25) (ايله) (< ET. “edle-”) ; (> TT. “eyle-”),
 fâ’ide (66b/16) (فائدہ) (< Ar. “fâ’ide”) ; (> TT. “fayda”),
 fülân (2a/9) (فلان) (< Ar. “fûlân”) ; (> TT. “falan”),
 gelmiş (22b/5) (کلمش) (< ET “kel-”) ; (> TT. “gel-”),
 gerekdür (46b/3) (کرکدر) (< ET “kergek”) ; (> TT. “gerekdür”),
 getir-e (7b/28) (کتوره) (< ET “kel-tür-”) ; (> TT. “getir-”),
 geyesi-lere (21b/21) (کیاسیلره) (< ET. “ked-”, “kedgü”) ; (> TT. “giysi+lere”),
 gice (26b/26) (کیجه) (< ET. “kiçe”) ; (> TT. “gece-”),
 girü (22a/23) (هرو) (< ET. “kirü”) ; (> TT. “geri”),
 gögercin+ün (51a/21) (کوکرجینک) (< ET. “kökürçken”) ; (> TT. “güvercin+in”),
 göğüs (77b/9) (کوکس) (< ET. “kökü-z”) ; (> TT. “göğüs”),
 gönül (30b/16) (کوکل) (< ET. “kôn-ül”) ; (> TT. “gönül”),
 gümüş+i (59a/8) (کمیشى) (< ET. “kümüş”) ; (> TT. “gümüş”),
 güzel (31b/19) (کوزل) (< ET. “közel”) ; (> TT. “güzel”),
 ḥamîr (17b/29) (خمیر) (< Ar. “ḥamîr”) ; (> TT. “hamur”),
 hevâ (4b/22) (هوا) (< Ar. “hevâ”) ; (> TT. “hava”),
 ılan (62a/29) (ایلان) ~ yılan (68b/14) (یلان) (< ET. “ılan”) ; (> TT. “yılan”),
 ılğun (19b/21) (ایلغون) (< ET. “yıl-ğun”) ; (> TT. “yılğın”),

ılı+cak (20a/21) (إيلجق) (< ET. “ılığ+cak”) ; (> TT. “ılık+cak”),

ınçkır+ık (35a/10) (انچقریق) (< ET. “kıçkır-ık”) ; (> TT. “hıçkırık”),

ısı+cak (83a/13) (اسچاق) (< ET. “issi-cek”) ; (> TT. “sıcak”),

içerü (8a/25) (اچرو) (< ET. “iç+gerü”) ; (> TT. “içeri”),

içün (37a/6) (اچون) (< ET. “iç+gerü”) ; (> TT. “içeri”),

igne (51a/27) (اكنه) (< ET. “yigne”) ; (> TT. “iğne”),

ikinci (69b/10) (ايكنجی) (< ET. “ikinti”) ; (> TT. “ikinci”, “ikindi”),

iki-şer (75a/6) (ايكشر) (< ET. “iki+rer”) ; (> TT. “ikişer”),

ilic (72b/22) (ايلك) (< ET. “yilic”) ; (> TT. “ilic”),

illā (38b/12) (الا) (< Ar. “illā”) ; (> TT. “ille”),

imdi (7a/16) (ايمدی) (< ET. “amtı / amdı > emdi”) ; (> TT. “şimdi”),

ince (29b/13) (اينجه) (< Ar. “yinçe”) ; (> TT. “ince”),

incü (69a/12) (انجو) (< ET. “yinçü”) ; (> TT. “inci”),

ıssı (6b/6) (اسی) (< ET. “isig”, “isig”) ; (> TT. “ısı”),

iste-seler (14a/17) (استه سله) (< ET. “izde-”) ; (> TT. “iste-”),

ķavun (16b/25) (قاون) (< ET. “ķağun”) ; (> TT. “kavun”),

ķankı+sı (7a/21) (قنقسى) (< ET. “kangi”) ; (> TT. “hangi+si”),

ķapu+ları (45a/25) (قپولرى) (< ET. “kapiğ”, “kapağ”) ; (> TT. “kapı+ları”),

ķarañuluk (46b/9) (قراکولق) (< ET. “karañgū-luk”) ; (> TT. “karanlık”),

ķarındaşı (81a/21) (قرنداشى) (< ET. “ķarın+daş”) ; (> TT. “kardeş”),

ķarşu (26b/26) (قرشو) (< ET. “ķarşu”) ; (> TT. “karşı”),

katı (90b/13) (قَتَى) (< ET. “ḡatıḡ”) ; (> TT. “katı”),
 kelbeten (92a/5) (كَلْبَتَن) (< Far. “kelbetân”) ; (> TT. “kerpeten”),
 kemmūn (18b/16) (كَمُون) (< Ar. “kemmūn”) ; (> TT. “kimyon”),
 kendü (4b/3) (كَنَدُو) (< ET. “kentü”) ; (> TT. “kendi”),
 kerre (47a/4) (كَرَّه) (< Ar. “kerre”) ; (> TT. “kere”),
 kettān (10b/20) (كَتَّان) (< Ar. “kettān”) ; (> TT. “keten”),
 kırlanguc (3b/21) (قِرْلَنْغُوج) (< ET. “karlıgaç”) ; (> TT. “kırlangıç”),
 küçük (19b/25) (كُوجُك) (< ET. “kiçig”) ; (> TT. “küçük”),
 koyalar (61b/6) (قُويَالَر) (< ET. “kod-”) ; (> TT. “koy-”),
 kulak (37a/17) (قُولَاق) (< ET. “ḡulgaḡ”) ; (> TT. “kulak”),
 kuru (60b/12) (قُورُو) (< ET. “ḡuruḡ”) ; (> TT. “kuru”),
 küçü+rek (31a/22) (كُوجُورُك) (< ET. “kiçig+rek”) ; (> TT. “küçük+rek”),
 meymūn+dan (47a/14) (مَيْمُونْدَن) (< Ar. “maymūn”) ; (> TT. “maymun”),
 otur-mak (25a/27) (اوتورماق) (< ET. “ol-tur-”) ; (> TT. “otur-”),
 oñurğa (72b/21) (اوتُورُغَه) (< ET. “oḡurğa”) ; (> TT. “omurga”),
 ol- (11b/24) (اُولا) (< ET. “bol-”) ; (> TT. “ol-”),
 parmak (31a/20) (پارماق) (< ET. “bar-mak”) ; (> TT. “parmak”),
 pek+lik (10a/16) (پَكَلِك) (< ET. “bek > pek”) ; (> TT. “peklik”),
 pekmez (95a/29) (پَكْمَز) (< ET. “bekmes”) ; (> TT. “pekmez”),
 poḡ+ı (25a/3) (پوخى) (< ET. “boḡ”) ; (> TT. “bok”),
 rāziyāne (18b/16) (رازِيَانَه) (< Far. “rāziyāne”) ; (> TT. “rezene”),

şakıs (27b/22) (صاقسى) (< ET. “şagız”) ; (> TT. “sakız”),
 şarı (8b/9) (صارى) (< ET. “şarığ”) ; (> TT. “sarı”),
 şarmusağ (26a/13) (صرمساق) (< ET. “şarmısak”) ; (> TT. “sarımsak”),
 serhōş (55a/6) (سرخوش) (< Far. “ser-ḥōş”) ; (> TT. “sarhoş”),
 servi (19b/22) (سرو) (< Far. “serv+”) ; (> TT. “selvi”),
 sidük (40a/26) (سدوك) (< ET. “sid-ük”) ; (> TT. “sidik”),
 sīsām (50a/9) (سيسام) (< Ar. “sīsām”) ; (> TT. “susam”),
 şoğulcan (50b/13) (صوغلجان) (< ET. “şoğ-lu-can”) ; (> TT. “solucan”),
 şu (86a/24) (صو) (< ET. “şub”, “şuv”) ; (> TT. “su”),
 summāk (68a/3) (سمّاق) (< Ar. “summāk”) ; (> TT. “sumak”),
 sünbül (75a/6) (سنبل) (< Far. “sünbül”) ; (> TT. “sümbül”),
 şarāb (11b/3) (شراب) (< Ar. “şerāb”) ; (> TT. “şarap”),
 şol (3b/29) (شول) (< ET. “uş+ol”, “şol”) ; (> TT. “şu”),
 şorba+sı (84b/25) (شورباسى) (< Ar. “şūrbā”) ; (> TT. “çorba”),
 tatlu (28b/13) (طتلو) (< ET. “tatağlağ”, “tatıglıg”, “tatlıg”) ; (> TT. “tatlı”),
 tennūr (18a/9) (تنّور) (< Ar. “tennūr”) ; (> TT. “tandır”),
 tırnağ (17b/17) (طرناق) (< ET. “tırngak”) ; (> TT. “tırnak”),
 tokuz (7b/1) (طقوز) (< ET. “tokūz”, “tokkūz”) ; (> TT. “dokuz”),
 tolaş-up (31a/25) (طولاشوب) (< ET. “tolğaş-”) ; (> TT. “dolaş-”),
 toldur-up (20b/20) (طولدروب) (< ET. “toltur-”) ; (> TT. “dolaş-”),
 tolu (26b/3) (طولو) (< ET. “tōlu”) ; (> TT. “dolu”),

ʔoñ-arsa (8a/16) (طوكارسه) (< ET. “ʔoñ-”); (> TT. “don-”),
 ʔoñuz+uñ (88a/25) (طوكوزك) (< ET. “ʔoñguz”); (> TT. “domuz”),
 toyğar (61a/9) (تويغار) (< ET. “torugay”); (> TT. “turgay”),
 ʔök-il-müş (33a/10) (طوكلمش) (< ET. “ʔök-”); (> TT. “dök-ül-”),
 ʔudak (77a/10) (طوداق) (< ET. “ʔodak”); (> TT. “dudak”),
 ʔur-a (3a/20) (طوره) (< ET. “ʔur-”); (> TT. “dur-”),
 tüy+i (35b/17) (توي) (< ET. “tüg”, “tük”, “tüy”); (> TT. “tüy”),
 ufak (18a/11) (اوقاق) (< ET. “uvşak”, “uvak”); (> TT. “ufak”),
 ur-sa (17b/19) (اورسه) (< ET. “ur-”); (> TT. “vur-”),
 uyluk (25b/13) (اويلوق) (< ET. “udlık”); (> TT. “uyluk”),
 ümîz (54a/18) (اميد) ~ ümîd (45a/2) (اميد) (< Far. “umîd”); (> TT. “ümit”),
 üzre (9a/16) (اوزره) (< ET. “üzre”); (> TT. “üzere”),
 var+dur (33a/19) (واردر) (< ET. “bār”); (> TT. “var”),
 vir-e (71a/29) (ويره) (< ET. “bēr-mek / bir-mek”); (> TT. “vermek”),
 vir-mek (15b/16) (ويرمك) (< ET. “bēr-mek / bir-mek”); (> TT. “vermek”),
 yaruk(ğ)+ı (tutup) (ياروغي) (53b/5) (< ET “yarık”); (> TT “yarık(ğ)-ı”),
 yeşil (35a/22) (يشل) (< ET. “yaşıl”); (> TT. “yeşil”),
 yılğun (81b/27) (يلغون) (< ET. “yıl-ğun”); (> TT. “ılgın”),
 yine (3a/22) (ينه) (< ET. “yana”, “yene”); (> TT. “yine”),
 yir+e (20b/2) (يره) (< ET. “yīr+”); (> TT. “yer+”),
 yukaru (31a/5) (يوقارو) (< ET “yoğaru”); (> TT “yukarı”),

yut-sa (54b/3) (يوتسه) (< ET. “ut-”); (> TT. “yut-”),

yürü-r (47a/13) (يورر) (< ET. “yori-”); (> TT. “yürü-”),

za‘ ferān (9b/27) (زعفرن) (< Ar. “za‘ ferān”); (> TT. “safran”),

ža‘ if (5b/5) (ضعيف) (< Ar. “ža‘ if”); (> TT. “zayıf”),

zanbağ (89b/15) (زنبق) (< Ar. “zenbağ”); (> TT. “zambak”),

zeytūn (80b/11) (زيتون) (< Ar. “zeytūn”); (> TT. “zeytin”),

zıd (16b/26) (ضد) (< Ar. “zıdd”); (> TT. “zıt”).

2.3. Şekil Bilgisi

2.3.1. İsimler

2.3.1.1. İsim Çekim Ekleri

Metinde kullanılan eklerin, metnin tıp metni olması nedeniyle sınırlı sayıda kaldığı ve isim çekim eklerinin tamamının metinde yer almadığı görülmektedir.

2.3.1.1.1. Çokluk Eki

Çokluk eki, ad ve adılarda birden çok varlıkları anlatmak amacıyla; eylemlerde ise eylemin gösterdiği oluş ve kılışı gerçekleştirenin birden fazla olduğunu göstermek için kullanılan hususi eklerdir (Korkmaz, 2010: 62).

Metinde isimlerin çokluk durumu Türkçenin +*lAr* ekiyle sağlanmış olup, kimi alıntı sözcüklerde ise çokluk durumu ait oldukları dilin kurallarına bağlı kalarak oluşturulmuştur.

yılanlar (3b/17) (يلانلر),

nesneler (4b/2) (نسنه لر),

ḥayvānāt (1b/14) (حيوانات),

müfredāt (2a/19) (مفردات).

Eski Türkçe döneminin başlarında isim tabanına gelen +*an*, +*en* çokluk ekleri donmuş olarak metinde bazı sözcüklerde görülmektedir. Metinde ayrıca

sözcük halinde çokluk eki almaksızın topluluk anlamı taşıyan sözcüklere rastlanmaktadır:

oğlancıklar (78b/18) (اوغلانچقار), bölüm (87b/8) (بولوك).

2.3.1.1.2. İyelik Ekleri

Eski Anadolu Türkçesindeki iyelik ekleri, Türkiye Türkçesindeki biçimlerinden sadece bazı küçük fonetik değişikliklerden ötürü farklıdır. Türkiye Türkçesindeki küçük ünlü uyumu Eski Anadolu Türkçesinde tam olgunlaşmadığından, bu dönemdeki iyelik eklerinin bazıları sadece düz ünlü bazıları da yuvarlak ünlü ile kalıplaşmıştır (Gülsevin, 2011: 12). Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde görülen iyelik eklerinin kullanım biçimleri metindeki şekillerle benzerlik göstermektedir. Metinde iyelik eklerinin kullanımlarına dair bazı örnekler şu şekildedir:

I. Teklik Şahıs: $+m$, $+(u)m$ / $+(ü)m$

beden-i naḥīfūm (2a/12) (بدن نحيف).

II. Teklik Şahıs: $+ñ$, $+(u)ñ$, $(ü)ñ$

gözüñde (78a/17) (كوزنده).

III. Teklik Şahıs: $+ı/+i$, $+sı/+si$

gözi (17b/9) (كوزی), cümlesi (16a/9) (جمله سی).

I. Çokluk Şahıs: $+(i)müz$, $+(u)muz$

sözlerimiz (12b/4) (سوزلرمز), mezbūrumuz (2b/11) (مزبورمز).

II. Çokluk Şahıs: $+ñuz/+ñüz$

Metinde II. çokluk şahıs ekinin kullanımına dair herhangi bir örnek bulunmamaktadır.

III. Çokluk Şahıs: -ları/-leri

didükleri (54b/1) (دیدیگری), budakları (55a/17) (بدافگری).

2.3.1.1.3. Hâl Ekleri

Hâl ekleri, sıkça kullanılan ve cümlelerin manasına etki eden isim çekim ekleridir (Gülsevin, 2011: 16).

2.3.1.1.3.1. İlgi (Tamlama) Hâli Eki: +(n)Uñ

İlgi hâli eki, ünsüzle biten sözcüklerden sonra +*uñ/-üñ* şeklinde olup, ünlüyle biten sözcüklerden sonra ise -*nuñ/-nüñ* şeklindedir (Gülsevin, 2011: 25). Metinde söz konusu ek, çoğunlukla kef (ك) ile gösterilmiştir.

kulağının (17b/15) (قولاغنىك),	ardıçının (20a/9) (اردچىك),
ağacının (64b/26) (اگاجنىك),	burnunun (75b/14) (بورنىك),
çiçeğinin (92a/21) (چچىكنىك)	dilünün (8a/1) (دىلك).

2.3.1.1.3.2. Belirtme Hâli Eki: +(y)I,+n

Belirtme hâli ekleri “+(y)*ı*, +*n*”, eylemin göstermiş olduğu hareket ve işten etkilenen varlığı belirtmektedir.

Belirtme hâli şekillerinden +(y)*ı*, Eski Türkçede isimlere gelen +(ı)*g* ekinin devamı olduğu varsayılmıştır. Fakat Mustafa Canpolat, söz konusu ekin oluşması +(ı)*g* şeklindeki g’nin erimesi neticesinde olsaydı, bu yapının yuvarlak olması gerektiğini ileri sürmektedir (Akt. Gülsevin, 2011: 31). Belirtme hâli şekillerinden “+*n*” ise 3. şahıs iyelik eklerinden sonra kullanılmaktadır.

kabuğın (22a/16) (قابوغن),	çekirdeğin (22a/22) (چكىردىكن),
başın (42a/17) (باشن),	parmağı (63a/21) (پرماغى),
kuyruğın (21b/23) (قویزوغین),	başın (22b/11) (باشىك),
şuyı (93b/9) (صوي),	alçıyı (46a/14) (الچىي).

2.3.1.1.3.3. Yönelme Hâli Eki: +(y)A

Eski Türkçede “+ga/+ge, +ka/+ke” şeklindeki ekten gelişen yönelme hâli eki, “-a/-e” şeklinde olup, ünlü ile biten sözcüğe eklendiğinde araya yardımcı “-y” sesi girmektedir (Timurtaş, 1994: 69).

etine (37b/13) (اتته),

çıbana (38b/27) (چبانه),

sıtmalara (39a/1) (ستمالره),

şışlere (88a/26) (شیشله).

Batı Türkçesinde şahıs zamirlerinde görülen yönelme hâlinin (baña) *ñ* sesini içermesi, ekin (-ga/-ge) başındaki *g* sesinin daha sonradan düştüğüne işaret etmektedir (Timurtaş, 1994: 69).

baña (96a/20) (بكا).

2.3.1.1.3.4. Bulunma Hâli Eki: +dA

Türk dilinin neredeyse her döneminde +da/+de şeklinde kullanılan bulunma hâli ekinin metindeki kullanımı da bu şekildedir.

ilinde (2a/26) (ایلنده),

yirde (26a/26) (یرده),

içinde (58b/9) (اچنده),

boğazında (92a/9) (بوغازنده),

karında (74b/26) (قارینده),

yanında (38a/22) (یاننده).

2.3.1.1.3.5. Ayrılma Hâli Ekleri: +dAn

Metinde kullanılan ayrılma hâli eki +dAn şeklindedir:

boynından (17b/5) (بوینندن),

undan (18a/16) (اوندن),

kurşundan (24a/14) (قورشوندن),

ağırlardan (24b/7) (اگریلردن).

2.3.1.1.3.6. Vasıta Hâli Eki: +(I)n, +(I₂)A, +IA

Türk dilinin Eski Türkçe döneminde vasıta hâli eki +ın şeklinde kullanılırken Eski Anadolu Türkçesi döneminde ile edatından gelişen “ile/ıla” ve “la/le” şekilleri kullanılmıştır (Akar, 2018: 141). Ayrıca bazı sözcüklerde çekim eki olma özelliğini

kaybederek donmuş vaziyette bulunan (Timurtaş, 1994: 75) *+ın* şekli de kullanılmaya devam etmiştir. Vasıta hâli ekinin metindeki örnekleri şunlardır:

vechile (66a/11) (وجهله), yağıyla (72a/19) (ياغيله),
kabuğıla (70b/12) (قابو غيله), kuvvetile (71b/7) (قوّه تيله),
içün (34b/26) (اچون).

2.3.1.1.3.7. Eşitlik Hâli Eki: +CA, +CE

Eşitlik eki *-ca/-ce*, *-ça/-çe* şeklinde olup söz konusu ekin eşitlik anlamı dışında benzerlik, kadar, miktar gibi farklı anlam ve fonksiyonları da bulunmaktadır (Korkmaz, 2005: 12-84). Metinde çoğunlukla “c” için “cim” (چ) harfiyle gösterilen eşitlik hâli ekinin bazı sözcüklerde nadiren de olsa ç’li (چ) şeklinin de kullanıldığı görülmektedir. Eşitlik hâli ekinin metindeki örnekleri şunlardır:

ekşice (21b/15) (اکشی جه), yaşşıca (22b/6) (بصّی جه),
ağırca (82a/6) (اغر جه), katıca (83a/26) (قاتچه),
ziyādece (4b/1) (زیاده جه), taqdirce (6a/17) (تقدیر جه).

2.3.1.1.3.8. Yön Ekleri: +rA, +ArU₂

Türk dilinin farklı evrelerinde kullanılan yön ekleri, ince sözcüklerde *-re*, kalın sözcüklerde ise *-ra* biçiminde kullanılmaktadır. Eski Türkçede *-garu*, *-gerü* ve *-karu*, *-kerü* biçiminde iken daha sonradan *g* ve *k*’nin düşmesiyle birlikte *-aru*, *-erü* biçimine dönüşmüştür. Söz konusu ek, Eski Anadolu Türkçesinde ise yuvarlak ünlü olarak *-aru*, *-erü* biçiminde varlığını devam ettirmiştir (Akkuş, 1995: 187-188). Yön eklerinin metindeki örnekleri şunlardır:

şoñra (24a/27) (صکره), taşra (29b/24) (طشره),
yuğaru (31a/5) (یوقارو), içerü (38b/9) (اچرو).

2.3.1.2. İsim Yapım Ekleri

2.3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Ekler

2.3.1.2.1.1. +acuk

Türkçenin Eski Anadolu Türkçesi evresinde yalnızca “az” ismine gelen bu ek, metinde de bu şekilde kullanılmış olup, sıfatta dereceyi düşürme görevini üstlenmiştir:

azacuk (7b/25) (ازحق)

2.3.1.2.1.2. +AḲ

Metinde genellikle organ isimlerinde görülen isimden isim yapan ek türüdür.

oğlaḳ (67b/27) (اوغلاق),

yürek (61a/16) (يورك),

bögrek (43a/8) (بوكرك).

2.3.1.2.1.3. +An

Türk dilinin Eski Türkçe döneminde genellikle çokluk yapan bu ek, metinde kalıplaşmış sözcüklerde görülmektedir.

oğlan (42b/20) (اوغلان).

2.3.1.2.1.4. +CA

Bu ek, metinde genel olarak dil ve renk bildiren isimlere gelmiştir.

yünānca (45a/16) (يونانجه),

süryānīce (42a/6) (سريا نچه),

ḳaraca (51b/23) (قره جه),

ḳızılca (75a/23) (قزله جه).

2.3.1.2.1.5. +CAḲ

Sıfat fonksiyonunda sözcükler üreten (Gülsevin, 2011: 115) bu ekin metindeki kullanımına dair örnekler şu şekildedir:

ılıcaḳ (20a/21) (ايلحق),

ısıcaḳ (28a/5) (اسحاق),

tizcek (26a/6) (تيزجك),

gökçek (72b/26) (كوكجك).

2.3.1.2.1.6. +CI

Çoğunlukla meslek adları ya da bir alışkanlığı kendilerine iş hâline getiren kimseyi bildiren isimden isim yapan ek türüdür:

kuyumcılar (46b/19) (قيومجیلر),

ekinciler (18a/21) (اكنجیلر).

2.3.1.2.1.7. +CUK

Çoğunlukla acıma, sevgi, şefkat anlatımında kullanılan küçültme adları, nesneye azaltma ya da küçültme anlamı katmak adına *+cik*, (Eski Osmanlıcada *cuk/-cük*) veya *-ceğiz* (Eski Osmanlıcada *+cuğaz/+cügez*) eklerinden birini almaktadır (Banguoğlu, 2015: 340):

marulcuğ (6a/20) (مارولجق),

dilcük (30a/3) (دیلجوك),

oğlancuğa (17b/19) (اوغلانجوغه).

2.3.1.2.1.8. +daş

İsimden isim yapan *+daş* eki, isimlere gelerek onlara bağlılık, birliktelik ve ortaklık anlamı katar. Söz konusu ek, metinde yaygın değildir:

2.3.1.2.1.9. +di

Bu ek, metinde kalıplaşmış tek örnekte görülmektedir:

imdi (9a/16) (ایمدی).

2.3.1.2.1.10. +düz

Zaman ifade eden isme gelerek söz konusu ismi zarf yapan isimden isim yapan ektir. Bu ek, metinde yaygın olarak kullanılmamıştır.

gündüzde (80a/27).

2.3.1.2.1.11. +ıl

Metinde renk isimlerine gelen bir ek türüdür.

kıızıl (26b/14) (قرل),

yeşil (35a/22) (یشل).

2.3.1.2.1.12. +In

İsimlerden zarf türeten bu ek ünlü uyumuna girmektedir (Gülsevin, 2011: 117). Söz konusu ekin bugün Türkiye Türkçesi yazı dilinde de kullanılan metindeki örnekleri şu şekildedir:

yakın (55a/16) (یقین),

uzun (26a/4) (اوزون).

2.3.1.2.1.13. +IAyIn

Zarf yapan bir isim yapım ekidir (Gülsevin, 2011: 117).

giceleyin (68b/11) (کچه لین).

2.3.1.2.1.14. +IİK

Belirli bir devreyi gösteren isimler, bir maddenin ne için uygun olduğunu gösteren sıfatlar, bitki adları, isimler ve sıfatlardan soyut isimler, meslek ve meslek haline getirilmiş uğraşları gösteren isimler vb. yapan isimden isim yapım ekidir. Birçok fonksiyonu olan söz konusu ek, alet ismi de türetebilir. Ünlü uyumuna girmekle birlikte bu ekin yuvarlak ünlülü tabanlara düz ünlü ile geldiği örneklerle de rastlanabilir (Gülsevin, 2011: 119). En işlek yapım eklerinden olan bu ek, metinde yaygın olarak kullanılmaktadır:

şarılık (3b/21) (صارلیق),

acılık (7b/4) (اجیلیق),

ķābızlık (13b/17) (قا بصلق),

yaşlık (19a/22) (ياشلیق),

ağırlık (38b/17) (اغرلیق),

uyğusuzluk (61a/10) (اویخوسوزلق),

taşlıklarda (85a/26) (طاشلقلرده),

ķuraklıkda (93b/28) (قوراقلیقده),

ķoyuluk (10a/16) (قیولق),

şaruluk (27b/9) (صارولق),

hōşluk (37a/23) (خوشلق),

otluk (43a/15) (اوتلوق),

şovukluğu (8a/16) (صوقلغى),

şaruluğa (32a/12) (صارولغه).

2.3.1.2.1.15. +IU

İsimlerden sıfat yapan işlek yapım eki türüdür. Metinde yaygın olarak kullanılmaktadır:

şulu (16a/25) (صولو),

hevālu (16b/3) (هوالو),

zararlu (17b/2) (ضررلو),

tatlu (19a/15) (طتلو),

yapraqlusınuñ (19b/23) (يپراقلوسنك),

zehirlü (21b/24) (زهړلو),

siñirlü (22b/10) (سكرلو),

sümüklü (26a/18) (سموكلو).

2.3.1.2.1.16. +mİş

Altı ve yedi sayılarına gelen bu ek, metinde kalıplaşmış olarak görülmektedir:

altmış (59b/28) (التمش),

yitmiş (75a/1) (يتمش).

2.3.1.2.1.17. +(I)ncI²

Sayı adlarından sıralama sayı sıfatı oluşturan isimden isim yapan bir ek türüdür:

ikinci (7a/10) (ايكنجى),

beşinci (8b/1) (بشنجى),

dördinci (5a/14) (دوردنجى),

üçüncü (8a/11) (اوچنجى).

2.3.1.2.1.18. +rAk

Karşılaştırma amacıyla kullanılan bu yapım eki, sıfat ve zarflar türetir:

ķavîreķ (16a/28) (قورق),

uzunraķ (19b/24) (اوزونراق),

ķatıraķ (22b/5) (قاتيراق),

yaşşıraķ (29b/4) (يىصئراق),

yumuşakraķdur (37b/29) (يومشاقراقدر),

şarıraķ (42a/13) (صاريراق),

acırağdur (75b/17) (اجى رقدر),

kalıñraq (90b/23) (قالىك رق),

keskinrek (70a/18) (كسكىرك),

tızrek (56b/12) (تىزرك).

2.3.1.2.1.19. +sUz

Eklendiği ismin yokluğunu bildiren yeni isim ve yokluk bildiren sıfatlar yapan yapım ekidir:

odunsuz (21a/6) (اودنسز),

tuzsuz (43a/25) (طوزسوز),

kalıbsuz (57b/28) (قالبسوز),

şusuz (71a/7) (صوسز),

kepeksüz (18b/25) (كپك سز),

çekirdeksüz (49a/18) (جكر دكسز).

2.3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

2.3.1.2.2.1. -(A)ķ

“Eski Türkçedeki -ĜAķ ekinin, EAT’deki şekilleriyle karışmıştır” (Gülsevin, 2011: 135). Mekan adı türetmektedir:

oturağda (45a/11) (اوتور اقدە),

tudağ (77a/10) (طوداق),

yumuşaklığın (67b/6) (يىمشاقلىغىن).

2.3.1.2.2.2. -dU

Kök ya da gövde durumundaki eylemlere getirilen edilgen çatı eki (-in) üzerine gelerek isim oluşturur:

şıkındusıdur (8a/8) (شقندوسىدر).

2.3.1.2.2.3. -ĝAn

Fiil üzerine gelen sıfat-fiil eki (-ĝan/-gen) isim türetir:

ısrıĝan (25a/12) (اىسرغان),

ķurulĝan (41b/17) (قورولغان).

2.3.1.2.2.4. -ĠU

Ünlüsü yuvarlak olan fiilden isim yapan bir ek türüdür:

uykusuzluk (92a/1) (اويقوسزلق), bilegü (94b/8) (بيلكو).

2.3.1.2.2.5. -Ġun

Fiilden isim yapan bu ek, hem geçişli hem de geçişsiz eylemlerin üzerine gelerek sözcükler türetir:

bozgunluğına (68b/9) (بوز غونلو غنه), tutgunlığını (66b/13) (طوتغونلغنى)

toñgunluğu (8a/13) (طوكغونلغى), yılğun (81b/27) (يلغون).

2.3.1.2.2.6. -Im

Çoğunlukla bir kerede ya da tek hamlede gerçekleştirilen davranış veya hareketi belirtir:

yarım (33a/4) (يارم), salkıım (58a/23) (سالقم).

2.3.1.2.2.7. -In

Gerek geçişli gerekse geçişsiz eylemler üzerine gelen bir ektir:

dütünler (16b/5) (دوتونلر), ekinler (43a/16) (اكنلر),

ekin (22a/16) (اكن), tütün (99b/1) (توتون).

2.3.1.2.2.8. -(U)k

Geçişli ve geçişsiz eylemler üzerine gelerek ad ve sıfat türeten bu ekin ünlüsü daima yuvarlaktır:

büyük (77a/4) (بيوك), artuğdur (72b/21) (ارتقدر),

öksürük (24a/7) (اوكسرك), şovuk (24a/12) (صوق),

buçuk (37a/15) (بجق), bölük (87b/8) (بلوك).

2.3.1.2.2.9. -mA

Mastar eki olan -ma/-ma, fiilden isim yapan ek görevinde de kullanılmaktadır:

ditremelere (60a/21) (دتره مه لره), sürme (23b/14) (سورمه).

2.3.1.2.2.10. -maz

Esasında sıfat-fiil eki olan -maz, fiillere gelerek kalıcı sıfatlar türetir:

yaramaz (50b/2) (یراماز).

2.3.1.2.2.11. -men

Sözcük türetmede çok sık kullanılmayan bu ek, metinde de işlek olmayıp tek örnekte kullanılmıştır:

degirmen (46a/13) (دکرمین).

2.3.1.2.2.12. -mur

Geçişsiz eylemlerden isim türeten bu ekin metindeki örneği aşağıdadır:

yağmur (82a/22) (یغمور).

2.3.1.2.2.13. -T

Geçişli eylemlerden ad türeten bu ekin metindeki örneği aşağıdadır:

yoğurd (48a/20) (یوگرد).

2.3.1.2.2.14. -U

Türk dilinin Eski Türkçe evresindeki “G” lerin sızıcılaşıp kaybolması neticesinde yapısında bu ünsüzü bulunduran çeşitli ekler, Eski Anadolu Türkçesinde tek ünlüyle karşılanmıştır (Gülsevin, 2011: 136):

ķorkusı (96a/11) (قورقوسی), ölü (33b/16) (اولو),

ķoķusunı (25b/29) (قوķوسی), tolu (26b/3) (طولو).

2.3.1.2.2.15. -(y)I²cI²

Metinde hem düz hem de yuvarlak ünlülü biçimleri kullanılan bu ek, eylem üzerine gelerek söz konusu eylemden ad türetir:

yürüdücü (12b/8) (يورودجى),

söyündürücü (38b/16) (سيوندرىجى),

yaqıcı (40a/11) (ياقچى),

šovudıcı (43a/2) (صودجى).

2.3.2. Fiiller

2.3.2.1. Fiil Çekim Ekleri

Bu kısımda fiil çekim ekleri verilecek olup metnin tıp metni olması ve metinde kullanılan eklerin sınırlılığı nedeniyle metinde örneği bulunmayan eklere değinilmeyecektir.

2.3.2.1.1. Zaman Ekleri

2.3.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman Eki: -dU

Eski Anadolu Türkçesinde görülen geçmiş zamanın ünsüzü henüz tonluluk-tonsuzluk uyumuna tabi olmadığından her zaman tonludur. Bu ekin ünlüsü teklik ve çokluk üçüncü şahıs çekimlerinde her zaman düz (I₂), diğer çekimlerde ise her zaman yuvarlak (U₂) tır. Metindeki bazı örnekler şunlardır:

olmadı (2a/9) (اولمادى),

yaratdı (3a/19) (يراتدى),

kıldılar (5a/21) (قلدیلر),

olındı (37b/3) (اولندى),

görmedük (81a/20) (كورمدك),

itdüm (2a/9) (ايتدم).

2.3.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki: -mI₂ş

Bu ek metinde her zaman “düz-dar” ünlü ile kullanılmıştır:

yazmışlardır (1b/15) (يازمشلردر),

gitmiş (7b/6) (گنمش),

ayrılmış (10a/11) (ايرلمش),

bitmiş (14b/18) (بتمش),

ķavırılmıř (19b/6) (قاورلمش),

düşmiş (22b/17) (دشمش).

2.3.2.1.1.3. Geniş Zaman Eki: -(V)r

Eski Anadolu Türkçesinde Türkiye Türkçesinden farklı olarak “düz-dar” ünlüler yerine “yuvarlak-dar” ünlüler tercih edilmiştir. Bu ekin metinde yuvarlak-dar ünlülü olarak kullanıldığı görölmektedir:

yaķar (7b/21) (ياقار),

uyar (9a/10) (اويار),

bozar (16b/5) (بوزار),

gelür (53b/20) (كلور),

dökilür (76b/10) (دوکیلور),

dirler (76b/25) (درلر),

iderüz (4b/14) (ايدہ رز).

2.3.2.1.1.4. Gelecek Zaman Ekleri

Herhangi bir oluş ya da kılışın gelecekte olacağını, yapılacağını veya yapılması düşünöldüğü ifade eden bu ekin Eski Anadolu Türkçesinde dört farklı şekli bulunmaktadır: -(y)A, -(y)AcAK, -sA gerek, -(y)IsAr (Gölsevin, 2011: 100). Metinde söz konusu eklerin kullanımına dair örneklere rastlanmamıştır.

2.3.2.1.2. Tasarlama Ekleri

Metnin tıp iķerikli bir metin olması, metnin cümle kuruluşlarını ve metinde yer alan eklerin işlevini sınırlamıştır.

2.3.2.1.2.1. İstek Eki: -(y)A

Metinde sıklıkla kullanılan bu ek (-a/-e), tıp iķerikli metinlerin kalıplaşmış yapıları olarak ifade edilebilecek biķimde ve tavsiyedeki gerekliliği bildiren niteliktedir. Bu ekin metindeki kullanımını şu şekilde olmuştur:

ziyāde ufaķlanup fi’l-ħāl cemī‘ an bedene **tağıla** (9b/27) (طاغله),

şol ki dili büzüp bir yire **götüre** (7b/27) (کتوره),

altı dirhemden ziyāde **iķmeyeler** (48a/2) (اچميه لر),

ziyāde eski olana yakın **olmayalar** (93a/6) (اولمیه لر),

insān bedenine nisbet ile imtiḥān **ideler** (6a/12) (ایده لر),

çekirdegi lu‘ ābı **vireler** ve qar içinde **oturalar** (92a/12) (اوتوره لر / ویره لر),

yimekten bir miqdār evvelce **içüreler** (95a/11) (اچوره لر),

te ‘şīri āsān olup tīz **ola** (95b/26) (اولا).

2.3.2.1.2.2. Gereklilik Kipi

Eski Anadolu Türkçesi döneminde gereklilik kipi eki olarak istek eki kullanılmıştır ancak metinde bu kip daha çok, *-mak gerek* yapısıyla sağlanmıştır:

eski olmağıla kuvveti gitmiş olma-**mağ gerekdür** (6b/10) (اولماق کرکدر),

ya‘ nī ziyāde pişüril-**mek gerekdür** (13a/28) (پیشورلمک کرکدر),

eyüsi pişmiş olandur ammā boyalı ol-**mak gerekdür** (20b/11) (اولماق کرکدر),

kimesneye dāḥilden isti‘ mālden ḥazer it-**mek gerekdür** (89a/6) (ایتمک کرکدر).

2.3.2.1.2.3. Şart Kipi: -sa

Bu kip, eylemin anlattığı hareketi dilek vasıtasıyla tasarlayan kiptir (Şahin, 2015: 67). Metindeki örnekleri şunlardır:

balıqçıl ve sā‘ir şu kuşları qabz olup terslenemez **olsa** (3b/23) (اولسه),

isti‘ māl olınan üçüncisidür eger **bulınmasa** (91a/1) (بولنماسه),

eger qurusını **bişürseler** (22a/16) (بیشورسه لر),

ağrısı olan göze **ṭamlatsalar** (24b/14) (ṭamlatsese لر),

sā‘ir içilen nesnelere **ḳatsalar** (43b/3) (قاتسه لر),

‘avrat uyluğına ilan derisi **bağlasalar** (72b/6) (بغلاسه لر).

2.3.2.1.2.4. Emir Kipi Ekleri

Eylemin ortaya koyduğu hareketin emir vasıtasıyla tasarlandığını ifade eden bu kipin birinci şahıslar için çekimleri söz konusu olmayıp, her şahıs için farklı eklerle yapılan çekimleri bulunmaktadır. Metindeki emir çekimlerine dair örnekler şunlardır:

gerek eskiden ve gerek yeñiden olsun (57b/18) (اولسون),

gerek geçsün ve gerek geçmesün (80b/5) (كجسون / كجسون),

ṭālib olanlar ṭabī^c iyyūn kitāblarına naẓar itsünler (8a/19) (ايتسونلر).

2.3.2.1.3. Şahıs Ekleri

Çekimli eylemlerdeki şahıs ekleri, şekil ve zaman kalıbına büründürülen hareketin kim ve kimler tarafından yapıldığını göstermesi bakımından şahsa bağlanması için kullanılan, eylem çekiminde kişiyi ifade eden eklerdir. (Ergin, 2005: 268). Metnin yapısı gereği metinde daha çok teklik ve çokluk 1. şahıs ekleri kullanılmış olup, şahıs eklerinin kullanımına dair örnekler şunlardır:

2.3.2.1.3.1. Teklik 1. Şahıs Eki: -m

itdüm (2a/9) (ايتدم),

gördüm (81a/20) (گورددم).

2.3.2.1.3.2. Teklik 3. Şahıs Eki: -ø

gider (3b/22) (گيدر),

iner (18b/19) (اينر),

uzamış (68a/10) (اوزامش),

boğulmuş (68b/14) (بو غلمش),

giderür (69a/25) (گيده رر),

virür (77a/2) (ويرر),

eyledi (3a/4) (ايلدي),

oldı (5b/10) (اولدي).

2.3.2.1.3.3. Çokluk 1. Şahıs Eki: -U₂z

sözlerümüz (12b/4) (سوزلرمز),

iderüz (6a/2) (ايده رز).

2.3.2.1.3.4. Çokluk 3. Şahıs Eki: -lAr

yıklarlar (21a/22) (يفارلر),

yutsalar (51b/13) (يوتسه لر),

şatarlar (66a/4) (صتارلر),

alurlar (70a/27) (الورلر),

itsünler (8a/19) (ايتسونلر),

ıslayalar (99b/14) (اصلايه لر),

iderler (3b/16) (ايدرلر),

çekerler (21a/20) (جكرلر).

2.3.2.2. Fiil Yapım Ekleri

2.3.2.2.1. Fiilden Fiil Yapan Ekler

2.3.2.2.1.1. Çatı Ekleri

Fiillerin çatılarını dönüşlülük, edilgenlik, ettirgenlik ve isteşlik yönünden değiştiren eklerdir.

2.3.2.2.1.1.1. Dönüşlülük Ekleri

2.3.2.2.1.1.1.1. -(I)n-

sürünmekle (41a/15) (سورنمكله),

döşenüp (45a/19) (دوشنوب),

çiçeklenüp (62a/18) (چچكلنوب).

2.3.2.2.1.1.2. Edilgen Ekleri

2.3.2.2.1.1.2.1. -(I)l-

biçilmiş (70b/13) (بچلمش),

egilmiş (76a/3) (اكلمش),

yarılmış (90b/24) (يارلمش),

çıkarılmış (100a/7) (چيقارلمش).

2.3.2.2.1.1.2.2. -(I)n-

görinür (42a/13) (كورينور),

yinür (45b/20) (ينور),

bilinür (66a/5) (بيلنور),

delinür (93b/28) (دلينور).

2.3.2.2.1.1.3. Ettirgen Ekleri

Geçişli ve geçişsiz eylemlere gelerek geçişli eylem türeten bu ekler, olma ya da yapma ifade eden eylemlerden öldurma veya yaptırma ifade eden eylemler yaparlar (Ergin, 2005: 208).

2.3.2.2.1.1.3.1. -t-

Ünlü ya da *l* ve *r* seslerinden biriyle biten çok heceli eylemlere getirilir (Gülsevin, 2011: 139). Söz konusu ek, kendisinden sonraki ünlünün etkisi altına girerek tonlulaşır ve d'ye de dönüşmektedir. Metindeki örnekler şunlardır:

şovudur (53b/17) (صُودِر),

ışladalar (67a/6) (اصلاده لِر),

oñulda (22b/13) (اوكلده),

2.3.2.2.1.1.3.2. -dUr-

ıoldurur (66a/9) (طولدورر),

söyündürür (68b/7) (سویندرر),

kuşdurur (23b/26) (قوصدورر),

2.3.2.2.1.1.3.3. -It-

eyitdiler (5b/7) (ایتدیلر),

2.3.2.2.1.1.3.4. -Ar-

giderür (20a/3) (کیدرر),

çıkarur (34a/5) (جیقارر),

2.3.2.2.1.1.3.5. -Ur-

geçüreler (24a/26) (کجوره لِر),

uyanduralar (28a/11) (اویاندوره لِر),

kuruda (56a/16) (قوروده),

eridür (94a/16) (اریدر),

kınadup (23b/26) (قاینادوب).

kızdura (100a/5) (قیزدوره),

ulaşdurur (16b/18) (اولاشدرر),

tutuşdurur (20a/2) (طوتشدرر).

akıtmaya (12a/6) (اقتمایه).

çıkara (9b/17) (جیقاره),

kopara (23a/20) (قوپاره).

pişüreler (13a/27) (پشوره لِر),

yapışduralar (34b/10) (یاپیشدوره لِر).

2.3.2.2.1.1.4. İşteşlik

2.3.2.2.1.1.4.1. -ş-

karışmış (16a/4) (قارشمش),

yapışur (65b/27) (یایشور),

bitişmeyüp (51a/27) (بتشمیوب),

yırtışmada (83b/16) (یرتشماده).

2.3.2.2.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

2.3.2.2.2.1. +A-

Gerek geçişli gerekse geçişsiz eylemler yapan bir ektir.

beñzeyeye (86a/24) (بکزه یه),

uzamış (68a/10) (اوزامش),

oynamak (51a/30) (اوینامق),

қанатсалар (44a/21) (қанатсе).

2.3.2.2.2.2. +Al-

azalmasına (13a/6) (ازلме سنه).

2.3.2.2.2.3. +(A)r-

qararur (28a/1) (قرارور),

bozarıncaya (55b/29) (بوزارنجیه),

qabardur (73a/22) (قباردر),

qızarmış (79b/7) (قیزارمش).

2.3.2.2.2.4. +DA-

isteseler (36b/15) (استه سلر).

2.3.2.2.2.5. +IA-

Hem geçişli hem de geçişsiz eylemler oluşturabilen bu ekim metinde işlek olarak yer aldığı görülmektedir.

tuzlasalar (57a/6) (طوزله سه لر),

terleyüp (82b/21) (ترلیوب),

başlasa (70a/12) (باشلاسه),

tuzlayup (80a/24) (طوزلیوب),

boğazlamayup (96b/10) (بوغازلمیوب),

bağlayup (42b/9) (بغلايوب),

ufaqlayup (34b/8) (اوقاقلیوب),

yağlayup (47b/11) (یغلايوب).

2.3.2.2.6. +sA-

şusamağ (57b/25) (صُوساماق)

2.3.2.3. Birleşik Fiiller

Birleşik fiil, bir yardımcı fiil ile bir ismin ya da bir fiil şeklinin oluşturduğu sözcük grubuna denmektedir. Birleşik fiiller, yardımcı fiilin başına getirilen unsurun isim ya da fiil olmasına göre ikiye ayrılır (Ergin, 2005: 386):

2.3.2.3.1. İsim+Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar

İsimle birleşik fiil yapan yardımcı fiiller şunlardır: *it-*, *ol-*, *eyle-*, *bulun-*, *yap-*. Metinde *bulun-* fiili, yardımcı fiil görevinde kullanılmamıştır.

2.3.2.3.1.1. *it-*

Bu yardımcı fiil, isimlerden geçişli birleşik fiiller yapar:

beyān itmişler (1b/19) (بیان ایتمشler),

ḥalk itmişdür (3a/3) (خلق ایتمشدر),

zıkr itmedi (4a/5) (ذکر ایتمدی),

taḫsīm itdiler (8b/14) (تقسیم ایtdiler),

gārgara itseler (21b/28) (غر غره ایtselr),

ıslāḥ ider (31b/1) (اصلاح ایدر),

ishāl itmekle (28b/21) (اسها ایتمکله),

eyü ider (33a/11) (ایو ایده),

ḥıfẓ ideler (46b/18) (حفظ ایده),

ifsād iderse (5a/14) (افساد ایدر),

beyān itmişdür (4a/16) (بیان ایتمشدر),

murād idene (55b/3) (مراد ایدنه),

ishāl ideler (62a/3) (اسهال ایده),

yaqı itmekle (66b/24) (یاقی ایتمکله).

2.3.2.3.1.2. *ol-*

ḥāşıl olur (3a/9) (حاصل اولور),

ḳavī olup (3b/18) (قوی اولوب),

ma' lūm ola (4a/19) (معلوم اوله),	vārid olan (4b/8) (وارد اولان),
vaşf olunur (9b/23) (وصف اولنور),	muḥkem olup (16a/9) (محکم الوب),
helāk olur (17b/21) (هلاک اولور),	tīz olmayup (43a/4) (تیز اولمیوب),
bāliḡ olmayup (25a/25) (بالغ اولمایوب),	ḥōş olmak (71a/23) (خوش اولماق),
zā' il olmak (84b/16) (زال اولمق),	fāsid olmaz (86b/15) (فاسد اولماز).

2.3.2.3.1.3. eyle-

ḥıfz eyleyler (5a/5) (خفظ ایلیه لر),	zarar eyleye (6a/7) (ضرر ایلیه),
cilā eyleye (10b/10) (جلا ایلیه),	katl eyleye (25b/2) (قتل ایلیه),
ḡanā' at eyleyler (18b/23) (قناعت ایلیه لر),	nef' eyleyüp (83b/14) (نفع ایلیوب).

2.3.2.3.1.4. yap-

kürk yapup (47b/20) (کورک یاپوپ).

2.3.2.3.2. Fiil+Yardımcı Fiil Kuruluşunda Olanlar

Tasvir fiilleri olarak da isimlendirilen bu birleşik fiiller, fiillerin “-a, -e” ya da “-u, -ü” gerindium biçimlerine fiiller eklenerek yapılır (Timurtaş, 1994: 141). Eski Anadolu Türkçesinde genellikle, süreklilik, tezlik, yaklaşma ve yeterlilik bildiren tasvir fiilleri kullanılır (Şahin, 2015: 70). Metinde tespit edilen örnekler şu şekildedir:

2.3.2.3.2.1. Süreklilik

Metinde sadece üç yerde *gel-* ve *-koy* fiilleri kullanılarak yapıldığı görülmektedir:

bulunugelen (16a/5) (بولونو کلان),	bilinügelmeyen (14b/23) (بلنوکلمیان),
aşakosalar (17b/5) (اصاقوسه لر).	

2.3.2.3.2.2. Yeterlilik

Türkçede yeterlilik ifadesini karşılamak için *u-*, *bil-*, *al-* yardımcı fiilleri kullanılmaktadır. Oğuz Türkçesinde ise *bil-* ve *u-* yardımcı fiilleri kullanılmıştır (Türk, 2006: 23). Metinde *u-* fiiliyle oluşturulmuş yeterlilik fiilinin olumlu ve olumsuz biçimleri yer almaktadır. Ayrıca *bil-* yardımcı fiiliyle yapılmış bir örnek bulunmaktadır:

ancağ bilüp tecribe idebildüklerin zıkr itmışlerdür (14b/8) (ایده بلدکلرین),

müştebeh olur ya^ç nî fark idemez (75b/17) (فرق ایده مز),

urulmağdan olanı gideremez (78b/27) (اولانی کیده ره مز).

2.3.3. Cevher Fiili

Eski Türkçe döneminde *er-* biçimindeki cevher fiilinin Batı Türkçesine geçerken *r* sesi düşmüş olup, *e > i* değişmesi sonucunda da *i-* biçimi oluşmuştur (Özkan, 2000: 144):

yoğiken (3b/15) (یو غیکن),

gerekse (85a/4) (کرکسه),

döndürürse (4b/27) (دوندررسه),

olursa (95b/2) (الورسه),

tercüme iderken (2b/3) (ترجمه ایدرکن),

pişürürken (68a/11) (پیشوررکن).

Metinde bazı yerlerde cevher-fiil, kendinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır:

tāze iken (90a/5) (تازه ایکن),

issi iken (88a/28) (اسی ایکن),

büyüklerinden idi (58a/5) (بیوکلرندن ایدی),

yoğ ise (95a/9) (یو غ ایسه),

zamān-ı qadīmde selvā bıldırcına dirler idi (96a/4) (درلر ایدی).

2.3.3.1. Birleşik Çekimler

Birleşik çekim hikâye, rivayet ve şart olmak üzere üç türlü olup, metinde rivayet çekimi yer almamaktadır. Ayrıca hikâye birleşik çekimde geniş zamanın

hikayesi ve şart birleşik çekimde ise sadece geniş zamanın şartı bulunmaktadır. Metindeki örnekler şu şekildedir:

2.3.3.1.1. Hikâye

2.3.3.1.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

dirlerdi (34b/16) (درلردی).

2.3.3.1.2. Şart

2.3.3.1.2.1. Geniş Zamanın Şartı

ifsād itmezse (5a/13) (افساد اتمزسه), giderseler (42b/9) (کیدرسه لر),
olmazsa (44a/10) (اولمازسه), irişmezse (15a/18) (ایریشمزه),
pişürmezlerse (93a/13) (پیشورمزلسه), virmezse (64b/25) (ویرمزسه).

2.3.4. Fiilimsi Ekleri

Fiilimsiler, anlatılmak isteneni en hızlı yoldan ifade edebilme imkanı sağlayan, bazı cümlelerde bağlaç işlevi görebilen, yan cümle oluşturan ve dile anlatım zenginliği katan dilbilgisel unsurlar olarak tanımlanmaktadır (Bayraktar, 2000: 3).

2.3.4.1. İsim-Fiiller

Metindeki isim-fiil ekleri ve örnekleri şunlardır:

2.3.4.1.1. -mAḲ

En işlek isim-fiil eki olan bu ek, metinde yaygın olarak kullanılmıştır.

ķuru zāfenī yaprağı ile şıķılmaḵ gerek (72b/24) (صقلمق),

bu gūnesin isti' mālden uşanmaḵ gelürse (3a/28) (اوصنماق),

anları yakmaḵ kuvvetlerine za' f virür (13b/2) (یاقماق),

anuñla oynamaḵ yürege kuvvet virür (51a/31) (اوینامق),

ayva kōklamak dimāğa kuvvet virür (56a/10) (قوڤلامق).

2.3.4.1.2. -mA

şafṛādan olan kuşmayı kese (23b/1) (قوصماء),

enārdan olan şişmeyi üzerine bir miqdār (53b/14) (شیشمه).

2.3.4.2. Sıfat-fiiler

Fiillerin zamana bağılı isim ve sıfat şekilleri olan sıfat-fiiller, fiillerden geçici sıfatlar türetirler. İsimler gibi, çokluk, iyelik ve hâl eklerini alabilirler.

2.3.4.2.1. Gelecek Zaman Sıfat-fiil Eki

2.3.4.2.1.1. -(y)AcAḲ

te 'şiri tecribe olınacak devā halk olındığı üzre (6b/4) (اولناڭاق),

sā'ir aḱacak nesneler ağızların sedd idüp (12a/5) (اقاڭاق),

la'ūḱ iken yudulacak nesnelere kıtsalar nef' eyleye (51b/10) (يودولاڭاق),

burun içinde koḥu alacak delükler kuruluşın giderüp (99a/16) (آلاڭاق),

ma' lūm ola ki içilecek şerbetler güne günedür (16b/15) (اچيله جك).

2.3.4.2.2. Geniş Zaman Sıfat-fiil Ekleri

2.3.4.2.2.1. -(y)An

eger uyuyamayan kimesnenün burnına tamlatsalar (100a/23) (اويوياميان),

isti' māl eyleyen kimesnenün sacı ve şakalı giç ağardur (28b/8) (ايلين),

terlemeyen kimesnenün bedenine sıvasalar terlede (89b/7) (ترلمين),

bu zıkr olınan ihtilāfāta nazar idüp (14b/20) (اولنان),

eger yalıñuz isti' māl itseler yiyene zarar ide (91b/29) (ييه نه).

2.3.4.2.2.2. -mAz

eger yaram**maz** yimiş olursa peyniri dağı aña göredür (92b/20) (پیراماز),

keyfiyyetleri birbirine uym**maz** eczādan olur (9a/11) (اویمازز),

ibrīşim bulın**mazsa** yanmaz incü bedelidür (21a/1) (بولنماز).

2.3.4.2.3. Görülen Geçmiş Zaman Sıfat-fiil Eki

2.3.4.2.3.1. -dUK

hāşıl old**duklar**ı yire ve kuvvetleri bir iken (3a/21) (اولدقلری),

kitāblarda yaz**duklar**ı devālarda dağı nice şübheler (14b/11) (یازدقلری),

örümcek tok**uduklar**ı yuvaları ki çok dürlüdür (58b/25) (طوقودقلری),

şişleri taḥlīl için it**dük**leri yağılara dağı qorlar (66a/28) (ایتدکلی),

etler düş**dük**den soñra taşradan et ve deri bitürür (71a/16) (دوشدکدن),

tatlu bādem yağından ald**duğı** miqdār koyup (54b/9) (الدوغی).

2.3.4.2.4. Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat-fiil Eki

2.3.4.2.4.1. -mİş

elen**miş** undan olan etmek (18a/15) (النمش),

issi otlar ile piş**miş** et şorvaları ile isti‘ māl eyleyeler (19a/25) (پیشمش),

erkek toğur**muş** ‘avrat südiyle (22b/24) (طوغرمش),

yağıl**mış** kurşundan sirke iledür (25a/3) (یاقلمش),

bögreklerde toñ**muş** kanı çıkarur (26a/4) (طوکمش),

yıkān**mış** buğdaydan olan undan (54a/15) (بیقانمش).

2.3.4.3. Zarf-fiil Ekleri

Fiilleri, diğer fiillerle bağlamak amacıyla zarflaştıran ek türleridir (Gülsevin, 2004: 148).

2.3.4.3.1. Zaman Zarf-fiil Ekleri

2.3.4.3.1.1. -(y)I²cAK

lâzım olı**ca**k erikden ağzına alup eriyeni yutsa (23b/16) (اولیجاق),

böyle olı**ca**k zararı az olur (27b/22) (اولیجاق),

zîrâ otlar kuruyı**ca**k ağaçlara ve şarp yirlere çıkup (68a/20) (ایدیجک).

2.3.4.3.1.2. -(y)I²ncA

köyu şuyı kalı**nc**aya dek pişürürler (70a/26) (قالنجیه)

koyup şuyı gidüp yağı kalı**nc**a pişürseler (80a/26) (قالنجیه),

ba‘ zı devâlar vardur ki pişürilmey**ince** (13a/23) (پشورلمینجه).

2.3.4.3.1.3. -mAdIn

zamân-ı hażm tamâm ol**madın** yenilen ta‘ âm (29a/11) (اولمادین),

rengi bozılmayup şolmağa başla**madın** alalar (16a/11) (باشلامدین),

eger ziyâde yıka**madın** isti‘ māl itseler (13b/13) (بیقامدین),

kendüsi eriyüp tahrîk it**medin** şuyın içseler (97b/17) (ایتمادین).

2.3.4.3.1.4. -dUkda

ya‘ nî dadıl**du**kda dili ıştırıp içine girür (7b/3) (دادلدقده),

terkîb olı**ndu**kda iki kuvvet birbirine beñzer olur (9a/14) (اولندقدہ),

bir rıtıl kal**du**kda şâf idüp içseler ishâl eyleye (23a/27) (قالدقدہ),

kemālin nihāyetine iriş**dükde** siyāhlığa meyl ider (19b/29) (ایرشدکده).

2.3.4.3.1.5. -mAzdAn

müherrā ol**mazdan** evvel emrüdı düşürüp (65a/23) (اولمازدن),

sacları kıatı ol**mazdan** evvel niķrīs olan kimesneye (17b/6) (اولمازدن)

eger şarāb iç**mezden** evvel pelīnden içseler (73b/27) (ایجمزدن).

2.3.4.3.2. Hāl Zarf-fiil Ekleri

2.3.4.3.2.1. -ken

yelimşeklik olmağıla hażm ider**ken** eczāsı ayrılmada (10a/3) (ایدرکن),

henüz biter**ken** bir dürlü ve tamām bitmiş (14b/18) (بترکن).

2.3.4.3.2.2. -(y)V

şuya ne qarışmış ise anuñ şuyı diy**ü** vaşf iderler (16b/21) (دیو),

bu köki behmen ebyazdur diy**ü** hīle iderler (45b/1) (دیو).

2.3.4.3.2.3. -dUkçaA

göz nūrını keskin eyleye eski old**dukça** pek olur (53b/27) (اولدقجه),

büyüyüp kır**dukça** ol dağı kıatı olur (85a/29) (قوریدقجه).

2.3.4.3.3. Bağlama Zarf-fiil Ekleri

2.3.4.3.3.1. -(y)Up

āhır kıab içine kıoy**up** güneşde kırudalar (24a/26) (قیوب),

eger şarāb ile haşlay**up** içseler (31b/17) (خشلایوب),

bir bez içine bağlay**up** dört günde bir tutar (47b/1) (بغلایوب)

pişürüp şuyını sükker ile kıvāma getür**üp** şarāb itseler (29a/3) (کتوروب),

anuñcündür ki mi‘ dede çok eglenüp tursa (77a/7) (اكنوب).

2.3.5. Sıfatlar

İsimlerden önce gelerek onları niteleyen, nasıl olduklarını gösteren ya da farklı yönlerden belirten sözler (Korkmaz, 2003: 333) olarak tanımlanmaktadır.

2.3.5.1. Niteleme Sıfatları

țuzlu şu (36b/22) (طوزلو صو),	yaş yirlerde (38a/11) (ياش يرلرده),
ķızıl şışe (34a/6) (قزل شیشه),	issi otlar (43b/20) (اسی اوتلار),
keskin sirke (64a/15) (كسكين سرکه),	yaş tohumlar (13a/9) (ياش تخملر),
uşak başları (73b/12) (اوافق باشلری),	tatlu nesne (30b/23) (طتلو نسنه),
ķuraķ yirlerde (16a/28) (قوراق يرلرده),	tāze et (33b/3) (تازه ات),
ķuru uyuz (60b/12) (ايركلو و قورو اويوز),	acı řarābdan (43b/23) (اجی شرابدن).

2.3.5.2. Belirtme Sıfatları

2.3.5.2.1. İşaret Sıfatları

bu nebāt (44a/15) (بو نبات),	bu söz (44b/10) (بو سوز),
bu sınıf (45b/4) (بو صنف),	bu bābda (46a/17) (بو بابده),
bu taş (46b/27) (بو طاش),	bu emrūd (65a/8) (بو امرود),
ol şudan (66b/3) (اول صودن),	ol maraž (1b/19) (اول مرض),
ol isim (2b/24) (اول اسم),	ol şu (20b/22) (اول صو),
şol et (67b/27) (شول ات),	şol mertebe (28a/29) (شول مرتبه),
şol miķdār (37a/3) (شول مقدار),	şol kimse (38b/17) (شول کیمسه).

2.3.5.2.2. Sayı Sıfatları

2.3.5.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları

bir yıl (42b/9) (بر یل),

iki dirhem (43b/26) (ایکی درهم),

yigirmi dirheme (35a/6) (یکرمی درهمه),

beş yaprak (38a/9) (بش پیراق).

2.3.5.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları

beşinci ʔarīḳ-i istidlāl (8b/1) (بشنجی)

üçüncü ḫāli (14a/12) (اوچنجی),

dördüncü derece (5a/14) (دوردنجی),

ikinci kısım (69b/10) (ایکنجی).

2.3.5.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları

birer dāne (67a/2) (برر دانه).

2.3.5.2.2.4. Belgisiz Sıfatlar

2.3.5.2.2.4.1. **bir**

bir kimesne (25a/19) (بر کیمسنه),

bir nebātdur (67a/14) (بر نباتدر).

2.3.5.2.2.4.2. **baʿ zı**

baʿ zı yirlerde (76b/9) (بعضی یرلرده),

baʿ zı devālar (82b/9) (بعض دوالر),

baʿ zı maʿ cūn (84b/16) (بعضی معجون),

baʿ zı esbāb (3a/7) (بعض اسباب).

2.3.5.2.2.4.3. **her**

her nesne (7a/12) (هر نسنه),

her gün (30b/24) (هر کون),

her zamān (38a/24) (هر زمان),

her def a (41a/1) (هر دفعه).

2.3.5.2.2.4.4. **çok**

çok ḳan (41a/10) (جوق قان),

çok zamān (63b/6) (جوق زمان).

2.3.5.2.2.4.5. birkaç

birkaç gün (33a/11) (برقاج كون), **birkaç** sınıf (77a/24) (برقاج صنف).

2.3.5.2.2.5. Soru Sıfatlar

2.3.5.2.2.5.1. ne

ne kadar galiz (97a/19) (نقدر غليظ), **ne** kadar büyük (18b/7) (نقدر بيوك),

ne maķūle olursa olsun (69a/24) (نمقوله اولورسه اولسون).

2.3.5.2.2.5.2. niçe

niçe zamān (20a/27) (نچه زمان), **niçe** gün (24a/24) (نچه كون).

2.3.6. Zarflar

Eylemin muhtelif şartlarını ve zamanını ifade eden zarflar, hareketin nasıl, ne şekilde, niçin, hangi sebeple, hangi vasıta ve şartlarla yapıldığını veya olduğunu ve hangi zamanda gerçekleştiğini gösteren sözlerdir (Ergin, 2005: 400).

Zarflar, Türkçe dilbilgisinin en önemli dillik unsurlarından birini oluşturmaktadır (Karpuz, 2000: 27). Metinde yer alan bazı zarflar şunlardır:

2.3.6.1. Yer-Yön Zarfları

2.3.6.1.1. yukarı

mi^c deden **yukarıya** çıkmasını men^c ider (30b/26) (يوقارويه),

vāfir budaklıdur üzerlerinde **yukarusına** bitmiş (55a/20) (يوقاروسنه).

2.3.6.1.2. aşağı

ba^c zisını daħı **aşağa** eyledi (3a/24) (اشغه),

mi^c deden **aşağa** indürmege (11b/4) (اشغه),

boş böğürlere ve göbekden **aşağa** (25a/11) (اشغه),

mi' deden tîz aşğa inmek (70b/22) (اشغه).

2.3.6.2. Zaman Zarfları

2.3.6.2.1. yarındası

yarındası andan ziyâdece virüp (60a/13) (یارینداسی),

bir gice tûrup yarındası bezi şarâb içine şokup (26b/26) (یارینداسی).

2.3.6.2.2. gice

henüz gice gölgesi üzerinde iken (16a/23) (کیجه),

pes cem' eyleyüp bir gice tura (61b/4) (کیجه).

2.3.6.2.3. gündüz

ol yağıyla gündüzde sigilleri muhkem yağlayup (80a/27) (کوندزده).

2.3.6.2.4. giç

mi' deden giç iner ve şuşadur (18b/19) (کیچ),

giç haız olup mi' dede çok eglenür (26a/7) (کیچ).

2.3.6.2.5. şabâh

katup her şabâh aç karnına iki dirhem (20a/20) (صباح),

her gün şabâh zamânında nısf dirhem miqdârı (87b/28) (صباح).

2.3.6.2.6. kışın

gereklü olanını kışın alup alup (72b/23) (قیشن).

2.3.6.3. Niteleme Zarfları

a' zâyı yumuşak ider (11b/23) (یمشاق),

yaprağını el ile ovsalar (44b/21) (ال ايله),

şık olup **katı** ola (12b/22) (قاتى),

dirler ki feraḥ virüp ḥūnların **gökçek** ider (23b/22) (كوكچك),

keskin ve şüretde **güzel** olur (25a/9) (كوزل),

elleri ve ayakları **şovuk** olur (28a/1) (صوق),

ol daḥı **katı** olur (85b/1) (قاتى).

2.3.6.4. Azlık-Çokluk Zarfları

2.3.6.4.1. az

zararı **az** olur (27b/23) (از),

yübüseti **az** ola (64b/9) (از),

ruṭūbeti **az** kalur (97a/5) (از),

ğıdā-yı **az** virür (19a/5) (از).

2.3.6.4.2. çok

ğıdāsı **çok** olur (18b/8) (جوق),

çok yiseler (36b/27) (جوق),

gölgelü yirlerde **çok** biter (29a/27) (جوق),

anı **çok** yirler (43b/18) (جوق),

cezirelerde **çok** bulunur (44a/16) (جوق),

çok yaratdı (4a/21) (جوق).

2.3.6.4.3. eksük

arşun kadar daḥı **eksük** olur (37a/29) (اكسوك),

ziyade veyāḥūd **eksük** ola (38a/10) (اكسوك).

2.3.7. Zamirler

Zamirler, dildeki gerçek karşılıkları olmayan, nesneleri temsil ya da işaret suretiyle karşılayarak onları ifade edebilen sözcüklerdir (Ergin, 2005: 262). Metinde kullanılan zamirler, şu şekilde tasnif edilmiştir:

2.3.7.1. Şahıs Zamirleri

2.3.7.1.1. Teklik 1. Şahıs Zamiri: ben

ben fülān devāyī fülān marāza isti‘ māl itdüm (2a/9) (بن),

pes **ben** allāhü te‘ ālādan istiḥāre idüp (4a/17) (بن),

ben bu maḳūle’yi re’y görmezem (63b/17) (بن).

2.3.7.1.2. Teklik 3. Şahıs Zamiri: ol, an

anı ḥıfz ider ve **aña** yardım ider (4b/21) (انى / اكا),

ol var iken ğayrıdan olan etmegi isti‘ māl itmezler (18a/3) (اول).

2.3.7.1.3. Çokluk 1. Şahıs Zamiri: biz

illā **bizde** aṣlā istiḥkāk yokdur (4b/3) (بзде),

bizüm vilāyetümüzde tağ üzümi demekle ma‘ rūfdur (63b/8) (بزم).

2.3.7.1.4. Çokluk 3. Şahıs Zamiri: anlar

et çok ğidā virür **anlar** az virürler (64a/13) (انلر),

anlardan ırak olmak evlādur (68b/17) (انلردن),

anlaruñ etlerinden eti ğalīzdür (61a/9) (انلرك).

2.3.7.2. İşaret Zamirleri

2.3.7.2.1. an, anlar

anı murād idinürler (9a/28) (انى),

andan sevdevī ḳan ḥāşıl olur (19a/1) (اندن),

anlardan etmek itmek mu‘ tāddur (19b/15) (انلردن),

anlaruñ yirleri şovukdur (6b/1) (انلرك).

2.3.7.2.2. bu, bunlar

devānuñ bedende te'şiri **budur** (5a/16) (بودر),

bahağ otı böyle degüldür **bunlara** muhālifdür (75b/20) (بونلره),

bunlardan birisi veyāhūd birkaçı hāşıl olsa (5b/26) (بونلردن).

2.3.7.2.3. ol

yaramazı **oldur** ki eski olur ve siyāh ola (25b/10) (اولدرکه),

şarṭ-ı s̄anī **oldur** ki ol devā ile bir maraža ' ilāc eyleyeler (6b/13) (اولدرکه).

2.3.7.2.4. şol

şol ki nebātında yalıñuz bir dāne bitmiş ola (36b/25) (şolکه),

şol ki tatlıdur ṭabī' atı bārid [ü] yābisdür (55b/18) (şolکه).

2.3.7.2.5. şu, şunlar

şundan hālī degüldür (5a/2) (şوندن),

şunlar ki içerülerinde çıbanı olan veya içerülerinden kan gele (59a/29) (şونلر),

bu maḳūlesi **şunuñla** ma' lūm olur (27b/8) (şونکه).

2.3.7.3. Belirsizlik Zamirleri

2.3.7.3.1. biri, birisi, her biri, her birisi

meşelā **biri** bārid ve **biri** hārr olup (9a/12) (بری),

iki dürlüdür **birisi** şöyledür ki eczāsınuñ ayrılımaları kolaydur (9a/23) (بريسى),

her biri yalıñuz iken ol maḳūle keyfiyyetleri yoḳdur (9a/4) (هر برى),

her birisi eyülükde ve yaramazlıkda ve yeynilikde (18a/13) (هر بريسى),

her birisinüñ fi' li ile toḳuz dürlü şey mürekkeb hāşıl olur (7a/29) (هر بريسنگ).

2.3.7.3.2. cümle

cümlesin zıkr itmemişlerdür (14b/5) (جمله سن),

cümlesi âteş üzerine konduḡda (26a/27) (جمله سی),

ne ıtlāk olınursa **cümlesine** daḡı ol ıtlāk olınur (4b/13) (جمله سنه).

2.3.7.3.3. her kim

her kim işidürse ol yılda veyāḡūd ol zamānlarda vefāt ider (69b/9) (هر کم).

2.3.7.3.4. her ne

her ne dilerse aña ḡādir idügi zāhir olur (3a/26) (هر نه),

her ne ise aña şarılup üzüm salkımlarına beñzer (41b/1) (هر نه),

her ne maḡūle ḡılṡ bulursa çıkar (84b/24) (هر نه).

2.3.7.3.5. ḡanḡı

ḡanḡısı ḡālib olursa aña göre olur (8a/5) (قنقسى),

ḡanḡısı tiz ṡoñarsa anuñ nefsinde şovukluḡı ziyādedür (8a/16) (قنقسى).

2.3.7.4. Dönüşlülük Zamiri

Eski Oḡuz Türkçesi döneminde dönüşlülük zamiri olarak kullanılan *öz* sözcüḡü metinde kullanılmamıştır. Metinde dönüşlülük zamiri olarak *kendü* sözcüḡü kullanılmıştır.

kendü ṡarafına çekmek anuñ şanından ola (10a/21) (کندویه),

henüz tāze iken rengi kızıldur ve **kendüsi** yaḡludur (19b/28) (کندوسی),

kendü kuvveti ile ve ḡaşşıyyeti iledür (35a/5) (کندو),

kendüsi ne ḡatı ve ne gevşek ola (76a/10) (کندوسی),

kendüleri ḡavī olup ḡālib olalar (3b/18) (کندولرى).

2.3.7.5. Soru Zamiri

2.3.7.5.1. kim

kimūñ i‘ tidāl ile bedeni issi ider (20b/26) (كيمك).

2.3.7.5.2. ne

anuñ cümlesine **ne** dirler (4b/11) (نه),

ķuvvet-i marīz **ne** mertebededür ‘ādeti **nedür** (15b/8) (نه / ندر),

ol maķūle şuya **ne** ķarışmış (16b/21) (نه).

2.3.8. Edatlar

Edatlar, tek başlarına anlamları olmayan, hiçbir nesne veya hareketi karşılamayan ve sadece gramer görevleri bulunan sözcüklerdir (Ergin, 2005: 348). Metinde kullanılan edatlar şu şekildedir:

2.3.8.1. Bağlama Edatları

Bunlar sözcükten küçük dil birliklerini, sözcükleri, sözcük gruplarını ve cümleleri şekil ve anlam bakımından birbirine bağlayarak onlar arasında irtibat oluşturan sözcüklerdir (Ergin, 2005: 352). Metinde kullanılan bağlama edatları şu şekildedir:

2.3.8.1.1. Sıralama Edatları

İki sözcüğün arasına girerek arka arkaya gelen unsurları birbirine bağlamaya yarayan edatlardır.

2.3.8.1.1.1. daħı

şarāb içinde fütenci pişürüp içe ve **daħı** issi ve keskin ve ... (28a/10) (دخی),

acı bakla bedelidür ve **daħı** bu nebātuñ bir nev‘i daħı vardır (42a/5) (دخی),

isti‘ māl eyleye ve **daħı** bedenın şovudıcı yağlar ve lu‘ āblar... (43a/2) (دخی),

giden kanı tutar ve **dahı** bağırsaklar sıyrındılarına nef' ider (56a/20) (دخی).

2.3.8.1.2. ve

bir hāl üzre olmayup gāh bozulup **ve** gāh mütebeddel olalar (3a/5) (و),

yağlar **ve** helvālar **ve** südler huşkārī etmegün zararın def' ider (19a/5) (و),

çiçeği **ve** yaprakları **ve** butı güyegü otına beñzer (26b/9) (و).

2.3.8.2. Denkleştirme Edatları

Birbirinin yerini alabilecek iki unsuru bağlayan edatlardır.

2.3.8.2.1. veya

kıymağı alınmış süd **veya** yoğurt içinde bir gice (57b/22) (ويا),

sükker **veya** 'asel ile terbiye ideler (65a/3) (ويا),

hınnā yağı **veya** gül yağı ile ma'cūn idüp (74a/19) (ويا).

2.3.8.2.2. veyāhūd

balgām **veyāhūd** sevdā **veyāhūd** āhır hıltdan biri sebep olan (76b/14) (وياخود),

şığır iç yağı **veyāhūd** teke **veyāhūd** hınzır iç yağından (56b/26) (وياخود),

tandırda qorlar üzerine **veyāhūd** kırmış ufağ taşlar üzerine (18a/11) (وياخود).

2.3.8.2.3. ya

anzarūtuñ saḥīqinden **ya** dögilmişinden insānı qatl ider (33a/11) (يا),

ba' dehü **ya** yıkarlar böyle yanup **ya** yıkanmış olıcağ (21a/22) (يا),

her biri **ya** budur ki hażmı tiz olur ve ya' nī giç olur (16b/13) (يا).

2.3.8.2.4. yāhūd

qatl idecek miqdārın **yāhūd** qatl idici nesnesin içenlere (37a/21) (وياخود).

2.3.8.3. Cümle Başı Edatları

2.3.8.3.1. ammā

cibān ider **ammā** irişüp dadlu olanı hārrdur (39a/27) (أما),

siyāh olandan yigdür **ammā** devā içün siyāh olanı eyüdü (40a/23) (أما),

bir nebātdur **ammā** bunuñ üzerine ince tüyleri çokdur (41a/29) (أما).

2.3.8.3.2. ancak

yeşil ağaç kavunu kabıdur **ancak** ba' zılar dimişler ki (35a/23) (انجق),

yimişi ve çiçeği yokdur **ancak** bir dāne çubuk (37a/28) (انجق),

pişürseler **ancak** bağırsaklardan olan ishāle nef' eyleye (39a/9) (انجق).

2.3.8.3.3. belki

her yılda yeñiden biter **belki** yılıñ her üç ayında görilüp (14b/23) (بلكه),

zararı tīzdür **belki** tamarlar ağızların açup kan getüre (36b/6) (بلكه),

za' iflik virmez **belki** mi' deye yardım idüp zarar itmez (63b/10) (بلكه).

2.3.8.3.4. eger

tahlil eyleye **eger** külini şarāb ile muhkem eleşdirüp (42b/4) (اكر),

nāfi' dür **eger** dimāğı za' if olan kimesnenüñ başına dökseler (77a/12) (اكر),

āsān ider **eger** issi olan şişlere yakı itseler (78a/9) (اكر).

2.3.8.3.5. hattā

büyük olur **hattā** bir dānesi otuz rıtıl miqdārı olur (21b/7) (حتى),

yüksek olur **hattā** ağaç dimege yarar olur (43b/13) (حتى),

ruṭubetleri kızar **hattā** eger aç kırnıyla çok yiseler (53a/21) (حتى).

2.3.8.3.6. illā

hıçbir maraž yaratmadı **illā** aña yitmiş dürlü devā halk eyledi (4b/6) (الّا),

isti' māl itmeyeler **illā** aç ıarnına ideler (60a/12) (الّا),

isti' māl olunmaz **illā** meger ki ' azīm ıarūret ola (86a/5) (الّا).

2.3.8.3.7. lākin

vāşıl oldum **lākin** kitāb-ı mezbūrda olan (2a/22) (لكن),

hażm olur **lākin** ııızāsı ıavī olur gāh olur (26a/10) (لكن),

bu bābda te'şiri ziyādedür **lākin** ıorıuludur (70a/14) (لكن).

2.3.8.3.8. meger

kimse bilimez **meger** ki peygamber ta' līm itmiş ola (5b/24) (مكر),

isti' māl itmezler **meger** buğday etmegi bulunmaya (18a/4) (مكر),

ııdā diyü yimeyeler **meger** ki acılığın giderüp yiyeler (31a/13) (مكر).

2.3.8.3.9. nitekim

datmak dağı itmezler **nitekim** ma' rüfdur ve hikāyet iderler (3b/16) (نته كيم),

bir degüldür muhtelifdür **nitekim** beyān olınmışdur (7a/8) (نته كيم),

bir mertebedür **nitekim** beyān olınmışdur (7b/17) (نته كيم).

2.3.8.3.10. şöyle ki

ıavī imtizācdur **şöyle ki** eczānuñ birbirinden ayrılmaları (9a/20) (شويله كه),

nāķış ola **şöyle ki** bu vechile ortaca olmayup (15a/16) (شويله كه).

2.3.8.3.11. zırā

beyān itmişdür **zırā** nebāt ' ilmine çok cehd idüp (4a/16) (زير ا),

ṭardur **zīrā** mühimmā ta‘ ayyuṣ andan elzemdür (5b/15) (زیرا),

mi‘ deden giç iner **zīrā** kıcıklaması yokdur (44a/3) (زیرا).

2.3.8.4. Sona Gelen Edatlar

2.3.8.4.1. dA

fālic ve laḳve maraẓlarına ġāyet **de** eyüdü (48b/19) (غایتده),

abān şaḥyari **daḥı** dirler ve ḳarġa dülegi **de** didiler (61a/26) (دولکی ده).

2.3.8.4.2. daḥı

sıvıḳ olan balġamı **daḥı** iḥrāc ider (28b/22) (دخی),

‘ırāḳ cāniblerinde biter bir şınıf **daḥı** vardır (32a/3) (دخی),

murād yimişidür yabānisi ve bostānisi **daḥı** olur (39a/24) (دخی).

2.3.8.4.3. degül

bunı münkir **degül** illā anlar (1b/12) (دکل),

mā’il müdevverligi tamām **degül** dānesi vardır (86a/15) (دکل).

2.3.8.4.4. ise

ne miḳdār vermek münāsib görür **ise** vire (15b/16) (کورور ایسه),

şīrīn olup seveler ve yanlarında murādı ne **ise** revā ola (42a/22) (نه ایسه),

belki ishāl ider ve eger şıḳmaz **ise** ḳabẓ ider (65a/12) (صقماز ایسه).

2.3.8.4.5. ki

aña mu‘ tedil dirler pes üç fā’ il **ki** beyān olınmışdur (7a/28) (فاعل که),

ammā şaḥīḥi budur **ki** terk olına (23a/1) (بودرکه),

erişte ve tutmaç işleridür **ki** ma‘ lūmdur (26a/3) (اشلریدرکه).

2.4. Söz Varlığı

Metnin dizini/sözlüğü 4327 madde başından oluşmaktadır. Bunlardan 2068'i Arapça, 1740'ı Türkçe, 375'i Farsça, 84'ü Grekçe, 12'si Arapça+Farsça, 3'ü Farsça+Arapça, 2'si Türkçe+Farsça, 2'si Arapça+Türkçe, 2'si Fransızca, 2'si İbranice, 2'si İspanyolca, 1'i Bulgarca, 1'i İtalyanca, 1'i Süryanice, 1'i Rusça, 1'i Moğolca olup, 30 sözcüğün kökeni bilinmemektedir. Ayrıca 1'i Arapça ön ek, 1'i Arapça harf-i cer ve 2'si Farsça son ek madde başı olarak dizinde yer almaktadır.

Tablo 1. Sözcüklerin Kökenlerine Göre Yüzdelik Dağılımı

Dil	Oran
Arapça	47
Türkçe	40
Farsça	8,66
Grekçe	1,94
Kökeni Bilinmeyen	0,69
Arapça+Farsça	0,27
Farsça+Arapça	0,06
Türkçe+Farsça	0,04
Arapça+Türkçe	0,04
Fransızca	0,04
İbranice	0,04
İspanyolca	0,04
Süryanice	0,02
İtalyanca	0,02
Bulgarca	0,02
Rusça	0,02
Moğolca	0,02

Metinde kullanılan sözcük türleri; ad, bağlaç, edat, eylem, özel ad, sıfat, ünlem, zarf ve zamirdir. Söz konusu sözcük türlerinin metinde kullanım oranlarına dair veriler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2. Sözcük Türlerinin Metinde Kullanım Oranı

Sözcük Türü	Madde Başı	Yüzdelik Oran
Ad	2736	63
Sıfat	728	16
Eylem	607	14
Zarf	127	2,93
Edat	24	0,55
Bağlaç	20	0,46
Özel Ad	18	0,41
Ünlem	5	0,11

Yukarıdaki tablolarda ilk bakışta dikkat çeken husus, sayısal verilerde de görüleceği üzere metinde kullanılan sözcüklerin önemli kısmının Arapça sözcüklerin çok oluşudur. Bu durumun en büyük sebebi, tercüme bir eser olan metnin orjinalinin Arapça olarak kaleme alınmış olunmasıdır. Eserde Arapça'dan sonra en çok sözcük kullanım oranı Türkçe'ye aittir. Tıp terimleri bakımından oldukça önemli bir kaynak niteliği taşıyan bu eser, zengin bir dil içeriğine sahiptir. Müellif, eserde farmakolojik terimlerin anlaşılabilirliğini ön planda tutmak amacıyla söz konusu terimlerin karşılıklarını özellikle Türkçe izah etmiştir. Bunun yanı sıra tıp terimlerinin Arapça asıllarıyla birlikte başta Türkçe olmak üzere Farsça ve Yunanca karşılıkları da aktarılmıştır:

devā-yı mümsik dirler ya' nī tütücü devā dirler (10b/3),

ağaç kavunu ' arabīde ütrüc dirler (21b/3),

alma ' arabīde tuffāh dirler ma' lūm ağaçdur (38b/11),

otçılar teresi ' arabīde baqlatü'r-rummāt dirler (44a/14).

ibrāhīm dikenini ve şevket-i mübārek ve boğa dikenini ' arabīde şevke-yi yahūdiyye dirler yūnānca karşı' anna dirler (45a/16),

harbak ki türkīde aña ba' zılar marulcuğ ve ba' zılar şanakıran dirler (6a/20),

hayyü'l-' ālem didükleri devā ki türkīde kaya koruğı didükleri (11b/14),

' arabīde bakla-yı yemāniyye ve bakla-yı ' arabīyye dağı dirler türkīde yarpuz ve carpuz dağı dirler (44b/28-29),

pānzehir fārisīde bādzehir dirler iki ma' nāya dinür (80b/19).

Müellif ayrıca, eserde yer alan bazı tıp terimlerinin fark dillerdeki karşılıklarını derkenara düşülen notlarla ayrıntılı olarak belirtmiştir:

ağaçya ism-i yunanīdür lākin türkīde bu isim ile ma' rūfdur bu bir diken ' uşāresidür (Derkenar 19b),

ayukulağı yunanīde ıstaraṭīkos ya‘nī yıldızlara beñzer devā dimekdür (Derkenar 17b),

ulama otı ‘ arabīde emsūh ya‘nī boğumlu dimekdür (Derkenar 18a),

usşurcine yunanīde aluten dirler yaprakları ve budakları ince kızıla mā’ıl bir nebātuñ ismidür (Derkenar 20a),

atdili ‘ arabīde lisānū’l-feres dirler şümnüşī bir nebātdur (Derkenar 20a).

2.4.1. Bitki Adları

Bitki adları açısından oldukça zengin bir içeriğe sahip olan eserde toplam 413 bitki adı yer almaktadır. Söz konusu bitki adları Arapça, Türkçe, Farsça, Grekçe ve Bulgarcadır. Metinde bulunan bitki adlarının 196’sı Arapça, 84’ü Türkçe, 81’i Farsça, 39’u Grekçe, 1’i Bulgarca ve 1’i Latince’dir. Metinde sözcük kökeni bilinmeyen 8 bitki adı yer almakla birlikte 1’i Türkçe+Farsça, 1’i Arapça+Farça ve 1’i Arapça+Türkçe olmak üzere toplam 13 bitki adı bulunmaktadır. Metinde madde başı olarak bulunmayan ve köşeli ayraç içinde gösterilen derkenarlardaki bitki adları yukarıda bahsedilen sayılara eklenmemiştir.

Tablo 3. Bitki Adlarının Yüzdelik Olarak Dağılımı

Dil	Oran
Arapça	47,04
Türkçe	20,16
Farsça	19,44
Grekçe	9,36
Sözcük Kökeni Bilinmeyen	1,92
Bulgarca	0,24
Latince	0,24
Türkçe+Farsça	0,24
Arapça+Farsça	0,24
Arapça+Türkçe	0,24

Metinde yer alan bazı bitki adları şunlardır:

2.4.1.1. Arapça Bitki Adları

ayıt (44b/9) (أَيْتُ),

fıstık (25b/6) (فَسْتَقُ),

harbak (37b/17) (حَرْبَقُ),

hardal (39b/27) (خَرْدَلُ),

heyşer (31a/18) (هیشر),	hindiba (46a/3) (هندبا),
iklîlû'l-cebel (76b/2) (اکلیل الجبل),	ķardamānā (76b/5) (قَرْدَمَانَا),
mülûḥiyye (43a/15) (ملوحیه),	nabķ (50b/28) (نبق),
nebāt (44a/15) (نبات),	‘ uzeyrān (51a/1) (عُزَيْرَانْ),
zūfā (39b/12) (زوفَا),	demsīse (73b/14) (دمسیسه),
diflî (47b/22) (دِفْلِي),	düleg (50a/22) (دولك),
ebhül (19b/26) (ابهل),	ebḥura (29a/26) (أَبْخُرَه),
emlec (28a/21) (أَمْلَجْ),	encüre (29b/4) (انجره),
ferasyün (98a/23) (فرسیون),	findık (92a/14) (فندق),
fütenc (28a/7) (فوتنج),	ġāfet (74a/29) (غافت),
ḥanẓal (35b/25) (حنظل),	ḥarşef (31b/11) (حرشف),
paṭlıcān (79b/23) (يَطْلُجَانْ),	ütrüc (21b/5) (أُتْرُجْ),
verd (8b/29) (وَرْد),	za‘ ferān (9b/27) (زعفران).

2.4.1.2. Türkçe Bitki Adları

aşma (24b/25) (اصما),	ılġun (19b/21) (ایلغون),
ķavaķ (88b/24) (قواق),	yarpuz (43b/29) (یرپوز),
alıç (50b/22) (الچ),	alma (31a/23) (الما),
aluca (23a/7) (الْوَجْه),	andız (51a/33) (اننز),
ardıç (19b/19) (اردچ),	burçak (40a/20) (بورچاق),
buyan (27a/10) (بویان),	yonca (43b/8) (یونجه),
ebegümece (43b/9) (ابه کومجی),	erücek (23a/7) (اروجك),

güeygü (26b/9) (كويكو),

igde (60b/24) (اڭدە),

kaşnı (98a/26) (قصنى),

kaşun (16b/25) (قاون),

oğul otı (27a/11) (اوغل اوتى),

türmüs (30b/13) (ترمىس).

ışırğan (25a/12) (اصرغان),

kaşıra (46b/7) (قندیره),

kaşla (8b/19) (قولى),

kebire (13a/27) (كبره),

otçılar teresi (44a/15) (اتچیلر تره سى),

2.4.1.3. Farsça Bitki Adları

anzarūt (32a/19) (انزروت),

ıspanak (23b/28) (اسپناق),

tere (37b/28) (تره),

belbūs (60b/22) (بلبوس),

çāvşīr (92b/6) (جاوشیر),

emrūd (64a/29) (أمرود),

helīlec (28b/8) (هللیج),

incīr (76a/27) (انجیر),

nerkis (59a/11) (نرکس),

erğuvān (23b/19) (ارغوان),

menekşe (14a/8) (منکشه),

bābūnek (77a/29) (بابونق),

benefşe (22a/20) (بنفشه),

çoğan (92a/13) (چوغان),

gül (78b/27) (گل),

hurmā (45b/11) (خرما),

kehrübā (28a/20) (کهربا),

nilüfer (34a/16) (نیلوفر).

2.4.1.4. Grekçe Bitki Adları

efsenti (28a/7) (افسنتین),

anison (25a/2) (انیسون),

banţafilin (38a/5) (بنطافیلین),

andarasarun (77a/16) (أندروسارون),

avaşsūs (97b/6) (اواشسوس),

anison (25a/2) (انیسون).

2.4.1.5. Diğer Bitki Adları

qalamıř (77a/16) (قَلامِش), tūr' ūz (60b/20) (طور عوز),
'afşinc (88a/13) (عَفْصِئِنَج), hīsevān (53a/1) (حِيسَوَانْ),
cebřīř (93a/9) (بُولْعُور), çīnī (65a/12) (چینی).

2.4.2. Terkip Adları

Farmakolojik açıdan zengin bir içeriğe sahip eserde terkip adlarından bazıları şu şekildedir:

2.4.2.1. Ayâric

Köken bakımından Grekçe olan bu sözcük, Türk tıbbına daha sonradan geçmiş olup, çeşitli sebepler için ishal ilacı olarak kullanılan bir grup macuna verilen isimdir.

Bu sözcük metinde “ayâric faykara” şekliyle sadece bir yerde kullanılmıştır. Söz konusu terkip, baş ağırlarının tedavisinde kullanılan “kokaya hapi” adıyla da anılan bir hap türüdür (Alp, 2011: 46). Metinde sadece bir yerde kullanılmıştır.

hamīr içün olan tuz ve şabır şakıturi ve **ayâric** faykara didükleri (37a/6).

2.4.2.2. Cevârişler

Farsça kökenli bu sözcük, mide hastalıkları için hazırlanan kalın öğütölen bitkilerin balla karıştırılmış halidir. Metinde toplam on iki yerde kullanılmış olup, bazıları şunlardır:

fūdenecī olan **cevâriřlerden** isti' māl eyleyeler (19b/10),

bu **cevârişler** mürekkebāt kitāblarında beyān olınmışlardır (19b/11),

bu maķūle **cevâriřlerden** isti' māl ol maķūle kimesnelere lāzımdır (19b/11),

içinde türbūd ve maķmūdesi olan müřhil virici **cevâriřler** vireler (43a/6),

kimesneler issi eczā ile olan **cevârişler** ile yirlerse şararı def' ola (44a/14),

ishāl idici **cevārişler** isti‘ māl eyleyeler (64a/20).

2.4.2.3. Gargaralar

Ağız boşluğu ve damak bölgesini temizlemek ve söz konusu bölgelerdeki kokuları gidermek amacıyla hazırlanan bir ilaç türüdür. Metinde toplam on yerde kullanılan gargaraların farklı hazırlanış türlerinden bahsedilmiş olup, bazıları şunlardır:

eger sirke ile pişürüp boğazında sülük yapışmış olan kimesneye içürseler ve anuñla **ġargāra** itseler süluki katı idüp indüre (21b/28),

yaprağın şu ile pişürüp **ġargāra** itse diş etlerin pek idüp dildükler şişmesin men‘ ide (23b/2),

boğazda olan ġalīz şişleri ve ağrıları anuñla **ġargāra** itmekle ve üzerine sürmekle ve ıslāh idüp (33b/15),

eger şu ile ezüp anuñla **ġargāra** itseler dimāğdan çok balğamlar eridüp taḥlīl eyleye (33b/20),

eger anuñla **ġargāra** itseler boğaz iriligini gidere (38a/16),

issi şu ile erimiş kaymak ile ve şirūğan ile **ġargāra** eyleye (79a/20).

2.4.2.4. Hablar

Köken bakımından Arapça olan bu sözcük, kolayca yutulabilmesi için küre, toparlak, yuvarlak vb. duruma getirilmiş katı bir ilaç biçimindedir. Metinde bu sözcük bazı yerlerde çekirdek, tohum, tane anlamında kullanılmış olup, yukarıdaki tanım kapsamında sadece üç yerde geçmektedir.

pişmiş ‘ asel ile qarışdırup **ḥabb** idüp isti‘ māl itseler (36a/12),

ayāric fayḳara didükleri ma‘ rūf **ḥabblar** ile isti‘ māl olıursa (37a/7),

buğday unı ile ma‘ cūn idüp **ḥabb** ider ba‘ deḥü içerler (98b/15).

2.4.2.5. Macunlar

Arapça kökenli macun sözcüğü, bazı bitkisel maddelerin çeşitli yöntemlerle işlenerek hamur haline getirilmesi anlamında kullanılmıştır. Eserin muhtelif toplam yirmi yerinde bal, sirke, şeker, un, yağ, balmumu ve incir gibi maddelerin karışımıyla hazırlanan macunların yararları anlatılmıştır. Bazıları şu şekildedir:

‘asel ile **ma‘ cūn** idüp nice zamāndan beri ḥayzı kesilmiş olan ‘avrat (20a/26),

veyāḥūd anisonı dögüp sükker ile **ma‘ cūn** itseler ziyāde nef‘ ider (29a/4),

zeyt ile **ma‘ cūn** idüp ḥanāzīr didükleri çıbanlara şıvasalar (42b/3),

eger sirke ile **ma‘ cūn** itseler ḳabz itmesi ve men‘ itmesi (46a/15),

eger balmumu ile **ma‘ cūn** idüp diş çürüğü içine taldursalar (46b/22).

2.4.2.6. Perverde

Farsça kökenli bu sözcük metinde sadece bir bölümde kullanılmıştır. Söz konusu kullanımda gülün şeker ya da bal ile terbiyesinin yararları anlatılmıştır:

eski gül **perverdesi** ki sükker ile veyāḥūd ‘asel ile perverde olmuş ola (97a/28)

2.4.2.7. Rubblar

Arapça kökenli bir sözcük olan rubb, eserde elma, üzüm, ayva, erik, nar, kavun, armut vb. meyve veya sebzelerin ezilerek bir takım işlemlere tabi tutulması sonucunda elde edilen ilaçlar anlamında kullanılmıştır. Eserde toplam on üç rubb terkibinden bahsedilmiş olup, bazıları şu şekildedir:

alma **rubbi** ‘arabīde rubbū’t-tüffāḥ dirler (52a/10),

üzüm **rubbi** derece-yi şānīde ḥārr ve derece-yi ūlāda yābisdür (52a/22),

ayva **rubbi** ishālī ve ḳusmayı tutar ve ḥarāreti söyündürür (52a/26),

emrūd **rubbi** ḳarnı tūtıcı mi‘ de’yi dibāḡat idici tūtıcıdur (65a/23).

2.4.2.8. Sikencebîn

Metinde sikencebîn sözcüğü balla sirkenin karışımı olan, harareti kesen, safrayı söndüren ekşi şerbet anlamında kullanılmıştır. Eserin muhtelif toplam yirmi bir yerinde geçen sikencebîn terkininin kullanımına dair örnekler şu şekildedir:

ba‘zı evkâtde **sikencebîn** buzûrı ve kavun çekirdegi (18b/26),

taatsızlık zâhir olursa üzerine bir miqdâr **sikencebîn** siñiri içeler (40a/25),

tuzlu peynir yiseler üzerine **sikencebîn** içeler (93a/4),

issi mizâclulara zarar ider zararın **sikencebîn** def‘ ider (85b/27).

2.4.2.9. Şaraplar

Arapça kökenli bu sözcük, metnin genelinde, içeriğinde fazla miktarda şeker bulunan ve sıvı kıvamında ilaç olarak kullanılan şurup anlamında kullanılmıştır. Eserde toplam yüz elli yerde kullanılan bu sözcük, eserin muhtelif yirmi iki yerinde bal, şeker, hurma, incir, gül, elma, nar, ayva, üzüm, menekşe gibi farklı maddelerin öz suyuyla yapılan şurupların yararları anlatılmıştır.

mizâcı bârid olan kimesneye gül **şarâbı** virmek isteseler ıslâh için (14a/18),

pişmiş et şorvaları ile isti‘ māl eyleyeler üzerine ‘asel **şarâbı** içeler (19a/25),

incir **şarâbı** ile la‘ûk itseler göğüsde ve öykende olan fuzalâtı çıkarır (29b/13),

sükker ile olan alma **şarâbı** şafrâdan olan kuşmağı (38b/24).

2.4.2.10. Yağlar

2.4.2.10.1. Bitkisel Yağlar

Metinde daha çok gül, zeytin, badem, zambak, menekşe, papatya vb. bitkilerden elde edilen yağların hazırlanışı ve söz konusu yağların çeşitli hastalıklar için kullanımı anlatılmıştır. Eserde bitkisel yağların terkip sayısı toplam 167 olup söz konusu terkipler kullanımına dair tablo aşağıdadır:

Tablo 4. Bitkisel Yağ Adlarının Yüzdelik Olarak Dağılımı

Terkip Adı	Kullanım Miktarı	Yüzdelik Oran
zeyt yağı	34	20,36
göl yağı	28	16,77
badem yağı	26	15,57
belesān yağı	12	7,19
benefşe yağı	8	4,79
papadiye yağı	5	2,99
zanbak yağı	4	2,4
şir-i revğan	4	2,4
hinnā yağı	3	1,8
şirūğan yağı	3	1,8
ceviz yağı	2	1,2
emlec yağı	2	1,2
mersin yağı	2	1,2
bezir yağ	2	1,2
ılan yağı	2	1,2
bān yağı	2	1,2
sūsen (susam) yağı	2	1,2
sā 'ir tohumlar yağı	1	0,6
kuyruk yağı	1	0,6
buğday yağı	1	0,6
nīlüfer yağı	1	0,6
rātinec yağı	1	0,6
hırva' yağı	1	0,6
zamk yağı	1	0,6
kusuṭ yağı	1	0,6
buṭum yağı	1	0,6
bezr-i benc yağı	1	0,6
inek papadiyesi yağı	1	0,6
ezḥar yağı	1	0,6
ayva yağı	1	0,6
şeftālū çekirdegi yağı	1	0,6
aşma çiçeği yağı	1	0,6
zerdālū çekirdegi yağı	1	0,6
kabak çekirdegi yağı	1	0,6
ısrırgan tohumunuñ yağı	1	0,6
zūfā yağı	1	0,6
ağaç kavunu yağı	1	0,6
eşek hıyārı yağı	1	0,6
ebūcehil karpuzı yağı	1	0,6
bek borki yağı	1	0,6
kādī yağı	1	0,6
būy tohumı yağı	1	0,6
kettān tohumı yağı	1	0,6

2.4.2.10.2. Hayvansal Yağlar

Metinde aslan, ayı, domuz, eşek, horoz, kaz, keçi, koç, koyun, sığır, teke, tavuk ve yılan gibi hayvanların vücudundan elde edilen içyağların yararlarından bahsedilmiş olup söz konusu hayvansal yağ adlarının toplamı 46'dır.

2.4.3. Doku ve Organ Adları

Metinde 42'si Türkçe, 20'si Arapça, 3'ü Farsça ve 1'i Latince olmak üzere toplam 66 doku ve organ adı kullanılmıştır. Doku ve organ adlarında Türkçe kullanım oranı % 66, Arapça kullanım oranı % 30, Farsça kullanım oranı % 3, Latince kullanım oranı ise % 1,5'tur. Metinde kullanılan bazı doku ve organ adları şu şekildedir:

2.4.3.1. Türkçe Doku ve Organ Adları

ağciger (65b/3) (أَفْجَكُرْ),	ayak (20a/21) (اِيَّاقْ),	boyun (89a/29) (بِيُونْ),
bögrek (43a/8) (بُوكْرَكْ),	burun (13a/2) (بُرُونْ),	dil (24b/20) (دِلْ),
diş (20a/15) (دِيْشْ),	göbek (30a/22) (كُوبَكْ),	göz (14a/9) (كُوزْ),
ilik (72b/20) (اِيْلِكْ),	kemik (41b/19) (كَمِكْ),	kıl (40a/28) (قِيلْ),
kulak (71a/29) (قُولَاقْ),	öyken (13a/4) (اَوِيْكَنْ),	saç (20b/2) (سَاجْ),
oñurgā (72b/21) (اَوْكُورْغَهْ),	siñir (34a/13) (سِنْغِرْ),	yürek (25b/25) (يُورَكْ)

2.4.3.2. Arapça Doku ve Organ Adları

cāriḥa (44b/4) (جَارِحَهْ),	ezfār (26a/18) (اِظْفَارْ),	qalb (96a/16) (قَلْبْ)
keylūs (65a/18) (كَيْلُوسْ),	mi' de (14a/3) (مِعْدَهْ),	ṣafrā (22a/2) (صَفْرَاْ),
muḥ (72b/20) (مُحْ),	zeker (22b/21) (زَكَرْ),	ṭuḥal (72b/27) (طُحْلْ).

2.4.4. Cevher Adları

Metinde altın, bakır, gümüş, kurşun, muhtelif taşlar, şeker, tuz vb. cevherler başta olmak üzere toplam 50 cevher adı kullanılmıştır. Bu adlardan 27'si Arapça,

12'si Türkçe, 8'i Farsça, 1'i Latince, 1'i Grekçe, 1'i Arapça+Farsça ve 1'inin kökeni bilinmemektedir. Söz konusu adların % 54'ünü Arapça, % 24'ünü Türkçe, % 16'sini Farsça, % 2'sini Grekçe, % 2'sini Latince, % 2'sini Arapça+Farsça oluşturmaktadır. Bununla birlikte metindeki cevher adlarının % 2'sinin kökeni bilinmemektedir. Eserde kullanılan cevher adlarından bazıları şunlardır:

2.4.4.1. Arapça Cevher Adları

‘aḳīḳ (23b/9) (عقيق), buruḳ (88b/7) (بُرُوق), cevāhir (20b/25) (جواهر),
cūbsin (10a/1) (جُبْسِين), ḥareze (81a/17) (حَرَزَه), iṣmid (22b/2) (اِثْمِد),
ḳaṭrān (91a/25) (قطران), mercān (20b/24) (مرجان), sedef (11a/3) (سدف),
sūkker (23a/28) (سُكَّر), yāḳūt (34b/4) (ياقوت), zift (33a/21) (زفت).

2.4.4.2. Türkçe Cevher Adları

altun (9a/21) (التون), baḳır (17b/11) (باقر), bilegü (51a/12) (بلگو),
çivit (91b/25) (جویت), ḳurşun (22b/3) (قورشون), kül (11a/18) (کول),
tuz (19a/6) (طوز), gümüş (51a/25) (کمش), demür (18a/8) (دمور),
incü (69a/12) (انجو), şırça (46a/29) (صرجه), sürme (22b/5) (سرمه).

2.4.4.3. Diğer Cevher Adları

büre (28a/8) (بوره), elmas (34a/18) (الْمَاس), jīve (51a/23) (ژیوه),
sūkker (23a/28) (سُكَّر), āsiyūs (88b/20) (اسيوس), flor (75a/20) (فلور),
enderānī (89b/23) (اندرانی), ekütümḳüt (3b/20) (اَكْتُمُكُت).

2.4.5. Hayvan Adları

Eserde kullanılan hayvan adlarının toplamı 93'tür. Söz konusu adların 50'si Türkçe, 32'si Arapça, 7'si Farsça, 3'ü Grekçe olup 1'inin ise kökeni bilinmemektedir. Hayvan adlarında Türkçenin kullanım oranı % 53, Arapçanın kullanım oranı % 34, Farsçanın kullanım oranı % 7, Grekçenin kullanım oranı % 3

olmakla birlikte kökeni bilinmeyen hayvan adının kullanım oranı ise % 1'dir. Metinde kullanılan hayvan adlarından bazıları şu şekildedir:

2.4.5.1. Arapça Hayvan Adları

cerrāre (21b/23) (جَرَّارَةٌ), feres (61a/15) (فرس), ḥayye (71b/15) (حَيَّة),
ḥimār (42b/15) (حمار), kelb (29b/16) (كلب), timsah (25a/17) (تمساح),
meymūn (47a/14) (ميمون), nāṣir (71a/4) (ناشر), ruteylā (17b/15) (رُتَيْلَا),
selvā (96a/3) (سَلْوَى), sereṭān (13b/5) (سرطان), zübāba (55a/4) (ذبابه).

2.4.5.2. Farsça Hayvan Adları

bīdestar (6b/8) (بيدستر), bülbul (89b/25) (بُلْبُل), ejder (74a/10) (اژدر),
cānavar (81a/7) (جانور), fīl (57a/7) (فيل), kene (13a/14) (کنه).

2.4.5.3. Grekçe Hayvan Adları

bednūs (98a/9) (بدنوس), kefāl (96b/5) (کفال), kirevit (70b/27) (کِرَوِيْط).

2.4.5.4. Türkçe Hayvan Adları

arı (34b/15) (اری), arslan (25a/5) (اَرَسْلَان), at (6a/25) (ات),
ayu (47a/9) (أَيُو), balık (64a/3) (باليق), dīlkü (68a/15) (دلکو),
bıldırcın (96a/17) (بلدريجین), buzağı (64a/4) (بوزاغی), eşek (42a/25) (أَشَك),
geyik (68b/19) (كِيك), güve (75a/13) (کوهه), ılan (62a/29) (ایلان),
gügercin (43b/19) (کوکرجین), keçi (32b/1) (کجی), keklik (68b/20) (ککلیک),
koç (56b/22) (قوج), koyun (34a/13) (قیون), köpek (29b/1) (کوپک),
kuş (13a/14) (قوش), oğlağ (67b/27) (اوغلاق), serçe (43b/19) (سرجه).

2.4.6. Hastalık Adları

Metinde kullanılan hastalık adlarının toplamı 74'tür. Söz konusu adların 52'si Arapça, 13'ü Türkçe, 3'ü Farsça, 2'si Grekçe, 1'i Latince olup, 3'ünün ise kökeni bilinmemektedir. Eserde aynı hastalık adı için farklı dillerden farklı sözcüklerin kullanıldığı görülmektedir. Metinde kullanılan hastalık adlarından bazıları şunlardır:

2.4.6.1. Arapça Hastalık Adları

nezle (24a/10) (نزله),	behaḳ (17b/12) (بهق),	cereb (8a/2) (جرب),
cüzzām (36b/12) (جذام),	dāḥis (38a/22) (داحسن),	fālic (33b/21) (فالج),
dübeyle (29b/22) (دُبَيْلَه),	ḥarīḳ (36a/26) (حريق),	ishal (33b/5) (اسهال),
ḥumre (43a/27) (حُمْرَه),	ḳābız (7b/27) (قابض),	rīḥ (22a/5) (ريح),
ḳulā' (77b/25) (قلاع),	semme (8a/2) (سمه),	vebā (75a/5) (وبا),
ṭabelī (29a/10) (طبلى),	dā'ū'l-ḥayye (37a/9) (داء الحية).	

2.4.6.2. Türkçe Hastalık Adları

bozgun (68b/9) (بوزغون),	çıban (37b/19) (چبان),
uyuz (30b/12) (اويوز),	ḳurulğan (41b/17) (قورولغان),
ḳuduz (17b/7) (قدوز),	sigil (29b/21) (سگل),
temregū (40a/4) (تمره كو),	şarılıḳ (3b/21) (صاريلق),
yaraḳān (59a/25) (يرقان),	kötürüm (37b/23) (كتورم),
öksürük (24a/7) (اوكسرك),	gicik (60b/12) (كچيك).

2.4.6.3. Diğer Hastalık Adları

bersām (84a/20) (برسام),	kel (48a/14) (كل),
debe (38b/6) (دبه),	marmişa (66a/15) (مرميصا),

ibinyālus (91a/14) (إِبْنِيَالُوسُ), felğamūnī (57b/9) (فَلْغَمُونِي),
ḡaranīṭas (45a/8) (قَرَانِيْطَسْ).

2.4.7. Semt, Şehir ve Ülke Adları

Metinde kullanılan semt, şehir ve ülke adlarının toplamı 43'dir. Söz konusu adların 22'si Arapça, 9'u Farsça, 5'i Grekçe, 3'ü Türkçe, 2'si İspanyolca, 1'i İbranice olup, 1'inin ise kökeni bilinmemektedir. Şehir ve ülke adlarında Türkçenin kullanım oranı % 6'dır ki bu oran hastalık, hayvan, bitki ve cevher adlarıyla kıyaslanamayacak kadar düşüktür. Metinde kullanılan şehir ve ülke adlarından bazıları şunlardır:

2.4.7.1. Arapça Semt, Şehir ve Ülke Adları

afriḡiyye (88b/16) (افريقيه), üsyūt (27a/20) (أُسْيُوطُ),
başra (35a/28) (بَصْرَه), beyrūt (94b/7) (بَيْرُوت),
ḡicāz (81b/20) (حِجَاز), iskenderiyye (21b/6) (اسكندريه),
ḡudūs (45b/5) (قُدُس), mekke (81b/20) (مَكَّه),
medīne (81b/21) (مَدِينَه), mısır (35a/28) (مِصْر),
mūsul (24a/10) (مُوسُل), şām (33a/16) (شَام),
türkiye (2b/2) (تُرْكِيَه), yemen (65b/21) (يَمَن).

2.4.7.2. Farsça Semt, Şehir ve Ülke Adları

āzerbaycan (23a/22) (اَذَرَبَايجَان), baḡdād (24a/10) (بَغْدَاد),
ermen (90b/12) (اَرْمَن), ḡorosān (90b/12) (خَرَسَان),
ısfahān (24a/15) (اَصْفَحَان), üsküdar (50a/23) (اَسْكُدَار).

2.4.7.3. Türkçe Semt, Şehir ve Ülke Adları

bolı (72b/26) (بُولِي), burūsā (2a/25) (بُرُوسَا), edirne (2a/25) (اِدِرْنَه).

2.4.7.4. Diğer Semt, Şehir ve Ülke Adları

anaṭolı (2a/25) (اناطولى),

filisṭīn (81b/22) (فلسطين),

İstanbul (50a/22) (استانبول),

ķıbrıs (34a/22) (قبرس),

endülüs (4a/13) (اندلس),

malaġa (4a/13) (مالغه),

isrāʾīl (94b/7) (اسرائيل),

ṭarsūs (73b/16) (طرسوس).

3. METİN

[01^b]

(1) *hāzā kitābū mā lā yese‘u’l-ṭabīb*²

(2) ḥamd-i bī-ḥadd ü şenā-yı lā yuḥaddü ve lā yu‘add ol vāḥid-i şā[fi]³ ve ḥekīm-i bārīye maḥşuşdur (3) ki her şeyde niçe ḥikmet ve her mevcüdda niçe menfa‘at vedī‘at idüp (4) ‘ibādından meşīyyeti ta‘alluk idenlere ilhām ü ta‘līm kılup maẓhar-ı ḥayr-ı keşir eyledi (5) nitekim buyurmuşdur *يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ مَنْ يُؤْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا* (6) *كَثِيرًا*⁴ ve şalāt ü selām ol seyyid-i enām ve ṭabīb-i emrāz-ı āşām olan muḥammed (7) muştafāya olsun ki eşkām-ı küfr ü ḍalālet ve ālām-ı cehl ü ğavāyeti mu‘ālecāt-ı (8) mu‘ālicāt-ı şerī‘at ve müdāvāt-ı sünneti ile izāle eyledi ve daḥı āl-i kirām (9) ve aşḥāb-ı fiḥāmına olsun ki her biri bedreka-yı ṭarīḳ-i felāḥ ve ḥādī-yi sebīl-i (10) fevz ü necātdurlar⁵ *ammā ba‘dū* ‘ilm-i ṭib ‘ulūm-ı nāfi‘a-yı şerīfeden idügi erbāb-ı (11) ‘aql u tecribiyye ve kütüb ü defātir-i müteḳaddimīn ve müte‘aḥḥirīnden mefhūmdur ve bunı münkir (12) degül illā anlar ki a‘zam-ı mevāhib-i ilāhiyye olan ‘aql u idrākden behrever olmayup (13) ‘ilm-i nāfi‘-yi mezbūrdan ve menāfi‘inde[n] bī-ḥaberlerdür zīrā ḥukemā-yı müteḳaddimīn ve ‘uḳalā-yı (14) mücerribīn ṭabāyi‘-i nebāt ü ḥayvānāt ve ğayrıyı defa‘ātile tecrībe ve imtiḥan idüp (15) ‘ilm-i yakīni ḥāşıl olduğdan şoñra muḥtāc olanlara nef‘ için kitāblar yazmışlardır (16) pes nef‘i murād olınan devā kitāblarda vaşf itdügi üzre bulunup ya‘nī nebātī (17) ise çürük ve eski ve ğayrı ‘uyūb ile ma‘yūb olmayup ve eger ḥayvānī ise (18) ol ḥayvān marīz yāḥūd marāza vaşf olındığına muḥālif olmayup ve ne ma‘mūle (19) marāz için nāfi‘dür diyü beyān itmişler ise ol marāz esbābı ve ‘alāmeti (20) ile tamām ma‘lūm ve temyīz olup devāyı vaşf itdükleri üzre isti‘māl itseler

² “İşte bu kitap bir doktorun gözardı edemeyeceği şeyler hakkındadır.”

Tercümesinin transkripsiyonunu yaptığımız ve Yusuf b. İbn İsmail el-Kütübî’ye ait olan bu eserin tam adı “*kitābū mā lā yese‘u’l-ṭabīb cehleḥū*” olup kısaca “*Cem‘u’l-Bağdādī*” diye anılır, 1311 yılında Arapça olarak kaleme alınan bu eser kapsamlı bir farmakoloji külliyatı mahiyetinde olup binlerce şifalı bitki, hayvansal ve bitkisel doğal ilaç tariflerini kapsamaktadır.

³ Müstensih metinde bu sözcüğün yazımını yarım bırakmıştır. Mukaddimenin kadim usul üzere secili olmasını ve metnin muhtevasını dikkate olarak sözcük tarafımızdan tamamlanmıştır.

⁴ “Allah hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilirse, ona pek çok hayır verilmiş demektir.” Bakara Suresi, âyet 269.

⁵ Metinde “*necāḥ*” şeklinde yazılmış olup “*necāt*” şeklinde düzeltilmiştir.

[02a]

(1) bi-iznillāh nef' ü te'sşir muḳarrerdür meger maraḳ maraḳ-ı müzmine⁶ veya maraḳ-ı mevt ola (2) ve eger isti' māl olınduḳda nef' ü te'sşiri zāhir olmazsa devāda zıkr itdükleri (3) şurūṭa ri'āyet olunmamaḳ veyāḥūd keyfiyyet-i isti' mālde veyāḥūd mādde-yi maraḳ (4) ziyāde ḡalīz olmaḡıla devā-yı ḳalīlden veyāḥūd bir iki def'a isti' mālden müte'eşşir (5) olmayup defa' āt-ı keşireye veyāḥūd te'sşir-i ḳavīye muḥtāc olduḡına binā'endür zīrā (6) mādde-yi devā ve mādde-yi maraḳ her biri 'anāşırdan ḥāşıl olmuşdur ve 'anāşırın birbirinden (7) te'sşiri ḳābiliyyet ve ḳuvvet ü za'fa göre olup ve ḥudā-yı müte'āl celle 'ani't-teşbihi (8) ve'l-mişāl müsebbibü'l-esbābdur ekşer-i nās bu ma'nādan ḡāfil olup 'ilm-i ṭıb kızbdür (9) ben fülān devāyı fülān maraḳa isti' māl itdüm müfid olmadı diyüp bi'l-külliyeye 'ilm-i (10) şerīf-i mezbūr menāfi' inden maḥrūm u maḡbūn ḳalmışlardur binā'en ā'lā zālik bu za'if-i (11) naḥīf ḥasan ibnü 'abdu'r-raḥmān el-kātibü bi'd-dīvāni'l-'ālī'l-'oşmānī 'arż ider ki bermüceb-i (12) ⁷ *وَلَخَلَقَ الْإِنْسَانَ ضَعِيفًا* beden-i naḥīfüm aşl-ı fıtratda za'if olmaḡın ekşeriyā emrāz (13) ü eskāmdan ḥālī olmaduḡumdan bi'z-zarūre eṭibbāya müraca'at ve anlar ile muşāḥabet (14) ve muḡālaṭat idüp ṭā'ife-yi şerīfe-yi mezbūre niçesinden menāfi'-i celīleye fā'iz (15) olmaḡıla 'ilm-i şerīf-i ṭıb ta'allümüne küllī raḡbet ü meyl ḥāşıl olmaḡın sā'ir mühimmāt-ı (16) aḥvāl-i ta'ayyuştan ferāḡ-ı bāl olduḡça kütüb-i ṭıbbi müṭāla'adan ḥālī ve eṭibbā ile (17) müzākereden 'ārī olmayup 'ilmi 'amele getürmekle bi-'ināyeti'llāhi te'ālā emrāz-ı (18) hā'ileden şifā muḳadder olmaḡın müyesser olmuşdur ve 'ilm-i şerīf-i mezbūrdan fenn-i (19) müfredāt a'zam-ı erkānından belki 'ilm-i ṭıb anları fehm ü zabṭ itmekden 'ibāret (20) olup ve fenn-i müfredātda menāfi'-i celīle-yi cezīleye ḥā'iz olduḡumdan fenn-i mezbūrda (21) lisān-ı 'arabī ile mü'ellef olup ⁸ *مَا لَا يَسَعُ الطَّيِّبُ حُلَّتُهُ* ile müsem mā olan kitāb-ı müfredāt (22) müṭāla'asından küllī menāfi'ye vāşıl oldum lākin kitāb-ı mezbūrda olan menāfi'-i celīle-yi (23) cezīle lisān-ı 'arabī ile mezkūr olup lisān-ı 'arabī bilmeyenlere ol menāfi' den maḥrūm (24) olup ḥuşuşen taḥtḡāh-ı sultān-ı islām olan ḥālen a'zam-ı bilād-ı ehl-i islām belde-yi (25) ḳoştanṭiniyye والبلية والعاهات ve ⁹ *صينت عن العاهات والبلية* ve burūsā ve edirne ve 'umūmen vilāyet-i anaṭolı (26) ve rüm ilinde ve memālik-i

⁶ Metinde “müzmine” şeklinde yazılmış olup doğrusu “müzmine” şeklindedir.

⁷ “İnsan zayıf yaratılmıştır” Nisâ Suresi, ayet 28.

⁸ Metinde “mā lā yese'u't-ṭabībü cehülühü” şeklinde yazılmış olup doğrusu “mā lā yese'u't-ṭabībü cehlehu” şeklindedir.

⁹ “belâ ve musibetlerden korunmuş” anlamında söz.

maḥrūseden olan diyār-ı ‘arab ve ‘acemde daḥı ekābir ü a‘yān-ı (27) ehl-i islām lisān-ı türkī tekellüm idüp ‘umūmen vilāyāt-ı merḳūmede lisān-ı ‘arabī (28) bilüp kitāb-ı mezbūruñ menāfi‘ine fā’iz olur kimesneler olmayanlara nisbeten eḳalli (29) ḳalil olup kitāb-ı mezbūruñ menāfi‘i bu maḳūle ṭā’ife-yi ‘azīme-yi ehl-i islām efhāmından

[02^b]

(1) perde-yi¹⁰ ḥafāda ḳalmaḡın bu za‘if-i naḥif kitāb-ı mezbūruñ menāfi‘i herkese (2) ma‘lūm olup nef‘i ‘ām olmaḳ iḳūn lisān-ı türkīye tercūmesine iḳdām ü ihtimām (3) idüp bi-‘ināyeti’llāhi te‘ālā müyesser olmuşdur ve tercūme iderken ma‘lūm ü mesmū‘um (4) olmayan maḥāll-i şūbhelerimi pādişāh-ı islām a‘nī sulṭān murād ḥān ibnū sulṭān (5) selīm ḥān ibnū sulṭān sūleymān ḥān ḥāzretlerinūñ ḥācesi¹¹ mevlānā sa‘dū- (6) ‘l-millet ve’d-dīn sa‘deddīn efendi edāmallāhū te‘ālā fezā’ilūhū ḥāzretlerinūñ ve ‘ilm-i (7) tıbda mahāret ile şōhretleri olanlara ḥuşūşen ḳıdve-yi ḥukemā-yı ṣānī ibn-i sīnā (8) a‘nī re’īs-i cümle-yi eṭibbā olan sinān efendi ve ‘umdetü’l-ḥukkāmī’l-mücerrebīn baḳḳālzāde (9) mevlānā muḥyiddīn efendi ḥuzūrlarına ‘arż idüp mūmāileyh ḥāce¹² (10) efendinūñ ta‘līmü ilhām-āsā ve müşārünileyhim ḥukemā-yı fāzılīnūñ tefhīm ü ilḳālarıyla maḥāll-i (11) şūbhe bi’l-küllīyye izmiḥlāl bulup kitāb-ı şerīf-i mezbūrumuz لا نقصان بعناية الله الملك المتعال (12) lisān-ı türkīye tercūme olındı lākin ma‘lūm (13) fuṣalā-yı ‘uḳalādur ki ibtidā-yı zuhūr-ı tecārib ve tedāwī ṭā’ife-yi yūnān zamānlarında (14) olup ḥukemā-yı yūnāndan ḥekīm-i fāzıl dişḳürdiyūs ba‘dehū ḥekīm cālīnūs (15) ve ḡayrılar ṭabāyi‘ ü menāfi‘ ü muzīrr nebātāt ve ḥayvānātı tecrībe itdüklerinde ḳadīmden (16) ismi ma‘rūfı olmayan eger nebātāt ve eger ḥayvānāt ve ḡayrıyı teşḥīs ü temyīz (17) iḳūn yine lisān-ı yūnān üzre isim ta‘yīn idüp kitāblarına yazup ba‘dehū kütüb-i (18) yūnānī lisān-ı ‘arabī tercūme olınduḡda lisān-ı ‘arabda daḥı ism-i meşhūrı olmayan kütüb-i (19) ‘arabiyyede daḥı ol ism-i yūnānī ile zikr olınmuşdur ve lisān-ı türkī ki nefsinde müstāḳill (20) ve mütemeyyiz olmayup belki fārisī ve ‘arabī ve sā’ir elsine ile mülemma‘ ḥādiş lisān (21) olduḡından ḡayrı türkī ile tekellüm idenlerden bir ferd ḥukemā-yı yūnān u ‘arab gibi tecrībe (22) ve

¹⁰ Metinde “berde-yi” şeklinde yazılmış olup doğrusu “perde-yi” şeklindedir.

¹¹ Metinde “ḥācesī” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḥācesi” şeklindedir.

¹² Metinde “ḥāce” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḥāce” şeklindedir.

¹³ “Allah’ın yardımıyla başından sonuna kadar hiç saklanmadan ve noksanlık olmadan” anlamında söz.

imtiḥān-ı edviyye semtine sālīk olmayup ekṣer edviyye ism-i yūnānī veyāḥūd ‘arabī ve (23) yāḥūd hindī veya ğayrı ile ma‘rūf ve meşhūr olup lisān-ı türkīde ismi (24) olmayan girü ol isim ile irād olunup zikr olunmuşdur fe-emḡ evṣāfī ve ‘alāmātī (25) lisān-ı türkī ile zikr olunmamağıla mechūl ḳalmayup bi’t-tamām ma‘lūm olup kitāb-ı (26) mezbūruñ menāfi‘i ‘umūm üzre olup lisān-ı türkīde ḳırā’at-ı sevāda mālīk (27) olanlaruñ daḡı ma‘lūmları olur bi’l-cümle fenn-i müfredātde āḡir kütüb-i ‘arabiyyeden (28) ve fārisiyyeye mürāca‘ata ihtiyāc ḳalmamışdur zīrā kitāb-ı mezbūr cümlesin cāmi‘dür (29) ve ba‘de ḡamd-i¹⁴ ḡudā ve ṣalāt-ı rasūl ṣallallāhu te‘ālā ‘aleyhi ve sellem edāsından soñra

[03a]

(1) ma‘lūm ola ki vaḡtā ki insān belki cümle-yi ḡayvānāt mürekkebāt-ı ‘unşuriyye ve mütevellidāt-ı (2) imtizāciyyeden oldı ya‘nī ḡaḡ te‘ālā celle ve ā‘lā insānı ve sā’ir ḡayvānātı (3) ‘anāşır-ı erba‘adan birbiri ile imtizāc sebebi ile ḡaḡ itmişdür bu maḡūle ezdād- (4) dan ḡaḡ olınmaları iḡtizā eyledi ki bunlar dā’imā şolup erimege başlayup bir (5) ḡāl üzre olmayup ḡāḡ bozulup ve ḡāḡ mütebeddel olalar ḡayāt ve şıḡḡat ḡünlerinde daḡı (6) marāzlara mübtelā olup māddelerine noḡşān ve ḡuvvetlerine za‘f gelmekden ḡālī¹⁵ olmayalar (7) ve bu maḡūle emrāza mübtelā olmaları yine terkīblerinde dāḡil ba‘zı esbāb ile (8) ve terkīblerinden ḡāric ba‘zı aḡvālden olur ki sū-yı ihtiyār ve sū-yı tedbīr ü tertībī (9) ol aḡvālī iḡtizā idüp bi’z-żarūrī marāzlar ḡāşıl olur dāḡil terkībinde (10) olan sebep-i emrāz meşelā sebep-i vüçūd olan ebeveyn veyāḡūd birisi marīz (11) olmaḡ veyāḡūd pīr olmaḡ gibi ve sebep-i nuḡfe olan ḡıdā ve şarābuñ redā’eti (12) gibidür ve ḡāric-i terkībinde olan sebep-i emrāz meşelā mizācda bürüdet ḡālib (13) iken eḡime ve eşribe-yi bāride isti‘māl itmek ve ta‘ām ḡazm olmadın üzerine birin (14) daḡı yimek ve bunıñ emşālī sū-yı tedbīr ve sū-yı ihtiyārdan ḡāşıl olur emrāz-ı bilā (15) nihāyedür vaḡtā kim zī-rūḡ olanlar şıḡḡatde olup ṡurmaları içün ḡıdā ve devā (16) ḡaḡ itmek żarūrī oldı ya‘nī ḡaḡ te‘ālā müsebbibü’l-esbāb olmaḡın böyle itmek (17) lāzımdur ve illā ḡādirdür ki ḡıdā ve d[ev]āsuz duralar pes ḡaḡ te‘ālā celle ve ā‘lā her şey’e (18) irişür olan ‘ināyeti ve her zī-rūḡa tamām irişür olan iḡsānı ile tedbīr (19) idüp zī-rūḡ olanlara ḡüne ḡüne ḡıdā yaratdı tā eger bir ḡünesi bulunmazsa (20) bir ḡünesi bulunup

¹⁴ Metinde “*ḡamd ü ḡudā*” şeklinde yazılmış olup doğrusu “*ḡamd-i ḡudā*” şeklindedir.

¹⁵ Metinde “*ḡālī*” şeklinde yazılmış olup doğrusu “*ḡālī*” şeklindedir.

anuñ yirine tura ve dağı gıdaların lezzetlerini ve renklerini birbirine (21) beñzemez eyledi hāşıl oldukları yire ve kuvvetleri bir iken şüretlerin güne güne eyledi (22) ba'zî meyve ağaçların bir kökten iki ve dağı ziyāde bitürür ve ba'zısını bir kökten yene (23) bir budak bitirür bunların cümlesi bir şu ile şuarılır iken yene lezzetleri bir olmayup (24) ba'zısını ziyāde leziz ve ba'zısını andan aşağı ve ba'zısını dağı aşağı eyledi haq te'ālā celle (25) ve ā'lā bu gıdaları bu vechile halk itmesinde 'āqıl olan kimesnelere 'azim 'alāmetler (26) vardır ya'nî haq te'ālā fā'il-i muhtār olup her ne dilerse aña kâdir idüğü zâhir olur (27) ve gıdaların lezzetleri güne güne halk olunması anuñçündür ki bu gunesin isti'mâlden (28) uşanmak gelürse bir gunesin dağı isti'mâl idüp âhir lezzet ile mizâcda olan (29) melâl def' ola ve her mizâc ne makûle gıda dilerse celle ve ā'lā her şey'e 'umûm üzre

[03b]

(1) olan kereminden insân için güne güne devâlar halk idüp ol devâları niçe (2) isti'mâl etmek gerek ve ne miqdâr isti'mâl etmek gerek anı dağı insâna ilhâm (3) eyledi ve devâları güne güne halk idüp ya'nî ba'zısını hârr ve ba'zısını bârid ve (4) ba'zısını bu iki keyfiyetden terkib idüp ve dağı bunlardan gayrı mizâc üzre (5) halk eyledi tâ ki herkes mizâcına muvâfık devâ ne ise anı isti'mâl idüp menfa'ati (6) zâhir ola ve haq te'ālânın ni'meti kullarına tamâm vâşıl ola ve bu devâları isti'mâl (7) etmek ma'rifetini ba'zî insâna virüp ve ba'zısına virmemek itmedi sâ'ir (8) hayvânâtdan dağı ba'zısına ilhâm idüp ba'zısına itmemek itmedi belki her insâna (9) ve her hayvâna kâbiliyyetine göre ve kuvvetine göre virüp her birinün şahsını eceli tamâm (10) oluncaya dek ne tarikle bâkî olmasına yardım olan nesneleri bildürdi tâ ki (11) her biri mizâcına muvâfık olanı isti'mâl idüp eyelük üzre ola ve tamâm kemâline (12) irişe bu ahvâli inkâr iden nazar itmez mi ki haq te'ālā celle ve ā'lā hayvânâtdan (13) kuşlara niçe ilhâm itmişdür ki buğday arasında biten dilce tohum ile küncürüd didük- (14) leri tohum ile şüretleri bir olup nebâtları dağı tamâm beñzer iken kuşlar dilce (15) didükleri tohumdan yiyüp küncürüdi yimezler kuşlarda 'ilm ve ma'rifet yogiken küncürüdi (16) yimek degül koçlayup datmak dağı itmezler nitekim ma'rûfdur ve hikâyet iderler ki (17) hayvânâtdan kelerler ile yılanlar kıtâl itmelü olduklarında gebere didükleri nebâtuñ (18) kökini ıştırıp ba'dehü kıtâl iderler tâ ki zehrleri ve kendüleri kavî olup gâlib (19) olalar ve tavşancıl ve kerkes didükleri kuşların dişileri yumurdlar iken şa- (20) rılınsa erkekleri ekütümküt didükleri

taşcağızı getürüp yanına kollar fi'l- (21) hâl yumurdlar ve kırlanguc didükleri kuşların yavrılarına şarılık (22) ulaştıkda yuvalarına ba'zî kök veyâhüd ba'zî taş getürüp şarılıkları gider (23) ve balıkçıl ve sâ'ir şu kuşları kabz olup terslenemez olsa minkāri ile şu (24) alup kendüye hıkkne idüp terslenüp hālâş olur bu zıkr olınan ahvâlden gayrı (25) niçe ahvâl-i 'acîbe ve ilhâmât-ı garîbe vardır pes imdi eger insân ve eger hayvândan (26) her şey'i tamâm halk idüp ba' dehü bu ma'küle ilhâmât idüp nâfi' ve dârr olan (27) nesneleri bildüren hudâ-yı müte'âlden gâfil olmayup dâ'imâ tesbîh ve zıkrinde olmak (28) gerekdür ve zâhirdür ki 'ilm-i tıbb 'âlimleri ve zekî ve fâzılları gıdâlar ve devâlar beyânı için (29) şol deñlü kitâblar taşnîf itmişlerdür ki şağışını bilmek degül belki hâtıra getürilüp

[04a]

(1) sayılmaz ba'zıları yalınız gıdâlar beyân eyledi ba'zıları yalınız devâları (2) beyân eyledi ba'zıları ikisin dağı bir kitâbda karışdırup veyâhüd bâb (3) bâb tafşîl idüp beyân eyledi ve bunlardan ba'zıları gıdâlardan ve devâlardan (4) ancak basîtinî beyân eyledi ya'nî ancak müfredâtı zıkr idüp ta'âmları ve şerbetleri (5) ve ma'cûnları zıkr itmedi ve ba'zıları dağı ancak gıdâlardan ve devâlardan veyâhüd (6) bir lînetden terkîb olunmuş ola ta'âmları ve şarâbları ve ma'cûnları (7) zıkr idüp müfredât zıkr itmedi ve ba'zıları dağı hem mürekkebât ve hem müfredâtı (8) beyân eyledi ve dağı şâhib-i kitâb eydür 'ilm-i tıbbda taşnîf olınan kitâbların eger (9) muhtaşar ve eger muṭavveldür çoğına vâkıf oldum gıdâlar ve devâlar beyânı için taşnîf (10) olınan kitâblardan şeyh ibn-i bayṭâr rahmetullâhi te'âlânın bu fende gıdâlar ve devâlar beyânı (11) için taşnîf idüp câmi' diyü nâm virdüğü kitâbdan ziyâde enfa' kitâb bulmadum (12) mütercim-i fakîr eydür ṭabaḳât-ı eṭibbâ nâm kitâbda yazmış ki şeyh-i müşârünileyh ibn-i bayṭârın (13) ism-i şerîfleri muḥammed bin 'abdullâhdur memâlik-i mağribden endülüs nâm vilâyete tâbi' malağa (14) şehirdendür hicret-i nebeviye şalavâtullâhi 'aleyhi ve selâmdan 603 senede şâmda (15) aña mülâkî oldum diyü taşriḥ ider ve 'aşşâ bîn dağı niçe nesneleri bilmemişlerdür (16) ibn-i bayṭâr ol şübheleri giderüp beyân itmişdür zîrâ nebât 'ilmine çok (17) cehd idüp 'ilm-i nebâtâtta mâhirdür pes ben allâhü te'âlâdan istihâre idüp (18) kitâb-ı câmi'ün kabuğın giderüp lübbin izhâr eyledim ve ibtidâ' bir muḳaddime (19) baş eyledüm **el-muḳaddime** ma'lûm ola ki ḥaḳ te'âlâ celle ve â'lâ cemî'an maḳlûḳata 'umûm (20) üzre olan rahmetinden ve gizlü luṭflarından

yiyecek gıdâlardan marâzlara devâ (21) olacakları çok yarattı görmez misin ki gıdâ mürekkeb olan nesneye maḥşûş- (22) dur meşelâ etmek un ve şu ve tuz ile karışdırılıp pişürilmeyince gıdâ olmaz (23) ve gıdâ ba'zı nebâtât ve ba'zı ḥayvânâtdan olmağa maḥşûşdur ya'nî bunların daḥı (24) ancak ba'zısı insâna gıdâ olur ammâ ḥaḳ te'âlâ celle ve â'lâ devâ olacağı hem basîṭ- (25) den ve hem terkîb olunmuşdan ve bu ikisini birbirine karışdırmaḳ ile olandan eyledi (26) tâ ki devânûn bulunması çok olup hemân bir zamâna ve bir mekâna maḥşûş olmayup (27) beden-i insâna 'arîz olan marâzları gidermege ve her kişi mizâcına göre devâ bulmağa (28) yardım ola zîrâ insânûn ve ḥayvânûn zarar def' ider olan nesneye ihtiyâcî fâ'ide (29) virür olan nesneye ihtiyâcından ziyâdedür pes ḥaḳ celle ve â'lâ zî-rûḥ olanlar tîz fânî

[04b]

(1) olmayup beḳaları ziyâdece olmağa yardım içün her marâz içün gûne (2) gûne niçe devâlar ve dürlü dürlü menâfi' ve niçe def' idicü nesneler yarattı böyle itme- (3) si kendü lutfından ve keremindendür ve illâ bizde aslâ istihḳâḳ yokdur her marâza (4) niçe devâlar yaratduḡı seyyid-i beşer muḥammed muştafâ şalavâtullâhi 'aleyhi ve selâma ḳavl-i (5) şerîfinden daḥı zâhirdür nitekim buyurmuşlardur لَهُ سَبْعِينَ لَهْ دَوَاءٌ (6) ya'nî ḥaḳ te'âlâ hiçbir marâz yaratmadı illâ aña yitmiş dürlü devâ ḥalk eyledi (7) pes ḥaḳ celle ve â'lâ tesbîḥ ve zîkrinden ḥâlî olmamaḳ gerekdür ki dâ'imâ lutf ü ihsânı (8) muḥkem ve ḥâkimliği 'adâlet üzredür **faşıl** ma'lûm ola ki bedene vârid olan nesne ya'nî (9) yinilen ve içilen nesne ikiden ḥâlî degüldür yâ budur ki basîṭdür veyâḥûd basîṭ olan (10) nesnelerden terkîb olunmuş nesnedür ve bu maḳâmda basîṭden murâd oldur ki dürlü (11) dürlü pâreleri bulunması olmaya ve anuñ cümlesine ne dirler ise bir pâresine daḥı (12) ol dinile meşelâ 'anâşır-ı erba'a ki mâ' türâb hevâ nârdur bunlar basîṭdür her birinûn (13) pâresine ne ıtlâḳ olunursa cümlesine daḥı ol ıtlâḳ olunur ve mürekkebdan anı murâd (14) iderüz ki bu zîkr olınan basîṭlerden terkîb olunmuş ola ba'zilar basîṭe anuñçün basîṭ (15) ve müfred dirler ki mevcût olup zuhûra geldükden soñra yanında olan âḥir nesne ile karış- (16) mamışdur ya'nî karışup başka mizâc olmamışdur ve isimde ve ta'rîfde cüz' külline berâber- (17) dür nitekim muḳaddemâ zîkr olındı ammâ gayrı ḥaḳâyıḳ ya'nî mürekkebât böyle degüldür ve bu kitâbdan (18) mürekkebdan murâd oldur ki

¹⁶ “Allah, hiçbir hastalık yaratmadı ki onun için yetmiş ilaç da yaratmamış olsun.” Taberânî, El-Mucemü'l-Evsat, hadis nu. 3824.

ta' rîf ve haqîkatleri birbirinden ırak ve şüretler ve kuvvetleri (19) birbirine beñzemez pāreleri ola basîṭ olan nesne basîṭ olduğı hâlde mürekkeb olan (20) nesneye ğızā olamaz ya' nî mürekkeb olan nesnenüñ pārelerinden birisi olamaz ammā mürekkebe (21) devā olur ve anı hıfz ider ve aña yardım ider meşelā insān ve sâ'ir hayvānuñ burnından (22) içeri giren hevā ve içdüğü şu ki bunlar basîṭlerdür hîç birisi insāna ve hayvāna ğızā (23) olamaz ammā ğıdā olan nesnelere yardımları vardır mürekkeb olan nesne eger bedeni muṭlaqā (24) tağyîr iderse ya' nî isti' mālden muḳaddem olan hâlden āhir hâle dönerse ol maḳûle (25) mürekkebe devā-yı muṭlaq dirler eger beher hâl bedeni ḳahr iderse aña devā-yı ḳātil dirler eger bedeni (26) evvelā bir miḳdār tağyîr idüp ba' dehü bedeni ol tağyîr ider maḳûlesi olursa aña devā-yı maḥz (27) dirler eger beher hâl beden anı tağyîr idüp kendü ve cevherine döndürürse ya' nî andan ḳan veyāḥūd (28) sâ'ir hılt ḥāşıl olursa aña ğıdā-yı muṭlaq dirler ve eger bedeni tağyîr idüp sonra beden (29) aña ğālib olup beden cevherine döner ise aña devā-yı ğıdā dirler eger beden anı tağyîr idüp sonra

[05a]

(1) ol nesne bedene tābi' olursa aña ğıdā-yı devā dirler ve devā-yı muṭlaq didüğümüz (2) daḥı şundan ḥālî degüldür ki bedeni mizāc-ı bedene müşābih olan keyfiyete tağyîr eyleye ya' nî mizāc-ı (3) beden bārid ise bürüdeti ziyāde eyleye ve eger ḥār¹⁷ ise ḥarāretini ziyāde eyleye ammā şol (4) vechile ki tamām eşeri zāhir olmaya ancak bedenüñ miḳdārın ve keyfiyeti ne ise anı hıfz (5) eyleyeler eger ziyāde veyāḥūd tekrār tekrār isti' māl olunursa toḫıyla veyāḥūd şol (6) miḳdār tağyîr eyleye ki eşeri zāhir ola evvelki hâl ki eşeri zāhire olmadığıdur (7) ol maḳûle devāya devā-yı mu' tedil dirler ikincisi ki tağyîr eşeri zāhir olduğuudur (8) ol daḥı şundan ḥālî degüldür yā budur ki bedeni tağyîr idüp te' şiri zāhir ola veyāḥūd (9) gizlü ola eger gizlü olursa meşelā keyfiyet ḥarāret olursa evvelki derecede ḥār (10) dirler ve eger keyfiyet bürüdet olursa derece-yi ūlāda bārid dirler te' şiri zāhir (11) olan daḥı şundan ḥālî degüldür yā budur ki bedene ıztırāb vire veya virmeye eger ıztırāb (12) virmez ise aña derece-yi şānide ḥār veya bārid didiler bedene ıztırāb viren daḥı (13) şundan ḥālî degüldür yā budur ki bedeni ifsād eyleye ya eylemeye ifsād itmezse aña derece-yi (14) şālisede ḥār veyāḥūd bārid ve gayrı dirler eger ifsād iderse aña dördinci derece

¹⁷ Metinde “ḥār” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḥār” şeklindedir.

(15) ḥārr veyāḥūd bārid dirler keyfiyeti bu mertebede olan devāya semm-i kātīl¹⁸ dirler zīrā (16) ḥayvānı katl ider ma'lūm ola ki devānuñ bedende te'sīri budur ki bedende olan (17) keyfiyet ki ḥarāret ve bürüdet ve ruṭūbet ve yübüsetdür bunlardan birini ziyāde ider (18) ve ġidānuñ bedende te'sīri şol vechiledür ki bedenüñ miqdārın ziyāde ider (19) **faşıl** ma'lūm ola ki bu devālaruñ mertebelerin böyle derece derece kıldıklar anuñçündür (20) ki ba'zī devālaruñ bedende olan te'sīri ve tağyīrin ziyāde kavī ve çok gördiler (21) ol maḳūle-yi derece-yi rābi'ada kıldılar ve ba'zīnuñ tağyīr ve te'sīrini aña göre ġāyet de (22) az gördiler aña derece-yi ūlā didiler ve bu iki mertebe aralarında olan keyfiyetler aña kuvveti (23) ziyādelige mā'il olursa aña derece-yi şālişe didiler ve eger kuvveti za'iflige mā'il (24) olup aña yakın olursa aña derece-yi şāniye didiler ve bu zikr olınan mertebelerden (25) her birinde evveline ve evsata ve āḫirine i'tibār ile niçe mertebeler vardır ve bu devāları (26) böyle tertīb ve böyle ıstılāḥ itmege bā'ış budur ki edviyyenüñ kuvvetleri ve te'sīrleri (27) bir degüldür ba'zīnuñ ziyāde ve ba'zīnuñ andan eksük ve ba'zīnuñ daḫı bir gūne- (28) dūr pes buña göre tertīb eylediler tā marīz olan kimesnenüñ kuvvetin ve marāzuñ (29) kuvvetin daḫı aña göre vezn idüp bileler ve aña göre münāsib ve muvāfiq olanını

[05^b]

(1) isti'māl ideler **faşıl** ma'lūm ola ki devālaruñ mizācların bilmek tarīķinde (2) ihtilāf itmişlerdür ya'nī ba'zīlar dimişler ki devānuñ mizācın bilmege tarīķ-i kıyāsdur (3) ya'nī kıyās bilür bu qavil ḥukemā-yı kudemā-yı tabī'ıyyūndan ulularınuñ ve aşkılinus¹⁹-ı evvel (4) qavlidür aşkılinus cümle ḥukemā ve eṭibbādan muḳaddem 'ilm-i tıbbda kelāmı olan bir ḥekīmdür (5) bu qavli diyenlerden şoñra gelen ḥekīmler derece-yi kıyāsa irişmekden himmetleri za'if (6) olmağıla didiler ki devānuñ mizācın bilmede tarīķ ancak tecribedür ve tecrībe-yi kıyāsa (7) muğāyir bir başqa kısım eyitdiler ammā böyle dimeleri ḥaṭā ve fāsiddür ve aşkılinus (8) ol لَمْ يَعْضُدْهَا قِيَّاسٌ²⁰ didügi kelāmından ġāfil oldılar ya'nī (9) şol tecrībe ki aña kıyās yardım itmeye ya'nī kıyās daḫı aña olmaya ol tecrībede ḥayır yokdur (10) ve himmetlerinüñ za'ifligi şol mertebede oldu ki tarīķ-i 'ilm tecrībedür diyenler daḫı tecrībe (11) itmeden ḥavf itdi zīrā tecrībe ḥaṭardur didi faḳīr mütercim eydür ki

¹⁸ Metinde “semm ü kātīl” şeklinde yazılmış olup doğrusu “semm-i kātīl” şeklindedir.

¹⁹ Asıl adı Asklepios (Asclepius)'dur.

²⁰ “Kıyasla desteklenmeyen tecrübe hayırlı değildir.” anlamında söz.

ba'zı- (8) lar her hâlde fi'li-i muṭlaḳdur dirler ya'nî dā'imā te'shîri birdür dirler ve anuñla ta'rîf (9) iderler ammā bu ta'rîfde nazar vardır **faşıl** ma'lûm ola ki kıyās mādeleri ki (10) zıkr olunmuşdur anlardan ğayrı niçe nesneler vardır birisi devānuñ fi'li ve (11) teşîridür ki ḥaḳîḳat tecrîbe anuñla olur ve tecribenüñ niçe şartları var- (12) dur bir şartı budur ki insān bedeninde ve insān bedenine nisbet ile imtiḥān ideler (13) zîrā insān mizācî sâ'ir ḥayvānāt mizācından mu'tedilrekdür ve cümlesinden (14) tamām ortalığa ya'nî bedeniniñ hıltları birbirine berāber olmağa sâ'ir ḥayvānlar (15) mizācından yakınrekdür zîrā te'shîri mu'tedil olan veyāḥūd i'tidāle ḳarîb olan (16) mizācda zāhir olur ammā i'tidālden ḥāric olan mizācda zāhir olmaz ḥuṣūṣa (17) i'tidālden ziyāde ḥāric olursa bu taḳdîrce yā mu'ayyen veyāḥūd māni' olup (18) devānuñ fi'li zāhir olmaz ve kuvvetiniñ miḳdārı daḥı zāhir olmaz veyāḥūd (19) anuñçün beden-i insānda imtiḥān lâzımdur zîrā devā ḥalḳ olunmaḳdan murād beden-i (20) insāna nef'idür görmez misin ki ḥarbaḳ ki türkide aña ba'zılar marulcuḳ ve ba'zılar (21) ṭanaḳıran dirler insāna zehirdür ammā zürzur ki şıgırcıḳ didükleri ḳuşdur (22) aña ğıdādur ve zürzur beden-i insāna ğıdādur ve zerrūḥ ki üzerinde siyāḥ (23) noḳtalar kızıl böcekdür ol daḥı insāna zehirdür ammā tavuḳa ve keklige ğızā- (24) dur ve ol ikisi insāna ğıdādur ve rāvendçini ki ma'lûmdur beden-i insāna (25) göre şol mertebede ḥārrdur ki insānı tutuşmaḳ mertebesine iletür ammā at (26) bedenine göre şol mertebede bāriddür ki atı üşüdüp toñdurup ḳatlı (27) mertebesine iletür ve imtiḥāna beden-i insān lâzımdur didükleri muṭlaḳ insān degüldür (28) belki şol insāndur ki eger dāḥil ve eger ḥāric olan cemī'an aḥvālinde ve levāzımında (29) i'tidāl üzre ola zîrā görmez misin ki vilāyet-i hind ki hevāsı issi yirlerdür

[06^b]

(1) ve şaḳalibe ya'nî rus ṭā'ifesi ki anlaruñ yirleri şovukdur her biriniñ mizācî hevāsına (2) göre bir gūnedür egerçi ikisi daḥı insāndur anuñçündür ki vilāyet-i hindde ğıdā ṭarîḳiyle (3) isti'māl itdükleri nesneler rus ve sâ'ir bilād-ı bāride ehline ancak devādur pes (4) muṭlaḳ budur ki fi'li ve te'shîri tecrîbe olunacaḳ devā ḥalḳ olındığı üzre kendü (5) keyfiyyeti ile olup soñra bir ṭarîḳle ile keyfiyyet 'arız olmamaḳ gerekdür meşelā şu (6) ḥadd-i zātında bāridliğin āteşde veyāḥūd issi hevāya ḳomağıla issi olur ve bir devā (7) āḥir devāya ḳarışup ikisi birbirine ḳoñşı olmağıla birinden birine ziyāde kuvvet (8) gelür veyāḥūd olanca kuvvetin daḥı giderür meşelā

cünd-i bîdester ki kûnduz hâyası²⁴ didük- (9) leridür ferbiyûn didükleri issi devâ veyâhûd afyon ile bir yirde tursa birbirinüñ (10) kuvvetin aşğa qor veyâhûd devâ tura tura eski olmağıla kuvveti gitmiş olmamak gerekdür (11) meşelâ koz ve sâ'ir içleri olan tırmağıla fâsid olur ve şîre ve sâ'ir şaklan[an] (12) nesneler tırmağıla ekşi olur tecrîbe olunan nesne bu maqûlelerden olmamak gerekdür (13) şart-ı şânî oldur ki ol devâ ile bir maraža 'ilâc eyleyeler ki tâ eşeri ve fi'li tahkîkan zâhir (14) olup biline şart-ı şâliş oldur ki birbirine beñzemez birkaç maražlarda dağı anuñla devâ (15) ideler tâ bir maražda birkaç kerre nef' itmekle ve bir âhîr ol maražuñ zıddı olan maražda (16) nef' itmekle te'sîri ve fi'li zann-ı gâlib ile ma'lûm olup biline evveli budur ki bu (17) maqâmda aña muqayyed olup ziyâde yoqlayalar ki devânuñ zâhir olan fi'li hemân (18) devâdan mıdur yâhûd âhîr 'arızı nesne ile midür şart-ı râbî'a oldur ki maraži ve devâ- (19) nuñ kuvvetin vezn ideler bu vezn huşûşı muhtâcdur ki maraž ile devânuñ kuvvetin bilmekte (20) diğkat ile tahmîn idüp marîza devâ' virmekte şakınup ancak bedende te'sîr idecek (21) miqdârı virüp ziyâde virmeyeler ba'zîlar dimişler tedric ile virüp vezne (22) ve i'tibâra muhtâc olmazız ya'nî evvelâ azacuk ba'dehü andan ziyâdece ba'dehü dağı ziyâde- (23) ce virüriz dimişler böyle diyenler kelâmına iltifât olunmak câ'iz degüldür zîrâ böyle (24) virmek tabî'atı mu'tâd idüp andan olunmaz ve müte'essir olmaz ider pes lâzım geldi ki (25) haqîkatde miqdârı bilinmeye ve devâyâ mahşûş olan kuvvetden ziyâdeye ihtiyâc lâzım (26) gelür tâ ki ol ziyâde tabî'at-ı insâna mu'tâd olup olunmaz olduğı muqâbeledde ola (27) ba'zîlar evvelâ çok virüp ba'dehü az az virüriz dimişler bu kelâm şâfi herze- (28) dür ve korkuludur bunu itmez ve buña ikdâm itmez illâ şol ki câhildür şart-ı hâmis (29) oldur ki zamâniye göre dağı fi'lini ve te'sîrini göreler ya'nî devâ'yidükde hemân fi'l-hâl

[07^a]

(1) te'sîr ider mi yoğsa az vakîtden soñra mı te'sîr ider yoğsa çok vakîtden soñra (2) mı te'sîr ider ve te'sîr dâ'imâ mıdur yoğsa gâh te'sîr idüp gâh itmez mi ve te'sîri az mıdur (3) çok mıdur kıyâsa göre devâdan umulan mı zühûr ider yoğsa hilâfı mı zühûr ider (4) bu bâbda diğkat ile nazara ihtiyâc vardır ve zâtî olan hâl ile 'arız olan hâlî (5) bu maqâmda teşhîş ve temyîz itmek lâzımdur ve bu zîkr olunan şart bundan âkdem zîkr (6) olunan iki şart kuvvetindedür ya'nî anları tamâm icrâ idicek bu şart

²⁴ Metinde "hâyası" şeklinde yazılmış olup, doğrusu "hâyası" şeklindedir.

dağı icrā olunur (7) ammā devā ba‘ zī mizācda te‘şīr itmeyüp ve ba‘ zī mizācda ziyāde te‘şīr ve keskünlik itdüğine (8) aldanmayup zīrā her mizāc bir degüldür muhtelifdür nitekim beyān olunmuşdur mizāclaruñ gizlü (9) hāşşeleri vardır lāyık budur ki tecrube iden kimesne anlardan ġāfil olmaya ya‘ nī anları (10) bilüp aña göre kıyās eyleye devānuñ mizācın bilmekte ikinci tarīķ devānuñ tu‘ mı ile- (11) dūr ya‘ nī lezzeti ile istidlāl itmekdür ve bu tarīķi bilmek bir muḳaddime bilmesine muhtācdur (12) muḳaddime budur ki her nesne ki terkīb olunmuş ola ya‘ nī birkaçı birbirine muḳālif (13) nesnelerden hāşıl olmuş ola anuñ hāşıl olmasında dört nesne lāzımdur anlar (14) olmayınca ol nesne hāşıl olmaz dört nesneden birisi ‘ illet-i fā‘ iliyedür ve birisi (15) ‘ illet-i māddiyye ya‘ nī neden olduğu ve birisi ‘ illet-i şūriyye ya‘ nī ne şūretde olur ve biri- (16) si ‘ illet-i ġā‘ iyye ya‘ nī ne içün olur pes imdi terkīb olunan her nesnede ‘ illet-i (17) fā‘ iliyeye iki keyfiyyetden birisidür veyāhūd ikisi arasında olan hāletdür iki (18) keyfiyyetden murād birisi ḫarāret ve birisi bürüdetdür ve ikisi arasında olan hālet (19) ki ne şovuḳluk ve ne ıssilikdür aña i‘ tidāl dirler ol dağı ba‘ zī mürekkebe ‘ illet-i fā‘ iliyeye (20) olur ve zıkr olunan fā‘ illerden birinüñ te‘şīrin ḳabūl iden cürm ya‘ nī edviyyeden (21) ḳanḳısı olursa ol cürme ‘ illet-i māddiye dirler ve ol cürmüñ şūreti ve rengi ne (22) ise aña ‘ illet-i şūriyye dirler nitekim ma‘ lūmdur ve ol cürm ki devā didükleridür (23) isti‘ māl olunup andan hāşıl olan keyfiyyet gerek ḫarāret ve gerek bürüdet ve ġayrıdur (24) ne hāşıl olursa ki ol devānuñ fi‘ li ve te‘şīridür nitekim muḳaddemā beyān olunmuşdur (25) aña ‘ illet-i ġā‘ iyyet dirler ve ‘ illet-i fā‘ iliyeye üç dürlü olduğu gibi ‘ illet-i māddiyye dağı üç (26) dürlüdür zīrā cirim-i devā ki ‘ illet-i māddiyye didükleridür şundan ḫālī degüldür nefsinde (27) ya laṭifdür ya‘ nī incedür şıḳ degüldür veyāhūd nefsinde ġalīzdür ya‘ nī ḳalıñ ve şıḳ- (28) dur veyāhūd ne laṭif ve ne ġalīzdür aña mu‘ tedil dirler pes üç fā‘ il ki beyān olunmuşdur (29) üç dürlü mādde her birisinüñ fi‘ li ile toḳuz dürlü şey mürekkebe hāşıl olur

[07^b]

(1) toḳuzdan birinde tu‘ m hāşıl olmaz sekizinde tu‘ m hāşıl olur nitekim tafşīl (2) olunur pes eger mādde-yi laṭifede fā‘ il ancak ḫarāret olursa ol māddenüñ tu‘ mında (3) ḫarāret²⁵ hāşıl olur ya‘ nī dadılduḳda dili ısırup içine girür ve eger mādde-yi ġalīza- (4) da fā‘ il ancak ḫarāret olursa ol māddenüñ tu‘ mında ḫarāret ya‘ nī acılık hāşıl (5) ider ya‘ nī ancak dilüñ üstün ısırup içine girmez belki dili ırıldurur (6) ve

²⁵ Metinde yanlışlıkla “ḫaraḳāt” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḫarāret” şeklindedir.

gönlü döndürür maḳūlesi tu‘m ḥāşıl ider ve eger mādde-yi mu‘tedilde fā‘il (7) ancak ḥarāret olursa ol māddenüñ tu‘mında tuzluluk ḥāşıl ider nitekim (8) ma‘lūmdur ve eger mādde-yi laṭifede fā‘il ancak bürüdet olursa ol māddenüñ tu‘mında (9) ḥumūzat ya‘nī ekşilik ḥāşıl ider ve eger mādde-yi mu‘tedilede fā‘il ancak bürüdet (10) olursa ol māddenüñ tu‘mında ḳābızlık ḥāşıl ider ve eger mādde-yi ḡalīzada (11) bürüdet fā‘il olursa tu‘mında kekrelilik ḥāşıl ider ve eger mādde-yi laṭifede (12) fā‘il ancak i‘tidāl olursa tu‘mında dūsūmet ya‘nī yağluluk ve cereblik ḥāşıl (13) ider ve eger i‘tidāl mādde-yi ḡalīza olursa ol māddenüñ tu‘mında tatluluk (14) ḥāşıl ider cereblü olandan tatlu olanda ḥarāret ziyāde zāhirdür ve eger (15) i‘tidāl mādde-yi mu‘tedilede fā‘il olursa tu‘mında tuffāhiyyet ya‘nī dadsuzluk (16) ḥāşıl ider buña mesīḥu’t-tu‘m ya‘nī lezzeti bozulup gitmiş dirler ḳavī (17) ile za‘f arasında bir mertebdür nitekim beyān olınmışdır ve bu zıkr (18) olınan tu‘mlaruñ dil üzerinde ḥāşıl olur ya‘nī ḥālleri vardır (19) ol ḥāller ile ne tu‘m idügi ma‘lūm olur şol nesne ki dadılduḳda dilde (20) ne lezzet ve ne incitmek ola aña mesīḥ ya‘nī dadsuz dirler ve şol ki dili (21) çimdileyüp içine gire ve āteş gibi yaḳar bellü incitmesi ola ḥarīf²⁶ dirler ve şol (22) ki dilüñ üstün çimdileyüp ırıldura ve andan ḥıfz olunmayup gönlü (23) döndüre aña mürr ya‘nī acı dirler ve şol ki dili incinmeye yana ve āteş gibi yaḳmaya (24) ve dili ırıldurmaya ancak dil üstün cilālandura aña mālih ya‘nī tuzlu (25) dirler ve şol ki dili azacuḳ yaḳup ḳaynar²⁷ gibi eyleye ve dil üstün başar (26) gibi idüp azacuḳ keser gibi ola aña ḥāmız ya‘nī ekşi dirler ve şol ki (27) dili büzüp bir yire götüre aña ḳābız dirler ve şol ki dili şıḳ idüp (28) ırıldura ve birbirle bozup getüre aña ‘akz ya‘nī kelesde dirler ve şol ki (29) dili düz idüp dōşeye ve azacuḳ ısıklık ve lezzet vire aña ḥulv

[08^a]

(1) ya‘nī tatlu dirler şol ki dilüñ azıḳluḡın ve ḳuruluḡın giderüp üsti düz (2) eyleyüp yumuşada aña semme ya‘nī cereb dirler ve bu zıkr olınan tu‘mlara eṭ‘ūm-ı (3) basīṭa dirler ya‘nī yalıñuz olup ḡayrı ile ḳarışmamış dirler ve ḡāh olur bir (4) cezmde birkaç tu‘m terkīb olınup cem‘ olur ol maḳūle cirmüñ ṭabī‘atı mürekkeb olmaḡıla (5) ḳuvvet daḡı aña göre mürekkeb olur ve ḳanḳısı ḡālib olursa aña göre olur ḡāh olur (6) bu maḳūle mürekkeb olanlara maḥşuş isim ta‘yīn iderler meşelā badincanda merāret

²⁶ Metinde “cerif” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḥarīf” şeklindedir.

²⁷ Metinde “ḳānbār” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḳaynar” şeklindedir.

(7) ile Һarāfet vardır aña Һādd dirler ya‘nī keskin dirler ve Һazaż ki bir ağaç (8) şıkındıdır anuñ merāreti ve Һābızlıđı vardır aña beşā‘at dirler ya‘nī (9) olınmaz dad dimekdür ve merāret ile mülūhat ya‘nī tuzluluk cem‘ olsa aña zū‘ūkat (10) dirler ma‘lūm ola ki bu tū‘mlar bir mādde de cem‘ olındığda gāh olur birbirine mu‘ayyen (11) olur ve gāh olur birbirine mānī‘ olur ve dağı devānuñ mizācın bilmege üçüncü Һarīķ (12) budur ki devānuñ sür‘at-i istiҺālesi ya‘nī tīz bozılması ve tīz bozulmaması ile (13) ve Һoñgunluđı ve Һoñgunluđı olmaması ile ma‘lūm idinmekdür ya‘nī tīz şovuk veyāҺūd (14) issi olması veya olmaması ve tīz Һoñması ve Һoñmaması ile ma‘lūm olur zīrā (15) her iki nesne ki mādde lerinüñ Һıvāmınuñ berāberler iken her Һankısı tīz ısınursa (16) anuñ nefsinde ıssılığı ziyādedür ve her Һankısı tīz Һoñarsa anuñ nefsinde şovuk- (17) luğı ziyādedür ve bu bābda büyük tafşıl vardır bu kitābda zıkr itmesi lāyık degüldür (18) zīrā tekrār mādde ve Һāşşelerin ve aña mülҺak olanları tafşıl itmek lāzım gelür bu (19) maķūle lerinüñ beyānı ‘ilm-i Һabī‘ide olur Һalib olanlar Һabī‘ıyyūn kitāblarına nażar itsünler (20) dördüncü Һarīķ devānuñ rāyiҺasıyla istidlāl itmekdür ve bu Һarīķ-i sābıķa zıkr (21) olınan Һarīķlerinüñ cümlesinden za‘ıfraqıdır ammā şol rāyiҺa ki cürminüñ ya‘nī andan (22) Һāşıl oldığı maҺallün tū‘mına delālet eyleye anuñ delāleti muҺkemdür ve rāyiҺa ile istidlāl (23) za‘ıf oldığına sebep budur ki burundan iķerü giren rāyiҺa evvelā ol rāyihaya (24) dönüp veyāҺūd ol rāyiҺadan eczā-yı laťife ya‘nī ince pāreler ayrılup hevā ile Һarışup (25) Һarışup ba‘dehü burundan iķerü girür pes cümle eczāsına delālet itmiş olmaz (26) ammā ekşeriyā budur ki rāyiҺası olan devā rāyiҺası olmayandan Һarāreti ziyādedür (27) Һuşūşa rāyiҺada azacuk fi‘l ya‘nī āteş gibi yakması veyāҺūd şovukluğı burundan (28) iķerüde zāhir olursa evvelkisi Һarārete ve ikincisi bürüdet ve ruťubete delālet (29) ider ve issi otlar ve güzel rāyiҺalar iķün olan terkībler rāyiҺaları ekşeriyā Һarārete

[08^b]

(1) ider beşinci Һarīķ-i istidlāl devānuñ levni ile istidlāl olunur ve levn ile istidlāl-i (2) sābıķa zıkr olınan istidlāl lerinüñ cümlesinden za‘ıfrekdür zīrā levnlerde (3) istidlāl ve iştibāh ya‘nī birbirine beñzemek çokdur ve dağı anuñcün ki levn bir ‘araż- (4) dur şoñradan Һāşıl olmışdur Һāsse-yi başar anı ancak üzerinde idrāk ider (5) Һāsse-yi başar cürm-i devāya doķunup mübāşeret yokdur ya‘nī devānuñ cürmine doķunmaz (6) ve bundan mā‘adā levni za‘ıf olan a‘rāz dur şāhib-i kitāb eydür bu Һuşūşda (7)

bahş vardır ammā levni ile şol deñlü istidlāl olunur ki eger bir nev‘ tahtında dāhil (8) olan bir sınıfdan iki cevher ya‘nī iki devā olsa ki her birinüñ levni bir (9) gūne olsa hüküm iderüz ki levni siyāh veyāhūd şarı veyāhūd kıızıl olmak (10) harāret ‘alāmetlerindendür ve beyāz ve toz renklü ve gök olmak bürüdet (11) ‘alāmetleründendür kezālik bu renklerden terkīb olunup veyāhūd bir tarafı gālīb (12) olsa aña göre hüküm iderüz **faşıl** ma‘lūm ola ki ‘ilm-i tıb ‘ālimleri nite- (13) kim mizācı birkaç mertebeye taqsīm itdiler kezālik mizācda olan kuvvetleri dahı (14) birkaç mertebeye taqsīm itdiler kuvvetden murādları fī‘le ve te’sīre sebep ve mūcib (15) olan nesnedür meşelā bir devā isti‘ māl olındukda bedende harāret mi bürüdet mi yoħsa (16) āhir keyfiyyet mi virür ve bu keyfiyyetleri viren hāline kuvvet dirler ve hāķīkatde fī‘li (17) icāb iden kuvvet ol mizācuñ şūreti ve ol mizāc terkīb olunup mevcūd (18) olukda aña hāşıl olan keyfiyyetdür ve ol keyfiyyetden hāşıl olan hāl (19) ve ol hālden lāzım olandur pes imdi bu i‘tibār ile kavlen²⁸ taqsīm idüp (20) evā’il ya‘nī evvel mertebeler ve şevānī ya‘nī ikinci mertebeler ve şevālīş ya‘nī üçüncü mertebeler (21) diyü taqsīm iderler ve hāķīkatde kuvvet ol mizācuñ mülākī olduğu yerde andan (22) hāşıl olan ve tıyılan ve fī‘li ve te’sīridür ve evā’ilden murādları māhiyyet ibtidā’ (23) halk olunup mevcūd olukda aña virilen keyfiyyetdür ya‘nī harāret ve ruṭūbet (24) ve bürüdet ve yübüsetdür ki bir şey’e mülākī olukda ibtidā’ andan hāşıl (25) olan eşer bunlardur meşelā harāret ve ğayrı gibi ki ma‘lūmdur ve şevāniden murādları (26) bu evvel mertebeden şoñra hādiş olan hālete dirler ve bu şevānī evā’ilüñ levāzımındandır (27) ya‘nī evā’ilden hāşıl olur ve kavī ya‘nī kuvvetler iki dürlüdür birisi (28) tab‘ī ya‘nī bile halk olunmuşdur ve birisi şinā’ī ya‘nī şoñra ‘alāķa-yı eṭibbā (29) tedbir idüp eyitmişlerdür tab‘ī’i olan meşelā verd ya‘nī gül ki ma‘lūmdur ibtidā’ en

[009^a]

(1) halk olındukda her birine başka virilmiş keyfiyyeti olan ba‘zı eczādan terkīb olunmuşdur (2) ya‘nī gül bu maķūle eczādan terkīb olunmuşdur her birinüñ başka keyfiyyeti vardır pes ol (3) eczā’ bir yire cem‘ olukda ya‘nī gül bitüp hāşıl olukda mecmū’ından bir gūne ikinci keyfiyyet (4) hāşıl olur ki ol keyfiyyet ol eczā’ her biri yalıñuz iken ol maķūle keyfiyyetleri (5) yokdur meşelā redi‘ keyfiyyeti hāşıl olmuşdur ya‘nī ‘użva yaramaz māddele itmesini (6) men‘ itmek ve ‘użva inerse

²⁸ Metinde “*kavley*” şeklinde yazılmış olup “*kavlen*” şeklinde düzeltilmiştir.

ķabŭl itdirmemek fi'li ĥāşıl olmışdır şınā'î olan (7) ķuvvāya mişāl edviyye-yi müfrededen itdükleri terkîbler ya'nî ma'cûnlardan bir āĥir keyfiyyet ĥāşıl (8) olur ki ol keyfiyyet ol ma'cûnuñ eczāsı yalıñuz iken anlarda yokdur meşelā tiryāķ-ı (9) erba'a ve tiryāķ-ı fārūķ gibi nitekim ma'lûmdur ve bu eczādan terkîb itmek gāh olur ki (10) keyfiyyetleri birbirine uyar eczādan olur aña terkîb-i eczā-yı mütevāfıķa dirler ve gāh olur ki (11) keyfiyyetleri biribirine uymaz eczādan olur aña terkîb-i eczā-yı mütezādde dirler mütezādde- (12) den murādları budur ki ol terkîb olan nesnede iki dürlü ķuvvet olur meşelā biri (13) bārid ve biri ĥārr olup ve her ķuvvet bir cüz'de olur ve ol mürekkeb bu maķŭle cüzlerden (14) şol vechile terkîb olunmış olur ki bir yire gelüp terkîb olındukda iki ķuvvet (15) biribirine beñzer olur yoĥsa murād bu degŭldür ki iki ķuvvet-i mütezādde bir cüzden sārî (16) olup ammā ikisi bir ķuvvet olmamışdır imdi beyān olındığı ūzre her mürekkeb olan (17) şeyde biribirine zıdd ķuvvetler vardur lākin mütezādde diyü ancak aña dirler ki bu maķŭle (18) ķuvvetler anda bi'l-fi'l müşāhede olına veyāĥŭd bi'l-fi'l olmaĥa ķarîb ola ba'dehü (19) ma'lûm ola ki zıkr olınan imtizāclar ve terkîbler iki dürlüdür biri ĥāyet de ķavî (20) imtizācdur şöyle ki eczānuñ biribirinden ayrılmaları gücdür veyāĥŭd müte'azzirdür (21) meşelā altun gibi ve papadiye gibi bunları herbiri mütezāddeden şol vechile (22) terkîb olunmışlardur ki eczāları ayrılmak ĥāyetle gücdür belki ayrılmaz veyāĥŭd (23) eczānuñ imtizācı za'îfdür ol daĥı iki dürlüdür birisi şöyledür ki eczāsınuñ (24) ayrılmaları kolaydur ve tîzdür meşelā noĥŭd gibi ve birisi daĥı şöyledür ki eczāsınuñ (25) ayrılmaları güç ve giçdür meşelā sarmusaķ gibi ma'lûm ola ki bu maķŭle eczā-yı mütezādde- (26) den olan mürekkeb eger ĥıdādur ve eger devādur taḃî'atı muĥtel ya'nî marîz olmayan kimesne (27) bedenine irād olınsa ya'nî yise anuñ taḃî'atı ol maķŭle eczā-yı mütezāddenüñ keyfiyyetlerini (28) her birini maĥallinde isti'māl idüp nef' ĥāşıl ider ve şevālîş diyü anı murād idinür- (29) ler ki bu zıkr olınan mertebelerden şöñra lāzım gele meşelā ĥarāret eczā-yı ĥārreden ĥāşıl olan

[09^b]

(1) taķṭî'-yi aĥlātdan ya'nî ĥıltlar toĥramakdan ĥāşıl olan tefṭit-i ĥaşāt ya'nî (2) bögrekde ve ķavukda olan taşlar ufaķlanup çıkması bu bābda nāfi' olan edviyyenüñ (3) menāfi'inüñ şevālîşidür ve daĥı tiryāķ-ı fārūķuñ zehri def' itmesi anda olup kendüye (4) maĥşüş olan keyfiyyet tamām ĥāşıl olup imtizāc itdükden şöñradur şevālîşden şöñra (5) ķavīde revābi' mertebeleri vardur diyü eṭibbā dimediler egerçi

kıyās iktizā ider ki (6) revābi‘ daḥı ola ma‘lūm ola ki zıkr olınan edviyye iki dürlüdür birisi nāfi‘dür (7) ve birisi zararlıdır eger su‘āl olunursa ki lafz-ı edviyye devā elfazının cem‘idür ve devā (8) aña dirler ki marāz gidere pes bu taḳdīrce bedene zarar ve marāz viren ve zehir olan (9) nesnelere ne tarīḳiyle devā dirler cevābda böyle diriz ki ıṣṭilāḥ-ı eṭibbāda şöyle- (10) dür eger nāfi‘ ve eger zārr ikisine daḥı edviyye dirler bir cevāb daḥı budur ki edviyyeden (11) muḳırr olanında daḥı bir vechile nef‘ vardır pes bu taḳdīrce devā demek şahīḥdür (12) bundan mā‘adā tefā’ülen muḳırr olanlara daḥı devā demek evlādur şundan ki nāfi‘ olan- (13) lara muḳırr diyeler ve bu nef‘ ve zarar umūr-ı nisbiyyedendür ya‘nī ba‘zī bedene göre nāfi‘ (14) olan āḥire göre muḳırr olur ‘aksi daḥı böyledür pes tā’ife-yi eṭibbā böyle dirler ki her (15) nesne ki bedeni ḥıfz ide veyāḥūd marāzlarını gidere ol nesneye nāfi‘dür egerçi (16) bir vechile ve bir taḳdīr ile zarar daḥı iderse ve her nesne ki bedeni ifsād ide ya‘nī (17) şıḥḥatden çıkara ve marāz getüre aña muḳırr dirler bir vechile ve bir taḳdīr ile nāfi‘ daḥı (18) olursa **faṣıl** ma‘lūm ola ki edviyyenün nitekim ‘umūm üzerine ve külliyyet üzre (19) fi‘lleri vardır meşelā mizācī ḥārr ya‘nī issi olan devānūn issi itmesi ve cem‘ olmuş (20) nesneleri birbirinden ayırması vardır ve raṭb olanūn devānūn yumuşatması (21) ve akıtması vardır ve yābis olan devānūn tutup kurutması vardır kezālik edviyye- (22) nūn maḥşūş ve cüz’i fi‘lleri vardır meşelā ba‘zī devā ancak bir marāza veyāḥūd (23) ancak bir ‘uzva nāfi‘ olur ma‘lūm ola ki devālar iki şıfat ile daḥı vaşf olunur (24) biri devānūn nefsine ve cürmine maḥşūş vaşıfdur ve ikincisi devānūn kuvvetine ve fi‘line (25) maḥşūşdur ya‘nī kuvvetine göre olur evvelki şıfat mişāl **laṭīfdür** laṭīfden (26) murādları şol devādur ki bedene vārid olıcaḳ ya‘nī anı yiseler ol devānūn eczāsı (27) ya‘nī pāreleri ziyāde ufaḳlanup fi‘l-hāl cemī‘an bedene taḳıla meşelā za‘ferān gibi ve bir vaşıf (28) daḥı **keşīfdür** bu vaşıf daḥı laṭīf lafzının muḳābilidür ya‘nī şol devādur ki (29) anı yiseler eczāsı ufaḳlanmayup bedene taḳılmaya belki daḥı ziyāde ḳabarup tura aña devā-yı

[10^a]

(1) keşīf dirler meşelā cübsin ki alcu didükleridür böyle ve biri daḥı **lezece**dür bundan (2) murādları şol devādur ki cürminde yumuşaklık ve yelimşeklik olmaḳla haḳm (3) iderken eczāsı ayrılmada tabī‘ata zahmet vire meşelā balıḳdan ḥāşıl olan (4) tutḳal ve ḥabbāzī ki ebegümeci didükleri nebāt böyledür biri daḥı **heş**dür (5) bundan murād şol devādur ki azacuk şıḳmaḳla veyāḥūd azacuk ıṣlatmaḳla (6) fi‘l-hāl ayrılıp ufaḳlana

meşelâ şabır böyledür ve biri dağı **cāmiddür** ya‘nî (7) şol devādur ki nefsinde sıvık iken veyāhūd sıvık olmağa qābil iken (8) bir hāle ‘arız olmağıla bir yire cem‘ olup toña veyāhūd hālî üzre dura (9) ya‘nî sıvıqlanmayup tura meşelâ balmumu böyledür ve biri dağı sâ‘ildür (10) bundan murād şol devādur ki bir ‘uzva konulduğda pāreleri birbirine muttaşıl (11) iken veyāhūd birbirinden ayrılmış iken ‘uzv üzerinde aqup gide meşelâ nebātāt- (12) dan şıkılan koyu şular ve yağlar böyledür ve biri dağı lu‘ābīdür bundan (13) murād şol devādur ki içinde koyu ve çekilür yimişi olan meşelâ haṭmī ki ebegüme- (14) ci didükleri nebātuñ büyük olan şınıfidur ol böyledür gāh olur lu‘ābī ile (15) lezec aralarında iştibāh vāki‘ olur ammā farkları āsāndur zīrā lu‘ābīde rikḫat ya‘nî (16) incelik ziyāde olup ve lezecde koyuluk ve peklik vardur ve biri dağı dūhūndür (17) ya‘nî yağludur murād şol devādur ki içinde yağluluğı olup ol yağluluk (18) aña yumuşaklık ve ıssilik vire ve yanup tiz tutuşmağa yaraqlaya meşelâ dāne- (19) ler ve fındıklar ve sâ‘ire yemişler içleri böyledür ve biri dağı nāşīfdür ve maḥallidür ve (20) bu ikisinden murād şol devādur ki topraqluğı ziyāde olup gözükür yaşlu- (21) ğı olmaya ve yaşluğı kendüye ve kendü tarafına çekmek anuñ şānından ola ve biri dağı (22) **hakikat**dür ya‘nî şol devādur ki ṭabī‘at getürmesi āsān olup te‘şiri (23) ve mi‘deden inmesi tiz ola ve biri dağı şakīldür ya‘nî ağırdur bu şol devādur ki (24) hafif lafzınuñ zıddı ola nitekim ma‘lūmdur edviyyenūñ ikinci vasfı (25) edviyyenūñ kuvvetlerine ve fi‘llerine göredür bunlar muḫaddemā beyān olınan kuvvetlere (26) şerḥ gibi ve beyān gibidür meşelâ devā-yı mūlaṭṭīf dirler ya‘nî hıltlarıñ ko- (27) yuluğın giderüp ince ider dimekdür meşelâ dārçin ve ḥāşā böyledür ve dağı (28) devā-yı **muḡalliz** dirler mūlaṭṭīf lafzınuñ zıddıdur nitekim ma‘lūmdur ve dağı devā-yı **muḥallil** (29) dirler ya‘nî şol devā ki bedende olan artıklıkları yirinden ırğalamāğıla ve yirinden

[010b]

(1) çıkarmağıla veyāhūd eridüp kār itmekle veyā ğayrı vechile gidere aña muḥallil dirler (2) meşelâ cünd-i bīdester ki kұnduz ḥāyası²⁹ didükleridür ve dağı devā-yı **mümsik** dirler (3) ya‘nî tutucu devā dirler bu lafz muḥallil lafzınuñ zıddıdur bu maḫūle olan devāya (4) mücemmid dağı dirler nefsinde bārid ve qābız olan devālarıñ şıfatlarıdur ve dağı (5) devā-yı cālī dirler cilā idici dimekdür murād şol devādur ki bedende olan (6) yaramaz artıklıkları ziyāde sıyırup gidere meşelâ anzarūt

²⁹ Metinde “ḥāyası” şeklinde yazılmış olup “ḥāyası” şeklinde düzeltilmiştir.

didükleri (7) böyledür eger bu maķûle devānuñ cilā itmesi hemān sıvıķ yaşıluğı te'şir itmekle (8) ve ṭabī'ata elem virmeyüp yap yap olursa aña devā-yı ğassāl dirler meşelā mā-yı şa'ir (9) böyledür ve eger cilā itmesi ziyāde ķavī olursa ki kemikler üstin dağı cilā (10) eyleye aña ķāşir dirler ya'nī ķabın şoyucu devā dirler ve dağı devā-yı **muḥaşşin**³⁰ dirler ya'nī (11) ayrılancurıcı dimekdür murād şol devādur ki bedenüñ üstin berāberlikden (12) gidere ya'nī ba'zı yiri yüksek ve ba'zı yiri alcaķ eyleye ve böyle itmek ya teķşif (13) ile ya'nī şıķup bir yire getürmekle veyāḥūd tefriķ iledür teķşif ile idene mişāl (14) 'aşf ya'nī māzūdur ve tefriķ ile idene mişāl ḥardaldur ve dağı devā-yı **mümmelis** dirler (15) ve bu mümmelis lafzı muḥaşşin ki zıķr olındı anuñ zıddıdır ve dağı devā-yı **müfettiḥ** dirler (16) ya'nī açıcı devā dimekdür ya'nī şol devādur ki bedende olan menāfizi ya'nī yinilen (17) ṭa'āmdan ḥāşıl olan ğızālar gecidlerinüñ ağızları ortasın ğiñ ide (18) tā ki yollarda ṭutılmuş olan ḥılṭların çıkması āsān ola meşelā faṭrāsālyūn (19) ya'nī yabanlarda biten kerfes toḥumı böyledür ve dağı devā-yı **mürḥi** dirler ya'nī küşledici (20) devā dimekdür buña müleyyin dağı dirler ya'nī yumuşadıcı dağı dirler meşelā kettān toḥumı böyle- (21) dür ve dağı devā-yı **muşallib** dirler ya'nī beķişdirici devā ve bu lafz mürḥi lafzınıñ zıddıdır (22) ğāḥ olur bu maķûle devāya mübellid dirler ve dağı devā-yı **münzic** ya'nī pişürici devā (23) dirler ya'nī şol devādur ki ḥılṭları pişürüp ṭabī'at anları ṭaşra itmege (24) yardım ide ve böyle itmesi ḥılṭları peķişdürüp ğalīz itmekle olur meşelā (25) böyle olandan biri ḥaşḥāşdur veyāḥūd böyle itmesi ḥılṭları inceldüp (26) eritmekle olur meşelā ḥāşā didükleri devānuñ şu ile bişürölmişi böyledür (27) veyāḥūd ḥılṭları yumuşatmak ile olur meşelā ḥulbe ya'nī büy toḥumı böyledür ve dağı (28) devā-yı **mukattı'** dirler ya'nī şol devādur ki bedende olan ḥılṭları pāreleyüp (29) ufaķlar meşelā zūfā didükleri devā ve sikencebīn böyledür ve dağı devā-yı **mukāşşī**

[11a]

(1) dirler ve buña sırru'r-riyāḥ ya'nī yilleri şıyup giderici dağı dirler ya'nī şol devādur (2) ki yillerüñ ziyāde ḥareketin indürüp inceldür veyāḥūd incelmege yaraķlar meşelā (3) şedef toḥumı böyledür ve dağı devā-yı **cāzib** dirler ya'nī şol devādur ki bedende (4) olan fażlaları ya'nī bedene siñmeyüp ķalan nesneleri nesneleri yirinden (5) ķoparup kendü ṭarafına çeküp getüre meşelā şāfesyā ki yabanī

³⁰ Metinde “muḥaşşī” şeklinde yazılmış olup doğrusu “muḥaşşin” şeklindedir.

sedef zâmkıdır (6) anda ve oğlaqlar etlerinde bu hâl vardır ve dahı devā-yı hâdd dirler şol devā ki (7) andan vâkı' fî'l ve te'sîr ziyâde tîz ola 'ilm-i tıbdâ ancak hâr olanda isti'mâl (8) olunur ve dahı devā-yı **lâzîğ** şol devādur ki bedeni azacuk şancımağ ve yakmağ (9) gibi hâl peydâ eyleye meşelâ sirke ve şoğan şuyı böyledür eger yakup şancıması (10) şol mertebede olursa ki bedeni qabarup geçik peydâ iderse aña muhkik (11) dirler ve dahı devā-yı muhammir ya' nî kızarducı devā dimekdür şol devā ki bedende (12) olan qanı 'uzvuñ taşrasına ziyâde kuvvet ile çeküp getüre kızarda meşelâ (13) incîr yakısı ve hardal böyle ve dahı devā-yı **muqarrih** şol devā ki beden derisini (14) yiyüp ayıra ve ol yire keskin olan hılıtları çeküp getüre tâ kendünüñ (15) fi'li ki yiyüp ayırmağdur tamâm olup aña yardım ola zîrâ keskin olan hılıtları (16) dahı yiyüp ayırıcıdur meşelâ belâdur didükleri ma'rûf devānuñ 'aseli böyle- (17) dür ve dahı devā-yı **muqarrih** didükleri yakıcı devā dimekdür ya' nî şol devā ki bedende (18) mülâkî olduğı yirüñ yaşluğını yok idüp ol yirde kül gibi alıqoyup (19) yakmağ vire meşelâ fibriyun didükleri devā böyledür ve dahı devā-yı **ekkâl** dirler (20) ya' nî ekl idici devā dirler ya' nî şol devā ki ziyâde cilâ idüp yimesi ile (21) beden etini eksilde meşelâ zencâr türkıde qalı jenger didükleri böyledür ve dahı (22) devā-yı **müfettit** dirler ya' nî ufaqlayıcı devā dirler ya' nî şol devā ki taş gibi (23) peklenmiş olan hılta râst geldükde ol hılta pâre pâre ider meşelâ zerrûh zehirlü (24) böcekler ki yakılmış olan böyledür ve dahı **mu'affin** dirler ya' nî şol devā ki (25) 'uzvuñ mizâcını tağyîr ide ya' nî boza ammâ yimeye ve yakmaya meşelâ zernîh ve şâf siyâ (26) böyledür ve dahı devā-yı **kâvî** dirler şol devā ki deriyi yakup ol yire bir mādde (27) çeküp getüre ve anı iriñ idüp anuñ ile ol yiri pek idüp qanı tuta (28) meşelâ zâc böyledür qabı tutar ve dahı devā-yı **muqavvî** şol devā ki kendüde olan (29) hâşşe ile veyâhüd kuvveti ile 'uzvuñ mizâcını hıfz idüp ta'dîl eyleye

[11b]

(1) ve büyüde meşelâ tabâşîr-i hindî ve tîn-i mahtûm ve gül yağı böyle ve dahı devā-yı **müferrih** (2) şol devādur ki nefsi-i insânî şen idüp geñide ve rûhuñ mizâcını ta'dîl (3) idüp büyüde ve gamuñ def' idüp gidere meşelâ şarâb böyledür ve dahı devā-yı (4) **hâzım** şol devādur ki gıdâ ve hılta hâzım idüp def' itmege ve mi'deden aşğa (5) indürmege tabî'at yardım eyleye meşelâ maştakî böyledür ve dahı devā-yı **müfeccic** ya' nî (6) çig idici dimekdür bu lafz hâzım lafzınuñ zıddıdır meşelâ şovuk şuyı çok (7) içmek böyledür ve bu lafz münzic lafzınuñ zıddıdır ve mürakkiğ lafzı dahı

böyledür (8) ya' nî müfeccic anuñ dañı zıddıdur ba' zılar dimişler münzic lafzınuñ zıddı mübelliddür (9) ve mübellid lafzı kavide ve hıltlarda dañı müsta' meldür fakır mütercim eydür ki ahlâtda (10) isti' mâli eķall-i ķalildür ekser-i isti' mâli kavidedür ve dañı devā-yı **müşehhî** ya' nî iştiḥā (11) virici dimekdür şol devā ki ğıdā istede veyāḥūd ziyāde yimesine taḥrîk eyleye (12) ve dañı devā-yı **rādi'** men' idici dimekdür şol devā ki yaramaz māddele ve yaramaz hıltlar (13) 'uzva inmesine māni' olup 'uzvā ķabûl itdirmeye meşelā ḥayyü'l-'ālem didükleri (14) devā ki türkide ķaya ķoruğı didükleri ki anuñ bir kısmıdur ol böyledür ve dañı (15) devā-yı **müneffîc** şişirici ve yiller peydā idici dimekdür şol devā ki ķarnını şişirüp (16) def' olması güç yiller peydā ide meşelā lobyā ya' nî bögrölce böyledür ve dañı (17) devā-yı **muḥaddir** şol devā ki rûḥ-ı ḥassāsı ya' nî zararı ve nef' i ve lezzeti ve elemi (18) fark iden rûḥı veyāḥūd rûḥ ḥareket idüp gećecek yirleri künd idüp (19) aña gelen eger ğızā ve eger ğayrı tuymaz ide meşelā afyon böyledür ve dañı devā-yı (20) **müveşşih** şol devādur ki irinlü yire ve çıbanları oñaldup ķurutmağa ķoymaz (21) ve yara ve çıbanların üstlerin çürüklü ve yir idüp meşelā yağ ve balmumu (22) böyledür ve dañı devā-yı **müzlik** sıyrıldıcı devā dimekdür şol devā ki bedende (23) olan yaşlukları ve a' zâyı yumuşak ider tā ki a' zā içinde olan hıltlar (24) akup çıķmağa ķābil ola meşelā erik böyledür ve devā-yı **müceffef** şol (25) devādur ki bedende olan yaşlukları ķuruda veyāḥūd az eyleye meşelā sende- (26) rus böyledür ve dañı devā-yı **ķābız** şol devā ki eczâyı bir yire cem' eyleye (27) eger bir yire getirüp şıkması dañı olursa hem ķābız ve hem ' āşir dirler meşelā (28) temirhindinüñ çekirdegi böyledür ve dañı devā-yı **müseddid** şol devādur ki bedende (29) olan kıllar diplerine ilişüp ķalmağıla def' olınacak buḥār ve sâ'ir nesneyi

[12a]

(1) men' eyleye devānuñ böyle itmesi ķuruluğındandır meşelā ķalaydan itdükleri üstübeç (2) böyledür veyāḥūd devānuñ yelimşekliğinden ve tutķal gibi olduğındandır meşelā lu' āblar (3) ya' nî çekilür maķûlesi olan ķuyu şuları ve yelimşekler böyledür ve dañı devā-yı **muğirri** (4) şol devā ki zāhiren ķurı ola ammā içinde yelimşek yaşluğı olmağıla ol yaşlık (5) ile tamarlar ve sâ'ir aķacaķ nesneler ağızların sedd idüp pek ide ve aķan nesneleri (6) tıtop aķıtmaya meşelā yunmış olan hırzıma böyledür ve dañı devā-yı **mu' attış** ya' nî (7) şusadıcı dimekdür şol devādur ki taḥi' atı tervîḥa müştāķķ eyleye ya' nî ḥarāret (8) elemin def' ider nesne istede

ma' lûm ola ki bu ma'kûle elemden albûn rahat hev-y (9) barid iledr amm
mi' denn ve s'ir a' zanu ovuk u iledr ve da dev-y **mdmil** (10) ve dev-y
mlim ve dev-y htim 'ulem-y tbdan ba' zlar dimiler ki bu  lafzu (11)
da ma' nlar birdr aralarnda fark yodur ba' zlar dirler ki mdmil ol (12)
devdur ki yaralar yapdırur ve aızlarn birbirine uladurur byle itmesi (13) ya
budur ki ziyde cem' ider veyhd kendde olan ruubet sebebi ile yrelern (14)
aızlarn bir yire getre ve yaramaz olan mddeleri giderp ol yire gelmesine (15)
mni' ola ve htim ol devdur ki yarada al yarık omayup iinde nesne (16)
amaz ide ve zerine deri bitirp rte amm evvel stin mhrelendrp (17)
ba' deh deri bitrr amm mlim ol devdur ki et bitre ve bu ol devdur ki (18)
ol yire gelen an 'ad idp ya' n koyuldup et eyleye ba' zlar dimiler ki (19) ilm
anca yreler bitidrmesine dirler amm idml hem yreler ve hem banlar (20)
ey olmasına dirler ve da dev-y **til  semm** ol nesne ki insanu bedenn (21)
ve tabi' atn fsid idp hrb olmasına dndre ba' zi avim dirler ki til (22) oldur
ki bedenn zidd olmala helk eyleye meel ferbiyn didkleri keskin dev (23)
ve afyon byledr ve semm ol nesnedr ki kendde olan he ile at eyleye (24)
meel bi didkleri semm-i helhil ve ayr zehirler byledr ba' zlar dirler ki
semm aa (25) dirler ki hyvndan ola ve til ayrdan ola amm til hyvndan
olana da dirler ve bu (26) til ile semm mukabilleri **tiryk ve bdzehir**dr ya' n ol
devlar ki at idici devlardan (27) ve zehir olanlardan urtarup rhun uvvetini
hfz eyleye anlara tiryk dirler (28) ve bdzehir dirler ba' zlar bu ma'kle devlardan
ol ki 'amel ile ola aa tiryk (29) dirler ve ol ki kend tabi' atndan ola aa zehir
dirler ba' zlar bdzehir diy ma'adinden

[12b]

(1) olana dirler ba' zlar bdzehir bir drl tadur ba' zlar bir nebtdur dimiler tiryk
(2) ile bdzehir aralarnda fark yodur ma' nlar birdr ba' zlar bdzehir yaban
sırlar (3) yreklerinde ve siyh ylanlar balarnda bulunur boncu gibi bir tadur
dimiler (4) hib-i kitb eydr bu szlermz hraftdandur ya' n bdzehir in
ylan baında (5) tadur didkleri kelamun al yodur ve da dev-y **mshil** dirler
ya' n ishl idici (6) devdur ve da dev-y **mu'arri** ya' n dirildici dev dirler ve
da dev-y **mu'atis** ya' n aksrdc (7) dev dirler ve da dev-y **mayy** ya' n
uduruc dev dirler ve da dev-y **mddir** (8) ya' n adc ve yrdc dev

dirler bu beş lafzuñ ma‘naları birbirine yakındur (9) zîrā ma‘naları bedende olan fazlaları ve ziyādelikleri her birine maḥşûş olan (10) yirlerden çıkarup taşra itmekdür meşelâ fużalâtı oturaqdan taşra iden devāya (11) müshil dirler ve kıllaruñ diplerinden taşra idene mu‘arriḳ dirler ve ağızdan taşra idene (12) muḳayyi dirler ve mu‘atṭis dirler ve daḥı devā-yı mümsik dirler ve daḥı devā-yı māni‘ dirler bu (13) lafızlar zıkr olınan beş lafzuñ zıddıdır ya‘nî fużalâtı yirlerinde turgurup taşra (14) çıḳmağa māni‘ olur devālardur ba‘zîlar dimişler lafz-ı ḳābız anlaruñ zıddıdır (15) şāhib-i kitāb eydür ‘ilm-i tıbdan nev‘an behresi olup taḥşîli olan kimesneye ḥafî olmaz (16) ki bu zıkr olınan fi‘ller ve te’sîrler ki devālarda zıkr olındı bu fi‘ller ne maḳûle ḳuvvetler ile (17) tamām olur ya‘nî ne maḳûle ḳuvvetden zāhir olur ve bu ḳuvvet ile veyāḥūd ziyāde ile veyāḥūd (18) bir yirde olmağıla mı olur veyāḥūd yalnūzlığıyla mı olur nev‘an taḥşîli olana ma‘lūm (19) olur devālaruñ ḳıvāmlarına daḥı naẓar itmek gerekdür **faşıl** ma‘lūm ola ki devālara (20) ḥāricden ba‘zı aḥvāl ‘arîz olur ki fi‘li tamām olup kāmîl olmağa yardım ider (21) veyāḥūd fi‘lini za‘îf ider veyāḥūd fi‘lini ta‘dîl ider meşelâ her devānuñ cürmi ki (22) şıḳ olup ḳatı ola ol maḳûle devānuñ fi‘li tamām olup ḳuvveti zuḥūra gelmekde ol (23) dökölüp azalmaga veyāḥūd bişürmege muḥtācdur ya‘nî muḥkem dögölüp ezilmeyince veya- (24) ḥūd pişürmeyince ḳuvveti ve te’sîri zāhir olmaz ve devāları dögüp saḥḳ itmek iki (25) dürlüdür birisi ḳāşır ya‘nî ziyāde muḥkem ezmeyeler ve birisi daḥı saḥḳ-ı bâliğdür ya‘nî (26) nihāyetine dek ziyāde muḥkem dögüp ezmekdür pes imdi saḥḳ-ı ḳāşıra anda isti‘māl (27) olunur ki mübālağa olunursa devālara za‘f vire meşelâ zāmḳlar ince ve seyrek ola (28) bu maḳûle devālar ziyāde dögölüp ezilmegile ḳuvvetlerine za‘f gelür pes lâzımdur ki mübālağa (29) itmeyeler mübālağa ile saḥḳ şöyledür ki devālar ezölüp ince un gibi ola tā ki ḡāyetine

[13a]

(1) irişüp kıllar diplerine nüfūz eyleye ya‘nî geḳüp gide meşelâ gözler içün itdükleri (2) küḥller ve burun içine ve sâ’ir yirlere üfürmek içün olan devālar böyle mübālağa (3) ile saḥḳ olınmaḳ lâzımdur ve ba‘zı devāları mübālağadan aşığa saḥḳ iderler tā ki (4) devānuñ ḳuvveti ḳalup murād olınan yire irişe meşelâ riyye ya‘nî öyken içün olan (5) böyle ortaca saḥḳ olunur ve ba‘zı devāları saḥḳ iderken bir miḳdār şu serpmek (6) lâzımdur tā ki dögüp saḥḳ iderken ḥāşıl olan ḥarāretten yanmaya ve azalmasına yardım (7) ide meşelâ tütüyā ve demür boḫı didükleri böyledür ba‘zı devālar daḥı

āteşde bir miqdār (8) kavrılmak lâzımdur tā ki yaşluğı az qalmağıla saḥḥ olunması kolay ola ve yaşluğı (9) eksilmegile ḥarāreti zāhir ola meşelā yaş yapraklar ve tāze ve yaş tohumlar böyledür ve ba‘zī (10) devāları saḥḥ iderken hevāya ağıp tağılmamak için üzerine şu serpmek lâzımdur (11) meşelā dārçını böyle iderler ve ba‘zī devālar ziyāde katı ve pek olmak ile ola egeleyüp ba‘dehü (12) havāna koyup saḥḥ olunmak gerekdür meşelā boynuzlar böyledür ve ba‘zī devālar saḥḥ olunmak (13) qābil degüldür illā ğayrı devā ile saḥḥ olunur meşelā dabağa ki türkide oksu didükleri (14) nesnedür ki anuñla kuş avlarlar anuñ saḥḥ olunması qābil degüldür meger ki kene didükleri (15) tohumuñ içinden aña katalar ki saḥḥ olına ve ba‘zī devālar vardır ki eger muḥkem saḥḥ olunursa bedene (16) zarar ider bu şol devādur ki nefsinde keyfiyeti yaramaz ola ve a‘zāya yapışup qalur (17) maḳūlesi ola meşelā ebūcehil karpuzunuñ içi böyledür ammā şeyḥ ‘alī bin sīnā bunuñ (18) ḥilāfin zikr eyledi ve ba‘zī devā daḥı vardır ki muḥkem saḥḥ olunmayınca andan murād olınan (19) fi‘l ve te‘şir zāhir olmaz meşelā ğārīkūn ve ğayrı ba‘zī devālar böyledür ve azcuḳ pişürmek (20) şol maḳūle devālarda olur ki kuvvetleri tiz gidüp eger pişürmede mübālağa iderlerse (21) fāsīd olur ya‘nī kuvveti qalmayup gider veyāḥūd ğayrı dürlü olur bu ḥāl ekseriyyā (22) çiçeklerde ve yapraklarda olur meşelā eftimūn ve ustūḥūras³¹ didükleri devālar böyledür (23) ve ba‘zī devālar vardır ki pişürilmeyince nef‘i ve te‘şiri zāhir olmaz bir miqdār pişmiş (24) olıcaḳ nef‘i ziyāde zāhir olur meşelā papunç ya‘nī papadiye didükleri şarıca çiçek ve sā‘ir (25) yimişler böyledür ya‘nī bir miqdār ḥaşlanmış olıcaḳ nef‘leri ziyāde olur ve mübālağa (26) ile pişürmek ol devālarda olur ki az pişürmekle nef‘i zāhir olmaya pes lâzım olur ki (27) mübālağa ideler ya‘nī muḥkem pişüreler meşelā kebere ki meşhūr devādur turşısını daḥı iderler (28) anuñ köki vezravend böyledür ya‘nī ziyāde pişürilmek gerekdür devālara ‘arız olan (29) aḥvālden birisi daḥı iḥrāḳdur ve iḥrāḳ ba‘zī devālara kuvvet virür ve ba‘zī devālara

[13b]

(1) yardım olur ve ba‘zī devālara ıslāḥ olur cemī‘an devālar ki nefsinde ṭabī‘atları (2) issi ola anları yakmak kuvvetlerine za‘f virür meşelā qalkaṭar ki türkide zāc didüklerinüñ (3) kızıla mā‘il olanıdur anuñ ṭabī‘atı ḥār ve yābisdür eger yaqsalar kuvveti za‘if (4) olur ammā şol devālar ki keşif ola ya‘nī ğalīz ve pek ola anları

³¹ Metinde “*estāḥūras*” yazılmış olup doğrusu “*ustūḥūras*” şeklindedir.

yağsalar laṭīf olup (5) kuvvetlü olur meşelā nūra ya‘nī ḥızmā kireci ve seretān ya‘nī yengeç kabuqları böyledür (6) ve ḥām ibrişimi anuñçün yaqarlar ki dögilüp ezilmesi kâbil ola ve ‘aḳrebi yaqarlar (7) tā ki ‘aḳreb şüreti gidüp ve zehri gidüp ıslāḥ olına ve devālara ‘arız olan (8) ḥāllerden birisi yumaḳdur ya‘nī ba‘zī daḥı devālar vardır ki anlarda olan keskünlik (9) gidüp i‘tidāl üzre olmak için yurlar meşelā şol eczā’ ki toprakluḡı ola ve (10) yakılmış ola anları yurlar meşelā nūra böyledür ve ba‘zī devālarda daḥı ‘ilācda medḥali (11) yok ba‘zī kuvvet olur ol maḳūle kuvveti kesdirmek için yıkarlar ve ba‘zılarında daḥı (12) ba‘zī kuvvet olur ki beden-i insānı incidür pes bu maḳūle devā’ ziyāde yıkamaḳ lāzımdur (13) meşelā ḥacer-i ermenī ve lajurd didükleri taşlar böyledür eger ziyāde yıkamadın isti‘māl (14) itseler gönli bulandırıp elem vire ba‘zī daḥı vardır ki yıkasalar fāsıd olup (15) nef‘i az olur meşelā hindibā didükleri nebāt böyledür ve noḥūd daḥı böyledür zīrā (16) bunlarda leṭāfet virici cevher vardır ḡasl idicek qalmaz veyāḥūd ḡasl anuñçün (17) olur ki ba‘zī devālarda ziyāde ḥarāret ve kâbızlık vardır şuda olan bürüdet (18) ile bir miḳdār ḥarāreti ve kâbızlığı gidüp i‘tidāl üzre olmak için ḡasl (19) iderler meşelā sevīḳ ya‘nī kavut didükleri ve şadanac didükleri taşı ḡasl itmek (20) bu ḥuşuşlar içündür devālara ‘arız olan aḥvālden birisi daḥı mücāveretdür ya‘nī (21) bir yirde konup tırmalarıdır mücāveret ile ba‘zī devāya kuvvet ba‘zına āḥirden za‘f (22) ḥāşıl olur nitekim muḳaddemā ferbiyün ile afyon da zıkr olınmışdur ve daḥı devālara ‘arız (23) olan aḥvālden birisi daḥı mümāzicedür ya‘nī birbiriyle isti‘māl itmekdür ya‘nī birbiri ile (24) qarışdurup isti‘māl itmekdür böyle isti‘māl ba‘zī devālara yardımdur ve ba‘zılarına (25) mānī‘ ve ba‘zılarına ıslāḥ vāki‘ olur olana mişāl zencebīl ile türbūd qarışdurmaḳdur (26) zīrā terbed hılṭlarıñ ancak ince ve za‘if olanları ıslāḥ ider kuvveti (27) vardır ammā zencebīl ile olıcaḳ ḡalīz ve pek olanların daḥı ihṛaca yardım ider (28) börege nāfi‘-yi bārid olan devālara za‘ferān qarışdurmaḳ daḥı yardım ider zīrā za‘ferān (29) devāları tamarlardan geçürüp börege tiz varmaḡa yardım ider ba‘zı müşhil olan

[14a]

(1) devālara kâbız qalmaḳ daḥı yardımdur zīrā bir miḳdār kabz itmekle müşhil olan devālar (2) bir miḳdār ıslanup tamām te‘şir ider cigere nāfi‘ olan devālara kuşdurucu olan (3) devālar katmaḳ daḥı yardımdur zīrā mi‘de kuşmaḡa ḥareket itmekle cigerde olan tamarlar (4) şıkılup cigere nef‘ için olan devālar tıtilmaḡa tamām te‘şir idüp

fi'li kavî olur (5) mümâzicüñ ikinci hâli ki mâni' olmasıdır meşelâ tabi'atı bârid olan devâ tabi'atı (6) hârr olan devâya anuñçün qarışdururlar ki harâreti az qala veyâhüd cümle giderüp (7) âhir murâd olan kuvve qala meşelâ gözlere nâfi' olan hârr devâlara yumurta ağı katmak (8) böyledür kezâlik menekşe ile helileyi qarışdurup ba' dehü katmak veyâhüd evvelâ helile (9) ba' dehü menekşe katmak böyledür ya' nî bu zıkr olan bârid devâları hârr olan göz (10) devâlarına bu vechile katmak anuñçündür ki harâretleri az olup nef' ziyâde ola (11) 'aksi dahı ya' nî bârid olanlara hârr katmak dahı böyledür ya' nî bürüdet az qalup nef' (12) ziyâde olmak içündür nitekim ma' lûmdur mümâzicüñ üçüncü hâli ki hâfız olmasıdır (13) meşelâ ba' zî ma' cûnlara afyon katmak ol ma' cûnlarıñ kuvvetlerin hıfz idüp meded olmak (14) içündür kezâlik fülful zencebîl ile ve arpayı kâfur ile ve ba' zî devâları pırasa suyu (15) ile qarışdurmak zıkr olınan nef' içündür bu zıkr olınan hâle mümsik dahı dirler (16) ya' nî tutucu dimekdür mümâzicenüñ dördüncü hâli ki işlâhdur meşelâ mizâcî hârr (17) olan kimesneye şabır didükleri devâdan virmek isteseler işlâh için bir miqdâr (18) kitre katarlar ve mizâcî bârid olan kimesneye gül şarâbı virmek isteseler işlâh için (19) bir miqdâr maştakî katarlar **faşıl** ma' lûm ola ki devâlarda ve gıdâlarda olan keyfiyyât (20) ya' nî harâret ve bürüdet ve ruḡbet ve yübüset ki vardur iki dürlüdür birine (21) hârr-ı bi'l-kuvve ve birine hârr-ı bi'l-fi'l dirler ruḡbet ve yübüset dahı böyledür hârr-ı bi'l-fi'lden (22) murâdları ol devâ veyâhüd ol gıdâdur ki yapışıldukda harâreti bellü olup (23) isti' mâl olındığı gibi te'sîri dahı fi'l-hâl zâhir ola ol devâ veyâhüd gıdâ (24) hemân ki dögene te'sîri dahı fi'l-hâl qalmaya meşelâ âteşde olan harâret yapışıldukda (25) bellü olur ve fi'li ki harâret ve ihrâkdur fi'l-hâl zâhir olur ve âteş sıvındığı gibi (26) te'sîri kalmaz bi'l-fi'l bârid olan nesne dahı böyle şuda olan bürüdet gibi ammâ hârr-ı (27) bi'l-kuvveden murâdları oldur ki fi'li ve te'sîri ki harâret virmekdür fi'l-hâl zâhir (28) olmaya belki tedricile ve bedenüñ birbirinden âhir yire varmağıla kuvveti zâhir olup (29) fi'le gelür ve anda zann olınan fi'l ve te'sîr hâdiş olur gâh olur bir devâda ikisi

[14b]

(1) dahı olur ya' nî hem bi'l-fi'l ve hem bi'l-kuvve hârr olur ve ba' zî devâda ancak biri olur (2) ve ba' zısında ikisi dahı olur ve ba' zısında ikisi birbirine zıdd olur **faşıl** (3) ma' lûm ola ki tabîbler ve 'uşşâblar 'uşşâb diyü devâları tağlardan ve yabanlardan bulup (4) cem' iden kimesneye dirler dirler imdi bu iki tâ'ife ki bu 'ilme meşğûl

olmuşlardır (5) bunlar daḥı cemīʿ an devāları bulup bilmemişlerdür ve cümlesin zıkr itmemişlerdür ve zıkr (6) itdükleri devālarıñ daḥı cemīʿ an fāʿidelerine ve zararlarına vākıf olmamışlardır pes (7) devālardan ancak bildüklerin zıkr idüp fāʿidelerinden ve zararlarından daḥı ancak bilüp tecrube (8) idebildüklerin zıkr itmişlerdür ve böyle tamām bilmeyüp zıkr itmedükleri anuñçündür ki devālar (9) bitüp ḥāşıl oldukları yirler biribirinden ırakdur her birine varmak mümkün degüldür ve cemīʿ an (10) ḥāşşelerin ve kendülerin şorup bulup bilmege ʿömür-i insān vefā itmez ḥāl bu minvāl üzre (11) idügin inkār iden kimesne görmez mi ki bulup ve bilüp kitāblarda yazdukları devālarda (12) daḥı nice şübheler ve iştirāk ve münākażalar yaʿnī birisi beyān itdüğünü āḥir kimesne böyle (13) degüldür şöyledür dimeler vākıʿ olmuşdur ammā tāʿife-yi eṭibbā ve ʿuşşāblara daḥı bu bābda (14) sūʾ-i zann itmeyüp dirüz ki mābeynlerinde böyle ihtilāf olduğu anuñçün ki devā didü- (15) gümüz nebātāt daḥı zātında ve şüretinde ve mekânına ve zamânına göre ve ibtidāʾında ve intihāsında (16) ve yaş iken ve qurı iken birbirine beñzemeyüp muḥālifdür sinine göre daḥı muhtelif (17) olur yaʿnī bir yılda biten āḥir yılda bir dürlü daḥı biter pes ṭabīb veyāḥūd ʿuşşāb devā (18) tāze iken bir dürlü ve qurı iken bir dürlü ve henüz biterken bir dürlü ve tamām bitmiş (19) iken bir dürlü şüretten ḥaber virmekle ihtilāf lāzım gelür pes imdi devālara (20) ṭalib olan kimesneye lāyık budur ki bu zıkr olınan ihtilāfāta nazar idüp bir devāyı buldukda (21) mekânını ve zamânını ve andan ḥaber virdüğü zamānda veyāḥūd tecrube itdüğü zamānda (22) olan ḥālını daḥı zıkr itmek gerekdür ve bu daḥı maʿlūm ola ki nebātāt her yılda yeñiden (23) biter belki yılañ her üç ayında görilüp bilinügelmeyen nesneler zuhūr ider ve baʿzı (24) nebātāt bir miqdār zamān ṭurur baʿdehü döğünüp kesilür ve baʿzı nebātāt ve vāfir bitüp (25) ḥāşıl olur baʿdehü bir zamānda daḥı az bulunur ḥattā ḥayvānlarda ve maʿdenlerde daḥı (26) bu ḥāl vākıʿ olur nitekim maʿlūmdur ve böyle olmak yaʿnī nebātāt ve ḥayvān ve maʿādin (27) gāhī çok ve gāhī az olmak eflākde ittişālāt-ı kevākibden ve ṭabāyiʿ-i eşyāda olan (28) baʿzı aḥvāl sebebi ile olur yaʿnī müsebbibüʾl-esbāb olan ḥudā-yı müteʿāl eflākde (29) ve kevākibde bu maḳūle ḥāşşeler ḳomışdur ki her bir güne vāzʿ ve şüretleri ol vāzʿına

[15a]

(1) ve ol şürete maḥşuş olan aḥvāl zuhūr ider ne an ki eflāk ve kevākib hemān (2) kendülerinden bu aḥvālī ihdāş ideler baʿdehü lāyık budur ki bunı daḥı bilesin ki

insānda (3) olan mizāclar daḥı müteḡayyir olur belki bir insānuñ mizācı senenüñ fuşul-i erba'asından (4) her birinde bir güne olur ve tazeligine ve kocalığına göre ve şihhatine ve marazına (5) göre müteḡayyir olup bir güne daḥı olur pes ba'zı vaḳitte cüz'î nesneden ol miḳdār (6) müte'eşşir ve münfa' il olur ki ba'zı āḫir vaḳitte ol nesneden iz'āfin isti'māl (7) itse münfa' il olmaz ve ba'zı evḳātde mizāca muvāfiḳ olmayup yaramayan nesneler (8) ba'zı evḳātde muvāfiḳ olup yarar görmez misin ki zamān-ı ḳadimde eṭibbā ḥastelere (9) virdükleri şerbetler miḳdārı ve vezn ile virdükleri devālar vezinleri ḥālā virilüp (10) isti'māl olunan vezinlerden ve miḳdārlardan ziyādedür ve ḳavīrekdür zīrā bu devirde (11) olan mizāclar ol devirde olan mizāclara göre za'ifraḳdur gāḥ olur bunun (12) 'aksi olur bu daḥı muḳaddemā beyān olındığı üzre ba'zı ittişālāt-ı felekiyye ve aḥvāl-i (13) ṭabī'iyeden olur ve andan şoñra eṭibbānuñ daḥı devāları tertīb idüp (14) miḳdārların ta'yin itmekde taḡayyülleri ve fikirlerine göre ḳasıdları ve nazarları daḥı (15) muḫtelif olur zīrā insān mizācı didüğümüz şol mizācdur ki yaradılışı ortaca (16) olup ol bedene lāyıḳdan ne ziyāde ve ne nāḳış ola şöyle ki bu vechile ortaca (17) olmayup ol ḥadden ki ibtidā' aña feyz olunmuşdur tecāvüz itmiş olursa insān (18) mizācı olmaḡa yaramaz kezālik ol ḥadden nāḳış olup ol ḥadde irişmezse (19) insān mizācı olmaḡa yaramaz pes ba'zı ṭabībler isti'māl olınacak devā miḳdārın (20) mizācların eñ za'ifine göre zıkr ider bu maḳūle za'if olan mizāca devādan (21) isti'mālî mümkün olanuñ eñ azın zıkr ider ba'dehü 'ilāca mübāşeret iden ṭabīb (22) mizācı mezkūr ibtidā' ḥālinden ba'id olup toḡumın ḳıyās idüp ḥācet olduğına göre (23) devā' ziyāde idüp virür ba'zı ṭabīb daḥı isti'māl olınacak devā miḳdārın insān (24) mizācınıñ tamām nihāyetine göre ve ḡāyetine göre zıkr ider pes bu maḳūle nihāyetinde (25) olan mizāca devādan isti'mālî mümkün olanuñ eñ çoḡın zıkr ider pes 'ilāca (26) mübāşeret iden ol maḳūle mizāc kemālinden inḫiṭāta varduḡına ve ḥācetine göre (27) ḳıyās idüp ol miḳdār devādan eksildüp aña göre virür ba'zı ṭabīb daḥı devādan (28) isti'māl olınacak miḳdārı ne ziyāde toḡ ve ne ziyāde açlık ve ne ziyāde ḳaḳımış (29) ve ne ziyāde sevinmiş ve ne ziyāde şovuk ve ne ziyāde issi zamānda ve mekānda olup bedeninde

[15b]

(1) ve ḥūylarında taḡayyür olmayup zāhirde ve bātında olan ḳuvvetleri tamām ve şaḫīḥ olup yaşı (2) yeñilenüñ evvellerin ve keskünligin geḫüp muḳaddem zıkr olunan iki dürlü mizāc ki birisi ibtidā'sına (3) ve birisi intihāsına göredür bu iki mizāc

ortasında olan eñ mu‘tedil mizāca göre (4) zıkr ider pes bu maḳūlede devādan ziyāde ve nāḳış itmegi ‘ilāca mübāşeret iden (5) ṭabībe ḥavāle ider ya‘nī ol mizāc zıkr olınan i‘tidālden ba‘id ve ḳarīb olduğına (6) devāyı ḳıyās idüp vire pes bir marīza ‘ilāc muḥtāc olıcaḳ lāzım gelür ki miḳdār-ı (7) devāyı ḳıyās itdükden şoñra ğayrı marīzūñ maraḳı ne nev‘dür ve ne şaḥışdur ve ḳuvvet-i (8) marīz ne mertebededür ‘ādeti nedür ve seneden ne vaḳıtdür ve maraḳı ne maḳūle vaḳıtdür (9) ya‘nī henüz ziyāde oldığı veyāḥūd şoñı mıdur ve meḳānı ya‘nī sākin oldığı yirler bilād-ı (10) bāride veyāḥūd ḥārre midür ve daḥı devāyı virecegi devā bārid olan vilāyetlerde mi (11) yoḥsa ḥār olan vilāyetlerde mi nābit olmuşdur ya‘nī bitüp ḥāşıl olmuşdur ve ‘ilāc (12) idecegi ‘użv ḥālin ve bunlardan ğayrı ve muḳaddemā her biri maḥallinde zıkr olınan nesneleri (13) ve şartları ḥātırā getürüp aña göre devā-yı ziyāde münāsib ise ziyāde ider nāḳış (14) münāsib ise nāḳış ider ba‘zılar daḥı aşlā miḳdār zıkr itmeyüp ‘ilāca mübāşeret olan (15) kimesnenüñ naḳarına ve fikrine ḥavāle ider ya‘nī maraḳa göre münāsib devā ne ise (16) ve ne miḳdār virmek münāsib görür ise vire böyle itmek güzel fikirdür ammā (17) ḳorḳulıdır ḥuşūşen bu zamānda ki ṭabīb-i māhir yoḳdur ammā ṭabīb geḳinür aḥmaḳ ḳoḳ da (18) ziyāde ḳorḳuludur aña binā’ en bu kitābda devādan ne miḳdār virmek evlā idügin zıkr (19) iderüm ve azdan nihāyetine varınca ekşeriyyā ne miḳdār isti‘māl olınur anı daḥı ekşerinde zıkr (20) iderüm ‘ilāca mübāşir olan ṭabīb-i ğarīb olan ya‘nī sā’ire beñzemeyen mizāclarda (21) veyāḥūd bir ‘arız nesne ile sā’ir mizāclara beñzemedenden ḥāric olan mizācda ben zıkr (22) itdügüm miḳdārdan ziyāde lāzım olursa ziyāde ide nāḳış lāzım olursa nāḳış (23) eyleye ben buña göre ya‘nī ğarīb olan mizāca göre devā miḳdārın beyān itdüm ammā bu ikiden (24) ğayrılarda devā miḳdārın beyān itmege zāhib olurum ya‘nī miḳdārın beyān iderüm zīrā (25) zamānede ṭabīb-i ‘ālim yoḳdur ve ‘ilm-i ṭib bilmezler ve ‘avāmmü’n-nās ‘ilm-i ṭib ile intifā’ ve (26) ‘ilāca muḥtāclardur pes anlara devādan zarar itmez miḳdārı beyān idicek anlara nef (27) ḥāşıl olur nihāyeti kitāblardan görüp ḳıḳarmada gāḥi ḥaṭā ve gāḥi itmeyeler ammā böyle (28) itmeleri cāhiller ṭabībler ‘ilāclarından eyüdü r zır cāhil ṭabībler ‘ämme-yi nāşda vebā-yı ‘āmmdur (29) **faşıl** ma‘lüm ola ki devālardan eyüsi eger ḥayvānī ve eger nebātīdür ḥayvānī olursa

[16^a]

(1) eyüsi oldur ki ol hayvānuñ cemī‘ an kuvvetleri ve bedeni sağ olup genç ola ve ol devā (2) ol hayvāndan diri iken veyāhūd boğazlanmış iken evvel bahār zamānlarında alınmış (3) ola ve şol devā ki ma‘denī ola kış māni‘ olmazsa kış evvelinde ma‘denden alınup (4) aña toprak ve ğayrı nesne karışmış olmayup şāfi ola ve aña maḥşūş olan rengi bo- (5) zılmış olmayup ve rāyiḥası hōş olup ol maḳūle devālarda bulinugelen (6) ‘ayblardan ve marāzlardan pāk olup eyüleri bulunmaḳ ile meşhūr olan ma‘denden (7) olma meşelā ḳalkānet-i ḳıbrısī ve zāc-ı kirmānī gibi sā’ir devālar daḫı eyüsi bulunmaḳ ile (8) meşhūr olan yirden ola meşelā afyon-ı mışrī ola ve şol devā ki nebātātdan (9) ola eger nebātuñ cümlesi bitdügi gibi alınursa tamām kemālin bulup muḥkem olup toḥumlanmağa (10) başladıkda alalar ve şol devā ki yapraklardan ola yaprak tamām bitüp rengi (11) bozulmayup şolmağa başlamadın alalar ve şol devā ki toḥum ola tamām ṭolup ve (12) muḥkem olup ḳurumağa başladıkda alalar ve şol devā ki çiçeklerden ola tamām (13) açılup kemālin bulup şolmağa yüz ṭutdukda alalar illā gül böyle degül anı hemān (14) açılmağa başladuğı gibi alalar ve şol devā ki budaḳlardan ola henüz tāzeligi (15) ve yumuşaklığı gitmeyüp ḳurumağa yüz ṭutmadın alalar ve şol devā ki kökler ola (16) nebātınuñ yaprakları düşmeyüp yimişi tamām bitüp ḳurumağa yüz ṭutmağa (17) yaklaştıkda ala ve şol devā ki yemiş maḳūlesinden ola tamām kemālin bulup (18) düşmeden alalar illā meger ba‘zī yimişi henüz ḥām iken murād idene pes anı şulanup (19) yumuşamadın alalar ve şol devā ki ḳabuḳ maḳūlesinden ola nebātınuñ yimişi tamām (20) kemālin bulmuş oldukda alalar ve şol devā ki zāmḡ maḳūlesinden ola çiçegi yemiş (21) bağlamağa yüz ṭutdukda alalar ‘uşāresin daḫı bu zamānda alalar ve evlā budur ki (22) zıkr olınan devāları hevā açuḳ ve şāfi iken dereler üzerine yağmur yağmış (23) iken ve henüz gice gölgesi üzerinde iken ve nehār şöñinda ve gicede dirmeyeler (24) ve ma‘lūm ola ki devālardan şol ki beriyyelerde ya‘nī ḳuraḳ yirlerde ve taḡlarda (25) bitmiş ola bostānlarda ve şulu ve yumuşaḳ yirlerde ve şularda bu nebātlardan (26) kuvveti ziyādedür ve deryā içinde bulunan devālar sā’ir şularda bulunanlardan (27) ḳavīreḳdür gāh olur bir nev‘den olan devālaruñ baḫrīsī ya‘nī deryāda bulunanları (28) berrīsinden ya‘nī ḳuraḳ yirlerde bulunanlardan ḳavīreḳ bulunur ve şol devālar ki (29) zamānı ile ola zamānı olmayandan ḫayırludur bu zıkr olınan ḥükümler ḡālib-i aḫvāle

[16^b]

(1) göredür ya' nî dâ'imâ elbette zîkr olındığı gibidür demek degüldür ekşeriyyâ böyledür dimekdür ve ma' lûm (2) ola ki nefsinde yaş ve nemlü olan yirlerde devâlar hıfz itmek için yaramazdur devâları (3) bozar ve issi ve hevâlu olan yirlerde güzel râyiḥalu ve issi otlara ve sâ'ir laṭîf kuvvetlü (4) devâlara yaramazdur kuvvetlerin ve râyiḥaların alur ve devâlardan şol ki zâmğ ve 'uşâre maḳûlesi (5) ola toprak anı bozar kezâlik dögilüp incelmış olan devâları toprak bozar ve düttünler (6) ve güneş cümle devâlara yaramazdur illâ şol devâ ki kurutmağa muḥtâc ola ve güneş kuvvetin eksiltmeye (7) **faşıl** ma' lûm ola ki ğidâ ki muḳaddemâ beyân olınmışdur bir dürlüsi ğidâ-yı laṭîf bir dürlüsi (8) ğidâ-yı keşîfdür ve bir dürlüsi ortadur ki ne laṭîf ve ne keşîfdür laṭîf ve keşîr muḳaddemâ (9) beyân olınmışdur bunlardan her biri yâ budur ki çok ğidâ veyâḥûd az ğidâ vire veyâḥûd (10) ne az ve ne çok ortaca ğidâ vire kezâlik bunlardan her birinden ḥâşıl olan ḥılt ya' nî (11) beden-i insâna girüp kimi ḳan ve kimi et ve sâ'ir bedende olan nesneler andan olan yelişmek (12) yâ budur ki eyü ve maḳbûl ola veyâḥûd mezmûm ya' nî eyü ve maḳbûl olmaya veyâḥûd orta ola (13) kezâlik bunlardan her biri yâ budur ki hażmı tîz olur ve ya' nî ğiç olur veyâḥûd ortaca (14) olur ya' nî zîkr olunan ğidâlar bu aḥvâlden ḥâlî degüldür elbette birisi ile mevşûfdur (15) ba' dehü ma' lûm ola ki içilecek şerbetler gûne gûnedür biri basîtdür basît olan (16) şudur imdi şu iki dürlüdür biri ḥâlişdür ya' nî nesne ḳarışmamışdur ve biri daḥı (17) âḥir nesne ḳarışmışdur ḥâliş olan şu yenilen ğidâlara bedreḳa ya' nî ḳulağuz olup (18) yirlü yirine ulaşıdurur ve şuarur ve ısladup yumuşadur ammâ şâfi olmayup ğayrı (19) nesne ḳarışmış olan şularda devâ'ıyyet ziyâdedür meşelâ baḳır ve neft ma' denlerinde (20) olan şular gibi ve şol şu ki aña devâdan veyâḥûd ğidâdan olan nesnelerden ḳarışmış (21) veyâḥûd ḳarışdırılmış ola ol maḳûle şuya ne ḳarışmış ise anuñ şuyı diyü vaşf (22) iderler meşelâ bal tertîbine 'asel şuyı dirler ve daḥı ma' lûm ola ki ğidâlardan şol ki (23) fi'l-ḥâl müteğayyir olup âḥir keyfiyete döne ṭabîbler nehy idüp dimişler ki bu maḳûle olan (24) ğidâlardan ikisin bir yirde cem' itmeyeler ya' nî bir def'ada yimeyeler meşelâ yoğurt ile (25) ḳavun ve ḳarpuz yimeyeler ve daḥı şol ṭa'âmları ki ḳıvâmları bir olmayup birbirine muḥâlif (26) olalar veyâḥûd kuvvetleri birbirine zıdd ola meşelâ heş ile şulb olanı ve müzliḳ (27) olan ile ḳabız ve muḥaşşin ile mürḥîyi cem' itmeyeler bu lafızlar muḳaddemâ bir bir beyân (28) olınmışdur ve daḥı şol iki ğidâ ki keyfiyetleri bir olup ammâ bi'l-ḥaşşa

veyāhūd bi'l-ḳuvve (29) a' zādan bir ' uzva zararları ola anları daḥı bir yirde yimeden nehy itmışlerdür meşelā

[17^a]

(1) sirke ile pirinç ve aḳ tavuḳ ki şu içinde bir miḳdār pişmiş ola eti yoḡurt ile (2) yimeyeler illā meger ki bunları bir yirde yiyen kimesne zararların bilüp zıddları olan nesne (3) ile ta' dīl eyleye bir vechile tertīb-i vitr eyleye ki zararları def' olına faşıl ma' lūm (4) ola ki nebātāt ki keyfiyet-i muḥriḳaları vardır ya' nī ba' zınuñ ṭabī' atı ziyāde şovuk (5) ve ba' zınuñ ziyāde issi ve ba' zınuñ daḥı keyfiyeti olınup ya' nī bārid [ü] yābis ve ḥārr (6) ü yābis ve ḡayrıdur imdi bu maḳūle nebātāt ziyāde issi veyāhūd ziyāde şovuk (7) olan vilāyetlerde ve ḳatı ve ḳurı olan yirlerde eyü ve muḥkem bulunur bu maḳūle yirlerde (8) devālar dā'imā sā'ir yirlerde bulunanlardan ḳavīreḳdür görmez misin ki ṭaḡlarda (9) ve yabanlarda ve ḳuraḳ yir bulunan devālar bostānlarda olan devālardan ekşeriyyā ḳavīreḳdür (10) ve ṭabī' atı bārid olan devā issi vilāyetlerde ve ḥārr olan devā bārid olan vilāyetlerde (11) bulinsa ekşeriyyā keyfiyetleri ḳavī ve kendüleri muḥkem olur ve şol devā ki yaşluḡı (12) az ola ḳavīreḳdür ve keyfiyyetde mu' tedil olan devālar şovukluḳda ve issilikde mu' tedil (13) mu' tedil olan vilāyetlerde eyü bulunur

[17^b]

(1) **ḥarfū'l-elif** (2) **insān** bu maḳāmda ādemoḡlanı murāddur insānda fā'idelü ve zararlı nesneler (3) vardır eger ādem kılı ile bir nesneyi tütüleseler ol nesne-yi şararda eger ḳıllarından (4) uyuyan kimesnenüñ başı altına ḳosalar ziyāde uyuda eger insānuñ bir dānesi ḳılın (5) yirse boynına aṣaḳosalar ölineye dek uyumaya meger ki boynından alalar eger oḡlan- (6) cıḳ saçları ḳatı olmazdan evvel niḳrīs olan kimesneye ' aḳreb şoḳan kimesne üzerine (7) aṣaḳosalar eyü ide eger ādem ḳıllarından şarābdan olan sirke ile ıṣladup ḳuduz ṭaladuḡı (8) yire ursalar fi'l-ḥāl eyü ide eger ādem kemügin aḡrısı olan et üzerine aṣa- (9) ḳosalar aḡrısını sākin eyleye kezālik gözi aḡrup görmez olan ete aṣaḳosalar (10) nef' eyleye eger ḳig süd ile ' avrat südinden içseler bu bögregde ve ḳavukda olan (11) ṭaşları ufaḳlaya eger oḡlancık sidüḡinden toz idüp veyāhūd sidüḡini bāḳır (12) ile muḥkem ezüp behaḳa ursalar cilā eyleye insānuñ erlik şuyı behaḳı (13) cilā idüp açar eger yiseler cimā' ı taḥriḳ eyleye ve eyü ḡidā vire şā'im olan kimesne- (14) nüñ aḡzı bārın ḳulaḳlar

içinde olan kurdı kırar ve ‘akrebi katl ider ‘akreb (15) ve ruteylā şokmasına tiryākdur ruteylā zehirlü büyük qarınlu örümcekdür âdem kulağınıñ (16) içinden çıkan kiri ve necisi kâtildür yiseler bağırsak ağrısını peydâ ider ve karnı (17) şişer eger âdemüñ ön tırnağın alup bir kimesneye içürseler içen kimesne tırnak şāhibini (18) sevüp ‘aşık olur dimişler eger âdem saçını yakup gül yağı ile ağrısı olan dişe (19) ursa nef eyleye mümkündür ki bir oğlancuğa veyāhūd kıza zehir virüp zehir ile (20) beslenüp cemī‘an eczāsı ve nefesi zehir olup kâtil ola ammā insāndan gayrı hayvān (21) bu maķūle beslenmegi kabûl itmez helāk olur ba‘zılar dimişler ki eger âdem kemüğünü döğüp (22) ve dā‘im sefûf idüp yiseler kör ide sefûf bir nesneyi döğüp āhir nesne katmayup (23) hālî üzre yimege dirler âdem necisi lînet virür kuluncı ve boğaz ağrıların taḥlîl (24) ider ba‘zılar dimişler ki eger âdem sidügi ile iktihāl itseler göze cilâ virüp (25) keskin ide **etmek** ‘arapça ḥubz dirler (26) fāriside etmekden bir nev‘a perāzde dirler ta‘rîb idüp perāzdec dirler nisbet (27) idüp perāzdecıyye dirler ma‘nāsı bir yire cem‘ olmuş tüler ile kenārları kertilmiş (28) etmek dimekdür etmek ne maķūle dāneden olursa ol dāne mizācına tābī‘dür lākin (29) içine katılan ḥamîr ki ekşi māyedür ola māyeden taḥlîl idiciligü olur ve degirmende

[Derkenar 17^b]

ayukulağı yunanide ıstarāṭikōs ya‘nî yıldızlara beñzer devā dimekdür ba‘zıları yunyun tesmiye iderler yunyun ḥālib dimekdür ḥālib uyluk başına dirler anuñçün tā‘ife-yi ‘arab bu nebāta ḥālibi dirler zîrâ uyluk başında olan ağrılara nef idüp şifâ olur bu bir nebātdur ki katı ve irirek baldırı vardur ve ucında pāpādiye çiçegine beñzer şarudur çevresinde yaprakları vardur cümlesi baldıra müşābihdür baldırı üzerinde daḥı ince ve uzun ve puslu yaprakları vardur **ṭabī‘atı** ḥārrdur taḥlîl idicidir bir miḳdār şovudıcı ve ḳabz idici ve azacuk ḳuruducu kuvveti vardur eger yaprağıla mi‘deye ve gözde olan issi şişlere

yakı itseler yangını sākin idüp şişi indüre ve göze taşra çıkup ṭomalmasına nef ide ve eger kızıla mā‘il olan çiçekden iki dirhem miḳdārın niçe kerre içürseler oğlancıklara ‘arız olan boğaz ağrısı ve sır‘a-yı def eyleye ve eger tāzesi ile uyluk başına yakı itseler nef idüp şişlerini gidere kezālik ḳurusın şuda pişürmekle nef ider lākin za‘f üzredür ba‘zılar dimişler uyluk başında ağrısı olan kimesne anuñ çiçegini şol eliyle alup şişi üzerine bağlasa fi‘l-hāl zık zık itmesini sākin eyleye ibn vāfid nām

ṭabīb ġalaṭ idüp dimiş ki bu devā ḵurşa'ne³² didükleri ki şevket otıdır ḥarf-i şinde zıkr olunur inşā'allāhü te'ālā

[18^a]

(1) ögüdülmeyen ve âteşte pişmeden ḥarāreti ve pişüriciligü ziyāde olur 'ādet böyle (2) cārī olmuştur ki buğday etmegini zıkr idüp beyān iderler zīrā ekşer isti'māl (3) olunan oldur ve insān bedenlerine muvāfiḵ ve nāfi' oldur ol var iken ġayrıdan (4) olan etmegi isti'māl itmezler meger buğday etmegi bulunmaya buğday etmegi daḥı birkaç (5) dürlüdür bir kısmı oldur ki unın elemeyüp kepegi ile olan undan ola ve bir kısmı (6) kepegi çıkarılmış undan ola ve ba'zısı ḥamīr ile ve ba'zısı ḥamīrsüzdür ki aña faṭīr (7) dirler türkide poğaçā dirler ba'zısının buğdayı yunmuş ve ba'zısının yunmamış (8) olur ve ba'zısı demür saç ve ba'zısı toprak saç üzerinde pişürürler bu maḵūle (9) saç etmegi dirler ve ba'zısını tennūr ki türkide tandır dirler anuñ içinde pişürürler (10) ve ba'zısını tandıra yapışdırup pişürürler ve ba'zısını tandırda ḵorlar üzerine ve- (11) yāḥūd kırmış ufaḵ taşlar üzerine ve ba'zısını gömmek ile pişürürler ve ba'zısını (12) ince ve seyrek olur ve ba'zısı ḵalıñ ve sık iderler ve ba'zısını muḥkem pişmiş ve ba'zısını (13) çig iderler bunlardan her birisi eyülükde ve yaramazlıkda ve yeynilikde ve ağırlıkda (14) birbirine muḥālifdür kepegi çok olan undan olan etmek mi'dede eglenmeyüp (15) tiz inüp çıkar lākin az ġidā virür ve kepegi tamām elenmiş undan olan etmek anuñ (16) zıddıdır ya'nī ġidā çok virür ammā mi'dede çok eglenür elenmiş undan olanuñ (17) ḥamīre ya'nī māyeye ihtiyācı kepeklü olandan ziyādedür zīrā anuñ ḵoyuluġı ve saḵız (18) gibi çekilmesi vardır ve kepegi elenmişden olan ziyādece pişürilmek gerekdür ammā (19) kepeklüden olan az pişürilmek gerekdür elenmiş undan olan etmek mizācları ḵavī ve (20) riyāzetlü olan kimesnelere ve bedenleri ḵavī olan kimesnelere eyüdüdür tamām pişmiş olması (21) anlara zarar itmez ammā poğaçā hīç kimesneye eyü degüldür ve anı siñdürmez illā ekinciler ve ziyāde (22) iş ve güç gören kimesneler siñdürürler demür saç üzerinde olan etmek ġayrı (23) etmeklerden ḵuruluġı ziyādedür mi'deye elem ve zaḥmet virür ṭabī' atı tutup ḵabz ider (24) ve şol etmek ki toprak saç üzerinde pişmiş ola kızmış ufaḵ taşlar veyāḥūd (25) ḵor üzerinde pişmiş olandan eyüdüdür ufaḵ taşlar ve ḵor üzerinde pişmiş olan (26) itmeklere ḥubzü'l-melleti ya'nī kül etmegi dirler ve bu güne olan etmek demür saç üzerinde (27) olandan eyüdüdür demür saç üzerinde olan

³² Yaprakları yassı olan "ḵırşa'ne" olarak da anılan bir bitki türü, İbrahim diken.

etmege ħubzü't-ṭābak daḥı dirler etmegüñ ħafif (28) ve incesi ya' nī yiyede ḳalıñ ve sık olandan ya' nī şomundur eyüdü bu ikisine ħubz-ı (29) fırını ya' nī fırın etmegi dirler fırın etmegi yaramazdur zīrā üsti yanup içerüsi

[Derkenar 18^a]

ulama otı 'arabīde emsūḥ ya' nī boğumlu dimekdür zīrā ḳamış boğumları gibi bunuñ daḥı boğumları vardur endülüsde şeyāle dirler şümnüşī bir nebātdur ağaç gibi büyük ve ḳatı olur iki şınıfdur biri büyük ve biri küçükdür taşlıklarda ve derelerde biter küçük olan şınıfinuñ ince ve ḳatı ve boğumlu budaḳları olur zeytūn yaprağı gibi yaprağı olur budağın çekseler boğumları açılır budaḳları çok ve bir yirde cem' olur özdegi küçük parmak ḳadar ve daḥı ince olur bir ḳarış ve daḥı ziyāde yüksek olur özdegi ağaç gibidür koyu kıızıl yimişi olur çiçegi olmaz bu nebātuñ cemī'an eczāsında ḳābızlık ve bir miḳdār acılık vardur köki ağaç gibidür ḳatıdur büyük olan şınıfı bu zıkr olınan aḥvālūñ

cem'inde ziyādedür yimişi ḳurıcaḳ siyāḥ olur bu nebātuñ ḳuvveti azacuḳ ḥarāret ile bürüdetden terkīb olınmışdur eger beş dirhem miḳdārın ḳābız şarāb ile içseler ḳat' eyleye pişmişī ḳaşıḳ yarılması için ve debelik için içerler bögrek ve ḳavuk maraźlarına eyüdü içerüde olan a' zāyı ḳavī eyüdü ve ḳaraca et yarılmasına nef' ider eger incir ile pişürüp içseler öksürüğe ve güçle nefes alana nef' ide eger döğüp yara üzerine ekseler bitişdire eger ḳurusın şu içinde şol mertebe pişürseler ki nışfı gide ba' dehü taşfiye idüp nışf-ı rıtlı miḳdārına dek içseler içerüde olan a' zā za' ifligine nef' ide ve za' if olan cigere ḳuvvet vire ḥuşuşen dā'im içseler ziyāde nef' ide diyār-ı mağribde 'avretler tāzesin üzüm şırasıyla ba' dehü şafī idüp her gün bir rıtlı içerler beşerelerin güzel idüp bedenlerin semirdür ve raḥimlerin pāk ider

[18^b]

(1) çig ḳalır ammā nefesinde bedenleri gevşek olup işde ve güçde ve zaḥmetde olan (2) kimesnelere eyüdü buğday yunmamış olan etmegüñ ğıdā virmesi azdur südde itmez bu (3) maḳūle etmege ḥuşḳārī dirler ve ḥuşḳārī ol etmekdür ki buğdayı yunmamış ve unınuñ (4) kepegi alınmamış ola bu maḳūle etmek ba' zī kimesneler ḳarnın yumuşadur zīrā mi' de- (5) den tīz iner ve kepegi elenmiş undan olan etmek ba' zī kimesnelerün ḳarnın tutar (6) ḥamīrlü etmek ḳarnı yumuşadur ḥamīrsüz etmek südde ider ve gerindürür etmek (7) kirdesi ne ḳadar büyük olursa aña göre küçük

olandan hafıfrağ ve ğıdāsı (8) çok olur fırında pişen etmek ruṭūbeti sā'irinden ziyādedür ve toprak saç (9) üzerinde olan hafıfrağdur ba'zılar demişler demür saçda olan hafıfrağdur (10) zāhir budur ki ḥubz-ı melle ki beyān olunmuşdur cümle etmeklerūñ eyüsidür eger yanmış (11) olmazsa eger yanmış olursa mi'deye kuvvet vire ve süddeleri açar ammā (12) mi'de anı sevmez ve şol etmek ki süd ile veyāḥūd yağ ile yoğurulmuş ola (13) ğalīzdür giç hazm olur mi'deye muvāfık degüldür issi olan etmek pek yoğrul- (14) dugına ve pek pişdüğine göre yiyeni ısıdur ve kuruudur ve ruṭūbet virür (15) eger etmege ba'zı dāneler kıatsalar aña göre kavī ola eger ḥaṣḥāş kıatsalar yiyeni (16) uyuda eger kara çörek veyāḥūd kemmūn veyāḥūd rāziyāne tohumı kıatsalar yiyeni (17) iştihā virür ve süddeleri açar ve yaşluqları kuruuda ve mi'dede eglendüre (18) ve yılleri tağıda ve şişmeleri indüre etmegüñ tāzesi ğıdā çok virür (19) ve mi'deden tiz iner ammā kuruusı ğıdā az virüp mi'deden giç iner ve şuşadur (20) muṭlakā etmek eger tāzesi ve eger kuruusı şuşadıcıdur simit etmegi ve kepegi (21) elenmiş undan olan etmek şişer ve gerindürür ve cigerde südde ve bögreklerde taş (22) peydā ider anuñçün evlā budur ki bu maḳūle marazları olan kimesneler bu etmeklerden (23) isti'māl itmeyüp kepekden olan etmekle kanā'at eyleyeler kepeksüz undan olan etmek (24) ve simid etmegi zarardur kepeklü etmek ve küldde pişmiş olan etmek def' ider ḥuşūşā ki (25) bu ikisi firun içinde pişmiş olursa ziyāde def' ider simid etmegini ve kepek- (26) süz etmek yiyen kimesnelere lāzımdur ki üzerine ba'zı evkātde sikencebīn buzūrı (27) ve kavun çekirdegi ve kerfes tohumı ve nebāt şekeri isti'māl eyleye ḥuşūşā şol cānibde (28) eyegüler altında ağırlık tıyulduḳda bunlardan isti'māl eyleyeler eger sağ cānibinde (29) olursa kerfes tohumı yirine anison vireler ammā ḥubz-ı ḥuşkārī ki beyān olunmuşdur

[Derkenar 18^b]

alacehir yunanīde arcıḳne dirler mağrib pūyācıları ta'rīb idüp arcıḳan dirler şümnüşī bir nebātdur yaprakları beyāza mā'il pusludur ba'zınuñ yaprakları kesük ve ba'zınuñ kesük degüldür yaprakları arasından kıarış kadar uzar baldırı çıkan yukarusında degirmi başları olur başları üzerinde yaban 'uşfurına beñzer şarı çiçekleri olur bir kaç yumuşaḳ dikenı vardır şaru boyalara girür kıarışdan uzunca köki vardır nebātınuñ lezzeti kenger didükleri nebāt lezzetine müşābihdür **ṭabī'atı** bārid [ü] yābisdür ḥarāreti daḳı vardır ol ḥarāret sebebi ile cilā ider eger kuruı üzüm ile pişürüp nışf-ı

rıtıl içseler yarķan ve istiskā maraźların gidere mücerrebdür nihāyet lāzım olursa üç gün her günde

böyle içeler ve eger anı dögüp ‘asel ile ma‘cün idüp on iki dirhem miķdārın yutsalar kezālik bu vechile nef‘ ide ve eger şuda pişürüp şuyın arpa unı ile ķarışdurup ma‘cün idüp issi olan şişlere yakı itseler ziyāde nef‘ eyleye **ağaç köpügi** düvādim dirler eski ağačlar içlerinde bulunur zamğ gibi bir nesnedür ve siyāhdur ve ķan gibi kıızıllığı dahı vardır şām-ı şerifde beyrüt tağında çok bulunur ‘ar‘ar ki çam ve servi ağačlarıdır anlaruñ içinden çıkarurlar ol tağlar halkı anı mumya yirine isti‘ māl iderler anlar yanlarında nef‘ i mumyadan ziyāde derdler

[19^a]

(1) andan sevdevī ķan hāşıl olur ve sevdevī maraźlar peydā ider ve tiz ķocaldır (2) ve bedeni za‘if ider ve gicişmek ve gicik ve sevdevī çıbanlar ve şişler peydā ider (3) kezālik kepeksüz olan etmegüñ dā’imā ķurusını yimek bu maraźları peydā ider ve huşķārī (4) ile ğızā ideyin diyen kimesne simid etmegi ve kepeksüz etmek miķdārından ziyādeye (5) muhtācdur zīrā ğıdayı az virür yağlar ve helvālar ve südler huşķārī etmegüñ zararın (6) def‘ ider ve yidükden soñra veyāhūd ma‘āyir iken bir miķdār tuz veyāhūd turşılardan (7) ve keskin nesnelerden yiyeler ve üzerine şuşadur nesnelerden yimeyeler eger emrūddan (8) olan ‘aķide ile yiseler eyü ola huşuşen ķaymak veyāhūd sādece yağ ve tāze (9) süd ile eyü olur helvālardan ve tatlılardan ğıdā virmesini ziyāde ider ve yağlar (10) ķuruluğın ve iriligini işlāh ider hamirsiz olan etmegüñ işlāhı kepeksüz (11) undan olan etmek işlāhı gibidür hamiri çok olan etmek ğıdāsı za‘ifdür (12) az eglenür andan yiyen kimesneler eger ziyāde zahmetde ve işde ve güçde olursa (13) evlā budur ki ğalīz nesneler ile yiyeler meşelā ķuzu ve buzağılar etleri ve heriseler (14) ile yiyeler ve yidükde üzerine issi otlardan veyāhūd ta‘āmı mi‘deden şıyırup (15) indürür nesneler isti‘ māl itmeyeler üzerine tatlı ve koyu işrābdan içseler (16) cā’izdür eger yiyen kimesneler işde ve güçde olmayup ehl-i hużūr olursa ol (17) maķüle kimesneler işlāha muhtāc degüldür tuzı veyāhūd yüresi çok olan etmek (18) yaramazdur tiz iner az virür anuñ dahı işlāhı huşķārī ve hamirlü olan (19) işlāhı gibidür ğāh olur kepeksüz etmegi āteş ile ķurıdup aña ka‘k ve baķsımāt (20) dirler ve diyār-ı mağribde başmaťa dirler türkide peksümād dirler peksümāduñ tabi‘atları (21) issidür ziyāde yābisdür şusuzlık ve gicişmek ve ķuruluk peydā ider işlāhı (22) yağlar ve yaşlık virür nesneler ve sıyrındurıcı nesneler iledür

ammā arpa etmegi (23) şişirici ve bedeni şovuducudur mizācları şovuk olan kimesnelere eyü degüldür eger (24) zarūrī lāzım olursa ‘asel veya hūrmā veya kıuyruk yağıyla ve issi otlar ile (25) pişmiş et şorvaları ile isti‘ māl eyleyeler üzerine ‘asel şarābı içeler hūşūşen (26) şol kimesneler ki ek yirlerinde ağırları veyāhūd kılunç zaḥmeti olanlara ziyāde (27) lāzımdur ammā noḥūddan olan etmek ziyāde giç hażm olur mi‘deye muvāfık (28) degüldür elem virür anuñçün lāzımdur ki tuzın çok ideler veyāhūd tuz ve şu (29) ile yiyeler eger semiz tavuk eti ile pişmiş olan şorva içinde ışlayup

[Derkenar 19^a]

ağu ağacı yağı çıkarmasınıñ tarifi budur ki yaprağından ve taze ve yumuşak budağılarından alup ve döğüp şuyın çıkaralar ve ol şudan bir rıtl miqdarı şuya gül yağı veyāhūd hām zeytūndan olan zeyt yağından nişf rıtl katup şuyı gidince pişüreler bu yağ gicige ve uyuza nāfi‘dür fi’l-hāl nef’ ider mücerrebātdandur **istaḳoz balığı** kerevid de dirler rūbyān dirler şu ḥayvānlarından bir güne ḥayvāndur bedeninden taşra çıkmış a‘zāsı vardır ol a‘zā ile şuda yüzer ve şu dibinde yüzer yengeçlerüñ küçügi kadardur başrada kırıdup sā’ir vilāyetlere alup giderler bu ḥayvāndan tuzlayup güneşde kurudurlar ve sā’ir vilāyetlere getirürler

ba‘zılar dimişler bu ḥayvān rebīşā didükleri bir güne küçük balıktur ki vilāyet-i hermes taraflarından getirürler ehl-i mısır bu ḥayvāna firydis dirler vilāyet-i mağribde kamerūn dimekle ma‘rūfdur **ṭabī‘at** mādām ki taze ola ṭabī‘atı ḥārr ü raṭbdur ve tuzlanup kırı olıcaḳ ḥārr ü yābisdür ruṭūbet-i fażliyyesi ya‘nī siñmeyüp kalmış maḳūlesi yaşluğı vardır katı olan şişleri taḥlil idüp indürür ve bedene yanmış olan demürden ve ḡayrı nesneleri taşra çeker ve sikencebīn ile isti‘ māl idicek kabaḳ çekirdegi didükleri kurdları ishāl ile taşra çıkarur ve eger anı būber ile ince döğüp göze sürme gibi çekseler gözde olan perdeye nef’ eyleye ve eger anı siyāh noḥūd ile döğüp göbek üzerine yakı itseler kabaḳ çekirdegi didükleri kurdları taşra eyleye ve tuzlanmazdan evvel erlik şuyın ziyāde ider tā ziyādeligi zāhir ola ve ḡidā virür ve ḡidāsı yaramaz degüldür tuzlanmış mizācları şovuk ve yaş olanları cimā‘a taḥrīk ider ve yimesi sevdā ve def’i güç ve kavī gicirik peydā ider hażmı ziyāde güçdür evlādur budur ki sirke ve mürri ve kerāvya

[19^b]

(1) yiseler eyü ola eger yalıñuz şöyle yirlerse göğüs perdelerinden müşkil ve yaramaz ağrılar peydā ider (2) gāh olur çıkması güç olup çıkmayup findık findık kılunç zebili ve kılunç rihī ve bögreklerde (3) ağrı ve mi‘dede gerinmek peydā ider ammā pirinçden olan ekmek eger kabuğunu giderüp etmek itmiş (4) olursa tabī‘atı bārid ve ziyāde yābis olup kılunç idici ola ammā mi‘deden inmesi ve çıkması (5) nohūd etmeginden kolay olup zararı dağı andan azdur arpa etmegi dağı andan eyüdür anuñ (6) dağı ıslāhı yağlar ve helvālar ve çerb şorvalara ve şīr-i revğan yağı ile ve tavada kavrılmış (7) ve yağsuz āteşde kebāb olmuş ve muhkem pişmiş balıklar iledür ammā bakladan olan etmek ziyāde (8) şişiricidür şişirmekde gayrı etmeklerüñ hiç birisi aña yakın olmaz başı ağır ider ve baş (9) ağırdur eger zarūrī yimek lāzım olursa çerb ve yağlu şorvalar ile yiyeler ve üzerine (10) bir miqdār kemmūnī veyāhūd felāfeli veyāhūd fūdenecī olan cevārişlerden isti‘māl eyleyeler (11) bu cevārişler mürekkebāt kitāblarında beyān olınmışlardır bu maķūle cevārişlerden isti‘māl (12) ol maķūle kimesnelere lāzımdur ki ekşeriyyā karnı şişmesi ‘arız ola ve mizācī şovuk (13) olup harāreti za‘īf ola işde ve güçde olmaya ammā bu maķūleden gayrı kimesnelere (14) üzerine ancak sirke isti‘māl etmek kifāyet ider eger başa çıkmasından havf olınsa (15) üzerine mürri isti‘māl eyleyeler etmek itdükleri dāneler bunlardır ki anlardan etmek (16) itmek mu‘tāddur ammā ba‘zī yirlerde ba‘zı zarūret ile bellūtdan ve beşninden ve berdī (17) ve melūce ve gayrıdan iderler anuñ fesādı andan itdükleri nesnenüñ fesādına göre (18) olur ıslāhları dağı anlar ıslāhı gibidür ve zararlarının def‘i dağı anların zararları def‘i gibidür (19) **ardıç ağacı** ‘arapça ebhül yūnānca berāşī dirler (20) ardıç çam ağaçlarından bir dürlüsüdür şovuk vilāyetlerde olur tağlarda ve dere- (21) lerde biter iki dürlüdür birisinin yaprağı küçükdür ılgun ağacının yaprağı gibidür (22) ve birinüñ yaprağı büyükdür servi ağacının gibidür ammā bunun rāyihası kerihrekdür (23) ve keskinrekdür ammā küçük yapraklusının ağacı yaşşırak ve kışarakdur ve büyük yapraklusı (24) uzunrak ve incerekdür ikisi dağı büyük ağaçlardandur ardıç diyü ıtlāk olınsa (25) küçük yapraklusunun dānesi murād olunur ya‘nī ardıç didükleri dānesidür ba‘zılar (26) dimişler ebhül çam ağacının yimişine dirler bu kelām ğalaṭdur zīrā ebhül çam yimişinden (27) büyükdür nabk didükleri yimişe beñzer tamām irişüp henüz taze iken rengi kızıldur ve (28) kendüsi yağludur

ve içinde birkaç çekirdek vardır bıçkudan çıkan ufakdan (29) cem‘ olmuş gibi nesne ile üstleri örtülmüştür tamām kemālin nihāyetine irişdükde

[Derkenar 19^b]

ile ıslāh ideler ve anı yidükden soñra üzerine bir miqdār aqrāş-ı ‘ūd ya‘nī ta‘ām hażm itmek için ‘üddan itdükleri qarāşlardan bir miqdār yiyeler tazesin yidüklerinde böyle ideler ve eger tuzlanmışını yirlerse üzerine bir miqdār ayva cevārşenden yiyeler ve mizaçları ziyade hāl olanlar üzerine na‘nā‘ katılmış anarından içeler eger ‘avret andan götürse rahmini issi idüp tiz gebe olmasına yardım eyleye eger şuda muhkem pişürüp ba‘dehü yumurta şarusı ve şogan ve pırasa katup қоzyağı ile kavursalar cimā‘a ziyāde tahrik eyleye hattā ziyāde hareketden elem vire mücerrebdür ve’s-selām

aķaķıya ism-i yunanīdür lākin türkīde de bu isim ile ma‘rūfdur bu bir diken ‘uşāresidür aķaķıya diseler yalıñuz ‘uşāresi murād olunur diken murād olunmaz dikene qaraz dirler ki türkīde şevket-i mışrī didükleridür aķaķıyanuñ eyüsi oldur ki bu dikenüñ yimişi henüz kemālin bulmayup hām iken yimişin şıķalar böyle olıķ ‘uşāresi yāķūt renginde olur eger tamām irişmiş yimişinden şıkılursa ‘uşāresi siyāh olur murād olınan evvelkisidür

anuñ daķı eyüsi oldur ki ağır ve pek ve hōş қоkusı ola **tabī‘ati** derece-yi ūlāda bārid ve derece-yi şāniyede yābisdür bir miqdār yaķup dili ısırması vardır yayķanmış olıķ tatlu olur ve derece-yi şāniyede bārid [ü] yābis olur yübüseti bir miqdār ziyadece olur eger a‘zādan birine surseler fi‘l-hāl kuruluş ve uzatmak ve şovukluk hāşıl ide ķābız ve şu virici olmağıla göz devālarına ķatsalar nef‘ ider ve daķı humra didükleri şakrāvī şişe ve çok gelüp aķmağa ve şovukdan olan çatlaklara eyüdür eger götürünseler ķanı tuta kezālik içseler ruṭubāt akmasın men‘ ide raķim ve oturaķ yirinden taşra çıkşa girü yirine redd ide eger içseler veyāhūd hūķne itseler ķarnı tuta ya‘nī ķabz ide ve saçı ve şaķalı qarardur ve göz nūrın cem‘ itmekle keskin ider göz bebegi taşra tomalmasına yakı itmekle ve üzerine ekmegile nef‘ ider rāķis ki tırnaķlar yanında olur çıbandur balmumı ile aña nef‘ ider ve gözde olan çıbanlara nef‘ ider üzerine içmekle eger āteş yanığı üzerine tılā iderlerse ķabarmasın men‘ ide ve ‘azā muhkem eyleye ve anuñla yakı itdükleri yire hıltlar dökilmesin men‘ ide

yumasınıñ tarîki budur ki üzerine issi şu koyalar şol nesne ki şu üzerine gelür anı yabana atalar şunuñ aşağısında kalanı alup çörek idüp

[20^a]

(1) siyâhlığa meyl ider bir miqdâr tatlılığı ve kâbızlığı ve keskünligi ve hoş rāyihası
(2) vardur tabî' atı derece-yi şâlişede hârr ü yâbisdür ziyade laţifdür hılţları tutuşdurur
(3) ve eskiden kalup muhkem ve yaramaz olan 'ufûnetleri giderür 'asel karışdurup
üzerine (4) kosalar bu fâ'ideleri ider ve çıbanlardan şöñra kalan kıızılığı giderür ve
hayız kanın (5) ziyade yüridür hattâ kan işedür ve 'avrat karnında oğlancıkları ifsâd
idüp (6) düşürür eger içmekle ve eger buhûr itmekle böyle ider bu huşûş için
miqdâr-ı şerbeti (7) iki dirhemden üçe dekdür lisân-ı yûnânide 'uluğatis didükleri
üzüm ağdasından (8) itdükleri yağ ile karışdursalar laţifliginden mâ'adâ pişürici ve
şişleri ve (9) mādeleri indürici olur ardıcun iki dürlüsünüñ dahı yaprakları çıbanlara
(10) ulaşup tağılmasın men' ider eger tâze iken yakı idüp issi şişlere ursalar sâkin
(11) ider eger yaprağını döküp veyâhûd dökmeyp anuñla beden-i insânı ovsalar
siyâhlığın (12) ve kirlülüğün ve bedende siñmeyüp kalan artuqlardan olan nişânları
gidere eger ince dögüp (13) büyük kıızıl çıbanlar deşilüp tamâm içerüsi akmadın
mührelenüp pekindügi yire ursalar (14) mühresin gidere eger ebhûli muhkem dögüp
ve 'asel ile karışdurup çürüyüp yaramaz rāyihası (15) olan diş etlerine sürseler eyü
ide eger zanbağ yağı veya şirûğan yağı veya zeyt (16) yağı ile demürden kepçe veya
tava içinde yağı siyâh olıncaya dek kaynadup ol yağdan (17) kulak içine tamlatsalar
eskiden ve yeñiden olan şağırlığı gidere muğarrerdür çekirdek- (18) sizinden on
dirhem miqdârın çölmege koyup üstini örtecek kadar sâde yağ ki şıgır (19) südinden
olmış ola içine koyup ve çölmeği yavaş âteşe koyup tâ yağı gidinceye pişüreler (20)
ba' dehü dögüp ezeler ve on dirhem miqdârı peynir şekerı katup her şabâh aç karnına
iki (21) dirhem miqdârın ılıcağ şu ile içeler bevâsîr didükleri çıbanlardan ve
yillerinden hâşıl (22) olan karın aşağısında ağırları def' ide ve karnı ishâl eyleye ve
içinde olan şoğulcanları (23) ve habbü'l-kur' ya' nî kabağ çekirdegi didükleri kırtları
kıra ammâ issi mizâclu kimesneye (24) ve henüz oğlancık olanlara ve gebelere
içirmeyeler eger kırı incir ile alışdırup (25) şovukdan toñmış olan yirlere el ve ayak
ve gayrı yirlere yakı itseler ziyade nef' eyleye (26) eger 'asel ile ma'cün idüp nice
zamāndan beri hayzı kesilmiş olan 'avrat bir dirhemden iki ve (27) üç dirheme dek
niçe zamān yise hayzı girü yüride eger muhkem dögilüp ezilmişden bir (28) vukıyye

ya‘nī on iki dirhem ve sâde yağdan nişf vuķiyye ve ikisi kadar ‘asel ile karışdurup (29) nice zamān yarı haftadan az zamān koyu iken yutsalar rabve marazına nef‘ eyleye mücerrebdür

[Derkenar 020^a]

hıfz ideler aķaķiya bulunmayıcaķ bedeli miķdārınca şandal ve şoyılmış mercimekdür üşķurcine yunanīde ālūten³³ dirler yaprakları ve budakları ince kızıla mā’il bir nebātuñ ismidür bir zirā‘ ve daķı āzūzār şarulığa ve kızılığa mā’il yumuşaķ ve ufaķ çiçeķi olur köki cöğendür³⁴ kökine beñzer köki içinde keskin ve koyu şuyı vardır çiçekden şoñra aftīmūn toķumına beñzer toķumu olur ķumlu yirlerde ve deryāya yaķın yirlerde huşūşen linevī³⁵ didükleri yirlerde biter **ṭabī‘ atı** derece-yi şālīşede hārr ü yābisdür cilā idici ve yuyıcıdur eger toķumından bir dirhemden üç dirheme varınca bir dirhem tuz ve dört şu ve bir vuķiyye sirke ile içseler siyāh olan hıltları ishāl eyleye ve bir miķdār secaķ eyleye ve şol divanelik ki ‘ilācından ümīz kesilmiş ola ol maķūle dīvānelikten ḥalāş ider secaķ baķırsaklar içi sıyrılıp ķazınmağa dirler gülenuñ ķabı daķı böyledür ammā aķvādur isti‘ māli lāzım olduķda iki dirhemden ziyāde ve nişf dirhemden az isti‘ māl itmeyeler işlāķı kitre ve sikencebīn iledür ğāfīķī dimekle meşhūr ṭabīb dimiş ki türbid didükleri devā bu köküñ ķabıdur ammā bu kelām ğalaṭdur

kezālik ibn vāķid didükleri ṭabīb daķı vehm idüp ṭriflen³⁶ didükleri devādur dimiş bu daķı ğalaṭ eyitti zīrā yunānīde bunuñ daķı bir ismi vardır ṭriflen ismine ķarībdür aña binā’en şüpheye düşüp ğalaṭ itdi

at dili ‘ arabīde lisānū’l-feres dirler şümnüşī bir nebātdur yapraķı yabānī mersīnūñ ucında yapraķ yanında dil gibi uzunca ve küçük nesne biter bu nebātuñ ķuvveti kökindedür şıķılmış şuyı ṭabī‘ ata līnet virür baş aķrısı olan kimesne üzerine aşāķosa nef‘ ide yumuşatmaķ içün olan merhemlere girür

³³ Dağlarda biten pür yapraklı bir ot türü.

³⁴ Karanfilgiller familyasından bir yıllık ya da çok yıllık otsu bitki cinsi, cöven otu.

³⁵ Üzerinde ot biten nemli arazi, çayır.

³⁶ Budakları ince, karaca renkli bir ot türü.

[020b]

(1) ve bu nefes yolları tıtilmağıla tiz tiz nefes almak marazına dirler bu maraza beher (2) ve zayk-ı nefes dağı dirler eger sirke ile azup saç ve şağal dökildüğü yire sürseler (3) eyü ide mücerrebdür dimişler ki cigere zarar ider havlıncân ve hamâmâ bânı [bi'l-hâ]şşıyye³⁷ zararın (4) def ider ve girü dimişler ki boğazda ve mi' dede olan ince siñirlere zarar ider sâde (5) yağ ve ' asel zararın def ider hıltları eridüp laţif itmekde bedeli dârçındur (6) ve muţlakâ bedeli veznince selîha veznince servi ağacınıñ kozalağıdur (7) **ibrîşim** ma' rûfdur (8) ba' zîlar dimişler ki ibrişime dimezler illâ ipege dirler ki kırdı henüz içinde iken (9) alınmış ola ammâ kırdı içinden çıkdıkdan soñra alınmış olana kıara dirler ibrişimüñ (10) eyüsi oldur ki şâfiliğı i'tidâlde olup yaldıraması çok ve iplikleri ince (11) olup hām ola ba' dehü eyüsi pişmiş olandur ammâ boyalı olmak gerekdür tabî' atı (12) derece-yi ūlâda hârr ü yâbisdür harâreti yübüsetinden za' ifrekdür hıltları (13) kesüp toğrayup kıurutması vardur kıalbe gâyetle kıuvvet virür tab' ı olan ruhlara (14) kıuvvet virmekle bedeni semirdür huşuşen şol ibrişime ki beyâz ve kıalıñ ola ziyade (15) te'sîr ider gâh olur ibrişimi yakup isti' māl iderler yakmasınınñ tarîkı budur ki (16) ibrişimi yeñi çölmek içine kıoyup ve çölmegi delinmiş bir tabak ile örtüp yavaş (17) âteş üzerine kıoyalar tâ yanup kü[l] ola ibrişimi yanmış isti' māl iden evvelâ mesîh (18) ibn hâkem nām tabîbdür ki devâ' ü'l-miske yanmış kıodı ammâ yanmışı za' ifrak ammâ göze (19) eyüdür eger yunmış olursa gözlere nâfi' olur gözlerde olan kııbanları ve çukur- (20) ların kıoldurup kıurudup ve kıuvvet virür ve yakmaz ve incitmez rāzî nām tabîb kıuvvetin kııkar- (21) mağda şöyle dimiş ki ibrişimden vāfir alup şu ile şol kıadar pişüreler ki (22) kıuvveti şuya kııka ve ol şu ile devālar issi güneşde birkaç kerre şıuvaralar (23) ve isti' māl ammâ eyüsi oldur ki mikrâşla gâyet de ufa kılayup ba' dehü incü ve güheryâ (24) ve mercân kıöki ile göze ' ilâc dökeler eger kıalbe kıuvvet için iderlerse sâ'ir (25) kıalbe ferağ viren cevāhir ile döğüp sağı ideler ibrişimden olan libâsı (26) kimüñ i'tidâl ile bedeni issi ider ve bi'l-hâşşa kehle olmağı men' ider yanmışından (27) veyāğūd döğılmışinden isti' māl olınacak mikdârı bir dirhemden üç dirheme (28) dekdür ibrişimde aşlâ zarar yokdur āğir nesne ile işlâhı ihtiyâcı yokdur (29) ba' zîlar dimişler yanmışı işlâha muhtâcdur ve işlâhı yumağıdur dimişler ki

³⁷ Metinde “صي” şeklinde yazılan bu ifade eserin aslı kontrol edilerek “بالخاصية” (bi'l-hâşşıyye) şeklinde düzeltilmiştir.

[Derkenar 020b]

ılançıkaran otı ve meryāfilin otı hazenbül dirler yebrūhu's-šanem didükleri kökün
nebātı kadar büyük olur hem nebātuñ kökidür yaprağı yaşı ve birbiri üzerine
biñişmişlerdür yebrūhuñ olduğu gibi ammā bunun yaprağınıñ üzerinde kıllar gibi
ufacık tüleri vardır ve nebātuñ ortasında içi boş ve bucaklı kemiş çıkup uzar
tohumları çevresinde üzerinde olur ferāsiyun didükleri nebātda olduğu gibi şarılmağa
ve toz rengine mā'il ġalīz kökleri vardır ve bu nebāt ʔarsūs ve cemī'an şām-ı şerīf
yirlerinde olur eyüsi oldur azacuk acılığı ola eger bu nebātuñ kökini baharda yirden
çıkarsalar bal mumı gibi yumuşakdur şol mertebede ki bal mumı gibi üzerine üzerine
nesne basılsa nişanı kalur eger

çiyneseler hamīr gibi olup yumuşak ola eger kökini yaz zamanlarından nebātı kırı
iken çıkarsalar büyük ve katılanmış olur ve niçe yıllar ʔursa bozılmayup bitlenmez ve
yinmez hukemā'-yı müteḳaddimīn kitāblarında zıkr itdükleri şaryafıl bu kökdür
cemī'an zehirlere bādzehirdür miḳdār-ı şerbeti bir mişḳāldür zehir gerek ḫayvānī ve
gerek nebātī olsun cümlesine nef'i tecrube olınmışdur ba'zılar dimişler ılan çıkaran
otı ki ḫazneböldür fāşerā didükleri devādur ammā bu kelām ġalaṭdur

bu ḫaznebülde olan ḫavāşşuñ ziyāde a'lāsı yılan şoḫana ceviz miḳdārını saḫḫ idüp
süd ile ḫılṭ idüp ol vaḳitde içürmek anı semden ḫalāş ider mücerrebdür kezā fī
tezḳiret-i dāvud-ı anṭākī

[021a]

(1) [silinmiş] ibrişim bulunmazsa yanmış incü bedelidür [silinmiş] (2) abnūs
ma'rūfdur siyāh ve berk ve muḫkem ağaçdur didimlenmiş ḫabeş ve hind
vilāyetlerinde (3) biter vilāyet-i ḫabeşden olanı eyüsidür muḫkemdür ve ḳuvvetlüdür
ve içinde beyāzı yokdur (4) ammā hindden olanuñ içinde beyāz yiri bulunur eyüsi
oldur ki düz ve ḳatı (5) olup boynuza beñzeyüp ufandığı yir düz olup didimlenmeye
eger dadılsa (6) dili yakup bura ve odunsuz ḳorlu āteşe ḳosalar ḳoḫular tütsü olup
dütünlenmeye (7) abnūsdur diyü ḫīle itdükleri sā'ir ağaçlardan bunuñla fark olunur
ḳurı olanı (8) böyledür eger tāze olursa yalınlata ve eger tāzesin veyāḫūd ḳurusını
ṭaşa veyāḫūd (9) ġayrı nesneye muḫkem sürüp ovsalar içinden çıkan ovundısı yāḳūt
renginde (10) ola **ṭabī' atı** derece-yi şāniye evvelinde ḫārr ve derece-yi şāniye āḫirinde
yābisdür eger şu ile muḫkem (11) ovup içinden çıkan ovundı ile göze sürme gibi

çekseller göz halkası öninde (12) ince beyâzlığı giderüp cilâ eyleye ve göz şihhatin hıfz idüp kuvvet vire gözde olan (13) çibanlara nâfi‘ olan devâlara girer ve göze cilâ virüp nurlu ider yalıñuzu dağı (14) bu fâ‘ideyi virüp eskiden olan yaşarup akmasını gidere eger abnûsdan bilegü idüp (15) gözler için olan eşyâfı ya‘ nî devâları aña sürseler fi‘ lleri ve te‘şirleri kavî ola (16) ve gâh olur abnûs egelenüp egeden çıkan ufağını şarâb huyusı içinde bir gün ve bir (17) gice ısladup ba‘ dehü muhkem ezüp gözlere nâfi‘ devâlar iderler şarâb kuyusı mağrib vilâyetinüñ (18) şimâli tarafında huyûs dirler bir cezîrede üzüm şiresinden ve deryâ şuyından iderler (19) bir güne şarâbdur tabî‘ atı issidür bir miqdâr kekredür ba‘ zıları şarâb yirine şu iderler (20) ve anuñla göze çekerler ziyâde nef‘ ider gâh olur abnûsı yaqarlar şol vechile ki yaqu- (21) dan çıkan ufağını balçıkdan çölmek içine koyup ve çölmek altına âteş iderler tâ yanup (22) kömür olur ba‘ dehü yâ yıkarlar böyle yanup yâ yıkanmış olıcağ kurı göz ağrısına ve gicişmesine (23) ve gicigine nef‘ ider mücerrebdür bıçkudan çıkan ufağı tâze yaralardan akan kanı (24) tutup keser ve kâbızlığı ile yaraları cem‘ idüp bitişdürür ve göz çevresini kabarı- (25) masın men‘ ider ve gözüñ yaşarmasın keser eger ovulmuş ile göze sürme gibi çekseller (26) kapaqları kılların bitüre ve mi‘ deye ‘ âriz olan şişmeleri ve mi‘ dede eskiden (27) olan yaramaz yaşlıkları def‘ idüp nef‘ ider miqdâr-ı şerbeti üç dirhemdür ve bi‘ l-ğâşşa (28) kanın harâretin söyündürür zann iderüm ki taşradan üzerine tılâ itmekle dağı bu nef‘ i (29) virür eger yakdığı yiri gül yağı veyâhüd yumurta ağıyla şıvayup ve üzerine abnûs

[Derkenar 21a]

atkaşnısı fâriside segbenç yunanide sağafyon dirler ve bu nebât şüretinde bakla nebâtına beñzer bir nebātuñ şamğıdur nebâtınun ‘ ilm-i tıbdı nef‘ i yokdur eyüsi oldur ki şâfi olup üsti kızıl ola ve içi beyâz ola ve rayihâsı incedâni kaşnısı ve çadır uşağı didükleri zâmgılar ortasında olup dadıldıkda dili ısırup büze **tabî‘ atı** derece-yi şâlişede hârr ü yâbisdür eyüsi oldur ki ‘ acemde mâh ve ısfahân didükleri şehirlerden getirile bu devâ bedeni ısıdıcı ve hılıtları ince idici ve cilâ idicidür göze sürme gibi çekseller gözde olan nişânı inceldüp gidere galiz hılıtlardan gözde olan karağuluğı ve göze inen şuya devâlaruñ eyülerindendür bedenden yilleri gidermek ve siñmeyüp kalan galiz hılıtları gidermege

eyüdür göğüsün ve öykende olan galiz hılıtları kesüp giderür ve öyken fâlcinî ve talak ağrısını ve şol fâlic ki hiss ü hareketi giderür ve sinirlerde olan şovukluğu ve nevbet

ile tutan sıtmaları sürünmekle ve yakup tütsü idinmekle ve şerbet idüp içmekle bu zıkr olan marazları giderür miqdâr-ı şerbeti bir denkten bir dirhem miqdârına dekdür bu da ishâl için olan devâları ıslâh idüp a' zāya te'sîr idüp zarar itmelerin men' ider eger bal şarabı ile 'avret içse hayız kanın yürüde eger şarâb ile içseler zehirlü cānavarlar ısırmasına nef' eyleye rahmi boğulmadan uşşı giden 'avretler burunlarından içerü rāyihâsın sirke ile kusalır dirildüp uşşı gele haletit ki kasnı didükleri zamk'dur anı issi şu veyāhūd sedef veyāhūd pıraşa şuyı ile itdükleri gibi

[021b]

(1) ufağından ekseler ziyāde nef' eyleye ve sâkin idüp kabarmasın men' eyleye eger abnūs (2) ince döğüp azup çirkin rāyihâlu yaramaz çıbanlara ekseler kurıdup eyü ide abnūs (3) nubuk ağacının kuru bedelidür nubuk yimişi ufağ incir gibi bir ağaçdur mışırda (4) çok olur (5) **ağaç kavunu** 'arabide ütrüc dirler (6) vilâyet-i bağdâdda ve mışırda ve iskenderiyyede çok olur iskenderiyye ve aña tâbi' ba' zı (7) yirlerde yimişi büyük olur hattâ bir dânesi otuz rıtlı miqdârı olur ütrüc şecer-i (8) bostânîdür gayrı ağaçlar gibi yabanisi olmaz yigirmi yıl miqdârı тұrur eger şovukdan (9) şakınup üstini örtsele yimişi tamâm bir yıl ağacında тұra ve bozılmaya ziyāde büyük (10) olanına süsi dirler ba' zısının yimişi üzerinde parmaklar gibi birbirine binişmiş (11) nesneleri olur tabi' atı ağaç kavununun şaru üst kabuğı derece-yi şāniyede hārr ve (12) derece-yi şālişede yābisdür yaprağı ve çiçeği derece-yi şāniye āhırinde hārrlardur bu ikisi sâ'ir (13) eczāsının laṭifrağıdur çiçeğinin leṭāfeti ziyādedür beyāzı derece-yi ūlāda bārid raṭbdur (14) bāridliği ziyadecedür ekşisi derece-yi şālişe evā'ilinde bārid [ü] yābisdür çekirdeği derece-yi (15) şālişe evvelinde hārr ve derece-yi şāniyede yābisdür çekirdeğinden ekşice yağluluğı vardır ağaç (16) kavunu hıltları inceldüp keser ve sovudur ciger harāretin söyündürür ve mi' de- (17) de olan yangını giderür ve ikisine dahı kuvvet virür huşušen issi olan mi' deye ziyade (18) virür ve ta' āma iştiḥā getürür ve şafrādan olan buḥārları sâkin idüp giderür ve kanı (19) ve ruḥları şafrādan şāf itmekle nefse feraḥ ve qalbe kuvvet ḥāşıl olup şafrādan ḥāşıl (20) olan tāsayı giderür ve şusuzluğu sâkin idüp şafrādan olan ishāli ve kuşmayı³⁸ (21) keser yüzde olan leke ve bedende olan temregüye sürseler nef' ide geyesilere bulaşmış (22) olan mürekkebi giderüp kıparur harāreti olan yürece kuvvet virür ve oynamasın giderür (23) böyle itmesi şafrâyı sâkin itmekle ba' zılar dimişler ḥāşşe iledür cerrāre

³⁸ Metinde “kuşşāy” şeklinde yazılmış olup doğrusu “kuşmay” şeklindedir.

ya‘nî kıyruğın (24) kaldırmayup yirde süriyen ziyāde zehirlü ‘akreb ve boynuzlu didükleri zehirlü yılan (25) şokmalarına nef‘ ider eger göze çekseler gözde olan şaruluğı gidere ammā siñire ve gögse (26) yaramazdur siñir veyāhūd ‘asel ile olan haşhaş ve incir şarābları ıslāh idüp zararın (27) def‘ ider eger sirke ile pişürüp boğazında sülük yapışmış olan kimesneye içürseler (28) ve anuñla ğargara itseler süluki katl idüp indüre eger şıkındusından cimā‘a ħarış olan (29) ‘avratlara içürseler iştihālarını sākin eyleye maḥmūrlığı ve maḥmūrlıktan olan baş ağrısını

[Derkenar 021b]

Bu devāyı daḥı böyle eridüp sevīk olur bu devā kıoyu ve ğalī olan balğamları ishāl ider ve ek yirlerinde batup yapışmış olan balğamları çıkarur yelden ve balğamdan olan kuluncı giderür arka ve öñcelerde olan fuḫalātı gidermege nāfi‘dür ḫuḳne idinmekle bevāsir didükleri sevdevī çıbanlara ve yillerine nef‘ ider eger sirke ile ezüp küre olan arpacık didükleri çıbana sürüp bulaşdırsalar taḥlil idüp indüre oturaḳ ve ‘avretler raḫimleri ve bağırsaklarda olan şovukluklara nef‘ ider ve şaru şuyı ishāl idüp çıkara ‘akreb şokduğı yire sürseler ziyāde nef‘ ider balğamdan olan şara‘ içün biründen içerü kıosalar nef‘ ider ıřfahāndan getürdükleri cimā‘a taḫrīk ider ve şovuk almış olan

cigere nef‘ ider ve şovukdan olan baş ağrısını giderür eger içseler bağırsaklar ağrıların giderür ḫanāzır didükleri çıbanlar üzerine ve kıatılanup bağlanmış yirler üzerine ve sel‘a didükleri çıban ve şiş ki defa‘ātile beyān olınmışdur sirke ile ezüp bunlar üzerlerine sürüp şıvasalar bunları taḥlil idüp giderür eger ḫurma dikenı ve sā’ir dikenler batduğı yir üzerine yaḳı itseler çeküp taşra çıkara eger içseler kıarında olan şoğulcan ve kıabaḳ çekirdegi didükleri kıurtları kıatl ide içmekle şovukdan olan niḳrīse nef‘ ider bu devāyı içürmeyeler illā mizācları şovuk olanlara içüreler eger mizācları issi olanlar içseler içerüde şişler peydā ider ve zarar ide ve ḫarāret-i

[022a]

(1) idüp giderür ve cigerden olan ishālī tutup keser ve cigerden mi‘deye bağırsaklara inen (2) māddelele kıutar ve şafrā sebebi ile olan mālīḫülyā-yı marākī didükleri maraz kıi maḫallinde (3) mezkūrdur ol maraza nef‘ ider etinüñ hażmı güçdür mi‘dede olan ḫarāret-i ğarīziyye (4) ya‘nî tab‘ī olan ḫarāreti söyündürür ve mi‘deden dimāğa buḫār çıkmasını kıatı ider (5) ammā şişiricidür kulunca sebep olan rīḫ ve balğam

peydā ider ıslāhı budur ki aç karnına (6) yiyeler veyāhūd berāber veya şöñinda ‘asel veyāhūd kabuğundan bir miqdār yiyeler (7) veyāhūd etin kabuğı ile ‘asel ile mürebbā idüp yiyeler kabuğı kurudur bir miqdār (8) keskünligi vardır ta‘āmı siñdürür şişmeleri indürür eger ‘asel ile terbiye (9) olınsa ya‘nī mürebbā itseler mi‘deye ve bağırsaklara kuvvet vire ve şovukdan olan (10) ağırların def ider eger döğüp ve şıkup ishāl için olan devālara katsalar (11) ishāl eyleye ve devālara kuvvet vire kurusından beş dirhem miqdārı ve mürr-i gülbinden (12) bir vuğiyye ya‘nī on iki dirhem miqdārı yimek cā’izdür zarar itmez iştihā virür (13) şusadur feraḥ virür bir miqdār tiryāğiyyeti ya‘nī zehirleri def itmesi vardır (14) çiyemesi ağız rāyiḥasın güzel ider kezālik ağızda tutsalar böyledür ta‘ām içine (15) katdıkları otlara katsalar hażma yardım ola ammā cürmi hażm olunmaz elbette eger kurusını (16) bişürseler şafrādan ğayrı sebep ile olan kuşmağı sākin eyleye ekin kabuğın eti ile (17) döğüp ve şıkup şıkındusından zehirlü siyāh yılan ısırmış olan kimesneye içürseler (18) nef eyleye kezālik ol yire yağı itseler nef eyleye eger ancak üst kabuğın yakup müşelleş (19) veyāhūd ba‘zī münāsib issi yağıyla karışdurup baraş üzerine sürseler nef eyleye (20) ammā nefsinde issi olan dimāğa zarar ider benefşe ıslāh idüp zarardan def ider eger (21) çekirdeğin kabuğundan şoyup ve döğüp iki mişkāl miqdārın issi şu ile veyāhūd ısıdılmış (22) müşelleş ile ‘akreb şokmış olan kimesneye içürseler zehirler zararın def eyleye mücerrebdür (23) eger döğüp ve yağı idüp ‘akreb şokduğu yire ursalar girü nef eyleye eger balgamdan (24) olan şişlere ursalar taḥlil idüp indüre ve diş etlerin kavī ider yaprağı taḥlil (25) idici ve kurudıcıdur ta‘āmı hażm ider mi‘deyi kızdırur göğüs perdelerine kuvvet virür (26) balgam sebebi ile taralmış olan nefesi geñidür süddeleri açar çiçeği daḥı bu zıkr olınan (27) cemī‘an fā’ideleri virür ve leṭāfeti ziyādedür ağaç kavununuñ cümlesi eger koḳmağıyla ve eger (28) yaprağı döşenmekle vebāyı ya‘nī fāsıd olup tā‘ūna sebep olan hevā zararın def (29) ider koḳulması kalbe kuvvet virüp bi’l-ḥāşşa feraḥ virür eger kabuğın şarāb içine bıraḳsalar

[Derkenar 022a]

ġarīziyyeyi şu‘lelendire eger ‘avret içse veyāhūd götürünse karnında oğlancıkların katl idüp çıkara kavuğa zarar ider uşak didükleri şamğ ıslāh idüp zararın def ide ba‘zılar dimişler bağırsaklara zarar ider kitre bu maḳūle zararın def idüp ıslāh ider

bu devā bulunması zehirleri def' etmekde bedeli vezni ve rub'-ı vezni kınna ya' nî çadır didükleri şamğdur ve ğayrı huşuşlarda bedeli çam sakızıdır

aşmabalcığı ' arabîde tînü'l-kerm aşmalar altında olan balçık bu balçıkda taḥlîl itmek vardır issi şişlere huşuşen ki ğalîz olanlara ziyāde nef' ider ḥumra didükleri şafravî çıbanlara āḥirinde sirke ile sürerler nef' ider

ba' zı yirlerde huşuşen kûfe cāniblerinde ḥîre nām yirde yiri kazdıklarında yir içinde toprakdan beyāz tamarlar zāḥir olur tîn-i ḥōrosāniye beñzer ol toprağı eskiden çıbanlara ve büyük kıızıl ve sivri çıbanlara ekseler nef' ider mücerrebdür içmekle ve üzerine ekmek ile aḳan ḳanı daḥı tutar

[022b]

(1) fi'l-ḥāl şarābı ekşi idüp sirke eyleye eger geyesiler içinde ḳoysalar yinmekden ḥıfz eyleye (2) **ışfahānî sürme** ' arapça işmid ve küḥl-i ışfahānî ve küḥl-i esved daḥı dirler (3) nefsinde taşdur ammā bir miḳdār ḳurşun ḳarışmış olmağıla ağırlığı vardır anuñçündür (4) gümüşe ḳatup sebîke itseler gümüşi bozup ufaḳlanur ider eyüsi oldur ki ışfahāndan (5) gelmiş ola mağribden getürdikleri ḳatıraḳ olur sürme taşınuñ eyüsi oldur ki tîz (6) ufaḳlanup ufaḳı içinde yaldıraması olup yaşsıca ve düzce olup cerki ve merki (7) olmaya **tabî'atı** derece-yi şāniyede bārid [ü] yābisdür yübüseti artucaḳdur bir miḳdār ḳabızlığı (8) vardır bu taş gözde issi olan marāzlara nāfi' devālardandır ve göze nāfi' olan devālara (9) ḳarışdursalar nef' leri ziyāde ola çıbanlarda zā'id olan etleri giderüp oñıldur (10) ve çirklerin giderüp pāk ider huşuşen siñirlü olan yirlerde ziyāde te'sîr ider dimāğ (11) perdelerinden ḳan boşanup burnından ḳan aḳan kimesnenüñ alnına ve başıñ oñ yarısına (12) sürseler ḳanı tuta eger tāze içyağıyla ḳarışdurup āteş yanığı üzerine ḳarışdur- (13) salar mührelenmeyüp oñılda ya' nî buruşmayup yitine evvelki gibi ḳala eger çig balmumu ile ve bir (14) miḳdār ḳurşundan yapılan üstübeçden ḳarışdursalar āteş yanığından olan çıbanları (15) oñılda sürme taşı göz siñirlerine ḳuvvet virür ve gözden yaramaz nesneleri def' (16) ider ammā onunla sürmelenmege mu'tād olmayan kimesne ibtidā'en gözine çekdükte içine nesne (17) düşmüş gibi göze elem vire gözlerde olan ḥarāreti söyündüre ve yaşlıkların ḳurıdur (18) eger bir miḳdār misk ḳatsalar ḳocalıḳdan gözleri za'if olan kimesnelerüñ (19) gözlerine ḳuvvet vire eger andan fetile idüp götürünseler ḳan akmasına nef' idüp tuta (20) eger ba' zı yağlar ile ezüp

bedene sürseler kehleleri kıra eger taze kanlu yaralara ekseler (21) oñılda ammā siyāh nişānı kıla kemüklere yakın olan yirlerde ve zeker üzerinde olan çıbanları (22) kırıdır gāh olur bu taşu yaqarlar leṭāfeti ziyāde olup te'siri ve bedene girüp ṭalması (23) kavī olur ṭarīḳ-i iḥrāk bu taşu içyağıyla yoğurup qor üzerine qorlar tā yanup (24) ṭutuşur ba' deḥü āteşden alup erkek toğurmuş 'avrat südiyle veyāḥūd bāliḡ olmadıḳ (25) oḡlancıklar südi ile veyāḥūd asker şarāb ile söyündürürler ba' zilar hemān şöyle (26) āteşe koyup üzerine körük ile üfleyüp yandıḳda āteşden qaldırur gāh olur kılımyāy (27) yıḳadukları gibi bunı daḥı yıḳarlar ma'lūm ola bu taşda zehirlülük vardur içerüden (28) yimekle isti'māli cā'iz degüldür zīrā ba' zı ṭabīblerden naql olunur ki bürüdeti ve yübüseti (29) derece-yi rābi' adadur gāh olur ba' zı muşlıḥ³⁹ āḫir devālar ile isti'māl olınsa zarar itmeye

[Derkenar 022b]

atḳopmuḡı 'arabīde 'aren dirler at ve deve ve şıḡır dizleri ve ayakları ṭırnaqları yanlarında kemük gibi ḳatı bitmiş nesnelerdür ki ma'lūmdur bu nesneler bu ḥayvānların ṭırnaqları ḳuvvetindedür **ṭabī'atı** ve fi'li anuñ gibidür lakin bunların yübüsetleri ziyādedür eger andan döḡüp sirke ile nısf dirhem miḳdārın içseler rütübet sebebi ile olan şara' marazını gidere eger gül şuyı ile içseler cemī'an zehirler ve zehirlü cānavarlar şoḳduḳlarına nef' idüp şifā ola eger ḥummā'-yı rub'ı olana anuñla tütsü itseler sıtmayı gidere mücerrebdür

arşlan ayası 'arabīde keffü'z-ḡab'ı sin ile keffü's-sebu'ı dirler ḡab' sırtlan ve sebu' arşlan ve yırtıcı cānavar dimekdür pes bu ḥayvānlar ayası dimekdür murād bir nebātdur ki yaprakları

kerfes yaprağı gibi degirmi ve küçük yapracıḳlardur yir üzerine düşünür büyü ve üsti puslıdur baldırı kerfes baldırları gibi bir arşun ve daḥı ziyāde uzar ince budaḳlar üzerinde altun şarısı gibi şarı çiçeḡi olur bir kökten çıkar birbiri üzerine biñişmiş ve yapışık ṭamarlu köki vardur ḥırbāk ki topalaḳdurlar anuñ köki gibidür yaş yirlerde cilā idicidür bu nebāt yaralarda ve çıbanlarda çürük fāsıd etleri yiyüp sağ et bitürür tecrube olunmuşdur ve yaraların pāk ider ve sigilleri giderür

³⁹ Metinde "muşlıḥ" şeklinde yazılmış olup doğrusu "muşlıḥ" şeklindedir.

[023a]

(1) ammā şahîhi budur ki terk olına (2) **erik** ‘arapçada iccâş (3) ağacı ve yimişi ma‘rûfdur yabanîsi dağı olur anuñ ağacı ve yaprağı ve yimişi küçük (4) olur ve dâ‘imā ekşi olup tatlu olmaga yaklaşmaz türkide gögem didükleri budur (5) erigün bostânîsi birkaç dürlüdür birisi siyâh ve iri ve kıızıldur biri dağı (6) şarudur miqdârda aşağıdır bir sınıfı dağı ufağ ve şarudur tã‘ife-yi ‘acem (7) aluca ya‘nî erücek dirler bu sınıfuñ bürüdeti ziyâdedür leţâfeti dağı ziyade- (8) dür birisi dağı beyâzdir ve bu dağı şaru kısmındandır aña şâhlüc ya‘nî erik sultânı (9) dirler lisân-ı fârisî üzre kıızıl iccâşdur tabî‘atı ziyâde şovuk ve ekşi bir sınıf (10) vardır şafrâyı söyündürür sâ‘ir hıltları inceltmekde temirhindî makamına kâ‘im (11) olur bu sınıfa âlû güşte dirler kurmuş olıcağ renginden ancak siyâh ve gök (12) ve kıızıl kalur erik diyü ıtlâk olınsa murâd siyâhı olur diyâr-ı mağribden endülüsde (13) ‘uyünü‘l-bakar ya‘nî şıgır gözleri dirler erigün eyüsi oldur ki iri ve irişmiş (14) ve tamâm kemâlin bulup azacuk kâbız olup tatlu olup ve etlü olup kabuğı ince (15) olup kums nâm vilâyetden gelmiş ola erik şol vilâyetler ki ‘arzî yigirmi dört (16) dereceden az ola ol vilâyetlerde olmaz **tabî‘at** derece-yi ülä evvelinde bârid ve derece-yi (17) şâniye evvelinde raţbdur ammâ hām ve ekşi olanı derece-yi şâniye ortasında bârid ve âhîrinde (18) raţbdur yaprağı bârid [ü] yâbisdür bir miqdâ[r] kâbızdur bürüdeti derece-yi ülädadır eger (19) pişmiş ile mazmaza itseler dildüklere ve boğaza hıltlar inüp akmasını tutar (20) eger çiçeğin çigneseler yaramaz hıltları eridüp kopara eger issiden ağrısı olan (21) başa yakı itseler nef‘ eyleye aluca didüklerinüñ bir dürlüsü dağı vardır gılânda (22) aña mırakeş ya‘nî şafrâyı katl idici dirler âzerbaycanda dağı çokdur bu sınıf (23) yeşildür ve degirmidür şüretde hām gibidür ammâ ziyâde lezîzdür tatluluğa mâ‘ildür (24) azacuk ekşidür bu sınıf az bulunur iccâş az gıdâ virür ve mi‘de‘yi şuvadup (25) ruţûbet virür ve karnı yumuşadur ve ince şafrâyı ishâl ider eger kurı iken (26) yiseler ishâli az ide eger hām iken kurudup yiseler karnı tuta eger kurusından (27) nişf rıtıl miqdârı alup tã mehrâ olınca pişürüp bir rıtıl kaldukda şâf idüp (28) içseler ishâl eyleye eger ‘asel veyâhüd sükker ile tatlu itseler ishâl itmesi (29) kavî ola huşuşen ki üzerine yimegi eglendürseler ziyâde ide eger şu içinde ışlayup

[Derkenar 023a]

atmaca kuşu ve **hecizî kuşu** ve **seksek kuşu** da zükuc dirler tavşancıl kuşu kadar büyük olur yırtıcı kuşların cümlesinden bü[yü]krekdür eti çirkîn râyihaludur ziyâde issidür

etin yimek anadan toğma olan yürek za'ifliğine ve şoñradan maraž sebebi ile olan yürek oynamasına şifâdur eger ödini sürmelere kıtsalar göz kıararmasına ve göz tamarları kan ile toлмақdan olan perdelenmesine nef' ider eger tersi ile yüzde olan leke ve noktalara sürseler pāk idüp gidere

incibār ıslāh ve itmām ma'nāsına olan cebr lafzından müştakķ isimdür incibār ağacına beñzer bir nebâtdur ekşeriyyā böğürtlen diken

yanında ve altında biter yaprağı yonca yaprağına beñzer üzerinde tuz gibi pusları vardır yonca budaқlarından kalıñca ve ince budaқları olur kıızıla mā'ildür ve süstdür âdem boyı ve dağı ziyâde uzar böğürtlen dikenine şarmaşur ve tolaşup biter kıızıl çiçeğı vardır çiçekden şoñra küçük tamarcıkları olup içinde tohumı vardır köki ağaç gibidür yir içine girü rengi siyaha mā'il kıızıldur tabi' at bu nebât cemî'an eczâsıyla kabz ider yelişikligi dağı vardır köki taze iken kabın şoyup dögseler içinden çıkan şıkındusı tut gibi kıızıl olur bu nebâtdan ekşeriya isti' māl olınan şıkındusıdır ba' dehü kökinüñ kurı kabıdır ikisinüñ dağı miqdār

[023b]

(1) içseler şafrâdan olan kuşmayı kese ve gönül dönmesin sâkin idüp eger köklerin veyâhüd (2) yaprağın şu ile pişürüp gargara itse diş etlerin pek idüp dildükler şişmesin (3) men' ide ekşi erik şuyın öksürüğü olan kimesne sirke yirine isti' māl (4) itse cā'izdür erigün hâşşesi sükker ile isti' māl idicek issi sıtmalara nef' dür (5) ve şusuzlığı ve harâreti ve giçigi ve gicikden olan araқlamağı def' ider eger müşelleş ile (6) pişürüp içseler karnı tuta ammā erik mizâcları şovuk olanlara yaramazdur ekl itseler (7) üzerine mā-yı 'asel veyâhüd kavî şarâb içeler huşuşen mi'desi za'if olan (8) kimesnelere ziyâde lâzımdur ammā mizâcları nefsinde issi olanlar ıslâha muhtâc degüldür illâ (9) meger ki mi'desi za'if ola bu taқdırce bir miqdār cülencin 'aķık sükkeri ya'nî eski (10) gülbeşeker yiyeler ammā kocalar gerek taze ve gerek kırısın yiseler üzerine bir miqdār (11) şakız veyâhüd günlük yiyeler dimişler ki başa zarar ider 'unnâb ıslâh ider (12) ve erik zâmķında olan harâret zâmķ-ı 'arabide olan harâretten ziyâdedür ve yübüseti (13) azraқdur şu yollarında olan taşları ufaқlar eger sirke ile ezüp alışdırup (14) oğlancıklarda olan temregüye sürseler gidere ve eger sürme gibi çekseler gözi (15) keskin eyleye eger bir miqdārın öksürüğü olan kimesnenüñ öksürüğe sebeb olan (16) hıltı ince olup ğalîz olması lâzım olıcaқ

erikden ağzına alup eriyeni (17) yutsa nef' eyleye ve eger oğlancıklar bedenlerinde zāhir olan ufağ harāretler üzerine (18) sirke ile ursa ve sürseler nef' eyleye (19) erguvān ercivāndan ta'rib olmuş fārisiden ma'rūf ağaçdur vilāyet-i fārsdan (20) ısfahān ve meyyāfārikinde çok bulunur görünüşü güzel ziyāde kızıl çiçegi vardır (21) rāyihası yokdur lezzetinde tatlılık vardır tā'ife-yi 'acem şarāb meclislerinde anuñla nükül (22) iderler ya'nī meze iderler ve dirler ki ferağ virüp hūnların gökçek ider **erguvān** (23) ağacı gevşekdür tiz kırılır **tabī'atı** i'tidāl üzre gibidür lākin azacuk harārete mā'ildür (24) ammā ağacının kabuğı ve köki issidür ve ıssıdıcıdur 'avratlar ağacın yakup kömürinden (25) kaşlarına ā'lā rāstik ider kökinüñ kabuğundan iki dirhem miqdārın şu ile (26) kaynadup içseler āsānlığıla kuşdurur ve tā'ife-yi 'arab her nesne ki koyu kızıl ola (27) aña ercivānī dirler (28) **ispanak** ma'rūf sebzedür bostānisi oldığı gibi yabanisi dahı olur yabanisinüñ (29) yaprağı bostānisinden küçürekdür ve kertleri çokdur şulara yakın ve yaş ve nemlü

[Derkenar 023b]

şerbeti bir mişkaldür gāh oldur 'uşāresini şeker ile ve müselles ile pişirüp şarāb iderler böyle olıcağ içmesi hōş olur bu devānuñ cümle hāşşası çok kan akmağdan bedende her ne yirden olursa olsun meşelā öykenden kan tükürmek ve göğüste olan perdelerden kan gelmekden dahı bağırsaklardan ve cigerden kan gelmekden ve kanı akar bu bevāsir çıbanlarından dahı tamarlar ağızları açılmağıla kan gelmekden nef' itmekde dahı eskiden olan ihtilāfı keser ihtilāf-ı mi' de bürüdet ve ruṭūbet sebebi ile za'if olup yenilen ta'ām hażm olmamağıla kāhī tiz ve gāhī giç ve gāhī bir uğurdan

ve gāh pāre pāre inmege dirler ve bağırsakları kavī ider ve karnı tutar ammā şol mertebede tutmaz ki kabz idüp incitmek lāzım gele ve öykende olan çıbanları eyü ider eger şāhibi arıklayup erimege başlasa hālāş ider çıban gerek yeñi olsun ve gerek eski olsun ve kan işmegi def' ider eskiden dahı olursa kusmağı keser dahı veşye ve razza ve feteğ 'azle ve hetke nef' ider veşy[e] kemik başı yirinden ırğalanmağı dirler razza kemige katı nesne tokınmağdan yaralanup andan olan eleme dirler feseğ azle qaraca et ne vechile olursa olsun ayrılmağı dirler hetek göğüsde ve gayrı yirde olan

[024a]

(1) yirlerde biter tabī'atı derece-yi ūlā āhirinde bārid [ü] raṭb gayrı sebzeler gibi karnı şişirmez (2) göğüse ve göğüsde olan irilige eyüdür karnı yumuşadıcıdur ekşer

bedenlere muvāfıkdur (3) balğamluluğı azdur cilā idici kuvveti vardur ve şafrāyı koparur mi‘de şorvasından (4) bir miqdār nefret ider zīrā bir miqdār keskūnlığı ve mi‘de kıcıklaması vardur pes (5) evvelā şu ile kaynadup haşlayup şuyın döküp ba‘dehü pişürüp yiyeler böyle (6) olıcağ arkadaşan olan ağırlara nef‘ ider ve eger yağıla çerblü itseler (7) göğüsde issiden olan cemī‘ an marazlara meşelā şişlere ve öksürük ve irilenmek ve (8) gıdā yakup acıtmak gibi bu maqūle marazlara nef‘ eyleye ve sıtmalulara eyü gıdā olur ve eger (9) çig iken yiseler boğazda ve dılcüklerde olan yangını sākin eyleye ve eger bakla (10) ile yiseler nezlelere nef‘ eyleye ve huşuşen mūsul ve bağdād halkına ziyāde nef‘ (11) ider zīrā mizācları harāret üzredür ve eger bādem yağı ile pişürseler öksürüklü (12) ve issiden olan sıtmaya nef‘ eyleye mizācları şovuk olanlarda sū-yı haızmdan (13) olan zararını miri didükleri ma‘rūf katık ve dārçin ve fülful def‘ ider (14) **üstübeç** ma‘rūfdur üstübeç diyü ıtlāk olındukda murād kurşundan itdükleri (15) olur gāh olur bir güne alcuya dağı üstübeç diriler ve işfahān ve anuñ nahiyelerinden (16) bir güne beyāz toprak getürürler ve oğlancıklar anuñla yazarlar ve esbābdan yağlu (17) nişānları anuñla koparırlar bu maqūle toprağa dağı üstübeç dirler ammā bu maqamda murād (18) degüldür illā kurşundan olan üstübeçdür lafz-ı isfidāc fārisi isfidā- (19) dan ta‘rīb olınmışdur ya‘nī aq şu dimekdür kurşunu yakmağıla ve yakmaksuz dağı (20) çıkarılır tabi‘ atı derece-yi şāniyede bārid [ü] yābisdür yübüseti ziyādedür **şan‘at** (21) üstübeç ziyāde keskin sirkeyi bir tağar içine koyalar ve üzerine seyrek haşīrdan (22) bir pāre koyalar ve haşīr üzerine beyāz kurşun ki kalay didükleridür andan kerpīc (23) veyāhūd tahta gibi idüp koyalar ve yumuşak ve şık nesne ile muhkem örteler ki aşı (24) buhār taşra çıkamaya niçe gün tura sirke buhārından kurşun eriyüp haşīrdan (25) geçüp sirke içine dökildükden sonra sirkeden çıkaralar ve āhir kab içine koyup (26) güneşde kurudalar kurıyıcak öğüdüp elekden geçüreler evvel öğüdüldüp elekden (27) geçirilen sonra olandan yikdūr gözler ‘ilācında isti‘ māl olınan oldur ve sonra (28) olan merhemlerde isti‘ māl olunur ba‘zılar dağı sirkeden çıkarmayup sirkesi ile

[Derkenar 24a]

olan perdeler yırtılmasına dirler eger içseler ve yakı itseler şınmış olan kemigi yapışdırır eger yaprağın veyāhūd kökin veya kurumış şıkındusun yara üzerine ekseler kanın kesüp bitişdire tāzesi dağı böyledür

[024b]

(1) çürük çürük idüp kurudur üstübeç itmek zamānlarınıñ eyüsi yaz eyyāmıdır (2) ol zamānlarda olan kuvvetlü ve pāk olur göz devāları içün yunmadan isti‘ māl (3) olunmaz yumağıla sirkeden olan keskünlik gider gāh olur kurşunu yavaş āteş (4) ile yakarlar üstübeç olur bu maķulesi yunmadan isti‘ māl olunmaz bu maķulesinde (5) şovudıcı ve südde idici ve tamarlar ağızların pek idici kuvvet olur ve ziyāde ve yaramaz (6) etleri āsān kıparur ve eger et bitürici merhemlere kıtsa yaraları ve kıbanları (7) oñıldur ve hayvānların gözlerinde ağırlardan şöñra hāşıl olan beyāzı kıparur (8) giderür ve eger benefşe yağı ile āteş yakduğı yire sürseler nef‘ ider ve oñılduķda (9) yanmış olan yir beyāz kıalmağa māni‘ olur ve eger sirke ile ezüp elin üzerine sürseler (10) huşuşen gül yağı ile olursa baş ağırsına nef‘ eyleye ve eger anuñla issi ve (11) yař olan řiře yaķı itseler nef‘ eyleye ve eger birķaķ kere anı yuyup ve gül şuyı (12) içürüp issi güneşde kurudup göze sürme gibi çekseler issiden olan göz (13) ağırsına ve şişine nef‘ eyleye ve eger ‘avrat südi veyāhūd yumurda ağı ince ezüp (14) ağırsı olan göze tamlatsalar nef‘ eyleye ve eger dilkü üzümü şuyı veyāhūd aña beñzer (15) ba‘zī rādi‘āt ya‘nī māddeyi cezb itmeyüp yirinde turgurıcı olan nesne ile ezseler (16) issi řu ve āteş yakduğına ve řafrādan olan řiře ve kıbana nef‘ eyleye ve sā‘ir issi (17) şişlere daķı nef‘ ide üstübeç zehirdür bürüdeti ve yübüseti sebebi ile kıatl itmez belki (18) südde itmekle ve kendüde āhir hāşşe ile kıatl ider içmesinden evvelā ağırlık ki mi‘de (19) aşağısında tıyılır ol ‘arız olur ve iřtiħā-yı ta‘ām sāķıķ olur ba‘dehü öksürük (20) ve inçķırıķ ve dil kıurumaķ ‘arız olur ve damaķda şovukluk tıyılır ve dili ve diři (21) etleri ağıardur ve düziye degüldürler ve haste olup kehle olur ba‘dehü a‘zāsı gevşer (22) ve biħōd olup boğaz ağırsı ve řiři ‘arız olup vefāt ider beşdür miķdārı bu (23) aħvāli ider ‘ilāc budur ki evvelā issi itmek içinden ve kıabı şoyılmış sīsām-ı müşelleş (24) ile vireler ba‘dehü incir ve ebegümeci ile bişürülmış mā-yı ‘asel içüreler ve ziyāde muħkem (25) kıuşduralar kezālik aşma çubuğı küli veyāhūd aķhuvān ya‘nī inek papadiyesi veyāhūd (26) āsumānī süsen çiçeğı ile ve şeftālū çekirdeğinin içi ki süsen yağınıñ pişürülmışi (27) ile veyāhūd erik zāmğının şarābıyla veyāhūd kıavaķ ağıacının ruķubeti ya‘nī (28) zāmğı ile issi řu ile kıuşduralar mümkün olduğı kıadar kıuşmaķ ile mi‘de andan (29) pāk ideler bu maķüleler mā-yı ‘asel ile maħmüde südinden ve şāfesyā didükleri nebat

[025a]

(1) ‘uşāresinden içmekle daḥī nef̣ ider ve bunlar ile ḥuḳne itmekle daḥī nef̣ görürler ba‘ dehü kerfes (2) toḥumı ve anison ve rāziyāne ve efsentīn pişürilmişinden içüreler ve ‘asel yidürüp eyü olmağa (3) yüz tutduḳda ḥammāma koyalar üstübeç bedeli kurşun poḥı veyāḥūd yakılmış kur- (4) şundan sirke iledür (5) **arslan** ma‘ rūf yırtıcı ḥayvāndur arslan kuvvetde ve tutmaḳda sâ‘ir yırtıcı (6) ḥayvānlardan ziyādedür ba‘ zısı şaru olur aña beledī dirler ve siyāḥ olana yabanī (7) dirler ve ba‘ zısı beyāz ve siyāḥa mā‘il olur aña cebelī ve türkī dirler bu sınıf büyük (8) olur hind arslanı sâ‘irinden küçük olur ammā ziyade yükrek ve keskin ve şüretde (9) güzel olur şaru ve siyāḥ birbirine karşı mevc mevc alacadur arslanuñ cümlesinde (10) ziyāde ḥarāret ve yübüset vardur dirler ki arslan dā‘imā sıtmaludur arslanuñ iç (11) yağı cimā‘a kuvvet virür boş böğürlere ve göbekden aşağı ve uyluḳlarda yumuşaḳ yirlerde (12) ve uyluḳlara ve ḥāyalara⁴⁰ ve zekere sürseler cimā‘a taḥrīk idüp kuvvet vire ve eger ısrıḡan (13) toḥumunuñ yağı ile ezüp ılışdurup zekere sürseler ziyāde harekete getüre ve eger anuñla (14) yüzde olan lekeye sürseler lekeyi gidere ödi gözleri keskin ider sürme gibi (15) çekmekle ammā arslan eti yaramazdur güç ḥazm olur mizācı issi olan kimesne (16) andan yise sıtmalu ola ammā etin dā‘imā yiyen kimesne bahādır olur arslan ḥāşşe- (17) lerindendür ki ḥā‘iz olanı ‘avratı incitmez timsāḥ didükleri şu ḥayvānı arslan āvāzın (18) işitse geberür ve arslan ḥorūs āvāzından ḳorḳar ḥuşuşen beyāz ve çatal ibiklü (19) ḥorūs āvāzından ziyāde ḳorḳar ve ḥorūsı görse daḥī andan ḳorḳar ve eger bir kimesne (20) bedenini arslan içyağıyla yağlasa cemī‘an yırtıcı ḥayvānlar andan ḳaçalar kezālik (21) ödi ile yağlasa daḥī böyledür eger bir kimesne arslanuñ iki gözleri arasında (22) olan yağ ile yüzini yağlasa ḥalḳ içinde heybetlü ve ḥürmetlü olup yanlarında (23) murādı ḥāşıl ola eger baḡlu olup cimā‘a ḳādir olmayan kimesne erkek arslanuñ (24) ödinden denk miḳdārın refūdān yumurta ile ay henüz yeñi olduḳda içse baḡı çözile (25) ve eger arslan derisinden bir pāre kılları ile alup henüz bāliḡ olmayup şara‘ (26) maraızı olan oḡlanuñ boynına aşāḳosalar eyü ide ve eger kılları ile tütse itse- (27) ler ḥummā-yı yevmiyye didükleri sıtmayı gidere arslan derisi üzerine oturmaḳ bevāsīr (28) didükleri çıbanlara ve niḳrīse nef̣ ider arslanuñ alnı derisini götüren kimesne ḥalḳa (29) şīrīn görinüp ḥürmetlü olur ve eger derisini ve kılları ile tütse itseler yırtıcı

⁴⁰ Metinde “ḥāyelere” şeklinde yazılmış olup “ḥāyalara” şeklinde düzeltilmiştir.

[025b]

(1) cānavarlar kaçalar ve eger derisinden bir pāre esbāb içine қосalar güvelenmeye
(2) ve eger var ise қатl eyleye ve eger bir kimesneye arslan tersinden dirhem miқdārı
(3) şarāb içinde içürseler min-ba‘d şarābı sevmeye (4) **ağaç püsünü** mağribde şibetü’l-
‘acūz⁴¹ ya‘nī қарınuñ aқ saçı dirler bu eczā‘ ağaç (5) қabuқlarına beñzer nesnedür
ağaçlar ve sā‘ir nebātāt üzerinde şarılur eyüsi oldur (6) ki çam ve fıstıқ ağaçlarında
ola ba‘dehü eyüsi ceviz ağacında olandur cevizden murād (7) қоз ağacıdur bu
eczānuñ **tabī‘atı** merārete mā‘ildür bellūt ağacında bulınanuñ ҳarāreti (8) yokdur
қābızdur taḥlīl idicidür eyüsi oldur ki rāyihası ḥōş olup tāze ve (9) beyāz olup çam
veyāḥūd fıstıқ veyāḥūd қоз ağacından ola zīrā bu ağaçlaruñ (10) tabī‘atları ḥārrdur
ol daḥı anlardan ҳarāret kesüp ider yaramazı oldur ki eski (11) olur ve siyāh ola eger
şu ile pişürüp içine otursalar ağırları sākin eyleye (12) mecālsüzlük gidermek içün
itdükleri yağlar edviyesine қatsalar nef‘i ziyāde olup (13) mecālsizligi gidere ve eger
anı şu ile ezüp za‘īf olan yirlere meşelā uyluқ (14) başlarına ve қoltuқlara ve omuz
arasına ve қulaқ tözlerine sürseler қuvvet virüp (15) elemi gidere ve eleme sebeb
olan māddeyi taḥlīl eyleye қuşmayı tutup göñül dönmesini men‘ (16) ider rāyihası
ḥōşluğıla mi‘deye ve қalbe қuvvet virür ve mi‘dede olan yaşluğı (17) giderür bellūt
ağacından olanını şuda yaturup ol şu ile göze çekseler gözde (18) olan ҳarārete ve
қızılığa nef‘ eyleye ve eger şuda pişürüp şuyından içseler nefese (19) feraḥ ü sürür
vire ve eger şu ile döğüp issi olan yirlere sürseler ol yirleri (20) şovuda güzel
rāyihalara daḥı andan қatalar māddesi gibi olup geyesilere bulaşmaga (21) māni‘ olur
ve eger şuda ıslayup şuyından қābız şarāb ile içseler mi‘deye (22) қuvvet virmesi
ziyāde ola ve şişmeleri gidere ve oğlancıqları ziyāde uyuda (23) cigerde olan rūḥ-ı
ḥayvāniye қuvvet virüp rūḥı ziyāde қavī ider ve ḥıfz ider (24) rūḥdan murād қavī-yi
bedendür ki nefs-i nāṭıқа ki laṭife-i ilāhiyye ve rūḥ oldur anuñ (25) ḥademesidür ve
yürek oynamasını giderür ve raḥimde olan süddeleri açar ve andan (26) içmekle ve
üzerine sürmekle za‘īf olan cigere қuvvet virür ve eger ‘avrat pişürilmişi (27) içine
otursa raḥim ağırlarına nef‘ idüp ḥayzı āsānılığıla yüride ve mecālsüzlüğü (28) gidere
ve andan içmekle bi’l-ḥāşşa қavuқda olan taşları ufaқlar ve ince idüp (29) ekmek ile
қoltuқ қоқusını giderür ve eger sirke ile ezüp талақа sürseler nef‘ eyleye

⁴¹ Metinde “acūr” şeklinde yazılmış olup, doğrusu “acūz” şeklindedir.

[026a]

(1) ve göze çekmekle göze kuvvet virür mi‘deye takviyet için miqdār-ı şerbeti bir dirhemden (2) üç dirheme dekdür bedeli veznince kardamānādur (3) **erişte** muhkem yoğurulmuş olan hamīrden itdükleri erişte ve tutmaç işleridür ki ma‘lūmdur (4) ince ve uzun olana fārisīde ve türkīde erişte⁴² dirler ve degirmi ve dört köşeli (5) olana tutmaç dirler ta‘rīb idüp tutmaç dirler **ṭabī‘atları** hārr ü yābisdür ve raṭbdur (6) yalnız şu ile pişmiş olan eger mi‘de qabūl itmeyüp tizcek seyrelüp çıkarsa (7) giç hazm olup mi‘dede çok eglenür eyüsi oldur ki māyelü hamīrden olup tuzı (8) bellüce ola gāh olur eyle pişürürler etinden yimeyüp yalnız andan yiseler güzel (9) ğızā virüp hafif ola ve hazmı daḥı tizce ola ammā ile yinürse giç hazm olur (10) lākin ğızāsı qavī olur gāh olur süd ve keş ile iderler ve ekşiler qatarlar hōş (11) olup yimesinden nefṣ mā‘il olur ammā keş ile olanuñ hazmı cümleden geçrekdür (12) ba‘dehü qābız nesneler ile olanuñ hazmı güçdür bu maqūleler mi‘deleri qavī ve issi (13) olanlara muvāfiqdur ıslāhı şarmusaq ve fūlful ve tatlu bādem yağı iledür yalnız bādem (14) yağı veyāhūd sādesi öksürüğe ve öykenden qan tükürmeğe ve göğüs iriligine (15) nefṣ ider huşušen semiz otı ile pişmiş olursa ziyāde nefṣ ider seyrelmesi sebebi (16) ile qarnı yumuşadur mi‘deleri ruṭūbetlü ve bedenleri şovuk olan kimesneler üzerine (17) müşelleş içmek ve zencebīl murabbāsından yimek cā‘izdür (18) **iblis tırnağı** ‘arapça ezfārū‘t-tayyib ya‘nī hōş qoqulu tırnaqlar dimekdür sümüklü böcekler (19) qabuğına ve tırnağına beñzer nesnedür qabuqlu olan hayvānlardan birinüñ qabuğıdur vilāyet-i (20) hindde tırur olan şularda sünbül-i hindī bitdüğü yirlerde bulunur deryā meveleri (21) daḥı insānı kenārlara birağur şular çekildükden soñra cem‘ idüp sā‘ir vilāyetlere götürürler (22) birkaç dürlüdür birisi kızıl ve içi çukurdur ve rāyihası hōşdur aña qaraşıyye-yi hindi (23) dirler birisi qulzümīdür ki baḥr-i qulzümünden getirürler bu sınıf iri ve beyāz ve yağlı olur (24) bunun rāyihası azdur buña teğallebiyye dirler bir sınıf daḥı vardur ki bundan küçürek (25) ve evvelkiden büyücek ve siyāh olur aña fārisī ve bābilī dirler eyüsi evvel zıkr olındur (26) ‘anberden miskden ve ğayrıdan olan kıymetlü qoqulara girür andan ğayrıları qaralar (27) ve ‘avāmmü’n-nās için itdükleri qoqulara girür cümlesi āteş üzerine qonduqda (28) içinde qunduz ḥāyası⁴³ rāyihası gibi rāyiha çıkar ṭabī‘atı

⁴² Metinde “rişte” şeklinde yazılmış olup “erişte” şeklinde düzeltilmiştir.

⁴³ Metinde “ḥāyesi” şeklinde yazılmış olup “ḥāyası” şeklinde düzeltilmiştir.

derece-yi şāniyede hārr ü yābis (29) yübüseti ziyadecedür azacuk kâbızlığı dahı vardur anuñla tütisi itmekle şar‘ ve raħm

[026b]

(1) boğulmak marazına nef‘ ider zar‘ a içmekle dahı nef‘ ider ve ħarnı yumuşadur ve ġalīz ħılıtları (2) eridür inceldür mi‘ de ve ruṭubet sebebi ile olan yürek oynamasın ve ciger (3) ağırlarına ve şovuk olan ruṭubetler ile tolu olan raħimlere nef‘ ider miḳdār-ı şerbeti (4) üç dirhem miḳdāra dekdür iki dirhem miḳdār bögreklerde toñmış ħanı çıkarur (5) anuñla tütisi itmek nezlelere nef‘ ider anuñ tütisi sekte ve uşşı ġitmiş ve mesrū‘ (6) olan kimesneleri uyandurur ‘ avrat raħmini anuñla tütisülese rāyahasını ħōş idüp (7) ruṭubetini ħuruda eger nice zamān itseler ba‘ zī ħılıtlar südde itmekle tütülmüş olan (8) ħayzı yüride (9) **eftīmūn** sevdāyı ishāl ider ma‘ rūf devādur çiçeği ve yaprakları ve butı güyegü otına (10) beñzer şümnüşī bir nebātuñ çiçegidür farkları budur ki eftīmūnuñ çiçeginde kılları gibi (11) ħavirekleri vardur eftīmūn tağlarda ve derelerde ve ġarb ve şimāl taraflarında olan (12) deryā cezirelerinde biter **ṭabī‘atı** derece-yi şālīşede hārr ü yābisdür yübüseti azdur hāşā (13) didükleri devādan bunuñ kuvveti ziyādedür eyüsi oldur ki cezire-yi iḳrītışden getirilüp (14) rengi kızıl ve rāyahası keskin ola ve toħumı bitmeyince çiçeği düşmiş olmaya ve içinde (15) yaprak ve ağaç ve sā’ir nesne ħarışığı olmaya ammā zamānede getürdükleri ħarışıkdur (16) şāfi bulunmaz köki yirde çok тұrur ba‘ deħü eyüsi ħudüs-i şerīfden getürdükleridür (17) ba‘ zılar dimişler ħudüs-i şerīfden getürdükleri ħaḳīkatde eftīmūn degöldür belki sa‘ ter (18) üzerinde bir nesnedür eftīmūn gibi te’şiri vardur lākin za‘ if üzere ider yaz eyyāmında (19) toħumı ile ve bahār eyyāmı soñlarında çiçeği ile düşürürler eger dört mişḳāl miḳdārın ‘ asel (20) ve tuz ve azacuk sirke ile içseler balġamı ve sevdāyı ishāl eyleye ve şişmeleri indürüp (21) taḥlīl eyleye sevdāyı ziyāde muḥkem ħoparup ishāl ider ammā şafrāvī olanlara eftīmūndan (22) içürmeyeler zīrā anlaruñ ṭabī‘atların ħahr idüp ıztırāb ve tāsa virür ġāh olur (23) bayıldur anlara ıslāḫı benefsine ve kitre iledür eftīmūn ħocalara eyüdür mālīḫūlyā didükleri (24) sevdevī marazı giderür ħuşuşen mişli eftīmūn ile ziyāde nef‘ ider ve eger dānelerinden (25) on dirhem miḳdārı alup bir seyrek bez içine koyup rıtıldan iki pāy miḳdārı issi (26) şarāb içine koyup yıldızlara ħarşu açık yirde bir gice тұrup yarındası bezi şarāb (27) içine şoħup benefşe ve ġül şarābından on iki dirhem ħatup ve tatlu bādem yaġından bir (28) ħaç

ıamlı ıamladıı şabâhdan aç karnına ılıdıı içseler mâlihûlyâ marazına nef' idüp (29)
vâfid sevdâ hılıların ishâl idüp zarar ve za' f vermeye mücerrebdür tohumın isti' māl

[027a]

(1) murād itdüklerinde ziyâde ince dögüp irice dögeler ıslâhı bâdem yağı iledür ki (2)
katup güneşde tırup ıssıdalar veyâhūd eftimûnı pişürüp pişmişe bıragalar (3) yalıñuz
eftimûndan miqdâr şerbet iki dirhemdür ammâ ğayrı müşilâtıla dirheme dekdür (4)
eger eftimûndan altı dirhem on dirheme dek miqdârın müselleş içinde azacuk pişürüp
(5) içseler imtilâdan olan teşennüce nef' ider teşennüc siñirler girüsine çekilmege
dirler (6) ve eger peynir şuyı ile içseler yanmış şafrâyı çıkara huşuşen sereţân-ı
mütekarrihi olanlara (7) ziyâde nef' ider sereţân-ı mütekarrih diyü şafrâ yanup
sevdâyâ döndükden sonra ol sevdâdan (8) olan çıbandur ki iriñlü olup deşilmiş ola
eger kırı üzüm ile yavaş âteşde (9) pişürseler dâ'imâ şarâb içmekden olan
mâlihûlyâyâ nef' ide peynir şuyı ile dağı nef' (10) ider ve eger pişerken benefşe ve
buyan kökinden kâtsalar nef' i ziyâde ola ve eger kalbe (11) ferağ virür nesneler
meşelâ oğul otı ve şıgır dili didükleri nebâtı kâtsalar nef' i ziyade (12) ola
pişürdüklerinde çok kaynatmayup hemân bir kere kaynayıcak ocağdan indürüp (13)
issi lifle ıslanup tıra ba' dehü isti' māl ideler şara' a nef' ider ve iri soğulcânları (14)
çıkırar dögilmiş lāzım olduğda ziyâde içe dökmeşler eftimûn bulunmayıcak (15)
sevdâyı ishâl itmekde bedeli kendü ağırı miqdârı türbüd ve vezni miqdârının (16) üç
pâydan bir pây miqdârı hâşâ didükleri nebâtdur ba' zilar dimişler bedeli hâşâdan (17)
bir buçuk vezni miqdârıdır ve dimişler ki öykene zarar ider kitre ıslâh ider (18)
afyon ma' rûfdur siyâh haşhâş südidür maşırık ve mağrib taraflarında bu mağûle (19)
haşhâş bitdüğü ma' lûm degüldür illâ mışırda ve şa' idde huşuşen vilâyet-i şa' idden
(20) üsyût nâm nâhiyede çok biter afyon çıkarması birkaç vechile olur evveli (21)
budur ki kabakuşluk zamânında ki giceden nebâtât üzerine yağın çi gitmiş ola (22) ol
zamânda haşhâşuñ çevresin bıçak ile derince yaralar dâ' ire idelere şol (23) vechile ki
haşhâş dilinmeye ba' dehü ol dâ' ireden aşağıya varınca bıçak ile toğrusına (24)
dörteler şol vechile ki dürtülen yirler arasında bir miqdâr beyâz yir kılup (25)
dürtülen yirler içinden akan koyu şuyı parmaklar ile silüp incü kabuğı içine (26)
cem' ideler ba' dehü tıra bir gün ve bir giceden ziyâde tırmaya tekrâr zâhir olanı
(27) alup cem' iderler mermerden şılâyâ ya' nî ezecek taş üzerine koyup ve yap (28)

yap ezüp ba' dehü çürük ideler afyon budur ba' zilar haşhaş taze iken kabın (29) ve yaprağın alup ve şu katup mengene ve gayrı ile şıkup südin çıkarurlar ba' dehü

[027b]

(1) çürük idüp bu maķülesinüñ kuvveti azdur ba' zilar dahı cümlesin döğüp ve şu ile (2) kaynadup ve şıkup koyulanıncaya dek pişürürler ve çürük çürük iderler bu maķulesi (3) cümleden za' if ve yaramazdur ve haşhaşuñ zamķından olan afyonuñ eyüsi oldur ki (4) şıkca ve ağırca olup rāyihası fi'l-hāl ādemi uyuda ve lezzeti acı olup issi şuya (5) koyıcaķ kolay eriyeye ve düz ola ve beyāz ola ve üsti dānelenmiş putrak olmaya (6) ve güneşe koyıcaķ eriyeye ve āteşe yakın olıcaķ tutuşup yalıñı ola ve yalıñı siyāh (7) olmayup açık ola ve söyündüricek rāyihası kavī ola ba' zilar afyona şiyāf-ı (8) māmīşā katup afyondur diyü hile iderler bu maķulesi şunuñla ma' lüm olur ki ağza (9) alındıkda za' ferān rāyihası ile bir miķdār şaruluķ zāhir olur şiyāf-ı māmīşā za' ferān (10) ve gayrı ba' zī edviyeden gözler içün iderler bir terkībdür ba' zilar yaban marulını (11) şıkup afyona katup şāfi afyondur diyü hile iderler bu maķülenüñ rāyihası za' if (12) olur ba' zilar zamğ katup hile ider bu maķülenüñ rengi şāfi ve rāyihası ve keyfiyyeti (13) za' if olur ba' zıları içyağı katup hile iderler bu maķülesüz yakılup söndüricek (14) rāyihasıyla ma' lüm olur **ṭabī' at** afyonuñ ṭabī' atı derece-yi rābi' ada bārid ve (15) derece-yi şālişe āħirinde yābisdür nişf denk miķdārı ağırlar sākin idüp (16) eyüdür ve eskiden olan öksürüğe ki nef' ider eger gül yağıyla karışdurup başa sürseler (17) ağırsını sākin eyleye eger bādem yağı ve za' ferān ve mürr-i mekkī ile bir miķdār ezüp (18) ağırsı olan kulağa tamlatsalar nef' ide ve ağırsını sākin eyleye eger pişmiş yumurta (19) şarusı ve za' ferān ile karışdurup şafrādan olan harārete ve kızıl şişe (20) sürseler nef' eyleye eger 'avrat südiyle ve za' ferān ile karışdurup niķrīs üzerine (21) sürseler ağırsını sākin eyleye eger fetile idüp götürünseler uyuda ba' zı eṭibbā (22) afyonu şākısı ile āteşe koyup kızarınca pişürüp isti' māl iderler böyle olıcaķ (23) zarar az olur ve issi olan göz ağırsını teskīn içün isti' māl iderler ve eger (24) çibanlar ve yaralar üzerine kosalır kuruda ve ishāl tutar iki denk miķdārından (25) ziyāde içmeyeler ıslāhı fūlfül ve darcīn iledür içmesi ya' nī isti' māl fehmi ve (26) hażmı ibṭāl ider ya' nī yimegi siñdürmez ve aħmak ider cünd-i bīdester bu maķüle zararın (27) def' ider eger afyonu sirke ile ezüp hımāruñ burnına sürseler gözleri yaşarup (28) çağırmağa başlar iki dirhem miķdārı mu' tād

olmayup yimemiş kimesneyi katl ider (29) ‘alāmeti budur ki evvelā ta‘ām iştiḥāsı gidüp uyḡusu gelmiş olan kimesnenüñ gibi

[028a]

(1) başı ağrılanur elleri ve ayakları şovuk olur ve gözleri kararur ve biḥōd olur ba‘zī
(2) kimesneler uyḡusuzlık ‘arız olur ve bedenın kaşısa afyon rāyihāsı zāhir olur (3)
ağzından daḡı zāhir olur ve nefesi taralur ve nabız küçük olur ba‘zilarınüñ gözleri (4)
çöker ve dili bağlanur ve tırnakları ve elleri ve ayakları gögerür ve kararur ve şovuk-
(5) durlar ve tamarları bozılır ba‘dehü fevt olur ‘ilācı ısıcaḡ yağ ile ve şarāb ile (6)
kusdurmaḡ ve keskin ḡuḡne idüp ve sikencebīne tuz ḡatup içmekdür ve ısıdılmış (7)
gül yağıyla ‘asel ve efsentīn ile vāfir müselleḡ ve dārcīn ve kaynanmış sirke ve
fütenc (8) şuyı ile kızıl büre veyāḡūd gül şuyı veyāḡūd deryā şuyı ile içüre ve daḡı
(9) sedef toḡumından fülful ile ve şarāb ile içeler ve sikencebīne fülful ve cünd-i
bīdestere (10) ḡatup içeler ve şarāb içinde fütenci pişürüp içe ve daḡı issi ve keskin
ve yakıcı (11) ve aksırdıcı edviyye ḡoḡlatmaḡıla uyanduralar meşelā aḡu ḡunduzı ve
ḡayrı gibi (12) āḡirü’l-emr ḡammāma ḡoyalar ve bedenini ḡiciki nāfi‘ olan nesneler
ile ḡarāreti ve ruḡūbeti (13) cem‘ idüp ḡaḡılmasına nāfi‘ olan edviyye ile kemād
ideler ya‘nī issi issi üzerine (14) ḡoyalar meşelā tāze otları pişürüp şıḡup issi iken
bedenine uralar ba‘dehü ḡammāma (15) varup bir miḡdār ifāḡat ḡāşıl olduḡdan soñra
yaḡlu şorva ve vāfir eski şarāb (16) içüreler afyonunḡ bedeli üç kendü ḡadar aḡ
bezrinc veyāḡūd iki miḡdārıdur (17) ba‘zilar dimişler bedeli lüffāḡ toḡumından
veyāḡūd ḡabuḡından veyāḡūd kökinünḡ (18) ‘uşāresinden kendü miḡdārıdur ba‘zilar
dimişler bedeli kendü miḡdārınca aḡ turbı (19) ve liḡyetü’t-teys didükleri nebāt
‘uşāresinden nışf miḡdārıdur ve ḡan tıtmakda (20) bedeli ḡabāşır ve ḡīn-i maḡtūm ve
kehrübā ve kāfurdur (21) **emlec** ma‘rūfdur vilāyet-i hindde bir ağacınḡ yimişidür
yimişi içinde çekirdeḡi (22) vardur iki ḡarafı süridür ve çekirdeḡi üzerinde ḡabı alınca
çekirdeḡi üç pāre yarılır (23) isti‘ māl olınan ḡabıdur acı ve kekredür **ḡabī‘atı** derece-
yi ūlā āḡirinde bārid ve derece-yi (24) şāniyede yābisdür ḡāḡ olur ki ḡiḡ süd içinde
ışlayup ḡabızlıḡı bir miḡdār (25) gider böyle olana şīr-i emlec dirler emlec ḡabızdur
içseler veyāḡūd şu içinde (26) ışlayup ol şu ile saçları yusalar veyāḡūd döḡüp saçlara
ekseler (27) veyāḡūd emlecden itdükleri yağ ile saçları yağlasalar kıllara ḡuvvet
virüp (28) diplerin muḡkem eyleye emlec yaḡı budur ki emleci ışlayup ba‘dehü

şîrûğan veyāhūd (29) zeyt içinde şol mertebe kaynadalar ki şuyı gidere eger emleci içseler mi‘ deye

[028b]

(1) ve maḳ‘ada kuvvet vire kezālik yimişi içinde otursalar oturaḳ yirini muḥkem eyleye mi‘ de’yi ve maḳ‘adı (2) dibāḡat ider ve ḳabẓ ider tā’ife-yi hind yanlarında emlec mu‘teber devādur hıltılar fāsîd olmadan (3) ve müteḡayyir olmadan ve sevdā ḡālib olmadan men‘ ider ve sevdāyı bedenden iḥrāc ider ve kuvvetlere ḳarışmasın (4) ve dimāḡa çıkmasın men‘ ider ve ishālî ḳaṭ‘ ider ḳarnı tutar saḳ ḳarartmaḳ için (5) eczāya giderür emlec murabbāsı ḳarnı yumuşadur ve eskiden olan bevāsîre nef‘ ider ve ta‘āma (6) iştihā virür şusuzluğu keser sevdāyı ve yaramaz hıltıları men‘ itmek yürege keskünlik ve zeyreklik (7) virür cimā‘a taḥrîk ider ve ḳuşmaḡı ve tükürmegi men‘ ider ḳan ḥarāretin söyündürür emlec (8) murabbāsı helilec-i kâbilî murabbāsından za‘ifrekdür emlec murabbāsın isti‘ māl eyleyen kimesnenüñ saçı (9) ve şaḳalı giç ağardur çok ḳan gelmesin men‘ ider içerde olan a‘ za’ pek ider yimesi (10) ve göze iktihāl itmesi göze kuvvet virür bârid mizāc olan kimesne yürege kuvvet için isti‘ māl (11) itmek murād eyledikde lâıḳ budur ki ‘asel ile veyāhūd dārçîn veyāhūd şarāb ile isti‘ māl (12) eyleye ki bürüdeti gidüp muvāfiḳ ola talaḳa zararlan ‘asel def‘ ider mi‘ dede olan (13) yaşluğu kurıdur huşūşen bir miḳdār sünbül-i hindî ile olursa öyledür tatlu bādem (14) yaḡı zarardan def‘ ider ve işlāḥ ider mi‘ deye ve baḡırsaḳlara aḥlāt dökilmesin men‘ (15) ider kezālik bevāsîr didükleri çıbanlara hıltılar inmesin men‘ ider yalıñuz isti‘ māl olınsa (16) üç dirhem miḳdārı cā’izdür eger ıslanup şuyı ile ḥınnāyı ḳarışdurup saçları (17) boyasalar siyāḥ idüp kıllar dilberin muḥkem eyleye eger dögüp bādem yaḡıyla ḳarışdurup (18) girü ol miḳdār sükker ile aç ḳarnına ılu şı ile beş dirhem miḳdārın sufûf idüp yiseler (19) göz za‘ifligine nef‘ ide mücerrebdür ve göz ḳararmasın aç ve baḡırsaḳ şıkılup seyreldüğine (20) ve bevāsîrler aḳmasına nef‘ ide eger iki dirhem miḳdārın ayva şuyından rub‘ rıtıl miḳdārı (21) ile içseler eskiden olan ishāle mücerrebdür emlec sevdāyı ishāl itmekle ḳabẓ ve şıḳması (22) ile sıvıḳ olan balḡamı daḡı iḥrāc ider eger şîr-i emlec olandan iki dirhem miḳdārın alup (23) ve irice ezüp iki sâ‘at miḳdārı zamān tatlu şı içinde ıslayup ba‘ deḡü şudan (24) çıkarup cüz’î şıḳdıḳdan şoñra bir ḡayrı beze ḳoyup iki üç kere şıḳup ol şoñraki (25) şudan göze tamlatsalar gözde olan beyāzlığı gidere mücerrebdür ba‘ zîlar dimişler emlec (26) kendüsi bu bâbda ol şudan

nef'i ziyâdedür (27) **anison** ma' rûfdur râziyâne-yi rûmî tohumudur eyüsi oldur ki yeñi ve iri ola üzerinde (28) kepegi düşmeye râyihası keskin ve zâhir ola isti' māl olınan ve ıtlāk olındukda (29) murād olınan bu maķûlesidür tabi' atı derece-yi şâniye evvelinde hârr ü yâbisdür idrâr

[029a]

(1) idici ve taḥlîl idicidür ve ḳarın içinde ve sâ'ir bedende olan şişmegi giderür hażmı (2) olmayup ḳalan fazlaları giderür ve balğamdan olan şusuzlığı ḳat' ider ḥuşuşen (3) pişürüp şuyını sükker ile ḳıvâma getirüp şarâb itseler veyâḥûd anisonı döğüp (4) sükker ile ma' cûn itseler ziyâde nef' ider ve ḳarnı tutar ' avrat rahminden balğam (5) gibi ve şu gibi yaşlıklar aḳmasını ḳat' ider eger ' avrat bir dirhem miḳdârın çiynese südi (6) aḳıda ve cimâ' iştiḥâsı ḳalmış iken taḥrîk ider eger yaḳup düten buruna tutsalar (7) şovuk baş ağrısını sâkin eyleye eger döğüp gül yağıyla ḳarışdurup ḳulağa tamlatsalar (8) bir yirden düşmek ile veyâḥûd ḳulağa bir nesne urmağıla ḳulaḳ içinde bir yir (9) yarılsa oñldup eyü ide ve istiskâya ḥuşuşen istiskâ-yı ṭabeliye ziyâde nâfi' dür (10) istiskâ-yı ṭabelî cigerde bürüdet ğâlib olmağıla ğıdâ hażm olmayup veyâḥûd ziyade (11) ḥarâret-i ğarîbe sebebi ile zamân-ı hażm tamâm olmadın yenilen ṭa' am buḥâr olmağıla (12) marîzûñ ḳarnı ṭabl gibi şişmege dirler ve ḳarın içinde olan ḳaraḳarı ya' nî ḳoḳar (13) itmegi giderür eger döğüp elekden geçürüp göze iktiḥâl itseler eskiden olan (14) sebelî gidere sebel diyü gözde olan ṭamarlar ḳan ile ṭolup ḳızarmaḳdan olan (15) perdelenmesine dirler ve ağrısına dirler cigerde ve ṭalaḳda ğalîz ruṭûbetden ' âriż (16) olan süddeleri açar eger ḳavursalar ḳarın ṭutması ziyâde olup nefes yolun (17) içüp nefes almaḳ âsân olup insân râḥat bula yüz ve sâ'ir eṭrâfda olan (18) şişmeleri giderür ḥuşuşen çiyneyüp eglenmeyüp fi'l-ḥâl birbiri ardınca ruṭûbetin (19) ya' nî çiynelemek ile ḥâşıl olan yaşluğı yutsalar ziyâde nef' ide bu ḥuşuşlar (20) için bir dirhem kifâyet ider balğamdan olan sıtmalara nef' ide eger süsen köki ile (21) pişürse gögsi pâk idüp behere nef' ide behere diyü yorılup mecâlsüz olmağıla (22) nefes ṭaralmağa dirler ve eger döğüp senûn itseler ya' nî dişlere ovup sürseler (23) birbiri ardınca böyle itseler ağız ḳoḥusın gidere eger buḥûr idinüp ḳoḳsalar (24) şovukdan olan nezlelere ve şovukdan olan baş ağrılarına nef' ide ammâ bağırsaklara (25) zarar ider zararın rāzâne def' ider (26) **ısrırgan** ' arapça ebḥura ve ḳarış daḫı dirler zîrâ bir ' uzva doḳunsa gicidür ve çimdiler (27) ḳarış çimdilemekdür şümnüşidür çok yirde biter ḥuşuşen gölgelü yirlerde çok biter bir

arşun (28) dağı ziyāde ve eksük uzar kenārları kertilmiş yaprağı vardır üzüm yaprağınıñ (29) küçüğine beñzer ve üzerinde gāyetle ince ve keskin dikencikleri vardır şol mertebe incedür ki

[029b]

(1) güçile görünür cerebü'l-kelb ya' nī köpek uyuzu dağı dirler ısırgan iki dürlüdür biri (2) büyük ve biri küçükdür büyüğüñ büyüklüğü yaprağı ve çiçeği ve tohumına göredür ikisinüñ (3) dağı çiçeği şarudur çiçekden şoñra gāyetle düz ve cilālanmış rengi siyāha mā'il ve (4) bulanık ve yaşırağ tohumı olur 'ilm-i tıbdā encüre ya' nī ısırgan ekilse murād tohumı olur (5) **tabī'atı** derece-yi şāniye āhırinde hārr ü yābisdür yaprağı ziyāde issidür ıssılığı derece-yi (6) şālise evā'iline irişür huşušen şol yaprağı ki siyāhdur taḥlīl itmesi zāhirdür (7) ikisi dağı kızdurıcıdır ıssi ve iriñlü büyük çıbanlar ve şişlerin ve yaralar (8) şişlerin ve kulağ ardında olan şişleri giderür huşušen yaprağını (9) sāde yağla maḥv olıncaya pişürüp yağı itseler ziyāde nef' ide ısırgan tohumında kuvvet-i (10) nāfiḥa ya' nī şişirmesi vardır şişirmesi ve böğrekleri kızdırması ile cimā'a (11) kuvvet virür huşušen tohumından iki dirhem miqdārın üzümde olan 'akīde ile (12) isti'māl itseler ziyāde 'amel ider encüre mülattıfıdır ğalīz olan hıltları azıdup (13) ince ider eger içseler ve incir şarābı ile la'ūk itseler göğüsde ve öykende olan (14) fuḫalātı çıkarur la'ūk oldur ki koyu olup yudalar ziyāde cilā viricidür karnı (15) sürer ve eger tohumını veyāḥūd yaprağını döğüp yenlimiş yaralara ve pişmiş sevdāvi çıbanlara (16) üzerine ekseler kurdā lez' itmeye ya' nī incitmeye eger yaprağın tuz ile kelb ısırmāsından (17) olan yara üzerine yağı itseler eyü ide eger egrilüp bozılan siñir (18) üzerine yağı itseler nef' ide eger yaprağını döğüp burun içine kosalar kan (19) akmasın tuta eger yaprağını döğüp mürr-i mekkī ile karışdurup 'avrat götürünse ḥayız (20) kanın ziyāde yüride içse dağı böyledür ammā getürmesi eslemdür ikisi nısf (21) mişkāl ola ziyāde olmaya eger 'asel ile karışdurup sigillere ve dübeylelere ursalar (22) düşüp taḥlīl eyleye dübeyle bārid olan hıltlardan ḥāşıl olur degirmi büyük şişe (23) dirler eger kīrūtī ile talağa yağı itseler nef' eyleye kīrūtī yağ ve balmumından (24) olur bir merhemdür eger tāze yaprağın yirinden ırğalanup taşra çıkan raḥm üzerine (25) ursalar girü yirine redd ide eger mizācı şovuk olan kimesne tohumını müşelleş ile (26) içse cimā'a ziyāde taḥrīk eyleye ve raḥm ağzını açar eger 'asel ile la'ūk itseler (27) öykende olan şovuk ve ğalīz şişlere ve şevşaya nef' eyleye şevşa diyü (28) göğüs perdelerinde olan şişe ve

çibana dirler çürük eti yidürmek için (29) olan eczāya girür te'sirleri ziyāde olur eger yaprağını ba'zı şedefiyyāt ile

[030a]

(1) pişürseler şorvası karnı yumuşada ve idrār bol eyleye şedefiyyātdan murād meşelā (2) ırmaqlarda olan kerevid ve ğayrıdur eger arpa ile pişürseler gögsi pāk eyleye (3) eger şıkup şuyın çıkarup mazmaza itseler dildük şişmesini indüre eger tohumunuñ (4) kabın giderüp şarāb ile iki dirhem miqdārın içseler i'tidāl üzre ishāl eyleye (5) ve gögsi ve öykeni ğalīz hıltlardan pāk eyleye evlā budur ki içdükden soñra üzerine (6) bir miqdār gül yağı dağı içeler tā işlāh olunup a'zāyı yakmasını men' eyleye eger 'asel (7) ile şiyāf idüp getürseler ishāl eyleye eger sikencebīn ile içseler talağ ve bögreklere (8) ve yanlar ağrılarını fi'l-hāl sākin eyleye eger tohumını döğüp 'asel ile karışdurup (9) ve zekeri ovup üzerine şıvasalar büyük idüp ve muhkem eyleye ve kavuğda taş (10) olmağa başlasa ufağlar giderür eger buyan köki ile pişürüp içseler (11) kavuğa ba'zī keskin hıltlar dökilmeden olan yangını ve acı gidere encüre (12) bögrege ve bağırsaklara ve oturağa bir miqdār zararı vardır zararın zamğ-ı 'arabī (13) ve kitre işlāh ider encüre bulunmasa bedeli kardamānā veyāhūd şarf didükleri (14) devādur (15) **acı bakla** vilāyet-i mışırda olur bir cins bakladur şekli yaşşı ve yumrı dānedür rengi (16) şarulığa ve beyāzluğa mā'ildür ortası çizilmiş gibidür lezzetinde acılık vardır (17) istanbulda yahūdīler çarşularında bulunur bostānisi ve yabānisi olur yabānisi (18) küçürek ve şaru ve acılığı ziyāde olur **tabī'at** bostānisinin tabī'atı derece-yi (19) ūlāda hārr ve derece-yi sāniyede yābisdür yabānisinin hārāreti derece-yi sāniyeye irişür (20) devā tarīkiyle isti'mālī ğidā tarīkiyle isti'mālden evlādur zīrā virdüğü ğidā eyü (21) degüldür yaramazdur acılığı her ne deñlü ziyāde olursa taħlīl itmesi ve cilā itmesi (22) ziyādedür eger döğüp taşradan göbek ve kasık üzerine kosalar veyāhūd şarāb (23) ile itse veya içseler veya 'asel ile yutsalar veya pişürüp şuyın içseler veya unından (24) yiseler karında olan soğulcānı ve kırdları kırup çıkara eger pişürüp şuyın (25) behme ve se'ufeye dökseler nef' eyleye eger uyuzı ve sā'ir çibanları anuñla yusalar (26) nef' eyleye eger ākile veya tağılur maķūlesi çibanlara yakı veya münāsib devālar (27) ile merhem idüp ursalar nef' eyleye eger sedef ve bu birden ol miqdār katsalar ki (28) dadsuz ve ziyāde keskin olmaya bu vechile içseler cigerde ve talağda olan süddeleri

(29) açā eger ‘asel ve mürr-i mekkī ile ‘avrat götürünse karnından oğlanın düşüre ve hayız

[030b]

(1) kanın yüride eger sirke ve ‘asel ile veyāhūd sirke veya şu ile muhaşşal mizāca ve maddenüñ (2) gālizliğine göre unın pişürüp hanāzīr çıbanlarına ve büyük ve katı olan çıbanlara (3) ursalar taḥlīl idüp eyü ide eger unından yakı idüp ‘ırkı’n-nisā didükleri marazı (4) olan kimesnenüñ uyluğı taşrasına ursalar eyü ide türmüsiñ pişmiş ganāngarā (5) didükleri şişe nef’ ider ganāngarānā şol şişe dirler ki çıkduğı yirüñ (6) hiss ve hareketin ya‘nī tuymasın gidermege başlaya türmüs unı pişüre pāk (7) ider ve rengini güzel ider huşušen deryā suyu ile olıcağ ziyāde te’sīr ider (8) ve dökilmeden ve bir nesneye dokunmağdan olan nişānları giderür eger kavut ve şu (9) ile karışdursalar issi şişler ağrısını sākin eyleye ve sirke ile ‘ırkı’n-nisā (10) ve büyük çıbanlar ağrıların sākin ider ve hanāzīr çıbanların taḥlīl ider ve nār-ı fārisi (11) didükleri ufağ kızılıkları giderür eger hāmālāvan-ı esved didükleri nebātuñ (12) kökleriyle pişürüp suyuyla uyuz ve giciklü olan hayvānları huşušen koyunları (13) yusalar eyü ide türmüs nebātınun kökin şu ile pişürüp suyun içseler bol (14) idrār eyleye eger tuzlu şu içinde ıslayup birkaç kere suyun ve tuzın yeniledüp (15) bu vechile acılığı giderilüp kurudup ziyāde ince döğüp sirke ile içse (16) ler ifrātla ya‘nī hadden ziyāde gönül dönmesin sākin eyleye ve ta‘ām iştiḥāsı ki gitmiş (17) ola girü getüre eger acılığı ile yiseler göğüs perdelerin pāk eyleye eger acılığı anuñla (18) giderdükleri şu ile evi ve divārları yusalar olanca sivrisinekleri kırup (19) min-ba‘d ḥāşıl olmasın men‘ eyleye pişmişinüñ suyu içinde oturmak ile ve bedene (20) dökmekile şişmiş ve gevşemiş olan bedene nāfi‘dür eger barası olan kimesne pişmişinden (21) bir rıtl yüz yigirmi dört dirhemdür içse ziyāde nef’ eyleye türmüsi yağlar ile ve miri ve sirke (22) ile pişürüp yiyüp üzerine eskiden olan ḥurmā şarābından içseler veyāhūd (23) tuz ve sa‘ter ya‘nī güyegü otı ile yiseler hażmı āsān olup gıdā vire kezālik tatlu (24) nesne ile yiseler zararın def’ idüp gıdā virdüre eger acılığı ile her gün üç (25) dirhem miqdārı aç karnıla yiseler kuvvet-i başıra ziyāde ve kavī eyleye zīrā buḥārı (26) mi‘deden yukarıya çıkmasını men‘ ider eger pişürüp yalnız şu ile hayvānlarda (27) olan keneleri yusalar gide eger sirke ile pişürseler şovukdan olan şişleri (28) ve yüz şişmelerin taḥlīl eyleye huşušen eger deryā suyu

veyāhūd rimād ya' nī kü! (29) şuyı ile yoęurup ursalar ziyāde nef' eyleye ve sirke ile olıcaę ek yirlerinde

[031a]

(1) eger şovuk ve eger issi ağrıları sakin ider eger bir avuç międärin alup irice döğüp
(2) kabın çıkarup bağırdan kab içine koyup üstine çıkar międärı taze süd koyup (3)
süd tamām gidince pişürüp ba' dehü üzerine ol międär şıgır südinden olmış sade yağ
(4) koyup koyu olıncaya değin pişürüp ve yağı idüp ısıcağ iken bir pāresiyle uyluk
(5) başlarına ursalar şafrāyı ishāl eyleye eger ęarnınıñ yuğaru tarafına ursalar
sevdāyı (6) ishāl eyleye eger uyluklar üzerine ursalar hām ve koyu hıtları ishāl
eyleye (7) eger ziyāde 'amel idüp tutilması murād olunursa yağı kaldırup ol yirleri
şovuk (8) şu ile yuyalar eger döęüp elekden gecürüp unını ve bir międär ęalfūnyā
ya' nī ęamę-ı (9) şanavber ile yoğurup sigillere ve bevāsır ęıbanlarına bezir yağı ile
yağı idüp ursalar (10) giderüp eyü ide acı baęlanuñ yabānisi cemī'an zıkr olınan
ahvālde bostānı- (11) sinden aęvādur ba' zı edviyye ile isti' māl olunursa üç
dirhemden beş dirheme dek (12) isti' māl ideler yalıñuz olursa on iki dirheme dek
cā'izdür acı bağla mi'deye (13) eyü degüldür evlā budur ki ęidā diyü yimeyeler
meger ki acılığın giderüp yiyeler cilā itmekde (14) bedeli baęlā-yı neba'idür (15)
enginar kengerden ęalaıdur 'arapça ęarşefdür kendüsi ve yaprakları dikenlüdür
marula (16) beñzer istanbulda yahūdiler ęarşularında bulunur tã'ife-yi yahūd çok
isti' māl iderler (17) kengerden meşhūr olanı iki dürlüdür birisi bostānlarda biter
lisān-ı 'arabda kengerlerüñ (18) eşnāfına heyşer dirler ba' žilar heyşer diyü ancak
yabānisine dirler bu nebāt taşlu ve şulu (19) yirlerde biter yaprağı marul yaprağından
büyücek ve yaşırağdur kenārları kertilmişdür (20) üzerinde yelimşekliği vardır
yapışup düzdür rengi siyāha mā'ildür parmağ (21) ęalıñluęında düzce iki arşun
międärı uzar baldırı vardır baldırınıñ (22) yuğaru tarafında şarmaşık yaprağına
beñzer ammā andan küçürek ve uzunca yaprakları (23) olur baldırı ucunda almaya
beñzer başı vardır sümük yelimşekli kökleri vardır kızıla (24) mā'ildür kengerüñ
cümlesinüñ **tabī'atı** derece-yi şāniyede hārr ve derece-yi ülāda yābisdür (25) ammā
ruṭubet-i fazliyyesi dağı vardır eger köki taze iken od yanığına ve tolaşup (26)
bozılmış olan siñire yağı itseler eyü ide eger içseler sidüği idrār eyleye (27) ve ęarnı
tutar ve öykende olan ęıbana nef' eyleye ve siñirlü etler uçları buruşmasın (28)
gidere ammā enginaruñ cürmi ęalızdür inmesi güçdür şişirür ve cimā' ı ziyāde ider ve

taḥrīk (29) ider evlā budur ki yidüklerinde issi otlar ve laṭīf idici toḥumlardan daḥı artucaḳ yiyeler

[031b]

(1) ba'zılar enginarı sirkelü idüp ıslāḥ ider ammā cimā'a nāfi' olmaz ba'zılar dimişler (2) mizācları issi olanlara sirkelüsü daḥı cimā'a nāfi'dür eger zeyt yağı ve balmumu ve zamg (3) ile merhemi eridüp kenger şuyı ile üç vuḳıyye miḳdārın içseler cemī'an ḳatı olan şişleri (4) taḥlīl idüp indüre vuḳıyyeden murād on iki dirhemdür eger enginar şuyı ile giciki yayḳasalar (5) gidere eger saçları ve kılları dökilmiş olan yire sürseler kılları bitüre enginar (6) safrāyı ve sevdāyı ziyāde ider enginarı dā'imā yiyenlere lāzımdur ki bedeninde sevdāyı eksiltmekle (7) muḳayyed olalar ba'zılar enginaruñ ṭabī'atı bāriddür dimişler ammā bu söz ḡalaṭdur kengeruñ (8) koyu ruṭūbeti olur aña kenger zamgı dirler türāb-ı ḳayy dimekle ma'rūfdur ba'zılar dimişler (9) ḳuşdurmaḳ için olan zamg ki türābü'l-ḳayy dirler zıkr olınan kengenden degüldür belki (10) kengere beñzer bir nebātdandur ol nebāta 'ukūb dirler ḳusdurıcı oldur ammā kengeruñ (11) ḳuşdurmaḳda za'ifdür ve bu kelām şahīḥdür ammā kengeruñ yabānisi ki ḥarşef diyü ıtlāḳ (12) olınsa murād oldur yūnānce saḳlomes ve maḡribde laşaf dirler anuñ yapraḡınuñ (13) siyāhlığı bostānisi yapraḡından ziyādedür ve andan küçürekdür ve baldırı uzunraḳdur (14) ve yapraḳ ile ṭoludur ve dikenleri daḥı ziyāde keskin ve muḥkemdür ucında enār (15) gibi dikenlü başı vardur ve siyāh ḳalın ve şıḳ köki vardur bu şınıfuñ ṭabī'atı (16) derece-yi şāniye āḫirinde ḥārr ve yābisdür yübüseti azdur köki yaramaz rāyiḥası vardur (17) ve çok işedür eger şarāb ile ḥaşlayup içseler ḳoltuḳ diplerinde ve oyлуḳlar (18) diplerinde olan yaramaz ḳoḳuları gidere ve bu maḳūle yaramaz ḳoḳulara sebeb olan (19) yaramaz ḥılṭları çıkara ve deriyi güzel ve ḥōş eyleye kezālik tāze iken yiseler deriyi (20) güzel eyleye ammā mizācları issi olanlara zarar ider anlara yimesi cā'iz degüldür meger ki (21) sirke ile ḥaşlayalar ve üzerine sikencebinden içeler veyāḥūd sirkelü aş ile yiyeler (22) bu nebāt yılleri taḡıdur ḳavuşuḡı ve bögrekleri kızdurur göḡüsde olan ḡalīz (23) ve koyu ḥılṭları çıkarur bu ḥuşuşlar için semizāt veya tavuḳ ile şu içinde (24) pişürüp yiyeler ve pişürüp şuyı ile başı yusalar kehleleri kıra ve başda (25) olan ḳoḳaḥları gidere ba'zılar dimişler eger çiçeginde olan ufaḳ nesneleri (26) sirke ile ezüp gicige sürseler eyü ide bostānisini şehirlerde ve köylerde süde (27) ve yoḡurda çok ḳatarlar ve dirler ki siñdürür ve kekredür ve kengeruñ cümle eṣnāfi sevdāyı (28) arturur ıslāḥı

yağlar iledür yabānīsinūñ bir dürlüsi dağı vardır diken dimege (29) yarar dikenī çokdur ve üzerinde başı ve nesnesi yokdur ve baldırı yokdur ve biri

[032a]

(1) dağı vardır dikenī yokdur t̄ayife-yi ‘ arab aña havī‘ dirler bu ikisi dağı tahlīl (2) idici ve kuşdurucudur zıkr olınan harşeflere göre degüldür zīrā anlar idrār idici (3) ve karnı tutucılardur ‘ ırāk cāniblerinde biter bir sınıf dağı vardır aña hubzü’s-sebu‘ (4) dirler eger karnı şişmiş olan ‘ avrat ve yaramaz nesneler yimesine iştihāsı olan (5) ‘ avrat bu sınıfdan yise eyü ide mücerrebdür ve dağı bir sınıfı dağı vardır ki tūrābü’l- k̄ayy (6) dirler fārisīde kenger didükleridür ma‘ nāsı kenger zāmğ dimekdür bu (7) devānuñ türkīsi dağı kengerdür t̄a’ife-yi⁴⁴ yehūd pişürüp t̄a‘ām iderler üsti (8) ufağ dikenlū k̄alīñ yapraklıdur bu zāmğ kengerden alınur bir dem‘ adur ya‘ nī koyuca (9) nesnedür ba‘ zīlar dimişler harşefden bir sınıf ki ‘ ukūb dirler bu zāmğ andan (10) alınur t̄arīki budur ki kökini veyāhūd baldırını ezüp çıkaralar gāh olur yimişi (11) irişdükde kendüsi dağı çıkar eyüsi oldur ki pāreleri küçük olup (12) yaldırar ola ve siyāha ve şaruluğa mā’il ola t̄abī‘ atı derece-yi şāniye āhirinde hār (13) ve yābisdür kuşmağı tahrik ider isti‘ māl olınan miqdārı bir dirhemden (14) üç dirheme dekdür evlā budur ki ‘ asel ile karışdurup sıvık idüp yalayup (15) yudalar ve üzerine ısıcağ şu içeler vāfir balgām ve bir miqdār şafrā dağı kuşdurup (16) pāk eyleye evlā budur ki mizācları za‘ if olan kimesneler içmeyeler (17) eger ziyāde kuşdursa bir miqdār topalağ ile ekşi ayva şuyın içürmekle (18) tutalar eger bu zāmğ ile katı şişlere t̄lā itseler tahlīl eyleye (19) **anzarūt** ism-i fārisīdür diyār-ı fārisde biter dikenlū bir ağaç zāmğınūñ ismidür (20) günlüğūñ ufağ taşlarına beñzer ya‘ nī dānesine beñzer rengi kızıla mā’ildür lezzetinde (21) acılık vardır eyüsi oldur ki pāk olup dānesi büyük ve tiz ufaqlana (22) ve rengi şaruya mā’il beyāz ola anzarūt kuvveti şovudıcı toprak gibi nesneden (23) ve nāriyyetden ya‘ nī āteş gibi issi ve ekl idici nesneden terkīb olınmışdur (24) **t̄abī‘ at** harāreti derece-yi şālīşe evā’iline ve yübüseti derece-yi şāniye evā’iline irişür (25) kurudur ve ısırmaz ya‘ nī incitmez et bitürmege ve oñılmağa nāfi‘dür huşuşen (26) cerāhat bürüdetden olursa ziyāde nef’ ider eger dögüp göze ekseler (27) gayrı a‘ zādan akan yaşlıkları keser yaramaz eti yiyüp eyü et bitürmek içün (28) olan merhemlere girür yaralarda çibanlarda olan zararı giderür huşuşen (29) sükker veyāhūd ‘ asel ile ziyāde pāk ider eger yumurta ağıyla veyāhūd ‘ avrat südiyle

⁴⁴ Metinde “t̄ayife-yi” şeklinde yazılmış olup “t̄a’ife-yi” şeklinde düzeltilmiştir.

[032b]

(1) veyāhūd keçi südüyle anzarūtı ezüp ve kurudup ba‘ dehü döğüp remedi olan (2) göze ekseler ziyāde nef‘ eyleye remed gözün ŧabaŧa-yı mülteħimesinde olan issi ŧiŧe (3) dirler muŧlakā göz ağrısına daħı dirler koyu ve yelimŧek olan balgamları kuvvet ile çıkarur (4) münāsib olan maŧbūħ içinde ıŧlayup ve göğüs perdelerine kuvvet virür edviyye (5) ŧatup içeler ve içmek lāzım olduŧda miŧdār-ı ŧerbeti niŧf dirhemden bir dirhem (6) miŧdārıdur ŧamġ-ı ‘ arabī daħı ŧatalar isti‘ mālinden ictināb evlādur zīrā baġırsaŧlara (7) yapıŧup baġırsaġı deler ve göze düşen ŧaddeyi çıkarur huŧūŧen niŧāsta ve (8) beyāz sükker ile gözi ziyāde pāk ider ŧadde göz içine düşüp elem viren (9) nesneye dirler ve bedende ek yirlerinde huŧūŧen uyluŧlardan ve dizlerden ġalīz (10) ve yelimŧek olan balgamları çıkarur sā’ir müshillerden bu bābda bunun ħāŧŧesi (11) ziyādedür bi’l-‘ arz ŧafrā’ çıkarur ya‘ nī balġam çıħmak ile ŧafrāyı daħı çıħarmak (12) lāzım gelür içmesi ħorħuludur zīrā erlerde ve ‘ avratlarda daħı ŧal‘ irāŧ ider (13) ya‘ nī baŧlarının ŧıllarını huŧūŧen öñinden tīz giderür zīrā a‘ zāda iliŧüp (14) südde ider ħattā ŧabda olan delüġi anuñla sedd itseler pekidür kuvveti ziyāde keskindür (15) baŧı ŧıħup ŧıllar māddesi olan ruŧūbeti kurudup bi’z-ŧarūrī ŧal‘ lāzım (16) gelür huŧūŧen ŧocalarda tīz ve yigitlerde bir miŧdār ġiħ ŧal‘ ider yapıŧmaya diyü (17) ıŧlāħı budur ki ceviz yaġıyla veyāhūd cevizün kendüsiyle ezeler ve ŧamġ-ı ‘ arabisüz (18) ŧomayalar ve bādem yaġıyla isti‘ māl eyleyeler anzarūtı yalıñuz isti‘ māl murād (19) olinsa anzarūtdan bir cüz’ on cüz’ bādem yaġı ŧatalar eger ġayrı edviyye ile isti‘ māl (20) olunursa üç kendü ŧadar ŧatalar böyle olıcaħ meŧāyiħe ve mütekehhiline yarar meŧāyiħ (21) cem‘i ŧeyħdür ŧeyħ ol kimesneye dirler ki miŧdār-ı ‘ ömri tamām olmaġa ŧarīb olmuŧ (22) ola ba‘ žīlar elli yaŧına varmuŧ olana ŧeyħ dirler mütekehhil ol kimesnedür ki (23) ŧaŧalına aħ ŧıllar ŧarıŧmuŧ ola anzarūtı ħırva‘ yaġıyla daħı ıŧlāħ ider (24) ħırva kene ağacına ve yimiŧine dirler ıŧlāħ itdüklerinde ħoħ ŧomayup ancaħ (25) ezilmiŧi bir yire cem‘ ider bir miŧdār ŧatalar böyle ıŧlāħ olınmuŧından bir miŧkālden (26) iki dirhem miŧdārı isti‘ māl ideler yalıñuz olıcaħ ammā ġayrı edviye ile (27) olıcaħ bir dirhem ve rub‘ dirhem miŧdāra varınca isti‘ māl ideler anzarūt (28) ile ŧarıŧdurup isti‘ māl itmege yarayan edviyyenün eyüsi sekbīnc ve helīle (29) ve türbūd ve ħıy[ā]r ve [f]ıŧıħ ve muħlū’l-yehūd ve bostānī olan kerfes toħumıdur ve bunlara

[033a]

(1) müşābih olan edviyyedür marāza göre murād olındığı üzre hılt idüp isti‘ māl (2) olına ammā ā‘lā küllī ḥāl zamg-ı ‘arabīsüz isti‘ māl itmeyeler vilāyet-ı mışırda ‘avratlar semizlik (3) için buçuk miqdār isti‘ māl iderler şol vechile ki baṭīḥ-i ‘aydlānī içine koyup (4) yarım gün miqdāra qarīb içinde turup ba‘dehü ḥammāndan çıkup isti‘ māl iderler (5) baṭīḥ-i ‘aydlānī bir cins ufaḥ ve uzunca ve tatlu ve cilā virici ḳavundur şāhib-i (6) kitābdur ki ḳavun şuyında şovutmaḥ ve ziyāde cilā itmek ve ballu yaşlık vardur (7) pes ḳavun ṭabī‘atı böyle olmaḥ anzarūt zararın def‘ ider ve bağırsak içinde (8) ve ğayrı yirde ḳalmasını men‘ ider eger anzarūtı naṭrūn ile döğüp ḥanāzire beñzer (9) çıbanlara ve şişlere tılā itseler taḥlil eyleye eger ‘asel ile fetile idüp (10) tōkilmüş anzarūt içine bulayup içinden iriñ ve ḳan gelen ḳulaḥ içine (11) şoḳsalar birkaç gün içinde eyü ider anzarūtun saḥīḳinden yā döğilmişinden (12) insānı ḳatlı ider ḥuşūşen ṭalk-ı maḥlūl ile saḥḳ olunursa ziyāde te’şir ider (13) ṭalk berrāḳ bir ṭaşdur (14) **uşak** ism-i fārisīdür ta‘rib olup usac ve vüşḳ dirler uşak toĝru biter bir küçük (15) ağaḥ ṭamgıdur⁴⁵ ve bu ağaḥ şol diyārda çok biter ki bürüdeti harāretinden ziyade (16) ola meşelā şām ve diyār-ı rebī‘a gibi **ṭabī‘atı** derece-yi şālīşede ḥārr ve derece-yi ūlāda yābisdür (17) eyüsi oldur ki şāf ve beyāz olup içinde ṭaş ve ağaḥ ve ğayrı nesne (18) ḳarışık olmayup pāreleri büyük ve muḥkem olup rāyiḥası cünd-i bīdester rāyiḥası (19) gibi olup lezzeti acı ola uşakda ziyāde yumuşadıcı ḳuvvet vardur māddelele (20) çeküp getürici ve ıssıdıcıdur yaḳı itmekle mefāşılta olan ḳatılıḳları yumuşadup (21) taḥlil ider ḥuşūşen ‘asel ve zift ile olursa ziyāde nef‘ ider ve eger mişkāl (22) miqdārın sirke ile içseler ṭalaḳı giderüp şifā ola kezālīk ‘asel ile ḳarışdurup (23) ḳoyu iken yutsalar nef‘ eyleye ve eger ḥanāzır didükleri çıbanlara ursalar taḥlil (24) idüp indüre içmesi daḥı ḥanāzire nāfi‘dür ve eger arpa şuyı ile ḳarışdurup (25) içseler rabve marāzına ve toĝrılmayınca güçle nefes almaḥ marāzına ve şara‘ marāzına (26) nef‘ eyleye ve göğüsde olan fāsid yaşlıḳları pāk eyleye ve bevlī idrār eyleye (27) ve eger ziyāde içlerse ḳan işedür ve gözün ṭabaḳa-yı ḳarniyyesi içine batmış (28) olan çıbanlar ki yūnānīde anlara loḳuma dirler ol çıbanları giderüp pāk ider (29) ve göz ḳapaḳlarının ṭaşrasında olan iriligi giderüp yumuşadur ve eger ḳatılıḳları

⁴⁵ Metinde “ṭamgıdur” şeklinde yazılmış olup doğrusu “zamg” şeklindedir.

[033b]

(1) olan ʔalak ve ciger üzerine sirke ile sürseler ʔatılıkları taḥlīl eyleye ve eger (2) sirke ve kızıl büre ve ḥinnā yağıyla ʔarışdurup sürünseler imtilādan olan mecālsizliğe (3) ‘ırķı’n-nisā marāzına nefʿ eyleye ve ʔürük eti giderüp tāze et bitürür ve eger (4) ishāl için olan devālara ʔarışdursa ṭabīʿ ata ve ʔuvvetler yardım itmekle (5) müshil olan devālar zararın defʿ eyleye ve andan içmekle ḡalīz ve ʔoyu olan balḡamı ishāl (6) ider ve daḥı andan içüp ve anuñla ʔarın üzerine yaķı itseler ʔarında olan şarı (7) şuları ishāl ile ʔıķara ve uşakdan ʔıķan şāfi ve beyāz süd ile göze (8) ʔekmekle gözlerde olan yaşlıkları ʔurıdup göz gicigi ve gicişmeyi giderür ve ʔarında (9) ʔabaķ ʔekirdegi didükleri ʔurdırları ʔırup taşra ider ve fāsīd ruṭūbetleri ʔurıdur (10) nışf mişķālden bir mişķāl miḡdāra deḡin bir gice müşelleş içinde yaturup balḡamdan uyuluķ (11) başları ve boş bögreklerde olan aḡrılar için içürürler gerek yalıñuz ve gerek ḡayrı (12) münāsib devā ile içseler ziyāde nefʿ ide ammā miʿ de ve bögreklere zarar ider pes lāzımdur ki (13) azacuķ istiʿ māl ideler miʿ deye olan zararını anison defʿ ider göze ʔekmekle gözde (14) olan beyāzı giderüp cilā ider ve sevdā ve balḡamdan boḡazda olan ḡalīz şişleri (15) ve aḡrıları anuñla ḡarḡara itmekle ve üzerine sürmekle ve işlāḥ idüp ḡazer ile içmekle (16) nefʿ ider ve ʔarında olan oḡlanı eger diri ve eger ölü andan içmekle ve götürünmekle taşra (17) ider ammā getürmekle teʿşiri zaʿ ifdür ve eger sirke ile ḡāyalarda⁴⁶ olan ʔatılıklara sürseler (18) yumuşada ve eger şarāb ile ezüp göz ʔapaḡında arpacık didükleri ʔatılıklara sürseler (19) nefʿ eyleye kezālik sāʿir ʔatılıklara ve ziyāde ʔatılıklara nefʿ ider ve eger şı ile ezüp (20) anuñla ḡarḡara itseler dimāḡdan ʔoķ balḡamlar eridüp taḥlīl eyleye ve andan içmekle uyuşmaķ (21) ve fālic marāzına ve arķa aḡrısına nefʿ idüp yılleri giderür bedeli arı ʔovanlarınuñ kiri (22) ve mişli cāvşir ve seyekīḡdür (23) **inek papadiyesi** ‘arapça uķḡuvān mısırdā kerkās ve maḡribde şecere-yi meryem ve kāfūriyye ve racülüʿd- (24) deccāce dirler maʿ rūf ʔiçekdür zīrā ʔiçegi papadiyesi ʔiçegine beñzer belki anuñ bir nevʿ idür (25) bahār eyyāmında biter yabanīsi ve bostānīsi olur yabanīsi şovuķ ṭaḡlarda ve derelerde biter (26) bostānīsi her ne yirde ekseler biter ḡattā evler üzerinde ve şaķsılar içinde biter ince (27) budaklardur yapraḡı küzbere ve rāziyāne yapraḡına beñzer ʔiçegi aḡdur ve degirmidür ortasında (28) şaruca nesnesi vardur rāyiḡası aḡırdur lezzetinde acılıķ vardur ṭabīʿ atı derece-yi

⁴⁶ Metinde “ḡāyalarda” şeklinde yazılmış olup doğrusu “ḡāyalarda” şeklindedir.

(29) şālīşede hārr ve derece-yi şāniyede yābisdür uqḥuvān diseler ancak çiçeği murād olunur ziyāde

[034a]

(1) ıssıdııcıdur eger kurasın dögüp sikencebîn ile veyāḥūd tuz ile içseler eftīmūn (2) sevdāyı ve balğamı ishāl itdügi bu daḥı ishāl ider eger dögüp ‘asel ile karışdurup (3) yalasalar rabve ya‘nī güçile nefes almaḳdur aña nef‘ ide kezālik incir ile pişürüp (4) yiseler rabve nef‘ ide yalıñuz yaprağı rabve ziyāde nef‘ ider ve bögrekde olan (5) taşı çıkarur eger pişürüp ‘avrat içinde otursa raḥminüñ katılığın gidere (6) eger uqḥuvānuñ cümlesiyle ḥamra didükleri kızıl şişe ve issi şişler intihāsına (7) ya‘nī tamām şişmekde nihāyetin bulduğı zamānda yakı itseler nef‘ ide çiçeği katılıkları (8) taḥlīl ider süddeleri açar eger sikencebîn ile nısf dirhem miḳdārın içseler (9) ta‘ām intihāsın ufaḳlandura ya‘nī bir miḳdār açar ve sidügi yüride eger ‘avrat (10) fetile idüp götürünse ḥayz kanın yüride eger ‘avrat içse karında oğlanın (11) düşüre çok koḳlamak ḥuşūşen ki tāzesin başı ağır ider ve çok uyudup (12) biḥōd ider eger dögüp suyun şıḳup ḥāyalara ve uyluḳlara ve zekere sürseler (13) cimā‘a kuvvet vire eger pişürüp suyu ile koyun yün ıslayup bozılmış siñir (14) üzerine ursalar nef‘ ide koḳlaması kezālik yimesi der getürür iki mişḳālden (15) ziyāde isti‘māl itmeyeler ıslāḥı anison ve sikencebîn ve benefşedür eger koḳhusından (16) baş ağrısı ‘arız olur nīlūfer nef‘ ider uqḥuvān bulunmayıcak bedeli iklīlū‘l-melik (17) ya‘nī beg börki veyāḥūd papadiyedür (18) **elmas** ma‘rūf kıymetlü taşdur birkaç dürlüdür biri hindīdür ki beyāz olur (19) ve ekşer bulınanı bakla ḳadardur hindīsiniñ rengi şāfi nūşādur rengine ḳarībdür (20) bir sınıfı daḥı maḳadonīdür ki beyāzlıḳda hindide[n] aṣaḡadur ammā miḳdārda büyüekdür (21) bir sınıfı daḥı ḥadīdīdür ya‘nī demüre beñzer maḡnisa didükleri taş ki sırçaya ḳatarlar (22) aña beñzer dördincisi ḳıbrısī ki vilāyet-i ḳıbrıs ma‘denlerinde bulunur gümüşe (23) beñzer ve ba‘zı ḥekimler bunu elmas degüldür başḳa āḥir taşdur dirler zīrā elmasa (24) āteş ve demür kār itmez ammā buña egerçi demür kār itmez āteş kār ider bir sınıfı daḥı (25) vardır ki azacuk yeşillige ve bozluga mā‘ıldür cemī‘an eṣnāfinuñ **ṭabī‘atları** (26) ḥadden ziyāde yābisdür ve derece-yi rābi‘ada bāriddür ba‘zılar dimişler ḥārrdur (27) ziyāde cilā idicidür dişleri pāk idüp cilā ider lākin muḥāṭaradur ağızda (28) tutsalar dişleri kırar elmas cemī‘an ma‘deni şoyup ufadur illā ḳurşunu (29) şıyamaz belki ḳurşun anı şıyup ufaḳlar ihtiyārāt-ı bedī‘i nām fārisī

[034b]

(1) müfredât şāhibi zıkr ider ki bu kelām ğayra vāqı' dūr elması şımağ murād olduĝda
(2) örs üzerine kuruşun pāresi koyup ve elması kuruşun üzerine koral (3) ba' deĝü
çekiç ile urup kuruşun anı tutup yabana şıçramaĝa komaş bu ĝalağ andan (4) nāşidūr
mekkāb uçlarına elmas koyup anuñla yāğūt ve sā'ir cevāhir delerler (5) eger
elmasdan nışf dirhem miğdārı yiseler yübüseti veyāğūd iğerüde a' zāyı toğramaĝıla
(6) katl ider 'ilācı budur ki fi'l-hāl kusup ve tāze şağılmış ve issi sığır südi (7) ve
sāde yağ iğüre ba' zılar dimişler eger azacuğ miğdār andan içseler şü yollarında (8)
olan taşları ufağlayup çıkara ba' zılar dimişler içmesi muğāğaradur pes evlā (9) budur
ki azacuğ elmas pāresini buğum didükleri şağız pāresine yapışdırup (10) ve ol şağızı
ince ve düz demür başına yapışduralar demüri yağlar ile yağlayalar (11) ve zekerden
iğerü tā taş oldıĝı yire yitişdüreler ammā bu dağı güç ve muğāğara- (12) dur zīrā ba' zı
siñir veyāğūd tamar ve āğir nesneye uğrayup yırtmak iğtimāldür (13) oğul otı fāriside
bādrençbüye dirler ma' nāsı ütrüciyyü'r-rāyiğā ya' nī ağaç kavunu (14) rāyiğālu
dimekdür bağla-yı ütrüciyye dağı dirler bal arusı bu nebātı sever anuñçün içine (15)
yuva ider ve çiğegin otlar anuñçündür ki lisān-ı yünānide malinuğandur ya' nī arı balı
(16) dimekdür eski zamānda tabibler müferriğü'l-kalb dirlerdi zīrā kalbe ferağ
virmek (17) ĝāşşā-yı lāzimesidür ĝekim cālīnūs bu nebātı zıkr itmedi **tabi' atı** derece-
yi şāniye (18) evāsıtında ĝārr ve yābisdür isti' māli vağtinuñ eyüsi ve yaprağınuñ
eyüliğı bağār (19) zamānidur eger yaprağını çiyneşler ağızdan şarāb rāyiğāşın
giderür bu bābda sa' ter ki (20) güyegü otı didükleridür ve benefşe kökinden ve sedef
didükleri nebātdan ve kök (21) süsen kökinden te'şiri ziyādedür eger yaprağını
döğüp şarāb ile beş dirhemden (22) on dirheme varınca miğdār içseler kuduz
ğalamağdan ve ' akreb ve ruteylā şoğ- (23) masından nef' ider kezālik ol yir üzerine
yağı itseler veyāğūd pişürüp üzerine (24) kosalar nef' eyleye eger pişürüp içine
otursa ĝayzı yürütmege yaraya eger mağmaza (25) itse dişler fāsīd olmasın gidere
eger yaprağını nağrūn ile içseler bağırsaklarda (26) olan çibana ve yaraya nef' eyleye
bu ĝuşuşlar iğün nışf dirhem nağrūn ve (27) ya oğul otından üç dirhem içeler nağrūn
kızıl büre-yi ermenī didükleri tuz ĝibi nesne- (28) dūr eger bir kimse fuğur ya' nī
zehirlü mantar yiyüp iğtināğ ya' nī boğaz ağırsı ' arız (29) olsa nağrūndan bir mişğāl
ile oğul otından üç mişğāl iğüreler nef' idüp

[035a]

(1) ihtināķı gidere ve bağırsaklar ağrısı nef' eyleye eger yaprağını döğüp 'asel ile la'ūk (2) itseler toğrılmayınca nefes almaga kâdir olmayan kimesneye küllî nef' eyleye eger tuz ile (3) hanāzîr üzerine yakı itseler taħlîl eyleye ve çibanları ve yaraları pāk eyleye (4) eger mefāşıl ya'nî ek yirlerine yakı itseler ağrısın sākin eyleye qalbe kuvvet virmesi (5) kendü kuvveti ile ve hāşşıyyeti iledür ve qalbden sevdāyı gidermek iledür ve qalbe (6) takviyet için tāzesinden yigirmi dirheme varınca ve kurusından on dirheme varınca (7) ve şuyından daħı on dirheme varınca isti' māl olunur çignemesi ağız rāyihasını güzel (8) ider ve çirkin rāyihasın giderür eger şuyı ile sevdādan olan uyuza tılā itseler (9) nef' eyleye yimesi ve koqlaması dimāğda olan süddeleri açar ve ta'āmı hażm (10) itdürür ve inçkırık ve za'iflikden olan ğaşıye nef' ider ğaşıy uş gitmege dirler (11) ecele⁴⁷ yimesi şovuk ve yaşluğı olan mi'deye nef' ider ve ğalîz olan ta'āmı laţif (12) ider ya'nî siñdürür ve kekredür ve yürek za'if olmakdan ve uyumağı giderüp uyhu (13) getürür ve sevdā ve ğayrı hılt sebebi ile olan hafakānı giderür eger şuyı ile nemle (14) ve nār-ı fārisi üzerine tılā itseler gidere nemle diyü ziyāde keskin ve yakıcı şafrādan (15) hāşıl olur çibanlara dirler çok dürlü olur nār-ı fārisi sevdā ile qarışmış (16) ve yanmış şafrādan olur kabardur ki bedende zāhir olduğı gibi keskünliginden deriyi (17) yaqar ve buruşdurur eger tohumından nışf mişķāl miķdārın sefūf idüp yiseler (18) sıtmadan olan deri örtmesin ve ditremesin gidere kezālik mu'tedil hāmmām içinde (19) şuyı ile tılā idinseler veyāhūd kurusını pişürüp pişmiş ile tılā itseler (20) nef' eyleye ammā kurusı üç kısmuñ za'ifrağıdur yimesi dimāğı kavî ider ve ağır (21) başmağı men' ider ve mi'de ağzını kavî ider ve cigere kuvvet virür oğul otı bulunmasa (22) bedeli ağırınca ibrişimdür ve vezni miķdārınuñ üç pāydan iki pāyı ā'lā yeşil ağaç (23) kavunu kabıdur ancak ba'zîlar dimişler ki oğul otı isti' mālî uyluk başlarına zarar (24) ider kündür ya'nî günlük işlāh ider ba'zîlar dimişler zamğ-ı 'arabî işlāh ider oğul (25) otı hāşşasındandır eger tamām nebātın çiçeği ile ve tohumı ile ve cemî' eczāsiyla kurudup (26) bir bez içine koyup ibrişim ile bağlayup cebinde getürseler getüren kişi halka (27) şirîn ve heybetlü görine dimişler (28) **ılğun yimişi** mısıır ehli becem bağdād ve başra halkı yanlarında 'azbe dirler tabî' atı derece-yi (29) şāniyede bārid ve derece-yi şālîşede yābisdür eger şu veyāhūd gül şuyı içinde ıslatsalar

⁴⁷ Metinde "ecele" şeklinde yazılmış olup "acele" şeklinde düzeltilmiştir.

[035^b]

(1) ol ū göze nāfi^ʿ olup gözden mādeleri men^ʿ ide ve gözi keskin eyleye ve göz kapaklarına (2) kuvvet virüp yaramaz mādeleri qabūl itmesine māni^ʿ ola eger vuḳiyye miqdārın iki rıtıl ū (3) içinde tā bir rıtıl miqdārı qalınca pişürseler veyāḥūt issi ū içinde bir gün ve bir gece (4) ıslatsalar ve ol ūyı sükker ile içseler şarulıḡa ve yaraḡāna ya^ʿ nī beden qararup (5) fāsīd olmasına nef^ʿ eyleye ruteylā ki zehirlü büyük örümcekdür anuñ şoḡmasına ziyade (6) nef^ʿ ider eger küçük oḡlana ve emred olan oḡlana ıslanmışından içürseler (7) mi^ʿ delerinde fāsīd olan ruṭūbetlerin qıṣdurmaḡıla çıkara döḡilmişi ile yayḡansalar (8) veyāḥūt içseler baş uyuzı ve giciki gidere reng-i rūy güzel ider ve tāzeligin (9) ve rūşenliḡın ziyāde ider ḡāḥ olur semizlik için isti^ʿ māl iderler semirdüp eti (10) ziyāde ider ve tāze ider ve güzel idüp mi^ʿ deden fāsīd olan ruṭūbetleri giderüp (11) pāk ider ve mi^ʿ deyi qavī ider ḡāḥ olur sükker ile andan şarāb iderler ol şarāb ṡalaqları (12) olanlara bir vechile nef^ʿ ider ki aña beñzer nesne olmaya ve ol maḡūle şarāb baḡırsaqlar (13) aḡrısını sākin ider ‘azbenüñ kendüsini içmek qan tükürmege ve cemī^ʿ an aḡar maḡulesi (14) olan marazlara nef^ʿ ider kezālik yaḡı itmekle nef^ʿ ider eger beş dirhem miqdārın üç dirhem (15) cüllenār ile iki def^ʿ ada içseler eskiden safrā ve ruṭūbet sebebi ile olan (16) eski ishāli tıtuḡ kese eger āteşde qavurup ve ṡin-i ekl didükleri balcıḡı ki beyān (17) olınmışdur andan qatsalar fi’l-ḡāl qat^ʿ ide kezālik ayva üzerinde olan tüyi ziyade (18) nef^ʿ ide eger çiyeneseler veyāḥūd pişmişi ile maḡmaḡa itseler dişler yinmesine nef^ʿ (19) ide ve dişleri muḡkem eyleye eger içseler raḡim içine eṡrāfdan gelüp cem^ʿ olan ruṭūbetleri (20) qurıdup men^ʿ eyleye eger ‘avratlar götürünseler raḡmi qurıda sirke ve ū ile pişürüp (21) ṡalaḡa anuñla yaḡı iderler dirler ki başa zarar ider duḡu didükleri devā ıslāḡ (22) ider miqdār-ı şerbeti döḡilmişinden iki dirhemden dört [dir]heme dek miqdārın şovux (23) ū veyāḥūt gül şarābı ile içeler ‘azbe bulunmasa bedeli māzevā veyāḥūd mişli (24) enār içidür (25) **ebūcehil qarpuzı** ma^ʿ rūfdur yılanḡıç qavunı gibidür ziyāde acıdur ḡanḡal diyü iṡlāḡ (26) olunsa murād yimişi olur zīrā ‘arabāde ḡanḡal diyü bu qarpuzı dirler ḡanḡal ki yeşil ola (27) veyāḥūd nebātından ancaḡ bir dāne bitmiş ola ziyāde yaramazdur ḡanḡal iki dürlüdür (28) birisi erkegidür aḡır olup içi līf gibi olup şaru olur bu daḡı yaramazdur (29) isti^ʿ māl olınmaz birisi daḡı dişidür ki ḡafif ve üsti düz ve içi beyāz olur

[036^a]

(1) eyüsi oldur ki üsti şaru olup ve kendüsi hafif olup içerüsi şaruya (2) mā'il beyāz olup çekirdegi içinde oynayup kımıldar ola isti'māl için döğüp (3) ezdüklerinde ziyāde ince itmeye zīrā a'zāya yapışup talaması vardır yalınızundan (4) miqdār-ı şerbeti üç kīrātdan altı kīrāta dek ve eger içen çıkarup taşrada (5) tursa kuvveti za'if olur evlā budur ki hāl üzre tırup lāzım olduğda (6) çıkarup isti'māl eyleyeler **tabī'atı** derece-yi rābi'a evvelinde hārr ve derece-yi şāniye (7) āhırinde yābisdür evlā budur ki yıl āhırinde süheyl-i yemenī didükleri kevkeb toğdukdan (8) soñra ve yimişi şararup kūrumağa başladuğda düşürüp cem'ideler ve isti'māl (9) itmeyeler illā anı ki pāk olup üsti ve içi çirklü ve keçe gibi olmaya ya'nī liflü olmaya (10) eger içinden dört uyulusāt ki on iki kīrātdur 'asel ve yağmur şuyı ile (11) olan şerbet ile içseler balgamı ishāl eyleye eger naṭrūn ve pişmiş 'asel ile karışdurup (12) habb idüp isti'māl itseler karnı ishāl eyleye ve nāfi' ola ve eskiden olan (13) şovuk marāzları gidere ammā bu miqdār çokdur evlā budur ki nısf dirhemden (14) tecāvüz itmeyeler anı dahı işlāh idüp içeler miqdār-ı şerbeti eḳallı bir kīrātdur eger (15) hanzaldan bir dāne alup ve kūrıdup ve döğüp hūkneye giren devālara katsalar (16) 'ırkı'n-nisā ve fālic ve balgamdan ve yilden olan kulanca nef' eyleye ve gāh gāh kan ve bağırsak (17) sıyrındıların çıkara evlā budur ki bu vechile katmayalar belki dögmeyüp hemān şöyle (18) veyāhūd dögmeyüp ancak dört dirhem miqdārın veyāhūd döğüp ancak iki dirhem (19) miqdārın katalar eger 'avrat hanzal içinde fetile idüp götürünse karnında (20) oğlanı katl idüp çıkara eger dānesin delüp için çıkarup ve içine (21) sirke koyup üstün balçık ile şıvayup āteşe koyup sirkeyi ısıtsalar ve mażmaza (22) itseler diş ağrılarına muvāfık olup nef' eyleye eger içine 'asel şuyı koyup (23) pişürüp şāf idüp içseler ḡalīz olan hıltları ishāl eyleye eger andan fetile (24) idüp götürünse ishāl eyleye eger yimişi yeşil iken 'ırkı'n-nisā ve ağrısı olan (25) uyluk başlarına anuñla ursalar ağrıların ve elemelerin gidere eger hanzal isti'mālinden (26) kan gelmek olursa siñirlü olan a'zādan olur harīk ve maḥmūde gibi a'zādan (27) getürmez yaş ve baş perdesi didükleri ince deride olan marāzlara ve şara' ve şaḳīka (28) ki başıñ bir cānibinde olan ağrıdur ve bütün başda olan ağrıya ve fālic ve laḳve (29) marāzları ki eski ola ve dahı göze ve göğüse inen ḡalīz nezlelere ve dahı toğrılmayınca nefes

[036^b]

(1) almağa kâdir olmayana ve güçle nefes alanlara ve eskiden olan öksürüğe ve ‘arķu- (2) ’n-nisā ve uyluk başı ve bögrekler ve kavuk ağrılarına ‘azīm hāşşesi vardur ya‘ nī bu (3) zıkr olınan marāzlara nāfi‘dür eger şuyından birin içine kosalar gözlerde olan (4) bir kan marāzın gidere ammā hanzal mi‘deye ve başa yaramazdur evlā budur ki katı (5) şovuklarda içmeyeler zīrā bağırsak ağrısı peydā ider ve guşşalandurur belki gāhī ‘amel (6) itmez kavī issi zamānlarda dağı içmeye zīrā mi‘deye ve oturağa zararı tīzdür belki (7) tamarlar ağızların açup kan getüre eti hıltları ğalīz ve kavī olan bedenlere ve ğalīz (8) şular içüp ğalīz ğidālar yiyenlere ve süd ve peynir yiyenlere andan eyü devā olmaz (9) içmesi murād olındukda ıslāh idüp içeler ıslāhı budur ki mişli zamğ-ı ‘arabī veyāhūd (10) kitre ve muķlū’l-yehūd veyāhūd nişāsta yalıñuz veyāhūd āhir edviyye ile karışdurup (11) ıslāh idüp içeler böyle ıslāh olunmuş olıcaķ miķdār-ı şerbeti evvelā zıkr olındığı (12) kadedur evlā budur ki ince dögmeyeler zīrā bağırsak ağrısı ve kesmek ve bağırsak sıyrılmak (13) marāzların peydā idüp bağırsaklara zarar ider ıslāhı zıkr olınan nesneler iledür (14) zamğ ‘amelin za‘īf ider kitre dağı aña yardım ider hıltları bedenüñ deriñ ve (15) ırak yirlerinden çeküp getirür evlā budur ki huķne idinmek isteseler aşlā (16) dögmeyüp ve ezmeyüp hemān şöyle katalar eger hanzal yeşil iken anuñla cūzzām olan (17) kimesnenüñ ayaklarınınuñ altın nice kerre muhkem ovsalar eyü idüp marāzın ziyāde itmeye (18) turgura bu vechile turgurması tecribe olunmuşdur eger bir dāne hanzalı delüp içinden (19) çekirdeklerin giderüp zamğ yağıyla tıldurup ve delügi hamīr veyāhūd balçık ile (20) pek idüp āteş üzerine koyup bir miķdār kaynadup ol yağıla saçları yağlasalar (21) siyāh idüp tiz ağarmasına māni‘ ola tã’ife-yi ‘arab acılığın giderüp yirler şol (22) vechile ki tuzlu şu içinde vāfir zamān ışlayup muhkem yuvralar ba‘dehü ezüp (23) süd ve hūrmā ve un ile pişürüp yirler bedenlerine şıhhat virür ve ba‘zıları pişürmeyüp (24) şöyle acılığı ile yirler anları ishāl ider ve kuşdurur belki baş çigrenmesin (25) peydā ider hanzaldan yeşil olanı ve şol ki nebātında yalıñuz bir dāne bitmiş ola ve (26) kabuğı ve çekirdegi bunların her kanķısı olursa ince döğüp yiseler veya içinden (27) çok yiseler katl ider veyāhūd ziyāde ishāl ve bağırsak ağrısı ve elem ve hıltları (28) kesüp toğramaķ ider henüz bitüp tāze olan yaprağından nişāsta ile yakı (29) idüp şişlere ursalar şişleri indürüp gidere ve kan akmasın diñdüre

[037^a]

(1) eger yaprağın sâ'ir tâze otlar gibi pişürüp şuyından içseler kendüsinden yiseler
(2) ṭabī'î ishāl eyleye budaqları dağı böyledür yaprağını isti'māl itmek murād
idenlere evlā (3) budur ki tamām yimişi irişdükde yaprakların düşürüp gölgede şol
mikdār kurudalar (4) ki ašlā yaşluğı kalmaya ba' dehü nişāsta ve zamğ-ı 'arabî ile
ışlāh eyleye böyle olıcağ (5) acı sevdâyı çıkarmağıla eyü devā olur huşūşen anison ve
eftīmūn ve hind tuzı (6) veya hamîr için olan tuz ve şabır şakṭurı ve ayāric faykara
didükleri ma'rūf (7) habblar ile isti'māl olunursa ziyāde 'amel ve te'sîr eyleye
sevdâyı ishāl itmekde andan (8) nāfi' devā olmaz ammā iki dirhemden ziyādeye
tecāvüz olunmaya böyle olıcağ mālîhūlyā (9) ve şara' ve vesvās ve dā'ü's-şa' leb ve
dā'ü'l-hayye ve cüzẓām maraẓlarına ki defa' ātile beyān (10) olunmuşdur ve her birine
tecirbe olunmuşdur gāh olur kuşdurup nef' ider ve cüzẓāmı turgurup (11) ziyāde
olmasını kıomaz yaprağının iki üç yıla dek kuvveti tırur ve tohumı ya'nî (12) içi
çıkarılmayup içinde tursa çok yıl tırur kuvveti bozılmaz hanẓal kökinüñ (13) pişmişi
istiskāsı olanlara yılan ve 'akreb şokan kimesnelere ve āteş yanığı (14) olan
kimesnelere eger içmesiyle ve eger issi iken üzerine dökmekile nef' ider 'akreb (15)
şokmasına 'azîm devādur bucuğ dirhem mikdārından bir mişkāl mikdārı 'akreb
şokduğı (16) fi'l-hāl sākin ider huşūşen erkek olanının köki ziyāde nāfi' dūr eger
hanẓalı (17) zeyt yağı içinde pişürseler ağrısı olan kulağ içine eyü tamladacağ nāfi'
(18) devā ola eger dişler üzerine sürüp şıvasalar dişleri çıkarmağa āsān (19) ola eger
hanẓal kabuğın yakup ağrısı olan oturağ üzerine ekseler eyü ide (20) eger hanẓalı şu
ile pişürüp şuyı ile ovşalar püreleri kıatl idüp (21) tekrār püre olmasın men' eyleye
kıatl idecek mikdārın yāhūd kıatl idici nesnesin (22) içenlere 'ilāc budur ki şovuk şu
içinde oturmağıla ishālın kıaṭ' ide (23) ve yaş idici ve şovuducı ve kuvvet virici ve
nefsine hōşluk virici nesneler (24) vireler harbağ-ı esved içen kimesneye itdükleri
'ilāc gibi 'ilāc ideler ishāl (25) itmekde bedeli kene tohumı didükleri çekirdek gibi
tohumdur (26) **eyreli otı** fāriside serḥas didükleri şām-ı şerifde şurud dimekle
ma'rūfdur (27) şāmda ve diyār-ı 'acemden geylān ve gayrı yirlerde çok olur bu
nebātuñ sâ'ir nebāt (28) gibi baldırı ve yimişi ve çiçeği yokdur ancak bir dāne çubuk
ki uzunluğı arşun (29) kıadar dağı eksük olur anuñ üzerinde kertik kertik dağınığ
yaprağı vardur

[037^b]

(1) yir yüzine yakın uzayup gitmiş köki vardır kökinün vāfir uzun ve siyāh budakları
(2) var **tabī‘atı** derece-yi sâniyede hârr ve derece-yi ūlāda yābisdür eyrelti iki
dürlüdür biri (3) erkekdür ki zıkr olındı ve biri dahı dişidür ol dahı erkek olanı
gibidür ammā anuñ (4) çubuğı olup üzerinde yaprağı ola öyle degüldür belki vāfir
budaklıdur üzerinde yuğa- (5) rusına bitmiş yaprakları vardır bunuñ kökleri dahı
uzunrakdur eyüsi oldur (6) ki büyük olup ağır ola ve siyāha mā’il ola cilā idici
süddeleri açıcıdur (7) eger ‘asel ile qarışdurup koyu iken yutsalar kabağ çekirdegi
didükleri kırdları (8) ve eger şarāb ile içseler şoğulcanları çıkarur eger nebātī evvelā
zāhir olup henüz (9) yumuşak ve tāze iken andan içseler kırnı yumuşada bedende her
ne yire anuñla yağı (10) itseler bedenden fuzūlı ya‘nī siñmeyüp kalan çirki mirki
çıkara mücerrebdür eger (11) bir kimesnenün gözi içine şaman veyāhūd tavuk
veyāhūd kuş yūñi düşse (12) içerüden taşra kapağ tarafına getüre eger kökini döğüp
mişkāl miqdārını her gün (13) on güne dek üç dāne rufadan yumurda ile yiseler
beden etine katı nesne dokunmağıla (14) olan yire ve ezilmiş olan yirleri eyü ide
kezālik düşmegile veyāhūd dökmekile bedenden (15) fāsıd olan yiri ıslāh eyleye
‘avrat kırnında olan oğlancıkları ziyāde kıtl (16) idicidür ve çıkarıcıdur andan içmek
murād idene evlā budur ki evvelā şarmusak yiye (17) eger sakmūnya ya‘nī mahmūde
didükleri müşhil veyāhūd siyāh harbak katarlarsa kırnında (18) olan kırd ve
şoğulcanları ziyāde kıvvat ile çıkara şol mertebe ki arayup kökinden (19) çıkara
ba‘zilar eyreltiye serhaş dirler ya‘nī serhōş ider ve çıban ider devā (20) ma‘nāsına
ammā anı isti‘māl idene bu didüklerinden nesne ‘arız olmaz eger erkek (21) olan
egreltinün tāze ve yumuşak köklerinden altı rıtıl miqdārı alup ve bakla dānesi (22)
kadar toğrayup on rıtıl miqdārı ‘asel içinde şu gibi oluncaya dek (23) pişürüp
yanlarının aşāğası ağrısından bir miqdār zamān kötürüm olan kimesne (24) her gün
bir miqdārın içse tamām olmadın şifā bula eger kırı yaprağından alup (25) döğüp ve
hınnā ile yoğurup gözlerine şu inmek ‘alāmetleri olan kimesne başına (26) urup
götürse şu inmesin men‘ idüp eyü ide mücerrebdür eger yaprağın ev içinde
döşetseler (27) veyāhūd şuyın serpseler pireler tağılup gide (28) **ekşi tere** ‘arabda
bakla-yı hamza ve bakla-yı hōrasāniye dahı dirler bu nebātuñ yaprağı lahana
yaprağına (29) beñzer ammā bunuñ küçügidür ve kenārlarının kertilmesi azdur ve
yumuşakrağdur ve baldırı

[038^a]

(1) yokdur yaş olan yirlerde biter tabî' atı derece-yi şāniye evāsıtında bārid [ü] yābisdür şafrādan (2) olan hārāreti söndürür karnı tutar ve şafrādan olan iştiḥā-yı ta'ām gitmiş olsa (3) yirine getürür şovuk mizāclu kimesnelere zarar ider yidükden soñra üzerine 'asel yalamak (4) zararın def' ider (5) **ide ağacı** yūnānce banṭafilin ma'nāsına beş yapraklu dimekdür ba'zılar banṭaṭos (6) beş bölüklü dimekdür ba'zılar banṭatanis beş kanatlu dimekdür ba'zılar banṭa ve fuṭran (7) beş parmaklu dimekdür bu nebāt penç geştdür diyenler bu isminden ğalaṭ ider ' aksinde daḥı (8) bu ğalaṭ vāḳi' olur bu nebāt şümnüşidür uzunluḳları bir qarışdur ince budakları vardır (9) yaprağı na'nā yaprağına beñzer her budağı üzerinde beş yaprak az vāḳi' olur ki ziyade (10) veyāḥūd eksük ola yaprakları bıçku gibi iki taraflarından kertilmişdür şarulığa (11) ve beyāzlığa mā'il çiçegi vardır şulara yakın ve yaş yirlerde biter kızıla mā'il (12) uzun köki vardır ğalīzdür kökinden fā'ideler çokdur ziyāde ḳurudıcudur yaḳ- (13) ması ve keskünligi yokdur tabî' at ḳurutması derece-yi şālīşede ve hārāret ve bürüdeti (14) i'tidāl üzredür eger günde bir rıtıl şu içinde üç pāydan biri ḳalınca pişürüp (15) şuyı ile maḫmaḫa itseler dişler ağrısını sākin eyleye mücerrebdür bedende sā'ir (16) yirlerde tağılur çıbanların ve uyuzların tağılmasını men' ider eger anuñla ğargara (17) itseler boğaz iriligini gidere daḥı qarında olan ishāli ve bağırsaklarda olan (18) çıbanları ve bendler ve 'ırkı'n-nisā ağrıların giderür eger kökin ince dögüp sirke (19) ile pişürüp nemle didükleri iriñlü çıban tağılmasını men' eyleye ḥanāzır didükleri (20) çıbanları ve şişleri ve yürek tamarlarından kan alındığda tamarlar şişler ve debile (21) ya'nī şovuk ḥıltlardan olan büyük degirmi çıbanları ve ḥumre ya'nī şafrādan olan (22) şişleri ve dāḥis ya'nī tırnak yanında olur çıbanı ve şişi ve oturaḳda olan (23) bevāsır çıbanların taḥlīl ider ve uyuzı eyü ider bu cümle marāzlara taşradan isti'māl (24) eyleyeler eger kökin şıḳup şuyından üç mişḳāl deĝin miḳdārı ciger ağrısına ve öyken (25) ağrısına ve zehirlü otlara eyüdü ḡāḥ olur yaprağından iki mişḳāle varınca miḳdārın (26) iki cüz' yağmur şuyı ve 'aselden bir cüz' yalnız veyāḥūd mişli fülful ile qarışdurup (27) ḥummā-yı rub'a ya'nī dört veya üç günde bir tutan sıtma ve ğıbb-ı ğayr-i ḥālīşa ya'nī ekşeri (28) şafrādan ve āḥir ḥıltıdan olan sıtma ve nā'ibe-yi müzmine ya'nī eskiden olup nevbet (29) ile tutan sıtma içün içüp nef' ider bu nebātuñ ḥāşşalarındandır ki ḥummā-yı rub'

[038^b]

(1) için dört budagının ve yaprağın ve hummā-yı ğıbb için üç budagının yaprağının ve hummā-yı (2) nā'ibe için üç bir budagın içerler eger bir dāne budagının yaprakların her gün bir arpa (3) degin içseler eskiden olan şara' nef' eyleye eger yaprağını şıkup birkaç gün (4) her günde tokuz kīrāt miqdārın içseler berekânı ya' nī beden kızarmasını veyāhūd (5) şararmasını gidere eger tuz ve 'asel ile yaprağından yakı itseler naşırlanmış olan (6) yaraları ve dāhisi eyü ide eger debe olan kimesne yakı eylese nef' eyleye eger bu nebātdan (7) içseler veya yakı itseler çok kan akmasını men' eyleye eger döğüp taze ve kan- (8) lu yaralara ekseler etlerin bitişdüre eger yaprağını döşenseler döş azmaya eger (9) yaprağını döğüp uyuzı ve çiçeği olan ete burnından içerü kosalay uyuzın (10) gidere evlā budur ki kurudukdan sonra eti kalkıdup dirildeler (11) **alma** ' arabīde tūffāh dirler ma' lūm ağaçdur zengiler ve habes vilāyetlerinde olmaz (12) alma ağacı cemī'an eczāsıyla bāriddür kâbızdur illā yimişi ayrışup tatlu olduĸda (13) bārid kâbız degüldür **tabī'at** tatlu olan almada bir miqdār harāret ve ruṭūbet vardır ve ekşi (14) alma derece-yi ūlāda bārid [ü] yābisdür māyeḥōş alma bürüdete mā'ildür i' tidāl ile cemī'an (15) almalar ğalīz ve balġamlu ḥılt peydā ider ekşi olan alma şafrāvī olan mi'denüñ (16) ağızına kuvvet virür issi mizāclu olan kimesnelere eyüdü söyündürücü ve şişiricidür (17) şol kimse ki alma yidükden sonra kendüde ağırlık göre üzerine şovuk şu içmek (18) ve ekşi ta'am yimek cā'iz degüldür belki lāzımdur ki zararını şarāb ile ve kavrılmış etler (19) ile ve et ile olan şorvalar ile ve 'asel yimek ile def' eyleye alma yimek unutsaklık (20) ve gevdenlik ve kāhillik getürür huşušen ekşisi bu huşuşlarda ziyāde te'sir ider ve (21) kılunç peydā itmekde 'azim hāşşesi vardır almanuñ dadsuz olanı henüz zuhūr itmekle (22) başlayan şişlere yakı itseler men' eyleye ekşi ve māyeḥōş olan alma (23) şafrādan olan şusuzluğu keser ve gönül dönmesin sākin ider ve karnı tutar sükker (24) ile olan alma şarābı şafrādan olan kuşmağı ve gönül dönmesine eyüdü almayı her (25) zamān yimek zātü'r-riyye marazına uğramağı lāzım getürür zātü'r-riyye öykende yaramaz (26) kandan veyāhūd şafrādan veyāhūd koķmış yaramaz tuzlu balġamdan olan issi (27) şişe ve çibana dirler almada bir miqdār tefric virmeklik vardır huşušen (28) kızıl olup rāyiḥası güzel olandan ziyādedür alma rāyiḥası nefsi-i insānı lezīz (29) nesneler almağa tahrik ider almanuñ ḥāmın ve ağaçdan ḥām iken koyup

[039^a]

(1) tırmağıla olmışını yimek uzun uzak sıtmalara bā' iş olan ğalīz hıltlar peydā ider
(2) eger ekşi alma etmek hamīri içine şarup pişürseler ol etmek ta'ām iştihāsı (3) ve
mi' desi za'if olan kimesneye nāfi' dūr kezālik pişmiş alma dağı nāfi' dūr eger ekşi
almadan (4) kavut idüp korusu şuyı veyāhūd enār şuyı ile pişürseler şafrādan (5) olan
ishāli kat' itmekde ve mi' deye kuvvet virmekde ve kuşmağı gidermekde ziyade (6)
nef' eyleye gāh olur ki mi' dede veyāhūd bağırsaklarda ishāl ile def' olınmaga (7)
hāzır olmuş hılt var iken alma yidükleri gibi ishāl idüp ol hıltı def' ider (8) eger mi' de
boş bulunursa ekşisi ve tatlısı dağı habs idüp tutar eger (9) almanuñ kekre olanuñ
kebāb idüp pişürseler ancak bağırsaklardan olan (10) ishāle nef' eyleye yimesi
sömeklü ya' nī egri ve eksük fikirlü olan kimesnelere ve (11) harāretten şolup
arıklamış olan kimesnelere nāfi' dūr koqlaması dağı (12) bu maqūlelere ziyāde nef'
ider 'uşāre ya' nī şıkılmış şuyından veyāhūd yaprağından bir vuḳıyye (13) ya' nī on
iki dirhem miqdārın içseler zehirlerden men' eyleye alma yimek siñirlerde (14)
ağrılar ve bedende gerinmeler ve segirmeler peydā ider evlā budur ki mizācları issi
(15) olan kimesne ekşi veyāhūd māyeḥōş olanın yiyeler tatlı olanın zararın (16) def'
ider ve şol kimesne ki mi' desi şovuḳ ve balğamlu ola tatlı alma kekresiyle (17)
ma' an yiyeler ammā dadsuz olan alma her kişiye yaramazdur evlā budur ki issi
mizāclu (18) olan kimesne alma yidükden soñra üzerine sikencebīn buzūri içeler ve
mizācları (19) şovuḳ ve balğamlu olan kimesneler şāfi ḥurmā şarābı içeler issi
mizāclular üzerine (20) sükker yimek ve şovuḳ mizāclular ve balğamlular üzerine
'asel yimek alma zararın def' ider alma (21) yimek unutsaklığı peydā itmek
ḥāşşesidür bu bābda olan zarardan dārşini (22) def' ider alma çiçegi kan tükürmesi
içün olan devālara girür ve nef' ider kezālik feraḥ-ı (23) nefis içün olan devālara girür
ferah virür (24) **incir** 'arapça tīn dirler murād yimişidür yabānisi ve bostānisi dağı
olur yabānisinüñ (25) yaprağı ve yimişi dağı küçükrekdür issiligi ve keskünligi ve
taḥlīli ziyādedür ḥuşūşen (26) südinde ziyādedür bostānisinüñ tāzesi mādām ki ḥām
ola cürmi bāriddür (27) ğalīzdür ve südi issidür keskindür ziyāde kabardur ve çiban
ider ammā irişüp (28) dadlu olanı ḥārrdur ṭabī' at derece-yi ūlāda raṭbdur ve derece-yi
şāniyede yābisdür (29) yumuşadıcudur katılanmış olan şişleri pişürür taḥlīl ider eger
buğday unı

[039^b]

(1) ile arışdırup yaı itseler pişürmesi ziyāde ola eger arpa unı ile olursa talılı (2) kavı olur etmek ile olursa ortaca olur eger inciri pişürüp ‘aide itseler (3) öksürüğe ve güçle nefes alana nef‘ eyleye ve göğüs yumuşada ve tükürmege yardım eyleye (4) incir südi aylān didükleri siyāh ve iri sigilleri oparur eger incir ağacınıñ (5) budalarından et pişürürken bile oyup aynatsalar mühür eyleye yabānı olan inciri (6) siyāh ve iri sigillere yaı itseler uvvet ile opara incirüñ tāzesi mi‘deye ağır ıdādur (7) azacuk ve olayca ishāl ider ve deri taşra ider şusuzlığı at‘ ider arāreti (8) sākin ider yapradan evvel veyāūd yaprağıyla ma‘an ıanın yimemek gerek incirüñ (9) urusı şusadıcıdur ıssıdıcıdur mi‘desine ve bağırsaqlarına ve oturağına (10) ba‘zı mādeler aar maūlesi olan kimesneye yaramazdur ammā dīvānelere şara‘ zahmeti (11) olanlara ve özin uzak maralardan beñzerleri bozılmış olan kimesnelere ve rebevleri olanlara (12) eyüdü eger zūfā ile pişürse göğüsde olan ziyāde ıltıları pāk eyleye öykende (13) olan maralara daı muvāfıdur eger narūn ve artam ile döğüp yiseler arnı ziyade (14) yumuşada narūndan nışf denk midārı atalar eger pişmişi ile argara itseler (15) öyken amışında ve dilden siñirlü olan etde şişlere muvāfı ola eger arpa unı (16) ve ulbe ile pişürüp yaı itseler nef‘ eyleye ve sākin eyleye ve talil eyleye eger (17) bağırsaqlar arısı olan kimesne sedef ile ve incir ile une itseler eyü ide eger (18) pişürüp ve döğüp büyük ıbanlara ve ulalar diplerinde olan şişlere ve atılılara (19) yaı itseler talil idüp yumuşada uşuşen eger ayırsa narūn ve nevre daı (20) atarlar ziyāde te’sir ider eger pişmemişken atarlarsa girü te’sir ider ammā pişürüp (21) ııca iken ziyāde te’sir ider eger enār abı ile yaı itseler tırnalar yanlarında ıar (22) şişe ve ıbanları eyü ider eger yeşil zāc ile arışdırup topularda inden (23) ba‘zı nesne aar maūlesi olan ıbanlara ursalar eyü ide eger şarāb ile pişürüp (24) arpa unı ve pelin ile arışdırup yaı itseler aben ki beden yaramaz yaşlılar- (25) dan şişüp atılanmasına dirler aña nef‘ eyleye eger yaup balmumu ve tatlu zeyt (26) ile ezüp şovukdan olan atlalara ursalar eyü ide eger incir mukem döğüp (27) döğilmiş ardal ve şu ile bir fetile idüp ula ine osalar gürüldüsini⁴⁸ ve gicişmesin (28) gidere südi enfıa gibi ki muaddemā beyān olınmışdur erimiş olan nesne (29)

⁴⁸ Metinde “güldüsini” şeklinde yazılmış olup dorusu “gürüldüsini” şeklindedir.

toñdurur ve toñmış olan nesneyi eridür eger döğilmiş bādem ile içseler karnı yumuşadur

[040^a]

(1) ve ishāl ider ve rahm katılığın gidere ammā haṭardur eger yumurta şarusıyla ve balmumu (2) ile götürünseler ‘avratlar rahmin pāk eyleye ve hayz kanın yüride ve ana karnından oğlanı (3) çıkara eger būy tohumı unıyla karışdurup niḳrīs üzerine ursa nef eyleye eger (4) arpa unı ile karışdursalar iriñlü uyuzı cilā eyleye ve gidere ve temregü ve yüzde (5) olan leke ve behaḳı daḥı bir miḳdār gidere eger südinden zehirlü cānavarlar şoḳduğı (6) yirlere ve ḳuduz ṭaladuğı yire ve ‘aḳreb şoḳduğı yire ṭamlatsalar nef eyleye eger yūñ (7) pāresine koyup yinmiş olan dişler içine ḳosalar ağrısı sākin eyleye eger iç (8) yağıyla karışdurup sigiller çevresine ḳosalar sigiller ḳopara eger yabān incīr- (9) inūñ henüz yaprakları üzerinde iken budaḳların alup ve döğüp şuyın şıḳup ḳurutsalar (10) incīr südi ne maḳūle ‘amel iderse ol daḥı öyle ‘amel ider gāh olur ki incīr südin (11) ve bu maḳūle şıḳılup ḳurudılmış olan şuyın yakıcı olan devālara ḳatup isti‘ māl (12) iderler eger incīr budağıyla südi karışdursalar ḳoyulda eger peynir şuyın (13) karışdursalar ḳarın sürmesin ziyāde eyleye eger yaprağın döğüp deri çatlaḳları (14) üzerine sirke ile ovsalar nef eyleye ve tāze yaraları etlendüre eger pişmişi (15) ile ḳatı nesne toḳınmaḳdan yaralanmış olan kemiklere ṭlā itseler kemiklere girü (16) ḳuvvet vire eger ḥām incīri südi ile pişürüp ḥanāzīr didükleri çibanlara ve (17) siñirde olan ḳatılıḳlara yaḳı itseler yumuşadup taḥlīl eyleye eger sirke ve tuz (18) ile yaḳı itseler yaḣ çibanları eyü ide eger ‘asel ile karışdurup ḳuduz (19) ṭaladuğı yire ursalar eyü ide eger ḥaṣḥāş yaprağıyla karışdursalar kemikler (20) ufaḳların ṭaşra eyleye eger burḳaḳ ile yaḳı itseler gelincik ışırduğına⁴⁹ nef eyleye (21) incīrūñ ṭatlısı ḳavuşu ve bögrekleri pāk idüp cilā virür sā’ir tāze yimişlerden (22) ḡidā çok virür incīrūñ beyāz olanı yimeḳ için siyāh olandan (23) yigdür ammā devā için siyāh olanı eyüdü eger incīri mirī ile yiseler mi‘ deden (24) balḡamı olan ḥıltı giderüp pāk eyleye eger yidükden soñra ṭatsuzluḳ zāhir olursa (25) üzerine bir miḳdār sikencebīn siñiri içeler incīrūñ ḳurusı mizācları (26) şovuk olanlara eyü ḡidādur ve arḳa ağrısına ve sidük ṭamlamasına eyüdü (27) bögrekleri kızdırmasıyla altı daḥı ḳıvāma getirür deriñ yirlerde olan fazlaları (28) ṭaşra ḳıl diplerine getirür anuñçündür ki dā’imā yiyen kimesneyi kehle ider pes

⁴⁹ Metinde “ışırdugına” şeklinde yazılmış olup, “ışırdugına” şeklinde düzeltilmiştir.

dā'imā (29) yiyenlere lāzımdur ki kendülerin dirildüp büre ile ve nohūd unıyla bedenlerin ovalar

[040b]

(1) ve geyesilerin değışdüreler eger koz ile yiseler eyü gıdā vire ve 'akreb şokduğı (2) kimesnelere nef' eyleye ve karnı yüride ve yilleri sākin eyleye kuluncı olanlara nāfi'dür (3) eger aç karnına yiseler gıdā yolların açā ve bedeni semürde ammā dā'imā yimesi zararlıdır eger (4) yimekten evvel yiseler eyü līnet vire incirün hāşşelerindendir kuvvet-i gāzabiyye keskünlüğün (5) giderür ve kalbi şovudur ya'nī ādemi yavaş ider huşušen tāzesi ziyāde te'sir ider (6) eger incirden alup girü ol miqdār büy tohumı ile tā mühre olunca pişürüp ba'dehü şuyın (7) şıkup köpüğü alınmış ol miqdār 'asel katup cümlesin pişürüp la'uk itseler (8) öksürüğe ve güçle nefes alana ziyāde nef' eyleye eger bir rıtlı miqdārın ziyade (9) yavuz sirke içinde tokuz gün miqdārı ıslayup ba'dehü talak üzere yakı (10) itseler ve her gün dört dānesin yiyüp ve sirkesinden içseler ziyāde nef' (11) eyleyüp talakın indüre mücerredür (12) **aynık otı** 'arabide şilve necem ve nemce ve necir dahı dirler bu nebāt birkaç (13) dürlüdür birisi şulara yakın yirlerde ve yollarda biter şapı dahı vardır karnı (14) gibidür lezzetinde şovuk tatlılık vardır tabi'atı bārid [ü] kabızdır köki taze ve kanlı (15) yaraları onıldur eger cürmi ile issi olan şişlere yakı itseler şovuda eger (16) kökin pişürüp içseler bögrekte ve kavukda taşları ufaklaya eger pişmişini (17) içseler bağırsaklar ağrısına ve güçle efşān itmege ve kavukda olan çıbanlara (18) nef' eyleye bu nebātuñ bir dürlüsü yaşı ve yumuşak yaprakları vardır eger hayvān (19) anı yirse fevt olur şahib-i kitāb eydür bizüm vilāyetümüzde bu nebāt ma'lūm degüldür (20) ba'zılar dimişler vilāyet-i bābilde yol üzerinde çok biter bir dürlüsünüñ dahı (21) yaprağı şarmışık yaprağı gibidür güzel koşulu çiçeği ve ufak yimişi olur (22) ve parmak kalınlığı beş altı budaklı köki olur yumuşakdur ve rāyihası çirkindür (23) eger kökin şıkup şuyından bir cüz' ve şarāb ve 'aselden bir cüz' ve mürr-i mekkiden (24) nısf cüz' ve fülfulden şülüş cüz' ve günlükden ikisi kadar alup pişürseler (25) göze nāfi' ve şişlerin tahlil idici ve yumuşadıcıdır ve tohumı bevli ziyāde (26) ider ve kuşmağı ve ishāli kat' ider ve mi'deye mevādd-ı fāsıde akmasın men' ider (27) bu nebātuñ bir dürlüsü dahı olur hayvān yise şişer bu ma'kulesine (28) 'akrişā dirler eger bundan nısf dirhem miqdārı alup bir şişe içine

koyup (29) yavaş āteş üzerine koyup yaqsalar ba‘dehü bakır kap içinde ezseller bevāsīr

[041a]

(1) çibanların kanın kesüp gidere üç kerre böyle ideler her def‘a nısf dirhem ideler (2) ziyāde nef‘i mücerrebdür eger tāze ve yeşil iken mahv olıncaya dek ezüp yakı itseler (3) yumuşatması yumurta şarusıyla yumuşatmasından kavī ola eger gül yağı kıtsalar (4) yumuşatması ve pişürmesi ziyāde ola belki tahlīl dahı eyleye (5) **enār çiçeği** fārisī cūllenār gül-i enār lafzından ta‘rīb olınmışdır enār çiçeği (6) dimekdür ıtlāk olındukda yabānī enār ve bostānīsiniñ erkegi ki yimiş virmez anuñ (7) çiçeği murād olunur **tabī‘atı** derece-yi şāniyede bārid [ü] yābisdür tu‘mında ziyāde kābızlık (8) vardır eger ufaqlanup seyreliş veyāhūd yara olmuş yir üzerine ekseler (9) tiz oñılta içse bağırsaklarda olan çibanlara ve kan tükürmege nef‘ eyleye kanın (10) içine etrāfda yaşlıklar dökilmesin ve tūbet sebebi ile çok kan gelmesin men‘ (11) ider eger içseler müshil içdükden şoñra gāh tiz ve gāh giç sürmegi men‘ eyleye (12) eger cūllenārī sirke ve aş didükleri boya ile koyu idüp şişlerüñ ve çibanların (13) çevresine sürseler içine mevādd dökilmesin men‘ eyleye eger sirke ile pişürüp (14) mazmaza itseler diş etlerinden kan gelmegi men‘ eyleye ve safrādan ve yaşlıklardan (15) olan ishālī kaṭ‘ ider içmekle ve sürünmekle ve yakı itmekle her ne taraftan olursa (16) olsun kan hareketin giderüp kanı tuta ve ‘uşāresin dahı çıkarurlar (17) lihyetü’t-teys didükleri nebātdan itdükleri gibi iderler ba‘zilar pişürüp şuyın (18) taşıye idüp tekrār yalıñuz şuyın koyu olıncaya dek pişürürler kan tutmak (19) ve ishālī tutmak için bir mişkālden ziyāde isti‘māl itmeyeler ve ğayrı nesneler (20) için iki üç dirheme dek cā’izdür anı dahı ıslāh idicisiyle ide ıslāh (21) idicisi keşredür uyuzı olan kimesne iki dirhem miqdārın içseler eyü ide (22) eger cūllenār bulunmazsa veznince enār kabı bedelidür (23) **üzüm şiresi** cumhūrī dirler üzümü şıkup nısfı kalınca kaynadup (24) kalanına dirler **tabī‘i** hār ü yābisdür pişürür ve tahlīl ider ğalīzdür koyu⁵⁰ kan hāşıl (25) ider göğüs perdelerinde olan şovukluğa nāfi‘dür cimā‘a yardım ider ve iştiḥā (26) virür ğıdā virmesi dahı vardır ğalīzliğı variken mi‘dede eglenmeyüp tiz iner (27) içene lāzımdur ki artucaş şu katup içeler (28) **aķ aşma** ‘arabīde ḥālīku’ş-şī‘r ve kürme-yi beyzā yūnānīde faşira dirler budakları ve yaprakları (29) ve iplikleri aşmada olduğı gibi bir nebātdur ammā bunuñ üzerine ince

⁵⁰ Metinde “koyun” şeklinde yazılmış olup “koyu” şeklinde düzeltilmiştir.

[041b]

(1) t yleri  okdur ve yanında olan gerek a a  ve gerek s 'ir neb t her ne ise a n 
 arılup (2)  z m salkımlarına be zer kıızıl yimi i vardur yimi i sa ları d k p yolar
bu neb t (3) cem 'an ecz sıyla h rr ve keskind r yakıcıdur ** abi'at** har reti derece-yi
  li e ve y b seti (4) derece-yi   niyeye iri  r keyfiyyetde ziy de  av  olanı
yimi id r ba' de   k ki ve ba' de   (5) yapra ıdur neb t  hen z t ze ve yumu ak
iken  stin sıvayup i er sin  u ile (6)  a layup ve     r yi halu nesne  atup yirler
 albe ve dim  a nef' id p mi' deyi (7) issi ider ve cil  id p  abi' atı ish l ider eger
k kinden i  p  atı olan  alak  (8)  zerine inc r ile yak  itseler  alak  eride eger sirke
ile  ari durup gicige ve (9) uyuza s rseler derisini  oparup cil  eyleye eger bur ak
ve b y to umu ile  ari durup (10) bedeni anu la yusalar bedeni p k eyley p  ay allu
eyleye ve yak  itmekle y zde ve bedende (11) olan lekeleri ve siy h ni  nları ve
sigilleri ve ufa  sivilcileri gidere eger (12) ya  ile t  koyu olıncaya dek pi  rseler
 ıkr olınan nef'lerde  anda ve te' iri ziy de ola (13) ve  ur  gicik ve  aru  ulu
otura da olan bev s r did kleri  ıbanları  oparır (14) eger m  selle  vey   d eski
koyu  ar b ile issi  i ler  zerine yak  itseler de  p (15) i lede ve kem klerde olan
 ını ları o ılda kez lik zeyt ya ıyla pi  rseler ol zeyt (16) da ı bu ma  le     e vire
ve g z altında  an oturu ma dan olan ni  nları gidere (17) eger  ar b ile d  ıs ya' n 
 urulan did kleri  ıban  zerine yak  itseler (18) s kin eyleye issi  i leri tahl l ider
ve bez did kleri  ovuk  i leri de  p (19) a ıdur yak  itmekle kemik p relerin  ıkarur
  r k etleri yid rmek i  n olan (20) merhemlere gir r g h  ara' mara ı i  n her g n
mi   al mi   arın i  r rl r unutsa lık (21) ve ba  d nmek ve f lic mara larına nef'
ider iki mi   al mi   ar  siy h yaramaz yılan (22) ı ırmasına n fi' d r i mekle ve
g t rmekle  arında o lanı  atl ider dirhem mi   arından (23) ziy de i seler 'a lı ve
fikri fes da vir r g t r nmekle  arında o lanı  atl (24) eyled ğinden  ayrı  a ra
 ıkarur ve  ayız  anın y rid r eger d g p 'asel ile (25)  ari durup yutsalar
bal amdan bo ulanlara nef' eyleye ve eskiden olan  ks r gi (26) gidere ve yan
a rılarına ve yillerine nef' eyleye ve  araca et azalmasına nef' id p ey  (27) eyleye
eger sirke ile her g n  okuz   r t  mi   arın i seler  alak  ind re (28) pi mi i i inde
'avratlar otursalar ra imlerine nef' id p p k eyleye kez lik  arından (29)
o lancı ların  ıkarur g h olur evvel bah r zamanlarında k kin  n  uyın  ıkarup

[042a]

(1) mā-yı ‘asel ile qarışdurup içerler balğamı ishāl ider dirhem miqdārından ziyāde itme- (2) ler ol miqdār daḥı kitre ile iślāḥ olınmış ola bu nebātuñ ‘uşāresin mā-yı ‘asel ile (3) içseler ziyāde kuşdurur bu nebāt bulınmasa veznince durunc ve nısf vezni (4) besbāse bedelidür ba‘ zīlar dimişler nısf vezni **seytarac** ve rub‘u vezni acı bakla (5) bedelidür **ve daḥı** bu nebātuñ bir nev‘i daḥı vardur ki siyāḥ aşma didükleri nebātdur (6) süryānice farşeristīn dirler ve fārisīde şeşebpedār dirler yaprağı şarmaşık (7) didükleri nebātuñ büyüginüñ yaprağına beñzer yanında olan eger ağaç ve eger sā’ir (8) her ne olursa aña şarmaşur üzüm salkımlarına beñzer yimişi olur yeşildür (9) tamām olduḡda siyāḥ olur kökinüñ üsti siyāḥ ve içerüsi kızıldur evvelkiden bunuñ (10) kuvveti bir miqdār za‘ ifdür ve illā anuñ cemī‘an ‘amellerin ider bu nebātuñ yaprakları katırlar (11) ve ḥımārlar bellerinde olan iriñlü⁵¹ yaralara eyüdüür yaḳı itmekle siñirler tolaşup (12) bükilmesine eyüdüür bu nebātuñ kürme-yi beyzā didükleri nebātdur ki beyān olınmışdur (13) **āteş böcegi** ‘arabīde ḥubāḥib dirler gice ile uçarken āteş gibi görünür şarı- (14) raḳ toz rengine bir böcekdür iki kanadı vardur uçar nitekim ma‘ lūmdur ‘avāmmü- (15) ‘n-nās taybüse dirler ṭabī‘ atı ḥārr ü keskindür eger bir dānesin gül yağıyla muḥkem ezüp (16) kulaḳ içine tamlatsalar iriñini ḳurıda eger baḳır ḳab içine ḳoyup ḳurutsalar ba‘ dehü (17) bir dānesinüñ başın giderüp gevdesin ḥıltīt⁵² ıslanmışından on iki mişkāl (18) miqdārı ile ḳavuşda ve bögrekde ṭaşı olana içürseler üç günde böyle itseler (19) ziyāde nef‘ eyleye bu bābda ḡayrı nesne aña berāber olmaya bu böcek zērārīḥ didükleri (20) zehir böceginden daḥı yaramazdur üç dānesi ādemi ḳatlı ider ba‘ zīlar dimişler (21) ḥāşşesindendür eger şīr-i revḡan yağı içine ḳoyup anuñla yüzi ve gözi yağlasalar (22) ḥalḳ içinde şīrīn olup seveler ve yanlarında murādı ne ise revā ola (23) bu böcekden içenlere ya‘ nī andan yidürseler ‘ilācı zērārīḥ didükleri zehirlü böcek (24) içenlere ‘ilāc olındıḡı gibidür şovutmasın ve ṭübet virmesin ziyāde ideler (25) **eşek** ma‘ lūm ḥayvāndur eşegüñ ehlesi oldıḡı gibi yabānīsi daḥı vardur ikisinüñ (26) daḥı mizācları ḥārr ü ḳurıdur ve ḡalīzdür ḡıdāsı yaramazdur lākin şehirler ve köylerde (27) olanlaruñ keyfiyyeti ve ḳanı çirkīn ve rāyiḥası yaramazdur ve güç ḥazm olur eger ehlininüñ (28) etin pişürüp küzāzı ya‘ nī şolup ḳuruması olan kimesne şuyı içinde otur- (29) sa küzāzın gidere ḥuşuşen eger küzāza sebep yübüset olursa ziyāde nef‘

⁵¹ Metinde “*iringlü*” şeklinde yazılmış olup doğrusu “*iriñlü*” şeklinde düzeltilmiştir.

⁵² Metinde “*ḥıltilet*” şeklinde yazılmış olup doğrusu “*ḥıltit*” şeklinde düzeltilmiştir.

[042b]

(1) eyleye eger tırnaqların yakup şara' marazı olan kimesneye her gün bir miqdār içürseler (2) nef' eyleye her kerrede dirhemden ziyāde isti' māl itmeyeler eger bir kerre içerlerse iki dirheme (3) dek cā'izdür eger zeyt ile ma' cūn idüp ḥanāzīr didükleri çıbanlara şıvasalar (4) taḥlīl eyleye eger külini şarāb ile muḥkem eleştirüp karılmış ve kıvrılmış olan tırnaqlara (5) ursalar eyü ide eger yaramaz çatlaqlara yakı itseler eyü ide eger cigerin şuda (6) pişürüp ba' deḥü kebāb idüp şara' marazına mübtelā olan kimesne aç karnına yise ziyade (7) nef' eyleye ehli olan ḥimāruñ içyağı çıbanlardan kalan nişānları giderüp bedene (8) uydura ba' zīlar dimişler ḥāşşasındandır eger ḥimār ehlinüñ alnı derisinden (9) kayış idüp şara' olan kimesne başın anuñla bağlayup bir yıl tırup soñra giderseler (10) marazın gidere eger sağ ayağı tırnağından yüzük idüp şara' marazı olan kimesne (11) taḥīnup getürse maşrū' olmaya ve bu şahīhdür eşek tersi tamar yarılmağdan olan (12) akan kanı tutup keser eger sirke ile karışdurup alnına şıvasalar veyāḥūd ezüp (13) burnına kosalar veyāḥūd kurası üzerine sirke serpüp kohlalar veyāḥūd (14) yaşını şıkup bir miqdār şuyından burun içine kosalar bu fā'ideyi virüp kanı (15) tutar şol ḥimār ki yaş otluḡ yiye eger anuñ tersini şarāb ile karışdurup (16) ba' deḥü şıkup şıkılmışından içseler 'akreb şokduḡına ziyāde nef' eyleye ḥāşşelerindendür (17) eger ḥimāruñ alnı derisin oḡlancıklara aşakosalar uyurken korkmaları (18) gidere eger kulağı kirinden çok ağlayan oḡlancığa şümün dirhem içürseler ḡayrı (19) ağlamaya eger yaş tersini şıkup şıkılmışından içseler taşları ufaḡlaya (20) at tersi daḡı bu fā'ideyi virür ammā içmekle ana karnında meyyit olan oḡlan soñın (21) çıkarmağda andan ziyādedür ḥāşşelerindendür eger 'akreb şokduḡı kimesne ḥimāra (22) binüp yüzini kuyruḡı tarafına tutsa ağrısı gidüp oñara eger 'akreb şokan (23) kimesne ḥimār kulağına egilüp dise ki beni 'akreb şokdı ağrısı gide añırması (24) köpeklere zarar ider ve başların ağrıdur hattā elemelerinden uyumağā başlarlar ammā yaban (25) ḥimārı etinden yimek murād olunursa şu ve tuz ve turaḡ otı ve dārşini ve zencebīl ile (26) pişürüp mühre eyleyeler eger içi yağından yiseler veyāḥūd şorvasından içseler (27) añlar birbirine şıkılmağdan olan ağrılara nef' eyleye ve ḡalīz olan yılleri taḥlīl (28) idüp indüre kezālik zeyt ve ceviz yağıyla pişürseler nef' eyleye şol kimesne ki (29) dā'imā etinden yise veyāḥūd dā'imā andan yimege muḡtarr olsa ya' nī ḡayrı nesne bulmayup

[043a]

(1) veyāhūd sebep-i āhir ile dā'imā andan yise lāzımdur ki ikide bir de bedenden sevdāyı (2) çıkara ve bedenine yaşlık virür nesneler isti' māl eyleye ve dağı bedenın şovudıcı (3) yağlar ve lu'āblar ile şovuda eger yimesinden mi' dede çekilmek ve şişmek hāşıl (4) olup mi' deden inmesi tiz olmayup eglenürse evlā budur ki tiz çıkarmasına (5) sa'y ideler şol vechile ki fetileler isti' māl ideler ve içinde türbūd ve mahmūdesi (6) olan müşhil virici cevārişler vireler eger içyağı ile yüzde olan lekeye (7) sıvasalar nef' eyleye eger kusut yağıyla kaynatsalar galiz yillerden ve balgamdan olan (8) bögrek ve arka ağrılarına nef' eyleye eger ödini dā'ü's-sa' leb ya' nī saç ve şakal (9) dökilen yirlere ve devālīye devālī diyü ayaklarda olan tamarlara sevdāmī veyāhūd (10) şāfi kan çok inüp tamar şişüp ve geñilüp kabarmağa dirler bu ikisine ya' nī (11) dā'ü's-sa' leb ve devālī üzerine ödile muhkem sürseler nef' eyleye tecribe olunmışdur (12) hāşşesindendür ki hımār-ı vahşinüñ gözlerine bakmak gözler şihhatin dā'im id[er] (13) ve göze şu inmegi men' ider (14) **ebegümeci** iki dürlü olur biri bostānī ve biri berridür bostānīsine mülūkiyye ve (15) mülūhiyye dirler birisi dağı iki dürlüdür birisi otluğ gibidür ki şu dolapları (16) yanında ve ekinler arasında biter bu sınıf eyüsi ve tatlusıdur hubbāzī diyü ıtlāk (17) olınsa murād bu sınıf olur ancak birisi dağı şeceri ya' nī ağaç gibidür büyücekdür (18) aña hatmī dirler bābında zıkr olunur inşā'allāhü te'ālā yabānīsī bostānīsinden eltafdur (19) ya' nī harāreti ve eşeri ziyādedür bir miqdār tuzlılığı vardır pes kuvveti eyü harāret (20) ve ruṭubet ve azacuk yirlülüğdan terkib olunmışdur **tabi'ī** derece-yi ūlāda bārid [ü] raṭbdur (21) mi' deye yaramazdur karnı yumuşadur sidügi yüridür eger budakların pişürüp (22) nısf rıtıl miqdārına bir miqdār şeker katup içseler kavukda ve bağırsaklarda olan (23) çıbanlara nef' eyleye eger yaprağın çiyneyü[p] ba' dehu tuz katup göz nāşür olmuş çıbanlara (24) ursalar pāk idüp etin bitüre eger yara veyāhūd çıban oñılması murād olunursa (25) çiyneyüp tuzsuz isti' māl eyleyeler eger kurasın döğüp sidük ile yağı (26) idüp başda olan çıbanlara ve uyuzlara ursalar eyü idüp başda olan (27) kepegi dağı gidere eger döğüp zeyt yağıyla karışdurup âteş yanığına ve humre (28) didükleri şafrāvī çıbana ursalar eyü eyleye eger yaprağın ve kökin pişürüp (29) içseler ve anuñla birkaç kerre kusdursalar zehirli katl idici nesnelere nef' eyleye

[043b]

(1) tohumı bārid [ü] raṭbdur ziyāde tağriye idici ya' nī tamarlara ve sā'ir yirlere yapışup tıttıcıdur (2) issiden ve kurułukdan olan öksürüğe nef' ider hıḳnelere ve müshil şerbetlere ve sā'ir (3) içilen nesnelere kıtsalar nef' ider bağırsakları düz idüp keskin olan hıltları (4) ve devāları eglendürmeyüp sıyırup def' ider ve te'sşirin tiz ider ve ihtimāsını men' ider (5) ve gögsi yumuşadur ve ruteylā şokduğına nef' ider bir kerrede beş dirhem miḳdārı isti' māl (6) itmek cā'izdür ziyāde daḫı isti' māl olinsa zarar itmeye lākin beş dirhem miḳdārı (7) ile daḫı az ile nef' olur meger ki zehir içürölmiş kimesneye kuşdurmak için olursa (8) çok vireler eger yabān yoncası tohumı misli ile karışdurup şarāb ile içseler (9) kavuḳ ağrısını sākin eyleye ebegümeci ile hıḳne daḫı idinürler huşušen bağırsaklarda (10) ve raḫimde ve oturaḳda olan yangınlar ve acılar için ziyāde nef' ide eger yelimşegi veya (11) nebātuñ yaprağı ile issi şişlere yaḳı itseler sākin idüp gidere eger ebegümecinüñ (12) bostānisi ki aña mülūhiyye dirler anuñ nebātı uzanup yüksek olur penbe arasında (13) çok biter yüksek olur hattā ağaḳ dimege yarar olur ve yaprakları uzun ve düz (14) olur yabānisi budaḳları ile degirmi görünür ve yaprakları yırtıḳdur ve lezzeti yoḳdur (15) tatsuzdur muḳaddemā zıkr olınan ebegümecinden bunuñ bürüdeti ve ruṭubeti ziyadedür (16) za'if ve şovuk olan mi'deye ve içinde çig hıltlar olan mi'deye (17) yaramazdur ammā karnı ve gögsi yumuşadur ve iriligine nef' ider ve āvāzı şāf ider (18) şām ve mısıır halkı anı çok yirler yimesinüñ eñ eyü tarīḳi budur ki kuşlar eti ile pişürüp (19) yiyeler gügercin ve serçe ve bağırtlak kuşu veyāḫūd bir yıllık kuzu eti ile pişürüp (20) yiyeler ve kıvāmı hafif ya' nī ne pek ve ne sıvık ola ve issi otlar meşelā dārşinī ve (21) ḫavlıncān ve fülful ve zencebil ile yiyeler ve çok yimeyeler ammā issi mizāclulara zarar itmez (22) sirke ve ekşiler ile işlāh olunur eger ağırlığı veyāḫūd germesi tıyılursa kuşup (23) bırağalar veyāḫūd üzerine acı şarābdan içeler ve bunuñ şaru çiçegi vardır baḳla (24) çiçeginüñ ufaḳlarına beñzer öksürüğe yarar sükker ile isti' māl ideler çiçeginden (25) soñra kurdcağız şeklinde uzunca ve yeşil kılıf içinde tohumı olur tohumı siyāhdur (26) çörek otına beñzer ziyāde acıdur iki dirhem miḳdārın içseler şol mertebede (27) ki ḫavf vire (28) ıştır bu ıştır tere envā' indandur ' arabide baḳla-yı yemāniyye ve baḳla-yı ' arabiiye daḫı dirler türkıde (29) yarpuz ve carpuz daḫı dirler mağrib cānibinde ve endülüsde militaş dirler şululığı ziyade

[044a]

(1) teredür hindibānuñ küçüğine beñzer tabī‘ atı derece-yi şāniyede bārid [ü] raṭbdur devā’iyyeti (2) azdur ƙarnı yumuşadur maruldan ƙabaƙdan ziyāde bedeni raṭb ider ğıdā virmesi (3) azdur dadı yokdur mi‘ deden ğıç iner zīrā ƙıcıƙlaması yokdur eger köki ile tatlu (4) uyuzlara ve issi şişlere yaƙı itseler nef‘ eyleye eger şuyın şıƙup gül yağı (5) ile güneşe ƙoƙınmaƙdan olan baş ağrısına nef‘ eyleye eger yiseler ƙarāret-i (6) ğarībeden olan yangını söyündüre ve eyü hılt eyleye ve ƙarāretten ve şafrādan (7) olan öksürüğü ve şusuzluğu sākin ider ƙarāret-i ğarībe diye issi nesneler (8) isti‘ māl itmekden veyāhūd issi havādan bedende hāşıl olan ƙarārete dirler (9) huşūşen eger ƙaynadup bādem yağıyla pişürüp üzerine tatlu nār şuyı (10) ve tāze ƙışniç eger tāze olmazsa ƙurusınuñ şuyından veyāhūd bir miƙdār (11) ƙurusından ƙoyup isti‘ māl itseler nef‘ i ziyāde ola eger şuyın şıƙup (12) uyuza ve gicige tılā itseler eyü idüp pāk eyleye eger mizācı şovuk olan kimesne (13) çok yise zarar ide ve cimā‘ dan alıƙoya bu maƙūle kimesneler issi icrā ile olan (14) cevārişler ile yirlerse zarar def‘ ola (15) **otƙılar teresi** ‘ arabāde baƙlatü’r-rummāt dirler bu nebāt mağrib cāniblerinde ve cezirelerde (16) çok bulunur bu nebāt her yıl yeñiden biter zamānı evvel-i bahārdur yaz āhirine dek ƙurur (17) bu nebātuñ yaprağı lisānū’l-ħamel ve lisānū’z-zīb didükleri nebāt yaprağına beñzer siyāhlıĝa (18) mā’ildür ince ve budakluca köki vardur üsti siyāh ve içi beyāzdur köki (19) ğaziran ayında ƙıƙarup cem‘ idüp ƙabını dağı döĝüp ezerler şuyın şıƙarlar (20) ve pişürürler tā şol mertebede ki zift gibi ƙoyu ve siyāh olur anuñ ile oƙ temrenlerin (21) bularlar ol maƙūle oƙ ile her ğayvānı ki urup ƙanatsalar fi’l-ħāl ƙatl ider mücerrebdür (22) ve ol ƙabından şoyılmış olan kökleri dağı ipe dizüp ƙurudurlar vilāyet-i endülüsde (23) kendüs didükleri zehir yirine şatarlar **tabī‘ at** ƙarāreti ziyādedür üç dirhem miƙdārın (24) yiseler ziyāde ƙuşdurur ve ƙatl ider ‘ ilācı kendüs didükleri zehir içmiş olana (25) itdükleri ‘ ilāc gibidür ve ol ‘ ilāc üzerine buña şu tamağı ve yābis ider nesneler (26) virmek tedbīrin ziyāde ideler şāhib-i ƙitāb eydür vilāyet-i ğabeşde maƙdilişu nām (27) şehirden şāhiħ söyler bir şāhiş baña ğikāyet eyledi ki ol cāniblerde bir ağaç olur çok (28) ve büyük olmaz eñ büyük enār ağacınuñ küçüğü ƙadar olur yaprağı mersin yaprağına (29) beñzer ƙapluca yumruca yaşı yimişi olur ol vilāyet ğalkı ol yimişi çiyndüklerinde

[044b]

(1) nefesleri hōş olur ve uyudur ve serhōş ider azacuk şarulık ve beyāzlık (2) ile karışmış kızıl köki vardır yumuşakluğu otlu köklerine beñzer kökin alup (3) ezüp diderler ve şu ile muhkem pişürürler tā şuyı siyāh ve koyu olup kök pāreleri (4) pāk ve beyāz kalur ol şu içine ok temreni veyāhūd ğayrı ālet-i cāriha her ne (5) ne ise bulayup anuñla ne maķūle hayvānı yaralasalar fi'l-hāl katl ider eñ çok (6) eglendürmesi yigirmi dört sā'atdür ve bundan aķdem zıkr olınandan ziyade (7) eglendürmez meger ki ādem necāsetinden on iki dirheme varınca miķdārın içürelər (8) zararı def' ola defa'ātle tecrube olunmışdır ve haṭā itmemişdür (9) **ayıt ağacı** fāriside pençengüşt ya' nī beş parmak dimekdür ba'zılar bu nebāt nebṭānīlen (10) didükleridür dimişler bu söz ğalaṭdur lisan-ı yūnānide aĝis dirler ya' nī pāk dimekdür (11) zīrā ṭā'ife-yi keferē bed-nāmları günlerinde bu nebātı kiliselerine döşerler dirler ki bu nebāt (12) cimā'ı ve cimā' iştihāsını za'if ider pes ergenler ve yigitler kiliseye gelen 'avratlara (13) bakmayup meyl itmezler bu nebāt şecer ile otlu mābeyninde biter bir nebātdur büyüklükde (14) şecer mertebesine varur şulara yakın şarp yirlerde biter ezmesi güç ve muhkem budakları (15) vardır yaprağı zeytūn yaprağına beñzer ammā bunun küçürek ve yumuşakraḫdur (16) ve siyāhlığı azdur bu nebātuñ her budacı başında parmaklara beñzer aşıĝıları (17) birbirine yakın ve uçları birbirinden ayrılmış beş dāne yaprağı olur göklüğe ve kızılıĝa (18) mā'il beyāz çiçeĝi olur çiçekden şoñra ba'zısı siyāh ve ba'zısı beyāz ufaķ büber (19) gibi tohumı olur ol tohuma bizr-i pençengüşt ve ḥabbū'n-nesl daḫı dirler zīrā dā'im yiseler (20) nesli keser ba'zılar bizr-i sülbüstān diyü nām virürler belki nefsinde oldur dirler bu söz- (21) ler daḫı ğalaṭdur **ṭabī'atı** derece-yi şāniyede ḥārr ü yābisdür yaprağını el ile ovsalar (22) besbāse rāyiḫası gibi laṭif rāyiḫası zāhir olur yapraĝının ḥarāreti ve yübüseti (23) tohumından ve budaklarından azdur eṭibbā yaprağını isti' māl itmezler ammā ḳābızlığı zāhirdür (24) eger tohumını çiĝ iken yiseler başı aĝrıda ammā ḳavırmış olıcak baş aĝrıtmaz eger (25) yiseler cimā'ı za'if ider kezālik yaprağını döşenseler tohumı cigerde olan süddeleri (26) açmaḫda ve ṭalaķı gidermekde ziyāde nāfi' dür hayız kanın yüridür ve a' zāda olan (27) katı şişleri taḫlil ider eger andan yağ idüp sürünseler mecālsüzlüğü gidere zehirlü (28) cānavarlar şoḫduĝına nef' ider eger sikencebīn ile iki dirhem miķdārın içseler ṭalaķı (29) gidere kezālik sirke ile ısıdup üzerine ursalar nef' eyleye istiskālular

[045a]

(1) nef̣ ıder miḳdār-ı şerbeti nişf mişḳâlden bir buçuk mişḳâle dekdür eger şarâb ile iki (2) mişḳâl miḳdârın ʿavrat içse hayız gelmesinden ümîd kesilmiş olan ғанını (3) yürıde eger yaprağını ve yimişini pişürüp oturağında ve raḫimlerinde şişleri (4) olan kimesne içine otursalar nef̣ eyleye kezâlik bir dirhem yabân naʿnâsı ile (5) yimişinden bir dirhem miḳdârın içseler veyâḫûd yakup tûtsi itse veyâḫûd (6) götürünseler hayzı yürıde eger şişden ve ruṭubetden olan baş ağrısına (7) yakı itseler nef̣ eyleye eger sirke ve tatlu zeyt yağıyla pişürüp lişerğus (8) veyâḫûd қaranıṭas olan kimesnenüñ başına dökse nef̣ eyleye yaprağın tûtsü (9) itmekle ve döşenmekle zehirlü cānavarları қаçırdur eger қаймақ ve aşma yaprağı ile (10) қarışdurup қatılanmış olan ḫāyalara ursalar ziyāde қatılığı gidere eger yimişi (11) şu ile oturaқda olan çatlaқ ağırlarına ursalar sākin eyleye yaprağı (12) ve yimişi siñir tolaşığına ve yaralara nāfiʿdür bu nebātuñ ḫāşşesindendür eger (13) andan degnek idüp yürürken aña ṭayansalar yorulmağı ve cimāʿ iştihāsını menʿ eyleye (14) evlā budur ki zamğ-ı ʿarabî ile işlāḫ olına andan daḫı bir mişḳâlden ziyāde istiʿmāl (15) itmeyeler (16) **ibrāḫīm dikenі ve şevket-i mübārek ve boğа dikenі** ʿarabîde şevke-yi yahūdiiye dirler yūnānca қаршаʿanna (17) dirler dikenlerden bir gūne dikendür vilāyet-i mağribde ibrahīm ʿaleyhiʿs-selām dikencügi dirler (18) çok dürlüdür bir şınıfuñ yaprağı ḫāmālān-ı ebyaz didükleri nebātuñ küçüğine (19) beñzer yire döşenüp biter boğumludur ve boğumları yanları dikenlü vāfir baldırları biter (20) baʿdehü beyāz çiçeği olur ve kökleri қalıñ olur lezzeti tatlıdur azacuk tizligi (21) vardur bir şınıfinuñ yaprağı zıkr olınan gibidür eli ırmalar iriligi yoқdur ve dikenleri (22) düzdür ve ziyāde yeşil ve çok ve bir yire cemʿ olmuş olur arşun қadar uzar (23) baldırı olur ve yapraқları nişfindan bitüp çok budaқlanur bu şınıfuñ keyfiyyeti (24) evveliden ziyādedür rāyiḫası ḫasek didükleri diken rāyiḫası gibidür tāʿife-yi (25) mağrib bu dikenі sigiller defʿi içün қapuları üzerine aşarlar bir şınıfı daḫı yaprağı (26) degirmilige māʿil kesik kesikdür қalıñluğı ortaca uzun ve beyāz köki (27) vardur baldırı ve çiçeği daḫı beyāzdur bir şınıfı daḫı yaprağı degirmidür ve yire döşenmişdür (28) arşun қadar bir baldırı biter baldırı bir miḳdār kökçül dikenler ile tołodur (29) fāvāniyā didükleri nebāt köki gibi üsti siyāḫ ve içi beyāz köki vardur bu köki

[045b]

(1) behmen ebyaz[1]dur diyü hîle iderler bir şınf dahı vardır ki eli tırımlar iri baldırı (2) ve çok yaprakları ve keskin dikenleri olur ve çiçeği bitdüğü başı ma'rûf karşı'anna (3) da olandan büyükrek olur güyâ acı nâr didükleri nebât başına beñzer bir baldırlu (4) içerüsine egilmiş yapraklı tağlarda biten karşı'annaya beñzerdür bu şınf ziyâde hârr- (5) dur kudüs-i şerîf ve eţrâfında arka ağrılarına ve içerüde olan şovukluklara nef' i (6) tecrîbe olınmışdur ak karşı'annadan bir şınf dahı vardır ki deryâ ve şular kenârlarında (7) biter yaprağı yaşşı ve ziyâde beyâzdur ve eli tırımlar iriligi azdur ve köki tîz ufanur (8) yumuşağdur ve filizleri cimâ'a ziyâde tahrîk idüp âleti kıvâma getürür huşûşen (9) eger 'asel ile mürebbâ olursa ziyâde te'sîr ider bir şınf dahı vardır ki bir buçuk (10) karış deñlü uzar bir baldırı vardır budakları eţrâfına yaşşılınur beyâza mâ'ıldür (11) degirmi başları olur başları çevresinde hurmâ dikenî gibi ince altı dâne (12) dikenî vardır baş parmak kalıñluğında uzun kökleri vardır bağdâ[d] câniblerinde (13) bu şınf çok bulınur ve karşı'anna diyü ıtlâk olınsa bu murâd olunur **tabî'at** (14) muhaşşal-ı kelâm işbu zıkr olınan eşnâfuñ cem' isinüñ tabî'atları derece-yi ülä (15) evâhîrinde hârr ü yâbisdür bir miqdâr taḥlîl itmesi vardır eger şıkup şuyın (16) içseler hayzı yürîde ve bağırsaklar ağrısını gidere ve eger şarâb ile içseler imtilâdan (17) olan ciger ağrısına nef' eyleye ve zehirlü cânavarlar ısırdığına ve katl idici (18) zehirlere nâfi' ola kökinden bir mişkâl miqdârın mişli havuç tohumı ile her ne murâd (19) içün olınsa içürürler iriñlü büyük çıbanları taḥlîl ider tereleri henüz (20) zâhir olup tâze ve yumuşak iken yinür ba'zılar şu ve tuz ile karışdurup (21) yirler andan hâşıl ola hılt yaramaz degüldür ekşeri terelerden eyüdür mi'deden (22) ince balgamı taḥlîl ider kezâlik köklerin yimek dahı taḥlîl ider ve bevli idrâr ider (23) köki yanda ve göğüsde ḥâdiş olan ağrılara ve zehirlü cânavarlara nâfi'dür huşûşen (24) 'akrebler şokduğına ziyâde nâfi'dür eger kökini pişürüp şuyından sükker ile (25) içseler şişleri ve çıbanları sâkin eyleye ve içerüde olan iriñlü büyük (26) çıbanları ve balgamdan olan şişleri indüre dâ'imâ yiseler bedende fâsid (27) olup yanmış olan hıltları çıkarur şuyın ve pişmişinüñ şuyın içmek (28) içerüde şişler ḥâdiş olmasını men' ider ve eger var ise dâ'imâ isti'mâl (29) itmekle gidere eger kökin pişürüp şuyın içseler şişmeleri indürüp

[046a]

(1) gidere ve eger kökin ‘asel ile terbiye itseler göğüs perdelerini hōş idüp (2) bedende olan yağluluğı ve kir pası gidere eger andan bir cüz’ ve arpa unından (3) bir cüz’ alup hindbā şuyı ile yoğurup baldırlarda aķar maķūlesi olan (4) ıbanlara sūrseler nef‘ eyleye isti‘māl olunmağıla henüz ibtidā’ itmiş olan (5) dā’ü’l-fil marazına daķı nef‘ ider eger mişli şadef didükleri nebāt ile köklerini (6) pişūrseler ve şuyından rıtıl miķdārı içseler şerāsif ki eygüler (7) uçlarıdur anlarda olan ağırları gidere mücerrebdür (8) **alçı** ‘arabīde cabsin dirler ma‘lūmdur ki üç dürlüdür biri beyāz ve ķatıdur (9) yeyni ve berrāk degüldür ki aña caşş dirler ve biri daķı beyāz ve berrāk ve tahta gibi yaşıdır (10) aña isfidāc [ü] caşşāşin ya‘nī kireççiler üstübeçi dirler ve birisi daķı kızıla mā’ıl (11) taş gibidür **tabī’at** cümlesinüñ tabī’atı derece-yi şālīşede bārid [ü] yābisdür yalıñuz (12) ve ğayrı nesne ile ķarışmış iken ķan aķmasına nāfi’dür bile ķarışdırılan (13) nesnelerüñ eyüsi yumurta beyāzıdur gāh olur ikisine degirmen tozu ki pāsbāl (14) dirler anı daķı ķatup te’siri ziyāde ve tiz olur eger alçıyı yaķsalar yübüseti ziyade (15) ziyāde ola ve āteşden ģarāret daķı kesb ide eger sirke ile ma‘cūn itseler ķabz (16) itmesi ve men‘ itmesi ve cem‘ itmesi ve ķurutması ziyāde olup ķavī ola eger bedene (17) sıva itseler derilmegi men‘ eyleye ģuşūşen isfidāc didükleri bu bābda nāfi’dür eger (18) tīn-i ermenī ve mercimek ve liĥyetü’t-teys ve mersin şuyı ve bir miķdār sirke daķı ķatup (19) yumurta ağıyla ķarışdursalar ruṭubāt-ı fāsıde aķduğı yirlere ve ķandan olan göz (20) ağırlarına yaķı itseler ziyāde ve āşikār fā’ideler eyleye alçı cemī’an envā’ıyla ya‘nī (21) ģiç birisi içeüden isti‘māl olunmaķ cā’iz degüldür zīrā zehirdür ķarında taş olur (22) ve südde ider ve ķurutması ve gemesi ile ķatlı ider yimesinden ağızda ziyāde yübüset (23) ve ķarında ağırlık ve şusuzlık ve göz tōmalmaķ ve ķararmaķ ve ağırlık ve bīhōdlik (24) ve boğaz ağırsı ‘arız olur ‘ilāc budur ki ķuşmağıyla ve ģuķne itmekle giderüp (25) ķarnı pāk eyleye ve ģabbü’n-nīl ya‘nī çuyuyet andan itdükleri nebātuñ toĥumından içeler (26) ve bi’l-fi’l issi ve tabī’atı issi ve yağlı olan şorvalar yiyeler (27) **ibrişim kurdı** ‘arapça düdü’l-ģarīr dirler aşlı ģinnā toĥumına beñzer bir toĥumdur ki ibrişim (28) kurdı anı yumurtlar bahār evvellerinde ve ķış āĥirlerinde bulunur bulunduğı yirlerüñ hevālarınıñ (29) şovukluğına ve issiligine göre pes ol toĥumı şırça veyāĥūd pāk bez paresi

[046b]

(1) içine koyup er adam veyāḥūd ‘avrat memeleri arasına veyāḥūd koltuḡına (2) şol vechile qor ki bedenüñ issisi aña irişe getüren kimesne pāk olup ṭahāret (3) ile olmak gerekdür ve illā ḥāşıl olmaz bu ḥāl üzre yigirmi gün miqdārı ve daḡı (4) ziyāde ṭurur ba‘dehü ba‘zısı derilüp ḥarekete gelür anı çıkarup tāze tut (5) yapraḡına qorlar üzerine yapışup otlamaḡa başlar bākīsini girü getürürler (6) tā bu vechile cümlesi derilüp tut yapraḡına qorlar ba‘zı terbiye iden kimesneler (7) qandıra didükleri qamışdan evcügez idüp şıḡır tersi ile sıvayup anda qor- (8) lar ḥayvānātdan ve zararlılardan bu vechile ḥıfz iderler ibrişim ḥāşıl itmek içün (9) qoduklarında qarañulıq hevā doḡunmaz ve ses gelmez yirlerde qorlar bu qurd tamām büyüyüp (10) üzerine ibrişimden oynasın tamām yapduḡda fevt olur fevt olmasını tavuq (11) yise ziyāde semürdür ḥāşşasıdur eger qurıdup bir kıızıl bez içine koyup sıtmalu (12) kimesneye aşakosalar eyü ola eger qurıdup döḡilmişinden üç dirhem miqdārın (13) buḡday şorvası ile nice zamān yiseler rengi güzel idüp bedeni semürdür (14) **altun büresi** tenkār dirler bu daḡı bu nev‘ ṭozlardandır ki ‘amel ile (15) olmuşdur ‘amel ṭarīḡi budur ki baqırdan bir qap veyāḥūd havān alup ısıcaq yirde (16) koyup bālīḡ olmaḡa yaklaşmış olan oḡlancıkları ol qap içine işedüp (17) ba‘dehü issi yirde veyāḥūd güneşde girü baqırdan deste ile tā qoyu olınca nice (18) eyyām muḥkem döḡüp ezeler qoyu olıcaq qurıdup ḥıfz ideler tenkār altun (19) yapışdıracaq ve altun lehimleyecek nesnedür quyumcılar ‘amel ṭarīḡin ketm idüp (20) kimesneye dimezler bu büre altunı erimege ve yumuşatmaḡa yardım ider ve altunı şāf (21) idüp ḡayrı nesne qarışmaḡa qomaz bu bürenüñ ḥarāreti ve yübüseti ziyadedür (22) eger balmumı ile ma‘cün idüp diş çürüḡi içine ṭoldursalar içinde (23) qurd olursa qatl eyleye ve qarabātın sākin eyleye ve cilā vire ve dişler yinmesine (24) nef‘ eyleye taḡṭī‘i ya‘nı ṭoḡraması sebebi ile yiyen kimesneyi qatl itmek iḥtimāli (25) vardır (26) **ayaq taş** ‘arabīde ḥacerü’l-qayşūr dirler minhāc nām kitāb şāḡibi sīn ile (27) qaysūr diyü yazmış ba‘zılar dimişler bu taş ayaq taşıdur ki ḥammāmlarda (28) ayak kirin anuñla sürüp giderürler ammā beyāz olan taşdur qayşūr didükleri (29) eger bu taş ovup ufaḡıyla dişlere sürseler dişleri ziyāde pāk eyleye

[047a]

(1) ve diş etlerin pekişdüre ve deriñ olan çibanları ṭoldura ve zā’id olan etlerin (2) gidere eger ṭaḡar veyāḥūd desti içinde qaynar şarāba bu taşdan qosalar fi’l-ḥāl (3)

kaynamasın gidere gāh olur bu taş yaqarlar şol vechile ki qor içine gömerler ba' dehü
 (4) şarāb ile söyündürürler üç kerre böyle iderler keskünligi ve cilā virme[si] ziyāde
 olur (5) eger yaqılmışını gözde olan perdeleri ve sâ'ir nişānları cilā idüp gidermege
 eyü olur (6) ammā yaqılmamış giç giderür bu taşuñ yaqılmamış ile yazutı qazısalar
 giderüp (7) zarar itmeye eger yaqılmış ile dişleri sürüp içseler beyāz idüp yaldırar
 (8) eyleye (9) **ayu** ' arabīde düb dirler ma' ruf hayvāndur taqlarda ve şovuk yirlerde
 sākin olur (10) uyanık ve zeyrek ve ta' lime qābil hayvāndur insān ne iderse aña göre
 ol dağı anı ider (11) insāndan ve şüretinden qorqdığı gibi sâ'ir bir nesneden ol
 miqdār qorqmaz (12) insānı ve şüretini gördügi gibi beni qatlı ider diyü qorqar qalkup
 iki ayağı üzere (13) yürür ve taş atar ve ön ayakları ki el meşābesindedür anuñla
 degnegi tutup darb (14) ider bu huşuşlarda meymūndan ziyādedür ve aç olup yiyecek
 bulmasa ayaklarının (15) tabanların yalamağıla iktifā ider **tabi' atı** hārrdur tūbeti
 çokdur eti yelimşekdür yaşlı (16) olup koca olanının mizācı kurudur eger ayu ödini
 'asel ve fülful ile muhkem ezüp (17) başda olan uyuzlara ki ol uyuzlar
 keskünliginden ve yaramazlığından başda (18) ba' zī yirlere kıllar düşmiş olur ol
 maqūle uyuzlara ve çibānlara sürüp şıvasalar (19) ol uyuzları giderüp başda kılları
 bitüre ve güzel ve qavī eyleye huşuşen (20) idmān idüp dört beş kerre iderlerse
 ziyāde te'sir ide eger ödinden bir denk (21) miqdārın sikencebīn ile içseler şovukdan
 olan ciger ağrısına nef' eyleye eger bir (22) enārī dānesinden boşaldup ve ayunuñ
 içyağından berāberi zeyt yağı ile (23) qarışdurup ve enār qabı içinde issi idüp issi
 iken qaşlara sürseler kılların (24) bitürüp çok eyleye eger nāşür ya'nī eskiyüp
 oñılmaz maqūlesi olan çiban ve yara (25) içini anuñla taldursalar eyü idüp oñılda
 ödinüñ tabi' atı derece-yi şālīşe evā' ilinde hārr (26) ü yābisdür qanınuñ dağı harāreti
 ve qalīzligi ziyādedür balqam sebebi ile dīvāne veyāhūd (27) maşrū' olan kimesneye
 bir mişqāl miqdārın içürseler nef' eyleye eger barāş üzerine (28) eskiden qatılanmış
 olan ek yirlerine sürseler nef' eyleye eger barāş üzerine (29) nice kerre birbiri
 ardınca sürseler eyü idüp gide eger ayunuñ iki gözlerin alup

[047b]

(1) ve bir bez içine bağlayup dört günde bir tutar sıtması olan kimesneye aşāqosalar
 (2) sıtması def' ola bu huşuş hāşşasıdur cāhız nām kimesne dimiş ki ayu toğurduqda
 (3) yavrısının şüreti ve a' zāsı yoqdur ba' dehü anası dili ile şol mertebede yalar ki tā
 (4) a' zāsı zāhir olur bu kelām şahih degüldür ki aqlā a' zāsı olmaya belki

görünmediği (5) anuñçündür ki toğduķda üzerine sümük gibi yaldırar koyu ve muhkem yelimşegi vardur a'zāsı (6) anuñla örtülmişdür gören kimesne şanur ki a'zāsı yokdur hemān et pāresidür (7) yelimşegi yaħni gibidür ve yaldayıcıdur pes anası üzerinden ol yelimşegi ve yaşluğı (8) yalamak ile giderüp a'zāsı bellü olur eger içi yağıyla dā'ü's-ša'leb üzerine (9) ve şovuķdan olan çatlaķlara sürüp ursalar nef' eyleye ve kim ki kati nesne (10) toķınmaķdan olan yaraya ve kemik yirinden çıkmasına ve ırģalanmasına nef' idüp siñirler (11) katiķların giderür eger katılanmış olan a'zāyı güneşde anuñla yağlayup ovsalar yumuşadup (12) katiķların gidere eger südi veyāhūd kanı issi iken şişlere sürseler etin (13) pişürüp deşe ammā ayunuñ ödi şara'a nāfi'dür şıgır ödi degüldür ve ayu enfühası ya'nī (14) beyin māyesi ziyāde semirdicidür eger ödini 'asel ile ve yeşil rāziyāne şuyı ile (15) karışdurup göze çekseler gözleri keskin eyleye eger kanı ile göze çekseler kezālik (16) eger göz kapaķlarında zā'id biten kılı yolup ayu kanı ile göze çekseler nef' eyleye eger henüz (17) şogumuş olan oğlancık gevdesin ayu içi yağıyla yağlayup ovsalar yaramazlıķdan (18) aña hırz ola ayu küregi ziyāde yābisdür yağmurlarda ve ruṭubetleri ziyāde olan (19) kimesnelere nāfi'dür anuñçündür ki rus tā'ifesi çok giyerler niķrīs ve fālic marazı olan- (20) lara daħı nāfi'dür döşeyüp üzerine oturmağıla ve gerek kürk yapup geymekle (21) daħı nāfidür (22) **aģu aģacı** 'arapça diflī ağaca beñzer bir nebāt ismidür yapraķları düz ve büyük (23) ve kati ve güzeldür benefşe reng kızıla mā'il ve şāfi kıızıl çiçekleri vardur keçi boynuzu (24) didükleri yimiş gibi yimiş olur açılıp içinden yün gibi nesneleri biter uzun (25) ve tuzlu köki vardur derelerde ve deryā kenārlarında biter **ṭabī'atı** derece-yi şāliş (26) āħirinde hārr ve derece-yi ūlāda yābisdür hāzīķ heķimlerden hiç birisi bedenün içerüsinden (27) isti'mālini cā'iz görmezler ve mübālaģa taħlil idici kuvveti vardur yaprağı (28) cemī'an ḥayvānları katl idicidür eger şu ile pişürüp şarāb ile şuyından içseler (29) ādemi ve ḥayvānı ve zehirli cānavarlar şoķduğından ḥalāş eyleye evlā budur ki bişmiş

[048a]

(1) şuyın içmekden ḥazer olına içmek lāzım olıcaķ incir ve sedef ve kaymak ile pişürüp (2) altı dirhemden ziyāde içmeyeler ve içinde ışlandığı şu koyun ve keçi ve küçük ḥayvānları (3) katl ider eger yaprağını şol mertebe pişürseler ki yumuşayup ezile ba'dehü kati olan şişlere (4) andan yaķı idüp ursalar taħlil idüp eride yaprağınuñ şıķındusu ile uyuza ve giciģe (5) sürüp şıvasalar nef' eyleye eger çiçegini

dögüp ezüp ‘avrat götürünse rahminde olan (6) ağırları sākin eyleye eger eskiden ağrısı olan arḳaya ve dizlere anuñla yaḳı itseler (7) eyü eyleye eger bir ḳamış ve tāze difliden bir çubuk alup çubuḡuñ bir ucın āteşe koyup (8) ve bir ucın ḳamış içine ve ḳamışuñ öbür ucu içinde ḳurdı olan diş üzre (9) ḳosalar ki tā difli çubuḡı yanup dütüni ḳamış içinden dişe gelüp doḳuna ziyāde nef (10) eyleye ağrıyan dişe dahı nāfi‘dür eger difliyi şu ile pişürüp ol şu ile evi şulasa (11) püreyi ve ağaç ḳurdını kıra eger difli ağacı tamladıḡı zamānda tāze yapraḡın ve- (12) yāḥūd çiçeḡinden alup ve muḥkem ince olıncaya dek dögüp ezüp ba‘dehü sāde yağ içinde (13) şol mertebe ḳaynatsalar ki yapraḡ maḥv olup ḳuvveti yağda ḳala ol yağ ile başda (14) olan ufaḳ çıbanları ki başıñ kılların düşürüp kel ider ol maḳūle çıbanları yağlasalar (15) fi’l-ḥāl çıbanları giderüp eyü ide eger ol yağ ile ḥayvānlar gicikine sürseler (16) gidere eger yapraḡını örtecek miḳdārı şu ile muḥkem pişürüp ba‘dehü şıḳup ol (17) şıḳındudan her bir rıtıl miḳdārına eski zeyt yağından nışf rıtıl ḳatup tā şu (18) gidüp şāfi yağ ḳalıncaya dek pişürüp her rıtıl içün erimiş bal mumından rıtıluñ (19) sekiz pāyından bir pāy miḳdārı ḳatup merhem itseler iriñlü uyuzları ve gicikleri (20) giderüp eyü ide mücerrebdür eger yoḡurd tarḥānasından bir cüz’ ve difli ağacı yapraḡından (21) bir cüz’ ve şarı kibrītden bir cüz’ alup cümlesin ince dögüp ba‘dehü ḳoyunuñ ḳuyruk (22) yağıyla yoḡurup iriñlü gicige ve uyuza birḳaç kerre sürseler eyü eyleye mücerrebdür eger bu merhemi (23) eski sāde yağ veyāḥūd eski zeyt ile toḡumundan ve tāze yapraḡından itseler bedeni (24) balḡam ve sā’ir fāsıd ḥıltlardan tamām pāk idüp on iki kerre baraş üzerine sür- (25) seler baraşı⁵³ gid[er]üp taḡyir ide eger ḳurı yapraḡını dögüp çıbanlara ekseler çıbanları ḳurıda (26) difli bulunmasa ḳatı şişleri taḥlil idüp indürmede bedeli beg börki didükleri (27) devādan vezni miḳdārınca ve incir yapraḡından vezninüñ üç pāyından bir pāydur diflinüñ (28) pişmişini veya ezilmiş ve dögilmiş çiçeḡi veya yapraḡın içmekden tāsa ve yangın ve ḳarın (29) şişmek ve gözler tomalmaḳ ve kızarmaḳ ‘arız olur ‘ilāc budur ki ḳuşup mi‘de’yi

[048b]

(1) andan pāk ideler nitekim zehir de böyledür ḳuşalar ve ḥuḳne ideler ve yağlu ve şovuk tavuk (2) şorvası ve ḥurmā ve sāde yağdan itdükleri ḥabīşa didükleri ḥelvālardan vireler (3) ve bezr-i ḳatūnā didükleri toḡumdan olan lu‘āb ve şovuk gül yağından kitre ile ḳarışdurup (4) vireler ve temr-i şehriṛā didükleri ḥurmādan yimek

⁵³ Metinde “*baraḡı*” şeklinde yazılmış olup “*baraşı*” şeklinde düzeltilmiştir.

ziyāde nef' ider temr-i şehriṛā ol maḳūle (5) ḥurmādur ki ziyāde büyük olup şaru veya kızıl ola ba'zilar dimişler ḥurmā çekirdegin (6) çıkarmayup 'aynı ile ḥurmā diküp bu maḳūle dikilmişinden ḥāşıl olan ḥurmā bu (7) maḳūle olur ba'zilar dimişler yabānilerde olan ḥurmāya dirler kezālik inciri 'asel ile (8) ve bir miḳdār sedef ile yiyeler ve üzüm ratbın yağlu nesneler ile yağlulardan bu bābda (9) eñ eyüsi ḳaymaḳdur (10) **aḡaç ḳurdı** düdü'l-baḳl dirler başlıca ḳurdcuḡazdur ayaklara beñzer ve iki tarafından (11) çıkmış nesneleri vardır kendüsi büyük olur ve yumuşaḳdur ṭabī'atı bārid [ü] yābisdür (12) mādām ki tāze ola eger zeyt yağıyla ezüp bedene sürseler zehirlü cānavarlar şoḳmasını (13) men' eyleye ve zehir içine nef' eyleye (14) **ardıç-ı hindī** fāriside dīvdār dirler lākin ehl-i hind lisānınca dīv esmā-yı ḥudādandur (15) anlar lisānınca ma' nāsı şeceretullāh dimeḳdür murād hindde olan ardıç ağacıdur şanavber-i (16) hindī daḡı dirler zīrā ebhül ki ardıçdur ḥaḳīḳatde eşnāf-ı şanavberdendür budakları (17) zurunbād budaklarına beñzer bir miḳdār keskūnlığı vardır südi olur südine (18) şīrec-i dīvdār dirler südi keskindür dili acıdıcıdur yakıcı ve şusadıcıdur (19) **ṭabī'atı** derece-yi şālīşede yābisdür siñirler gevşemesine ve fālic ve laḳve maraḑlarına ḡāyet de (20) eyüdü andan enfa' nesne olmaz ve dimāḡda şovukdan olan maraḑlara ve sekte ve şara' (21) maraḑlarına nef' ider bögrekde ve ḳavukda olan taşları ufaḳlar ve ḳarnı tutar (22) eger pişürüp suyu içine otursalar oturaḳ gevşemesine nef' eyleye (23) **inek papadiyesi yaḡı** ıssıdıcıdur siñir tolaşup bükilmesine eyüdü ve büyük (24) çıbanları pişürüp deşer ḥuşuşen ki çıban siñirlü olan a'zada olursa (25) ziyāde te'sīr eyleye ağrısı olan ḳulaḡa ṭamzırsalar nef' ide ḳuluncı olan kimesneye (26) içürse nef' ide bunun çıkarmasınıñ ṭarīḳi ezḡar yaḡı gibidür ba'zilar güzel (27) rāyiḡalı issi otlar ḳatup ḥarāreti ve te'sīri ziyāde olur (28) **ayva yaḡı** bāriddür ḳābizdur ṭarīḳi budur ki ayva çiçeğinden alup zeyt içine ḳoyup (29) güneşe ḳoyalar birḳaç kerre çiçeğin tebdil ideler ba'zilar evvelā zeyti mekke ayrığı

[049a]

(1) ve ḥurmā çağlası ḳabuḡıyla şol miḳdār kekre ideler ki tamām yaḡa te'sīr itmeye ba'dehü (2) ol yaḡ içine çiçeğinden ḳoyup ve şu ile āteşde tā suyu gidince ḳaynadurlar ba'zilar (3) ayvanuñ suyun şıḳup yaḡ ile āteşde tā suyu gidince ḳaynadurlar ba'zilar ayva[yı] toḡrayup (4) veyāḥūd bütün ayvayı yaḡ içine ḳoyup birḳaç gün yaḡ ile çalkayup tahriḳ iderler (5) tā ayvanuñ ḳuvveti yaḡa gele bu yaḡ

iriñlü iriñlü uyuzlara ve giciklere ve başda olan kepege (6) ve nemle didükleri çibanlara ve ağızda olan çibanlara ve kabarıklara eyüdü eger hıḳne idinse- (7) ler raḥim ve sidük yangınına nef' ider ve deri tutup derilmegi ḳomaz ve fıstık ağacı (8) ḳurdu ve zerārīḥ didükleri zehirlü içürdükleri kimesnelere ziyāde nāfi'dür ḳan (9) tükürmege nāfi'dür ḳoḳlamağıla issiden olan baş ağrısına nef' ider kezālik (10) sürünmekle ve hıḳne itmekle ve içmekle issiden olan zūrevāç ağrısına ve eskiden (11) olan ishāle nef' ider eger ḥinnā ile ma'cūn itseler ṭamar ve siñir kesigine nef' eyleye (12) **aşma çiçeği yağı** ḳabız idici ve mādeleri ṭutucı ḳuvveti vardur gül yağı ḳā'im maḳamı (13) olur ya'nī ḳuvveti anuñ gibidür lākin mādeleri taḥlīl itmekde ve ḳarnı yürütmekde anuñ (14) gibi degüldür ṭarīḳi budur ki çiçeğinden alup şoldurup ba'dehü zeyt yağı içinde iki (15) gün ṭurup şıḳalar bu yağ deri ṭutmaḳda ziyāde ḳavīdür ve ağızda olan çibanlara (16) nef' idüp ṭağılmasına māni' olur (17) **emlec yağı** bārid [ü] yābisdür saçlara ḳuvvet virüp siyāḥ ider ve güzel idüp uzadur (18) ve dökilmeden şaḳlar ṭarīḳi budur ki çekirdeksüz emlec ve mersīn ve çam ağacı köki (19) ḳabuğından her birinden berāber alup şu ile muḥkem pişürüp ba'dehü süzeler ba'dehü şīr-i revḡan (20) yağı ḳatup yavaş āteş ile şuyı gidüp şāfi yağ ḳalınca pişüreler (21) ve ḥıfz ideler (22) **acı bādem yağı** derece-yi sāniye evvelinde ḥārrdur ṭabī'atında ruṭūbet daḥı var iken (23) ḳurudıcıdur raḥimde olan şişlere ve raḥim dönmesine ve şol miḳdār ağrısına (24) ki aña ihtināḳ ya'nī raḥim boḡulmaḳ maraḫı dirler anlara eyüdü ḳulaḳda olan gürüldi (25) ve çinildi ve ağrıları giderür güçle efşān idene ve bögreklerde ağrısı olana içür- (26) seler nef' eyleye eger gök süsen köki ve balmumı ve ḥinnā yağıyla veyāḥūd gül yağıyla (27) ḳarışdursalar rebev maraḫı ve ṭalaḳ şişi olanlara içürseler ve yaḳı itseler (28) nef' eyleye kezālik içmekle bögrekde ve ḳavukda olan ṭaşları ufaḳlayup çıkarur (29) ve yüzde olan çirkīn nişānları ve lekeleri yüze sürüp ovmağıla giderür

[049b]

(1) ve yüz buruşuḳların giderüp düzeldir göz bulanıklığına ve za'ifliğine sürme gibi (2) çekmekle nef' ider eger şarāb ile ḳarışdursalar başda yaş uyuzlara ve kellere nef' ider (3) ve ḳoñakları gidere ṭabī'atı ishāl ider ve ḡalīz ḥılṭları ve sevdāvi ḥılṭları (4) mi'deden ve eṭrāfindan çıkarup ishāl ider ve ḳuluncı giderür ḥuşuşen āḫir münasib (5) şerbetler ile olursa ziyāde nef' eyleye kezālik süfuf itdükleri nesneleri yumağıla (6) yağlayup yiseler gir[ü] bu fā'ideleri vire bir kerrede dört mişḳālden ziyāde

isti' māl (7) itmeyeler çıkarmasınıñ tarīki budur ki bādemi döküp şu ile pişüreler şu üzerine (8) gelen yağını alalar veyāhūd bādemi dögüp üzerine issi şu serpüp muhkem ovup ve (9) karışdurup ba' dehü şıkup yağın çıkaralar bu yağ bulunmasa şeftālū (10) çekirdegi yağı bedelidür (11) **ışırğan dikenî tohumu yağı** sâ'ir tohumlar yağı gibi çıkarılır üç dirhem miqdārı balgāmı ishāl (12) ider eger içseler ve yağlansalar arka ağrısına nef' eyleye yağlanmağıla cimā' ı tahrik (13) ider (14) **agaç kavunu yağı** hārr ü yābisdür taḥlil idicidür koca kimesnelerün siñirlerinde olan (15) marazları nef' ider ve şovuk te'sirini def' ider eger yağıla sürinüp yağlansalar dört (16) günde bir tutan sıtmalarda ve sâ'ir sıtmalarda olan ditremeleri gidere eger ayak tabanlarını (17) bu yağla yağlasalar seferlerde şovuk te'sir itdüğünden nef' eyleye eger ek yirlerinde elemi (18) ve zahmeti olan kimesne evvelā bedenın şerbet ile pāk idüp ba' dehü ek yirlerin bu yağla (19) muhkem yağlayup çerb eyleseler ağrıların sakin eyleye bu yağ arka ve ek yirleri ağrılarına (20) ve 'ırkı'n-nisā ve beden segirmek ve ditreme ve fālic ve lakve marazlarına nāfi' dūr eger burundan (21) içerüye tamlatsalar başın bir taraflı ağrısına ve şara' ve sevdādan olan marazlara (22) nāfi' dūr siñirler şovukluğına ve gevşemesine nāfi' dūr kavukda ve bögrekde şovukdan (23) ağrısı olan kimesne bu yağıla arkasın ve uylukların yağlayup şıvasalar sakin (24) eyleye eger şovukdan ağrısı olan dişler üzerine şıvasalar nef' eyleye kezālik (25) şovukdan başı ağrısı olan kimesne bu yağı kōklayup ve başına sürseler nef' eyleye (26) ve giç biten saç ve şakala ve sâ'ir saçlara sürüp çerb itseler kılları bitire dā'imā (27) bu yağla yağlansa beden ve beden deri rāyihāsın kesüp güzel eyleye çıkarmasınıñ (28) tarīki budur ki zanbağ ve ḥirī yağlarından ki beyān olinmışlardır her birinden bir rıtıl (29) miqdārı alup altı dāne ağač kavununıñ üst kabukların ince kıyup her üç günde

[050a]

(1) bir ol kabukları çıkarup yirine āḥir kabuklar koyalar bu vechile ne deñlü ziyāde tebdil (2) iderlerse aña göre kuvveti ziyāde ola ba' zılar ağač kavunu tāze yeşil iken kabuğın (3) alup üzerine yağ ve gül şuyı döküp tā kabuklar aḡarup kuvveti ve rāyihāsı yağa (4) siñinceye degin yavaş āteş ile pişürürler ba' dehü āteşden indürüp bir gün ve bir gice (5) turup ba' dehü yağ içine bir miqdār misk ve sükk-i misk didükleri terkibden ve kāfur- (6) dan kıatarlar ā' lā yağ olur ba' zılar penbe pāresin şirūğan yağına baturup (7) henüz ağacında olan ağač kavunu ol penbe pāresine her günde üç kerre (8) kırk güne degin yağlayup çerb ideler ba' dehü ağaçdan kıoparup

keskin kaşık (9) ile kabuğın şoyup şıkup yağın çıkarurlar ba' zılar kabukların sīsām içinde (10) terbiye ider şol vechile ki sīsām içine koyup birkaç gün tā kuvveti ve rāyihası (11) sīsāma siñünceye degin тұrur ba' dehü şıkup yağın çıkarurlar ba' zılar dağı tamām (12) irişüp kemālin bulmuş ağaç kavunu bir gicede yağ içine koyup тұrur ba' dehü üstini (13) yap yap kazıyup yağın çıkarurlar ba' zılar kabukların sīsām içinde terbiye (14) ider şol vechile ki sīsām içine koyup birkaç gün tā kuvveti ve rāyihası ağaç (15) kavunu ašlā kazınmayup şululığı yağa karışmaya bu maķūle mümkün olduğu kadar (16) cem' iderler ba' dehü bir kabı 'ūd ve misk ve 'anber ile tekrār tekrār buķūrlayup ol (17) yağı içine koyup hıfz iderler bu yağ rāyihası hōş ve lezzetlüdür dimāğa ziyade (18) nāfi' dūr ba' zılar dağı çekirdeginden yağ çıkarurlar bādem yağı çıkardıkları gibi çekirdeginden (19) olan yağa issidūr ıssıdıcıdur kulaqlarda olan süddeleri açar ve bedenüñ derin (20) yirlerine talup girür ve eyü te'şir idüp çok nef' ider hattā bu yağ ile yağlanmış (21) olan kimesneye 'akreb yakın olmaz (22) **eşek hıyārı yağı** yabān hıyārı ki ba' zılar karga dülegi dirler istanbul karşıusunda (23) kādīköyüne üsküdardan giden yolda yalıda olan bağcılar havlularında çok bulunur (24) yimişine el degdügi gibi kopup içinde suyu şıçrar yağın çıkarmanın tarīki budur ki (25) ol yimişden murād olındığı kadar alup dökeler ve şıkup suyun çıkaralar ve ne miķdār (26) şu olursa ol miķdār zeyt yağı katup yavaş ateşde tā şu gidüp yağ kalınca (27) pişüreler veyāhūd bu yimişi taze iken alup tograyalar ve üzerine iki örtecek (28) miķdārı zeyt yağı koyup ve kabını muhkem bağlayalar ve güneşe koyup kırk gün tamām (29) тұrdukdan soñra şıkup yağın ayıralar bu yağ ziyāde issi yağıdur taħlil idicidūr

[050b]

(1) ve şovuk te'şir itmiş olan bedeni yağlasalar nef' idüp şovukluğun gidere ve sā'ir a' zāya (2) şovuk ve yaramaz hıltlar inmesin men' ider ve dağı yüzde olan leke ve mercimek dāne- (3) sine beñzer ufaķ sovlucıları giderür ve gürüldüsi ve çinildisi olan kulaķ içine (4) tamlatsalar nef' idüp içinde kurd olursa kıra ve ğalīz yıllerini gidere iki dirhem (5) miķdārın içseler veyāhūd 'avrat götürünse hayzını yüridüp oğlanın düşüre (6) ve çıkara (7) **ebūcehil karpuzu** yağı çıkarmasının tarīki budur ki bu yimişüñ tamām kemāliyle olmışından (8) şıkılmış suyından dört rıtıl miķdārı iki rıtıl zeyt yağıyla katup yavaş ateşde (9) şu gidince pişüreler eger yimişinüñ tazesi bulunmazsa kurasının kabuğın ve çekirdeğin (10) yabāna atup şāfi içinden rub' rıtıl

miqdārı alup üzerine bir rıtl zeyt yağı (11) koyup kuvveti yağa siñinceye degin pişüreler ba' dehü taşfiye idüp hıfz ideler (12) bu yağ şovukdan olan marazlara nef' ider eger içseler çig hıtları ve balğamları (13) ve şogulcân ve sâ'ir kırdları ishâl ile kırandan çıkara eger öküz ödi ile (14) karışdurup göbege koyup götürseler bu fâ'ideleri ide eger bu yağla hıķne (15) itseler kıulunca nef' idüp elemin sâkin eyleye eger başı bu yağla yağlasalar igne (16) başı gibi ufaķ çibancıklara nef' eyleye ve saçlar dökilmesin men' eyleye içinde kırdı (17) ve gürüldisi ve çinildisi olan kıulağa tamlatsalar nef' eyleye eger bu yağa içine penbe (18) pâresin bulayup yenilmege ve çürümege başlamış olan diş üzerine başup (19) dutsalar sâkin eyleyüp nef' eyleye huşušen eger issi idüp kıavrılursa ziyade (20) nef' eyleye şovukdan olan ağrılara şıvasalar her kıanda olursa nef' idüp (21) gidere (22) **alıç** ma'lümdur ki dikenlü büyük ağaçdur ' arabîde za' rûrû zü-şelâş habbât dirler (23) **tabî'atı** derece-yi üläda bārid [ü] raṭbdur bir miqdār kıābızlıķı vardır ve ğalîz balğamlu (24) ruṭûbeti vardır ekşiligi ve kıābızlıķı olmaķıla kıarnı tutar alıç iki dürlüdür (25) biri cebelî ve biri bostānîdür ve erkeklü dişilü olur ikisinin ağaçlarının şüreti (26) birbirine muḥālif degüldür ammā erkeğinn dikenleri çok ve dişiden kıçirek olur (27) bu ağaçdan derelerde olanı tağlarda olandan büyükrek olur tağlarda (28) olanına îzrān dirler nabķ ki vilāyet-i mısırdā olur bir ğüne ufaķ incîrdür (29) ol miqdār olur ve şarudur bostānlarda olanı kıızıldur tağlarda olanının kıābızlıķı

[051a]

(1) ve ğalîzliķi ve ruṭûbeti ziyādedür ikisi daķı bedene az ğıdā virür ' uzeyrān ki şaru- (2) sıdur kıızıl olandan eyüdü za' rûrî çok yimekten balğam marazların götürür (3) huşušen kıulunç ve bağırsak ağrısı ve iştiḥā fāsîd olmaķ marazların ziyāde ider (4) evlā budur ki ğızā tarîķiyle isti' māl itmeyüp belki hemān iştiḥāyı sâkin itmek (5) içün veyāḥūd bir marazı def' içün isti' māl ideler şafrā ğalebesin ve kıan keskün- (6) ligin sâkin ider ammā kıulunç ider ve baş ağrıdur göğüsleri perdeleri za' if (7) olanlara ziyāde zarar ider huşušen bārid olursa ziyāde ider kezālik mizācları (8) şovuk ve balğamlu olanlara zarar ider rāziyānec işlāḥ ider tağlarda bulunup şaru (9) olanının tamām kemālin bulmuş mizācları issi olanları cimā' a taḥrîk ider (10) ' üd ve anison ikisinin daķı zararların def' ider (11) **altun** ' arapça zehab dirler sikkelüsine ve ğayrısına ıtlāķ olunur **tabî'atı** (12) altunun tabî'atı mu' tedildür ba' zilar dimişler ḥārrdur altundan seḥḥāle ya' nî bileğü (13) veyāḥūd demür üzerine oyulup çıkan

ufağı sevdāya eyüdü sevdāya müte‘ allık (14) devālara girür altundan olan mükāvī ya‘ nī dağ idecek āletler sā‘ ir ma‘ ādinden (15) itdüklerinden eyüdü anuñla olan dağ sā‘ ir ile olandan tīz oñlup eyü olur (16) altun hāşşelerindendür ağızda tutsalar ağız rāyihāsın gidere dā‘ ü‘ ş-şa‘ lebi (17) ya‘ nī saç şaķal dökilmek ve dā‘ ü‘ l-hayye ya‘ nī deri kıabarup soyulmak marazlarına (18) müte‘ allık devālara kıatup içseler ve üzerine sürseler nef‘ ziyāde ola eger (19) meshūli ufaķlanmışı ile veyāhūd meyl ile göze sürme gibi çekse göze kıuvvet (20) vire yürekden tāsā ve ğuşşayı def‘ ider yürek oynaması ve yaramaz ve bāṭıl ve kıorkunç (21) fikir itmek marazlarını def‘ ider hāşşesindendür eger gögercinüñ kıanatlarınıñ (22) öñlerini altun ile dağlasalar yabāna gitmeyüp mekānına me‘ lūf ola altun sā‘ ir (23) ma‘ ādinüñ cümlesinden vezinde ağıardur andan şöñra jīve ağıardur hattā eger bir çekirdek (24) altunı bir rıṭıl jīve üzerine kıosalar üzerinde tırmayup ağırlığından dibine (25) vara ammā ğayrı ma‘ ādin meşelā ğümiş ve bakır ve ğayrıdan on mişķāl mıkḁarı alup (26) kıosalar dibine gitmeyüp üzerinde yüzüp kıala eger küpe aşāķomāķ için kıulaķ (27) deliklerinde altun igne ile delseler delügi bitişmeyüp şöyle kıala eger şāfi hālīş (28) altundan bir mıkḁarı oğlancık boynına aşāķosalar uyurken kıorkmaya ve maşrū‘ (29) olmaya mücerrebdür eger tırnağı dibinde kıurulğan didükleri kıabanı olan kıimesne ol parmağına (30) altundan yüzük kıaķsa ağırsını az eyleye altunı ğörmek ve anuñla oynamāķ yürege (31) kıuvvet virür ve nefesden tırlığı ve tāsayı kıiderür ve ğölmek ğetürür mıkḁār-ı şerbeti (32) rub‘ dirhemdür (33) **andız köki** ‘ arapķa rāsen vilāyet-i endülüsde cenāḥ ve yunānīde anyun dirler

[051b]

(1) yaprağı kıulumis didükleri nebāt yaprağına beñzer ammā andan uzunraķdır ve irireķdür birbiri (2) ardınca dizilmiş yapraķlı baldırı vardur büyük köki olur kökinüñ rāyihāsı ğüzeldür (3) rengi kıızıla mā‘ ildür lezzetinde dili acıdur keskünligi vardur tağlarda aģaķlu yirlerde (4) şıvasalar nef‘ eyleye kezālik ‘ avratlar tığurduķda tığurmaķdan olan çatlaķları nef‘ (5) ider oturaķda olanlara dağı nef‘ ider (6) biter kökini yaz zamānlarında yirden kııķarurlar isti‘ māl olınan ancaķ kökidür ve rāsen diyü (7) ıtlāķ olınsa kökinden ğayrısı murād olınmaz **tabī‘ atı** derece-yi şālīşe evvelinde hārr ü (8) yābisdür ruṭūbet-i fażlıyye ya‘ nī ğālīz yaşığı vardur eyüsi oldur kı tāze olup (9) bitlenmiş ve yinmiş olmayup rengi bir mıkḁār yeşile mā‘ il ola ğālīz hılṭları tükürmekden (10) nāfi‘ olan la‘ ūķ iken yudulacaķ nesnelere kıatsalar nef‘

eyleye ve hıltları eridüp (11) nef'i ziyade ola ve pāk eyleye şovuklanmış a'zāya ve ek yirlerine urup bir miqdār (12) zamān böyle itseler nef' eyleye pişmiş bevli ve hayzı yüridür eger şeker veya 'asel (13) veya incir katup tatlu idüp koyu iken yutsalar toğrılmayınca nefes almayup güçile (14) nefes alana nef' eyleye eger şarāb ile pişürüp içse zehirlü cānavar şokduğuna (15) ve beden içerüsünde olan şovuk marazlara nef' eyleye eger müşelleş ile mürebbi idüp isti'māl (16) itseler kuvveti düşüp hazmı bozılmış olan mi'deye ziyāde nef' idüp ıslāh eyleye (17) müşelleşde terbiye olunmasa tārīki budur ki eger yaş ise kurdalar ba' dehu şu içinde (18) pişürüp ve şuyın giderüp tekrār bir gün ve bir gice şovuk şu içinde ıslayup (19) ba' dehu şudan çıkarup müşelleş içine koyup yigirmi günden sonra isti'māl ideler her (20) gün iki mişkāl miqdārı yiseler kavuk a'zāsını kavī ider sidük tamlamasın (21) giderür mi'dede yaramaz hıltlar olmağıla ve mi'de ağzı za'if olmağıla 'arız olan (22) gamm ü guşsayı ve vahşeti giderür ve sebep olan hıltları tahlil ider miqdār-ı şerbeti bir (23) buçuk mişkāldür şişleri indürüp giderür qaraca etlere katı nesne tokınup (24) ezilmiş olsa yaprağı üzerine yakı itseler nef' eyleye eger şu ile pişürüp issi iken (25) balgam sebebi ile bir cānibde ağrısı olan başa issi issi dökseler ağrısını giderüp (26) sakin eyleye kalbe kuvvet virüp ferah virür dā'imā yiseler çok çok efşāne kalkmayalar (27) bağırsaklarda sevdāvi yaramaz hıltlar olmağıla olan mālīhūlyā marazına nef' ider içmekle (28) şovukdan olan eñ ve arka ağrılarına nef' ider cigerde ve talağda olan süddeleri (29) açar ammā çok yimesi kanı ifsād idüp bozar ve erlik şuyın yakup az ider (30) eger ta'dil idüp ya'nī bu maqūle zararların def' ider nesneler ile ıslāh idüp isti'māl (31) itseler cimā'a tahrik idüp ziyāde itdüre bükük ādemi kükredür ve ta'āmı hazm (32) itdürür ve kulağda olan çiñildilere nef' ider içmekle ve pişmişini issi issi dökünmekle (33) beden segirmelerini def' ider kezālik dögüp yakı itseler bu fā'ideleri virür eger 'avrat

[052a]

(1) yakup düününe tursa hayzını indürüp ağıda eger dögüp ve 'asel ile ma'cün (2) idüp sıvık iken mişkāl miqdārın yutsalar şovuklanmış olan a'zā ağrıların (3) sakin eyleye ve bögrekden olan zararları maştakī ve hamāmā def' ider kezālik marul (4) ve ekşi enār sürmek ile dağı def' ider ba'zilar dimişler andız kökinden bir sınıf dağı (5) vardur ki yaprağı mercimek nebātı yaprağına beñzer ve budaqları ve yaprakları büyükdür ve yir (6) üzerine döşenmişdür ve uzundur şaru küçük köki vardur deryā

kenārlarında (7) ve yüksek yirlerde ve depelerde biter bu şınıfuñ köki tecrîbe olunmuşdur içseler zehirlü (8) cānavarlar şokduğına fi'l-hāl nef' ide mücerrebdür andız köki bulunmasa bedeli kök süsen (9) kökidür ki benefşe köki dimekle ma' rüfdür (10) **alma rubbı** ' arabîde rubbū't-tüffāh dirler kıan kıaynayup kıan hareketine ve şafrā galebesine nāfi' dür (11) sâkin ider ve şafrādan olan ishālî kıat' ider ammā ishāl ile içinden kıan gelene (12) içürmeyeler şafrā sebebi ile kıuşmayı men' ider sevdā ve sâ'ir yanmış hılıtlardan olan (13) ğamm u ğuşsayı giderür **tabi' atı** derece-yi ūlāda bāriddür yübüset ve ruṭṭbeti mu' tedildür (14) çıkarmasınıñ tarīķi budur ki ekşi ve pek almalarından alalar bu maḳūle almanuñ eyüsi (15) şarābî didükleri almadur ki eñ soñ kıış zamānlarında getürürler maḥrüse-yi istanbulda (16) demür alması didükleridür bu maḳūle almaları ağaçdan veyāḥūd altundan bıçaķ ile or- (17) tasından iki bölüp içinden çekirdeğin üstünden kıabuğın şoyup ba' dehü mermer veya (18) ağaç havān içinde dögüp şuyın şıķalar ve şuyın yavaş āteş ile şol mertebe (19) pişüreler ki dört pāydan bir pāy kıala ba' dehü indürüp şırçadan veyāḥūd mermerden (20) kıab içinde hıfz idüp vaķt-i ḥācetde isti' māl ideler dört pāy bilinmesin (21) ağaç ile veyāḥūd içinde pişürdükleri kıab içinde nişān itmekle ideler (22) **üzüm rubbı** derece-yi şānide ḥārr ve derece-yi ūlāda yābisdür kıocalarda ve mizācları (23) şovuk olanlara nef' ider ammā mizācları issi olan kimesnelerde ğalīz şafrāya döner (24) göğüse nef' ider bağırtlaķı pāk idüp cilā ider cimā' a taḥrīk ider kıarnı yumuşadur (25) göñül bulandırur ıslāḥı ekşi ve kıābız yimişlerden şuvarmaķ iledür (26) **ayva rubbı** ishālî ve kıuşmayı kıutar ve ḥarāreti söyündürür mi' deyi şıķup kıabızlıģı (27) sebebi ile mi' deye yapışmayup yüzer maḳūlesi olan hılıtları çıkārur buḥārlar (28) damağā çıkmasına māni' olur pes bu maḳūlelerden olan baş ağrısına nef' ider (29) **tabi' atı** derece-yi ūlā āḥirinde bārid [ü] yābisdür çıkarmasınıñ tarīķi budur ki ayvayı alup

[052b]

(1) üzerinde olan çirki ve ḥavın⁵⁴ bez ile silüp gidere ba' dehü ağaçdan veya altundan (2) bıçaķ ile iki bölüp ve içinden çekirdeklerin yabāna atup ve mermerden veyāḥūd ağaçdan (3) havān içinde dögüp şuyın şıķup yavaş āteş ile dört pāydan bir pāy kıalınca (4) pişüreler ba' dehü āteşden indürüp şovuk olıncaya dek kıura ve tekrār yavaş āteş (5) ile nışfı kıalıncaya dek pişüreler ki sekiz pāydan bir pāy kıalmış olur henüz tamām olmayup (6) ekşi ayvadan olan rubb def' -i ḥarārete nef' i ziyādedür bir

⁵⁴ Metinde “ḥavın” şeklinde yazılmış olup “ḥavın” şeklinde düzeltilmiştir.

miḳdār kemālin bulup kekre- (7) den olan ishāl ve ḳuşmak def' ine evlādur tamām kemālin bulup ṭatlusından olan (8) rubb mi' de ve cigere ḳuvvet için evlādur (9) **erik rubbı** bārid [ü] raṭbdur ziyāde issi ve yangınlu olan sıtmalara ve ḥarāretten mizāc (10) ḳuruluḡına nef' ider ve şusuzluḡı sākin ider ṭarīḳi budur ki māyeḥōş kıızıl erikden (11) alalar ve çekirdegin yabāna atalar üstün örtecek miḳdārı şu ile pāk şırçalı (12) çölmek içinde pişüreler ba' dehü āteşden indürüp ḳarışdurup ezüp şāf (13) ideler ba' dehü şāf olmuşını yavaş āteş ile dört pāydan bir pāy ḳalınca pişürüp (14) indürüp ḥıfz ideler (15) **enār rubbı** yanmış ḥılṭlardan olan ḡamm ü ḡuşşaya nef' ider ve muṭlaḳā yangınına (16) ve ziyāde şusuzluḡa ve keskin sıtmalara ve issi mizāclu kimesnelere nef' ider gebe olan (17) 'avratların iştihālarını ıslāḥ ider ya' nī aş yirdükleri zamānda anlara nāfi' dūr (18) bozılmış beşere rengin yirine getürür **ṭabī' atı** derece-yi ūlāda yābis ve derece-yi şāniye- (19) de bāriddür çıkarmasınun ṭarīḳi budur ki māyeḥōş enārı dāneleyüp aralarında (20) olan ince zarını giderüp ba' dehü dögmeksizin yap yap şıḳup şuyın çıkaralar (21) ba' dehü mermer çölmek içinde dört pāydan bir pāy ḳalıncaya dek yavaş āteş ile (22) pişürüp ba' dehü indürüp ḥıfz ideler ba' zılar enār şuyından her bir rıṭla bir dāne (23) nebātın ḳoyup bile pişürüp böyle olıcaḳ ḳuşmayı tutar mi' deye ḳuvvet virür iştihāyı (24) açar ṭatlı enārdan daḡı bu vechile rubb itseler cā' izdür ṭatludan olan göḡüsde (25) olan aḡrılara ve öksürüğe nef' ider ve öksürüğe sebep olan māddeleleri (26) inceldüp cilā idüp giderür ammā mi' deye gevşeklik virür maşṭakı ıslāḥ idüp (27) zararın def' ider (28) **ekşi ḥurmā rubbı** henüz kemālin bulmuş olmayup ekşi ḥurmā rubbı i' tidāl üzre issi (29) ider yābisdür derece-yi şāniyede ḳābızdur ḳuşmaḡa ve ishāle ve mi' de za' ifligine

[053a]

(1) nef' ider çıkarmasınun ṭarīḳi budur ki ḥısevān veyāḥūd sükkariyye didükleri (2) ḥurmānıñ ḳoruḡından alalar ḥısevān kıızıl ḥurmādur sükkariyye şaru ḥurmādur ki ikisi (3) daḡı elcāf ḥurmālardandır ya' nī mu' teber degüldür pes çekirdegin çıkarup kendüyi döḡüp (4) şıḳalar ve pāk çölmek içinde yavaş āteş ile üç pāydan biri ḳalıncaya pişüreler (5) ba' zılar āteşde pişürmeyüp hemān issi güneşe ḳoyup şululuḡı gidüp ḳoyu olunca (6) güneşde ṭurur (7) **aḡaç ḳavunı rubbı** ziyāde bārid [ü] yābisdür safrā ḡalebesine ve ziyāde şusuzluḡa (8) nef' ider ḳuşmayı tutar zehirlere nef' ider gözde olan aḳlıḡa sürme gibi çekseler (9) nef' ider temregüye sürüp şıvasalar nef' ider çıkarmasınun ṭarīḳi budur ki şulu (10) ve iri olan aḡaç ḳavunlarından alup

üzerinden kabuğun soyup dögmeksizin (11) şıkup şuyın çıkaralar ve mermerden çölmek içinde yavaş âteşde dört pâydan (12) bir pây kalıncaya degin pişürüp indürüp hıfz ideler (13) **enâr** bostânîsi ma' lûmdur yabânîsi dağı vardır yabânîsine mazzu dirler yabânîsinün (14) kurutması kavîdür bu bâbda gâyetdür ya' nî andan ziyâde olmaz nitekim muḳaddemâ enâr çiçeği (15) diyü ahvâli zıkr olınmışdur bostânîsi ma' lûmdur ba' zısı tatlu ve ba' zısı ekşidür (16) **ṭabî'at** enârûn cümlesinün ṭabî'atı bârid [ü] raṭbdur bir miḳdâr ḳābızlığı vardır cemî'an (17) eczâsından ol ḳābızlığı ayrılmaz hattâ bu aşlıgıla şıķılmış olan şuyında dağı (18) ḳābızlık vardır egerçi zâhiren toyulmazdur kabuğının ṭabî'atı bârid [ü] yâbisdür ziyade (19) ḳabz idicidür ekşi enârûn bürüdeti tatlu enârdan ziyâdedür bir miḳdâr yübüseti (20) dağı vardır enârûn bürüdeti derece-yi şâniyeye ayrışmaz ve derece-yi ülâda dağı geçmez (21) ekşi enâr bağırsaklarda olan ruṭûbetleri ḳazır hattâ eger aç ḳarnıyla çok yiseler (22) bağırsaklar ḳazınmak marâzını peydâ eyleye çekirdegi ziyâde ḳabızdur ve bâriddür (23) cemî'an ağacı ziyâde ḳabz idicidür kabuğı cümle eczâsından ziyâde ḳabızdur (24) tatlu enârdan ḥâşıl olan ḥılt eyüdür ammâ gızâ virmesi azdur ve şişirmek (25) peydâ ider egerçi bârid [ü] raṭbdur yine sıtmalu olanlara eyü degüldür zîrâ şişirmesi (26) ve kıl diplerin pek itmesi vardır ekşi enâr mi' dede olan ḥarâreti ve yangını (27) sâkin ider ve sidügi yüridür eger ḳābız olanından yiseler mi' deye mâddeler (28) akmasını men' eyleye eger yağmur şuyı içinde yaturup içseler ḳan tükürmege nef' (29) eyleye eger ekşi enâr şıķındusını pişürüp 'asel ile ḳarışdursalar tağılur

[053b]

(1) maḳûlesi olan yaramaz çıbanlara ve zâyid olan etlere ve ḳulaḳ ağrısına ve burun içinde (2) olan çıbanlara nâfi' devâdur ve zıkrî sebḳat iden yimişsüz yabân enârı çiçeği içinden (3) ḳan akar olan diş etlerin pek ider ve ḳanlı olan yaraları yapışdırur eger şu ile (4) pişürüp pişmişi ile maḳmaza itseler dişler oynamasına nâfi' dür ve dişler etlerinden (5) akan ḳanı diñdirür bağırsaklar ve ḳasıḳlar yarılmaḳ devâlarına girer yaruğı tutup ḳabz (6) ider gâh olur yabân enârının 'uşâresin alup hıfz iderler çok nesnelere nâfi' dür (7) eger enâr ağacının kökin pişürüp içseler ḳabaḳ çekirdegi didükleri ḳuruları ḳatl (8) idüp çıkara eger ekşi ve tatlu enârı içi ile ma' an şıkup nışf rıtlı miḳdârın yigirmi (9) dirhem şeker ile ḳarışdurup içse şafrâyı ishâl ider ve mi' deye ḳuvvet virür bu maḳûle- (10) den eñ çok isti' mâli cā'iz olan miḳdâr bir rıtlıdır ishâl itmekde şarı helile gibi (11) 'amel ider ve yimekle uyuza ve gicige nef'

ider ve mi‘deyi dibāğat ider enār şarābı maḥmūrlığı (12) giderür tatlu enārda şişirmek olmağıla mizācları issi olanlarda altı harekete getirür (13) eger ta‘āmdan soñra enārı şuvarsalar ta‘āmı mi‘de ağzından aşğa indürür ba‘zılar (14) enārdan olan şişmeyi⁵⁵ üzerine bir miḳdār kemmūn yimekle def‘ ider ba‘zılar daḥı (15) bunu cā’iz görmezler zīrā enārdan olan şişmek tīz def‘ olur tatlu enār ekşi- (16) sinden olan zararı ıslāḥ ider ve bağırsak qazınmasın men‘ ider ekşi enār bedeni (17) ve cigeri ziyāde şovudur ve mi‘deden inmesi giçdür pes fi‘li qavī olur ekşi anar (18) mizācları şovuk olan kimesneye ziyāde zarar ider ḥattā çok isti‘ māl iderse cigerinde (19) olan kuvve-yi cāzibeyi ibtāl eyleye ya‘nī ciger gızāyı kendüye çekmekden qala pes mi‘dede (20) ve qarında yiller ve şişmekler ve ishāl ḥāşıl olup cimā‘dan kesilmek lāzım gelür evlā budur ki (21) bu vechile olan zararın zencebīl mürebbāsı yimekle ve qavī şarāblar içmekle ve sarmusaqlı ve issi (22) ve issi otlar et şorvaları gibi yimekle def‘ ideler cigerleri issi olanlara ḥuşūşen (23) şarāb içenlere tatlu enār yimekten ve anı meze itmekden enfa‘ nesne yokdur ekşi enār qanuñ (24) hareketin ve ḥiddetin keser ve quşmayı daḥı keser ve maḥmūr olan kimesneye nef‘ ider tatlu enār şuşadur (25) ve cigerde olan rūḥları şāf ider eger tatlu enārı şıqup şıkındusını şişe- (26) ye qoyup issi güneşde tā qoyu olinca qosalar ba‘dehü göze anuñla sürme gibi çekseler (27) göz nūrını keskin eyleye eski[sinden] olduğça pek olur ammā şol mertebe eskimeye ki toprak (28) ola sıtmalu olan kimesne ta‘āmdan soñra bir miḳdār ekşi ve tatlu enārdan şorsalar (29) aña nāfi‘ ola evlā budur ki ta‘āmdan evvel isti‘ māl idüp soñında isti‘ māl itmeye illā

[054a]

(1) meger ziyāde yayğını ola veyāḥūd gönli dönüp quşmaq isterse bu taḳdīr soñında daḥı (2) şuvara enāruñ eger tatlusı ve ekşisi ḥarāretten olan yürek oynamasına nef‘ (3) ider eger bütün şağ enārı şarāb içinde pişürüp ba‘dehü döğüp şişi olan (4) qulağa yaqı itseler şişini gidere ekşi enār ‘uşāresi ile göze sürme gibi çekilmek (5) gözde zafere didükleri ziyādelige defa‘ atıyla beyān olinmışdur aña nef‘ ider enārdan (6) olan qavut balçık ve ğayrı nesne üzülmeği def‘ ider ekşi enārdan olan rubb (7) daḥı bu nef‘ i ider eger tatlu ve ekşi enār ‘uşāresin baqırdan qap içinde şol deñlü pişür- (8) seler ki qoyulana ba‘dehü şovudup göze sürme gibi çekseler gözde olan uyuza (9) ve gicige ve süllāqa nef‘ ide ve göz nūrın ziyāde eyleye süllāq göz qapağında ḥāşıl (10)

⁵⁵ Metinde “şişirmeyi” şeklinde yazılmış olup doğrusu “şişmeyi” şeklindedir.

olur katılıkdur ki göz kapağı kızarup kirpikler dökülür eger bir enârı cümle içinden (11) boşaldup ba‘dehü gül yağı ile tıdudurup yavaş âteşe koyup kulağa tamlatsalar ağrısını (12) sâkin eyleye ve benefşe yağı ile kırı öksürüğe nef‘ ider eger enâr kabuğunu pişürüp (13) ziyâde hayzı ağan ‘avrat içinde otursa nef‘ ide kezâlik oturağı taşra çıkmış (14) olan oğlancık içinde otursa nef‘ ide eger enâr kabuğun tâ müherrâ olinca pişürüp (15) içinde pişdüğü şu ile dört dirhem miqdârın alup yıkanmış buğdaydan (16) olan undan veyâhüd pāk taru unından yigirmi dört dirhem katup anı ‘aķide (17) idüp muhkem pişürseler pişdükdən şöñra üzerine hām zeytündan olan zeyt veya (18) gül yağı katup ziyâde ishâli olan kimesneye ki tıtilmasından ümiz kesilmiş olsa (19) aña ol ‘aķideyi yidürseler ishâli tıtar mücerrebdür eger sidüğü tırmayan kimesne (20) enâr kabuğınuñ pişürilmişinden içse nef‘ eyleye eger ekşi enâr kabuğunu alup ol miqdâr (21) mâzû ile kırışdurup ve döğüp ba‘dehü ziyâde keskin sirke ile şol deñlü pişüre- (22) ler ki tâ koyulanup ‘aķide gibi ola ba‘dehü fülful dâneleri kâdar dâne dâne itseler (23) on dâne ve dahı ziyâde miqdârın içseler eskiden olan ishâli ve kırıķulu (24) bağırsak şıyırılmaķ marazını giderüp kese ve oturaķda ve bağırsaklarda olan çıbanları (25) giderüp eyü ide eger kabuğun yakup ve ‘asel katup kırıñ ve göğüs aşağasına yakı (26) itseler içeriiden çok kan gelmege ve kan tükürmege nef‘ eyleye eger kabuğun döğüp ve ‘asel (27) ile kırışdurup çiçekden kalan nişânlara surseler gidere eger enâr kabuğların (28) pirinç ve kabı şoyilup kavrılmış arpa ile şuda pişürüp ol şu ile hıķne itse- (29) ler ishâli ve bağırsaklar kızıñmaķ marazını giderüp eyü ide eger anuñla istincâ itseler

[054b]

(1) oturaķda bevâsır didükleri çıbanlar ağızlarından ağan kanları tıutup kese eger (2) döğılmış kabuğından on dirhem miqdârını kırıñında şoğulcânları olan kimesne issi (3) şu ile ağızını tıldurı tıldurı yutsa şoğulcânlara ziyâde kuvvet ile çıkara (4) dimişler ki eger ta‘âm ile iki dirhem veyâhüd dahı az miqdârın yiseler ta‘âmı fâsid (5) olmaķdan men‘ eyleye ba‘zilar dimişler tatlu ve ekşi enârdan bir miqdârı ta‘âm ile (6) yiseler ta‘âmı fâsid olmaķdan men‘ eyleye ammâ bu kelâm fâsiddür aşı yokdur bu miqdâr (7) vardur ki ekşi enâr ta‘âmı mi‘dede dütünlenmeden men‘ ider eger bir dâne tatlu enârı (8) alup ve başı tarafından kabuğun aķça miqdârı kesüp giderüp ba‘dehü içine gül (9) yağı veyâhüd tatlu bâdem yağından alduğı miqdâr koyup ba‘dehü yavaş âteşe kosalas (10) tâ yağı içse ba‘dehü tekrâr yağ koyup birkaç

kerre böyle idüp tã yağa kanmış ola ve yağı (11) içmekden kıla göğsinde ağrısı olan kimesne ol enārı şuvarsa bir mertebede nef̄ (12) eyleye ki ğayrı nesne aña berāber olmaya ve ağrıya sebeb olan māddeyi bevl itdürüp (13) çıkara eger ekşi enār ‘uşāresini ağızda tutsalar ağızda ulaşur ve tağılur maķūle (14) -si olan çıbanlara ve kabarıklara nef̄ eyleye tatlu enār yimek bedeni semürdür ve sã’ir ğıdāları (15) bedene geçüre eger enāruñ tãze ve yumuşak yaprakları ve enār ki yimişdür anuñ başında (16) olan döğmesinden mi’de ağzına yakı itseler ħadden ziyāde olup dutulmaz olan (17) kuşmayı kesüp duta enār döğmesinüñ ‘uşāresini gül şuyı ile gözlerde olan māddeleleri (18) men’ ider ve gözlerde olan şişi indürür ve dilkü üzümü şuyı ile zekerde olan (19) çıbanları öñildüp kurudur ve ol cānibe māddeleler döğilmesini men’ ider ve şu ile (20) olan sıyrığı ve henüz ibtidā’ itmiş olan daħis didükleri çıbanı def̄ ider ve sirke (21) ile ħumre didükleri şafrāvī şişe ve çıbana nāfi’dür ve şarāb durdısı ile gözlerde (22) olan katılığa sürseler nef̄ eyleye enār kabuğının ‘uşāresi ve enāruñ içi daħı döğme- (23) sinden olan ‘uşārenüñ kı’im maķāmı olur kezālik yaz soñlarında enār ağacının üzerinde (24) olan ‘uķdelerden olan ‘uşāre daħı böyledür eger enār döğmesinüñ kertiklerinden (25) yidi dānesin aç karnıyla yutsalar bedende büyük ve sivri ve kızıl çıbanlar çıkmasına māni’ (26) ola mücerrebdür enārdan bir sınıf vardır ki çekirdegi yokdur aña emlisī dirler ve bu sınıf (27) tatlıdur tecrube olunmuşdur ki göğüsde olan ağrılar ve issiden olan öksürüğü sākın (28) itmekde nef̄ i vardır ve bu sınıf gevşeklik virür ve māddeleleri taħlil ider ve āvāzı şāf (29) ide[r] bu şınıfta sã’ir olandan lezzeti ziyādedür enāruñ her şınıftan şeker virür şarāb

[055a]

(1) iderler ba’zilar daħı na’ nā’ kıatup iderler böyle olıcaķ fã’idesi çok olur (2) **arı** ‘arapça zenbürdür zenbūr diyü ışırcı büyük sinege dirler zenābīrdan meşhūr (3) olan kızıl zenbürdür eşek arusı didükleri kızıl arı gibi kızıl olduğıçün (4) bu maķūle zübāba daħı zenbūr dirler tabi’at ħarāreti ve yübüseti ziyādedür eger zehri (5) ile baraş olan yire sürseler nef̄ eyleye eger ziyāde şovuk te’sir itmiş olan kimesneyi (6) veyāħūd çokdan şovuk sebebi ile siñirlerinde marazı olan kimesneyi bu maķūle zenbūra (7) şokdursalar nef̄ eyleye eger bu maķūle zenbūrı ezüp gevşek şişlere yakı itseler (8) nef̄ eyleye ammā bal arusı ki eşek arusıdur anuñ daħı tabi’atı ħārr ü yābisdür (9) ba’zilar dimişler eger eşek arusının yavrılarından alup kırutsalar

ba‘ dehü bir dirhem (10) miqdārın döğüp ezüp bulamaç ile içseler eyü semürde ammā siyāh zenbūr ki (11) göklüğe mā’ildür eger anlardan alup tā müherrā olınca muhkem pişürüp baraş üzerine (12) ve bahağ-ı ebyağ üzerine qalmış çukur nişānlara sürseler nef eyleye (13) **eyrelti otı** bu nebātuñ sā’ir nebāt gibi baldırı ve yimişi ve çiçeği yokdur ancak bir dāne (14) çubuk ki uzunlığı arşun kadar ve dağı eksük olur anuñ üzerinde kertik (15) kertik dağınık yaprakları vardır qanata beñzer bir miqdār çirkīn rāyihası (16) vardır yir yüzine yakın uzayup gitmiş köki vardır kökinüñ vāfir uzun ve siyāh (17) budakları olur **tabi‘ atı** derece-yi şāniyede hārr ve derece-yi ūlāda yābisdür bu nebāt (18) iki dürlüdür biri erkekdür ki zıkr olındı ve biri dağı dişidür ol dağı erkek (19) olanı gibidür ammā anuñ çubuğı olup üzerinde yaprağı ola öyle degüldür vāfir (20) budaklıdur üzerlerinde yukarusına bitmiş yaprakları vardır bunun kökleri (21) dağı uzunrakdur eyüsi oldur ki büyük olup ağır ola ve siyāha mā’il ola cilā (22) idici süddeleri açıcıdur eger ‘asel ile qarışdurup koyu iken yutsalar kabak (23) çekirdegi didükleri qurdları ve eger şarāb ile içseler uzun şoğulcānları çıkara (24) eger nebātı evvelā zāhir olup henüz yumuşak ve tāze iken andan içseler qarnı (25) yumuşada bedenden her ne yire anuñla yağı itseler bedenden fuzüli ya‘nī siñmeyüp (26) qalan çirki çıkara mücerrebdür eger bir kimesnenüñ gözi içine şaman veyāhūd (27) tavuğ veya kuş yüñi düşse içerüden taşra kapak tarafına getüre eger (28) kökini döğüp mişkāl miqdārını her gün üç güne dek üç dāne rufadan yumurta (29) ile yiseler beden etine qatı nesne doqunmağıla olan bere ve ezilmiş olan yirleri

[055b]

(1) eyü ide kezālik düşmegile veyāhūd döğilmegile bedenden fāsīd olan ya‘nī bozılan yiri (2) iślāh eyleye ‘avrat qarnında olan oğlanı qatlı idici çıkarıcıdur andan (3) içmek murād idene evlā budur ki evvelā şarmusağ yiye eger maḥmūde didükleri müshil (4) veyāhūd siyāh harbak qatarlarsa qarında olan qurdu şoğulcānları ziyāde kuvvet (5) ile çıkara şol mertebede ki arayup kökinden çıkara ba‘zilar eyreltiye serḥas (6) dirler ya‘nī serḥōş ider ve çiban ider devā ma‘nāsına ammā anı isti‘māl idene (7) bu didüklerinden nesne ‘arız olmaz eger erkek olan eyreltinüñ tāze ve yumuşak (8) köklerinden altı rıtlı miqdārı alup ve bakla dānesi kadar toğrayup on rıtlı (9) miqdārı ‘asel içinde şu gibi olıncaya dek pişürüp yanlarınıñ aşāğası (10) ağrısından bir miqdār zamān kötürüm olan kimesne her gün bir miqdārın içse (11)

tamām olmadın şifā bula eger qurı yaprağından alup döküp ve hınnā ile yoğurup (12) gözlerine şu inmek ‘alāmetleri olan kimesne başına urup götürse şu (13) inmesin men‘ idüp eyü ide mücerrebdü[r] eger yaprağın avıcında dōsetseler veya (14) şuyın serpseler pireler tağılup gide (15) **ayva** ‘arapça seferceldür ma‘rūf ağaçdur alma ağacına beñzer **ṭabī‘ at** ayva (16) ağacı cemī‘ an eczāsıyla bārid ve qābızdur eczāsının eñ qābızı yimişinüñ (17) üzerinde olan tüyüdür silmekle üzerinden gider ol tüyünün ṭabī‘ atı derece-yi (18) sāniyede bārid [ü] yābisdür yimişinden şol ki ṭatludur ṭabī‘ atı bārid [ü] yābisdür aña şayfi (19) ya‘nī yaz günlerine münāsibdür dirler ve şol ki ekşidür ṭabī‘ atı bārid [ü] yābisdür (20) burūdeti yübūsetinden azdur qābızlığı zāhirdür rāyihası nefese feraḥ virür (21) ve kuvveti yirine getirür ve rūḥı in‘ āş ya‘nī dirildür ve ekşi olandan şol ki koḫusı (22) ḥōşdur mi‘deye kuvvet virür ve yaramaz fuḫalātı qābūl itmeden men‘ ider ve mādde- (23) ler dökilmesin men‘ ider ve gitmiş iştihāyı girü yirine getirür ‘avratlardan toprak özenmegi (24) giderür ve mi‘de ağzın muḥkem ider ayva şıkındusı içmekle qan tükürmegi men‘ ider (25) eger aç qarnına ayva yiseler veyāḥūd şıkındusından içseler qarnı tuta eger yimekten (26) soñra yiseler mi‘de şıkması ile ishāl eyleye ḥattā yimegi daḥı tamām hażm olmadın (27) ṭaşra itmek vardur ayva üzerinde olan tüyi ve tozlar yaramazdur boğazı incidür (28) ve āvāzı bozar ve mi‘de içerüsünde olan ḥumle ḥav ve qatlara yapışup mi‘de ḡamlana (29) za‘f virür eger ayva tüyünden bir miqdār alup rengi bozarıncaya dek yavaş

[056a]

(1) āteşe kızdırup ayva başında kalan çiçekden daḥı qatup ikisinden dirhem miqdārı (2) yiseler tutilmasından ümīz qat‘ olınmış ziyāde ishālī ḥabs idüp tuta üç dirhem miqdā- (3) ruñ isti‘ mālī cā’izdür ayva anuñ tāze çiçegi issiden olan baş ağrısını sākin ider (4) dimāğa ve qalbe kuvvet virür ve yüzde qan ḡalebesin söyündürür eger çiçegi ve yaprağı ile yakı (5) itseler ‘uzuvda olan fuḫalātı ḥabs idüp issi olan şişleri indürüp sākin (6) eyleye evlā budur ki ayvayı yiyüp şuyın şorup kalan cibresin yabāna atalar ayva yimek (7) bi’l-ḥāşşa siñire zarar ider ba‘zılar dimişler kuvveti ile zarar ider ayva yimek fi’l-ḥāl (8) dişleri qamaşdırup qamaşması giç gider eger şıkındusından zeker içine ṭamlatsalar (9) sidük yakmasına nef‘ eyleye yüklü ‘avratlar dā’imā ayva yiseler qarnlarında oḡlancıkların (10) ḥıfz ide ayva koḫlamak dimāğa kuvvet virür eger ayva cibresinden başa yakı itseler (11) fuḫalātı ḥabs idüp tutar içine fuḫalāt dökilmesine mübtelā olan göze yakı (12) itseler eyüdür oturağı ṭaşra çıkmış olan

kimesneye ayvanuñ pişmişi ile hıķne (13) itseler nef eyleye ayva yimeķ gōñül dönmesin giderür ve şuyın şormak maħmūrlıķı giderür (14) ve mi‘ dede olan yangını sākin ider şarāb içenler ayvayı meze itseler mi‘deye nef eyleye (15) ve aķız rāyihasın güzel idüp giç serhōş eyleye ve ra‘şe peydā ider yapraķı tāze yaraları (16) bitişdürür ve kirlü yaramaz çıbanlara ekseler çıbanları ķuruda göķüs perdeleri za‘īf (17) olan kimesneye ayva ķulunç ve baķırsak aķrılarının peydā ider kezālık sā‘ir kimesneler daķı (18) çok yiseler böyle ider ‘asel veyāhūd şeker ile böyle olınsa ıslāķ olınuķ zararı def‘ (19) olına gāh olur ayvayı hōş ķoķulu eczāya ve ģayrıya daķı ķatarlar gāh olur şıķındusından (20) şarāb iderler ol maķūle şarābı ķuşmaķı tutar ve aşıaģadan giden ķanı tutar ve daķı (21) baķırsaklar sıyrındılarına nef ider gāh olur şarāba hōş rāyiħalu eczā’ ķuvvet virici (22) eczā’ ve süddeleri açıcı eczā’ ķatarlar ayva mürebbāsı ve şarābı ve ayvadan itdükleri (23) nesneleri ve pişmişi mürekkebātıda zıķr olınur gāh olur ayva aģacınıñ tāze ve yumuşak budak- (24) larının ve yaprakların alup yaķarlar tā kül olur ol maķūle yaķılmışı tūtiyā maķāmına ķā‘im (25) olur eger anı yusalar göze nāfi‘ olup göz siñirlerine ķuvvet vire cilā itmesi (26) ve yaramaz hılıķları men‘ itmesi daķı vardır ba‘zī ṭabībler tūtiyādan anı terciħ idüp (27) iħtiyār iderler ba‘zī huşuşlarda ayvanuñ içinde olan çekirdek ṭabī‘atı derece-yi (28) şāniyede bārid [ü] raṭbdur eger çekirdeğin şuda ıslatsalar balģam gibi çok ve ṭatlu yelimşegi (29) zāhir olur bir miķdār ķābızlıķı daķı vardır boģaz öyken ķamışı iriligine nef ider

[056b]

(1) ve ķuruluģın giderüp ruṭubet virür mi‘de yangının sākin ider huşuşen şarābdan olan (2) yangını ve issi devālardan olan yangını ziyāde sākin ider āteş-i yangına eyü ṭılādur eger (3) çekirdeğin aģızda ṭutsa dilde olan ḫarāreti ve ufaķ ķabarıķları gidere ve yangının ve (4) yanmasın sākin eyleye ḫarāretten ve yübüsetden olan öksürüģi giderür huşuşen eger (5) buyan köki ya‘nī ‘ırķ-ı sūsen ve şeker ile olursa ziyāde nef eyleye çekirdeğiniñ için ve (6) lu‘ābın çiy neseler ķamaşmasın gidere lu‘ābından miķdār-ı şerbeti on iki dirhemdür sükker ile (7) içeler yüzde güneş yaķdıģı yirlere sürseler yanıģı gide ba‘zīlar dimişler mi‘deye (8) zarar ider rāziyānec ıslāķ ider mizācları issi olanlara ıslāķına sükker kāfidür (9) **içyaģı** ‘arapça şaħımdur ve şaħımdan murād ģızāya müte‘allik olan a‘zā meşelā mi‘de ve (10) baķırsaklara yapışuķ ṭoñan yaģdur bunda bir miķdār ḫarāret daķı vardır ķuyruk (11) yaģından

içyağının yübüseti ziyâdedür ve hazmı hafîfrek ve mi‘ deden inmesi (12) tîzrek ve fâsid olması giçdür şahım diyü ıtlâk olunduğda murâd keçi içi yağıdır ve cemî‘an (13) içyağlarından hınzîr içyağının ruṭûbeti ziyâdedür fi‘li ve te’şîri zeyt yağına karîbdür (14) pes issi şişlere nâfi‘dür keçi içi yağı andan ğalîzdür pes anuñla bağırsaklarda olan (15) çibanlar ve me‘â-yı müstaḳîm didükleri bağırsakda olan yangın ve acı içün hıḳne iderler (16) hınzîr içyağından hıḳne içün keçinin içyağı yigdür zîrâ ğalîzliğı ve ṭonuklığı (17) olmağıla acıyı sâkin idüp deriñ yire ṭalmağa eyüdü kazuñ içyağı ṭalması ziyade (18) ve mizâcî issirekdür ve deriñ yirlerde olan elemi ve acıyı sâkin itmekde ziyâdedür yaban- (19) larda otlayan tavuklar ve ḥorûslar içyağı bu ikisi ortasındadır erkek içyağı (20) dişi içyağından issirekdür inenmiş olan ḥayvânûñ içyağı dişisi içyağı (21) gibidür gâh andan issirek ve gâhî şovukrek ve gâhî berâber dahı olur erkek şıgır iç (22) yağının ḥarâreti ve yübüseti çoç içyağından ziyâdedür dişi keçi içyağının ḥarâreti (23) tekeler içyağından azdur arslan içyağı sâ’irlerden ḥarâreti ziyâde ve taḥlîl itmesi (24) ve leṭâfeti ziyâdedür anuñiçündür ki şişler ibtidâ’sına eyü degüldür zîrâ taḥlîl itdüğü (25) kadar âḥîr mādde çeküp götürür ammâ eskiden olan vakti olan şişler ve sâ’ir (26) şişler âḥirinde eyüdü ve nâfi‘dür eger balmumı ve zift ve erkek şıgır içyağı veyâḥûd (27) teke veyâḥûd hınzîr içyağından merhem itseler açıcı ve pişürici devâ ola eger hınzîr (28) içyağıyla olursa oğlancıklara ve ‘avratlara ve her kimesneye ki eti veyâḥûd ‘uzvı (29) gevşek ola anlara nef‘i ziyâde ola şıgır içyağı ekincilere ve oraḳçılara ve her ‘uzva ki

[057a]

(1) aşıldan veyâḥûd şoñradan kırılık veyâḥûd katılığı ol maḳûlelere enfa‘dur her iç (2) yağı ki eskimiş ola tâze iken olan ḥarâretinden ḥarâreti ve leṭâfeti ziyâde olur pes (3) taḥlîl itmesi dahı çokdur ba‘zılar dimişler bir yirüñ kılların kılların yolup ol yire (4) ılanuñ içyağıyla ovsalar veyâḥûd göze⁵⁶ anuñla sürme gibi çekseler göze şu inmege (5) mâni‘ ola ve kılları min-ba‘d bitürmeye bu kelâm yalandur ayunuñ içi yağı saç şaḳal (6) dökildüğü yire nef‘i tecrîbe olınmışdur ördek ve tavuk içyağı ṭuzlasalar raḥimde (7) olan şişe nâfi‘ ola fîl ve yabân şıgırları içyağıyla bulaşırsalar zehirlü (8) cānavarlar kaçalar ırmaqlarda olan balıklar içi yağın güneşde eridüp ve ‘asel (9) ile karışdurup göze çekseler gözi keskin eyleye ba‘zılar dimişler baḥrîsi enfa‘dur (10) eger pirinci tavuk içyağıyla pişürseler kavuḳda olan yangına nef‘

⁵⁶ Metinde “köze” şeklinde yazılmış olup “göze” şeklinde düzeltilmiştir.

eyleye tavuk içyağı (11) dilde olan irilige nāfi‘dür kaplan ki vilāyet-i hind arslanıdur anuñ içyağı fālic (12) marazına devālaruñ eyüsi ve enfa‘du[r] (13) **arpa** ma‘lumdur eyüsi oldur ki semiz olup arık olmaya ve rengi beyāz olup (14) tāze ve rāyihası hōş olup çirkīn rāyihālu ve şararmış olmaya arpadan olan (15) gızā buğdaydan olan gıdādan azdur tabi‘atı derece-yi ūlā āhirinde bārid [ü] yābisdür (16) azacuk harāretten dağı hālī degüldür arpanuñ kurutması soyılmış bakla ununuñ (17) kurutmasından ziyādedür arpayı şu ile pişürüp yiseler bakladan eyüdü zīrā (18) arpa şişirmez ammā baklanuñ pişürmekle şişirmesi gitmez gızā virmekde arpa (19) bakladan aşağıdur eger arpa unın incir ile veyāhūd mā-yı ‘asel ile pişürüp (20) issi ve balgāmı olan şişlere yakı itseler şişleri indüre eger zift ve çam (21) sakızı ve gügercin tersi ile karışdursalar katı olan şişleri pişüre eger (22) arpayı beg börki ve haşhāş kabuğı ile karışdursalar yan ağrısını sākin eyleye (23) eger kettān tohumı ve hulbe ve sedef ile karışdurup bağırsaklarda olan şişmeye (24) yakı itseler şişmeyi gidere eger tāze yaş zift ve balmumu ve bālig olmadık oğlan (25) sidügi ile karışdursalar hanāzır didükleri çibanları eridüp pişürüp (26) öldüre eger mersin ve şarāb ve kemmūn biri veyāhūd şarmaşık yimişi ve enār kabuğı (27) ile yakı idüp veyāhūd bulamaç idüp isti‘māl itseler karnı tuta eger ayva ve (28) sirke ile andan yakı itseler issi nikrīs şişlerine nef eyleye eger ziyāde keskin (29) sirke ile pişürüp ba‘dehü ezüp iriñlü uyuza ve gicige ursalar eyü ide eger unına

[057b]

(1) şu döküp sıvık bulamaç idüp ve zift ile pişürseler ek yirlerine fużalāt (2) akmasına muvāfık ola arpa kavutı issiden olan ağırlara yakı itmekle ağırları (3) sākin ider eger yunmamış iken yiseler karnı tuta eger arpayı dögüp ve ezüp ve āteşde (4) ıssıdup issiden olan ağırlara issi iken ursalar ağırları sākin eyleye (5) arpayı yaqsalar yüzde ve sā’ir yirlerde olan lekelere sürseler nef eyleye (6) eger arpa unını yuyup şovuk ‘uşārelerden meşelā marul veyāhūd semiz ot veyā- (7) hūd dilki üzümü şıkındısı ile yoğurup gözlerde issi şişlere ve ağırlara (8) yakı itseler şişleri ve ağırları sākin eyleye kezālik sā’ir issi şişlere meşelā (9) humre ve felgāmūnī didükleri şişlere ursalar nef idüp sākin eyleye eger sirke ile (10) yoğurup issiden baş ağrısı olan kimesnenüñ alnına sürseler sākin (11) eyleye keskin ve kavī olan devālara unından bir miqdār kıtsalar keskünliklerin (12) aşağı idüp bir miqdār şımağıla devālaruñ te’şiri güzel olur eger anuñla südlü (13) ken[g]leriñ südin yoğursalar südlerinde olan

ekşer zararı ve fesâdı gidere (14) eger arpa unını alup benc şuyı ile yoğurup ve muhkem ovup terk idüp fâsid olunca (15) tursa yirinden ırğalanmış olan kemige ve çatlayup ayrılmış olan yire anuñla (16) yaqı itseler ağrıyı sâkin idüp ‘uzva kuvvet virüp ıslâh eyleye eger şaķal (17) başlarına ikisi ile tılâ itseler göze issi mâddeler dökilmege mâni‘ ola gerek eskiden (18) ve gerek yeñiden olsun mâni‘ ola eger unını ‘aynı ile şu içinde muhkem urup ezüp (19) tâ südlülügi çıkdıķda boğazı içinde issi şişleri olan kimesne anuñla (20) ġargara eylese ağrıları sâkin eyleye dâ’imâ itseler şişleri pişüre eger arpa (21) unından ġamîr idüp tâ ekşi olsa ba‘dehü ol ekşi ġamîri kaymağı alınmış süd (22) veya yoğurt içinde bir gice turduķdan soñra andan içseler sıtmalarda ve mi‘dede olan (23) yangınları sâkin idüp şuşamağı dağı gidere lâkin sıtmalarda isti‘mâlini (24) cā’iz görmem zîrâ süd sıtmalara münâsib degüldür lâkin eger ıztırâb ziyâde şu- (25) samaķ ile olu[r]sa tevaķķuf itmeyüp isti‘mâl ideler ve safrâdan olan (26) kuşmağa dağı nef‘ ider bu maķûleden bir vuķiyyeden bir rıtl miķdârına dek virmek (27) cā’izdür az az yudalar maraża ve marîża ve rummâna göre vireler (28) **ayva-yı hindî** lisân-ı hindde şul dirler murâd fındıķdan büyük kalıbsuz bir yimişdür (29) **tabî‘atı** derece-yi şâlişede ġârr ve derece-yi üläda raţbdur kuvveti zencebîl gibidür lezzeti

[058a]

(1) dili acıdııcı keskindür acılığı ve ķābızlığı vardur ķavî talţif ve taġlîl itmesi var- (2) dur ġalîz olan ġıltları eridüp inceldür ve siñir ķatılığına nef‘ ider ve siñirlerde (3) olan buġârları ve tutilup ķalmış olan mâddeleri taġlîl itmege nâfi‘dür yilleri (4) giderür ‘ırķı’n-nisâ ve fâlic marâzların giderür miķdâr-ı şerbeti mişķâl miķdârıdır şeker (5) ile içeler eger ziyâde taġlîl itmesi olmasa cimâ‘ devâlarının büyüklerinden idi minhâc (6) nâm kitâb şâġibi bu devâyı zıkr itdügi maġallde kelâmın ķarışdurup sıçan otı ef‘âlün (7) bu devâyâ ķatdı sebebi budur ki ikisinün dağı isimleri şüretde birdür anuñķün (8) bu vechile ġaţâ idüp ķarışdurdı (9) **andık ķurdı** aķsaķ sırtlan dağı dirler ķurd ķadar büyük olur **tabî‘atı** derece-yi (10) şâlişe evâ’ilinde ġârrdur bir miķdâr yübüseti vardur ġalîzdur ruţûbeti çokdur erkeklü (11) ve dişilü olur lâkin ‘örf-i nâsda dişilik ile ma‘rûfdur anuñķündür ki lafz-ı (12) te’nîş ile ‘arabîde żab‘-ı ‘arcâ dirler ‘arcâ aķsaķ dimekdür zîrâ bu ġayvân segirdügi (13) zamânda şöyle görünür ki şol ayağı aķsar ba‘żılar dirler ardından şol ayağı kışadur (14) ve dişisinde aķsaķlık zâhirraķdur ba‘żılar dimişler aķsaķlık ancak dişisindedür (15) ba‘żılar dirler

nefsinde aksak degüldür lâkin kurd veyâhüd kelb görse aksakluğa (16) urur tâ ki kurd ve kelb gelüp aña bine zîrâ erkegi ve eger dişisi cimâ‘a ziyâde mâ‘ildür (17) hattâ ba‘zilar dimişler ki cemî‘an hayvânlar ile zinâ ider sırtlan ebûcehil karpuzundan (18) ziyâde havf ider eger bir kimesne bir dânesin eline alsa andan kaçalar bu hayvânda (19) yazılan sâ‘ir ahvâl ‘aql u kıyâsa muhâlif olınmağın terk olındı (20) **ılgun ağacı** ‘arapça tarfâ dirler ma‘rûf ağaçdur beyâbânlar ve şular yanlarında biter (21) iki dürlüdür birisi büyük olur ‘arabîde aña eşl dirler muqaddemâ zîkr olındı birisi (22) dağı küçük olur ol dağı iki dürlüdür birinüñ yaprağı azdur kızıla mâ‘il çiçekleri (23) olur salkıym gibi biter çiçegini eşek aruları severler birisinüñ dağı çiçegi olmaz (24) ancak kendir tohumı gibi kızıla mâ‘il dâne yimişi olur anuñla geyesileri kızıla boyarlar (25) şâhib-i kitâb eydür bu maqûlesi bizüm yanımızda ma‘lûm degüldür bu ikisinüñ evvelkisinüñ (26) yimişi üç köşelüdür lezzeti kekredür hoş râyihası dağı vardır ba‘zilar ğalaṭ idüp (27) bu eşl yimişidür didiler bu ağaç **tabî‘atı** cemî‘i eczâsıyla bârid [ü] yâbisdür kâbızdur yimişi (28) issisi te‘şîr itmez azacuk harâretten hâlî degüldür ancak bir miqdâr toğramak (29) ve leṭâfet ile cilâ itmesi olur eger yaprağınüñ şıķındusından veyâhüd ağacınüñ

[058b]

(1) kabuķlarınüñ şu ile pişürilmesinden veyâhüd çiçeginden veyâhüd tohumından içseler (2) ṭalaķlarınüñ katılıķların giderüp eride huşuşen eger şarâb veyâhüd sirke ile pişür- (3) seler ziyâde nef‘ eyleye kezâlık kümâd veyâhüd zımâd itseler nef‘ eyleye ve dişler ağırlarına (4) maṣmaṣa itseler nef‘ eyleye ve ılgun ağacı güli ziyâde kuruducu ve cilâ idicidür (5) yimişi mâzû yerine isti‘mâl olunur pes göze ve ağıza nef‘ olan devâlara girür eger (6) içseler eskiden olan ishâli ve kan tükürmegi ṭuta kezâlık raḥimler içinden akan ruṭû- (7) bâtı ve kanı ṭutar od za‘îf olduğundan ve safrâyı zabṭ itmedüğinden olan yaraķanı (8) ya‘nî beden şarulığın veyâhüd kararmanın giderüp nef‘ ider eger tohumın veyâhüd budaķ- (9) ların pişürüp çok kanı akan ‘avratlar içinde otursalar kanların ṭuta şu ile pişürüp (10) anuñla yunsalar kehle olmasına mâni‘ ola tâzesinden itdükleri şarâb ve ağacından (11) kab idüp anuñla şarâb içseler ṭalaķlı olanlara ziyâde nef‘ eyleye eger yaş çibanlar (12) üzerine külini ekseler kurıda huşuşen âteş yangınına ziyâde nef‘ eyleye budaķların (13) yaķup zükkâma tûtsü itseler ziyâde nef‘ ider bu bâbda ğayrı nesne aña berâber olmaz (14) eger köklerini zeyt yağıyla pişürüp cüzẓâm olan kimesneye içürseler tîz eyü ide bu huşuş

(15) nice kerre tecrîbe olınmışdur zann olunur ki talağda şişler ve süddeler olmakdan olan (16) cüzẓāma nef' ider dütünü eger issi ve eger şovuk olan şişlere nef' ider ve dağı vaqitsüz (17) inen hayzı keser eger anuñla huşušen yaprakları ile üç kerre bevāsîr çibanların tütüzseler (18) soldurup döke bu dağı mücerrebdür eger boğaza yapışan sülüğe anuñla tütü itse- (19) ler sülügi düşüre (20) **örümcek** çok dürlüdür cümlesinüñ mizācları bārid [ü] yābisdür huşušen eṭrāfları (21) ya' nī elleri ve ayakları ziyāde bārid [ü] yābisdür içlerinden mizācları hārr dağı olur meşelā (22) şibit ve sebu' u'z-zübān demekle ma' ruf örümcekler mizācları hārrdur ulularda olan (23) örümceklerden alup ezüp büyük yaralara ve şişlere ursalar şişirmeye eger merheme katup (24) hummā-yı rub' sıtmalu olanuñ alnına ve şaḳal başlarına sürseler sıtmayı gidere örümcek (25) tokudukları yuvaları ki çok dürlüdür anlardan alup kan aḳduğı yire ursalar kanı (26) tuta deriñ olmayan iriñlü çibanlara ursalar şişmesine māni' ola örümcek yuva- (27) larından bir güne olur ki beyāz olur evler üzerlerinde iderler andan alup bir deri pāresine (28) bağlayup hummā-yı rub' ı olan kimesnenüñ bāzūsına bağlasalar sıtmayı gidere ve tekrār gelme- (29) sine māni' ola eger yaḳsalar göze nāfi' ola gözi cilā idüp kuvvet vire ve yaramaz hıltları

[059a]

(1) ḳabül itmesine māni' ola eger yaḳmayup gül yağı ile pişürüp issiden ağrısı olan (2) ḳulaḳ içine tamlatsalar veyāḥūd taşradan üzerine sürseler ağrısına nef' eyleye (3) ba' zilar dimişler sebu' u'z-zübān ya' nī siñekler arslanı didükleri örümcege bir ḳamış pāre- (4) si içine koyup hummā-yı rub' ı olan kimesne üzerine aşāḳosalar sıtmayı gidere ba' zilar (5) dimişler sā'ir örümceklerden her birinde bu ḥāşşe vardır eger örümcek yuvasını alup (6) üzerine sirke tamlayup henüz zāhir olan büyük sivri şiş ve çiban üzerine (7) koyup tā ḳurı olıncaya dek üzerinde tursa nef' idüp ziyāde olmasına māni' ola (8) ve ḳurı eyleye eger örümcek yuvasıyla kirlenmiş ve paşlanmış olan gümüşi ovsalar (9) pasın ve kirin giderüp cilā eyleye (10) **aṭa şoğanı** ' arabīde ıḳḳıl ve başalü'l-fe'r ya' nī sıçan şoğanı dağı dirler yaprağı (11) nerkis yaprağına beñzer lākin pırasa gibidür içi boş degüldür rengi azacuḳ şaru ile (12) yeşile mā'ildür köki şoğan gibidür büyükdür birinüñ büyüklüğü nişf rıtıla irişür (13) **ṭabī'atı** derece-yi şālisede hārr ü yābisdür ruṭūbet-i faẓliyyesi dağı vardır lezzetinden (14) keskünlik ve dili ısırup acıdıclık vardır şu ile pişürseler veyāḥūd kebāb (15) itseler keskünligi ve ısırup incidiciligi gide isti' māli murād olınduḳda evlā budur ki (16) şoğanını ḥamīr

veyāhūd balçık ile şıvayup ba‘ dehü kızmış furın içine koyalar veyā- (17) hūd kızıl korlar içine gömüp tā tamām pişe tamām pişmesinüñ ‘ alāmeti budur ki (18) mūherrā olup ezile böyle olduğda kabuğın yabāna atup içüresini yiyeler eger zeyt (19) yağıyla mahv olinca ezüp ve fıstık ağacınüñ zāmgından kıtup ma‘ an eridüp ayaklarda (20) olan çatlaqlara ursalar nef‘ eyleye gāh olur aṭa şoğanınüñ kebāb olmışından bir cüz’ (21) ve sāde yağdan bir cüz’ alup kıvrılmış tuzdan sekiz cüz’ ile kırdurup bu cümle- (22) den aç kırnıyla buçuq mişkāl miqdārın içirler eyü nāfi‘ ishāl ider kezālik ‘ asel ile (23) pişürüp tokuz buçuq kırat miqdārın sıtması olmayan istiskālulara (24) bevli idrār için ve mi‘ delerinde ağrıları olanlara ve yimek yidükden şoñra yimekleri siñmeyüp (25) yukaru mi‘ deleri ağzına gelenlere ve yaraқан maraží ve bağırsaqlar ağrısı ve eskiden (26) öksürük ve rebev maražları olanlara ve öykenden iriñ tükürenlere içürürler gögsi (27) pāk ider mi‘ deye kuvvet virüp sū-yı hāzm maražını def‘ itmekde ziyāde kuvveti ve hāşşa- (28) sı vardur ishāl eyledükde galiz ve kıoyu hıltları ishāl ider pişürüp mūherrā idüp (29) yiseler bu maḳūle te’şiri olur ammā şunlar ki içirülerinde kıbanı olan veya içirülerinden

[059b]

(1) kıan gele ol maḳūle kimesneler añna yakın olmayalar eger kebāb idüp mūherrā olduğda sigillere yakı (2) itseler gidere şovukdan olan çatlaqları giderür tohumı dahı ishāl ider zehirler (3) ve zehirlü cānavarlara bādzehirdür eger ev içinde aşakosalar veyāhūd ev içinde bırağılsa (4) veyāhūd şu ile pişürüp şuyın ev içine serpseler veyāhūd ev içinde dögseler (5) zehirlü cānavarlar ve ılanlar ve kıarınclar ve kehleler ve sıçanlar ve yırtıcı cānavarlar kaçalar (6) huşuşen siñekleri rāyihasıyla kıatl ider ba‘ žilar dimişler kıurduñ ayağına dokunsa (7) aḳsaḳ olur belki geberür eger muhkem ezüp bir nesneye kıatup sıçana yidürseler (8) fi’l-hāl kıatl idüp ol günde kıurıyup kıoḳmaya ve yaramazlığı aḳmaya eger şuyın şıḳup (9) bedenden sağ yire sürseler ol yiri kıabardup elem vire bu maḳūle zararını şuda (10) ışlayup ezilmiş mürdesinüñ def‘ ider eger döğüp şuyın kııkarup ve burçaḳ (11) unı ile yoğursalar istiskālulara nāfi‘ ola devāsı bulunmayan ziyāde şarp kıulunca (12) tohumını içürürler şol vechile ki tohumını nice döğüp ba‘ dehü şarāb sirkesi ile (13) yoğurup nohud miqdārı dāne dāne iderler ve ol dānenüñ birisini sıvık bal (14) içinde bir gün tırmış siyāh veyāhūd şaru ve bir dāne incir kıoyup haste ol inciri (15) içinde olan dāneleri ile kııyneyüp yir ba‘ dehü üzerine büre ile kıaynatmış issi (16) şu içürürler gāh olur yaprağını döğüp

şıķup şuyı ne miķdār olursa iki ol (17) miķdār keffi alınmış ‘asel ile pişürüp güçle nefes alana ve mecālsizlikden balarup (18) ķalana yidürürler ziyāde nef‘ ider aķa şoķanı isti‘mālī cā’iz degüldür ammā mizācları (19) şovuk ve pirlere cā’izdür bunlardan ğayrı kimesneler ictināb ideler aķa şoķa- (20) nından şol ki yalıñuz bir yirde bitmiş ola ol maķūlesi ziyāde issi ve keskindür ve (21) yaramazdur ķatl idicidür hıltlıları kesüp toĝramaĝıla ķatl ider ‘ilāc budur ki (22) ķoşalar ve taşı kızdırup tāze süd içine koyup ol südden içüreler ve sirke (23) ve sumak ile pişürilmiş yumurķa şarusı ve sefūf bezūr ya‘nī toĝumlar sefūfi ki maķallinde (24) beyān olunur ve tūtucu lu‘āblar ve maķliyāşā didükleri sefūfdan yidüreler ĝāh olur (25) aķa şoķanını eksüp yarup ipe biri birinden ırak dizerler ve gölgede kırķ ĝün (26) miķdārı tūrup ķurıdurlar ĝāh olur sirke yirler şol vechile ki bu maķūle (27) ķurımışından iki rıtıl miķdārına on sekiz rıtıl miķdārı keskin sirke ķatup (28) ve muķkem ķapayup altmış ĝün miķdārı zamān ĝüneşde tūrur ba‘dehü aķup şıķarlar (29) ķalan cibresini yabāna atarlar ba‘zilar sirkeden ancak yidi buķuk rıtıl ķatarlar pes

[060a]

(1) kuvveti ve keskünlīgi ziyāde olur ba‘zilar daķı şoķanı tāze iken kesüp pāre pāre idüp (2) sirke içine koyup sirkede altı ay miķdārı tūrur aķa şoķanınıñ sirkesi ĝalīz (3) olan hıltlıları ziyāde kesüp toĝrayıcıdur aķa şoķanı sirkesi ile mażmaķa (4) itseler ĝevşemiş diş etlerin berkide ve oynayan dişleri pek idüp tūrgura (5) ve aĝızda olan çirkīn rāyihayı ĝidere eger ķoyu münāsib nesneler ile andan içseler (6) boĝaz altların muķkem eyleye ve āvāzı şāf idüp boĝaza kuvvet vire ve mi‘de za‘īf- (7) ligine ve hażm yaramazlığına ve sevdā ve mālīhūlyā maraźlarına ve şara‘ ve dīvānelik maraźlarına (8) ve ķavukda olan taşları ufaķlamaĝa nāfi‘dür ve ‘ırķı’n-nisā maraźına nef‘ idüp (9) ider ve za‘īf olan bedenüñ a‘zāsını ķavī idüp şıķhat virür ve reng-i rüyı (10) ĝüzel ider ve ĝöz nūrın keskin ider eger ķulaķ içlerine tamlatsa ķulaķ aĝırlığına (11) nef‘ eyleye muķaşşal budur ki beden içinde olan cemī‘an maraźlara çıbanlar ve yaralardan (12) ĝayrılara cümlesine nāfi‘dür isti‘māl itmeyeler illā aķ ķarnına ideler ve evvelki ĝünde (13) az virüp yarındası andan ziyādece virüp bu vechile tā iki buķuk vuķıyyeye dek (14) miķdārı virmek cā’izdür ba‘zilar ķurudılmış aķa şoķanından alup ince döĝer- (15) ler ba‘dehü seyrek bez pāresine koyup tatlu şire içinde ovup ezerler ve bez ile ol (16) şire içine koyup üç ay miķdārı şire içinde tūrur ammā şire tūrduĝı (17) ķabı muķkem berkidürler bu maķūle olan şarāb-ı ‘unşul su-yı

hażm u mi‘de fāsīd olmaḵ (18) maraẓlarına nef‘ ider ve ġalīẓ ve yelimşek olan balġamları eridüp ve ʔalaḵ aġrılarını (19) ve ‘ırḵı’n-nisā maraẓını giderüp eyü ider sirkesinde olan ḥāşşalar ma‘ ziyādetin şarabında (20) vardur siñirlere daḡı zarar itmez istiskāya varur fesād mizāca ve beden gevşekliġi (21) ve fālic maraẓlarına ve ditremelere ziyāde nāfi‘dür bu bābda andan enfa‘ nesne olmaz (22) ammā bedeni içinde ʕıban veyāḥūd yarası olanlar sıtması ve ḥarāreti olanlar içmeyeler (23) eger şoġanuñ dibinde olan ince ipliklerden kīrāt miḵdārı içseler i‘tidāl (24) üzre zaḥmetsiz kuşdura ammā ziyāde içmeyeler ḵatle iletür eger iki dāne yumurṭayı (25) bir dāne aṭa şoġanınıñ içinde tamām pişürüp ol yumurṭaları açıla içseler (26) ishāl idüp götürmeliġi gidere eger aṭa şoġanından nişf vuḵiyye miḵdārın (27) zanbaḵ yaġından iki vuḵiyye miḵdārı içinde tamām evkāṭ erimiş olıncaya dek pişürüp (28) ba‘dehü yaġı şoġandan şāf idüp ol yaġıla ayak ṭabanların yaġlayup uyusalar (29) altı ziyāde ḥarekete getüre yidi güne dek her gün böyle itseler yigitlikde olan mertebe-

[060b]

(1) ler ki andan ümīd ḵaṭ‘ olmuşdur girü ol kıvāma getirür mücerrebdür bu ḥuşuş gizlü sır- (2) lardandur eger aṭa şoġanınıñ içinden alup ve muḥkem döġüp ba‘dehü eski sirke ile ḵarışdurup (3) ḥammāmda anuñla ovunsalar devāsı olmayan bellü bahaḵı gidere eger döġüp rub‘ı miḵdārı (4) naṭrūn ya‘nī kıẓıl büre ḵarışdurup ba‘dehü cümlesin seyrek ve iri bez pāresi içinde (5) içine ḵoyup saḥ ve şaḵal dökildüġi yiri anuñla muḥkem ovsalar ki tā ol yir ḵanasa (6) saḥlar bitüre ve tekrār itmege muḥtāc olmaya eger ihtiyācı olursa ol ḵanayan yirler (7) eyü olduḵdan şoñra tekrār bir kerre daḡı ideler ve evvelkiden ziyāde ovup ḵanadalar eger bir (8) dāne aṭa şoġanın ufaḵ ṭoġrayup ba‘dehü örtülecek ḵadar zeyt yaġı ḵoyup (9) yaġıyla ḵavursalar tā şoġan maḥv olup ḵurusa ol yaġla ḵan ṭoñmuş olan yirleri (10) yaġlasalar nef‘ idüp gidere eger sarmusaḵ ile ḵavursalar nef‘i ziyāde ola eger bu (11) maḵūle zeyti şaru ve balmumı ve azacuḵ ezilmiş kibrīt ile eridüp ḵarışdurup (12) merhem idüp iriñlü ve ḵuru uyuz ve gicik ve ḵoñaklı yirlere sürseler eyü idüp (13) gidere eger zift ve kibrīt ile eridüp ezseler ṭatlu uyuzlara nef‘ eyleye eger ol (14) yaġ içinde yalıñuz zifti eridüp ve ḵınā ile yoġursalar oġlancıḵlarıñ başlarında (15) olan ḵurı sivilcilere nef‘ eyleye ve bu maḵūle zeyt niḵrīs ve ek yirleri aġrılarını (16) ki şovuḵdan ola sākin ider eger bu zeytten şovuḵdan aġrısı olan ḵulaḵ içine (17) ṭamlatsalar aġrıyı gidere ve süddelerin aḥa eger bu yaġı ‘asel ile ḵarışdurup ḵoyu (18)

iken yutsalar göğüsde olan yelimşek hıltları giderüp göğüsü pāk eyleye eger ata (19) soğanının sirkesi içinde azacuk şeb ezseller diş etlerin pek idüp dişleri (20) muhkem idüp tūr'üz mādde kuvveti ziyāde ola mazmaza itmekle bu hāşları ider (21) ata soğanının sirkesi koķmış yaramaz çibanlar ve bahaķ ve uyuz tılālarına girür (22) te'sirleri anuñla kavī olur ata soğanı bulunmasa muķaddemā belbūs didükleri (23) soğan bedelidür ba'zılar dimiş yabān şarımşağı bedelidür (24) **igde** ' arabīde ğubeyrā dirler meyvesine ve ağacına ıtlāķ olunur ağacı zeytūn ağacı (25) kadar büyük olur yimişi ' ünnāb gibidür yimişinūñ eyüsi oldur ki tolu olup rengi tamām (26) kızıl ola **ṭabī'atı** derece-yi ūlāda bārid ve derece-yi şāniyede yābisdür iki şınıfdur (27) biri erkekdür yemiş virmez ve biri daķı dişidür yemiş virür yimişinūñ yeşili ṭabī'atı (28) tutar kabz ider yimişinūñ öğüdülmüş karnı tutmaķda nubuk kavutundan ziyādedür (29) azacuk ğidā virür mi'deyi dibāġat ider kuşmayı sākin ider şafrāyı mi'deye dōgilmekden

[061a]

(1) men' ider baş ağrısına nāfi'dür huşušen bedenden başa çıkan buķārlardan olan (2) baş ağrısına ziyāde nāfi'dür çiçeginde harāret vardır ve eger koķmağıla ve eger (3) yimekle cimā'a taķrīk ider hāşşesi vardır hattā vilāyet-i maşrīķ halkından (4) bir kavim bunuñ bahārı zamānında ' avratların taşra çıkarmağa men' iderler zīrā (5) havf iderler ki iştihāları ziyāde olup rüsvā olalar eger üzerinde çiçegi vāfir (6) olan budanın alup başına tolaşdırup tāc itse ziyāde feraķ ve sürür vire (7) ammā kuvvet-i hāzimiyye zarar ider ıslāķı şükür iledür (8) **üveyik kuşı** ma' ruf kuşdur mizācı hārr [u] yābisdür şefānī ki yabānī gökçül (9) gügercinlerdür anlarıñ etlerinden eti ġalīzdür ammā toyġar didükleri kuş etlerinden (10) eti eyüdür fālic marazı olanlara menāfi' ğidādur yimesi uyķusuzlık getürür ıslāķı (11) mūherrā pişürüp yağlu ile yimekdür ve kişniş ile yiyeler ve üzerine etmegi sirke ile banup (12) yiyeler ammā kebābı yaramazdur tersi ziyāde issidür kurudıcıdur cilā virür büyük (13) şişleri pişürür dibāġat ider dimişler ki gicede korķan oġlancıklar üzerine (14) aşakosalar nef' eyleye (15) **at** ' arapça feres dirler eti yinür hayvāndur sā'ir hayvānlardan at etinūñ harāreti (16) ziyādedür at etin yimek bahādırlık ve yürek katılıġın virür etin yimek mizācları issi (17) olanlara zarar ider huşušen kebābı olursa ziyāde zarar ider ıslāķı budur ki evvelā (18) hāşlayup ve mūherrā pişürüp kişniş ile yiyeler ba' deķü üzerine tiz hazm idüp mi'de- (19) den indürür nesneler yiyeler mizācları şovuk ve ruṭubet üzre

olanlarda cimā‘ a (20) tahrik ider feres boğazlandıkda bağirtlağından çıkan kan insānı katl ider eger (21) ol kan ile baraş ve bahağa sürseler tağyir eyleye atūñ azusīñ bir kimesne baldırına (22) bağlasa yorulmaya eger at kıyruğı kılı ile bir hayvānuñ ayağın bağlasalar aksaya (23) at etin yiyenlere evlā budur ki üzerine şarāb içmeyeler ammā süd ile yiseler cā‘iz- (24) dūr mizācı issi olanlara üzerine māyeḥōş enār ve yoğurt ayrıñ içeler (25) **eşek hıyārı** eşek şaḥyārı dimekdür yabān şaḥyārı daḥı dirler ve karga dülegi (26) de didiler istanbul karşıusunda kādıköyünde ve sā‘ir yirlerde çok biter bunuñ daḥı (27) nebātı acur nebātına müşābihdür lākin bunuñ yaprağı eli tırmalar iridür ve üsti posdur (28) ve hıyārı bellūte beñzer küçükdür büyük ve beyāz köki vardur ḥarāb yirlerde ve kumlu (29) yirlerde çok biter bu nebāt baldırı üzre bitüp tırur ve yir üzre düşmez yaprağı

[061b]

(1) bostāniden kiçirekdür bu nebātda eñ kavī nesne hıyārınuñ ‘uşāresidür ṭabī‘ atı (2) derece-yi şālīşede ḥārr ü yābisdür eyüsi oldur ki yaz āḥirinde tamām kemālin bulup (3) şararup el doḡundukda ağacından düşüreler ve ağacında çok olup şulu ola (4) pes cem‘ eyleyüp bir gice tura ba‘dehü bir tağar üzerine seyrek elek kıoyup ve hıyārıları (5) berāber alup bıçağıla şıḳalar etinden ve cürminden şol ki elek üzerinde kıalur eti (6) daḥı el ile başdırup şıḳalar ba‘dehü üzerine ṭatlu şı kıoyalar ve şıḳalar tağar içinde (7) dibinde kıalan her ne ise anı alup üzerine gelen ne ise anı yabāna atalar ba‘dehü (8) üzerine tekrār şı dökeler şı üzerine beste gelürse anı daḥı alup yabāna atalar (9) tā şı üzerine nesne gelmeyüp şāf olıcaḳ tağar aşāğasında kıalan şāf olmışını (10) alup mermer üzerine muḥkem ovup ve ezüp zamḳ veyāḥūd nişāsta kıatup çürük (11) çürük idüp ḥıfz ideler bu ‘uşārenüñ kıuvveti on yıla dek tırur ba‘zilar ḥīle (12) idüp ba‘zī āḥir ‘uşāre bu ‘uşāredür diyü bey‘ iderler imiş şı vechile ki temyīz (13) olınmaz eyüsi oldur ki ziyāde beyāz olmayup yeyni ola düz ola ve ziyāde acı olup (14) muma yaklaşdukda kıolay dutuşup yana ḥīlelü olanda bu şıfat cem‘ olmaz (15) ağacında yimişi az olan ve yimişi kıurı olup şıuyı az olanuñ ‘uşāresinden (16) ve şol ‘uşāre ki kıırasa rengine olup düz olmaya ve ağır ola bu maḳūle ‘uşāreler- (17) den ictināb ideler yaramazdur eger ‘asel ile veyāḥūd zeyt ile kıarışdurup boğaza (18) sürseler şışlerini indürüp taḥlīl eyleye eger içseler siyāḥ yaraḳāna nef‘ eyleye (19) eger ‘avrat südi ile kıarışdurup burundan içeri kıosalar şudā‘-yı beyzī ya‘nī dimāğ (20) çevresin ihāṭa itmiş olan baş ağrısını gidere ammā evvelā bedeni ve dimāğı ziyade (21) pāk

eyleyeler nebātınuñ sâ'ir eczāsından kökinüñ kabınıñ kurutması kavīdür ve ziyādedür (22) eger ağrısı olan kulağ içine tamlatsalar ağrısını sâkin eyleye eger kökini şu ile (23) pişürüp arpa kavutı ile balğamdan olan eski şişler üzerine yakı itseler (24) taḥlīl eyleye eger zamğ-ı baṭm ile karışdurup büyük ve iriñlü issi şişlere kezālik balğamdan (25) olan büyük şişler üzerine qosalar deşüp işlede eger sirke ile pişürüp (26) niḳrīs üzerine qosalar nef' eyleye kökin şuda pişürüp şuyı ile ḥuḳne idüp (27) 'ırqı'n-nisā marazına nāfi'dür şovukdan olan diş ağrısı içün daḥı anuñla mażmaza (28) iderler nef' ider eger bahaḳ ve uyuz ve gicik iriñlü ola ve temregü ve yüzde ve bedende (29) olan siyāh nişānlara ursalar pāk idüp gidere ve qurısını muḥkem dögüp 'asel veyāḥūd

[062a]

(1) sirke veyāḥūd şarāb ile muḥkem ezüp qoyalar eger kökinüñ 'uşāresinden altı ḳirāt (2) veyāḥūd kökinden sekiz ḳirāt miqdārı içseler ikisi daḥı balğam ve şafrāyı ishāl (3) ideler ḥuşūşen istiskā marazı olanlardan veyāḥūd istiskā marazına yaklaşmış (4) olan kimesneler[i] bedenlerinden ziyāde ishāl ider eger kökinden istiskāsi olan- (5) lara nişf rıtlı miqdārın muḥkem dögüp ezüp şarābdan iki ol miqdāra qatup (6) her gün aç qarnına yidi bucuḳ vuḳiyye virseler istiskādan olan şişleri (7) ziyāde indüre 'uşāresinden miqdār-ı şerbeti bir bucuḳ ḳirātından altı ḳirāta (8) varıncaya dekdür ammā mizācları issi veya qurı ve za'if olan kimesnelere ve yüklü (9) olan 'avrata içürmeyeler ve bu 'uşāre quşdurur ve ishāl ider (10) aşma 'arapça kürme dirler iki dürlüdür yabānisi ve bostānisi vardur eger ikisinüñ (11) yapraqlarını veyāḥūd filizlerini dögüp başına yakı itseler itseler baş ağrısını sâkin (12) eyleye yapraqlarını ve filizleri daḥı bārid [ü] yābisdür issi şişlere yakı itmege eyüdü ibtidā'- (13) larında ziyāde eyüdü zīrā māddeleleri tutup men' ider ḥuşūşen eger arpa kavutı ile (14) olursa mi'dede olan issi şişler ve yangınları sâkin ider eger çiyneşeler quşmayı (15) men' ider ve mi'de[ye] kuvvet virür yaprağınuñ şıqındusını içmekle ve sükker ile ḥuḳne itmekle (16) bağırsaqlarda olan çibanlara nef' ider ve rub' rıtlı miqdārına degin içmekle qan quşmayı (17) men' ider ve yükleri 'avratları düşürmeden ḥıfz ider kezālik filizlerinüñ quru- (18) sını ısladup şuların içseler nef' eyleye ikisinüñ daḥı şıqındularından içmekle (19) ve tāzelerinden yimekle ḥumāra ve gönül dönmesine ziyāde nef' ider gāh olur aşma çubuqlarınuñ (20) üzerindeki zamğa beñzer toñmış nesne olur ol nesne ziyāde yābis ve cilā idicidür (21) eger andan şarāb ile içseler şu

yollarında olan taşları çıkara eger temregüye ve (22) iriñlü ve iriñsüz olan gicige ve uyuza bulaşıdırup sürseler eyü ide anı sürüp (23) bulaştıрмаğ murād idindüklerinde evvelā ol yiri kızıl büre ile yuyup ba‘dehü süreler (24) eger anı zeyt yağıyla ma‘an dā’im sürünseler kılları yolınup gide kezālik tāze aşma (25) çubuklarını yakup ol zamānda içlerinden tamlayan ruṭubeti alsalar ol daḥı kılları (26) gidere eger anı sigillere sürüp bulaşırsalar sigilleri gidere budağlarınıñ küli (27) ve cibresi ile ve sirke ile bevāsir didükleri çibanları ki deşilüp aḡar ola ve oturağ (28) yirlerine yağı itseler eyü ide ve siñirler tolaşmasına nef‘ idüp eyü ide siyāh yaramaz (29) ılan şoḡmasına daḥı nef‘ ider eger sirke ve gül yağı ve azıcık sedef nebātı ile yağı

[062b]

(1) idüp talağda olan issi şişe ursalar nef‘ eyleye aşmanuñ tāze budağları ki evvel zāhir (2) olur ve aña aşma lifi dirler anuñ ṭabī‘ atı derece-yi ūlāda bārid [ü] yābisdür gönül dönmesi (3) olduğı zamānda andan yiseler nefese rāḡat virüp sākin eyleye ve bulanmasını gidere (4) ve mi‘dede ṭa‘ām dönmesini daḥı gidere aç ḡarnıyla yiseler cimā‘a za‘f vire anı şıḡup (5) andan şarāb daḥı iderler yalınuz şeker ile daḥı iderler andan olan şarāb maḡmūrılığ ve (6) maḡmūrılığdan olan yanğına nef‘ ider ve şafrāyı ishāl eyleye ve bevl ile çıkarup ve ince (7) olan ḡıltıları mi‘deden ḡazıyup cilā ider ve iştiḡāyı ḡarekete getürüp şafrāyı yiriyle (8) ḡoparur ammā dişleri tiz ḡamaşıdırur ve mi‘dede şafrā olmağıla olan yürek oyna- (9) masını giderür ve ṭabī‘ atı tutar ve tıttup şıḡmağıla belki bir miḡdār ishāl eyleye eger ṭa‘āmdan (10) şoñra lifden bir miḡdār sürseler ṭa‘āmı mi‘de aḡzından şıḡup gidermekle insāna (11) ḡıffet gele mizācları issi olanlara ve mi‘deleri şafrāwī olanlara eyü devādur yaprağı (12) ḡarāretten olan diş aḡrısına eyü yağıdur ḡuşuşen tāzesi ziyāde eyüdür çiyne- (13) seler diş etlerin pekişdüre ḡāḡ olur anuñla rāmekden yağı idüp ḡarın üzerine (14) ḡomağıla ishālī tutar rāmek bir terkībdir mürekkebātta mezkūrdur ammā yabān aşması bostāniye (15) müşābihdür ve yaprağı dilkü üzümi didükleri nebātınuñ bostānisinüñ yaprağına beñzer (16) lākin andan yaşşırağdur yoşun dānesine beñzer degirmi çiçeğı olur bu ağacuñ cemī‘an (17) ḡuvvetleri ḡābızdur yabānī aşma iki dürlüdür birisi ancağ çiçeklenür üzümi olmaz (18) ve birisi daḥı çiçeklenüp şoñra ufağ siyāh dāne yimişleri olur yimişinde ḡābızlık ve (19) ṭatluluk vardur yaba[n] aşmasının çiçeğı nef‘de ve ḡābızlıkda sā’ir eczāsından ḡavirekdür (20) ve tāze ve yumuşağ pāreleri mi‘deye eyüdür ve mi‘deye ḡuvvet viricidür eger kökini şu ile (21) pişürüp

pişmişinden beş vuğiyye miqdārın şeker ile içseler kıarın içinden şu (22) gibi ruṭubetleri ishāl ile gidere ikisinden yimiş virenūñ yimişi ile yunmağıla yüzde (23) ve sā'ir bedende olan lekeleri pāk ider eger çiçegin alup gölgede kıurıdup ba' dehi (24) şakşı veyāḥūd şırça içinde ḥıfz idüp vaqt-i ḥācetde iki mişkāl miqdāra dek (25) içseler kıarnı tutar sidügi yürüde ve kıan tükürmeyi kesüp gidere ve mi' deyi kıavī idüp (26) ıztırābını gidere ve ḥazm-ı ta' āma kıuvvet virüp mi' dede ekşi olmaya yaşı ile ve kıurısı (27) ile dağı şışlere yağı itseler şışler büyümesine māni' ola eger gül yağı ve sirke ile (28) kıarışdurup başa urup sürseler baş ağrısına nef' idüp ağrıya sebeb olan (29) māddelei men' eyleye eger döğüp 'asel ve za' ferān ve gül yağı ile ve mürri ile kıarışdurup henüz

[063a]

(1) iriñlenmiş uyuzlara sürüp şıvasalar gidere kezālik diş etlerine ve diş etlerinde (2) olan tağılur maķūlesi kııbanlara nef' ider münāsib nesne ile 'avrat götürünse (3) 'avratlar rahminden çok kıan gelmeyi tutar eger şakşı içine kıoyup āteşde yaqsalar göz (4) ağrılarına nef' ide ve 'asel ile dāḥis ya' nī kıurulğan didükleri kııbane ve zıfre (5) didükleri gözde kııķan kıatılığa ve gevşemiş dişler etlerine ki andan kıan aķar anlara (6) nef' ider yabān aşmasınıñ üzüminden olan şarāb siyāḥ ve kıābızdur mi' desine (7) ve bağırsaķlarına ziyāde ḥılṭ aķar olan kimesneye nāfi' dūr ve sā'ir kıabza ve men' e (8) ve takviyete muḥtāc olan marāzlara ziyāde nef' ider (9) **üzüm** 'arapça 'ineb dirler aşmanın yimişidür üzüümüñ şayfisi vardur ve kıışa (10) yağıñ güz eyyāmında biteri vardur aña şıtavī dirler şayfisi çok dürlü olur (11) bir şınıfına muvraķī dirler ki ol dānesi degirmi olup rengi kıızıla mā'il ve şulu ve kıabı (12) ince olur ve bir dürlüsü dağı rengi yeşile [māil] olur aña zeynī dirler eyüsi ol- (13) dur ki ağır olup büyük ola ve kıabı ince olup dāneleri salkımda irü irü olup (14) salkıımı kıalıñ olup dāneleri dağı büyüklükde ve küçüklükde berāber ola ṭabī' atı derece-yi (15) ūlā āḥirinde ḥārr ü raṭbdur cilā virür ve pişürür ve mi' deden tiz iner evlā budur ki (16) çekirdegi ile ve kıabuğı ile yimeyeler zīrā kıabuğı kıarın içinde ğuruldu ve yıller peydā (17) ider ve çekirdegi mi' deden ğiç iner eger çekirdegi ezilürse yaramaz ḥılṭ peydā ider (18) bu maķūle üzümden olan şarāb sā'ir üzümlerden olan cemī' an şarāblardan eyüdü (19) her yirde böyledür bir şınıfı dağı rāziķidir bunun dağı ekşeri beyāz olup kıızılı (20) dağı olur rāziķi üzümden şol ki dāneleri ince ve uzundur aña tābi' -i zeyneb dirler (21) nitekim türķide dağı kıadın parmağı dimekle ma' rūfdur ikisinüñ dağı eyüsi oldur

ki (22) dānesi büyük olup çekirdegi bir ola veyāhūd dāneleri küçük olup çekirdeksüz (23) ola ve kabı ince olup şaruya mā'il beyāz olup tatlılığı şahih olup kekreligi olmaya (24) bu maḳūle üzümün ṭabī'atı derece-yi ūlāda ḥārr ve derece-yi şāniyede raḥbdur ve bu herzī (25) didükleri üzümünden bunun burūdeti ve ḡalīzliği ziyādedür ve mi' deden inmesi giç ve (26) ḡızā virmesi çokdur ḥastelikden ḳalkanlara ve ba'zī sıtmalulara muvāfıkdur bir sınıfı (27) daḡı bu herzī ve ṭabbāndur bu sınıf mevziḳiye müşābihdür lākin ḡalīzrekdür ve ḥarāreti (28) azrekdür rāziḳiden bunun ḡızā virmesi çokdur bu herzī didükleri andan yigdür (29) ve ḳabuḡı incerekdür bu herziden bunun ḥarāreti ve yübūseti ziyādedür bir sınıfı daḡı

[063b]

(1) suḳanıdır vilāyet-i baḡdād ve sā'ir aña beñzer vilāyetlerde eñ evvel irişüp dirdükleri (2) bu sınıfdur bu sınıfın ṭabī'atı derece-yi şāniye evvelinde ḥārrdur ve sā'ir üzümlerden bunun (3) ḥarāreti ḳo[yu]rekdür ḡalīzdür ḳoyudur bu üzümünden olan şarāb tiz bozulur zīrā ṭabī'atında (4) gevşeklik vardur ziyāde tatlıdur ḥazmı güçdür ḳabuḡı ḳatıdur muḥkemdür mi' deleri za'if (5) olanların mi' delerin ve baḡırsaḳların gerindürür belki göñüllerin dönderür evlā budur (6) ki çok yimeyeler ammā kış üzümü güneş ḥarāreti ile pişmez belki çok zamān ṭurmaḡıla (7) ve şovuk ḳuvveti ile tatlı olur kış üzümü daḡı iki dürlüdür birisi beyāz ve birisi (8) kıızıldur kıızıl olan bizüm vilāyetümüzde ṭaḡ üzümü demekle ma' rūfdur ve bu üzüm ḡalīz- (9) rekdür ve tatlılığı az kekreligi ḳavīdür ve mi' dede ṭurup eglenmesi çokdur giç (10) iner ammā kekreligi olmaḡıla mi' deye za'iflik virmez belki mi' deye yardım idüp (11) zarar itmez beyāzuñ kabı incedür ve mi' deden inmesi tizdür tāze üzüm yimede (12) evlā budur ki aşmasından tāze ḳopmış iken yimeyüp belki ḳoparup bir gün veyāhūd (13) iki gün veya üç gün ṭurduḡdan soñra yiyeler sā'ir tāze yimişler daḡı ḳuvvetlerine göre (14) ve ağaḳlarında giç olup irişdüklerine göre ve ḳabuḡlarının ḳatılığına ve cevherlerinin (15) muḥkemliklerine göre ṭurup ba' deḡü yiyeler ve daḡı ḳabların ve çekirdeklerin yabāna atalar ba' zīlar (16) dimişler ḳabları ve çekirdekleri ile ziyāde çiyneyüp yiyeler şāhib-i kitāb eydür (17) ben bu maḳūle'yi re'y görmezem zīrā ḳabuḡlarının ṭabī'atı bārid [ü] yābisdür mi' de ve baḡırsaḳlara (18) yaramaz çekirdegi daḡı derece-yi şāniyede bārid [ü] yābisdür ḳurı üzüm çekirdeginün (19) ḳurutması ziyādedür tāze üzümünden ḥāşıl olan ḳan sā'ir tāze yimişlerden ḥāşıl (20) olan ḳandan yigdür mi' deleri za'if olup mi' delerinde çok yiller ve ruṭūbetlü olanlara

(21) ve ruṭūbet sebebi ile marāzlara mübtelā olanlara tāze üzüm yimek eyü degüldür eger yirler ise üzerine (22) rāziyānec ve kemmūn berāber idüp mişkāl miqdārı yiyeler katı ve ḡalīz olan ve şiş olan (23) cigere ve ṭalaḳa zarar ider bunlara ıslāhı budur ki kerefis tohumı ile yiyeler karnı yüridüp (24) ve şusadur sikencebīn ıslāh ider veyāhūd üzerine ekşi enār şuvaralar veyāhūd ekşi (25) ṭa‘āmla yiyeler evlā budur ki iki ṭa‘ām arasında yiyeler veyāhūd etmekle yiyeler üzerine (26) şovuk şu içmek fesāda virür ṭabī‘atı taḡyīr ider ve giç hażm itdürür ḳulunç marāzı (27) olanlara isti‘mālī cā‘iz degüldür üzüm her ne deñlü tamām kemāliyle olmaḡa yakın ola ol (28) deñlü ıssiligi ve ṭatlulıḡı ve yeyniligi ziyāde olur ve her ne deñlü ḳoruklıḡı yakın (29) olursa aña göre bāridligi ve ruṭūbet viriciligi belki ḳābızlıḡı ve ḡalīzlıḡı ve yaramaz-

[064a]

(1) lıḡı ziyāde olur (2) **ayu balıḡı** ‘arapça şeyḡū’l-baḥr dirler deryā ḳocası dimekdür murād deryāda olur bir ḥayvāndur (3) ki küçük tuluma beñzer üzerinde balıḡ gibi pulları veyāhūd ḳabuḡı yokdur ancaḡ (4) şöyle muḥkem ve ḳatıdur başı vardır ve burnı buzaḡı burnına beñzer ve aḡzına beñzer (5) ḥikāyet iderler ki bu ḥayvān ṭā‘ife-yi yahūd gibi sebt gününe ri‘āyet ider ol günde (6) deryāya girmez ve yimek yimez eger derisinden yaşmak idüp giyseler niḡrīs marāzı olmaya (7) ve var ise gidere eger bir pāresin yaḡup tütsü idinseler balḡam ‘ufūnetinden olan (8) sıtmaya nef‘ idüp gidere eger sivrisineḡüñ oldıḡı yire tütsü itseler ḳatlı ide (9) maḡrib ṭā‘ifesi bu ḥayvānı yimezler maḡrib deryāsında çok olur ba‘zılar bu ḥayvāna (10) yahūdī balıḡı dirler (11) **işkenbe** işkenbeler ve baḡırsaklar ve mi‘deler cümlesinüñ ṭabī‘atları bārid [ü] yābisdür (12) bir miqdār yelimşek ruṭūbetleri daḡı vardır anlardan olan ḡızā ete nisbet ile azdur (13) ya‘nī et çok ḡidā virür anlar az virürler her ne deñlü yaḡlu ve semiz olurlarsa aña (14) göre ḥarārete meyli ziyādedür ḡızā virmesi ziyāde ola ammā hażmı geḫr[ek] olur eger (15) kerefs ve süd keskin sirke ile pişürseler laṭif olup hażmı daḡı tīz ola (16) ammā kebābları yaramazdur illā baḡırsaklar kebābı yaramaz degüldür zīrā anları içyaḡıyla ḫerb (17) idüp ḳavururlar bu taḡdırce ıslāḥa yakın olur evlā budur ki eczā-yı ḥārre (18) ve ḥōş rāyiḡalu tāze otlar ile yiyeler dā‘imā bunlardan yimek ḫıḳması güç vāfir balḡamlar (19) peydā ider anuñcün lāzımdur ki ḡāḡı ḡāḡı ishāl idici cevārişler isti‘māl eyleyeler (20) ḡāḡ olur işkenbelerden sirkelü şorvalarını iderler istanbulda ḫarşularda (21) pişürdükleridür bir miqdār şalāḥa ve

i‘tidāle qarībdir huşuŝen eger ‘uŝfūr tohumından (22) katup anuñla çerblü ve koyu olursa eyü ola işkenbelerüñ eyüsi kuzılar ve iki yıllık (23) koyunlar işkenbeleridir ba‘dehü keçilerden olandur şıgır işkenbesi ğalīzdür ğāyet giç (24) hażm olur lākin lezīzdür ıŝlāhı budur ki sirke ile müherrā pişüreler ve dağı kerefs (25) ve şarmusağ ve toğrayıcı issi otlar ile yiyeler bedenlerinde ince ve şulu kan hāşıl (26) olması murād idenlere işkenbeler eyü ğızādur lākin ta‘ām yidükde mi‘dede ziyāde harāretten (27) ta‘āmları dütnlenenlere eyü ğıdādur sirke şorvasını idüp ba‘dehü üzerine havlincān (28) ve fülful eküp yiseler ıŝlāh olunur (29) **emrūd** ma‘rūf yimişdür ve her diyār ki anuñ haţṭ-ı istivādan ıraklığı yigirmi dört

[064b]

(1) dereceden ziyāde ola ol diyārda emrūd hāşıl olur ve hāşıl olduğı yirler her (2) ne deñlü şovuğ olursa anda olan emrūd dağı ziyāde lezīz ve hōş rāyiḥalu ola emrūdun (3) yabānisi ve bostānisi olur bostānisi birkaç dürlüdür şāhib-i kitāb eydür bizüm vilā- (4) yetimizde bostānisinin evvel irişüp getürdüklerine zeccūn dirler rāyiḥası hōş (5) ve ufağ olur miskī almadan küçük olur ve bu sınıf i‘tidāl üzerine bāriddür (6) bir miqdār kâbızlığı vardır ba‘zī derece-yi ūlāda bārid ve derece-yi şāniyede yābisdür (7) ba‘zī dağı vardır ki raṭbdur emrūd her ne deñlü tatlu olursa aña göre i‘tidāle (8) qarīb olup harārete mā’il ola ve her ne deñlü kâbızlığı az olursa aña göre yübüseti (9) az ola ve her ne deñlü kekre olup ekşi olursa burüdeti ve yübüseti aña göre ziyāde ola (10) ekşi olan emrūd issi olan mi‘deye kuvvet virür ve kâbızlığı ile mu‘āvenet (11) ider ve andan şafrāyı giderür bir miqdār şıkması dağı olmağıla ol şıkması şafrāyı (12) çıkarmağa yardım ider emrūddan hüseyin didükleri sınıf ki istanbulda bozdoğanı (13) dirler ma‘rūfdur kemālin bulcağ tatlu olur ammā kabuğı kalıñdur evlā budur ki kabuğın (14) şoyup yiyeler bir sınıfı dağı vardır ki bizüm vilāyetümüzde şāhemrūd dimekle ma‘rūfdur (15) uzun ve azacuk tatlu olur bu sınıf mi‘deye ağırdur ammā boğara ve kavuğa eyüdür (16) bir sınıfı dağı vardır ki kış eyyāmında hemedāndan bağdāda getirür ve tā’ife-yi ‘acem aña şāh emrūd (17) dirler ve ol degirmi ve yeşil olur ancak lezīz ve rāyiḥası hōş ve kabı nice olur ğalībā (18) istanbulda beg emrūdı didükleridir şeyḥ re’is ‘alī bin sīnā bu emrūdı medḥ ider (19) ve dir ki ṭabī‘atı mu‘tedil ve raṭbdur yimesi şusuzluğu sakin ider eger emrūddan hām (20) iken yakı itseler kuruluğ vire ve eger tatluluğı olursa azacuk cilā eyleye eger kuru- (21) sını döğüp yaralara ekseler bitişdüre ammā emrūd kılunç peydā ider ve

harekete getirür ' asel (22) ve kemmün cevārişi iṣlāḥ ider ammā emrūduñ ağacı ve sā'ir eczāsı bārid [ü] ḳābızdur anuñçün- (23) dūr ki yaprağı yaraları bitişdüre ammā yabān emrūdı ki ahlāt didükleridür anuñ (24) ağacı ve yimişi küçürekdür ve ol ziyāde ḳābız ve ḳurudıcıdur sā'ir eczāsı ile yaraları (25) oñıldıcıdur ve ḥıltlar inmesine māni' dūr eger şıkması ile līnet virmezse ḳarnı (26) tutup ḳabz ider mi' de boş iken yimek yaramazdur ağacının küli ḥuşūšen yabāni- (27) sinüñ küli zehirlü mantar ve aña beñzer zehir yemiş olan kimesnelere bādzehir maḳūle- (28) sidür ḥattā eger mantar ile pişürseler mantar zararı gide ammā emrūd bi'l-ḥāşşa (29) siñirlere zarar ider keyfiyyeti ile daḥı zarar ider ḥuşūšen ekşi olan ziyāde zarar ider

[065a]

(1) ḥuşūšen eger şovuk idici şarāb ile yinüp çok yirlerse ziyāde zarar ider ve eger (2) ḥammāmdan çıkup isti' māl olunursa yaramazdur zararın gidermege ṭarīḳ budur ki (3) ḳaynar şu buḥārı üzre aşakoyup ba' dehü yiyeler veyāḥūd sükker veya ' asel ile terbiye (4) ideler veyāḥūd kebāb idüp yiyeler kekre olan emrūduñ eger tāze ve eger ḳurusı (5) ḳuşmayı ve ishāli tutar kezālik yaprağının döğilmişinden beş dirhem miḳdārı içseler (6) ḳuşmayı ve ishāli tutar diyār-ı ' acemde olan emrūdlar eşnāfinuñ eñ eyüsi ḥorosānda (7) olanıdur illā bir sınıfı eyü degüldür ki ufaḳ ve ince olup bir gice ṭurduğı gibi çürüyüp (8) fāsıd olur vilāyet-i tebrīzde daḥı bu emrūd olur emrūd zamānının şoñında olur (9) emrūddan şol ki rāyiḥası ḥōşdur ḳalbe ḳuvvet virür ekşi olanı iştihā açar (10) emrūddan ḥāşıl olan ḥılt almadan ḥāşıl olan ḥıltıdan eşlah ve eyüdüñ ṭa' āmdan (11) şoñra emrūd yimek dimāğdan buḥārları ḳat' ider ve ḳabzı ve şıkması ile belki ishāl (12) ider ve eger şıkmaz ise ḳabz ider ve ufaḳ ekşi emrūd ki aña çinī dirler sā'irinden (13) şusuzlığı gidermekde ziyādedür ve ḳābızlığı daḥı ziyādedür evlā budur ki ḳuluncı (14) ve ḳarnında şişmeler ' āriḳ olan kimesneler andan ḥazır ideler ve üzerine şovuk (15) şu içmeyeler ve ḡalīz ṭa' ām yimeyeler rāzī nām ṭabīb dir ki ṭa' ām yimeden ve aç iken (16) isti' māl itmek gerekdür eger elbette üzerine āḥir ṭa' ām yimek lāzım olursa ṭatlu ve (17) ḳābız nesne yiyeler ve mizācları şovuk olanlara üzerine şāfi şarāb içüp uyuyalar (18) veyāḥūd zencebilden yiyeler evlā budur ki muḳaddemā yenilen ṭa' ām keylūs mertebesine (19) varup çıkmağa yaklaşmış olıcaḳ yiyeler mizācları issi olanlar emrūduñ tamām olmışını (20) yidükde iṣlāḥa ihtiyācları yokdur anlara nef' ider ammā ḥāmından yidüklerinde iṣlāḥı (21) zıkr olındığı gibidür tamām kemālin bulup olmuş emrūdı döğüp şu ile pişürüp (22)

emrūd rubbı iderler ammā evlā budur ki henüz tatlu olmağa başlayup tamām kemālin bulup (23) mūherrā olmazdan evvel emrūdı düşürüp rubbı andan ideler emrūd rubbı karnı (24) tutıcı mi‘ de ‘yi dibāğat idici ve şafrādan olan ishālî tutıcıdur ve mi‘ de ‘yi muhkem ider (25) emrūd çiçeği kan tükürmegi giderür ve harāreti olan göze andan yakı iderler ve (26) çiçeginden ferah ve kuvvet virmeklik vardır eger emrūd çekirdeklerinden iki mişkāl miqdārı (27) içseler karında olan şogulcān ve sār kurdı kıra evlā budur ki kocalar (28) ve kılunçlu ve yellü olanlar ve mizācları şovuk olanlar ve karınları ta‘ āmdan şişer (29) olan kimesneler emrūd yimeden ihtirāz ideler üzerine rāziyāne yiseler ıslāh

[065b]

(1) ıslāh idüp ekşer zarar def‘ ola ba‘ zılar almadan mürebbā itdükleri gibi emrūddan (2) dağı murabbā iderler ba‘ zılar hōş rāyiḥalu issi otlar dağı katarlar (3) **akciger** ‘ arabide riye dirler türkide öyken dağı dirler eti gevşek ve delik (4) delikdür gızā virmesi azdur hazm olunması dağı tiz degüldür nitekim ba‘ zı cāhillar (5) böyle zann ider lākin mi‘ deye hafıfdür mizācları et özleyen hastelere kenārlarından (6) ve ince yirlerinden ki siñiri olmaya kesüp ve hōş rāyiḥalu nesne katup kebāb ideler (7) bu maḳūle hastelere vireler ve eger şu ile pişürseler yaramazlığı ziyāde ola yimek (8) için ıslāhı budur ki sirke ve kereveyā içinde yaturup ba‘ deḥü kebāb idüp yiyeler (9) oğlaqlar ve kızılar öykenlerinden gayrısını yimek lāzım degüldür eger bir yaşında kızı (10) öykenin tuzsuz kebāb idüp içinden akan ruṭubetden alup kurı sigillere sür- (11) seler ve niçe kerre böyle itseler sigilleri kıparup gidere ve eger anuñla kurı temre- (12) gülere sürseler kıpara her ḥayvānuñ öykeni ḥayvānı ile zıkr olunur ve kışlar (13) öykenleri yaramazdur şāḥib-i kitāb eydür ba‘ zı üstadlarım baña didi ki kışlar (14) öykenlerinden niçe kerre yiseler yiyenüñ öykeninde cıban eyleye ve didiği tecrube olunmışdur (15) eger andan şişi olan göze ki beyāzı üzerinde kan gibi katılık ola ki kan (16) pāresi gibidür bu maḳūle göze andan yakı itseler şişini indürüp taḥlil eyleye (17) erkek deve ve ḥinzir öykenleri ödün şıyırduğı yirleri eyü ider bu ḥuşuş (18) için isti‘ māl olunmasının eñ eyü tariki yakup üzerine ekmekdür eger ḥinzir veyāḥūd (19) ayu ve erkek kızı öykenin edükden olan şırıḳ üzerine kıosalar şişme- (20) sine māni‘ ola (21) **ak günlük** ma‘ ruf zāmgdur bu zāmk olmaz illā vilāyet-i yemende dağı her yirde olmaz belki (22) ancak ‘ ummān dimekle ma‘ ruf nāḥiyede olan ağaçlarda olur ağaçları dağı (23) dikenlüdür iki arşundan ziyāde

yüksek olmaz ve bu ağaç bitmez illā tağlarda biter yaprağı (24) ve yimişi mersin ağacının yaprağına ve yimişine beñzer acılığı vardır ağacını birkaç yerde (25) balta ile bir miqdār çizüp pārelü iderler içinden günlük zāhir olup düşürürler (26) bu günlük erkeklü ve dişilüdür erkegi şol ki dānesi degirmi ve küçük ve katı olup (27) üsti beyāz ufandıkda içi kıızıl olup ve yelimşek ola ve ele yapışur ola ve şol ki (28) dānesi büyük olup yeyni ve kırı ve tiz ufanur ola ol maķūleye dişi dirler bir sınıfı (29) dahı vardır ki vilāyet-i ‘ummān ve bilād-ı hind nāhiyelerinden getirürler ol kıızıllığa ve bādincān

[066a]

(1) göklüğine mā’ildür degirmi büyük pārelerdür zīrā tāze iken destiler içine koyup muhkem çalkar- (2) lar tā varup degirmi ola tāzesi şaruya mā’ildür dışısından bir sınıf vardır ki ziyade (3) beyāzdur ve tiz ufaqlanup ele yapışması ve yelimşekliği azdur ve andan maştakī rāyihası vardır (4) günlük rāyihası azdur hile idüp anı maştakī diyü şatarlar mābeynlerinde fark budur ki (5) günlük yanup yalıñlanur ve maştakī yalıñlanmaz bu tarikle bilinür her nesne ki hile idüp (6) anı günlük diyü bey’ ideler meşelā zamğ-ı ‘arabī ve fıstık ağacı zamğı gibi ve tabi’atı derece-yi (7) şāniyede hārr ve derece-yi ūlāda yābisdür mādeleri pişürici ve ziyāde taḥlil idicidür (8) ve k̄abızlığı kavī degüldür gözde olan karañulığı cilā idicidür ve deriñ olan iriñlü (9) yaraları ve çıbanları tıldurur ve oñıldur ve kanlı tāze yaraları yapışdırur ve taşra- (10) dan her nereden olursa boşanup akan kanı diñdürür huşuşen dimāğ perdelerinden (11) inüp akan kanları ziyāde diñdürür şol vechile ki günlüğü un gibi ince idüp (12) burundan içerü üfürseler ziyāde tuta ve tağılur ola şor maķūlesi olan çıban- (13) ları tağlamadan men’ ider huşuşen oturaķda olanları ziyāde men’ ider şol vechile ki (14) süd ile karışdurup andan fetile idüp içine kosalar ziyāde men’ ider eger sirke (15) ve zift ile karışdurup anuñ ile sürünseler yūnānide marmişa didükleri ağrı- (16) lar ibtidā’sına nef’ idüp gidere marmişaḥdur ki beden uyuşup hiss [ü] hareket (17) az kalmasına dirler bu marazuñ evvellerinde bedende qarınca yürür gibi olan hāle dirler (18) kezālik temregüler ve şol sigilleri anlarda dahı qarınca yürür gibi hāl görünür ki aña dahı (19) yūnānide marmişa dirler anı dahı giderür eger hınzır veya kazuñ içyağıyla āteş yakduğından (20) olan kabarıklara ve çıbanlara ve şovukdan olan çatlaqlara ursalar eyü idüp gidere (21) eger kıızıl büre ile karışdurup başı anuñla yusalar başda olan yaş çıbanları kırıdup (22) gidere eger ‘asel ile

karışdursalar dāhis ki kurulğan didükleri şişdür anı (23) indürüp gidere eger zift ile karışdursalar kulaqlarda olan çatlağı ve eziğı (24) eyü idüp gidere eger tatlu şarāb ile karışdurup kulaqlar içine tamlatsa ağrılarına (25) nef̣ eyleye eger kaymulya didükleri balçık ve gül yağıyla karışdurup memelerde olan issi (26) şişlere sürseler nef̣ eyleye huşūşen toğurdukdā memelerde olan şişlere (27) ziyāde nef̣ ider öyken kāmışı didükleri ‘uzva nāfi‘ olan devālara dahı qorlar (28) göğüs perdelerinde olan şişleri tahlil için itdükleri yaqılara dahı qorlar (29) eger içseler kan tükürmege nef̣ eyleye miqdār-ı şerbeti nışf dirhemdür eger şarāb ile çok

[066b]

(1) isti‘ māl itseler katl eyleye veyāhūd dīvāne eyleye kanı ve balgāmı yakmak ile belki cūzzām marazını (2) peydā eyleye za‘if olan mi‘deye kuvvet virür eger andan mişkāl miqdārın şuda ısla- (3) yup ol şudan her gün aç karnıyla içseler unutsaklık ve ahmaklık ve balgāmdan şikāyet (4) iden kimesneye nef̣ eyleye mücerrebdür bu kadar var ki çok isti‘ māl itseler baş ağrısını peydā (5) eyleye ‘ilacı budur ki sikencebīn ve ayva şarābı ve hām ayva rubbından isti‘ māl eyleyeler eger (6) anuīla göze sürme gibi çekseler göz içinde göz tabakalarında olan toñmış kanı tahlil (7) idüp gidere şovuk sebebi ile olan yürek oynamasına nef̣ ider ve mi‘deye şovuk (8) galebe itmekle yenilen ta‘ām hażm olmayup mi‘deden gāhī tiz ve gāhī giç pāre pāre inmek marazına (9) nef̣ idüp kuşmağı men‘ ider eger süd ile ezüp göze çekseler gözde olan çıbanları (10) giderüp cilā eyleye günlük balgāmı yiyüp giderici ve balgāmı yakıcıdur çiyemesi başda olan (11) balgāmları ve ruṭubetleri çeküp götürür eger mişli nān-hū⁵⁷ ile nışf dirhem miqdārın zaḥīr (12) marazı olanlara içürseler ziyāde nef̣ eyleye eger mevziķi ve sa‘ter ile çiyeneseler dil (13) ağırlığını ve tutgunlığını gidere ve balgāmı çekmede ziyāde qurıdur anı yaqup tütsü idinmek (14) vebāya ya‘nī havā yaramaz olup bozılmış olmasından olan marazlara ve yaramaz (15) havā işlāhına nāfi‘dür eger çiyeneseler eskiden ruṭubet sebebi ile olan öksürüğü (16) gidere kezālik göğüsleri üzerine ekmegile bu fā’ide virür ve qalbe kuvvet virür ve dimāğda (17) olan rūḥları ziyāde ider ammā çok isti‘ māl itmeyeler çiyeneseler dişleri ve diş etlerin (18) muḥkem ider eger çok isti‘ māl iderlerse cūzzām marazını peydā eyleye eger cūzzām olmazsa (19) siyāh bahaq peydā eyleye eger ‘asel ile karışdurup dāhis ki kurulğan didükleri çıbandur (20) aña ursalar gidere ammā günlük

⁵⁷ Metinde “nān-h’āh” şeklinde yazılmış olup “nān-hū” şeklinde düzeltilmiştir.

ķabuđınıñ řabî'atı derece-yi řālîşede yābis ve derece-yi řāniye evvelinde (21) ĥārrdur ziyāde ķabż idicidür ve ziyāde ķurudıcıdur ķan tükürmek içün büyük devālar- (22) dandur ve gevşemiş olan mi'deye ķuvvet virür eger taşrada ve eger içerde olan aķar- (23) ları ziyāde men' ider bedende olan nişānları cilā idüp gidermege ve çıbanları ķurudup (24) oñıldup pāk itmege ziyāde eyüdü içmekle ve ĥuķne itmekle ve ķarın üzerine yaķı itmekle (25) daķı ishālî keser ve ķarında olan şoğulcan ve sâ'ir ķurdları kırar ammā günlük ufaķları ki (26) kendüden ufaķlanup dökilenidür ol daķı günlükden yābisrekdür anuñ daķı eyüsi (27) oldur ki ķaraşdan pāk olup ince dögilmiş ola bu maķülesi süddeleri açar ve (28) cilā ider ve günlük ķabuđı itdüği 'ameli ider lâkin za'f üzre ider ve günlük (29) itdüği 'amelleri ķuvvet ile ider ammā yapışdırması ve tamarlar ağızların pek idüp tıtmakda

[067a]

(1) günlük ziyādedür ammā günlük dütüününñ şan'atı budur ki kelbeteyn didükleri demür (2) ālet ile günlüği birer dāne alup yanar mumda veyāĥüd āteş yalıñında tıtuşdurup (3) yeñi veyāĥüd eski ķanaķ içine ķoyup ve ol ķanađı içi cilālu baķırdan ķap ile (4) örteler ve bir cānibin ķalkıcaķ ķoyalar ki içinde yanan günlük tamām yandüği görine (5) ve ol yanup yirine āķir pāre ķomađa mümkün ola bu vechile murād olındüği ķadar (6) yaķalar ve içinden günlük yanarken baķır ķabı dā'imā üzerinde şovuk şı ile ısladalar (7) tā ki ķab issi olmaya zîrā ķab ne deñlü şovuk olursa ol deñlü dütüni ziyāde tıtar (8) bu maķüle günlük dütüününñ řabî'atı ĥārr ve yābisdür gözlerde şovukdan olan ağrı- (9) ları sākin idici ve andan aķan ruķubetleri tıtucı ve çıbanları pāk idüp oñıl- (10) dıcı ve etlerin bitüricidür ve sevdādan olan göz çıbanına nef' idicidür günlük- (11) den miķdār-ı isti'māl bir dirheme degdür ve ķabuđından dirhemden üç pāydan iki pāya (12) degdür eger şarāb ile günlükden çok isti'māl itseler ķatıl eyleye ve ķan dirilde (13) **at ķuyruđı otı** zenebü'l-ĥayl ve şām-ı şerîfde zenebü'l-feres demekle ma'rûfdur (14) murād bir nebātdur ki şular kenārında ve ĥendeķlerde biter kıızıla māl içi boş ve ķatı ve eli (15) tırmalar iri budaķları vardur boğumludur boğumları birbirine girmişdür boğumu yanında (16) mekke ayrığı yaprağına beñzer ince ve sık yapraķları vardur ađaķ gibi ķatı köki (17) olur bu nebāt ziyāde bārid [ü] ķābızdur ihtimāsı daķı yokdur kökini dögüp yaķı (18) gibi idüp büyük yaralara ursalar eyü ide ĥattā kesilmiş siñirleri daķı bitişdüre (19) eger dögüp debelikden bađırsaķları inmiş olan kimesne yaķı itse nef' eyleye (20) kezālik ķan

tükürmege ve ‘avratlardan çok kan gelmege ki kızıl ola nef’ ider ba‘zılar (21) dimişler ki kavuğa inüp kavuğı dağı kesmiş olan yara bunuñla eyü itdiler ba‘zılar (22) dağı zıkr ider ki ince bağırsaqlara irişmiş olan yaraları eyü eyledi görünmeyüp a‘zā (23) içinde olan yaraları içmekle ve taşrada olup görinen yaralara yağı itmekle eyü ider (24) bu nebātuñ ‘uşāresi burun kanın diñdürür ve sâ’ir qarından ishāl (25) ile çıkan nesneleri dağı tutar bedende harāret olmayıcağ şarāb ile içeler ve harāret (26) olıcağ şovuk şu ile içeler eskiden olan issi öksürüğe nef’ ider ve toğrılmayınca (27) nefes almağa kâdir olmayan kimesneye nef’ ider yağı itmekle oturağda olan issi şişlere (28) nef’ ider istiskā ve ciger şişmesine yağı itmekle ve issi iken üzerine komağıla (29) ve pişmiş içinde oturmağıla ve bevli idrār ider nesne ile içmekle ki içinde muvāfik

[067b]

(1) devālar ile kaynadılmış ola (2) et ‘arabīde laḥmdur etlerüñ çoğınüñ aḥvālī ḥayvānları zıkr olınuğı maḥallde zıkr olınmışdur (3) lākin ḥekīm cālīnūsa teba‘iyyeten başka bāb idüp zıkr olunur egerçi ba‘zī tekrār vāķī’ (4) olur tekrārda zarar yoğdur etlerden eyüsi oldur ki ḥayvānı küçük olup ve rāyahası (5) ḥōş olup otlağı eyü ola ve bedeni sağ olup yaşlu olmayup genç ola etler bedene (6) kuvvet virür ve tazelığın ve yumuşaklığın ziyāde ider ve kanı çok ider ve issi ider (7) ve etüñ tāzesi ruṭūbet virür ve kurısı bedeni kurıdur dā’imā ḥayvānuñ yabānisünüñ (8) yübūseti ehli olandan ziyādedür ba‘zīsınüñ yübūseti ba‘zısından ziyādedür kezālik (9) ba‘zīsınüñ harāreti ba‘zısından ziyādedür meşelā қоç etinüñ yübūseti ḥınzır etinüñ yübūsetinden (10) ziyāde ve keçi eti ikisinden dağı ziyādedür ve şıgır eti keçi etinden ziyāde yābisdür (11) ve arslan eti cümlesinden ziyāde yābisdür arslan harāreti kelb harāretinden (12) ziyādedür ve kelb harāreti inenmemiş olan şıgır harāretinden ziyādedür ve inenmemişden (13) inenmiş olanuñ harāreti ziyādedür ve inenmemiş şıgır harāreti қоç harāretinden ziyade- (14) dür ve қоç harāreti keçi harāretinden ziyādedür ve her ḥayvānuñ etleri dağı bir degüldür biri (15) birine muḥālīfdür pes şol et ki siñirlü ola anda ruṭūbet ve yelimşeklük vardur ve şol (16) et ki şāfī kızıl olup içinde siñirler olmaya anuñ harāreti ziyādedür ve şol et ki (17) kemige yakın ola anuñ kuvveti ve kuruluğı ve muḥkemligi ziyādedür ve semizātde ruṭūbet (18) ziyādedür siñirlü olan etler balgamı ziyāde ider evlā budur ki ḥadd-i zātında ruṭūbet üzre (19) olan ḥayvānları tamām buyurup kuvvetleri kāmīl olduğda

yyeler ve mizācları ḥadd-i zātında (20) yābis olanları küçük ve genç iken yyeler pes bu taḳdīrce buzağıların etleri (21) tamām büyük şıgır ve şu şıgırları etlerinden yigdür ve giç olan koyun ve keçi etleri (22) ufaḳların etlerinden yigdür otlayup gezer ḥayvān eti yem ile beslenen ḥayvān (23) etinden yigdür ve gezen ḥayvān eti baḡlu tūran ḥayvān etinden yigdür erkek kıuzı (24) etinde fuḫālāt ya' nī bedeninde siñmeyüp ḳalır nesneler çoḳdur ve eti yelimşekdür yaramaz- (25) dur mi' deleri ziyāde ḥārr ve yābis olanlara eyüdü ve issi ve kıurı marāzdan henüz (26) ḳalḳup mi' deleri ḳavī ve iştihālar yirinde olup haḫmları şaḫīḥ olanlara eyüdü (27) oḒlaḳ eti kıuzı etinden yigdür ve şol et ki ḥayvān toḒramayup ḳarnın yarmaḒıla (28) ḳıḳaralar ol maḳūle cümle etlerden yaramazdur ve nuḫūseti ziyādedür bu maḳūle etler ve (29) erkek kıuzı etinüñ işlāḫı budur ki evvelā sirke ile ḥaşılayup ba' deḫü şīr-i revḒan

[068a]

(1) ile tavada veya tencerede ḳavurular mi' deleri ruḫūbet ūzre olanlara ve mizācları (2) şıḫḫat ūzre olanlara kebāb itmesi evlādur evlā budur ki ḫōş rāyiḫalu issi ot- (3) lardan ḳatalar egerçi summāk ile yimesi eyüdü lākin mi' deden tīz indürmeyüp fesāda (4) iletir sirke ve mürri ve kerāviyā ve dārçin ve sā'ir issi otlar bu maḳūle etleri ve sā'ir (5) her Ḓalīz ve fuḫālātı çoḳ olan etleri işlāḫ idicidür ammā dişi kıoyunlar etleri eyü (6) degüldür giç haḫm olup andan ḫāşıl olan Ḓızā za' ifdür evlā budur ki müherrā pişürüp (7) ḫōş rāyiḫalu issi otlar ve issi tereler yyeler ammā kıoca olan ḥayvānlar etlerinden ḫāzer (8) evlādur ḫuşūşen tekeler ve kıoçlar ve şu şıgırları ve sā'ir kıoca şıgırlar etlerinden (9) ictināb lāzımdur erkek deve eti yaramazdur pekdür bedenleri büyük olup 'ömri (10) uzamış olursa aña göre cümlesinden yaramazlığı ziyāde olur bu maḳūle (11) etler sevdādan olan cemī'an marāzları peydā ider ve kıuvveti ve haḫmı za' if olur (11) bir miḒdār işlāḫı budur ki pişürürken ḳavun ḳabuḳları ve kökinden ḳatup müherrā (12) pişüreler ve dā'imā bu maḳūle etleri yyiyenler ikide bir de bedenlerinden süd ve sā'ir Ḓalīz (13) ḫıltları ishāl taşra ideler ve ba' zı Ḓıdālarını ruḫūbetlü nesneler ideler ve ḫōş (14) rāyiḫalu ayva şarābından isti'māl ideler dīlküler etleri issidür ıssıdıcidur niḳrīs (15) marāzı olanlara eyüdü cimā'a taḫrīk idicidür dīlkü Ḓüz zamānlarında semiz olur zīrā ūzüm (16) ve sā'ir yimişlerden yir büyük bedenlü büyük ḥayvānlar yaz şoñında semiz olurlar anuñçündür (17) ki şu şıgır ve kıara şıgır ve deve etleri bahār evvellerinde yaramazdur pes otluḳlar bitüp (18) uzandūḳda toyunca yimeḒe ḳādir olmaḒıla etleri

hōş olur pes koyun ve keçi bahār zamān- (19) larında semiz olur ammā keçi güz zamānlarında dahı semiz olur zīrā otlar kuruyıcağ (20) ağaçlara ve şarp yirlere çıkup ağaçlar yir mutlakā et mizācları sağ ve kavī olanlarıñ (21) ve ağır zahmetlū işler işleyenleriñ gızālarındandır qarada yabānlarda olan hayvānlarıñ (22) mizācları yübüset üzre olmağıla etleri hażm olınmağda ziyāde kavī kuvvet ister huşūşen (23) büyük ahūlar ve yabān eşekleri etleri ziyāde yābisdür ve bunlardan genç olanları yaşlu- (24) sından yigdür ammā kıyve ve kaşabalarda olan hayvānlar böyle degüldür qarada ve yabānlarda (25) olan hayvānlar etleri balğamlulara ve istiskālulara fālic marāzları olanlara ve yaşluğ- (26) lar ve şovuklar ‘ārız olanlara eyüdü kızıl et mi‘ deden giç iner toğranup köfte olan (27) et i‘tidāl üzredür ve tamām pişmiş ve issi otlar katılmış ve sirkelū olan etler tiz (28) hażm olur oğlağlar etleriñ fużalātı ğayrı etlerden azdur siyāh olan hayvānuñ

[068b]

(1) eti hafif ve lezizdür kızıl olan hayvān eti kavī ve eyüdü beyāz olan hayvān (2) eti hażmda ve mi‘ deden inmede kiçirekdür sağ tarafda olan et şolda olandan hafif- (3) rekdür hayvānuñ ortası ve yüre tarafında olan et taşra tarafında olan etden nāzūk (4) ve ruṭūbeti ziyādedür ve taşra tarafında olan et yābis ve mi‘ deden inmesi kiçirekdür (5) ve hayvānuñ öñi ardından yigdür semiz olan et ğidāsı yaramazdur içyağı mi‘ deye (6) semizātdan hafifrekdur içyağı gerek yalınız ve gerek ğayrı ile yense mi‘ deden ta‘āmı (7) söyündürür semiz olan et tiz bozılır koğar ammā kızıl et böyle degüldür bir mikdār tırur (8) yırtıcı olan hayvānuñ etleri mi‘ deleri burüdet ve ruṭūbet üzre olup za‘if olanlara (9) eyüdü ve seci‘ ider yimesi eskiden olan bevāsir çıbanlarına eyüdü ve mi‘ de bozgun- (10) luğına nef‘ ider ve göz nūrın kavī ider ve kırmı yumuşadur boğazlanduğı günde yinen (11) et kuvveti ziyādedür ammā boğazlanup geceleyin et yumuşak olup kuvveti az olur (12) boğazlanmayup kendüden olmuş et yaramazdur mi‘ deye muvāfık degüldür ağırdur andan yaramaz (13) marāzlar peydā olur ve tiz bozılır ve reng-i rūyı bozar ve şol hayvānı ki yırtıcı cānavar (14) katl ide veyāhūd yılan veya ğayrı şokup ölmüş ola veyāhūd şuda boğulmuş veyāhūd (15) bir tarikile boğulmuş ola veyāhūd yüksek yirden düşüp ba‘zī etleri veya kemikleri (16) şınup helāk olmuş ola veya hastelenüp veya delirüp ölmüş ola bunlarıñ cümle- (17) sinüñ etleri yaramazdur bunlardan olan ğidā yaramazdur anlardan ırak olmağ evlādur (18) uçar olan hayvān eti yürür olan hayvān etinden yubüseti ziyādedür ehli olan (19)

ḥayvānlar etinden eñ eyüsi koyun etidür ve vahşilerden eñ eyüsi geyik etidür (20) ve
karada sākin olan kuşlar etlerinden eñ eyüsi çil ve turaç ve süglün ve keklik (21)
etleridür ve ehlī olan kuşlardan eñ eyüsi tavuk etidür ve şu kuşlarından her (22) kuş
ki büyük olup boynı uzun ola anuñ eti yaramazdur mi‘ deye şaķıldür ve karada (23)
olan kuşlar ve büyük olan kuşlar etleri rub‘ sıtmaların peydā ider mizācları (24) issi
olanlara sirke ve koruk şuyı ve bunlara beñzer ekşiler ile ıslāḥ olunur (25) ve
mizācları issi olmayanlara mürri ve zeyt yağıyla tavada kavurup yimek eyüdü ve
(26) şunlar ki bedenlerin kurutmaķ isteyeler kebāb ve püryān idüp yiye bu ikisi daḥı
(27) mi‘ deden giç iner ve şunlar ki kanları ve hıltları incelenmesini murād idineler eti
(28) toğrayup şu ile ve münāsib yağlar ile pişürüp şorvası ile yiyeler kebāb ve püryān
(29) olanuñ mi‘ deden inmesi şuda pişmişinden giçdür ve andan ḥāşıl olan kan

[069a]

(1) yābisrek ve kavirekdür (2) **altun kāmışı otı** yūnānide lusmaḥyus altuna beñzer ot
dimekdür budakları ince ve boğumlu (3) ve arşun kadar uzar bir nebāt ismidür ve her
boğumu yanında söğüt yaprağına beñzer yaprakları (4) vardır ki lezzetleri kâbızdur
ucından altun şarusına beñzer şarulığa mā’il kıvılcık (5) çiçeği vardır bu nebāt
mişelerde ve tırur şularda biter tabi‘atı derece-yi şālişe āḥirinde (6) bārid [ü]
kâbızdur yaraları oñıldur taze iken üzerine yakı itmekle veyāḥūd yaprağın döğüp (7)
üzerine ekmegile her nerede olursa kanı tutar ve burun kanın daḥı tutar ‘uşāresi (8)
zıkr olunan fi‘llerde ziyādedür eger andan içseler veyāḥūd anuñ ile ḥuķne itseler (9)
bağırsaklarda olan çibana nef‘ eyleye içmekle kan tükürmege nef‘ ider eger ‘avrat
andan (10) götürünse çok kanı tuta tütünü zehirli cānavarlar tağıdur ve sıçanı katl
ider (11) mücerrebdür ‘uşāresinden miķdār-ı isti‘ māli nışf dirhem yaprağından bir
dirhem (12) **incü** ma‘rūfdur büyüklerine dürr dirler ba‘zılar dirler üç mişķāl
ağırlığında incü bulunur (13) bu maķūlesi baḥr-i ḫulzūmden ḡayrıda çıkmaz ammā
baḥr-i ‘ummān ki yemendedür incü için tılmaķ (14) için ol yigdür ba‘zılar dimişler
incü evvel-i bahārda yağan yağmurlardan ḥāşıl olur (15) ba‘zılar dirler güz
eyyāmında olan yağmurlardan ḥāşıl olur pes ol zamānlarda şādef (16) şu üzerine
gelüp açılır yağmur dānesi içine düşdügi gibi kapanur girü talar (17) bi-iznillāhi
te‘ālā içinde incü olup muḥkem olur eyüsi oldur ki büyük olup degirmi (18) ve şāf
ola ve şol ki ufaķ olup degirmi olmaya ve şaru veyāḥūd siyāḥ ola yaramaz- (19) dur
‘ilm-i tıbbda isti‘ māle yarar degüldür ve daḥı ḫurdlu olmaya ba‘zılar dimişler ḫurdlusı

(20) şol vechile ma' lûm olur ki yapışılduğda üzerinde irilik ve keskünlik tıyılır tabî' atı (21) bârid [ü] yâbisdür hılîları inceldici ve beden içine talıcı ve a' zâyâ kuvvet viricidür (22) gözde olan qararmaya ve beyâza nef' idüp gözde olan kirleri pāk ider kan (23) akduğı yire ekmegile kanı tutar ve dişleri güzel ider büyük hâşşesi yürek oynamasına (24) nef' itmekdür her ne ma'kûle olursa olsun cümlesine nef' ider ve sevdâ sebebi ile olan (25) korkuyı giderür hekîm aristo dimiş ki bir kimesneyi incüyi hall idüp şol miqdâr ezilse ki (26) ašlâ incüden eşer kalmayup ezilmiş incü hareket ider şu gibi olsa ol şu ile baraşa (27) sürseler hemân bir def' ada baraşı gidere kezâlik gözde olan siñirler gevşelüp (28) pullanmağıla baş ağrısı olan kimesne burunından içeri ol ezilüp şu olmuş incüden (29) kosalar nef' eyleye mücerrebdür ezmesinüñ tarîki budur ki incüyi muhkem ince dögeler ba' dehü

[069b]

(1) bir çanağa koyup üzerine ağaç kavununuñ ekşisi şuyından koyup çanağı ile sirke (2) küpi içinde aşakoyalar ve küpi yaş at tersi içinde gömeler on dört gün içinde tura (3) ezilüp eriyen şu ola ba' zîlar dimişler küp içine aşmağa ihtiyâc yokdur belki hemân çanağı (4) ile gömeler tura hall olunur incüyi ağızda tutmak yürek za' ifliğini giderür ğam ü ğuşşayı (5) giderür ba' zîlar dirler kezâlik aşakoyup götürünmekle dağı bu vechile nef' ider (6) **ılan yaşduğı** ' arabîde lûf dirler ma' rûf büyük yapraklı nebâtdur üç dürlüdür biri (7) büyükdür aña lûf-i sebiť dirler ya' nî yaprakları toğru biter dimekdür aña lûf-i hayye ya' nî ılan (8) lûfi dağı dirler zîrâ baldırı ilan gibi alacadur ba' zîlar bu sınıfına şurrâha ya' nî çağırıcı (9) dirler zîrâ dirler ki bu nebât güz zamânlarında âvâz virür âvâzını her kim işidürse (10) ol yılda veyâhüd ol zamânlarda vefât ider ikinci kısmı lûf-i ca' id ya' nî kıvrıcıkdur (11) aña filcüş ya' nî fil kulağı dirler ba' zîlar dimişler filcüş diyü tesmiye itdükleri evvelki (12) kısmıdır bu ihtilâfda hayır ve zarar yokdur üçüncü kısmı lûf-i şağîr ya' nî küçük lüfdür (13) bunun kuvveti iki evvelkiden ziyâdedür evvelkisinüñ yaprağı büyük şarmaşık yaprağına (14) beñzer üzerinde dürlü nişânları vardır ve budakları dikenler gibidür kalîñ ve alaca baldır (15) üzerinden biterler baldırının ucından evvel bitdükde beyâz salkıma beñzer bir nesne biter (16) ve tamâm kemâlin bulduğda şaru olur muqaddemâ beyân olunan belebûs didükleri soğan gibi köki (17) vardır bu güne lûf gölgelü ve yaş yirlerde biter **tabî' atı** derece-yi ülä âhirinde hârr ü (18) yâbisdür ikincisinüñ yaprağı küçükdür ve üzerinde nişânları yokdur baldırı qarış (19) kadardur ve rengi kızıla

mā'ildür ve şaman gibi şaru yimişi vardır bu sınıfının harâreti evvel- (20) kiden za'ıfdür ve yübüseti ziyâdedür üçüncüsü ziyâde yâbisdür ve köki zeytûn gibidür (21) tabî' atı derece-yi şâniyede hârr ü yâbisdür cemî'an eşnâfında ziyâde çok ve kuvvetlü topraklık (22) vardır büyüğünün köki talağda ve cigerde olan süddeleri açar ve pāk ider ve bögreklerde (23) olan ġalîz hıltları eridüp ağıdır ve çirkîn yaralara nef' idüp pāk ider ve cilâ ider (24) ve tâze olan yaralara tâze iken nef' ider eger peyniri yaprağı ile örtseler hıfz idüp (25) bozılmaya yimişi ve tohumu bu huşuşlarda kavîrekdür sâ'ir eczâsından lûf-i sereṭānî ya'nî (26) sevdevî kandan olan büyük şişler ve çıbanlar ve burun delükleri içinde nevâşîr (27) didükleri şişlerin büyük devâlarındandır lûf şıkındusu gözde çıbandan soñra (28) kalan nişânı giderüp pāk ider ba'zîlar dimişler bu nebâtuñ çiçeği şoldukda yüklü (29) olan 'avrat bu nebât râyihasını koğlasalar⁵⁸ oğlanını düşüre eger kökini şu ile

[070a]

(1) pişürüp şuyından içseler toğrılmayınca nefes almağa kâdir olmayan kimesneye nef' (2) eyleye eger kebâb idüp 'asel ile yiseler sidüğü yüride eger şarâb ile yiseler cimâ'a (3) ziyâde tahrik eyleye köki nevâşîr didükleri şişlere ve çıbanlara nâfi' olan şiyâflara (4) dahı girür ve 'avratlar oğlan düşürmek için götürünürler ba'zîlar dimişler kökinin (5) şıkındusunu bir kimesne bedenine sürse zehirli cānavarlardan huşuşen ef'â didükleri (6) kara ılan aslâ yakın olamaya eger şarâb ile pişürseler şovukdan olan çatlaqları (7) giderüp eyü ide evlâ budur ki kökini buğday irişdüğü zamânlarda yirden çıkarup (8) alalar ġalîz hıltları eridüp inceldür ammâ ikinci sınıfının en kavî eczâsı kökleridür (9) ziyâde kavî toğraması vardır gögse eyüdü ve göğüs içinde olan nesneleri (10) tükürmekle çıkarmağa eyüdü eger kökini şığır tersi ile karışdurup niķrîs üzerine (11) yağı itseler nef' eyleye eger lûf kökini tâze iken zerdâlû çekirdeği yağı içinde şol (12) mertebe kaynatsalar ki yanmağa başlasa anuñla bevâşîr didükleri çıbanlara sürse- (13) ler düşüre içerüde olan bevâşîr için dahı andan götürünürler bu bâbda te'sîri (14) ziyâdedür lâkin korkuludur zîrâ yakması ziyâdedür harâreti dördüncü dereceye (15) irişmeğe qarîbdür ammâ küçük olan sınıfı ziyâde yakıcıdır andan nevâşîr didükleri (16) eski çıbanlara ve her nesneye ki anı giderüp düşürmek murâd idineler ve çıkarılması (17) murâd olunan nesnelere şiyâflar iderler lâkin bu sınıf sâ'ir sınıfların cümlesinden (18) kavîrek ve keskinrek ve te'sîri

⁵⁸ Metinde “koğsalar” şeklinde yazılmış olup “koğlasalar” şeklinde düzeltilmiştir.

tizrekdür cüzẓām olan kimesne büyük devālarındandır (19) şol vechile ki yimişini ve kökini eski zeyt içinde muhkem ezüp ellerin ve ayakların (20) anuñla ovup süreler eger kökini benefşe yağıyla muhkem ezüp bedende diken gibi olan (21) kızıl ve sivri sivilcilere ve ẓarāretlere sürseler nef' idüp eyü ide bu bābda (22) te'sīri ziyādedür (23) **et şuyı** ' arabīde mā'ü'l-laḥm dirler et şuyı leṭāfetlü ve eyü nesnedür rūḥa ve ḳalbe (24) ḳuvvet virüp za'ifliḡi giderür ve ḳanı çok ider ḥuṣūšen toklu etinden olursa (25) ziyāde ḳuvvet vire istiḥrācında birkaç ẓarīḳ vardır ba'zīlar tāze eti ki bayat olmaya (26) pāre pāre kesüp ve bir miḳdār şu ile müherrā olup ḳoyu şuyı ḳalıncaya dek pişürürler (27) ba'zīlar daḡı eti döḡüp ve tencereye ḳoyup yavaş āteş ile şuyın çıkarup alurlar (28) ba'zīlar daḡı et şuyın çıkarmak için toḡluḡa gibi ālet iderler ki üzerinde ḳapaḡı (29) olur ki et ḳaynarken buḡār daḡı tutup girü aşıḡa inüp şu olur ve kenārlarında yirleri

[070b]

(1) vardır ki şu anda cem' olur ve yavaş āteş üzerine ḳoyup andan aḳup ālet içinde olan (2) ḥendeḡe cem' olan şuyı alup ḥōş rāyiḡalı nesneler ḳatup isti'māl iderler (3) et şuyı istiḫrāḡ veyāḥūd keşret-i cimā' ve sā'ir vechile gitmiş olan ḳuvveti yirine getürüp (4) za'fı gidere bu bābda aña mu'ādil bir nesne olmaz (5) **arpa şuyı** ṭabī' atı i'tidāl üzere bārid [ü] raṭbdur sıtmalara nāfi'dür faḡlaları ḳoparıcı- (6) dur iṣerüde olan a'zāyı ḡusl idicidür göḡüs ve öyken ḳamışı iriligine ve bunlarda (7) olan ḳıbanlara nāfi'dür ve bevli idrār ider arpa şuyı arpa keş- (8) kekinden ve arpa bulamacından eyüdür murād olunduḡına göre birkaç dürlüdür eger (9) murād ruṭūbet ve līnet virmesi olursa arpanuñ ḳabuḡın giderüp ba' deḡü (10) şu içinde muhkem pişürüp şuyın aluruz ve eger murād ḳurutması olursa ḳabuḡın (11) giderüp ba' deḡü ḳavurup isti'māl iderüz eger ziyāde ḳurutması murād olursa (12) ḳabuḡıla ḳavurup ba' deḡü ayrıca öḡüdüp muhkem pişürüp isti'māl iderüz isti'māl (13) olınan arpa evlā budur ki henüz biçilmiş olmaya ve ziyāde çok ṭurup eski olmaya (14) ve henüz yeşil olmaya arpa şuyı murād olunduḡda şuyın çok idüp ziyāde muhkem (15) pişüreler bulamacı murād olunduḡda çok şuya ve çok pişürmeḡe iḡtiyāc yoḡdur (16) evlā budur ki ṭaşdan çölmek içinde ḳaynadalar evlā budur ki şuyı murād olınup (17) çok pişürmek lāzım olduḡda ol ḳaynar şudan ḳoyalar tamām pişmesinüñ 'alāmeti (18) budur ki şuyı evvel göḡerüp ba' deḡü ḳarara tamām ḳızardıḡda āteşden indürüp şüzüp (19) ṭatlu ḳatup isti'māl ideler sıtmalarda ve sā'ir issi marāzlarda arpa pişürüp

şuyın (20) hasteye virmek nice huşuş için ihtiyâr olındı ki ol huşuşlar ve fâ'ideler (21) arpadan gayrı nesnede bulunmaz meşelâ şovutmağ ve tûbet virmek ve cilâ itmek (22) ve şişirmemek ve mi'deden tîz aşğa inmek ve şusuzlığı sâkin itmek ve şovukluğıla (23) sıtmalar harâretin gidermek gibi bu menâfi' cemî'an arpada vardur gayrıdan ancak birisi (24) ve ikisi veya üçü olur ziyâde olmaz karılmış olan arpa mi'delerinde gevşeklik (25) ve ishâlleri olanlara nâfi'dür eger arpadan ziyâde gîdâ virmek murâd olunursa (26) hem şuyın ve hem keşkegin yiyeler anuñçündür ki arpa şuyı ve keşkegi sil[1] marazı olanlara (27) ve arık olanlara ziyâde nâfi'dür huşuşen eger içinde seretân ya'nî kirevit didükleri (28) yengeçler pişürseler ziyâde nef' eyleye 'arağ-ı süsen ya'nî buyan köki ile isti'mâl itseler (29) öksürüğe nef' eyleye ammâ mi'deleri şovuk olanlara ve kıcalara zarar ider anlara ıslâhı

[071a]

(1) budur ki sükkeri veya 'aseli gülbeşeker ile isti'mâl ideler arpa şuyın pişürürken (2) katması münâsib olan nesneler mürekkebâtıda zıkr olunur (3) **engerek ılanı** 'arabîde ef'idür habîş ve yaramaz ılanlar envâ'ından zehirnâk nev'idür (4) ve birkaç dürlüdür bir şınıfı siyâhîdür ol dağı iki dürlüdür birine hadîdî ve birine nâşir (5) dirler bunuñ bir miqdâr şaruhı dağı vardur mısır kıumlarında olur şipriyye dirler ba'zısı (6) boz ve ba'zısı kıızıl olur ve ba'zısı çirkîn ve yaramaz râyihalı olur cümleden zehirnâk ve (7) ve tîz katlı idici şol ılandur ki kıumlarda ve tağlarda ve şusuz yirlerde ola tabî'at (8) ef'inüñ harâreti ve yübüseti ziyâdedür ıssıdııcı ve kıurudıcıdur yimesi murâd olındukda (9) lâzımdur ki şu ile ve turağ otı ve zeyt ile tekrâr tekrâr pişürüp yiyeler ve dağı pırasa ile (10) yiyeler böyle olıcağ bedeni pâk ider ve tahlîl idüp yaramazlıkları deriden taşra (11) ider ya'nî deri'yi kıabardup yaramazlığı giderür yimesi cüzzâm marazına nâfi' idüğü niçe (12) kerre tecrîbe olınmışdur kezâlik zehir içene ve zehirlü cânavarlar şokduğı kimesneye nef' ider (13) eger cüzzâm olan kimesne ef'î etinden isti'mâl itse evvelâ derisi kıabuqlanup balık derisi (14) gibi pul pul olur ba'dehü dökilüp eyü olur isti'mâl olındukda lâzımdur ki tabî'ata mu'â- (15) venet ideler şol vechile ki dâ'imâ takviyet idüp za'fdan şakınalar ve deri ve yaramaz (16) etler düşdükden soñra taşradan et ve deri bitürür ve a'zâyı hıfz ider merhemler ve kıaymağ- (17) lar ile mu'âvenet ideler ve içürden şarâb ve et şuyı içürmekle ve hoş kıoğular ile mu'âvenet (18) ideler ba'zılar ılandan toz idüp eti yirine ol tozı isti'mâl iderler anuñ dağı (19) eti fâ'idesi vardur

lâkin bir miqdâr za‘ filedür toz itmesinüñ tarîki budur ki ılan (20) tutup mermerden
yeñi çölmek içine koyup muhkem döğilmiş tozdan ve turağ otından ve incîr- (21) den
bir buçuk rıtıl ve ‘aselden toköz vukîyye üzerine koyup çölmegi muhkem kapayup
kızarmış (22) firun içine koyup şol mertebe pişüreler ki cümle yanup qor gibi ola
ba‘ dehü çıkarup (23) dökeler ve hıfz ideler ba‘ zîlar râyihası hōş olmağ içün sâdic-i
hindî ve sünbül-i (24) hindî katarlar eger ılanuñ etin pişürüp yiseler gözi keskin ide
ve siñirler ağırların (25) sâkin eyleye ve hanâzîr didükleri çibanlar ziyâde olmasını
men‘ ide ılan etin pişürmek (26) murâd olındukda gerekdür ki başın ve kıyruğın
kesüp ba‘ dehü derisini yüzüp karnında olan (27) müzahrefâtı çıkarup ve tuz ve şu ile
yuyup ba‘ dehü zeyt ile ve şarâb ile ve azacuk (28) tuz ve turağ otı ile pişürüp yiseler
böyle olıcak ziyâde kuvvet vire ve âlât-ı idrâkiyye (29) ki göz ve kulağ ve sâ’irdür
cümlesine kuvvet vire ve yigitligi hıfz ide başı ve kıyruğı

[071b]

(1) yabana atıldığı andan ötürüdür degüldür ki kıyruğında ve başında zehir ola
nitekim ‘avâmm böyle (2) zann iderler belki anuñçündür ki başında ve kıyruğında
eti yokdur ve kanı azdur eger (3) ılan çig iken döğüp ısırdığı yire ursalar ziyâde nef‘
ide kezâlik saç ve şağal (4) dökilen yir üzerine ve deri şoyılan yir üzerine qosalar
ziyâde nef‘ ide ba‘ zîlar (5) dimişler ki ılan etin yimek ‘ömri uzun ider ammâ etin
çok yimek mizâcî fâsid ider (6) ve bedende çibanlar hâşıl ider ammâ azıcık bedende
olan ‘ufûnetleri çıkarur elbette (7) ‘ufûnetleri beden içinde qomayup kuvvetile ve
hâşşasıyla derinüñ üzerine çıkarur (8) ba‘ zî ‘ufûneti ki ince ola anı kehle itmekle ve
ba‘ zîsını ki gâliż ola anı bedenden taşra idüp (9) deri üzerine balıq kabı gibi ider
ılanuñ ba‘ zısı aq ve ba‘ zısı şaru ve ba‘ zî- (10) sı toprak renklü ve gayrı renk olur
bedende olan hılţlar miqdârınca güne güne olur (11) dimişler ki ılanlar
hâşşasındandır ki eger kıızıla boyanmış yünnden iplik ile yidi (12) ‘aded ılan boğsalar
her birini boğdukca ipligi bir kerre düğümleseler böyle tâ yidi- (13) sine varınca ol
ipligi boğazı ağıryan kimesnenüñ boğazına bağlasalar ziyade (14) nef‘ idüp eyü ide
mücerrebdür (15) **ılan** ‘arabîde hayye dirler bu ılan ef‘î şınıfinuñ gayrıdur hayyeden
murâd deri (16) hayvân dimekdür ki murâd ılandur ba‘ zîlar böyle nâm virmek
anuñçündür ki çok yaşar (17) dimişler ve ba‘ zîlar dimişler belki anuñçündür ki başı
ezilüp katl olındukdan soñra gevde- (18) sinde huşuşen kıyruğında girü hareketi çok
zamân qalup bu hâl sâ’ir hayvânâtda (19) yokdur meşhûr budur ki ılanuñ ‘ömri

ziyāde olur şāhib-i kitāb eydür ğayr-i vāķi' dūr (20) ḥayye diyü itlāk olındukda her ılan dimek olur tahtında niçe şınfı vardır erkek (21) ılanuñ iki azu dişi vardır dişisinüñ dört azu dişi vardır **ṭabī'atı** (22) ḥārr ü yābisdür ḥuşūşen ef'ī didükleri engerek şınf ki siyāh ve ğāyet yaramazdur (23) nitekim muḳaddemā zıkr olınmışdur cüzẓām marazına nef' itmekde cümlesinüñ ziyāde te'siri (24) vardır ḥuşūşen ef'ī şınfına beñzer bu bābda nesne yokdur ba'zilar dimişler ılanuñ ḥāşşe- (25) lerindendür eger bir kimesne iki ılanı cimā' iderken görüp ikisin daḥı ḳatlı itmese veyāḥūd (26) birin ḳatlı idüp birin itmese ol kimesne ol yılda vefā eylese eger o yılanların tutup (27) bardaḳ içinde ḳoyup ağızın balçık ile sıvayup āteşe ḳoyup yakup tā küll olsa ba' deḥü (28) zeyt yağı ile ezüp ḥanāzīr didükleri çıbanlara sıvasalar taḥlīl idüp eyü ide eger (29) ılan derisin ki kendüden bıraḡup anı yakup bezir yağı içinde ḳoyup birkaç gün tursa

[072a]

(1) eskimiş olan oturaḳ içinde nevāşīr çıbanlarını eyü ide gāḥ olur ılanuñ (2) başların ve ḳulaḳların ve ödlerin bir gūne yağ içine ḳoyup tā eriyüp mūherrā olup (3) rāyihası bozulup çirkīn olındukda ziyāde ḳuvvetlü yağ olur cüzẓām olanlar sürünseler (4) ziyāde nef' ider kezālik sigillere sürseler fi'l-ḥāl te'sir idüp giderür ba'zilar (5) dimişler ḥāşşelerindendür eger bir 'avrat bir ılanı otlayup üzerinden gecse min-ba'd (6) gebe olmaya eger gebe olursa düşüre şāhib-i kitāb eydür zann olunur ki böyle (7) olmaḳ 'avrat ḥavf itmesindendür eger ḥavf itmezse ḥāşşe iledür şuda ve ev- (8) lerde olan ılan etlerin yimek yaramazdur nef' i azdur (9) **ılan yağı** ṭabī'atı issidür yaramazdur kesicidür temregüye ve oturaḳ geşşemesine (10) nef' ider isti' māli cā'iz degüldür illā taşradan bu yağ ile başı çerb yağlasalar (11) saçları bitüre ve uzadup çok eyleye sā'ir saçlar dökildügi yirlere eyü 'ilācdur (12) cüzẓām marazı olan kimesnelere içmekle ve sürünmekle tiryāḳ mertebesindedür ya' nī (13) ziyāde nef' ider 'ilācından ümīz ḳat' olınmış olsa daḥı nef' eyleye ḥanāzīr didük- (14) leri çıbanlara gerek merhem ve ger[ek] yalıñuz sürünmekle nef' ider çıkarmasınun ṭarīķi budur ki (15) dört rıtlı mīḳdārı şīr-i revḡan baḳırdan çölmek içine ḳoyalar ve siyāh veyāḥūd (16) āḥīr ılanlardan on dāne ılanı içine ḳoyup çölmek ağızını muḥkem perk ideler ki buḡārı (17) taşra çıkmaya zīrā buḡārı yaramazdur ba' deḥü yavaş āteş ile tā mūherrā olıncaya dek (18) pişürüp āteşden indürüp bir mīḳdār şovudukdan soñra taşfiye idüp yağın (19) alalar zeyt yağıyla itseler daḥı cā'izdür ve zaḡa ki ma' rūfdur andan daḥı

yağ iderler (20) ammā anı pişürmeyüp hemān yağ ile issi güneşde tā mūherrā olıncaya tūrur ba‘ dehū taşfiye (21) olunur bu yağ fi’l-hāl katl ider zehirdür degmede ‘ilāca kâbil degüldür ılanlar (22) yağından keskindür ve zararı ziyâdedür (23) **ılan derisi** ğarbīde selhū’l-hayye muḳaddem ilan aḥvālī beyān olinmışdur ammā derisi (24) başka meşhūr olmağın te’ḥīr olunup şimdi zıkr olındı bir miḳdār ḥarāret ile (25) yūbüseti vardur eger sirke ile ḳaynadup maḫmaḫa itseler diṣ ağırlarına (26) nef eyleye şifā ola eger şarāb ile pişürüp ḳulaḳ içine ṭamlatsalar ḳulaḳ (27) ağırlarına nef eyleye isti‘ māl itdükleri erkegi derisidür zīrā anuñ keyfiyyeti ḳavī- (28) rekdur göz devālarına ḳarışdursalar nef eyleye eger zeyt yağı ile pişürüp ba‘ zī (29) zamğ ile merhem itseler ṭudaḳlar ve oturaḳlar ağırlarına nef eyleye eger yaḳup tūtsü

[072b]

(1) idinseler ılanlar ḳaça eger kebere yaprağı ile pişürüp şuyı ile maḫmaḫa itseler (2) fi’l-hāl diṣ ağırlarına şifā ola mücerrebdür eger bir dirhem miḳdārın alup ve pāre pāre (3) idüp arpa unından iki dirhem miḳdār ile yoğurup ve çürük idüp āteş ile (4) ḳızmış taş içine gömüp pişürseler eger gizlū ve eger āşikāre olan bevāsīr (5) çıbanları olan kimesneye yidürseler ziyāde nef eyleye ḥāşşalarındandur eger toğurmalu (6) olan ‘avrat uyluğına ilan derisi bağlasalar tiz toğura ve toğurdığı gibi (7) çözip gidere eger zeyt yağı içinde ḳaynadup şovuk ağırsı olan ḳulaḳ (8) içine ṭamlatsalar nef eyleye içinden ḳan aḳan nesneler men‘ eyleye eger zeyt yağı (9) içine ḳoyup ve issi güneşde aṣaḳoyup nice zamān tursa göz ḳapaḳlarında olan (10) maraḫlara ve göz çıbanlanması[n]a ve göz ḳapaḳlarının kılıları dökilmesine ve ḳapaḳlar ḳatı- (11) lanmasına sürme gibi göze çekmek ile ziyāde nāfi‘ olup gözi nūrlu ve keskin eyleye (12) eger ḳarnında oğlanı fevt olmuş veyāḥūd oğlan şoñı didükleri deri (13) çıkımayup ḳalmış olan ‘avrat anuñla tūtsülense fi’l-hāl taşra eyleye eger yaḳup (14) külin şarāb veyāḥūd eski zeyt yağı ile saç ve şaḳal dökildüğü yirlere sürüp (15) bulaşdırsalar kılıları bitüre (16) **ılan balığı** ilan gibi uzun balıḳdur ṭabī‘ atı ḥārrdur yiseler yilleri ve bedende (17) olan şovuklukları giderür arḳa ağırsına nef itmekde ḥāşşası vardur ve cimā‘ (18) ziyāde taḥrīk ider yimesinüñ eyü ṭarīḳi budur ki tavada yağla ḳavurup yiyeler (19) ve cimā‘ taḥrīk için şu ile pişürüp maṣtakī ve dārçin ile şorvasından daḫı içeler (20) **ilık** muḥ kemük içinde olur maḥalldür bu bābda geyik iligi ve buzağı iligi evlādur (21) ve boğa iligi ve teke iligi ḥarāretde ve ḥiddetde artuḳdur ve müceffedür ve oñurğa içinde (22) olan ilik ki murdār ilik dirler girü ḳalan iliklerden aṣlab ve

yābisdür iliklerden (23) eyüsi ve gereklü olanını kışın alup alup kurudup yüce çardaklarda ki nemgîn olmaya (24) kuru zāfenī yaprağı ile sıkılmağ gerek (25) **egîr** ma' rûfdur müsta' mel olan gögidür eyüsi oldur ki ak ola ve tolu ola ve kokuşu (26) gökçek ola bolı nevāhîsinde biten egîr gibi **ṭabî' atı** hārrdur cevheri leṭāfetlidür idrār (27) bevl ider şalābet-i ṭuḥali giderür bu bābda kökinüñ 'uşāresi isti' māl olınmağ evlādur (28) ve göz kararmasını zā'il ider ve beyāzu'l-' ayn içün daḥı nāfi' dūr ve şuvarmış mi' de (29) kızdırur ve anda olan lezece balğamlar taḥlil ider bārid mizāclara nāfi' dūr müdāvet idüp

[073a]

(1) isti' māl itmekle şovukdan fesāda varmış siñirleri daḥı kızdırur meflūclara ve (2) maḥdūdlara fā'ide ider ve yilleri sürer ve mi' de pāk idüp cigere kuvvet virür (3) **ḥarfü'l-bā'** (4) **pirinç** ma' rûfdur şularda ve mişelerde ve şu yatakları olan yirlerde bitürilür **ṭabî' atı** (5) yābis idüğinde ittifāk vardur ammā ḥarāreti ve burūdetinden iḥtilāf vardur çok (6) kimesne dimişlerdür ki ḥarāreti vardur ve bir cemā' at dimişlerdür ki bāriddür ḥaḳḳa (7) ḳarīb daḥı budur ammā şahīḥi budur ki ḥarāret ve burūdetde mu' tedil olup yübūseti ziyadece- (8) dūr kışrı ziyāde yaramazdur pirinç az ğıdā virür mizācları issi olanlara ziyāde ḥarāret (9) virür eger süd ve bādem yağı ve sükker ile pişürseler yübūseti ile olan ḳābizlığı gide (10) veyāḥūd az ḳala ve eyü ğızā vire ve eger şu ile pişürdükden şonra sükker ile yiseler mi' de- (11) den tiz ine ve eger 'uşūr südi veyāḥūd süd ile veyāḥūd simid kepegi şuyı ile bir (12) gice veyāḥūd iki gice ıslatsalar bi'l-küllüyye yübūseti gide veyāḥūd az ḳala pes bu (13) vechile ısladukdan şonra süd ve bādem yağıyla pişürseler cilā idici ola eger yalnız (14) pişürüp yiseler ziyāde ḳabz eyleye pirinç ile ḥuḳne itmek ve yimesi daḥı bağırsaklarda (15) olan çıbanlara ve yaralara ve ağırlara nāfi' dūr kızıl olan pirinçde yübūset ziyādedür (16) beyāzdan eger kızılını yumadın keçinüñ içyağıyla pişürseler ḳabz itmesi ziyāde ola (17) pirinç mizācları ḥārr ü raṭb olan kimesnelerde erlik şuyın ziyāde ider yimesi (18) bevl ve rih galebesin az ider ṭā'ife-yi hind zu' m iderler ki pirinç yimek 'ömri uzun (19) idüp bedenüñ rengi bozılmağdan ve şararmağdan men' ider süd ile pişürmek murād (20) olduḳda keçi südi ile pişüreler ki leṭāfetli ider ammā koyun ve şıḡır südi ile (21) koyu ve leziz olur ve mi' dede çok eglenür süd ile ve sükker ile şusuzlığı sākin ider (22) ve bedeni ḳabardur ve semirdür ve erlik şuyın ziyāde ider bedeni tāze ve ter ider eger pirinci (23) şu ile müherrā pişürüp ba' deḥü

şâf idüp arpa şuyı gibi içseler şafrāvī hıltlardan (24) qarında olan yangını daḥı sâkin eyleye eger andan olan yaykayacak ile veyāḥūd (25) şuyı ile bedeni yusalar deri üzerinde olan kirleri giderüp pāk eyleye ve eger (26) dögüp yaş yaralara ekseler nef̄ ide ve eger unından bulamaç idüp ve keçinüñ bögre- (27) gi yağıyla pişürüp yiseler marazdan veyāḥūd dü içmekden olan ziyāde ishāle nef̄ (28) eyleye ve ziyāde ishālden olan bağırsaqlar şıyrılmasına nef̄ eyleye pirincün

[Derkenar 073a]

aḳ nılūfer vilāyet-i mışırda çok bulunur bir nebātdur nıl ziyāde olup yirleri tamām setr eyledikde şu altında bu nebātuñ baldırı zāhir olur şu yüzine çıkdıkda yapraklanur ve kıl gibi uzun ve beyāz çiçeği olur nılūfer gibi güneşde zāhir olup güneş tolundukda yine gizlenür başlarının büyüklüğü haşḥaş başları büyüklüğüne irişür çiçekden soñra iri ve boz olan taru gibi tohumı olur ehl-i mışır tohumın kurıdup ve pişürüp etmek iderler ayvaya beñzer köki olur kökine bārün dirler çig iken ve pişmiş iken yinür pişicek şararur yumurta şarusına beñzer lezzeti daḥı aña beñzer bu nebāt iki şınıfdur birisine a‘ rābī ve birisine ḥınzīrī dirler a‘ rābī

olanı yigdür zirā köki ḥōş rāyihāludur çiçeğinüñ tabi‘atı bāriddür bir miḳdār taḥlilī vardur çiçeğinden yağ iderler yağı ile bersām olan kimesneye burnından içerü qorlar ‘aẓim nef̄ ider a‘ rābī olanuñ köki azacuḳ ḥarārete mā’ildür eger et ile pişürseler eti şarardır ve at ile pişmiş olıcak cimā‘ [1] ziyāde itdürür zaḥīrī ḳat‘ ider ve mi‘deye kuvvet virür ğıdāsı yaramaz degüldür **berç otı** lisān-ı endülüsde bentüme dirler tām teresi lafzıyla ḥarf-i ṭāda zıkr olunur ol maḥalle naẓar olına

[073b]

(1) zehirdür eger andan tokuz dirhem miḳdārın irice dögüp yiseler kurutması ve hılt-
(2) ları toğraması ve sidügi tutması ve mi‘de’yi ve dili şişirmek ile ḳatlı eyleye ḳatlı
(3) itmezden evvel ıztırāb ve ğuşsa ve ağırı ve ziyāde ḳuruluḳ ‘arız olup zıkr (4)
olınan ḥāller ile ḳatlı ider ‘ilācı ḳuşdurmaḳ ve ḥuḳne ile içerü andan pāk (5) idüp
bedene yaşlıḳ virür nesne ve issiceḳ şirūğan içmek ve ruṭūbeti ziyade (6) ola
ḥammāma girmek ve ḳaynadılmış benefşe şuyı içürmekdür ve zerārīḥ didükleri (7)
zehirlü böcekden içen kimesneye itdükleri ‘ilāc gibi ‘ilāc itmekdür (8) **pelīn** fārisīde
mū-yı baḥşūse rümīde efsentīn dirler ma‘rūf şümnüşī bir nebātdur (9) türkīde evren
yavşanı daḥı dirler çok yüksek biter bir baldırı olur baldırından (10) çok budakları

olur budağları üzerinde kalıñ ve beyāz gūyā ki pūslu çok (11) yaprakları olur anuñ papadiyyesi çiçegine beñzer beyāz çiçegi vardur ortasında (12) şaruca nesne vardur çiçeginden şoñra ufağ başları olur başları içinde (13) ince tohumları vardur lezzetinde acılık ve kâbızlık vardur bir şınfı dañı vardur ki (14) yaprağı havuç yaprağına beñzer beyāzdur ve çiçegi şarudur mışırda bu şınfıa demsise (15) dirler eşnāfinuñ yaramazı bu zıkr olınanlardur eyüsi oldur ki vilāyet-i rūmda (16) țarsūsdan gele ba‘ dehü eyüsi sūr nām mevzi‘ den getürdükleridür bu şınfınuñ lezzetinde (17) acılık ve ağız büzmeklik ve kâbızlık vardur ammā nītiş⁵⁹ nām cezireden getür[dü]klerinüñ (18) kâbızlığı sâ‘irinden ziyādedür ve yaprağı ve çiçegi dañı sâ‘irinden kiçirekdür **tabi‘atı** derece-yi (19) ūlāda hārr ve derece-yi şāniyede yābisdür lākin ba‘ zī eczāsınuñ hārāreti ba‘ zından (20) ziyādedür meşelā tohumı ve çiçegi otluğundan kuvvetde ziyādedür ‘uşāresi şuyı cümleden kavī- (21) rekdur cezire-yi nītişden getürdükleri mi‘de ve ciger şişleri taħliline cümleden eyüdü (22) gāh olur zeyt yağınuñ çöküğine bir miqdār pelīn ve şu katup şuyı gidinceye dek (23) kaynadup pelīn ‘uşāresidür diyü hīle iderlermiş farkları budur ki āteş üzerine (24) koyıcağ zeyt yağınuñ rāyihası ve yağluluk zāhir olur pelīnüñ cemī-yi envā‘ı mi‘de- (25) de olan cemī‘an aħlāt-ı ġalīza-yı gerek şafrā ve gerek balğam ve gerek sevdā olsun çıkarur (26) ve bevlı idrār ider ve tamar içinde cem‘ olmuş olan şafrāvi hıltları pāk ider ve bevlı (27) ile çıkar ve göğüsü ve öykeni pāk ider ve eger şarāb içmezden evvel pelīnden içseler (28) mi‘dede olan humāra nef‘ eyleye eger encūdān-ı rūmī ve sūnbül-i rūmī ile içseler mi‘dede (29) olan ağırları ve şişmeleri taħlil idüp gidere eger mi‘de za‘if olup ta‘ām iştihası

[Derkenar 073b]

peynir māyası ‘arabīde infāha dirler sūd emer küçük hayvānuñ mi‘desidür ki içinde sūd ola kabı ve südi murād olunur **tabi‘at** cümlesinüñ **tabi‘atı** issidür taħlil idicek hārāreti derece-yi şālīşeye vardur kurudıcudur birbirine zıdd iki kuvveti vardur ve berr kuvveti ile tōñmiş olan nesneyi eridür ve taħlil ider ve berr kuvveti ile erimiş

⁵⁹ Bu sözcük 10. yüzyıl İslam alimlerinden ve İdil Bulgar Hanlığına gönderilen Abbasi elçilik heyetinin Katibi İbn Fadlan’ın seyahat notlarında geçmektedir; söz konusu seyahatname C.M. Frahn isimli bir bilimadamı tarafından 1823 tarihinde neşredilmiştir. Bu neşrin ek kısmında bu sözcüğün “nītiş” şeklinde okunması gerektiği üzerinde durulmuştur. Mısırlı Araştırmacı Ahmed Teymur Paşa ise *Tezkiretü’t-Teymuriyye* isimli eserinde bu sözcüğün aslında “bıntış” şeklinde okunması gerektiği üzerinde durmuş olup, Pontus Denizi anlamında yani Karadeniz’in eski adı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca eserin Arapça asıl nüshalarında ve hiçbir kayıta ada adı olarak geçmediği tespit edilmiştir.

olan nesneyi tondurur ve turgurur fe-subhane'l-hallaku'l-azim zahiran ictimâ-yı zıddeyn muhâl iken hallâk-ı 'azim olan hüdây-ı müte'âl cem' ider eger tavşan māyasından nısf dirhem miqdârın sirke içinde ıslayup maşrû' olan kimesneye içürseler nef' eyleye mi' desinde tönmiş kan olan kimesneye içürseler eridüp çıkara bu bâbda sâ'ir edviyeden bunun kuvveti ziyâdedür etibbâdan ba' zı

dimişler ki eger tavşan māyasından göğüs içinden kan tüküren kimesneye içürseler nef' eyleye ammâ cālinus bu huşuşda nāfi' idügin inkâr ider eger tokuz kıratını şarâb ile içseler zehirlü cānavarlar ısırdığına nef' ide ve eskiden olan ishâli ka' eyleye ve karın ve bağırsak ağrısın ve 'avret rahminden ruṭbât akmasın giderür eger 'avret hayzından pāk olduğdan sonra götürünse rahmi gebe olmağa yaraya eger bir miqdârın hażmı ve zeyt karışdurup beden içine batup kalan fuṣūl ya' nî siñmeyüp kalan ziyâde nesne ve gayrı nesne meşelâ diken ve demirden ve gayrı üzerine kosalır kuvveti ile ol nesneleri çıkara hâşşasındandır eger 'avret hayzdan pāk olduğdan sonra kaymak ile götürünse gebe olmağa yardım ide

[074a]

(1) sâkıt olan kimesne pelini pişürüp şuyından birkaç gün her gün kavāsūs miqdârı (2) içse mi' desi kuvvetlenüp ta' āma iştiḥâsı gele mücerrebdür şāhib-i kitâb eydür bu miqdâr (3) çokdur zîrâ mi' deye şakîl olup hażm olmaz belki günde bir kavās kifāyet ider ve bunu (4) içmeye illâ şol kimesne içe ki mi' desinüñ za' fı ve iştiḥâ olmaması ruṭūbet sebebi (5) ile ola kavāsūs iki bucuḳ vuḳıyye ve rub' vuḳıyyedür ve vuḳıyyeden murād on iki dirhem- (6) dūr pelin yaraḳanı ya' nî şarılık marazını def' ider eger 'asel ile ma' cūn idüp 'avrat (7) götürünse hayzını yüride eger sirke ile içseler zehirlü mantar yimeden ḥāşıl olan (8) boğaz ağrısına nef' ide eger şarâb ile içseler baldıran didükleri zehirlü nebât (9) içmiş olan kimesneye nef' ide muvḡālî didükleri cānavarlar ısırdığına eyüdür muvḡālî (10) gelincige beñzer bir cānavardur deryâ ejderine daḫı beñzer eger 'asel ve kızıl büre ile ma' cūn (11) idüp tamağa sürseler sūnuḫî didükleri şişe nef' eyleye sūnuḫî ağzuñ boğaz (12) tarafında olan karaca etlerde olur bir şişdür ve eger şu ile pişürüp şerî didük- (13) leri ḥarāret üzerine sürseler nef' eyleye ve eger 'asel ile ezüp göz altında benefşe (14) renginde olan nişānlara sürseler gidere ve eger göze çekseler göz perdelenmesine (15) nef' ide eger muḥkem döğüp içinde şu veya gayrı nesneler akan kulaklara fetile idüp (16)

kosalar veyāhūd ekseler nef' ide kezālik k̄āyşī⁶⁰ yağ[ı] ile veyāhūd şarāb ile pişürüp (17) buḡārı üzerine kulaqları tutsalar nef' ide ve ağrıları sākin eyleye eger müşelles ile (18) pişürüp ağrısı ve zıyḳ itmesi olan göze yakı itse zıyḳ zıyḳ itmesini sākin (19) eyleye ve eger pelīni dögüp erimiş balmumu ve ḥinnā yağı veya gül yağı ile ma'cūn idüp (20) mi'de ve ciger ve boş böğürde ağrıyan yirlere yakı itseler eyü ide eger dögüp kızıl büre (21) ve dilce unı ve incir ile ma'cūn idüp talaḳlu ve istiskālu olanlara yakı itseler (22) nef' ide 'uşāresini içmek tāsa ve ıztırāb ve pas ağrısını peydā ider pelinden içmek (23) ve andan yakı itmek yüzde ve sā'ir yirlerde olan şişmeleri giderür ve beñizi güzel (24) ider ve mizāc fāsīd olmuş iken ıslāḥ ider ve henüz ibtidā' itmiş olan sū-yı kanya (25) marazın giderür sū-yı kanya ciger za'if olup eyü kan ḥāşıl itmekden 'āciz olmasına (26) dirler ciger böyle olıcaḳ şoñı istiskāya varur dā'ü's-şa'leb ve dā'ü'l-liḥye marazların (27) giderür dā'ü's-şa'leb saç ve şaḳal dökilmesine dirler dā'ü'l-liḥye deri çatlayup (28) şoyılmasına dirler bu aḥvāle peline bedel şecer-i ḡāfetdür belki andan kavirekdür şikāḡı (29) daḡı böyledür ammā andan za'if iledür ḡāfet maḥallinde beyān olunur şikāḡı aḳ diken

[Derkenar 074a]

eger ḡayẓdan pāk olduğdan şoñra içse gebe olmaḡı men' ide eger sereṭān üzerine tılā olınsa 'acīb nef' eyleye sereṭān dem-i sevdāda olur büyük şişd[ür] eger 'avret erkek tavşan māyesinden şarāb ile içse kız toḡura eger bakla miḳdārı ki üç kīrāt olur kavī şarāb ile içseler ḥummā-yı rub'a nef' eyleye eger oḡlancıklara içürseler şara'dan emīn olalar cemī'an ḡayvānāt māyeleri ḡuşūşen tavşan māyesi ḡāşşalarındandır ki 'aynı ile südi ile maḡmūm olan kimesnenüñ baş parmaḡına bağlasalar sıtmayı men' ide eger şu ile karışdurup burun delüklerine tılā itseler burun kanın kat' eyleye bir kīrāt miḳdārı 'akreb ve ilan şokmasına ḡāşşadır ya'nī nef' i muḳarrerdür öt māyesinden

nışf mişḳāl miḳdārı karnı tutar ve ishāl ile ḡāḥ içyağı ve ḡāḥ yağlu nesneler gelmeḡi ve baḡırsaklarda olan yaraları ve çıbanları ve ağrıları men' ider yabān eşeginüñ ve geyiklerüñ ve oḡlaḳlaruñ māyelerinden sirke ile içseler mi'dede siñmeyüp pize dönmiş olan süde nef' ider ya'nī eridüp siñdürür şıḡırı ve kara şıḡır ve şu şıḡırı ve daḡ keçisi yaban keçisi yavrılarınıñ māyeleri ḡāniḳu'n-nemir didükleri zehir

⁶⁰ Metinde “k̄āyız” şeklinde yazılmış olup “k̄āyşī” şeklinde okunmuştur.

içürdükleri kimesneye eyüdü pize dönmüş olan südi eritmeğe dahı nāfi‘ lerdür sirke ile isti‘ māl idicek miqdār-ı şerbeti nısf dirheme degdür ba‘zılar dimişler ki ‘avret hayzdan pāk olduḡdan soñra yaban keçisi māyesinden üç gün kadar zamānda götürünse gebe olmaḡı men‘ ide

[074b]

(1) didükleri nebāta beñzer bir devādur maḡallinde beyān olunur eger şuda yatmışını veyāḡūd (2) şu ile pişürilmişini eftīmūna ḡatsalar sevdā ḡıltılarını çıkarup pāk itmede (3) mübālaḡa te‘şir eyleye ve ‘aḡreb şoḡmış olan kimesneye iki dirhem miqdārın içürseler (4) ziyāde nef‘ eyleye bu bābda sırr-ı ‘acībdür şovuk olan mi‘de ve cigere ziyāde kuvvet virür (5) uzun ve uzak çok zamān tutar sıtmaları def‘ ider eger yalnız pelini döḡüp (6) kettān bezi içine koyup kaynar şu içine taldırup çok zamāndan berü matrūfe (7) olan göze kümād ya‘nī issi issi başdırsalar eyü ide ḡoyulmuş olan kanı kendüye (8) çeke tarfe diyü göze tabanca veyāḡūd ḡayrı nesne toḡınup ol darbdan gözde (9) ḡandan ḡāşıl olan kızıl noktaya dirler taşradan yaḡı itmekle ve içmekle bevāsir (10) çibanlarına ve oturaḡda olan çatlaḡlara nef‘ ider sâ‘ir mi‘delere dahı ta‘āma (11) iştihā virür eger sirke ile pişürüp issiden olan mefāşıl ve talaḡ aḡrılarına (12) yaḡı itseler nef‘ eyleye eger ba‘zī keskin ve issi edviye içüp ol edviyyeden mi‘de- (13) sinde keskin ḡıltılar ḡāşıl olmaḡıla meflūc olan kimesne pelinden içse ol ḡıltı- (14) ları çıkarup mi‘desini bi‘l-‘arz şovuda ya‘nī issi ḡıltılar çıkmaḡıla mi‘deye (15) i‘tidāl gele eger pelini bādem yaḡıyla şol miqdār pişürseler kuvveti yaḡa çıḡa ba‘dehü (16) ol yaḡa keçi ödinden bir miqdār ḡatup ḡulaḡa tamlatsalar ḡulaḡda (17) olan yilleri taḡıda ve yaraları var ise pāk eyleye ve tizcecik şaḡırlıḡa (18) nef‘ eyleye eger çiçeginden yaḡ idüp ol yaḡı bedene sürseler imtilādan olan (19) mecālsüzliḡe nef‘ ide mi‘deye kuvvet virmekde bedeli kendü miqdārınca asaron (20) ve nısf miqdārınca şarı helīledür ammā pelin dimāḡı ḡurudur ve baş aḡrıdur (21) anison ve enār şarābı iştihā ider yalnız pelinden miqdār-ı şerbet bir mişkālden (22) iki mişkāle degdür ammā ışlanmış veyāḡūd şu ile pişürilmişinden beş dirhemden (23) yidi dirheme degdür ḡāḡ olur pelinden şarāb iderler ol şarāb mi‘deye kuvvet virür (24) bevli idrār ider ciger ve talaḡ ve ḡüçle nefes almaḡ maraḡlarına nef‘ ider süddeleri (25) aḡar iştihā uyandurur haḡmı tiz indürür küzāzı ve içerde olan şişmekleri (26) def‘ ider küzāz buruşup ḡurumaḡa dirler ve ḡarında olan ılanları ve şoḡulcān (27) ve ḡayrı ishāl ile çıkarur ve hayzı yüridür içilmiş zehirlere ve zehirli cānavarlar (28)

şokmalarına nef' ider ve ol şarāb şan'atı budur ki kırk sekiz kıst şireye bir (29) rıtıl pelin koyup üç pâydan biri kalınca pişüreler kıştan murād yigirmi vuqiyyedür ki

[Derkenar 074b]

deryāda olur kofı dirler bir hayvān ki baħr-i rūmda olur anuñ māyesinüñ kuvveti cünd-i bīdester kuvveti gibidür anuñ māyesinüñ bir ħabbe miqdārı balgamdan olan şara'a ve küzāza nef' ider eger sâ'ir hayvānlar māyesin kofı māyesi üzerine kosalar eger sâ'ir hayvān māyesi şafı ise eridür degül ise eritmez sâ'ir mayerler ħilesi olmayup şāfisi kofı māyesiyle imtiħān olunur

pisik otı ve pisi pisi otı behmi dirler arpa nebātınuñ küçüğine beñzer bir nebātdur ammā bunuñ yaprağı kısarak ve incerekdür ve baldırı daħı kısarakdur buğday arasında biten dilce didükleri nesne başaķına beñzer başaķı vardur ve budaķlarınuñ uzunlığı iki tıtam veyāħūd daħı az olur başaķları

budaķları ucında olur ma'mūr yirlerde ve yeñile balçıkılanmış olan ev üzerinde yağmurlar yağarlar yağdığında ve pāk ve açuk ve gölgelü yirlerde biter **tabi'atı** bārid [ü] yābisdür ve kābızdur ve dökilmişinden iki dirhem miqdārı içseler eskiden olan ishāli ve kan çok gelmegi ki tıtilmasından ümiz gitmiş olsa kať idüp tuta selesü'l-bevl ki sidik tamlamasıdur men' ider bu nebātın ħāşşalarındandur eger koyu kızıl renkle boyanmış olan yün içine bağlayup içinden ziyāde kan aķan 'uzva bağlasalar kanın tuta mücerrebdür

[075a]

(1) iki yüz dirhemdür ba' zılar yitmiş rıtıl şireye nışf rıtıl pelin katarlar ba' zılar böyle (2) pişürdükden sonra üç ay terk idüp degmezler ba' dehü taşfiye idüp ve ħıfz idüp (3) isti' māl iderler koştantiniyye ħalkı zamān-ı kādīmde bu şarābı sıtmalardan ħayrı cemī' (4) maraźlar için isti' māl iderlermiş ve yaz evvellerinde andan içüp i' tıķād iderler- (5) miş ki vebāya ve sâ'ir maraźlara nāfi' ola ba' zılar pelinden üç veyāħūd dört vuqiyye (6) ve sünbül ve dārçin ve seliħa her birinden ikişer vuqiyye alup irice dögdükden sonra (7) şarābdan yitmiş iki kıst miqdāra katup ve kabınun ağzın muħkem berk idüp iki (8) aya degin dökmeyüp ba' dehü taşfiye idüp ve ħıfz idüp isti' māl iderler böyle itmek (9) kuvvetini ve leťāfetini ve ıssiligini ziyāde ider ve kuvveti bir olup ıslāħ olunur pelinüñ (10) ħāşşalarındandur ki eger döğüp şındukların

içine ekseler gıyesilerin güveden (11) hıfz eyleye eger zeyt yağıyla bedene sürseler sivrisiñek konmayup yakın olmaya (12) eger sıkılan şuyından veyāhūd pişürüp şuyından mürekkebe kıatsalar ol mürekkeb (13) ile yazılan kitābı sıçan ve güve yimeye şu ile kıaynatmışınun şuyı püreleri kıatl (14) ider ve dütüni ufaķ cānavarları kıaçırır pelin bulunmazsa bedeli miķdārınca (15) ca' dedür hekīm cālīnūs dimiş ki bedeli kıayşūmdur veyāhūd şihdūr hekīm bavlus (16) dimiş ki bedeli şih ermenidür ve mi' deye kıuvvet virmekde ve süddeleri açmaķda bedeli (17) aķrınca asaron ve nışf vezni kıara heliledür (18) **bahaķ ve baraş otı** ism-i berberide bu nebāta ıtrılal ya' nī kıuş ayağı dimekdür bu nebāta (19) mışırda riclū'l-gurāb dirler ba' žilar cezerū's-şeytān ya' nī şeytān havucı dirler ve daķı (20) türkide flor daķı dirler ba' de't-ı-ta' ām dişleri anuñla ayırtlarlar bu nebāt issi ve (21) çirkīn yirlerde ve ekin ile ma' mūr ne issi ve ne şovuk yirlerde ve sā'ir yirlerde daķı (22) bitir bu nebāt başda ve boyda ve baldırda turaķ otına beñzerdür lākin anuñ çiķegi beyāz- (23) dur çiķekden şoñra siyāha mā'il kıızılca ve ince ve uzunca ufaķ toķımları olur toķımları (24) çiynense issiligi ve lezzeti ve keskūnligi bellū olur bu nebātuñ bir dāne tāze budāğın alup (25) perde kıosalar kıuş ayağına beñzer kıuşuñ öñ ve ard parmaķlarına beñzer bu nebāt (26) evvel-i bahārda bitir nebātlardandır şāhib-i kitāb eydür bizüm vilāyetümüzde güneş cevzā burcında (27) iken kemālin bulur yübüseti ģarāretinden azdur bahaķ ve baraş maraźlarına nef' itmekde 'aķīm (28) te'şiri vardur gerek yalıñuzından ve gerek bundan bir cüz' ve 'āķır kıarģadan rub' cüz' (29) ba' žilar dimişler vezninüñ şülüşi ile ve 'asel ile kıarışdurup kıoyuca iken yudalar

[Derkenar 075a]

yayın balığı ' arabide selür yunanide silurus dirler sā'ir balıķlar gibi kemigi ve pulları çok degüldür hemān zencir gibi bir dāne kemügi ve ķeñesi altında iki kemigi vardur iki ayağı gibidür bu balıķ etinde gevşeklik ve yelimşeklik vardur tā'ife-yi yehūd bu balığı yimez kıarnı yumuşadıcıdır tuzlayıcaķ ģidā virmesi az olur ve sā'ir tuzlu nesneler gibi öyken kıamışı didükleri kıamışa nāfi' dür āvāzı şāf ider ve ģalīzliğin giderür tuzlusunuñ eskisiyle selā batduğı yire yaķı itseler fi'l-ģāl tāsra ķeküp kııkara selā ģurmā ceridinuñ dikenidür ana kıarnında oģlan içinde yatduğı ince deriye daķı selā dirler eger tuzlusın pişürüp henüz baģırsaklarında kııban olan kıimesne içinde otursa nef'

idüp mevâddı taşra çeke yakup dütnü üzre tursalar nef' ide 'araku'n-nisâ ağrısını gide[re] bedeniniñ deriñ yirlerinden çekilmesi murâd olınan nesneleri çekmekde gayrı nesne aña berâber olamaz eger kıanından altı dirhem miqdârı keskin sirke ile içseler ziyâde pek akar kıanı diñdürür yimesinden kıoyu balğam hâşıl olduğıçün baras peydâ ider eger tuzlayup sirke ve sa' ter ya' nî göygü otı ve na' nâ' ve mürî ile yiseler fesâdını giderür

[075b]

(1) veyâhüd nebâtıdan bir buçuk cüz' sedef yaprağından bir cüz' ve ılan kıabuğından bir (2) cüz' alup ve cümlesin döğüp ezüp marâza ve kıuvvet-i marîza göre ve maraz eski- (3) ligine göre bir dirhemden üç dirheme varınca miqdârın şu ile veyâhüd şarâb ile (4) veya şu ve 'asel ile içeler veyâhüd 'asel ile kıarışdurup kıoyu iken yudalar eger (5) ihtiyâc olursa birkaç kerre ideler ba' zîlar dimişler eger ba' zî muvâfık müşhil ile bedeni (6) pâk itdükden sonra bu nebâtuñ cümlesinden on beş güne dek her gün üç dirhem (7) miqdârın 'asel ile içse ve maraz şâhibin yaz günlerinde güneşde oturdup (8) ancak baras olan yirleri güneşe açıp otursa baras yirleri kıabarup içinden (9) şarı şu çıkup elbette eyü ola baras her ne yirde olursa böyle idicek eyü (10) ola böyle içinden şarı şu çıkmak eyülük nişânıdır böyle olıcağ artık içmeyeler (11) ve ol kıabarmış olan yirlere et bitürici ve şuvadıcı merhem ile 'ilâc idüp oñıldalar (12) baras ve bahağ etlü olan yirlerde olıcağ bu devânuñ te'sîri tîz olur ammâ siñirlere (13) ve kemüklere yakın yirde olıcağ giç olur eger bu nebâtuñ tohumından ince döğüp kıarnında (14) oğlanı olan 'avratuñ burnınıñ içerüsine üfürüp 'avrat burnın ve nefesin (15) tutup oğlanın düşüre bir dirhem miqdârı bağırsak ağrısını fi'l-hâl sâkin (16) eyleye mücerrebdür bu nebâtuñ tohumı ahmağ olan kimesne yanında mi'denüvas tohumı ile müştebeh (17) olur ya' nî fark idemez ammâ mi'denüvas tohumı irirekdür ve acırağdur ve rengi siyâha (18) mâ'ildür kezâlik ra'yü'l-ibil ki deve otlayacağı dimekle meşhür olan nebât ile (19) dağı müştebeh olur ammâ ra'yü'l-ibil nebâtuñ baldırı üç küşelüdür ve çiçegi şaru- (20) dur ve yaprağı büyükdür ammâ bahağ otı böyle degüldür bunlara muhâlifdür kezâlik bu nebâtuñ (21) tohumı uñillet didükleri nebât tohumı ile müştebeh olur ammâ uñillet tohumı incedür ve (22) toprak renklüdür ve keskin degüldür (23) **beg borki** 'arabîde iklîlü'l-melik dirler ve türkîde horüs tâcı dağı dirler bu nebât (24) gâyet meyl-i şemsden 'arız-ı ziyâde olan vilâyetlerüñ ekşerinde biter ya' nî şovuk olan (25) vilâyetlerde olur

dimekdür yaprağı akça gibi degirmi ve ziyāde yeşildür budakları ince (26) ve gevşekdür şarı ve küçük çiçeği olur çiçekden sonra hilāl ki yeñi aydur anuñ egri- (27) liginde nesneleri biter içinde hardal dānesinden küçürek ve degirmi dāneleri olur (28) isti' māl olınan ol egri nesnelerdür bu nebāt hāşıl olduğı yirlere göre eger (29) şekilde ve eger tabi' atında güne güne olup birbirine beñzemez olur ba' zılar dimişler ki

[Derkenar 075b]

pīre bütī yunanīde dümes dirler şümnüşī bir nebātdur yaprağı rāziyāne yaprağı gibidür ammā andan kiçirek ve incerekdür uzunluğı karış kadardur kişniş⁶¹ otinuñ tacı gibi tacı vardır çiçeği beyāzdur çiçeğinden sonra beyāz yimişi olur yimişinuñ lezzeti ağzı bozar keskindür üzerinde ufağ tuleri vardır rāyihası hoşdur parmak kalınlığında köki vardır kökinuñ uzunluğı karış kadardur taşlu yirlerde ve güneş tokinur yirlerde biter bir sınıfı dağı vardır kerefe beñzer rāyihası hoşdur ağzı bozar keskindür dili acıdur bir sınıfı dağı vardır ki yaprağı kişniş⁶² yaprağı gibidür beyāz çiçeği vardır havuç tācları gibi tacı vardır başı ve yimişi turağ otı gibidür ammā tohumı kemmūna beñzer anuñ dağı ağzı bozar

keskūnlığı vardır eyüsi evvelkidür tabi' atı derece-yi şālişede hārr ü yābisdür bevli ve hayzı ziyāde idrār ider eger taşradan a' zā üzerine kosalar ziyāde taḥlīl eyleye yaprağı dağı böyledür za' f iledür eger 'avret içse oğlanın aşağı indüre bağırsaqlar ağrısın ve eskiden olan öksürüğü sākin eyleye eger şarāb ile içseler ruteylā ki zehirli örümcekdür anuñ ısırdığına nef' eyleye eger balğamdan olan şişlere anuñla yakı itseler indürüp taḥlīl eyleye evvel zıkr olınan sınıfuñ köki zehir içürülmüş olan kimesnelere nef' ider tohumı şişmeleri ve yilleri giderür ve hazma yardım ider ve 'aḳreb ısırdığına nef' ider şuyından içmekle ve şokulan yire

[076a]

(1) birbirine beñzemedüğü yire göre degüldür belki bu nebāt nefsinde birkaç dürlüdür pes bu taḳdırce (2) bu nebātı bildürmekde ve beyān itmekde ihtilāf lāzım gelür bir sınıfı dağı vardır ki yaprağı yaşşıdur (3) lisānü'l-ḥamel didükleri nebātınuñ küçüğüne beñzer bir tarafa egilmiş egerçi tacı vardır ba' zı yiri (4) yeşil ve ba' zı yiri

⁶¹ Metinde “kişniş” yazılmış olup “kişniş” şeklinde düzeltilmiştir. “Maydanozgillerden bir ot, yaban maydanozu” anlamında kullanılmıştır.

⁶² Metinde “kişniş” yazılmış olup “kişniş” şeklinde düzeltilmiştir.

beyāz dur çiçeği kızıla mā'il benefşe rengdür çiçekden şöra bŷy tohumı (5) gibi tohumı vardur bu nebātda lüzŷcet yelimşeklik vardur lezzeti ve erihisi yokdur bir (6) sınıfı dağı vardur budağıları yir ŷzerinde uzanur ve yaprağıları incedŷr şığır boyunuzuna (7) beñzer degirmi nesneler içinde yimişı olur yimişı dağı fetil gibi uzunca şaru ile (8) karışık beyāz dur meşhŷr olan ve bu zamānda mŷsta'mel olan iklil-i melik ki beg bŷrki- (9) dŷr budur ammā nebātınuñ yaprağıları yir ŷzerine dŷşenmiş degŷldŷr eyŷsi oldur ki şaman (10) rengine ve hilāl şeklinde olup tohumı katılandıkdan şöra kendŷsi ne katı ve ne gevşek (11) ola bu nebātın ŷuvveti taħlil idici ve pişŷrici çok ħarāretten ve bir miğdār kabız (12) idici ve kurıdıcı şovukdan terkib olunmuşdur eger pişŷrŷp gŷzde ve raħimde ve mağ'adda (13) ve ħāyalarda şovuk ve issi olan aħlātdan olan şişlere yağı itseler nef' eyleye (14) gāħ olur ki yumurda şarusı veyāħŷd bŷy tohumı unı veyāħŷd ketan tohumı unı veyāħŷd (15) degirmen tozu ki pāsyāl dirler veyāħŷd ħaşıħāş ve hindibā' dŷgŷp unını marāza (16) ve mizāca ve vaħte gŷre taħlil ve inzāħı⁶³ ve kabz ve şuvatmak murād olındŷğı ŷzre (17) ri'āyet olınup aña gŷre bunlardan zamm idŷp yağı iderler eger şu ile şol mertebe pişŷr- (18) seler ki maħv olup ezilse başda olan kurŷħ-ı şehdiyye ŷzerine ursalar (19) nef' ide kurŷħ-ı şehdiyye tatlu uyuz didŷkleridŷr kezālilik pişmiş ile yusa nef' ide (20) eger tŷn-i rŷmī ile karışdurup şarāb ile ışlayup başda olan şulu cıbanlara (21) ursalar nef' ide tŷn-i rŷmī bir balçık dur ki ħayŷs dirler bir cezireden getŷrŷrler (22) ol balçık ziyāde kābız dur ve kekredŷr eger şu ile ve şarāb ile pişŷrŷp isti'māl (23) itseler mi'de ağırsını sākın eyleye eger şıķup şuyın mŷşelleş ile karışdurup (24) kulağa tamlatsalar ağırsını sākın eyleye eger sirke ile ve gŷl yağı ile ağırsı olan (25) baş ŷzerine dŷkseler ağırsını ve gŷgŷsde olan perdeler ağırsını sākın eyleye (26) eger ŷç dirhem miğdārın içseler veyāħŷd tohumından mŷşelleş ile iki dirhem miğdārı (27) içseler gŷgŷs içinde olan şişleri yumuşada pişmiş incir ve 'asel ile (28) isti'māl eyleseler mi'deden ve bedende kalan katı ħılıtları eritmekde ziyāde eyŷdŷr (29) eger pelin ile karışdurup talak ve ciger şişlerine yağı itseler indŷre bu nebāt (30) bulunmayıcağ bedeli ağırınca pābuncdur ammā içmesi ħāyalara zarar ider 'asel veyāħŷd

⁶³ Metinde "inzāħı" şeklinde yazılmış olup doğrusu "izāħı" şeklindedir.

[Derkenar 076a]

issi iken dökünmekle nef' ider ' avret rahmine pāk ider ve gebe olmasına yardım ider mizācları issi ve kırı olanlarda cimā' iştihāsın giderür pişmiş gögsi pāk ider tükürmekle ve ğalīz olan mādeleri bağırsaklardan tahlil ider eger kerefs tohumıyla karışdursa te'siri kavī olup nef' eyleye miqdār-ı şerbeti iki mişkaldür eger evvelkinün tohumından içseler yiller sebebi ile olan istiskāya nef' eyleye mücerrebdür bu tohuma şām-ı şerifde kummile ya' nī biticegiz dimekdür ve nebātına pireler otı dirler zīrā tecribe itmişlerdür eger döğüp veyāhūd zeyt yağıyla ovup döşege saçsalar döşekde olan pireleri serhōş idüp ısıрмаğa kādır olmazlar ve eger döşekden taşra olursa döşege girmezler ve's-selām

bakır toprağı yunanide difruceş dirler ma'nāsı muza'āfū'l-ihtirāk ya' nī kat kat yanmış dimekdür bu bir toprağdur ki kıbrısdan ve kıbrıs etrafından getirürler üç dürlüdür birisi ma'denidür ki kıbrısa maḥşūşdur kıbrısdan bir kuyu içinden çıkarup güneşde kurudurlar bu kurudukdan sonra çevresine vāfir çalı yığup yakarlar bir sınıfı daḥı bakır çirkidür ki bakırı eridüp pāk itdüklerinde pota dibinde toprak gibi çirki bulunur bu maḳūle toprakda bakır lezzeti ve bakır kâbızlığı vardır bir sınıfı daḥı 'amelidür ki merkaşşe didükleri taşlardan alup külhān içine koyup kireç yakdıkları gibi birkaç gün yakup kızıl olduğda külhāndan

[076b]

(1) kırı üzüm veyāhūd incir ıslāh ider (2) **büberriye** ' arapça ikli'lü'l-cebel dirler ki tağ tacı dimekdür murād bir nebātdur ki bahār zamānlarında (3) biter yaz evāḥirine dek kalur ekşeriyyā tağ başlarında ve topraqsuz kırı ve yüksek yirlerde (4) bitdüğü için nām virdiler iskenderiyyede ekerler biter iskenderiyye ve mısır halkı yaprağına (5) karamānā dirler ammā böyle dimeleri ğalaṭdur zīrā karamānā kemmūn eşnāfindan birinün (6) tohumına dirler pes bu tağdırce yaprağı daḥı uzunca ve ince (7) ve pekçedür rengi siyāha mā'ildür baldırı ağaç gibi katıdur yaprakları arasında (8) beyāzlığa ve göklüğe mā'il çiçeği vardır çiçeginden sonra katıca yimişi olur yaz orta- (9) larında ve ba'zī yirlerde yaz sonunda ve ba'zında evvellerinde yimişinün kabı açılıp dāneleri (10) dökülür yaprağında keskünlik ve acılık ve bir miqdār kâbızlık vardır koḥusı ḥōşçadur (11) çiçeği daḥı derece-yi şālişede ḥārr ü yābisdür bevli ve ḥayzı idrār ider yilleri tağıdur (12) talāk ve ciger süddelerin açar öykeni pāk

ider şovukdan olan yürek oynamasına (13) nef' ider mādde sebebi ile olan öksürüğe ve istiskā-yı zıkkīye ki hārāreti ve ziyāde şu- (14) suzlığı ola anlara nef' ider mādde sebebi ile öksürük oldur ki oldur ki balğam veyāhūd (15) sevdā veyāhūd āhir hıltdan biri sebep olan istiskā-yı zıkkī oldur ki marīzūn ıarnı (16) tolar gibi şişmiş ola bu huşuşlar için miqdār-ı şerbeti iki mişkāle degdür hācet olduğına (17) göre isti' māl olına yaprağı sā'ir eczāsından akvādur eger avlanan tavşan ve sā'ir (18) hayvānuñ için boşadup bu nebātuñ yaprağıyla taldursalar kıkmasına māni' ola tuz (19) dağı olmazsa kıkmaya (20) **paça** ' arapça aña ri' dirler lafz-ı paça hayvānuñ etrāfinuñ ismidür ya' nī elleri ve ayakları (21) dimekdür hayvānuñ ön ayakları el meşābesinde olmağın ön ayaklarına yed dirler (22) paçalar siñir gibidür yelimşekdür hazm olıcak ğidāsı mu' tedil olur ve andan hāşıl (23) olan kan eyüdür ammā şuludur issi ve yakıcı olan nesnelerden hāste olup bu maķūle (24) hasteliklerden nākih olanlarıñ bir miqdār kuvveti olup nākihlikleri āhir olduķda (25) onlara ğidā olmaya nākih diyü hastelikden henüz kalkan kimesneye dirler ki ne şağdur (26) ve ne marīzdür paçalarda yelimşeklik olmağıla mi' deden tiz şıyrılup ener şovuk ve za' if (27) olan mi' deye götürünmesi şaķıldür ya' nī ağır gelür paçalarıñ eyülüğü ve yaramazlığı hayvānına (28) tābi' dūr hayvānuñ eti eyü ise ol dağı eyüdür degül ise ol dağı yaramaz elleri ki ön (29) ayaklarıdır ki yağı ziyādedür ve eyüsidür dağı eyüsi oldur ki bir yıllık genç ve kendü otlar (30) semiz hayvāndan olup evvelā haşlayup ba' dehu muhkem pişürüp turaķ otı ve tuz ve dārçin

[Derkenar 076b]

çıkarp isti' māl iderler ba' zılar bakır taşlarından dağı iderler pes dört sınıf olur bu topraklarıñ eyüsi oldur ki lezzeti zencār lezzeti olup dili bozup ziyāde kurada bu te' şirler evveli sınıf ile ikinciye maşşuşdur bu topraķuñ kuvveti taħlil idici toprak gibi nesneden terkīb olınmışdur yaramaz ve ulaşur makulesi olan yaralara fā'idesi tecrube olınmışdur yalıñuz veyāhūd bal ile karışdurup oğlancıklar ağızlarında ve tudaķlarında olan ufaķ sivilcilere ve çıbanlara ursalar eyü ide boğazda olan şişler ve sā'ir marāzlar tamām nihāyetin bulup inmege

başladıkda anuñla ' ilāc olınsa nef' ider yaraları oñıltmaķda ' aẓim devādur eger bir kimesnenüñ dılcüğü inüp tekrār yirine varmağıla kať idüp bu topraķdan üzerinde urup götürünseler kanın kesüp oñılda mücerrebdür lākin birkaç kerre urup çok koyalar sā'ir a' zāda dağı bu maķūle nef' ider kasıķ ve oturaķda olan çıbanlarda dağı

ağızda olan çıbanlara isti' māl olındığı gibi isti' māl olunur yaralarda ve çıbanlarda olan ziyāde eti koparur eger baṭam zamḡi veyāḥūd ba' zı zamḡlardan olan merhem ile karışdırup büyük ve şovuk çıbanlara ursalar taḥlil itdüre ve başda olan uyuzları ve çıbanları kıridur eger sirke ile ezüp gicige sürseler gidere eger döḡüp kıvırcık ve ḡalīz olan saçlara ekseler inceldüp yumuşada ve's-selām

[077a]

(1) ve bir miḡdār leblebi ile yiyeler üzerine içen kimesnelere eyü ḡızādur yelimşek olmaḡıla (2) ṭabī' ine līnet virür içinde paça pişen şuda bir miḡdār taḥlil itmek vardur ḡarāretten (3) olan öksürüḡe nāfi' dūr ḡuşuşen şoyılmış arpa ile pişürseler ziyāde nef' (4) ider paça kemigi şınmış veyāḥūd yirinden oynamış olan ve şafrādan olan büyük (5) çıbanlulara ve yaralulara eyü ḡızādur ve eger sirke ile ve incedān veyāḥūd kerefs ile yiseler (6) bir miḡdār yelimş[ekl]igi az olup ḡulunç inmesi def' ola zīrā paçalardan ekşeriyā ḡulunç (7) ḡāşıl olur anuñçündür ki mi' dede çok eglenüp ṭursa ya' nī müshil cevāriş (8) yiyüp mi' deden iḡrāc itmekde ta' cīl evlādur ḡan tüküren ve içinden ḡan gelen ve aḡar (9) bevāsiri olan ve ziyāde issi devā içen ve şınmış kemigi bitişdürmesin isteyen (10) kimesnelere eyü ḡızādur ḡarāretten dil ve ṭudaḡ yarılmasına nef' ider ve boḡaz iri- (11) ligin yumuşadur ve kıri öksürüḡe nef' ider ve şol şu ki içinden paça pişmişdür (12) ol şu taḥlil idicid[ür] ḡarın içinde olan şulara ve şınmış kemiklere nāfi' dūr eger (13) dimāḡı za' if olan kimesnenün başına dökseler za' fin giderüp dimāḡda (14) olan fesādı taḥlil eyleye paçalar i' tidāle ḡarībdür ammā ḡuluncı olanlara zarar ider (15) za' ferān ile sirke ve kerefs iḡlāḡ ider (16) **balta otı** yūnānide andarusarun dirler ba' zı 'aṭṭārlar yanında ḡalamış dimekle (17) meşhūrdur ba' zilar fās dirler zīrā yapraḡı şüretde balṭaya beñzerdür arpa ve buḡday (18) aralarında biter yapraḡı noḡud yapraḡına beñzer şekilde ḡarnüb-ı şāmīye beñzer ḡaplu toḡumu olur (19) toḡumu kızıldur ve yay gibi egridür lezzeti acıdur ṭabī' atı issidür azacuk ḡabzı vardur (20) mi' deye eyüdür eger iki dirhem miḡdārın içseler göḡüs perdelerinde olan süddeleri (21) aça kezālik yapraḡın döḡüp isti' māl itseler nef' eyleye bu nebātının ḡāşşasıdur eger (22) 'avrat 'asel ile karışdırup cimā' dan evvel götürünse gebe olmaya (23) **papadiye** fāriside bābūnc papadiyesi diyü çiçeğine dirler ve nebātının ve çiçeğinin (24) büyüklüğine göre birkaç sınıf olur papadiye diye ṭıbda isti' māl olup meşhūr olanı (25) küçügidür lisān-ı yūnānide ḡāmāmālyūn dirler büyük olup beyāz çiçeklūsine ṭā' ife-yi (26) 'arab aḡḡuvān dirler nitekim zıkr

olındı ħarf-i elifde inek papadiyesi diyü bir şınfı kırmızı (27) benefşe reng kızıla mā'ildür bunuñ fi'li ziyāde qavīdür ammā bu şınf az bulunur küçük (28) olan şınıfinuñ eyüsi oldur ki şaru olup şarulığı beyāza mā'il olup rāyahası (29) bellü ve keskin olup büyücek ola diyār-ı mağribde küçük olan şınıfına bābūneķ dirler

[Derkenar 077a]

pirebūvli 'ikber dirler arı kıovanlarında bal ile kıarışıķ bir nesnedür ki azacuk bal ile bal mumı kıarışup bir nesne olur bu nesne ne bal mumı ve ne baldur bir mıkđār yābisliğı vardır eczāsı bir yire kıarışup cem' olmışdur eger ovsalar birbirinden ayrılır ve bu nesne tatlu degüldür acıdur bu nesne arı kıovanlarında kıaķt olan senelerde çok olur arı bu nesneyi ayaklarınıñ baldırı ve ellerinüñ bazuları üzerinde götürüp kıovanlarınıñ ağızlarında ve iķerüsine girecek ve çıkacak yirlerinde kıor ibnü semħün ve ibnü vāfid nām řabībler ve bunlara řabī' olanlar ğalať idüp didiler ki bu nesne kıovanlar kiridür ki kıovanlaruñ dīvārlarında

bulaşdırılmış bulunur arı evvelā anı getirüp evlerine temel gibi idüp ve üzerine bal mumı idüp evin binā ider **řabī'at** ve bu nesne ziyāde ħārrdur yaramazdur yimesi 'aklı fesāda virür çeküp getirici kuvveti vardır eger 'avret andan fetile idüp götürünse kıarnında oğlanın fesāda virüp şaşra eyleye evlā budur ki yimesinden ictināb olına

[077b]

(1) papadiye diyü ıtlāķ olunduķda murād çiķegidür nebātı degüldür evlā budur ki bahārda çiķegi (2) var iken düşüreler zīrā çiķegi tiz düşer **řabī'atı** derece-yi ūlā āķirinde ħārr ü yābisdür (3) ıssılığı ziyādecedür taħlil idicidür mecālsüzliğı ziyāde nāfi' dür şuyın dökünmek ile (4) ve pişmiş iķine oturmağıla ve yağıyla yağlanmağıla mecālsüzliğı ziyāde nef' ider berkilüp (5) uzanmış olan a'zāyı gevşeldür kıatı olan şişleri yumuşadur ammā kıatılığı qavī (6) olanı yumuşatmaz eger pişürüp kıoyu şuyın dökünseler ve bedene sürseler řafrāvi (7) buķārlardan deri üsti irilenmesin gidere ve bu maķüle buķārlardan olan sıtmalara (8) nef' ider ğāh olur ki balğamdan ve sevdādan olan sıtmalara daķı iķmekle isti' māl iderler (9) nef' ider göğüs iķinde olan perdeleri yumuşatmada ve imtilādan olan ağırları (10) sākin itmekde 'azīm fā'idesi vardır iķmekle ve şaşradan yaķı itmekle daķı nef' ider (11) eger cümle nebātın veyāħūd çiķegin pişürüp iķine otursalar ħayız kıanın yüride ve toğurmağı (12) āsān eyleye ve sidügi yüride ve kıavuķda olan şaşı bevl ile çıkara ħuşuşen ki (13) şaşı

muḥkem olmamış ola şişleri indürür eger içseler veyāḥūd pişürüp (14) taşu içinde şol vechile otursalar ki şuyı mi‘de ağzına yakın gele ılavus (15) didükleri kılunca nef eyleye ılavus lisān-ı yūnānīde rabbi’rḥam dimekdür bu maraz (16) ‘ilācī gāyet ‘asir olmağın böyle dimişler bu maḳūle kılunca bā’ iş lefāyif didükleri (17) gāyet ile ince olan tamarlar içinde şiş veyāḥūd hılıtlardan veyāḥūd necis yapışmağdan (18) olur ‘azīm elemdür ki sebeb-i isti‘āze olur şarulığı giderür içmekle ciger şişmekden (19) ve şovukdan olan ağrıyı giderür pişmişini kavuğa kümād itseler şişini taḥlil ider (20) benefşe renk olandan bir dirhem miḳdārı içseler kavukda olan taşu kuvvet ile (21) çıkara anuñçündür ki yūnānīde ol şınıfa uvnīşmī dirler ya‘nī taş çıkarıcı dimekdür (22) eger papadiyeyi muḥkem dögüp ve ezüp ğarb-ı münfecir üzerine yakı itseler eyü ide ğarb (23) gözün burun tarafında olan ucında kapağın birinde veyāḥūd ikisinde çıban olup (24) ol sebeb ile göz yaşarmasına dirler çıban deşilmiş olursa ğarb-ı münfecir dirler (25) deşilmiş olmaz ğayr-i münfecir dirler eger çiyneşler kılāyı gidere kılā’ ağız içinde (26) ve dil üzerinde ola ufağ kabarıklara dirler gāh olur ki ḥummā-yı dā’ire müteṭāvilesi (27) olan kimesne papadiye yağıyla yağlamağıla nef ider ḥummā-yı dā’ire-yi müteṭāvile ol sıtmadır ki (28) tamarlardan taşra bedende olan balğamlar ‘ufūnetinden olur evlā budur ki papadiye tāze (29) iken nebātınun yaprağın ve çiçegin alup dögüp çürük çürük idüp hıfz ideler

[Derkenar 077b]

bağ şarmaşığı ‘arabīde küşüş dirler köki ve yaprakları yok şaru ipliklere beñzer dikenlere ve sâ’ir yanında olan nesnelere şarmaşup biter bir nebātdur eyüsi oldur ki şarulığı bellü olup şulu ola **ṭabī‘atı** derece-yi ūlāda ḥārr ve derece-yi şāniyede yābisdür eger serāb içine kosalar tiz serhoş eyleye mi‘deyi dibāğat ider cigere kuvvet virüp cigerde ve ṭalağda olan süddeleri açar ince ve büyük tamarlarda olan koğmış yaramaz hılıtları çıkarur eskiden olan şuyı ziyāde yumuşadur sıtması olan oğlancıklara sikencebīn ile içürşeler nef idüp yaraya eger

‘uşāresinden bir bucuğ vucıyye miḳdāra dek içseler bi’l-ḥāşşa yarağāna nef idüp şafrāyı ishāl eyleye ba‘zılar nışf rıṭıl miḳdāra dek isti‘mālī cā’iz görmişler lākin evlā budur ki şeker ile cigeri ve mi‘deyi cilā ider bu nebāt oğlancık karnında olan kirleri pāk ider ve sidügi ve ḥayzı yüridür eger ḥammāmda anuñla ovunsalar bedende olan kirleri kazıyup gidere eger kavursalar karnı tuta toğumının dağı kuvveti kendü

ķuvveti gibidūr ba'zılar dimişler belki ķuvveti ziyādedūr miķdār-ı şerbeti iki mişķaldūr pişürilmişinün süddeleri açması ziyādedūr ammā şu içinde ıslanmışının

[078a]

(1) kökin dağı kurıdup hıfz ideler köki zıkr olınan menāfi' de te'siri dağı ziyade- (2) dūr zırā hāre't ve yübüseti derece-yi şāniyeye irişür cimā' ı tahrikde ziyāde ķuvveti (3) vardur eger bir dirhem miķdārın ünümālī didükleri şarāb ile içseler zıkr olınan (4) menāfi' de ziyāde te'siri ola dimişler ünümālī 'aselden ve şarābdan veyāhūd 'asel (5) ve şireden iderler bir şarābdur papadiyeden ve kökinden çok isti'māl olınanı (6) üç mişķāle degdūr kökinden ve budaķlarından eger yaķı itmekle ve eger içmekle ve eger kümād (7) itmekle şovukdan olan baş ağrısına nef' ider ve başda olan hılıtları boşaldır (8) eger eskiden olan sıtmalara şoñlarında içseler bedeni pāk idüp nef' eyleye (9) ve nefsi ya'nī kan ve ğayrı hılıtları tükürmegi āsān ider eger issi olan şişlere (10) yaķı itseler arpa unı ve üzüm rubbı dağı katalar eger şovukdan olan şişlere yaķı (11) itseler termes unı ve eski zeyt yağı katalar eger ladini papadiye yağı içinde ezse- (12) seler fi'li ziyāde olup kavī ola huşuşen ağrıları sākin itmekde bedende her kanda olursa (13) olsun ziyāde te'sir eyleye yağı ile yağlanmak ve pişmiş ile dürtülmek nāfizi sākin (14) ider nāfiz sıtma tutarken üşüyüp ditremege dirler yağını bedene sürüp (15) ovsalar deriyi pişüre ve deriyi tahrik eyleye ya'nī mürr ile 'aselden bu bābda te'siri (16) ziyādedūr nezlelere şoñında pişürüp buğarı üzerine tursalar nef' eyleye (17) eger sirke ve şu nısf idüp papadiyeyi pişürüp gözünde issi çibanı olan kimesne (18) buğarı üzerine gözün tutup tursa çibanın taħlil idüp ve ağrısını sākin (19) eyleye huşuşen dā'imā iderlerse elbette gidere eger pişürüp yalınız şuyı ile (20) gözleri ve için yusalar ağrıların sākin eyleye ve taħlil ide eger şarāb ile (21) pişürüp kulağı peklenmekle işitmesi za'if olmağa başlayan kimesne kulağın (22) buğarı üzerine tutsa nef' idüp aç eger sirke ile olursa kulaķları pāk (23) idüp ğalīz olan yılleri taħlil eyleye papadiye hılıtları taħlil idüp gidenün (24) yirine āhir hılı çeküp getirmez bu huşuşda papadiyeye beñzer āhir devā yokdur (25) papadiye boğaza bir miķdār zarar ider 'asel ve enār şarābı ol maķüle zararın def' ider (26) papadiye bulunmasa şovukdan olan baş ağrısını gidermekde ve başa ķuvvet virmekde (27) bedeli bir necāsifdūr ki kayşüm didükleri devādur veyāhūd anuñ bir nev'idür necāsif (28) kıovan çiçeği ve otı didükleri nebātının beyāz çiçeklüsidür ba'zılar dimişler ki bedeli (29) kāv-çeşm ya'nī şıgır gözi didükleri çiçekdūr

[Derkenar 078a]

ishāl itmesi ziyādedür mizācları issi olanlara muvāfık degüldür eger ‘uşāresi veyāhūd şuda pişirülmüş ile elleri ve ayakları yusalar niķrīs ve ek yirleri ağırlarına nef‘ eyleye eger tohumını gıcık devālarına kıatsalar fı‘li ve te’şiri ziyāde ola bu nebātuñ turşısı mi‘deye eyüdüür huşušen eger anison veya kerefs veya rāziyāne tohumı ile olursa ziyāde nef‘ ide ba‘zılar dimişler tohumı talaķa zarar ider işlāhı hindibā iledür bu nebāt bulunmasa pelīn-i rūmiden vezninüñ üç bölüğünden iki bölügi miķdār bedelidür ba‘zılar dimişler bu nebātuñ ‘uşāresi öykene zarar ider

bağırsak ‘arabīde em‘ā dirler siñir gibi olan a‘zādandur ğıdā’ haz virür olancası dağı yaramazdur yimesinden az ķan hāşıl olur tiz fāsıd olup yanar hażmı dağı güçdür ammā şol kimesneye ki mi‘desinde şafrā olup ol şafrā sebebi ile yidügi ta‘ām dututlanur evvelā et ile ve za‘ferān ve sirke ile pişürüp issi otlar ile yiseler ol maķūle kimesneye eyü ğıdādur yidükden şoñra üzerine kıızıl şarābdan birkaç yudum içüp eyü ya yer iken veyāhūd şoñra bir miķdār cevāriş kemmūn veya felāfili ve cevāriş -i ‘ūd yiyeler ve’s-selām

[078b]

(1) **baķlā** ma‘rūfdur nebātı ma‘lūmdur baķlā diyü ıtlāķ olınuķda yimişi murād olunur nebātınüñ (2) eczāsına burüdet ve ruķubet ğālibdür derece-yi şāniyeye irişür çiçeğinde (3) harāret ve leķāfet vardır yimişinüñ kıurusında ķavī cilā vardır kıurutması bellüdür (4) ve incitmesi yokdur tabi‘at yimişi tāze iken derece-yi ūlāda bārid [ü] raķbdur ve derece-yi şāniyede bārid [ü] (5) yābisdür azacuk taķlil ve gizlü inzācı ya‘nī pişürmesi vardır hıltları tāze iken yimesi (6) yaramazdur şişmek ve temdīd ve işlāhı ya‘nī a‘zāda gerinmek ve a‘zā segirmek peydā (7) ider ammā mi‘deden inmesi ğiç degüldür ve a‘zāda siñmeyüp ķalur nesneler peydā ider pişmiş (8) olıķ şişirmesi az olur ammā bi’l-külliyeye gitmez bedeni ķabardur ve semirdür yimişine yapışan (9) ķabı kıurı olıķ kıurutması vardır ancak anuñķündür ki ķabı ile pişürüp bağırsaklarında (10) ķıbanı olanlara ve ķarnı sürer olanlara ve ķuşmaları olanlara yidürseler nef‘ ider eger (11) ğızā tarīķiyle ve devā tarīķiyle isti‘māl itseler göğsinden ve öykenden yaşıķları (12) çıkarmağa yardım ider eger şu ile pişürüp hınzirüñ içyağıyla niķrīs üzerine (13) yaķı itseler eyü ide eger un idüp sirke ile pişürüp siñir ezilmiş veyāhūd ķıbanı (14) veyāhūd şişleri olsa yaķı itseler eyü ide

huşuŝen ki darbdan olursa ziyade (15) nef' ider eger arpa unı ile olursa ziyāde te'şir eyleye kezālik 'avratlar memesi urulmağdan (16) veyāhūd içinde südi koyulup peynir olmağdan şişmiş olsa vech-i meşrūh (17) üzere yakı itse ziyāde nef' eyleye huşuŝen ki na' nā ile pişmiş olursa enfa' (18) olur eger bakla unın elekden geçürüp oğlancıklar kasıklarına yakı itseler huşuŝen (19) bārid [ü] ratb nesne dağı katarsa kılların giç bitüre ve bitdükde azacuk bite eger sirke ve şu (20) ile pişürse eskiden olan ishāli ki bağırsaklarda çıbandan olmaya ol mağūle (21) ishāli men' ider eger şişirmesin az itmek murād olunursa evvelā kaynaduğı şuyı (22) döküp yirine āhir şu koyup tekrār kaynadalar bu vechile ne miğdār ki şuyı tebdil olunur- (23) sa şişirmesi az ola eger yalıñuz bakla unı veyāhūd arpa unıyla karışdurup (24) issi şişler üzerine yakı itseler ziyāde nef' eyleye eger bŷy tohumı unıyla ve 'asel (25) ile karışdurup büyük ve uzun çıbanları taħlil eyleye ve kulağ diplerinde olan (26) şişleri indüre ve gözler altı hıltlardan kararmış olsa anı dağı giderür (27) ve urulmağdan olanı gideremez eger gül ve günlük ve yumurta ağıyla karışdursalar yalıñuz (28) göz bebegi taşra tomalmasına ve cümle göz tomalmasına nef' eyleye eger şarāb karışdur- (29) salar yaşlık sebebi ile göz bebegi geñ olmasına nef' ide eger kabın şoyup çiyneşeler

[Derkenar 078b]

bŷlŷc⁶⁴ ism-i efrencidŷr lākin tŷrkide de bu isim ile ma' rŷfdur ve dağı tŷrkide beg bŷrki ve mŷr-i 'āşıkān dirler yunanide bertānīki dirler bahar zamānlarında biter bir nebāt ismidŷr yaprağı hımmāş-ı berri ya' nŷ yaban kuzı kulağı yaprağı gibidŷr illā bunuñ bunuñ rengi siyāha mā'ildŷr üzerinde ufağ tümce gözleri vardur ısırıldıkda dili bozar baldırı vardur üzerinde kızıla mā'il çiçeğı vardur köki şarı şebbŷy kökine beñzer bu nebātuñ kuvveti terkib olunmuşdur eczāsında kābızlığı zāhirdŷr yaprağı ve şıkındusı yaraları oñldur yaprağınuñ pişmiş veyāhūd yaprağı kurı iken şu ile pişürŷp

çıkan 'uşāresi ağızda olan çıbanlara ve sā'ir çŷrkŷn ve yaramaz çıbanlara ve yaralara eyŷdŷr ve dilcŷkler şişin taħlil idŷp indŷrŷr ağızda olan çŷrkŷn rāyihayı ve yaramazlığı giderŷr 'ufŷnet zamānlarında kābız olan edviyyeden isti' māl olan

⁶⁴ Metinde silik halde bulunan bu kelime "bŷlŷc" şeklinde okunmuştur.

edviyyenüñ hayırlusıdur ba'zılar bu nebât bostân-efrûz dimişler ammâ bu söz
galaıtdur bostân-efrûz maıhallinde beyân olınur

[079a]

(1) ve elini üzerine ursalar başdan gözlere hıltlar inmesin men' eyleye hâyalar ve
hâya (2) ve oyluk araları şişlerine eyü yakıdır huşuşen eger şarâb ile pişürseler (3)
ziyâde nef' eyleye bahaı ve kelef ve nemş üzerine sürmekle ve yıkaıağıla giderüp
(4) cilâ virür kelef yüzde olan kıızıl veyâhüd siyâha mâ'illige dirler nemş deri (5)
üzerinde siyâh veyâhüd kıızıla mâ'il siyâh noktalardur hanâziri tahlil itmekde ziyade
(6) te'siri vardur huşuşen eger bakla unına arpa kavutı ve şeb-i yemânî ve eski zeyt
(7) katarlarsa ziyâde te'sir ider içinde bakla pişürdükleri şu yünleri siyâha boyar (8)
eger bakla tâze iken veyâhüd kurumaga başlamış iken iki pâre idüp kan çıkar- (9)
maı için sülük yapışduğı yir üzerine ursalar kanın diñdüre eger kuduz (10) taladuğı
yir üzerine ursalar zehrini çeke baklanuñ buıâr itmesi çok olup (11) ve buıarı
yaramaz olmağın yiyenüñ başı ağır olup gözleri kararır ve bedeninde kesel peydâ
(12) ider ve fehmi ve 'aqlını fâsid ider yimişinüñ suyu boğazı yumuşadur ve boğazda
(13) olan iriligi cilâ ider ve bögrekde ve kavuıda taş olmasını men' ider eger tâze
iken (14) sirke ile yiseler karnı tutar ve kurusu daıı ziyâde tutar ve cilâsı olmağıla
südde- (15) leri açar yimesi başdan ince hıltlar inmesin men' ider pes bu taıdırce
(16) başdan ince hıltlar inmeden olan öksürüğü sâkin ider çaı üzerinde olan (17) kabı
ağızı kabardur boğazı irilendürür belki katlı ider zîrâ havânîkı taıırık ider (18) havânîk
boğulmaıdır kezâlik baklanuñ için tâze iken çok yiseler ol daıı böyle (19) helâk ider
bu maıüle zararı şol vechile def' olınur ki yiyen kimesne ağızını ve boğa- (20) zını
birkaç kerre yuya tâ ağızından irilik gide daıı sirke ile ve bâdem yağıyla veyâhüd issi
(21) şu ile erimiş kaymak ile ve şîrûgan ile ğargara eyleye kezâlik bu maıüle yağlar
ile (22) pişürseler zararı nef' ola evlâ budur ki bu maıüle yağlar ile pişüreler
veyâhüd ba'de- (23) 't-tabı yağlar ile yiyeler huşuşen mi'desi bârid olan kimesneye
huşuşen tâze iken (24) yinürse sa'ter ve kemmün ve dârçîn ve fülful ve fütenc ve
zencebîl mürebbâsı veyâhüd ba'zı (25) cevârişler yimek lâzımdur meşelâ cevâriş
maştakî ve 'ud ve ğayrı gibi pişürürken taıırık (26) itmeyüp sükün üzerine pişürmek
daıı şişirmesin az ider mizâcına muvâfık olanuñ (27) sıııhatin hıfz ider ba'zılar
baklanuñ ğızâsın medı ider sebebi budur ki süddeyi peydâ itmez (28) ve mi'deden
tiz iner zîrâ cilâsı vardur hâşşasındandur eger tavuğa bakla yidürseler (29) az

yumurdlada eger dā'im yidürseler yumurda kesüp yumurdlamaya gāh olur ki yimesinden tāsā

[Derkenar 079a]

berber aşması 'arabīde haşīšetü'l-belesān dirler **tabī'atı** harāret ve yubūsetde mu' tedildür fā'idesi cirāḥatı idmāl ve ıslāḥ ide sükkerli yaprağı şuyı ile isti' māl olına ammā ḥāricen isti' mālī cirāḥāta heyūfārīkūn yağıyla terbiye olunup isti' māl ideler ve eger şarāb idüp isti' māl olınsa qarın ağrısını ve kılunç gibileri def' ider zīrā bu otuñ semeresi cemī' yaralara ve çibanlara nāfi' dūr ve a' şāba kuvvet virür ve diş ağrısını def' ider ve eger susam yağıyla yimişini nef' idüp yağını aḥz itseler cemī' bedeninde olan veca'ları teskīn ider ve eger bu nebātuñ yimişinüñ çekirdegi lübbi ile ve heyūfārīkūn şuyı ile berāber taḫtīr idüp muḳaṭṭar yağını aḥz itseler mertebe-yi ta' accübde fā'idesi zuhūr ider

[079b]

(1) ve ḥüzün ḥāşıl olur zīrā ḡalīz buḥārları rūḥ-ı nefṣāniye qarışur pes küdür (2) ḥāşıl olmağın ḡamm ve ḥüzün lāzım gelür eger bakla unından bādem yağıyla bulamaç gibi itse- (3) ler öksürüğe ve zātü'l-cenbe nef' eyleye zātü'l-cenbe göğüs içinde eyegiler üzerinde (4) olan perdenüñ sağ veyāḥūd şol tarafında olan şişe ve çibana dirler eger (5) baklāyı muḥkem döğüp ince ezüp sürme gibi olıcak göze çekseler göze ba' zī ḥılt- (6) lar inmesin men' eyleye eger baklādan bir cüz'ü ve şıgır ödinde bulunan ḥarze didükleri (7) taşdan rub' cüz' ile qarışdurup kızarmış ve pek olmuş olan göz kapaıklarına (8) tılā itseler fi'l-ḥāl nef' eyleye eger tāze baklāyı zencebīl ile yiseler āleti kıvāma getürür (9) ve baklanuñ tāze yaprağı ve yeşil kabı āteş-i yangına nef' ider 'aynı ile üzerine komağıla (10) veyāḥūd ezüp yumuşak idüp yakı itmekle nef' ider baklanuñ bir sınıfı daḥı vardır (11) mışırda bakla-yı kıbtī dirler ve cāmusa dirler meşhūr olan baklādan bir miqdār (12) ufaḳ ve degirmilige yakındur ba' zīlar dimişler baklā-yı kıbtī acı bakla ki termes didükleri (13) şarica bakladur ammā böyle diyenler ḡalaṭ itmişdür zīrā ḡayrıdur ḡalaṭa sebeb budur ki (14) şekli termes şekline ve kuvvetine yakındur ekşeriyyā тұrur şular içinde biter yaprağı meşhūr (15) bakla yaprağından büyükdür kızıl çiçeği vardır gül kadar büyük olur bu maḳūle bakla ekilür (16) ekmesinüñ tarīķi evvelā balçıkdan olmuş bir ölçek içine koyup ve şuya koyup (17) ba' dehü тұrur şulu yirlerde ekerler biter kalıñ köki olur

ķamıř kōki gibi tāze iken (18) ol vilāyet ķalkı yirler ķurı olıķ siyāh olur bu sınıf baķlanuñ ķuvveti ziyade (19) ķābızdur mi‘deye eyūdūr eger unından ķavut idüp veyāķūd ununu ķasiv ya‘nī řu ile (20) bulamaķ idüp içseler baķırsaklarda olan ķıbana ve eskiden olan ishali (21) kesmege eyū devā olur ve eger ķabı ile olursa te‘řiri ziyāde olur ve bu ķuřuřlarda (22) meřhūr olan baķladan te‘řiri ziyāde olur (23) **paṭlıcān** ma‘rūfdur lākin cālīnūs ve diřķūrdiyūs kitāblarında paṭlıcānı zıķr (24) itmemiřlerdür paṭlıcān iki dūrlūdūr yabānīsī ve bostānīsī olur paṭlıcān diyū (25) ıtlāķ olınsa hemān yimiři murād olınur **ṭabī‘atı** derece-yi řāniyede ķārr ü yābisdūr (26) paṭlıcān ne ķadar acılıęı ziyāde ola ve eski ola ve ķekirdeęi būyūķ ola ķarāreti ve (27) yūbūseti ve yaramazlıęı aña göre ziyāde olur yimeķ için eyūsī oldur ki tāze (28) ve ufaķ olup içinde ķekirdeęi ince ve kūķūķ olup ķabın řoyalar ba‘dehū üķ veya (29) dōrt pāre idüp ṭuz ile ṭoldurup řovuk řu içinde ķoyalar tā řol mertebe ki

[080a]

(1) řu siyāh ola ba‘dehū ol řuyı dōķūp ğayrı řuya ķoyalar bōyle ideler tā řu (2) ķararmaya veyāķūd azacuk ķarara ba‘dehū řudan ķıķarup ķıķarup ķuzı veyā- (3) ķūd oğlaķ veyāķūd semiz tavuk ile piřūreler bōyle olıķ ıřlāķ olınup mu‘tedil (4) olur eger řirūğan veya bādem yaęıyla ķavurup sirke ve mirī ile yiseler żararı (5) gidüp mi‘deye ķuvvet vire paṭlıcān cigerde ve ṭalaķda sūdde ider ammā ğayrı sebeb (6) ile olan sūddeyi aķar ķuřuřen eger sirke ile yinūrse ziyāde aķar ve kendūnūñ (7) sūdde itmesi az olur dā‘imā yimeķ ufaķ ķıbanlar ve temregū ve bevāsīr ķıbanları ve sevdevī (8) olan maraźlar peydā ider eger yidūkden řońra üzerine māyeķōř enārı ıřırup (9) řuyın řorsalar veyāķūd ṭatlu ve ekři enār řuyından nıřf rıṭıl miķdārı (10) az az yutmaķ ile içlerse żararın def‘ ider mā‘ū‘r-rummānīn řōyle ola ki bir (11) pāy ṭatlu enār iki pāy ekři enār řuyı ola eger paṭlıcānı ķavurup yiseler yidūğın (12) sińdūrmeyūp yine ķosan mi‘deye nef‘ ider bu ķālet ekřiyyā būrūdet ve ruṭūbet ziyade (13) olup içerūsī řovuk nesneler ile bulařmıř olan mi‘dedūr baṭlıcānı dā‘imā yimeķ (14) levnī bozar bozar ķarardur baṭlıcān yindūkden řońra ařaęısında yapıřan nesneyi alup (15) ğōlge[de] ķurudup ba‘dehū dōğūp acı bādem yaęı veya papadiye yaęıyla yaęlayup bevāsīr (16) ķıbanları üzerine ekseler nef‘ eyleye eger baṭlıcānı yaę ile piřūrūp yiseler ķarnı (17) yumuřadur ve yūridūr ve eger sirke ile piřūrseker ķarnı ṭutar paṭlıcān yimeķ (18) ķan derilmegi ķaṭ‘ ider eger ķařlanmıř baṭlıcān içinden bir vuķiyye ki on iki dirhemdür (19) alup řarāb içinde muķkem ezūp içseler idrār bevl

itdüre eger paṭlıcānı yaḳup (20) külini sirke ile arışdurup sigillere ursa gidere eger kemāliyle olup şararmış (21) olan bir dāne paṭlıcānı alup iin ıarup aba ekirdegi yağıyla oldurup (22) ıssiligi yavaş fırın iinde bir g n veya bir daı az zamān urdudan şo ra ıarup (23) yağını taşfiye id p ol yağıdan ağırsı olan ula iine amlatsalar fi'l-h l (24) ağırsını s kin eyleye m cerrebd r eger ufa paṭlıc nlardan alup uzlayup azacuk şu (25) ile yavaş  teş  zerinde m herr  olınca piş r p ba' deh  şuyını taşfiye id p (26) şuyı adar yine şuyına zeyt atup tekr r yavaş  teş  zerine oyup şuyı (27) gid p yağı alınca piş rseler ol yağıla g nd zde sigilleri mukem yağılayup ve (28) gecede ol pişmiş paṭlıc n ile sigiller  zerine yaı itseler sigilleri gidere (29) m cerrebd r eger şaru paṭlıc n bir d nesin alup m herr  olıncaya degin kett n tohumı yağıyla

[080b]

(1) piş r p ba' deh  taşfiye id p yağı balmumu atup merhem id p opularda ve (2) el ve ayak parmaları arasında olan atlaklara ursa fi'l-h l ey  ide eger (3) mur d olınsa ki paṭlıc n bozulmayup tam m bir yıl ura gerekd r ki ufa ve t zesinden (4) alup her birini yaşşılığında şol vechile dileler ki del kler birbirine mu lif ola (5) del kler tam m iinden gerek ges n ve gerek gemes n ba' deh  ızlu şu ile haşlayup (6) gir  ol şu iinde ura aşl  bozulmaz amm  paṭlıc nu  yab n si şol şulu (7) yirlerde şuyı ekil p urumuş ola ol ma le yirlerde o biter baldırı bir (8) arşun adar uzar baldırı d z deg ld r k şel d r  zerinde ele yapışur (9) yelimşek ruṭ beti vardur budaları o olur yaprağı sarma ya' n  t rk de sirken (10) did kleri neb t yaprağına be zer yapraları birbirinden ır k biter r yi hası h ruf (11) did kleri neb t r yi hası gibi keskind r degirmice yimişi olur zeyt n vey   d (12) ceviz adar olur  zerinde yumuş k dikenleri vardur ve kend si yeşild r ab 'atı (13) h rrdur m laṭṭıfdur cil  idicid r eger t ze iken şıup şu ile yaı id p (14) saları naṭr n ile yududan şo ra sa  zer[ine] yaı itseler aşar ya' n  kızıla (15) m il eyleye ba' z lar neb tın 'aynı ile d g p ve şar b ile ma' c n id p h fz ider (16) yimişi balgamdan olan şişlere ey  yaıdur eger yaprağını urudup ve ince d g p (17) ağı a d şmiş olan g ze ekseler nef' eyleye ve yaşları o ve g z n r n (18) keskin ide ve ey  cil  vire (19) **p nzhir** f ris de b dzehir dirler iki ma' n ya din r biri bu ki her nesne ki (20) r  u n uvvetini h fz ide ve zehir zararın def' eyleye ikincisi bir aşa din r ki (21) ol aş r  u n uvvetini h fz ider ve zehirler zararların def' ider eger imek ile (22) ve

eger boynına aşmağıyla def' ider zehir gerek issi ve gerek şovuk olsun gerek (23) hayvānātdan ve gerek nebātātdan gerek mi' dende hāşıl olur olsun ve zehirler zarar (24) yimek ile ve gerek 'aḳreb ve ılan ısıрмаğıyla olsun cümlesinüñ zararın def' ider ba' zılar (25) pānzehiri ol denilen ma' nā üzre şol pānzehirdür ki hayvāndan ola girü ve hayvāndan (26) olan zehri def' ider ve şol ki nebātātdan ola nebātadan olan zehri ve şol ki (27) ma' denden ola ma' deni olan zehri def' ider meşhūr budur ki pānzehir bir taşdur ki (28) şaru olup ve boz olur ve beyāz ile ıarışık nokṭalu olur eyüsi şarusı ve boz olanı- (29) dur ki ḥorosāndan getürürler ve ḥorosānda ḥacerü's-semmdirler ki pānzehir tefsīridür ḥekīm aristo

[081a]

(1) dimiş ki pānzehrüñ ma' ādini vilāyet-i çin ve hind ve maşriḳ cānibinüñ taraf-ı (2) cenūbīsidür sâ'ir taşlardan çok taş pānzehire beñzer anı getürüp pānzehir (3) diyü şatarlar ḥuşuşen taşlardan ḳabendī mermer didükleri taşlar ziyāde beñzer (4) bu vechile fark olunur ki pānzehirüñ üsti yumuşak gibidür ve güzeldür ba' zılar (5) dimişler ki pānzehri güneşe ḳoyıcaḳ terler ve ba' zılar dirler ki güneşde erir ba' zılar (6) dimişler ki şaḥīḥi bu vechile tecr[ibe] olunur ki zehirlü ta' ām üzerine ḳoyalar eger terlerse (7) şaḥīḥdür ve illā degüldür ba' zılar dimişler ki zehirlü cānavar ısırdığı yire ḳoyalar ol (8) yire yapışup beden içinde olan zehri çeküp şorar taş zehirle ṭolup ol (9) yirden ḳopıcaḳ altında şu olmaḳ gerek taş şuya düşüp zehir şuda ḳalır (10) ba' deḥü taş girü ol yire ḳoyalar zehir ḳalmaduḡınınuñ 'alāmeti budur ki taş (11) bulaşmayup düşe şāḥib-i kitāb eydür kelāmına i' timād olunur ki bir kimesne baña ḥikāyet (12) eyledi ki pānzehirde bu zıkr olınan ḥālī müşāhede eylemiş ḥāşşası böyle olan taş (13) ḥaḳīḳatinde iḥtilāf olındı ba' zılar dirler ki ma' denīdür nitekim zıkr olındı (14) zāhirraḳ budur ba' zı ḳavm didiler ki bir ılanuñ boynuzıdır taşa beñzer ammā ḥaḳīḳatde (15) taş degüldür ba' zılar dirler ki büyük ılanlar içinde bulunur böyle diyenler daḫı iḥtilāf (16) idüp ba' zıları dirler ki ılanuñ ödinde olur şıḡır ödinde olduḡı gibi ki ḥālā (17) istanbulda ḥareze didükleri meşhūrdur ba' zılar didiler ki ılanuñ başı yanı şışüp (18) iriñlenür ol iriñ gitdükden şoñra taş zāhir olur ba' zılar dirler ol iriñden ḥāşıl (19) olur taşdur ba' zılar dimişler ki yabānī şıḡır yüreklerinde bulunur bir taşdur şāḥib-i (20) kitāb eydür bir kimesne görmedük ki zıkr olınan aḳvālden biri içün ben gördüm böyledür (21) diye lākin ṭabīb muvaffaḳuñ ıarındaşı naşirüddin nām kimesne didi ki pānzehir taşı bizde (22) çokdur ve isti' māl eyledük

hāşşası zıkr olındığı gibidür şekli bellüt gibidür bellüt (23) kadar ve büyük ve küçük olur ve kat kat olur rengi kemmūna mā'ildür ya'nī beyāzlığı müteğayyir (24) olup bulanık gibidür ortasında şaman gibi nesnecik vardur aña yapışur haķikatde (25) ihtilāf itdükleri gibi mizācında daķı ihtilāf itdiler ba'zılar dirler ki **ṭabī' atı** ziyade (26) hārrdur ve ba'zılar dirler ziyāde bāriddür ba'zılar dirler mu'tedildür muḥaşşal-ı kemāl budur ki (27) hāşşası cemī'an semūmdan nef' itmekdür semm gerek basit ve gerek terkib olunmuş olsun (28) semm-i basit oldur ki yalnız bir güne olup ğayrı karışmış olmaya ğayrı karışmış olıcaķ (29) semm-i mürekkeb dirler eger pānzehirūn meshūlinden ya'nī pānzehri bir nesneye sürmekle veyāhūd

[081b]

(1) kazımağıla ufaķlanmışından on iki arpa miķdārı zehirlenmiş olan kimesneye içür-
(2) seler mevtden kırtılup zehri ter ile ve sızmaķ ile taşra çıkara pānzehri gerek (3)
boynına aşmağıla ve gerek yüzük idinmek ile ve gerek ağızda tutmaķ ile cemī'an
zehrden (4) ve zehirlü cānavarlardan nef' eyleye eger dögilmişinden ılan ısırdığı yir
üzerine ekseler (5) çeküp taşra çıkara eger iki arpa kadarın dögüp şu ile ıslayup
zehirlü siyāh ılan (6) boğazına dökseler fi'l-hāl öldüre pānzehrūn şahīhi bunuñla
tecriche olunur şāhib-i kitāb (7) eydür ibn zekeriyyā nām ṭabīb ḥikāyet itdiği bir küçük
bozraķ içi şeb didükleri (8) taş gibi kat kat bir taş gördüm biş didükleri zehr-i
helāhile fi'l-hāl nef' eyledi (9) pānzehri güneşe koduķlarında üzerinde aķan terinden
sıtmalu olan kimesne ve göziñde (10) remedi olan ya'nī issi şişi veyāhūd ağrısı olan
kimesne şorsa nef' eyleye (11) bi'l-hāşşa eger yüregi za'if olan kimesneye südüs
mişķāl içürseler fi'l-hāl nef' (12) idüp gönül kararmanın gidere ba'zılar dimişler ki
ķamer 'aķreb burcında veted didük- (13) leri maḥallde iken pānzehir üzerine 'aķreb
şüretin naķş idüp altun yüzüğe kaş (14) idüp taķınsalar 'aķreb ol kimesneye ķarib
olmaya elem virmeye kezālik günlügi (15) çiyneyüp ķamer 'aķreb burcında iken ol
yüzük ile mühürleseler hāşşası aña göre (16) ola ibnü cemī' nām ṭabīb dimiş ki
pānzehrūn eyüsi ve hayırlusu yaban şıgırı yüreginde (17) bulunandur ḥattā eger bir
kimesne üç dört gün nısf dāniķ miķdārın içse cemī'an (18) zehirleri def' ide ve zarar
itdirmeye hārr mizāclu ve bārid mizāclulara daķı içmesi (19) zarar itmez zīrā nef' i
bi'l-hāşşadur ḥarāret ve bürüdete göre degüldür (20) **bān ağacı** 'arapça bakıla kıbṭi
dirler yabānlarda biter büyük ağaķdur yabānlardan getürüp ekerler ḥicāz ya'nī mekke
(21) ve medīne-yi rasūl 'aleyhi's-şalātü ve's-selām cāniblerinde ve vilāyet-i ḥabeşde

ve mağribde çok (22) olur ve vilāyet-i şāmda filistīn didükleri yirlerüñ ba‘zında ki ḥālā pilistīn demekle (23) ma‘rūfdur anda daḥı olur ve ‘avāmmü’n-nās çiçeğünñ қоһусı bellü ve keskin olan söğüt (24) ağacına bān dimeleri ve çiçeğine bān çiçeği dimeleri herze kelāmdur aña i‘tibār (25) olunmaz ma‘a-hāzā söğüt ağacından çıkarmağıla tamlayan şuya mā’ü’l-ḥilāf ya‘nī söğüt (26) ağacı şuyı dirler böyle dimeleri ziyāde ḥalt kelāmdur nihāyet bu kadar var ki çiçek (27) çiçege beñzer ma‘lūm ola ki bān ağacı yılğun ağacı kadar olur yaprağı daḥı yılğun (28) yaprağı gibidür ve ağacı yumuşak ve gevşek ve süstdür yaprağı ve ağacı ziyāde yeşildür (29) kulaqlar gibi döşenmiş çiçeği vardır çiçeğinden şöñra böğrölce bitdüğü boynuzlara beñzer nesne-

[082a]

(1) ler içinde bunuñ daḥı toḥumı olur fıstık dānesinüñ ufağı gibi қаһт ü ḡalā zamānlarında (2) çok yimişi olur **ṭabī‘atı** derece-yi şāniyede ḥārr ü yābisdür ıssılığı artuḡdur dānesinüñ (3) içinden yağ çıkarurlar şol vechile ki dānesin ufadup üzerinden kabın yabāna atup (4) ba‘dehü için döğüp ve şıḡup bādem yağı çıkardukları gibi yağın çıkarup güzel қоқулар (5) girür ve sā’ir ḥōş қоһулу nesneler aña berāber olımaz ve sā’ir nesneler gibi қоһусı (6) ve kendüsi bozılmayup dā’imā қоқусı ḥōşdur eyüsi tāze yimişidür ki toluca ve ağırca (7) olur āsānlıḡa ufanup kabı çıḡa yimişinüñ lezzetinde acılıḡ ve ḡābızlıḡ vardır ve (8) ağacınüñ sā’ir eczāsında daḥı vardır yimişi şıḡılduḡdan şöñra қалан cibresinüñ (9) acılıḡı ve ḡābızlıḡı şıḡılmazdan evvel olan acılıḡından ve ḡābızlıḡından ziyādedür (10) қabuğı ziyāde ḡābızdur ikisi daḥı yüzde olan lekeye ve sā’ir siyāh kızıl ufaḡ noḡtalara (11) ve abraş olan kimesnelere yumak ile nāfi‘lerdür eger yağıyla uyuza ve gicige ve deri (12) şoyılan yirlere sirke ile tılā itseler nef‘ eyleye eger dānesi içinden bir mişḡāl kadar (13) içseler ṭalaḡ қatılıḡını yumuşada eger şu ve ‘asel ile yağından bir mişḡāl içseler (14) қuşmağı taḥrīk eyleye ve ishāl ide eger göğüsde olan perdeleri ḡuşūşen cigeri (15) ve ṭalaḡı tenḡıye ya‘nī pāk itmek murād olınsa dānesi içini şu ve sirke ile içüreler (16) çıbandan şöñra қалан nişānları giderür eger dānesini sirke ve şu ile muḡkem ezüp (17) içseler ṭalaḡı arıḡlada ve indüre mücerrebdür eger yimişini delüce didükleri degirmice (18) buḡday arasından biter anuñ unıyla ve mā’ü’l-‘asel ile ṭalaḡa yaḡı itseler nef‘ eyleye eger (19) yimişini ādem sidüğü ile ezüp süd çıbanları didükleri aḡ

şulu ufağ çıbanlara ve (20) yūnānca etbenva⁶⁵ didükleri sigillere ki içinden yaşlık akar ve yüzde olan sā'ir ufağ (21) çıbanlar üzerine ve yüzde olan lekeye ursalar gidere eger ezrumalı didükleri şarāb (22) ile ki yağmur şuyı ile olan 'asel şerbetidür içseler kuşdura cibresi gerek yalıñuz (23) ve gerek ğayrı münāsib nesne katmağıla bedende olan iriligi ve giciki gidermege eyüdü bān (24) tohumuñ çiynemek ve cibresiyle dişlere sürmek diş etlerin pekidür ve eger cibresiyle (25) fetile idüp burun içinde qosalar burun kanın kaṭ' ider ammā bān mi' de 'yi incidür (26) ve bulandurur ve zararın veznince rāziyāne tohumı giderür bān bulunmayıcak bedeli bir vezni mürre (27) ve nışf vezni seliḥa kabı ve 'uṣr vezni besbāsedür dimişler (28) **buḥūr-ı meryem** üsti siyāha mā'il yaşşıca bir kökdür meş[h]ūr⁶⁶ ve ma' rūfdur bilād-ı mağribde (29) afrikiyyede ḥubzü'l-meşāyih ve şām-ı şerifde velef dirler nebātınuñ yaprağı büyük şarmaşık

[082b]

(1) yaprağına beñzer üzerinde beyāz nişānlar vardur nebātınuñ baldırınıñ uzunluğu dört (2) parmağdur daḥı eksük olur üzerinde kıızıl güle beñzer çiçeği olur siyāh köki vardur (3) şalgām gibi yaşşıdur aṭa şoğanın ḥıfz itdükleri gibi bunuñ daḥı kökin ḥıfz iderler ekşeriyā (4) gölge ve gölgelü yirlerde biter bu nebātuñ ziyāde kavī olanı 'uşāresidür ba' deḥü kökidür (5) bu devānuñ kuvveti taḥlil itmekde ziyāde kavīdür **ṭabī'at** ḥarāreti derece-yi şālişe evā'iline yakın- (6) dur açıcı ve cezb idicidür ya' nī ırak yirden ḥılṭları çeküp getürür 'uşāresi (7) oturağda olan tamarlar ağızların açmağ ziyāde kavīdür eger bir yün pāresin 'uşāre- (8) si içine ṭaldırup götürseler ḥalāya varmağı ziyāde taḥrīk eyleye eger taḥlil (9) idici ba' zı devālar ile ḥılṭ idüp ḥanāzīr ve sā'ir katılanmış olan nesnelere (10) ursalar taḥlil idüp nef' eyleye eger 'uşāresi ve 'asel ile iktihāl itseler (11) göze inen şudan nef' eyleye eger enfiyye gibi çekseler dimāğı pāk eyleye kuvveti şol (12) mertebededür ki eger bir kimesne karnı üzerine 'uşāresiyle tılā itse karnını süre (13) eger ḥāmil 'avrat iderse karnında oğlanın katl ide eger dā'im iderse taşra (14) çıkara eger 'avrat aşağısından götürünse fi'l-ḥāl oğlanın düşere kezālik (15) nışf dirhem miqdārın içse böyle ider kökinde daḥı bu ḥāşşalar vardur ammā (16) 'uşāresi aqvādur eger yaraḳānı olan kimesneye kökinden içürseler nef' eyleye zīrā (17) cigerde olan süddeleri akar ve beden eṭrāfından ve

⁶⁵ Metinde “*etbenü*” şeklinde yazılmış olan kelimenin doğrusu “*etbenva*” şeklindedir.

⁶⁶ Metinde “*meşūr*” şeklinde yazılmış olup, doğrusu “*meşhūr*” şeklindedir.

geçidlerden şafrâyı tecrîd idüp (18) cezb ider kökinden üç mişkâlden ziyâde içmeyeler enâr şuyı ve kitre ile ıslâh (19) idüp içeler eger ‘asel veyâhûd şarâb ile içerseler ziyâde te’sîr ider bu taqdîrce (20) iki mişkâlden ziyâde içmeyeler yarağânı olan kimesne içdükde lâzımdur ki sıcak (21) oğada yaturup muhkem örteler ki terleyüp teri ağa bu nebātuñ tohumı eyü cilâ ider eger (22) tohumın döğüp münâsib şu ile sıvık idüp dâ’ü’s-şâ’leb olan yirlere ve leke ve siyâh (23) ve kızıl ufağ nokçalı olan yirlere sürseler nef eyleye eger nebâtı tâze iken cümlesin (24) döğüp talâk üzerine yakı itseler talâkı giderüp ziyâde nef eyleye bu bâbda (25) ğayrı nesne aña berâber olmaya gâh olur ki kökinden rebevi olan kimesneye içürürler (26) rebev tîz tîz ve güçle nefes almağa dirler eger kökinden ezrumalı didükleri şarâb ile (27) içseler vâfir balğam veyâhûd ğalîz hıltı veyâhûd berkinüp kalan hıltı ve necisi ishâl (28) eyleye dimişler ki bu nebât hâşşalarındandır eger hâmil ‘avrat üzerinden otlasa oğlanın (29) düşere eger bâzusına ve boynına bağlayup götürse yüklü olmaya bu nebât şarâb ile

[083a]

(1) zehirlü olan nesnelere nâfi‘dür huşûşen deryâda olan ağu kanderî didükleri (2) tavşan zehrine ziyâde nâfi‘dür eger yakı idinseler zehirlü olan nesnelere (3) pânzehir olup içerüden taşra çeke çıkara eger şarâba kıtsalar ziyâde serhîş eyleye (4) eger ‘uşâresin sirke ile karışdurup taşra çıkmış olan oturağa sıvasalar (5) içerüye redd eyleye ba‘zîlar kökinüñ üst kabın şoyup ba‘dehü döğüp şu ile şol (6) mertebe pişürürler ki ‘asel gibi koyu olup ba‘dehü hıfz iderler eger kökin kurudup (7) ve döğüp yıkanacak gibi şuluca idüp yüzde olan leke ve dâ’ü’s-şâ’lebi olan (8) yirleri anuñla yıkasalar lekeyi ve dâ’ü’s-şâ’lebi giderüp yüzi pāk eyleye eger (9) egrilmiş siñir ve niķrîs üzerine yakı itseler veyâhûd pişürüp kümâd itseler (10) nef eyleye eger pişürüp şuyını başda olan çibanlar üzerine dökse nef eyleye (11) ve şovukdan yüzde olan çatlaqları giderür eger eski zeyt ile ısıdup yağlasalar (12) ol vechile nef eyleye ısıtmanuñ tarîķi budur ki kökinüñ içerüsin oyup zeyt ile (13) töldurup ısıcak kül üzerine koyup ısıdalar ba‘zîlar zeyte bir miqdâr bal (14) mumı kıtarlar nef i ziyâde olur bir güne nebâta dağı buhûr-ı meryem dirler güyâ ol dağı bir (15) şınıfdur ol şınıf bir nebâtdur ki şîl didükleri nebâta beñzer yaprakları incecik (16) ve

uzunlukları bir zîrâ⁶⁷ filizcikleri olur filizleri başında şaruca başları (17) olur тұraq otı budağına beñzer tohumı dağı anuñ tohumına beñzer eger ‘avrat bu nebātuñ (18) kökin boynına aşsa yüklü olmaya mücerrebdür (19) **baldırıkara** ‘ arabîde şa‘rû’l-cebel ve şa‘rû’l-arz ve şa‘rû’l-cinn ve lihyetü’l-hımār ve şa‘rû’l-ḥanāzîr (20) ve ca‘detü’l-kınā ya‘nî kārîzlerüñ kıvırcık saçı ve küzberetü’l-bi’r ya‘nî koyu kişnici ve el-sāķū- (21) ‘l-esved ya‘nî baldırı siyāh esvedü’s-sāķ ma‘nāsına ve sāķū’l-vaşîf ya‘nî ḥizmetkār (22) baldırı dirler lisān-ı yūnānîde polutoyḥun ya‘nî keşîrū’s-şar dimekdür bu nebāt gölgelü (23) yirlerde ve maķberelerüñ nemlü dīvārlarında ve yir altında olan dehlîzlerde ve şular cem‘ (24) olup durduğı yirlerde ve kıyular dīvārlarında çok biter bu nebātuñ yapraklarının kenār- (25) ları yazılmışdur kişniç yaprağına beñzer şekli aña yakındur anuñcün küzberetü’l-bi’r dirler ince (26) siyāh ve kıızıl ve kıtacı budaqları vardur ve çiçegi ve yimişi yokdur köki tıbdā isti‘ māl (27) olunmaz nef‘i yokdur bu nebāt kurdıcıdur taḥlîl ve taḥṭîfi vardur ṭabî‘ atı mu‘tedildür (28) azacuk ḥarāreti vardur eyüsi oldur ki budağı kıatı olup yaprağı büyücek ola (29) kerefe müşābih ola bu nebātuñ kıuvveti tîz za‘îf olur bir yıl tursa bir uğurdan

[083b]

(1) fāsîd olup nef‘i kıalmaz altı aydan soñra dağı kıuvveti za‘îf olur eger tāze iken dār’ü- (2) ‘ş-şaleb olan yiri anuñla muḥkem ovsalar nef‘ eyleye eger döğüp yağ ile sürseler (3) nef‘ eyleye ammā evvelkiden za‘îfdür ammā yağ içinde pişürüp sürmek cümleden aķvādur (4) eger baldırıkara küliyle saçları tağlîf itseler ya‘nî tamām içine bulasalar dökilmekden (5) men‘ idüp bitüre eger küli döğüp baldırıkara ve bir mıkḍār balmumı ve zeyt ile ḥanāzîre (6) ve büyük degirmi çıbanlar üzerine ursalar taḥlîl eyleye eger baldırıkarayı içseler (7) bögrekde ve kıavukda olan taşu ufaķlaya ve öykende ve göğüsde olan kıoyu ḥılṭları (8) eridüp tükürmekle çıkmağa mu‘āvenet ide eger kıurusın döğüp sefūf itseler (9) kıarnı tuta pişmişi tîz tîz güçle nefes alana ve şarulığa veyāḥūd kıararmağa (10) nef‘ ider eger tāzesiyle ğāyet yaramaz olan çıbanlar ve yaralar üzerine yaķı itseler (11) nef‘ idüp yaraya ve bevli ziyāde idrār ider soñında zarar itmez eger lādin ve mersin (12) yağı ile veya sūsen veya zūfā yağı ile şarāb ile kıarışdursalar saçları dökilmeden (13) men‘ idüp kıuvvet vire kezālık baldırıkaranuñ pişmişine şarāb ve gül şuyı kıatup (14) saçları yusalar nef‘ eyleyüp saçlara kıuvvet vire bu taķdırce başda olan keḥlelere (15) dağı nef‘ ider ba‘zılar dimişler eger

⁶⁷ Metinde “rizā” şeklinde yazılmış olup doğrusu “zîrā” şeklindedir.

baldırıkarayı şarāb ile arıřdurup orūslara (16) ve bildirincılara yidūrseler biribiri ile ekiřūp yırtıřmada avī eyleye ba‘zī avim dimiř- (17) ler ki baldırıkarayı oyun ağılları iinde bitūrmek oyunlara nāfi‘dūr oyunlardan (18) asteligi giderūr baldırıara mi‘dede ve bağırsaklarda bulunan sevdāyı ıltı (19) ishāl eyleye midār-ı řerbeti yidi dirheme dek cā‘izdūr ammā ma‘būhından yigirmi dirheme (20) dek cā‘izdūr bir midār alaa zarar ider mařakī iřlāh ider ba‘zilar didiler (21) benefře iegi iřlāh ider ba‘zilar dimiřler ki eger bedenine o řaplanan kimesne baldırı- (22) arayı tāze iken dōgūp řaplanan yire muālif tarafından gōtūrse oı def‘ idūp (23) yirinden ıara eger baldırıkarayı iyneyūp ğarb-ı mūnfecir ūzerine osalar nef‘ eyleye (24) eger louřa olan ‘avrat ise nef‘ idūp oğlanın řoı didūkları deri ıarur (25) ve uduz alayana nef‘ ider gōğū ve ūykende olan ağırlara nef‘ itmekde bedeli veznince (26) benefře iegi ve nıřf vezni sūsen kōkidūr (27) **bezr-i atūnā** ma‘rūfdur fārisi isfeyūř yūnānisi fesleyūn ‘arabīde bergūtī dimekle (28) tefsīr iderler zīrā toumı bergūřa ya‘nī pereye bezer tūrkīde toumına arnıyarı didūkları (29) nebātdur ekilūr yirlerde o biter iki řınıfdur birisi beyāz ve birisi siyāhdur

[084a]

(1) beyāzlananū **abī‘at** burūdeti ziyādedūr ba‘zilar siyāhınuū ziyādedūr dimiřler burūdeti derece-yi (2) řālīřeye iriřūr ru‘ūbete mā‘ildūr bir midār talīl itmekden ālī degūldūr uřūřen dōgilmiř (3) ola eyūsi oldur ki tāze ve olu olup řuya oyıca dibine ine eger řu ile ve gūl yağı (4) ve sirke ile arıřdurup eklerde olan issi ağırlara ve issi řiřlere ve ulalar ardlarında (5) olan řiřlere ve būyūk ıbanlara ursalar nef‘ idūp yumuřada ve ziyāde olmasını (6) men‘ ide urulu ğalebesinden siir egrilūp bozılmasına nef‘ ider asıları (7) yarılanlara ve gōbekleri dūřenlere yaı itseler nef‘ eyleye bu uřūřlar iūn isti‘māl (8) murād olınuda toumından iki vuiyye ve rub‘ vuiyye ki yigirmi yidi dirhem olur dōgūp (9) bir buu rıtıl řu iinde iřlayalar řol mertebe ki toumınuū yelimřekliği ıup řu oyu olup (10) pıtı ditrer ola andan yaı eyleyeler eger toumını řu iine oyup ve ovup řu bir midār (11) oyı olıca bir vuiyye midārın iseler yanğını gidere ve iriligi yumuřada ve (12) řusuzlığı sōyūndūre uřūřen ūzerine ū dirhem midārı tatlu bādem yağı amla- (13) dup iilūrse enfa‘ olur eger yalıuzuū iseler arāreti giderūp abzı sōke (14) ve bağırsakları tertīb idūp yumuřada ve yař eyleye ve ishāl iūn idūkları issi (15) devālardan ve řafrādan bağırsaklara ‘arız olan uruluğı gidere ve edviyyeden āřıl

(16) olan yangınları gidere eger lu‘ābın veyāhūd tohumın döğüp benefşe yağıyla karışdırup (17) harāreti olan dimāğ üzerine tılā itseler harāretin şovudup issi ağrısını sākin eyleye (18) ve kılları yumuşada ve yarılmasın men‘ ide ve bozılmasın giderüp uzada huşušen ki birkaç (19) gün birbiri ardınca iderlerse ziyāde nef‘ eyleye harāret sebebi ile olan kan kaynama- (20) sın ve keskin ve incidici sıtmaları sākin ider lu‘ābı bersāmı olanlara eyüdü şusuz- (21) lıkların sākin ider tabī‘atların yumuşadur eger issi şu içinde ıslasalar lüzüçeti tiz (22) çıkar bu vechile lu‘ābından iki dirhemden üç buçuk dirheme varınca miqdārın beyāz (23) şeker veya sikencebīn ile içseler tabī‘atı ishāl idüp eyü yumuşada eger kavurup (24) bādem yağla karışdursalar karnı tuta ve oğlancıkların bağırsak şıyrılmak marazına nef‘ (25) ide ve bağırsak ağrısını ve zahīri sākin eyleye ve şafrā yanmaqlığından olan tāsayı (26) ve ıztırābı gidere eger tohumını döğüp bedeni anuñla ovsalar bedeni yumuşak idüp (27) güzel idüp ve kuruluğın gidere eger döğilmişinden on dirhem miqdārın içseler (28) bedeni şovuda ve uyuşdura ve gönül dönmesin vire ve gam ve ıztırāb ve zīk-i nefes (29) peydā idüp nabzı düşüre ve uşşı giderüp öldüre ‘ilācı budur ki ısıcaq mā-yı

[084b]

(1) ‘asel ile ve turaç otı ile birkaç kerre kuşduralar ve fülful ve na‘nā‘ ve fütenc ile ve semiz (2) ot veyāhūd semiz tavuk şorbaların içüreler ve müşelleş içüreler bezr-i kaṭūnā bulunmazsa (3) tabī‘atı yumuşatmağda bedeli veznince ayva çekirdegi ve harāreti giderüp şovutmağda (4) ve yaş itmekde bedeli semiz ot tohumıdır (5) **besfāyic** fāriside bespāyeden ta‘rīb olınmışdur çok ayaklu dimekdür yūnānide poludiyon (6) dirler anuñ dağı ma‘nāsı çok ayaklu dimekdür bu devā köklerdür gölgelü yirlerde olan (7) büyük taşlar arasında dağı şular kenārlarında olan büyük ağaçlar kökleri aralarında (8) bulunur bellūt [a]ğacı altında dağı çok bulunur uşne ki ağaç yosunıdır anuñla bile (9) bulunur eyüsi oldur ki üsti kıllu olmayup rengi şaru ve kızıla mā’ıl olup kalın (10) ola ufadıldıkda içerüsi fıstıķı yeşil ola ve lezzetinde kekrelilik ve issilik ve tatlılık (11) ola **tabī‘atı** derece-yi şāniye āhirinde hārr ve derece-yi ūlāda yābisdür eger dökölüp ufağ- (12) lanmışından üç dirheme varınca miqdārın mā-yı ‘asel üzerine eküp içseler balgamı (13) ve sevdāyı ishāl eyleye eger egrilmiş olan siñir üzerine ve pa[r]mağlar arasında olan (14) çatlaqlara yağı itseler nef‘ eyleye sevdāyı sühület ile ishāl itmekde ziyāde kuvveti (15) vardur huşušen ki peynir şeker ile içilse ziyāde nef‘ ider gāh olur ki kerāheti (16) zā’ıl olmak için

ba‘ zī ma‘ cūn veyāhūd pişürilmiş nesne ile karışdırup isti‘ māl (17) iderler yalñuz olıcağ miqdār-ı şerbeti iki dirhemden üç dirheme dekdür ve ğayrı nesne (18) ile pişmiş olıcağ beş dirheme dekdür edviyyeden ikrāh iden kimesnelerün ŧa‘ āmina (19) ŧatup yidürseler ishāl idüp zarar itmeye ve ikrāh itmeye eger müşelleş ile karışdır- (20) salar ıslāha muhtāc olmaz bu taqdırce ğalīz ve sümük gibi yelimşek olan hıltları (21) mi‘deden ve ek yirlerinden ishāl ile çıkara içildükde bir miqdār gönül dönmeklik (22) peydā ider ammā zarar itmez zīrā tīz geğer ğāh olur ki arpa şuyıyla veyāhūd mā-yı ‘asel ile (23) içerler eyü ‘amel idüp ŧuluncı ve şişi def‘ ider ve hıltları def‘ itmekle nefese ferağ (24) virür her ne mağūle hılt bulursa çıkarur sevdādan olan cemī‘an marazlara nef‘ (25) ider eger ŧoca ħorūs şorbası içinde mūherrā olıncaya dek pişürüp ba‘dehü içine (26) bir miqdār zencebīl veyāhūd tāze ya‘nī yeşil şemmār ya‘nī haşır itdükleri nebātdan ŧatup (27) içseler sūhūletle ishāl idüp nef‘ eyleye ammā māliḥūlyā ve cūzzām marazları olan (28) kimesneye her gün bir buçuk dirhem miqdārın dört vuḳıyye ḥıyārşenber içinün şuyı ile (29) yidi güne dek içürseler ol marazları gidere tükürüğe zararı vardur şarı helīle

[085a]

(1) ıslāh ider muḥaşşal-ı kelām budur ki eger yalñuz ba‘ zī cilā virici ŧurıyimişler (2) ile veyāhūd tāze otlar ile pişürüp isti‘ māl itmek ile ıslāh idüp ishali (3) eyü olur ba‘ zīlar dimişler göğüse zarar ider baldırıkara ıslāh idüp arpa şuyı (4) veyāhūd çökündür suyu ile pişürmek ıslāh ider gerekse ezüp pişürseler (5) ve gerekse içine döküp içseler eyü ‘amel ider sevdāyı ishāl itmekde bedeli (6) nışf vezni eftīmūn ve rub‘ vezni milḥ-i hindīdür (7) **besbāse** şām-ı şerīfde dar-ı kīse⁶⁸ dirler ᧁalıñ yaprağā beñzer ᧁaplardur ba‘ zīlar dimişler (8) cevz-i bevvānuñ üst ᧁabuğıdur ba‘ zīlar dimişler bir ağacuñ ᧁabuğlarıdur eyüsi oldur ki (9) rengi aşᧁarī ya‘nī şaru ile kızıl ᧁarışmış olup kızılığı ziyāde olup rāyihası (10) keskin ola ısırılşa lezzetinde bir miqdār ᧁābızlık ola **ᧁabī‘atı** derece-yi şāniyede yābisdür (11) ve derece-yi ūlāda ᧁārrdur yübüseti ᧁavīdür eskiden olan ishāle ve ᧁan tükürmege (12) ve bağırsağlarda olan çıbanlar şoñlarına nef‘ ider ᧁarın içine siñmeyüp ᧁalan hıltlar (13) aᧁmasın men‘ ider ᧁalağ ağırlarına nef‘ ider za‘if olan mi‘deye ᧁuvvet virüp (14) ziyāde olan yaşlıᧁların ᧁurıdur ağız ᧁoᧁusın güzel ider a‘zā-yı bāᧁnede olan (15) ᧁatılıᧁları giderür ve eger yağ ve balmumu ile merhemlere ᧁatsalar beden ᧁaşrasında (16) olan

⁶⁸ Metinde “dār-ı küsye” şeklinde harekelenmiş olup “dar-ı kīse” şeklinde düzeltilmiştir.

irilikleri daḥı giderür bağırsaklar içi sıyrılup qazınmaq maraḓına nef' ider (17) 'avratlar raḥimlerine eyüdü yaşıluḡın giderür ve rāyihāsın ḥōṣ idüp qavī ider eger (18) ısıcaḡ şu ile veyāḥūd benefşe yağıyla burundan içerü qosalar başın (19) nışfında olan aḡrı ki şaḡıḡa dirler aña nef' eyleye dā'imā isti'māl itseler şovuḡdan (20) ve ziyāde yaşıluḡlardan olan selisü'l-bevl ya'nī sidük tırmayup tamlamasın (21) men' ider eger yaḡı itseler daḥı nef' ider ba'zılar dimişler yaḡı itmek sā'ir vechile (22) isti'mālden enfa'dur sā'ir devāları daḥı selisü'l-bevl için yaḡı itmesi enfa'dur (23) göbege ve qasıḡa ve arḡanuñ aşıḡasında olan kemüklere yaḡı itmek selis-i bevl (24) için ziyāde nāfi'dür miḡdār-ı şerbeti üç dirheme dekdür bedeli cevz-i bevvādan vezninüñ (25) üç pāyından iki pāyıdur ba'zılar dimişler vezni miḡdārıdur (26) **baṭum** ḥabbü'l-ḥazrā didükleri ma'rūf dānelerüñ aḡacıdur taşlıqlarda ve ziyade (27) qurı yirlerde biter büyük aḡaçdur budakları ziyāde yeşildür yaprakları uzundur yimişi (28) toz renginde ve siyāha mā'il yeşil kaplı dānelerdür ki ḥabbetü'l-ḥazrā' didükleridür mādām (29) ki tāze ola rengi böyledür qabı içinde aḡaç gibi çekirdegi vardur büyüyüp qurıduḡca

[085b]

(1) ol daḥı qatı olur çekirdegi içinde fıstıḡ gibi yaşı ve yaḡlu içi vardur mādām ki yeşil (2) ola ḥabbetü'l-ḥazrā dirler tamām irişüp qurı olıcaḡ baṭum dirler aḡacı cemī'an eczā- (3) sıyla qābızlıḡdan ve keskünlikden ḥālī degüldür **ṭabī'at** tāze iken derece-yi şāniyede (4) ḥārr ve derece-yi ūlā āḡirinde yābisdür qurı olıcaḡ ḥarāreti ve yübüseti derece-yi şālişeye (5) irişür çiyneşeler ḥarāreti tıyılır yimişinüñ içi bevl[i] idrār ider ve ṭalaḡa şovuḡdan (6) nef' ider mi'deyi ısıdır lākin aḡırdur ḡiçdür mizācları şovuḡ ve yābis olan kimesne- (7) lerde erlik şuyın ziyāde idüp cimā' iştihāsın taḡrīk ider eger sirke ile içşeler (8) ruteylā ki zehirlü büyük örümcekdür anuñ şoḡduḡına nef' ide eyüsi oldur ki dānesi (9) aḡır olup tāze ola ve içi ṭatlu ola yelimşek balḡamları olanlara nāfi'dür issi mizāclulara (10) zararlıdır ṭa'ām iştihāsın giderür göḡüsi kızdırur şovuḡdan olan öksürüḡe nef' ider (11) böḡrekleri kızdırur ve semirdür yimesi laḡvesi ve fālice nef' ider baş[1] aḡrıdır ve aḡzı qabar- (12) dur ya'nī çıbancıklar ider bu maḡüle zararın sikencebīn ve ekşi yemişler rubbīn isti'māl (13) itmek ve şuvarmaq def' ider ve bevāsīr didükleri çıbanlardan gelen qanı ve ḡayız qanın (14) yüridür ve bedende olan ḡıllları pāk ider şişşeri ve yılleri taḡlīl ider eger (15) aḡacından olan külin yaḡ ile veyāḥūd nesne ile qarışdurup dā'ü's-ṣa'leb

ya' nī (16) saç dökülen⁶⁹ yir üzerine ursalar veyāhūd yakı itseler kılların bitüre eger yaprağın (17) kurıdup ve dögüp elekden geçürüp başa yağ ile veyāhūd āhır nesne ile hınnā gibi (18) ursalar kılları uzada ve güzel ide ve iri kuvvetlü eyleye ammā zamğı derece-yi şāniye āhırinde (19) hārr ü yābisdür maştakīden bunuñ kabzı azdur belki kabzı tıyılmaz eyüsi oldur ki (20) beyāz olup beyāzlığı göge mā'il olup şeffāf ve berrāk olup rāyihası hōş (21) ve tāhir ve keskin ve taḥlīl idici ola eger dögüp fūdenc suyuyla ve sirke ile hılt (22) idüp bedende gevşek olan şişleri anuñla ovsalar şişleri taḥlīl idüp (23) gidere ruṭūbetden olan öksürüğe nāfi' dūr eger mişkāl miqdārın yiseler veya (24) çiyeneseler bevli idrār eyleye çiyemesi balgamı çeküp götüre eger çiyneyüp suyun yutsa- (25) lar mi' dede olan yaşlıkları taḥlīl eyleye ve dimāğda olan şovuklukları gidere (26) hıltlardan boğazı pāk ider cilā ider ammā issi mizāclulara zarar ider zararın (27) sikencebīn def' ider çıbanlara ve yarık yirlere itdükleri merhemlere kosalar nef' eyleye beden (28) içinde siñmiş olan yaşlıkları çeker ve ana rahminde kalan oğlan eşi didükleri (29) nesneyi ve bedende kalan dikenı cezb ider ammā za' f ile çeker dimişler ki siñirlere zarar

[086a]

(1) ider ' asel zararın def' idüp ıslāḥ ider (2) **baḳam** ma' rūfdur kızıl boya ağacıdur hind cezīrelerinden ve vilāyet-i zengīlerde (3) olur büyük ağaçdur yaprağı bādem yaprağına beñzer sā'ir vilāyetlere hindden götürürler (4) şu ile ḳaynadup yün ve sā'ir metā'lar boyarlar yübüseti ziyādedür yimekle ve içmekle (5) isti' māl olunmaz illā meger ki ' aẓīm zarūret ola azacuk isti' māl olına eger ekeleyüp (6) ufaḳlasalar yaraları bitüre ve aḳan ḳanı diñdire ve aḳan çıbanları ve iriñlü yaraları (7) kurıdur bu ağ[ac]uñ köki zehr-i ḳātildür eger beş dirhem miqdārı içseler yübüseti ile (8) sūkūn üzre ḳatlı eyleye ba' zī kimesneler içmesinden ızrāb virici ḥannāk ' ārıḳ (9) olur ' ilācı budur ki ḳuşdurucu ve ruṭūbet virici nesne virüp ḥuḳne ideler (10) ve i' tidāl üzre olan ḥammāmlara gireler eger lāzım gelürse faşid ideler ba' zīlar dimişler (11) aña ' ilāc olmaz kökinüñ ince ve kıl gibi olanları ziyāde zehirdür tīz ḳatlı ider (12) **belesān ağacı** büyük ağaçdur mışırda ḡayrı yirde bulunmaz mışırda ' ayn-ı şems dirler (13) ḥabbetü'l-ḥazrā ağacı ḳadar büyük olur yaprağı sezāb yaprağına beñzer ammā bunuñ yaprağı- (14) nuñ beyāzlığı ve müdevverligi ziyādedür **ṭabī'at** bu ağaç cemī'an eczāsıyla hārr ü yābisdür ḥarāreti (15) ve yübüseti derece-yi şālīşeye ḳarībdür

⁶⁹ Metinde “dökleyen” yazılmış olup doğrusu “dökülen” şeklindedir.

uzunluğına mā' il müdevverligi tamām degül dānesi vardur (16) dānesinüñ ağacından ve yaprağından issiligi ziyādedür dānesinüñ leṭāfeti yağından (17) azdur yağınüñ cümle eczāsından leṭāfeti ve ḥarāreti ziyādedür ve fi' li tīzdür yağını (18) çıkarmanın tarīki budur ki kevkeb-i şî' rā-yı yemāniyye ṭulū' eyledükde belesān ağacın demür (19) neşter ile çözip içinden akup cem' iderler şāhib-i kitāb eydür bir yılda ol ağaçlardan (20) elli rıtıl miqdārı cem' olunup iki vezni miqdārı gümüşe veya altuna şatarlar (21) fakīr mütercim eydür ki ben mışıra vardum ol maḥalli gördüm ḥālā senede bir rıtıl olur (22) olmaz diyü cevāb virdiler rıtıldan murād yüz kır[k] dört dirhemdür belesān yağınüñ eyüsi (23) oldur ki yeñi olup rāyiḥası kavī ola ve ekşiligi olmaya rengi ziyāde bulanık (24) şu rengine beñzeyeye ve kızıla mā' il ola tiz tağıla bir miqdārın azacuk şuya tamlatsalar (25) süd gibi koyu ola ağıza alındıkda ağız boza ve bir miqdār acıda belesān yağına çok (26) dürlü ḥile idüp belesān diyü şatarlar ba' zilar ḥabbetü'l-ḥazrā veya ḥinnā veya maştakī (27) ağacı veya süsen ve yābān veya kına didükleri devā yağlarından karışdurup ḥile iderler (28) ba' zilar 'aseli veya mersin yağıyla veya ḥinnā yağıyla veya rātinec yağıyla karışdurup sonra (29) belesān yağına karışdurup ḥile iderler şāfisi şol vechile bilinür ki bir miqdārın

[086b]

(1) yün üzerine tamladup yünü boyayalar eger eşeri qalmazsa şāfidür eger yağluluğı (2) qalursa ḥilelüdür ve şāfisini süde tamlatsa südi toñdurur ve eger şuya (3) tamlatsa anı dağı koyulda ḥilelū olan şuyıñ üzerine gelüp batmaz ba' zısı (4) şuyıñ üzerinde tağılır ve ba' zısı batar şāfisi şol vechile bilinür ki eger şāfi- (5) sinden yeşil nesne üzerine kosa şu' lenür ve eger çuvaldızı içine batırup (6) āteşe tutsalar yanup şu' le ola dağı şol vechile bilinür ki içine yün pāre (7) bulayup toprak bardak altına koyup bardak içinde āteş ideler eger yün pāresi (8) yanup bardağa yapışup tağılmazsa şāfidür eger tağılursa ḥilelüdür dağı (9) şol vechile bilinür ki pāk ve beyāz bez üzerine tamladalar eger tağılup fi'l-ḥāl (10) sākin olursa şāfidür olmazsa ḥilelüdür ba' zilar dimişler şāfisi şuda evvelā (11) batup sonra üzerine gelür böyle diyenler gālaṭ itmişlerdür ba' zilar zeyt yağı ve (12) belesān budakları ve yapraklarından yağ iderler ammā böyle olan yağınüñ kuvveti belesān (13) olan kuvvet gibi degüldür ve aña yakın dağı degüldür belesān yağı çokdan (14) turup eski olıcak koyulanup kuvveti bozılır ba' zi kavim dimişler ki kırk yıla (15) degin fāsīd olmaz ve ağacınüñ budaklarının eyüsi oldur ki tāze ve ince ve kızıl (16) olup rāyiḥası güzel ve eli

tırmalar iri olup belesân yağı gibi rāyihası ola (17) ve dānesinüñ eyüsi rengi şaru ile kızıl ya' nî aşkar olup büyük ve tolu ve ağır (18) olup dili acıda ve azacuk cemed eyleye ve rāyihası belesân yağı rāyihası ola belesân (19) dānesine beñzer bir dāne vardur gāh olur ki anuñla hîle idüp belesân dānesidür (20) diyü şatarlar ammā ol dāne küçükdür ve içi boşdur kuvveti za' ifdür lezzeti fülful (21) lezzeti gibidür belesân yağının harāreti ziyāde degüldür nitekim ba' zı eṭibbā böyle vehm itmişler- (22) dür belki ıssiligi ve kurutması ancak derece-yi şāniyededür gözde karañulığı açar eger (23) ' avratlar içyağıyla ve gül yağıyla götürünseler rahimleri şovukluğun gidere ve oğlan (24) soñın ve oğlanı çıkara eger anuñla yağlansalar nāfiẓi gidere ve yaramaz ve iriñ- (25) lü olan çıbanları pāk eyleye nāfiẓ üşüyüp pek pek ditremege dirler eger içseler (26) bevli idrār idüp şovukdan ve koyu nesnelerden güçle efşān idene nef' eyleye eger (27) tāze süd ile nısf mişkāl miqdārın içseler hāniķu'n-nemir didükleri zehirden (28) ve zehirlü cānavarlar şokduğına nef' eyleye şişleri ve ğayrı nesneleri taḥlil (29) için olan yağlara girür ve dānesinüñ harāreti ve kuvveti yağından şoñradur

[087a]

(1) ya' nî aşāğadur cigerde olan issi şişi ve göğüs perdesinde çıbanı veyāḥūd (2) öksürüğü veyāḥūd 'ırķı'n-nisā marazı veyāḥūd şara' ve süddeleri veyāḥūd intişāb-ı (3) nefes ya' nî toğrılmayınca nefes almağa kādır olmamak veyāḥūd güçle efşān itmek (4) veyāḥūd bağırsak ağrısı veyāḥūd zehirlü cānavarlar şokdukları kimesneler bir mişkāl (5) miqdārın içürmekle ziyāde nef' ider eger rahmi tütsülemek için itdükleri nesnelere (6) katsalar rahim ağırlarına nef' eyleye eger pişürüp içine otursalar rahmi açup (7) içinde yaşluğu taşra çeke budakların pişürseler ol daḥı bu nef' i vire ammā za' ifrekdür (8) eger budaklarından bir vuķiyye miqdārın veyāḥūd ağacından iki vuķiyye miqdārın iki rıtıl (9) şu içinde nısf rıtıl kalıncaya dek pişürüp içseler ta' ām haẓm olmamasına ve (10) siñirler bozılmasına ya' nî teşennüc marazına nef' ide bevli idrār eyleye eger dānesine gök (11) süsen kökin karışdursalar başda olan çıbanlara nef' eyleye güzel koķular (12) edviyyesine daḥı girür eger yağından götürünseler ' avrat yüklü olmasına yardım (13) ide eger içseler kavuķda ve bögrekde olan taşları gidere eger zekere ya' nî āleti ovsalar (14) süstliğin gidere mücerrebdür eger ağrısı olan kulaķ içine tamzırsalar ağrısını (15) sākin eyleye eger ' akreb şokduğı yir üzerine sürseler nef' ide kezālik budaklarından (16) ve dānesinden ve

yaprağından yakı itseler veyāḥūd dānesinden yiseler veyāḥūd (17) yaprakların ve budağların pişürüp şuyın içseler nef' ide ve ġalīz ḥıltlardan olan (18) şişmeleri indüre eger zūfā didükleri nebātı şu ile pişürüp şuyından bir (19) üsküre ya' nī otuz altı dirhem miqdārı üzerine belesān yağından bir buçuk denk (20) miqdārı tamladup göğüsde öksürüğü olan kimesne içse ziyāde nef' eyleye kezālik (21) belesān yağıyla göğsini ovsalar nef' eyleye eger barāş ve bahāk üzerine nice kerre tılā (22) itseler rengin gidere eger belesān yağıyla zanbak yağını karışdurup içine bir fetile (23) bulayup sektesi veyāḥūd cümüdı olan kimesne götürünse ziyāde nef' eyleye sekte (24) diyü dimāğ içinde rūḥ-ı nef'sānī yolları sedd olunup bedene vāşıl olmamağdan ḥiss ü (25) hareket kalmamağıla cümüd dimāğ tönmasına dirler eger şu inmege başlayan göze sürme (26) gibi çekseler nef' eyleye eger bir dengden üç denge varınca miqdārın bir vuḳiyye miqdārı (27) acı bādem yağıyla karışdurup bedeni ziyāde şovuklayup bedeninde ditremek ve segirmek (28) peydā olup nabzı gitdükçe küçük olmağa başlayan kimesneye içürseler bi-iznillāhi te'ālā (29) eyü ola eger yaprağını döğüp şuyın şıkup boğazına sülük kaçmış ve yapışmış olan

[087b]

(1) kimesneye içürseler sülüğü taşra çıkara eger ruṭūbet sebebi ile başı ağrıyan kimesnenün (2) dimāğını şıkılmış şuyı ile issi iken dimāğına kosalar ziyāde nef' eyleye eger belesān ağacının (3) kabın döğüp ve yakup sirke ile yoğurup sigillere sürseler sigilleri koparda eger (4) taze kabın 'asel ile mürebbā itseler mi' deye kuvvet ve nef' virüp yaramaz yaşluğunu gidere (5) belesān yağı ḥāşşasındandır ki eger demüri anuñla bulasalar şu' le vire rātinec ile (6) ile ḥilelusi olan daḥı şu' le virür muḳaddemā zıkr olınan sā'ir 'alāmāt ile fark (7) olunur rātinec çam ve fıstık ağaçları şakızıdur belesān yağı bulunmasa ne miqdār lāzım ise (8) ol miqdār rub'ı ya' nī dört bölükden bir bölük eski zeyt yağından ve nişf miqdārı (9) bān yağından ve tamām ol miqdār kādī yağından alup isti' māl ideler ba' zılar dimişler (10) bedeli kāfūr şuyından vezni miqdārı ve ḥabbü'l-belesāndan mişli miqdārdur ba' zılar meya'-yı (11) sā'iledür dimişler dānesine bedel selīḥa kabından nişf vezni ve besbāsedden (12) 'uşr veznidür ba' zılar dimişler belesān budağlarından bir buçuk veznidür budağlarına (13) bedel selīḥa kabından beş miqdārdur (14) **belilec** fārisiden ta'rib olınmış isimdür ma' rüfdur ba' zılar dimişler belilec ehlilecden (15) bir şınıfdur ba' zılar dimişler āḥir başka ağacın yimişidür ağaç üzerinde henüz (16) yeşil iken

düşürüp bir yire qorlar qurıyup şararır ve ba' zılar düşürüp (17) ufadup ancak kabuğın kurudup şaklarlar zira murad olınan ve isti' mal olınan (18) hemân kabuğıdur ve belilec diseler murad kabuğıdur hindde biter **tabi' atı** derece-yi ulada (19) barid ve derece-yi saniye ahirinde yabisdür eyusi oldur ki şaru olup üsti düz (20) ve gevşek olup lezzetinde azacuk acılık ve kekrelilik ola belilec letâfet virici (21) ve kabz idicidür mi' deye kuvvet virür mi' deden olan yaşluğı giderür ve mi' de-yi (22) dibâgat ider sevdâyı asanlığa ishâl ider mi' de-yi pâk idüp dibâgat itmesi şol (23) mertebeye varur ki ba' zi bedenlerde qarnı tutar ma' a-hâzâ ekşer fi' li emlec gibi ishâl (24) ve telyin itmekdür eger yalınız ' asel ile terbiye itse hazmı güç olup mi' deden inmesi (25) dağı giç ola anuñçündür ki eczâ-yı hârreden sünbül ve ' üd ve dârçîn ve kaqule-yi kebîr ve (26) maştakî ve gayrı qatup isti' mal itseler mi' deyi kızdırup cilâlandura ve iştiâ-yı (27) ta' âmi keskin eyleye miqdâr-ı şerbeti üç dirheme degdür eger muhkem döğüp elekden geçürüp (28) berâberi sükker ile ve issi şu ile her gün şabâh zamânında nişf dirhem miqdârı (29) isti' mal itseler ağızdan akan şalyâyı gidere göz nûrın keskin eyleye ammâ nice kerre

[088a]

(1) isti' mal eyleyeler belilec bulunmasa bedeli hınnâ çiçeginüñ qurusından vezni miqdâr (2) ve şülüşi miqdârı mersin ve südüsi miqdârı kara heliledür ba' zılar dimişler bedeli (3) emlecden mislidür belilec aşğa zarar ider zararını ıslâh ' asel (4) **pelid yimişi** bellût dirler taqlarda biter büyük ve ma' ruf ağaçdur ammâ bellût dişeler (5) murad yimişi olur **tabi' at** bu ağaç cemî' an eczâsıyla barid [ü] yabisdür burüdeti derece-yi uladan (6) geçmez ammâ yübüseti derece-yi saniye ahirine irişür bu ağacın eñ ziyâde kabızı kabuğı (7) altında olan ince kabuğıdur andan sonra yimişi üzerinde olan kabıdur ba' zılar (8) dimişler ' aksidür ba' dehü yimişi üzerinde taşradan olan kabıdur ba' dehü yaprağı ba' dehü (9) ağacı ba' dehü köki ba' dehü yimişidür ve yimişinüñ burüdeti derece-yi ulada ve yübüseti derece-yi saniye (10) evvelindedür bellût iki sınıfı vardır anların yimişleri meşhûr bellût yimişi gibi degüldür (11) ba' zılar anları başka ağaçdur dimişler ba' zılar bellût dan bir sınıfıdır dimişler (12) şahîhi dağı budur bunların yimişleri yenilür degüldür birisinüñ yimişi müdevverdür beheş (13) dirler ' avâmmü'n-nâs aña ' afşînc dirler birisinüñ yimişi yaşsırak ve uzunraqdur ikisi (14) dağı bellût dan ziyâde kabızıdır ağaçları dağı böyledür eger yaprakların muhkem ezüp (15) taze yaralara ursalar nef' idüp bitüşdüre bellût un

yimişini kebāb idüp ve şu ile (16) pişürüp ve çiğ iken daḥı yirler ʔarnı ziyāde ʔuta ḥuṣuṣen açıla yiseler ziyade (17) ʔutar ve idrārı daḥı ʔutar eger ceftini ya‘nī yimişi üzerinde olan ʔabuḡını şu ile (18) pişürüp ziyāde ʔanı aʔar ve ʔan tüküren ve baḡırsaʔlarında ʔıbanı olan ve ishali (19) olan kimesnelere içürseler nef‘ eyleye ba‘zī ʔabībler yimişini issi şışlere yaḳı idüp (20) isti‘māl ider ʔaḡlarda sākin olan kimesneler ʔaḥṭ zamānlarında yimişinden etmek iderler (21) andan olan etmek ziyāde ḡalīzdür giç hażm olur ḡāh olur ʔeftinden ve aḡacınıñ ince (22) ʔabuḡından fetīle idüp ‘avratlar götürünürler eskiden olup dā‘im ʔan yaşluḡların (23) ʔaṭ‘ ider bellūṭ yimişinde daḥı bu fi‘l vardur ammā ʔa‘f üzredür ekşeriyyā yimişini veyāḥūd (24) ʔabuḡını pişürüp şuyından süd ile içseler baḡlatū‘r-rummāt didükleri zehre nef‘ eyleye (25) eger bellūṭ ve toñuzuñ ʔuzlanmış içyaḡıyla yaḳı itseler ḥālib ya‘nī uyluḡ arasında (26) yumuşaḳ yirlerde olan şışlere ursalar ziyāde nef‘ eyleye eger beheş didükleri (27) şınıfuñ aḡacı ʔabuḡın yumuşayınca ve ʔuvveti ʔıḳıncaya deḡin şu içinde pişürüp (28) saḡları ʔımulya didükleri balḳıḳ ile yuvurduḡdan şoñra saḡlara kümād ya‘nī issi iken (29) urup bir gice ʔursa birḳaḳ kerre böyle itse saḡları boyayup siyāh eyleye bellūṭ

[088b]

(1) baş aḡrıdur zīrā buḡārları ḥabs idüp ʔaşra ʔıḳmaḡa ʔomaz işlāḥı budur ki kebāb (2) idüp şeker ile yiyeler eger bellūṭ yapraḡından birini ılan üzerine ʔosalar fevt (3) olur eger yaḳup ʔulā‘[a] ya‘nī aḡızda ʔıḳan ufaḳ ʔabarıḳlara ekseler nāfi‘ devā ola (4) eger ʔaḡılıur yaramaz ʔıbanlara ekseler ʔaḡılmasını men‘ eyleye bellūṭuñ bedeli veznince (5) ḥarnüb-ı nebṭi ya‘nī keçi boynuzı didükleri yimişdür ʔiftinüñ bedeli veznince mersin (6) ve nişf vezni bellūṭ ʔabuḡı veya enār ʔiçegi dibidür (7) **büre** buruḳ didükleridür birḳaḳ dürlüdür ba‘zısı ḡılḳi ya‘nī Allāḥü te‘ālānuñ ḡalḳ (8) itdüḡi üzre bulunur ol vechile isti‘māl olunur ve ba‘zısı daḥı maşnū‘dur (9) ba‘zı eczā‘ birbiriyle bir ḡüne itmekle büre olur ḡılḳi olan daḥı birisi budur ki (10) ma‘deninde şu gibi iken şoñra toñup büre olur ve birisi daḥı ma‘deninde ʔaş (11) gibi bulunur birisi daḥı beyāz ve ḥafıfdür ermeniyyeden götürürler bu cümleden eyü ve ā‘lā- (12) dur bir ḡunesi daḥı ʔızıldur aña naṭrūn dirler birisi daḥı aḡber ya‘nī toz renklüdür (13) aña etmekçiler büresi dirler zīrā etmekçiler anı şu ile ʔarışdurup ʔörek üstini (14) anuñla yuyup firun içine ʔoyup pişürdüklerinde ʔörük ziyāde beyāz ve ḡüzel (15) olur biri daḥı ʔuyumcılar büresidür bu boya vesīḡi ya‘nī ʔoraḳ gibidür bir

güne- (16) si daḥı zebedī ya‘ nī köpük gibidür ziyāde ḥafīf ve gevşekdür afriḳiyyeden getirürler (17) bu ziyāde keskindür ammā būre ḳaymaḡı didükleri ḡayrı nesnedür zīrā būre ḳaymaḡı (18) pāk buḡday unına beñzer büyük ve ḥafīf pāreleri iken bulunup cem‘ iderler ammā ḳaymaḡı (19) būresi didükleri toñmış olup topraklıḡı ve kızılıḡı daḥı vardır muḳaddemā zıkr (20) olınan zehr-i āsiyūs ile būre ḳaymaḡı mābeynlerinde fark budur ki būre ḳaymaḡı (21) ziyāde beyāz ve ağır olur ba‘ zısı bir miḳdār şaru daḥı olur būrenüñ ‘ameli (22) olanı budur ki sırça ve ḳalay ve ḳılı didükleri şeb gibi nesneyi ekeleyüp ufaḳlarını (23) tā yanınca āteşde pişürürler būre-yi ‘ameli olur ḳavaḡ ağacından daḥı siyāh ile ḳarışık (24) beyāz bir nesne iderler aña daḥı būre-yi ḡarab ya‘ nī ḳavaḡ būresi dirler tengār didük- (25) leri daḥı ‘amel ile olan būrelerdendür būre-yi ermeninüñ eyüsi oldur ki ḥafīf ve (26) beyāz olup sünger gibi delik gelik ola ve ḳaymaḡ būresi didüklerinüñ eyüsi (27) oldur ki ḥafīf olup yaşşı ṭabaḳa ṭabaḳa ola ve tiz ufaḳlanup şuveri ḳaymaḡ (28) gibi ve renginde fırıriyye ya‘ nī gökçilik olup dadılsa dili yakıcı ola ve naṭrūn (29) didüklerinüñ eyüsi oldur ki mışırđan gelüp kızıl ve yumuşak ola cemī‘ an būrelerüñ

[089a]

(1) ṭabī‘atı derece-yi şālise evāsıtına ḳarīb ḥārr ü yābisdür yābislikleri ziyādedür ba‘ zılar (2) dimişler būre derece-yi rābi‘ada ḥārr ü yābisdür ammā bu kelām şahīḥ degüldür lākin naṭrūn (3) ve köpük būre didükleri ki afriḳiyyeden gelmiş olan anlaruñ ḥarāreti ve yübüseti derece-yi (4) rābi‘a evāsıtına ḳarīb mertebeye irişmek cā’izdür cümle būrelerüñ ṭabī‘atlarınıñ ḳoyuluḡı (5) ve za‘ifligi ve keskünligi birbirine ḳarībdür afriḳiyyeden getürdüklerin kimesneye dāḡilden (6) isti‘mālden ḥāzer itmek gerekdür ziyāde keskünligi ve dadsuzlıḡı vardır eger anuñla bedeni (7) yuyup ovsalar kirini giderüp giciki daḥı gidere zīrā gicik andan ḥāşıl olacaḡ (8) şaru şuyı daḥı çıkarur būre taḥlīl için itdükleri devālara daḥı ḳatılır eger yimek (9) murād olınsa iki dirhemden ziyāde yimeyeler ve naṭrūndan bucuḡ dirhemden ziyāde yimeyeler (10) marāzuñ ve zamānuñ ve isti‘māl iden kimesnenüñ ḡāline göre vireler ḡāh olur ki za‘if (11) olan būreyi toprak çölmek veyāḡūd bardaḡ içine ḳoyup ḳor üzerine ḳorlar tā bardaḡ (12) muḡkem kızınca ḳaldırmazlar ba‘ deḡü āteşden alup içindeki būre ziyāde keskin olup ḳaymaḡ (13) būresi didüklerinüñ ḳuvvetinde olur eger būreden iki dirhem miḳdārın mişli kemmūn ile (14) muḡkem döḡüp ve ezüp bir cüz’ ‘asel ve iki cüz’ yağmur şuyı ve yılleri taḥlīl idici edviye (15) meşelā ṭuraḡ otı

ve sedef ve hāṣā ki boz süpürge dirler ve zūfā pişmiş ile içseler (16) ifrāṭla olan bağırsak ağrısını ve börisini gidere eger taḥlīl idici ve ıssıdıcı ba‘zı (17) yağlar ile karışdurup nevbet ile tutan sıtmalu kimesnelere sıtması üşüdüp ditre- (18) dügi zamānda āteş yanında sürseler ziyāde nef‘ idüp hıltları taḥlīl eyleye naṭrūn (19) naṭrūn didükleri büre uyuz ve gicik ve barāş merhemlerine daḥı girür eger büre şu ile (20) ve şarāb ile karışdurup kulaḥ içine tamlatsalar ağrıların ve süddelerin ve gürüldisini (21) ve içinden akan yaşlıkları gidere eger sirke ile olursa kulaḥda olan kirleri (22) daḥı gidere eger hımār ve ḥınzīr içyağıyla karışdurup kuduz taladuḡı yire yaḡı itseler (23) eyü eyleye eger zāmḡ-ı buṭum ile karışdurup sivri ve büyük ve kızıl çıbanlara ursalar deşüp (24) taḥlīl eyleye eger istiskālu olan kimesneye incīr ile yaḡı itseler nef‘ eyleye eger ‘asel ile (25) karışdurup iktihāl itseler gözi keskin eyleye eger şu ile iki mişkāl miḡdārı içseler (26) zehirlü ve kıtāl olan mantar yimekten olan zararını gidere kezālik şu ile içseler (27) zerāriḥ-i kātīle zararın gidere zerāriḥ kızıl üzerinde siyāḥ nokṭalu böceklerdür zehir- (28) lüdü eger incidān köki ile içseler şıḡır kanın yimeden olan zararını gidere gāḥ olur (29) arıklık def‘i içün itdükleri yaḡı merhemlerine kıatarlar gāḥ olur marāz şoñlarında boyun

[089b]

(1) ardına egilme lāzım getüren fālic marāzına anuñla yaḡı idüp nef‘ ider siñir bükilüp (2) tolaşmasına daḥı nef‘ ider eger ḥamīre kıatup etmek idüp dili gevşemiş olan kimesneye (3) yidürseler nef‘ eyleye eger büre muḡkem döḡüp ve ezüp kalıñ ve toḡru ṭuran saçlara (4) ekseler inceldüp kıvır eyleye ve balḡamlu olan kimesnelere ishāl içün nāfi‘dür ishāl (5) içün olan devālara girür iki veyāḡūd üç dirhem kıatarlar benefşe ve zāmḡ-ı ‘arabī daḥı (6) kıatup kuvvetleri ve bedenleri kavī olup hıltları kıoyu ve ḡalīz olan kimesnelere vireler (7) eger büre-yi ermenīyi papadiye yağıyla terlemeyen kimesnenüñ bedenine şıvasalar terlede eger (8) şarābdan olan sirke ile ezüp boḡazına sülük yapışmış olan kimesne ḡarḡara (9) ile sülügi düşüre eger yalıñuz büre ile şıvansalar rengi güzel eyleye eger (10) dā’imā itseler bedeni kıararda eger anuñla başda olan kıoñāḡı yusalar nef‘ eyleye (11) eger şoḡulcanları kıatl içün olan devālara kıatsalar ziyāde te’şīr idüp şoḡulcān- (12) ları kıatl ide kezālik yaḡ ile kıarın ve göbek ve boş bögreklere sürüp āteşe (13) yaḡın otursalar kıatl idüp çıkara eger zāmḡ-ı ‘arabī ile kıarışdursalar yaḡma- (14) sı az olup iriligi gide ve kıuşdurmaḡı taḡrīk itmeye büre mi‘deyi ifsād (15) idicidür zāmḡ-ı ‘arabī ile maşṭakī ıslāḡ ider

eger zanbağ yağından üç dirhem (16) miqdārı ile būreden iki dirhem miqdārın ezüp zekeri anuñla ovup mezākīre (17) dağı bulaşdırsa āleti ziyāde harekete getüre kezālik būreyi ziyāde ince ezüp ‘asel (18) ile qarışdurup ālete ve ālet altına ve qasığa şıvasalar şol mertebe harekete (19) getüre ki ıztırāb vire eger beş dirhem miqdārın nışf rıtıl şu içinde yavaş (20) āteş ile qaynadup eritseler ba‘ dehü tatlu zeyt qarışdurup qurı kuluncı olan (21) kimesne içse huşušen gümüş ve qalay eridenlere ‘ārız olan kulunç için içseler (22) nef eyleye mücerrebdür būre-yi ermenīyi bulunmasa bedeli vezni ve nışf vezni tuzdur (23) ba‘ zılar dimişler nışf vezni kızıl būredür ba‘ zılar dimişler veznince milh-i enderānī (24) didükleri tuzdur (25) **būlbūl** meşhūr ve ma‘ rūf kuşdur rengi yeşil ile siyāha mā’ildür başı yanında beyāzı (26) vardur küçük serçedür şekli ve āvāzı güzeldür āvāzından öturi evlerde beslerler (27) **ṭabī‘atı** ziyāde hārr ve yābisdür yimesi ziyāde ıssıdur hārr mizāclara yaramaz- (28) dur cimā‘ı ziyāde taḥrīk ider huşušen yumurtası bu bābda ziyādedür necisi ziyade (29) yapışkandır göz kabaklarında zā’id biten kıla eyüdü cilā virmesi ziyādedür

[090a]

(1) kābızlığı dağı vardur yüze tılā itseler cilā idüp rengi güzel eyleye eger ‘avrat (2) götürünse qarnında oğlanı düşüre (3) **benefşe** fārisī benefşeçden ta‘ rīb olınmışdur ma‘ rūf benefşe diyü ıtlāk olınsa (4) çiçeği murād olınur **ṭabī‘atı** ancak bu nebāt cemī‘an ecrāmıyla ṭabī‘atı derece-yi ūlāda bārid ve derece-yi (5) sāniyede raḥbdur eger yaprağını tāze iken dögüp yalıñuz veya arpa unı ile issi (6) şişlere yakı itse şişlerin indüre eger yangını olan mi‘de veyāḥūd göz (7) üzerine qosalar yangını sākin eyleye ve taşra çıkmış oturağa yakı itseler (8) nef eyleye eger çiçeği şu ile içseler ḥınnāka ve oğlancıklara ‘ārız olan şara‘a (9) nef eyleye çiçeği ziyāde leṭāfeti sebebiyle şişleri indürür ve i‘tidāl ile uyudur (10) ve kan keskünliginden ve şafrādan olan baş ağrısını sākin ider ve āsānlığıla şafrāyı (11) ishāl ider huşušen mi‘dede ve bağırsaklarda tutilmış olanını ziyāde ider eger muḥkem (12) ezüp ḥarāretten ağrısı olan başa ve eline yakı itseler sākin eyleye eger şeker (13) ile isti‘ māl itseler ishāl itmesi qavī olur ammā ‘asel ile za‘f üzre ider (14) pişmişini isti‘ māl itseler mi‘deye ḥafifrekdur ve mi‘deden tiz iner eger erik (15) ve ‘unnāb ve temr-i hindī ve şāhtere veyāḥūd helile qatup isti‘ māl iderlerse ishāl (16) itmesi qavī olup mi‘deye ağırlığı gide miqdār-ı şerbeti üç dirhemden on iki (17) dirhemdür eger çiçeğini papadiye ile qaynadup şuyını başda ağrısı olan yirlere (18) sürseler taḥlil idüp dimāğa ve sā’ir

a' zāya 'ārīz olan ıssiligi ve yübüseti (19) gidere eger bir kimesne yakıcı ve acıdıcı şafrādan ishāl olsa her gün benefşeyi (20) muhkem döğüp ziyāde ince elekden geçürüp iki dirhemden dört dirhem miqdārın (21) isti' māl itseler ziyāde nef' eyleye ammā 'akabince bir miqdār şovuk şu içeler oturağda (22) olan ağırlara ve şişlere ve çatlaqlara yakı itmekle nef' ider yimek ile sidük (23) yakmasını men' ider şeker ile olan benefşe şarābı öksürüğe nāfi'dür şeker ile (24) mürebbāsı dağı nāfi'dür böbrekler ağrısına ve ciger ve zātü'l-cenbe ve şevşaya nāfi'dür (25) şevşa göğüs perdelerinde olan çibandur sidük tutulması hārāretten olsa idrār (26) ider benefşeyi çok yiseler kalbe ya' nī yürege za' iflik ve bedende ağırlık virür (27) ve guşşalandurur huşuşen keskin sıtmalulara ziyāde zarardur bir miqdār anison ıslāh (28) ider benefşeyi koqlamak dimāğı şovuk olana zarar ider merzencüş ıslāh ider (29) şafrāvi uyuz ve giciki olan kimesne yaprağın şıkup şuyından içse veyāhūd

[090b]

(1) sürünse ziyāde nef' ider yaprağının mürebbāsı nezlelere ve zükkāma nāfi'dür çiçeginün (2) yağı maştakī ile parmak aralarında şafrādan olan şişe nef' ider eger yaprağın döğüp (3) şuyın şıkup ol şudan iki pāy ve şekerden bir pāy idüp qarışdurup bu vechile (4) qarışmışından rub' rıtıl ki otuz altı dirhemdür oturağı taşra çıkmış olan oğlancığa (5) birkaç def' ada içürseler girü redd ider mücerrebdür benefşe bulunmasa öksürük için (6) ishāl itmek için bedeli veznince buyan köki ba' zılar lisānū's-şevr ba' zılar nīlūfer (7) yaprağıdur dimişler (8) **beahmen** ism-i fārisīdür ağaç köki gibi bir devādur ammā nefsinde köklerdür ma' rūfdur (9) iki dürlüdür biri kızıldur ve biri beyāzdur kızıl olan boğumludur ve bükilmiş gibidür katıdur (10) kabuğı rengi siyāha mā'il kızıldur beyāz olanun üsti ve içi dağı beyāzdur **tabi'atları** (11) derece-yi şāniyede hār ü yābisdür koyu ve siñmesi giç ruṭubetleri vardur kızıl olanun (12) hārāreti beyāz olandan ziyādedür eyüsi oldur ki ḥorosān ve ermen cāniblerinden (13) getürürler beyāzuñ eyüsi oldur ki pāk ve katı ve ağır ola ve kızıl olanun eyüsi oldur ki (14) kızıllığı şāfi olup ağır ola ikisinün dağı rāyiḥaları hōşdur dadıldukda koyulukları (15) zāhirdür ikisinde dağı bir miqdār kābızlık vardur ikisi dağı semirdici devādur (16) kalbe ziyāde kuvvet virür yürek oynamasına nef' ider erlik şuyın ziyāde ider (17) şol mertebe bellü olur ki cimā'ı taḥrīk ider bögreklerde ve kavukda olan taşları (18) ufaqlamak için olan devālara kıtsalar ziyāde yardım ider dimişler ki mak'ada (19) zarar ider anison ıslāh ider bulunmasa veznince tūderi ve nişf vezni

(20) lisānū'l-‘uṣṣūr⁷⁰ didükleri devādur (21) **bezr-i benc** fārisī beng lafzından ta‘rīb olunmuş benc dirler şümnüşī bir nebātdur kalıñ ve (22) üsti ufağ tüylü budakları vardur yaprakları oğul otı yaprağına veyāḥūd bögrölce (23) yaprağına beñzer ammā bunun büyücek ve kalıñrak ve şarurak ve uzunrakdur ve uçları (24) yarılmış gibidür ve gāyet yeşilliginden siyāh gibidür bu nebāt üç dürlüdür biri siyāh- (25) dur bunun çiçeği kızıla mā’il gökçildür gülnār çiçeği gibi dikenlüdür budakları üzerinde (26) çiçeği biribiri ardınca dizilmişdür çiçeğinden sonra siyāh dānesi olur reyḥān tohumına (27) beñzer ammā bunun siyāhlığı azdur bir sınıfı daḥı kızıldur şaruya mā’il çiçeği vardur (28) çiçeğinden sonra arusimīn ya‘nī tūzerī didükleri tohuma beñzer tohumı olur bir sınıfı (29) daḥı beyāzdur nebātının yaprağının siyāhlığı az ve rengi evvelkilerden açık olur iki

[091a]

(1) evvelki yaramazlardur isti‘māl olunan üçüncisidür eger üçünci bulunmasa gerek olduğına (2) göre azacuk anlardan isti‘māl eyleyeler ba‘zī ṭabībler bu nebātı cemī‘an eczāsıyla döğüp (3) şuyın şıkup güneşde kurıdup isti‘māl iderler ba‘zilar döğüp buğday unıyla (4) karışdurup çörek çörek idüp hıfz iderler **ṭabī‘at** siyāh olanı derece-yi şālīşe evāḥirinde (5) belki derece-yi rābi‘a evvelinde bārid [ü] yābisdür kızıl olanı aşağıdadur şuyı şıkılmış olanı (6) kızıl gibidür beyāz olanı bunlardan aşağıdadur tā derece-yi şāniye evā’ilinde bārid [ü] yābisdür (7) bunların ṭabī‘atı göze ruṭbāt akmasını men‘ ider götürünmekle kulaqları ve raḥimleri ağrıların sākin (8) ider eger ‘uṣāresin buğday unı ile veya kavut ile karışdursalar gözlerde ve sā’ir (9) a‘zāda olan issi şişleri gidere tohumı öksürüğe ve issiden olan nezleye (10) eyüdür eger tohumundan iki eşvelus ya‘nī altı kīrāt veyāḥūd iki ol mīqdār ḥaṣḥāş (11) tohumıla mā-yı ‘asel ile içseler raḥimden ve sā’ir a‘zādan çok kan gelmesin men‘ eyleye (12) eger ince döğüp şarāb ile niḳrīs üzerine yakı itseler nef‘ eyleye memeler ve ḥāya şişlerine (13) daḥı muvāfiḳdur yaprağından itdükleri çürüklerden yakı itmek ağrıların sākin itmekde kavīdür (14) eger yaprağından üç dört yaprak içseler ibinyālus didükleri sıtmaya nef‘ eyleye (15) ibinyālus hem ḥarāreti ve hem soğuklığı olan sıtmadur eger yaprağını sā’ir tereler pişürdükleri (16) gibi pişürüp yiseler ‘aḳlı ifsād eyleye ve dīvāne eyleye eger kökin pişürüp şuyıyla maḫmaḫa (17) itseler diş ağrıların gidere beyāz olan sınıfının tohumı semirtmekde gāyetdür ya‘nī andan (18)

⁷⁰ Metinde “lisānū’l-‘uṣṣūr” şeklinde yazılmış olup doğrusu “lisānū’l-‘uṣṣūr” şeklindedir.

ziyāde nesne bu bābda bulunmaz zīrā kanı koyu idüp yağ ider eger yaprağıyla yakı idüp (19) ve yaprağın müşelleş ile içseler kemikler yinmesin ve kırılmasın gidere altı kırāt miqdārı (20) çok kan akmağını men' ider ve öksürük gidermek için olan devālara gāyetdür ya' nī (21) ziyādedür nef' itmekde eger yakup bir kāmış ile ağrısı olan dişe tütsü itseler ağrı- (22) sını gidere eger yaprağını āteşde pişürüp içyağıyla veyāhūd yumurta şarusıyla muhkem (23) ezüp aşağısında ağrısı olan kimesneye yakı itseler ağrıyı sākin eyleye eger bezr-i benc (24) ve afyonu berāber alup bir bakla miqdārın isti' māl itseler ziyāde çok uyuda eger tohumını (25) döğüp kaṭrān ile yoğurup yinmiş ve ağrısı olan diş kovuklarına tıdursalar ağrısını (26) sākin eyleye eñ çok isti' māl için miqdār-ı şerbeti beş kırātdur bencde bir kâ' ide (27) vardur anı bilmek evlā ve lāzımdur kâ' ide budur ki içerüden isti' māl olunmak lāzım olursa (28) beyāzdan gāyır-yı itmeyeler ammā taşradan olıcağ siyāhı ve aḥmeri evlādur eger kızıl olandan (29) çok isti' māl olup veyāhūd siyāh olandan iki mişkāl veyāhūd dört dirhem

[091b]

(1) ve afyondan iki dirhem miqdārı isti' māl itseler fi'l-ḥāl ḳatlı ider bu miqdārı iki def'a- (2) da isti' māl itseler evvelā vāfir esnedüp ba' dehü eyüdüdür şoñra a' zāyı gevşeldüp ziyade (3) uyḥu gözleri kızardup ḳarardur ve bedeni kızmış iken gitdükçe şovudur şoñra (4) nefes ṭaralur ve yüzi şararır ve dīvāne olur ve gözi perdelenür ve söz söyleyemez olur (5) ve ağzı köpüklenür ve boğaz ağrısı olup iki güne degin ḳatlı ider şāhib-i kitāb eydür kızıl (6) olandan rub' rıṭıl miqdārı yimiş kimesneyi gördüm aṣlā zarar itmedi ' ilācı budur ki mā-yı (7) ' asel ile ve süd ile huşušen keçi veyāhūd eşek veya şığır südi ile çok çok ḳusdu- (8) ralar eger māmīşā tohumın ve fıstık için pişürüp süd içinde pişmiş incir ile yiseler ziyade (9) nef' eyleye ve eskiden ḳalan ḥinzir içyağı ve kızıl büreyi cevz-i bevvā ḳabuğıyla ve şalgam ile (10) ve kenger ve soğan ve şarmusaḳ ve incir bunlardan issi iken issi müşelleş ile yiyeler benc bulunmaz- (11) sa miqdārınca afyon bedelidür ḥāşşasındandır ki eger ḳulunçlu olan kimesne boğazına (12) aşup götürünse ḳuluncına nef' eyleye (13) **belādur** ism-i hindidür fehmi ziyāde olmak için isti' māl iderler ma' rūf nesnedür (14) eyüsi oldur ki siyāha mā' il olup kızıl olup ağır ola ve derisi düz olup (15) buruşmuş ve çukurlanmış olmaya dāne büyük olup ağır ola ve içinde ḳabuğı (16) altında rengi kan gibi kızıla ve siyāha mā' il ' asel gibi koyu ' aseli ola bir miqdār ağırca (17) rāyiḥası ola bunuñ

‘aseli derece-yi rābi‘ ada hārr ü yābisdür ve ‘aseli altında incerek (18) bir kabı dahı vardur anuñ içinde pāk ve lezīz koḡusu güzel yimesi olup zararı (19) yoḡ içi vardur **ṭabī‘atı** derece-yi şāniyede hārr ve derece-yi ūlāda yābisdür belāduruñ ‘aseli (20) dimāḡda olan cemī‘an şovuk marāzlara ve ḡarın ve mi‘dede bi‘l-cümle a‘zā-yı bātınede olan (21) şovuk marāzlara ve fāsīd yaşıḡlara ve fesād-ı zihne nāfi‘dür işlāḡ-ı fikir içün ve kuvvet-i (22) hāfıza içün rub‘ dirhemden ziyāde isti‘māl olunmaya fālīc ve ḡayrı şovuk marāzlara (23) nışf dirhem isti‘māl eyleyeler eger bedende ve elde ve şüm üzerine tılā itseler gidere (24) ve şüm cem‘ ve şemdür ve şem evlād-ı ‘arab ellerin ve sā‘ir murād itdükleri a‘zādan bir (25) yirin igne ile dürtüb tüp ḡanı aḡıcaḡ üzerine çivit veyāḡūd mürekkeb ḡoyup içine (26) söñüp ḡalan nişānlara veşem dirler kezālik tılā itmekle sigiller giderür ve deriyi ḡabardur (27) balḡamdan olan dā‘ü’s-ṣa‘leb üzerine ovmaḡıla ve tılā itmekle eyü ider eger yaḡup dütüni (28) üzerine otursalar bevāsīr didükleri çıbanlara nef‘ eyleyle baraş üzerine tılā itseler (29) gidere eger yalıñuz isti‘māl itseler yiyene zarar ide evlā budur ki yigitler ve mizācları

[092a]

(1) issi olan kimesneler aña yaḡın olmayalar ya‘nī yimeyeler zīrā ḡanı yaḡar ve dimāḡı ḡurudur ve uyḡu (2) -suzlḡ virür ve göḡüs aḡrısı ve ziyāde şusuzlḡ virür ve içerde olan a‘zāyı (3) ṭalar evlā budur ki işlāḡ olunup isti‘māl ideler ḡuşuşen ḡocalar ve kötürümlere (4) eyüdür işlāḡı budur ki evvelā şāfi şıḡır yaḡı içinde ḡaynadup tāze ḡoz içi ve şeker (5) ile yiyeler yalıñuz ‘asel çıkarmasınun ṭarīḡi budur ki kelbeten didükleri āleti āteşe (6) ḡoyup kızıl olunca āteşde ola ba‘deḡ belāduruñ başın giderüp kelbeten ile şıḡa (7) -lar ‘aseli çıkup ṭamlar ṭamlayan ‘asel[i] şıḡır yaḡı ile ḡarışdurup isti‘māl eyleyeler (8) üzerine ekşi enār şüreler ‘aselinden iki mişḡāl miḡdārı insānı ḡatl ider ol miḡdār (9) isti‘māl iden kimesne evvelā boḡazında keşişmek ve yangın ve ḡarāret ve fāsīd fikir (10) ve acılıḡ ve göḡüs perdelerinde çıban ve ḡabarmak ve keskin ve ayrılmaz sıtma ‘arız olur (11) ‘ilāc budur ki şıḡır südinden olan ekşi yoḡurt ve arpa şuyı ve bādem yaḡı ve ayva (12) çekirdeḡi lu‘ābı vireler ve ḡar içinde oturalar dimişler ki eger belādur balı ile bir (13) ḡayvānuñ gözine iktihāl itseler gözün aḡardup kör eyleye lākin ḡoḡan ile yene (14) ayva olur belādur bulunmasa fındıḡ içinden beş vezni ve dühn-i belesāndan rub‘ vezni (15) ve aḡ neṭdan südüs vezni bedelidür (16) **bernūf** vilāyet-i mışırda olur bir şecerdür lisān-

1 fāriside şābābuñ ta‘ rīf idüp (17) şābānc dirler mışırda çok olur ve ağacı anda büyük olur budaqları ve yaprakları (18) çokluğında ve büyüklüğünde enār ağacı kadar olur yaprağı alıç didükleri yimiş (19) ağacı yaprağına beñzer lākin bunuñ yaprağı üzerinde ufağ tüleri vardur ve rengi (20) toz rengindedür rāyihası keskindür lezzetinde dad yokdur ağırdur buñūr-ı meryem didükleri (21) nebāt kökinüñ rāyihasına beñzer vāfir çiçek virür salķım şeklinde çiçeğinüñ orta- (22) sında ufağ pusları vardur rengi şarulığa mā’ildür kıovan çiçeğinüñ şarusına (23) beñzer **tabī‘atı** derece-yi şāniyede hārr ü yābisdür eger yaprağın döğüp şuyın çıkarup (24) ol şı ile çiviti ezüp şara‘ olan oğlancıkların eklerine ve burunlarına ve göz (25) ile kulağ arası olan yirlere ve boyunlarına ve uçları içine ve ayaklar tabanlarına sür- (26) seler nef‘ eyleye ve şovuk ve ğalīz yilleri giderür eger şara‘ olan oğlancıklara ‘uşāre- (27) sinden bir dirhem miqdārın anaları veyāhūd dāyeleri südiyle ışlayup içür- (28) seler nef‘ eyleye yaprakların koğulamağ zükkāma nef‘ ider ve dimāğ perdelerinde ve burunuñ (29) dimāğ tarafında olan süddelerin açar ve yillerin tağıdur yaprağı oğlancıklarūñ

[092b]

(1) bağırsak ağırların ve kıarınların ağırları ki şovuk yillerden ola ol ağırları (2) idüp yilleri tağıdur ve mi‘delerin kıavī ider ve şalyā ve kıoyu nesneler akmasın men‘ (3) ider oğlancıklara bu hūşūřlar içün yaprağınūñ kıurusından miqdār-ı şerbeti ikidür (4) heme degdür anı dahı def‘aten virmeyüp az az virüp birkaç def‘ada vireler ammā büyük (5) kimesnelere miqdār-ı şerbeti iki miřkāle degdür eger ‘uşāresinden üç miřkāl miqdārın (6) bir denk çāvřır ile içseler tabī‘atı açup kıuvvet ile ishāl eyleye bir miřkāl miqdārı (7) çāvřırdan bir hābbe miqdārı ile her hāyvānuñ şovukdan olan bağırsak ağırsını sākin (8) ider ğāh olur ki ‘uşāresin sezāb didükleri nebāt ‘uşāresiyle ba‘zilar dimişler (9) cünd-i bīdester⁷¹ ile ve acı bādem yağıyla toñgunlığı ve unutsaklığı olan kimesnelere üç (10) ğün ‘ale’t-tevālī içürürler ziyāde nef‘ ider bu bābda ğayrı nesne āña berāber olımaz (11) ve’s-selām (12) **peynir** südüñ şuyı gidüp toñup kıuruması veyāhūd kıurumağa yaklaşma- (13) sıdur her südden peynir olmaz ancak řol südden olur ki kıoyu ve kıuvvetlü ola (14) **tabī‘at** tāze peynirūñ tabī‘atı derece-yi şāniyede bārid [ü] raşbdur ve tozluş hārr ü yābis- (15) dūr peynir ne deñlü eski olursa yübüseti ve keskünligi ziyāde olur ammā peynirūñ koğmışı (16) ve

⁷¹ Metinde “bādester” şeklinde yazılmış olup doğrusu “bīdester” şeklindedir.

bozılmışı zehirdür peynirlerüñ eyüsi oldur ki yeyni olup tîz ufaqlana ve saķız gibi (17) çekilmesi ortaca olup ve pāk olup çok şarulığı olmaya rāyihası hōş ola (18) ekşi südden ve yoğurtdan olan peynir ki türkide katık dirler peynirlerüñ eyüsidür (19) ve haźmı kavî olanıdur südin peynir itdükleri hayvān eyü otlardan yimiş olursa (20) peyniri daķı eyü olur eger yaramaz yimiş olursa peyniri daķı aña göredür peynirüñ (21) tuzlusunuñ eyüsi oldur ki tatluraķ olup tuzu orta olup tuzlanalıdan berü (22) çok zamān olmayup yiyen kimesne kekredemde rāyihası çok tırmaya ammā tuzsuz peynir (23) mi‘deyi sıvayıcıdır eger südde itmezse a‘zāya tîz giçer eger siñerse eti ziyāde ide (24) ve ķarnı yumuşada eger pişürüp şıķup ba‘dehü kebāb itseler ķarnı tuta ve haźm (25) olıcaķ süddeler ve yaramaz ve fāsıd ve çig hıltlar peydā ider ammā şol peynir ki kara (26) şıķır ve şu şıķırından ola ziyāde ğalīzdür develerden olan daķı böyledür bunlardan (27) yiyen kimesne ardınca ‘asel yiye ve sa‘ter ve na‘nā ile yiye peynirüñ tāzesi ta‘ām iştihāsın (28) giderür ammā tuzlusı getirür ve acı şafrāvī hıltlar ider şusadur mi‘deye yaramazdur (29) göze zarar virür ammā mizācları şovuk olanlara ol mertebe zarar itmez ki mizācları issi

[093a]

(1) olanlara ider ammā tāzesi bunuñ ‘aksidür zīrā tāzesi mizācları şovuk olanlarda (2) şovuk marāzlar ider ve ılavus didükleri ķulunca düşürür nitekim beyān olınmışdır bu maķūle (3) kimesnelere ‘asel ve ħurmā şarābı ile ıslāh olunur ve üzerine ekşi ve ķābız ve tāze yimişler- (4) den nesne yimeyeler ammā mizācları issi olanlar tuzlu peynir yiseler üzerine sikencebīn içe- (5) ler üzerine ekşi ve mi‘deden sıyırıcı yimişler yiseler daķı cā’izdür tuzlu peyniri aç (6) ķarnıyla yimeyeler ve ziyāde eski olana yakın olmayalar zīrā yaramazdur mi‘deye muvāfık (7) degüldür iştihā bozar zararın ķuşmağıla ve mi‘deyi pāk idüp cilā virür nesne ile tedārük (8) ideler ve nefsi hōş ider nesne vireler (9) **bulğur** cebşış ve şış daķı dirler ħubūbātdan meşelā buğday ve taru ve ğayrı (10) degirmende çeküp irice itdükleridür ve bulğur[r] ne maķūle iderlerse eyülükde ve yaramaz- (11) lıķda ve tabī‘atde aña tābī‘dür pişürüp yinüp haźm olıcaķ eyü ve güzel ğıdā olur (12) ħubūbatı bulğur idüp yimek haźmı bütününden ve öñ olmışından āsāndur ammā muħkem (13) pişürmek gerekdür eger muħkem pişürmezlerse bedende yiller ve gerinmeler peydā ider harṭumān ki (14) merdümek didükleridür andan olan bulğur yaramazdur ķarnı tutucıdır arpadan (15) itdükleri çok ğıdā viricidür ammā mi‘deden inmesi giçdür bulğuru ķavursalar

(16) yābisliğı ve arın utması ve gi inmesi ziyāde olur et ile piurilmesi iqlāh ider (17) ammā gi ham olur bulğurı yidükden ora mi‘ dede ağırlık ve gerinmek hāıl olıca uma (18) evlādur veyāhūd zerine matakī veyāhūd ‘ūd ve anison cevārilerinden isti‘ māl (19) ideler (20) **buraq** culbān dirler yenilen hūbūbātdan buraq envā‘ından sōbū ve yeil- (21) re olanıdur hāī daı dirler **abī‘atı** bārid [ü] yābisdür yabānisi ve bostānisi olur (22) yabānisi yaramazdur oyu hılt peydā ider ammā sūdi o ider eger dōgūp ara- (23) dan a‘zā‘ zerine urup gōtürseler muhkem idüp uvvet vire eger yiseler siirlere (24) zarar eyleye ve yaramaz sevdālu an hāıl eyleye eger ba‘zī abız idici ular ile yoğurup (25) ve ırğalanmı olan yir zerine yaı itse nef‘ eyleye eger piurūp ‘asel ile iseler (26) bağırsaqlardan yaramaz hıltları indüre ve hāyız anın yūride ve gōğüsde olan yaramaz (27) artıqları eridüp ve yumuadup talil eyleye eger ıgır otlasa ziyāde nef‘ eyleye eger bir (28) yirde yaup tūtsū itse arıncalar anda cem‘ ola (29) **pirmār** fāriside cīdār dirler aa gibi bir nebātdur yaprağı bellūt aacı yaprağı gibidür

[093b]

(1) lezzeti kekre degirmi yeil iken arulıa mā‘ildür yapraqları zerine gōkden ‘asel (2) gibi menn ya‘nī i yağup stinde ızıl dāne olur urtcuğaza bezer muttaıl bōyūyūp (3) ziyāde olur āyār ki yaz evveli eyidür ol zamāna dek bōyūk olur ol dāneye ırmız dirler (4) ızıl boya andan olur **abī‘at** ammā bu nebātu uvveti derece-yi ālisede bārid [ü] yābisdür eger yaprağın (5) alup urudup dōgseler ve ovu u ile iki miāl midārın iseler arnı (6) uta eger ‘asel ve gül yağı ile ma‘cūn idüp iki miāl midārın iseler zair ki (7) i ağırsıdır anı gidere eger tāze yapraqların muhkem ezüp issi ilere yaı itseler (8) ağırların giderüp ziyāde olmasın men‘ ide eger bertilūp yırtılan yir zerine yaı (9) itseler nef‘ eyleye eger ‘avratlar pimiinū uyı iinde otursalar raimlerinū ya- (10) lıqların giderüp uruda ve talil eyleye (11) **bağırtla uı cevizi** ‘arabide cevzü‘l-ıā ve cevz-i enhār daı dirler ba‘zilar dimiler (12) cevz-i enhār ayrıdır yabānda olan ceviz murāddur bu nebāt bir otludur dūz yirlerde ve (13) ulara yaın ve uyı ekilmiş yirlerde biter yaprağı semiz ot yaprağı gibidür ammā bunun (14) yumuara ve yaıraqdur zerinde pus vardur bir kōkden ıar o budakları (15) vardur yir zerinde dōenürler yumua ve boğumlulardur kākenc ki it üzimidür (16) bir dūrlüsidür anu adırları gibi adırları vardur her adır iinde uzunca (17) ılıflar vardur iinde

burçaḳ dānesinden kiçirek iki dāne vardur bağirtlaḳ (18) didükleri ḳuṣ dānelerini yimege ḥarīṣdür eger yapraḡından ṣarāb ile içseler (19) sidük ṭamlamasın ve ḳavuḳda olan uyuzı gidere ḥuṣuṣen eger helyun kökinüñ (20) piṣmiṣinüñ ōuyından ḳatarlarsa ziyāde te'ṣīr ider ba'zılar dimiṣler yapraḡından ṣıḳılan (21) ōu yilden ve sā'ir nesnelerden olan ḳuluncı gidere (22) **burçaḳ boḡucı** mercimege beñzer bir nebātdur mıṣırda hālūk dimekle meṣhūrdur zīrā (23) yanında biten sā'ir nebātātı helāk ider ṭarāṣiliṣ ki mantara beñzer aḡaç gibi nesnedür (24) bu nebāt anuñ envā'ından birisidür ba'zılar lāven diyü tesmiye iderler ḳıbrıṣda fersikī (25) dirler bu nebāt küçük bir budaḳdur ḳızıla mā'ildür uzunluḡı iki ḳarıṣ ve daḡı ziyāde olur (26) yapraḡı vardur yapraḡında yelimṣeklik vardur üzerinde ufaḳ tūleri vardur tāze (27) ve yeṣildür çiçeḡi beyāza ve ṣaruluḡa mā'ildür parmaḳ ḳalıñluḡında köki vardur yaz (28) zamānında ve ḳuraḳlıḡda köki delinür aña yaḳın biten dānelü olan nebātı oñdurmaz (29) ba'zılar ḳaynadup helyun ya'nī mārçūye didükleri nebātı ḳaynadup yidükleri gibi

[094a]

(1) anı daḡı yirler çig iken yinür dimiṣler ki eger ba'zī piṣürilen ḥubūb içine (2) bıraḳsalar tīz piṣüre ḳuvveti ḳurudıcıdur derece-yi ṣālīse de bāriddür piṣmesi (3) güç olan eti bile piṣürseler tīz piṣüre semiz ve ḳalıñ olan kimesneler dā'imā (4) yiseler arıḳlada ve zarar itmeye çig iken daḡı yinür (5) **boz süpürge** ḥāṣā dirler yūnānca ṣumuṣ maḡrib cāniblerinden ṣa' terü'l-ḥamīr dimekle (6) ma' rūfdur ḳudūs-i ṣerīfde ve eṭrāfında ve sā'ir ṭaṣlu yirlerde çok bulınur ṣümnüṣi küçük (7) nebātdur ḳarıṣ ḳadar budaḳları vardur ufaḳ ve ince yapraḳları vardur benefṣe rengine (8) ucında çiçeḡi vardur **ṭabī'atı** derece-yi ṣālīse de ḥārr ü yābisdür eyüsi oldur ki çiçeḡi (9) çok olup üzerinde ola ve aḡacı az ola muḥkem issi ider ve ḥılṭları ḳaṭ' ider sidüḡi (10) ve ḥayzı yüridür ve ana ḳarnından oḡlanı çıkarur ve göḡüs perdelerinüñ süddelerin açar (11) ve göḡsi tükürmekle pāk ider ve öykeni daḡı pāk ider eger ṭuz ve sirke ile iki dirhem ḳadar (12) içseler balḡamdan olan ḥılṭları çıkara eger piṣürüp 'asel ile itseler küçüle ve (13) ṭoḡrılmayınca nefes almaḡa ḳādir olmayanlara nef' eyleye ve ṣoḡulcanları çıkara ve ḥayzı ve (14) bevli yüride ve ḳarından oḡlanı ve yataḡın çıkara eger 'asel ile ma'cūn itseler balḡamları (15) tükürmekle āsān çıkara eger sirke ile yaḳı itseler henüz peydā olmuṣ olan ṣiṣleri (16) ṭahlīl idüp indüre ṭoñmuṣ ḳanı eridür ufaḳ noḡṭaları ve ḳurı ve ṭaṣra çıḳmıṣ (17) olan sigilleri ki yūnānca anlara afroḡodis dirler

üzerine yakı itmekle ve sirke ile (18) tılā itmekle koparup gidere eger kavut ile karışdırup ve şarāb ile ma'cūn idüp (19) 'ırkı'n-nisā üzerine kosalar nef' eyleye eger sâ'ir taze tereler yindügi gibi ta'ām (20) ile az az yiseler göz za'ifligine nef' eyleye eger döğüp şu ve 'asel ile ma'cūn idüp (21) iki mişkāl miqdārın içseler kılunca nef' eyleye ve yaramaz hıltları tahlil eyleye ve bögrek- (22) leri kavī idüp pāk eyleye ve cimā'ı tahrik eyleye boğaz ve rahim ağrılarını giderür (23) ve eftimūn anuñ kā'im-i makāmı olur ammā sevdāyı ishāl eylemekde andan za'ifçedür eger yalnız (24) çiçeğinden üç dirhem miqdārın içseler hılt-ı sevdāyı çıkara evlā budur ki hamire (25) konacak tuz dağı katalar ba'zı kimesneler sirke ile içerler toğraması ve eritmesi (26) ziyāde olmağ için ba'zılar şu ile ve sirke ile murād olındığı kadar içerler yakup tütsü (27) idinmesi maşrū' olan kimesnelere nef' eyleye belki ba'zılarına ifākat virüp geçürürler (28) giderür gāh olur bu otdan şarāb iderler şol vechile ki döğüp elekden geçürürler (29) ve yüz mişkāl miqdārın alup bir bez içine korlar ba'dehü üzüm şiresinden bir cerre

[094b]

(1) ki altmış rıtlı olur aña katup tā kaynayup şarāb olıncaya dek incitmezler bu şarāb (2) ta'ām eyü siñmeyüp yaramaz siñmesine ve ta'āma iştihā olmamasına nef' ider ya'nī (3) iştihā açar siñirler şovukluğın ve şovukdan olan ağrıları gidere ve dağı eyegüler (4) uçlarında olan ağrıları def' ider ve şovukdan ve havālar ve karlar şovukluğundan olan (5) ditremeleri giderür ve cemī'an şovuk zehirler zararın def' ider gerek hayvānī ve gerek nebātī (6) olsun şa'ter dağı bu nebāta kuvvetde müşābihdür ammā bu nebāt cümle ahvāle kavīdür (7) **benī isrā'il zeytūnī** vilāyet-i şāmdan beyrūt tağında ve filistinde çok bulınur (8) bir taşdur bellūt şeklinde bir taşdur bellūt şeklindedür beyāz dur üsti düz degüldür (9) iridür üzerinde birbirine toğru ve çiziler vardur şanasın ki çekmek ile uzanmışdur (10) bu taş şu ile ezilür ve lezzeti yokdur eger nohud miqdārın alup şu ile bilegü üzerine (11) ezüp ısıcağ şudan üç kavāsūs ile içseler ki her kavāsūs iki bucuğ vukıyye ve (12) nişf vukıyye ve rub' vukıyyedür güçle efşān itmege nef' ider ve bögrekde olan taşları (13) ufaqlaya ammā kavuğda olana nef' yokdur (14) **bilegü taşı** ma'rūf bir taşdur birkaç dürlüdür ba'zısı kızıla mā'il ve ba'zısı toz (15) renklü ve ba'zısı yeşildür eger bilegü taşını ovup içinden çıkan koyu nesneyi memeye ve (16) hāyalara sürseler büyüklüğün ve şişmesin gidere eger bıcağ bilendükde bilegüden çıkan (17) koyu şuyı saç ve şakal

dökilür yire sürseler kılların bitüre eger sirke ile bir (18) dirhem miqdārın içseler талақ şişlerin gidere ve şara‘ marāzına nef‘ ider eger (19) bilegü taşınuñ siyāha mā’il olanın bakır ile ovup añsuzdan peydā olan (20) çıbanlar ve uyuzlar üzerine sürseler nef‘ idüp gidere eger yeşil bilegü taşın (21) ufadup қор üzerine қoyup muhkem yakup ba‘dehü sirke ile ve naṭrūn ile ezüp (22) gicige ve uyuz ve temregüye ve ḥanāzīr çıbanlarına sürseler eyü idüp gidere (23) zamğ ve zeyt yağı ve balmumı ile olan merhemlere қatsalar sereṭān didükleri (24) büyük çıbana ursalar ziyāde nef‘ eyleye ufaqlanmışını ākile üzerine ekseler (25) nef‘ eyleye kızıla mā’il olan bilegü taşı gözde olan beyāza nāfi‘dür giderüp (26) cilā virür göze ‘ilāc için olan şeyāflara yeşil olan bilegü taşına sürmek (27) kuvvetlerin ve cilā virmesin ziyāde ider kızıla mā’il olan bilegü taşı ufaqlayup (28) āteş-i yangına ve āteş yakduğundan olan çıbanlara ekseler nef‘ eyleye eger yeşil olan (29) bilegü taşın döğüp kırātı merhemine қatsalar oturaқ taşra çıkmasına

[095a]

(1) ve çatlaқlarına nef‘ eyleye mücerrebdür ve siñirlü olan a‘zāda olan issi şişleruñ yangın- (2) laruñ söyündürür ve ağırları ve kendülerin giderür (3) **būy tohumı** ‘arabīde ḥulbe dirler ḥulbe diyü itlāq olınsa tohumı murād olunur **ṭabī‘atı** derece-yi (4) sāniye evvelinde yābisdür pişürici ve yumuşadıcı ve taḥlil idicidür eger yimekten evvel (5) yiseler zarar eyleye ve қarnı yumuşada eger etmek ile yiseler yumuşatması az ola belki (6) қuruda būy tohumınuñ tāze nebātı baş ağırdur ve gōñli bulandırur eger būy tohumını ‘asel (7) ile pişürüp içseler қarnı yüride ve göğüs perdelerinde olan yaramaz hıltları (8) çıkara ve göğüs içinde eskiden olan ağırları gidere eger göğsinde marāzı olan (9) kimesnenüñ sıtması yok ise būy tohumından bir miqdārı etlü olan ḥurmā ile pişürüp (10) ba‘dehü süzüp süzülmişi içine ‘asel қatup қoyu olıncaya degin қaynadalar ve yimekten bir (11) miqdār evvelce içüreler ziyāde nef‘ eyleye eger nebātın ögüdüp mā-yı ‘asel ile pişürüp (12) taşrada ve içerüde olan şişlere yaқı itse eyü devālardan ola eger unına naṭrūn (13) қarışdurup yaқı itseler талақ şişin gidere eger ‘avratlar pişürüp içine otur- (14) salar raḥimleri ağırsın gidere ve қapanmış olan raḥmi açа eger tohumını pişürüp (15) şıksalar ve ‘uşāresiyle başı yıқasalar saçları kıvırcıқ eyleye ve başda olan (16) қоңаğı gidere ve yaş olan uyuzları ve çıbanları қuruda eger içseler öykene vāfir (17) gızā vire būy tohumı cimā‘ı ziyāde ider ve şiş ve yilleri uyandırur ve bevāsīr çıbanların (18) yumuşadur

eger bŷy tohumını dögŷp bŷzilmiř ve egrilmiş olan tırnak ŷzerine ursa- (19) lar eyŷ idŷp yirine getŷre ve lu‘ ābını gŷl yağıyla şovukdan olan çatlaqları ve āteř yanıkların (20) giderŷr yŷzde olan lekeyi gidermek iēŷn olan devālara girŷr rengi gŷzel ider (21) ve lekeyi giderŷr bŷy tohumunuŷ unı şovuk hıltlardan olan bŷyŷk şişleri piřŷrmek (22) iēŷn eyŷdŷr ve pişmişi raħim şişini indŷrŷr ve řuruluķ sebebi ile olan gŷē toğurmağı (23) kolay ider bŷy tohumunuŷ tāze otluğı arķa ağırsına ve ciger ağırsına ve şavuk şovuk- (24) luğına ve sidŷk şamlamasına ve şovukdan olan raħim ağırlarına nef‘ ider ve şanı ziyāde (25) ider ammā andan yaramaz hılt peydā olur ki baş ağırdur ve gŷŷli dŷndŷrŷr issi mizāclu (26) kimesneye eyŷ degŷldŷr evlā budur ki şararın ekşi sikencebīn ile veyāhŷd māyeħŷ enār (27) şormağıla def‘ eyleyeler ve nebātından on dirhemden ziyāde isti‘ māl itmeyeler anı dağı (28) hindibā ile isti‘ māl ideler ve bŷy tohumından bir def‘ a beş dirhemden ziyāde isti‘ māl itmeyeler (29) **pekmez** dibis dirler řāħib-i kitāb eydŷr bi-ħasebi’l-luğat tamām kemālin bulmiş olan ħurmā

[095b]

(1) ve sā’ir yimişlerden meřelā ŷzŷm ve keři boynuzı ve sā’irinden her biriniŷ ‘uřāresine (2) izāfet⁷² ile pekmez dirler ya‘nī ŷzŷmden olursa ŷzŷm pekmezi ħurmādan olursa (3) ħurmā pekmezi sā’irinden olana aŷa gŷre bŷyle dirler ammā ‘ŷrf-i nāsda ya‘nī ħalk isti‘ mālinde (4) dibis olmiş ħurmā’ řu ile āteřde tā şululuğı gidŷp koyu olıncaya dek şaynadup (5) ba‘dehŷ taşfiye olınuپ cibresinden ayrılan koyu nesneye mařřŷřdur ya‘nī bu maķŷle (6) olana dibis dirler ancak ve bu pekmez řabī‘atı derece-yi ŷlā āħirinde ħār u raťbdur ħarāret-i (7) ‘arziyye ya‘nī řoŷradan piřŷrmekle ħāřıl olur ħarāreti dağı vardur ol ħarāret mi‘de- (8) de ve bedende yangın ve řusuzluķ virŷr kendŷ řabī‘atında ruťŷbet-i faźliyyesi olduğından (9) ġayrı řu ile piřŷrmekden dağı ħāřıl olmiş ruťŷbeti dağı vardur ol ruťŷbet sebebi (10) ile şaynayup ve kŷpŷklenŷp ve şamarlarda şalup yapışması vardur muħařřal budur ki pekmez yaramaz- (11) dur şanı yaķar ve ġalīř sevdā-yı řan ħāřıl ider mizācları arıķ ve sevdevī ve şamarları (12) dār olan kimesnelere ve issi mizāclulara şarar ider ammā mizācları balğamı ve şovuk olanlara (13) ol miķdār şarar itmeyŷp yarar olur sirke ve bādem ve ħařħař ve marul iēi şararın def‘ (14) idŷp iřlāħ idenlerdendŷr eger pekmez ile yŷzde olan lekeye şıvasalar gidere eger (15) kışt ve tuz şatarlarsa te’řiri ziyāde

⁷² Metinde “iřāfet” şeklinde yazılmış olup doğırusu “izāfet” şeklinde dir.

ola pekmez ṭabī' atı yumuşadur ve ḡalīz ḡīzā (16) virür eger bir kimesne şovuk alup
ṭoñğunluḡı olsa cümle bedenine pekmez sürüp ḡammāmda (17) veyāḡūd ısıcaḡ yirde
otursa şovukdan elemi ve zararı taḡlīl idüp gidere mücerrebdür (18) ḡuşūšen
dögilmiş çörek otı ile olursa nef' ziyāde ola (19) **bellūṭ eyreṭisi** yūnānca derūbaṭalis
ma' nāsı bellūṭ ağacı eyreṭisi dimekdür bellūṭ ağacı (20) içinden çıkup şarmaşup biter
bir nesnedür besfānç didükleri devānuñ bir ḡūnesi- (21) dūr birbirine yapışmış
kökleri olup üstleri ufaḡ tülüdür lezzeti ṭatlulıḡa ve kekre- (22) lige mā'ildür ve
renkleri siyāḡ ve kıızıla mā'ildür eyreṭi yapraḡına beñzer yapraḡları vardur (23)
yapraḡları lezzetinde ṭatlulıḡ ve keskünlik ve acılıḡ vardur 'ufūnet virici ziyāde issi
(24) kuvveti vardur insānı ḡatlı ider eger nebātını kökleri ile dögüp saçlara yaḡı itseler
(25) saçları yolup gidere beden üzerine ḡoduḡlarında çok ṭurmayup anı giderüp (26)
ḡayrısını ḡoyalar ki te'sīri āsān olup tīz ola eger rub' dirhem miḡdārın içseler (27)
beden gevşemesine ve laḡve ve fālic maraḡlarına ziyāde nef' eyleye evlā budur ki
içerüden isti' māl (28) olunmayup belki şu ile pişürüp pişmişi ile yunalar ve issisi iken
üzerinlerine döküneler (29) ve içinde oturalar zīrā bir dirhemi miḡdārı diflī ki aḡu
ağacı didükleri zehirden esra'

[096a]

(1) ya' nī tīz[r]ek ḡatlı ider bunuñ daḡı 'ilācı aḡu ağacı zehri gibidür bir miḡdār
ḡarbaḡ-ı esved- (2) den ḡarara itdükleri 'ilāc daḡı ideler (3) **bıldırcın** sumānī dirler
selvā didükleri ḡuş bıldırcın degüldür egerçi (4) zamān-ı ḡadīmde selvā bıldırcına
dirler idi ammā ḡālen dimezler ba' zılar sumāniye ḡatīlü- (5) 'r-ra' d ya' nī
yıldırımdan fevt olur ḡuş diyü nām virür zīrā dirler ki sumānī yıldırım (6) āvāzın
işidicek vefāt ider ammā bu kelām ṣaḡīḡ degüldür ve dirler ki bıldırcın deryādan (7)
çıḡar ve girü deryāda sākin olur bu kelām daḡı ṣaḡīḡ degüldür zīrā deryādan çıkup
(8) girü deryāda sākin olsa deryādan çok ayrulıḡa ḡādir olmazdı ḡāl bu ki deryādan
(9) ıraḡ yirlerde bulunur **ṭabī' atı**nuñ yübüseti ve ḡarāreti ziyādedür ṭabī' atı ḡarbaḡ
didük- (10) leri kök gibidür anuñçün dirler ki bıldırcın anı otlar bıldırcın eti
yaramazdur (11) yimesinden teşennüc ve temeddüd ya' nī a' zā' gerinmek maraḡları
olmaḡ ḡorḡusı vardur anuñçün (12) anı yiyenlere evlā budur ki evlā ṭatlu şu içinde
şīrūḡan yaḡıyla ḡaynadup ba' dehü bādem (13) yaḡıyla azacuk ḡavurup ve üzerine
enār şuyı ile ezilmiş şeker peynirinden bir miḡdār (14) ḡoyalar yiyeler eger kebāb
itseler yaramaz olur eger ödinden her ḡün 'asel ile ḡabbe (15) miḡdārın yutsalar nef'

eyleye eger kanından kulak içine tamlatsalar ağrılarına nef' (16) idüp şifâ ola dimişler ki dâ'imâ yiseler kalb katılığın giderüp yumuşada bi'l-hâşşa (17) dimişler ki bu hâşşeyi yüregi [eyü] ider bıldırcın kuşların eñ muhanneti ve qorqağıdur eti (18) bögrekte ve kavukda olan taşları ufaqlar ve bevli idrâr ider ve yimesi beşereyi ya' nî (19) yüzi yumuşadur etinüñ lezzeti hoşdur lezizdür cimâ'a dağı tahrik ider şahib-i (20) kitâb eydür bir tabib baña ibn-i nefis-i mışrîden hikâyet eyledi ki eti 'avratlar istihâsın tahrik (21) ider ya' nî ere yakınlık istemeyen 'avrat yise ere talib ola (22) **balık** ' arabide semekdür tabi' atına burüdet ve ruṭûbet gâlibdür burüdet ve ruṭûbeti (23) derece-yi şâniye evâ'iline varur balıklardan tabi' atı hârr ü yâbis bulunursa gâribdür (24) ya' nî degmede ki bulunmaz kıyâsa muḥâlifdür ammâ ba' zî ba' zısından tefâvüt üzredür (25) ya' nî ba' zınüñ âhirden burüdeti ve ruṭûbeti ziyâdedür veyâḥûd nâkışdur ve hâlleri (26) dağı birbirine beñzemez muḥâlifdür bu ihtilâf dağı nev' ine göre ve olduğı mekânına ve zamânına (27) göre ve keyfiyyet-i isti' mâline göre ve yindügi vaḳitde hâline göre olur balıkların (28) cisimleri ve şüretlerine göre aşlahı ve eyüsi oldur ki küçüklige mâ'il olup çirkîn (29) râyihası olmaya ve kırmı beyâz olup siyâh noktaları ola ve arkası üzerinde

[096b]

(1) dağı yeşile mâ'il siyâhlığı ola ve akar ve her cânibi hevâlara açık ve geñ şularda olup (2) ve şularda yaramaz nebât olmayup içine süpüründi ve tersler bırağılmayup tatlu ola ve akup (3) gitdügi yirler büyük taşlu veyâḥûd kıumlu veyâḥûd ufağ taşlu ola ve yolları (4) çok olup kendüsi küçük ve denkleri çok olup ve şuda tiz tiz kımıldaya ve balık (5) cinsinden kıalkan balığı ve nîlûfer ve kefâl ve sazan didükleri cinsler sâ'irlerinden (6) eyüdür bunlar dağı taze olup yavaş âteşde kebâb olmuş ola veyâḥûd bâdem veyâḥûd (7) ceviz veya susam yağıyla muhkem kıvrılmış ola ve sirke ve mürrî ve şa' ter ve sarmusağ ve (8) ḥardal ve maştakî ile cemî'an veyâḥûd bunlardan biri ile yiyeler balıkların eñ eyüsi bunlardır (9) ki zıkr olındı ve yimesinüñ eñ eyü tariki budur ki zıkr olındı evlâ budur ki balığı (10) boğazlamayup ıztırâb itmesine mâni' olmayalar belki kendü hareket iderek öle deryâ (11) balığı ırmaqlarda olan balıklardan issirekdür anuñ dağı eyüsi oldur ki küçük (12) olup deryânuñ derin yirlerinde sâkin ola ve balıkların eñ yaramazı oldur ki (13) kıyularda ve akmayup tıran şularda ve topraklı şularda ve issi şularda ve örtülü (14) ve yir altında olan şularda ve tırup akmaz olan çeşmelerde ola bu maḳûle yirlerin (15) balığı giç hażm

olur ve lezîz degüldür ve deryâda olan balıkların çirkîn râyihası azdur (16) ılan balığı ki ma' rûfdur erlik şuyın ziyâde ider ve dizlerde olan yillere nef' ider (17) balıklardan şaru olan yaramazdur siyâh olanı dağı ekşerî yaramazdur harnî (18) didükleri balığı sirke ile pişürseler mizâcları issi olanlara ve sıtmalulara nef' eyleye eger (19) kabak tohumı dağı katarlarsa yangını sâkin idüp yanmak ile kan fâsid olmasına mâni' ola (20) ammâ balık mizâcları şovuk olanlara ve mi' deleri balgâmı olanlara zarar ider ve anlarda ve gayrı (21) kimesnelerde dağı dimâğda ve siñirlerde çig hıltlar peydâ ider ki ol hıltlardan (22) şarp ve çok dürlü marazlar hâşıl olur ıslâhı budur ki üzerine zencebîl mürebbâsı (23) ve fülful yiyeler ve şusuzlığa şabr ideler dimişler ki şol kimesne ki tâze balık yiyüp (24) üzerine şarâb içe kendü nefsinî ihyâ ider ve balığı öldürür ve şol kimesne ki balık (25) üzerine çok şu içe ol kimesne kendü nefsinî öldürüp balığı dirildür balık eger (26) tâzesi ve eger tuzlusı şusadur ba' zi kimesneleri tâzesi ziyâde şusadur kuşmak (27) içün balık yimek eyüdüdür ba' zîlar dimişler balık yimek câ'iz degüldür illâ meger ki şoñra (28) kuşalar veyâhûd ishâl olunalar zîrâ ekşeriyâ balık yimekten şarp kulunç hâşıl olur (29) balık ıslâhı içün sirke eyüdüdür zîrâ sirke balıktan olan şusuzlığı sâkin ider

[097a]

(1) eger tâze balığı kebâb idüp yeşil şogan ile yiyüp üzerine şarâb içseler ol balıktan (2) erlik şuyı hâşıl olup âleti kıvâma getüre kebâb olan balık yağ içinde kavırılmış olan (3) balıktan tîz hażm olur un içine bulayup yağ içinde kavırılmış olan balıktan yaramazdur (4) kalkın balığınıñ ödi gözde olan aklığı cilâ idüp giderür ziyâde harâreti vardır (5) zehir olmağa yakındur tuzlu balık tuzdan harâret kesb idüp ve ruṭûbeti az qalır ve şırça (6) renklü balgâm hâşıl ider ammâ ba' de zamân ider ammâ tuzlu balgâm tîz hâşıl ider pes (7) deri şoyılmağ ve gıcık ve uyuz peydâ ider ba' zî kimesnelerde uyḡusuzlık peydâ ider (8) ıslâhı budur ki sirke içinde ıslayup baturup yiyeler böyle olıcağ şuşatması az (9) olur ve balgâmı keser ve mi' de ağızın balgâmdan pāk idüp cilâ ider eger kavursalar kezâlik (10) ıslâh olunur lâkin mi' deden inmesi giç olur bu taḡdırce evlâ budur ki üzerine (11) şeker peyniri yiyeler eger tuzlu ve eger tâze balık üzerine tatlu yimek balığı ıslâh ider (12) ve hażma ve cigere kuvvet virür ve mi' deden aşığa indürmege mi' deye kuvvet virür ammâ büyük (13) olan balıklar meşelâ yûnus 'aleyhi's-selâm balığı ve sâ'ir balıkların cümlesi yaramazdur mi' de- (14) den giç iner ıslâhı muḡaddemâ zıkr olınan nesneler iledür

lâkin lâzımdur ki anlardan (15) çok ideler ve tekrâr ideler balıktan şol ki kurudılmış ola yaramazdur bu maķulesi (16) ve tuz olan balıķ temregü ve istiskā marāzların peydā ider balıķlardan şol ki semizdür (17) lezzetlüdür ammā giç hażm olunur mi‘ deye yaramazdur taşlu yirlerde olan balıķ mizācları (18) sağ olan kimesnelere muvāfiķdur hażm olunursa ve deryānuñ deriñ yirlerinde olan (19) balıķ taşlu yirlerde olan balıķ ile eyülükde berāberdür balıķ eti ne ķadar ğalīz olursa (20) ol ķadar sirkelü şorvalar ve sirke ve miri ile yimesi enfa‘ dur ve semiz ve yelimşeklü olan (21) balıģı kebāb idüp yimek enfa‘ dur bunlardan ğayrı yağıyla ķavurup yiyeler balıķ yimek (22) göğüs perdelerinde süddeler peydā ider muħaşşal budur ki ‘ asel ve cevārişler balıķlar fesādın (23) işlāh ider mizācı issi olan kimesneler balıķ üzerine ekşi sikencebīn isti‘ māl eyleye (24) veyāhūd üzerine bir miķdār sirke yuda balıķ ile yumurıayı ve balıķ ile südi bir ta‘ āmda (25) cem‘ itmek cā ‘iz degüldür ya‘ nī bunlardan biri hażm olmadın üzerine birin yimeyeler illā meger (26) ki balıķ evvel yiyeler şarāb balıķ devāsıdur her mizācda ve her zamānda evlā budur ki (27) balıķ yimege mu‘ tād olanlar ve mu‘ tād olmayup ğāhī yiyenler daħı yidükden şöñra bir gün veya iki (28) gün şöñra bir miķdār eski gül perverdesi ki sükker ile veyāhūd ‘ asel ile perverde (29) olmış ola anlardan yiyeler balıķ yidükden şöñra şol kimesne ki göñli dönmek ve ķuşmak ģareketi ‘ āriż

[097b]

(1) ola üzerine üzerine ayva rubbından yudalar eger üzerine ısıcaķ ile kemmūn şuyından (2) yutsalar nef‘ eyleye şāhib-i kitāb eydür balıķlardan şol ki başķa meşhūr nāmı (3) vardur anı ģarfi bābında zıkr iderüz (4) **buyan köki** ‘ arabīde sūs dirler ağaca beñzer bir nebāt ismidür ammā sūs diyü iţlāķ (5) olınsa köki murād olunur lâkin ģālā isti‘ māl olunmaz illā izāfetile isti‘ māl olunur meşelā (6) ‘ araku’s-sūs dirler yaprağı saķız ağacı yaprağına beñzer ve çiçegi yūnānīde avaķsūs (7) didükleri devā çiçegine beñzerdür isti‘ māl olınan kökidür **ţabī‘ at** ģarārete mā ‘ilrekdür ruţūbet (8) ve yübüsetde mu‘ tedildür ķurı olanı yübüsetden ģālī degüldür ruţūbet-i ģarviyye ya‘ nī (9) yapışur maķulesi ruţūbeti vardur lezzetinde tatlılık ve acılık ve azacuķ ķābızlık vardur (10) köki tāze iken şıķup şuyın çıkarurlar şol vechile ki kökleri yarup şu içinde (11) pişürürler ve tebdil ider tā şu ķoyu olup petmez gibi olur ba‘ deħü şuyı yavaş āteşe ķoyup (12) ‘ aķīde gibi olup ģıfz iderler bu maķüleye rubbū’s-sūs dirler eyüsi mışırđan getürdük- (13) leridür ba‘ deħü eyüsi furāt şuyından olandur ba‘ deħü

diclede olandur rubbınuñ harāreti (14) kökinüñ harāretinden ziyādedür ba‘zilar dimişler pişürilmiş ki rubbıdur kökten mu‘tedildür (15) sūs rubbı ve köki boğazı temlis ider ya‘nı iriligin giderüp düz ider kavuğı (16) dağı böyle ider yapışur maķūlesi ruṭūbeti olmağıla şusuzlığı sākin ider huşūşen (17) şu içine koyup ezmeyüp kendüsi eriyüp tahrik itmedin şuyın içseler ziyade (18) sākin ider eger ağacın ince döğüp sürme gibi göze çekseler gözde olan azacuk (19) beyāzı giderür balmumu veyāhūd ‘asel ile ma‘cūn idüp dāhis didükleri çibana ki (20) tırnaklar diplerinde çıkar nef ider ıslanmışın içmek mi’de yangına muvāfiķdur ruṭūbet (21) sebebi ile olan öksürüğe ve kurı öksürüğe dağı nef ider cigere ve göğüse nef (22) ider ve içerüde olan a‘zāyı yuyup pāk ider anuñla kuşmak nāfi‘dür zīrā balgamları (23) çıkarur ve ruṭūbeti olmağıla kuşmağa yardım idüp kolay kuşdurur eger andan (24) içerüde bir miķdārı kalursa sidügi idrār itmekle kalan artıkları çıkarur ruṭūbet (25) üzere olan ekşer mizācları ishāl ider eger pişürilen müshil şerbetlere kıtsalar (26) zararların def eyleye ve ṭab‘ine getürmesini kolay eyleye öksürüklerüñ her dürlüsine (27) nef ider illā şol öksürük ki şırça renkli koyu hıltılardan ola aña nef i za‘if (28) olur boğaz etrafında ve göğüsde olan ayrılığa ve yangına devālaruñ enfa‘dur huşūşen (29) birkaç zamān isti‘ māl olunursa ziyāde nef ider cigere müte‘allik olan devālara

[098a]

(1) kıtsalar ziyāde nef eyleye sā’ir şusuzlıkları dağı giderür illā meger ki ğalīz ruṭūbet (2) sebebi ile ola ol maķūlede te’şiri za‘ifdür bedende olan segirme ve siñirler ağrısını (3) giderüp eyü ider eger her gün nice zamān nışf dirhem rub‘ dirhem sükker ve mişli rāziyāne (4) ile yiseler bedende olan cemī‘an hicārı ya‘nı kan ve ğıdā ve sā’ir nesneler gidüp geçdükleri (5) yolları pāk idüp cilā eyleye ve yilleri gidere ve rengi güzel idüp beñzi kızarda (6) ve yilleri ve ğalīzliği ve şişmeleri gidere ve eskiden olan marāzları ve sıtmaları (7) giderüp eyü ide göğüs ağrılarına kökinüñ bedeli incir ‘aķidesiyle yoğurulmuş (8) kitreden vezni miķdārdur (9) **bednūs**⁷³ gözi yūnānce sīsālī dirler sāsālyūsdan ta‘rib olunmuşdur ba‘zilar dimişler (10) bu nebāt kāşim-i rümīdür ammā bu kelām ğalaṭdur āḫir nebātdur ve dağı şecer degüldür nebātdur bu (11) nebāt dört dürlüdür birisi rāziyāneye beñzer ammā ol andan ğalīzrekdür ve baldırı (12) irirekdür üzerinde turaķ otı tācına beñzer tācı vardur içinde uzun yimişi (13) vardur **ṭabī‘atı** derece-yi şāniyede ḥārr ü yābisdür idrār

⁷³ Metinde “*bednūz*” şeklinde yazılmış olup doğrusu “*bednūs*” şeklindedir.

idicidür köki sâ'ir eczâ- (14) sından kırulekdür köki bir qarışdan ziyâde olur ve râyihası hõşdur şara'a (15) nef' ider bevli idrâr ider yimişi ta'âmı hażm itdürür ve bağırsak ağrısını giderür (16) gâh olur fülful ve şarâb ile mişkâl miqdârın misâfirlere 'arîz olan şovuk- (17) luğ ve tıngunluk içün içürürler ve rebev marâzına nef' ider cimâ'a tahrîk ider (18) hattâ hayvânlarda dağı tahrîk ider bu nebâtuñ ikincisi dağı budur ki yaprağı büyük şar- (19) maşık yaprağına beñzer ammâ ol andan uzundur ve şümnüşî olan nebâtuñ büyügidür bunda (20) dağı evvelki gibi tâcı vardur buğday dânesi gibi tohumı olur bu evvelkiden dili bozup (21) acıtması ziyâdedür ve râyihası dağı hõşdur bunuñ dağı fi'li ve te'sîri evvelki gibidür (22) ammâ bunuñ kavîrekdür ve bunuñ kuvveti tohumında ve evvelkinüñ kuvveti kökindedür bu nebâtuñ (23) üçüncüsünüñ yaprağı ferasıyün didükleri devâ yaprağına beñzerdür ammâ andan irirekdür (24) ve galîzrekdür ve baldırı evvelkilerden büyükdür ve tâcı dağı anlar tâcından büyükdür (25) ve yaşşı ve büyük ve etlü ve hõş râyihalı yimişi vardur depelerde ve şulu ma'mûr yirlerde (26) biter bu nebât dördinci sınıfı otluğ gibi şümnüşîdür incidân ki kaşnı didükleridür aña beñzer (27) ammâ ol andan beyâzrekdür degirmi tohumı vardur iki tabakalı gibi görünür bu nebâtuñ her (28) birisinin tabî'atı issi ve kavîdür derece-yi şâniyeden şâlişeye varur bevli ve hayzı idrâr (29) ider şoñra zıkr olınanuñ baldırı 'uşâresinden veyâhûd tohumından müşelles ile tokuz

[098b]

(1) kırat miqdârın her gün on güne dek içseler bögrekler ağrısını eyü ide kezâlık (2) bunuñ kökinüñ 'asel ile ma'cûn idüp kıoyu iken yutsalar göğüsde olan yaramaz kalmış (3) ziyâdelikleri çıkara ve toğurmağı âsân ide ve toñmış olan balgamı eride ve süddeleri (4) açâ ve mi'deye kuvvet vire ve boş bögrek ve uyluklar içerusinde olan yılleri giderür muhaşşal-ı (5) kelâm budur ki her birinüñ kuvveti ve te'sîri birbirine beñzerdür minhâc nâm kitâb şâhibi bu (6) sınıfı kâşim-i rûmî didükleri nebâtdur dimiş ammâ bu kelâm gâlatdur (7) **bağır kiri** bağır ve demür ve gayrı demür cinsinden olan nesneler çiçeklenürken üzerinde (8) olup yabana sıçrayan kiridür fâriside tûbâl dirler ammâ tûbâl diyü ıtlâk olınsa bağırdan (9) olan murâd olınur bağır kiri bağırnuñ kendüsinden leñâfeti ziyâdedür eyüsi oldur ki kıbrısdan (10) gelmiş olup rengi siyâha ve kızıla mâ'il olup berrâk ve kalıñ ola ve üzerine sirke (11) serpilse fi'l-hâl fışıldısı ola beyâz olanınuñ kuvveti za'ifdür **tabî'atı** derece-yi şâlişeye- (12) de

h  r   y  bisd  r let  fet idici ve        ve cil   idicid  r g  zde olan bey  z   gide- (13) r  r ta    r ma    lesi olan yaramaz yaramaz   banlar   ta    ma  dan men   ider ve s  'ir (14)   banlar   o    dur eger m  -y          ile n     mi     l mi    r  n i    ler f    d ve   u gibi (15) olan h        r   ish   l eyleye ba     kimesneler bu    ay un   ile ma     n id  p h    b ider (16) ba    deh   i    rler b    le ol  ca   dadsuzl     ve kesk    nligi gider g  z i    n olan dev    lara   orlar (17) g  z   banlar  n   rudur ve g  z             n   iriligin gider  r evl   budur ki g  z i    n (18) isti   m   l itmek mur     olunana ni      ta da           r ba    r kirini da         l iderler   ol (19) vechile ki ba    r kirinden bir r     l mi     r  n alup mermer ta   veya hav   n i    ne   oyup (20)   zerine       ca   mi      r   ya    mur   uy     oyup ve         durup   u   zerine       n (21) kirin alup yab    na atup   uy  n da     gider  p ba    r kirini mu    kem ufa    layup   zerine (22) ya    mur   uy  ndan evvelkiden az   oyup hav    nda mu    kem ovup ezeler t     oyul           r oldu       (23)   zerine ya    mur   uy  ndan az az   oyup gir   ezeler t     u bir r     l ve d  rt vu    yye   adar (24) ol  ncaya dek b    le ideler ve ziy    de mu    kem ovup ezeler ba       deh     alan   ve   oyus  n   hav    n   (25) veya mermer ta    n  n bir t  rafına cem   id  p   uy  n da           p      i ideler bu   u ziyade (26) let    fetli ve keskind  r ba       kimesneler ba    r kirini       mbay       l itd    kleri gibi     l (27) id  p ezilmi    n  n incetin ve let    fetlisin alur eger ba    r kiri[n]i             n n     (28) mi      l alup       -i inb     did    kleri sa      dan bir mi      l ile             r bal    m   (29) ziy    de ish    l eyleye evl   budur ki yimek   zerine isti   m   l itmey  p a       n  yla ideler

[099a]

(1) z  r   ihtim    s  yla     ma     t      r bir mi      le dek mi      r  n i    mek c        r am     h      r (2) ile ve       nma   ile ideler   ok zam    ndan t  rur z  'id olan etleri yiye eger (3) eger m  n      b olan merhemlere   atup ursalar ziyade yiy  p gidere (4) **beg b  rki ya    ** h    r  dur i    cid  r dim       perlerinde olan yill  r i    n   ok    lar ve dim         zerine (5) s  rs  ler yill  r   ta      p gidere eger iki mi      l mi      r  n i    se mi       ded   olan (6) yill  r   da     ta    da bunu  n da              at   mu           z    r ol  n  n         nden zeytile oldu     gibid  r (7) **p           ya    ** h    r  dur   rud      dur mec             ve deri soy          n   olan s  tmaya (8) nef   ider s    r vey         deri         p uzanm     olsa yumu      r a   z    da olan yill  re (9) nef   ider bir                 n       r   yumu      p ind  r  r t         budur ki (10)     r           nden alup ya   i    ne   oyup g  n      de t  rup bir         r         nden tebd    l (11) ideler vey           u ile ve ya   ile         de     n    lar t   ya   gidince (12)

benefşe yağı bārid [ü] raṭbdur uyḥu getürür gicige ve uyuza eyüdürevde ḥarāretin giderür (13) burnından içerü kosalar issiden olan baş ağrısını sākin ider eger zeker içine (14) ṭamlatsalar sidük yolu ve kavukda olan yangını sākin eyleye eger beyāz balmumu- (15) nı eridüp bu yağıla karışdurup öksürügi olan oğlancıkların göğsin yağla- (16) sa öksürüklerine ziyāde nef eyleye ve burun içinde koḥu alacak delükler kurulıgın (17) giderüp yumuşadur eger saçları ve şakalı ve kaşları yağlasalar kıvrılıp (18) çatlamaların ve dökilmesin men idüp yumuşada eger aç karnıyla ḥammāmda derildikten şoñra (19) iki dirhem miqdārın içseler zīku'n-nefese nef eyleye ḥuşūšen haftada bir kerre birkaç (20) def a böyle iderlerse ziyāde nef eyleye siñirleri ve ek yirlerin yumuşadup kıvıldıların (21) kolay eyleye eger tırnakların yağlasalar çatlağların ve ğayrıdan hıfz idüp yaldırar (22) ve şāf ola uyḥusı olmayan kimesneleri uyuda ḥuşūşa eger kabak çekirdegi ve bādem (23) yağı ve ḥaşḥā[ş] ile olursa ziyāde nef idüp uyuda benefşe yağı bulunmasa nīlūfer (24) yağı bedelidür bunuñ daḥı tarīki çiçeginün ancak yaprakların alup zeyt yağı veyāḥūd şīr-i (25) revġan veyāḥūd ğayrı yağından her rıṭıl yağa dört vuḳiyye ki kırk sekiz dirhem olur (26) benefşe yaprağı koyup birkaç kere çiçegin tebdīl ideler girü ol miqdār koyalar ba'zılar (27) kabuğundan şoyılıp kavrılmış susamı ve baldırı kesilüp yalnız çiçegi yaprağı (28) kalmış benefşe ki yaşluğı olmaya yeñi bezden kīse içinde şol vechile kurulur ki bir kat (29) benefşe yaprağı ve bir kat sīsām koyup tā kīseyi ṭoldurup ağzın bağlayup bir nesne

[099b]

(1) ile örtüp üç dört gün böyle tırur ba' deḥü çıkarup güneş ve tütün ṭoḳınmaz (2) yirde pāk çārşef veyāḥūd āḥir nesne üzerine yayup kurudurlar benefşesi kurudukda (3) ayırtlayup yabāna atup tekrār bu vechile kīseye āḥir benefşe koyup üç kerre böyle idüp (4) kurıdup üçünci kerede benefşesin yabāna atmayup belki cümlesin ögüdüp üzerine bir (5) miqdār şu serpüp ovup şıkmağıla yağın çıkarurlar ba'zılar gül yağı ve nīlūfer ve nerkis (6) ve sār'ir çiçekler yağların daḥı bu vechile çıkarurlar (7) **būy toḥumu yağı** ḥārrdur keskindür pişürici ve leṭāfet idicidür büyük şişleri (8) ve çıbanları yumuşadur 'avrat rahminde olan katılıkları giderüp indürür başda (9) olan uyuzı ve kepegi giderüp cilā ider balmumu ile şovukdan olan çatlağlara (10) ursalar ıslāḥ idüp oñılta yüzde olan leke ve yüzde sürüp kızardup güzel (11) idecek nesnelere katsalar te'şīri ziyāde ola bu yağıñ eyüsi oldur ki būy toḥumu (12) rāyiḥası

zāhir olup lezzetinde bir miqdār tatlılık ve acılık ola bu yağı çıkarmanuñ (13) tarīki budur ki bŷy tohumından beş rıtlı miqdārı alup irice dögeler ve şarāb (14) içinde üç gün ve üç gice ıslayalar ba‘dehü yağ içinde şol mertebe pişüreler ki şulu- (15) lığı gidüp yağ kala ba‘zilar münāsib issi otlar dağı katarlar kavī olur (16) **bān yağı** ziyāde cilā idici kuvveti ve taḥlīl idici ḥarāreti dağı vardır yüzde (17) siñmeyüp kalan nesnelerden olan nişānları ve çibanlardan ve yaradan sonra kalanı cilā (18) idüp gidere beş dirhem miqdārın içseler karnı ishāl ider ve karında olan yaramaz (19) şululukları çıkar[a] eger kazuñ içyağıyla karışdurup ağrısı ve gürüldisi ve çigildisi (20) olan kulağ içine tamlatsalar nef eyleye sigillere sürseler gidere siñirleri (21) yumuşadur elde ve ayakda ve sā’ir yirlerde olan çatlaqlara nāfi‘dür ammā mi‘deye muvāfık (22) degüldür yaramazdur içmezden muḳaddem anison isti‘māl itseler ıslāḥ olunup mi‘deye (23) şıḳlet vermeye ḡaliyelere ve göz ḳoḡulara girür ba‘zilar dimişler bu yağ ne miqdār (24) tursa ḡayrı yağlar gibi bozulup fāsīd olmaz eger bir miqdār misk ve ‘anber ile (25) karışdurup dimāḡ öñini yağlasalar ikide bir de ‘ārız olan nezlelere nef (26) idüp dimāḡı ıssıda ve şovuklukları gidere eger henüz tutulup sağır olan (27) kulağa nice kerre bu yağdan tamlatsalar sağırlığa nef idüp gidere eger anuñla (28) mażmaza itseler dişlerde şovukdan olan ağrılara nef eyleye eger şovukdan ağrısı (29) olan yirleri anuñla yağlasalar sākin eyleye eger maştakī sağızın dögüp bu yağ

[100a]

(1) üzerine egüp mi‘de ağzın anuñla yağlayup sıvasalar balḡam sebebi ile olan ḳuşmağı (2) sākin idüp mi‘de ağzına kuvvet vire eger bu yağı issi idüp içine penbe veyāḡūd (3) gice pāresin şokup çerb idüp ağrısı olan mi‘de üzerine ḳosalar ağrılarına (4) nef eyleye eger bu yağ içinde sağızı eridüp şişleri olan cigere ve talaḳa ursalar (5) ḡalīz şişlerin taḥlīl idüp kızdura eger şovuk veya āḡir sebep ile toñmış gibi veya meflūc (6) olan kimesnenüñ oñurḡaların bu yağla yağlasalar nef eyleye mücerrebdür (7) **buṭum yağı** eger dānenüñ içinden çıkarılmış olursa bādem yağı çıkardukları gibi (8) ol yağ ıssıdıcı ve ḡıllıları leṭāfetli idici olur eger ağacınuñ yapraklarından ve tāze (9) ve yumuşak budaklarından çıkarılmış olursa issi itmesinden ḡayrı ḳābızlığı dağı (10) olur evvelki yağdan içmekle bögrekte ve kavukda olan taşları eridüp çıkarur ve (11) yağlanmağıla mecālsizliğe nef ider ve mecālsüzliğe mütē‘allik merhemlere girür fālic ve laḳve (12) maraḡlarına nef ider

a' zâdan şovukluğu def' ider eger koyu münāsib nesneye tamladup (13) içseler dizler ve uyluklar ve arka ağrıların eyü ide kezâlik hamâmda veyâhüd güneşde (14) yağlansalar nef' ide eger bu yağıla mi' deyi yağlasalar nef' ide ve hażmı (15) kolay ola içmekle ve yağlanmağıla bögrekleri ıssıdur ve süddeleri açar ve cimā' a tahrik (16) ider miqdâr-ı şerbeti üç dirheme degdür ammā bu yağ şusadur şuşatmasını tabāşir-i hindî (17) def' ider ammā ikinci yağ ekşer hāşşası ve nef' i gül hāşşası ve nef' i gibidür ammā bunun ısıtması (18) ziyâdedür ba' zi kimesnelerde dirilmegi men' ider ve şıkması ile ishāl ider ve zarar (19) itmez ve's-selām (20) **bezr-i benc** yağı meşhūr tohum yağını taze ve semiz ve beyāz olan dānelerinden çıkarurlar (21) şol vechile ki dögüp issi şu ile yoğurup ba' dehü bir miqdâr güneşde turdukdan soñra (22) yoğurup şıkup yağın çıkar[ur]lar bu yağ şovukdur lînet viricidür tabi' atı yumuşatmak (23) içün olan fetilelere girür eger uyuyamayan kimesnenün burnına tamlatsalar nef' idüp (24) uyuda ve şafrādan olan baş ağrısını sākin ider ve şafrādan başda olan (25) uyuzları ve çibanları eyü ider gicigi ve uyuzı eyü ider bedeni yağlasalar kehleleri (26) ve sirkeleri kıra eger anuñla şaķal başlarını yağlasalar rāhatlıkla uyhu getüre (27) issiden ağrısı olan kulaķ içine tamlatsalar nef' eyleye (28) **buğday yağı** issidür kuvvetlüdür ziyāde laţif idici ve cilā idicidür beden içine (29) girüp siñiri çıkarmasınun tariki budur ki pāk olup ayırtlanmış buğdaydan

4. DİZİN

-a-

- ‘**abdullāh** *Özel ad* asıl adı Ebû Abdillāh Muhammed b. Sa’d b. Menî’ el-Kâtib el-Hâşimî el-Basrî el-Bağdâdî olan “Tabakat” kitabıyla tanınan hadis, siyer ve tarih alimi
‘a.+dur (muḥammed bin ‘abdullāhdur) 4a/13
- abnūs** *Ar ad* Hindistan’da yetişen sert, siyah ve ağır keresteli bir ağaç, abanoz ağacı
a. 21a/2, 21a/16, 21a/29, 21b/1, 21b/2
a.+dan 21a/14
a.+dur 21a/7
a.+ı 21a/20
- ‘**abdü’r-raḥmān** *Özel ad* III. Murad devri Osmanlı kâtiblerinden Hasan ibni Abdurrahman Efendi
‘a. 2a/11
- abraş** *Ar sf* alaca renkli
a. olan 82a/11
- ‘**acele** *Ar ad* acele, hemen
‘a. 35a/11
- ‘**acem** *Ar ad* Arap olmayan, Araptan gayrı olan kavim, İranlılar
‘a. (ṭā’ife-i ‘acem) 23a/6, 23b/21, 64b/16
‘a. (diyār-ı ‘acemde) 65a/6
‘a.+de 2a/26
- ‘a.+den 37a/27
- acı** (1) *T ad* bir yiyeceğin veya bir maddenin dilde bıraktığı yakıcı, kavurucu tat, acı
a. 7b/23, 27b/4, 28a/23, 30a/11, 33a/19, 56b/15, 61b/13
a.+dur 35b/25, 43b/26, 77a/19
a.+lar 43b/10
a.+yı 56b/17, 56b/18
- (2) *T sf* acı
a. 30a/15, 31a/10, 31a/12, 37a/5, 42a/4, 43b/23, 45b/3, 49a/22, 79b/12, 80a/15, 87a/27, 92b/9, 92b/28
- acıdıcı** *T sf* acıtıcı
a. 90a/19, 58a/1
a.+dur 48b/18
- acıdıcılık** *T ad* acıtıcılık
a. 59a/14
- acılık** *T ad* tat bakımından acı olma durumu, acılık
a. 7b/4, 30a/16, 32a/21, 33b/28, 73b/13, 73b/17, 76b/10, 87b/20, 95b/23, 99b/12, 82a/7, 92a/10, 97b/9
a.+ı 90a/18, 30a/21, 30b/15, 30b/17, 30b/24, 36b/24, 65b/24, 58a/1, 79b/26, 82a/9
a.+ın 31a/13, 36b/21
a.+ından 82a/9

acırağ *T sf* çok acı

a.+dur 75b/17

acı- (**acıd-**) *T ey* acıtmak

a. 48b/18,

a.-a 86b/18, 86a/25

a.-mak 24a/8

a.-ması 98a/21

a.-ur 35b/25, 43b/26, 48b/18,
51b/3, 77a/19

‘acıb *Ar sf* tuhaf, acayip

‘a.+dür 74b/4

‘acıbe *Ar ad* bk ‘acıb

‘a. 3b/25

‘āciz *Ar ad* güçsüz, çaresiz

‘ā. olmasına 74a/25

acur *T ad* kabakgillerden, kabuğu
çizgili ve tüylü, açık yeşil renkte,
genellikle turşusu yapılan, irice bir
tür hıyar

a. 61a/27

‘acūz *Ar ad* kocakarı

‘a. (şībetü’l-‘acūz) 25b/4

aç- *T ey* açmak

a.-a 28b/19, 30a/29, 60b/17, 77a/21,
40b/3, 78a/22, 95a/14, 98b/4

a.-ar 17b/13, 18b/11, 18b/17,
22a/26, 25b/25, 29a/16, 29b/26,
34a/8, 34a/9, 35a/9, 50a/19, 51b/29,
65a/9, 66b/27, 74b/25, 79a/15,
80a/6, 86b/22, 52b/24, 69b/22,
76b/12, 82b/17, 92a/29, 94a/10,
94b/3, 100a/15

a.-mağ 82b/7

a.-mağda 44b/26, 75a/16

a.-up 36b/7, 59b/28, 75b/8, 87a/6,
92b/6, 76b/9

a.-ur 69a/16

aç *T sf* acıkmış

a. 20a/20, 22a/5, 40b/3, 54b/25,
58b/25, 59a/22, 60a/12, 62a/6,
62b/4, 98b/29, 99a/18, 53a/21,
26b/28, 28a/18, 30b/25, 42b/6,
52a/21, 66b/3

açıcı *T sf* açma işini sürekli yapan,
açıcı

a. 10b/16, 56b/27, 56a/22, 82b/6,
56a/22

a.+dur 37b/6, 55a/22

açık (**açuk**) *T sf* açık

a. 16a/22, 26b/26, 27b/7, 90b/29,
96b/1

açıl- *T ey* açılmak

a.-mağa 16a/14

a.-up 16a/13, 47b/24

açıla *T zf* aç iken

a. 60a/25, 88a/16

açlık *T ad* açlık

a. 15a/28

‘adālet *Ar ad* denkserlik, hakkaniyet

‘a. 4b/8

ādem *Ar ad* insan, kişi

ā. 17b/3, 17b/7, 17b/8, 17b/15,
17b/18, 17b/21, 17b/23, 17b/24,
44b/7, 82a/19

ā. (ādemoğlanı) 17b/2

ā.+i 40b/5, 51b/31, 27b/4, 42a/20,
47b/29

ā.+ün 17b/17

ādemoğlanı <i>T ad</i> insanoğlu	42a/7, 43a/17, 43b/13, 44a/27,
ā.+ı 17b/2	44b/9, 48a/11, 48b/10, 49b/14,
‘ aded <i>Ar ad</i> bk ‘ādet	49b/29, 50a/2, 50a/12, 52a/18,
‘a. 71b/12	52a/21, 53a/7, 53a/10, 58a/27,
‘ ādet <i>Ar ad</i> adet, alışılmış faaliyet	65b/23, 67a/16, 69b/1, 76b/7,
‘a. 18a/1	80b/17, 85a/29, 86a/14, 88a/5,
‘a.+15b/8	90b/8, 93a/29, 93b/23, 84b/8,
afrikıyye <i>Ar ad</i> beş büyük kıtadan	21a/7, 21b/5, 21b/11, 21b/15,
birinin adı, Afrika	22a/27, 25b/4, 35a/22, 50a/14
a.+den 88b/16, 89a/3, 89a/5	a.+a 97b/4
afroḥodis <i>Grek ad</i> bir hastalık sonucu	a.+dan 38b/29, 50a/8, 50b/27,
ortaya çıkan doku ve fonksiyon	52a/16, 52b/1, 52b/2
bozuklukları	a.+dur 21a/2, 21b/3, 23b/19,
a. 94a/17	38b/11, 50b/22, 55b/15, 58a/20,
‘ afşīnc ? <i>ad</i> pelit ağacı	81b/20, 85a/27, 86a/3, 88a/4,
‘a. 88a/13	88a/11
afyon <i>Far ad</i> afyon, haşhaş	a.+ı 19b/19, 19b/23, 23a/3, 23b/23,
a. 6b/9, 11b/19, 12a/23, 13b/22,	38a/5, 38b/12, 47b/22, 48a/11,
14a/13, 27a/18, 27a/20, 27a/28,	48a/20, 49a/18, 53a/23, 55b/16,
28a/2, 91b/11	58a/20, 58b/4, 60b/24, 64b/22,
a. -ı mışrī 16a/8	64b/24, 66a/6, 81b/20, 81b/26,
a.+a 27b/7, 27b/11	81b/27, 81b/28, 85b/2, 86a/12,
a.+dan 91b/1	86a/13, 86a/27, 88a/9, 88a/27,
a.+dur 27b/8, 27b/11	92a/17, 92a/19, 93a/29, 94a/9,
a.+ı 27b/22, 27b/27, 91a/24	95b/19, 95b/29, 96a/1, 97b/6,
a.+uñ 27b/3, 27b/14, 28a/16	17b/14, 85b/11, 86a/25, 91b/5,
ağ <i>T ad</i> ağ	49a/7, 60b/24, 95b/19, 84b/8
a.+ı 14a/7, 24b/13	a.+ıdur 25b/7, 48b/15, 86a/2
a.+ıyla 78b/27, 21a/29	a.+ın 86a/18, 97b/18, 71b/27,
ağ- <i>T ey</i> yükselmek, kalkmak	99a/29, 23b/24
a.-up 13a/10	a.+ına 32b/24, 60b/24, 81b/24,
ağaç <i>T ad</i> ağaç	38b/16, 64a/4
a. 8a/7, 25b/4, 26b/15, 32a/19,	a.+ında 21b/9, 25b/7, 50a/7, 61b/3,
33a/15, 33a/17, 34b/13, 41b/1,	61b/15, 25b/6

a.+ından 58b/10, 61b/3, 81b/25, 85b/15, 86a/16, 87a/8, 88b/23, 28a/3, 25b/9	ağda <i>Ar ad</i> pekmez veya şekerli suya limon katılarak kaynatmak suretiyle yapılan macun
a.+ını 65b/24, 54b/3	a.+sından 20a/7
a.+ınıñ 19b/21, 19b/22, 19b/26, 20b/6, 21b/3, 23b/24, 24b/27, 39b/4, 44a/28, 53b/7, 54b/23, 56a/23, 58a/29, 59a/19, 64b/26, 65b/24, 82a/8, 86b/15, 87b/2, 88a/21, 100a/8	ağır <i>T sf</i> ağır
a.+lar 21b/8, 25b/5, 68a/20, 84b/7	a. 35a/20, 39b/6, 68a/21, 76b/27, 86b/17
a.+lara 68a/20	a. ider 19b/8, 34a/11
a.+lardan 86a/19	a. ola 37b/6, 55a/21, 61b/16, 90b/13, 90b/14, 91b/14, 91b/15
a.+lardandur 19b/24	a. olur 88b/21
a.+ları 65b/22, 87b/7, 88a/14	a. olup 35b/28, 63a/13, 79a/11, 85b/9
a.+ların 3a/22	a.+dur 10a/23, 33b/28, 64b/15, 68b/12, 92a/20, 85b/6
a.+larında 63b/14, 25b/6	a.+ınca 35a/22
a.+larından 19b/20	ağırca <i>T zf</i> ağırca
a.+larınuñ 50b/25	a. 27b/4, 91b/16, 82a/6
a.+laruñ 25b/9	ağırınca <i>T zf</i> ağırınca
a.+uñ 28a/21, 62b/16, 85a/8, 87b/15, 88a/6, 86a/7, 86a/7	a. 76a/30
ağaç püsü <i>T ad</i> bazı ağaç ve bitkilerin gövdesinden sızan zambak, ağaç balı	ağırlık <i>T ad</i> ağırlık
a.+ni 25b/4	a. 18b/28, 38b/17, 46a/23, 46a/23, 90a/26, 93a/17, 24b/18
ağaçlu <i>T sf</i> ağaçlı	a.+da 18a/13
a. 51b/3	a.+ı 22b/3
ağar- <i>T ey</i> ağarmak	a.+ına 60a/10
a.-masına 36b/21	ağ(1)z (1) <i>T ad</i> ağız
ağard- <i>T ey</i> beyazlatmak, ağartmak	a. 22a/14, 29a/23, 35a/7, 56a/15, 73b/17, 77b/25, 85a/14, 56b/3, 86a/25
a.+up 92a/13, 50a/3	a.+a 58b/5, 86a/25, 27b/8
a.+ur 24b/21, 51a/23, 28b/9	a.+da 22a/14, 46a/22, 49a/6, 51a/16, 54b/13, 60a/5, 69b/4, 81b/3, 88b/3, 34a/27, 56b/3, 49a/15
ağber <i>Ar sf</i> çok tozlu	
a. 88b/12	

a.+dan 87b/29, 12b/11, 34b/19	57b/20, 59a/24, 73b/29, 74a/18,
a.+ına 23b/16	78a/12, 92b/1, 94b/3, 94b/4, 95a/2,
a.+ları 10b/17, 12a/12, 54b/1	20a/22, 25b/11, 57b/2, 77b/9
a.+ların 12a/5, 36b/7, 66b/29,	a.+ların 17b/23, 22a/10, 30b/10,
82b/7, 24b/5, 12a/14	36a/25, 38a/18, 49b/19, 56a/17,
a.+larından 54b/1	78a/20, 89a/20, 91a/7, 91a/13,
a.+larını 12a/12	91a/17, 92b/1, 93b/8, 94a/22,
a.+uñ 74a/12	100a/13, 52a/2, 71a/24
(2) <i>T ad</i> uç, kenar, kıyı	a.+larına 25b/27, 26b/3, 29a/24,
a.+ı 17b/14, 51b/21, 79a/17,	36a/22, 36b/2, 41b/26, 43a/8,
85b/11, 86a/25, 91b/5	45a/11, 45b/5, 46a/20, 51b/28,
a.+ın 55b/24, 75a/7, 97a/9, 100a/1,	58b/3, 63a/4, 72a/27, 72a/29, 72b/2,
71b/27, 99a/29	85a/13, 87a/6, 95a/24, 96a/15,
a.+ına 54b/16, 62b/10, 77b/14,	98a/7, 49b/19, 66a/24, 72a/25,
100a/2, 38b/16, 59a/25	74b/11, 100a/3
a.+ından 53b/13, 62b/10, 79a/20,	a.+larını 30a/8, 60a/18, 60b/15
28a/3	a.+sı 91b/5, 17b/8, 17b/18, 24b/14,
a.+ını 29b/26, 35a/21, 72a/16,	27b/18, 34a/16, 34b/28, 35a/1,
79a/19, 54b/3	36a/24, 36b/5, 36b/12, 36b/27,
ağis <i>Grek ad</i> pak, temiz	37a/17, 37a/19, 39b/17, 40a/7,
a. 44b/10	42b/22, 42b/23, 46a/24, 48a/6,
ağla- <i>T ey</i> ağlamak	48b/25, 49a/25, 49b/23, 49b/24,
a.-maya 42b/19	49b/25, 51a/3, 51b/25, 54b/11,
ağrı <i>T ad</i> ağrı, acı	57b/10, 59a/1, 59a/25, 60b/16,
a. 19b/3, 27a/15, 73b/3, 85a/19	61b/22, 61b/27, 69a/28, 72b/7,
a.+lar 19b/1, 27b/15, 33b/11,	74a/19, 76a/24, 80a/23, 81b/10,
39a/14, 54b/27, 66a/15, 67a/8	87a/4, 87a/14, 90a/12, 90a/17,
a.+lara 42b/27, 45b/23, 50b/20,	91a/21, 91a/23, 91a/25, 92a/2,
52b/25, 57b/2, 57b/4, 73a/15,	99b/19, 100a/3, 100a/27, 23a/20,
83b/25, 84a/4, 90a/22, 99b/28,	24b/22, 99b/28
24a/6, 57b/7	a.+sıdur 93b/7
a.+lardan 24b/7	a.+sın 35a/4, 95a/14
a.+ları 19a/26, 31a/1, 33b/15,	a.+sından 37b/23, 55b/10
46a/7, 48a/6, 49a/25, 57b/4, 57b/8,	

a.+sına 24b/13, 29a/15, 32b/3, 33b/21, 38a/24, 38a/25, 40a/26, 40b/17, 44a/5, 45b/17, 47a/21, 49a/9, 49b/12, 49b/21, 52a/28, 53b/1, 59a/2, 61a/1, 62b/12, 62b/28, 72b/17, 74a/9, 78a/7, 90a/24, 95a/23, 21a/22, 24b/10, 45a/6, 49a/23	a.-maz 44b/24 a.-ur 19b/9, 36a/28, 42b/24, 51a/6, 74b/20, 85b/6, 85b/11, 88b/1, 95a/6, 95a/25, 51a/6, 74b/20, 85b/11, 88b/1, 95a/6, 95a/25
a.+sını 17b/16, 21b/29, 27b/17, 27b/18, 27b/21, 27b/23, 29a/7, 30b/9, 35b/13, 38a/15, 43b/9, 45b/16, 51a/30, 51b/25, 56a/3, 57a/22, 61b/20, 61b/22, 62a/11, 66b/4, 74a/23, 75b/15, 76a/23, 76a/24, 76a/25, 78a/18, 78a/26, 80a/24, 84a/17, 84a/25, 89a/16, 90a/10, 92b/7, 98a/15, 98b/1, 99a/13, 100a/24, 76a/25, 91a/21, 54a/11, 87a/14, 91a/25, 98a/2, 17b/9	ağırlık <i>T ad</i> ağırlık a. 18b/28, 38b/17, 46a/23, 90a/26, 93a/17 a.+da 18a/13 a.+ı 43b/22, 90a/16 a.+ını 66b/13 a.+ında 51a/24, 69a/12
a.+ya 36a/28, 48a/10, 54b/12, 74a/21, 87b/1	ağu <i>T ad</i> ağı, zehir a. 28a/11, 47b/22, 95b/29, 96a/1, 83a/1
a.+yı 57b/16, 60b/17, 77b/19, 91a/23	‘āhāt <i>Ar ad</i> hastalık ‘ā.+i 2a/25 ā.+dan 13b/21, 96a/25
ağrı- <i>T ey</i> ağrımak a.-nca 75a/17, 76a/30 a.-up 17b/9 a.-ya 36a/28 a.-yan 71b/13, 48a/10, 74a/21, 87b/1	āḥir <i>Ar sf</i> son, sondaki, en sondaki ā. 2b/27, 3a/28, 14a/7, 24a/25, 49b/4, 65a/16, 76b/24, 4b/15, 4b/24, 5b/17, 6b/7, 14a/28, 14b/12, 14b/17, 15a/6, 16b/17, 16b/23, 17b/22, 22b/29, 24b/18, 34a/23, 34b/12, 36b/10, 38a/28, 50a/1, 56b/25, 61b/12, 67a/5, 72a/16, 76b/15, 78a/24, 78b/22, 85b/17, 87b/15, 98a/10, 99b/2, 99b/3, 100a/5, 20b/28, 8b/16 ā. (sebeb-i āḥir) 43a/1 ā. ü'l-emr 28a/12 ā.+den 96a/25, 13b/21 ā+e 9b/14
ağrılan- <i>T ey</i> ağrılanmak a.-ur 28a/1	
ağrıt- <i>T ey</i> ağrıtmak a.-a 44b/24	

ā.+inde 21a/10, 21b/12, 23a/17, 24a/1, 27b/15, 28a/23, 29b/5, 31b/16, 32a/12, 36a/7, 45b/15, 47b/26, 52a/29, 56b/26, 57a/15, 61b/2, 63a/15, 69a/5, 69b/17, 77b/2, 84b/11, 85b/4, 85b/18, 87b/19, 95b/6, 6b/15, 6b/18, 9a/7	a.+den 3a/8, 3b/24, 13a/29, 13b/20, 13b/23, 16b/14
ā.+ine 5a/25, 44a/16, 76b/3, 88a/6	a.+e (ğālib-i aḥvāle) 16a/29
ā.+lerinde 46a/28	a.+i 3a/9, 3b/12, 15a/2, 24b/23, 53a/15, 67b/2, 72a/23
aḥmak <i>Ar sf</i> anlama ve kavrama yetenekleri gelişmemiş	a.+inde 6a/28
a. 15b/17	a.+ün 6a/6
a. ider 27b/26	akdem <i>Ar sf</i> önce
a. olan 75b/16	a. 7a/5, 44b/6
aḥlāt <i>Ar ad</i> bir karışımı oluşturan parçaların her biri, öğeler, unsurlar	ak <i>T sf</i> ak, beyaz
a. 28b/14, 64b/23	a. 28a/18
a. -ı ġālīza-yı 73b/25	a.+dur 33b/27
a.+da 11b/9	aḥ- <i>T ey</i> akmak, sızmak, süzölmek
a.+dan 9b/1, 76a/13	a.-a 82b/21
aḥmaklık <i>T ad</i> anlama ve kavrama yeteneklerini kullanamama durumu	a.-acaḥ 12a/5
a. 66b/3	a.-an 12a/5, 21a/23, 22b/11, 27a/25, 32a/27, 42b/12, 53b/5, 54a/13, 54b/1, 58b/6, 58b/9, 65b/10, 66a/10, 66a/11, 67a/9, 72b8, 74a/16, 81b/9, 82b/16, 86a/6, 7b/29, 89a/21
aḥmer <i>Ar ad</i> kırmızı, kızıl	a.-ar 35b/13, 39b/10, 39b/23, 46a/3, 53b/3, 62a/27, 63a/5, 63a/7, 66b/22, 77a/8, 82a/20, 88a/18, 96b/1
a.+i 91a/28	a.-duḡı 46a/19, 58b/25, 69a/23
aḥū <i>T ad</i> geceleri uçan bir kuş, puhu kuşu	a.-ıcaḥ 91b/25
a.+lar 68a/23	a.-madın 20a/13
aḥvāl <i>Ar ad</i> haller, durumlar	a.-maḡını 91a/20
a. -i ta ^c ayyuṣtan 2a/16	a.-masın 29b/19, 36b/29, 40b/26, 85a/13, 92b/2
a. -i ^c acībe 3b/25	a.-masına 28b/20, 46a/12, 57b/2, 22b/19
a. -i ṭabī ^c iyyeden 15a/12	a.-masını 29a/5, 38b/7, 53a/28, 91a/7, 21a/14, 23a/19
a.+de 31a/10, 74a/29, 94b/6	

a.-maya 59b/8	‘a. u tecribiyye 1b/11
a.-mayup 96b/13	‘a. u idrākden 1b/12
a.-maz 12a/16	‘a. ü kıyāsa 58a/19
a.-up 10a/11, 11b/24, 70b/1, 86a/19, 96b/2	‘a.+ı 41b/23, 91a/16
akan <i>T sf</i> akan, sızılan, süzülen	‘a.+ını 79a/12
a. 12a/5, 21a/23, 22b/11, 27a/2, 32a/27, 42b/12, 53b/5, 54a/13, 54b/1, 58b/6, 58b/9, 65b/10, 66a/10, 66a/11, 67a/9, 72b/8, 74a/16, 81b/9, 86a/6, 87b/29, 89a/21	‘a.+larının 5b/18
aķciger <i>T ad</i> öyken, akciğer	aklıg <i>T ad</i> beyazlık, ak olma durumu
a. 65b/3	a.+a 53a/8
aķça <i>T sf</i> beyazımsı	a.+ı 97a/4
a. 54b/8, 75b/25	‘ ākıl <i>Ar sf</i> düşünen, mantıklı
‘ aķd <i>Ar ad</i> akit, anlaşma	‘a. 5b/23
‘a. idüp 12a/18	‘ ākır <i>Ar ad</i> verimsiz
akdem <i>Ar sf</i> daha önce, ilk önce	‘a. 75a/28
a. 7a/5, 44b/6	‘ ākıt- <i>T ey</i> akıtmak
aķhuvān <i>Ar ad</i> papatya	‘a.-ması 9b/21
a. 24b/25, 77a/26	‘a.-maya 12a/6
akıt- <i>T ey</i> akıtmak	‘ aķide <i>Ar ad</i> akide şekeri
a.-a 29a/6, 52a/1	‘a. 19a/8, 29b/11, 39b/2, 54a/16, 54a22, 97b12
a.-ması 9b/21	‘a.+siyle 98a/7
a.-maya 12a/6	‘a.+yi 54a/19
a.-ur 41b/19, 69b/23	‘ aķik <i>Ar ad</i> silisli bir süs taşı
aķıdııcı <i>T sf</i> akıtıcı	‘a. 23b/9
a. 12b/8	‘ aķreb <i>Ar ad</i> akrep
ākile <i>Ar ad</i> yenirce adı verilen yara	‘a. 13b/7, 17b/6, 21b/24, 22a/22, 22a/23, 34b/22, 37a/13, 37a/14, 37a/15, 40a/6, 40b/1, 42b/16, 42b/21, 42b22, 42b/23, 50a/21, 74b/3, 80b/24, 81b/12, 81b/13, 81b/14, 81b/15, 87a/15
ā. 30a/26, 94b/24	‘a.+i 13b/6, 17b/14
‘ aķl/ākıl <i>Ar ad</i> akıl, us	‘a.+ler 45b/24
‘a. 5b/23, 5b/21	‘ aķrişā <i>Ar ad</i> bir bitki türü
‘a. olan 3a/25	‘a. 40b/28

ak̡sa- *T ey* aksamak

a.-r 58a/13

a.-ya 61a/22

ak̡saḳ *T sf* aksayan, seken, toplam

a. 58a/9, 58a/12, 58a/15, 59b/7

ak̡saḳlık (ak̡saḳluk) *T ad* hafif topallık,

aksaklık

a. 58a/14

a.+a 58a/15

aksır- *T ey* aksırtıcı

a.-cı 12b/6

ak̡sırdıcı *T sf* aksırtıcı

a. 28a/11, 12b/6

‘**aksi** *Ar sf* zıt, aksi, ters

‘a. 9b/14, 14a/11, 15a/12

‘a.+dür 88a/8, 93a/1

‘a.+nde 38a/7

ak̡vā *Ar sf* daha kuvvetli, çok sağlam

a.+dur 31a/11, 76b/17, 83b/3,

82b/16

ak̡vāl *Ar ad* sözler

a. 5b/25

a.+den 81a/20

‘**ak̡z** *Ar sf* zayıf, cılız

‘a. 7b/28

āl *Ar ad* aile, çocuklar, yakınlar

āl. -i kiram 1b/8

āl. (dīvānī’l-‘ā.-‘oṣmānī) 2a/11

al- *T ey* almak

a. 20b/1, 29a/17, 33a/25, 34a/3,

74b/24

a.-acaḳ 99a/16

a.-alar 16a/10, 16a/11, 16a/12,

16a/13, 16a/14, 16a/15, 16a/18,

16a/19, 16a/20, 16a/21, 17b/5,
49b/8, 52a/14, 52b/11, 53a/2, 70a/8,
72a/19

a.-ana 39b/3, 40b/8, 51b/14,
59b/17, 83b/9

a.-anlara 36b/1

a.-duḡı 54b/9

a.-ınca 28a/22

a.-sa 58a/18

a.-salar 62a/25

a.-up 3b/24, 17b/17, 20b/21,

22b/24, 23a/27, 23b/16, 25a/25,

26b/25, 27a/27, 27a/29, 28b/22,

31a/1, 36a/15, 37b/21, 37b/24,

40a/9, 40b/6, 40b/24, 40b/28,

44b/2, 46a/3, 46b/15, 47a/29, 48a/7,

48a/12, 48b/28, 49a/14, 49a/19,

49b/29, 50a/3, 50a/25, 50a/27,

50b/10, 51a/25, 52a/29, 53a/10,

53b/6, 54a/15, 54a/20, 54b/8, 55a/9,

55a/11, 55b/8, 55b/11, 55b/29,

56a/24, 57b/14, 58b/23, 58b/25,

58b/27, 59a/5, 59a/21, 60a/14,

60b/2, 61a/6, 61b/5, 61b/7, 61b/8,

61b/10, 62b/23, 65b/10, 67a/2,

70b/2, 72b/23, 75a/6, 75a/24,

75b/2, 77b/29, 80a/14, 80a/19,

80a/21, 80a/24, 80a/29, 80b/4,

87b/9, 89a/12, 91a/24, 93b/5,

94a/29, 94b/10, 95b/16, 98b/19,

98b/21, 98b/28, 99a/10, 99a/24,

99b/13

a.-ur 16b/4, 98b/27

a.-urlar 70a/27

a.-uruz 70b/10	a. 10a/1
a‘lā (1) <i>Ar sf</i> daha, en yüksek	a.+ya 24a/15
‘a. 2a/10, 3a/2, 3a/17, 3a/25, 3a/29, 4a/19, 3b/12, 4a/24, 4a/29, 4b/7, 33a/2, 23b/25, 35a/22, 50a/6	aldan- <i>T ey</i> aldanmak
(2) <i>Ar sf</i> güzel, iyi	a.-mayup 7a/8
‘a.+dur 88b/11	‘ālem <i>Ar ad</i> evren, kainat, alem
ālāt <i>Ar ad</i> aletler	‘a. (ḥayyü’l-‘ālem) 11b/13
ā. -i idrākiyye 71a/28	‘ale’t-tevālī <i>Ar ad</i> ara vermeksizin sürme, peş peşe
alaca <i>T sf</i> karışık renkli, alaca	‘a. 92b/10
a. 69b/14	‘aleyhi <i>Ar ün!</i> ... onun üzerine!
a.+dur 25a/9, 69b/8	‘a. ’s-selām 45a/17, 97a/13
‘alāka <i>Ar ad</i> iki şey arasındaki bağ,	‘a. ’ş-şalātü 81b/21
ilgi, râbita	‘a. ve sellem 2b/29
‘a. -y1 eṭibbā 8b/28	‘a. ve selāmdan 4a/14
ālām <i>Ar ad</i> kederler, üzüntüler	‘a. ve selāma 4b/4
ā. -ı cehl 1b/7	ālet <i>Ar ad</i> nesne, araç, alet
‘alāmāt <i>Ar ad</i> işaretler, belgeler	ā. 67a/2, 70a/28, 70b/1, 89b/18
‘a. 87b/6	ā. -i cāriḥa 44b/4
‘a.+ı 2b/24	ā.+e 89b/18
‘alāmet <i>Ar ad</i> işaret, belge, nişan	ā.+i 45b/8, 79b/8, 87a/13, 89b/17, 92a/5, 97a/2
‘a.+i 1b/19, 27b/29, 59a/17, 70b/17, 81a/10	ā.+ler 51a/14
‘a.+ler 3a/25	alıç <i>T ad</i> mayıs diken, soylu diken, dikenli alıç
‘a.+leri 37b/25, 55b/12	a. 50b/22, 50b/24, 92a/18
‘a.+lerindendür 8b/10, 8b/11	alıkoy- <i>T ey</i> alıkoymak
alcak <i>T sf</i> yüksek olmayan	a.-a 44a/13
a. 5b/20, 10b/12	a-up 11a/18
alçı <i>T ad</i> pişirilmiş alçı taşının öğütülmesi ile elde edilen inşaat malzemesi	alın- <i>T ey</i> alınmak
a. 46a/8, 46a/20	a.-dıkda 27b/9, 38a/20, 86a/25
a.+y1 46a/14	a.+ı 42b/8, 42b/17
alcu <i>T ad</i> bk alçı	a.-miş 16a/2, 20b/9, 40b/7, 57b/21, 59b/17
	a.-mamış 18b/4

a.-up 16a/3	a.+lardan 52a/14
a.-ur 32a/8, 32a/10	a.+ları 52a/16
a.-ursa 16a/9	a.+nuñ 38b/21, 38b/29, 39a/9, 52a/14
alışdır- <i>T ey</i> alıştırmak	a.+sı 52a/16
a.-up 20a/24, 23b/13	a.+ya 31a/23
alıkoy- <i>T ey</i> alıkoymak	a.+yı 38b/24
a.-up 11a/18	
‘alī <i>Ar ad</i> filozof, Orta Çağ tıbbının	alt <i>T ad</i> alt, taban
önde gelen temsilcisi, İbn-i Sînâ	a.+ı 40a/27, 78b/26
‘a. bin sînâ 13a/17, 64b/18	a.+ın 36b/17
‘ālim <i>Ar ad</i> bilim adamı	a.+ına 17b/4, 21a/21, 86b/7, 89b/18
‘a. (ṭabīb-i ‘ālim) 15b/25	a.+ında 18b/28, 41b/16, 74a/14, 81a/9, 83a/23, 84b/8, 88a/7, 91b/16, 91b/17, 96b/14
‘a.+leri (‘ilm-i ṭib ‘ālimleri) 3b/28, 8b/12	a.+ların 60a/6
allāh <i>Ar ad</i> Allah, Tanrı	altı <i>T ad</i> beşten sonra, yediden önce gelen sayı alt sayısı
a. ü te‘ālādan 4a/17	a. 27a/4, 36a/4, 37b/21, 40b/22, 45b/11, 48a/2, 49b/29, 53b/12, 55b/8, 60a/2, 60a/29, 62a/1, 62a/7, 83b/1, 87a/19, 91a/10, 91a/19, 90b/4
a. ü te‘ālānuñ 88b/7	
al(ı)n <i>T ad</i> şakaklar ve kaşlar arasında kalan kısım, alın	
a.+ı 25a/28	
a.+ına 22b/11, 42b/12, 57b/10, 58b/24	
alma <i>T ad</i> elma	altmış <i>T ad</i> elli dokuzdan sonra, altmış birden önce gelen sayı
a. 31a/23, 38b/14, 38b/15, 38b/17, 38b/19, 38b/22, 38b/24, 38b/28, 39a/2, 39a/3, 39a/7, 39a/13, 39a/16, 39a/17, 39a/18, 39a/20, 39a/20, 39a/22, 52a/10, 55b/15, 38b/11, 38b/14ü	a. 59b/28, 94b/1
a.+da 38b/13, 38b/27, 39a/3, 64b/5, 65a/10, 65b/1	altun <i>T ad</i> altın
a.+dan 39a/3, 64b/5, 65a/10, 65b/1	a. 9a/21, 46b/14, 46b/18, 46b/19, 51a/11, 51a/16, 51a/22, 51a/27, 69a/2, 69a/4, 81b/13
a.+dur 52a/15	a.+a 69a/2, 86a/20
a.+lar 38b/15	a.+dan 51a/12, 51a/14, 51a/28, 51a/30, 52a/16, 52b/1
	a.+ı 46b/20, 51a/24, 51a/30
	a.+uñ 51a/12

ālū <i>Far ad</i> erik	23b/6, 23b/8, 23b/10, 24a/17,
ā. 23a/11	25a/8, 25a/15, 26b/15, 26b/21,
aluca <i>T ad</i> bir türk erik	27a/3, 28a/12, 28a/14, 29a/24,
a. 23a/7, 23a/21	29b/20, 31a/22, 31a/25, 31a/28,
‘ām (‘āmm) <i>Ar sf</i> genel, kamuya	31b/1, 31b/7, 31b/10, 31b/11,
ilişkin	31b/20, 32b/26, 33b/12, 33b/17,
‘ā. olmak 2b/2	34a/20, 34b/11, 35a/20, 36a/13,
‘ā.+dur (vebā-yı ‘āmmdur) 15b/28	36b/4, 37a/8, 37b/3, 37b/20,
‘amel <i>Ar ad</i> iş, çalışma, uygulama	37b/29, 39a/17, 39a/27, 39b/10,
‘a. 12a/28, 36b/5, 37a/7, 46b/14,	39b/20, 40a/1, 40a/23, 40b/3,
46b/19, 46b/15, 88b/25	41a/29, 42b/20, 42b/24, 43b/17,
‘a. it- 29b/12, 31a/7, 40a/10,	43b/21, 44b/15, 44b/23, 44b/24,
53b/11, 84b/23, 85a/5	46b/28, 47a/6, 47b/13, 50b/26,
‘a.+e 2a/17	51a/6, 51a/25, 51b/1, 51b/29,
‘a.+i 66b/28, 88b/21, 88b/23	52a/11, 52a/23, 52b/26, 53a/24,
‘a.+in 36b/14	53b/27, 54b/6, 55a/8, 55a/10,
‘a.+leri 66b/29	55a/19, 55b/6, 56b/25, 57a/18,
‘a.+lerin 42a/10	59a/29, 59b/18, 60a/16, 60a/22,
ammā <i>Ar bağ</i> ama	60a/24, 61a/7, 61a/9, 61a/12,
a. 1b/10, 4a/24, 4b/17, 4b/20,	61a/23, 61b/20, 62a/8, 62b/8,
4b/23, 5a/3, 5b/7, 5b/23, 6a/7, 6a/9,	62b/14, 63b/6, 63b/10, 64a/14,
6a/16, 6a/21, 6a/23, 6a/25, 7a/7,	64a/16, 64b/13, 64b/15, 64b/21,
8a/21, 8a/26, 8b/7, 9a/16, 10a/15,	64b/22, 64b/23, 64b/28, 65a/20,
11a/25, 12a/4, 12a/9, 12a/17,	65a/22, 66b-17, 66b-20, 66b-25,
12a/25, 13a/17, 13b/4, 13b/27,	66b-29, 67a-1, 68a-5, 68a-7, 68a-
14a/26, 14b/13, 15b/16, 15b/17,	19, 68a/24, 68b/7, 68b/11, 69a/13,
15b/23, 15b/27, 16b/18, 16b/28,	70a/8, 70a/15, 70b/29, 71b/5,
18a/16, 18a/18, 18a/21, 18b/1,	71b/6, 72a/20, 72a/23, 73a/5, 73a/7,
18b/11, 18b/19, 18b/29, 19a/22,	73a/20, 73b/17, 74a/30, 74b/20,
19a/27, 19b/3, 19b/4, 19b/7,	74b/22, 75b/12, 75b/17, 75b/19,
19b/13, 19b/16, 19b/22, 19b/23,	75b/20, 75b/21, 76a/9, 76a/30,
20b/3, 20b/9, 20b/11, 20b/18,	76b/5, 76b/23, 77a/14, 77a/27,
21a/4, 22a/5, 22a/15, 22a/20, 22b/3,	77b/5, 78b/7, 78b/8, 79b/13, 80a/5,
22b/16, 22b/21, 23a/1, 23a/17,	80b/6, 81a/14, 82a/25, 83b/3,

83b/3, 83b/19, 84b/22, 84b/27,	‘anāşır-ı erba‘a <i>Ar ad</i> dört unsur
85b/18, 85b/26, 85b/29, 86a/10,	‘ā. -ı ‘anāşır-ı erba‘a 3a/3, 4b/12
86a/13, 86b/12, 86b/20, 87a/7,	‘anāşır-ı <i>Ar ad</i> bk ‘anāşır
87b/29, 88a/4, 88a/6, 88a/23,	‘ā. 2a/6
88b/17, 88b/18, 89a/2, 90a/13,	anaṭolı (anatole) <i>Grek ad</i> ön Asya'nın
90a/21, 90b/8, 90b/23, 90b/27,	bir parçası olarak Türkiye'nin Asya
91a/28, 92b/15, 92b/22, 92b/25,	kıtasında bulunan toprağı
92b/28, 92b/29, 93a/1, 93a/4,	a. (vilāyet-i anaṭolı) 2a/25
93a/12, 93a/15, 93a/17, 93a/22,	‘anber <i>Ar ad</i> amber
93b/4, 93b/13, 94a/23, 94b/6,	‘ā. 50a/16, 99b/24
94b/13, 95a/25, 95b/3, 95b/12,	‘ā.+den 26a/26
96a/4, 96a/6, 96a/24, 96b/20, 97a/6,	ancak <i>T zf</i> yalnızca, sadece
97a/6, 97a/12, 97a/17, 97b/4,	a. 4a/4, 4a/5, 4a/24, 5a/4, 5b/6,
98a/10, 98a/11, 98a/19, 98a/22,	5b/17, 6b/3, 6b/20, 7b/2, 7b/4, 7b/5,
98a/23, 98a/27, 98b/6, 98b/8, 99a/1,	7b/7, 7b/8, 7b/9, 7b/12, 7b/24, 8b/4,
99b/21, 100a/16, 100a/17, 12a/16,	9a/17, 9b/22, 11a/7, 13b/26, 14b/1,
12a/19, 17b/20, 20a/23, 20b/18,	14b/7, 19b/14, 22a/18, 31a/18,
20b/23, 21b/25, 23a/23, 23b/24,	33b/29, 35a/23, 35b/27, 36a/18,
25a/16, 26a/9, 26a/11, 33a/2,	36a/18, 37a/28, 39a/9, 43a/17,
34a/24, 82b/15, 92b/4	51b/6, 55a/13, 58a/14, 58a/24,
‘āimme <i>Ar ad</i> insanlar, kamu	58a/28, 59b/29, 62b/17, 65b/22,
‘ā. -yi nāşda 15b/28	75b/8, 78b/9, 86b/22, 87b/17,
an/añ (+...) <i>T zm</i> bk ol	90a/4, 92b/13, 95b/6 99a/24, 9b/23,
‘an <i>Ar edat</i> harf-i cer, bağlandığı	12a/19, 23a/11, 32b/24, 64a/3,
sözcüğü zarf yapar	70b/23
‘a.+i (‘ani’l-‘āhāti) 2a/25	andarusaṛun <i>Grek ad</i> balta otu
ana <i>T ad</i> anne	e. 77a/16
a. 40a/2, 42b/20, 85b/28, 94a/10	andık <i>T ad</i> dişleri kemikleri kıracak
a.+ları 92a/27	kadar güçlü bir vahşi hayvan,
a.+sı 47b/3, 47b/7	sırtlan
‘anāşır <i>Ar ad</i> unsurlar, öğeler	a. 58a/9
‘a. -ı erba‘a 4b/12	andız <i>T ad</i> Akdeniz bölgesinin doğu
‘a.+dan 2a/6, 3a/3	kısımlarında yetişen, dikenli
‘a.+uñ 2a/6	yapraklı büyük yapılı ardıc cinsi

a. 51a/33, 52a/4, 52a/8	‘a.+den 43b/28
a‘nī <i>Ar edat</i> bundan anlaşılan şudur, yani	‘arabī <i>Ar sf</i> Arap dili, Arapça
a‘. 1b/16, 2b/4, 2b/8	‘a. 2a/21, 2a/23, 2a/27, 2b/20, 2b/22, 30a/12, 32b/6, 35a/24, 2a/23
anison <i>Grek ad</i> otsu bitki, anason	‘a. (zamğ-ı ‘arabī) 36b/9, 37a/4, 45a/14, 66a/6, 89b/5, 89b/13, 89b/15
a. 25a/2, 28b/27, 33b/13, 34a/15, 37a/5, 51a/10, 74b/21, 90a/27, 90b/19, 93a/18, 99b/22, 18b/29	‘a. (lisān-ı ‘arabī) 2b/18
a.+ı 29a/3	‘a.+de 21b/5, 23b/12, 35b/26, 38b/11, 40b/12, 44a/15, 43b/28, 45a/16, 46a/8, 46b/26, 47a/9, 50b/22, 52a/10, 58a/12, 58a/21, 59a/10, 60b/24, 65b/3, 67b/2, 69b/6, 70a/23, 71a/3, 71b/15, 75b/23, 83a/19, 83b/27, 96a/22, 97b/4, 41a/28, 42a/13
añsuzdan <i>T zf</i> birdenbire, ani olarak	‘arabīsüz <i>Ar sf</i> Arabisiz
a. 94b/19	‘a. 32b/17, 33a/2
anzarūt <i>Far ad</i> dikenli çok yıllık bir bitki, geven, anzarot	‘arabiyye <i>Ar sf</i> bk ‘arabiye
a. 32a/19, 32a/22, 32b/27, 33a/7, 33a/10, 10b/6	‘a. (bakla-yı ‘arabiyye) 43b/28
a.+dan 32b/19	‘a.+de (kütüb-i ‘arabiyyede) 2b/19
a.+uñ 33a/11	‘a.+den (kütüb-i ‘arabiyyeden) 2b/27
a.+ı 32b/1, 32b/18, 32b/23, 33a/8	‘arāk <i>Ar ad</i> bitki kökü
ara <i>T ad</i> ara, mesafe	‘a. (‘arāk-ı süsen) 70b/28
a.+larında 10a/15, 12a/11, 84b/7	‘arāk-ı süsen <i>Ar ad</i> buyan kökü, meyan bitkisi
a.+sı 92a/25	‘a. 70b/28
a.+sına 46b/1	‘arapça <i>Ar ad</i> Arapların konuştuğu dil
a.+sında 7a/17, 7a/18, 7b/17, 27a/24, 43a/16, 43b/12, 63b/25, 76b/7, 80b/2, 84b/7, 84b/13	‘a. 17b/25, 19b/19, 22b/2, 26a/18, 31a/15, 39a/24, 46a/27, 51a/11, 51a/33, 55a/2, 55b/15, 56b/9, 58a/20, 61a/15, 62a/10, 63a/9,
a.+sından 82a/18	
‘arab <i>Ar ad</i> Arap	
‘a. 2a/26, 2b/21, 23b/26, 32a/1, 36b/21, 77a/26, 91b/24	
‘a.+da 2b/18, 31a/17, 37b/28,	
‘arabiye <i>Ar sf</i> Araplarla ilgili	
‘a. 2b/18, 43b/28, 2b/21, 32a/1	
‘a. (tā’ife-i ‘arab) 36b/21	
‘a.+de 2b/19	

- 64a/2, 76b/2, 76b/20, 81b/20, 29a/26, 33b/23
 ‘a.+da 23a/2
 ‘**araż** *Ar ad* işaret, belirti, iz
 ‘a.+dur 8b/3
a‘rāz *Ar ad* hastalık belirtileri, semptom
 a.+dur 8b/6
 ‘**arcā** *Ar sf* topal, aksak
 ‘a. 58a/12
 ‘a. (žab‘-ı ‘arcā) 58a/12
ard *T ad* art, arka
 a.+ından 58a/13, 68b/5
 a.+ına 89b/1
 a.+larında 84a/4
ardıç *T ad* iğne yapraklı kozalaklı bir ağaç
 a. 19b/19, 19b/20, 19b/24, 19b/25, 48b/15
 a.-ı hindī 48b/14
 a.+dur 48b/16
 a.+uñ 20a/9
ardınca *T zf* hemen ardından, peşinden
 a. 29a/18, 29a/23, 29b/8, 47a/29, 51b/2, 84a/19, 90b/26, 92b/27
arı *T ad* bk aru
 a. 34b/15, 55a/2, 55a/3
arık *T sf* arınmış, temiz, saf
 a. 95b/11
 a. olanlara 70b/27
 a. olmaya 57a/13
arıkla- *T ey* zayıflamak
 a.-miş 39a/11
arıklad- *T ey* zayıflatmak
 a.-a 94a/4, 82a/17
arıklık *T ad* zayıflık, cılızlık
 a. 89a/29
 ‘**ārız** *Ar sf* aslında önceden olmayıp da sonradan ortaya çıkan, eklenen
 ‘a. 13b/22, 15b/21, 29a/15, 34b/28, 86a/8, 97a/29
 ‘a. ol- 4a/27, 6b/5, 7a/4, 10a/8, 12b/20, 13a/28, 13b/7, 13b/20, 19b/12, 21a/26, 24b/20, 24b/22, 34a/16, 37b/20, 46a/24, 48a/29, 51b/21, 65a/14, 68a/26, 84a/15, 89b/21, 90a/8, 92a/10, 98a/16, 99b/25, 28a/2
 ‘a.+ı 6b/18
 ‘**ārī** *Ar sf* yoksun, soyunmuş
 a. olmayup 2a/17
aristo *Grek ad* Yunan filozof ve bilge
 a. 69a/25, 80b/29
arğa *T ad* arka, sırt
 a. 33b/21, 33b/21, 40a/26, 45b/5, 49b/12, 49b/19, 51b/28, 72b/17, 95a/23, 100a/13, 43a/8
 a.+da 24a/6
 a.+nuñ 85a/23
 a.+sı 96a/29
 a.+sın 49b/23
 a.+ya 48a/6
arpa *T ad* arpa
 a. 19a/22, 19b/5, 30a/2, 33a/24, 38b/2, 39b/1, 39b/15, 39b/24, 40a/4, 46a/2, 54a/28, 57a/13, 57a/18, 57a/19, 57b/2, 57b/6,

57b/14, 57b/20, 61b/23, 62a/13, 70b/5, 70b/7, 70b/8, 70b/13, 70b/19, 70b/24, 70b/26, 71a/1, 72b/3, 73a/23, 77a/3, 77a/17, 78a/10, 78b/15, 78b/23, 79a/6, 81b/1, 81b/5, 84b/22, 85a/3, 90a/5, 92a/11, 33b/18, 14a/14	artucaḡ <i>T zf</i> fazlaca, ziyadesiyle
a.+da 70b/25	a. 31a/29, 41a/27
a.+dan 57a/14, 70b/21, 70b/23, 93a/14	a.+dur 22b/7
a.+nuñ 70b/9, 57a/16	artuḡ <i>T zf</i> fazla, ziyade
a.+yı 57a/17, 57a/22, 57b/3, 57b/5	a.+dur 72b/21, 82a/2
arpacıḡ <i>T ad</i> göz kapağının kenarında beliren iltihaplı çıban	a.+lardan 20a/12
a. 33b/18	a.+ları 93a/27, 97b/24
arслан <i>T ad</i> arslan	aru <i>T ad</i> balarısı, arı
a. 25a/5, 25a/10, 25a/15, 25a/16, 25a/17, 25a/18, 25a/20, 25a/25, 25a/27, 25b/2, 56b/23, 67b/11	a.+sı 34b/14, 55a/3, 55a/8
a.+ı 25a/8, 59a/3	a.+sıdur 55a/8
a.+ıdur 57a/11	a.+sınuñ 55a/9
a.+uñ 25a/28, 25a/23, 25a/21, 25a/10, 25a/9	arusimîn <i>Ar ad</i> tûzerî tohumu
arşun <i>T ad</i> bir adım boyu uzaklık, arşın	a. 90b/28
a. 29a/27, 31a/21, 37a/28, 45a/22, 45a/28, 55a/14, 69a/3, 80b/8	‘ arz (1) <i>Ar ad</i> sunma, arz etme
a.+dan 65b/23	‘a. it- 2a/11, 2b/9
artuḡ <i>T zf</i> bundan sonra, bundan böyle	‘a. (bi’l-‘arz) 32b/11
a. 75b/10	(2) <i>Ar ad</i> genişlik
art- <i>T ey</i> artırmak	‘a. -ı ziyâde 75b/24
a.-ur 31b/28	‘ arzi <i>Ar sf</i> enle ilgili, genişliğe ilişkin
artıklıḡ <i>T ad</i> daha çok olma durumu, fazlalık	‘a. 23a/15
a.+ları 10a/29, 10b/6	‘ arziyye <i>Ar sf</i> toprakla ilgili
	‘a. 95b/7
	aş- <i>T ey</i> asmak
	a.-arlar 45a/25
	a.-maḡa 69b/3
	a.-maḡıla 81b/3
	a.-maḡıyla 80b/22
	a.-sa 83a/18
	a.-up 91b/12
	-āsā <i>Far son ek</i> sonuna getirildiği Farsça sözcüklere benzerlik, gibilik anlamı katan son ek
	-ā. (ilhām-āsā) 2b/10

aşakoy- *T ey* asıp bırakmak, asıvermek

a.-alar 69b/2

a.-salar 17b/5, 17b/7, 17b/8, 17b/9,
25a/26, 42b/17, 46b/12, 47b/1,
51a/28, 59a/4, 59b/3, 61a/14

a.-mak 51a/26

a.-up 65a/3, 72b/9, 69b/5

āṣām *Ar ad* günahlar

ā. (emrāz-ı ā.) 1b/6

āsān *Far sf* kolay

a. 24b/6, 37a/18, 77b/12, 94a/15

a. ide 98b/3

a. ider 78a/9

a. ol- 10a/22, 10b/18, 29a/17,
30b/23, 95b/26

a.+dur 10a/15, 93a/12

āsānlığ *T ad* kolaylık, iyilik, asanlık

ā.+a 82a/7, 87b/22

ā.+ıla 23b/26, 25b/27, 90a/10

aşlab *Ar ad* beller

a. 72b/22

asaron *Ar ad* kedi otu, bir nevi ilaç

a. 74b/19, 75a/17

‘asel *Ar ad* bal

‘a. 16b/22, 19a/24, 19a/25, 20a/3,
20a/14, 20a/26, 20a/28, 20b/5,
21b/26, 22a/6, 22a/7, 22a/8, 23a/28,
25a/2, 26b/19, 28a/7, 28b/11,
28b/12, 29b/21, 29b/26, 30a/6,
30a/8, 30a/23, 30a/29, 30b/1,
32a/14, 32a/29, 33a/9, 33a/21,
33a/22, 34a/2, 35a/1, 36a/10,
36a/11, 36a/22, 37b/7, 37b/22,
38a/3, 38b/5, 38b/19, 39a/20,

40a/18, 40b/7, 41b/24, 45b/9,
46a/1, 47a/16, 47b/14, 48b/7,
51b/12, 52a/1, 53a/29, 54a/25,
54a/26, 55a/22, 55b/9, 56a/18,
57a/8, 59a/22, 59b/17, 60b/17,
61b/17, 61b/29, 62b/29, 63a/4,
64b/21, 65a/3, 66a/22, 66b/19,
70a/2, 74a/7, 74a/11, 74a/14,
75a/29, 75b/4, 75b/7, 76a/27,
76a/30, 77a/22, 78a/4, 78a/25,
78b/24, 82a/13, 82a/22, 82b/10,
82b/19, 83a/6, 84b/1, 86a/1, 87b/4,
87b/24, 88a/3, 89a/14, 89a/24,
89b/17, 90a/13, 91b/7, 91b/16,
92a/5, 92a/7, 92b/27, 93a/3, 93a/25,
93b/1, 93b/6, 94a/12, 94a/14,
94a/20, 95a/6, 95a/10, 96a/1,
97a/22, 97a/28, 97b/19, 98b/2

‘a. (mā’-i ‘asel) 23b/7, 24b/24,
24b/29, 42a/2, 57a/19, 84b/12,
84b/22, 91a/11, 95a/11, 98b/14

‘a.+den 38a/26, 40b/23, 71a/21,
78a/4, 78a/15

‘a.+i 11a/16, 71a/1, 86a/28, 91b/17,
91b/19, 92a/7

‘a.+î 91b/16

‘a.+inden 92a/8

‘aşf *Ar ad* mazı bitkisi

‘a. 10b/14

aşhāb *Ar ad* sahabeler, ashab

ā. -ı fiḥāmına 1b/99

‘āşir *Ar sf* üzüm ve benzeri şeylerin
şirasını çıkarmak için sıkın

‘a. 11b/27

‘asīr *Ar sf* zor, güç, zahmetli

‘a. olmağın 77b/16

‘asīrun *Ar sf* bk ‘asīr

‘a. 5b/14

āsiyūs ? *ad* üzerinden tuz çıkan bir
tür taş

ā. (zehr-i āsiyūs) 88b/20

asker *Far sf* devredici, seyyar

a. 22b/25

askīlinus *Grek ad* Yunan mitolojisinde
tıbbın ve sağlığın tanrısı

a. 5b/4, 5b/7

a. -ı evvel 5b/3

aşl *Ar ad* asıl, kök, esas

a. -ı fiṭratda 2a/12

a.+a 69a/26

a.+ından 57a/1

a.+ı 12b/5, 46a/27, 54b/6

aşlā *Ar zf* asla, hiç

a. 4b/3, 12a/15, 15b/14, 20b/28,
36b/15, 37a/4, 47b/4, 50a/15, 70a/6,
80b/6, 91b/6, 4b/3, 12a/15, 15b/14,
20b/28, 24a/23, 36b/15, 37a/4,
47b/4, 50a/15, 69a/26, 70a/6, 80b/6,
91b/6

aşlab *Ar ad* beller, sulbler

a. 72b/22

aşlah *Ar ad* daha iyi, en iyi

a.+ı 96a/28

aşma *T ad* bir türünden üzüm elde
edilen tırmanıcı dalları olan bir
ağaççık, asma

a. 24b/25, 41a/28, 42a/5, 45a/9,
62a/10, 62a/19, 62a/24, 62b/2,
62b/17

a.+da 41a/29

a.+nuñ 62b/1, 63a/9

a.+sı 62b/14

a.+sından 63b/12

a.+sınuñ 62b/19, 63a/6

āsumānī *Far sf* gök renginde, açık
mavi

ā. 24b/26

aş *Far ad* aş, yemek

a. 31b/21

aşağı *T zf* bk aşağı

a.+dur 23a/6

a.+ları 44b/16

a.+sında 20a/22, 24b/19, 80a/14

a.+ya 27a/23

aşağa *T ad* aşağı, alt taraf

a. 3a/24, 6b/10, 11b/4, 13a/3,
25a/11, 53b/13, 57b/12, 70a/29,
70b/22, 88a/3, 97a/12

a.+dan 56a/20

a.+dur 34a/20, 57a/19, 87a/1,
91a/5, 91a/6

a.+sı 37b/23, 55b/9

a.+sına 54a/25

a.+sında 61b/9, 85a/23, 91a/23

a.+sından 82b/14

‘aşşā bīn *Ar ad* ot, yeşillik satanlar

‘a. 4a/15

aşı *T ad* bir boya türü

a.+ı 41a/12

‘āşık *Ar sf* aşırı seven kimse, aşık

‘a. olur 17b/18	22b/14, 24b/3, 24b/8, 24b/16,
āşikār <i>Far sf</i> belirli, açık, aşkar	26a/27, 32a/23, 34a/24, 36b/20,
‘ā. 46a/20	37a/13, 40b/29, 42a/13, 43a/27,
āşikāre <i>Far zf</i> belli ederek, açık	49a/20, 50a/4, 52a/18, 52b/3, 52b/4,
olarak, açıkça	52b/13, 52b/21, 53a/4, 54a/11,
‘ā. 72b/4	58b/12, 66a/19, 67a/2, 70a/27,
aşkar <i>Far sf</i> koyu al, kızıl	70b/1, 72a/17, 72b/3, 73b/23,
a. 80b/14, 86b/17	80a/25, 80a/26, 89a/18, 89b/20,
aşkarī <i>Ar sf</i> bk aşkar	94b/28, 95a/19
a. 85a/9	ā. -i yangına 56b/2, 79b/9, 94b/28
aşlīg <i>T ad</i> yemeklik	ā. ideler 86b/7
a.+ıla 53a/17	ā.+de 6b/6, 13a/7, 14a/24, 18a/1,
aş yir- <i>T ey</i> hamile kadınların bazı	19b/7, 27a/8, 35b/16, 49a/2, 50a/26,
yiyeceklerden tiksime veya aşırı	53a/5, 53a/11, 57b/3, 63a/3, 88b/23,
isteme şeklinde ortaya çıkan	91a/22, 92a/6, 95b/4, 96b/6, 99a/11
davranışları, aşermek	ā.+den 22b/24, 22b/26, 46a/15,
a.-dükleri 52b/17	50a/4, 52b/4, 52b/12, 70b/18,
at <i>T ad</i> evcil ve otçul hayvan, at	72a/18, 89a/12
a. 6a/25, 42b/20, 61a/15, 61a/16,	ā.+e 20a/19, 21a/6, 22b/26, 27b/6,
61a/23, 67a/23, 67a/13, 69b/2,	27b/22, 36a/21, 48a/7, 54b/9,
61a/22	71b/27, 86b/6, 89b/12, 92a/5,
a.+ı 6a/26	97b/11, 56a/1
a.+uñ 61a/21	‘ aṭṭār <i>Ar ad</i> güzel koku, kokulu şeyler
aṭa soğanı <i>T ad</i> ak soğan, ayı soğanı,	satan kimse, aktar
işkil	‘a.+lar 77a/16
a. 59a/10, 59b/18, 60a/3, 60b/22	avaksūs <i>Grek ad</i> deva çiçeği
a.+n 60b/8, 82b/3	a. 97b/6
a.+ndan 60a/14, 60a/26, 59b/19	‘ avāmm <i>Ar ad</i> halk, insanlar
a.+nı 59b/25	‘a. 71b/1
a.+nuñ 59a/20, 60a/2, 60a/25,	‘ avāmmü’n-nās <i>Ar ad</i> sıradan insanlar
60b/2, 60b/21, 60a/18	‘a. 15b/25, 26a/27, 81b/23, 42a/14,
āteş <i>T ad</i> od, ateş	88a/13
ā. 7b/21, 7b/23, 8a/27, 14a/25,	āvāz <i>Far ad</i> yüksek ses
19a/19, 20b/17, 21a/21, 22b/12,	ā. 69b/9

ā.+ı 43b/17, 54b/28, 55b/28, 60a/6, 89b/26	‘a.+ları 62a/17
ā.+ın 25a/17, 96a/6	‘a.+uñ 75b/14
ā.+ından 25a/18, 25a/19, 89b/26	avuç <i>T ad</i> elin iç tarafı, avuç
ā.+ını 69b/9	a. 31a/1
avıç <i>T ad</i> bk avuç	ay <i>T ad</i> ay, yılın on ikide biri olan
a.+ında 55b/13	zaman dilimi
avla- <i>T ey</i> avlamak	a. 24a/24
a.-rlar 13a/14	a.+ında 14b/23, 44a/19
avlan- <i>T ey</i> avlanmak	ayağ <i>T ad</i> ayak
a. 76b/17	a. 20a/25, 46b/26, 46b/27, 46b/28, 49b/16, 60a/28, 80b/2
‘ avrat <i>Ar ad</i> avrat, kadın	a.+da 99b/21
‘a. 17b/10, 27b/20, 29a/5, 55b/2, 69b/29, 72b/6, 72b/13, 82b/13, 82b/14, 83b/24, 20a/5, 20a/26, 22b/24, 24b/13, 25b/26, 26b/6, 29a/4, 29b/19, 30a/29, 32a/4, 32a/5, 32a/29, 34a/5, 34a/9, 34a/10, 36a/19, 37b/15, 40a/2, 41b/28, 45a/2, 46b/1, 48a/5, 50b/5, 51b/33, 54a/13, 61b/19, 63a/2, 69a/9, 72a/5, 72a/7, 74a/7, 75b/14, 77a/22, 82b/28, 83a/17, 87a/12, 90a/1, 93b/9, 96a/21, 99b/8	a.+ı 42b/10, 47a/12, 58a/13, 75a/18
‘a.+a 62a/9	a.+ın 61a/22
‘a.+i 25a/17	a.+ına 59b/6, 75a/25
‘a.+lar 51b/4, 52b/17, 58b/9, 78b/15, 23b/24, 33a/2, 35b/20, 56a/9, 63a/3, 70a/4, 85a/17, 86b/23, 88a/22, 93b/9, 95a/13, 96a/20	a.+lar 92a/25
‘a.+lara 21b/29, 44b/12, 56b/28	a.+lara 48b/10
‘a.+larda 32b/12	a.+larda 43a/9, 59a/19
‘a.+lardan 55b/23, 67a/20	a.+ları 28a/1, 28a/4, 47a/13, 58b/21, 76b/20, 76b/21
‘a.+ların 61a/4	a.+larıdır 76b/29
	a.+ların 70a/19
	a.+larına 76b/21
	a.+larının 36b/17, 47a/14
	ayağlı <i>T sf</i> ayaklı
	a. 84b/5, 84b/6
	a‘yān <i>Ar ad</i> seçkinler, eşraf
	‘a. -ı ehl-i islām 2a/26
	āyār <i>Ar ad</i> mayıs ayı
	ā. 93b/3
	ayāric <i>Grek ad</i> ilaç olarak kullanılan
	bir grup macuna verilen isim
	a. 37a/6

‘ayb *Ar ad* ayıp, kusur

‘a.+lardan 16a/6

‘aydlānī *Ar ad* bir kavun cinsi

‘a. (baṭīḥ-i ‘aydlānī) 33a/3, 33a/5

ayī *T ad* ayı

a.+nuñ 47a/29

ayır- *T ey* ayırmak

a.-a 11a/14, 50a/29

a.-alar 50a/29

a.-mağdur 11a/15

a.-ması 9b/20

a.-sa 39b/19

ayırıcı *T sf* ayırıcı

a.+dur 11a/16

ayırtla- *T ey* ayırıp çıkarmak, seçmek

a.-rlar

a.-nmiş 100a/29

a.-yup 99b/3

ayıt *Ar ad* mine çiçeğigillerden,

Akdeniz havzasında yetişen, mor

ve menekşe rengi çiçekli, , küçük

ince yapraklı, okaliptüse benzer

ağaç

a. 44b/9

‘ayn *Far ad* göz

‘a. (beyāzu’l-‘ayn) 72b/28

‘aynı *Ar+Far sf* bir şeyin kendisi, aynı

‘a. 48b/6, 57b/18, 79b/9, 80b/15

‘ayn-ı şems *Ar ad* pelesenk ağacı

‘a. 86a/12

ayrıca *T zf* ayrıca, özellikle

a. 70b/12

ayrık *T sf* birbirinden ayrı duran,

ayrık

a. otı 40b/12

a.+ı 67a/16, 48b/29

ayrıl- *T ey* ayrılmak

a.-an 95b/5

a.-mada 10a/3

a.-mağ 9a/22

a.-maları 9a/20, 9a/24, 9a/25

a.-maz 9a/22, 53a/17, 92a/10

a.-mış 10a/11, 44b/17, 57b/15

a.-up 8a/24, 10a/6

ayrılancurıcı *T sf* ayrı duruma getiren

a. 10b/11

ayrılık- *T ad* ayrılık

a.+a 97b/28

ayrış- *T ey* ayrışmak

a.-maz 53a/20

a.-up 38b/12

ayrılığ *T ad* ayrılık

a.+a 96a/8

ayū *T ad* ayı

a. 47a/9, 47a/16, 47b/2, 47b/13,

47b/16, 47b/17, 47b/18, 64a/2,

65b/19

a.+nuñ 47a/22, 47b/13, 57a/5

ayva *T ad* üzeri tüycüklü bir meyve

türü, ayva

a. 28b/20, 32a/17, 35b/17, 48b/28,

49a/3, 52a/26, 55b/15, 55b/24,

55b/25, 55b/27, 55b/29, 56a/1,

56a/3, 56a/6, 56a/7, 56a/9, 56a/10,

56a/10, 56a/13, 56a/17, 56a/22,

57a/27, 66b/5, 66b/5, 68a/14,

84b/3, 92a/11, 92a/14, 97b/1,

56a/23

a. -yı hindī 57b/28	‘a. 35a/28, 35b/23
a.+dan 52b/6, 56a/22	‘a.+nüñ 35b/13
a.+nuñ 49a/3, 49a/5, 56a/12, 56a/27	azacuk (azıcuk) <i>T sf</i> çok az
a.+yı 49a/4, 52a/29, 56a/6, 56a/14, 56a/19	a. 6b/22, 8a/27, 10a/5, 11a/8, 23a/14, 23a/24, 23b/23, 26a/29, 27a/4, 33b/13, 34b/7, 34b/9, 39b/7, 43a/20, 44b/1, 45a/20, 57a/16, 59a/11, 60b/11, 60b/19, 60b/29, 64b/15, 64b/20, 64b/15, 64b/20, 71a/27, 77a/19, 78b/19, 80a/2, 80a/24, 83a/28, 86a/5, 86a/24, 86b/18, 87b/20, 91a/2, 96a/13, 97b/9, 62a/29, 34a/25, 71b/6, 26b/20
az <i>T sf</i> az	azacuk <i>T sf</i> bk azacuk
a. 5a/22, 6b/27, 7a/1, 7a/2, 11b/25, 13a/8, 13a/26, 13b/15, 14a/6, 14a/10, 14a/11, 14b/25, 14b/27, 16b/9, 16b/10, 17a/12, 18a/15, 18a/19, 19a/5, 19a/12, 20a/29, 23a/16, 23a/24, 23a/26, 27b/23, 38a/9, 43b/7, 51a/1, 51a/30, 51b/29, 54b/4, 57b/27, 60a/13, 61b/15, 63b/9, 64a/13, 64b/8, 64b/9, 66a/17, 68b/11, 73a/10, 73a/12, 73a/18, 77a/6, 77a/27, 78b/8, 78b/21, 78b/23, 79a/26, 79a/29, 80a/7, 80a/10, 80a/22, 89b/14, 90b/29, 92b/4, 94a/9, 94a/20, 95a/5, 97a/5, 97a/8, 98b/22, 98b/23	a. a. 7b/25, 7b/26, 7b/29, 58a/28, 97b/18
a.+acak 26b/20	azcuk <i>T sf</i> bk azacuk
a.+dan 15b/19	a. 13a/19
a.+dur 18b/2, 19b/5, 24a/3, 26a/24, 26b/12, 27b/1, 31b/16, 37b/29, 44a/2, 44a/3, 44b/16, 44b/23, 45b/7, 53a/24, 55b/20, 56b/23, 57a/15, 58a/22, 64a/12, 65b/4, 66a/3, 66a/4, 71b/2, 72a/8, 73b/8, 75a/27, 85b/19, 86a/17, 90b/27, 96b/15	a‘zā’ <i>Ar ad</i> vücudu meydana getiren parçalar, organ
a.+ıcık 71b/6	a. 11b/23, 52a/2, 56b/9, 67a/22, 93a/23, 96a/11
a.+rekdür 63a/28	a. -yı bāṭınada 85a/14
‘azbe <i>Ar ad</i> tatlı su, lezzetli su	a.+da 32b/13, 44b/26, 78b/6, 78b/7, 91a/9, 95a/1, 99a/8, 28b/9
	a.+dan 16b/29, 32a/27, 36a/26, 91a/11, 91b/24, 100a/12
	a.+nuñ 12a/9
	a.+sı 24b/21, 47b/3, 47b/4, 47b/5, 47b/6, 47b/8
	a.+sını 51b/20, 60a/9
	a.+ya 36a/3, 50b/1, 51b/11, 69a/21, 90a/18, 92b/23, 13a/16

a.+yı 11b/23, 34b/5, 47b/11, 70b/6,
71a/16, 77b/5, 91b/2, 97b/22,
30a/6, 92a/2

azal- (azıl-) *T ey* azalmak

a.-maga 12b/23

a.-masına 13a/6, 41b/26

a.-mayınca 12b/23

a.-maga 12b/23

ā'zam *Ar ad* büyük, en büyük

ā. -ı mevāhib 1b/12

ā. -ı erkānından 2a/19

ā. -ı bilād 2a/24

āzerbaycan *Far ad* Azerbaycan

ā.+da 23a/22

azıqluğ *T ad* ezik olma durumu, eziklik

a.+ın 8a/1

‘azīm *Ar sf* büyük, ulu, iri

‘a. 3a/25, 36b/2, 37a/15, 38b/21,
75a/27, 77b/10, 77b/18, 86a/5

‘azīme *Ar sf* büyük, ulu, iri

‘a. -yi ehl-i islām 2a/29

azu *T ad* azı dışı

a. 71b/21, 61a/22

-b-

bā *Ar ad* Arap alfabesinin ikinci harfinin adı

b.+’yi (ḥarfü’l-bā’) 73a/3

bāb *Ar ad* kitapların bölümlerinden her biri

b. 4a/2, 4a/3, 67b/3

b.+da 5b/24, 7a/4, 8a/17, 9b/2,
14b/13, 28b/26, 32b/10, 34b/19,
39b/21, 42a/19, 46a/17, 48b/8,

53a/14, 58b/13, 60a/21, 70a/13,
70a/21, 70b/4, 71b/24, 72b/20,
72b/27, 74b/4, 78a/15, 82b/24,
89b/28, 91a/18, 92b/10

b.+ında 43a/18, 97b/3

bābūnc *Ar ad* papatya

b. 77a/23

bābūnek *Far ad* papatya

b. 77a/29

ba’de *Ar zf* sonra

b. 1b/10, 2b/29, 79a/22, 97a/6

b. ’t-ṭa’ām 75a/30

ba’dehü *Ar zf* ondan sonra

b. 2b/14, 2b/17, 3b/18, 3b/26,
4b/26, 6b/22, 6b/27, 8a/25, 9a/18,
12a/17, 13a/11, 14a/8, 14a/9,
14b/24, 14b/25, 15a/2, 15a/21,
16b/15, 20a/20, 20b/11, 20b/23,
21a/17, 21a/22, 22b/24, 24a/5,
24b/19, 24b/21, 24b/24, 25a/1,
25b/6, 26a/12, 26b/16, 27a/13,
27a/23, 27a/26, 27a/28, 27a/29,
28a/5, 28a-14, 28a-28, 28b/23,
31a/3, 32b/1, 33a/4, 34b/3, 36b/22,
37a/4, 40b/6, 40b/9, 40b/29, 41b/4,
42a/16, 42b/6, 42b/16, 43a/23,
45a/20, 46b/4, 46b/17, 47a/3,
47b/3, 48a/3, 48a/12, 48a/16,
48a/21, 49a/1, 49a/14, 49a/19,
49b/9, 49b/18, 50a/4, 50a/5, 50a/8,
50a/11, 50a/12, 50a/16, 50b/11,
51b/17, 51b/19, 52a/17, 52a/19,
52b/1, 52b/4, 52b/12, 52b/13,
52b/20, 52b/21, 52b/22, 53b/26,

54a/3, 54a/8, 54a/11, 54a/21,	ba' de't-ṭa' ām <i>Ar zf</i> yemekten sonra
54a/22, 54b/8, 54b/9, 54b/10,	b. 75a/20
55a/9, 57a/29, 57b/21, 59a/16,	ba' de't-ṭabḥ <i>Ar zf</i> pişirdikten sonra
59b/12, 59b/15, 59b/28, 60a/15,	b. 79a/23
60a/28, 60b/2, 60b/4, 60b/8,	badincan <i>Far ad</i> patlıcan
61a/18, 61b/4, 61b/6, 61b/7,	b. 65b/29
62a/23, 63b/15, 64a/23, 64a/27,	b.+da 8a/6
65a/3, 65b/8, 67b/29, 69a/29,	bādrencebūye <i>Far ad</i> oğulotu, kovan
70b/9, 70b/11, 70b/12, 70b/18,	otu, koçboynuzu
71a/14, 71a/22, 71a/26, 71a/27,	b. 34b/13
71b/27, 72a/17, 72a/20, 73a/23,	bādzehir <i>Far ad</i> bk pānzehir
73b/16, 74b/15, 75a/2, 75a/8,	b. 12a/28, 12a/29, 12b/1, 12b/2,
76b/30, 79b/17, 79b/28, 80a/1,	12b/4, 59b/3, 64b/27, 80b/19
80a/2, 80a/15, 80a/25, 80b/1,	b.+dür 12a/26, 59b/3
80b/5, 81a/10, 82a/4, 82b/4, 83a/5,	bahaḥ <i>Ar ad</i> patlak veya çukura
83a/6, 84b/25, 88a/8, 88a/8, 88a/9,	kaçmış göz
89a/12, 89b/20, 91b/2, 92a/6, 92b-	b. 60b/21, 61b/28, 66b/19, 75a/18,
24, 94a/29, 94b/21, 95a/10, 95b/5,	75a/27, 75b/12, 75b/20, 79a/3,
96a/12, 97b/11, 97b/13, 98b/16,	87a/21
98b/24, 99b/1, 99b/14, 100a/21	b.+a 61a/21
bādem <i>Far ad</i> meyvesi sert kabuklu bir	b.+ı 60b/3
meyve ağacı, badem	b. -ı ebyaḥ 55a/12
b. 39b/29, 54b/9, 86a/3, 95b/13,	baḥr <i>Ar ad</i> deniz, derya
96b/6	b. -i kılzumden 26a/23, 69a/13
b. (bādem yağı) 27a/1, 27b/17,	b. -i 'ummān 69a/13
32b/19, 49a/22, 50a/18, 73a/9,	b. (şeyḥü'l-baḥr) 64a/2
80a/15, 82a/4, 84a/12, 92a/11,	baḥrī <i>Ar ad</i> denizle ilgili, denize ait
100a/7, 99a/22	b.+si 16a/27, 57a/9
b. (bādem yağı-) 24a/11, 26a/13,	bahṣ <i>Ar sf</i> eksik
26a/13, 26b/27, 28b/13, 96a/12,	b. 8b/7
28b/17, 32b/18, 44a/9, 73a/13,	bağ <i>T ad</i> bağ, düğüm
74b/15, 79a/20, 79b/2, 80a/4,	b.+ı 25a/24
84a/24, 87a/27, 92b/9	bağca <i>T ad</i> bağ, çıkın
b.+i 49b/7, 49b/8	b.+lar 50a/23

bağdād *Far ad* Irak'ın başkenti, Bağdat

b. 24a/10, 35a/28, 45b/12

b. (vilāyet-i bağdād) 63b/1

b.+da (vilāyet-i bağdādda) 21b/6

b.+a 64b/16

bağırsak *T ad* bağırsak

b. 17b/16, 28b/19, 33a/7, 36a/16,
36b/5, 36b/12, 36b/27, 51a/3,
53b/16, 54a/24, 56a/17, 75b/15,
84a/24, 84a/25, 87a/4, 89a/16,
92b/1, 98a/15, 92b/7

b.+da 56b/15

b.+ı 32b/7

b.+lar 39b/17, 40b/17, 45b/16,
53a/22, 53b/5, 54a/29, 56a/21,
59a/25, 64a/11, 64a/16, 73a/28,
85a/16, 35a/1, 35b/12

b.+lara 22a/1, 22a/9, 28b/14,
30a/12, 36b/13, 56b/10, 67a/22,
84a/15, 29a/24, 32b/6, 63b/17,
63b/17

b.+larda 38a/17, 39a/6, 41a/9,
43a/22, 51b/27, 53a/21, 54a/24,
56b/14, 57a/23, 62a/16, 69a/9,
78b/20, 79b/20, 83b/18, 85b/12,
90a/11, 34b/25, 43b/9, 73a/14

b.+lardan 39a/9, 93a/26

b.+ları 43b/3, 67a/19, 84a/14

b.+ların 63b/5

b.+larına 63a/7, 39b/9, 63a/7

b.+larında 88a/18, 78b/9

bağurtlak (1) *T ad* geceleri çok öten,
koyu kurşuni renkli, eti lezzetli bir
çeşit yaban ördeği, boğurtlak

b. 43b/19, 93b/11, 93b/17

(2) *T ad* bağırsak

b.+ı 52a/24

b.+ından 61a/20

bağla- *T ey* bağlamak

b.-mağa 16a/21

b.-sa 61a/22

b.-salar 58b/28, 61a/22, 72b/6,
71b/13

b.-yalar 50a/28

b.-yup 35a/26, 42b/9, 47b/1,
58b/28, 82b/29, 99a/29

bağlan- *T ey* bağlanmak

b.-ur 28a/4

bağlu *T sf* bağlı

b. 25a/23, 67b/23

bahādır *Far sf* cesur, yiğit, batur

b. olur 25a/16

bahādırılık *T ad* yiğitlik

b. 61a/16

bahār *Far ad* bahar

b. 16a/2, 26b/19, 33b/25, 41b/29,
46a/28, 68a/17, 68a/18, 76b/2,
34b/18

b.+da 69a/14, 75a/26, 77b/1

b.+dur 44a/16

b.+ı 61a/4

baħr *Ar ad* deniz

b. (şeyhü'l-baħr) 64a/2

b. -i 'ummān 69a/13

baħrī *Ar ad* denizle ilgili

b.+si 16a/27, 57a/9

baħr-i kılzüm *Ar ad* kızıldeniz

b.+den 26a/23, 69a/13

ba'îd *Ar sf* uzak, ırak

b. 15b/5

b. olup 15a/22

bā'îş *Ar ad* sebep

b. 5a/26, 77b/16

b. olan 39a/1

bağ- *T ey* bakmak

b.-mağ 43a/12

b.-mayup 44b/13

bağar *Ar ad* sığır, öküz, inek, manda
cinsleri

b. (‘uyünü’l-bağar) 23a/13

bağır *T ad* bakır

b. 17b/11, 40b/29, 42a/16, 51a/25,
67a/6, 94b/19, 98b/7, 98b/9,
98b/18, 98b/19, 98b/21, 98b/26,
98b/27, 16b/19

b.+dan 31a/2, 46b/15, 46b/17,
54a/7, 67a/3, 72a/15, 98b/8

b.+uñ 98b/9

bağla kıbtî *Ar ad* bir ağaç türü, bân
ağacı

b. 81b/20

bākî (1) *Ar ad* geri kalan

b.+sini 46b/5

(2) *Ar ad* sürekli kalıcı

b. 3b/10

bağkālzāde *Ar ad* “Mevlānā
Muhyiddīn Efendi” isimli bir
mutasavvıf

b. 2b/8

bağla *Ar ad* tere ve sebze türünün
tamamı

b. 24a/9, 42a/4, 43b/23, 30a/15,
31a/12, 34a/19, 37b/21, 55b/8,
57a/16, 78b/18, 79a/6, 78b/23,
79a/7, 79a/8, 79a/28, 79b/2, 79b/12,
79b/15, 91a/24

b. -yı (bağla-yı ütrüciyye) 34b/14

b.-yı (bağla-yı hamıza) 37b/28

b.-yı (bağla-yı horasāniye) 37b/28

b.-yı (bağla-yı yemāniyye) 43b/28

b.-yı (bağla-yı ‘arabiyye) 43b/28

b.-yı (bağla-yı kıbtî) 79b/11

b.+dan 19b/7, 57a/17, 57a/19,
79b/22

b.+dur 30a/15, 79b/13

b.+nuñ 31a/10, 57a/18, 79a/10,
79a/27, 79b/9, 79b/10, 79b/18

b.+yı 79b/8

bağla-yı horasāniye *Ar ad* Horasan
teresi

b. 37b/28

bağla-yı kıbtî *Ar ad* siyah bakla, yaban
baklası

b. 79b/11

bağlatü’r-rummāt *Ar ad* çok yıllık otsu
zehirli bir bitki türü

b. 44a/15, 88a/24

bağla-yı ütrüciyye *Ar ad* oğul otu,
kovan otu

b. 34b/14

bağla-yı yemāniyye *Ar ad* Yemen
baklası

b. 43b/28

bağsımāt *Grek ad* peksimet

b. 19a/19

bal *T ad* bal

- b. 16b/22, 59b/13, 83a/13,
- b. (bal arusu) 34b/14
- b. (arı balı) 34b/15
- b.+ı 92a/12

bāl *Ar ad* gönül, kalp

- b. (ferāğ-ı bāl) 2a/16

balar- *T ey* balarmak, şişmek

- b.-up 59b/18

balçık *T ad* sıvık çamur, balçık

- b. 66a/25, 76a/22, 88a/28
- b.+dan 79b/16
- b.+dur 76a/21

baldır *T ad* bitki gövdesi

- b. 69b/14
- b.+da 75a/22
- b.+ı 31a/21, 31a/23, 31b/13, 31b/29, 37a/28, 37b/29, 45a/23, 45a/27, 45a/28, 45a/28, 45b/1, 45b/10, 51b/2, 55a/13, 61a/29, 69b/8, 69b/18, 73b/9, 75b/19, 76b/7, 80b/7, 80b/8, 83a/21, 83a/22, 98a/11, 98a/24, 98a/29, 99a/27
- b.+ına 32a/10, 61a/21
- b.+ından 73b/9
- b.+ını 32a/10
- b.+ınıñ 31a/21, 69b/15, 82b/1
- b.+larda 46a/3
- b.+ları 45a/19

baldıran *T ad* otsu bir bitki, yılan otu

- b. 74a/9

baldırlu *T sf* baldırlı

- b. 45b/3

baldırıkara *T ad* çok yıllık otsu bir

bitki, kara baldır

- b. 83a/19, 83b/4, 83b/5, 83b/6, 83b/13, 83b/15, 83b/17, 83b/18
- b.+yı 83b/23, 85a/3, 83b/21

balgam *Ar ad* balgam

- b. 22a/5, 22a/26, 29a/4, 32b/11, 47a/26, 48a/24, 51a/2, 51b/25, 56a/28, 62a/2, 64a/7, 73b/25, 76b/14, 82b/27, 97a/6, 100a/1, 32a/15
- b.+dan 22a/23, 29a/2, 29a/20, 33b/10, 33b/14, 36a/16, 38b/26, 41b/25, 43a/7, 45b/26, 61b/23, 61b/24, 66b/3, 77b/8, 80b/16, 91b/27, 94a/12, 97a/9
- b.+ı 26b/20, 28b/22, 33b/5, 34a/2, 36a/11, 40a/24, 42a/1, 45b/22, 49b/11, 57a/20, 66b/1, 66b/10, 66b/13, 67b/18, 84b/12, 85b/24, 95b/12, 96b/20, 97a/9, 98b/3, 98b/28
- b.+lar 33b/20, 64a/18, 72b/29, 77b/28
- b.+ları 32b/3, 32b/10, 50b/12, 60a/18, 66b/11, 85b/9, 94a/14, 97b/22

balgamlu *Ar ad* balgamlu

- b. 24a/3, 38b/15, 39a/16, 39a/19, 50b/23, 51a/8, 68a/25, 89b/4
- b.+lar 39a/20
- b.+lara 68a/25

bal mumu <i>T ad</i> arıların peteklerini yaptıkları esnek madde	b.+dür 12b/25
b. (bal mumu) 10a/9, 11b/21, 46b/22, 56b/26, 57a/24, 60b/11, 74a/20, 80b/1, 94b/23, 99b/9, 97b/19	ballu <i>T sf</i> ballı
b.+ndan 29b/23	b. 33a/6
b.+nı 99a/14	balta <i>T ad</i> balta
balık <i>T ad</i> balık	b. 65b/25
b. 64a/3, 71a/13, 71b/9, 96a/22, 96b/20, 96b/23, 96b/25, 96b/27, 96b/28, 96b/29, 97a/2, 97a/5, 97a/11, 97a/16, 97a/17, 97a/19, 97a/21, 97a/23, 97a/24, 97a/26, 97a/27, 97a/29, 96b/4, 96b/24	balta otu <i>T ad</i> balta otu
b.+dan 10a/3, 96b/29, 97a/1, 97a/3, 97a/15	b. 77a/16
b.+dur 72b/16	-bān <i>Far son ek</i> sonuna getirildiği isimlere, o varlığı “koruyan, saklayan, -cı” anlamları katan Farsça son ek
b.+ı 64a/2, 64a/10, 72b/16, 96b/5, 96b/11, 96b/15, 96b/16, 96b/18, 96b/24, 96b/25, 97a/1, 97a/11, 97a/13, 97a/21	-b.+ı 20b/3
b.+ınuñ 97a/4	ban- <i>T ey</i> banmak
b.+lar 19b/7, 57a/8, 97a/13, 97a/22	b.-up 61a/11
b.+lardan 96a/23, 96b/11, 96b/17, 97a/16, 97b/2	bān <i>T ad</i> gövdesinden ve tohumlarından elde edilen tatlı ve kokusuz yağı halk hekimliğinde müshil ve kusturucu olarak kullanılan bir ağaç, sorgun ağacı, sultânî söğüt
b.+ların 96b/15	b. 81b/20, 99b/16, 81b/24, 81b/27, 82a/23, 82a/25, 82a/26
b.+larıñ 96a/27, 96b/8, 96b/12, 97a/13	baña <i>T zm</i> birinci teklik kişi zamiri, bana
balıkçıl <i>T ad</i> balıkla beslenen	b. 44a/27, 65b/13, 81a/11, 96a/20
b. 3b/23	banța <i>Grek ad</i> bk banțafilin
bālīg <i>Ar ad</i> ergin hale gelen, ergen	b. 38a/6
b. ol- 22b/24, 25a/25, 46b/16, 57a/24	banțafilin <i>Grek ad</i> kurşuni renkli, dar, uzun yapraklı sarı er dişi çiçekli beş yapraklı bir ağaççık, iğde ağacı
	b. 38a/5
	banțațanis <i>Grek ad</i> beş kanatlı iğde ağacı türü
	b. 38a/6

ban̄aṭos *Grek ad* beş bölüklü iğde

ağacı türü

b. 38a/5

bār *T ad* tükürük, salya

b.+ın 17b/14

baraş *Ar ad* vücutta yer yer beyaz lekeler meydana getiren ve tedavisi olmayan bir hastalık

b. 22a/19, 47a/27, 47a/28, 48a/24, 55a/5, 55a/11, 61a/21, 75a/18, 75a/27, 75b/8, 75b/8, 75b/9, 75b/12, 87a/21, 89a/19, 91b/28

b.+a 69a/26

b.+ı 30b/20, 69a/27, 48a/25

bardaḫ *T ad* kupa, bardak

b. 71b/27, 86b/7, 86b/8, 89a/11

bārī *Ar ad* yaratan, Allah'ın en güzel isimlerinden

b. (ḥaḫīm-i bārī) 1b/2

bārid *Ar sf* soğuk, serin

b. 3b/3, 5a/3, 5a/10, 5a/12, 5a/14, 5a/15, 9a/13, 10b/4, 12a/9, 14a/9, 17a/5, 19b/4, 21b/13, 21b/14, 22b/7, 23a/16, 23a/17, 23a/18, 24a/1, 24a/20, 27b/14, 28a/23, 28b/10, 35a/29, 38b/13, 38b/14, 52a/29, 52b/9, 53a/7, 53a/16, 53a/18, 53a/25, 55b/16, 55b/18, 55b/19, 56a/28, 57a/15, 58a/27, 58b/20, 58b/21, 60b/26, 62a/12, 62b/2, 63b/17, 63b/18, 64a/11, 64b/6, 64b/22, 69a/21, 70b/5, 72b/29, 78b/4, 78b/19, 81b/18,

87b/19, 88a/5, 90a/4, 91a/5, 91a/6, 92b/14, 93a/21, 93b/4, 99a/12

b. ü ḫābızdur 40b/14, 69a/6, 67a/17

b. ü raṭbdur 43a/20, 43b/1, 44a/1, 50b/23

b. ü yābisdür 38a/1, 41a/7, 46a/11, 48b/11, 49a/17

b. ol- 13b/28, 14a/5, 14a/11, 14a/18, 14a/26, 15b/10, 17a/10, 29b/22, 51a/7, 79a/23

b.+dür 6a/26, 31b/7, 34a/26, 38b/12, 39a/26, 48b/28, 52a/13, 52b/19, 53a/22, 64b/5, 73a/6, 81a/26, 94a/2

bāride *Ar sf* bk bārid

b. (eşribe-yi bāride) 3a/13

b. (bilād-ı bāride) 6b/3, 15b/10

bāridlig *T ad* soğukluk

b.+i 63b/29, 21b/14

b.+ın 6b/6

baş- *T ey* basmak

b.-ar 7b/25

b.-mağı 35a/21

b.-up 50b/18

başal *Ar ad* soğan

b. ü'l-fe'r 59a/10

başalü'l-fe'r *Ar ad* ıskıl, sıçan soğanı

b. 59a/10

başar *Ar ad* görme yeteneği

b. (ḥāsse-yi başar) 8b/4, 8b/5

başdır- *T ey* bastırmak

b.-salar 74b/7

b.-up 61b/6

bāşır *Ar sf* gören, dikkatli ve göz kuvveti ile gören
b.+a 30b/25

basīt *Ar sf* kolay, anlaşılması kolay olan, yalın, sade
b. 4b/14, 4b/19, 81a/27, 81a/28
b.+a 8a/3
b.+den 4a/24, 4b/10
b.+dür 4b/9, 4b/12, 16b/15
b.+e 4b/14
b.+ini 4a/4
b.+lerden 4b/14
b.+lerdür 4b/22

basīta *Ar ad* uzak yer
b. (eṭ'üm-ı basīta) 8a/3

başmata *Ar ad* tahinli ekmek
b. 19a/20

başra *Ar ad* güney Irak'ta Hz. Ömer tarafından kurulan bir şehir
b. 35a/28

başṭ *Ar ad* uzun uzadıya, ayrıntılı olarak anlatma
b. eyledüm 4a/19

baş (1) *T ad* kafa, kelle
b. 19b/8, 29a/24, 35b/8, 36a/27, 36b/24, 41b/21, 44b/24, 45b/12, 51a/6, 74b/20, 76a/25, 85b/11, 88b/1, 95a/6, 95a/25
b. (baş ağrısı-) 29a/7, 34a/16, 44a/5, 49a/9, 52a/28, 56a/3, 57b/10, 61a/1, 61a/2, 61b/20, 62a/11, 62b/28, 66b/4, 69a/28, 78a/7, 78a/26, 90a/10, 99a/13, 100a/24, 21b/29, 24b/10, 45a/6

b.+a 19b/14, 23a/21, 23b/11, 27b/16, 35b/21, 36b/4, 51b/25, 56s/10, 61s/1, 62b/28, 78a/26, 85b/17, 90a/12

b.+da 31b/24, 36a/28, 43a/26, 47a/17, 47a/19, 48a/13, 49a/5, 49b/2, 66a/21, 66b/10, 75a/22, 76a/18, 76a/20, 78a/7, 83b/14, 87a/11, 89b/10, 90a/17, 95a/15, 99b/8, 100a/24

b.+dan 79a/1, 79a/15, 79a/16

b.+ı 17b/4, 19b/8, 28a/1, 31a/23, 31b/15, 31b/29, 32b/15, 34a/11, 36b/2, 44b/24, 45b/2, 49b/25, 50b/15, 50b/16, 64a/4, 66a/21, 71a/29, 71b/17, 71b/17, 72a/10, 79a/11, 81a/17, 87b/1, 89b/25, 95a/15

b.+ın 42a/17, 42b/9, 44b/16, 54b/15, 56a/1, 71a/26, 71b/1, 71b/2, 83a/16, 92a/6

b.+ıñ 22b/11, 36a/28, 48a/14, 49b/21, 85a/18

b.+ına 34b/10, 37b/25, 45a/8, 45b/3, 49b/25, 55b/12, 61a/6, 62a/11, 77a/13

b.+ında 44b/16, 54b/15, 71b/1, 83a/16, 12b/4

b.+ları 33b/11, 45b/11, 73b/12, 83a/16

b.+ların 42b/24, 72a/2

b.+larına 25b/14, 31a/5, 35a/23, 36a/25, 57b/17, 58b/24

b.+larında 12b/3, 60b/14

- b.+larını 100a/26
b.+larının 32b/13
(2) *T ad* tepe, uç
b.+larında 76b/3
- başka** *T sf* başka, apayrı
b. 4b/16, 5b/7, 9a/1, 9a/2, 67b/3, 72a/24, 87b/15, 88a/11, 97b/2, 34a/23
- başla-** *T ey* başlamak
b.-dıkda 16a/10, 16a/12
b.-duğı 16a/14
b.-duğda 36a/8
b.-larına 25b/14, 31a/5, 35a/23, 36a/25, 57b/17, 58b/24
b.-madın 16a/11
b.-miş 50b/18, 79a/8
b.-r 27b/28, 46b/5, 30a/10, 42b/24, 46b/5
b.-rlar 42b/24,
b.-sa 70a/12, 30a/10
b.-ya 30b/6
b.-yan 38b/22, 78a/21, 87a/25, 87a/28
b.-yup 3a/4, 65a/22
- başlıca** *T sf* belli başlı
b. 48b/10
- bat-** *T ey* batmak
b.-ar 86b/4
b.-maz 86b/3
b.-miş 33a/27
b.-up 86b/11, 86b/5
b.-urup 50a/6, 97a/8
- bāṭl** *Ar sf* gerçekte ilgisi olmayan, boş, asılsız
b. 51a/20
- bāṭın** *Ar ad* karın
b.+da 15b/1
- bāṭıne** *Ar ad* bk bāṭın
b.+de 91b/20, 85a/14
- baṭīḥ-i ‘aydlānī** *Ar ad* ufak, uzun ve tatlı bir kavun cinsi
b. 33a/3, 33a/5
- baṭlīcān** *Ar ad* bk paṭlīcān
b. 80a/14, 80a/18
b.+ı 80a/13, 80a/16
- baṭm** *Ar ad* çitlembik, sakız ağacı
b. (zamg-ı baṭm) 61b/24
- baṭum** *Ar ad* sakız ağacı, meneviş ağacı, çitlembik
b. 85a/26, 85b/2
- bavlus** *Grek ad* 7. yüzyılda yaşamış Rum hekim, Paulus Aegineta
b. 75a/15
- bayılt-** *T ey* bayıltmak
b.-ur 26b/23
- bayṭār** *Ar öz ad* asıl adı Ebû Muhammed Ziyâüddîn Abdullāh b. Ahmed el-Aşşâb el-Mâlekī olan botanik âlimi
b. (ibn-i bayṭār) 4a/10, 4a/16
b.+uñ 4a/12
- ba‘zı** *Ar zm* birazı, bir kısmı, kimi
b. 3a/7, 3a/8, 4a/23, 5b/19, 9a/1, 12b/20, 13a/3, 13a/11, 13a/15, 13b/29, 14b/23, 14b/24, 14b/28, 15a/5, 15a/6, 15a/7, 15a/8, 15a/12, 15a/19, 15a/23, 15a/27, 18b/26, 19b/16, 21b/6, 22b/28, 22b/29,

27b/21, 29b/29, 31a/11, 34a/23,
39b/10, 65b/4, 68a/13, 77a/16,
79a/24, 82b/9, 86b/21, 88b/9,
89a/16, 94a/25, 83b/16
b.+na 13b/21, 3b/7
b.+nda 76b/9, 81b/22
b.+ndan 73b/19
b.+lar 6a/7, 6a/20, 12b/1, 12b/2,
19b/25, 26b/17, 31a/18, 34b/7,
34b/8, 38a/5, 40b/20, 44b/20,
50a/2, 50a/9, 50a/11, 50a/18, 57a/3,
58a/14, 67a/21, 69a/14, 79a/27,
80b/24, 81a/5, 83a/13, 83b/15,
83b/21, 85a/8, 85a/21, 85a/25,
86b/10, 87b/9, 93b/20, 94a/26,
96a/4, 99b/5
b.+ları 4a/1, 4a/2, 4a/3, 4a/5, 4a/7,
5b/20, 5b/23, 12a/10, 21a/19,
27b/13, 36b/23, 81a/16
b.+larına 13b/24
b.+larında 13b/11
b.+nuñ 5a/21, 5a/27, 17a/4, 17a/5,
96a/25
b.+sı 4a/24, 18a/6, 18a/8, 18a/12,
25a/6, 44b/18, 46b/4, 53a/15, 71a/5,
71a/6, 71b/9, 86b/3, 86b/4, 88b/7,
88b/8, 88b/21, 94b/14, 94b/15
b.+sına 3b/8, 3b/7
b.+sında 14b/2
b.+sından 67b/8, 67b/9, 71b/8,
96a/24

ba^çžĩ *Ar zm* bk ba^ç žĩ

b. 3a/22, 3b/7, 3b/22, 5a/20, 7a/7,
7a/19, 9b/13, 9b/22, 10b/12,

12a/21, 13a/5, 13a/7, 13a/9, 13a/12,
13a/18, 13a/19, 13a/23, 13b/29,
13b/1, 13b/8, 13b/10, 13b/11,
13b/12, 13b/14, 13b/17, 13b/21,
13b/24, 14a/13, 14a/14, 14b/1,
16a/18, 18b/4, 18b/5, 18b/15,
19b/16, 22a/19, 22b/20, 24b/15,
26b/7, 27b/10, 28a/11, 30a/11,
34b/12, 39b/23, 46b/6, 47a/18,
56a/26, 56a/27, 61b/12, 63a/26,
64b/6, 64b/7, 65b/13, 67b/3,
68b/15, 71b/8, 72a/28, 73b/19,
74b/12, 75b/5, 76a/3, 76a/4, 76b/4,
79b/5, 83b/16, 84b/16, 85a/1,
86a/8, 86b/14, 87b/23, 88a/19,
93a/24, 94a/1, 96a/24, 96b/26,
97a/7, 98b/15, 98b/26, 100a/18,
81a/14, 91a/2
b.+lar 4b/14, 5b/2, 6a/20, 6b/21,
6b/27, 11b/8, 12a/11, 12a/18,
12a/24, 12a/28, 12a/29, 12b/14,
15b/14, 17b/21, 17b/24, 18b/9,
20b/8, 20b/29, 21b/23, 22b/25,
24a/28, 27a/16, 27a/28, 27b/1,
27b/7, 27b/10, 27b/12, 28a/3,
28a/17, 28a/18, 28b/25, 31a/18,
31b/1, 31b/7, 31b/25, 32a/9,
32b/22, 34a/26, 35a/23, 35a/24,
37b/19, 38a/6, 41a/17, 42a/4,
42a/20, 42b/8, 44b/9, 45b/20,
46b/27, 48b/5, 48b/7, 48b/26,
48b/29, 49a/2, 49a/3, 50a/6, 50a/13,
50a/22, 51a/12, 52a/4, 52b/22,
53a/5, 53b/13, 54b/5, 55a/1, 55a/9,

55b/5, 56a/7, 56b/7, 57a/9, 58a/13, 58a/15, 58a/17, 58a/26, 59a/3, 59a/4, 59a/6, 59b/29, 60a/1, 60a/14, 60b/23, 61b/11, 63b/15, 64a/9, 65b/1, 65b/2, 67a/20, 69a/12, 69a/15, 69a/19, 69b/5, 69b/8, 69b/11, 69b/28, 70a/4, 70a/25, 70a/27, 70a/28, 71a/18, 71a/23, 71b/4, 71b/16, 71b/17, 71b/24, 72a/4, 75a/1, 75a/5, 75a/19, 75a/29, 75b/5, 75b/29, 77a/17, 78a/28, 79b/12, 80b/15, 81a/4, 81a/5, 81a/7, 81a/13, 81a/15, 81a/17, 81a/18, 81a/19, 81a/25, 81a/26, 81b/12, 83a/5, 83b/20, 84a/1, 85a/3, 85a/7, 86a/10, 86a/26, 86a/28, 86b/11, 87b/10, 87b/12, 87b/14, 87b/15, 87b/16, 88a/2, 88a/7, 88a/11, 89a/1, 89b/23, 90b/6, 91a/3, 92b/8, 93b/11, 93b/24, 93b/29, 96b/27, 97b/14, 98a/9, 99b/15, 99b/23, 53b/14, 69b/3, 12b/2	becem <i>Ar ad</i> ılgın ağacı meyvesi b. 35a/28
b.+larına 13b/25, 94a/27 b.+larınuñ 28a/3 b.+sını 3a/22, 3a/24, 3b/3, 3b/4, 18a/9, 18a/10, 18a/11, 18a/12, 71b/8, 3a/24 b.+sınıñ 18a/7, 21b/10, 67b/8, 67b/9	bedel <i>Ar ad</i> bir şeyin yerini tutabilen, karşılık, eşit b. 74a/29, 87b/11, 87b/13 b.+i 20b/5, 20b/6, 25a/3, 26a/2, 27a/15, 27a/16, 28a/16, 28a/17, 28a/18, 28a/20, 30a/13, 31a/14, 33b/21, 34a/16, 35a/22, 35b/23, 37a/25, 48a/25, 52a/8, 74b/19, 75a/14, 75a/15, 75a/16, 76a/30, 78a/27, 78a/28, 82a/26, 83b/25, 84b/3, 84b/4, 85a/5, 85a/24, 87b/10, 88a/1, 88a/2, 88b/4, 88b/5, 89b/22, 90b/6, 98a/7 b.+idür 21a/1, 21b/3, 41a/22, 42a/4, 42a/5, 49b/10, 60b/23, 91b/11, 92a/15, 99a/24
bāzū <i>Ar zm</i> bk ba'zı b.+sına 58b/28, 82b/29	beden <i>Ar ad</i> beden, cisim, vücut b. 4b/27, 4b/28, 4b/29, 5a-3, 11a/13, 11a/21, 35b/4, 37b/13, 38b/4, 39b/24, 49b/20, 49b/27, 51b/15, 51b/33, 55a/29, 58b/8, 60a/11, 60a/20, 66a/16, 69a/21, 71b/7, 81a/8, 82b/17, 85a/15, 85b/27, 95b/25, 95b/27, 100a/28 b. 4b/27, 4b/28, 4b/29, 5a/3, 6a/19 b. -i naḥīfūm 2a/12 b. -i insān 6a/27 b. -i insāna 4a/27, 6a/22, 6a/24, 16b/11, 6a/19 b. -i insānda 6a/19 b. -i insānı 13b/12, 20a/11
bebeg <i>T ad</i> göz irisini ortasındaki siyah kısım b.+i 78b/28, 78b/29	

b.+de 5a/16, 5a/18, 6b/20, 5a/20,
6b/20, 8b/15, 10a/29, 10b/5,
10b/16, 10b/28, 11a/3, 11a/11,
11a/17, 11b/22, 11b/25, 11b/28,
12b/9, 16b/11, 20a/12, 21b/21,
28b/3, 29a/1, 32b/9, 35a/16, 37b/9,
37b/10, 37b/14, 38a/15, 39a/14,
41b/10, 43a/1, 44a/8, 45b/26, 46a/2,
54b/25, 55a/25, 55b/1, 59b/9,
61a/1, 61b/28, 62b/23, 66a/17,
66b/23, 67a/25, 70a/20, 71b/6,
71b/10, 72b/16, 76a/28, 77b/28,
78a/12, 82a/23, 85b/14, 85b/22,
85b/29, 90a/26, 91b/23, 93a/13,
95b/8, 98a/2, 98a/4
b.+den 55b/1, 59b/9, 61a/1, 71b/8
b.+dür 25b/24
b.+e 4b/8, 5a/1, 5a/2, 5a/11, 5a/12,
9b/13, 9b/26, 9b/27, 9b/29, 11a/4,
13a/15, 15a/16, 22b/22, 30b/19,
30b/20, 42b/7, 46a/16, 48b/12,
51a/1, 54b/15, 67b/5, 73b/5,
74b/18, 75a/11, 77b/6, 78a/14,
87a/24, 22b/20
b.+i 4b/23, 4b/25, 4b/26, 4b/28,
5a/2, 5a/8, 5a/13, 6a/12, 9b/15,
9b/16, 11a/8, 11a/10, 16a/1, 19a/2,
19a/23, 20b/14, 20b/26, 40b/3,
41b/10, 44a/2, 46b/13, 48a/23,
50b/1, 53b/16, 54b/14, 61b/20,
67b/5, 67b/7, 71a/10, 73a/22,
73a/25, 75b/5, 78a/8, 84a/26,
84a/28, 87a/27, 89a/6, 89b/10,
91b/3, 100a/25

b.+in 28a/2
b.+ini 28a/12
b.+inde 6a/12, 15a/29, 31b/6,
67b/24, 79a/11, 87a/27
b.+ine 6a/12, 6a/26, 9a/27, 28a/14,
43a/2, 70a/5, 83b/21, 89b/7, 95b/16
b.+lere 24a/2, 36b/7
b.+lerde 87b/23
b.+leri 18a/20, 18b/1, 26a/16,
68a/9, 89b/6
b.+lerin 40a/29, 68b/26
b.+lerinde 23b/17, 64a/25
b.+lerinden 62a/4, 68a/12
b.+lerine 18a/3, 36b/23
b.+l  68a/16
b.+nin 12a/20, 49b/18
b.+nini 25a/20
b.+nin n 6a/14
b.+n n 5a/4, 5a/18, 10b/11, 12a/22,
14a/28, 36b/14, 46b/2, 47b/26,
50a/19, 60a/9, 73a/19
bedi *Ar sf* ender, yeni
b.+i 34a/29
bed-n m *Ar sf* adı k t ye  ıkmı  olan
b.+ları 44b/11
bedn s *Grek ad* horoz
b. 98a/9
bedre a *Ar ad* yol g steren, kılavuz
b. 16b/17
b. -y   ari  1b/9
beg b rki *T ad* Bey b rk , bostan
g zeli, semizotu
b. 48a/26, 57a/22, 75b/23, 99a/4,
34a/17, 99a/4

b.+dür 76a/8	kahve renkli kerestesinden
beg emrûdî <i>T+Far ad</i> bir armut türü	mobilyacılıkta yararlanılan orman
b. 64b/18	ağacı, at kestanesi
behağ <i>Ar ad</i> insanın derisinde pul pul	b. 92a/14, 11a/16, 92a/12
beyazlık ve alaca renk meydana	belesân <i>Far ad</i> pelesenk ağacı
getiren bir tür hastalık	b. 86a/12, 86a/18, 86a/22, 86a/25,
b.+a 17b/12	86a/26, 86a/29, 86b/12, 86b/13,
b.+ı 17b/12, 40a/5	86b/16, 86b/18, 86b/19, 86b/21,
beher <i>Far sf</i> her bir, her, başına	87a/19, 87a/21, 87a/22, 87b/2,
b. 4b/25, 4b/27, 20b/1	87b/5, 87b/7, 87b/12, 86b/18
behere <i>Ar ad</i> solunum zorluğu	b.+dan 87b/10
b. 29a/21	b.+dan (dühn-i belesândan) 92a/14
beheş <i>Ar ad</i> pelit ağacı	belbûs <i>Far ad</i> yabani soğan
b. 88a/12, 88a/26	b. 60b/22
behme <i>Ar ad</i> keçi otu	beledî <i>Ar ad</i> sarı renkli arslan
b. 30a/25, 45b/1	b. 25a/6
behmen <i>Far ad</i> kırmızı veya beyaz	belilec <i>Ar ad</i> belile otu
çiçekleri dolayısıyla kırmızı ve ak	b. 87b/14, 87b/14, 87b/18, 87b/20,
behmen olarak adlandırılan otsu	88a/1, 88a/3
bitki	belki <i>Ar+Far zf</i> ihtimal, olabilir
b. 90b/8	b. 2a/19, 2b/20, 3a/1, 3b/8, 3b/29,
behre <i>Far ad</i> nasip	6a/28, 7b/5, 9a/22, 9b/29, 14a/28,
b.+si (b. olup) 12b/15	14b/23, 15a/3, 24b/17, 31b/9,
behrever <i>Far sf</i> nasip sahibi	33b/24, 34a/29, 36a/17, 36b/5,
b. olmayup 1b/12	36b/6, 36b/24, 37b/4, 38b/18,
beğā <i>Ar ad</i> ölmezlik, ebedî olma	41a/4, 44b/20, 47b/4, 51a/4, 59b/7,
b.+ları 4b/1	62b/9, 63b/5, 63b/6, 63b/10,
bekiş- <i>T ey</i> pekiştirmek	63b/12, 63b/29, 65a/11, 65b/21,
b.-dirici 10b/21	66b/1, 69b/3, 71b/2, 71b/17, 74a/4,
bel <i>T ad</i> kol ve bacakların birleştiği	74a/29, 76a/1, 79a/17, 85b/19,
yer, bel	86b/22, 91a/5, 94a/27, 95a/5,
b.+lerinde 42a/11	95b/28, 96b/10, 99b/4
belâdur <i>Ar ad</i> tropikal iklim kuşağında	belde <i>Ar ad</i> ülke, şehir, kasaba
yetişen meyvesi yenilebilen, kızıl	b. -yi koşantıniyye 2a/24

beliyye *Ar ad* bela, felaket, keder

b. (ve'l-beliyye) 2a/25

bellü *T sf* belli, açık, aşikâr

b. 7b/21, 14a/22, 14a/25, 47b/8,
60b/3, 75a/24, 77a/29, 81b/23,
90b/17

b.+ce 26a/8

b.+dür 78b/3

bellüt *Ar ad* pelit ağacı

b. 25b/17, 81a/22, 84b/8, 88a/4,
88a/10, 88a/23, 88a/25, 88a/29,
88b/2, 88b/6, 93a/29, 94b/8,
95b/19, 25b/7, 88a/4

b.+dan 19b/16, 88a/11, 88a/14

b.+e 61a/28

b.+uñ 88a/15, 88b/4

ben *T zm* ben, birinci tekil şahış

b. 2a/9, 4a/17, 15b/21, 15b/23,
63b/17, 81a/20, 86a/21

b.+i 42b/23, 47a/12

benc *Ar ad* bengilik otu, ban otu,

kırmızı tatula

b. 57b/14, 90b/21, 91b/10

b. (bezr-i benc) 90b/21, 91a/23,
100a/20

bend *Far ad* bent

b.+ler 38a/18

benefsec *Ar ad* bk benefşe

b.+den 90a/3

benefşe *Far ad* menekşe

b. 22a/20, 24b/8, 26b/27, 27a/10,
34b/20, 47b/23, 52a/9, 54a/12,
70a/20, 73b/6, 74a/14, 76a/4,
77a/27, 77b/20, 83b/21, 83b/26,

84a/16, 85a/18, 89b/5, 90a/3,

90a/23, 90b/5, 94a/7, 99a/12,

99a/23, 99a/26, 99a/28, 99a/29,

99b/3

b.+dür 34a/15

b.+si 99b/2

b.+sin 99b/4

b.+yi 90a/19, 90a/26, 90a/28

beng *Far ad* yaprak uçlarında bulunan

sakızından uyuşturucu elde edilen

bitki, ban otu

b. 90b/21

beni *Ar ad* oğullar

b. isrā'il 94b/7

beñ(i)z *T ad* yüzün rengi, beniz

b.+i 98a/5, 74a/23

beñize- *T ey* benzemek, gibi görünmek

b.-dür 45b/4, 77a/17, 97b/7, 98a/23,
98b/5

b.-mek 8b/3

b.-meden 15b/21

b.-medügi 76a/1

b.-meyen 15b/20

b.-meyüp 14b/16

b.-mez 3a/21, 4b/19, 6b/14, 75b/29,
96a/26

b.-r 3b/14, 9a/15, 19b/27, 25b/5,

26a/19, 26b/10, 29a/29, 31a/16,

31a/22, 31a/23, 31b/10, 32a/20,

33b/24, 33b/27, 34a/21, 34a/22,

34a/23, 35b/12, 37b/29, 38a/9,

39b/11, 41b/2, 42a/7, 42a/8,

43b/26, 44a/1, 44a/29, 44b/2,

44b/15, 44b/16, 45a/19, 45b/3,

46a/27, 47b/22, 48b/10, 48b/17, 50b/3, 51b/1, 52a/5, 55a/15, 55b/15, 59a/11, 61a/28, 62a/20, 62b/16, 63b/1, 64a/3, 64a/4, 64b/27, 65b/24, 67a/16, 68b/24, 69a/2, 69a/3, 69a/4, 69b/14, 69b/15, 71b/24, 73b/11, 73b/14, 74a/11, 74b/1, 75a/25, 76a/3, 76a/7, 77a/18, 78a/24, 80b/10, 81a/2, 81a/14, 81b/27, 81b/29, 82b/1, 82b/2, 83a/17, 83a/25, 83b/28, 85a/7, 86a/3, 86a/13, 86b/19, 88b/18, 90b/23, 90b/27, 90b/28, 92a/19, 92a/21, 92a/23, 93b/2, 93b/22, 93b/23, 95b/22, 97b/4, 97b/6, 98a/11, 98a/12, 98a/19, 24b/14, 33a/8, 43b/24, 62b/15, 64a/4, 81a/3, 98a/26	berberî <i>Ar sf</i> Berber kavmine mensup olan b.+de 75a/18
	berdî <i>Ar ad</i> saz, sırık, çıta vb. şeyler b. 19b/16
	bere <i>T ad</i> dövme, vurma, düşme, çarpma gibi sebeplerle deride meydana gelen morluk b. 55a/29
	berekan <i>Ar ad</i> sarılık hastalığı b.+ı 38b/4
	bergüş <i>Ar ad</i> küçük asalak böcek b.+a 83b/28
	bergütî <i>Ar ad</i> Türkçede tohumuna karnıyarık denilen bitki, keten bitkisi b. 83b/27
b.+ri 74a/24 b.+rleri 39b/11 b.+ye 86a/24	beri <i>T zf</i> bir olayın veya durumun başlangıcını ve süresini ifade etmekte kullanılan sözcük b. 20a/26
berâber <i>Far zf</i> bir arada, birlikte b. 6a/14, 22a/6, 42a/19, 54b/12, 56b/21, 58b/13, 61b/5, 63a/14, 63b/22, 82a/5, 82b/25, 91a/24, 92b/10 b.+dür 4b/16, 97a/19 b.+i 47a/22, 87b/28 b.+ler 8a/15	berrâk <i>Ar sf</i> çok parlak b. 33a/13, 46a/9, 85b/20, 98b/10
berâberlik <i>T ad</i> beraberlik b.+den 10b/11	berri <i>Ar sf</i> karasal b.+dür 43a/14 b.+sinden 16a/28
berâşî <i>Grek ad</i> ardıç ağacı b. 19b/19	ber-müceb <i>Far zf</i> gereğince b. 2a/11
	bernûf <i>Ar ad</i> yaprağı muşmula ağacı yaprağına benzeyen ve Mısır'da yetişen bir bitki, şabanc b. 92a/16
	beriyye <i>Ar ad</i> insan, halk b.+lerde 16a/24

berk *T sf* sağlam, kuvvetli

b. 21a/2

b. idüp 75a/7

berkid- *T ey* sağlamlaştırmak,

sıkılaştırmak

b.-e 60a/4

b.-ürler 60a/17

berkil- *T ey* sağlamlaştırmak

b.-üp 77b/4

berkin- *T ey* sağlamlaştırmak

b.-üp 82b/27

bersām *Far ad* zatülcenp hastalığı,

satlıcan

b.+ı 84a/20

berü *T zf* ... -den beri, beri

b. 74b/6, 92b/21

bertil- *T ey* incinmek, burkulmak

b.-üp 93b/8

besbāse *Ar ad* rezene

b. 42a/4, 44b/22, 85a/7

b.+den 87b/11

b.+dur 82a/27

besfānç *Ar ad* çıyan otu

b. 95b/20

besfāyic *Ar ad* bespaye

b. 84b/5

besle- *T ey* beslemek

b.-rler 89b/26

beslen- *T ey* beslenmek

b.-en 67b/22

b.-megi 17b/21

b.-üp 17b/20

bespāye *Ar ad* kaya eğreltisi

b.+den 84b/5

beş *T ad* beş, dörtten sonra, altıdan

önce gelen sayının adı

b. 12b/8, 12b/13, 22a/11, 28b/18,

31a/11, 34b/21, 35b/14, 38a/5,

38a/6, 38a/7, 38a/9, 40b/22, 43b/5,

43b/6, 44b/9, 44b/17, 47a/20,

62b/21, 65a/5, 74b/22, 75b/6,

84b/18, 86a/7, 87b/13, 89b/19,

91a/26, 92a/14, 95a/28, 99b/13,

99b18

b.+dür 24b/22

beşā'at *Ar ad* yiyecek ve içeceklerdeki

acılık

b. 8a/8

beşer *Ar ad* insan

b. (seyyid-i beşer) 4b/4

beşere *Ar ad* üst deri, cilt

b. 52b/18

b.+yi 96a/18

beşinci *T sf* beşinci

b. 8b/1

beşnīn *Ar ad* nilüfer cinsinden bir çiçek

türü

b.+den 19b/16

bevāsīr *Ar ad* basur, basur deliği

b. 25a/27, 28b/15, 31a/9, 38a/23,

40b/29, 41b/13, 54b/1, 58b/17,

62a/27, 68b/9, 70a/12, 70a/13,

72b4, 74b/9, 80a/7, 80a/15, 85b/13,

91b/28, 95a/17, 20a/21

b.+e 28b/5

b.+i 77a/9

b.+ler 28b/20

bevl *Ar ad* sidik, idrar

b. 54b/12, 62b/6, 72b/27, 73a/18, 73b/26, 77b/12, 80a/19

b. (selisü'l-bevl) 85a/22

b. (selis-i bevl) 85a/23

b.+i 33a/26, 40b/25, 45b/22, 51b/12, 59a/24, 67a/29, 70b/7, 73b/26, 74b/24, 76b/11, 83b/11, 85b/5, 85b/24, 86b/26, 87a/10, 94a/14, 96a/18, 98a/15, 98a/28, 73b/26

b. (selisü'l-bevli) 85a/20

bevvā *Ar ad* hindistan cevizi

b. (ceviz-i bevvā) 91b/9

b.+dan (ceviz-i bevvādan) 85a/24

b.+nun (ceviz-i bevvānuñ) 85a/8

beyābān *Far ad* çöl, kır

b.+lar 58a/20

bey^ç *Ar ad* satma, satış

b. ideler 66a/6

b. iderler 61b/12

beyān *Ar ad* anlatma, bildirme

b. 10a/26

b. it- 1b/19, 4a/16, 14b/12, 15b/23, 15b/24, 15b/26, 18a/2, 76a/2

b. ol- 7a/8, 7a/24, 7a/28, 7b/17, 9a/16, 10a/25, 15a/12, 16b/7, 16b/27, 16b/9, 18b/10, 18b/29, 19b/11, 37a/9, 39b/28, 42a/12, 49b/28, 54a/5, 59b/24, 72a/23, 74a/30, 74b/1, 93a/2, 35b/16, 69b/16

b. ey- 4a/1, 4a/2, 4a/3, 4a/4, 4a/8

b.+ı 8a/19, 4a/10

b.+ı için 3b/28, 4a/9

beyāz *Ar sf* beyaz

b. 8b/10, 20b/14, 21a/4, 24a/16, 24a/22, 24b/9, 25a/7, 25a/18, 25b/9, 26a/23, 27a/24, 27b/5, 32a/22, 32b/8, 33a/17, 33b/7, 34a/18, 35b/29, 36a/2, 40a/22, 44b/4, 44b/18, 45a/20, 45a/26, 45a/29, 46a/8, 46a/9, 46b/28, 47a/7, 57a/13, 58b/27, 61a/28, 61b/13, 63a/19, 63a/23, 63b/7, 65b/27, 68b/1, 69b/15, 73b/10, 73b/11, 77a/25, 78a/28, 80b/28, 82b/1, 83b/29, 84a/22, 86b/9, 88b/11, 88b/14, 88b/21, 88b/24, 88b/26, 90b/10, 90b/12, 91a/6, 91a/17, 96a/29, 98b/11, 99a/14, 100a/20

b. u'l-^ç ayn 72b/28

b.+a 45b/10, 69b/22, 77a/28, 93b/27, 94b/25

b.+dan 73a/16, 91a/28

b.+dur 23a/8, 44a/18, 45a/27, 45b/7, 66a/3, 73a/4, 76a/4, 76a/8, 90b/9, 90b/10, 90b/29, 94b/8, 75a/22

b.+ı 21a/3, 65b/15, 89b/25, 97b/19, 98b/12, 21b/13, 24b/7, 33b/14

b.+ıdur 46a/13

b.+uñ 63b/11, 90b/13

beyazlan- *T ey* beyazlanmak

b.-anuñ 84a/1

beyazlık (beyazlık) *T ad* beyaz olma durumu

b. 44b/1

b.+a 76b/8, 38a/11, 30a/16	bıçak <i>T ad</i> tutacak bir sapı olan,
b.+da 34a/20	genellikle kesme işinde kullanılan
b.+ı 21a/12, 28b/25, 81a/23,	el aracı, bıçak
85b/20, 86a/14	b. 27a/22, 27a/23, 52a/16, 52b/2,
beyazrek <i>T sf</i> çok beyaz	94b/16
b.+dür 98a/27	b.+ıla 61b/5
beyin <i>T ad</i> beyin, dimağ	bıçku <i>T ad</i> bıçak, falçata
b. 47b/14	b. 19b/28, 21a/23, 38a/10
beyrüt <i>Ar ad</i> Lübnan'da yer alan bir	b.+dan 19b/28
dağ adı	bıldırcın <i>T ad</i> tavukgillerden kısa
b. 94b/7	bacaklı, toparlak gövdeli, keklik
beyzâ <i>Ar ad</i> ak, beyaz	büyükliğünde ılıman bölgelerle
b. (kürme-yi beyzâ) 41a/28, 42a/12	sıcak kuşak arasında göç eden bir
beyzî <i>Ar sf</i> yumurta biçiminde olan,	kuş türü
oval	b. 96a/17, 96a/3, 96a/6, 96a/10
b. 61b/19	b.+a 96a/4
bez <i>T ad</i> bez	b.+lara 83b/16
b. 26b/25, 35a/26, 41b/18, 46a/29,	bırağıl- <i>T ey</i> bırakılmak
47b/1, 46b/11, 52b/1, 60a/15,	b.-mayup 96b/2
60b/4, 86b/9, 94a/29	b.-sa 59b/3
b.+den 99a/28	bırağ- <i>T ey</i> bırakmak
b.+e 28b/24	b.-alar 27a/2, 43b/23
b.+i 26b/26, 74b/6	b.-salar 22a/29, 94a/2
bez(i)r <i>Ar ad</i> keten tohumu	b.-up 71b/29
b. yağı 31a/9, 71b/29	b.-ur 26a/21
b. -i benc 90b/21, 91a/23, 100a/20	bîdester <i>Far ad</i> kunduz
b. -i kaçūnā 48b/3, 83b/27, 84b/2	b. 6b/8, 10b/2, 27b/26, 33a/18,
bezrinc <i>Ar+Far ad</i> tohumlarla ilgili,	28a/9, 92b/9
tohumlara ait	biçil- <i>T ey</i> biçilmek
b. 28a/16	b.-miş 70b/13
bezür <i>Ar ad</i> bk bezir	bî-ḥaber <i>Far+Ar sf</i> habersiz
b. 59b/23	b.+lerdür 1b/13

bi-ḥasebi'l-luġat <i>Ar ad</i> “sözlük bakımından” anlamında söz	b.-üp 2a/28, 7a/10, 14b/7, 14b/11, 17a2
b. 95a/29	b.-ür 5b/3
bīḥōd <i>Far sf</i> kendinden geçmiş olan	bilā <i>Ar edat</i> Arapça isimlerden yokluk, olumsuzluk bildiren sıfatlar yapan ön ek; -siz
b. ider 34a/12	b. ketm 2b/11
b. olup 24b/22	b. nihāyedür 3a/14
b. olur 28a/1	bilād <i>Ar ad</i> beldeler, ülkeler
bīḥōdlıḳ <i>Far ad</i> baygınlık	b. -ı ehl 2a/24
b. 46a/23	b. -ı bāride 6b/3, 15b/9
bi-‘ināyeti’llāh <i>Ar+Far zf</i> Allah’ın	b. -ı hind 65b/29
ihsanı ile	b. -ı maġribde 82a/28
b.+i 2a/17, 2b/3, 2b/12	bildür- <i>T ey</i> bildirmek
bi-iznillāh <i>Ar ad</i> “Allah’ın izni ile”	b.-di 3b/10
anlamında söz	b.-en 3b/27
b. 2a/1	b.-mege 5b/22
b.+i te‘ālā 69a/17, 87a/28	b.-mekde 76a/2
bil- <i>T ey</i> bilmek, anlamak	bile <i>T zf</i> birlikte, beraber
b.-düklerin 14b/7	b. 8b/28, 39b/5, 46a/12, 52b/23, 84b/8, 94a/3
b.-ecek 5b/15	bilegü <i>T ad</i> bileği taşı
b.-eler 5a/29	b. 51a/12, 94b/10, 94b/14, 94b/15, 94b/29, 94b/19, 94b/20, 94b/25, 94b/26, 94b/27
b.-esin 15a/2	b. idüp 21a/14
b.-imez 5b/24	b.+den 94b/16
b.-ine 6b/14, 6b/16	bilen- <i>T ey</i> bilenmek
b.-inü 14b/23	b.-dükde 94b/16
b.-mede 5b/6	bi’l-arz <i>Ar zf</i> sunarak, göstererek
b.-mege 5b/2, 8a/11, 14b/10	b. 74b/14
b.-mek 3b/29, 5b/1, 7a/10, 7a/11, 91a/27	bi’l-cümle <i>Ar zf</i> bir şeyin hepsi, tamamı
b.-mekde 6b/19, 7a/10	b. 2b/27, 91b/20
b.-memişlerdür 4a/15, 14b/5	
b.-meyenlere 2a/33	
b.-meyüp 14b/8	
b.-mezler 15b/25	

bi'l-fi'l *Ar zf* fiilen, gerçekten, nazari
değil iş olarak

b. 9a/18, 14a/21, 14a/26, 14b/1,
46a/26

b.+den 14a/21

bi'l-hāşşa *Ar zf* özellikle, her şeyden
önce

b. 6a/5, 16b/28, 20b/26, 21a/27,
22a/29, 25b/28, 56a/7, 64b/28,
81b/11, 96a/16

b.+dur 81b/19

bi'l-hāşsiyye *Ar zf* bk bi'l-hāşşa

b. 20b/3

bilin- *T ey* bilinmek

b.-mese 5b/19

b.-mesi 5b/14, 5b/21

b.-mesin 52a/20

b.-meye 6b/25

b.-meyüp 6a/4

b.-ür 66a/5, 86a/29, 86b/4, 86b/6,
86b/9

bi'l-kuvve *Ar zf* yalnız düşünce
olarak, tasavvur halinde

b. 14a/21, 14b/1, 16b/28

b.+den 14a/27

bi'l-küllüyye *Ar zf* bütün olarak,
büsbütün

b. 2a/9, 2b/11, 73a/12, 78b/8

bilinügel- *T ey* bilinegelmek

b.-en 16a/5

bin *Ar ad* oğul

b. (muḥammed bin ʿabdullāhdur)
4a/13

b. (şeyḥ ʿalī bin sīnā) 13a/17

b. (şeyḥ reʾīs ʿalī bin sīnā) 64b/18

bināen *Ar zf* dayanarak, -den dolayı

b. 2a/10, 15b/18

b.+dür 2a/5

binış- *T ey* iki parçadan birinin bir
kısmının diğerinin üstüne gelmek,
binişmek

b.-miş 21b/10

bir (1) *T sayı sf* bir, tek

b. 2a/4, 2b/21, 3a/4, 3a/21, 3a/22,
3a/23, 3a/23, 3b/14, 4a/2, 4a/18,
4b/11, 5a/27, 6a/12, 6b/15, 7a/8,
7a/11, 8/10, 8b/8, 9a/13, 9a/15,
9a/16, 9b/10, 14a/29, 16b/24,
16b/25, 16b/27, 16b/28, 17a/2,
20a/26, 20a/27, 20b/16, 20b/27,
21a/16, 21b/7, 21b/9, 22a/12,
26a/1, 26b/25, 27a/12, 27a/16,
27a/17, 29a/5, 29a/20, 29a/27,
29b/24, 30b/21, 32a/13, 32b/5,
32b/19, 32b/25, 32b/27, 33b/10,
34b/29, 35b/3, 35b/27, 36a/15,
36b/18, 36b/25, 37a/15, 37a/28,
38a/8, 38a/14, 38a/26, 38a/27,
38b/2, 38b/2, 39a/12, 40b/8,
40b/28, 41a/19, 42a/15, 42a/17,
42b/9, 43a/29, 43b/5, 43b/19,
45a/1, 45a/5, 45a/14, 45b/9, 46a/2,
46a/3, 47a/27, 48a/17, 48a/19,
48a/27, 49b/6, 49b/28, 50a/16,
50b/10, 51a/24, 51b/22, 52a/19,
52b/3, 52b/5, 52b/13, 52b/21,
52b/22, 53a/12, 53b/10, 54b/7,
55a/9, 55a/13, 57b/22, 57b/26,

58a/18, 58b/27, 59a/3, 59b/14,
60a/25, 60b/7, 62a/7, 63a/22,
65b/9, 67b/14, 69a/11, 71a/21,
71b/12, 72b/2, 74b/21, 74b/28,
75a/9, 75a/24, 75b/1, 75b/3,
75b/15, 77b/20, 78a/3, 79b/16,
80a/10, 80a/21, 80a/29, 80b/3,
80b/7, 81a/7, 82a/12, 82a/13,
82a/26, 84a/9, 84b/28, 86a/21,
87a/4, 87a/8, 87a/19, 87a/26, 87b/8,
87b/12, 92a/27, 92b/6, 92b/7,
93b/14, 95a/28, 95b/29, 98a/14,
98b/19, 98b/23, 98b/28, 99a/1,
99a/19, 99a/28, 99a/29

b.+dür 6a/8, 12a/11, 12b/2, 58a/7

b.+inde 7b/1, 77b/23

b.+inde (her b.) 5a/25, 15a/4, 59a/5,
77b/23, 59a/5,

b.+inden (her b.) 16b/10, 49a/19,
49b/28, 75a/6

(2) *T belirsizlik sf* herhangi bir

b. 3a/19, 3a/20, 3a/28, 4a/6, 4a/26,
4b/26, 5a/27, 5b/4, 5b/7, 5b/22,
5b/25, 6b/2, 6b/5, 6b/6, 6b/9, 6b/13,
6b/15, 7b/17, 7b/27, 8a/3, 8a/7,
8b/3, 8b/7, 8b/11, 8b/15, 8b/24,
9a/3, 9a/7, 9a/14, 9b/11, 9b/16,
9b/17, 9b/22, 9b/23, 9b/27, 10a/8,
10a/10, 10b/13, 11a/26, 11b/14,
11b/26, 11b/27, 12a/14, 12b/1,
12b/3, 12b/18, 13a/5, 13a/7, 13a/23,
13a/25, 13b/18, 13b/21, 14a/1,
14a/2, 14a/17, 14a/19, 14b/17,
14b/18, 14b/19, 14b/20, 14b/24,

14b/25, 14b/29, 15a/3, 15a/4, 15a/5,
15b/6, 15b/21, 16a/27, 16b/7,
16b/8, 16b/24, 16b/29, 17a/1,
17a/3, 17b/3, 17b/4, 17b/17,
17b/19, 17b/22, 17b/26, 17b/27,
18a/5, 18a/5, 19a/6, 19b/10, 19b/20,
20a/1, 21a/18, 21a/19, 21a/19,
21b/3, 22a/6, 22a/7, 22a/13, 22b/3,
22b/7, 22b/13, 22b/18, 23a/5,
23a/6, 23a/9, 23a/18, 23a/21,
23a/27, 23b/9, 23b/10, 23b/15,
24a/4, 24a/15, 24a/16, 24a/21,
24a/22, 25a/19, 25a/21, 25a/25,
25b/1, 25b/2, 26a/24, 26b/10,
26b/18, 26b/26, 26b/27, 27a/24,
27a/26, 27b/9, 27b/10, 27b/17,
28a/15, 28a/21, 28a/24, 28b/13,
28b/24, 29a/8, 29a/8, 29a/8, 29a/26,
30a/6, 30a/12, 30a/15, 30b/8, 31a/1,
31a/4, 31a/8, 31b/10, 31b/28, 32a/3,
32a/5, 32a/8, 32a/9, 32a/15, 32a/17,
32a/19, 32b/16, 32b/25, 32b/25,
33a/5, 33a/13, 33a/14, 33b/10,
33b/24, 34a/9, 34a/18, 34a/20,
34a/21, 34a/24, 34b/28, 35a/26,
35b/3, 35b/3, 35b/12, 36a/14,
36a/28, 36b/4, 36b/20, 37b/11,
37b/23, 37b/24, 38b/13, 38b/27,
39b/27, 40a/5, 40a/25, 40b/18,
40b/20, 40b/23, 40b/27, 41a/29,
42a/5, 42a/10, 42a/14, 42b/1, 42b/2,
42b/14, 43a/19, 43a/22, 44a/10,
44a/27, 44b/13, 44a/27, 44b/13,
45a/17, 45a/18, 45a/21, 45a/22,

45a/25, 45a/27, 45a/28, 45a/28,
 45b/1, 45b/3, 45b/6, 45b/9, 45b/10,
 45b/15, 45b/18, 46a/18, 46a/27,
 46b/11, 46b/15, 47a/11, 47a/20,
 47a/21, 47b/1, 47b/22, 48a/7, 48a/7,
 48a/8, 48a/20, 48a/21, 48b/8,
 48b/17, 49b/16, 49b/21, 50a/1,
 50a/4, 50a/5, 50a/10, 50a/12,
 50a/14, 50b/23, 50b/28, 51a/5,
 51a/23, 51a/28, 51b/9, 51b/11,
 51b/18, 51b/25, 52a/4, 52b/6,
 53a/16, 53a/19, 53b/14, 53b/28,
 54a/10, 54b/5, 54b/11, 54b/26,
 54b/26, 55a/15, 55a/26, 55b/10,
 55b/29, 56a/29, 56b/10, 57a/3,
 57b/11, 57b/12, 57b/26, 57b/28,
 58a/10, 58a/18, 58a/18, 58a/28,
 58b/27, 59a/20, 59a/21, 59b/7,
 59b/20, 61a/4, 61a/21, 61a/22,
 61b/4, 62b/9, 62b/10, 62b/14,
 63a/11, 63a/12, 63a/19, 63a/26,
 63a/29, 63b/12, 64a/2, 64a/7,
 64a/12, 64a/21, 64b/6, 64b/11,
 64b/14, 64b/16, 65a/7, 65a/7,
 65b/25, 65b/28, 66a/2, 67a/4,
 67a/11, 67a/14, 68a/11, 68b/7,
 68b/15, 69a/3, 69a/25, 69a/27,
 69b/1, 69b/15, 70a/5, 70a/26,
 70b/4, 71a/4, 71a/5, 71a/19, 71b/25,
 72a/2, 72a/5, 72a/18, 72a/24, 73a/6,
 73a/11, 73b/8, 73b/9, 73b/13,
 73b/22, 74a/4, 74a/11, 74a/13,
 74b/1, 74b/16, 75a/28, 75b/1,
 76a/2, 76a/3, 76a/5, 76a/11, 76a/21,

76a/21, 76b/2, 76b/10, 76b/24,
 76b/29, 77a/1, 77a/2, 77a/6, 77a/26,
 78a/5, 78a/25, 78a/27, 78a/27,
 79b/6, 79b/10, 79b/11, 80a/18,
 80a/22, 80b/20, 80b/27, 81a/11,
 81a/14, 81a/19, 81a/20, 81a/28,
 81a/29, 81b/8, 81b/17, 82a/28,
 82b/7, 82b/12, 83a/13, 83a/14,
 83a/14, 83a/15, 83a/16, 83a/29,
 83b/5, 83b/20, 84a/2, 84a/10,
 84a/11, 84b/21, 84b/26, 85a/8,
 85a/10, 86a/19, 86a/24, 86a/25,
 86a/29, 86b/19, 87a/18, 87a/22,
 87a/26, 87b/15, 87b/16, 88a/11,
 88a/29, 88b/29, 88b/12, 88b/15,
 88b/21, 88b/24, 89a/14, 90a/19,
 90a/21, 90a/27, 90b/3, 90b/8,
 90b/15, 90b/21, 90b/27, 90b/28,
 91a/21, 91a/24, 91a/26, 91b/16,
 91b/18, 91b/24, 92a/12, 92a/16,
 92b/6, 93a/27, 93a/29, 93b/12,
 93b/16, 93b/22, 93b/25, 94a/29,
 94b/8, 94b/14, 94b/17, 95a/9,
 95a/10, 95b/16, 95b/20, 95b/20,
 96a/1, 96a/13, 96a/20, 97a/24,
 97a/24, 97a/27, 97a/28, 97b/4,
 97b/24, 98b/25, 99a/29, 99b/4,
 99b/12, 99b/24, 100a/21
 b+inden 16b/10, 49a/19, 59b/25,
 75a/6
 b+ini 5a/17, 9a/28, 80b/4, 88b/2
 b.+inüñ 3b/9, 4b/12, 6b/1, 7a/20,
 8b/8, 9a/2, 19b/22, 26a/19, 58a/22,
 59a/12, 76b/5, 95b/1, 98b/5

b.+ine 6b/7, 9a/1, 14a/20, 14a/21,
12b/9, 14b/9, 37a/10, 67b/15, 71a/4

birbir *T zf* birer birer

b.+e 7b/28

birbiri (biribiri) *T zm* karşılıklı olarak
bir diğeri

b. 3a/3, 13b/23, 29a/18, 29a/18,
29a/23, 47a/29, 51b/1, 83b/16,
84a/19

b+ile (birbiriyle) 13b/23, 88b/9

b.+nden 2a/6, 4b/18, 9a/19, 9b/20,
10a/11, 14a/28, 44b/17, 80b/10

b.+ne 3a/20, 4a/25, 4b/19, 6a/14,
6b/7, 6b/14, 7a/12, 8b/3, 9a/10,
12a/12, 12b/8, 14b/2, 14b/16,
16b/25, 18a/14, 25a/9, 42b/27,
44b/17, 50b/26, 67a/15, 75b/29,
90b/26, 94b/9, 95b/21, 96a/26,
98b/5

b.+nden (biri birinden) 14b/9,
59b/25,

b+ine (biri birine) 8a/10, 8a/11,
9a/11, 9a/15, 9a/17, 10a/10, 16b/26,
21b/10, 76a/1, 80b/4, 89a/5

b.+nün 6b/9

biri *T zm* biri, birisi, bir tanesi

b. 1b/9, 2a/6, 3b/11, 9a/4, 9a/12,
9a/13, 9a/19, 9b/24, 10a/1, 10a/4,
10a/6, 10a/9, 10a/12, 10a/16,
10a/19, 10a/21, 10a/23, 10b/25,
14b/1, 15b/12, 16b/9, 16b/13,
16b/15, 16b/16, 23a/5, 29b/1,
29b/2, 31b/29, 34a/18, 37b/2,
37b/3, 38a/14, 43a/14, 46a/8, 46a/9,

50b/25, 53a/4, 55a/18, 55a/18,
57a/26, 60b/27, 67b/14, 69b/6,
74b/29, 76b/15, 80b/19, 81a/20,
88b/15, 90b/9, 90b/24, 96b/8,
97a/25

b. (her b.) 9a/21

b.+ne 6b/7, 6b/14, 8b/3, 9a/1,
9a/10, 12a/12, 12b/8, 12b/9, 14b/2,
14a/20, 14b/16, 14a/21, 14b/9,
16b/25, 25a/9, 37a/10, 42b/27,
44b/17, 50b/26, 67a/15, 67b/15,
71a/4, 75b/29, 94b/9, 95b/21,
96a/26, 98b/5

b.+ne (biribirine) 7a/12, 8a/10,
8a/11, 9a/11, 9a/15, 9a/17, 10a/10,
16b/26, 18a/14, 21b/10, 76a/1,
80b/4, 89a/5

b.+ni 71b/12

birin *T sf* birer, teker

b. 3a/13, 36b/3, 71b/26, 97a/25

birisi *T zm* bk biri

b. 3a/10, 4b/20, 4b/22, 5b/27,
6a/10, 7a/14, 7a/15, 7a/18, 8b/27,
8b/28, 9a/23, 9a/24, 9b/6, 9b/7,
12b/25, 13a/29, 13b/8, 13b/20,
13b/23, 14b/12, 15b/2, 15b/3,
16b/14, 18a/13, 19b/8, 23a/5,
23a/8, 26a/22, 26a/23, 31a/17,
35b/28, 35b/29, 40b/13, 43a/15,
43a/17, 46a/10, 46a/21, 47b/26,
58a/21, 58a/21, 62b/17, 63b/7,
70b/23, 83b/29, 88b/9, 88b/10,
88b/11, 88b/12, 98a/11, 62b/18

b.+ni 59b/13

b.+nün 7a/29, 19b/21, 58a/23, 88a/12, 88a/13, 98a/28 b.+dür 7a/17, 93b/24	b.-en 3b/13, 10b/19, 14b/17, 45b/4, 47b/16, 49b/26, 72b/26, 93b/23, 93b/28
birden <i>T zf</i> bir defada, aniden b.+den 30a/27	b.-er 14b/17, 14b/18, 14b/23, 19b/21, 21a/3, 24a/1, 26b/12, 27a/20, 29a/27, 31a/17, 31a/19, 32a/3, 32a/19, 33a/14, 33a/14, 33a/15, 33b/25, 33b/26, 38a/1, 38a/11, 40b/13, 40b/20, 43a/16, 43b/13, 44a/16, 44b/13, 44b/14, 45a/19, 45a/28, 45b/7, 47b/24, 51b/6, 52a/7, 58a/20, 58a/23, 61a/26, 61a/29, 65b/23, 67a/14, 69a/5, 69b/7, 69b/17, 73b/9, 75a/22, 75a/26, 75b/24, 75b/27, 76b/3, 76b/4, 77a/18, 79b/14, 79b/17, 80b/7, 80b/10, 81b/20, 82a/18, 82b/4, 83a/24, 83b/29, 85a/27, 87b/18, 88a/4, 93b/13, 95b/20, 98a/26
birer <i>T sf</i> her bir, bazı b.+er 67a/2	b.-erler 69b/15
birkaç <i>T sf</i> çok az sayıda, birkaç b. 5b/21, 8a/4, 8b/13, 8b/14, 18a/4, 19b/28, 20b/22, 23a/5, 24b/11, 26a/22, 27a/20, 30b/14, 33a/11, 38b/3, 40b/12, 48a/22, 48b/29, 49a/4, 54b/10, 64b/3, 65b/24, 70a/25, 70b/8, 71a/4, 71b/29, 74a/1, 75b/5, 76a/1, 77a/24, 79a/20, 84a/18, 84b/1, 88a/29, 88b/7, 90b/5, 92b/4, 97b/29, 99a/9, 99a/10, 99a/26 b.+ı 5b/27	b.-ire 49b/26 b.-irüp 12a/16 b.-irür 3a/23 b.-meyince 26b/14 b.-mez 65b/23 b.-miş 14b/18, 16a/25, 35b/27, 37b/5, 36b/25, 55a/20, 59b/20 b.-üp 9a/3, 14b/9, 15b/11, 16a/10, 16a/16, 36b/28, 45a/23, 61a/29, 68a/17, 14b/24
biş- <i>T ey</i> pişmek b.-mişi 47b/29	biter <i>Far zf</i> daha çok b.+i 63a/10
biş <i>Ar ad</i> öldürücü zehir b. 12a/24, 81b/8	
bişür- <i>T ey</i> pişirmek b.-mege 12b/23 b.-seler 22a/16	
bişürül- <i>T ey</i> pişürülmek b.-miş 24b/24 b.-mişi 10b/26	
bit- <i>T ey</i> bitmek, tükenmek b.-dügi 16a/9, 26a/20, 27a/19, 45b/2, 76b/4, 81b/29 b.-dükde 69b/15	

bitlen- *T ey* bitlenmek

b.-miş 51b/9

bi't-tamām *Ar ad* tamam olarak

b. 2b/25

bitür- *T ey* bitirmek

b.-e 49b/26

b.-e 12a/17, 21a/26, 31b/5, 43a/24,

47a/19, 60b/6, 72a/11, 72b/15,

78b/19, 85b/16, 86a/6, 94b/17

b.-mege 32a/25

b.-mek 32a/27, 83b/17

b.-meye 57a/5

b.-üp 47a/24, 12a/16

b.-ür 3a/22, 12a/17, 33b/3, 71a/16,

3a/23

bitürici *T sf* bitirici

b. 24b/6, 67a/10, 75b/11

bitüril- *T ey* bitirilmek

b.-ür 73a/4

bitüş- *T ey* bitişmek

b.-meyüp 51a/27

bitüşdür- *T ey* bitıştirmek

b.-e 38b/8, 64b/21, 64b/23, 67a/18,

88a/15

b.-mesin 77a/9

b.-mesine 12a/19

b.-ür 21a/24, 56a/16

biz *T zm* biz, birinci çoğul şahıs zamiri

b.+de 4b/3, 81a/21

b.+üm 40b/19, 58a/25, 63b/8,

64b/3, 64b/14, 75a/26

bizr *Ar ad* sebze ve çiçek tohumu

b. -i pençengüş 44b/19

b. -i sülbüstan 44b/20

bizr-i sülbüstān *Ar ad* sebze ve çiçek

tohumu

b. 44b/20

bi'z-żarūre *Ar zf* zorunlu olarak

b. 2a/13

bi'z-żarūrī *Ar zf* bk bi'z-żarūre

b. 3a/9, 32b/15

boğ- *T ey* boğmak

b.-duḡca 71b/12

b.-salar 71b/12

boğa *T ad* erkek sığır, boğa

b. 72b/21

boğa dikenī *T ad* otsu bir bitki, çakır

otu, deve dikenī

b. 45a/16

boğar- *T ey* boğarmak

b.-a 64b/15

boğaz *T ad* boğaz

b. 17b/23, 34b/28, 38a/17, 46a/24,

56a/29, 60a/6, 74a/9, 74a/12,

77a/10, 91b/5, 94a/22, 97b/28,

24b/22

b.+a 58b/18, 60a/6, 78a/25, 23a/19,

61b/17

b.+da 33b/14, 20b/4, 24a/9, 79a/12

b.+ı 55b/27, 57b/19, 71b/13,

79a/12, 79a/17, 85b/26, 97b/15

b.+ına 71b/13, 81b/6, 87a/29,

89b/8, 91b/11

b.+ını 79a/19

b.+ında 92a/9, 21b/27

boğazla- *T ey* boğazlamak

b.-mayup 96b/10

boğazlan- <i>T ey</i> boğazlanmak	53a/13, 53a/15, 62a/10, 64b/3,
b.-dıkda 61a/20	64b/3, 79b/24, 93a/21, 33b/26
b.-duğı 68b/10	b.+sinden 23b/29, 31a/10, 43a/18
b.-mayup 68b/12	b.+sine 43a/14
b.-mış 16a/2	b.+sini 31b/26
b.-up 68b/11	b.+sinüñ 30a/18, 39a/26, 41a/6,
boğucu <i>T sf</i> boğucu	62b/15, 64b/4, 30a/18
b. 93b/22	b.+ye 62b/14
boğul- <i>T ey</i> boğulmak	boş <i>T sf</i> boş
b. 26b/1	b. 25a/11, 33b/11, 39a/8, 59a/11,
b.-mağdur 79a/18	64b/26, 67a/14, 74a/21, 89b/12,
b.-mış 68b/14, 68b/15	98b/4
boğulan <i>T sf</i> boğulma eylemini yapan	b.+dur 86b/20
b.+lara 41b/25	boşad- <i>T ey</i> bk boşaldmak
boğum <i>T ad</i> boğum, eklem	b.-up 76b/18
b.+ı 67a/15, 69a/3	boşald- <i>T ey</i> boşaltmak
b.+ları 67a/15	b.-ır 78a/7
boğumlu <i>T sf</i> boğumu olan	b.-up 47a/22, 54a/11
b.+dur 45a/19, 67a/15, 90b/9,	boşan- <i>T ey</i> birden ve bol akmak,
93b/15	boşanmak
bolı <i>T ad</i> Türkiye’de bir şehir, Bolu	b.-up 22b/11, 66a/10
b. 72b/26	boy <i>T ad</i> endam
boncuğ <i>T ad</i> boncuk	b.+da 75a/22
b. 12b/3	boya- <i>T ey</i> boyamak
bostān <i>Far ad</i> bostan	b. 41a/12, 86a/2, 88b/15, 90b/6,
b.+larda 16a/25, 17a/9, 31a/17,	93b/4
50b/29	b.-nmış 71b/11
bostānı <i>Far ad</i> bk bostān	b.-r 79a/7
b. 32b/29, 43a/14	b.-rlar 58a/24, 86a/4
b.+den 61b/1	b.-salar 28b/17
b.+dür 21b/8, 50b/25	b.-yalar 86b/1
b.+si 23a/5, 23b/28, 30a/17,	b.-yup 88a/29
31b/13, 33b/25, 39a/24, 43b/12,	boyalu <i>T sf</i> boyalı
	b. 20b/11

boynuz *T ad* boynuz

- b.+a 21a/5
- b.+ı 47b/23, 88b/5, 95b/1
- b.+ıdur 81a/14
- b.+lar 13a/12
- b.+lara 81b/29
- b.+una 76a/6

boynuzlu *T sf* boynuzu olan, boynuzlu

- b. 21b/24

boyun *T ad* boyun, boğaz, emik, imik

- b. 89a/29
- b.+dan 17b/5
- b.+ı 68b/22
- b.+ına 81b/3, 17b/5, 25a/26, 51a/28, 80b/22, 83a/18, 82b/29
- b.+larına 92a/25

boz *T ad* açık toprak rengi

- b. 71a/6, 80b/28, 89a/15, 94a/5

boz- *T ey* bozmak

- b.-a 11a/25, 86a/25
- b.-ar 16b/3, 16b/5, 51b/29, 55b/28, 55b/29, 68b/13, 80a/14, 81b/7, 93a/7
- b.-up 7b/27, 22b/4, 98a/20

bozar- *T ey* bozarmak

- b.-arıncaya 55b/29

bozrak *T sf* rengi boza çalan

- b. 81b/7

bozgun *T ad* ishal

- b.+luğına 68b/9

bozluk *T ad* boz olma durumu

- b.+a 34a/25

bozrak *T sf* rengi boza çalan

- b. 81b/7

boztoğan *T ad* bir armut türü

- b.+ı 64b/12

bozıl- *T ey* bozulmak

- b.-an 29b/17, 55b/1
- b.-mağdan 73a/19
- b.-ması 8a/12, 84a/6, 84a/18, 87a/10
- b.-masına 87a/10
- b.-maya 21b/9, 69b/25
- b.-mayup 16a/11, 80b/3, 82a/6
- b.-maz 37a/12, 80b/6
- b.-mı 39b/11, 16a/4, 31a/26, 34a/13, 51b/16, 52b/18, 66b/14, 92b/16
- b.-mı 92b/16
- b.-up 3a/5, 7b/16, 72a/3, 99b/24
- b.-ur 28a/5, 63b/3, 68b/7, 68b/13, 86b/14

böbrek *T ad* bk böbrek

- b.+ler 90a/24

böcek *T ad* haşarat, haşere, böcek

- b. 42a/19, 42a/23
- b.+den 42a/23, 73b/7
- b.+dür 6a/23, 42a/14
- b.+i 42a/13
- b.+inden 42a/20
- b.+ler 11a/24, 26a/18
- b.+lerdür 89a/27

bögreg *T ad* bk bögreg

- b.+de 17b/10, 9b/1
- b.+e 30a/12
- b.+i 73a/26

bögrek *T ad* böbrek

- b. 43a/8, 98b/4

b.+de 34a/4, 40b/16, 42b/18, 48b/21, 49a/28, 49b/22, 79a/13, 87a/13, 94b/12, 96a/18, 100a/10	11a/13, 11b/1, 12a/1, 12a/12, 13a/2, 13a/5, 13a/11, 13b/24, 14a/26, 14b/8, 14b/12, 14b/14, 14b/26, 15b/16, 15b/27, 16a/13, 18a/1, 20a/6, 21a/22, 21b/23, 24a/5, 27b/22, 28a/25, 29a/23, 32b/20, 32b/25, 33a/7, 36b/11, 37a/4, 37a/8, 41a/1, 42a/18, 47a/4, 51b/12, 52b/23, 54b/10, 55a/1, 56a/18, 59a/18, 60a/29, 65b/5, 65b/11, 68a/24, 68b/7, 71a/10, 71a/28, 71b/1, 71b/12, 71b/16, 72a/6, 74a/27, 75a/1, 75a/8, 75b/9, 75b/10, 75b/10, 75b/20, 76b/5, 77b/16, 79a/18, 79b/13, 80a/1, 80a/3, 81a/12, 81a/15, 81b/26, 82b/15, 86b/11, 86b/12, 86b/21, 88a/29, 95b/3, 97a/8, 97b/16, 98b/16, 98b/24, 99a/20, 99b/1, 99b/3, 56a/18
b.+den 52a/3	
b.+ler 36b/2, 98b/1	
b.+lerde 18b/21, 19b/2, 26b/4, 33b/11, 49a/25, 69b/2, 90b/17	
b.+lere 30a/7, 33b/12, 89b/12	
b.+leri 29b/10, 31b/22, 40a/21, 40a/27, 85b/11, 100a/15, 94a/21	
bögrülce <i>T ad</i> börülce, fasulye	
b. 11b/16, 81b/29, 90b/22	
bögür <i>T ad</i> insan ve hayvan vücudunun kaburga ile kalça arasındaki bölümü	
b.+de 74a/20	
b.+lere 25a/11	
böl- <i>T ey</i> bölmek	
b.-üp 52a/17, 52b/2	
bölük <i>T ad</i> bütünden ayrılmış parça, kısım	
b. 87b/8	
b.+den 87b/8	
bölüklü <i>T sf</i> bölüklü	
b. 38a/6	
böreg <i>T ad</i> bk bögreg	
b.+e 13b/28, 13b/29	
b.+i 57a/22, 75b/23, 99a/4	
böri <i>T ad</i> kurt	
b.+sini 89a/16	
böyle <i>T sf</i> buna benzer, bunun gibi	
b. 3a/16, 4b/2, 4b/17, 5a/19, 5a/26, 5b/7, 6b/23, 9b/9, 9b/14, 10a/1, 10a/14, 10b/12, 10b/24, 10b/25,	11a/13, 11b/1, 12a/1, 12a/12, 13a/2, 13a/5, 13a/11, 13b/24, 14a/26, 14b/8, 14b/12, 14b/14, 14b/26, 15b/16, 15b/27, 16a/13, 18a/1, 20a/6, 21a/22, 21b/23, 24a/5, 27b/22, 28a/25, 29a/23, 32b/20, 32b/25, 33a/7, 36b/11, 37a/4, 37a/8, 41a/1, 42a/18, 47a/4, 51b/12, 52b/23, 54b/10, 55a/1, 56a/18, 59a/18, 60a/29, 65b/5, 65b/11, 68a/24, 68b/7, 71a/10, 71a/28, 71b/1, 71b/12, 71b/16, 72a/6, 74a/27, 75a/1, 75a/8, 75b/9, 75b/10, 75b/10, 75b/20, 76b/5, 77b/16, 79a/18, 79b/13, 80a/1, 80a/3, 81a/12, 81a/15, 81b/26, 82b/15, 86b/11, 86b/12, 86b/21, 88a/29, 95b/3, 97a/8, 97b/16, 98b/16, 98b/24, 99a/20, 99b/1, 99b/3, 56a/18

54b/24, 63a/19, 74a/30, 81a/20,
85a/29, 88a/14, 92b/26, 10a/14

burūsā *T ad* Türkiye’de bir şehir;

Bursa

b. 2a/25

bu (1) *T sf* bu, işaret sıfatı

2a/8, 2a/10, 2a/29, 2b/1, 3a/3, 3a/7,
3a/25, 3a/25, 3a/27, 3b/4, 3b/6,
3b/12, 3b/24, 3b/26, 4a/10, 4a/25,
4b/10, 4b/14, 4b/17, 5a/15, 5a/19,
5a/22, 5a/24, 5a/25, 5b/3, 5b/24,
5b/26, 5b/29, 6a/5, 6a/6, 6a/9,
6a/17, 6b/12, 6b/16, 6b/19, 6b/27,
7a/4, 7a/5, 7a/6, 7a/11, 7b/17, 8a/2,
8a/6, 8a/10, 8a/17, 8a/17, 8a/18,
8a/20, 8a/23, 8b/6, 8b/11, 8b/16,
8b/19, 8b/26, 9a/2, 9a/9, 9a/13,
9a/17, 9a/25, 9a/29, 9b/8, 9b/11,
9b/13, 9b/28, 10a/20, 10b/3, 10b/3,
10b/7, 10b/15, 10b/21, 10b/22,
11a/6, 11b/6, 11b/7, 12a/8, 12a/10,
12a/25, 12a/28, 12b/4, 12b/8,
12b/12, 12b/16, 12b/16, 12b/17,
12b/28, 13a/21, 13b/12, 13b/20,
14a/9, 14a/10, 14a/15, 14b/4, 14b/4,
14b/10, 14b/13, 14b/20, 14b/26,
14b/29, 15a/2, 15a/10, 15a/16,
15a/20, 15a/24, 15b/3, 15b/4,
15b/17, 15b/18, 15b/23, 16a/21,
16a/25, 16a/29, 16b/14, 16b/23,
16b/27, 17a/6, 17a/7, 17b/2,
17b/10, 17b/21, 18a/8, 18a/26,
18a/28, 18b/2, 18b/4, 18b/22,
18b/22, 18b/25, 19a/3, 19b/11,

19b/13, 19b/15, 19b/26, 20a/4,
20a/6, 20b/1, 20b/1, 21a/14, 21a/28,
21b/12, 22a/26, 22b/8, 22b/22,
22b/23, 22b/27, 23a/7, 23a/11,
23a/22, 23a/24, 23b/9, 24a/8,
24a/17, 24a/17, 24b/4, 24b/22,
25a/7, 25b/4, 25b/7, 25b/9, 26a/12,
26a/23, 27a/18, 27b/1, 27b/2,
27b/8, 27b/11, 27b/12, 27b/13,
27b/26, 28b/26, 28b/29, 29a/19,
30a/28, 30b/15, 31a/18, 31b/7,
31b/11, 31b/15, 31b/18, 31b/22,
31b/23, 32a/1, 32a/5, 32a/6, 32a/8,
32a/9, 32a/18, 32b/10, 33a/15,
34b/1, 34b/3, 34b/14, 34b/17,
34b/19, 34b/26, 35b/26, 36a/13,
36a/17, 36b/2, 36b/18, 37a/27,
37b/20, 37b/28, 38a/7, 38a/8,
38a/23, 38a/29, 38b/6, 38b/20,
39a/21, 40a/11, 40b/12, 40b/18,
40b/19, 40b/27, 40b/27, 41b/2,
41b/16, 42a/2, 42a/3, 42a/5, 42a/10,
42a/12, 42a/19, 42a/19, 42a/23,
42b/14, 42b/20, 43b/28, 44a/13,
44a/15, 44a/16, 44a/17, 44b/9,
44b/10, 44b/11, 44b/13, 44b/16,
44b/20, 45a/12, 45a/23, 45a/25,
45a/29, 45b/4, 45b/13, 46a/17,
46b/3, 46b/6, 46b/8, 46b/9, 46b/14,
46b/20, 46b/21, 46b/27, 46b/29,
47a/2, 47a/3, 47a/6, 47a/14, 47b/2,
47b/4, 48a/22, 48b/6, 48b/6, 48b/8,
49a/5, 49b/6, 49b/9, 49b/17,
49b/18, 49b/19, 49b/23, 49b/25,

49b/27, 50a/1, 50a/15, 50a/17,
 50a/20, 50a/27, 50a/29, 50b/7,
 50b/12, 50b/14, 50b/15, 50b/17,
 50b/27, 51b/30, 51b/33, 52a/7,
 52a/14, 52a/16, 52a/28, 52b/24,
 53a/14, 53a/17, 53b/9, 53b/21,
 54a/1, 54b/6, 54b/26, 54b/28,
 54b/29, 55a/4, 55a/6, 55a/7, 55a/13,
 55a/17, 55b/7, 56b/19, 57a/5,
 57b/26, 58a/6, 58a/7, 58a/8, 58a/12,
 58a/18, 58a/25, 58a/27, 58b/13,
 58b/14, 59a/5, 59a/29, 59b/9,
 59b/26, 60a/13, 60a/17, 60a/21,
 60b/1, 60b/10, 60b/15, 60b/16,
 60b/17, 60b/20, 61a/29, 61b/1,
 61b/11, 61b/12, 61b/14, 61b/16,
 62a/9, 62b/16, 63a/18, 63a/24,
 63a/24, 63a/27, 63a/27, 63a/28,
 63a/29, 63b/2, 63b/3, 63b/8,
 63b/17, 64a/5, 64a/9, 64a/17, 64b/5,
 64b/15, 65b/7, 65b/16, 65b/17,
 65b/21, 65b/23, 65b/26, 66a/5,
 66a/17, 66b/4, 66b/16, 66b/27,
 67a/24, 67b/20, 67b/28, 68a/4,
 69b/5, 69b/8, 69b/9, 69b/12,
 69b/17, 69b/19, 69b/25, 69b/28,
 69b/29, 70a/13, 70a/17, 70a/21,
 70b/4, 70b/23, 71b/15, 71b/18,
 71b/24, 72a/10, 72a/21, 72b/20,
 72b/27, 73a/12, 73b/14, 73b/15,
 73b/16, 74a/3, 74a/29, 74b/4, 75a/3,
 75a/18, 75a/18, 75a/20, 75a/22,
 75a/24, 75a/25, 75b/6, 75b/12,
 75b/13, 75b/16, 75b/20, 75b/23,

75b/28, 76a/1, 76a/2, 76a/5, 76a/8,
 76a/11, 76a/29, 76b/6, 76b/16,
 76b/18, 76b/23, 77a/21, 77a/27,
 77b/7, 77b/15, 77b/16, 78a/15,
 78a/24, 78b/22, 79a/15, 79a/19,
 79a/21, 79a/22, 79b/15, 79b/18,
 79b/21, 80a/12, 81a/4, 81a/6,
 81a/12, 81b/26, 82b/4, 82b/5,
 82b/15, 82b/19, 82b/21, 82b/24,
 82b/28, 82b/29, 83a/17, 83a/22,
 83a/24, 83a/27, 83a/29, 83b/14,
 84a/7, 84a/22, 84b/6, 84b/20,
 85b/12, 86a/7, 86a/14, 88a/6,
 88a/23, 88b/11, 88b/15, 88b/17,
 89a/2, 89b/28, 90a/4, 90b/3,
 90b/24, 91a/2, 91a/18, 91b/1,
 92b/3, 92b/10, 93a/2, 93b/4,
 93b/12, 93b/24, 93b/25, 94a/28,
 94b/1, 94b/6, 94b/10, 95b/5, 95b/6,
 96a/6, 96a/7, 96a/17, 96a/26,
 96b/14, 97a/10, 97a/15, 97b/12,
 98a/10, 98a/10, 98a/10, 98a/18,
 98a/22, 98a/26, 98a/27, 98b/5,
 98b/6, 98b/25, 99a/15, 99b/3,
 99b/6, 99b/11, 99b/12, 99b/23,
 99b/27, 99b/29, 100a/2, 100a/4,
 100a/6, 100a/14, 100a/16, 100a/22

(2) *T zm* bu, işaret zamiri

5b/5, 9a/15, 9a/17, 10a/23, 12a/17,
 13a/16, 14b/22, 15a/12, 23a/8,
 28b/29, 30a/27, 34a/2, 34b/11,
 35b/28, 39a/12, 42b/11, 43a/10,
 43a/16, 43a/17, 45b/13, 46b/14,
 54a/7, 58a/27, 58b/18, 64b/18,

65a/8, 67a/5, 67a/8, 67a/17, 68a/10,
68a/12, 6b/26, 69a/5, 69a/13,
80b/19, 96a/8, 98a/20
b.+dur 4b/9, 5a/8, 5a/11, 5a/13,
5a/16, 5a/26, 5b/25, 6a/12, 6b/4,
6b/4, 6b/16, 7a/9, 7a/12, 8a/12,
8a/26, 9a/12, 9b/10, 12a/13, 14b/20,
16b/9, 16b/12, 16b/13, 18b/10,
18b/22, 19a/13, 20b/15, 22a/5,
23a/1, 23a/4, 24b/23, 24b/29,
26b/10, 27a/21, 27a/28, 27b/29,
28a/28, 28b/11, 30a/5, 31a/13,
31a/29, 32a/10, 32a/14, 32a/16,
32b/17, 34b/6, 34b/9, 36a/5, 36a/7,
36a/13, 36a/17, 36b/4, 36b/9,
36b/12, 36b/15, 37a/3, 37a/22,
37b/16, 38b/10, 39a/14, 39a/17,
43a/4, 43b/18, 45a/14, 46a/24,
46b/15, 47b/29, 48a/29, 48b/28,
49a/18, 49b/7, 49b/28, 50a/24,
50b/7, 51a/4, 51b/17, 52a/14,
52a/29, 52b/10, 52b/19, 53a/1,
53a/9, 53b/20, 53b/29, 55b/3,
56a/6, 58a/7, 59a/15, 59a/17,
59b/21, 60a/11, 61a/17, 61a/23,
63a/15, 63b/5, 63b/12, 63b/23,
53b/25, 64a/17, 64a/24, 64b/13,
65a/2, 65a/13, 65a/18, 65a/22,
65a/27, 65b/8, 66a/4, 66b/5, 67a/1,
67b/18, 68a/6, 68a/11, 69a/29,
70a/7, 70b/13, 70b/16, 70b/16,
70b/18, 71a/1, 71a/19, 71b/19,
72a/14, 72b/18, 73a/7, 73a/7,
73b/23, 74b/28, 76a/9, 77b/1,

77b/28, 79a/22, 79a/27, 79b/13,
80b/27, 81a/10, 81a/14, 81a/26,
83a/12, 84a/29, 85a/1, 86a/9,
86a/18, 87a/7, 88a/5, 88a/12, 88b/1,
88b/9, 88b/20, 88b/22, 91a/27,
91b/6, 91b/29, 92a/3, 92a/4, 92a/5,
92a/11, 94a/24, 95a/26, 95b/10,
95b/27, 96a/12, 96b/9, 96b/9,
96b/22, 97a/8, 97a/10, 97a/22,
97a/26, 98a/18, 98b/5, 98b/17,
98b/29, 99a/9, 99b/13, 100a/29
b.+ña 5a/28, 7b/16, 10b/20, 11a/1,
16a/21, 15b/23, 26a/24, 34a/24,
44a/25, 67b/29, 68a/2,
b.+nda 56b/10, 98a/19
b.+ndan 7a/5, 8b/6, 9b/12, 10a/1,
10a/5, 10a/10, 10a/12, 26a/24,
44b/6, 75a/28
b.+nlar 3a/4, 4b/12, 4b/22, 10a/25,
14b/5, 25a/1, 96b/6
b.+nlara 32b/29, 63b/23, 68b/24,
75b/20
b.+nları 9a/21, 17a/2
b.+nlarda 13b/16, 70b/6
b.+nlardan 3b/6, 4a/3, 5a/17, 5b/20,
5b/22, 5b/26, 15b/12, 16b/9,
16b/10, 16b/13, 18a/13, 18b/28,
59b/19, 64a/18, 68a/23, 68b/17,
76a/17, 91a/6, 91b/10, 92b/26,
96b/8, 97a/21, 97a/25
b.+nlardur 8b/25, 96b/8
b.+nlaruñ 3a/23, 4a/23, 36b/26,
68b/16, 88a/12, 91a/18

b.+nı 1b/11, 6b/28, 15a/2, 22b/27, 34a/23, 53b/15, 74a/4	62b/1, 67a/15, 69a/2, 69b/14, 73b/10, 75b/25, 76a/6, 80b/9, 83a/26, 85a/27, 86b/12, 90b/22, 92a/17, 94a/7, 37b/1, 44b/14, 48b/16, 93b/14
b.+nuñ 3a/14, 13a/17, 15a/11, 19b/22, 26a/24, 26b/13, 32b/10, 37b/5, 41a/29, 42a/9, 43b/15, 43b/23, 44b/15, 48b/26, 55a/20, 61a/4, 61a/26, 61a/27, 63a/19, 63a/25, 63a/28, 63a/29, 63b/2, 69b/13, 71a/5, 77a/27, 82a/1, 82b/3, 85b/19, 86a/13, 90b/23, 90b/25, 90b/27, 91b/17, 92a/19, 93a/1, 93b/13, 96a/1, 98a/21, 98a/22, 98a/22, 98b/2, 99a/6, 99a/24, 100a/17	b.+ların 40a/9, 43a/21, 58b/12, 87a/7, 56a/23 b.+larına 48b/17, 87b/12 b.+larından 39b/5, 44b/23, 78a/6, 87a/8, 87b/12, 100a/9, 87a/15 b.+larınuñ 62a/26, 86b/15
b.+nuñla 21a/7, 67a/21, 81b/6	budaqlan- <i>T ey</i> budaklanmak b.-ur 45a/23
buçuk <i>T sf</i> yarım, yarı, buçuk	budaqlı <i>T sf</i> budaklı b. 40b/22 b.+dur 37b/4, 55a/20 b.+ca 44a/18
b. 27a/17, 45a/1, 51b/23, 59a/22, 59a/23, 59b/29, 60a/13, 62a/6, 62a/7, 71a/21, 75b/1, 84a/9, 84a/22, 84b/28, 87a/19, 87b/12, 89a/9, 94b/11, 33a/3, 45b/9, 37a/15, 74a/6	buğday <i>T ad</i> buğday b. 3b/13, 18a/2, 18a/4, 18b/2, 39a/29, 70a/7, 82a/18, 88b/18, 91a/3, 91a/8, 93a/9, 98a/20, 98b/15, 100a/28, 46b/13, 77a/17 b.+dan 57a/15, 100a/29, 54a/15 b.+ı 18a/7, 18b/3
budağ <i>T ad</i> ağaç gövdesinde dal olacak yuvarlak boğum, tomurcu	buğār <i>Ar ad</i> buhar b. 11b/29, 11b/29, 22a/4, 24a/24, 29a/11, 70a/29, 79a/10 b.+ı 30b/25, 65a/3, 72a/16, 72a/17, 78a/16, 78a/18, 78a/22, 74a/17, 79a/11 b.+lar 52a/27 b.+ları 21b/18, 58a/3, 65a/11, 79b/1, 88b/1 b.+lardan 61a/1, 77b/7
b. 3a/23, 56a/23	
b.+dur 93b/25	
b.+ı 38a/9, 44b/16, 83a/28	
b.+ın 38b/2, 61a/6, 75a/24	
b.+ına 83a/17	
b.+inuñ 38b/1, 38b/2	
b.+ıyla 40a/12	
b.+lardan 16a/14	
b.+lardur 33b/27	
b.+ları 37a/2, 38a/8, 41a/28, 43b/14, 45b/10, 52a/5, 55a/17,	

- b.+larından 24a/24
- buḥūr** *Ar ad* tütsü
- b. itmekle 20a/6
- b. -ı meryem 82a/28, 83a/14, 92a/20
- buḥūr** *Ar ad* bk buḥūr
- b. idinüp 29a/23
- buḥūrla-** *T ey* tütsülemek
- b.-yup 50a/16
- bul-** *T ey* bulmak, bir şeyi elde etmek
- b.-a (şifā bula) 37b/24, 55b/11
- b.-a (rāḥat bula) 29a/17
- b.-arlar 44a/21
- b.-duğı (34a/79
- b.-duḡda 14b/20, 69b/16
- b.-ıcaḡ 64b/13
- b.-madum 4a/11
- b.-maḡa 4/27
- b.-masa 47a/14
- b.-mayup 42b/29
- b.-mıṣ 16a/20, 50a/12, 52b/28, 95a/29
- b.-mıṣı 51a/9
- b.-up 14b/3, 14b/5, 14b/10, 14b/11, 16a/9, 16a/13, 16a/17, 23a/14, 52b/6, 52b/7, 61b/2, 65a/21, 65a/22
- b.-up (izmiḥlāl b.) 2b/11
- b.-ur 75a/27
- b.-ursa 84b/24
- bula-** *T ey* bulamak
- b.-yup 33a/10, 44b/5, 50b/18, 86b/7, 87a/23, 97a/3
- bulamaḡ** *T ad* bitki hastalıklarına karşı hazırlanmış zehirli koyuca sıvı ilaç
- b. 55a/10, 57a/27, 57b/1, 73a/26, 79b/2, 79b/20
- b.+ı 70b/15
- b.+ından 70b/8
- bulan-** *T ey* bulanmak
- b.-durup 13b/14, 82a/26
- b.-durur 82a/26, 52a/25, 82a/26, 95a/6
- b.-masını 62b/3
- bulanık** *T sf* bulanık
- b. 29b/4, 81a/24
- bulanıklıḡ** *T ad* bulanıklık
- b.+ına 49b/1
- bulaṣdır-** *T ey* bulaştırmak
- b.-maḡ 62a/23
- b.-sa 89b/17
- b.-salar 57a/7, 62a/26, 72b/15
- b.-up 62a/22
- bulḡur** *Ar ad* kaynatılıp kurutulduktan sonra kabuḡu alınarak kırılmış buḡday
- b. 93a/9, 93a/12, 93a/14, 93a/10
- b.+ı 93a/15, 93a/17
- bulın-** *T ey* bulunmak
- b.-an 16a/26, 17a/9, 79b/6, 83b/18
- b.-andur 81b/17
- b.-anı 34a/19
- b.-anlardan 16a/27, 16a/28, 17a/8,
- b.-anları 16a/27
- b.-anuñ 25b/7
- b.-maz 26b/16, 70b/21, 86a/12, 91a/18, 91b/10, 96a/24
- b.-sa 17a/11,

b.-ur (bulunur) 14b/25, 17a/7, 21a/4, 31a/16, 46a/28, 46a/28, 96a/9, 81a/19	hayvan yemi olarak kullanılan bir bitki, burçak
b.-ur (bulunursa) 96a/23	b. 40a/20, 41b/9, 59b/10, 93a/20, 93b/22, 93b/17
b.-mağ 16a/6, 16a/7	büre <i>Far ad</i> kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, bora
b.-masa 30a/13, 35a/21, 35b/23, 42a/3, 48a/25, 49b/9, 60b/22, 78a/26, 87b/7, 89b/22 90b/5, 90b/19, 91a/1, 92a/14, 99a/23	b. 28a/8, 88b/7, 88b/9, 88b/10, 88b/19, 89a/2, 89a/8, 89a/12, 89a/19, 89b/3, 89b/9, 89b/14, 89a/3, 89a/19
b.-ması 4a/26, 4b/11	b.+den 89a/13, 89b/16, 88b/17, 88b/20
b.-maya 18a/4, 59b/11	b.+dür 89b/23
b.-mayıcağ 27a/14, 76a/30, 82a/26, 34a/16	b.+lerdendür 88b/25
b.-mazsa 3a/19, 21a/1, 41a/22, 50b/9, 75a/14, 84b/2	b.+lerüñ 89a/4, 88b/29
b.-up 1b/16, 3a/19, 51a/8, 88b/18	b.+nüñ 88b/21
b.-ur 12b/3, 16a/28, 17a/13, 23a/24, 23b/20, 26a/20, 30a/17, 34a/22, 44a/16, 45b/13, 50a/23, 69a/12, 77a/27, 81a/15, 84b/8, 84b/8, 84b/9, 88b/8, 88b/11, 94a/6, 94b/7	b.+si 88b/13, 88b/24, 88b/26, 89a/13
b.-ursa 39a/8	b.+sidür 88b/15
bulun- <i>T ey</i> bk bulun-	b.+yi 88b/23, 88b/24, 88b/25, 89a/11, 89b/7, 89b/17, 89b/22
b.-masa 88a/1	burüdet <i>Ar ad</i> soğukluk
bulunugel- <i>T ey</i> bulunagelen	b. 68b/8, 78b/2, 96a/22
b.-en (bulunugelen) 16a/5	b.+i 55b/20, 63a/25, 64b/9, 84a/1, 88a/9, 96a/25
bura <i>Ar ad</i> ağaç yongası	b.+inden 73a/5
b. 21a/6	buruğ <i>Ar ad</i> sodyum tuzu, boraks
burc <i>Ar ad</i> güneş sistemine ait on iki takım yıldızdan her biri, burç	b. 88b/7
b.+ında 75a/26, 81b/12, 81b/15	burun <i>T ad</i> burun
burçağ <i>T ad</i> baklagillerden, yuvarlak ve mercimeğe benzeyen, taneleri	b. 13a/2, 42b/14, 67a/24, 69a/7, 69b/26, 77b/23, 82a/25, 99a/16, 29b/18, 53b/1
	b.+a 29a/6

b.+dan 8a/23, 8a/25, 8a/27, 49b/20, 61b/19, 66a/12, 69a/28 b.+ı 64a/4 b.+ın 75b/14, 92a/28 b.+larına 92a/24 b.+ına 27b/27, 42b/12, 64a/4, 100a/23 b.+ından 4b/21, 22b/11, 38b/9, 99a/13 b.+ının 75b/14	b.-up 67b/19
buruş- <i>T ey</i> buruşmak b.-mayup 22b/13 b.-masın 31a/27 b.-miş 91b/15 b.-up 74b/26	buyan <i>T ad</i> meyan bitkisi, ayı kulağı b. 27a/10, 56b/5, 70b/28, 90b/6, 97b/4
buruşdur- <i>T ey</i> buruşturmak b.-ur 35a/17	buzacı <i>T ad</i> süt emen sığır yavrusu b. 64a/4, 72b/20 b.+lar 19a/13 b.+ları 67b/20
buruşuk <i>T sf</i> buruşuk b.+ların 49b/1	buzür <i>Ar ad</i> taneler, tohumlar b.+ı 18b/26, 39a/18
but <i>T ad</i> dal b.+ı 26b/9	büber <i>Grek ad</i> biber b. 44b/18
buşam (1) <i>Ar ad</i> menengiç ağacı ve meyvesi b. 100a/7, 34b/9, 89a/23	büberriye <i>Ar ad</i> bk büber b. 76b/2
büy (1) <i>Far ad</i> koku b. 76a/14, 95a/3, 95a/6, 95a/9, 95a/17, 95a/18, 95a/21, 95a/23, 95a/28, 99b/7, 99b/11, 99b/13, (2) <i>Ar ad</i> boy tohumu, çemen otu 10b/27, 40a/3, 40b/6, 41b/9, 76a/4, 78b/24	bükük <i>T sf</i> bükülmüş olan b. 51b/31
buyur- <i>T ey</i> söylemek, emretmek b.-mısdur 1b/5 b.-mıslardur 4b/5	bükil- <i>T ey</i> bükülmek b.-üp 89b/1 b.-mesine 42a/12, 48b/23 b.-miş 90b/9
	bülbül <i>Far ad</i> gece gündüz uzun süre ötebilen küçük bir ötücü kuş b. 89b/25
	büre <i>Far ad</i> genelde kuyumcuların kullandığı tuza benzer madde, doğal sodyum bikarbonat b. 33b/2, 40a/29, 46b/20, 59b/15, 60b/4, 62a/23, 66a/21, 74a/11, 74a/21 b.-yi ermeni 34b/27 b.+nü 46b/21 b.+si 46b/14 b.+yi 91b/9

büre-yi ermeni *Ar ad* sodyum
karbonat
b. 34b/27

bürüdet *Ar ad* soğukluk

b. 3a/12, 5a/10, 5a/17, 7b/9, 8b/10,
7a/23, 7b/8, 7b/11, 8a/28, 8b/15,
8b/24, 13b/17, 14a/11, 14a/20,
14a/26, 29a/10, 43b/15, 80a/12

b.+de 73a/7

b.+den 32a/26

b.+dür 7a/18

b.+e 38b/14, 81b/19

b.+i 5a/3, 28b/12, 43b/15, 53a/19,
53a/20, 88a/5, 22b/28, 23a/7,
23a/18, 24b/17, 33a/15, 38a/13

bütün *T sf* eksiksiz, tam, bütün

b. 36a/28, 49a/4, 54a/3

b.+ünden 93a/12

büyü- *T ey* büyümek

b.-mesine 62b/27

b.-yüp 46b/9, 85a/29, 93b/2

büyücek *T ey* büyümek

b. 26a/25, 31a/19, 77a/29, 83a/28,
90b/23

b.+dür 34a/20, 43a/17, 75b/20

büyük *T sf* büyük

b. 8a/17, 17b/15, 19b/23, 19b/24,
20a/13, 21b/9, 25a/7, 29b/2, 29b/7,
29b/22, 30b/2, 30b/10, 32a/21,
33a/18, 35b/5, 38a/21, 39b/18,
45b/19, 45b/25, 47b/22, 48b/23,
50b/22, 51b/2, 54b/25, 55a/2,
57b/28, 58a/5, 58b/23, 59a/6,
61a/12, 61a/28, 61b/24, 61b/25,

66a/1, 66b/21, 67a/18, 67b/21,
68a/16, 68a/23, 77a/4, 78b/25,
81a/15, 81a/23, 81b/20, 82a/29,
83b/6, 84a/5, 84b/7, 85a/27, 85b/8,
86a/3, 86a/12, 86b/17, 88a/4,
88b/18, 89a/23, 92b/4, 94b/24,
95a/21, 96b/3, 97a/12, 98a/18,
98a/25, 99b/7

b. idüp 30a/9

b. ol- 10a/14, 18b/7, 21b/7, 37b/6,
44a/28, 48b/5, 48b/11, 55a/21,
58a/9, 58a/21, 60b/25, 63a/13,
63a/22, 65b/28, 68b/22, 68a/9,
68b/23, 69a/17, 69a/17, 77a/25,
79b/15, 79b/26, 86a/13, 91b/15,
92a/17, 93b/3, 69a/23, 69b/13,
69b/26, 69b/27, 70a/18

b.+dür 19b/22, 19b/27, 52a/5,
59a/12, 69b/7, 79b/15

b.+idür 98a/19

b.+inüñ 69b/22, 29b/2, 42a/7

b.+lerinden 58a/5

b.+lerine 69a/12

büyücek *T sf* büyükçe

b.+dür 75b/20

büyüklik *T ad* büyüklük

b.+de 44b/13, 63a/14

b.+i 29b/2, 59a/12

b.+in 94b/16

b.+inde 92a/18

b.+ine 77a/24

büyükrek *T sf* çok büyük

b.+dür 45b/3, 50b/27, 98a/24

büyüt- *T ey* büyütmek

b.-e 11b/1, 11b/3

büz- *T ey* büzmek

b.-üp 7b/28

büzmeklik *T ad* büzmeklik

b. 73b/17

büzil- *T ey* büzülmek

b.-miş 95a/18

-C-

ca'de *Ar ad* su kenarlarında baharda

bitip az süren güzel kokulu bir ot,
iri ve uzun taneli kokulu Hint
pirinci

c.+dür 75a/15

ca'detü'l-kınā *Ar ad* bk baldırıkara

c. 83a/20

ca'id *Ar ad* kıvrık olma durumu

c. 69b/10

cā'iz *Ar sf* doğru, uygun, yerinde

c. 6a/6, 6b/23, 22b/28, 31b/20,
38b/18, 46a/21, 47b/27, 53b/10,
53b/15, 57b/24, 59b/18, 63b/27,
72a/10, 96b/27, 97a/25

c.+dür 19a/16, 22a/12, 23b/4,
26a/17, 28b/16, 31a/12, 41a/20,
42b/3, 43b/6, 52b/24, 56a/3,
57b/27, 59b/19, 60a/14, 72a/19,
83b/19, 83b/20, 89a/4, 93a/5, 99a/1,
61a/23

cāhil *Ar sf* bilgisiz, cahil

c. 15b/28

c.+dür 6b/28

c.+ler 15b/28, 65b/4

cāhız *Ar ad* Basra doğumlu ünlü Arap

bilim adamı

c. 47b/2

cālī *Ar sf* bağırsakları temizleyen

c. 10b/5

cālīnūs *Yun Grek ad* İslam tıbbını

etkileyen ünlü Grek tabip ve
filozofu

c. 2b/14, 75a/15, 34b/17, 67b/3,
79b/23

cāmi' *Ar sf* toplayan, derleyen, bir

araya getiren

c. 4a/11

c.+dür 2b/28

cāmid *Ar sf* donmuş, donuk

c.+dür 10a/6

cāmi' ūñ *Ar sf* bk cāmi'

c. (kitāb-ı cāmi' ūñ) 4a/18

cāmusa *Ar ad* yaban baklası

c. 79b/11

cānavar *Far ad* canlı hayvan

c. 51b/14, 81a/7

c.+dur 74a/11

c.+lar 25b/1, 40a/5, 44b/28, 45b/17,
47b/29, 48b/12, 52a/8, 57a/8,
59b/5, 69a/10, 71a/12, 74a/10,
74b/27, 86b/28, 87a/4

c.+lara 45b/23, 59b/3

c.+lardan 70a/5, 81b/4

c.+ları 45a/9, 75a/14

cānib *Ar ad* yan taraf, yön

c.+de 18b/27, 51b/25

c.+e 54b/19

c.+i 96b/1

c.+in 67a/4	c. 93a/9
c.+inde 18b/28, 36a/28, 43b/29	ceft <i>Far ad</i> çam ya da meşe ağacının meyvesinin kabuğu
c.+inüñ 81a/1	c.+ini 88a/17
c.+lerde 44a/27,	cehd <i>Ar ad</i> çalışma, çabalama
c.+lerinde 32a/3, 44a/15, 45b/12, 81b/21	c. idüp 4a/17
c.+lerinden 90b/12, 94a/5	cehl <i>Ar ad</i> bilgisizlik, cahillik
cārī <i>Ar ad</i> yürürlükte olan, geçerli olan	c. ü gāvāyeti 1b/7
c. olmışdur 18a/2	celīle <i>Ar sf</i> çok büyük ve ulu
cāriḥa <i>Ar ad</i> kol ve ayak gibi vücut üyelerinden her biri	c. -yi fā'iz 2a/14
c. (ālet-i cāriḥa) 44b/4	c. -yi cezīleye 2a/20
carpuz <i>T ad</i> bk yarpuz	c.+ye 2a/14
c. 43b/29	celle <i>Ar ad</i> “Yüce, aziz ve ulu olsun!” anlamında dua sözü
caşş <i>Ar ad</i> bir alçı türü	c. 2a/7, 3a/2, 3a/17, 3a/24, 3a/29, 3b/12, 4a/19, 4a/24, 4a/29, 4b/7
c. 46a/9	cem' <i>Ar ad</i> toplama, yığma
caşşāşīn <i>Ar ad</i> kireçciler	c. 91b/24
c. 46a/10	c. eyleye 11b/26
cāvşīr <i>Ar ad</i> cavşir otu ve bundan elde edilmiş tıbbi zamlık	c. eyleyüp 61b/4
c. 33b/22	c. it- 12a/13, 14b/4, 16b/24, 16b/27, 21a/24, 26a/21, 27a/26, 27a/27, 28a/13, 32b/25, 36a/8, 44a/19, 46a/16, 50a/16, 86a/19, 88b/18, 97a/25, 98b/25
cāzīb <i>Ar sf</i> cazip, ilgi uyandıran	c. ol- 8a/4, 8a/9, 8a/10, 9a/3, 9b/19, 10a/8, 17b/27, 19b/29, 35b/19, 45a/22, 61b/14, 70b/1, 70b/2, 73b/26, 86a/20, 93a/28, 83a/23
c. (devā'-yı cāzīb) 11a/3	cemā'at <i>Ar ad</i> topluluklar
cāzibe <i>Ar ad</i> çekim	c. 73a/6
c.+yi (kuvve-yi cazibeyi) 53b/19	cemed <i>Ar ad</i> buz
ceb <i>Ar ad</i> ağzı açık, üç tarafı kapalı torbacık	c. eyleye 86b/18
c.+inde 35a/26	
cebelī <i>Ar ad</i> siyah ve beyaz renkli arslan	
c. 25a/7, 50b/25	
cebsīn <i>Ar ad</i> sıvı çamur, balçık	
c. 46a/8	
cebsīş ? <i>ad</i> bulgur	

cemī‘i <i>Ar edat</i> bk cemī‘	c. 8a/2
c. 32b/21	c. ü’l-kelb 29b/1
c.+dür 9b/7	cereblik <i>T ad</i> uyuzluk
c.+sinüñ 45b/14	c. 7b/12
cemī‘ <i>Ar edat</i> hep, bütün	cereblü <i>T sf</i> uyuzlu
c. 75a/3, 81b/16	c. 7b/14
c.-yi envā‘ ı 73b/24	cerk <i>Far ad</i> bileği taşı
cemī‘an <i>Ar zf</i> hep birlikte, tümü	c.+i 22b/6
birden	cerrāre <i>Ar ad</i> bir akrep türü
c. 4a/19, 6a/28, 9b/27, 13b/1, 14b/5,	c. 21b/23
14b/6, 14b/9, 16a/1, 17b/20,	cerre <i>Ar ad</i> toprak testi
22a/27, 24a/7, 25a/20, 31a/10,	c. 94a/29
31b/3, 34a/25, 34a/28, 35b/13,	cevāb <i>Ar ad</i> cevap, yanıt
38b/12, 38b/14, 41b/3, 42a/10,	c. 9b/10, 86a/22
46a/20, 47b/28, 53a/16, 53a/23,	c.+da 9b/9
55b/16, 56b/12, 58a/17, 60a/11,	cevāhir <i>Ar ad</i> pırlanta, elmas, yakut,
62b/16, 63a/18, 68a/11, 69b/21,	zümrüt gibi değerli taşlar,
70b/23, 73b/25, 81a/27, 81b/3,	mücevher
81b/17, 84b/24, 85b/2, 86a/14,	c. 20b/25, 34b/4
88a/5, 88b/29, 90a/4, 91b/20,	cevāriş <i>Far ad</i> kalın öğütülen bitkilerin
94b/5, 96b/8, 98a/4, 91a/2	balla karıştırılmış hali, mide ilacı
cemī‘i <i>Ar ad</i> toplanma ile ilgili	c. 77a/7, 79a/25
c. 58a/27	c.+i 64b/22
cenāh <i>Ar ad</i> andız kökü	c.+ler 19b/11, 43a/6, 44a/14,
c. 51a/33	64a/19, 79a/25, 97a/22
cenb <i>Ar ad</i> vücutta kaburgaların	c.+lerden 19b/10, 19b/11
bulunduğu yer, böğür	c.+lerinden 93a/18
c. (zātü’l-cenbe) 79b/3, 90a/24	cevher <i>Ar ad</i> bir şeyin özü, esası,
cenūbī <i>Ar sf</i> cenupla ilgili, güney	mayası
tarafında bulunan	c. 13b/16, 8b/8
c.+sidür 81a/2	c.+ine 4b/27, 4b/29
cerāhat <i>Ar ad</i> yaralar, irinler	c.+lerinüñ 63b/14
c. 32a/26	cevherī <i>Ar sf</i> cevhere ilişkin
cereb <i>Ar ad</i> uyuz hastalığı	c. 72b/26

ceviz *T ad* uzun ömürlü, kalın gövdeli,
kerestesi değerli, sert kabuk ve
yağlı bir meyveye sahip uzun
ömürlü ağaç

c. 25b/6, 32b/17, 42b/28, 80b/12, 93b/12, 96b/7

c. -i bevvā 91b/9

c. -i bevvādan 85a/24

c. -i bevvānuñ 85a/8

c. -i enhār 93b/11, 93b/12

c. ü'l-kıṭā 93b/11

c.+den 25b/6

c.+i 93b/11

c.+üñ 32b/17

cevvā *Ar ad* ikizler burcu

c. 75a/26

cevv-i enhār *Ar ad* bk cevzü'l-kıṭā

c. 93b/11, 93b/12

cevvü'l-kıṭā *Ar ad* semizlik otuna
benzeyen siyah renkte bir tür bitki,
böğürtlak kuşu cevizi

c. 93b/11

cezb *Ar ad* kendine çekme

c. it- 24b/15, 82b/6, 82b/18, 85b/29

cezerü's-şeyṭān *Ar ad* şeytan havucu,
hilal otu

c. 75a/19

cezile *Ar sf* çok, bol

c. 2a/23

c.+ye 2a/20

ceẓire *Ar ad* ada, yarımada

c. -yi ikrīṭışden 26b/13

c. -yi nīṭışden 73b/21

c.+de 21a/18

c.+den 73b/17, 76a/21

c.+lerde 44a/15

c.+lerinde 26b/12

c.+lerinden 86a/2

cezm *Ar ad* anlama, kavrama, idrak
etme

c.+de 8a/4

cibre *T ad* suyu alınmak üzere sıkılmış
meyve posası, ezik meyve

c.+si 62a/27, 82a/22

c.+sin 56a/6

c.+sinden 95b/5, 56a/10

c.+sini 59b/29

c.+sinüñ 82a/8

c.+siyle 82a/24

cīdār *Far ad* bir tür meşe çalışı, pırnal

c. 93a/29

ciger *Far ad* ciğer

c. 21b/16, 33b/1, 38a/24, 45b/17,
47a/21, 53b/19, 65b/3, 67a/28,
73b/21, 74a/21, 74a/26, 74a/27,
74b/24, 76a/29, 76b/12, 90a/24,
95a/23, 26b/2, 77b/18

c.+de 14a/3, 18b/21, 25b/23,
29a/10, 29a/15, 30a/28, 44b/25,
51b/28, 53b/25, 69b/22, 80a/5,
82b/17, 87a/1

c.+den 22a/1

c.+e 14a/2, 14a/4, 35a/21, 52b/8,
63b/23, 73a/2, 97a/12, 97b/21,
97b/29, 100a/4, 25b/26, 74b/4,
20b/3

c.+i 53b/17, 82a/14

c.+in 42b/5

c.+inde 53b/18	c.+a 21b/28, 25a/11, 25a/12,
c.+leri 53b/22	25a/23, 28b/7, 29a/10, 29b/26,
cilā <i>Ar ad</i> parlaklık, cila	31b/1, 31b/2, 34a/13, 41a/25,
c. 78b/3	45b/8, 51a/9, 51b/31, 52a/24,
c. eyleye 17b/12, 21a/12, 40a/4,	58a/16, 61a/3, 62b/4, 68a/15, 70a/2,
41b/9, 59a/9, 64b/20, 66b/10,	72b/19, 96a/19, 98a/17, 100a/15,
98a/5, 10b/9	61a/19
c. it- 10b/5, 10b/7, 10b/9, 11a/20,	c.+ı 17b/13, 31a/28, 44b/12,
17b/13, 24a/3, 30a/21, 31a/13,	44b/25, 78a/2, 90b/17, 94a/22,
33a/6, 33b/14, 34a/27, 37b/6,	49b/12, 95a/17
41b/7, 47a/5, 52a/24, 52b/26,	cins <i>Ar ad</i> tür, cins
56a/25, 58a/29, 58b/4, 58b/29,	c. 30a/15, 33a/5
62a/20, 62b/7, 66a/8, 66b/23,	c.+inden 96b/5, 98b/7
66b/28, 73a/13, 79a/13, 80b/13,	c.+ler 96b/5
82b/21, 85b/26, 90a/1, 97a/4, 97a/9,	cirm <i>Ar ad</i> kesme
98b/12, 99b/9, 99b/16, 100a/28,	c.+ün 8a/4
55a/21, 99b/17	cirim <i>Ar ad</i> bk cisim
c. vir- 17b/24, 21a/13, 29b/14,	c. -i devā 7a/26
33a/5, 40a/21, 46b/23, 47a/4,	cisim <i>Ar ad</i> nesne, cisim
61a/12, 63a/15, 70b/21, 79a/4,	c.+leri 96a/28
80b/18, 85a/1, 89b/29, 93a/7,	culbān <i>Ar ad</i> yabani bezelye, burçak
94b/26, 94b/27	c. 93a/20
c.+sı 79a/14, 79a/28	cumhūrī <i>Ar ad</i> üzüm şiresi
cilālan- <i>T ey</i> cilalanmak	c. 41a/23
c.- 29b/3	cübsin <i>Ar ad</i> alçıtaşı
cilālandur- <i>T ey</i> cilalandırmak	c. 10a/1
c. 87b/26, 7b/24	cülencin <i>Ar ad</i> akik şekeri
cilālu <i>T sf</i> cilalı	c. 23b/9
c. 67a/3	cüllenār <i>Ar ad</i> nar çiçeği, gülнар
cimā' <i>Ar ad</i> cinsel birleşme, çiftleşme	c. 35b/15, 41a/5, 41a/22
c. 29a/6, 45a/13, 58a/5, 70b/3,	c.+ı 41a/12
71b/25, 72b/17, 85b/7, 72b/17	cümle <i>Ar ad</i> hep, bütün
c.+dan 44a/13, 53b/20, 77a/22	c. 5b/4, 8a/25, 16b/6, 18b/10,
	31b/27, 38a/23, 53a/23, 54a/10,

67b/28, 71a/22, 77b/11, 78b/28, 86a/17, 89a/4, 94b/6, 95b/16 c. (bi'l-cümle) 2b/27, 91b/20 c. giderüp 14a/6 c. -yi eṭibbā 2b/8 c. -yi ḥayvānāt 3a/1 c.+den 26a/11, 27b/3, 71a/6, 73b/20, 73b/21, 83b/3, 88b/11, 59a/21 c.+i 3a/23, 5b/25, 16a/9, 22a/27, 26a/27, 46b/6, 97a/13 c.+sin 2b/28, 27b/1, 40b/7, 48a/21, 60b/4, 75b/2, 82b/23, 99b/4 c.+sinde 25a/9 c.+sine 4b/11, 4b/13, 60a/12, 69a/24, 71a/29 c.+sinden 6a/13, 8a/21, 8b/2, 67b/11, 68a/10, 70a/17, 75b/6 c.+sinüñ 31a/24, 46a/11, 53a/16, 58b/20, 64a/11, 71b/23, 80b/24, 68b/16 c.+siyle 34a/6	c.+i 12b/21, 22a/15, 31a/28, 39a/26, 40b/15 c.+inde 10a/2 c.+inden 61b/5 c.+ine 8b/5, 9b/24 c.+inüñ 8a/21 c.+üñ 7a/21 cüz' <i>Ar ad</i> kısım, parça c. 32b/19, 32b/19, 38a/26, 75a/28, 4b/16, 38a/26, 48a/20, 48a/21, 59a/20, 59a/21, 75a/28, 75b/1, 75b/2, 79b/6, 79b/7, 89a/14 c. -i nesneden 15a/5 c.+de 9a/13 c.+den 9a/15 c.+i 28b/24, 9b/22 c.+lerden 9a/13 cüz-zām <i>Ar ad</i> deri hastalığı, miskin hastalığı, cüzam c. 36b/16, 58b/14, 66b/1, 66b/18, 70a/18, 71a/11, 71a/13, 71b/23, 72a/3, 72a/12, 84b/27, 37a/9 c.+a 58b/16 c.+ı 37a/10
cümūd <i>Ar ad</i> buz soğukluğu, donma c. 87a/25 c.+ı 87a/23	-Ç-
cünd-i bīdester <i>Ar+Far ad</i> kunduz hayası c. 6b/8, 10b/2, 27b/26, 28a/9, 33a/18, 92b/9 c.+e 28a/9	çadır <i>Ar ad</i> şarmaşık, şarmaşık gibi örtü c. 93b/16 c.+ları 93b/16
cürm <i>Ar ad</i> suç, kabahat c. -i devaya 8b/5 c. 7a/20, 7a/22 c.+e 7a/21	çağır- <i>Tey</i> çağırarak c.-mağa 27b/28 çağırıcı <i>T ad</i> çağırıcı, davetçi ç. 69b/8

çağla *Far ad* henüz olmamış fakat
yenilebilen erik, badem, kayısı
yemişi

c.+sı 49a/1

çalka- *T ey* çalkalamak

ç.-rlar 66a/1

ç.-yup 49a/4

çam *Ar ad* iğne yapraklı, reçineli
ağaçların ortak adı

ç. 19b/20, 19b/26, 25b/6, 49a/18,
57a/20, 87b/7, 25b/9

çanağ *T ad* kilden yapılma yayvan ve
küçük kap, çanak

ç.+a 69b/1

ç.+ı 67a/3, 69b/1, 69b/3

çardak *Far+Ar ad* çardak

ç.+larda 72b/23

çārşef *Far ad* çarşaf

ç. 99b/2

çarşu *Far ad* çarşı

ç.+larda 64a/20

ç.+larında 30a/17, 31a/16

çatal *T sf* bir ucu iki ve daha çok
parçaya ayrılmış olan

ç. 25a/18

çatla- *T ey* çatlamak

ç.-maların 99a/18

ç.-yup 57b/15, 74a/28

çatlak *T ad* çatlak

c. 45a/11

ç.+ı 66a/23

ç.+lara 39b/26, 59a/20, 66a/20,
74b/10, 80b/2, 84b/14, 90a/22,
99b/21, 99b/2, 99b/9, 42b/5, 47b/9

ç.+ları 51b/4, 59b/2, 70a/6, 83a/11,
70a/6, 40a/13

ç.+ların 99a/21

ç.+larına 95a/1

çaṭlak *T ad* bk çatlak

ç.+ları 95a/19

çāvşīr *Far ad* çok yıllık otsu bir bitki,

çakşır otu

ç. 92b/6

ç.+den 92b/7

çeft ? *ad* bk ceft

ç.+inden 88a/21

çek- *T ey* çekmek

ç. 10a/21

ç.-den 53b/19

ç.-dükde 22b/16

ç.-e 74b/8, 83a/3, 87a/7, 79a/10

ç.-er 85b/28, 85b/29

ç.-erler 21a/20

ç.-mede 66b/13

ç.-mek 25a/15, 72b/11, 94b/9

ç.-mekle 25a/15, 26a/1, 33b/13,
33b/8, 49b/2

ç.-se 51a/19

ç.-seler 21a/11, 21a/25, 23b/14,
24b/12, 25b/17, 53a/8, 53b/26,
54a/8, 57a/4, 57a/9, 80b/17, 82b/11,
87a/26, 97b/18, 47b/15, 47b/16,
66b/6, 79b/5, 74a/14

ç.-üp 11a/5, 11a/12, 11a/14, 11a/27,
56b/25, 66b/11, 78a/24, 81a/8,
81b/5, 82b/6, 85b/24, 93a/1,
33a/20, 36b/15

çekik *T ad* çekik

c. 34b/3

çekil- *T ey* çekilmek

ç.-dükden 26a/21

ç.-mege 27a/5

ç.-mek 43a/3, 54a/4

ç.-mesi 92b/17, 18a/18

ç.-miş 93b/13

ç.-ür 12a/3, 10a/13

ç.-üp 80b/7, 99a/8

çekirdek *T ad* etli meyvelerin içinde bulunan odunsu bir kabukla örtülü tohum

ç. 37a/25, 19b/28, 51a/23, 56a/27

ç.+i 11b/28, 21b/14, 28a/21,

28a/22, 36a/2, 36b/26, 49b/10,

54b/26, 63a/16, 63a/17, 63b/18,

85a/29, 85b/1, 92a/12

ç.+i (kavun çekirdeği) 18b/28

ç.+i (kabağ çekirdeği) 20a/23,

33b/9, 37b/7, 53b/7, 80a/21

ç.+in 22a/21, 50b/9, 52b/11, 53a/3,

56a/28, 48b/5

ç.+inden 50a/18

ç.+inüñ 24b/26, 63b/18

ç.+leri 63b/18

ç.+lerin 36b/19, 52b/2, 63b/15

ç.+lerinden 65a/26

çekirdeksüz *T sf* çekirdeksiz

ç. 63a/22, 49a/18

ç.+inden 20a/17

çekiş- *T ey* çekişmek

ç.-üp 83b/16

çerb *Far sf* yağlı, semiz

c. 72a/10, 19b/6, 19b/9

c. ideler 50a/8

c. idüp 64a/16, 100a/3

c. itseler 49b/26

c. eyleseler 49b/19

çerblü *T sf* kuvvetlice karıştırılmış olan

ç. 64a/22, 24a/6

çeşme *Far ad* su kaynağı, pınar

ç.+lerde 96b/14

çevre *T ad* çevre, civar

ç.+sin 27a/22, 40a/8

ç.+sinde 45b/11

ç.+sine 40a/8, 41a/13

ç.+sini 21a/24

çıban *T ad* çıban, yara

ç. 37b/19, 38a/19,

ç.+a 24b/16, 29b/28, 31a/27,

34b/26, 38b/27, 43a/28, 54b/21,

63a/4, 69a/9, 79b/4, 79b/20,

94b/24, 97b/19

ç.+dan 69b/27, 78b/20, 82a/16

ç.+dur 27a/8, 66b/19, 90a/25

ç.+ı 38a/22, 51a/29, 54b/20,

59a/29, 78a/17, 78b/10, 78b/13,

87a/1, 88a/18

ç.+ın 78a/18

ç.+ına 67a/10

ç.+lar 12a/19, 19a/2, 20a/13,

27b/24, 29b/7, 30b/10, 33a/28,

54b/1, 54b/25, 56b/15, 58b/11,

60a/11, 60b/21, 69b/26, 71a/25,

71b/6, 80a/7, 82a/21, 83a/10, 83b/6,

83b/10, 85a/12, 94b/20, 29b/15

ç.+lara 20a/9, 21a/13, 21b/2,
25a/28, 28b/15, 30a/26, 30b/2,
33a/9, 33a/23, 35a/15, 39b/18,
39b/23, 40a/16, 40b/17, 41a/9,
42b/3, 43a/23, 43a/26, 46a/4,
47a/18, 49a/6, 49a/15, 53b/1, 53b/2,
54b/14, 58b/26, 62a/16, 63a/2,
66a/20, 70a/3, 70a/12, 70a/16,
70b/7, 71b/28, 72a/14, 73a/15,
76a/20, 82a/19, 84a/5, 87a/11,
88b/4, 89a/23, 91b/28, 94b/28
ç.+larda 22b/9, 32a/28
ç.+lardan 20a/4, 20a/21, 42b/7,
85b/13, 99b/17
ç.+ları 11b/20, 20b/19, 22b/14,
22b/21, 24b/6, 31a/9, 33a/28, 35a/3,
38a/18, 33a/20, 38a/21, 39b/22,
40a/18, 41b/13, 45b/19, 45b/25,
45b/26, 47a/1, 48a/14, 48a/14,
48a/15, 48a/25, 48b/24, 54a/24,
54b/19, 56a/16, 57a/25, 62a/27,
66a/9, 66a/21, 66b/9, 66b/23, 67a/9,
72b/5, 78b/25, 80a/7, 80a/16,
82a/19, 86a/6, 86b/25, 95a/16,
95a/16, 98b/13, 98b/14, 99b/8,
100a/25, 30a/25, 39a/27
ç.+ların 30b/10, 38a/23, 58b/17,
95a/17, 98b/17
ç.+larına 30b/2, 31a/9, 68b/9,
74b/10, 94b/22
ç.+larını 72a/1
ç.+larıñ 11b/21, 38a/16, 41a/1,
41a/12

çıbancık *T ad* yarıcık

ç.+lar 85b/12

ç.+ları 66a/12, 41b/17, 43a/24,
47a/24, 48b/24, 55b/6, 59a/6,
60a/22, 65b/14, 77b/23, 77b/24,
92a/10

ç.+lara 50b/16

çıbanlan- *T ey* çıbanlanmak

ç.-masına 72b/10

çıbanlu *T sf* çıbanlı

ç.+lara 77a/5

çık- *T ey* içeriden dışarıya varmak,
çıkmaq

ç.-a 74b/15, 82a/7, 20b/22

ç.-acak 98b/20

ç.-amaya 24a/24

ç.-an 17b/16, 19b/28, 51a/13, 61a/1,
61a/20, 63a/5, 67a/25, 88b/3,
94b/15, 94b/16, 98b/20, 21a/9,
21a/11, 21a/16, 21a/21, 21a/23,
29b/24

ç.-anın 39b/8

ç.-ar 26a/28, 39b/21, 31a/2, 32a/11

ç.-dıkda 57b/19

ç.-dıkdan 20b/9

ç.-duğı 30b/5

ç.-ıncaya 88a/27

ç.-mağa 11b/24, 12b/14, 65a/19,
83b/8, 88b/1

ç.-mağıla 74b/14

ç.-mak 75b/10

ç.-ması 9b/2, 19b/4, 64a/18, 10b/18,
19b/2

ç.-masına 47b/10, 52a/28, 54b/25,
94b/29

ç.-masın 28b/4

ç.-masını 30b/26, 22a/4

ç.-masından 19b/14

ç.-maya 72a/17

ç.-mayup 72b/13

ç.-maz 69a/13

ç.-mış 48b/11, 56a/12, 83a/4, 90a/7,
90b/4, 54a/13, 94a/16

ç.-up 5b/21, 33a/4, 65a/2, 68a/20,
75b/9, 84a/9, 92a/7, 95b/20, 96a/7

çıkār- *T ey* çıkarmak

ç. 18a/15, 73b/27, 84a/22, 84b/24,
93b/14, 96a/7, 97b/20, 99b/19

ç.-a 30a/24, 34b/8, 35b/7, 36a/17,
37b/10, 84b/21

ç.-a (şihhatden çıkara) 9b/17

ç.-a (şafra' çıkara) 27a/6

ç.-a (hıltları çıkara) 31b/19

ç.-a (katl idüp çıkara) 36a/20,
53b/8, 89b/13

ç.-a (kökinden çıkara) 37b/19

ç.-a (kuvvet ile çıkara) 37b/18,
55b/5, 77b/21, 54b/3

ç.-a (yatağın çıkara) 94a/14

ç.-a (āsān çıkara) 94a/15

ç.-a (bevl itdürüp çıkara) 54b/13

ç.-a (bevl ile çıkara) 77b/12

ç.-a (hıltları çıkara) 94a/12, 95a/8

ç.-a (yirinden çıkara) 83b/23

ç.-a (şoğulcanları çıkara) 94a/13,
55a/23

ç.-a (oğlanı çıkara) 86b/24

ç.-a (taşra çeke çıkara) 83a/3

ç.-a (taşra çıkara) 81b/2, 81b/5,
87b/1, 82b/14

ç.-a (taşları çıkara) 62a/21

ç.-a (ishāl ile çıkara) 33b/7

ç.-a (ziyādelikleri çıkara) 98b/3

ç.-a (kökinden çıkara) 55b/5

ç.-a (kalan çirki çıkara) 55a/26

ç.-a (oğlanı çıkara) 40a/3

ç.-a (sevdā'ı çıkara) 43a/2, 94a/24

ç.-a (kırından çıkara) 50b/13

ç.-a (düşüre ve çıkara) 50b/6

ç.-alar 24a/25, 52b/20

ç.-dukları 100a/7, 82a/4

ç.-dular 97b/10

ç.-ır 31b/23, 32b/7, 32b/11, 41b/24,
41b/29, 51b/6, 52a/27, 71b/6,
74b/27, 89a/8, 94a/10, 97b/24,
27a/14, 29b/14, 37b/8, 41b/19

ç.-ırlar 41a/16, 50a/9, 50a/11,
50a/13, 50a/18, 51b/6, 82a/3, 99b/5,
27a/29

ç.-lar 100a/22

ç.-mada 15b/27

ç.-mağa 37a/18, 61a/4, 64b/12,
70a/10, 78b/12

ç.-mağıla 37a/5, 81b/25, 10b/1

ç.-mağ 32b/11, 70a/28, 79a/8

ç.-mağda 20b/20, 42b/21, 20b/21

ç.-manuñ 50a/24, 86a/18, 99b/12

ç.-ması 27a/20

ç.-masına 43a/4

ç.-masınuñ 49b/27, 50b/7, 52a/14,
52a/29, 52b/19, 53a/1, 53a/9,

72a/14, 92a/5, 100a/29, 48b/26, 49b/7	ç.+den 29b/3, 44b/18, 54a/27, 56a/1, 75a/23, 75b/26, 76a/4
ç.-mayup 24a/28, 48b/6	ç.+dür 33b/24, 78a/29
ç.-sa 26a/6	ç.+e 81b/27
ç.-up 12b/10, 31a/2, 36a/4, 36a/6, 46b/4, 49b/4, 50a/1, 51b/19, 53a/3, 59b/10, 62b/6, 70a/7, 70a/27, 71a/22, 71a/27, 74b/2, 74b/14, 80a/2, 80a/21, 80a/22, 82a/4, 92a/23, 99b/1, 28b/24, 30a/3, 41b/29, 44a/19	ç.+i 16a/20, 24b/26, 26b/9, 26b/14, 26b/19, 29b/2, 29b/3, 33b/27, 33b/29, 34a/7, 35a/25, 37a/28, 38b/9, 39a/22, 40b/21, 41a/5, 41a/7, 43b/23, 44b/18, 45a/20, 45a/27, 45b/2, 48a/28, 49a/12, 53b/2, 55a/13, 56a/3, 56a/4, 58a/23, 61a/5, 62b/16, 62b/19, 65a/25, 69a/5, 69b/28, 73b/14, 73b/18, 73b/20, 75a/22, 75b/19, 75b/26, 76a/4, 76b/11, 77b/2, 78a/28, 79b/15, 82b/2, 83a/26, 83b/21, 83b/26, 88b/6, 90a/4, 90a/9, 90b/25, 90b/25, 90b/26, 90b/27, 93b/27, 94a/8, 97b/6, 99a/27, 21b/12, 22a/26, 23b/20, 41a/5, 53a/14, 77b/1, 94a/8, 90a/8, 90a/9
ç.-ur 26b/4, 32b/3, 34a/5, 49a/28, 71b/7, 73b/25, 83b/24, 45b/27, 97b/23, 100a/10, 32b/10, 84b/24	ç.+idür 26b/10, 77b/1
ç.-urlar 99b/6, 100a/20, 97b/10	ç.+in 23a/20, 34b/15, 48b/29, 62b/23, 77b/11, 77b/29, 99a/26
çıkarıcı <i>T ad</i> çıkarma işlevini yapan alet vb.	ç.+inde 31b/25, 61a/2, 26b/10, 78b/2
ç. 77b/21	ç.+inden 48a/12, 48b/28, 49a/2, 49a/14, 58b/1, 65a/26, 73b/12, 74b/18, 76b/8, 81b/29, 90b/26, 90b/28, 94a/24, 99a/6, 99a/6, 99a/10, 43b/24
ç.+dur 37b/16, 55b/2	ç.+ine 33b/24, 73b/11, 77a/23, 81b/24, 97b/7
çıkarıl- <i>T ey</i> çıkarılmak	ç.+ini 48a/5, 58a/23, 90a/17
ç.-ması 70a/16	
ç.-mayup 37a/12	
ç.-mış 18a/6, 100a/7, 100a/9	
ç.-ur 49b/11	
çıkıl- <i>T ey</i> çıkılmak	
ç.-ur 24a/20	
çi (1) <i>T ad</i> topraktaki yaşlık, yaş, ıslaklık	
ç. 27a/21	
(2) <i>Far ad</i> bk menn	
ç. 93b/2	
çiçek <i>T ad</i> çiçek	
ç. 13a/24, 81b/26, 92a/21	

ç.+inüñ 21b/13, 43b/24, 77a/23, 81b/23, 88a/1, 90b/1, 92a/21, 92a/22, 99a/24	çîn <i>Far ad</i> Doğu Asya'da yer alan bir ülke, Çin
ç.+ler 47b/23, 99b/6	ç. (vilâyet-i çîn) 81a/1
ç.+lerde 13a/22	çîni ? <i>ad</i> ekşi bir armut türü
ç.+lerden 16a/12	ç. 65a/12
ç.+leri 47b/23, 58a/22	çiñildi <i>T ad</i> uğultu, yüksek ses
çiçeklen- <i>T ey</i> çiçeklenmek	ç. 49a/25
ç.-üp 62b/18	ç.+lere 51b/32
ç.-ür 62b/17, 98b/7	ç.+si 50b/3, 50b/17
çiçeklü <i>T sf</i> çiçekli	çirk <i>Far ad</i> kir, pas
ç.+sidür 78a/28	ç.+i 37b/10, 55a/26
ç.+sine 77a/25	ç.+lerin 22b/10
çift <i>Far ad</i> iki ve ikinin katları kadar olan, çift	çirk <i>T ad</i> kilim yerine kullanılan keçe
ç.+inüñ 88b/5	c.+i 36a/9
çig <i>T sf</i> pişmemiş, az pişmiş	çirklü <i>T sf</i> keçeli
ç. 94a/1, 94a/4, 28a/24, 50b/12, 92b/25, 96b/21, 17b/10, 18b/1, 22b/13, 24a/9, 43b/16, 44b/24, 71b/3	c. 36a/9
ç. it- 11b/6, 18a/13, 88a/16	çirkîn <i>Far sf</i> çirkin
çigildi <i>T ad</i> hafif gürültü	ç. 42a/27, 49a/29, 55a/15, 57a/14, 60a/5, 69b/23, 71a/6, 75a/21, 96a/28, 72a/3, 96b/15, 21b/2, 35a/8
ç.+si 99b/19	çirkin <i>Far sf</i> bk çirkin
çigren- <i>T ey</i> çığrenmek	ç.+dür 40b/22
c.-mesin 36b/24	çivit <i>T ad</i> mavi renkli toz boya
çil <i>T sf</i> tüyleri benekli kümes hayvanı	ç. 91b/25
ç. 68b/20	ç.+i 92a/24
çimdile- <i>T ad</i> çimdiklemek, çimdikler gibi yapmak	çiyne- <i>T ey</i> çığnemek
c.-mekdür 29a/27	c.-düklerinde 44a/29
c.-r 29a/26	ç.-mesi 35a/7, 22a/14
ç.-yüp 7b/21, 7b/22	ç.-se 29a/5, 75a/24, 85b/24
	ç.-seler 23a/20, 35b/18
	ç.-yüp 43a/25, 29a/18, 63b/16, 43a/23
	çiz- <i>T ey</i> çizmek
	ç.-ip 65b/25, 86a/19,

çizi *T ad çizgi*

ç.+ler 94b/9

çizil- *T ey çizilmek*

c.-miş 30a/16

çoğan *Far ad çöven, otsu bitki*

ç. 92a/13

çok *T sf çok*

ç. 4a/16, 4a/21, 4a/26, 5a/20, 6b/27,
7a/1, 7a/3, 11b/6, 14b/27, 15b/17,
16b/9, 16b/10, 18a/14, 18a/16,
18b/8, 18b/18, 19a/11, 19a/17,
19a/28, 20b/10, 21b/6, 23b/20,
31b/17, 32b/24, 37a/12, 40a/22,
40b/20, 42b/18, 43a/10, 44b/5,
45a/22, 45a/23, 45b/2, 47a/24,
47b/19, 50a/20, 50a/23, 50b/26,
51a/2, 51b/26, 51b/29, 53a/21,
53b/6, 53b/10, 53b/18, 54a/26,
55a/1, 56a/18, 56a/28, 58b/9,
58b/20, 58b/25, 61a/26, 61a/29,
61b/3, 63a/3, 63a/10, 63b/6,
63b/20, 64a/9, 64a/13, 65a/1,
66a/29, 66b/4, 66b/17, 66b/18,
67a/12, 67a/20, 67b/6, 68a/5,
69a/10, 69b/21, 70a/24, 70b/13,
70b/15, 70b/17, 71b/5, 71b/16,
71b/18, 72a/11, 73a/21, 73b/9,
73b/10, 74b/5, 74b/6, 76a/11,
77a/7, 78a/5, 79a/10, 79a/18, 80b/7,
80b/9, 80b/17, 81a/2, 81b/21,
82a/2, 83a/24, 83b/29, 84b/5,
84b/6, 84b/8, 86a/25, 86b/13,
90a/26, 91a/11, 91a/20, 91a/24,
91a/26, 91a/29, 91b/7, 92a/17,

92a/18, 92b/17, 92b/22, 93a/15,
93a/22, 93b/14, 94a/6, 94a/9, 94b/7,
95b/25, 96a/8, 96b/4, 96b/22,
96b/25, 97a/15, 99a/2, 21b/4,
37a/27, 26a/7, 26b/16, 27a/12,
27a/20, 28b/9, 29a/27, 31a/16,
31b/27, 33a/15, 33b/20, 34a/11,
35a/15, 36b/27, 38b/7, 41a/10,
43b/8, 43b/13, 43b/18, 43b/21,
44a/13, 44a/16, 44a/27, 45a/18,
45b/13, 73a/5

ç.+dan 55a/6

ç.+dur 5b/15, 8b/3, 23a/22, 23b/29,
38a/12, 41b/1, 47a/15, 57a/3,
58a/10, 63a/28, 63b/9, 57b/24,
74a/4, 81a/22, 31b/29, 36a/13

ç.+ın 15a/25

ç.+ına 4a/9

ç.+ınuñ 67b/2

çokluğ *T ad çokluk*

ç.+ında 92a/18

çök- *T ey çökmek*

c.-er 28a/4

çöküg *T ad tortu*

ç.+ine 73b/22

çökündür *Far ad pancar*

ç. 85a/4

çölmek *T ad çömlek*

ç. 53a/11, 70b/16, 71a/20, 72a/15,
72a/16, 20b/16, 21a/21, 52b/12,
52b/21, 53a/4, 89a/11

ç.+e 20a/18

ç.+i 20a/19, 20b/16, 71a/21

çörek <i>T ad</i> bk çörek otu	ç. 46a/25
ç. 18b/16, 88b/13, 88b/14, 91a/4, 88b/13	çürü- <i>T ey</i> çürümek
ç.+lerden 91a/13	c.-mege 50b/18
çörek otu <i>T ad</i> mavi çiçekli bir yıllık otsu bitki, çörek otu	ç.-yüp 20a/14, 65a/7
c.+ı 95b/18	çürük <i>T sf</i> çürümüş, bozulmuş
c.+na 43b/26	ç. 1b/17, 29b/28, 33b/3, 41b/19, 61b/10
çöz- <i>T ey</i> çözmek	ç. (çürük idüp) 72b/3, 77b/29, 77b/29
ç.-üp 72b/7	c. it- 24b/1, 27a/28, 27b/1, 27b/2, 61b/11
çözil- <i>T ey</i> çözülmek	c.+i 46b/22
ç.-e 25a/24	c.+mege 50b/18
çubuk (1) <i>Far ad</i> kök salıp kütük olması için yere dikilen taze dal, özellikle asma dalı	çürüklü <i>T sf</i> çürüklü
ç.+ı (asma çubuğu) 24b/25	ç. 11b/21
ç.+larının (asma çubuklarının) 62a/19	-d-
(2) <i>Far ad</i> sert ve dayanıklı, uzun, ince parça, çubuk	dā' <i>Ar ad</i> hastalık, illet, maraz
ç. 48a/7, 55a/14, 37a/28	d.+ile 38a/20
ç.+ı 48a/9, 55a/19, 37b/4	dabağa <i>Ar ad</i> tabaka
ç.+larını 62a/25	d. 13a/13
ç.+ğuñ 48a/7	dad <i>T ad</i> tat, tatlılık, lezzet
çukur <i>T ad</i> çukur, girinti	d. 8a/9, 92a/20
ç.+dur 26a/22	d.+ı 44a/3
ç.+ların 20b/19	dadıl- <i>T ey</i> tatılmak
çukurlan- <i>T ey</i> çukarlanmak	d.-duğda 7b/3, 7b/19, 90b/14
ç.-miş 91b/15	d.-sa 21a/5, 88b/28
çuvaldız <i>Far ad</i> çuval gibi kalın şeyleri dikmekte kullanılan, ucu yassı, biraz eğri büyük iğne	dadlu <i>T sf</i> tatlı
c.+ı 86b/5	d. 39a/28
çuyuyet ? <i>ad</i> çivit tohumu	dadsuz <i>T sf</i> tatsız
	d. 38b/21, 39a/17, 39a/17, 7b/20
	dadsızlık <i>T ad</i> tatsızlık
	d. 7b/15
	d.+ı 98b/16, 89a/6

dağınık *T sf* dağınık

d. 37a/29, 55a/15

dağı *T bağ* dahi, de, bundan başka,
aynı zamanda, hem de, ve, başka,
diğer

d. 2a/26, 2b/18, 2b/19, 2b/27, 3a/5,
3a/14, 3a/24, 3a/28, 3b/2, 3b/8,
3b/14, 3b/16, 4a/2, 4a/5, 4a/7,
4a/15, 4a/23, 4b/5, 4b/11, 4b/13,
5a/2, 5a/8, 5a/11, 5a/12, 5a/27,
5a/29, 5b/9, 5b/10, 5b/16, 6a/7,
6a/18, 6a/23, 6b/2, 6b/8, 6b/14,
6b/22, 6b/29, 7a/6, 7a/19, 7a/25,
8a/5, 8b/13, 9a/23, 9a/24, 9b/6,
9b/10, 9b/11, 9b/12, 9b/14, 9b/16,
9b/17, 9b/23, 9b/ 28, 9b/29, 10a/1,
10a/4, 10a/6, 10a/ 9, 10a/12,
10a/16, 10a/19, 10a/23, 10b/9,
10b/10, 10b/20, 10b/21, 11a/1,
11a/16, 11b/7, 11b/8, 11b/9,
11b/27, 12a/11, 12a/25, 12b/6,
12b/7, 12b/19, 12b/25, 13a/7,
13a/18, 13a/27, 13a/29, 13b/8,
13b/10, 13b/11, 13b/14, 13b/15,
13b/20, 13b/23, 13b/27, 13b/28,
14a/1, 14a/3, 14a/11, 14a/15,
14a/21, 14a/23, 14a/24, 14a/26,
14b/1, 14b/2, 14b/5, 14b/ 6, 14b/7,
14b/12, 14b/13, 14b/15, 14b/16,
14b/17, 14b/22, 14b/25, 15a/2,
15a/3, 15a/5, 15a/12, 15a/13,
15a/14, 15a/23, 15a/27, 15b/14,
15b/19, 16a/7, 16a/21, 16b/16,
16b/29, 17a/5, 18a/4, 18a/27,

19a/18, 19b/5, 19b/6, 19b/18,
19b/24, 20a/9, 20b/2, 21a/13,
21a/28, 21b/17, 22a/26, 22b/2,
22b/27, 23a/3, 23a/5, 23a/6, 23a/7,
23a/8, 23a/21, 23a/22, 23b/28,
24a/15, 24a/17, 24a/19, 24a/28,
24b/17, 25a/1, 25a/19, 25a/21,
25b/10, 25b/20, 26a/9, 26a/21,
26a/24, 26a/29, 26b/1, 27a/9, 27b/1,
28a/3, 28b/22, 29a/26, 29a/28,
29b/1, 29b/3, 29b/7, 29b/20, 30a/6,
31a/25, 31a/29, 31b/2, 31b/14,
31b/28, 32a/1, 32a/3, 32a/7, 32a/11,
32a/15, 32b/3, 32b/6, 32b/11,
32b/12, 32b/23, 33a/24, 34a/2,
34a/20, 34a/21, 34a/24, 34b/11,
34b/14, 35a/7, 35b/28, 35b/29,
36a/14, 36b/6, 36b/14, 37a/2,
37a/29, 37b/3, 37b/5, 37b/28,
38a/7, 38a/17, 39a/3, 39a/8, 39a/11,
39a/24, 39a/25, 39b/13, 39b/19,
40a/5, 40a/10, 40a/27, 40b/12,
40b/13, 40b/20, 40b/27, 41a/4,
41a/16, 41a/20, 41a/26, 41b/16,
42a/2, 42a/20, 42a/25, 42a/26,
42b/20, 43a/15, 43a/17, 43a/27,
43b/6, 43b/7, 43b/9, 43b/28,
43b/29, 44a/19, 44a/22, 44b/19,
44b/21, 45a/14, 45a/25, 45a/27,
45b/1, 45b/6, 45b/9, 45b/22, 46a/5,
46a/9, 46a/10, 46a/14, 46a/15,
46a/18, 46b/14, 47a/10, 47a/26,
47b/20, 47b/21, 48a/10, 48b/16,
49a/22, 50a/11, 50a/18, 51a/1,

51a/10, 51b/5, 52a/4, 52b/24, 53a/3,
53a/13, 53a/17, 53a/20, 53b/14,
53b/24, 54a/1, 54a/7, 54b/4,
54b/22, 54b/24, 55a/1, 55a/4, 55a/8,
55a/18, 55a/21, 55b/26, 56a/1,
56a/17, 56a/19, 56a/26, 56a/29,
56b/10, 56b/2, 57a/3, 57a/16,
57b/23, 57b/26, 58a/7, 58a/9,
58a/22, 58a/23, 58a/26, 58b/18,
58b/21, 59a/10, 59a/13, 59b/2,
60a/1, 60a/20, 60b/7, 60b/27,
61a/25, 61a/26, 61b/6, 61b/8,
61b/27, 62a/2, 62a/12, 62a/18,
62a/25, 62a/29, 62b/4, 62b/5,
62b/18, 62b/27, 63a/12, 63a/14,
63a/19, 63a/20, 63a/21, 63a/27,
63a/29, 63b/7, 63b/13, 63b/18,
64a/12, 64a/15, 64b/2, 64b/7,
64b/11, 64b/14, 64b/16, 64b/29,
65a/8, 65a/13, 65b/2, 65b/3, 65b/4,
65b/21, 65b/22, 65b/29, 66a/18,
66a/19, 66a/27, 66a/28, 66b/25,
66b/26, 67a/17, 67a/18, 67a/21,
67a/22, 67a/25, 67b/10, 67b/14,
68a/19, 68b/26, 69a/7, 69b/5,
69b/8, 70a/4, 70a/13, 70a/27,
70a/28, 70a/29, 71a/4, 71a/5,
71a/18, 71b/25, 72a/13, 72a/19,
72b/19, 72b/28, 73a/1, 73a/14,
73a/24, 73b/9, 73b/13, 73b/18,
74a/11, 74a/30, 74b/10, 75a/20,
75a/21, 75b/19, 75b/23, 76a/2,
76a/6, 76a/7, 76b/6, 76b/11,
76b/19, 76b/28, 76b/29, 77b/8,

77b/10, 78a/1, 78a/10, 78b/19,
78b/26, 79a/14, 79a/18, 79a/20,
79a/26, 79b/10, 80a/22, 81a/15,
81a/25, 81b/18, 81b/23, 81b/27,
82a/1, 82a/8, 82a/10, 82b/2, 82b/3,
82b/15, 83a/14, 83a/17, 83b/1,
83b/15, 84b/6, 84b/7, 84b/8,
85a/16, 85a/21, 85a/22, 85b/1,
86b/3, 86b/6, 86b/8, 86b/13, 87a/7,
87a/12, 87b/6, 87b/25, 88a/12,
88a/14, 88a/16, 88a/17, 88a/23,
88b/8, 88b/9, 88b/10, 88b/11,
88b/12, 88b/15, 88b/16, 88b/19,
88b/21, 88b/23, 88b/24, 88b/25,
89a/7, 89a/8, 89a/19, 89a/22, 89b/2,
89b/5, 89b/17, 90a/1, 90a/24,
90b/10, 90b/14, 90b/15, 90b/27,
90b/29, 91a/13, 91b/18, 92b/4,
92b/20, 92b/26, 93a/5, 93a/9,
93a/21, 93b/11, 94a/1, 94a/4,
94a/11, 94a/25, 94b/6, 95a/27,
95b/7, 95b/9, 96a/1, 96a/2, 96a/7,
96a/19, 96a/6, 96b/1, 96b/6,
96b/11, 96b/17, 96b/19, 96b/21,
97a/27, 97b/16, 97b/21, 98a/1,
98a/18, 98a/20, 98a/21, 98a/24,
98b/18, 98b/21, 98b/25, 99a/6,
99a/24, 99b/6, 99b/15, 99b/16,
100a/9, 73a/7
d. (ve d.) 01b/8, 03a/20, 03a/22,
03b/4, 04a/8, 08a/11, 08b/3, 09b/3,
10a/27, 10a/28, 10b/2, 10b/4,
10b/14, 10b/15, 10b/19, 10b/21,
10b/22, 10b/27, 10b/29, 11a/3,

11a/6, 11a/8, 11a/11, 11a/13, 11a/17, 11a/19, 11a/21, 11a/24, 11a/26, 11a/28, 11b/1, 11b/3, 11b/5, 11b/10, 11b/12, 11b/14, 11b/16, 11b/19, 11b/22, 11b/26, 11b/28, 12a/3, 12a/6, 12a/9, 12a/20, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 12b/12, 13b/22, 15b/10, 16b/22, 16b/25, 16b/28, 28a/8, 28a/10, 32a/5, 33b/6, 36a/29, 42a/5, 43a/2, 46b/3, 50b/2, 54a/23, 55a/14, 56a/20, 58b/16, 63b/15, 64a/24, 69a/19, 71a/9, 75a/19, 93b/25, 94b/3, 98a/10	dā'im <i>Ar sf</i> daim, sürekli d. 17b/22, 43a/12, 44b/19, 62a/24, 79a/29, 82b/13, 88a/22
	dā'imā <i>Ar zf</i> her vakit, her zaman d. 3a/4, 3b/27, 4b/7, 6a/8, 7a/2, 16b/1, 17a/8, 19a/3, 23a/4, 25a/10, 25a/16, 27a/9, 31b/6, 40a/28, 40b/3, 42b/29, 43a/1, 45b/26, 45b/28, 49b/26, 51b/26, 56a/9, 57b/20, 64a/18, 67a/6, 67b/7, 68a/12, 71a/15, 78a/19, 80a/7, 80a/13, 82a/6, 85a/19, 89b/10, 94a/3, 96a/16
dāḥis <i>Ar ad</i> bk dāḥis d. 41b/17	dālālet <i>Ar ad</i> belirti, işaret, delil d. (küfr ü d.) 1b/7
dāḥil <i>Ar sf</i> iç, içeri, içinde d. 3a/7, 6a/28, 8b/7, 3a/9 d.+den 89a/5	damak <i>T ad</i> ağız boşluğunun üst çeperi, damak d.+a 52a/28 d.+da 24b/20
dāḥis <i>Ar ad</i> parmak uçlarında, tırnak diplerinde çıkan yara, etyaran d. 38a/22, 38b/6, 63a/4, 97b/19, 54b/20	dāniḵ <i>Ar ad</i> bir dirhemın altıda biri, ölçü birimi d. 81b/17
dāḥis <i>Ar ad</i> bk dāḥis d. 66a/22, 66b/19	dāne <i>Far ad</i> tohum, çekirdek d. 80a/21, 35b/27, 36a/15, 36b/18, 36b/25, 37a/28, 37b/13, 38b/2, 44b/17, 45b/11, 49b/29, 52b/22, 54a/23, 54b/7, 55a/13, 55a/28, 58a/24, 59b/13, 59b/14, 60a/24, 60a/25, 60b/8, 62b/18, 67a/2, 72a/16, 75a/24, 86b/20, 91b/15, 93b/2 d.+den 17b/28 d.+dür 30a/15 d.+ler 10a/18, 18b/15, 19b/15
dā'ire <i>Ar ad</i> dönen dolanan şey, daire d. 27a/22 d. (ḥummā'-yı dā'ire) 77b/26 d. (ḥummā'-yı dā'ire-yi müteṭāvile) 77b/27 d.+den 27a/23	
dağ <i>T ad</i> bk tāğ d. 51a/14, 51a/15	
dağla- <i>T ey</i> dağlamak d.-salar 51a/22	

d.+lerdür 85a/28	d. 85a/7
d.+leri 76b/9, 54a/22, 59b/15, 63a/13, 63a/20, 63a/22, 75b/27	ḍarabātın <i>Ar ad</i> vuruşlar, darbeler ḍ. 46b/23
d.+lerinden 26b/24, 100a/20	ḍarb <i>Ar ad</i> vurma, dövme, darp
d.+lerini 93b/18	d. 47a/13
d.+lerüñ 85a/26	d.+dan 74b/8, 78b/14
d.+si 21b/7, 37b/21, 85b/8, 17b/4, 19b/25, 32a/21, 42a/20, 55b/8, 63a/11, 63a/22, 65b/26, 65b/28, 69a/16, 82a/12, 82a/15, 86a/15, 86a/15, 90b/26, 98a/20	darcīn <i>Far ad</i> bk dārçīn d. 27b/25 dārçīn <i>Far ad</i> bk dārçīn d. 28a/7 dārçīn <i>Far ad</i> tarçın
d.+nüñ 59b/13, 100a/7	d. 10a/27, 24a/13, 28b/11, 68a/4, 72b/19, 75a/6, 76b/30, 79a/24, 87b/25
d.+sidür 19b/25, 86b/19	d.+dur 20b/5
d.+sin 36a/20, 40b/10, 42a/15, 54b/25, 58a/18, 80a/29, 82a/3, 82a/3,	d.+ı 13a/11
d.+sinden 47a/22, 75b/27, 87a/16, 93b/17	ḍārr <i>Ar sf</i> zararlı ḍ. olan 3b/26
d.+sine 32a/20, 62b/16, 86b/19, 87a/10, 87b/11, 50b/2	dārşīni <i>Far ad</i> tarçın d. 39a/21, 42b/25, 43b/20
d.+sini 82a/16	dat- <i>T ey</i> tatmak d.-mağ 3b/16
d.+sinüñ 42a/17, 82a/1, 82a/2, 86a/16, 86b/17, 86b/29	dā'ü'l-fīl <i>Ar ad</i> bir hastalık türü d. 46a/5
d.+ye 93b/3	dā'ü'l-ḥayye <i>Ar ad</i> deri değişmesi hastalığı d. 37a/9, 51a/17
dānele- <i>T ey</i> danelemek d.-yüp 52b/19	dā'ü'l-laḥye <i>Ar ad</i> deri çatlaması d. 74a/26, 74a/27
dānelen- <i>T ey</i> danelenmek d.- 27b/5	dā'ü's-ṣa'leb <i>Ar ad</i> saçkıran hastalığı d. 37a/9, 43a/8, 43a/11, 47b/8, 74a/27, 74a/28, 82b/22, 83a/7, 85b/15, 91b/27
dānelü <i>T sf</i> taneli d. 93b/28	d.+i 83a/8, 51a/16
dār <i>T ad</i> içine alacağı nesneye oranla ölçüleri küçük olan, dar d. olan 95b/12 d. -ı kīse 85a/7	
dār-ı kīse <i>Ar ad</i> küçük hindistan cevizi	

dār'ü-‘ş-şā‘leb *Ar ad* bk dā‘ü‘ş-şā‘leb

d. 83b/2

dāye *Far ad* süt nine, dadı

d.+leri 92a/27

de *T bağ* de, da, dahi

d. 4b/3, 5b/9, 99b/25, 48b/1

debe *Far sf* kasığı yarık, fitik

d. olan 38b/6

debelik *T ad* kasık yırtığı, fitik olma durumu

d.+den 67a/19

debile *T ad* bir yerden batıp başka bir yerden çıkan çıban, depme, depgin

d. 38a/20

deccāce *Ar ad* tavuk

d. (racülü‘d-deccāce) 33b/24

def *Ar ad* ortadan kaldırma, yok etme

d. eyleye 22a/22, 33b/5, 38b/19, 80b/20, 97b/26

d. eyleyeler 95a/27

d. için 51a/5

d. ide 20a/22, 81b/18

d. ideler 53b/22

d. ider 4a/28, 12a/8, 18b/24,

18b/25, 19a/6, 20b/4, 20b/5,

21b/27, 22a/10, 22a/20, 23b/5,

24a/13, 27b/27, 28b/12, 28b/14,

29a/25, 33a/7, 33b/13, 38a/4, 39a/7,

39a/16, 39a/20, 39a/22, 43b/4,

49b/15, 51a/10, 51a/20, 51a/21,

51b/30, 51b/33, 52a/3, 52a/4,

53b/14, 54a/6, 54b/20, 59b/10,

74a/7, 74b/5, 74b/26, 78a/25,

80a/10, 80b/21, 80b/22, 80b/24,

80b/26, 80b/27, 85b/13, 85b/27,

94b/4, 94b/5, 100a/12, 100a/17,

84b/23, 22a/28, 22b/15

d. itmekde 59a/27

d. itmekle 84b/23

d. idicü 4b/2

d. idüp 11b/3, 30b/24, 83b/22,

86a/1, 21a/27, 95b/13

d. itmege 11b/4

d. itmesi 9b/3, 22a/13

d. ol- 3a/29, 44a/14, 44b/8, 47b/2,

77a/6, 53b/15, 11b/16, 11b/29,

17a/3, 39a/6, 79a/19, 56a/18

d. -i ḥarārete 52b/6

d.+i 19b/18

d.+i için 45a/25, 89a/29

d.+ine 52b/7

def‘a *Ar ad* kez, kere

d. 2a/4, 41a/1, 95a/28, 99a/20

d.+da 16b/24, 35b/15, 90b/5, 92b/4, 91b/1

defa‘āt *Ar ad* birçok kere, tekrar tekrar

d.+ıyla 54a/5

d.+le 44b/8

def‘aten *Ar zf* bir defada, birden

d. 92b/4

defātir *Ar ad* defterler

d. -i müteḳaddimīn

defa‘āt *Ar ad* defalar, kereler

d. -ı keṣīreye 2a/5

d.+ile 1b/14, 37a/9

deg- *T ey* değmek

d.-dügi 50a/24

d.-mezler 75a/2

degin *T zf* değin, kadar

d. 31a/4, 33b/10, 38b/3, 50a/4,
50a/8, 50a/11, 53a/12, 62a/16,
75a/8, 80a/29, 86b/15, 88a/27,
91b/5, 95a/10, 38a/24

degirmi *T ad* yuvarlak, çember
biçiminde olan

d. 26a/4, 69a/17, 29b/22, 38a/21,
43b/14, 45b/11, 62b/16, 63a/11,
64b/17, 65b/26, 66a/1, 66a/2,
69a/17, 69a/18, 75b/25, 75b/27,
76a/7, 83b/6, 93b/1, 98a/27

d.+ce 82a/17

d.+dür 23a/23, 33b/27, 45a/27

degirmilce *T sf* yuvarlakça

d. 80b/11

degirmilig *T ad* yuvarlaklık

d.+e 45a/26, 79b/12

değişdür- *T ey* değiştirmek

d.-eler

degmede *T ad* sanırım, galiba, herhalde

d. 72a/21, 96a/24

degnek *T ad* ince sopa, değnek

d. idüp 45a/13

d.+i 47a/13

degül *T ad* değil

d. 1b/12, 3b/16, 3b/29, 76b/28,
86a/15, 16a/13

d.+dür 4b/9, 4b/17, 5a/2, 5a/8,
5a/11, 5a/13, 5a/27, 6a/27, 6b/23,
7a/8, 7a/26, 7a/27, 8a/17, 9a/15,
13a/14, 14b/9, 14b/13, 16b/1,
16b/14, 18a/21, 18b/13, 19a/17,
19a/23, 19a/28, 22b/28, 23b/8,

24a/18, 26b/17, 27a/19, 30a/21,
31a/13, 31b/9, 31b/20, 32a/2,
34a/23, 37b/4, 38b/13, 38b/18,
40b/19, 45b/21, 46a/9, 46a/21,
47b/4, 47b/13, 49a/14, 50b/26,
53a/3, 53a/25, 55a/19, 56b/24,
57a/16, 57b/24, 58a/15, 58a/25,
58a/28, 59a/11, 59b/18, 63b/21,
63b/27, 64a/16, 65a/7, 65b/4,
65b/9, 66a/8, 67b/14, 68a/6, 68a/24,
68b/7, 68b/12, 69a/19, 71b/1,
72a/10, 72a/21, 75b/20, 75b/22,
76a/1, 77b/1, 78b/7, 80b/8, 81a/7,
81a/15, 81b/19, 84a/2, 85b/3,
86b/13, 86b/21, 88a/10, 88a/12,
89a/2, 93a/7, 94b/8, 95a/26, 96a/3,
96a/6, 96a/7, 96b/15, 96b/27,
97a/25, 97b/8, 98a/10, 99b/22,
13a/13, 76a/9

d.+dürler 24b/21

d.+lerdür 5b/23

dehliz *Far ad* üstü kapalı dar ve uzun
geçit, koridor

d.+lerde 83a/23

dek (1) *T edat* kadar, değin

d. 3b/10, 12b/26, 17b/5, 20a/16,
27b/2, 36a/4, 37a/11, 37b/13,
37b/22, 41a/2, 41a/18, 41b/12,
42b/3, 44a/16, 48a/12, 48a/18,
52b/4, 52b/5, 52b/21, 55a/28,
55b/9, 55b/29, 57b/26, 59a/7,
60a/13, 60a/27, 60a/29, 61b/11,
70a/26, 72a/17, 73b/22, 75b/6,
76b/3, 83b/20, 84b/25, 84b/29,

87a/9, 93b/3, 94b/1, 95b/4, 98b/1, 98b/24	d.+den 20a/16 d.+e 34a/21 d+i 34b/10, 87b/5
(2) <i>T ad</i> denk, eşit, uygun	
d. 20a/7, 20a/27, 20b/28, 26a/2, 26b/4, 27a/3, 27a/4, 31a/11, 31a/12, 32a/14, 35b/22, 41a/20, 62b/24, 83b/19, 99a/1	demür bohu <i>T ad</i> eriyen bir madenin posası, demir d. 13a/7
d.+dür 45a/1, 62a/8, 84b/17, 84b/18, 85a/24, 67a/12	deñe- <i>T ey</i> denemek, sınamak d.-yüp 5b/28
delük <i>T ad</i> delik	denk <i>T ad</i> eş, muadil, denk d. 25a/24, 27b/15, 27b/24, 39b/14, 47a/20, 87a/19, 92b/6
d.+i 32b/14, 36b/19, 51a/27	d.+den 87a/26
d.+ler 80b/4, 80b/5, 99a/16	d.+e 87a/26
d.+leri 69b/26	d.+leri 96b/4
delâlet (1) <i>Ar ad</i> yol gösterme, kılavuzluk	deñlü <i>T zf</i> kadar d. 3b/29, 8b/7, 30a/21, 45b/10, 50a/1, 54a/7, 54a/21, 63b/27, 63b/28, 64a/13, 64b/2, 64b/7, 64b/8, 64b/9, 67a/7, 92b/15
d. eyleye 8a/22	
d. itmiş 8a/25	
d.+i 8a/22	
(2) <i>Ar ad</i> belirti, işaret	depe <i>T ad</i> tepe d.+lerde 52a/7, 98a/25
d. 8a/28	
delik <i>T ad</i> delinmiş yer, delik	der <i>T ad</i> bk ter d.+i 39b/7, 83b/24
d. 65b/3, 88b/26	
d.+dür 65b/4	
delük <i>T ad</i> bk delik	dere <i>Far ad</i> dere d. 19b/20 d.+ler 16a/22 d.+lerde 26b/11, 33b/25, 50b/27
d.+ler 80b/4	
d.+lerinde 51a/27	
dem'a <i>Ar ad</i> bir damla gözyaşı	derece <i>Ar ad</i> derece, ölçü, mertebe d. 5a/14, 5a/19 d. -yi şâniye 5a/24, 21a/10, 21b/11, 21b/12, 21b/15, 23a/17, 28b/29, 29b/5, 31b/16, 32a/12, 32a/24, 34b/17, 36a/6, 38a/1, 49a/22, 52b/18, 63b/2, 66b/20, 84b/11,
d.+dur 32a/8	
demsise <i>Ar ad</i> pelin otu, yavşan, acı ot	
d. 73b/14	
demür <i>T ad</i> demir	
d. 13a/7, 18a/8, 18a/22, 18a/26, 18a/27, 18b/9, 34a/24, 51a/13, 52a/16, 67a/1, 86a/18, 98b/7	

85b/18, 87b/19, 88a/6, 88a/9, 91a/6,
96a/23, 23a/16, 95a/3
d. -yi şāniyede 21b/11, 21b/15,
22b/7, 24a/20, 26a/28, 30a/19,
31a/24, 33b/29, 37b/2, 39a/28,
41a/7, 44a/1, 44b/21, 52b/29,
55a/17, 60b/26, 63a/24, 63b/18,
64b/6, 69b/21, 73b/19, 78b/4,
79b/25, 82a/2, 85a/10, 85b/3,
90b/11, 91a/6, 92a/23, 92b/14,
98a/13, 28a/23, 35a/28, 55b/17,
56a/27, 66a/6, 90a/4
d. -yi şāniyeden 98a/28
d. -yi şāniyedür 86b/22
d. -yi şāniyeye 30a/19, 41b/4,
53a/20, 78a/2, 78b/2
d. -yi şānide 5a/12, 52a/22
d. -yi şāliš 47b/25
d. -yi şālişe 21b/14, 41b/3, 47a/25,
51b/7, 69a/5, 82b/5, 89a/1, 91a/4,
98b/11, 21b/14, 29b/5, 58a/9
d. -yi şālişede 20a/2, 21b/12,
26b/12, 33a/16, 35a/29, 38a/13,
46a/11, 48b/19, 57b/29, 59a/13,
61b/2, 66b/20, 76b/11, 93b/4,
94a/2, 94a/8, 5a/13, 33b/28
d. -yi şālişeye 85b/4, 86a/15, 84a/1
d. -yi kıyāsa 5b/5
d. -yi ūlā 5a/22, 23a/16, 85b/4,
77b/2, 69b/17, 57a/15, 52a/29,
45b/14, 24a/1, 28a/23, 63a/14,
95b/6
d. -yi ūlāda 5a/10, 20b/12, 21b/13,
31a/24, 33a/16, 37b/2, 38b/14,

39a/28, 43a/20, 50b/23, 52a/13,
52a/22, 52b/18, 53a/20, 55a/17,
57b/29, 60b/26, 62b/2, 63a/24,
64b/6, 66a/7, 78b/4, 84b/11,
85a/11, 87b/18, 88a/5, 88a/9, 90a/4,
91b/19, 30a/18, 73b/18, 47b/26

d. -yi ūlādadır 23a/18

d. -yi rābi‘a 89a/3

d. -yi rābi‘ada 5a/21, 22b/29,
27b/14, 34a/26, 36a/6, 89a/2, 91a/5,
91b/17

d. -yi şālişe 5a/23, 27b/15

d.+de 5a/9

d.+den 23a/16, 64b/1

d.+ye 70a/14

deri T ad deri

d. 12a/16, 12a/17, 35a/18, 40a/13,
49a/7, 49a/15, 49b/27, 51a/17,
58b/27, 71a/15, 71a/16, 71b/4,
71b/9, 71b/15, 72b/12, 73a/25,
74a/28, 77b/7, 79a/4, 82a/11, 97a/7,
99a/7, 99a/8

d.+de 36a/27

d.+den 71a/10

d.+nüñ 71b/7

d.+si 25a/27, 71a/13, 72a/23, 72b/6,
91b/14

d.+sin 42b/17, 71b/29

d.+sidür 72a/27

d.+sinden 25a/25, 25b/1, 42b/8,
64a/6

d.+sini 11a/13, 25a/28, 25a/29,
41b/9, 71a/26

d.+yi 11a/26, 31b/19, 35a/16,
78a/15, 71a/11, 91b/26

deril- *T ey* toplanmak, bir araya
getirilmek

d.-dikden 99a/18

d.-megi 46a/17, 49a/7, 80a/18

d.-üp 46b/4

derübatālis *Grek ad* pelit ağacı eğreltisi

d. 95b/19

deryā *Far ad* deniz

d. 6a/26, 21a/18, 28a/8, 30b/7,
30b/28, 45b/6, 47b/25, 52a/6,
64a/2, 74a/11, 26a/20, 26b/12,
96b/10

d.+da 16a/27, 64a/2, 83a/1, 96a/7,
96a/8, 96b/15

d.+dan 96a/7, 96a/8, 96a/6, 96a/8

d.+nuñ 96b/12, 97a/18

d.+sında 64a/9

d.+ya 64a/6

desti *Far ad* su kabı, testi

d. 47a/2

d.+ler 66a/1

deş- *T ey*deşmek, yarmak, delmek

d.-e 47b/13

d.-er 48b/24

d.-üp 41b/14, 61b/25, 89a/23,
41b/18

deşil- *T ey*deşilmek, yarılmak

d.-miş 27a/8, 77b/24, 77b/25

d.-üp 20a/13, 62a/27

devā *Ar ad* çare, deva, ilaç

d. 1b/16, 3b/5, 4b/6, 6a/5, 6a/19,
6b/4, 6b/10, 6b/13, 6b/20, 7a/7,

7a/22, 8a/26, 8b/15, 9b/7, 9b/9,
9b/11, 9b/12, 9b/22, 10a/29, 10b/3,
10b/10, 10b/16, 10b/20, 10b/21,
10b/29, 11a/6, 11a/11, 11a/13,
11a/17, 11a/19, 11a/20, 11a/22,
11a/24, 11a/26, 11a/28, 11b/11,
11b/12, 11b/14, 11b/15, 11b/17,
11b/22, 11b/26, 12a/4, 12b/6,
12b/7, 12b/7, 12b/8, 13a/13,
13a/18, 13b/12, 14a/5, 14a/22,
14a/23, 14b/14, 14b/20, 15b/6,
15b/7, 15b/10, 15a/19, 15a/23,
15a/23, 15b/10, 15b/15, 15b/23,
15b/24, 16a/1, 16a/3, 16a/8, 16a/10,
16a/11, 16a/12, 16a/14, 16a/15,
16a/17, 16a/19, 16a/20, 16b/6,
17a/10, 17a/11, 30a/20, 33b/12,
35b/21, 40a/23, 55b/6, 58a/6, 77a/9,
78a/24, 78b/11, 84b/6, 86a/27,
98a/23

d. ol- 4a/24, 4b/21, 8b/8, 36b/8,
37a/5, 37a/8, 37a/18, 56b/27,
79b/21, 88b/3, 3a/15, 4a/20, 6b/6,
6b/9, 6b/14, 9b/7, 10b/22, 12a/22,
14b/17, 37b/19, 97b/7

d. yi- 6b/29

d. bulmağa 4a/27

d. -yı kalilden 2a/4

d. -yı muṭlak 4b/25

d. -yı kâtil 4b/25, 12a/20

d. -yı maḥẓ 4b/26

d. -yı ğidā'î 4b/29

d. -yı muṭlak 5a/1

d. (icrim-i d.) 7a/26

d. -y1 keşif 9b/29
 d. -y1 mültif 10a/26
 d. -y1 muğalliz 10a/28
 d. -y1 muḥallil 10a/28
 d. -y1 mümsik 10b/2
 d. -y1 cālī 10b/5
 d. -y1 ġassāl 10b/8
 d. -y1 muḥaşşī 10b/10
 d. -y1 mümmelis 10b/14
 d. -y1 müfettiḥ 10b/15
 d. -y1 mürḥī 10b/19
 d. -y1 muşallib 10b/21
 d. -y1 münzıc 10b/22
 d. -y1 muḳaṭṭi' 10b/28
 d. -y1 muḳaşşī 10b/29
 d. -y1 cāzib 11a/3
 d. -y1 ḥādd 11a/6
 d. -y1 lāziğ 11a/8
 d. -y1 muḥammir 11a/11
 d. -y1 muḳarriḥ 11a/13
 d. -y1 muharrik 11a/17
 d. -y1 ekkāl 11a/19
 d. -y1 müfettiṭ 11a/22
 d. -y1 kāvī 11a/26
 d. -y1 muḳavvī 11a/28
 d. -y1 müferriḥ 11b/1
 d. -y1 hāzım 11b/3
 d. -y1 müfeccic 11b/5
 d. -y1 müşehhī 11b/10
 d. -y1 rādi' 11b/12
 d. -y1 müneffic 11b/15
 d. -y1 muḥaddir 11b/17
 d. -y1 müveşşih 11b/19
 d. -y1 müzlik 11b/22

d. -y1 müceffif 11b/24
 d. -y1 ḳābız 11b/26
 d. -y1 müseddid 111b/28
 d. -y1 muğirri 12a/3
 d. -y1 mu'atṭiş 12a/6
 d. -y1 müdmil 12a/9
 d. -y1 mülḥim 12a/10
 d. -y1 ḥātim 12a/10
 d. -y1 müshil 12b/5
 d. -y1 mu'arriḳ 12b/6
 d. -y1 muḳayyi 12/7
 d. -y1 müddir 12b/7
 d. -y1 mümsik 12b/12
 d. -y1 māni' 12b/12
 d. -y1 ziyade 15b/1
 d. (mādde-yi d.) 2a/6
 d. ü'l-miske 20b/18
 d.+da 2a/2, 14a/29, 14b/1
 d.+dan 6b/18, 7a/3, 14a/17, 15a/25,
 15a/27, 15b/4, 15b/18, 15b/26,
 16b/20, 26b/13, 48a/27, 15a/20,
 15a/27
 d.+dur 6b/3, 9a/26, 9b/26, 9b/28,
 10a/2, 10a/5, 10a/7, 10a/10, 10a/13,
 10a/17, 10a/20, 10a/22, 10a/23,
 10b/5, 10b/11, 10b/16, 10b/23,
 10b/28, 11a/3, 11a/8, 11b/2, 11b/4,
 11b/20, 11b/28, 12a/7, 12a/12,
 12a/15, 12a/17, 12b/6, 13a/16,
 13a/27, 26b/9, 28b/2, 30a/14,
 37a/15, 53b/2, 62b/11, 74b/1,
 78a/27, 90b/8, 90b/15, 90b/20,
 11a/1, 11b/25

d.+nun 4a/26, 5a/16, 5b/2, 5b/6, 5b/17, 5b/18, 5b/28, 6a/3, 6a/10, 6a/18, 6b/17, 6b/19, 7a/10, 7a/24, 8a/11, 8a/12, 8a/20, 8b/1, 8b/5, 9b/19, 9b/20, 9b/21, 9b/24, 9b/26, 10b/7, 10b/26, 11a/16, 12a/1, 12a/2, 12b/21, 12b/22, 13a/4, 32a/7, 75b/12, 82b/5, 95b/20

d.+lar 3b/1, 3b/28, 4a/9, 4a/10, 4b/2, 4b/4, 9b/23, 12b/28, 12b/29, 13a/2, 13a/7, 13a/11, 13a/12, 13a/15, 13a/19, 13a/22, 13a/23, 13b/1, 13b/4, 13b/8, 14a/3, 14a/4, 15a/9, 16a/7, 16a/26, 16a/28, 17a/8, 17a/9, 17a/12, 22b/29, 33b/5, 67b/1, 82b/9, 12a/26, 14a/1, 20b/22, 21a/17, 30a/26, 14b/8

d.+lara 12b/27, 13a/28, 13a/29, 13b/1, 13b/7, 13b/20, 13b/22, 13b/24, 13b/28, 14a/1, 14a/2, 14a/7, 16b/4, 16b/6, 22a/10, 22a/11, 36a/15, 39a/22, 39a/23, 40a/11, 51a/14, 51a/18, 57b/11, 58b/5, 66a/27, 89a/8, 89b/5, 89b/11, 90b/18, 91a/20, 95a/20, 98b/16, 12b/19, 14b/19, 22b/8, 97b/29

d.+larda 12b/16, 13a/26, 13b/10, 13b/17, 14a/19, 16a/5, 14b/11

d.+lardan 4a/5, 14b/7, 15b/29, 16a/24, 16b/4, 17a/9, 56b/2, 84a/15, 95a/12, 4a/3, 12a/26, 12a/28

d.+lardandur 22b/8, 66b/21

d.+lardur 12b/14

d.+ları 3b/1, 3b/3, 3b/6, 12b/24, 13a/3, 13a/5, 13a/10, 13b/29, 14a/9, 14a/14, 14b/3, 14b/5, 15a/13, 16a/22, 16b/5, 24b/2, 43b/4, 85a/22, 4a/1, 5a/25, 21a/15, 16b/2

d.+larına 14a/10, 53b/5, 72a/28

d.+larındandur 69b/27, 70a/18

d.+larınuñ 58a/5

d.+laruñ 5a/19, 5a/20, 5b/1, 5b/21, 5b/24, 10b/4, 12b/19, 14b/6, 16a/27, 57a/12, 57b/12, 97b/28

d.+nuñ 6b/18

d.+sı 59b/11, 60b/3

d.+sıdur 97a/26

d.+ya 5a/7, 5a/15, 6b/7, 6b/25, 8b/5, 10b/22, 13b/21, 14a/6, 58a/7, 5a/7, 10b/3, 12b/10

d.+yı 1b/20, 2a/9, 58a/6

devā`en *Ar ad* bk devā

d. 4b/6

devā`iyyet *Ar ad* şifa, dermanla ilgili

d. 16b/19

d.+i 44a/1

devālī *Ar sf* hastalık, damarla ilgili

d. 43a/11

d.+ye 43a/9

devāsuz *T sf* devasız

d. 3a/17

di- *T ey* demek, söz söylemek

d.-di 65b/13, 81a/21

d.-diler 5a/12, 5a/22, 5a/23, 5a/24, 5b/6, 5b/18, 5b/21, 5b/23, 58a/27, 61a/26, 81a/14, 81a/17, 83b/20

d.-digi 65b/14

d.-dügi 5b/8

d.-dügümüz 5a/1, 15a/15, 14b/14

d.-dükleri 3b/13, 3b/15, 3b/17, 3b/19, 3b/20, 3b/21, 6a/21, 6a/27, 6b/9, 10a/4, 10a/14, 10b/2, 10b/6, 10b/29, 11a/16, 11a/17, 11a/19, 11a/21, 11b/13, 11b/14, 12a/22, 12a/22, 12a/24, 12b/5, 13a/7, 13a/13, 13a/14, 13a/22, 13a/24, 13b/2, 13b/13, 13b/15, 13b/19, 14a/17, 19b/25, 19b/27, 20a/7, 20a/21, 20a/23, 21b/24, 22a/2, 23a/4, 23a/21, 24a/13, 24a/22, 24b/29, 25a/17, 25a/27, 25a/28, 26b/13, 26b/23, 27a/11, 27a/16, 28a/19, 28b/15, 30a/13, 30b/3, 30b/5, 30b/11, 33a/23, 33b/9, 33b/18, 34a/6, 34a/21, 34b/9, 34b/20, 34b/27, 35b/16, 35b/21, 36a/7, 36a/27, 37a/6, 37a/25, 37a/26, 37b/7, 37b/17, 38a/19, 39b/4, 40a/16, 41a/12, 41a/17, 41b/13, 41b/17, 41b/18, 42a/5, 42a/7, 42a/12, 42a/19, 42a/23, 42b/3, 43a/28, 44a/17, 44a/23, 44a/24, 45a/18, 45a/24, 45a/29, 45b/3, 46a/5, 46a/17, 46b/7, 46b/28, 47b/24, 48a/25, 48b/2, 48b/3, 48b/4, 49a/6, 49a/8, 50a/5, 51a/29, 51b/1, 52a/15, 53a/1, 53b/7, 54a/5, 54b/1, 54b/20, 54b/21, 55a/3, 55a/23, 55b/3, 55b/7, 56b/15, 57a/25, 57b/9, 59a/3, 59b/24, 60b/22, 61a/9, 62a/27,

62b/15, 63a/4, 63a/5, 63a/25, 63a/28, 64b/12, 66a/15, 66a/22, 66a/25, 66a/27, 66b/19, 67a/1, 69b/16, 69b/27, 70a/5, 70a/12, 70a/15, 70b/27, 71a/25, 71b/22, 71b/28, 72a/13, 72b/12, 73b/6, 74a/9, 74a/10, 74a/12, 74a/13, 74b/1, 75b/21, 76a/3, 77b/15, 77b/16, 78a/3, 78a/27, 78a/28, 78a/29, 79b/6, 79b/12, 80b/11, 81a/3, 81a/17, 81b/7, 81b/8, 81b/12, 81b/22, 82a/17, 82a/19, 82a/20, 82a/21, 82b/26, 83a/1, 83a/15, 83b/24, 83b/28, 85a/26, 85a/28, 85b/13, 85b/28, 86a/27, 86a/27, 86b/27, 87a/18, 88a/24, 88a/26, 88a/28, 88b/5, 88b/17, 88b/22, 89a/3, 89a/19, 89b/24, 90b/28, 91a/14, 91b/28, 92a/5, 92a/18, 92a/20, 92b/8, 93a/2, 93b/18, 93b/29, 94b/23, 95b/20, 95b/29, 96a/3, 96a/9, 96b/5, 96b/18, 97b/7, 97b/19, 98a/23, 98b/6, 98b/28, 81b/12, 88b/24, 96a/9, 24a/13, 80b/11

d.-dükleridür 6b/8, 7a/22, 7a/26, 10a/1, 10b/2, 24a/22, 32a/6, 76a/19, 85a/28, 88b/7, 93a/14, 98a/26

d.-düklerinün 13b/2, 23a/21, 88b/26, 88b/29, 89a/13

d.-mediler 9b/5

d.-mege 31b/28, 43b/13

d.-mek 9b/11, 9b/12, 16b/1, 71b/20

d.-mekdür 8a/9, 10a/27, 10b/5, 10b/11, 10b/16, 10b/20, 11a/11, 11a/17, 11b/6, 11b/11, 11b/12, 11b/15, 11b/22, 12a/7, 14a/16, 16b/1, 17b/28, 24a/19, 26a/18, 32a/6, 34b/14, 34b/16, 38a/5, 38a/6, 38a/7, 41a/6, 44b/9, 44b/10, 48b/15, 58a/12, 61a/25, 64a/2, 69a/2, 69b/7, 71b/16, 75a/18, 75b/25, 76b/2, 76b/21, 77b/15, 77b/21, 83a/22, 84b/5, 84b/6, 95b/19

d.-mekle 31b/8, 37a/26, 52a/9, 58b/22, 63a/21, 63b/8, 64b/14, 65b/22, 67a/13, 75b/18, 77a/16, 81b/22, 83b/27, 93b/22, 94a/5

d.-meler 14b/13

d.-meleri 5b/7, 76b/5, 81b/24, 81b/26

d.-mezler 20b/8, 96a/4, 46b/20

d.-miş 5b/13, 20b/21, 47b/2, 60b/23, 69a/25, 75a/15, 75a/16, 81a/1, 81b/16, 98b/6

d.-mişler 5b/2, 6b/21, 6b/23, 6b/27, 11b/8, 12a/10, 12a/18, 12b/1, 12b/3, 12b/14, 16b/23, 17b/18, 17b/21, 17b/24, 18b/9, 19b/26, 20b/3, 20b/4, 20b/8, 20b/29, 21b/23, 23b/11, 26b/17, 27a/16, 27a/17, 28a/17, 28a/18, 28b/25, 31b/1, 31b/7, 31b/8, 31b/25, 32a/9, 34a/26, 34b/7, 34b/8, 35a/23, 35a/24, 35a/27, 40b/20, 42a/4, 42a/20, 42b/8, 44b/10, 46b/27,

48b/5, 48b/7, 51a/12, 52a/4, 54b/4, 54b/5, 55a/9, 56a/7, 56b/7, 57a/3, 57a/9, 58a/14, 58a/17, 59a/3, 59a/5, 59b/6, 61a/13, 63b/16, 67a/21, 69a/14, 69a/19, 69b/3, 69b/11, 69b/28, 70a/4, 71b/5, 71b/11, 71b/17, 71b/24, 72a/5, 75a/29, 75b/5, 75b/29, 77b/16, 78a/4, 78a/28, 81a/5, 81a/6, 81a/7, 81a/19, 81b/12, 82a/27, 82b/28, 83b/15, 83b/21, 84a/1, 85a/3, 85a/7, 85a/8, 85a/21, 85a/25, 85b/29, 86a/10, 86b/10, 86b/1, 87b/9, 87b/11, 87b/12, 87b/14, 87b/15, 88a/2, 88a/8, 88a/11, 89a/2, 89b/23, 90b/7, 90b/18, 92a/12, 92b/8, 93b/11, 93b/20, 94a/1, 96a/16, 96a/17, 96b/23, 96b/27, 97b/14, 98a/9, 99b/23

d.-mişlerdür 73a/6

d.-nür 80b/19, 80b/20

d.-r 64b/19, 65a/15

d.-riz 6a/3, 9b/9

d.-rlar 4b/11, 4b/15, 4b/25, 4b/27, 4b/28, 4b/29, 5a/1, 5a/7, 5a/10, 5a/14, 5a/15, 6a/5, 6a/8, 6a/21, 7a/19, 7a/21, 7a/22, 7a/25, 7a/28, 7b/16, 7b/20, 7b/21, 7b/23, 7b/25, 7b/26, 7b/27, 7b/28, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/7, 8a/8, 8a/10, 8b/16, 8b/26, 9a/10, 9a/11, 9a/17, 9b/8, 9b/9, 9b/10, 9b/14, 9b/17, 10a/1, 10a/26, 10a/28, 10a/29, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/5, 10b/8, 10b/10,

10b/14, 10b/15, 10b/19, 10b/20,
 10b/21, 10b/22, 10b/23, 10b/28,
 11a/1, 11a/3, 11a/6, 11a/11, 11a/19,
 11a/20, 11a/22, 11a/24, 11a/26,
 11b/27, 12a/11, 12a/19, 12a/20,
 12a/21, 12a/24, 12a/25, 12a/27,
 12a/28, 12a/29, 12b/1, 12b/5,
 12b/6, 12b/7, 12b/8, 12b/11,
 12b/12, 14a/15, 14a/21, 14b/4,
 16b/22, 17b/23, 17b/25, 17b/26,
 17b/27, 18a/7, 18a/9, 18a/26,
 18a/27, 18a/29, 18b/3, 19a/20,
 19b/19, 19b/26, 20b/1, 20b/2,
 20b/8, 20b/9, 21a/18, 21b/5,
 21b/10, 22b/2, 23a/7, 23a/9, 23a/11,
 23a/13, 23a/22, 23b/22, 23b/27,
 24a/15, 24a/17, 25a/6, 25a/7,
 25a/10, 25b/4, 26a/4, 26a/5, 26a/5,
 26a/23, 26a/24, 26a/5, 27a/5,
 28a/25, 29a/12, 29a/15, 29a/22,
 29a/26, 29b/1, 29b/23, 29b/28,
 30b/5, 31a/18, 31b/8, 31b/9,
 31b/10, 31b/12, 31b/27, 32a/1,
 32a/4, 32a/6, 32a/9, 32b/3, 32b/9,
 32b/21, 32b/22, 32b/24, 33a/14,
 33a/28, 33b/24, 34a/23, 34b/13,
 34b/14, 35a/10, 35a/15, 35a/28,
 35b/21, 35b/26, 37b/19, 37b/28,
 38b/11, 38b/27, 39a/24, 39b/25,
 40b/12, 40b/28, 41a/23, 41a/24,
 41a/28, 42a/6, 42a/13, 42a/15,
 43a/10, 43a/15, 43a/18, 43b/12,
 43b/28, 43b/29, 44a/8, 44a/15,
 44b/10, 44b/11, 44b/19, 44b/20,
 45a/16, 45a/17, 46a/8, 46a/9,
 46a/10, 46a/14, 46a/27, 46b/14,
 46b/26, 47a/9, 48b/7, 48b/10,
 48b/14, 48b/16, 48b/18, 49a/24,
 50a/22, 50b/22, 50b/28, 51a/11,
 51a/33, 52a/10, 53a/13, 54b/26,
 55a/2, 55a/4, 55b/6, 55b/19,
 57b/28, 58a/9, 58a/12, 58a/13,
 58a/15, 58a/20, 58a/21, 59a/10,
 60b/24, 61a/15, 61a/25, 62a/10,
 62b/2, 63a/9, 63a/10, 63a/11,
 63a/12, 63a/20, 64a/2, 64a/10,
 64b/4, 64b/13, 64b/17, 65a/12,
 65b/3, 65b/28, 66a/17, 66a/19,
 69a/12, 69a/15, 69b/5, 69b/6,
 69b/7, 69b/8, 69b/9, 69b/11,
 70a/23, 71a/5, 71b/15, 72b/22,
 73b/8, 73b/9, 73b/15, 74a/27,
 74a/28, 74a/29, 74b/9, 74b/26,
 75a/19, 75a/20, 75b/23, 76a/15,
 76a/21, 76b/2, 76b/5, 76b/6,
 76b/20, 76b/21, 76b/25, 77a/16,
 77a/17, 77a/23, 77a/25, 77a/26,
 77a/29, 77b/21, 77b/24, 77b/25,
 77b/26, 78a/14, 79b/4, 79b/11,
 80b/19, 80b/29, 81a/5, 81a/13,
 81a/15, 81a/16, 81a/18, 81a/25,
 81a/26, 81a/29, 81b/20, 81b/26,
 82a/29, 82b/26, 83a/14, 83a/22,
 83a/25, 84b/6, 85a/7, 85a/19, 85b/2,
 86a/12, 86b/25, 87a/25, 88a/13,
 88b/12, 88b/13, 88b/24, 89a/15,
 90b/21, 91b/26, 92a/17, 92b/18,
 93a/9, 93a/20, 93a/21, 93a/29,

93b/3, 93b/11, 93b/25, 94a/5, 94a/17, 95a/3, 95a/29, 95b/2, 95b/3, 95b/6, 96a/3, 96a/4, 96a/5, 96a/6, 96a/10, 97b/4, 97b/6, 97b/12, 98a/9, 98b/8, 79a/4, 10b/1, 88a/4 d.-rlerdi 34b/16 d.-se 42b/23 d.-seler 33b/29, 87b/18 d.-üz 5b/29, 14b/14 d.-ye 44a/7, 77a/24, 81a/21 d.-yeler 9b/13 d.-yen 19a/4 d.-yenler 5b/10, 5b/17, 6b/23, 38a/7, 79b/13, 81a/15, 86b/11 d.-yenlerden 5b/5	d.-miş 21a/2 difli <i>Ar ad</i> zakkum ağacı, ağı ağacı d. 47b/22, 48a/9, 48a/11, 48a/20, 48a/25, 95b/29, 48a/26 d.+den 48a/7 d.+nüñ 48a/27 d.+yi 48a/10 dik- <i>T ey</i> dikmek d.-üp 48b/6 diken <i>T ad</i> diken d. 31b/28, 45a/24, 70a/20, 74a/30 d.+dür 45a/17 d.+i 31b/29, 32a/1, 45a/16, 45a/25, 45b/11, 45b/12, 49b/11, 85b/29 d.+ler 45a/28, 69b/14 d.+lerden 45a/17 d.+leri 31b/14, 45a/21, 45b/2, 50b/26, 80b/12
dicle <i>Ar ad</i> Türkiye topraklarından doğup Irak'ta denize ulaşan akarsu d.+de 97b/13	dikencik <i>T ad</i> küçük diken d.+leri 29a/29 dikencüg <i>T ad</i> bk dikencik d.+i 45a/17
dib <i>T ad</i> dip, alt, taban d.+idür 88b/6 d.+inde 51a/29, 60a/23, 61b/7 d.+ine 51a/24, 51a/26, 84a/3	dikenlü <i>T sf</i> dikenli d. 31b/15, 32a/8, 32a/19, 45a/19, 50b/22 d.+dür 31a/15, 65b/23, 90b/25
dibāgat <i>Ar ad</i> deriyi terbiye etme, tabaklık, sepicilik d. it- 28b/2, 53b/11, 60b/29, 61a/13, 65a/24, 87b/22, 87b/22	dikil- <i>T ey</i> dikilmek d.-mişinden 48b/6
dibis <i>Ar ad</i> pekmez d. 95a/29, 95b/4, 95b/6	dikkat <i>Ar ad</i> üzerinde çalışma d. 6b/20, 7a/4
did- <i>T ey</i> bir şeyi parça parça koparmak, ditmek d.+rler 44b/3	dil <i>T ad</i> hareketli organ d. 24b/20, 66b/12, 77a/10, 77b/26, 7b/24, 7b/25, 7b/18 d.+cük 30a/3
didimlen- <i>T ey</i> didik didik olmak, parçalara ayrılmak d.-meye 21a/5	

- d.+cükler 23b/2
d.+cüklerde 24a/9
d.+cüklere 23a/19
d.+de 56b/3, 57a/11, 7b/19
d.+den 39b/15
d.+i 7b/3, 7b/5, 7b/20, 7b/23, 7b/24, 7b/25, 7b/27, 7b/29, 21a/6, 24b/20, 28a/4, 48b/18, 51b/3, 47b/3, 58a/1, 86b/18, 88b/28, 89b/2, 98a/20
d.+ki 57b/7
d.+ün 7b/22, 8a/1, 27a/11, 73b/2, 7b/5
dilce *T z'* bir bitki türü
d. 3b/13, 3b/14, 74a/21
dile- *T ey* dilemek
d.-erse 3a/26, 3a/29
d.-ler 80b/4
dile- *T ey* arzu etmek, murat etmek
d.-ler 80b/4
d.-rse 3a/26
dilin- *T ey* dilinmek
d.-meye 27a/23
dilkü *T ad* tilki
d. 68a/15
d.+ler 68a/14
dilkü üzümü *T ad* it üzümü
d. 24b/14, 54b/18, 62b/15
dimāğ *Ar ad* beyin, dimağ
d. 22b/10, 61b/19, 66a/10, 84a/17, 87a/24, 87a/25, 92a/28, 92a/29, 99a/4, 99b/25
d.+a 22a/4, 22a/20, 28b/4, 41b/6, 50a/17, 56a/4, 56a/10, 90a/18
d.+da 35a/9, 48b/20, 85b/25, 91b/20, 96b/21, 66b/16, 77a/13
d.+dan 65a/11, 33b/20, 33b/20
d.+ı 35a/20, 61b/20, 74b/20, 77a/13, 82b/11, 90a/28, 92a/1, 99b/26
d.+ını 87b/2
diñdir- *T ey* bk dindirmek
d.-e 86a/6
d.-ür 53b/5
diñdür- *T ey* dindirmek
d.-e 36b/29, 79a/9
d.-ür 66a/10, 66a/11, 67a/24
dinil- *T ey* denilmek
d.-e 4b/12
dip *T ad* kök, dip
d.+lerin 28a/28, 53a/26
d.+lerinde 31b/17, 31b/18, 39b/18, 78b/25, 97b/20
d.+lerinden 12b/11
d.+lerine 11b/29, 13a/1, 40a/28
dir- *T ey* dermek
d.-dükleri 63b/1
d.-meyeler 16a/23
dirhem *Ar ad* eski bir ağırlık ölçüsü birimi
d. 20a/18, 20a/20, 20a/21, 20a/28, 22a/11, 23b/25, 25b/2, 26b/4, 26b/25, 26b/27, 27a/4, 27b/28, 28b/16, 28b/18, 28b/20, 28b/22, 29a/5, 29a/20, 29b/11, 30a/4, 30b/25, 32b/5, 32b/26, 32b/27, 34a/8, 34b/5, 34b/26, 34b/27, 35b/14, 36a/18, 37a/15, 39a/13,

40b/28, 41a/1, 41a/21, 41b/22,
42a/1, 42b/18, 43b/5, 43b/6, **diri** *T sf* diri
43b/26, 44a/23, 44b/28, 45a/4, d. 16a/2
45a/5, 46b/12, 49b/11, 50b/4, **diril-** *T ey* sağlığına kavuşmak,
53b/9, 54a/15, 54a/16, 54b/2, iyileşmek, güçlenmek
54b/4, 55a/9, 56a/1, 56a/2, 65a/5, d.-megi 100a/18
66b/11, 69a/11, 72b/2, 72b/3, **dirilt-** *T ey* sağlığına kavuşturmak,
73b/1, 74b/3, 75b/6, 75b/15, iyileştirmek, güçlendirmek
76a/26, 77a/20, 77b/20, 78a/3, d.-e 67a/12
82b/15, 84a/8, 84a/12, 84a/27, d.-eler 38b/10
84b/28, 86a/7, 87a/19, 87b/28, d.-üp 40a/29
89a/13, 89b/5, 89b/15, 89b/16, d.-ür 55b/21, 96b/25
89b/19, 90a/20, 91a/29, 91b/1, **dirildici** *T sf* iyileştirici, güçlendirici
91b/23, 92a/27, 94a/11, 94a/24, d. 12b/6
94b/18, 95b/26, 98a/3, 99a/19, **diskürdiyūs** *Grek ad* (asıl adı
99a/25, 99b/18, 69a/11 Dioscorides Pedanius) hekim,
d.+den 20a/7, 20a/26, 20b/27, farmakoloji bilgini
26a/1, 31a/11, 32a/13, 32b/5, d. 2b/14, 79b/23
34b/21, 35b/22, 36a/13, 37a/8, **diş** *T ad* diş
42b/2, 48a/2, 67a/11, 74b/22, d. 71b/21, 20a/15, 22a/24, 23b/2,
75b/3, 84a/22, 84b/17, 89a/9, 36a/22, 41a/14, 46b/22, 47a/1,
90a/16, 90a/20, 91b/22, 95a/27, 48a/8, 50b/18, 53b/3, 60a/4,
95a/28 60b/19, 61b/27, 62b/12, 62b/13,
d.+dür 21a/27, 27a/3, 30b/21, 63a/1, 72a/25, 72b/2, 91a/17,
31b/4, 51a/32, 56b/6, 66a/29, 91a/25
80a/18, 86a/22, 90a/17, 90b/4, d.+e 17b/18, 48a/9, 48a/10, 91a/21
75a/1 d.+eler 88a/4
d.+e 35b/22, 20a/27, 26a/2, 27a/3, d.+i 24b/20, 71b/21
27a/4, 31a/12, 32a/14, 34b/22, d.+ler 34b/25, 35b/18, 37a/18,
35a/6, 35a/7, 41a/20, 42b/2, 44b/7, 38a/15, 40a/7, 46b/23, 49b/24,
67a/11, 74b/23, 83b/19, 84b/12, 49b/24, 53b/4, 58b/3, 63a/5
84b/18, 85a/24, 87b/27, 100a/16, d.+lerde 99b/28
74a/6 d.+lere 29a/22, 46b/29, 82a/24
d.+i 95b/29

- d.+leri 34a/27, 34a/28, 35b/19, 37a/18, 47a/7, 56a/8, 60a/4, 60b/19, 62b/8, 66b/17, 69a/23, 75a/20
d.+sinüñ 71b/21
- dişi** *T ad* dişi, erkeğin karşıt cinsi
d. 56b/20, 56b/22, 65b/28, 68a/5
d.+den 50b/26
d.+dür 35b/29, 37b/3, 55a/18, 60b/27
d.+leri 3b/19
d.+lü 50b/25, 58a/11
d.+lüdür 65b/26
d.+si 56b/20, 58a/14, 58a/16
d.+sinde 58a/14
d.+sindedür 58a/14
d.+sinden 66a/2
- dişilik** *T ad* dişi olma durumu
d. 58a/11
- ditre-** *T ey* titremek
d.-dügi 89a/17
d.-me 49b/20
d.-mege 78a/14, 86b/25
d.-mek 87a/27
d.-melere 60a/21
d.-meleri 49b/16, 94b/5
d.-mesin 35a/18
d.-r 84a/10
- dīv** *Far ad* dev
d. 48b/14
- dīvāne** *Far sf* deli, kaçık, budala
d. 47a/26, 91a/16
d. eyleye 66b/1
d. olur 91b/4
d.+lere 39b/10
- dīvānelik** *Far ad* kaçıklık, delilik
d. 60a/7
d.+dür 5b/25
- dīvār** *Far ad* duvar
d.+ları 30b/18
d.+larında 83a/23, 83a/24
- dīvdār** *Far ad* çama benzer bir ağaç
d. 48b/14
d. (şirec-i dīvdār) 48b/18
- diyār** *Ar ad* ülke, memleket, il
d. 64a/29
d. -ı^ç arab 2a/26
d. -ı mağribde 19a/20
d. -ı mağribden 23a/12
d. -ı fārisde 32a/19
d. -ı rebī^ç a 33a/16
d. -ı^ç acemden 37a/27
d. -ı^ç acemde 65a/6
d. -ı mağribde 77a/29
d.+da 64b/1, 33a/15
- diyū** *T zf* diye, deyü
1b/19, 2a/9, 4a/11, 4a/15, 8b/21, 9a/17, 9a/28, 9b/5, 12a/29, 14b/3, 16b/21, 19b/24, 21a/7, 23a/12, 24a/14, 27a/7, 27b/8, 27b/11, 29a/14, 29a/21, 29b/27, 31a/13, 31a/18, 31b/11, 32b/16, 35a/14, 35b/25, 35b/26, 43a/9, 43a/16, 44b/20, 45b/1, 45b/13, 46b/27, 47a/12, 51b/6, 53a/15, 55a/2, 56b/12, 61b/12, 66a/4, 66a/6, 69b/11, 71b/20, 73b/23, 74b/8, 76b/25, 77a/23, 77a/26, 77b/1, 78b/1, 79b/24, 81a/3, 86a/22,

86a/26, 86b/20, 87a/24, 90a/3, 93b/24, 95a/3, 96a/5, 97b/4, 98b/8	d.-seler 30a/25, 51b/25, 76a/25, 81b/6, 93b/5, 59b/4
diz <i>T ad</i> uyluk ile baldır kemiklerini birleştiren eklem yeri, diz d.+ler 100a/13 d.+lerde 96b/16 d.+lere 48a/6 d.+lerden 32b/9	d.-üp 12b/24, 12b/26, 13a/6, 17b/21, 17b/22, 22a/10, 22a/17, 27b/1, 28a/26, 28b/17, 29a/7, 29a/13, 29a/22, 29b/15, 29b/18, 29b/19, 30a/8, 30a/22, 30b/15, 31a/1, 31a/8, 32a/26, 32b/1, 33a/8, 34a/1, 34a/2, 34a/12, 34b/21, 35a/1, 36a/15, 36a/18, 36b/26, 37b/12, 37b/14, 37b/25, 38a/18, 38b/7, 38b/9, 39b/13, 39b/18, 40a/9, 40a/13, 41b/24, 43a/25, 43a/27, 46b/18, 48a/5, 48a/12, 48a/21, 48a/25, 49b/8, 51b/33, 52a/1, 52a/18, 52b/3, 54a/3, 54a/21, 54a/26, 55a/10, 55a/28, 57b/3, 59b/10, 59b/12, 59b/16, 60b/2, 60b/3, 61b/29, 62a/5, 62a/11, 62b/29, 64b/21, 65a/21, 67a/17, 67a/19, 70a/27, 71b/3, 73a/26, 73b/1, 74a/16, 74a/20, 74a/21, 75a/10, 75b/2, 75b/13, 76a/15, 77a/21, 77b/22, 77b/29, 79b/5, 80a/15, 80b/15, 81b/5, 82a/4, 82b/22, 82b/24, 83a/5, 83a/7, 83b/2, 83b/5, 83b/8, 83b/22, 84a/16, 84a/26, 85b/17, 85b/21, 87a/29, 87b/3, 87b/27, 89a/14, 89b/3, 90a/5, 90a/20, 91a/3, 91a/12, 91a/25, 92a/23, 93a/22, 94a/20, 94a/28, 94b/29, 95a/18, 95b/24, 97b/18, 99b/29, 100a/21, 12b/28, 13b/6, 16b/5, 20a/27, 20a/12,
diz- <i>T ey</i> dizmek d.-erler 59b/25 d.-ilmiş 51b/2 d.-ilmişdür 90b/26 d.-üp 44a/22	
dokun- <i>T ey</i> dokunmak d.-a 48a/9 d.-duğda 61b/3 d.-mağıla 37b/13, 55a/29 d.-mağdan 30b/8 d.-maz 46b/9, 8b/5 d.-sa 29a/26, 59b/6 d.-up 8b/5	
dolap <i>Far ad</i> kuyu çıkırığı d.+ları 43a/15	
dög- <i>T ey</i> dövmek, ezmek d.-dükden 75a/6 d.-e 58b/18 d.-eler 27a/1, 69a/29, 99b/13 d.-ene 14a/24 d.-erler 60a/14 d.-meksizin 52b/20, 53a/10 d.-meyeler 27a/14, 36b/12 d.-meyüp 75a/8, 36a/17, 36b/16 d.-se 45a/8, 83a/10	

20a/14, 20a/20, 20b/25, 21b/2,	dökil- <i>T ey</i> dökülmek
22a/21, 22a/23, 25b/19, 29a/3,	d. 94b/17
36a/2, 39b/26, 53a/3, 69a/6, 74b/5,	d.-dügi 20b/2, 57a/6, 60b/5, 72a/11,
80b/16, 84a/8, 90b/2, 91a/2, 20a/11,	72b/14
24a/5, 41b/2, 44a/19, 49b/7, 50a/3,	d.-dükden 24a/25
55b/11, 57b/1, 78b/22, 80a/1,	d.-eler 20b/24, 50a/25, 61b/8,
85a/5, 44a/19	71a/23
dögil- <i>T ey</i> dövülmek, ezilmek	d.-en 43a/9, 71b/4, 85b/16
d.-mekden 60b/29	d.-enidür 66b/26
d.-mesini 54b/19	d.-meden 30a/11, 30b/8, 49a/18,
d.-meyüp 36a/18	83b/12
d.-miş 39b/27, 39b/29, 48a/28,	d.-mege 57b/17
54b/2, 66b/27, 71a/20, 84a/2,	d.-mek 51a/17, 55b/1
95b/18	d.-mekden 83b/4
d.-mişi 27a/14, 35b/7	d.-megile 55b/1
d.-mişinden 20b/27, 33a/11,	d.-meksizin 53a/10
35b/22, 46b/12, 84a/27, 65a/5,	d.-mesin 28b/14, 41a/10, 41a/13,
81b/4	50b/16, 55b/23, 99a/18
d.-üp 12b/23, 71a/14, 84b/11,	d.-mesine 56a/11, 72b/10, 74a/28
12b/28	d.-miş 31b/5
dögme <i>T ad</i> armut, ahlat vb.	d.-ür 54a/10, 76b/10
meyvelerin tokmakla ezilerek	dökün- <i>T ey</i> dökünmek
kurutulması	d.-eler 95b/28
d.+sinden 54b/16, 54b/22	d.-mek 77b/3
d.+sinüñ 54b/17	d.-mekle 51b/32
d.+mesinüñ 54b/17, 54b/24	d.-seler 77b/6
dögün- <i>T ey</i> dövünmek, ezilmek,	dön- (1) <i>T ey</i> dönmek
yumuşamak, pul pul olup	d.-e 16b/23
ufalanmak	d.-er 4b/29
d.-e 18b/14	d.-erse 4b/24
d.-üp 14b/24	(2) <i>T ey</i> bulanmak
dök- <i>T ey</i> dökmek	d.-mek 41b/21, 97a/29
d.-mekile 30b/20, 37a/14, 37b/14	d.-meklik 84b/21
	d.-mesi 62b/2

d.-mesin 23b/1, 30b/16, 38b/23, 62b/4, 84a/28	döşe- <i>T ey</i> döşemek
d.-mesine 38b/24, 49a/23, 56a/13, 62a/19	d.-rler 44b/11
d.-mesini 25b/15, 62a/19	d.-ye 7b/29
d.-üp 54a/1	d.-yüp 47b/20
(3) <i>T ey</i> benzemek	döşen- <i>T ey</i> döşenmek
d.-dükten 27a/7	d.-mekle 45a/9, 22a/28
d.-er 52a/23	d.-miş 76a/9, 81b/29
d.-üp 8a/24,	d.-mişdür 52a/6, 45a/27
dönder- <i>T ey</i> döndürmek	d.-üp 45a/19
d.-ür 63b/5	d.-ürler 93b/15
döndür- <i>T ey</i> döndürmek	d.-seler 38b/8, 44b/25
d.-e 7b/23, 12a/21	döşet- <i>T ey</i> döşetmek
d.-ür 4b/27, 7b/6, 95a/25	d.-seler 55b/13, 37b/26
dört <i>T sa sf</i> dört, dört sayısı	düdü'l-baql <i>Ar ad</i> ağaç kurdu
d. 7a/13, 7a/14, 23a/15, 26a/4, 26b/19, 30b/21, 35b/22, 36a/10, 36a/18, 38a/27, 38b/1, 40b/10, 44b/6, 47a/20, 47b/1, 49b/6, 49b/15, 50b/8, 52a/19, 52a/20, 52b/3, 52b/13, 52b/21, 53a/11, 54a/15, 54a/16, 64a/29, 69b/2, 71b/21, 72a/15, 75a/5, 79b/29, 81b/17, 82b/1, 84b/28, 86a/22, 87b/8, 90a/20, 91a/14, 91a/29, 98a/11, 98b/23, 99a/25, 99b/1	d. 48b/10
dördinci <i>T sıra sa sf</i> dördüncü	duku <i>Ar ad</i> bir deva türü
d. 5a/14, 8a/20, 14a/16, 70a/14, 98a/26	d. 35b/21
d.+si 34a/22	dur- <i>T ey</i> var olmakta devam etmek, varlığını sürdürmek
döş <i>T ad</i> kaburga altı, karın boşluğu	d.-alar 3a/17
d. 38b/8	durd <i>Far ad</i> bir sıvı içinde dibe çöken maddeler, tortu
	d.+ısı 54b/21
	dut- <i>T ey</i> tutmak
	d.-a 54b/17
	d.-salar 50b/19
	dutul- <i>T ey</i> tutulmak
	d.-maz 54b/16
	dutuş- <i>T ey</i> tutuşmak
	d.-up 61b/14
	duñut- <i>T ey</i> tututmak
	d.-sa 56b/3
	dübeyle <i>Ar ad</i> bir yara türü
	d. 29b/22

d.+lere 29b/21
dūdū'l-ḥarīr *Ar ad* gügül böceği, ipek böceği
 d. 46a/27
dū *T ad* tüy, kıl, yün
 d. 73a/27
düb *Ar ad* ayı
 d. 47a/9
düğümle- *T ad* düğümlemek
 d.-seler 71b/12
düh(ü)n *Ar ad* sıvı yağ
 d. -i belesāndan 92a/14
 d.+dür 10a/16
düleg *Ar ad* kavun
 d. 50a/22, 61a/25
dür *Ar ad* inci
 d. 69a/12
dürlü *T sf* türlü, çeşit
 d. 4b/2, 4b/6, 4b/10, 4b/11, 7a/25, 7a/29, 9a/12, 12b/1, 13a/21, 14b/17, 14b/18, 14b/19, 15b/2, 35a/15, 43a/14, 63a/10, 69b/14, 86a/26
 d. 7a/26, 8b/27, 9a/19, 9a/23, 9b/6, 12b/25, 14a/20, 16b/16, 18a/5, 19b/21, 23a/5, 26a/22, 29b/22, 31a/17, 34a/18, 35b/27, 37b/2, 40b/13, 43a/15, 45a/18, 46a/8, 50b/24, 55a/18, 58a/21, 58a/22, 58b/20, 58b/25, 62a/10, 62b/17, 63b/7, 64b/3, 69b/6, 70b/8, 71a/4, 76a/1, 79b/24, 88b/7, 90b/9, 90b/24, 94b/14, 98a/11, 96b/22

d.+si 16b/7, 16b/8, 23a/21, 31b/28, 40b/18, 40b/27, 63a/12, 93b/16, 97b/26
 d.+sidür 19b/20
 d.+sinün 20a/9, 40b/20
dürt- *T ey* dürtmek
 d.-eler 27a/24
 d.-üp 91b/25
dürtül- *T ey* dürtülmek
 d.-en 27a/24, 27a/25
 d.-mek 78a/13
düsümet *Ar ad* yağlar
 d. 7b/12
düş- *T ey* düşmek
 d.-dügi 69a/16
 d.-dükden 71a/16
 d.-e 81a/11
 d.-en 32b/7
 d.-enlere 84a/7
 d.-er 77b/2
 d.-meden 16a/18
 d.-mek 29a/8, 55b/1
 d.-megile 37b/14, 55b/1
 d.-meye 28b/28
 d.-meyüp 16a/16
 d.-mez 61a/29
 d.-miş 22b/17, 26b/14, 47a/18, 80b/17
 d.-se 37b/11, 55a/27
 d.-üp 29b/22, 32b/8, 41b/18, 51b/16, 68b/15, 81a/9
 d.-ürür 20a/6, 93a/2
 d.-ürürler 26a/19, 65b/25

düşer *T ad* yapılması gereken iş veya davranış

d.+e 82b/14, 82b/29

düşür- *T ey* düşürmek

d.-e 30a/29, 34a/11, 50b/5, 58b/19, 69b/29, 70a/13, 72a/6, 75b/15, 84a/29, 89b/9, 90a/2

d.-eler 61b/3, 77b/2

d.-meden 62a/17

d.-mek 70a/4, 70a/16

d.-üp 36a/8, 37a/3, 48a/14, 65a/23, 87b/16, 87b/16

düşkün *T ad* düşkünlük

d.+i 5b/18

düt- *T ey* tütme

d.-en 29a/6

dütün *T ad* duman

d.+i 48a/9, 58b/16, 67a/7, 75a/14, 91b/27

d.+inüñ 67a/8, 67a/1

d.+ler 16b/5

d.+üne 52a/1

dütülen- *T ey* dumanlanmak

d.-enler 64a/27

d.-meden 54b/7

d.-meye 21a/6

düz *T sf* yatay durumda olan, dik veya eğik olmayan

d. 8a/1, 21a/4, 29b/3, 34b/10, 35b/29, 43b/13, 47b/22, 80b/8, 87b/19, 93b/12, 94b/8

d. ider 97b/15

d. idüp 7b/29, 43b/3

d. ola 27b/5, 61b/13

d. olmaya 61b/16

d. olup 21a/5, 91b/14

d.+dür 31a/20, 45a/22

d.+ce 22b/6, 31a/21

düzelt- *T ey* düzeltmek

d.-dir 49b/1

düziye *T zf* kesintisiz, sürekli

d. 24b/21

-e-

ebegümeci *T ad* yaprakları sebze olarak yenen bitki

e. 10a/4, 10a/13, 24b/24, 43a/14, 43b/9

e.+nden 43b/15

e.+nüñ 43b/11

ebeveyn *Ar ad* anne ile baba

e. 3a/10

ebhura *Ar ad* ısırgan otu

e. 29a/26

ebhül *Ar ad* ardıç ağacı

e. 19b/19, 19b/26, 48b/16

e.+i 20a/14

ebücehil karpuzı *T ad* acı hıyar, acı elma, it hıyarı

e. 35b/25, 13a/17

e.+nuñ 13a/17

ebücehil karpuzu *T ad* bk ebücehil karpuzı

e.+ndan 58a/17

ebyaz *Ar sf* çok beyaz

e. (hāmālān-ı ebyaz) 45a/18

e. (bahağ-ı ebyaz) 55a/12

e.+dur 45b/1

ecel *Ar ad* hayatın sonu

e.+i 3b/9

ecrām *Ar ad* cansız cisimler

e.+ıyla 90a/4

eczā' *Ar ad* ilaç

e. 9a/3, 9a/4, 11b/26, 13b/9, 56a/21,
56a/22, 88b/9, 25b/4, 44a/13

e. -yı laṭīfe 8a/24

e. -yı mütevāfıka 9a/10

e. -yı mütezādde 9a/11

e. -yı mütezādeden 9a/25

e. -yı mütezādenüñ 9a/27

e. -yı ḥārreden 9a/29, 64a/17,
87b/25

e.+dan 9a/1, 9a/2, 9a/9, 9a/10, 9a/11

e.+ları 9a/22

e.+nuñ 9a/20, 9a/23, 25b/7

e.+sı 9a/8, 9b/29, 10a/3, 17b/20,
64b/22, 64b/24, 70a/8, 9b/26

e.+sına 8a/25, 78b/2

e.+sında 82a/8

e.+sından 53a/17, 53a/23, 61b/21,
62b/19, 69b/25, 86a/17, 76b/17,
98a/13

e.+sınuñ 9a/23, 9a/24, 21b/13,
55b/16, 73b/19

e.+sıyla 35a/25, 38b/12, 41b/3,
55b/16, 58a/27, 86a/14, 88a/5,
91a/2, 85b/2

e.+ya 28b/5, 29b/29, 56a/19

edā *Ar ad* verme, ödeme

e.+sından 2b/29

edāmāllāh *Ar ad* “Allah daimi
eylesin” mealinde dua

e.+ü 2b/6

edirne *T ad* Türkiye’de bir şehir,
Edirne

e. 2a/25

edük *T ad* kısa konçlu çizme, mest

e.+den 65b/19

edviyye (edviye) *Ar ad* ilaçlar

e. 2b/22, 9b/6, 28a/11, 28a/13,
31a/11, 32b/4, 32b/19, 36b/10,
9b/10, 32b/26, 74b/12, 89a/14

e. (lafz-ı edviyye) 9b/7

e. -i müfrededen 9a/7

e.+den 7a/20, 9b/10, 74b/12,
84a/15, 84b/18, 27b/10

e.+dür 33a/1

e.+nüñ 5a/26, 9b/2, 9b/18, 9b/21,
10a/24, 10a/25, 32b/28

e.+sine 87a/12, 25b/12

efendi *Grek ad* din adamları, eğitim
görmüş kimseler için “bay”
anlamında kullanılan unvan

e. 2b/6, 2b/8, 2b/9, 2b/10

efhām *Ar sf* en onurlu, en yüce

e.+ından 2a/29

ef’ī *Ar ad* engerek yılanı

e. 71a/13, 71b/15, 71b/22, 71b/24,
70a/5

e.+dür 71a/3

e.+nüñ 71a/8

eflāk *Ar ad* gökler, semalar

e. 15a/1

e.+de 14b/27, 14b/28

efşân (1) <i>Far sf</i> dağıtan, saçan	7b/2, 7b/3, 7b/6, 7b/8, 7b/9, 7b/10,
e. 40b/17, 49a/25, 86b/26, 87a/3,	7b/11, 7b/13, 7b/14, 8b/7, 9a/26,
94b/12	9b/5, 9b/7, 9b/10, 10b/7, 10b/9,
(2) <i>Far ad</i> işeme	11a/9, 11b/19, 11b/27, 13a/15,
e.+e 51b/26	13a/20, 13b/3, 13b/13, 15b/29,
efsantîn <i>Grek ad</i> pelin otu	16a/9, 17b/3, 17b/4, 17b/5, 17b/7,
e. 25a/2, 73b/8, 28a/7	17b/8, 17b/10, 17b/11, 17b/13,
eh(i)l (1) <i>Ar ad</i> topluluk, cemaat,	17b/17, 17b/18, 17b/21, 17b/24,
zümre	18b/10, 18b/11, 18b/15, 18b/16,
e. -i islâm 2a/24, 2a/27, 2a/29	18b/20, 18b/28, 19a/7, 19a/12,
e. -i huzûr 19a/16	19a/16, 19a/23, 19a/29, 19b/1,
e. -i hind 48b/14	19b/3, 19b/9, 19b/14, 20a/6, 20a/10,
e.+i (mışır ehli) 35a/28	20a/11, 20a/12, 20a/14, 20a/15,
(2) <i>Ar ad</i> usta, deneyimli, iş bilir	20a/24, 20a/26, 20a/27, 20b/2,
e.+i ol- 42b/7, 67b/8, 68b/18,	20b/19, 20b/24, 21a/8, 21a/8,
68b/21	21a/10, 21a/14, 21a/25, 21a/29,
e.+ine 6b/3	21b/1, 21b/8, 21b/25, 21b/27,
e.+inüñ 42b/8	21b/28, 22a/8, 22a/10, 22a/15,
e.+isi 42a/25	22a/18, 22a/20, 22a/23, 22a/23,
e.+isinüñ 42a/27	22a/27, 22a/29, 22b/1, 22b/12,
ehlîlec <i>Ar ad</i> helile otu, ağaç kavunu	22b/13, 22b/18, 22b/19, 22b/20,
e.+den 87b/14	22b/20, 23a/18, 23a/20, 23a/20,
eg- <i>T ey</i> eğmek	23a/25, 23a/26, 23a/26, 23a/28,
e.-üp 100a/1	23a/29, 23b/1, 23b/5, 23b/13,
egele- <i>T ey</i> eğe ile düzleştirmek,	23b/14, 23b/15, 23b/17, 24a/6,
aşındırmak	24a/8, 24a/9, 24a/11, 24b/6, 24b/8,
e.-nüp 21a/16	24b/9, 24b/10, 24b/11, 24b/13,
e.-yüp 13a/11	24b/14, 25a/12, 25a/13, 25a/19,
eger <i>Far bağ</i> eğer, şayet	25a/21, 25a/23, 25a/25, 25a/26,
1b/17, 2a/2, 2b/16, 2b/16, 3a/19,	25a/29, 25b/1, 25b/2, 25b/11,
3b/25, 4a/8, 4a/9, 4b/23, 4b/25,	25b/13, 25b/18, 25b/19, 25b/21,
4b/27, 4b/28, 4b/29, 5a/3, 5a/5,	25b/26, 25b/29, 26a/6, 26b/7,
5a/9, 5a/10, 5a/11, 5a/14, 5a/23,	26b/19, 26b/24, 27a/4, 27a/6, 27a/8,
5b/24, 5b/28, 6a/3, 6a/28, 6b/2,	27a/10, 27b/16, 27b/17, 27b/18,

27b/20, 27b/21, 27b/23, 27b/27,
28a/29, 28b/16, 28b/17, 28b/20,
28b/22, 29a/5, 29a/6, 29a/7, 29a/13,
29a/16, 29a/20, 29a/22, 29a/23,
29b/13, 29b/15, 29b/16, 29b/17,
29b/18, 29b/19, 29b/21, 29b/23,
29b/24, 29b/25, 29b/26, 29b/29,
30a/2, 30a/3, 30a/6, 30a/7, 30a/8,
30a/10, 30a/22, 30a/24, 30a/25,
30a/26, 30a/27, 30a/29, 30b/1,
30b/3, 30b/8, 30b/11, 30b/14,
30b/17, 30b/20, 30b/24, 30b/26,
30b/27, 30b/28, 31a/1, 31a/5, 31a/6,
31a/7, 31a/8, 31a/25, 31a/26, 31b/2,
31b/4, 31b/5, 31b/17, 31b/25, 32a/4,
32a/17, 32a/18, 32a/26, 32a/29,
32b/19, 33a/8, 33a/9, 33a/21,
33a/23, 33a/24, 33a/27, 33a/29,
33b/1, 33b/3, 33b/16, 33b/17,
33b/18, 33b/19, 34a/1, 34a/2, 34a/5,
34a/6, 34a/8, 34a/9, 34a/10, 34a/12,
34a/13, 34a/15, 34b/5, 34b/7,
34b/19, 34b/21, 34b/24, 34b/25,
34b/28, 35a/1, 35a/2, 35a/4, 35a/8,
35a/13, 35a/17, 35a/25, 35a/29,
35b/2, 35b/6, 35b/14, 35b/16,
35b/18, 35b/19, 35b/20, 36a/4,
36a/10, 36a/11, 36a/14, 36a/19,
36a/20, 36a/22, 36a/23, 36a/24,
36a/25, 36b/3, 36b/16, 36b/18,
37a/1, 37a/14, 37a/16, 37a/18,
37a/19, 37a/20, 37b/7, 37b/8,
37b/10, 37b/12, 37b/17, 37b/20,
37b/24, 37b/26, 38a/16, 38a/18,

38a/24, 38b/2, 38b/3, 38b/5, 38b/6,
38b/7, 38b/8, 39a/2, 39a/3, 39a/8,
39a/29, 39b/1, 39b/2, 39b/4, 39b/12,
39b/13, 39b/14, 39b/15, 39b/16,
39b/17, 39b/19, 39b/20, 39b/21,
39b/22, 39b/23, 39b/25, 39b/26,
39b/29, 40a/1, 40a/3, 40a/5, 40a/6,
40a/7, 40a/8, 40a/12, 40a/13,
40a/14, 40a/16, 40a/17, 40a/18,
40a/19, 40a/20, 40a/23, 40a/24,
40b/1, 40b/3, 40b/6, 40b/8, 40b/15,
40b/16, 40b/18, 40b/23, 40b/28,
41a/2, 41a/3, 41a/8, 41a/11, 41a/12,
41a/13, 41a/22, 41b/7, 41b/8, 41b/9,
41b/11, 41b/14, 41b/17, 41b/24,
41b/27, 42a/7, 42a/7, 42a/15,
42a/16, 42a/21, 42a/27, 42a/29,
42b/1, 42b/2, 42b/3, 42b/4, 42b/5,
42b/8, 42b/10, 42b/12, 42b/15,
42b/17, 42b/18, 42b/19, 42b/21,
42b/22, 42b/26, 43a/3, 43a/6, 43a/7,
43a/8, 43a/21, 43a/23, 43a/24,
43a/25, 43a/27, 43a/28, 43b/7,
43b/8, 43b/10, 43b/11, 43b/22,
44a/3, 44a/4, 44a/5, 44a/9, 44a/10,
44a/12, 44b/7, 44b/24, 44b/27,
44b/28, 45a/1, 45a/3, 45a/6, 45a/7,
45a/9, 45a/1, 45a/12, 45b/9, 45b/15,
45b/24, 45b/28, 45b/29, 46a/1,
46a/2, 46a/5, 46a/14, 46a/15,
46a/16, 46a/17, 46b/11, 46b/12,
46b/22, 46b/29, 47a/2, 47a/5, 47a/7,
47a/16, 47a/20, 47a/21, 47a/24,
47a/27, 47a/28, 47a/29, 47b/8,

47b/11, 47b/12, 47b/14, 47b/15,
 47b/16, 47b/28, 48a/3, 48a/5, 48a/6,
 48a/7, 48a/10, 48a/11, 48a/15,
 48a/16, 48a/20, 48a/22, 48a/25,
 48b/12, 48b/22, 49a/6, 49a/11,
 49a/26, 49b/2, 49b/12, 49b/15,
 49b/16, 49b/17, 49b/20, 49b/24,
 50b/9, 50b/12, 50b/13, 50b/14,
 50b/15, 50b/17, 50b/19, 51a/18,
 51a/21, 51a/23, 51a/26, 51a/27,
 51a/29, 51b/12, 51b/14, 51b/15,
 51b/17, 51b/24, 51b/30, 51b/33,
 52a/1, 53a/18, 53a/21, 53a/25,
 53a/27, 53a/28, 53a/29, 53b/3,
 53b/7, 53b/8, 53b/13, 53b/25, 54a/2,
 54a/3, 54a/7, 54a/10, 54a/12,
 54a/14, 54a/19, 54a/20, 54a/25,
 54a/26, 54a/27, 54a/29, 54b/1,
 54b/4, 54b/7, 54b/13, 54b/15,
 54b/24, 55a/4, 55a/5, 55a/7, 55a/9,
 55a/11, 55a/22, 55a/23, 55a/24,
 55a/26, 55a/27, 55b/3, 55b/7,
 55b/11, 55b/13, 55b/25, 55b/29,
 56a/4, 56a/8, 56a/10, 56a/25,
 56a/28, 56b/2, 56b/4, 56b/26,
 56b/27, 57a/10, 57a/19, 57a/20,
 57a/21, 57a/23, 57a/24, 57a/26,
 57a/27, 57a/28, 57a/29, 57b/3,
 57b/3, 57b/6, 57b/9, 57b/12,
 57b/14, 57b/16, 57b/18, 57b/20,
 57b/24, 58a/5, 58a/16, 58a/18,
 58a/29, 58b/2, 58b/5, 58b/8, 58b/11,
 58b/14, 58b/16, 58b/16, 58b/17,
 58b/18, 58b/23, 58b/29, 59a/1,
 59a/5, 59a/8, 59a/18, 59b/1, 59b/3,
 59b/7, 59b/8, 59b/10, 60a/5, 60a/10,
 60a/23, 60a/24, 60a/26, 60b/2,
 60b/3, 60b/6, 60b/7, 60b/10,
 60b/13, 60b/13, 60b/16, 60b/17,
 60b/18, 61a/2, 61a/5, 61a/20,
 61a/22, 61b/17, 61b/18, 61b/19,
 61b/22, 61b/24, 61b/25, 61b/28,
 62a/1, 62a/4, 62a/10, 62a/13,
 62a/14, 62a/21, 62a/24, 62a/26,
 62a/29, 62b/9, 62b/20, 62b/23,
 62b/27, 62b/29, 63a/3, 63a/17,
 63b/21, 64a/6, 64a/7, 64a/8, 64a/14,
 64a/21, 64b/19, 64b/20, 64b/25,
 64b/28, 65a/1, 65a/4, 65a/12,
 65a/16, 65a/26, 65b/7, 65b/9,
 65b/11, 65b/15, 65b/18, 66a/14,
 66a/19, 66a/21, 66a/22, 66a/23,
 66a/24, 66a/25, 66a/29, 66a/29,
 66b/2, 66b/5, 66b/9, 66b/11,
 66b/12, 66b/15, 66b/18, 66b/19,
 66b/22, 66b/22, 67a/12, 67a/19,
 67b/3, 68a/3, 69a/8, 69a/9, 69b/24,
 69b/29, 70a/2, 70a/6, 70a/10,
 70a/11, 70a/20, 70b/8, 70b/10,
 70b/11, 70b/25, 70b/27, 71a/13,
 71a/24, 71b/2, 71b/11, 71b/25,
 71b/26, 71b/28, 72a/5, 72a/6, 72a/7,
 72a/25, 72a/26, 72a/28, 72a/29,
 72b/1, 72b/2, 72b/4, 72b/5, 72b/7,
 72b/8, 72b/12, 72b/13, 73a/9,
 73a/10, 73a/11, 73a/13, 73a/16,
 73a/22, 73a/24, 73a/25, 73a/26,
 73b/1, 73b/27, 73b/28, 73b/29,

74a/7, 74a/8, 74a/9, 74a/11, 74a/13,
 74a/14, 74a/15, 74a/16, 74a/18,
 74a/20, 74a/21, 74b/1, 74b/5,
 74b/11, 74b/12, 74b/15, 74b/18,
 75a/10, 75a/11, 75a/12, 75b/4,
 75b/5, 75b/13, 75b/28, 75b/29,
 76a/3, 76a/12, 76a/17, 76a/20,
 76a/22, 76a/23, 76a/24, 76a/26,
 76a/29, 76b/17, 77a/5, 77a/12,
 77a/20, 77a/21, 77b/6, 77b/11,
 77b/13, 77b/22, 77b/25, 78a/3,
 78a/6, 78a/8, 78a/9, 78a/10, 78a/11,
 78a/17, 78a/19, 78a/20, 78a/22,
 78b/10, 78b/12, 78b/13, 78b/15,
 78b/18, 78b/19, 78b/21, 78b/23,
 78b/24, 78b/27, 78b/28, 78b/29,
 79a/2, 79a/6, 79a/8, 79a/9, 79a/13,
 79a/28, 79a/29, 79b/2, 79b/4, 79b/6,
 79b/8, 79b/19, 79b/21, 80a/4, 80a/6,
 80a/8, 80a/11, 80a/16, 80a/17,
 80a/18, 80a/19, 80a/20, 80a/24,
 80a/29, 80b/2, 80b/13, 80b/16,
 80b/21, 80b/22, 81a/6, 81a/29,
 81b/4, 81b/5, 81b/11, 81b/17,
 82a/11, 82a/12, 82a/13, 82a/14,
 82a/16, 82a/17, 82a/18, 82a/21,
 82a/24, 82b/7, 82b/8, 82b/10,
 82b/11, 82b/12, 82b/13, 82b/14,
 82b/16, 82b/19, 82b/21, 82b/23,
 82b/26, 82b/28, 82b/29, 83a/2,
 83a/3, 83a/4, 83a/6, 83a/8, 83a/10,
 83a/11, 83a/17, 83b/1, 83b/2, 83b/4,
 83b/5, 83b/6, 83b/8, 83b/10,
 83b/11, 83b/15, 83b/21, 83b/23,
 83b/24, 84a/3, 84a/10, 84a/13,
 84a/16, 84a/21, 84a/23, 84a/26,
 84a/27, 84b/11, 84b/13, 84b/19,
 84b/25, 85a/1, 85a/15, 85a/17,
 85a/21, 85b/7, 85b/14, 85b/16,
 85b/21, 85b/23, 85b/24, 86a/5,
 86a/7, 86a/10, 86b/1, 86b/2, 86b/4,
 86b/5, 86b/7, 86b/8, 86b/9, 86b/22,
 86b/24, 86b/25, 86b/26, 87a/5,
 87a/6, 87a/8, 87a/10, 87a/12,
 87a/13, 87a/13, 87a/14, 87a/15,
 87a/18, 87a/21, 87a/22, 87a/25,
 87a/26, 87a/29, 87b/1, 87b/2, 87b/3,
 87b/5, 87b/24, 87b/27, 88a/14,
 88a/17, 88a/25, 88a/26, 88b/2,
 88b/3, 88b/4, 89a/6, 89a/8, 89a/13,
 89a/16, 89a/19, 89a/21, 89a/22,
 89a/23, 89a/24, 89a/28, 89b/2,
 89b/3, 89b/7, 89b/7, 89b/9, 89b/11,
 89b/13, 89b/15, 89b/19, 90a/1,
 90a/5, 90a/6, 90a/8, 90a/11, 90a/12,
 90a/14, 90a/17, 90a/19, 90b/2,
 91a/1, 91a/8, 91a/10, 91a/12,
 91a/14, 91a/15, 91a/16, 91a/18,
 91a/21, 91a/22, 91a/23, 91a/24,
 91a/28, 91b/8, 91b/11, 91b/23,
 91b/27, 91b/29, 92a/12, 92a/23,
 92a/26, 92b/5, 92b/20, 92b/23,
 92b/24, 93a/13, 93a/22, 93a/23,
 93a/24, 93a/25, 93a/27, 93b/4,
 93b/6, 93b/7, 93b/8, 93b/9, 93b/18,
 93b/19, 94a/1, 94a/11, 94a/12,
 94a/14, 94a/15, 94a/18, 94a/19,
 94a/20, 94a/23, 94b/10, 94b/15,

94b/16, 94b/17, 94b/18, 94b/20,	e.-ürse 43a/4
94b/28, 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95a/11,	eglenme <i>T ad</i> oyalanma
95a/12, 95a/13, 95a/14, 95a/16,	e.+si 63b/9
95a/18, 95b/14, 95b/16, 95b/24,	egrelti <i>T ad</i> eğrelti otu
95b/26, 96a/14, 96a/15, 96b/18,	e.+nüñ 37b/21
96b/25, 96b/26, 96b/27, 97a/1,	egri <i>T sf</i> doğru ve düzgün olmayan
97a/9, 97a/11, 97b/1, 97b/18,	e. 39a/10, 75b/28
97b/23, 97b/5, 98a/3, 98b/14,	e.+dür 77a/19
98b/27, 99a/2, 99a/3, 99a/5, 99a/13,	egril- <i>T ey</i> eğrilmek
99a/14, 99a/17, 99a/18, 99a/21,	e.-miş 83a/9, 84b/13, 95a/18
99a/22, 99b/19, 99b/24, 99b/26,	e.-üp 29b/17, 84a/6
99b/27, 99b/28, 99b/29, 100a/2,	egrilik <i>T ad</i> eğrilik
100a/4, 100a/5, 100a/7, 100a/8,	e.+inde 75b/26
100a/12, 100a/14, 100a/23, 100a/26,	ef'āl <i>Ar ad</i> fiiler, eylemler
21a/5, 38a/14, 89a/25, 89b/10	e.+üñ 58a/6
egerçi <i>Far bağ</i> her ne kadar, olsa da, ise	efümün <i>Grek ad</i> aşotu, bağbozan,
de	yemekleri çeşnilendirmek için
e. 6b/2, 9b/5, 9b/15, 53a/18, 67b/3,	kullanılan çeşitli baharatlar
68a/3, 76a/3, 34a/24, 96a/3	e. 13a/22, 26b/9, 26b/11, 26b/17,
egir <i>T ad</i> andız	26b/18, 26b/23, 26b/24, 27a/14,
e. 72b/26	34a/1, 37a/5, 85a/6, 94a/23
egil- <i>T ey</i> eğilmek	e.+a 74b/2
e.-me 89b/1	e.+dan 27a/3, 27a/4, 26b/21
e.-miş 45b/4, 76a/3	e.+ı 27a/2
e.-üp 42b/23	e.+uñ 26b/10
eglen- <i>T ey</i> vakit geçirmek, oyalanmak	egir <i>Grek ad</i> dikenli yapraklı büyük
e.-düre 18b/17	yapılı ardıç cinsi, andız
e.-dürmesi 44b/6	e. 72b/25, 72b/26
e.-dürmeyüp 43b/4	ehl (1) <i>Ar ad</i> bir işte maharetli, usta,
e.-dürmez 44b/7	erbap, malik
e.-dürseler 23a/29	e.+i 35a/28, 42b/7, 67b/8, 68b/18,
e.-meyüp 18a/14, 29a/18, 41a/26	68b/21
e.-üp 77a/7	e.+inüñ 42b/8
e.-ür 18a/16, 19a/12, 26a/7, 73a/21	e.+si 42a/25

e.+sinûn 42a/27	e.+ine 35a/4, 47a/28, 51b/11, 57b/11
(2) <i>Ar ad</i> topluluk, cemaat, zümre	
e. -i islâm 2a/24, 2a/27, 2a/29	e.+in 49b/18, 99a/20
e. -i huzûr 19a/16	ekâbir <i>Ar ad</i> ileri gelenler, devlet büyükleri
e. -i hind 48b/14	e. ü a' yân 2a/26
(3) <i>Ar ad</i> kişiler, adamlar	ekâll <i>Ar sf</i> en az, en aşağı
e.+ine 6b/3	e. -i qalîldür 11b/10
ehlîlec <i>Ar ad</i> helile otu, ağaç kavunu	e.+i 36a/14, 2a/28
e.+den 87b/14	ekele- <i>T ey</i> ekelemek
ejder <i>Far ad</i> büyük yılan	e.-yüp 86a/5, 88b/22
e.+ine 74a/10	ekil- <i>T ey</i> ekilmek
ek <i>T ad</i> eklem, ek yeri	e.-se 29b/4
e. 19a/26	e.-üp 64a/28, 84b/12
e.+lerde 84a/4	e.-ür 79b/15, 83b/29
e.+lerine 92a/24	ekin <i>T ad</i> ekin
ek- <i>T ey</i> ekmek, dökmek, serpiştirmek	e. 22a/16, 75a/21
e. 25b/29	e.+ler 43a/16
e.-erler 76b/4, 79b/17, 81b/20	ekinci <i>T ad</i> ikinci, çiftçi
e.-mekdür 65b/18	e.+ler 18a/21
e.-megile 66b/16, 69a/7, 69a/23	e.+lere 56b/29
e.-mesinûn 79b/16	ekkâl <i>Ar sf</i> etrafındaki etleri çürütüp yok eden
e.-seler 21b/1, 21b/2, 22b/20, 28a/26, 29b/16, 32a/26, 32b/2, 33b/26, 37a/19, 38b/8, 41a/8, 48a/25, 56a/16, 58b/12, 64b/21, 73a/26, 74a/17, 80a/16, 81b/4, 88b/3, 88b/4, 89b/4, 94b/24, 94b/28, 75a/10	e. (devâ'-yî ekkâl) 11a/19
ek yirleri <i>T ad</i> ek yerleri, eklem yerleri	ekl <i>Ar ad</i> yiyecek yeme
e.+i 49b/19, 60b/15	e. it- 11a/20, 23b/6, 32a/23,
e.+inde 19a/26, 30b/29, 32b/9, 49b/17	e. (tîn-i ekl) 35b/16
e.+inden 84b/21	ekmek <i>T ad</i> ekmek
	e. 19b/3
	ekşer <i>Ad zf</i> ara sıra, çoğunlukla
	e. 2b/22, 57b/13, 65b/1, 87b/23, 97b/25, 100a/17, 24a/2, 34a/19, 18a/2
	e. -i nâs 2a/8

- e. -i isti‘ mālī 11b/10
e.+i 45b/21, 38a/19
e.+inde 15b/19, 75b/24
- ekşerī** *Ad zf* pek çok kere, genellikle
bk. ekşer
e. 63a/19, 96b/17, 38a/27
- ekşeriyā** *Ad zf* bk ekşer
e. 2a/12, 8a/26, 8a/29, 13a/21,
15b/19, 16b/1, 17a/9, 17a/11,
19b/12, 76b/3, 79b/14, 80a/12,
82b/3, 88a/23, 77a/6, 96b/28
- eksik** *T ad* bk eksük
e. 38a/10, 82b/2
- eksil-** *T ey* azalmak, az duruma
getirilmek
e.-megile 13a/9
- eksilt-** *T ey* eksik hale getirmek,
azaltmak
e.-e 11a/21
e.-mekle 31b/6
e.-meye 16b/6
e.-üp 15a/27
- eksük** *T ad* eksik, ihtiyaç duyulan şey
e. olur 37a/29, 55a/14, 82b/2
e. 5a/27, 29a/28, 39a/10
- ekşi** *T sf* ekşi
e. 7b/26, 17b/29, 23a/9, 23b/3,
32a/17, 37b/28, 38b/13, 38b/18,
38b/22, 39a/2, 39a/3 39a/15, 52a/4,
52a/14, 52a/25, 52b/6, 52b/28,
53a/19, 53a/21, 53a/26, 53a/29,
53b/8, 53b/16, 53b/17, 53b/23,
53b/28, 54a/4, 54a/6, 54a/7, 54a/20,
54b/5, 54b/7, 54b/13, 57b/21,
63b/24, 65a/12, 80a/11, 85b/12,
92a/8, 92a/11, 92b/18, 93a/3, 93a/5,
95a/26, 97a/23, 80a/9
- e. idüp 22b/1
e. ol- 6b/12, 23a/4, 23a/17, 38b/15,
55b/21, 57b/21, 62b/26, 64b/9,
64b/10, 64b/29, 65b/9
e.+ce 21b/15
e.+dür 23a/24, 53a/15, 55b/19
e.+ler 26a/10, 43b/22, 68b/24
e.+ligi 50b/24, 86a/23
e.+lik 7b/9
e.+si 21b/14, 38b/20, 39a/8, 54a/2,
69b/1
e.+sinden 53b/15
- ekütümkü** *Far ad* bir cins taş
e. 3b/20
- el** *T ad* kolun bilekten itibaren parmak
uçlarına kadar olan ve tutmaya, iş
yapmaya, dokunmaya uygun
bölümü, el
e.+de 91b/23, 99b/21
e.+e 65b/27, 66a/3, 80b/8
e.+i 45a/21, 45b/1, 45b/7, 61a/27,
67a/14, 86b/16
e.+in 24b/9
e.+ini 79a/1
e.+ine 58a/18, 90a/12
e.+leri 28a/1, 28a/4, 58b/21,
76b/20, 76b/28, 91b/24
e.+lerin 91b/24, 70a/19
- el-** *Ar harf-i tarif* Arapça sözcüklerin
başına getirilerek ismin anlamını

belirlemeye ve açıklamaya yarayan biçimbirim e. 4a/15, 2a/11, 4a/19, 5b/13, 83a/20,	elfaz <i>Ar ad</i> sözler, sözcükler e.+ınuñ 9b/7
elbette <i>Ar zf</i> elbette, şüphesiz e. 16b/1, 16b/14, 22a/15, 65a/16, 71b/6, 75b/9 e.+te 78a/19	elif <i>Ar ad</i> Arap alfabesinin ilk harfi e. (ḥarfü'l-elif) 17b/1 e.+de (ḥarfü'l-elifde) 77a/26
elcāf <i>Ar ad</i> kuruyemiş e. 53a/3	elli <i>T ad</i> kırk dokuzdan sonra ve elli birden önce gelen sayı, elli e. 32b/22, 86a/20
ele- <i>T ey</i> elemek e.-meyüp 18a/5	elmas <i>Far ad</i> Mücevher olarak kullanılan saydam kıymetli taş, elmas e. 34a/18, 34a/28, 34b/2, 34b/4, 34b/5, e.+a 34a/23 e.+dan 34b/5 e.+ı 34b/1, 34b/2
elek <i>T ad</i> elek e. 61b/4, 61b/5 e.+den 24a/26, 29a/13, 31a/8, 78b/18, 85b/17, 87b/27, 90a/20, 94a/28	el-sākū-'l-esved <i>Ar ad</i> bk baldırıkara e. 83a/20
elen- <i>T ey</i> elenmek e.-miş 18a/15, 18a/16, 18a/19, 18b/5, 18b/21 e.-mişden 18a/18	elsine <i>Ar ad</i> diller, lisanlar e. 2b/20
elem <i>Ar ad</i> ağrı, acı, ıstırap, sancı e. 10b/8, 13b/14, 18a/23, 19a/28, 22b/17, 32b/8, 36b/27, 59b/9, 81b/14 e.+den 12a/8 e.+dür 77b/18 e.+i 11b/17, 25b/15, 49b/17, 56b/18, 95b/17 e.+in 12a/8, 50b/15 e.+lerin 36a/25 e.+lerinden 42b/24	elṭaf <i>Ar sf</i> en güzel, en hoş olan e.+dur 43a/18
eleştir- <i>T ey</i> eleştirmek e.-üp 42b/4	elzem <i>Ar sf</i> en gerekli olan, çok lüzumlu olan e.+dür 5b/15
	emlec <i>Ar ad</i> bir tür erik ağacı ve onun yenen meyvesi e. 28a/21, 28a/25, 28a/28, 28b/2, 28b/5, 28b/7, 28b/8, 28b/21, 28b/22, 28b/25, 49a/17, 49a/18, 87b/23 e. (ṣīr-i emlec) 28a/25 e.+den 28a/27, 88a/3 e.+i 28a/28, 28a/29

emli *T sf* uygun, yerinde, yaraşır

e.+si 54b/26

emr *Ar ad* buyuran, buyurma hakkı
bulunan, emir

e. (nefsü'l-emr) 5b/23

e. (āhirü'l-emr) 28a/12

emrāz *Ar ad* hastalıklar, illetler

e. 2a/12

e. (sebebi e.) 3a/10, 3a/12

e. (ṭabīb-i e.-ı āṣām) 1b/6

e. -ı hā'ileden 2a/17

e. -ı bilā 3a/14

e.+a 3a/7

emrūd *Far ad* armut

e. 64a/29, 64b/1, 64b/2, 64b/7,
64b/10, 64b/14, 64b/21, 64b/28,
65a/8, 65a/11, 65a/12, 65a/22,
65a/23, 65a/25, 65a/29, 64b/16,
65a/26

e.+dan 19a/7, 65b/1, 64b/12,
64b/19, 65a/9, 65a/10

e.+ı 64b/18, 65a/21, 65a/23, 64b/23

e.+lar 65a/6

e.+uñ 64b/2, 65a/4, 65a/19, 65b/22

emşāl *Ar ad* örnekler, eşler

e.+i 3a/14

eñ (1) *T zf* en, en yüksek derece

e. 15a/20, 15a/21, 15a/25, 15b/3,
43b/18, 44a/28, 44b/5, 48b/9,
52a/15, 53b/10, 55b/16, 61b/1,
63b/1, 65a/6, 65b/18, 68b/19,
68b/20, 68b/21, 70a/8, 88a/6,
91a/26, 96a/17, 96b/8, 96b/9,
96b/12

(2) *T ad* çehre, yanak

e. 51b/28

enam *Ar ad* yaratılmış olan bütün
mahlûkat, halk

e. (seyyid-i e.) 1b/6

enār *Far ad* nar

a. 41a/5, 41a/6, 41a/22, 44a/28,
47a/23, 52a/4, 52b/15, 52b/22,
53a/13, 53a/14, 53a/21, 53a/26,
53a/29, 53b/7, 53b/11, 53b/15,
53b/16, 53b/23, 53b/24, 54a/4,
54a/7, 54a/12, 54a/14, 54a/20,
54a/27, 54b/7, 54b/13, 54b/14,
54b/15, 54b/17, 54b/22, 54b/23,
54b/24, 57a/26, 61a/24, 63b/24,
78a/25, 80a/9, 80a/11, 82b/18,
88b/6, 92a/8, 92a/18, 96a/13
31b/14, 35b/24, 39a/4, 39b/21,
74b/21, 95a/26

a.+da 53b/12

a.+dan 52b/24, 53a/24, 53b/14,
53b/15, 53b/28, 54a/5, 54a/5, 54a/6,
54b/5, 54b/26

a.+ı 47a/22, 52b/19, 53b/2, 53b/8,
53b/13, 53b/25, 54a/3, 54a/10,
54b/7, 54b/11, 80a/8

a.+ınuñ 53b/6

a.+uñ 53a/16, 53a/19, 53a/20,
54a/2, 54b/15, 54b/22, 54b/29

encüdān *Ar ad* çok yıllık otsu bir bitki,
kasnı ağacı

e. -ı rümī 73b/28

encüre *Ar ad* ısırgan otu

e. 29b/4, 29b/12, 30a/11, 30a/13

enderānī *Ar+Far ad* billur renkte tıbbi

tuz türü, saf tuz

e. 89b/23

endülüs *İsp ad* İslam hakimiyetindeki

İspanya

e. 4a/13

e.+de 23a/12, 43b/29, 44a/22,
51a/33

ener *T ad* eğnel, eğner

e. 76b/26

enfiyye *Ar ad* çürütülmüş tütünden

yapılan ve buruna çekilince keyif
veren bir madde

e. 82b/11

engerek *Grek ad* oluklu zehirli dişli,

pek çok türü bulunan yılanların
genel adı

e. 71a/3, 71b/22

enginar *Grek ad* mavi ve mor çiçekler

açan dikenli bitki, enginar

e. 31a/15, 31b/4, 31b/5

e.+ı 31b/1, 31b/6

e.+uñ 31a/28, 31b/7

envāʿ *Ar ad* çeşitler, türler

e.+ından 71a/3, 93a/20, 93b/24

e.+ındandur 43b/28

e.+yı 73b/24

enfaʿ *Ar sf* daha çok yararlı

e. 4a/11, 48b/20, 53b/23, 60a/21,
78b/17

e. olur 84a/13

e.+dur 57a/1, 57a/9, 57a/12,
85a/22, 97a/20, 97a/21, 97b/28

enfūḥa *Ar ad* beyin özü

e.+sı 47b/13

envāʿ *Ar ad* çeşit, tür

e.+ından 71a/3, 93b/24, 93a/20

e.+ındandur 43b/28

e.+ıyla 46a/20

e.+yı 73b/24

er adam *T ad* erkek

e. 46b/1

erbaʿa *Ar sf* dört, dörtlü

e. 3a/3, 4b/12, 9a/9, 15a/3

erbāb *Ar ad* sahipler

e. -ı ʿaql 1b/10

ercivān *Ar ad* su gerdemesi denilen ot

e.+dan 23b/19

ercivānī *Ar ad* bk ercivān

e. 23b/27

eri- *T ey* erimek, kaybolmak

e.-mege 3a/4, 46b/20

e.-ye 27b/5, 27b/6

erid- *T ey* eritmek

e.-e 41b/8, 48a/4, 58b/2, 98b/3

e.-enlere 89b/21

e.-üp 10b/1, 20b/5, 23a/20, 26b/2,

31b/3, 33b/20, 39b/29, 51b/10,

57a/8, 57a/25, 58a/2, 59a/19,

60a/18, 60b/11, 60b/13, 60b/14,

69b/23, 70a/8, 83b/8, 93a/27,

99a/15, 100a/4, 100a/10

e.-ür 94a/16, 26b/2

erīḥ *Ar ad* temiz ve güzel koku

e.+isi 76a/5

- erik** *T ad* ekşi veya mayhoş, sulu, tek çekirdekli yemiş, erik
e. 11b/24, 23a/2, 23a/8, 23a/12, 23a/15, 23b/3, 23b/6, 23b/12, 24b/27, 52b/9, 90a/14
e.+den 23b/16, 52b/10
e.+ün 23a/5, 23a/13, 23b/4
- erişte** *Far ad* ev makarnası, erişte
e. 26a/3, 73b/1, 26a/4
- erit-** *T ey* bk erid-
e.-mekde 76a/28
e.-mekle 10b/26
e.-mesi 94a/25
e.-seler 89b/20
- ergen** *T sf* delikanlı, evli olmayan kişi
e.+ler 44b/12
- erguvān** *Far ad* erguvangillerden morumsu kırmızı çiçekler açan ve süs olarak yetiştirilen bir ağaç
e. 23b/19, 23b/22
- erkān** *Ar ad* yol, usul, yöntem
e. (a'zam-ı erkânından) 2a/19
- erkek** *T ad* erkek
e. 22b/24, 25a/23, 37a/16, 37b/3, 37b/20, 55a/18, 55b/7, 56b/19, 56b/21, 56b/26, 65b/17, 65b/19, 67b/23, 67b/29, 68a/9, 71b/20
e.+dür 37b/3, 55a/18, 60b/27
e.+i 41a/6, 58a/16, 65b/26, 72a/27
e.+idür 35b/28
e.+inün 50b/26
e.+leri 3b/20
e.+lü 50b/25, 58a/10, 65b/26
- erlik** *T ad* meni, sperma
e. 17b/12, 51b/29, 73a/17, 73a/22, 85b/7, 90b/16, 96b/16, 97a/2
- ermen** *Far ad* Güney Kafkasya'da yer alan bir ülke, Ermenistan
e. 90b/12
- ermenī** *Far ad* Ermeni
e. -yi (büre-yi ermenī-yi papadiye) 89b/7
e. (hacer-i ermenī) 13b/13
e. (büre-yi ermenī) 34b/27
e. (tīn-i ermenī) 46a/18
e.+dür 75a/16
e.+nün 88b/25
- ermeniyeye** *Ar ad* bk ermenī
e.+den 88b/11
- esned-** *T ey* esnetmek
e.-üp 91b/2
- er** *T ad* erkek
e.+e 96a/21
- erücek** *T ad* erik
e. 23a/7
- eşer** *Ar ad* iz, nişan, eser
e. 8b/25
e.+i 5a/4, 5a/6, 5a/7, 6b/13, 43a/19, 69a/26, 86b/1
- esbāb** *Ar ad* sebepler, vasıtalar
e. 3a/7, 25b/1
e.+ı (maraz e.) 1b/19
e.+dur (müsebbibü'l-e.) 2a/8, 3a/16, 14b/28
e.+dan 24a/16
- eşl** *Ar ad* kara ılgın ağacı
e. 58a/21, 58a/27

eşlah *Ar sf* daha iyi, en iyi, çok iyi

e. 65a/10

eşkām *Ar ad* hastalıklar

e. -ı küfr 1b/7

e.+dan 2a/13

eski *T sf* geçmişte kalan

e. 1b/17, 23b/9, 28a/15, 34b/16,
35b/16, 41b/14, 48a/17, 48a/23,
60b/2, 61b/23, 67a/3, 70a/16,
70a/19, 72b/14, 78a/11, 79a/6,
83a/11, 87b/8, 97a/28

e. olmağıla 6b/10

e. ola 36a/29, 79b/26, 93a/6

e. olmaya 70b/13

e. olur 25b/10

e. olursa 92b/15

e. olıcak 86b/14

e. olursa 92b/15

e. oldukça 53b/27

e.+den olan 21a/14, 27b/16, 28b/5,
28b/21, 29a/13, 30b/22, 36a/12,
36b/1, 38b/3, 41b/25, 54a/23,
56b/25, 58b/6, 67a/26, 68b/9,
78a/8, 78b/20, 79b/20, 85a/11,
98a/6

e.+den 20a/3, 21a/26, 35b/15,
38a/28, 47a/28, 48a/6, 49a/10,
57b/17, 59a/25, 66b/15, 88a/22,
91b/9, 20a/18

e.+ligine 75b/2

e.+meye 53b/27

e.+miş ol- 57a/2, 72a/1

e.+yip (eskiyüp) 47a/24

esmā' *Ar ad* adlar, isimler

e. -yı hüdādandır 48b/14

eslem *Ar sf* çok sağlam

e.+dür 29b/20

eşnāf *Ar ad* sınıflar, çeşitli cinsler

e. -ı şanavberdendir 48b/16

e.+ı 31b/27

e.+ına 31a/18

e.+ında 69b/21

e.+ından 76b/5

e.+ının 34a/25, 65a/6, 73b/15

e.+uñ 45b/14

esved *Ar sf* siyah, kara

e. (küh'l-i esved) 22b/2

e. (hāmālāvan-ı esved) 30b/11

e. (harbak-ı esved) 37a/24

e. (el-sākū'l-esved) 83a/21

e. ü's-şāk 83a/21

e.+den (harbak-ı esvedden) 96a/1

esvedü's-şāk *Ar ad* bk baldırıkara

e. 83a/21

eşvelus ? *ad* ölçü birimi, altı kırat

e. 91a/10

eşeg *T ad* bk eşek

e.+uñ 42a/25

eşek *T ad* uzun kulaklı binek ve yük

hayvanı, merkep, eşek

e. 42a/25, 42b/11, 50a/22, 55a/3,
55a/8, 55a/9, 61a/25, 91b/7

e.+leri 68a/23

eşek arısı *T ad* küçük yaban arısı

e.+ları 58a/23

eşek hıyārı *T ad* Akdeniz bölgesinde

yetişen, yeşil yapraklı meyveleri
önce yeşil, sonra sarı, daha sonra da

kızaran ve olgunlaştığı anda
dalından birden koparak
tohumlarının metrelerce ileriye
fırlatan otsu bitki, acı dülek
e. 50a/22
eşribe *Ar ad* içecek şeyler, içkiler,
şerbetler
e. -yi bāride 3a/13
eşyā *Ar ad* eşya, şeyler
e.+da 14b/27
eşyāf *Ar ad* devalar ile ilgili
e.+ı 21a/15
et *T ad* insan ve hayvanlarda, deri ile
kemik arasındaki kas ve yağ
yığınlarından meydana gelen kısım,
et
e. 31a/27, 38b/18, 67b/5, 67b/18,
67b/28, 68a/11, 68a/27, 71a/16,
12a/17, 12a/18, 17b/8, 19a/25,
24b/6, 32a/25, 38b/19, 39b/5,
41b/26, 47b/6, 53b/22, 64a/13,
65b/5, 67b/2, 67b/16, 67b/27,
68a/20, 68a/26, 68b/2, 68b/3, 68b/4,
68b/5, 68b/7, 68b/11, 68b/12,
70a/23, 70a/28, 70a/29, 70b/3,
71a/17, 75b/11, 93a/16, 67b/15
e.+de 39b/15
e.+den 68b/3
e.+dür 68b/19, 68b/21
e.+e 17b/9, 38b/9, 64a/12
e.+i 17a/1, 22a/16, 25a/15, 29b/28,
32a/27, 33b/3, 35b/9, 36b/7, 38b/10,
43b/18, 43b/19, 47a/15, 56b/28
61a/9, 61a/10, 61a/15, 61b/5, 65b/3,

67b/10, 67b/11, 67b/22, 67b/23,
67b/24, 68a/9, 68b/1, 68b/2, 68b/18,
68b/22, 68b/27, 70a/25, 70a/27,
71a/18, 71a/19, 71b/2, 92b/23,
94a/3, 96a/10, 96a/17, 96a/20,
97a/19, 76b/28
e.+in 22a/7, 25a/16, 42a/28, 43/24,
47b/12, 61a/16, 61a/23, 71a/24,
71a/25, 71b/5
e.+inde 67b/24
e.+inden 26a/8, 42b/25, 42b/29,
61b/5, 67b/10, 67b/23, 67b/27,
68b/18, 68b/19, 70a/24, 71a/13
e.+ine 37b/13, 55a/29
e.+ini 11a/21
e.+inüñ 22a/3, 61a/15, 67b/9,
67b/29, 96a/19
e.+ler 38b/18, 67b/5, 67b/18,
67b/28, 68a/11, 68a/27, 71a/16
e.+lerde 74a/13
e.+lerden 67b/4, 67b/28
e.+lere 51b/23, 53b/1
e.+leri 19a/13, 22b/9, 24b/6,
24b/21, 41b/19, 67b/14, 67b/20,
67b/21, 68a/4, 68a/5, 68a/12,
68a/14, 68a/17, 68a/18, 68a/22,
68a/23, 68a/25, 68b/8, 68b/15,
68b/17, 68b/23, 99a/2
e.+leridür 68b/21
e.+lerin 22a/24, 23b/2, 38b/8, 47a/1,
53b/3, 60a/4, 60b/19, 62b/13,
66b/17, 67a/10, 67b/21, 67b/22,
68a/7, 82a/24, 72a/8
e.+lerinde 11a/6

- e.+lerinden 41a/14, 53b/4, 61a/9, 61a/9, 68a/8, 68b/20
e.+lerine 20a/15, 63a/1, 63a/5
e.+lerinüñ 68a/28
e.+lerüñ 67b/2
e.+üñ 61a/21, 67b/7
- etbenva** *Yun ad* siğil türü
e. 82a/20
- eṭibbā** *Ar ad* doktorlar, hekimler
e. 2a/16, 2b/8, 4a/12, 8b/28, 9b/5, 9b/14, 14b/13, 15a/8, 27b/21, 44b/23 86b/21
e.+da 9b/9
e.+dan 5b/4
e.+nuñ 15a/13
e.+ya 2a/13
- eṭime** *Ar ad* yemekler, aşlar
e. 3a/13
- etlendür-** *T ey* etlendirmek
e.-e 40a/14
- etlü** *T sf* etli
e. 23a/14, 75b/12, 95a/9
- etmek** *T ad* yenecek ekmek
e. 4a/22, 17b/25, 17b/28, 18a/14, 18a/15, 18a/19, 18a/22, 18a/24, 18a/26, 18b/4, 18b/5, 18b/6, 18b/8, 18b/12, 18b/13, 18b/20, 18b/21, 18b/23, 18b/24, 18b/26, 19a/4, 19a/11, 19a/17, 19a/27, 19b/3, 19b/7, 19b/14, 19b/15, 39a/2, 39a/2, 39b/2, 88a/20, 88a/21, 89b/2, 95a/5
e.+çiler 88b/13
e.+den 17b/26
- e.+dür 18b/3
e.+e 18a/27, 18b/3, 18b/15
e.+i 18a/4, 18a/9, 18a/26, 18a/29, 18b/20, 18b/24, 19a/4, 19a/19, 19a/22, 19b/5, 61a/11
e.+ini 18a/2, 18b/25
e.+inden 19b/5
e.+le 18b/23, 63b/25
e.+lerden 18a/22
e.+lerüñ 18b/10, 19b/8
e.+üñ 18a/27, 18b/2, 18b/18, 19a/3, 19a/5, 19a/10
- eṭrāf** *Ar ad* çevre, civar, etraf
e.+da 29a/17, 41a/10
e.+dan 35b/19
e.+ına 45b/10
e.+ında 45b/5, 94a/6, 97b/28
e.+ından 49b/4, 82b/17
e.+ınuñ 76b/20
e.+ları 58b/20
- eṭ'üm** *Ar ad* lezzetler, tatlar
e. -ı basīṭa 8a/2
- ev** *T ad* insanların barınması için yapılmış bina
e. 37b/26, 59b/3, 59b/4
e.+i 30b/18, 48a/10
e.+ler 58b/27, 33b/26
e.+lerde 89b/26, 72a/7
- evā'il** *Ar ad* önceler, geçmiş zamanlar, başlangıçlar
e. 8b/20
e.+den 8b/22, 8b/27
e.+inde 21a/14, 47a/25, 58a/10, 91a/6

e.+ine 29b/6, 32a/24, 82b/5, 96a/23, 32a/24 e.+ün 8b/26	e.+dur 9b/12, 30a/20, 32b/6, 52b/7, 52b/8, 68a/2, 68a/8, 68b/17, 72b/20, 72b/27, 77a/8, 91a/28, 93a/18
evāhir <i>Ar ad</i> son zamanlar e. 45b/15 e.+inde 91a/4 e.+ine 76b/3	evren yavşanı <i>T ad</i> pelin otu, yavşan otu e. 73b/9
evāsı <i>Ar ad</i> orta yerler, ortadakiler e.+ına 89a/1, 89a/4 e.+ında 34b/18, 38a/1	evşāf <i>Ar ad</i> sıfatlar, kaliteler e.+ı 2b/24
evcūgez <i>T ad</i> evcik e. idüp 46b/7	evsa <i>Ar ad</i> sıfatlar, vasıflar e.+ına 5a/25
evkāt <i>Ar ad</i> zamanlar, çağlar e.+de 15a/7, 15a/8, 18b/26	evvel <i>Ar zf</i> ilk, birinci, başlangıç e. 8b/20, 8b/26, 17b/6, 24a/26, 26a/25, 39b/8, 40b/4, 41b/29, 53b/29, 62b/1, 63b/1, 64b/4, 65a/23, 69b/15, 70b/18, 73b/3, 73b/27, 77a/22, 82a/9, 95a/4, 97a/26, 16a/2 e. (aşkılinus-ı evvel) 5b/3
evlā <i>Ar sf</i> daha uygun, daha iyi e. 15b/18, 16a/21, 18b/22, 19a/13, 30a/5, 31a/13, 31a/29, 32a/14, 32a/16, 36a/5, 36a/7, 36a/13, 36a/17, 36b/4, 36b/12, 36b/15, 37b/16, 38b/10, 39a/14, 39a/17, 43a/4, 45a/14, 47b/29, 51a/4, 53b/20, 53b/29, 55b/3, 56a/6, 59a/15, 61a/23, 63a/15, 63b/5, 63b/12, 63b/25, 64a/17, 64b/13, 65a/13, 65a/18, 65a/22, 65a/27, 67b/18, 68a/6, 70a/7, 70b/13, 70b/16, 77b/1, 77b/28, 79a/22, 91a/27, 91b/29, 92a/3, 94a/24, 95a/26, 95b/27, 96a/12, 96b/9, 97a/10, 97a/26, 98b/17, 98b/29, 34b/8, 37a/2 e. -i ' arab 91b/24	e. -i bahardur 44a/16 e. -i baharda 69a/14, 75a/26 e.+ce 95a/11 e.+i 6b/16, 27a/20, 93b/3 e.+iden 45a/24 e.+inde 16a/3, 21a/10, 21b/15, 23a/16, 23a/17, 28b/29, 36a/6, 49a/22, 51b/7, 63b/2, 66b/20, 88a/10, 91a/5, 95a/4 e.+ine 5a/25 e.+lerin 15b/2 e.+lerinde 46a/28, 68a/17, 66a/17, 75a/4, 76b/9 e.+ühu 2b/11

evvelki *T sf* önceki

e. 5a/6, 5a/9, 9b/25, 22b/13, 60a/12,
69b/11, 91a/1, 98a/20, 98a/21,
100a/10
e.+den 26a/25, 60b/7, 69b/13,
83b/3, 98a/20, 98b/2, 42a/9,
69b/19, 69b/20
e.+lerden 90b/29, 98a/24
e.+nün 98a/22
e.+si 8a/28
e.+sinün 58a/25

evvelā *Ar zf* her şeyden önce, ilk önce

e. 4b/26, 8a/23, 6b/22, 6b/27,
12a/16, 14a/8, 20b/17, 24b/18,
27b/29, 36b/11, 37b/8, 37b/16,
48b/29, 49b/18, 55a/24, 55b/3,
61b/20, 62a/23, 67b/29, 71a/13,
76b/30, 78b/21, 79b/16, 91b/2,
92a/4, 92a/9

eydür *T ey* söyler, der, der ki

e. 4a/8, 4a/12, 5b/11, 8b/6, 11b/9,
12b/4, 12b/15, 40b/19, 44a/26,
58a/25, 63b/16, 64b/3, 65b/13,
71b/19, 72a/6, 74a/3, 75a/26,
81a/11, 81a/20, 81b/7, 86a/19,
86a/21, 91b/5, 95a/29, 96a/20,
97b/2

eyegi *T ad* bk eyegü

e.+ler 79b/3

eyegü *T ad* kaburga kemiği, eğe

e. 94b/3
e.+ler 18b/28

eyi *T sf* bk eyü

e.+dür 93b/3

eyit- *T ey* demek, söylemek, ayıtmak

e.-diler 5b/7

e.-mişlerdür

eyle *T zf* öyle

e. 26a/8

eyle- *T ey* yapmak, etmek, eylemek

e.-di (keşir e.-) 1b/4

e.-di (izāle e.-) 1b/8

e.-di (iktizā e.-) 3a/4

e.-di (beñzemez e.-) 3a/21

e.-di (güne e.-) 3a/21

e.-di (aşāga e.-) 3a/24

e.-di (ilhām e.-) 3b/3

e.-di (halk e.-) 3b/5, 4b/6

e.-di (beyān e.-) 4a/1, 4a/2, 4a/3,
4a/4, 4a/8

e.-di (olandan e.-) 4a/25

e.-di (zıkr e.-) 13a/18

e.-di (hikāyet e.-) 44a/27, 96a/20,
81a/12

e.-di (eyü e.-) 67a/22, 41b/27,
43a/28, 48a/7, 48a/22

e.-di (nef e.-) 81b/8

e.-dikde (murād e.-) 28b/11

e.-diler (tertīb e.-) 5a/28

e.-dim (izāle e.-) 4a/18

e.- düğinden (qatl e.-) 41b/10

e.-dük (isti' māl e.-) 81a/12

e.-dükde (tulū e.-) 86a/18

e.-dükde (ishāl e.-) 59a/28

e.-düm (baş e.-) 4a/19

e.-meye (ya e.-) 5a/13

e.-mekde (ishāl e.-) 94a/23

e.-miş (müşāhede e.-) 81a/12

e.-seler (çerb e.-) 49b/19
e.-seler (isti' māl e.-) 76a/28
e.-ye (tağyir e.-) 5a/2, 5a/6, 61a/21
e.-ye (ziyāde e.-) 5a/3, 40a/13, 54a/9
e.-ye (zarar e.-) 6a/7, 93a/24, 95a/5
e.-ye (kıyās e.-) 7a/10
e.-ye (kānbār gibi e.-) 7bb/25
e.-ye (delālet e.-) 8a/22
e.-ye (alçaq e.-) 10b/12
e.-ye (peydā e.-) 11a/9, 53a/22, 66b/18, 66b/19
e.-ye (cilā e.-) 10b/10, 17b/12, 21a/12, 40a/4, 41b/9, 59a/9, 64b/20, 66b/10, 98a/5
e.-ye (ta' dīl e.-) 11a/29, 17a/3
e.-ye (yardım e.-) 11b/5, 39b/3
e.-ye (taḥrīk e.-) 11b/11, 17b/13, 29b/26, 70a/3, 78a/15, 82a/14, 82b/8, 94a/22
e.-ye (az e.-) 11b/25, 51a/30,
e.-ye (cem' e.-) 11b/26
e.-ye (men' e.-) 12a/1, 21b/1, 30b/19, 35b/20, 37a/21, 38a/19, 38b/7, 38b/22, 39a/13, 41a/11, 41a/14, 45a/13, 46a/17, 48b/13, 50b/16, 53a/28, 54b/5, 54b/6, 62b/29, 72b/8, 79a/1, 79b/6, 88b/4, 91a/11
e.-ye (müştākḳ e.-) 12a/7
e.-ye (et e.-) 12a/18
e.-ye (helāk e.-) 12a/22

e.-ye (katl e.-) 12a/23, 25b/2, 46b/23, 66b/1, 67a/12, 73b/2, 73b/2, 86a/8
e.-ye (hıfz e.-) 12a/27, 22b/1, 75a/11
e.-ye (nüfūz e.-) 13a/1
e.-ye (nef' e.-) 17b/10, 17b/19, 20a/25, 20a/29, 22a/18, 22a/19, 22a/23, 23a/21, 23b/17, 23b/18, 24a/8, 24a/10, 24a/12, 24b/10, 24b/11, 24b/13, 24b/14, 24b/16, 25b/18, 25b/29, 27b/20, 29b/23, 29b/27, 29b/27, 30a/25, 30a/26, 30a/27, 30b/21, 30b/29, 31a/27, 32b/2, 33a/23, 33a/26, 33b/3, 33b/19, 34b/24, 34b/26, 35a/1, 35a/2, 35a/9, 35a/20, 36a/16, 36a/22, 35b/5, 38b/3, 38b/6, 38b/6, 39a/6, 39a/10, 39b/3, 39b/16, 39b/25, 40a/3, 40a/6, 40a/14, 40a/20, 40b/2, 40b/8, 40b/18, 41a/9, 41b/25, 41b/26, 41b/28, 42a/19, 42b/1, 42b/2, 42b/7, 42b/16, 42b/27, 42b/28, 43a/7, 43a/8, 43a/11, 43a/23, 43a/29, 44a/4, 44a/5, 44b/29, 45a/4, 45a/7, 45a/8, 45b/17, 46a/25, 46b/26, 47a/21, 47a/27, 47a/28, 47b/9, 47b/16, 48a/5, 48a/10, 48b/13, 48b/22, 49a/11, 49a/26, 49a/28, 49b/5, 49b/12, 49b/17, 49b/24, 49b/25, 50b/16, 50b/17, 50b/19, 50b/20, 51b/4, 51b/10, 51b/12, 51b/14, 51b/15, 51b/16, 51b/24,

53a/29, 54a/20, 54a/26, 54b/12,
54b/14, 56b/22, 55a/5, 55a/7, 55a/8,
55a/12, 56a/9, 56a/13, 56a/14,
56b/5, 57a/10, 57a/28, 57b/5,
57b/9, 58b/3, 58b/3, 58b/4, 58b/11,
58b/12, 59a/2, 59a/20, 60a/11,
60b/13, 60b/15, 61a/14, 61b/18,
61b/26, 62a/18, 62b/1, 66a/25,
66a/26, 66a/29, 66b/4, 66b/12,
67a/19, 69a/9, 69a/29, 70a/2,
70a/11, 70b/28, 70b/29, 72a/13,
72a/26, 72a/27, 72a/28, 72a/29,
72b/5, 72b/8, 73a/28, 73b/28,
74a/12, 74a/14, 74b/4, 74b/12,
74b/18, 76a/13, 77a/21, 77b/15,
78a/8, 78a/16, 78b/17, 78b/24,
78b/28, 79a/3, 79b/3, 79b/8,
80a/16, 80b/17, 81b/4, 81b/10,
82a/12, 82a/18, 82b/10, 82b/11,
82b/16, 82b/23, 82b/24, 83a/
83a/12, 83b/2, 83b/3, 83b/14,
83b/23, 84a/7, 84a/19, 84b/14,
84b/27, 85a/19, 85b/27, 86b/26,
86b/28, 87a/6, 87a/11, 87a/20,
87a/21, 87a/23, 87a/26, 87b/2,
88a/19, 88a/24, 88a/29, 89a/24,
89b/3, 89b/10, 89b/22, 90a/8,
90a/9, 90a/21, 91a/12, 91a/14,
91b/12, 91b/9, 91b/28, 92a/26,
92a/28, 93a/25, 93a/27, 93b/9,
94a/13, 94a/19, 94a/20, 94a/21,
94a/27, 94b/24, 94b/25, 94b/28,
95a/1, 95a/11, 95b/27, 96a/15,
96b/18, 97b/2, 98a/1, 99a/16,

99a/19, 99a/20, 99b/28, 100a/4,
100a/6, 100a/27,
e.-ye (nākış e.-) 15b/23
e.-ye (sākin e.-) 17b/9, 21b/29,
22a/16, 24a/9, 25b/11, 27b/17,
27b/18, 27b/21, 29a/7, 29a/7, 30a/8,
30b/9, 30b/16, 35a/4, 38a/15,
39b/16, 40a/7, 40b/2, 41b/18,
43b/9, 45a/11, 45b/25, 46b/23,
48a/6, 49b/19, 49b/24, 50b/15,
51b/26, 52a/3, 54a/12, 56b/4, 56a/6,
57a/22, 57b/4, 57b/8, 57b/11,
57b/20, 61b/22, 62b/3, 71a/25,
73a/24, 74a/18, 76a/23, 76a/24,
76a/25, 78a/20, 80a/24, 84a/17,
84a/25, 87a/15, 90a/7, 90a/12,
91a/23, 91a/26, 99a/14, 99b/29
e.-ye (isti'c māl e.-) 18b/27, 43a/2,
28b/12, 97a/23
e.-ye (ishāl e.-) 20a/22, 22a/11,
23a/28, 26b/20, 30a/4, 30a/7, 31a/5,
31a/6, 31a/6, 36a/12, 36a/12,
36a/23, 36a/24, 37a/2, 55b/26,
62b/6, 62b/9, 83b/19, 84b/13,
92b/6, 98b/15, 98b/19,
e.-ye (def^c e.-) 22a/22, 33b/5,
38b/19, 80b/20, 97b/26
e.-ye (sirke e.-) 22b/1,
e.-ye (keskin e.-) 23b/15, 35b/1,
47b/15, 53b/27, 57a/9, 72b/11,
87b/29, 89a/25
e.-ye (tahlīl e.-) 25b/15, 26b/21,
29b/22, 30b/28, 32a/18, 33a/9,
33b/1, 33b/20, 35a/3, 39b/16,

40a/17, 42b/4, 61b/18, 61b/24,
65b/16, 77a/14, 78a/23, 78b/25,
83b/6, 85b/25, 89a/18, 89a/24,
93a/27, 94a/21
e.-ye (muḥkem e.-) 28a/28, 28b/1,
28b/17, 30a/9, 35b/19, 60a/6
e.-ye (bol e.-) 30a/1
e.-ye (pāk e.-) 30a/5, 30a/2, 30b/25,
32a/16, 33a/26, 35a/3, 39b/12,
40a/2, 40a/24, 44a/12, 46a/25,
46b/29, 51b/11, 60b/18, 73a/25,
74b/17, 82b/11, 83a/8, 86b/25,
94a/22,
e.-ye (idrār e.-) 30b/14, 33a/26,
31a/26, 85b/24, 87a/10
e.-ye (ḳavī e.-) 30b/25, 47a/19,
83b/16
e.-ye (ḥōṣ e.-) 31b/19,
e.-ye (güz el e.-) 31b/20, 49b/27,
89b/9, 90a/1
e.-ye (ıṣlāḥ e.-) 37a/4, 37b/15,
55b/2, 57b/16
e.-ye (te'ṣīr e.-) 37a/7, 48b/25,
74b/3, 78a/13, 78b/15
e.-ye (mühür e.-) 39b/5
e.-ye (taşra e.-) 40a/20, 72b/13
e.-ye (daḥı e.-) 41a/4
e.-ye (şayḳallu e.-) 41b/10
e.-ye (fā'ideler e.-) 46a/20
e.-ye (yaldırar e.-) 47a/8
e.-ye (çok e.-) 47a/24, 72a/11
e.-ye (ḥalāş e.-) 47b/29
e.-ye (ibtāl e.-) 53b/19
e.-ye (serḥōş e.-) 56a/15, 83a/3

e.-ye (ḥılṭ e.-) 44a/6
e.-ye (ğargara e.-) 57b/20, 79a/21
e.-ye (āsān e.-) 77b/12
e.-ye (ḳurı e.-) 59a/8
e.-ye (sākin e.-) 62a/12, 74a/20,
75b/16, 78a/19
e.-ye (çıban e.-) 65b/14
e.-ye (dīvāne e.-) 66b/1
e.-ye (peydā e.-) 66b/5
e.-ye (ḳabẓ e.-) 73a/14
e.-ye (vefā e.-) 71b/26
e.-ye (māyıl e.-) 80b/15
e.-ye (ishāl e.-) 82b/28
e.-ye (redd e.-) 83a/5
e.-ye (yaş e.-) 84a/14
e.-ye (ḳuvvetlü e.-) 85b/18
e.-ye (cemed e.-) 86b/18
e.-ye (siyāh e.-) 88a/29
e.-ye (eyü e.-) 89a/23
e.-ye (ḳıvır e.-) 89b/4
e.-ye (ifsād e.-) 91a/16
e.-ye (dīvāne e.-) 91a/16
e.-ye (kör e.-) 92a/13
e.-ye (ḥāşıl e.-) 93a/24
e.-ye (taḥlıl e.-) 93b/10
e.-ye (ḳıvırcık e.-) 95a/15
e.-ye (ḳolay e.-) 97b/26, 99a/21
e.-yen (isti' māl e.-) 28b/8
e.-yeler (ḥıfẓ e.-) 5a/5
e.-yeler (ilāc e.-) 6b/13
e.-yeler (ḳanā'at e.-) 18b/23
e.-yeler (isti' māl e.-) 18b/28,
19a/25, 19b/10, 19b/15i 32b/18,
36a/6, 38a/24, 43a/25, 64a/19,

64a/19, 66b/5, 81a/22, 91a/2, 91b/23, 92a/7	e. eyle- 43a/28, 48a/7, 48a/22, 67a/22, 89a/23
e.-yeler (pāk e.-) 61b/21	e. it- 17b/7, 17b/8, 20a/15, 20b/3, 21b/2, 25a/26, 29a/9, 29b/17, 30b/3, 30b/4, 30b/13, 31a/10, 31a/26, 31b/26, 32a/5, 33a/11, 36b/17, 37a/19, 37a/14, 37b/26, 38a/23, 38b/6, 39b/17, 39b/22, 39b/23, 39b/26, 40a/18, 41a/21, 42b/5, 43a/26, 44a/12, 47a/25, 47a/29, 48a/15, 48a/20, 54a/25, 54a/29, 55b/1, 55b/13, 57a/29, 58b/14, 60a/19, 60b/12, 62a/22, 62a/28, 65b/17, 66a/20, 66a/24, 67a/18, 67a/21, 67a/23, 70a/7, 70a/21, 71b/14, 71b/28, 72a/1, 74a/21, 74b/7, 76b/28, 77b/22, 78b/13, 78b/14, 80b/2, 91b/27, 94b/22, 95a/19, 98a/3, 98a/7, 98b/1, 100a/13, 100a/25
e.-yeler (yakı e.-) 84a/10	
e.-yeler (def e.-) 95a/27	
e.-yüp (düz e.-) 8a/2	
e.-yüp (pāk e.-) 41b/10	
e.-yüp (cem ^c e.-) 61b/4	
e.-yüp (nef e.-) 21b/1, 40b/11	
eylük <i>T ad</i> iyilik	
e. 3b/11	
eyrelti <i>T ad</i> eğrelti otu	
e. 37a/26, 37b/2, 55a/13, 95b/22	
e.+nüñ 55b/7	
e.+si 95b/19	
e.+ye 55b/5, 37b/19	
eygüle- <i>T ey</i> iyileşmek	
e.-r 46a/6	
eyü <i>T sf</i> iyi	
e. 16b/12, 17a/7, 17a/13, 17b/13, 18a/21, 19a/23, 24a/8, 30a/20, 31a/13, 32a/27, 36b/8, 37a/5, 37a/17, 40a/26, 40b/1, 40b/4, 41b/26, 43a/19, 43b/18, 44a/6, 50a/20, 53a/25, 55a/10, 56b/2, 56b/24, 59a/22, 62b/11, 62b/12, 63b/21, 64a/26, 64a/27, 65a/7, 65b/18, 68a/5, 70a/23, 72a/11, 72b/18, 73a/10, 74a/26, 75b/9, 77a/1, 77a/5, 77a/10, 79a/2, 79b/21, 80b/16, 80b/18, 82b/21, 84a/23, 84b/23, 85a/5, 88b/11, 93a/11, 94b/2, 95a/12, 95a/26, 96b/9, 40a/19, 81b/16	e. ol- 19a/8, 19a/9, 19b/1, 25a/2, 46b/12, 47a/5, 51a/15, 60b/7, 64a/22, 67b/5, 71a/14, 75b/9, 85a/3, 87a/29, 92b/19, 92b/20 e.+dür 15b/28, 18a/20, 18a/25, 18a/27, 18a/28, 18b/2, 19b/5, 20b/19, 24a/2, 26b/23, 27b/16, 38a/25, 38b/16, 39b/12, 40a/23, 40a/26, 42a/11, 42a/12, 45b/21, 48b/20, 48b/23, 49a/6, 49a/24, 51a/2, 51a/13, 51a/15, 53a/24, 56a/12, 56b/17, 56b/26, 57a/17, 61a/10, 62a/12, 62a/13, 62b/12, 62b/20, 63a/18, 64b/15, 65a/10,

66b/24, 67b/25, 67b/26, 68a/3,	e.+i 76b/27
68a/15, 68a/26, 68b/1, 68b/9,	eyyām <i>Ar ad</i> zaman, devir
68b/25, 70a/9, 70a/10, 70b/8,	e. 46b/18
73b/21, 74a/10, 76a/28, 76b/23,	e.+ı 26b/19
76b/28, 77a/20, 79b/19, 82a/23,	e.+ıdur 24b/1
84a/20, 85a/17, 89b/29, 91a/10,	e.+ında 63a/10, 64b/16, 69a/15,
91b/2, 92a/4, 95a/22, 96b/6, 96b/27,	26b/18, 33b/25
96b/29, 99a/12, 38b/24	eẓdād <i>Ar ad</i> karşıtlar, zıtlar
e.+leri 16a/6	e.+dan 3a/3
e.+si 15b/29, 16a/1, 16a/7, 20b/10,	eẓfār <i>Ar ad</i> tırnaklar
20b/11, 20b/23, 21a/4, 22b/4,	e. ü'ṭ-ṭayyib (26a/18)
22b/5, 23a/13, 24b/1, 25b/5, 25b/6,	ez- <i>T ey</i> ezmek
25b/8, 26a/7, 26a/25, 26b/13,	e.-düklerinde 36a/3
26b/16, 27b/3, 28b/27, 32a/11,	e.-ecek 27a/27
32a/21, 32b/28, 33a/17, 34b/18,	e.-eler 20a/20, 32b/17, 46b/18,
36a/1, 37b/5, 43a/16, 48b/9, 51b/8,	98b/22, 98b/23, 98b/24
52a/14, 55a/21, 57a/12, 57a/13,	e.-erler 44a/19, 60a/15
60b/25, 61b/2, 61b/13, 63a/12,	e.-mekdür 12b/26
63a/21, 64a/22, 65a/6, 66b/26,	e.-mesi 44b/14, 69a/29, 44b/14
67b/4, 68b/19, 68b/20, 68b/21,	e.-mesinün 69a/29
69a/17, 72b/23, 73b/15, 73b/16,	e.-meyeler 12b/25
76a/9, 76b/29, 77a/28, 79b/27,	e.-meyüp 36b/16, 97b/17
80b/28, 82a/6, 83a/28, 84a/3, 84b/9,	e.-seler 24b/15, 40b/29, 60b/13,
85a/8, 85b/8, 85b/19, 86a/22,	60b/19, 78a/11
86b/15, 86b/17, 87b/19, 88b/25,	e.-üp 17b/12, 21a/17, 22b/20,
88b/26, 88b/29, 90b/12, 90b/13,	23b/13, 24b/9, 24b/13, 25a/13,
91b/14, 92b/16, 92b/21, 94a/8,	25b/13, 25b/29, 27a/28, 27b/17,
96a/28, 96b/8, 96b/11, 97b/12,	27b/27, 28b/23, 31b/26, 32a/10,
97b/13, 98b/9, 99b/11	32b/1, 33b/18, 33b/19, 36b/22,
e.+sidür 18b/10, 21a/3, 92b/18,	39b/26, 41a/2, 42a/15, 42b/12,
76b/29	44b/3, 47a/16, 48a/5, 48a/12,
eyülük <i>T ad</i> iyilik	48b/12, 52b/12, 55a/7, 55a/10,
e. 75b/10	57a/29, 57b/3, 57b/18, 58b/23,
e.+de 93a/10, 97a/19	59a/19, 59b/7, 61b/10, 62a/1, 62a/5,

66b/9, 70a/19, 70a/20, 71b/28, 74a/14, 75b/2, 77b/22, 79b/5, 79b/10, 80a/19, 82a/16, 82a/19, 85a/4, 88a/14, 89b/3, 89b/8, 89b/16, 90a/12, 91a/23, 92a/24, 93b/7, 94b/11	f.+ler 38a/12, 46a/20, 70b/20 f.+leri 20a/4, 22a/27, 49b/6, 50b/14 f.+lerinden 14b/7 f.+lerine 14b/6 f.+l� 17b/2 f.+si 55a/1, 71a/19, 77b/10 f.+yi 21a/14, 42b/14, 42b/20
ez�har <i>Ar ad</i> ��ekler e. 48b/26	f�'il <i>Ar sf</i> yapan, eden f. 7a/28, 7b/2, 7b/4, 7b/6, 7b/8, 7b/9, 7b/11, 7b/12, 7b/12 f. -i mu�t�r 3a/26 f.+lerden 7a/20
ezik <i>T sf</i> ezik, ezilmi� e.+i 66a/23	f�'iliyyet <i>Ar ad</i> yapan, i�leyen ki�inin durumu f. 7a/17, 7a/19, 7a/25 f.+d�r 7a/14
eziklig <i>T sf</i> eziklik e.+i� 8a/1	f�'iz <i>Ar sf</i> amacına ula�an, kurtulan f. ol- 2a/14, 2a/28
ezil- <i>T ey</i> ezilmek e.-e 48a/3, 59a/18 e.-megile 12b/28 e.-mesi 13b/6 e.-meyince 12b/23 e.-mi� 37b/14, 48a/28, 55a/29, 59b/10, 60b/11, 69a/26, 78b/13, 96a/13, 51b/24 e.-mi�den 20a/27 e.-mi�i 32b/25 e.-mi�in� 98b/27 e.-se 69a/25, 76a/18 e.-�p 12b/29, 69a/28, 69b/3, 71b/17 e.-�r 94b/10 e.-�rse 63a/17	f�k�r <i>Ar ad</i> ge�imini g��l�kle sa�layabilen ki�i, yoksul fakir f. 5b/11, 11b/9, 86a/21 f. (m�tercim-i f�k�r) 4a/12
ezrumalı ? <i>ad</i> ya�mur suyu ile yapılan bal �erbeti e. 82a/21, 82b/26	f�lic <i>Ar ad</i> fel�, yarım inme f. 33b/21, 36a/16, 36a/28, 41b/21, 47b/19, 48b/19, 49b/20, 57a/11, 58a/4, 60a/21, 61a/10, 68a/25, 89b/1, 91b/22, 95b/27, 100a/11 f.+e 85b/11
-f-	f�n� <i>Ar sf</i> �l�ml�, fani f. 4a/29
f�'ide <i>Ar ad</i> fayda, yarar f. 4a/28, 66b/16, 73a/2	fark� <i>Ar ad</i> fark, ba�kalık, ayırım, ayrılık f. 11b/18, 12a/11, 12b/2, 21a/7, 66a/4, 75b/17, 81a/4, 88b/20

f.+ları 10a/15, 73b/23	f. ider 71b/5, 79a/12
fārisī <i>Ar ad</i> İran dili, Farsça	f. idüp 12a/21
f. 2b/20, 23a/9, 24a/18, 26a/25, 30b/10, 34a/29, 41a/5, 83b/27, 90a/3, 90b/21, 87b/6	f. olan 35b/7, 35b/10, 37b/15, 55b/1
f. (nār-ı fārisī) 35a/14, 35a/15	f. olmadan 28b/2
f.+de 17b/26, 23b/19, 26a/4, 32a/6, 34b/13, 37a/26, 42a/6, 44b/9, 48b/14, 73b/8, 77a/23, 80b/19, 84b/5, 87b/14, 93a/29, 98b/8	f. olmak 51a/3, 54b/6, 60a/17
f.+de (diyār-ı fārisde) 32a/19	f. olmakdan 54b/4
f.+de (lisān-ı fārisīde) 92a/16	f. olması 56b/12
f.+dür (ism-i fārisīdür) 32a/19, 33a/14, 90b/8	f. olmasın 34b/25
f.+ları 26b/10	f. olmasına 35b/5, 96b/19
fārisiyye <i>Ar ad</i> bk fārisī	f. olmaz 86b/15, 99b/24
f.+ye 2b/28	f. olmuş 74a/25
fārs <i>Ar ad</i> İranlı	f. olunca 57b/14
f.+dan (vilāyet-i fārsdan) 23b/19	f. olup 13b/14, 22a/28, 83b/1, 45b/26
farşeristīn <i>Sür ad</i> siyah asma	f. olur 6b/11, 13a/21, 65a/8
f. 42a/6	f.+dür 5b/7, 54b/6
fārūk <i>Ar sf</i> keskin	fāsīde <i>Ar sf</i> bk fāsīd
f. (tiryāk-ı fārūk) 9a/9	f. 40b/26, 46a/19
f. (tiryāk-ı fārūkuñ) 9b/3	faşira <i>Grek ad</i> ak asma
fās <i>Ar ad</i> balta otu	f. 41a/28
f. 77a/17	faṭīr <i>Ar ad</i> mayasız sac ekmeği
faşıl <i>Ar ad</i> bölüm, kısım, devre	f. 18a/6
f. 4b/8, 5a/19, 5b/1, 6a/9, 8b/12, 9b/18, 12b/19, 14a/19, 15b/29, 16b/7, 17a/3, 14b/2	faṭrāsālyūn <i>Ar ad</i> kerfes tohumu
fāsīd <i>Ar sf</i> bozuk, bozulmuş, yanlış	f. 10b/18
f. 33a/26, 33b/9, 48a/24, 91b/21, 92a/9, 92b/25, 98b/14	fāvāniyā <i>Grek ad</i> ayıgülü, şakayık
f. ideler 86a/10	f. 45a/29
	fayķara <i>Grek ad</i> acı
	f. 37a/6
	fāzıl <i>Ar sf</i> iyi ahlaklı, erdemli, bilgin
	f. 2b/14
	f.+inūñ 2b/10
	f.+ları 3b/28

faẓla <i>Ar sf</i> gereğinden çok, alışılmıştan çok, fazla f.+ları 11a/4, 12b/9, 29a/2, 40a/27, 70b/5	f. 20b/25, 21b/19, 22a/29, 84b/23, 22a/13, 23b/22, 27a/11, 34b/16, 39a/23, 51b/26, 55b/20, 61a/6, 65a/26 f. -ı nefis 39a/22 f. ü sürür 25b/19
faẓliyye <i>Ar ad</i> fazlalılık, çokluk f. (ruṭūbet-i faẓliyye) 51b/8 f.+si (ruṭūbet-i faẓliyyesi) 31a/25, 59a/13, 95b/8	ferasyūn <i>Ar ad</i> yaban pırasası, kukas otu f. 98a/23
fe-emmā <i>Ar bağ</i> kaldı ki; ... gelince f. 2b/24	ferbiyūn <i>Ar ad</i> sıcak ülkelerde yetişen bir sütleğen türü olan ve ilaç olarak kullanılan bir zamk, sütleğen bitkisi f. 6b/9, 12a/22, 13b/22
feh̄m <i>Ar ad</i> anlama, anlayış f. 91b/13 f. ü zabt̄ 2a/19 f.+i 27b/25, 79a/12	ferd <i>Ar ad</i> yalnız olan, tek, eşi olmayan f. 2b/21
felāfel <i>Ar ad</i> nohut köftesi f.+ī 19b/10	feres <i>Ar ad</i> beygir, at f. 61a/15, 61a/20 f. (zēnebū'l-feres) 67a/13
felāḥ <i>Ar ad</i> kurtuluş f. (ṭarīḳ-i f.) 1b/9	fersikī <i>Ar ad</i> hālūk isimli ot, laven f. 93b/24
felekiyye <i>Ar ad</i> feleğe, gök bilgisine mensup f. (ittiṣālāt-ı felekiyye) 15a/12	fesād <i>Ar ad</i> bozukluk, bozulma f. 60a/20 f. -ı zihne 91b/21 f.+a 41b/23, 63b/26, 73a/1, 68a/3 f.+ı 19b/17, 57b/13, 77a/14 f.+ın 97a/22 f.+ına 19b/17
felgamūnī ? <i>ad</i> verem hastalığının bir türü f. 57b/9	fesleyūn <i>Grek ad</i> karnıyarık tohumu f. 83b/27
fen(n) <i>Ar ad</i> ilim, teknik f. -i müfredāt 2a/18 f. -i müfredātda 2a/20, 2b/27 f. -i mezbūrda 2a/20 f.+de 4a/10	fetīl <i>Ar ad</i> fitil f. 76a/7
ferāğ <i>Ar ad</i> rahat, huzur f. -ı bāl 2a/16	fetīle <i>Ar ad</i> bk fetīl f. 87a/22
ferah <i>Far sf</i> iç açan, ferah	

f. it- 22b/19, 27b/21, 33a/9, 34a/10, 39b/27, 66a/14, 74a/16, 82a/25, 88a/22, 36a/23	fıstık <i>Ar ad</i> çamgillerden, çam fıstığı, Antep fıstığı ve yer fıstığı yemişlerini veren ağaçların ortak adı, fıstık
f.+ler 43a/5	f. 25b/6, 52b/9, 49a/7, 59a/19, 66a/6, 82a/1, 85b/1, 87b/7, 91b/8, 32b/29
f.+lere 100a/23	fıstıkı <i>Ar sf</i> antep fıstığı içi rengine olan, açık yeşil
fevt <i>Ar ad</i> ölüm	f. 84b/10
f. ol- 28a/5, 40b/19, 46b/10, 46b/10, 72b/12, 88b/2, 96a/5	fıtrat <i>Ar ad</i> yaratılış, huy
fevz <i>Ar ad</i> kurtuluş	f.+da 2a/12
f. 1b/10	fibriyun <i>Ar ad</i> yutma
feyz <i>Ar ad</i> artma, taşma, çoğalma	f. 11a/19
f. olunmuşdur 15a/17	fiḥām <i>Ar ad</i> şanı ve itibarı yüksek olan büyük ve ulu kimseler
fezā'ilūhū <i>Ar ad</i> faziletler	f. (aşḫāb-ı f.) 1b/9
f. 2b/6	fık(i)r <i>Ar ad</i> fikir, düşünce, ide
fırın <i>Grek ad</i> fırın	f. 92a/9
f. 18a/29, 80a/22	f. (ıslāḥ-ı fikir) 91b/21
f.+da 18b/8	f. ideriz 5b/28
fırın <i>Grek ad</i> bk fırın	f. itmek 51a/21
f. 71a/22, 88b/14, 18b/25	f.+dür 15b/16
fırın <i>Ar ad</i> bk fırın	f.+i 41b/23
f. (ḥubz-ı fırın) 18a/29	f.+ine 15b/15
fındık (funduk) <i>Ar ad</i> bir evcikli bir meyve ağacı	f.+lerine 15a/14
f. 92a/14, 19b/2	f.+lü 39a/10
f.+dan 57b/28	fi'l <i>Ar ad</i> iş, hareket, kılış, ediş, eylem
f.+lar 10a/19	f. 8a/27, 11a/7, 14a/29, 8a/23
fırfırıye <i>Ar ad</i> kırmızı bir boya	f. -ḫāl 6b/29, 9b/27, 10a/6, 14a/23, 14a/24, 14a/25, 14a/27, 16b/23, 17b/8, 22b/1, 27b/4, 29a/18, 30a/8, 34b/6, 35b/17, 37a/16, 44a/21, 44b/5, 47a/2, 48a/15, 52a/8, 56a/7,
salgılayan karından bacaklı bir deniz yumuşakçası, purpura	
f. 88b/28	
fışıldı <i>T ad</i> akan bir sıvının çıkardığı hafif ve yumuşak ses, hışıltı	
f.+sı ola 98b/11	

59b/8, 72a/4, 72a/21, 72b/2, 72b/13,	f.+de 94b/7
75b/15, 79b/8, 80a/23, 80b/2, 81b/6,	filiz <i>Grek ad</i> henüz dal haline
81b/8, 81b/11, 82b/14, 86b/9, 91b/1,	gelmemiş körpe tomurcuk, filiz
98b/11	f.+leri 45b/8, 62a/12, 83a/16
f. -i hayvān 5b/26	f.+lerini 62a/11
f. -i mutlakdur 6a/8	f.+lerinün 62a/17
f. ü te'sir 13a/19	filizcik <i>T ad</i> küçük filiz, filizcik
f.+dür 6a/5	f.+leri 83a/16
f.+e 14a/29, 8b/14	flor <i>Lat ad</i> flor, flüor
f.+i 5b/28, 6a/3, 6a/10, 6a/18, 6b/4,	f. 75a/20
6b/13, 6b/16, 6b/17, 7a/24, 7a/29,	fırın <i>Ar ad</i> fırın
8b/16, 8b/22, 9a/6, 12b/20, 12b/22,	f. 59a/16
14a/4, 14a/27, 14a/25, 53b/17,	furāt <i>Özel ad</i> Türkiye topraklarından
56b/13, 77a/27, 78a/12, 86a/17,	doğup Irak'ta Dicle ile birleştikten
87b/23, 98a/21, 11a/15	sonra denize ulaşan akarsu, Fırat
f.+ine 6a/4, 9b/24	nehri
f.+ini 6b/29, 12b/21	f. 97b/13
f.+ler 9b/19, 9b/22, 10a/25, 12b/16,	fuṭran <i>Grek ad</i> beş parmaklı iğde ağacı
21a/15	türü
f.+lerde 69a/8	f. 38a/6
fil <i>Far ad</i> alın derili ve kalın bacaklı, iri	fūdenecī <i>Ar ad</i> bk fütenc
kulaklı, hortum şeklinde uzun	f. 19b/10
burunlu, otçul memeli bir hayvan, fil	fūdenc <i>Ar ad</i> bk fütenc
f. 57a/7, 69b/11	f. 85b/21
filcūş <i>Far ad</i> fil kulağı	fütenc <i>Ar ad</i> yarpuz denilen ot, yaban
f. 69b/11	nanesi
fī'l-ḥāl <i>Ar zf</i> şimdi, hemen	f. 28a/7
f. 3b/20	f.+i 28a/10
filistīn <i>Grek ad</i> Doğu Akdeniz'de ve	fūlān <i>Ar ad</i> falan, filan
Orta Doğu'da, İsrail topraklarının	f. 2a/9
tamamı ile Gazze Şeridi ve Batı	fūlfūl <i>Ar ad</i> kara biber
Şeria gibi Filistin Devleti	f. 24a/13, 26a/13, 27b/25, 28a/9,
topraklarını kapsayan coğrafi bölge	38a/26, 43b/21, 47a/16, 54a/22,
f. 81b/22	

64a/28, 79a/24, 84b/1, 86b/20,
96b/23, 98a/16, 14a/14
f.+den 40b/24
fuşûl *Ar ad* bölümler, fasıllar
f. -i ibokıraṭ 5b/12
f. -i erba' asından 15a/3
fūtenc *Ar ad* avşan otu, habak, koca
yarpuz
f. 79a/24, 84b/1
fuṭur *Ar ad* zehirli mantar
f. 34b/28
fuṣālā *Ar ad* fazlalıklar, artık maddeler
f. 57b/1
fuṣalāt *Ar ad* bk fuṣālā
f. 67b/24
f.+ı 12b/10, 12b/13, 29b/14, 55b/22,
56a/5, 56a/11, 68a/5, 68a/28
fuzûl *Ar ad* fazlalıklar, artık maddeler
f.+ı 37b/10, 55a/25

-g-

ġāfet *Ar ad* kasık otu
ğ. 74a/29
ğ.+dür 74a/28
ġāfil *Ar sf* habersiz, gafil
ğ. ol- 2a/8, 3b/27, 5b/8, 7a/9
gāh *Far zf* bazen, kimi vakit, bazı bazı
g. 3a/5, 7a/2, 8a/3, 8a/5, 8a/10,
8a/11, 9a/9, 9a/10, 10b/22, 14a/29,
15a/11, 16a/27, 19a/19, 19b/2,
20b/15, 21a/16, 21a/20, 22b/22,
22b/26, 24a/15, 24b/3, 26a/8,
26a/10, 26b/22, 28a/24, 32a/10,
35b/9, 35b/11, 36a/16, 37a/10,

38a/25, 39a/6, 40a/10, 41a/11,
41b/20, 41b/29, 46a/13, 47a/3,
53b/6, 56a/19, 56a/21, 56a/23,
56b/21, 59a/20, 59b/16, 59b/24,
59b/26, 62a/19, 62b/13, 64a/20,
72a/1, 73b/22, 74b/23, 76a/14,
77b/8, 77b/26, 79a/29, 82b/25,
84b/15, 84b/22, 86b/19, 88a/21,
89a/10, 89a/28, 89a/29, 92b/8,
94a/28, 98a/16, 10a/14, 22b/29

ġāhī *Far zf* bazen, ara sıra
g. 5b/20, 14b/27, 15b/27, 36b/5,
56b/21, 64a/19, 66b/8, 97a/27
ġā'yye *Ar sf* gaye ile ilgili, ereklilik,
amaçlılık
ğ. ('illet-i ġā'yye) 7a/16, 7a/25
ġalā *Ar ad* yüksek kıymet, pahalılık
ğ. 82a/1

ġalaṭ *Ar ad* yanlışlık, mevcut kurallara
uymayan
ğ. 34b/3, 38a/8
ğ. it- 38a/7, 58a/26, 79b/13, 86b/11
ğ.+a 79b/13
ğ.+dur 19b/26, 31a/15, 31b/7,
44b/10, 44b/21, 76b/5, 98b/10,
98b/6

ġalebe *Ar ad* üstün gelme, yenme
ğ. 66b/8
ğ.+sin 51a/5, 56a/4, 73a/18
ğ.+sinden 84a/6
ğ.+sine 52a/100, 53a/7

ġālib *Ar sf* üstün gelen, kazanan
ğ. 3a/12, 3b/18, 4b/29, 6b/16, 8a/5,
8b/11, 28b/3, 29a/10

- ğ. -i ahvāle 16a/29
ğ.+dür 78b/2, 96a/22
ğālibā *Ar zf* sanılan o ki, anlaşılan
ğ. 64b/17
ğaliye *Ar ad* misk, amber karışımı
siyah bir tür macun
ğ.+lere 99b/23
ğalīz *Ar sf* kalın, kaba
ğ. 13b/4, 13b/27, 19a/13, 26b/1, 29a/15, 29b/27, 30a/5, 31b/22, 32b/9, 33b/5, 33b/14, 36a/29, 36b/7, 36b/8, 38b/15, 39a/1, 43a/7, 49b/3, 50b/4, 50b/23, 51b/8, 51b/9, 52a/23, 58a/10, 59a/28, 60a/2, 60a/18, 63b/8, 65a/15, 68a/5, 68a/12, 69b/23, 70a/8, 79b/1, 82b/27, 84b/20, 87a/17, 95b/11, 95b/15, 98a/1, 100a/5, 92a/26
ğ. itmekle 10b/24
ğ. ol- 2a/4, 23b/16, 29b/12, 35a/11, 36a/23, 42b/27, 58a/2, 63b/22, 71b/8, 78a/23, 89b/6, 97a/19
ğ.+ada 7b/3, 7b/10
ğ.+dür 7a/27, 7a/28, 31a/28, 38a/12, 41a/24, 42a/26, 56b/14, 61a/9, 63b/3, 64a/23, 88a/21, 92b/26, 18b/13, 39a/27
ğ.+ligi 41a/26, 47a/26, 51a/1, 56b/16, 63a/25, 63b/29, 98a/6
ğ.+ligine 30b/2
ğ.+rekdür 63a/27, 98a/11, 98a/24
ğalīza *Ar sf* bk **ğalīz**
ğ. olursa 7b/13
ğ.+yı (aḥlāṭ-ı ғalīza-yı) 73b/25
- ğam (ğamm)** *Ar ad* kaygı, tasa, üzüntü
ğ. 51b/22, 52a/13, 52b/15, 69b/4, 79b/2, 84a/28
ğ.+lana 55b/28
ğ.+uñ 11b/3
ğanāngarā *Far ad* şiş, ur
ğ. 30b/4
ğanāngarānā *Far ad* bk **ğanāngarā**
ğ. 30b/5
ğarab *Ar ad* akça kavak
ğ. 88b/24
ğarb *Ar ad* güneşin battığı yön, batı
ğ. 26b/11, 77b/22
ğ. -ı münfecir 77b/22, 77b/24, 83b/23
ğarbī *Ar sf* garba âit olan, garpla ilgili, batı tarafında bulunan
ğ.+de 72a/23
ğargāra *Ar ad* gargara
ğ. 89b/8
ğ. eyleye 57b/20, 79a/21
ğ. it- 21b/28, 23b/2, 33b/20, 33b/20, 38a/16, 38b/14, 38a/16
ğarīb *Ar ad* garip, tuhaflık, az karşılaşılır durum
ğ. (ṭabīb-i ғarīb) 15b/20
ğ.+dür 96a/23
ğ. olan 15b/23
ğarībe *Ar ad* bk **ğarīb**
ğ. (ilhāmāt-ı ғarībe) 3b/25
ğ. (ḥarāret-i ғarībe) 29a/11, 44a/7, 44a/6
ğārīkūn *Ar ad* katran köpüğü
ğ. 13a/19

ġarīziyye <i>Ar sf</i> içgüdüsel, doğal	27b/10, 28a/11, 28b/24, 32a/27,
ğ. (ḥarāret-i ġarīziyye) 22a/3	32b/19, 33a/8, 33a/17, 33b/11,
ġarviyye <i>Ar ad</i> tutkal ile yapıştırma	35a/13, 37a/27, 41a/19, 41b/24,
ğ. 97b/8	42a/19, 42b/18, 42b/29, 44b/4,
ġasl <i>Ar ad</i> su ile temizleme, yıkama	46a/12, 46b/21, 51a/25, 54a/6,
g. 13b/16, 13b/18	54b/12, 58b/13, 59b/19, 68a/28,
ğ. it- 13b/16, 13b/19, 98b/18,	68b/6, 68b/14, 70b/21, 71b/10,
98b/26, 98b/26	74a/16, 74b/8, 74b/27, 75a/3, 78a/9,
ġassāl <i>Ar sf</i> ölü yıkayıcısı	79a/25, 80a/1, 80a/5, 81a/28,
ğ. (devā'-yı ġassāl) 10b/8	82a/23, 82b/25, 84b/17, 86a/12,
ġaṣiy <i>Ar ad</i> bk ġaṣye	86b/28, 87b/26, 88b/17, 91b/22,
ğ. 35a/10	92b/10, 93a/9, 95b/9, 96b/20,
ġaṣye <i>Ar ad</i> kendinden geçme, bayılma	97a/21, 98b/7, 99a/25, 99b/24,
ğ. 35a/10	100a/9, 3b/4, 3b/24, 6a/10, 8a/3,
ġavāyet <i>Ar ad</i> doğru yoldan sapma,	8b/25, 81a/28, 32b/26
azgınlık	ğ. -i ḥālīṣa 38a/27
đ. (küfr ü đ.) 1b/7	ğ. -i vāḳi' dūr 71b/19
ġāyet <i>Ar zf</i> son derece, pek çok, çok	ğ. -i münfecir 77b/25
ğ. 64a/23, 71b/22, 75b/24, 77b/16,	ğ.+de 69a/13
77b/17, 83b/10, 90b/24, 5a/21,	ğ.+den 12a/25, 18a/3, 19b/17,
9a/19, 20b/23, 48b/19	26a/26, 51a/25, 70b/23, 99a/21
ğ.+dūr 91a/17, 53a/14, 91a/20	ğ.+dūr 7a/23, 17a/6, 30a/2, 71b/15,
ğ.+ine 12b/29, 15a/24	79b/13, 93b/12
ğ.+le 9a/22, 20b/13, 29a/29, 29b/3	ğ.+ler 2b/15
ġāyr <i>Ar ad</i> bk ġayrı	ğ.+lere 60a/12
ğ.+a 34b/1	ğ.+lerde 15b/24
ġayrı <i>Ar ad</i> başka, diğer	ğ.+leri 26a/26
ğ. 1b/17, 2b/21, 2b/23, 3b/4, 3b/24,	ğ.+si 51b/7
4b/17, 5a/14, 6a/10, 8a/3, 8b/25,	ğ.+sine 51a/11
10b/1, 11b/19, 12a/24, 13a/13,	ğ.+sini 65b/9, 95b/26
13a/19, 13a/21, 15b/7, 15b/12,	ğ.+ye 56a/19
16a/4, 16b/18, 17b/20, 18a/22,	ğ.+yi 1b/14, 2b/16, 91a/28
19b/8, 19b/13, 20a/25, 21a/9, 21b/8,	ġazābiyye <i>Ar ad</i> gazap, öfke
22a/16, 24a/1, 27a/3, 27a/29,	ğ. (ḳuvvet-i ġazābiyye) 40b/4

gebe *T sf* yüklü, hamile

g. ol- 52b/16, 72a/6, 72a/6, 77a/22

g.+lere 20a/24, 59b/7

geber- *T ey* ölmek

g.+e 3b/17

g.+ür 25a/18, 59b/7

gecid *T ad* geçit, geçecek yer

g.+lerinün 10b/17

gecik *T sf* yaşlı, ihtiyar

g. 11a/10

geç- *T ey* bir yerden başka bir yere

gitmek, geçmek

g.-dükleri 98a/4

g.-ecek 11b/18

g.-er 84b/22, 92b/23

g.-mez 53a/20, 88a/6

g.-rek 64a/14

g.-rekdür 26a/11

g.-se 72a/5

g.-sün 80b/5

g.-üp 13a/1, 15b/2, 24a/25

geçin- *T ey* geçinmek

g.-ür 31a/8

g.-ürler 5b/23

geçit *T ad* geçmeye yarar yer, geçecek

yer

g.+lerden 82b/17

geçür- *T ey* geçirmek

g.-e 54b/15

g.-eler 24a/26

g.-üp 13b/29, 29a/13, 78b/18,

85b/17, 87b/27, 90a/20, 31a/8

g.-ürler 94a/27, 94a/28

geçüril- *T ey* geçirilmek

g.-en 24a/27

gel- *T ey* gelmek, ulaşmak

g. 3b/2, 7a/23, 23b/10, 33b/11,

39b/8, 41b/1, 47b/20, 57b/17,

57b/18, 68b/6, 72a/14, 72b/24,

73b/25, 75a/28, 80b/5, 80b/22,

80b/23, 80b/24, 81a/9, 81a/27,

81b/2, 81b/3, 82a/22, 82a/23, 91a/1,

94b/5

g.-di 6b/24

g.-dükde 11a/23

g.-dükden 4b/15

g.-e 9a/29, 49a/5, 59b/1, 62b/11,

73b/16, 74a/3, 74b/15, 77b/14

g.-en 5b/5, 11b/19, 12a/18, 16a/5,

21a/16, 33a/10, 44b/12, 49b/8,

52a/11, 59a/25, 61b/7, 77a/8,

85b/13

g.-ene 52a/11

g.-enlere 59a/25

g.-mekden 3a/6

g.-mege 54a/26, 67a/20

g.-megi 41a/14

g.-mek 36a/26

g.-mekde 12a/22

g.-mesin 28b/9, 41a/10, 91a/11

g.-mesine 58b/28

g.-mesinden 45a/2

g.-mesine 12a/14

g.-meyen 14b/23

g.-meyi 63a/3

g.-yüp 61b/9

g.-mez 46b/9

g.-miş 22b/5, 23a/15, 27b/29, 89a/3, 98b/10	14b/22, 18a/18, 18a/19, 20b/11, 46b/3, 65a/16, 71a/26, 80b/3, 89a/6, 93a/13
g.-ür 6b/8, 6b/26, 8a/18, 12b/28, 14a/29, 14b/19, 15b/6, 32b/12, 32b/16, 46b/4, 53b/20, 76a/2, 76b/27, 79b/2, 86b/11	g.+se 85a/4, 85a/5
g.-ürse 3a/28, 61b/8, 86a/10	gerekli <i>T sf</i> gerekli g. 72b/23
g.-üp 9a/14, 35b/19, 48a/9, 58a/16, 69a/16, 86b/3, 88b/29	gerin- <i>T ey</i> gerinmek g.-mek 19b/3, 78b/6, 93a/17, 96a/11
gelincik (1) <i>T ad</i> buğday tarlalarında yetişen parlak kırmızı çiçekli, küçük yapılı bir tür haşhaş bitkisi g. 40a/20	gerindür- <i>T ey</i> gerindirmek g.-ür 18b/6, 18b/21, 63b/5
(2) <i>T ad</i> köstebek gibi hayvanlarla beslenen, memeli etçil bir tür hayvan g.+e 74a/10	gerinme <i>T ad</i> kendi kendine gergin duruma gelme g.+ler 39a/14, 93a/13
geñ <i>T sf</i> geniş g. 78b/29, 96b/1 g. ide 10b/17	geşt <i>Far ad</i> gezip dolaşma, seyir g.+dür 38a/7
genç <i>T sf</i> genç g. 67b/20, 76b/29 g. ola 16a/1, 67b/5 g. olanları 68a/23	getür- <i>T ey</i> getirmek, gelmesini sağlamak g.-e 7b/28, 9b/17, 11a/5, 11a/12, 11a/14, 11a/27, 12a/14, 25a/13, 30b/17, 35a/26, 36b/7, 46b/2, 55a/27, 60a/29, 89b/1, 89b/17, 89b/19, 95a/19, 97a/2, 100a/26 g.-en 46b/2, 89b/1 g.-dikleri 22b/5 g.-dü 73b/17 g.-dükleri 26b/15, 26b/17, 73b/21 g.-dükleridür 26b/16, 73b/16, 97b/12 g.-düklerine 64b/4 g.-düklerin 89a/5 g.-düklerinüñ 73b/17 g.-ici 33a/20 g.-mesi 10a/22, 29b/20 g.-mesini 97b/26
geni- <i>T ey</i> genişlemek g.-de 11b/2 g.-dür 22a/26 g.-lüp 43a/10	
ger- <i>T ey</i> germek g.-mesi 43b/22, 46a/22	
gerek <i>T ad</i> lazım g. 72a/14 g.+dür 3b/28, 4b/7, 6b/5, 6b/10, 6b/12, 12b/19, 13a/12, 13a/28,	

g.-mekle 2a/17, 10b/13, 33b/17	g.+dür 23b/23, 75b/26, 88b/16
g.-mez 78a/24	gevşel- <i>T ey</i> gevşemek
g.-se 42b/11	g.-mesine 72a/9, 95b/27
g.-seler 30a/7	g.-üp 69a/27
g.-üp 3b/20, 3b/22, 11b/27, 29a/3, 62b/7, 70b/3, 81a/2, 81b/20	gevşeklik <i>T ad</i> gevşeklik
g.-ür 21b/18, 34a/14, 35a/13, 36b/15, 38a/3, 38b/20, 38b/25, 40a/27, 40a/28, 45b/8, 46b/5, 51a/31, 52a/15, 52b/18, 53b/12, 55b/21, 55b/23, 60b/1, 64b/16, 64b/21, 76a/21, 79b/8, 82b/6, 92b/28, 99a/12, 61a/10	g. 52b/26, 54b/28, 63b/4, 70b/24
g.-ürler 24a/16, 26a/23, 65b/29, 76a/21, 80b/29, 88b/11, 88b/16, 90b/13	g.+i 60a/20
getüril- <i>T ey</i> getirilmek	gevşelt- <i>T ey</i> gevşetmek
g.-üp 3b/29, 26b/13	g.-üp 91b/2
gevde <i>T ad</i> gövde	g.-ür 77b/5
g. 99a/12	gey- <i>T ey</i> giymek
g.+sin 42a/17, 47b/17	g.-mekle 47b/20
g.+sinde 71b/17	geyesi <i>T ad</i> giysi, elbise
gevdenlik <i>Far sf</i> sersemlik	g.+ler 22b/1
g. 38b/20	g.+lere 21b/21, 25b/20
gevşe- <i>T ey</i> gevşemek	g.+leri 58a/24
g.-miş 30b/20, 60a/4, 63a/5, 66b/22, 89b/2	g.+lerin 40b/1
g.-mesine 48b/22, 49b/22, 48b/19	geyik <i>T ad</i> yırtıcı olmayan dört ayaklı hayvan
g.-r 24b/21	g. 68b/19, 72b/20
gevşek <i>T sf</i> gevşek	geylân <i>Ar ad</i> bk gılân
g. 55a/7, 56b/29, 65b/3, 81b/28, 85b/22, 87b/20	g. 37a/27
g. ola 76a/10	gez- <i>T ey</i> gezmek
g. olup 18b/1	g.-er 67b/22
	g.-en 67b/23
	ğıbb <i>Ar+Far ad</i> nöbeti gün aşırı tutan sıtma ile ilgili
	ğ. -ı gayr 38a/27
	ğ. (ḥummā ³ -yı ğıbb) 38b/1
	ğidā <i>Ar ad</i> besin
	ğ. 3a/11, 3a/15, 3a/17, 3a/19, 3a/29, 4a/21, 4a/22, 4a/23, 4a/24, 4b/23, 4b/29, 6b/2, 11b/4, 14a/23, 16b/7, 16b/9, 16b/10, 16b/28, 17b/13,

18a/16, 18b/2, 18b/18, 18b/19,
19a/5, 19a/9, 23a/24, 24a/8, 24a/8,
29a/10, 30a/20, 30b/23, 31a/13,
40a/22, 40b/1, 40b/3, 41a/26, 44a/2,
51a/1, 60b/29, 64a/13, 68b/17,
70b/25, 73a/8, 76b/25, 93a/11,
93a/15, 98a/4, 11b/11, 18a/15,
30b/24

ğ. -yı muṭlaḳ 4b/28

ğ. -yı devā 5a/1

ğ. -yı laṭīf 16b/7

ğ. -yı keṣīfdür 16b/8

ğ.+dan 16b/20, 57a/15

ğ.+dur 6a/22, 6a/24, 9a/26, 14a/22,
39b/6, 40a/26, 61a/10, 64a/27

ğ.+lar 3b/28, 4a/1, 4a/9, 4a/10,
16b/14, 36b/8

ğ.+lara 16b/17

ğ.+larda 14a/19

ğ.+lardan 4a/3, 4a/5, 4a/20, 16b/22,
16b/24

ğ.+ları 3a/25, 54b/14

ğ.+larını 68a/13

ğ.+larıñ 3a/27, 3a/20

ğ.+nuñ 5a/18

ğ.+sı 18b/7, 19a/11, 42a/26, 68b/5,
76b/22

ğızā *Ar ad* bk ğidā

ğ. 4b/20, 4b/22, 11b/19, 19a/4,
26a/9, 53a/24, 57a/15, 57a/18,
63a/28, 64a/12, 64a/14, 65b/4,
68a/6, 73a/10, 78b/11, 95a/17,
95b/15, 51a/4

ğ.+dur 6a/23, 64a/26, 77a/1, 77a/5,
77a/10

ğ.+yı 53b/19

ğ.+lar 10b/17, 68a/21

ğ.+sı 26a/10

ğ.+sın 79a/27

ğ.+ya 56b/9

gibi *T edat* gibi, benzer şekilde

g. 2b/21, 3a/11, 6a/7, 7a/25, 7b/21,
7b/23, 7b/25, 7b/26, 8a/27, 8b/25,
9a/9, 9a/21, 9a/24, 9a/25, 9b/27,
10a/26, 11a/9, 11a/18, 11a/22,
12a/2, 12b/3, 12b/29, 14a/23,
14a/25, 14a/26, 16a/7, 16a/9,
16a/14, 16b/20, 18a/18, 19b/29,
21a/11, 21a/25, 21b/3, 21b/8,
21b/10, 22b/13, 22b/17, 22b/27,
23b/14, 23b/28, 24a/1, 24a/8,
24a/23, 24b/12, 25a/14, 25b/20,
26a/28, 26b/10, 26b/18, 27b/29,
28a/11, 29a/5, 29a/5, 29a/12,
31b/15, 32a/22, 32a/23, 33a/16,
33a/19, 34b/27, 35a/16, 35b/28,
36a/9, 36a/26, 37a/1, 37a/24,
37a/25, 37a/28, 37b/22, 38a/10,
39a/7, 39b/28, 41a/17, 41a/29,
42a/13, 42a/25, 44a/20, 44b/19,
44b/22, 45a/29, 45b/11, 46a/9,
47a/11, 47a/12, 47b/5, 47b/24,
49a/14, 49b/1, 49b/11, 50a/18,
50a/24, 50b/16, 51a/19, 53a/8,
53b/10, 53b/22, 53b/26, 54a/4,
54a/8, 54a/22, 55a/3, 55a/13, 55b/9,
56a/28, 57a/4, 58a/23, 58a/24,

62b/22, 64a/3, 64a/5, 65a/7, 65b/1,	93b/13, 96a/10, 98a/21, 99a/6,
65b/15, 66a/6, 66a/11, 66a/17,	100a/17
66a/18, 66b/6, 67a/16, 67a/18,	gice <i>T ad</i> gece
69a/16, 69a/26, 69b/8, 69b/16,	g. 21a/17, 26b/26, 33b/10, 35b/3,
69b/19, 70a/20, 70a/28, 70b/23,	42a/13, 50a/4, 57b/22, 61b/4, 65a/7,
71a/14, 71a/22, 71b/9, 72b/6,	73a/12, 99b/14, 100a/3, 88a/29,
72b/11, 72b/16, 72b/26, 73a/23,	16a/23, 51b/18, 88a/29, 80a/28
73b/7, 75b/25, 76a/5, 76a/7, 76b/7,	g.+de 16a/23, 50a/12, 61a/13,
76b/16, 77a/19, 79a/25, 79b/2,	61a/13
79b/5, 79b/17, 80b/11, 81a/16,	g.+den 27a/21, 27a/26
81a/25, 81b/8, 81b/29, 82a/1, 82a/4,	giceleyin <i>T zf</i> gece vakti, gece olunca
82a/5, 82b/3, 82b/3, 82b/11, 83a/6,	g. 68b/11
83a/7, 84b/20, 85a/29, 85b/1,	gıcık (1) <i>T ad</i> uyuz hastalığı
85b/17, 86a/11, 86a/25, 86b/13,	g. 41b/13, 60b/12, 61b/28, 89a/7,
86b/16, 87a/26, 87b/23, 88a/10,	89a/19, 97a/7, 19a/2
88b/10, 88b/11, 88b/22, 88b/26,	g.+e 41b/8, 31b/26, 41b/8, 44a/12,
88b/28, 90b/8, 90b/25, 91a/16,	48a/4, 48a/22, 53b/11, 54a/9,
91b/16, 92b/16, 93a/29, 93b/2,	57a/29, 61a/22, 82a/11, 94b/22
93b/16, 93b/23, 93b/29, 94a/19,	g.+i 31b/4, 33b/8, 35b/8, 28a/12,
97b/11, 97b/12, 97b/18, 98a/20,	82a/23, 89a/7, 90a/29, 99a/12,
98a/26, 98a/27, 98b/14, 98b/26,	100a/25
99b/24, 100a/5, 100a/7	g.+ine 21a/23, 48a/15
g.+dür 3a/12, 10a/26, 16b/1,	g.+lere 49a/5
19a/11, 19a/19, 19b/18, 19b/21,	g.+leri 48a/19
19b/22, 23a/23, 23b/23, 30a/16,	(2) <i>T ad</i> gıcık
35b/25, 37b/3, 40b/14, 40b/21,	g. 41b/13
42a/24, 43a/15, 43a/17, 44a/25,	g.+den 23b/5
45a/21, 45a/24, 46a/11, 47b/7,	g.+i 23b/5
48b/26, 49a/13, 55a/19, 56b/21,	gıcıklü <i>T sf</i> uyuz hastalıklı
57b/29, 59a/11, 59a/12, 60b/25,	g. 30b/12
65a/21, 65b/16, 69b/14, 69b/20,	giciş- <i>T ey</i> kaşıntı duymak, kaşınmak
76b/22, 81a/4, 81a/22, 81a/24,	g.-mek 19a/2, 19a/21
81b/28, 86b/21, 88b/15, 88b/16,	g.-mesin 39b/27
90b/9, 90b/24, 91a/6, 93a/29,	g.-mesine 21a/22

g.-meyi 33b/8
gicit- *T ey* gıcitmak
 g.-ür 29a/26
giç *T zf* kararlaştırılan, beklenen, istenen veya alışılan zamandan sonra, geç
 g. 18b/19, 90b/11, 16b/13, 19a/27, 26a/7, 26a/9, 28b/9, 32b/16, 44a/3, 47a/6, 49b/26, 56a/15, 56a/8, 56b/12, 68b/29, 85b/6, 93a/15, 63a/25, 63b/9, 63a/17, 63b/14, 63b/26, 64a/23, 66b/8, 68a/6, 67b/21, 68a/6, 68a/26, 68b/27, 76b/13, 78b/7, 78b/19, 78b/20, 87b/25, 88a/21, 90b/11, 93a/16, 93a/17, 96b/15, 97a/10, 97a/14, 97a/17, 75b/13, 41a/11, 18b/13
 g.+dür 9a/25, 31a/28, 53b/17, 68b/29, 85b/6, 93a/15
gider- *T ey* gidermek
 g.-üp 48a/25
gīlān *Far ad* İran'da bir şehir
 g.+da 23a/21
gir- *T ey* girmek
 g. 49b/6
 g.-e 7b/21
 g.-eler 86a/10
 g.-en 4b/22, 8a/23, 36a/15, 42b/18, 36a/15, 8a/23
 g.-enden 42b/18
 g.-er 21a/13, 53b/5
 g.-mez 7b/5, 64a/6, 73b/6
 g.-mişdür 67a/15

g.-ü 2b/24, 20a/27, 20b/4, 28b/18, 29b/25, 30b/17, 39b/20, 40a/15, 40b/6, 46b/5, 46b/17, 55b/23, 60b/1, 69a/16, 70a/29, 71b/18, 72b/22, 80b/6, 80b/25, 81a/10, 90b/5, 96a/7, 96a/8, 98b/23, 99a/26
 g.-ür 7b/3, 8a/25, 26a/26, 29b/29, 32a/28, 39a/22, 39a/23, 41b/20, 50a/20, 51a/14, 58b/5, 60b/21, 70a/4, 82a/5, 86b/29, 87a/12, 89a/19, 89b/5, 95a/20, 99b/23, 100a/11, 100a/23
 g.-üp 16b/11, 22b/22, 100a/29
girü *T sf* geri
 g. 2b/24, 20a/27, 20b/4, 28b/18, 29b/25, 30b/17, 39b/20, 40a/15, 40b/6, 46b/5, 46b/17, 55b/23, 60b/1, 69a/16, 70a/29, 71b/18, 72b/22, 80b/6, 80b/25, 81a/10, 90b/5, 96a/7, 96a/8, 98b/23, 99a/26, 22a/23
 g.+sine 26a/27
git- (1) *T ey* gitmek, uzaklaşmak
 g.-e 10a/11, 13a/1, 30b/27, 37b/27, 55b/14
 g.-en 50a/23, 56a/20
 g.-enüñ 78a/23
 g.-er 13a/21, 24b/3, 28a/25, 55b/17, 56a/8, 98b/16
 g.-erdükleri 30b/18
 g.-ermege 30b/6, 47a/5, 66b/23
 g.-eremez 78b/27
 g.-erür 6b/8, 21b/17, 21b/18, 21b/20, 22a/1, 24b/8, 25b/17,

25b/25, 25b/29, 26b/24, 29a/2,
 29a/13, 30b/8, 30b/11, 32b/13,
 33b/21, 34b/19, 35a/8, 35a/13,
 47a/6, 47b/11, 50b/3, 51a/31,
 51b/22, 51b/23, 52a/13, 52b/26,
 53b/12, 55b/24, 56a/13, 62b/9,
 64b/11, 66a/19, 69a/25, 69b/4,
 69b/5, 70a/24, 72a/4, 72b/17,
 72b/27, 74a/28, 78b/26, 82a/16,
 82a/26, 85a/17, 85a/17, 85b/10,
 87b/21, 91b/26, 92b/26, 92b/28,
 94a/28, 95a/2, 95a/20, 97a/4,
 97b/19, 98a/1, 98b/4, 99a/12
 g.-ince 31a/3, 50b/9, 49a/2, 49a/3,
 99a/11
 g.-inceye 20a/19, 73b/22
 g.-miş 6b/10, 7b/16, 26b/5, 27a/21,
 30b/16, 37b/1, 38a/2, 55a/16,
 55b/23, 70b/3
 g.-üp 13a/20, 13b/7, 13b/9, 27b/29,
 28b/12, 48a/18, 48a/25, 49a/20,
 50a/26, 53a/5, 80a/5, 80a/27,
 92b/12, 95b/4, 98a/4, 99b/15
(2) Tey geçmek, iyileşmek
 g.-de 47a/29, 59a/15, 73a/9, 90a/16
 g.-er 3b/22
 g.-ere 9b/8, 9b/15, 10b/1, 10b/6,
 10b/12, 11b/3, 20a/17, 21a/14,
 21b/25, 23b/14, 25a/27, 25b/13,
 25b/15, 25b/22, 35b/8, 36a/13,
 36a/25, 36b/4, 38b/5, 41b/11,
 45b/16, 46a/7, 49b/16, 50b/1, 54a/4,
 56b/3, 58b/24, 58b/28, 59a/4,
 60b/17, 60b/17, 61b/20, 62b/22,

84b/29, 91a/17, 91a/19, 93b/19,
 93b/21, 94b/3, 94b/16, 94b/18,
 95a/13, 95a/14, 98a/5, 98a/6,
 74a/24, 74a/26
 g.-ermege 4a/27, 65a/2, 82a/23
 g.-ermek 25b/12, 91a/20
 g.-erüp 33a/28, 40a/24, 48a/20,
 54a/24, 54a/25, 54a/29, 60a/19,
 60b/18, 70a/7, 98a/3, 98a/7, 42b/10
 g.-erür 20a/3, 20a/4, 29a/1, 29a/1,
 29b/8, 32a/28, 49a/25, 49b/4, 56b/4,
 58a/4, 59b/2, 65a/25, 71a/11,
 77b/18, 77b/19, 83a/11, 83b/18,
 85a/15, 94a/22, 94b/5, 95a/21,
 98a/15, 98b/17
 g.-üp 13b/18, 42b/22
(3) Tey kaybolmak, yok olmak
 g.-e 42b/23, 56b/7, 62a/24, 64b/28,
 73a/12, 89b/14
 g.-er 55b/17
 g.-ere 20a/12, 20a/14, 25a/14,
 25b/28, 28a/29, 28b/25, 29a/14,
 29a/23, 30a/11, 31a/28, 31b/5,
 31b/18, 31b/25, 34a/5, 34b/25,
 35a/1, 35a/13, 35a/18, 36b/29,
 38a/17, 38b/10, 39b/28, 40a/1,
 40a/4, 40a/5, 41a/1, 41b/16, 41b/26,
 42a/29, 42b/18, 43a/27, 43b/11,
 44b/27, 44b/29, 45a/10, 45b/29,
 46a/1, 46a/2, 47a/2, 47a/3, 47b/12,
 48a/16, 49b/3, 50b/1, 50b/4, 50b/21,
 51a/16, 52b/1, 54a/27, 56b/6,
 57a/24, 57b/13, 57b/23, 59b/2,
 60a/5, 60a/26, 60b/3, 60b/10,

60b/13, 61b/29, 62a/26, 62a/26,
62b/3, 62b/4, 62b/25, 62b/26, 63a/1,
64a/7, 64a/8, 65b/11, 66a/16,
66a/20, 66a/22, 66a/23, 66a/24,
66b/7, 66b/13, 66b/16, 66b/20,
69a/27, 70b/4, 72b/7, 73b/29,
74a/15, 77b/7, 77b/25, 78a/19,
80a/20, 80a/28, 81b/12, 82a/21,
84a/11, 84a/16, 84a/16, 84a/26,
84a/27, 85b/23, 85b/25, 86b/23,
86b/24, 87a/13, 87a/14, 87a/22,
87b/4, 87b/29, 89a/16, 89a/21,
89a/22, 89a/26, 89a/27, 89a/28,
90a/19, 91a/9, 91a/22, 91b/23,
91b/29, 93b/7, 94a/18, 94b/20,
94b/22, 95a/16, 95b/14, 95b/17,
95b/25, 96b/10, 99a/3, 99a/5,
99b/18, 99b/20, 99b/26, 99b/27
g.-erici 66b/10, 11a/1
g.-erilüp 30b/15
g.-erir 30a/10, 33b/8, 38a/18, 40b/5,
49a/29, 28b/5
g.-erirler 46b/28
g.-ermek 35a/5, 39a/5, 70b/23,
95a/20
g.-erseler 42b/9
g.-ür 98b/12
g.-mekde 44b/26, 65a/13, 78a/26
g.-mekle 62b/10
g.-mez 56b/18
g.-erüp 4a/16, 4a/18, 8a/1, 10a/27,
12a/14, 14a/6, 19b/3, 21a/12,
21b/22, 22b/9, 22b/10, 30a/4,
31a/10, 31a/13, 33a/22, 33a/29,

33b/3, 33b/14, 35a/12, 35b/10,
36b/19, 36b/21, 41a/16, 42a/17,
42b/7, 46a/7, 47a/6, 47a/19, 47b/8,
48a/15, 49b/1, 51b/18, 51b/25,
52b/20, 54b/8, 56b/1, 58b/2, 58b/8,
59a/9, 66b/10, 69b/28, 70a/16,
70b/9, 70b/11, 73a/25, 77a/13,
79a/3, 82b/24, 83a/8, 84a/13,
84a/18, 84a/29, 94b/3, 89a/7, 89a/7,
92a/6, 93b/8, 93b/10, 94b/25,
95b/25, 96a/16, 97b/15, 98b/21,
99a/17, 99b/8, 99b/9

giy- *T ey* giymek

g.-erler 47b/19

g.-seler 64a/6

giyesi *T ad* elbise, giysi

g. 75a/10

gizlü *T sf* gizli, saklı olan

g. 4a/20, 5a/9, 7a/8, 60b/1, 72b/4,

78b/5

göbek *T ad* göbek

g. 30a/22, 89b/12

g.+den 25a/11

g.+e 85a/23, 50b/14

g.+leri 84a/7

gögem *T ad* bir tür ekşi dağ eriği

k. 23a/4

göger- *T ey* morarmak, göğermek

g.-üp 70b/18

g.-ür 28a/4

gögercin *T ad* evcilleştirilebilen birçok

türü bulunan, yemle beslenir kuş,

güvercin

g.+ün 51a/21

göğüs *T ad* gövdenin boyun ile karın arasında yer alan, solunum ve dolaşım organlarını içine alan kısmı, göğüs

g. 19b/1, 29b/28, 30b/17, 32b/4, 39b/3, 41a/25, 46a/1, 54a/25, 56a/16, 66a/28, 70a/9, 70b/6, 76a/27, 77a/20, 77b/9, 79b/3, 83b/25, 87a/1, 90a/25, 92a/2, 92a/10, 94a/10, 95a/7, 97a/22, 98a/7
g.+de 24a/2, 24a/7, 29b/13, 31b/22, 33a/26, 39b/12, 45b/23, 52b/24, 54b/27, 60b/18, 76a/25, 82a/14, 83b/7, 87a/20, 93a/26, 97b/28, 98b/2

g.+e 36a/29, 52a/24, 85a/3, 97b/21, 21b/25, 21b/25, 70a/9

g.+i 29a/21, 30a/2, 30a/5, 43b/5, 43b/17, 59a/26, 94a/11, 60b/18, 73b/27, 85b/10

g.+in 99a/15

g.+inde 54b/11

g.+inden 78b/11

g.+ini 87a/21

g.+leri 51a/6, 66b/16

gök (1) *T ad* mavi, gök rengi

g.+den 93b/1

(2) *T sf* açık mavi, yeşile çalan mavi

g. 8b/10, 23a/11, 87a/10

g.+e 85b/20

g.+idür 72b/25

(3) *T ad* kök

g. 49a/26

gökçek *T sf* güzel, sevimli, hoş

g. 23b/22, 72b/26

gökçil *T sf* bk gökçül

g.+dür 90b/25

gökçilik *T sf* mavilik

g. 88b/28

gökçül *T sf* maviye çalan renk, mavimsi

g. 61a/8

göklük *T ad* mavilik

g.+e 44b/17, 55a/11, 76b/8

g.+ine 66a/1

gölge *T ad* gölge

g. 80a/15, 82b/4

g.+de 37a/3, 59b/25, 62b/23

g.+si 16a/23

gölge *T sf* gölgeli

g. 29a/27, 69b/17, 82b/4, 84b/6, 83a/22

göm- *T ad* gömmek

g.-eler 69b/2, 69b/4

göñül dön- *T ey* midesi bulanmak

g. 97a/25

g. -mesi 62b/2

g. -mesin 23b/1, 30b/16, 38b/23, 56a/13, 84a/28

g. -mesine 38b/24, 62a/19

g. -mesini 25b/15, 62b/4

göñül *T ad* yürekte var olduğu kabul edilen sevgi, düşünme, anma, istek

ve hatırlar gibi duygu kaynağı, gönül

g. 30b/16, 38b/23, 38b/24, 52a/25,

56a/13, 62a/19, 62b/2, 81b/12,

84a/28, 84b/21, 23b/1, 25b/15

g.+i 7b/6, 7b/22, 13b/14, 54a/1, 95a/6, 95a/25, 97a/29 g.+lerin 63b/5	15a/5, 15a/11, 15a/14, 15a/20, 15a/22, 15a/24, 15a/26, 15a/27, 15b/3, 15b/13, 15b/15, 15b/23, 18b/7, 18b/14, 18b/15, 19b/17, 30b/2, 32a/2, 33a/1, 38b/17, 46a/29, 47a/10, 50a/2, 57b/27, 63b/13, 63b/14, 63b/15, 63b/29, 64a/14, 64b/7, 64b/8, 64b/9, 68a/10, 70b/8, 75b/2, 75b/3, 75b/28, 76a/1, 76a/16, 76a/17, 76b/17, 77a/24, 79b/27, 81b/15, 81b/19, 89a/10, 91a/2, 95b/3, 96a/26, 96a/27, 96a/28,
göm- (1) <i>T ey</i> toprağın içinde açılan bir çukura yerleştirerek üstünü örtmek g. 18a/11 (2) <i>T ey</i> gömmek g.-erler 47a/3 g.-üp 59a/17, 72b/4	g.+üp 15b/27 g.+dür 10a/25, 15b/3, 16b/1, 29b/2, 92b/20
gör- <i>T ey</i> görmek g. 4a/21, 6a/20, 6a/29, 14b/11, 15a/8, 17a/8, 17b/9 g.-diler 5a/20, 5a/22 g.-dügi 47a/12 g.-düm 81a/20, 81b/8, 86a/21, 91b/6 g.-eler 6b/29 g.-en 18a/22, 47b/6 g.-medük 81a/20 g.-mek 51a/30 g.-mem 57b/24 g.-mez 4a/21, 6a/20, 6a/29, 14b/11, 15a/8, 17a/8, 17b/9 g.-mezem 63b/17, 63b/17 g.-mezler 47b/27, 53b/15, 47b/27, 53b/15 g.-se 25a/19, 58a/15 g.-üp 15b/27, 71b/25 g.-ür 15b/16 g.-ürler 25a/1	görl- <i>T ey</i> görülmek g.-üp 14b/23 görl- <i>T ey</i> görünmek g.-e 35a/27, 67a/4 g.-en 67a/23 g.-üp 25a/29 g.-ür 29b/1, 42a/13, 43b/14, 58a/13, 66a/18, 98a/27 görl- <i>T ey</i> bk görin- g.-medigi 47b/4 g.-meyüp 67a/22 görl- <i>T ad</i> görünüş g.+i 23b/20 götür- <i>T ey</i> götürmek g.-e 7b/27, 85b/24 g.-en 25a/28 g.-mekle 41b/22 g.-se 37b/26, 55b/12, 82b/29, 83b/22
göre <i>T zf</i> bir şeye uygun olarak, göre g. 2a/7, 3b/9, 4a/27, 5a/21, 5a/28, 5a/29, 6a/25, 6a/26, 6b/2, 6b/29, 7a/3, 7a/10, 8a/5, 8b/12, 9b/13, 9b/14, 9b/25, 14b/15, 14b/16, 15a/4,	

g.-seler 50b/14, 82b/8, 93a/23
g.-ür 26a/21, 51a/2, 56b/25, 86a/3
g.-ürler 86a/3
götürmelig *T sf* götürmelik
g.+i 60a/26
götürün- *T ey* ilacı fitil gibi içerisinde
itmek, merhem gibi sürmek
g.-mekle 33b/16, 41b/23, 69b/5,
91a/7
g.-mesi 76b/24
g.-se 36a/19, 36a/24, 48a/5, 50b/5,
63a/2, 69a/10, 74a/8, 77a/22,
82b/14, 83b/22, 86b/23, 87a/12,
87a/23, 90a/2, 91b/12, 29b/19,
30a/29, 34a/10, 35b/20
g.-seler 40a/2, 45a/6, 86b/23,
87a/12, 27b/21
g.-ürler 70a/4, 70a/13, 88a/22
göz *T ad* göz
g. 14a/9, 21a/11, 21a/12, 21a/22,
21a/24, 22b/15, 24b/2, 24b/12,
27b/23, 28b/19, 28b/19, 32b/3,
32b/8, 33a/29, 33b/8, 33b/18, 35b/1,
41b/16, 43a/23, 46a/19, 46a/23,
47b/16, 49b/1, 53b/27, 54a/9,
54a/10, 56a/25, 60a/10, 63a/3,
66b/6, 67a/10, 68b/10, 71a/29,
72a/28, 72b/9, 72b/10, 72b/10,
72b/28, 74a/14, 74a/15, 77b/24,
78b/28, 78b/29, 79b/7, 80b/17,
87b/29, 89b/29, 90a/6, 92a/24,
94a/20, 98b/16, 98b/17, 99b/23
g.+de 21a/12, 21b/25, 22b/8,
25b/17, 28b/25, 29a/14, 33b/13,

47a/5, 53a/8, 54a/5, 54a/8, 63a/5,
66a/8, 66b/9, 69a/22, 69a/27, 74b/8,
76a/12, 86b/22, 94b/25, 97a/4,
97a/18, 97b/18, 98b/12
g.+den 22b/15, 35b/1
g.+e 17b/24, 20b/18, 20b/24,
21a/11, 21a/13, 21a/20, 22b/8,
22b/17, 24b/12, 24b/14, 26a/1,
28b/10, 29a/13, 32a/26, 32b/2,
32b/7, 33b/7, 35b/1, 36a/29, 40b/25,
47b/15, 47b/16, 51a/19, 53b/26,
54a/4, 54a/8, 56a/11, 56a/25, 57a/4,
57b/17, 58b/5, 58b/29, 65a/25,
65b/15, 65b/16, 66b/6, 72b/11,
74a/15, 74a/19, 74b/7, 74b/8, 79b/5,
80b/17, 82b/11, 87a/25, 91a/7,
92b/29, 94b/26, 74a/14, 21a/25,
43a/13, 57a/4
g.+i 17b/9, 23b/14, 32b/8, 35b/1,
37b/11, 42a/21, 55a/26, 58b/29,
71a/24, 78a/29, 89a/25, 91b/4,
98a/9, 57a/9, 72b/11
g.+in 92a/13
g.+inde 81b/9
g.+ine 22b/16, 92a/13
g.+ler 13a/1, 21a/15, 24a/27,
27b/10, 43a/12, 48a/29, 78b/26
g.+lerde 20b/19, 22b/17, 33b/8,
36b/3, 54b/17, 54b/18, 57b/7, 67a/8,
91a/8
g.+lere 14a/7, 20b/19, 21a/17, 79a/1
g.+leri 22b/18, 23a/13, 25a/14,
25a/21, 27b/27, 28a/1, 28a/3,
47b/15, 78a/20, 79a/11, 91b/3

g.+lerin 47a/29
g.+lerine 22b/19, 37b/25, 43a/13,
43a/12, 55b/12
g.+ün 21a/25, 33a/27, 78a/18,
78a/17, 32b/2, 77b/23
gözük- *T ey* gözükmek
g.-ür 10a/20
gubeyrā *Ar ad* üvez
ğ. 60b/24
guruldu *T ad* sindirim yolunda
meydana gelen gurlama sesi,
gürültü
ğ. 63a/16
gusl *Ar ad* gusül, temizlik
ğ. idicidür 70b/6
ğuşsa *Ar ad* keder, kaygı, üzüntü
ğ. 73b/3
ğ.+yı 51a/20, 51b/22, 69b/4, 52a/13
ğuşşalandur- *T ey* kederlendirmek
ğ.-ur 36b/5, 90a/27
gücük *T sf* kısa boylu, yeterince
gelişmemiş, bodur
g.+üne 45a/18
g.+ürek 44b/15
güç (1) *T sf* güç, zor, kolay olmayan
g. 25a/15, 34b/11, 42a/27
g. olup 19b/2
g.+de 18b/1, 19a/12, 19a/16, 19b/13
g.+dür 22a/3, 26a/12, 31a/28
g.+ile 34a/3, 40b/17, 51b/13, 29b/1
g.+le 36b/1, 40b/8, 49a/25, 74b/24,
87a/3
(2) *T ad* görev
g. 18a/22

güheryā *Far ad* elmas, inci
g. 20b/23
gügercin *T ad* birçok türü bulunan,
yemle beslenir kuş, güvercin
g. 43b/19, 57a/21
g.+lerdür 61a/9
gül *Far ad* çiçek, gül
g. 8b/29, 9a/2, 9a/3, 16a/13, 54b/8,
78b/27, 79b/15, 100a/17
g. (gül suyu) 24b/11, 28a/8, 54b/17,
83b/13, 50a/3, 35a/29
g. (gül şarābı) 14a/18, 35b/23
g. (gül şarabından) 26b/27
g. (gül yağı) 11b/1, 17b/18, 30a/6,
41a/3, 44a/4, 49a/12, 54a/18,
54a/11, 21a/29, 24b/10, 49a/12,
59a/1, 62a/29, 62b/27, 66a/25,
74a/20, 76a/24, 93b/6, 99b/5, 84a/3
g. (gül yağından) 48b/3
g. (gül yağıyla) 27b/16, 29a/7,
42a/15, 49a/26, 28a/7, 86b/23,
95a/19
g. -i anar 41a/5
g.+e 82b/2
g.+i 58b/4
gül- *T ey* gülmek
g.-mek 51a/31
gülbeşeker *Far ad* gül reçeli, gül
yaprağından yapılan macun
kıvamında bir tür tatlı
g. 23b/10, 71a/1
gülbin *Far ad* gül fidanı
g.+den 22a/11
gülnār *Far ad* nar çiçeği

g. 90b/25
gümüş *T ad* parlak beyazımsı gri
renkte, kolay işlenebilen, tel haline
getirilebilen, oksitlenmeyen bir
element, gümüş

g. 51a/25, 89b/21

g.+e 22b/4, 34a/22, 86a/20

g.+i 22b/4, 59a/8

gün *T ad* zaman, vakit

g. 24a/24, 27a/26, 30b/24, 33a/4,
33a/11, 35b/3, 37b/12, 37b/24,
38b/2, 38b/3, 40b/9, 40b/10,
41b/20, 41b/27, 42b/1, 46b/3, 49a/4,
49a/15, 50a/4, 50a/10, 50a/14,
50a/28, 51b/18, 51b/20, 55b/10,
59b/14, 59b/25, 59b/28, 62a/6,
63b/12, 63b/13, 66b/3, 71b/29,
74a/1, 80a/22, 81b/17, 84a/19,
84b/28, 87b/28, 90a/19, 92b/10,
96a/14, 97a/27, 97a/28, 98a/3,
99b/1, 99b/14, 69b/2

g.+de 38a/14, 38a/27, 38b/4,
42a/18, 47b/1, 49b/16, 49b/29,
50a/7, 59b/8, 60a/12, 64a/5, 68b/10,
74a/4

g.+den 51b/19

g.+e 37b/13, 55a/28, 60a/29, 75b/6,
75b/6, 84b/29, 91b/5, 98b/1

g.+lerinde 3a/5, 44b/1, 75b/7

g.+lerine 55b/19

g.+üne 64a/5

güne *Far ad* çeşit, tür

g. 3a/19, 3a/21, 3a/27, 3b/1, 3b/3,
4b/1, 4b/2, 5b/25, 8b/9, 9a/3,

14b/29, 15a/4, 15a/5, 18a/26,
45a/17, 50b/28, 58b/27, 69b/17,
71b/10, 71b/10, 72a/2, 75b/29,
75b/29, 81a/28, 83a/14, 88b/9,
24b/16

g.+dür 5a/27, 6b/2, 16b/15

g.+si 3a/19, 3a/20, 88b/12

g.+sidür 95b/20

g.+sin 3a/27, 3a/28

günlük *T ad* günlük ağacı ve bu
ağaçtan elde edilen zambk

g. 23b/11, 35a/24, 65b/21, 65b/25,
65b/26, 66a/4, 66a/5, 66a/6, 66b/10,
66b/20, 66b/25, 66b/28, 67a/1,
67a/4, 67a/6, 67a/8, 78b/27

g.+den 40b/24, 66b/26, 67a/10,
67a/12

g.+i 66a/11, 67a/2, 81b/14

g.+ün 32a/20

güneş *T ad* ısı ve ışık kaynağı, büyük
gök cismi, güneş

g. 16b/6, 56b/7, 63b/6, 75a/26,
99b/1

g.+de 20b/22, 24a/26, 24b/12,
27a/2, 46b/17, 47b/11, 48b/29,
53a/6, 57a/8, 59b/28, 72a/20, 72b/9,
75b/7, 81a/5, 91a/3, 99a/10,
100a/13, 100a/21

g.+e 27b/6, 44a/5, 48b/29, 50a/28,
53a/5, 75b/8, 81a/5, 81b/9

gürüldi *T ad* gürültü

g. 49a/24

g.+si 50b/17, 99b/19

g.+sini 89a/20

gürüldü *T ad* bk gürüldi

g.+si 50b/3

g.+sini 39b/27

güşte *Far ad* cennet

g. 23a/11

güve *T ad* kurtçukları kumaş, kürk, deri, yapağı ve odunları yiyen pul kanatlı böcek

g. 75a/13

g.+den 75a/10

güvelen- *T ey* güveler tarafından yenmek, zarar verilmek

g.-meye 25b/1

güyā *Far ad* denildiğine göre, sanki

g. 45b/3, 73b/10, 83a/14

güyegü *T ad* güveği otu, keki otu

g. 26b/9, 30b/23, 34b/20

güz *T ad* genellikle meyve toplama zamanı olan mevsim, sonbahar

g. 63a/10, 68a/19, 69a/15, 69b/9

güzel *T sf* güzel, iyi, hoş

g. 8a/29, 15b/16, 16b/3, 23b/20, 25b/20, 26a/8, 31b/19, 35a/7, 40b/21, 47a/19, 48b/26, 74a/24, 82a/4, 86b/16, 87a/11, 88b/14, 91b/18, 93a/11, 99b/10

g. eyleye 31b/20, 49b/27, 89b/9, 90a/1

g. ide 85b/18

g. ider 22a/14, 30b/7, 35b/8, 60a/10, 69a/23, 85a/14, 95a/20

g. idüp 35b/10, 46b/13, 49a/17, 56a/15, 84a/27, 98a/5

g. olandan 38b/28

g. olur 25a/9, 57b/12

g.+dür 47b/23, 51b/2, 81a/4, 89b/26

güç *T ad* kuvvet, kudret

g. 9a/25, 11b/16, 44b/14, 64a/18, 87b/24, 94a/3, 95a/22

g.+dür 5b/16, 9a/20, 9a/22, 63b/4

g.+le 33a/25, 39b/3, 59b/17, 82b/26, 83b/9, 86b/26, 94b/12

güz *T ad* sonbahar

g. 68a/15

-h-

ḥab *Ar ad* bk ḥabb

ḥ. ider 98b/15

ḥabb *Ar ad* tohum, tane, çekirdek, hap

ḥ. idüp 36a/12

ḥ. ü'l-belesāndan 87b/10

ḥ. ü'l-ḥazrā 85a/26, 85a/28

ḥ. ü'l-kur^c 20a/23

ḥ. ü'n-nesl 44b/19

ḥ. ü'n-neyl 46a/25

ḥ.+lar 37a/7

ḥabbāt *Ar ad* habbeler, haplar, taneler

ḥ. 50b/22

ḥabbe *Ar ad* ağırlık ölçüsü birimi

ḥ. 92b/7, 96a/14

ḥabbet *Ar ad* bk ḥabbāt

ḥ. ü'l-ḥazrā 85b/2, 86a/13, 86a/26

ḥabbāzī *Ar ad* ekmekçi

ḥ. 10a/4

ḥaber *Ar ad* haber, bilgi

ḥ. vir- 14b/19, 14b/21

ḥabiş *Ar ad* kötü huylu, kötücül

ḥ. 71a/3

ḥabīṣa <i>Ar ad</i> un helvası	ḥ.+e 15a/18
ḥ. 48b/2	(2) <i>Ar sf</i> keskin
ḥabs <i>Ar ad</i> hapsetme, hapis	ḥ. 8a/7, 11a/6
ḥ. idüp 39a/8, 56a/2, 56a/5 56a/11, 88b/1	ḥadden <i>Ar sf</i> bk ḥadd
ḥabeş <i>Ar ad</i> Etiyopya halkından veya	ḥ. 15a/17, 15a/18, 30b/16, 34a/26, 54b/16
bu halktan birinin soyundan olan kimse	ḥadd-i zātında <i>Ar zf</i> aslında
ḥ. 21a/2, 38b/11	ḥ. 6b/6, 67b/18, 67b/19
ḥ.+de 21a/3, 44a/26, 81b/21	ḥademe <i>Ar ad</i> hizmetçiler
ḥabbü'n-nesl <i>Ar ad</i> sebze ve çiçek tohumu	ḥ.+sidür 25b/25
ḥ. 44b/19	ḥādī <i>Ar sf</i> doğru yol gösteren, hidayet eden
ḥabbü'n-nīl <i>Ar ad</i> çivit tohumu	h. -yi sebīl 1b/9
ḥ. 46a/25	ḥadidī <i>Ar sf</i> demirden yapılmış
ḥāce (ḥ ^v āce) <i>Ar ad</i> din adamı, hoca	ḥ. 71a/4
ḥ. 2b/9	ḥ.+dür 34a/21
ḥ.+si 2b/5	ḥādīs <i>Ar sf</i> ortaya çıkan, zuhur eden
ḥacer <i>Ar ad</i> taş	ḥ. 2b/20
ḥ. -i ermeni 13b/13	ḥ. ol- 8b/26, 14a/29, 45b/23, 45b/28
ḥ. ü'l-ḳayşūr 46b/26	ḥadsiyye <i>Ar ad</i> hads ile bilinen şeyler, aklın hads ile hükmettiği hükümler, zanlar, tahminler
ḥ. ü's-semmm 80b/29	ḥ. (muḳaddimāt-ı ḥadsiyye) 5b/27
ḥacer-i ermeni <i>Ar ad</i> Ermeni taşı denen ve tıpta ilaç olarak kullanılan bir madde	ḥafā <i>Ar ad</i> gizlilik, görünmezlik
ḥ. 13b/13	ḥ. (perde-yi ḥafāda) 2b/1
ḥacerü'l-ḳayşūr <i>Ar ad</i> ayak taşı	ḥafakān <i>Ar ad</i> sıkıntı, çarpıntı
ḥ. 46b/26	ḥ.+ı 35a/13
ḥācet <i>Ar ad</i> gereklilik, lüzum, ihtiyaç	ḥāfız <i>Ar sf</i> koruyan, saklayan
ḥ. olduğına 15a/22, 76b/16	ḥ. olmasudur 14a/12
ḥ.+de 52a/20, 62b/24	ḥāfıza <i>Ar ad</i> hafıza, bellek
ḥ.+ine 15a/26	ḥ. 91b/22
ḥadd (1) <i>Ar ad</i> sınır, mertebe	ḥafī <i>Ar sf</i> saklı, gizli
ḥ. (bī-ḥadd) 1b/2	ḥ. olmaz 12b/15

hafif *Ar sf* hafif

h. 10a/24, 35b/29, 36a/1, 18a/27,
26a/9, 43b/20, 68b/1, 88b/16,
88b/18, 88b/25, 88b/27
h.+dür 65b/5, 88b/11

hafifrek *T sf* çok hafif

h. 56b/11, 18b/7
h.+dur 18b/9, 68b/6, 90a/14, 68b/2

hafta *Far ad* yedi günlük zaman dilimi,
hafta

h.+da 99a/19
h.+dan 20a/29

hâ'ile *Ar ad* facia, acıklı olay

h.+den 2a/18

hâ'iz *Ar sf* taşıyan, içeren, kapsayan

h. olduğumdan 2a/20

hâ'iz *Ar sf* bk hâ'iz

h. olanı 25a/17

halk (1) *Ar ad* yaratma

h. 88b/7
h. it- 3a/3, 3b/1, 3b/3, 3b/26, 3a/16,
3a/25
h. ey- 3b/5, 4b/6
h. ol- 3a/4, 3a/27, 6a/19, 6b/4,
8b/23, 8b/28, 9a/1

(2) *Ar ad* halk, insanlar

h. 25a/22, 42a/22, 95b/3
h.+a 25a/28, 35a/26
h.+ı 35a/28, 43b/18, 44a/29, 75a/3,
76b/4, 79b/18,
h.+ına 24a/10
h.+ından 61a/3

halt *Ar ad* gereksiz

h. 81b/26

hak(k) *Ar ad* Allah, Tanrı

h. 5b/29
h. te'ālā 3a/2, 3a/16, 3a/17, 3a/24,
3a/26, 3b/12, 4a/19, 4a/24, 4b/6
h. te'ālānuñ 3b/6
h. celle 4a/29, 4b/7

hakka *Ar ünl* gerçekten, doğrusu

h. 73a/6

hakâyık *Ar ad* gerçek ve doğru olan
şeyler, hakikatler

h. 4b/17

hakem *Ar ad* bir alanda uzman olan
kişi

h.(ibn hakem nām) 20b/18

hakikat *Ar ad* gerçek, hakikat

h. 6a/11
h.+de 6b/25, 8b/16, 8b/21, 48b/16,
26b/17, 81a/14, 81a/24
h.+dür 10a/22
h.+inde 81a/13
h.+leri 4b/18

hāl *Ar ad* hal, vaziyet, durum

h. 3a/5, 4b/25, 4b/27, 5a/6, 7a/4,
8b/18, 11a/6, 11a/9, 13a/21, 14b/10,
14b/26, 33a/2, 46b/3, 66a/18,
71b/18, 96a/8
h. (fī'l-hāl) 3b/20, 6b/29, 9b/27,
10a/6, 14a/23, 14a/24, 14a/25,
14a/27, 16b/23, 17b/8, 22b/1, 27b/4,
29a/18, 30a/8, 34b/6, 35b/17,
37a/16, 44a/21, 44b/5, 47a/2,
48a/15, 52a/8, 56a/7, 59b/8, 72a/4,
72b/13, 72a/21, 72b/2, 75b/15,
79b/8, 80a/23, 80b/2, 81b/6, 81b/8,

81b/11, 82b/14, 86b/9, 91b/1, 98b/11	2a/13, 3a/6, 5a/8, 10a/8, 17b/23, 36a/5, 81a/12, 57a/16, 58a/28, 85b/3
h.+de 4b/19, 4b/24, 6a/8, 8b/19	
h.+den 8b/19	hālib <i>Ar ad</i> bacağın kalça ile diz
h.+e 10a/8, 14a/15, 66a/17	kapağı arasında kalan bölümü;
h.+i 7a/4, 6a/4, 14a/5, 14a/12, 14a/16, 81a/12	uyluk kemiği
h.+in 15b/12	h. 88a/25
h.+inden 15a/22	hāliku's-şi'r <i>Ar ad</i> ak asma
h.+ine 8b/16, 89a/10, 96a/27	h. 41a/28
h.+ini 14b/22	hāliš <i>Ar sf</i> halis, saf ve katışıksız
h.+ler 7b/19, 73b/4	h. 51a/27, 16b/17
h.+lerden 13b/8	h.+a (ğayr-i hāliša) 38a/27
h.+leri 7b/18, 96a/25	h.+dür 16b/16
hālā <i>Ar ad</i> ayakyolu, tuvalet	hālka <i>Ar ad</i> halka
h.+ya 82b/8	h.+sı 21a/11
hālā <i>Ar zf</i> şu anda bile, henüz	hāl <i>Ar ad</i> çözülme, erime
h. 15a/9, 81a/16, 81b/22, 86a/21, 97b/5	h. idüp 69a/25
hālākallāhu <i>Ar ad</i> “Allah'ın yarattığı ve halkettiği her şey” anlamında söz	h. olunur 69b/4
h. 4b/5	hālūk <i>Ar ad</i> mercimeğe benzer bir
hālāş <i>Ar ad</i> kurtuluş	bitki, burçak, boğucu
h. olur 3b/24	h. 93b/22
h. eyleye 47b/29	hām <i>Far sf</i> doğal halinde bulunan, işlenmemiş
hālet <i>Ar ad</i> durum, keyfiyet	h. 13b/6, 16a/18, 20b/11, 23a/17, 23a/23, 23a/26, 38b/29, 54a/17, 64b/19, 66b/5
h. 7a/18, 80a/12	h.+ın 38b/29
h.+dür 7a/17	hām <i>Far ad</i> bk hām
h.+e 8b/26	h. 31a/6, 39a/26, 40a/16
hālen <i>Ar zf</i> şu anda, bugünkü günde	h.+ından 65a/20
h. 2a/24, 96a/4	hāmālāvan-ı esved <i>Ar ad</i> bir bitki türü
hālī <i>Ar sf</i> soyulmuş, kurtulmuş	h. 30b/11
h. 2a/16, 4b/7, 4b/9, 5a/2, 5a/11, 5a/13, 7a/26, 16b/14, 84a/2, 97b/8,	hamām <i>Ar ad</i> yıkanma yeri, yunak
	h.+a 52a/3

h.+da 100a/13	h. 20b/3
ḥāmāmālyūn <i>Grek ad</i> papatya çiçeği	ḥamra <i>Ar ad</i> kırmızı
h. 77a/25	h. 34a/6
ḥamd <i>Ar ad</i> şükretme, hamd	ḥamz <i>Ar ad</i> ekşilik
h. -ı bî-ḥadd 1b/2	h.+a (bağla-yı ḥamıza) 37b/28
h.-i ḥudā 2b/29	ḥān <i>Ar ad</i> Osmanlı padişahlarının kullandığı unvan
ḥāmız <i>Ar ad</i> ekşi	h. 2b/4, 2b/5
h. 7b/26	ḥanāzīr <i>Ar ad</i> bir çıban türü
ḥāmil <i>Ar ad</i> gebe, yüklü	h. 30b/2, 30b/2, 30b/10, 33a/23, 35a/3, 38a/19, 40a/16, 42b/3, 57a/25, 71a/25, 71b/28, 72a/13, 82b/9, 94b/22
h. 82b/13, 82b/28	h. (şa‘rū’l-ḥanāzīr) 83a/19
ḥamīr <i>Ar ad</i> hamur	h.+e 33a/8, 33a/24, 83b/5
h. 17b/29, 18a/6, 36b/19, 37a/6, 57b/21, 59a/16	h.+i 79a/5
h.+den 26a/3, 26a/7	ḥāniḳu’n-nemir <i>Ar ad</i> kaplan otu
h.+e 18a/17, 89b/2, 94a/24	h. 86b/27
h.+i 19a/11, 39a/2	ḥannāk <i>Ar sf</i> boğan, boğucu
ḥamīr <i>Ar ad</i> bk ḥamīr	h. 86a/8
h.+i 57b/21, 94a/5	ḥanḳal <i>Ar ad</i> çok yıllık otsu bir bitki, acı karpuz
ḥamīrlü <i>T sf</i> hamurlu	h. 35b/25, 35b/26, 35b/27, 36a/19, 36a/25, 36b/4, 36b/16, 37a/12, 37a/19
h. 18b/6, 19a/18	h.+dan 36a/15, 36b/25
ḥamīrsüz <i>Ar ad</i> hamursuz	h.+ı 37a/16, 37a/20, 36b/18
h. 18a/6, 18b/6, 19a/10	ḥār (ḥārr) <i>Ar sf</i> sıcak, keskin ve acı bir tadı olan, acı
ḥāmis <i>Ar sf</i> beşinci	h. 3b/3, 5a/3, 5a/9, 5a/12, 5a/14, 5a/15, 9b/19, 14a/7, 14a/11, 14a/16, 17a/5, 21a/10, 21b/11, 21b/15, 30a/19, 31a/24, 31b/16, 32a/12, 33a/16, 33b/29, 34b/18, 36a/6,
h. 6b/28	
ḥammām <i>Ar ad</i> hamam, banyo	
h. 35a/18	
h.+a 25a/3, 73b/6, 28a/12, 28a/12, 28a/14	
h.+da 60b/3, 95b/16, 99a/18	
h.+dan 65a/2, 33a/4	
h.+lara 86a/10	
h.+larda 46b/27	
ḥamāmā <i>Ar ad</i> hamama otu, güvercin otu	

37b/2, 41b/3, 42a/15, 42a/26,	h. 8a/7
47a/25, 47b/26, 51b/7, 52a/22,	ḥarbak <i>Ar ad</i> zambakgillerden iki tür
55a/17, 57b/29, 58b/21, 61a/8,	bitkinin adı
63a/15, 63a/24, 66a/7, 67a/8,	h. 6a/20, 37b/17, 55b/4, 96a/9
67b/25, 73b/19, 81b/18, 84b/11,	ḥarbak-ı esved <i>Ar ad</i> kara çöpleme
85b/4, 89b/27, 91b/19, 11a/7, 13b/3	h. 37a/24, 96a/1
h. ol- 9a/13, 14a/6, 14a/9, 14b/1,	ḥarf <i>Ar ad</i> harf
15b/11, 17a/10	h. ü'l-elif 17b/1
h. ü yābis 26a/28, 92b/14, 96a/23,	h. ü'l-bā-yi 73a/3
94a/8	h. -i elifde 77a/26
h. ü raṭb 73a/17	h.+i 97b/3
h. ü yābisdür 20a/2, 20b/12, 26a/5,	ḥarāret <i>Ar ad</i> ısı, sıcaklık
26b/12, 28b/29, 29b/5, 41a/21,	h. 5a/17, 7a/18, 7a/23, 7b/4, 7b/14,
44b/21, 45b/15, 49b/14, 55a/8,	8b/10, 8b/15, 8b/23, 8b/25, 9a/29,
59a/13, 61b/2, 69b/21, 71b/22,	12a/7, 13b/17, 14a/20, 14a/24,
76b/11, 77b/2, 79b/25, 82a/2,	14a/27, 23b/12, 24a/11, 25a/10,
85b/19, 86a/14, 89a/1, 89a/2,	25b/10, 38a/13, 38b/13, 43a/19,
90b/11, 91b/17, 92a/23, 98a/13,	46a/15, 56b/10, 61a/2, 67a/25,
98b/12, 69b/17	72a/24, 73a/7, 73a/8, 74a/14, 78a/2,
h. -i bi'l-ḫuvve 14a/21	78b/3, 81b/19, 84a/19, 92a/9, 95b/7,
h. -i bi'l-ḫuvveden 14a/26	97a/5, 14a/25, 7b/3
h. -i bi'l-fi'l 14a/21	h. -i ḡarīziyye 22a/3
h. -i bi'l-fi'lden 14a/21	h. -i ḡarībe 29a/11, 44a/7
h.+dur 6a/25, 25b/10, 34a/26,	h. -i ḡarībeden 44a/5
39a/28, 47a/15, 49a/22, 51a/12,	h. -i 'arziyye 95b/6
58a/10, 58b/22, 63b/2, 66b/21,	h. ol- 5a/9, 7b/2, 7b/4, 7b/7, 67a/25
72b/16, 72b/26, 80b/13, 81a/26,	h.+e 8a/28, 8a/29, 23b/23, 25b/18,
85a/11, 95b/6, 99a/4, 99a/7, 99b/7,	27b/19, 44a/8, 52b/6, 64a/14, 64b/8,
45b/4	97b/7
h.+lardur 21b/12	h.+de 72b/21
ḥarāb <i>Ar sf</i> harap, yorgun, bitkin	h.+den 13a/6, 23b/12, 39a/11,
h. 61a/28	44a/6, 52b/9, 54a/2, 56b/4, 57a/16,
h. olmasına 12a/21	58a/28, 62b/12, 64a/26, 76a/11,
ḥarāfet <i>Ar ad</i> hararetiyle dili yakan tat	77a/2, 77a/10, 90a/12, 90a/25

h.+i 8a/26, 13a/9, 13b/18, 14a/6, 14a/22, 18a/1, 19b/13, 20b/12, 21b/22, 22a/4, 23b/5, 25b/7, 28a/12, 30a/19, 32a/24, 38a/2, 39b/7, 41b/3, 43a/19, 44a/23, 44b/22, 46b/21, 47a/26, 48b/27, 52a/26, 53a/26, 55a/4, 56b/3, 56b/22, 56b/23, 57a/2, 60a/22, 61a/15, 63a/27, 63a/29, 63b/3, 63b/6, 65a/25, 67b/9, 67b/11, 67b/12, 67b/13, 67b/14, 67b/14, 67b/16, 69b/19, 70a/14, 71a/8, 73a/5, 73a/6, 73b/19, 76b/13, 79b/26, 82b/5, 83a/28, 84a/13, 84a/17, 84b/3, 85b/4, 85b/5, 86a/14, 86a/17, 86b/21, 86b/29, 90b/12, 91a/15, 95b/7, 96a/9, 97a/4, 97b/13, 97b/14, 99a/12, 99b/16	h.+e 25a/13, 46b/4, 53b/12, 60a/29, 62b/7, 64b/21, 89b/17, 89b/18 h.+i 71b/18, 97a/29 h.+in 11a/2, 30b/6, 41a/16, 53b/24 h.+ine 52a/10
h.+in 21a/28, 21b/16, 28b/7, 67b/12, 67b/13, 67b/14, 70b/23, 75a/27, 84a/17, 97b/14, 99a/12	hareze <i>Ar ad</i> panzehir taşı h. 81a/17
h.+inden 57a/2, 67b/12, 67b/13, 75a/27, 67b/14, 97b/14, 33a/15, 67b/11	harf-i elif <i>Ar ad</i> bk harfû'l-elif h.+de 77a/26
h.+ini 5a/3 h.+ler 23b/17 h.+lere 70a/21 h.+leri 14a/10	harfû'l-bâ' <i>Ar ad</i> be harfî h. 73a/3
hardal <i>Ar ad</i> tadı acı bir yıllık otsu bitki, hardal h. 11a/13, 39b/27, 75b/27, 96b/8 h.+dur 10b/14	harfû'l-elif <i>Ar ad</i> elif harfî h. 17b/1
hareket <i>Ar ad</i> hareket, devinim h. 66a/16, 87a/25, 96b/10 h. it- 11b/18, 14a/3, 69a/26	hâric <i>Ar ad</i> hariç, dış, dışarı h. 3a/8 h. ol- 6a/16, 6a/17, 6a/28, 15b/21 h. -i terkibinde 3a/12 h.+den 12b/20
	hârif <i>Ar ad</i> ağız ve dilin sızlanma durumu h. 7b/21
	harîk <i>Ar sf</i> nezle, bronşit h. 36a/26
	harîş <i>Ar sf</i> bir şeyi çok fazla isteyen, istekli h. olan 21b/28 h.+dür 93b/18
	harkî <i>Ar ad</i> fiğ h. 93a/21
	harnî <i>Ar ad</i> bir balık türü h. 96b/17
	harnüb <i>Ar ad</i> keçi boynuzu, harnup h. -ı şāmīye 77a/18 h. -ı nebeṭī 88b/5

hārre <i>Ar sf</i> bk hār	9b/1, 9b/4, 10a/3, 10b/17, 13a/6,
h. 15b/10	13b/22, 14b/9, 14b/25, 15b/11,
h. (eczā'-yı hārre) 64a/17	15b/27, 16b/10, 19a/1, 20a/21,
h.+den (eczā'-yı hārreden) 9a/29,	21b/19, 24b/7, 25a/23, 28a/15,
87b/25	29a/19, 29b/22, 30b/19, 35a/15,
harşef <i>Ar ad</i> enginar	43a/3, 44a/8, 45b/21, 46b/3, 48b/6,
h. 31b/11	53a/24, 53b/20, 54a/9, 63b/19,
h.+den 32a/9	63b/19, 64a/25, 64b/1, 65a/10,
h.+dür 31a/15	68a/6, 68b/29, 69a/14, 69a/15,
h.+lere 32a/2	74a/8, 74b/9, 74b/13, 75b/28,
harṭumān <i>Far ad</i> mercimek	76b/22, 77a/7, 79b/1, 79b/2, 80b/23,
h. 93a/14	81a/18, 84a/15, 89a/7, 93a/17,
harze <i>Ar ad</i> pırlanta, elmas, yakut,	95b/7, 95b/9, 96b/22, 96b/28, 97a/2
zümrüt gibi değerli taşlar	h. ider 7b/4, 7b/6, 7b/7, 7b/9, 7b/10,
h. 79b/6	7b/11, 7b/12, 7b/14, 7b/16, 9a/28,
hāş <i>Ar sf</i> belli bir kişiye mahsus,	41a/24, 71b/6, 95b/11, 97a/6, 97a/6,
özgü	21b/19
h. 60b/20	h. itmek 46b/8
haşāt <i>Ar ad</i> böbrek, safra kesesi,	h. itmekden 74a/26
mesane gibi iç organlarda meydana	h. eyleye 93a/24
gelen taş	haşır <i>Ar ad</i> genellikle taban yaygısı,
h. 9b/1	bazen de tavan ve duvar örtüsü
haseb <i>Ar ad</i> saymak, addetmek	olarak kullanılan bitkisel kilim
h. (bi-hasebi'l-luğat) 95a/29	h. 24a/22
hasek <i>Ar ad</i> demir diken	h. itdikleri 84a/26
h. 45a/24	h.+dan 24a/21, 24a/24
hāşıl <i>Ar sf</i> peyda olan, meydana gelen	hasiv <i>Ar ad</i> yudum yudum ve kaşık
şey	kaşık içme durumu
h. ol- 1b/15, 2a/6, 2a/15, 3a/9,	h. 79b/19
3a/14, 3a/21, 4b/28, 5b/27, 5b/28,	hassā <i>Ar ad</i> idrak etme yeteneği, duyu
6a/1, 7a/13, 7a/14, 7a/33, 7a/24,	h.+sı 11b/17
7a/29, 7b/1, 7b/3, 7b/18, 8a/22,	hāsse <i>Ar ad</i> bk hāşşe
8b/4, 8b/18, 8b/22, 8b/24, 8b/27,	h. -yi başsar 8b/4, 8b/5
9a/3, 9a/4, 9a/5, 9a/6, 9a/7, 9a/29,	

ḥāṣṣa *Ar ad* bir kişiye veya nesneye

özgü olma durumu

ḥ. -yı lāzimesidür 34b/17

ḥ.+dur 47b/2

ḥ.+lar 60a/19, 82b/15

ḥ.+ları 60b/20

ḥ.+larındandır 38a/29, 72b/5, 75a/10, 82b/28

ḥ.+sı 6a/5, 72b/17, 81a/12, 81a/22, 81a/27, 81b/15, 100a/17, 100a/17, 59a/27

ḥ.+sıdır 46b/11, 77a/21

ḥ.+sındandır 35a/25, 42b/8, 71b/11, 79a/28, 87b/5, 91b/11

ḥ.+sıyla 71b/7

ḥāṣṣe *Ar ad* bir şeye ilişkin olan güç ve durum

ḥ. 11a/29, 12a/23, 21b/23, 24b/18, 41b/16, 59a/5, 72a/7

ḥ.+de 6a/7

ḥ.+ler 14b/29

ḥ.+leri 7a/9

ḥ.+lerin 8a/18, 14b/10

ḥ.+lerindendir 25a/16, 40b/4, 42b/16, 42b/21, 51a/16, 72a/5

ḥ.+si 23b/4, 32b/10, 36b/2, 38b/21, 61a/3, 69a/23

ḥ.+sidür 39a/21

ḥ.+sindendir 42a/21, 43a/12, 45a/12, 51a/21, 71b/24

ḥ.+yi 96a/17

ḥāṣṣiyet *Ar ad* duyucu, hissedici olanın hali

ḥ.+i 35a/5

ḥaste *Far sf* yaralı, incinmiş

ḥ. ol- 24b/21, 59b/14, 76b/23

ḥ.+lere 15a/8, 65b/5, 65b/7

ḥ.+ye 70b/20

ḥastelen- *T ey* hastalanmak

ḥ.-üp 68b/16

ḥastelik *T ad* hastalık, maraz

ḥ.+den 63a/26, 76b/25

ḥ.+i 83b/18

ḥ.+lerden 76b/24

ḥāṣā *Ar ad* nebat

ḥ. 10a/27, 10b/26, 26b/12, 27a/16, 89a/15, 94a/5

ḥ.+dan 27a/16

ḥaṣḥāṣ *Ar ad* haṣḥaṣ

ḥ. 18b/15, 21b/26, 27a/18, 27a/19, 27a/23, 27a/28, 40a/19, 57a/22, 76a/15, 91a/10, 95b/13, 99a/23

ḥ.+dur 10b/25

ḥ.+uñ 27b/3, 27a/22

ḥaṣla- *T ey* haşlamak

ḥ.-yalar 31b/21

ḥ.-yup 24a/5, 31b/17, 41b/6, 61a/18, 67b/29, 80b/5

ḥaṣlan- *T ey* haşlanmak

ḥ.-mıṣ 13a/25, 80a/18

ḥaṭṭ-ı istivā *Ar ad* dünyanın kuzey ve güney kutuplarına aynı uzaklıkta olduğu ve dünyayı iki müsavi parçaya böldüğü farzedilen daire çizgisi, ekvator

ḥ.+dan 64a/29

ḥaṭar *Ar ad* tehlike

ḥ. idügi 5b/11

h.+dur 5b/11, 5b/17, 40a/1	havān <i>Far ad</i> tahta veya madenden
h.+un 5b/13	yapılmış çukur kap
ḥaṭā <i>Ar ad</i> yanlış, yanlışla	h. 52a/18, 52b/3, 98b/19, 46b/15
h. 5b/7, 15b/27	h.+a 13a/12
h. idüp 58a/8	h.+da 98b/22
h. itmemişdür 44b/8	h.+uñ 98b/24
ḥaṭmī <i>Ar ad</i> ebegümeçigillerden pembe	ḥavānīk <i>Ar ad</i> boğulma durumu
beyaz çiçekli, uzun boylu, çok yıllık	h. 79a/18
otsu bir bitki	h.+i 79a/17
h. 10a/13, 43a/18	ḥavf <i>Ar ad</i> korku, korkma
ḥaṭıra <i>Ar ad</i> akla gelen şey	h. ider 58a/18
h. 3b/29, 15b/13	h. iderler 61a/5
ḥātim <i>Ar sf</i> mühürleyen	h. itdi 5b/11
h. (devā ³ -yı ḥātim) 12a/10	h. itmesindendür 72a/7
h. 12a/15	h. itmezse 72a/7
ḥattā <i>Ar edat</i> hatta, üstelik	h. olunursa 19b/14
h. 14b/25, 20a/5, 21b/7, 32b/14,	h. vire 43b/27
33b/26, 42b/24, 43b/13, 50a/20,	ḥavī^c <i>Ar ad</i> içine alan, ihtiva eden,
51a/23, 53a/17, 53a/21, 53b/18,	kaplayan
55b/26, 58a/17, 61a/3, 64b/28,	h. 32a/1
67a/18, 81b/17, 98a/18	ḥavlıncān <i>Far ad</i> Asya'nın tropikal
ḥav <i>Ar ad</i> tüy	alanlarında yetişen, zarif görünüşlü
h. 55b/28	kök saplı bir bitki
h.+ın 52b/1	h. 20b/3, 43b/21, 64a/27
havā <i>Ar ad</i> belli bir yer ve zamanda	havuç <i>T ad</i> yemeğe katılan sebze,
basınç, sıcaklık, nemlilik, rüzgar,	havuç
yağış durumunun bütünü, hava	h. 45b/18, 73b/14, 75a/19
h. 66b/14, 66b/15	ḥavlu <i>Grek ad</i> avlu
h.+dan 44a/8	h.+larında 50a/23
h.+lar 94b/4	ḥāya <i>Far ad</i> taşak, testis
h.+nuñ 98b/24	h. 91a/12, 79a/1
ḥavāle <i>Ar ad</i> havale	h.+lar 79a/1
h. ider 15b/5, 15b/15	h.+lara 34a/12, 94b/16, 45a/10,
	76a/30, 25a/12

h.+larda 76a/13, 33b/17
h.+sı 26a/28, 6b/8, 10b/2

ḥayāt *Ar ad* hayat, yaşam

h. ü şihḥat 3a/5

ḥayız *Ar ad* kadınlarda aybaşı hali

h. 20a/4, 29b/19, 30a/29, 41b/24,
44b/26, 45a/2, 77b/11, 85b/13,
93a/26

ḥayr *Ar ad* hayır, iyilik, iyi

h. 5b/9, 69b/12

h. -ı keṣīr 1b/4

h.+a 5b/8

h.+ludur 16a/29

h.+lusı 81b/16

ḥayrān *Ar sf* hayran olan

h. 1b/5

ḥayūs *Ar ad* bir cezire (ada) adı

h. 76a/21

ḥayvān (1) *Ar ad* hayat, canlılık

h. 1b/18, 3b/12, 5b/26, 17b/20

h.+ı 5a/16,

(2) *Ar ad* hayvan

h. 3b/9, 3b/25, 4a/23, 4a/28, 4b/21,
14b/26, 40b/18, 40b/23, 58a/12,
64a/5, 67b/22, 67b/23, 67b/23,
67b/27, 68b/1, 68b/1, 68b/18,
68b/18, 71b/16, 92b/19

h.+a 4b/22, 5b/19, 64a/9

h.+da 58a/18

h.+dan ol- 12a/25, 80b/25, 12a/25,
16a/2, 76b/30, 80b/25

h.+dur 25a/5, 42a/25, 47a/9, 47a/10,
61a/15, 64a/2,

h.+ı 25a/17, 44a/21, 44b/5, 47b/29,
64a/9, 67b/4, 68b/13

h.+ına 76b/27

h.+lar 6a/14, 25a/20, 48a/15,
58a/18, 68a/7, 68a/16, 68a/24,
68a/25, 68b/19

h.+larda 14b/25, 30b/26, 98a/18

h.+lardan 25a/6, 26a/19 61a/15

h.+ları 30b/12, 47b/28, 48a/2, 67b/2,
67b/19

h.+laruñ 24b/7, 68a/21

h.+uñ 16a/1, 56b/20, 61a/22,
65b/12, 67b/7, 67b/14, 68a/28,
68b/3, 68b/5, 68b/8, 76b/18, 76b/20,
76b/21, 76b/30, 92a/13, 92b/7

ḥayvānī *Ar ad* hayvani

h. 1b/17, 15b/29, 15b/29, 94b/5

h.+ye (rūḥ-ı ḥayvāniye) 25b/23

ḥayvānāt *Ar ad* hayvanlar

h. 1b/14, 2b/16, 6a/13, 6a/13

h.+ı 2b/15, 3a/2

h.+ı (cümle-yi h.-ı mürekkebāt) 3a/1

h.+da 71b/18

h.+dan 3b/8, 3b/17, 46b/8, 80b/23

ḥayy *Ar sf* diri, canlı

h. ü'l-ālem 11b/13

ḥayye *Ar ad* yılan

h. 71b/15, 71b/20

h. (dā'ü'l-ḥayye) 37a/9, 51a/17

h. (lūf-i ḥayye) 69b/7

h. (selḥü'l-ḥayye) 72a/23

h.+den 71b/15

ḥayz *Ar ad* kadınlarda aybaşı durumu

h. 34a/10, 40a/2

h.+ı 20a/26, 20a/27, 25b/27, 26b/8,	hāzimiyye <i>Ar sf</i> sindirim
34b/24, 45a/6, 45b/16, 51b/12,	h. 61a/7
54a/13, 58b/17, 74b/27, 76b/11,	hazm <i>Ar ad</i> bk haż(ı)m
94a/10, 94a/13, 98a/28	h.+ı 26a/9, 26a/11, 26a/12
h.+ını 50b/5, 52a/1, 74a/8	hāzır <i>Ar sf</i> bir iş yapmak veya
hāzā <i>Ar zm</i> bu, şu, o	başlamak için gereken her şeyi
h. 1b/1, 81b/25, 87b/23	tamamlamış olan, hazır
hazaż <i>Ar ad</i> yosun	h. olmuş 39a/7
h. 8a/7	hāzık <i>Ar sf</i> ustalık sahibi, işinin ehli
hazer <i>Ar ad</i> sakınma, çekinme	h. 47b/26
h. 33b/15, 48a/1, 65a/14, 68a/7,	haziran <i>Ar ad</i> yılın altıncı ayı
89a/6, 99a/1	h. 44a/19
haż(ı)m <i>Ar ad</i> sindiren, hazmettiren	hāzrā <i>Ar ad</i> yeşil, taze
h. 10a/2, 22a/25, 29a/11, 35a/9,	h. (ḥabbetü'l-hāzrā) 85b/2, 86a/13,
51b/31, 59a/27, 60a/7, 63b/26,	86a/26
92b/24, 98a/15, 11b/4, 11b/6	h. (ḥabbü'l-hāzrā) 85a/26
h. -ı ta'āma 62b/26	hāzrā' <i>Ar ad</i> bk hāzrā
h. (su'-i hażm) 60a/17	h. (ḥabbetü'l-hāzrā') 85a/28
h. idüp 11b/4, 61a/18	hazret <i>Ar ad</i> kutsal sayılan isimlerin
h. ol- 3a/13, 18b/13, 19a/27, 22a/15,	önüne getirilen saygı sözü
25a/15, 26a/7, 26a/9, 42a/27,	h.+lerinüñ 2b/5, 2b/6
55b/26, 64a/24, 65b/4, 66b/8, 68a/6,	hekīm <i>Ar ad</i> hekim, tabip
68a/22, 68a/28, 74a/4, 76b/22,	h. 2b/14, 5b/12, 34b/17, 67b/3,
87a/9, 88a/21, 93a/11, 93a/17,	69a/25, 75a/15, 80b/29
96b/15, 97a/3, 97a/17, 97a/18,	h. -i bārīye 1b/2
97a/25	h. -i fāzıl 2b/14
h.+a 22a/15, 97a/12	h.+dür 5b/4
h.+da 68b/2	h.+ler 5b/5, 34a/23
h.+dan (sū'-i hażmdan) 24a/12	h.+lerden 47b/26
h.+ı 16b/13, 22a/3, 27b/26, 30b/23,	hekīmlik <i>Ar ad</i> buyruğunu yürütme,
51b/16, 56b/11, 63b/4, 64a/14,	sözünü geçirme durumu, hakimlik
64a/15, 68a/11, 74b/25, 87b/24,	h.+i 4b/8
92b/19, 93a/12, 100a/14, 29a/1	helāhil <i>Ar ad</i> öldürücü zehir
h.+ları 67b/26	h. (semm-i helāhil) 12a/24

h.+e 81b/8	h.+lerde 67a/14
helāk <i>Ar ad</i> yok olma, tükenme, ölüm	hendek <i>Ar ad</i> bk hendek
h. ider 79a/19, 93b/23	h.+e 70b/2
h. eyleye 12a/22	henüz <i>Far sf</i> daha şimdi, az önce, yeni
h. ol- 17b/21, 68b/16	h. 14b/18, 15b/9, 16a/14, 16a/18,
helile <i>Far ad</i> sıcak iklimlerde yetişen	16a/23, 19b/27, 20a/24, 20b/8,
ve tohumları müşhil olarak	25a/24, 25a/25, 36b/28, 37b/8,
kullanılan bitki	38b/21, 40a/9, 41b/5, 45b/19, 46a/4,
h. 14a/8, 32b/28, 53b/10, 84b/29,	47b/16, 50a/7, 52b/5, 52b/28,
90a/15	54b/20, 55a/24, 59a/6, 62b/29,
h.+dür 74b/20, 75a/17, 88a/2	65a/22, 67b/25, 70b/13, 70b/13,
h.+yi 14a/8	74a/25, 76b/25, 87b/15, 94a/15,
helilec <i>Far ad</i> yabani erik ağacı	99b/26
h. -i kâbili 28b/8	her <i>Far sf</i> her
helvā <i>Ar ad</i> helva	h. 1b/3, 1b/3, 3a/17, 3a/18, 3a/26,
h.+lar 19a/5, 19b/6	3a/29, 03b/8, 3b/9, 3b/9, 3b/26,
h.+lardan 19a/9, 48b/2	4a/27, 4b/1, 4b/3, 6a/5, 6a/6, 6a/6,
helyun <i>Ar ad</i> kuşkonmaz	6a/8, 7a/8, 7a/12, 7a/16, 8a/15,
h. 93b/19, 93b/29	8a/15, 8a/16, 9a/13, 9a/16, 09b/14,
hem <i>Far zf</i> hem	9b/16, 12b/21, 14b/22, 14b/23,
h. 4a/7, 4a/24, 4a/25, 11b/27,	14b/29, 18a/29, 20a/20, 23b/26,
12a/19, 14b/1, 70b/26, 69a/27,	23b/29, 30a/21, 30b/24, 33b/26,
69b/3, 72a/20, 79b/25, 87b/18	36b/26, 37b/9, 37b/12, 37b/24,
heme <i>Far sf</i> hep, bütün, cümle	38a/9, 38b/2, 38b/4, 38b/24, 39a/17,
h. 92b/4	41a/1, 41a/15, 41b/1, 41b/20,
hemedān <i>Far ad</i> İran'da bir şehir	41b/27, 42a/8, 42b/29, 42b/29,
h.+dan 64b/16	44a/29, 44a/29, 44b/29, 45b-29,
hemān <i>Far ad</i> o anda, hemen, derhal	08a/29, 48a/29, 49b/29, 50a/29,
h. 4a/26, 6b/17, 6b/29, 10b/7,	50b/20, 51b/19, 52b/22, 54b/29,
14a/24, 15a/1, 16a/13, 22b/25,	55a/25, 55a/28, 55b/10, 06b/28,
27a/12, 36a/17, 36b/16, 47b/6,	56b/29, 57a/1, 60a/29, 61b/7, 62a/6,
51a/4, 53a/5, 69a/27, 69b/3, 72a/20,	63a/19, 63b/27, 63b/28, 64a/13,
79b/25, 87b/18	64a/29, 64b-1, 64b-7, 64b-8, 64b-9,
hendek <i>Ar ad</i> hendek	65b/12, 65b/21, 66a/5, 06a/10,

66b/3, 67b/14, 68a/5, 68b/21, 69a/3,	h.+dür 10a/4
69a/7, 69a/24, 69b/9, 70a/16,	hevā <i>Ar ad</i> hava
71b/20, 74a/1, 75b/6, 75b/9, 78a/12,	h. 4b/12, 4b/22, 8a/24, 16a/22,
80b/19, 84b/24, 84b/28, 87b/28,	22a/28, 46b/9
90a/19, 92b/7, 92b/13, 93a/13,	h. -yı bārid 12a/8
93b/16, 94b/11, 96a/14, 96b/1,	h.+lara 96b/1
97a/26, 97a/26, 97b/26, 98a/3,	h.+larının 46a/28
98a/27, 98b/1, 99a/25	h.+lu 16b/3
her biri <i>T zm</i> ayrı ayrı, hepsi	h.+sı 6a/29
b. (her b.) 01b/9, 02a/6, 03b/11,	h.+sına 6b/1
9a/4, 9a/21, 15b/12, 16b/9, 16b/13,	h.+ya 6b/6, 13a/10
71b/12,	heves <i>Ar ad</i> bir şeye karşı duyulan
b.+ñe (her b.) 9a/1, 12b/9, 14b/9,	istek, arzu, şevk
37a/10	h.+dür 5b/25
herīse <i>Ar ad</i> keşkek	heybetlü <i>T sf</i> azametli, heybetli
h.+ler 19a/13	h. 25a/22, 35a/27
herkes <i>T zm</i> insanların tümü, herkes	heyşer <i>Ar ad</i> çok yıllık yabani otsu
h. 3b/5	bitkilerin genel adı, kenger
h.+e 2b/1	h. 31a/18
b.+ñi (her b.) 9a/28, 80b/4	hıffet <i>Ar ad</i> hafif olma durumu,
b.+ñde (her b.) 5a/25, 15a/4, 59a/5	hafiflik
b.+ñden (her b.) 16b/10, 75a/6	h. 62b/11
b.+niñ (her b.) 4b/12, 6b/1, 8b/8,	hıfz <i>Ar ad</i> saklama, koruma,
9a/2, 95b/1, 98b/5	ezberleme
b.+si (her b.) 18a-13	h. eyleye- 12a/27, 22b/1, 75a/11,
b.+sinüñ (her b.) 07a/29	5a/4
herze <i>Far ad</i> boş söz, zevzeklik	h. ide- 4b/21, 25b/23, 53b/6, 62a/17,
h. 81b/24	71a/16, 79a/27, 80b/15, 80b/21,
h.+dür 6b/27	82b/3, 83a/6, 91a/4, 97b/12, 9b/15
herzī <i>Ar ad</i> kabuğu ince bir üzüm türü	h. ideler 46b/18, 49a/21, 50b/11,
h. 63a/24, 63a/27, 63a/28	52b/14, 52b/22, 53a/12, 61b/11,
h.+den 63a/29	71a/23, 77b/29, 78a/1, 71a/29,
heş <i>Ar sf</i> gevrek	80b/20, 56a/10
h. 16b/26	h. iderler 46b/8, 50a/17

h. idüp 11a/29, 14a/13, 21a/12, 52a/20, 62b/24, 69b/24, 75a/2, 75a/8, 99a/21	29b/12, 31a/6, 31b/19, 31b/23, 36b/23, 36b/7, 36b/14, 36b/27, 39b/12, 43b/3, 45b/27, 49b/3, 50b/12, 51b/9, 51b/10, 51b/22, 52a/27, 56a/26, 58a/2, 58b/29, 59a/28, 59b/21, 60a/3, 60b/18, 62b/7, 68a/18, 62b/7, 68a/13, 68b/27, 69a/21, 69b/23, 70a/8, 73b/26, 74b/2, 76a/28, 78a/7, 78a/9, 78a/23, 78b/5, 82b/6, 83b/7, 84b/20, 84b/23, 85b/14, 89a/18, 89b/6, 93a/26, 94a/9, 94a/12, 94a/21, 95a/7, 98b/15, 100a/8, 73b/1, 74b/13, 23a/20
h. it- 82b/3, 16b/2	h.+ların 26b/29
h. olunmayup 7b/22	h.+larını 74b/2
hılķī <i>Ar sf</i> yaratılışla ilgili, yaradılışa ait	h.+laruñ 10a/26, 10b/18, 13b/26
h. 88b/7, 88b/9	hılīt <i>Ar ad</i> kötü kokulu bir tür zamlık, şeytan boku, kedi ağacı, şeytan tersi
hılṭ <i>Ar ad</i> bir şeye karışan başka bir şey	h. 42a/17
h. 4b/28, 16b/10, 35a/13, 38b/15, 39a/7, 44a/6, 45b/21, 53a/24, 63a/7, 63a/17, 65a/10, 78a/24, 84b/24, 85b/21, 93a/22, 95a/25	hımār <i>Ar ad</i> erkek eşek
h. idüp 33a/1, 82b/9	h. 42b/15, 42b/23, 89a/22
h. -ı sevdāyı 94a/24	h. (lihyetü'l-hımār) 83a/19
h.+a 11a/23	h. -ı vahşinüñ 43a/12
h.+da 11b/9	h.+a 42b/21
h.+dan 38a/28, 65a/10, 76b/15	h.+ı 42b/25
h.+ı 11a/23, 11b/4, 23b/16, 39a/7, 40a/24, 82b/27, 83b/18	h.+uñ 42b/7, 42b/17, 27b/27
h.+lar 9b/1, 10a/26, 10b/18, 11b/12, 11b/23, 13b/26, 23a/19, 26b/7, 28b/2, 28b/15, 29b/22, 30a/5, 30a/11, 38a/21, 39a/1, 43b/16, 48a/24, 79b/5	h.+lar 42a/11
h.+lardan 29b/22, 30a/5, 38a/21, 48a/24, 52a/12, 52b/15, 73a/23, 77b/17, 78b/26, 85b/26, 87a/17, 95a/21, 96b/21, 97b/27, 99a/9	hımār <i>Ar ad</i> bk hımār
h.+ları 6a/14, 10b/23, 10b/24, 10b/25, 10b/27, 10b/28, 11a/14, 11a/15, 20a/2, 20b/5, 20b/12, 21b/16, 23a/10, 26b/1, 28b/6,	h. 42b/8
	hımnā <i>Ar ad</i> kına
	h. 33b/2, 37b/25, 46a/27, 49a/11, 49a/26, 55b/11, 85b/17, 86a/26, 86a/28, 88a/1, 74a/19

h.+y1 28b/16	Miladî 622 senesinde Mekke'den
hinnāk <i>Ar ad</i> boğaz	Medine'ye yapmış olduğu göç
h.+a 90a/8	h. -i nebeviye 4a/14
hinzir <i>Ar ad</i> domuz	hiç <i>Far zf</i> hiç
h. 56b/13, 56b/27, 65b/18, 66a/19, 67b/9	h. 4b/22, 18a/21, 19b/8, 46a/21, 47b/26
hinzir <i>Ar ad</i> bk hınzır	hiçbir <i>Far sf</i> hiçbir
h. 56b/16, 56b/27, 65b/17, 78b/12, 89a/22, 91b/9	h. 4b/6
hırva' <i>Ar ad</i> kene ağacı	hiddet <i>Ar ad</i> keskinlik, sertlik
h. 32b/23, 32b/24	h.+de 72b/21
hırz <i>Ar ad</i> içinde mal saklanan yer, sığınak	h.+in 53b/24
h. ola 47b/18	hikāyet <i>Ar ad</i> hikaye, yazılı veya sözlü olarak bir olayın anlatılması
h.+ıma 12a/6, 13b/5	h. eyledi 44a/27, 96a/20, 81a/11
hıyār <i>Far ad</i> Kabakgillerden, uzun iri meyveli, sürüngen gövdeli tüylü ve dikencikli ve çok tohumlu bir yıllık otsu bitki	h. iderler 3b/16, 64a/5
h. 32b/29	h. itdiği 81b/7
h.+ı 50a/22, 61a/25, 61a/28	hikmet <i>Ar ad</i> bilgi, sır, hakimlik, sebep
h.+ınuñ 61b/1	h. 01b/3
h.+ları 61b/4	h.+e (yü'ti'l-h. men yeşā'ü) 01b/5
hıyārşenber <i>Ar ad</i> hıyarçember, acur	h.+e (men yü'te'l-h.) 01b/5
h. 84b/28	hilāf <i>Ar ad</i> karşıt, zıt, aykırı
hicār <i>Ar ad</i> taşlar	h. (mā'ü'l-hilāf) 81b/25
h.+ı 98a/4	h.+ı 7a/3
hicāz <i>Ar ad</i> Arap Yarımadası'nda günümüz Suudi Arabistan'ının batısında bir bölge	h.+ın 13a/18
h. 81b/20	hilāl <i>Ar ad</i> Ay'ın yay biçiminde görülen şekli
hicret <i>Ar ad</i> hicrî takvimin başlangıcı kabul edilen Hz. Muhammed'in	h. 75b/26, 76a/10
	hile <i>Ar ad</i> hile
	h. it- 21a/7, 27b/8, 27b/11, 27b/12, 27b/13, 45b/1, 66a/4, 66a/5, 73b/23, 86a/26, 86a/27, 86a/29, 86b/19, 61b/11

hilelū *Ar sf* hileli

h. 61b/14, 86b/3

h.+dür 86b/8, 86b/10, 86b/2

h.+lūsi 87b/6

himmet *Ar ad* çalışma, emek, gayret

h.+leri 5b/5

h.+lerinūñ 5b/10, 5b/18

hind *Ar ad* Asya kıtasının, güneyinde ve ortada yer alan en büyük yarımadası

h. 21a/2, 86a/2, 37a/5, 81a/1

h. arslanı 25a/8

h. (vilāyet-i hind) 6a/29, 57a/11

h. (vilāyet-i hindde) 6b/2, 28a/21, 26a/20

h. (ṭā'ife-yi hindde) 28b/2

h. (ehl-i hind) 48b/14

h. (lisān-ı hindde) 57b/28

h. (bilād-ı hind) 65b/29

h. (ṭā'ife-yi hind) 73a/18

h.+de 87b/18, 48b/15

h.+den 86a/3, 21a/4

hindibā *Ar ad* papatyagiller familyasından, sebze olarak yararlanılan bitki türü

h. 13b/15, 46a/3, 76a/15, 95a/28

h.+uñ 44a/1

hindī (1) *Ar ad* Hint veya Hindistan

ile ilgili, Hindistan'dan gelen

h. 2b/23, 48b/16, 71a/24

h. (sünbül-i hindī) 28b/13, 26a/20, 28b/13, 71a/24

h. (ardıc-ı hindī) 48b/14

h. (temr-i hindī) 90a/15

h. (ayva'-yı hindī) 57b/28

h. (milḥ-i hindī) 85a/6

h. (temr-i hindī) 90a/15

h. (sādic-i hindī) 71a/23

h. (şanavber-i hindī) 48b/16

h. (ardıc-ı hindī) 48b/14

h. (ayva'-yı hindī) 57b/28

h. (sādic-i hindī) 71a/23

h. (ṭabāşir-i hindī) 100a/16

h. (karaşıyye-yi hindī) 26a/22

h.+den 34a/20

h.+dür 85a/6, 91b/13, 34a/18, 91b/13

h.+sinūñ 34a/19

hīrī *Ar ad* beyaz ve sarı renkli türleri olan bir çiçek türü, hayri

h. 49b/28

hisevān ? *ad* rengi kıvıll olan bir hurma türü

h. 53a/1, 53a/2

hiss *Ar ad* his, duyu

h. 30b/6, 66a/16, 87a/24

hizmetkār *Ar ad* hizmet eden kimse

h. 83a/21

horosān *Far ad* İran'ın kuzeydoğu ve doğusunda yer alan bölgeye verilen isim

h. 90b/12

h.+da 65a/6, 80b/29

h.+dan 80b/29

horasānī *Far ad* Horasanla ilgili, Horasana ait

h.+ye 37b/28

ḥorūs *Far ad* horoz

ḥ. 25a/18, 25a/19, 75b/23, 84b/25

ḥ.+ı 25a/19

ḥ.+lar 56b/19

ḥ.+lara 83b/15

ḥōṣ *Far sf* hoş, beğenilen

ḥ. 20a/1, 26a/10, 26a/18, 41b/6,

50a/17, 56a/19, 56a/21, 58a/26,

64a/18, 64b/2, 64b/4, 64b/17, 65b/2,

65b/6, 68a/2, 68a/7, 68a/13, 70b/2,

71a/17, 82a/5, 85b/20, 98a/25

ḥ. it- 26b/6, 46a/1, 85a/17, 93a/8

ḥ. eyleye 31b/19

ḥ. ol- 16/5, 25b/8, 38b/22, 39a/15,

44b/1, 57a/14, 67b/5, 68a/18,

71a/23, 92b/17

ḥ.+dur 26a/22, 55b/22, 65a/9, 82a/6,

90b/14, 96a/19, 98a/14, 98a/21

ḥōṣça *T sf* hoş bir biçimde

ḥ.+dur 76b/10

ḥōṣluk *T ad* hoşluk, iyilik, güzellik

ḥ. 37a/23

ḥ.+ıla 25b/16

ḥubāḥib *Ar ad* ateş böceği

ḥ. 42a/13

ḥubbāzī *Ar ad* ebegümecigiller

ḥ. 43a/16

ḥubūb *Ar ad* tohumlar, taneler

ḥ. 94a/1

ḥubūbāt *Ar ad* buğday, arpa, çavdar

gibi taneli bitkiler

ḥ.+dan 93a/9

ḥ.+ı 93a/12

ḥubz *Ar ad* ekmek

ḥ. 17b/25

ḥ.-ı mele 18b/10

ḥ.-ı ḥuṣkārī 18b/29

ḥ.-ı fırınī 18a/28

ḥ. ü'l-melleti 18a/26

ḥ. ü't-ṭābaḳ

ḥ. ü's-sebu' 32a/3

ḥ. ü'l-meṣāyih 82a/29

ḥudā *Far ad* Allah

ḥ. 2b/29

ḥ. -yı müte'āl 2a/7, 3b/27, 14b/28

ḥ.+dandur 48b/14

ḥukkām *Ar ad* hakimler, yargıçlar

ḥ. i'l-mücerrebīn 2b/8

ḥukemā' *Ar ad* bilim adamları;

filozoflar

ḥ. 5b/4

ḥ. -yı müteḳaddimīn 1b/13

ḥ. -yı ṣānī 2b/7

ḥ. -yı fāzılīnūñ 2b/10

ḥ. -yı yunandan 2b/14

ḥ. -yı yūnān 2b/21

ḥ. -yı ḳudemā' 5b/3

ḥük(ü)m *Ar ad* varılan karar, yargı

ḥ. iderüz 8b/9, 8b/12

ḥ. itmek 5b/16

ḥ.+ler 16a/29

ḥukne *Ar ad* şırınga

ḥ. 56b/16, 73b/4, 43b/9, 50b/14, 56a/12

ḥ. it- 3b/24, 25a/1, 28a/6, 36b/15,

39b/17, 46a/24, 48b/1, 49a/6,

49a/10, 49a/10, 54a/28, 56b/15,

61b/26, 62a/15, 66b/24, 69a/8, 73a/14, 86a/9	h.+dandur 12b/4
h.+lere 43b/2	ḥurmā <i>Far ad</i> hurma
h.+ye 36a/15	h. 19a/24, 30b/22, 36b/23, 39a/19, 45b/11, 48b/2, 48b/5, 48b/6, 49a/1, 52b/28, 93a/3, 95a/9, 95a/29, 95b/3, 95b/4
ḥulbe <i>Ar ad</i> boy tohumu, çemen otu	h.+dan 48b/4, 95b/2
h. 95a/3, 10b/27, 39b/16, 57a/23	h.+dur 48b/5, 53a/2
ḥulv <i>Ar ad</i> tatlı	h.+lardandur 53a/3
h. 7b/29	h.+nuñ 53a/2
ḥumār <i>Ar ad</i> içki sonrası duyulan baş ağrısı ve sersemlik	h.+ya 48b/7
h.+a 62a/19	ḥurmā <i>Far ad</i> bk ḥurmā
ḥumār <i>Ar ad</i> bk ḥumār	h. 52b/28
h.+a 73b/28	ḥuruf <i>Ar ad</i> üzerlik tohumu, tere tohumu
ḥumle <i>Ar ad</i> mide içindeki kılsı çıkıntısı	h. 80b/10
h. 55b/28	ḥuşuş <i>Ar ad</i> konu, madde
ḥummā' <i>Ar ad</i> sıtma	h. 20a/6, 47b/2, 60b/1, 65b/17, 70b/20, 58b/14, 18b/24
h. 58b/24	h.+a 6a/16, 8a/27, 99a/22
h. -yı yevmiyye 25a/27	h.+da 78a/24
h. -yı rub ^c a 38a/27	h.+ı 6b/19
h. -yı rub ^c 38a/29, 58b/24	h.+lar 13b/20, 29a/19, 31b/23, 34b/26, 56a/27, 69b/25, 70b/20, 79b/21, 84a/7
h. -yı rub ^c ı 59a/4, 58b/28	h.+larda 38b/20, 47a/14, 56a/27, 69b/25, 79b/21
h. -yı ğıbb 38b/1	ḥuşuş <i>Ar ad</i> bk ḥuşuş
h. -yı nā'ibe 38b/1	h. 58b/14
h. -yı dā'ire 77b/26, 77b/27	h.+a 18b/27
ḥumre <i>Ar ad</i> bir çıban türü, yılancık hastalığı	h.+da 8b/6
h. 43a/27, 54b/21, 38a/21, 57b/9	h.+lar 92b/3
ḥumūzat <i>Ar ad</i> oksitler	
h. 7b/9	
ḥūn <i>Far ad</i> kan	
h.+ların 23b/22	
ḥurafāt <i>Ar ad</i> gerçeğe uymayan masal gibi şeyler, hurafeler	

huşuşen *Ar zf* ayrıca, hususiyle

h. 2a/24, 2b/7, 19a/8, 19a/25, 20b/14, 21b/17, 22b/10, 23a/29, 23b/7, 24a/10, 25a/18, 26a/15, 26b/24, 27a/6, 27a/19, 28b/13, 29a/2, 29a/9, 29a/18, 29a/27, 29b/6, 29b/8, 29b/11, 30b/7, 30b/12, 30b/28, 32a/25, 32a/28, 32b/7, 32b/9, 32b/13, 32b/16, 33a/12, 33a/21, 34a/11, 37a/5, 37a/16, 38b/20, 38b/27, 39a/25, 39b/19, 40b/5, 42a/29, 43b/9, 44a/9, 45b/8, 45b/23, 46a/17, 47a/19, 48b/24, 49b/4, 50b/19, 51a/3, 51a/7, 56b/1, 56b/4, 58b/2, 58b/12, 58b/17, 58b/20, 59b/6, 61a/1, 61a/17, 62a/3, 62a/13, 62b/12, 64a/21, 64b/29, 65a/1, 66a/10, 66a/13, 66a/26, 68a/8, 70a/5, 70a/24, 70b/27, 71b/18, 71b/22, 71b/24, 77a/3, 77b/12, 78a/12, 78a/19, 78b/14, 78b/17, 78b/18, 79a/2, 79a/6, 79a/23, 80a/6, 81a/3, 82a/14, 83a/1, 84a/2, 84a/12, 84a/18, 84b/15, 88a/16, 89b/21, 89b/28, 90a/11, 90a/27, 91b/7, 92a/3, 93b/19, 95b/18, 97b/16, 97b/28, 99a/19, 15b/17, 24b/10, 53b/22, 64b/26, 68/22

huşuşen *Ar zf* bk huşuşen

h. 24b/10, 53b/22, 64b/26, 68a/22

huşkārī *Ar ad* kepekli ekmek

h. 18b/3, 18b/29, 19a/3, 19a/5, 19a/18

hūy *Far ad* huy, mizaç

h.+larında 15b/11

huyūs *Ar ad* şarap kuyusu

h. 21a/18

h.+sı 21a/16, 21a/17

huzūr *Ar ad* yetkili bir kişinin bulunduğu yer, makamı, önü, yanı

h. (ehl-i huzūr olursa) 19a/16

h.+larına 2b/9

hürmetlū *T sf* saygılı, hürmetli

h. olup 25a/22

h. olur 25a/29

hüseynī *Ar ad* bir armut türü, boztogan

h. 64b/12

hüzün *Ar ad* üzüntü, keder

h. 79b/1, 79b/2

-1-

ılan *T ad* bk yılan

1. 62a/29, 69b/6, 69b/7, 69b/8, 70a/6, 71a/19, 71a/25, 71b/3, 71b/5, 71b/12, 71b/15, 71b/20, 71b/29, 72a/8, 72a/9, 72a/23, 72b/6, 72b/16, 75b/1, 80b/24, 81b/4, 81b/5, 88b/2, 96b/16

1.+1 71b/25, 72a/5

1.+1 (engerek ılanı) 71a/3

1.+dan 71a/18

1.+dur 71b/16, 71a/7

1.+lar 59b/5, 71a/3, 71b/11, 72a/21, 72b/1, 81a/15

1.+ları 74b/26

1.+lardan 72a/16

1.+uñ 57a/4, 71a/24, 71b/9, 71b/19, 71b/21, 71b/24, 72a/1, 81a/14, 81a/16, 81a/17	1.-up 29b/24
ılan yaşduğı <i>T ad</i> yılan yastığı, kertenkele	‘ ırķ-ı süsen <i>Ar ad</i> meyan kökü, buyan kökü
1. 69b/6	‘1. 56b/5
ılavus <i>Grek ad</i> kulunç	ırıldur- <i>T ey</i> ırıldurmak
1. 77b/14, 77b/15, 93a/2	1.-a 7b/22, 7b/28
ılğun <i>T ad</i> gösterişli küçük ağaççık, ılgın	1.-maya 7b/24
1. 19b/21, 35a/28, 58a/20, 58b/4	1.-ur 7b/5
ılıcak <i>T sf</i> biraz ılık, ılıkça	‘ ırķı’n-nisā <i>Ar ad</i> yanibaşından topuğuna kadar olan ağrı
1. 20a/21	‘a. 30b/3, 30b/9, 33b/3, 36a/16, 36a/24, 38a/18, 36b/1, 58a/4, 60a/8, 60a/19, 61b/27, 87a/2, 94a/19, 49b/20
ılışdur- <i>T ey</i> ılıştırmak	ırmak <i>T ad</i> büyük akarsu, ırmak
1.-up 25a/13	1.+larda 30a/2, 57a/8, 96b/11
ılu <i>T sf</i> biraz sıcak, ısınmış, ılık	ısıd- <i>T ey</i> bk ısıt-
1. 28b/18	1.-alar 83a/13
ılud- <i>T ey</i> ılıtmak	1.-up 44b/29
1.-up 26b/28	1.-ur 18b/14
ıncıkırık <i>T ad</i> hıçkırık	ısıcak <i>T sf</i> sıcak
1. 35a/10, 24b/20	1. 28a/5, 31a/4, 32a/15, 46b/15, 83a/13, 84a/29, 97b/1, 85a/18, 94b/11, 95b/17
‘ ırāk <i>Ar ad</i> Batı Asya’da bir ülke, Irak	ısfahān <i>Far ad</i> İran’da bir şehir
‘1. 32a/3	1. 24a/15, 23b/20
ırak <i>T sf</i> irak, uzak	1.+dan 22b/4
1. 4b/18, 36b/15, 59b/25, 68b/17, 80b/10, 82b/6, 96a/9	ısfahānī <i>Far ad</i> İsfahan şehrine ait
1.+dur 14b/9	1. 22b/2
ıraklıg <i>T sf</i> iraklık, uzaklık	1. (kühl-i ısfahānī) 22b/2
1.+1 64a/29	ısılık <i>T ad</i> sıcaklık
ırgala- <i>T ey</i> ırgalamak	1. 7b/29
1.-mağıla 10a/29	ısın- <i>T ey</i> ısınmak
1.-masına 47b/10	1.-ursa 8a/15
1.-mış 57b/15, 93a/25	
ırgalan- <i>T ey</i> ırgalanmak	

ısrır- *T ey* sokmak, ısırarak

1.-duğı 71b/3, 81a/7, 81b/4

1.-duğına 45b/17

1.-dugına 74a/10, 40a/20

1.-mağıla 80b/24

1.-masına 41b/22

1.-masından 29b/16

1.-maz 32a/25

1.-miş 22a/17

1.-up 3b/18, 7b/3, 7b/5, 59a/14,
59a/15, 80a/8

ısrırgan *T ad* ısrırgan, otsu bir bitki

1. 25a/12, 29a/26, 29b/1, 29b/4,
49b/11, 29b/9

ısrıcı *T sf* ısrıcı

1. 55a/2, 98b/12

ısrıl- *T ey* ısırmak

1.-sa 85a/10

ıs[s]ıt- *T ey* ısıtmak

1.-manuñ 83a/12

1.-ması 100a/17

1.-salar 36a/21

1.-up 83a/11

ısıtıl- *T ey* ısıtılmak

1.-miş 22a/21, 28a/6

ıskıl *Ar ad* zambakgillerden

sonbaharda mavi, beyaz, eflatun,
pembe renkli çiçekler açan soğanlı
bir Akdeniz bitkisi, ak soğan

1. 59a/10

ısla- *T ey* ıslamak

1.-duğdan 73a/13

1.-salar 84a/21

1.-yalar 84a/9, 99b/14

1.-yup 19a/29, 23a/29, 25b/21,
28a/24, 28a/26, 28a/28, 28b/23,
30b/14, 32b/4, 34a/13, 36b/22,
40b/9, 51b/18, 59b/10, 76a/20,
81b/5, 92a/27, 97a/8

ıslāh *Ar ad* iyi duruma getirme,
düzeltme, iyileştirme

1. 13b/25, 35b/21, 65a/29, 82b/18,
88a/3, 90a/27

1. -ı fikir 91b/21

1. eyleye 35b/21, 51b/16, 55b/2,
57b/16,

1. it- 13b/26, 14a/17, 14a/18, 19a/10,
21b/26, 22a/20, 23b/11, 27a/17,
28b/14, 30a/13, 31b/1, 32b/23,
32b/24, 33b/15, 35a/24, 36a/14,
36b/9, 36b/9, 36b/11, 41a/20, 51a/8,
51b/30, 52b/17, 52b/26, 53b/16,
56b/8, 63b/24, 64b/22, 65b/1, 68a/5,
74a/25, 74b/21, 76b/1, 77a/15,
83b/21, 85a/1, 85a/2, 85a/3, 85a/4,
86a/1, 89b/15, 90a/28, 90b/19,
93a/16, 95b/14, 97a/11, 97a/23,
99b/10

1. ol- 13b/1, 13b/7, 30a/6, 32b/25,
36b/11, 42a/2, 43b/22, 45a/14,
56a/18, 64a/28, 68b/24, 75a/9,
80a/3, 92a/3, 97a/10, 99b/22

1.+a 19a/17, 20b/29, 23b/8, 64a/17,
65a/20, 84b/20

1.+dur 14a/16

1.+ı 19a/10, 19a/11, 19a/18, 19a/19,
19a/21, 20b/28, 22a/5, 26a/13,
26b/23, 27a/1, 27b/25, 31b/28,

- 32b/17, 34a/15, 36b/13, 52a/25, 61a/7, 61a/10, 61a/17, 63b/23, 64a/24, 65a/20, 65b/8, 67b/29, 68a/11, 70b/29, 78b/6, 88b/1, 92a/4, 96b/22, 96b/29, 97a/8, 97a/14
1.+ına 56b/8, 66b/15
1.+ları 19b/18
- ışlāḥ** *Ar ad* bk ışlāḥ
1.+ı 19b/6
- ışlāḥ** *Ar ad* bk ışlāḥ
1. 37a/4, 83b/20
- ıslan-** *T ey* ıslanmak
1.-dığı 48a/2
1.-mış 74b/22
1.-mışın 97b/20
1.-mışından 42a/17, 35b/6
1.-up 14a/2, 27a/13, 28b/16
- ıslat-** *T ey* ıslatmak
1.-alar 67a/6
1.-ıktan 73a/13
1.-mağıla 10a/5
1.-salar 35a/29, 35b/4, 56a/28, 73a/12
1.-up 16b/18, 17b/7, 21a/17, 62a/18, 67a/6, 73a/13
- ıspanak** *Far ad* yeşil sebze olarak tüketilen, iki yıllık bir bitki, ıspanak
1. 23b/28
- ıssıd-** *T ey* bk ısıt-
1.-a 99b/26
1.-alar 27a/2
1.-up 57b/4, 83a/11
1.-ur 19a/21, 21a/19, 23b/24, 29b/5, 39a/27, 50a/19, 61a/12, 68a/14, 72a/9, 77a/19, 85b/6, 89b/27, 100a/15, 100a/28, 85b/6
- ıssıdıcı** *T sf* bk ısıtıcı
1. 71a/8, 89a/16, 100a/8
1.+dur 23b/24, 33a/20, 34a/1, 39b/9, 48b/23, 50a/19, 68a/14
- ıssıdıl-** *T ey* bk ısıtıl-
1.-miş 22a/21, 28a/6
- ıstılāḥ** *Ar ad* tabir
1. itmege 5a/26
1. -ı eṭibbāda 9b/9
- ıstır** *Bulg ad* ıspanakgillerden sapları etli, sebze olarak yenilen bir yıllık otsu bitki, yaban pazısı
1. 43b/28
- ıtrılal** *Ar ad* kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi, kuzgun ayağı, hilal otu
1. 75a/18
- ıtlāk** *Ar ad* bırakma, salıverme
1. olunduḡda 24a/14, 41a/6, 56b/12, 71b/20, 77b/1, 78b/1, 28b/28
1. olınsa 19b/24, 23a/12, 45b/13, 79b/25, 51b/7, 90a/3, 95a/3, 98b/8, 31b/11, 35b/25, 43a/16, 97b/4
1. olunur 4b/13, 51a/11, 60b/24
- ızrāb** *Ar ad* rahatsızlık
1. 86a/8
- ıztırāb** *Ar ad* acı, ıstırap
1. 5a/11, 5a/12, 26b/22, 57b/24, 73b/3, 74a/23, 84a/28, 89b/19, 96b/10
1.+ı 84a/26
1.+ını 62b/26

-i-

ibād *Ar ad* ibadet edenler

i.+ından 1b/4

‘ibāret *Ar sf* meydana gelen, oluşan

‘i. 2a/19

ibiklü *T ad* püsküllü, ibikli

i. 25a/18

ibinyālus ? *ad* bir sıtma türü

i. 91a/14, 91a/15

iblis tırnağı *T ad* hoş kokulu tırnaklar

i. 26a/18

ibn *Ar ad* oğul, erkek evlat

i. -i sīnā 2b/7

i. -i baytār 4a/10

i. -i baytāruñ 4a/12

i. -i baytār 4a/16

i. -i ḥakem nām 20b/18

i. -i zekeriyyā nām 81b/7

i. -i nefīs-i mışrīden 96a/20

i. ü ‘abdi’r-raḥmān 2a/11

i. ü sultān 2b/4

i. ü sultān süleymān 2b/5

i. ü cemī‘ nām 81b/16

ibn-i nefīs-i mışrī *Ar ad* küçük kan dolaşımını keşfiyle ünlü hekim ve düşünür

i.+den 96a/20

ibnü cemī‘ *Ar ad* İbn Cem’i isimli hekim

i. 81b/16

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām dikencügi *Ar+T*

ad bk ibrāhīm diken

i. 45a/17

ibrāhīm diken *Ar+T ad* boğa diken, deve elması, guga diken

i. 45a/16

ibrīşim *Far ad* ipeğin bükülmesi ile elde edilen iplik

i. 20b/7, 21a/1, 46a/27, 35a/26, 46a/27, 46b/8

i.+de 20b/28

i.+den 20b/21, 20b/25, 46b/10

i.+dür 35a/22

i.+e 20b/8, 20b/14

i.+i 13b/6, 20b/15, 20b/16, 20b/17

i.+üñ 20b/9

ibtāl *Ar ad* iptal

i. eyleye 53b/19

i. ider 27b/26

ibtidā’ *Ar ad* başlama, başlangıç

i. 4a/18, 8b/22, 8b/24, 15a/17, 15a/22, 46a/4, 54b/20, 74a/25

i. -yı zuhūr 2b/13

i.+larında 62a/12

i.+sına 15b/2, 56b/24, 66a/16

i.+sında 14b/15

ibtidā’^{en} *Ar ad* başlangıç olarak

i. 8b/29, 22b/16

ibokrat (Hipokrat) *Grek ad* Eski Çağ’da yaşamış klinik gözlemin kurucusu sayılan hekim ve filozof

i. 5b/13

i. (fuşul-i ibokrat) 5b/12

i.+dan 5b/12

ic- *T ey* bk iç-

i. 29a/17

icāb *Ar ad* gerekme, gerek

i. iden 8b/17

iccāş *Ar ad* erik ağacı, incaz

i. 23a/2, 23a/24

i.+dur 23a/9

icrā *Ar ad* bir şeyi yapma, bir
buyruğu yerine getirme, bir işi
yürütme

i. idicek 7a/6

ictināb *Ar ad* sakınma, çekinme

i. 32b/6, 59b/19, 61b/17, 68a/9

iç *T ad* herhangi bir yer, alan, cisim
veya durumun sınırları arasında
kalan yer, dahil, iç

i.+deki 89/12

i.+i 13a/17, 24b/26, 26a/22, 35b/28,
35b/29, 36a/9, 42b/26, 44a/18,
45a/29, 47b/8, 47b/17, 53b/8,
54b/22, 56b/12, 56b/14, 57a/5,
57a/8, 59a/11, 65b/27, 67a/3,
67a/14, 81b/7, 85a/16, 85b/1, 85b/5,
85b/9, 86b/20, 90b/10, 91b/19,
92a/4, 95b/13

i.+idür 35b/24

i.+in 56b/5, 78a/20, 79a/18

i.+ine 7b/3, 7b/5, 7b/21, 13a/2,
17b/29, 20a/17, 20a/19, 20b/16,
21a/21, 22a/14, 22a/29, 22b/16,
24a/21, 24a/25, 25b/1, 25b/11,
25b/27, 26b/25, 26b/26, 27a/25,
29b/18, 31a/2, 32b/8, 33a/3, 33a/10,
33a/27, 34b/14, 34b/24, 35a/26,
35b/19, 36a/20, 36a/22, 36b/3,
37a/17, 37b/11, 39a/2, 39b/27,

40a/7, 40b/28, 41a/10, 41a/13,
42a/16, 42a/21, 42b/14, 44b/4,
45a/4, 46b/1, 46b/11, 46b/16, 47a/3,
47b/1, 48b/13, 48b/22, 48b/28,
49a/2, 49a/4, 50a/5, 50a/10, 50a/12,
50a/14, 50a/17, 50b/3, 50b/17,
51b/19, 54b/8, 55a/26, 56a/8,
56a/11, 59a/2, 59a/4, 59a/16,
59a/17, 59b/4, 59b/22, 60a/2,
60a/16, 60b/5, 60b/16, 61b/22,
63a/3, 66a/1, 66a/14, 66a/24, 67a/3,
69a/16, 69a/21, 69b/3, 71a/20,
71a/22, 72a/15, 72a/16, 72a/26,
72b/4, 72b/8, 72b/9, 74b/6, 75a/10,
77b/4, 77b/11, 79b/16, 80a/23,
82b/8, 83b/4, 84a/10, 84b/25, 85a/5,
85a/12, 86b/5, 86b/6, 87a/14,
87a/22, 88b/14, 89a/11, 89a/20,
91b/25, 92a/25, 94a/1, 94a/29,
95a/10, 95a/13, 96a/15, 96b/2,
97a/3, 97b/17, 98b/19, 99a/10,
99a/13, 99b/20, 100a/2, 100a/27,
100a/28, 72a/2

i.+inde 10a/13, 10a/17, 11b/23,
12a/4, 12a/15, 13a/15, 16a/26,
17a/1, 17b/14, 18a/9, 18b/25,
19a/29, 19b/28, 20a/16, 20a/22,
20b/8, 20b/9, 21a/3, 21a/4, 21a/16,
22b/1, 22b/6, 23a/29, 25a/22, 25b/3,
26a/28, 26b/14, 27a/4, 28a/10,
28a/21, 28a/24, 28a/25, 28a/29,
28b/1, 28b/23, 29a/1, 29a/8, 29a/12,
30b/14, 30b/19, 31b/23, 32b/4,
33a/4, 33a/7, 33a/11, 33a/17,

33b/10, 33b/26, 24a/5, 35a/18,
35a/29, 35b/3, 36a/2, 36a/19,
36b/22, 37a/12, 37a/22, 37b/22,
37b/26, 38a/14, 39b/22, 40b/9,
40b/29, 41b/28, 42a/22, 42a/28,
43a/5, 43b/16, 43b/25, 46b/22,
47a/2, 47a/23, 48a/2, 48a/8, 48a/12,
49a/14, 50a/9, 50a/13, 50a/24,
50b/4, 50b/16, 51b/17, 51b/18,
52a/18, 52a/20, 52a/21, 52b/3,
52b/12, 52b/21, 53a/4, 53a/11,
53a/28, 53b/1, 54a/3, 54a/7, 54a/13,
54a/14, 54a/15, 55b/9, 56a/27,
57b/18, 57b/19, 57b/22, 59b/3,
59b/4, 59b/14, 59b/15, 60a/11,
60a/15, 60a/16, 60a/22, 60a/25,
60a/27, 60b/4, 60b/14, 60b/19,
61b/6, 62b/24, 63a/16, 65b/8, 66b/6,
67a/4, 67a/23, 67a/29, 67a/29,
67b/16, 69a/17, 69b/2, 69b/26,
70a/9, 70a/11, 70a/19, 70b/1,
70b/10, 70b/16, 70b/27, 71b/7,
71b/27, 71b/29, 72a/1, 72b/7,
72b/20, 72b/21, 73b/12, 73b/26,
74a/16, 75b/27, 76a/7, 76a/27,
77a/2, 77a/12, 77b/9, 77b/14,
77b/17, 77b/25, 78a/11, 78b/16,
79a/7, 79b/3, 79b/14, 79b/28,
79b/29, 80a/19, 80a/22, 80b/6,
81a/8, 81a/15, 82a/1, 82a/25, 83b/3,
83b/17, 84a/9, 84a/21, 84b/25,
84b/25, 85a/29, 85b/1, 85b/28,
86b/7, 87a/7, 87a/9, 87a/24, 88a/27,
89b/19, 91b/8, 91b/15, 91b/18,

92a/4, 92a/12, 93b/9, 93b/16,
93b/17, 95b/29, 96a/13, 97a/2,
97a/3, 97a/8, 97b/10, 98a/12,
99a/16, 99a/28, 99b/14, 100a/4

i.+inden 21a/9, 21a/11, 24b/23,
27a/25, 33a/10, 36a/10, 36b/18,
36b/26, 47b/24, 48a/9, 50b/10,
52a/11, 52a/17, 52b/2, 53b/2,
54a/10, 58b/6, 58b/9, 60b/2, 62b/21,
65b/10, 65b/25, 67a/6, 72b/8, 75b/8,
75b/10, 77a/8, 77a/11, 80a/18,
80b/5, 82a/3, 82a/12, 82a/20,
86a/19, 89a/21, 92a/14, 94b/15,
95b/20, 100a/7, 17b/16

i.+ini 47a/25, 82a/15

i.+inün 84b/28

ıç- T ey içmek, sıvı bir maddeyi
yutmak

i.-dügi 4b/22

i.-dükde 82b/20

i.-dükden 30a/5

i.-dükleri 84a/14

i.-e 74a/5, 93a/4, 96b/24, 96b/25

i.-erseler 82b/19

i.-eler 19a/25, 20a/21, 23b/7, 28a/7,
28a/10, 30a/6, 31b/21, 32a/15,
34b/27, 35b/23, 36a/14, 36b/9,
36b/11, 39a/18, 39a/19, 40a/25,
41a/27, 43b/23, 56b/7, 58a/5,
61a/24, 67a/25, 72b/19, 75b/4,
82b/19, 90a/21

i.-en 17b/17, 37a/24, 53b/23, 73b/7,
77a/1, 77a/9, 78a/20

i.-ene 41a/27

i.-enler 56a/14

i.-enlere 37a/22, 42a/23, 42a/24,
53b/23

i.-erler 38b/2, 42a/1, 59a/22,
84b/23, 94a/25, 94a/26

i.-erlerse 33a/27, 42b/2, 80a/10

i.-mek 11b/7, 26a/17, 32b/5,
35b/13, 37b/16, 38b/17, 45b/27,
48a/1, 55b/3, 63b/26, 73b/5, 74a/23,
80b/21, 97b/20, 99a/1

i.-mekden 27a/9, 48a/1, 54b/11,
73a/27

i.-mekdür 28a/6

i.-mekle 20a/6, 25a/1, 25b/26,
25b/28, 26b/1, 33b/15, 33b/16,
33b/20, 41a/15, 41b/22, 42b/20,
49a/10, 49a/28, 51b/27, 51b/32,
53b/21, 55b/24, 62a/15, 62a/16,
62a/18, 66b/24, 67a/23, 67a/29,
69a/9, 72a/12, 74b/9, 77b/8, 77b/10,
77b/18, 78a/6, 86a/4, 100a/10,
100a/15

i.-mesi 27b/25, 32b/12, 33a/24,
34b/8, 36b/9, 76a/30, 81b/18, 86a/8

i.-mesinden 86a/8

i.-mesiyle 37a/14

i.-mesinden 24b/18

i.-meye 36b/6, 74a/5

i.-meyeler 27b/25, 32a/16, 36b/5,
48a/2, 60a/22, 60a/24, 61a/23,
65a/15, 75b/10, 82b/18, 82b/20

i.-mezden 73b/27, 99b/22

i.-miş 44a/24, 74a/10

i.-se 25a/24, 29b/20, 29b/26,
30b/15, 30b/21, 37b/24, 41a/9,
45a/2, 53b/9, 54a/20, 54b/10,
55b/10, 74a/3, 74b/13, 75b/7,
81b/17, 82b/15, 83b/24, 87a/20,
89b/21, 90a/29, 99a/5

i.-seler 17b/10, 19a/15, 23a/28,
23b/1, 23b/6, 23b/26, 25b/18,
25b/21, 26b/20, 26b/28, 27a/5,
27a/6, 28a/25, 28a/29, 28b/21,
29b/13, 30a/4, 30a/7, 30a/10,
30a/23, 30a/28, 30b/13, 30b/22,
31a/26, 31b/3, 31b/17, 33a/22,
33a/25, 33b/12, 34a/1, 34a/8, 34b/7,
34b/22, 34b/25, 35b/4, 35b/8,
35b/15, 35b/19, 36a/11, 36a/23,
37a/1, 37a/1, 37b/8, 37b/9, 38b/3,
38b/4, 38b/7, 39a/13, 39b/29,
40b/10, 40b/16, 40b/17, 41a/11,
41a/21, 41b/23, 41b/27, 42a/3,
42b/16, 42b/19, 42b/26, 43a/22,
43a/29, 43b/8, 43b/26, 44b/28,
45a/5, 45b/16, 45b/25, 45b/29,
46a/6, 47a/7, 47a/21, 47b/28,
49b/12, 50b/5, 50b/12, 51a/18,
52a/7, 53a/28, 53b/7, 54a/23,
55a/10, 55a/23, 55a/24, 55b/25,
57b/22, 58b/1, 58b/6, 58b/11, 60a/5,
60a/23, 60a/25, 61b/18, 62a/2,
62a/18, 62a/21, 62b/25, 65a/5,
65a/27, 66a/29, 66b/3, 69a/8, 70a/1,
73a/23, 73b/28, 74a/8, 74a/9,
76a/26, 76a/27, 77a/20, 77b/13,
77b/20, 78a/3, 78a/8, 79b/20,

80a/19, 82a/13, 82a/17, 82a/22, 82b/27, 83b/6, 84a/11, 84a/13, 84a/23, 84a/27, 84b/12, 84b/21, 84b/27, 85a/5, 85b/7, 86a/7, 86b/25, 86b/27, 87a/9, 87a/13, 87a/17, 88a/24, 89a/15, 89a/25, 89a/26, 89a/28, 89b/21, 90a/8, 90a/29, 91a/11, 91a/14, 91a/19, 92b/6, 93a/25, 93b/5, 93b/6, 93b/18, 94a/12, 94a/21, 94a/24, 94b/11, 95a/7, 95a/16, 95b/26, 97a/1, 97b/17, 98b/1, 98b/14, 99a/19, 99b/18, 100a/13 i.-üp 33b/6, 38a/29, 41b/7, 74b/12, 75a/4, 29a/17	i.+sinde 47b/26, 51b/15, 55b/28, 98b/4 i.+sine 45b/4, 75b/14 i.+ye 49b/21, 83a/5 (2) <i>T zf</i> iç kısımlara doğru, iç yönelik i. 8a/25 i.+inden 39b/22 içici <i>T sf</i> içici i.+dür 99a/4 içil- <i>T ey</i> içilmek i.-dükde 84b/21 i.-ecek 16b/15 i.-en 4b/9, 43b/3 i.-se 84b/15 i.-ürse 84a/13 i.-miş 74b/27
içen <i>T sf</i> içen i.+ene 71a/12	
içerü (1) <i>T ad</i> iç yan, iç taraf, iç bölüm i. 4b/22, 8a/23, 34b/11, 61b/19, 66b/12, 69b/28, 73b/4, 85b/18, 99a/13 i.+de 8a/28, 28b/9, 34b/5, 45b/25, 45b/5, 45b/28, 66b/22, 70a/13, 70b/6, 74b/25, 92a/2, 95a/12, 97b/22, 97b/24 i.+den 22b/27, 37b/12, 46a/21, 54a/26, 55a/27, 71a/17, 83a/3, 91a/27, 95b/27 i.+lerinde 59a/29 i.+lerinden 59a/29 i.+si 18a/29, 20a/13, 36a/1, 42a/9, 80a/13, 84b/10 i.+sin 41b/5, 83a/12	için <i>T edat</i> için, amacıyla, maksadıyla i. 26a/27, 28b/4, 65b/18, 76b/18, 80a/21, 82a/4, 91b/8 içir- <i>T ey</i> içirmek i.-meyeler 20a/24 içün <i>T edat</i> için, sebebiyle i. 1b/15, 1b/19, 2b/2, 2b/17, 3a/15, 3b/1, 3b/28, 4a/9, 4a/11, 4b/1, 7a/16, 8a/29, 12b/4, 13a/1, 13a/2, 13a/4, 13a/10, 13b/9, 13b/11, 13b/18, 14a/4, 14a/17, 14a/18, 16b/2, 20a/6, 20b/24, 21a/15, 22a/10, 24b/2, 25b/12, 26a/1, 27b/10, 27b/23, 28b/10, 29a/20, 29b/28, 31b/9, 31b/23, 32a/27, 33a/3, 33b/4, 33b/11, 34b/26, 35a/6, 35b/9, 36a/2, 37a/6, 38a/29, 38b/1,

38b/2, 39a/22, 39a/23, 40a/22, 40a/23, 41a/19, 41a/20, 41b/19, 41b/20, 43b/7, 43b/10, 45a/25, 45b/19, 46b/8, 48a/18, 51a/5, 51a/26, 52b/8, 56b/15, 56b/16, 59a/24, 61b/27, 65b/8, 66a/28, 66b/21, 69a/13, 69a/14, 70a/4, 70a/13, 70a/28, 70b/20, 71a/23, 72b/19, 72b/28, 75a/4, 76b/4, 76b/16, 79a/9, 79b/27, 81a/20, 84a/7, 84a/14, 84b/16, 85a/22, 85a/24, 86b/29, 87a/5, 89a/8, 89a/29, 89b/4, 89b/5, 89b/11, 89b/21, 90b/5, 90b/6, 90b/18, 91a/20, 91a/26, 91b/13, 91b/21, 91b/22, 92b/3, 94a/26, 95a/20, 95a/22, 96b/27, 96b/29, 98a/17, 98b/16, 98b/17, 99a/4, 100a/23 i.+dür 13b/20, 14a/12, 14a/14, 14a/15 anuñiçün 13b/16 anuñiçündür 56b/24	42b/18, 47a/27, 49a/27, 58b/14, 66b/12, 74b/3, 81b/11, 82b/16, 84b/29, 87a/28, 87b/1, 90b/5, 81b/1, 92a/27 içürül- <i>T ey</i> içirilmek i.-miş 43b/7 içyağı (içyağ) <i>T ad</i> geniş getiren hayvanların karın boşluğunda iç organlarını saran kalın yağ, şahım i. 27b/13, 42b/7, 43a/6, 56b/9, 56b/16, 56b/17, 56b/19, 56b/20, 56b/23, 56b/26, 56b/29, 57a/6, 57a/10, 57a/11, 68b/5, 68b/6, 91b/9 i.+ndan 47a/22, 56b/16, 56b/20, 56b/22, 56b/23, 56b/27 i.+ inuñ 56b/11, 56b/13, 56b/22, i.+ıyla 22b/12, 22b/23, 25a/20, 56b/28, 57a/4, 57a/7, 57a/10, 64a/10, 66a/19, 73a/16, 78b/12, 86b/23, 88a/25, 89a/22, 91a/22, 91b/19 i.+larından 56b/13
içür- <i>T ey</i> içürmek i.-dükleri 49a/8 i.-eler 24b/24, 25a/2, 34b/29, 44b/7, 82a/15, 84b/2, 95a/11 i.-mekdür 73b/6 i.-mekle 87a/5 i.-meyeler 26b/22, 52a/12, 62a/9 i.-üp 24b/12 i.-ürler 33b/11, 41b/20, 59a/26, 59b/16, 82b/25, 92b/10, 98a/17 i.-seler 21b/27, 21b/29, 22/17, 22a/22, 25b/3, 35b/6, 42a/18, 42b/1,	id- <i>T ey</i> bk it- i. (dā'im id-) 43a/12 idin- <i>T ey</i> edinmek i.-dünlerinde 62a/23 i.-eler 68b/27, 70a/16 i.-mek 36b/15, 66b/13, 81b/3 i.-mekdür 8a/13 i.-mesi 94a/27 i.-se 49a/6 i.-seler 35a/19, 64a/7, 72b/1, 83a/2 i.-üp 29a/23 i.-ürler 9a/28, 43b/9

idmal <i>Ar ad</i> yaranın iyileşmesinin yakın olması durumu i. 12a/19	i. iderse 5a/14 i. idüp 20a/5, 51b/29 i. idicidür 89b/14
idmān <i>Ar ad</i> beden gücünü artırmak için yapılan çalışma i. idüp 47a/20	i. itmezse 5a/13
idrāk <i>Ar ad</i> idrak, anlayış i. ider 8b/4 i.+den (‘aql u idrākden) 1b/12	igde <i>T ad</i> uzun yapraklı sarı er dişi çiçekli bir ağaççık i. 60b/24
idrākiyye <i>Ar ad</i> algıcılık i. (ālāt-ı idrākiyye) 71a/28	igne <i>T ad</i> iğne, sırınga i. 51a/27, 50b/15, 91b/25
idrār <i>Ar ad</i> sidik, idrar i. 28b/29, 30b/14, 31a/26, 32a/2, 33a/26, 45b/22, 59a/24, 67a/29, 70b/7, 73b/26, 74b/24, 76b/11, 80a/19, 83b/11, 85b/5, 85b/24, 86b/26, 87a/10, 96a/18, 97b/24, 98a/13, 98a/15, 30a/1, 72b/26, 90a/25, 98a/28 i.+ı 88a/17	iḥāṭa <i>Ar ad</i> bir şeyin etrafını çevirme, çevreleme, kuşatma i. 61b/20
ifākāt <i>Ar ad</i> hastalıktan kalkma, hastalıktan kurtulma, iyileşme i. 28a/15, 94a/27	iḥdās <i>Ar ad</i> ortaya çıkarma, meydana getirme i. ideler 15a/2
ifrāt <i>Ar ad</i> bir konuda aşırı gitme, ileri gitme i.+la 30b/16, 89a/16	iḥrāc <i>Ar ad</i> dışarıya çıkarma, dışarıya atma i. it- 28b/3, 28b/22, 77a/8 i.+a 13b/27
ifrīkiyye <i>Ar ad</i> Ortaçağ’da Araplar’ın Mağrib’in doğusuna, bugünkü Tunus ve civarına verdikleri isim i.+de 82a/29	iḥrāk <i>Ar ad</i> yakma, ateşe verme i. 13a/29 i. (ṭarīḳ-i iḥrāk) 22b/23 i.+dur 13a/29, 14a/25
ifsād <i>Ar ad</i> bozmak, azdırmak, karıştırmak i. eyleye 5a/13, 91a/16 i. ide 9b/16	iḥsān <i>Ar ad</i> sağlam hâle getirme i.+ı 3a/18, 4b/7
	iḥtimām <i>Ar ad</i> itina, özen gösterme i. idüp 2b/2
	iḥtilāf <i>Ar ad</i> anlaşmazlık, aykırılık i. 14b/19, 73a/5, 76a/2, 81a/15, 96a/26 i. itdiler 81a/25 i. itdükleri 81a/25 i. itmişlerdür 5b/2 i. oldığı 14b/14

i. olındı 81a/13
i.+da 69b/12
iḥtilāfāt *Ar ad* anlaşmazlıklar, ihtilaflar
i.+a 14b/20
iḥtimāl *Ar ad* olasılık, ihtimal
i.+dür 34b/12
i.+i 46b/24
iḥtimās *Ar ad* perhiz
i.+sı 67a/17
i.+sını 43b/4
i.+sıyla 99a/1
iḥtināk *Ar ad* boğaz ağrısı
i. 34b/28, 49a/24
i.+ı 35a/1
iḥtirāz *Ar ad* çekinme, sakınma
i. ideler 65a/29
iḥtiyāc *Ar ad* ihtiyaç, zorunlu istek
i. 6b/25, 7a/4, 69b/3, 70b/15
i. kalmamışdır 2b/28
i. olursa 75b/5
i.+ı 4a/28, 18a/17, 60b/6, 20b/28
i.+ından 4a/29
i.+ları 65a/20
iḥtiyār *Ar ad* seçme, tercih etme
i. (sū³-i iḥtiyār) 3a/8
i. (sū³-i iḥtiyārdan) 3a/14
i. iderler 56a/27
i. olındı 70b/20
iḥtiyārāt *Ar ad* bk iḥtiyār
i. -ı bedī^c i 34a/29
iḥyā *Ar ad* canlandırma, hayat verme
i. ider 96b/24
iḥdām *Ar ad* ilerleme, çaba gösterme
i. ü ihtimām 2b/2

i. itmez 6b/28
iken *T zf* esnasında, -diği halde, -diği zaman anlamlarını veren bir sözcük türü
i. 3a/13, 3a/21, 3a/23, 3b/14, 3b/19, 8a/15, 9a/4, 9a/8, 10a/7, 10a/11, 14b/16, 14b/18, 14b/19, 16a/2, 16a/18, 16a/22, 16a/23, 18a/3, 19a/6, 19b/27, 20a/10, 20a/29, 20b/8, 23a/25, 23a/26, 24a/9, 27a/28, 28a/14, 29a/6, 31a/4, 31a/25, 31b/19, 33a/23, 36a/24, 36b/16, 37a/14, 37b/7, 37b/9, 38b/29, 39a/7, 39b/21, 40a/9, 41a/2, 41b/5, 44b/24, 45b/20, 46a/12, 47a/23, 47b/12, 49a/22, 50a/2, 50a/27, 51a/6, 51b/10, 51b/13, 51b/24, 52a/2, 55a/22, 55a/24, 57a/2, 57b/3, 57b/4, 60a/1, 60b/18, 63b/12, 64b/20, 64b/26, 65a/15, 66a/1, 67a/28, 67b/20, 69a/6, 69b/24, 70a/11, 71b/3, 74a/25, 75a/27, 75a/29, 75b/4, 77b/2, 77b/29, 78b/4, 78b/5, 79a/8, 79a/13, 79a/18, 79a/23, 79b/17, 80b/12, 80b/13, 81b/15, 82b/23, 83b/1, 83b/22, 85b/3, 87b/2, 87b/16, 88a/16, 88a/28, 88b/10, 88b/18, 90a/5, 91b/3, 91b/10, 93b/1, 94a/1, 94a/4, 95b/28, 97b/10, 98b/2
iki *T sa sf* birden sonra gelen sayının adı
i. 2a/4, 3a/22, 3b/4, 5a/22, 7a/6, 7a/17, 8a/15, 8b/8, 8b/7, 9a/12,

9a/14, 9a/15, 9a/19, 9a/23, 9b/6,
 9b/23, 12b/24, 14a/20, 14b/4, 15b/2,
 15b/3, 16b/16, 16b/28, 19b/21,
 20a/7, 20a/9, 20a/20, 20a/26,
 20a/28, 22a/12, 22a/21, 23b/25,
 25a/21, 26b/4, 26b/25, 26b/27,
 27a/3, 27b/24, 27b/28, 28a/16,
 28a/22, 28b/20, 28b/22, 28b/23,
 28b/24, 29b/1, 29b/11, 30a/4,
 31a/12, 31a/17, 31a/21, 31b/4,
 32b/26, 34a/14, 35a/22, 35b/2,
 35b/15, 35b/22, 35b/27, 36a/10,
 36a/18, 37a/8, 37a/11, 37b/2,
 38a/10, 38a/25, 38a/26, 39a/13,
 41a/20, 41a/21, 41b/21, 42a/14,
 42a/17, 42b/2, 43a/14, 43a/15,
 43b/26, 44b/7, 44b/28, 45a/1,
 47a/12, 47a/29, 48a/24, 48b/10,
 49a/14, 50a/27, 50b/4, 50b/8,
 50b/24, 51b/20, 52a/17, 52b/2,
 54b/4, 55a/18, 56b/6, 58a/21,
 58a/22, 59b/16, 59b/27, 60a/13,
 60a/24, 60a/27, 60b/26, 62a/5,
 62a/10, 62b/17, 62b/24, 63b/7,
 63b/13, 63b/25, 64a/22, 65a/26,
 65b/23, 67a/11, 69b/13, 71a/4,
 71b/21, 71b/25, 72b/3, 73a/12,
 74a/6, 74b/3, 74b/22, 75a/1, 75a/7,
 76a/26, 76b/16, 77a/20, 79a/8,
 79b/24, 80a/11, 80a/18, 80b/19,
 81b/1, 81b/5, 82b/20, 83b/29, 84a/8,
 84a/22, 84b/17, 85a/25, 86a/20,
 87a/8, 88a/10, 89a/9, 89a/13,
 89a/14, 89a/25, 89b/5, 89b/16,

90a/16, 90a/20, 90b/3, 90b/9,
 90b/29, 91a/10, 91a/29, 91b/1,
 91b/5, 92a/8, 92b/5, 92b/13, 93b/5,
 93b/6, 93b/17, 93b/25, 94a/11,
 94a/21, 94b/11, 97a/27, 98a/27,
 99a/5, 99a/19

i.+de 43a/1, 68a/12, 99b/25

i.+den 4b/9, 15b/23

i.+dür 92b/3

i.+si 6a/24, 6b/2, 6b/7, 7a/17, 7a/18,
 9a/16, 14a/29, 14b/2, 18b/25,
 19b/24, 20a/28, 21b/12, 29b/7,
 29b/20, 32a/1, 40b/24, 51a/1, 53a/2,
 56b/19, 57b/17, 62a/2, 68b/26,
 70b/24, 82a/10, 88a/13, 90b/15

i.+sin 4a/2, 16b/24, 71b/25

i.+sinde 77b/23, 90b/15

i.+sinden 10a/20, 56a/1, 62b/22,
 67b/10

i.+sine 9b/10, 18a/28, 21b/17,
 43a/10, 46a/13

i.+sini 4a/25

i.+sinüñ 29b/2, 42a/25, 50b/25,
 51a/10, 58a/7, 58a/25, 62a/10,
 62a/18, 63a/21, 90b/14

i.+şer 75a/6

ikinci *T sıra sa sf* iki sayısının sıra
 sıfatı, birinciden sonra gelen

i. 7a/10, 8b/20, 9a/3, 10a/24, 14a/5,
 70a/8, 100a/17

i.+si 5a/7, 8a/28, 9b/24, 80b/20,
 98a/18

i.+sinüñ 69b/18

ikide bir <i>T zf</i> sık sık, zaman zaman, ara sıra	iktizā <i>Ar ad</i> gereklik, gerek, ihtiyaç
i. (ikide bir de) 99b/25, 68a/12, 43a/1	i. eyledi 3a/4
iklilü'l-cebel <i>Ar ad</i> çok yıllık çalı görünüşlü bir bitki, kuşdili otu, biberiye otu	i. it- 3a/9, 9b/5
i. 76b/2	il <i>T ad</i> vilayet
iklilü'l-melik <i>Ar ad</i> oğulotu, kovan otu	i.+inde 2a/26
i. 34a/16, 75b/23, 76a/8	‘ilāc <i>Ar ad</i> ilaç
ikinci <i>T sıra sa sf</i> iki sayısının sıra sıfatı, birinciden sonra gelen	‘i. 6b/13, 15b/6, 15b/11, 20b/24, 24b/23, 37a/22, 37a/24, 44a/25, 46a/24, 48a/29, 59b/21, 73b/7, 92a/11, 94b/26, 96a/2
i. 7a/10, 8b/20, 9a/3, 10a/24, 14a/5, 69b/10, 70a/8, 100a/17	‘i. idüp 75b/11
i.+si 5a/7, 8a/28, 9b/24, 80b/20, 98a/18	‘i. itmekdür 73b/7
i.+sinüñ 69b/18	‘i. olındığı 42a/24
iklil <i>Ar ad</i> taç, taca benzer bitkilerde kullanılan tabir	‘i. olmaz 86a/11
i. 76b/2	‘i.+a 15a/21, 15a/25, 15b/4, 15b/14, 15b/20, 15b/26, 72a/21
iklilü'l-cebel <i>Ar ad</i> dağ tacı	‘i.+da 13b/10
i. 76b/2	‘i.+dur 72a/11
ikrāh <i>Ar ad</i> tiksınme, iğrenme	‘i.+ı 28a/5, 34b/6, 42a/23, 44a/24, 66b/5, 73b/4, 77b/16, 84a/29, 86a/9, 91b/6, 96a/1
i. iden 84b/18	‘i.+ında 24a/27, 72a/13
i. itmeye 84b/19	‘i.+larından 15b/28
ikrīṭiṣ <i>Ar ad</i> Girit adasında Endülüs Emevi Devletine bağlı olarak kurulan emirlik, Girit Emirliği	ilā āhirihi <i>Ar edat</i> sonuna kadar
i.+den	i. 2b/11
iktifā <i>Ar ad</i> yetinme, yeter bulma	ilāhiyye <i>Ar sf</i> Allah’a ait, ilahi
i. ider 47a/15	i. (laṭīfe-i i.) 25b/24
iktihāl <i>Ar ad</i> kır düşme, ağarma	i. (mevāhib-i i.) 1b/12
i. it- 17b/24, 28b/10, 29a/13, 82b/10, 89a/25, 92a/13	ileyh <i>Ar zm</i> (erkek için) ona
	i. (mūmā ileyh) 2b/9
	i. (mūṣārūnileyh) 4a/12
	ileyhim <i>Ar zm</i> (çok sayıda erkek için) onlara
	i. 2b/10

ile (1) *Ar bağ* ile, ve

i. 3b/13, 3b/17, 6b/19, 7b/17, 8a/9, 8a/22, 8b/1, 9b/16, 10a/14, 12a/26, 12b/2, 13b/22, 13b/25, 14a/8, 14a/14, 15b/21, 15b/25, 16b/26, 16b/27, 17a/1, 17b/3, 17b/10, 19b/7, 21b/23, 24b/28, 30b-18, 32a/17, 35a-5, 36b/28, 41b/17, 43a/25, 63a/4, 77a/15, 80a/28, 86b/17, 86b/27, 88b/20, 89b/12, 89b/25, 97a/24, 97a/28, 97b/1, 98b/14, 72b/14

(2) *T edat* ile, birlikte, beraber

i. 1b/8, 1b/14, 1b/17, 1b/20, 2a/13, 2a/16, 2a/21, 2a/23, 2b/7, 2b/19, 2b/20, 2b/21, 2b/23, 2b/24, 2b/25, 3a/3, 3a/3, 3a/7, 3a/18, 3a/23, 3a/28, 3b/14, 4a/22, 4a/25, 4b/15, 5a/25, 5b/16, 5b/20, 5b/28, 6a/3, 6a/12, 6b/5, 6b/9, 6b/13, 6b/16, 6b/18, 6b/20, 6b/21, 7a/4, 7a/11, 7a/29, 7b/19, 8a/3, 8a/7, 8a/12, 8a/13, 8a/14, 8a/24, 8b/1, 8b/19, 10b/13, 10b/14, 10b/26, 10b/27, 11a/12, 11a/27, 11a/29, 3b/23, 5b/17, 5b/19, 6b/5, 7a/4, 8b/7, 9b/17, 9b/23, 10b/13, 11a/20, 11a/29, 12a/5, 12a/13, 12a/23, 12a/28, 12b/16, 12b/17, 12b/29, 13a/3, 13a/11, 13a/13, 13a/26, 13b/18, 13b/21, 13b/23, 13b/27, 14a/15, 14b/28, 15a/9, 16a/6, 16a/7, 16a/29, 16b/14, 16b/24, 17a/3, 17b/7, 17b/12, 17b/18, 17b/19, 17b/24, 17b/27,

18a/5, 18a/6, 18a/11, 18b/12, 18b/12, 19a/4, 19a/8, 19a/9, 19a/13, 19a/14, 19a/19, 19a/25, 19a/29, 19a/29, 19b/6, 19b/9, 19b/16, 19b/29, 20a/8, 20a/14, 20a/16, 20a/21, 20a/24, 20a/26, 20a/28, 20b/2, 20b/16, 20b-21, 20b/22, 20b/24, 20b/25, 20b/26, 20b/28, 21a/10, 21a/11, 21a/24, 21a/25, 21b/26, 21b/27, 22a/2, 22a/7, 22a/7, 22a/8, 22a/16, 22a/21, 22a/22, 22a/26, 22b/13, 22b/20, 22b/25, 22b-25, 22b/26, 22b/29, 23a/19, 23a/28, 23b/2, 23b/4, 23b/5, 23b/13, 23b/18, 23b/25, 24a/5, 24a/10, 24a/11, 24a/23, 24a/28, 24b/4, 24b/8, 24b/9, 24b/10, 24b/15, 24b/17, 24b/18, 24b/24, 24b/24, 24b/26, 24b/27, 24b/28, 24b/28, 24b/29, 25a/1, 25a/13, 25a/21, 25a/22, 25a/24, 25a/25, 25a/26, 25a/29, 25b/11, 25b/13, 25b/17, 25b/19, 25b/21, 25b/29, 26a/6, 26a/9, 26a/10, 26a/11, 26a/12, 26a/15, 26a/16, 26b/2, 26b/3, 26b/19, 26b/20, 26b/23, 26b/24, 27a/6, 27a/8, 27a/9, 27a/22, 27a/23, 27a/25, 27a/29, 27b/1, 27b/9, 27b/17, 27b/19, 27b/20, 27b/22, 27b/27, 28a/5, 28a/7, 28a/8, 28a/9, 28a/12, 28a/13, 28a/26, 28a/27, 28b/11, 28b/13, 28b/16, 28b/18, 28b/21, 28b/22, 29a/3, 29a/4, 29a/8, 29a/11, 29a/14, 29a/19, 29a/20,

29b/1, 29b/10, 29b/11, 29b/13, 29b/16, 29b/19, 29b/21, 29b/23, 29b/25, 29b/26, 29b/29, 30a/2, 30a/4, 30a/7, 30a/8, 30a/10, 30a/23, 30a/27, 30a/29, 30b/1, 30b/7, 30b/9, 30b/13, 30b/15, 30b/17, 30b/19, 30b/20, 30b/21, 30b/22, 30b/23, 30b/24, 30b/26, 30b/27, 30b/29, 31a/8, 31a/9, 31a/11, 31b/3, 31b/4, 31b/14, 31b/17, 31b/21, 31b/23, 31b/24, 31b/26, 32a/14, 32a/18, 32a/29, 32b/3, 32b/8, 32b/11, 32b/19, 32b/26, 32b/28, 33a/9, 33a/12, 33a/21, 33a/22, 33a/24, 33b/1, 33b/7, 33b/12, 33b/15, 33b/17, 33b/18, 33b/19, 34a/1, 34a/2, 34a/3, 34a/8, 34a/13, 34b/3, 34b/10, 34b/21, 34b/25, 34b/29, 35a/1, 35a/2, 35a/5, 35a/8, 35a/13, 35a/15, 35a/19, 35a/25, 35a/26, 35b/4, 35b/7, 35b/11, 35b/15, 35b/18, 35b/20, 35b/23, 36a/10, 36a/11, 36a/21, 36b/10, 36b/19, 36b/23, 36b/24, 37a/4, 37a/7, 37a/9, 37a/20, 37b/7, 37b/8, 37b/13, 37b/18, 37b/25, 38a/15, 38a/19, 38a/26, 38a/29, 38b/5, 38b/14, 38b/18, 38b/19, 38b/24, 39a/4, 39a/6, 39b/1, 39b/2, 39b/6, 39b/12, 39b/13, 39b/14, 39b/16, 39b/17, 39b/21, 39b/22, 39b/23, 39b/24, 39b/26, 39b/27, 39b/29, 40a/2, 40a/4, 40a/14, 40a/15, 40a/16, 40a/18, 40a/20, 40a/23, 40a-29, 40b/1, 40b/6, 40b/15, 40b/17, 41a/10, 41a/12, 41a/13, 41b/5, 41b/8, 41b/9, 41b/12, 41b/14, 41b/24, 41b/27, 42a/1, 42a/2, 42a/13, 42a/18, 42b/3, 42b/4, 42b/12, 42b/15, 42b/25, 43a/1, 43a/3, 43a/6, 43b/7, 43b/8, 43b/9, 43b/11, 43b/14, 43b/18, 43b/19, 43b/21, 43b/22, 43b/24, 44a/3, 44a/5, 44a/13, 44a/14, 44a/20, 44a/21, 44b/2, 44b/3, 44b/13, 44b/21, 44b/28, 44b/29, 45a/1, 45a/4, 45a/9, 45a/11, 45a/14, 45a/28, 45b/9, 45b/16, 45b/18, 45b/20, 45b/24, 46a/1, 46a/3, 46a/5, 46a/12, 46a/15, 46a/22, 46b/3, 46b/7, 46b/13, 46b/14, 46b/17, 46b/22, 46b/24, 46b/26, 47a/4, 47a/6, 47a/7, 47a/16, 47a/21, 47a/22, 47a/26, 47b/3, 47b/8, 47b/14, 47b/15, 47b/16, 47b/28, 48a/1, 48a/4, 48a/10, 48a/10, 48a/13, 48a/15, 48a/16, 48a/23, 48b/3, 48b/6, 48b/7, 48b/8, 48b/8, 49a/2, 49a/3, 49a/4, 49a/11, 49a/19, 49a/20, 49b/2, 49b/5, 49b/7, 49b/18, 50a/4, 50a/9, 50a/16, 50a/20, 50b/13, 51a/15, 51a/19, 51a/22, 51a/27, 51b/13, 51b/14, 51b/15, 51b/24, 51b/25, 51b/30, 52a/1, 52a/4, 52a/11, 52a/12, 52a/16, 52a/18, 52a/21, 52a/27, 52b/1, 52b/2, 52b/3, 52b/5, 52b/11, 52b/13, 52b/21, 53a/4, 53a/29, 53b/3, 53b/4,

53b/8, 53b/9, 54a/4, 54a/11, 54a/12,
 54a/15, 54a/21, 54a/27, 54a/8,
 54a/28, 54b/3, 54b/4, 54b/5, 54b/17,
 54b/18, 54b/19, 54b/21, 55a/5,
 55a/6, 55a/10, 55a/22, 55a/23,
 55a/29, 55b/5, 55b/11, 55b/26,
 56a/4, 56a/7, 56a/12, 56a/18, 56b/5,
 56b/6, 57a/9, 57a/17, 57a/19,
 57a/21, 57a/22, 57a/23, 57a/25,
 57a/27, 57a/28, 57a/29, 57b/1,
 57b/7, 57b/9, 57b/14, 57b/17,
 57b/18, 57b/25, 58a/5, 58a/11,
 58a/12, 58a/17, 58a/29, 58b/1,
 58b/2, 58b/9, 58b/17, 59a/1, 59a/11,
 59a/14, 59a/16, 59a/21, 59a/22,
 59b/4, 59b/11, 59b/12, 59b/15,
 59b/17, 59b/23, 60a/3, 60a/5,
 60a/15, 60b/2, 60b/10, 60b/11,
 60b/13, 60b/14, 60b/17, 61a/11,
 61a/18, 61a/21, 61a/22, 61a/23,
 61b/6, 61b/17, 61b/19, 61b/22,
 61b/23, 61b/24, 61b/25, 61b/26,
 62a/1, 62a/13, 62a/15, 62a/21,
 62a/23, 62a/27, 62a/29, 62b/5,
 62b/6, 62b/20, 62b/21, 62b/22,
 62b/26, 62b/27, 62b/29, 63a/2,
 63a/16, 63b/6, 63b/7, 63b/16,
 63b/21, 63b/23, 64a/12, 64a/15,
 64a/18, 64a/24, 64a/25, 64b/10,
 64b/24, 64b/25, 64b/28, 64b/29,
 65a/1, 65a/3, 65a/11, 65a/21, 65b/7,
 65b/12, 65b/25, 66a/14, 66a/15,
 66a/21, 66a/22, 66a/23, 66a/24,
 66a/29, 66b/1, 66b/7, 66b/9, 66b/11,
 66b/12, 66b/15, 66b/19, 66b/29,
 67a/2, 67a/3, 67a/6, 67a/12, 67a/25,
 67a/26, 67a/29, 67b/1, 67b/22,
 67b/29, 68a/1, 68a/3, 68b/6, 68b/24,
 68b/28, 69a/8, 69a/24, 69a/26,
 69b/1, 69b/4, 69b/29, 70a/2, 70a/6,
 70a/10, 70a/26, 70a/27, 70b/28,
 71a/1, 71a/9, 71a/17, 71a/27,
 71a/28, 71b/7, 71b/11, 71b/27,
 71b/28, 72a/10, 72a/17, 72a/20,
 72a/24, 72a/25, 72a/26, 72a/28,
 72a/29, 72b/1, 72b/3, 72b/11,
 72b/19, 72b/24, 73a/9, 73a/10,
 73a/11, 73a/14, 73a/19, 73a/20,
 73a/21, 73a/23, 73a/24, 73a/25,
 73b/2, 73b/4, 73b/27, 73b/28, 74a/6,
 74a/7, 74a/8, 74a/9, 74a/11, 74a/13,
 74a/14, 74a/17, 74a/18, 74a/20,
 74a/22, 74b/2, 74b/11, 74b/22,
 74b/27, 75a/13, 75a/21, 75a/29,
 75b/3, 75b/4, 75b/5, 75b/7, 75b/11,
 75b/16, 75b/18, 75b/21, 76a/7,
 76a/17, 76a/19, 76a/20, 76a/22,
 76a/23, 76a/24, 76a/26, 76a/27,
 76a/29, 76b/13, 76b/14, 77a/1,
 77a/3, 77a/5, 77a/22, 77b/3, 77b/12,
 77b/17, 77b/20, 77b/24, 78a/3,
 78a/13, 78a/15, 78a/19, 78a/20,
 78a/22, 78b/9, 78b/12, 78b/13,
 78b/15, 78b/17, 78b/20, 78b/25,
 78b/29, 79a/2, 79a/14, 79a/20,
 79a/21, 79a/22, 79a/23, 79b/7,
 79b/8, 79b/9, 79b/19, 79b/21,
 79b/29, 80a/3, 80a/4, 80a/6, 80a/10,

80a/13, 80a/16, 80a/17, 80a/20,	94a/17, 94a/18, 94a/20, 94a/25,
80a/25, 80b/5, 80b/13, 80b/14,	94a/26, 94b/9, 94b/10, 94b/11,
80b/15, 80b/21, 80b/24, 80b/28,	94b/17, 94b/19, 94b/21, 94b/23,
81b/2, 81b/3, 81b/5, 81b/15, 82a/11,	95a/5, 95a/7, 95a/9, 95a/11, 95a/22,
82a/12, 82a/13, 82a/15, 82a/16,	95a/26, 95a/28, 95b/2, 95b/4, 95b/9,
82a/18, 82a/19, 82a/22, 82b/9,	95b/10, 95b/14, 95b/18, 95b/24,
82b/10, 82b/18, 82b/19, 82b/22,	95b/28, 96a/13, 96a/14, 96b/8,
82b/26, 82b/29, 83a/4, 83a/5,	96b/18, 96b/19, 97a/1, 97a/19,
83a/11, 83a/12, 83b/2, 83b/5,	97a/20, 97a/28, 97b/5, 97b/19,
83b/12, 83b/15, 83b/16, 84a/3,	97b/21, 98a/2, 98a/4, 98a/16,
84a/4, 84a/19, 84a/23, 84b/1,	98a/29, 98b/2, 98b/15, 98b/28,
84b/14, 84b/15, 84b/16, 84b/18,	99a/2, 99a/6, 99a/11, 99a/23, 99b/1,
84b/19, 84b/21, 84b/22, 84b/23,	99b/9, 99b/24, 100a/1, 100a/5,
84b/28, 85a/2, 85a/4, 85a/9, 85a/15,	100a/18, 100a/21, 69b/24
85a/18, 85b/7, 85b/15, 85b/17,	i.+dür 7a/10, 12a/9, 12a/9, 19a/22,
85b/21, 85b/29, 86a/4, 86a/7,	19a/24, 25a/4, 26a/13, 27a/1,
86a/19, 87a/18, 87b/1, 87b/2, 87b/3,	27b/25, 31b-28, 36b-13, 52a/25,
87b/4, 87b/5, 87b/6, 87b/24, 87b/28,	61a/7, 72a/7, 74a/30, 91b/25, 97a/14
88a/15, 88a/17, 88a/24, 88a/28,	i.+tür 68a/4
88b/2, 88b/13, 88b/23, 88b/25,	ilhām <i>Ar ad</i> Allah tarafından kulun
89a/13, 89a/15, 89a/17, 89a/19,	gönlünde doğan bilgi, sezgi
89a/20, 89a/21, 89a/23, 89a/24,	i. 1b/4, 5b/19, 5b/26, 6a/2
89a/25, 89a/26, 89a/28, 89b/8,	i. eyle- 3b/2
89b/9, 89b/13, 89b/15, 89b/16,	i. it- 3b/8, 3b/13
89b/18, 89b/20, 90a/5, 90a/8, 90a/9,	i. +āsā 2b/10
90a/13, 90a/17, 90a/22, 90a/23,	i. +ī (kıyās-ı ilhāmī) 6a/2
90b/2, 91a/8, 91a/11, 91a/12,	ilhām <i>Ar ad</i> yaraların iyileşmesi
91a/19, 91a/21, 91a/25, 91b/7,	i. 12a/19
91b/8, 91b/9, 91b/10, 92a/5, 92a/6,	ilhāmāt <i>Ar ad</i> ilhamlar
92a/7, 92a/12, 92a/13, 92a/24,	i. it- 3b/26
92a/25, 92b/6, 92b/7, 92b/9, 92b/27,	i. +ı ġarībe 3b/25
93a/3, 93a/7, 93a/16, 93a/24,	ilīk <i>T ad</i> kemiklerin içini dolduran
93a/25, 93b/5, 93b/6, 93b/18,	yağlı madde
94a/11, 94a/12, 94a/14, 94a/15,	i. 72b/20, 72b/22

i.+i 72b/20, 72b/21	‘i. -i tıbdan 12b/15
i.+lerden 72b/22	‘i. -i tıbbı 2a/19
iliş- <i>T ey</i> tutuşmak, yapışmak	‘i. -i nāfi‘ 1b/13
i.-şüp 11b/29, 32b/13	‘i. -i yakîni 1b/15
‘ ilk <i>Ar ad</i> sakız	‘i. -i şerîf 2a/9, 2a/15, 2a/18
‘i. -i inbât 98b/28	‘i. ü ma‘ rifet 3b/15
ilkâ <i>Ar ad</i> telkin etme, ilham etme	‘i. -i nebâtatda 4a/17
i.+larıyla 2b/10	‘i. -i tabî‘îde 8a/19
illâ <i>Ar zf</i> ne olursa olsun, hangi	‘i.+e 14b/4
şartlarda olursa olsun, mutlaka,	‘i.+i 2a/17
özellikle	‘i.+ne 4a/16
i. 1b/12, 3a/17, 4b/3, 4b/5, 4b/6,	iltifât <i>Ar ad</i> ilgi gösterme, rağbet etme
5b/19, 6b/28, 13a/13, 16a/13,	i. olınmak 6b/23
16a/18, 16b/6, 17a/2, 18a/21, 20b/8,	imâm <i>Ar ad</i> imam
23b/8, 24a/18, 27a/19, 34a/28,	i. 5b/21
36a/9, 38b/12, 42a/10, 46b/3,	i. -ı ma‘ şüm
53b/29, 60a/12, 64a/16, 65a/7,	imdi <i>T zf</i> şimdi
65b/21, 65b/23, 72a/10, 74a/5,	i. 3b/25, 5b/24, 7a/16, 8b/19, 9a/16,
81a/7, 86a/5, 96b/27, 97a/25, 97b/5,	12b/26, 14b/4, 14b/19, 16b/16,
97b/27, 98a/1	17a/6
‘ illet <i>Ar ad</i> hastalık	imtihan <i>Ar ad</i> yoklama, sınav
‘i. -i fâ‘ iliyedür 7a/14	i. 5b/28, 6a/19, 1b/14
‘i. -i fâ‘ illiyye 7a/19, 7a/25	i. ideler 6a/12
‘i. -i māddiyye 7a/15, 7a/21, 7a/25,	i. -ı edviyye 2b/22
7a/26	i.+a 6a/27
‘i. -i şūriyye 7a/15, 7a/22	imtilâ <i>Ar ad</i> sindirim güçlüğü
‘i. -i gâ’iyye 7a/16, 7a/16	nedeniyle meydana gelen şişkinlik,
‘i. -i gâ’iyyet 7a/25	dolgunluk
‘ ilm <i>Ar ad</i> ilim, bilim, bilgi	i.+dan 27a/5, 33b/2, 45b/16, 74b/18,
‘i. (tarîk-i ‘i.) 5b/10	77b/9
‘i. -i tıbb 1b/10, 2a/8, 3b/28, 8b/12,	imtizâc <i>Ar ad</i> birbirini tutma, uygunluk
15b/25	i. 3a/3, 9b/4
‘i. -i tıbbda 2b/6, 5b/4, 4a/8, 11a/7,	i.+dur 9a/20
29b/4, 69a/19	i.+ı 9a/23

i.+iyeden 3a/2	i. 55b/21
i.+lar 9a/19	‘ināyet <i>Ar ad</i> yardım, iyilik, lütuf
in- <i>T ey</i> inmek	‘i. (bi-‘ināyeti’llāhi) 2a/17, 2b/3, 2b/12
i.-er (giç iner) 44a/3, 63a/17, 68a/26, 68b/27, 97a/14, 63b/10, 18b/19	‘i.+i 3a/18
i.-er (tīz iner) 18b/5, 18b/19, 19a/18, 41a/26, 63a/15, 79a/28, 90a/14	inbāt <i>Ar ad</i> bir bitkinin büyümesini sağlama
i.-erse 9a/6	i. (‘ilk-i inbāt) 98b/28
i.-mede (mi‘ deden inmede) 68b/2	inzāc <i>Ar ad</i> kıvamını buluncaya kadar pişirme
i.-meden (hılṭlar inmeden) 79a/16	i.+ı 78b/5
i.-mege (şu inmege) 57a/4, 87a/25	ince <i>T sf</i> ince
i.-megi (şu inmegi) 43a/13	i. 8a/24, 10a/27, 12b/27, 12b/29, 13b/26, 18a/12, 20a/12, 20b/4, 20b/10, 21a/12, 21b/2, 23a/14, 23a/25, 23b/16, 24b/13, 25b/28, 26a/4, 27a/1, 29a/29, 29b/13, 30b/15, 33b/26, 34b/10, 36a/3, 36a/27, 36b/12, 36b/26, 38a/8, 38a/18, 41a/29, 44a/18, 45b/11, 45b/22, 48a/12, 48a/21, 49b/29, 52b/20, 60a/14, 60a/23, 62b/6, 63a/12, 63a/13, 63a/20, 63a/23, 64a/25, 65a/7, 65b/6, 66a/11, 66b/27, 67a/16, 67a/22, 69a/2, 69a/29, 71b/8, 73b/13, 75a/23, 75b/13, 75b/25, 76b/6, 77b/17, 79a/16, 79b/5, 80b/16, 83a/25, 86a/11, 86b/15, 88a/7, 88a/21, 89b/17, 90a/20, 91a/12, 94a/7, 97b/18, 79b/28
i.-mek (şu inmek) 37b/25, 55b/13	i.+dür 7a/27, 29a/29, 63b/11, 75b/21, 76a/6
i.-mek (aşağa inmek) 70b/22	i.+si 18a/28
i.-mek (pāre pāre inmek) 66b/8	
i.-mesi 31a/28	
i.-mesi (mi‘ deden inmesi) 10a/23, 19b/4, 43a/4, 53b/17, 56b/11, 63a/25, 63b/11, 68b/4, 68b/29, 78b/7, 87b/24, 93a/15	
i.-mesi (giç inmesi) 93a/16	
i.-mesi (mi‘ dede inmesi) 97a/10	
i.-mesin (şu inmesin) 55b/13	
i.-mesin (hılṭlar inmesin) 28b/15, 50b/2, 64b/25, 79a/1, 79a/15, 79b/6	
i.-mesin (şu inmesin) 37b/26	
i.-mesine (‘ uzva inmesine) 11b/13	
i.-mesini (kılunç inmesini) 77a/6	
i.-miş 67a/19	
i.-üp 18a/15, 23a/19, 43a/10, 66a/11, 67a/21, 70a/29	
in‘ āṣ <i>Ar ad</i> canlılık kazandırma, diriltme eylemi	

i.+sin 98b/27
incel- *T ey* incelemek
 i.-mege 11a/2
 i.-miş 16b/5
inceld- *T ey* bk incelt-
 i.-üp 89b/4
 i.-ür 11a/2
incelen- *T ey* incelenmek
 i.-mesini 68b/27
incelik *T ad* incelik
 i. 10a/16
incelt- *T ey* inceltmek
 i.-mekde 23a/10
 i.-üp 10b/25, 21b/16, 52b/26
 i.-ür 26b/2, 58a/2, 70a/8
inceltici *T sf* inceltici
 i. 69a/21
incerek- *T sf* ince yapılı, inceden
 i.+dür 91b/17, 19b/24, 63a/29
incid- *T ey* bk incit-
 i.-ür 13b/12, 55b/27, 82a/25
incidān *Ar ad* zamk sakızı
 i. 98a/26, 77a/5, 89a/28
incidici *T sf* incitici
 i. 84a/20
incidicilig *T sf* incitici olma durumu
 i.+i 59a/15
incin- *T ey* incinmek
 i.-meye 7b/23
incit- *T ey* incitmek
 i.-ici 84a/20
 i.-iciligi 59a/15
 i.-mek 7b/20
 i.-mesi 7b/21, 78b/4

i.-meye 29b/16
 i.-mez 20b/20, 25a/17, 32a/25
 i.-mezler 94b/1
 i.-ür 13b/12, 55b/27
incīr *Far ad* meyve ağacı, incir
 i. 11a/13, 21b/3, 21b/26, 39a/24, 40a/8, 20a/24, 24b/24, 29b/13, 34a/3, 39b/4, 39b/17, 39b/26, 40a/10, 40a/12, 41b/8, 48a/1, 48a/27, 51b/13, 57a/19, 59b/14, 74a/22, 76a/27, 76b/1, 89a/24, 91b/8, 91b/10, 98a/7
 i.+den 71a/20, 40b/6, 71a/20
 i.+dür 50b/28
 i.+i 39b/2, 39b/5, 59b/14, 40a/16, 40a/23, 48b/7
 i.+inüñ 40a/9
 i.+ün 39b/6, 39b/8, 40a/21, 40a/22, 40a/25, 40b/4
incü *T ad* inci
 i. 20b/23, 21a/1, 27a/25, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/17, 69a/26
 i.+den 69a/26, 69a/28
 i.+yi 69a/25, 69b/4, 69a/29
indür- *T ey* indirmek
 i.-e 18b/18, 21b/28, 22a/24, 30a/3, 31b/4, 33a/24, 40b/11, 41b/27, 42b/28, 45b/26, 57a/20, 62a/7, 76a/29, 78b/26, 82a/17, 87a/18, 90a/6, 93a/26, 94a/16
 i.-ici 20a/9,
 i.-mede 48a/25
 i.-mege 11b/5, 97a/12
 i.-meyüp 68a/3

i.-üp 11a/2, 26b/20, 52a/1, 52b/22, 61b/18, 65b/16, 27a/12, 36b/29, 45b/29, 50a/4, 51b/23, 52a/19, 52b/4, 52b/12, 52b/14, 53a/12, 56a/5, 66a/23, 70b/18, 72a/18	i.+a 3b/2, 3b/7, 3b/8, 4a/24, 4a/27, 4b/22, 6a/20, 6a/21, 6a/22, 6a/23, 6a/24, 6b/26, 16b/11, 62b/10
i.-ür 53b/13, 19a/15, 22a/8, 54b/18, 61a/19, 74b/25, 77b/13, 90a/9, 95a/22, 99a/9, 99b/8	i.+da 6a/5, 6a/19, 15a/2, 17b/2
‘ ineb <i>Ar ad</i> üzüm	i.+dan 17b/20, 47a/11
‘i. 63a/9	i.+dur 6b/2, 6b/28
inek <i>T ad</i> dişi sığır, inek	i.+ı 3a/2, 6a/25, 26a/21, 33a/12, 38b/28, 47a/12, 61a/20, 92a/8, 95b/24
i. 24b/25, 33b/23, 48b/23, 77a/26	i.+ı (beden-i insānı) 13b/12, 20a/11
inen- <i>T ey</i> iğdiş edilmek, enenmek	i.+nuñ 5b/14, 12a/20, 15a/3, 17b/4, 17b/12, 4a/28
i.-memiş 67b/12, 67b/13	i.+ü (ḥuliḳa’l-insānū) 2a/12
i.-memişden 67b/12	inṣā’ <i>allāhū Ar zf</i> “Allah isterse”
i.-miş 67b/13, 56b/20	anlamında temenni sözü
inḥitāṭ <i>Ar ad</i> düşme, gerileme, alçalma	i. 43a/18
i.+a 15a/26	intifā’ <i>Ar ad</i> yararlanma, istifade etme
inkār <i>Ar ad</i> inkar, yadsıma	i. 15b/25
i. 3b/12, 14b/11	intihā <i>Ar ad</i> son, nihayet, son bulma
inme <i>T ad</i> sınırların ölmesi sonucu vücudun bir yerindeki duyuların kaybolması	i.+sına 34a/6, 15b/3
i.+si 77a/6	i.+sın 34a/9
insān <i>Ar ad</i> adam	i.+sında 14b/15
i. 3a/1, 3b/1, 3b/25, 4b/21, 6a/12, 6a/13, 6a/27, 15a/15, 15a/17, 15a/19, 15a/23, 17b/2, 18a/3, 29a/17, 47a/10	intiṣāb <i>Ar ad</i> dikilip durma, intisap
i. (beden-i insān) 6a/27	i. -ı nefes 87a/2
i. (nefs-i insānī) 11b/2	inzāc <i>Ar ad</i> kıvamını buluncaya kadar pişirme
i. (‘ömr-i insān) 14b/10	i.+ı 78b/5
	ip <i>T ad</i> ip
	i.+e 44a/22, 59b/25
	ipek <i>T ad</i> ipek böceği adı verilen bir böceğin ördüğü kozadan elde edilen ve kumaş yapımında kullanılan ince, parlak tel
	i.+e 20b/8

iplik *T ad* ince uzun lif, iplik

i. 71b/11

i.+i 71b/13, 71b/12

i.+lerden 60a/23

i.+leri 20b/10, 41a/29

ir- *T ey* erişmek, vasıl olmak, ulaşmak

i.-di 5b/18

irād *Ar ad* getirme, söyleme

ī. olınup 2b/24

ī. olınsa 9a/27

irāṣ *Ar ad* sebep olma

ī. ider 32b/12

iri *T sf* kocaman, iri

i. 23a/5, 26a/23, 27a/13, 28b/27,

39b/4, 39b/6, 45b/1, 53a/10, 60b/4,

67a/15, 77a/10, 85b/18, 86b/16

i.+dür 61a/27, 94b/9

irice *T sf* biraz iri, oldukça iri

i. 31a/1, 93a/10, 99b/13, 28b/23,

27a/1, 75a/6, 73b/1, 75a/6

irilen- *T ey* irilenmek

i.-dürür 79a/17

i.-mek 24a/7

i.-mesin 77b/7

irilik *T ad* iri olma durumu

i. 69a/20, 79a/20, 85a/16

i.+e 24a/2, 57a/11

i.+i 33a/29, 45a/21, 45b/7, 79a/13,

82a/23, 84a/11, 89b/14

i.+in 97b/15, 98b/17

i.+ine 26a/14, 43b/17, 56a/29, 70b/6

i.+ini 19a/10, 38a/17

iriñ *T ad* cerahat, iltihap

i. 11a/27, 33a/10, 59a/26, 81a/18,

42a/16, 63a/1

i.+den 81a/18

i.+ini 42a/16

iringlū *T sf* bk iriñlū

i. 42a/11

iriñlen- *T ey* irinlenmek

i.-miş 63a/1

i.-ür 81a/18

iriñlū *T sf* irinli

i. 11b/20, 27a/8, 29b/7, 38a/19,

40a/4, 45b/19, 45b/25, 48a/19,

48a/22, 49a/5, 57a/29, 58b/26,

60b/12, 61b/24, 61b/28, 62a/22,

66a/8, 86a/6, 42a/11

iriñsüz *T sf* irinsiz

i. 61a/22

irirek *T sf* çok iri

i.+dür 51b/1, 98a/12, 98a/23,

75b/17

iriş- (1) *T ey* belli bir yere varmak,
ulaşmak

i.-dükde 19b/29

i.-dügi 70a/7

i.-e 3b/12, 13a/4, 46b/2

i.-mege 70a/15

i.-mek 89a/4

i.-mekden 5b/5

i.-mezse 15a/18

i.-miş 67a/22

i.-üp 13a/1, 39a/27

i.-ür 3a/18, 29b/6, 30a/19, 32a/24,

41b/4, 59a/12, 78a/2, 78b/2, 84a/2,

85b/5, 88a/6

(2) <i>T ey</i> olgun hale gelmek	i. -i fārisīdür 32a/19, 33a/14, 90b/8, 91b/13
i.-dükde 32a/11, 37a/3	i. -i şerīfleri 4a/13
i.-düklerine 63b/14	i.+de 4b/16
i.-miş 23a/13	i.+dür 87b/14
i.-üp 19b/27, 50a/12, 63b/11, 64b/4, 85b/2	i.+i 2b/16, 2b/23
irü irü <i>T sf</i> büyük büyük, çok büyük olarak	i.+idür 32a/19, 47b/22, 69a/3, 76b/20, 87b/14, 97b/4
i. 63a/13	i.+inden 38a/7
ise <i>T zf</i> ise	i.+leri 58a/7
i. 1b/17, 1b/19, 3b/5, 4b/11, 4b/29, 5a/3, 5a/4, 5a/12, 6a/4, 7a/22, 15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/16, 16b/21, 25b/2, 41b/1, 42a/22, 44b/5, 51b/17, 61b/7, 63b/21, 64a/7, 65a/12, 74b/17, 76b/28, 87b/7, 95a/9	ishāl <i>Ar ad</i> ishal, ötürük
isfeyūş <i>Far ad</i> Türkçede tohumuna karnıyarık denilen bitki	i. 33b/5, 37a/24, 49b/11, 62a/2, 65a/11, 67a/24, 87b/23, 89b/4, 90a/15, 12b/5, 20a/22, 22a/10, 22a/11, 23a/25, 23a/28, 23a/28, 26b/9, 26b/20, 26b/21, 26b/29, 27a/15, 27b/24, 28b/21, 28b/21, 30a/4, 30a/7, 31a/5, 31a/6, 33b/4, 33b/7, 34a/2, 34a/2, 36a/11, 36a/12, 36a/23, 36a/24, 36b/24, 36b/27, 37a/2, 37a/7, 39a/6, 39a/7, 39b/7, 40a/1, 41b/7, 42a/1, 49b/3, 49b/4, 50b/13, 52a/11, 52b/7, 53b/9, 53b/10, 53b/20, 55b/26, 59a/22, 59a/28, 59b/2, 60a/26, 62a/4, 62a/9, 62b/6, 62b/9, 62b/22, 64a/19, 68a/13, 74b/27, 82a/14, 82b/27, 83b/19, 84a/14, 84a/23, 84b/13, 84b/14, 84b/19, 84b/21, 84b/27, 85a/5, 87b/22, 89b/4, 90a/11, 90a/13, 90a/19, 90b/6, 92b/6, 94a/23, 96b/28, 97b/25, 98b/15, 98b/29, 99b/18, 100a/18
isfidā <i>Far ad</i> bk üstübeç	i.+den 73a/28
i.+dan 24a/18	
isfidāc <i>Far ad</i> daha çok boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik kurşun karbonat, üstübeç	
i. 46a/17	
i. -ı isfidāc 24a/18	
i. ü caşşāşın 46a/10	
is(i)m <i>Ar ad</i> isim	
i. 2b/24, 8a/6, 2b/17	
i. -i berberīde 75a/18	
i. -i meşhūrı 2b/18	
i. -i yūnānī 2b/19, 2b/22	

i.+e 39a/10, 49a/11, 52b/29, 73a/27, 85a/11	41b/14, 41b/18, 43b/11, 43b/20, 43b/21, 44a/4, 44a/7, 44a/8, 44a/13, 46a/26, 46b/17, 47b/12, 48b/27, 49b/8, 50a/29, 51b/24, 51b/25, 51b/32, 52b/9, 52b/16, 52b/28, 53a/5, 53b/21, 53b/22, 53b/26, 54b/2, 56b/14, 57a/20, 57a/28, 57b/7, 57b/8, 57b/17, 57b/19, 58b/16, 59b/15, 61a/16, 61b/24, 62a/8, 62a/14, 62b/1, 64a/25, 65b/2, 66a/25, 67a/26, 67a/27, 67a/28, 67b/25, 68a/2, 68a/4, 68a/7, 68a/27, 70b/19, 75a/20, 75a/21, 76b/23, 77a/9, 78a/17, 78b/24, 79a/20, 80b/22, 81b/10, 84a/4, 84a/14, 84a/17, 84a/21, 85b/9, 85b/26, 87a/1, 87b/2, 87b/28, 88a/19, 88a/28, 90a/5, 91a/9, 91b/10, 92b/29, 95a/1, 95a/25, 95b/12, 95b/23, 96b/13, 98a/28, 99b/15, 100a/21, 72a/20, 72b/9, 74b/7, 74b/12, 74b/14, 59b/20, 61b/12, 93b/7
i.+i 79b/20, 85a/2, 88a/18, 21b/20, 22a/1, 23a/26, 28b/4, 35b/16, 37a/22, 38a/17, 39a/5, 40b/26, 41a/15, 41a/19, 52a/11, 52a/26, 54a/18, 54a/19, 54a/23, 54a/29, 56a/2, 58b/6, 62b/14, 65a/5, 65a/6, 65a/24, 66b/25, 78b/20, 78b/21	
i.+leri 70b/25	
iskenderiyye <i>Ar ad</i> Mısır'da bir şehir	
i. 21b/6, 76b/4	
i.+de 21b/6, 76b/4	
islām <i>Ar ad</i> Müslümanlık, İslamiyet	
i. (ehl-i islām) 2a/24, 2a/27, 2a/29	
i. (sultān-ı islām) 2a/24	
i. (pādişāh-ı islām) 2b/4	
işmid <i>Ar ad</i> sürme taşı	
i. 22b/2	
isrāʾīl <i>İbr ad</i> Akdeniz'in güneydoğu kıyısında yer alan bir devlet	
i. 94b/7	
issi (1) <i>T ad</i> yakıcı ve bunaltıcı sıcak, ısı	
i. 6a/29, 6b/6, 6b/9, 8a/29, 15a/29, 16b/3, 17a/5, 17a/6, 17a/10, 19a/24, 20a/10, 20a/23, 20b/22, 20b/26, 22a/19, 22a/21, 23b/4, 24b/10, 24b/12, 24b/16, 24b/28, 26a/12, 26b/25, 27a/13, 27b/4, 28a/10, 28a/13, 28a/14, 29b/7, 30b/9, 31a/1, 31a/29, 32a/23, 32b/2, 34a/6, 34b/6, 35b/3, 36b/6, 37a/14, 38b/16, 38b/26, 39a/14, 39a/17, 39a/19,	i. ider 41b/7, 67b/6, 94a/9 i. idüp 47a/23, 50b/19, 100a/2 i. itmek 24b/23 i. itmesinden 100a/9 i. ola 13b/2 i. olan 9b/19, 18b/13, 21b/17, 22a/20, 22b/8, 25b/15, 25b/19, 27b/23, 40b/15, 51a/9, 52a/23, 56a/5, 64b/10, 76a/13, 78a/9, 92a/1, 97a/23 i. olanlar 23b/8, 65a/19, 93a/4

- i. olanlara 31b/2, 31b/20, 53b/22, 56b/8, 61a/24, 62b/11, 68b/24, 73a/8, 96b/18
- i. olanlarda 53b/12, 53b/12
- i. olanları 31b/20
- i. olması 8a/14
- i. olmaya 67a/7
- i. olmayanlara 68b/25
- i. olur 6b/6
- i.+de 99b/26
- i.+den 23a/20, 24a/7, 24a/12, 24b/12, 43b/2, 49a/9, 49a/10, 54b/27, 56a/3, 57b/2, 57b/4, 57b/10, 59a/1, 74b/11, 91a/9, 99a/13, 100a/27
- i.+lerin 75a/10
- i.+si 46b/2, 58a/28, 59b/20, 95b/28
- (2) T ad** acı
- i. 19a/14
- issicek** *T sf* sıcak
- i. 73b/5
- issilik** *T ad* sıcaklık, hararet
- i. 10a/18, 84b/10, 7b/29
- i.+dür 7a/19, 17a/12
- i.+i 39a/25, 8a/16, 75a/24, 77b/3, 80a/22, 82a/2, 86a/16, 86b/22, 90a/18, 8a/16, 29b/5, 39a/25, 63b/28, 75a/24, 77b/3, 80a/22, 82a/2, 86a/16, 86b/22, 90a/18, 63b/28
- i.+ine 46a/29, 46a/29, 75a/24
- i.+ini 75a/9
- issirek** *T sf* çok sıcak
- i. 56b/21
- i.+dür 56b/18, 56b/20, 96b/11
- istanbul** *Grek ad* Türkiye'nin en büyük kentinin adı, İstanbul
- i. 50a/22, 61a/26
- i.+da 30a/17, 31a/16, 52a/15, 64a/20, 64b/12, 64b/18, 81a/17
- iste-** *T ey* istemek
- i.-de 11b/11
- i.-meyen 96a/21
- i.-seler 14a/17, 14a/18, 53b/15
- i.-r 68a/22
- i.-rse 54a/1
- i.-yeler 68b/26
- i.-yen 77a/9
- isted-** *T ey* istetmek
- i.-e 11b/11, 12a/8
- isti'āze** *Ar ad* sığınma
- i. olur 77b/18
- istidlāl** *Ar ad* akıl yürütme, kanıtlama
- i. 8b/1, 8b/3, 8a/22
- i. itmekdür 7a/11, 8a/20
- i. olunur 8b/1, 8b/7
- i. -i sābıka 8b/1
- i.+lerüñ 8b/2
- istifrag** *Ar ad* istifra, kusma
- i. 70b/3
- istiḥāle** *Ar ad* imkânsız olma, mümkün olmama
- i.+si 8a/12
- istiḥāre** *Ar ad* hayırlı olmasını dileme
- i. idüp 4a/17
- istiḥkāk** *Ar ad* hak kazanmış olma, layık olma
- i. 4b/3

isti‘māl *Ar ad* kullanma, yapma

- i. 27b/25, 20b/23, 26b/29, 32b/18, 67a/11, 84a/7
- i. it- 1b/20, 2a/9, 3b/6, 3a/13, 3a/28, 3b/2, 3b/5, 3b/11, 5b/1, 6b/3, 9a/28, 13b/13, 13b/24, 15a/6, 18a/4, 18b/27, 19a/15, 20b/15, 20b/17, 23b/3, 23b/4, 27a/13, 27b/22, 27b/23, 28b/10, 28b/11, 29b/12, 31a/12, 13a/16, 32b/26, 32b/27, 32b/28, 33a/2, 33a/3, 33a/4, 33b/13, 34a/15, 35b/9, 36a/2, 36a/8, 36a/12, 36a/12, 37a/2, 37b/20, 40a/11, 41a/19, 42b/2, 43a/5, 43b/24, 43b/5, 44a/8, 44a/10, 44b/23, 45a/14, 45b/28, 49b/6, 51a/4, 51a/5, 51b/15, 51b/19, 51b/30, 52a/20, 53b/18, 53b/29, 55b/6, 57a/27, 57b/25, 60a/12, 65a/16, 66b/1, 66b/4, 66b/17, 66b/18, 67a/12, 68a/14, 70b/2, 70b/11, 70b/19, 70b/28, 71a/1, 71a/13, 71a/18, 72a/27, 73a/1, 75a/4, 75a/8, 76a/22, 77a/21, 77b/8, 78b/11, 84b/16, 85a/2, 85a/19, 85b/12, 87b/9, 87b/26, 87b/29, 88a/20, 89a/10, 90a/13, 90a/14, 90a/15, 90a/21, 91a/3, 91a/24, 91b/1, 91b/2, 91b/13, 91b/29, 92a/3, 92a/9, 93a/18, 95a/27, 95a/28, 95a/28, 98b/18, 98b/29, 99b/22
- i. ol- 2a/2, 5a/5, 6a/6, 7a/23, 8b/15, 11a/7, 12b/26, 14a/23, 15a/10, 15a/19, 15a/23, 15a/28, 15b/19,

20b/27, 18a/2, 19b/11, 22b/29, 24a/27, 24a/28, 24b/2, 24b/4, 28a/23, 28b/15, 28b/28, 31a/11, 32a/13, 32b/19, 33a/1, 35a/7, 35b/29, 37a/7, 43b/6, 46a/4, 46a/21, 51b/6, 58b/5, 65a/2, 65b/18, 71a/14, 72b/27, 75b/28, 76b/17, 77a/24, 78a/5, 83a/26, 86a/5, 86a/5, 87b/17, 88b/8, 91a/1, 81a/27, 91a/27, 91a/29, 91b/22, 95b/27, 97b/5, 97b/7, 97b/29

i.ey- 18b/27, 18b/28, 19a/25, 19b/10, 19b/15, 28b/8, 32b/18, 36a/6, 38a/23, 43a/2, 43a/25, 64a/19, 66b/5, 76a/28, 81a/22, 88a/1, 91a/2, 91b/23, 92a/7, 97a/23

i. et- 19b/14

i. için 36a/2, 91a/26

i.+de 2a/3

i.+den 2a/4, 3a/27, 4b/24, 30a/20, 85a/22, 89a/6

i.+e 69a/19

i.+i 11b/10, 15a/21, 15a/25, 22b/28, 30a/20, 34b/18, 35a/23, 53b/10, 56a/3, 59a/15, 59b/18, 63b/27, 69a/11, 72a/10

i.+ine 96a/27

i.+inde 95b/3

i.+ini 47b/27, 57b/23

i.+inden 32b/6, 36a/25

istincā *Ar ad* büyük abdest yaptıktan

sonra insanın temizlenmesi, taharetlenme

i. itseler 54a/29

istiskā <i>Ar ad</i> ihtiyarlarda görülen verem hastalığı	i.+leridür 64a/23
i. 62a/3, 67a/28, 97a/16	i.+lerün 64a/22
i. -y1 tablī 29a/9, 29a/10	i.+si 64a/23
i. -y1 zıkkīye 76b/13	işle- <i>T ey</i> işlemek
i. -y1 zıkkī 76b/15	i.-yenlerün 68a/21
i.+dan 62a/6	işlet- <i>T ey</i> işletmek
i.+sı 37a/13, 62a/4	i.-e 41b/15, 61b/25
i.+ya 29a/9, 60a/20, 74a/27	işrāb <i>Ar ad</i> içirme
istiskālu <i>T sf</i> istiska hastalığı olan, verem hastalılık, istiskalı	i.+dan 19a/15
i. 74a/22, 89a/24	iştibāh <i>Ar ad</i> şüphelenme, kuşkulanma
i.+lara 59a/23, 68a/25, 59b/11, 44b/29	i. 8b/3, 10a/15
istivā <i>Ar ad</i> eşitlik, denklik	i.+sı 39a/2
i. 64a/29	i.+sın 92b/27
iş <i>T ad</i> iş, hizmet, çalışma	iştihā (1) <i>Ar ad</i> yemek yeme isteği
i.+de 18b/1, 19a/12, 19a/16, 19b/13	i. 11b/10, 18b/17, 21b/18, 22a/12, 28b/6, 41a/25, 51a/3, 65a/9, 74a/5, 74b/11, 74b/25, 87b/26, 93a/7, 94b/2, 94b/3, 21b/18, 41a/25
i.+ler 68a/21	i. -y1 ta'ām 24b/19, 38a/2
i.+leridür 26a/3	i.+lar 67b/26
işbu <i>T sf</i> işte bu, özellikle bu	i.+ları 61a/5
i. 45b/14	i.+larını 21b/29, 52b/17
işet- <i>T ey</i> işletmek	i.+sı 27b/29, 29a/6, 30b/16, 32a/4, 39a/2, 73b/29, 74a/3,
i.-üp 46b/16	i.+sın 85b/10, 92b/27
i.-ür 20a/5, 31b/17, 33a/27, 46b/16	i.+y1 51a/4, 52b/23, 55b/23, 62b/7, 87b/26
işit- <i>T ey</i> işitmek	(2) <i>Ar ad</i> cinsel istek
i.-icek 96a/6	i.+sı 29a/6
i.-mesi 78a/21	i.+sın 85b/7, 96a/20
i.-se 25a/18	i.+sını 44b/12, 45a/13
i.-ürse 69b/9	iştirāk <i>Ar ad</i> ortak olma, birlik
işkenbe <i>Far ad</i> işkembe	i. 14b/12
i. 64a/11	
i.+ler 64a/11, 64a/26	
i.+lerden 64a/20	

it- *T* yey etmek, olmak

- i.-di (ḥavf itdi) 5b/11
- i.-di (i' timād itdi) 5b/17
- i.-digi (ḥikāyet itdiler) 81b/7
- i.-diler (taḫsīm itdiler) 8b/13, 8b/14
- i.-diler (eyü itdiler) 67a/21
- i.-diler (iḥtilāf itdiler) 81a/25
- i.-dinmekdür (ḥuḳne idinmek) 36b/15
- i.-dinmekdür (tütsü idinmek) 66b/13
- i.-dinmekdür (yüzük idinmek) 81b/3
- i.-dinmekdür (ma' lüm idinmekdür) 8a/13
- i.-dirmemek (ḳabül itdirmemek) 9a/6
- i.-dirmeye (ḳabül itdirmeye) 11b/13
- i.-dirmeye (zarar itdirmeye) 81b/18
- i.-dügi 66b/28, 66b/29
- i.-dügi (vaşf itdügi) 1b/16
- i.-dügi (tecride itdügi) 14b/21
- i.-dügi (ishāl itdügi) 34a/2
- i.-dügi (taḥlīl itdügi) 56b/24
- i.-dügi (zıkr itdügi) 58a/6
- i.-dügi (ḥalk itdügi) 88b/8
- i.-dügine (keskünlik itdügine) 7a/7
- i.-dügini (beyan itdügini) 14b/12
- i.-dügim (zıkr itdügüm) 15b/22
- i.-dügünden (te'sir itdügünden) 49b/17
- i.-dükden (imtizāc itdükden) 9b/4
- i.-dükden (ḳıyās itdükden) 15b/7
- i.-dükden (pāk itdükden) 75b/6
- i.-dükleri 19b/17
- i.-dükleri (vaşf i.) 1b/20

- i.-dükleri (zıkr i.) 2a/2
- i.-dükleri (isti' māl i.) 6b/3
- i.-dükleri (müfrededen i.) 9a/7
- i.-dükleri (ḳalaydan i.) 12a/1
- i.-dükleri (gözler için i.) 13a/1
- i.-dükleri (zıkr i.) 14b/6
- i.-dükleri (etmek i.) 19b/15
- i.-dükleri (üzüm ağdasından i.) 20a/8
- i.-dükleri (ḥile i.) 21a/7
- i.-dükleri (kurşundan i.) 24a/14
- i.-dükleri (gidermek için i.) 25b/12
- i.-dükleri (ḥamīrden i.) 26a/3
- i.-dükleri ('avāmmü'n-nās için i.) 26a/27
- i.-dükleri (emlecden i.) 28a/27
- i.-dükleri (kimesneye i.) 37a/24
- i.-dükleri (nebātdan i.) 41a/17
- i.-dükleri (olana i.) 44a/25
- i.-dükleri (andan i.) 46a/25
- i.-dükleri (yağdan i.) 48b/2
- i.-dükleri (süfuf i.) 49b/5
- i.-dükleri (ayvādan i.) 56a/22
- i.-dükleri (tāzesinden i.) 58b/10
- i.-dükleri (mürebba i.) 65b/1
- i.-dükleri (taḥlīl için i.) 66a/28, 89a/8
- i.-dükleri (tesmiye i.) 69b/11
- i.-dükleri (isti' māl i.) 72a/27
- i.-dükleri (kimesneye i.) 73b/7
- i.-dükleri (iḥtilāf i.) 81a/25
- i.-dükleri (ḥıfz i.) 82b/3
- i.-dükleri (ḥaşir i.) 84b/27
- i.-dükleri (yarık yirlere i.) 85b/27

- i.-dükleri (tütsülemek için i.) 87a/5
- i.-dükleri (def' i için i.) 89a/29
- i.-dükleri (yapragından i.) 91a/13
- i.-dükleri (murād i.) 91b/24
- i.-dükleri (peynir i.) 92b/19
- i.-dükleri (arpadan i.) 93a/15
- i.-dükleri (zarara i.) 96a/2
- i.-dükleri (ğasl i.) 98b/26
- i.-düklerinde (tecride i.) 2b/15
- i.-düklerinde (murād i.) 27a/1
- i.-düklerinde (ıslāh i.) 32b/24
- i.-düklerinden (ma' ādinden i.) 51a/15
- i.-dükleridür (irice i.) 93a/10
- i.-düm (isti' māl i.) 2a/9
- i.-düm (beyan i.) 15b/23
- i.-ecek (te 'şir idecek) 6b/20
- i.-ecek (katl idecek) 37a/21
- i.-ecek (dağ idecek) 51a/14
- i.-ecek (güzel idecek) 99b/11
- i.-eler (isti' māl ideler) 5b/1, 27a/13, 31a/12, 32b/26, 32b/27, 33b/13, 43a/5, 43b/24, 51a/5, 51b/19, 52b/20, 57b/25, 68a/14, 70b/19, 71a/1, 87b/9, 92a/3, 95a/28, 93a/19
- i.-edeler (çok ideler) 19a/28, 97a/15
- i.-eler (imtiha ideler) 6a/12
- i.-eler (şāfi ideler) 98b/25
- i.-eler (böyle ideler) 41a/1, 80a/1, 98b/24
- i.-eler (tekrār ideler) 97a/15
- i.-eler (şakınmak ile ideler) 99a/2
- i.-eler (ishal ideler) 62a/3
- i.-eler (perk ideler) 72a/16
- i.-eler (tedārük ideler) 93a/8
- i.-eler (terbiye ideler) 65a/4
- i.-eler (şāf ideler) 52b/13
- i.-eler (birkaç kerre ideler) 75b/5
- i.-eler (bir kerre dağı ideler) 60b/7
- i.-eler (' ilāc dağı ideler) 96a/2
- i.-eler (devā ideler) 6b/15
- i.-eler (nişān itmekle ideler) 52a/21
- i.-eler (' ilāc ideler) 37a/24
- i.-eler (şabr ideler) 96b/23
- i.-eler (venet ideler) 71a/15
- i.-eler (aç karnına ideler) 60a/12
- i.-eler (bey' ideler) 66a/6
- i.-eler (taşra ideler) 68a/13
- i.-eler (aç karnıyla ideler) 98b/29
- i.-eler (kebāb ideler) 65b/6
- i.-eler (mu' āvenet ideler) 71a/17, 71a/18
- i.-eler (sa' y ideler) 43a/5
- i.-eler (nesneler ideler) 68a/13
- i.-eler (andan ideler) 65a/23
- i.-eler (kemad ideler) 28a/13
- i.-eler (çürük ideler) 27a/28
- i.-eler (hāzer ideler) 65a/14
- i.-eler (ihtirāz ideler) 65a/29
- i.-eler (def' ideler) 53b/22
- i.-eler (ictināb ideler) 59b/19, 61b/17
- i.-eler (dirhem ideler) 41a/1
- i.-eler (çerb ideler) 50a/8
- i.-eler (kekre ideler) 49a/1
- i.-eler (hıfz ideler) 46b/18, 49a/21, 50b/11, 52b/14, 52b/22, 53a/12, 61b/11, 71a/23, 77b/29, 78a/1

i.-eler (hukne ideler) 48b/1, 86a/9
i.-eler (faşid ideler) 86a/10
i.-eler (ihdâş ideler) 15a/2
i.-eler (âteş ideler) 86b/7
i.-eler (tebdîl ideler) 48b/29, 99a/26, 99a/11
i.-eler (mübâlağa ideler) 13a/27
i.-eler (pâk ideler) 24b/29, 48b/1
i.-eler (cem^c ideler) 27a/26, 36a/8
i.-eler (vezn ideler) 6b/19
i.-eler (saḥk ideler) 20b/25
i.-eler (ziyâde ideler) 42a/24, 44a/26
i.-elere (dâ'ire idelere) 27a/22
i.-en (ta^c alluḳ iden) 1b/4
i.-en (tekellüm idenlerden) 2b/21
i.-en (inkâr iden) 3b/12, 14b/11
i.-en (tecride iden) 7a/9
i.-en (ḳabûl iden) 7a/20
i.-en (îcâb iden) 8b/17
i.-en (tekşîf ile idene) 10b/13
i.-en (tefriḳ ile idene) 10b/14
i.-en (farḳ iden) 11b/18
i.-en (taşra iden) 12b/10
i.-en (taşra idene) 12b/11
i.-en (cem^c iden) 14b/4
i.-en (mübâşeret iden) 15a/21, 15a/26, 15b/4
i.-en (murâd idene) 16a/18, 37b/16, 55b/3
i.-en (murâd idenlere) 37a/2
i.-en (isti^c mâl iden) 20b/17, 89a/10, 92a/9
i.-en (isti^c mâl idene) 37b/20, 55b/6
i.-en (terbiye iden) 46b/6

i.-en (efşân iden) 49a/25
i.-en (efşân idene) 86b/26
i.-en (sebḳat iden) 53b/2
i.-en (şikâyet iden) 66b/4
i.-en (ikrâh iden) 84b/18
i.-en (ıslâh iden) 1b/4
i.-enlere (ta^c alluḳ idenlere) 1b/4
i.-enlere (murâd idenlere) 37a/2, 64a/26
i.-er (^c arz ider) 2a/11, 4a/28, 12a/8, 18b/24, 18b/25, 19a/6, 20b/4, 20b/5, 21b/27, 22a/10, 22a/20, 23b/5, 24a/13, 27b/27, 28b/12, 28b/14, 29a/25, 33a/7, 33b/13, 38a/4, 39a/7, 39a/16, 39a/20, 39a/22, 43b/4, 49b/15, 51a/10, 51a/20, 51a/21, 51b/30, 51b/33, 52a/3, 52a/4, 52b/27, 53b/14, 54a/6, 54b/20, 59b/10, 74a/7, 74b/5, 74b/26, 78a/25, 80a/10, 80b/21, 80b/22, 80b/24, 80b/26, 80b/27, 85b/13, 85b/27, 94b/4, 94b/5, 100a/12, 100a/17
i.-er (taşriḥ ider) 4a/15
i.-er (hıfz ider) 4b/21, 25b/23, 53b/6, 62a/17, 71a/16, 79a/27, 80b/15, 80b/21, 82b/3, 83a/6, 91a/4, 97b/12
i.-er (nef ider) 21a/20, 21a/23, 21a/27, 21b/25, 22a/3, 24a/6, 24a/11, 24b/8, 25a/1, 25a/28, 26a/15, 26b/1, 26b/3, 26b/5, 26b/24, 27a/5, 27a/7, 27a/13, 26b/24, 27a/5, 27a/7, 27a/10, 27a/13, 28b/5, 29a/4, 30b/5, 32a/26, 33a/21, 33b/16,

33b/19, 34a/4, 34a/16, 34b/23,
 35a/10, 35a/11, 35b/6, 35b/12,
 35b/14, 37a/10, 38a/29, 39a/12,
 39a/22, 41b/21, 43b/2, 43b/3, 43b/5,
 43b/17, 44b/28, 45a/1, 46a/5, 48b/4,
 49a/7, 49a/9, 49b/11, 49b/2, 49b/15,
 50a/20, 50b/12, 51b/5, 51b/27,
 51b/32, 52a/23, 52a/24, 52a/28,
 52b/10, 51b/5, 52b/15, 52b/16,
 52b/25, 53a/1, 53a/8, 53a/9, 53b/11,
 53b/24, 54a/5, 54a/3, 54a/12,
 56a/21, 56a/29, 57b/26, 58a/2,
 58b/8, 58b/16, 59b/18, 60a/18,
 61b/28, 62a/16, 62a/19, 62a/29,
 62b/6, 63a/2, 63a/6, 63a/8, 65a/20,
 66a/27, 66b/7, 67a/20, 67a/26,
 67a/28, 68b/10, 69a/9, 69a/24,
 69b/5, 69b/24, 71a/12, 72a/4,
 72a/13, 72a/14, 74b/10, 74b/24,
 74b/28, 76b/13, 76b/14, 77a/10,
 77a/11, 77b/4, 77b/8, 77b/9, 77b/10,
 77b/27, 78a/7, 78b/10, 78b/15,
 79b/9, 79b/10, 80a/12, 83b/25,
 84a/6, 84b/15, 85a/12, 85a/13,
 85a/16, 85a/21, 85b/6, 85b/10,
 85a/21, 85b/6, 85b/10, 85b/11,
 87a/5, 89b/1, 89b/2, 90a/22, 90a/22,
 90b/1, 90b/2, 90b/16, 92a/28,
 92b/10, 94b/2, 94b/12, 94b/18,
 95a/24, 96b/16, 97b/20, 97b/21,
 97b/27, 98a/15, 98a/17, 99a/8,
 999a/9, 100a/11, 100a/12
 i.-er (yardım ider) 4b/21, 12b/20,
 13b/27, 13b/28, 13b/29, 36b/29,

36b/14, 41a/25, 46b/20, 64b/12,
 78b/12, 90b/18
 i.-er (tağyîr ider) 4b/24, 4b/26,
 63b/26
 i.-er (kâtl ider) 5a/16, 17b/14,
 24b/18, 33a/12, 34b/6, 36b/27,
 41b/22, 42a/20, 44a/21, 44a/24,
 44b/5, 46a/22, 47a/12, 48a/3, 59b/6,
 59b/21, 61a/20, 72a/21, 73b/4,
 79a/17, 91b/1, 92a/8, 95b/24, 96a/1
 i.-er (olmaz ider) 6b/24
 i.-er (hâşıl ider) 7b/6, 7b/7, 7b/9,
 7b/10, 7b/11, 7b/14, 7b/16, 9a/28,
 71b/6, 95b/11, 97a/6, 7b/5, 7b/13,
 41a/25
 i.-er (ziyâde ider) 5a/17, 5a/18,
 15b/13, 19a/9, 31a/28, 31b/6, 35b/9,
 35b/10, 40b/26, 51a/3, 51a/7,
 66b/17, 67b/6, 67b/18, 73a/17,
 73a/22, 75a/9, 90a/11, 90b/16,
 94b/27, 95a/17, 96b/16, 95a/25
 i.-er (yardım ider) 4b/21, 12b/20,
 13b/27, 13b/28, 13b/29, 36b/14,
 41a/25, 46b/20, 64b/12, 78b/12,
 90b/18
 i.-er (te'sîr ider) 7a/1, 7a/2, 14a/2,
 20b/15, 22b/10, 30b/7, 33a/12,
 38b/20, 39b/20, 39b/21, 40b/5,
 45b/9, 79a/7, 82b/19,
 i.-er (zuhûr ider) 7a/3, 14b/23, 15a/1
 i.-er (zîkr ider) 15a/20, 15a/21,
 15a/24, 15a/24, 15a/25, 34b/1,
 67a/22, 97b/3
 i.-er (idrâk ider) 8b/4

i.-er (ince ider) 10a/27, 29b/13

i.-er (güzel ider) 22a/14, 30b/7,
35b/8, 60a/10, 85a/14, 95a/20, 9b/5,
35a/8, 74a/25

i.-er (pāre ider) 11a/23

i.-er (cem^c ider) 12a/13, 27a/27,
32b/25, 50a/16, 86a/19, 88b/18

i.-er (men^c ider) 20a/10, 20b/26,
21a/25, 28b/3, 25b/16, 28b/4, 28b/7,
28b/9, 28b/15, 30b/26, 33a/8,
35a/21, 38a/16, 40b/26, 41a/11,
43a/13, 43b/4, 45b/28, 50b/2,
52a/12, 53b/16, 54b/7, 54b/18,
55b/22, 55b/23, 55b/24, 61a/1,
61a/4, 62a/13, 62a/15, 62a/17,
66a/13, 66a/14, 66b/9, 66b/23,
73a/19, 78b/21, 79a/13, 79a/15,
85a/13, 85a/21, 90a/23, 91a/7,
91a/20, 98b/13, 100a/18, 92b/3

i.-er (ža^c if ider) 12b/21, 19a/2,
36b/14, 44b/25

i.-er (ta^c dīl ider) 12b/21

i.-er (žarar ider) 13a/16, 20b/3,
20b/4, 23b/11, 27a/17, 29a/25,
31b/20, 33b/12, 35b/21, 36b/13,
38a/3, 42b/24, 51a/7, 51a/8, 53b/18,
56a/7, 56b/8, 61a/7, 61a/17, 63b/23,
64b/29, 65a/1, 70b/29, 76a/30,
77a/14, 78a/25, 83b/20, 85a/3,
85b/26, 88a/3, 90a/28, 90b/19,
95b/12, 95b/20, 35a/24

i.-er (peydā ider) 11a/10, 17b/16,
18b/22, 19a/1, 19a/2, 19a/3, 19a/21,
19b/1, 19b/3, 22a/5, 36b/5, 38b/15,

39a/1, 39a/14, 53a/25, 56a/15,
56a/17, 63a/17, 64a/19, 64b/21,
68a/11, 68b/23, 74a/23, 78b/7,
80a/8, 84b/22, 92b/25, 93a/13,
93a/22, 96b/21, 97a/7, 97a/16,
97a/22, 93a/13, 93a/22, 96b/21,
97a/7, 97a/16, 97a/22, 78b/7, 79a/12
i.-er (hōş ider) 37b/19, 44b/1, 55b/6,
93a/8

i.-er (sākin ider) 30b/10, 31a/1,
35b/13, 37a/16, 38b/23, 39b/8,
44a/7, 51a/6, 52a/11, 52b/10,
53a/27, 56a/3, 56a/14, 56b/1, 56b/2,
57b/3, 60b/16, 60b/29, 62a/14,
64b/19, 73a/21, 79a/16, 84a/20,
84a/21, 90a/10, 97b/16, 97b/18,
99a/13, 100a/24, 78a/14, 20a/11,
92b/8

i.-er (ıslāh ider) 13b/26, 19a/10,
23b/11, 27a/17, 28b/14, 30a/13,
31b/1, 32b/23, 35a/24, 51a/8,
52b/17, 53b/16, 56b/8, 63b/24,
64b/22, 74a/25, 74b/21, 76b/1,
77a/15, 83b/21, 85a/1, 86a/1,
89b/15, 90a/28, 90b/19, 93a/16,
97a/11, 97a/23, 35b/22, 90a/28

i.-er (ishāl ider) 23a/25, 26b/9,
26b/21, 34a/2, 36b/24, 39b/7, 40a/1,
41b/7, 42a/1, 49b/3, 53b/9, 59a/22,
59a/28, 59b/2, 62a/4, 62a/9, 87b/22,
90a/11, 97b/25, 99b/18, 100a/18

i.-er (havāle ider) 15b/5, 15b/15

i.-er (meyl ider) 20a/1

i.-er (nāķış ider) 15b/14

i.-er (tahlīl ider) 17b/24, 30b/10, 33a/21, 34a/8, 38a/23, 39a/29, 41a/24, 41b/18, 44b/27, 45b/19, 45b/22, 51b/22, 54b/28, 72b/29, 77b/19, 85b/14
i.-er (kaṭʿ ider) 22a/4, 28b/4, 29a/5, 39b/7, 40b/26, 41a/15, 52a/11, 65a/11, 82a/25, 88a/23, 94a/9
i.-er (qabẓ ider) 18a/23, 28b/2, 60b/28, 64b/26, 65a/12, 53b/6
i.-er (ẓann ider) 21a/28, 65b/5, 71b/2
i.-er (temlīs ider) 97b/15
i.-er (nefʿ ider) 27b/16, 37a/14, 48b/21, 51b/28, 67a/27, 72a/10, 83b/10, 83b/15, 54a/7, 77a/4, 84b/25, 97b/22
i.-er (sūdde ider) 18b/6
i.-er (issi ider) 20b/26, 41b/7, 67b/6, 94a/9, 52b/29
i.-er (sāḫin ider) 96b/29
i.-er (idrār ider) 45b/22, 67a/29, 70b/7, 73b/26, 74b/24, 76b/11, 83b/11, 85b/5, 96a/18, 98a/15
i.-er (taḥrīk ider) 28b/7, 29a/6, 32a/13, 38b/29, 49a/4, 51a/9, 52a/24, 61a/3, 61a/20, 72b/18, 79a/17, 85b/7, 89b/28, 96a/19, 98a/17, 98a/18, 31a/29, 49b/13, 96a/21, 100a/16
i.-er (cilā ider) 33b/14, 34a/27, 52a/24, 62b/7, 66b/28, 69b/23, 79a/13, 82b/21, 85b/26, 97a/9, 99b/9

i.-er (eyü ider) 33a/11, 38a/23, 39b/22, 60a/19, 65b/17, 67a/23, 91b/27, 98a/3, 100a/25, 100a/25
i.-er (ağır ider) 19b/8, 34a/11
i.-er (ḳavī ider) 22a/24, 25b/23, 35a/20, 35a/21, 35b/21, 35b/11, 51b/20, 68b/10, 85a/17, 92b/2
i.-er (çok ider) 67b/6, 70a/24, 93a/22
i.-er (fāsīd ider) 71b/5, 79a/12
i.-er (böyle ider) 13a/11, 20a/6, 47a/4, 56a/18, 82b/15, 99a/20, 97b/16
i.-er (ḥab ider) 98b/15
i.-er (nurlu ider) 21a/13
i.-er (vefat ider) 24b/22
i.-er (keskin ider) 25a/14, 60a/10
i.-er (daḥı ider) 9b/16, 13a/27
i.-er (kiḫāyet ider) 19b/14, 29a/20, 74a/4
i.-er (pāk ider) 22b/10, 32a/29, 32b/8, 33a/28, 35b/11, 59a/27, 62b/23, 69a/22, 69b/22, 69b/23, 71a/10, 73b/26, 73b/27, 76b/12, 85b/14, 85b/14, 94a/11, 97b/22, 30b/7
i.-er (düz ider) 97b/22
i.-er (gökçek ider) 23b/22
i.-er (aḫvāli ider) 24b/23
i.-er (ẓaʿ īf üzere ider) 26b/18
i.-er (ḥīle ider) 27b/8, 27b/11, 27b/12, 27b/13, 45b/1, 73b/23, 86a/27, 86a/29
i.-er (ibtāl ider) 27b/26

i.-er (dibāğat ider) 28b/2, 53b/11,
60b/29, 61a/13, 87b/22
i.-er (redd ider) 90b/5
i.-er (yağ ider) 72a/19, 86b/12,
91a/18
i.-er (hıltlar ider) 92b/28
i.-er (te'sīr ider) 93b/20
i.-er (kolay ider) 95a/23
i.-er (vefāt ider) 69b/10, 96a/6
i.-er (uzun ider) 71b/5
i.-er (bevl ider) 72b/27
i.-er (az ider) 51b/29, 73a/18, 79a/26
i.-er (şāf ider) 53b/25
i.-er (muḥkem ider) 55b/24, 65a/24,
66b/18
i.-er (‘amelī ider) 66b/28
i.-er (secī‘ ider) 68b/9
i.-er (ḳabı gibi ider) 71b/9
i.-er (itdükleri gibi ider) 41a/17
i.-er (‘amellerin ider) 42a/10
i.-er (tīz ider) 43b/4
i.-er (raṭb ider) 44a/2
i.-er (idrār ider) 90a/26, 98a/29
i.-er (ishāl ider) 33b/6, 49b/12,
65a/12
i.-er (laṭīf ider) 35a/12
i.-er (ẓarar ider) 86a/1
i.-er (yābis ider) 44a/25
i.-er (mu‘āvenet ider) 64b/11
i.-er (kel ider) 48a/14
i.-er (terbiye ider) 50a/10
i.-er (ḳulunç ider) 51a/6
i.-er (pek ider) 53b/3, 28b/9
i.-er (ihṛāc ider) 28b/3, 28b/22

i.-er (ḳaṭ ider) 29a/2, 80a/18
i.-er (sūdde ider) 32b/14, 46a/22,
80a/5, 18b/6
i.-er (iktifā ider) 47a/15
i.-er (‘amel ider) 29b/12, 40a/10,
53b/11, 85a/5
i.-er (kehle ider) 40a/28
i.-er (yavaş ider) 40b/5
i.-er (şāf ider) 43b/17
i.-er (terbiye ider) 50a/14
i.-er (ẓarrar ider) 22a/20
i.-er (zinā ider) 58a/17
i.-er (ḥāşşları ider) 60b/20
i.-er (ri‘āyet ider) 64a/5
i.-er (ufaḳlanur ider) 22b/4
i.-er (haẓm ider) 22a/25
i.-er (medḥ ider) 64b/18
i.-er (def‘ ider) 84b/23, 94b/5
i.-er (ḳaṭl ider) 75a/14
i.-er (ḍarb ider) 47a/14
i.-er (kesüp ider) 25b/10
i.-er (īrāş ider) 32b/12
i.-er (olanlara ider) 93a/1
i.-er (şāl‘ ider) 32b/16
i.-er (def‘ ider) 22a/29, 22b/16
i.-er (bīcūd ider) 34a/12
i.-er (delālet ider) 8a/29
i.-er (rāyiḥaları ider) 8b/1
i.-er (yumuşak ider) 11b/23
i.-er (leṭāfetli ider) 73a/20
i.-er (çıban ider) 39a/27
i.-er (ıslāh ider) 83b/20
i.-er (medḥ ider) 79a/27
i.-er (çıbancıklar ider) 85b/12

- i.-er (tebdil ider) 97b/11
i.-er (zā'il ider) 72b/28
i.-er (helāk ider) 79a/19
i.-er (ter ider) 73a/22
i.-er (fā'ide ider) 73a/2
i.-er (āsān ider) 78a/9
i.-er (hareket ider) 69a/26
i.-er (taşra ider) 39b/7, 33b/17, 33b/9, 71a/11
i.-er (havf ider) 58a/18, 61a/5
i.-er (ğalaṭ ider) 38a/7
i.-er (rāstīk ider) 23b/25
i.-er (kār ider) 34a/24
i.-er (toğramak ider) 36b/28
i.-er (çıban ider) 37b/19, 55b/6
i.-er (zamān ider) 97a/6
i.-er (fā'ideleri ider) 20a/4
i.-er (ahmak ider) 27b/26
i.-er (za'f üzre ider) 66b/28, 90a/13
i.-er (taḥrīk ider) 90b/17
i.-er (yuva ider) 34b/15
i.-er (tāze ider) 35b/10
i.-er (cezb ider) 82b/18, 85b/29
i.-er (nefret ider) 24a/4
i.-er (siyāh ider) 49a/17
i.-er (kuvvet ile ider) 66b/29
i.-er (marazlar ider) 93a/2
i.-er (nef idüp ider) 60a/9
i.-er (helāk ider) 93b/23
i.-er (yüregi ider) 96a/17
i.-er (ihyā ider) 96b/24
i.-erek (hareket iderek) 96b/10
i.-erim (zıkr iderüm) 15b/19, 15b/20
i.-erim (beyān iderüm) 15b/24
i.-eriz (fikir ideriz) 5b/28
i.-erse (tağyir iderse) 4b/24
i.-erse (kahır iderse) 4b/25
i.-erse (ifsād iderse) 5a/14
i.-erse (zarar dağı iderse) 9b/16
i.-erse (peydā iderse) 11a/10
i.-erse (amel iderse) 40a/10
i.-erse (ne iderse) 47a/10
i.-erse (isti' māl iderse) 53b/18
i.-erse (avrat iderse) 82b/13
i.-erse (dā'im iderse) 82b/13
i.-erüz (murād iderüz) 4b/14
i.-erüz (muḫāf iderüz) 6a/2
i.-erüz (hüküm iderüz) 8b/9, 8b/12
i.-erken (tercüme iderken) 2b/3
i.-erken (saḫk iderken) 13a/5, 13a/6, 13a/10
i.-erken (cimā' iderken) 71b/25
i.-erken (hażm iderken) 10a/3
i.-erler (hikāyet iderler) 3b/16, 64a/5
i.-erler (ta'yin iderler) 8a/6
i.-erler (yakı iderler) 76a/17
i.-erler (nükül iderler) 23b/22
i.-erler (ğasl iderler) 13b/19
i.-erler (vaşf iderler) 16b/22
i.-erler (ta'rif iderler) 6a/9
i.-erler (saḫk iderler) 13a/3
i.-erler (beyān iderler) 18a/2
i.-erler (çig iderler) 18a/13
i.-erler (dağı iderler) 62b/5
i.-erler (isti' māl iderler) 20b/15, 27b/23, 31a/16, 33a/3, 33a/4, 35b/9, 53b/18, 66b/18, 70b/2, 71a/18, 75a/4, 75a/8, 77b/8, 88a/20, 70b/11,

70b/12, 90a/15, 91a/3, 91b/13,
40a/12, 84b/17
i.-erler (kıtāl iderler) 3b/18
i.-erler (taḫsīm iderler) 8b/21
i.-erler (sıḳ iderler) 18a/12
i.-erler (devalar iderler) 21a/17
i.-erler (şuyundan iderler) 21a/18
i.-erler (şu iderler) 21a/19
i.-erler (ālet iderler) 70a/28
i.-erler (isti' mal iderler) 75a/3
i.-erler (zu' m iderler) 73a/18
i.-erler (şiyāflar iderler) 70a/17
i.-erler (āteş iderler) 21a/21
i.-erler (şınıfından iderler) 55a/1
i.-erler (meze iderler) 23b/25
i.-erler (rubbı iderler) 65a/22
i.-erler (şīreden iderler) 78a/5
i.-erler (keş ile iderler) 26a/10
i.-erler (çürük iderler) 27b/2
i.-erler (gözler için iderler) 27b/10
i.-erler (ta'ām iderler) 32a/7
i.-erler (şarāb iderler) 35b/11,
56a/20, 74b/23, 94a/28
i.-erler (ğasl iderler) 98b/18
i.-erler (ğayrıdan iderler) 19b/17
i.-erler (tesmiye iderler) 93b/24
i.-erler (etmek iderler) 88a/20
i.-erler (ardınca iderler) 84a/19
i.-erler (nesne iderler) 88b/24
i.-erler (tefsīr iderler) 83b/28
i.-erler (yakı iderler) 35b/21, 65a/25
i.-erler (hıfz iderler) 46b/8, 50a/17
i.-erler (katup iderler) 55a/1
i.-erler (murabbā iderler) 65b/2

i.-erler (şorvalarını iderler) 64a/20
i.-erler (bey' iderler) 61b/12
i.-erler (ihtiyār iderler) 56a/27
i.-erler (pārelü iderler) 65b/25
i.-erler (ḥuḳne iderler) 56b/15
i.-erler (dāne dāne iderler) 59b/13
i.-erler (üzerlerinde iderler) 58b/27
i.-erlermiş (i' tiḳād iderlermiş) 75a/4
i.-erlerse (mübalağa i.) 13a/20
i.-erlerse (kuvvet için i.) 20b/24
i.-erlerse (tebdil i.) 50a/2
i.-erlerse (dā'imā i.) 78a/19
i.-erlerse (maḳūle i.) 93a/10
i.-erlerse (beş kerre iderlerse) 47a/20
i.-erse (ḳahr iderse) 4b/25
i.-erse (ifsād iderse) 5a/14
i.-erse (ne iderse) 47a/10
i.-erse (avrat iderse) 82b/13
i.-erse (dā'im iderse) 82b/13
i.-erüz (murād iderüz) 4b/14
i.-icek (icrā idicek) 7a/6
i.-icek (ğasl idicek) 13b/16
i.-icek (beyān idicek) 15b/26
i.-icek (isti' māl idicek) 23b/4
i.-icek (böyle idicek) 75b/9
i.-ici (cilā idici) 10b/5, 24a/3, 37b/6,
73a/13, 99b/16, 55a/22
i.-ici (taḥlīl idici) 40b/25, 47b/27,
76a/11, 85b/21, 89a/14, 89a/16,
99b/16, 22a/25, 32a/2, 82b/9
i.-ici (ḳatl idici) 12a/26, 23a/22,
37a/21, 43a/29, 45b/17, 55b/2, 71a/7
i.-ici (peydā idici) 11b/15
i.-ici (laṭīf idici) 31a/29, 100a/28

- i.-ici (ishal idici) 12b/5
- i.-ici (südde idici) 24b/5
- i.-ici (leṭāfet idici) 98b/12
- i.-ici (ḳabız idici) 49a/12, 93a/24, 76a/12
- i.-ici (ekl idici) 11a/20, 32a/23
- i.-ici (pek idici) 24b/5
- i.-ici (sākin idici) 67a/9
- i.-ici (dībāḡat idici) 65a/24
- i.-ici (taḡriye idici) 43b/1
- i.-ici (yaş idici) 37a/23
- i.-ici (leṭāfetli idici) 100a/8
- i.-ici (idrār idici) 32a/2, 29a/1
- i.-ici (ḳulunç idici) 19b/4
- i.-ici (şovuk idici) 65a/1
- i.-ici (men' idici) 11b/12
- i.-icidür (leṭāfet idicidür) 99b/7
- i.-icidür (ishāl idicidür) 64a/19
- i.-icidür (ḡusl idicidür) 70b/6
- i.-icidür (ıṣlāḥ idicidür) 68a/5
- i.-icidür (nef' idicidür) 67a/10
- i.-icidür (taḥrīk idicidür) 68a/15
- i.-icidür (cezb idicidür) 82b/6
- i.-icidür (idrār idicidür) 98a/13
- i.-icidür (ḳabız idicidür) 53a/19, 53a/23, 66b/21, 87b/21
- i.-icidür (taḥlīl idicidür) 29a/1, 49b/14, 50a/29, 66a/7, 77a/12, 77b/3, 95a/4
- i.-icidür (ḳatl idicidür) 47b/28, 59b/21, 37b/16
- i.-icidür (cilā idicidür) 34a/27, 58b/4, 62a/20, 66a/8, 80b/13, 98b/12, 100a/28, 77a/12
- i.-icidür (ifsād idicidür) 89b/15
- i.-iciligü (taḥlīl idiciligü) 17b/29
- i.-icisi (ıṣlāḥ idicisi) 41a/21
- i.-icisiyle (ıṣlāḥ idicisiyle) 41a/20
- i.-icü 4b/2
- i.-meden (tecride itmeden) 5b/11
- i.-meden (ḳabūl itmeden) 55b/22
- i.-medi 3b/7, 3b/8, 4a/5, 4a/7, 34b/17, 91b/6, 97b/17
- i.-medükleri (zıkr itmedükleri) 14b/8
- i.-mege 5a/26, 11b/4, 15b/2, 32b/28, 40b/17, 58a/3, 60b/6, 62a/12, 66b/24, 94b/12, 10b/23
- i.-megi (nāḳış itmegi) 15b/4
- i.-mek 19b/16
- i.-mek (isti' māl itmek) 3a/13, 3b/2, 37a/2, 65a/16, 85a/2, 98b/18, 3b/7, 28b/11, 43b/6, 85b/13
- i.-mek (ḥalk itmek) 3a/16
- i.-mek (böyle itmek) 3a/16, 10b/12, 15b/16, 75a/8
- i.-mek (tecride itmek) 5b/16
- i.-mek (az itmek) 78b/21
- i.-mek (efşān itmek) 87a/3
- i.-mek (ḥükm itmek) 5b/16
- i.-mek (pāk itmek) 82a/15
- i.-mek (taḥlīl itmek) 77a/2
- i.-mek (fikir itmek) 51a/21
- i.-mek (issi itmek) 24b/23
- i.-mek (sākin itmek) 51a/4, 70b/22
- i.-mek (ḳatl itmek) 46b/24
- i.-mek (men' itmek) 9a/6, 28b/6
- i.-mek (tafşil itmek) 8a/18

i.-mek (cem^ç itmek) 97a/25
 i.-mek (h       itmek) 89a/6
 i.-mek (ish  l itmek) 90b/6
 i.-mek (       itmek) 55b/27
 i.-mek (temy  z itmek) 7a/5
 i.-mek (         itmek) 24b/1
 i.-mek (terk  b itmek) 9a/9
 i.-mek (       itmek) 73a/14
 i.-mek (       itmek) 46b/8
 i.-mek (na    r itmek) 12b/19
 i.-mek (peyd   itmek) 39a/21
 i.-mek (    l itmek) 13b/19
 i.-mek (       itmek) 16b/2
 i.-mek (    r itmek) 14b/22
 i.-mek (sa      itmek) 12b/24
 i.-mek (       itmek) 26b/5
 i.-mek (ya     itmek) 74a/24, 85a/21,
 85a/23, 91a/13
 i.-mek (men[ ] itmek) 28b/6
 i.-memek 3b/8
 i.-mek (cil   itmek) 31a/13, 33a/6,
 70b/21
 i.-mekde (peyd   itmekde) 38b/21
 i.-mekde (       itmekde) 39a/5
 i.-mekde (ish  l itmekde) 37a/25
 i.-mekde (la    f itmekde) 20b/5
 i.-mekde (def[ ] itmekde) 59a/27
 i.-mekde (s      n itmekde) 56b/18,
 77b/10, 78a/12, 91a/13, 54b/28
 i.-mekde (ta      l itmekde) 49a/13,
 79a/5, 82b/5
 i.-mekde (ish  l itmekde) 27a/15,
 37a/7, 53b/10, 84b/14, 85a/5
 i.-mekde (ya     itmekde) 84b/4

i.-mekde (isti     m   l itmekde) 15a/14
 i.-mekde (bey    n itmekde) 76a/2
 i.-mekde (i        itmekde) 77a/8
 i.-mekde (ne     itmekde) 71b/23,
 72b/17, 75a/27, 83b/25, 91a/21
 i.-mekden (isti     m   l itmekden) 44a/8
 i.-mekden (       itmekden) 2a/19
 i.-mekden (meze itmekden) 53b/23
 i.-mekden (ta      l itmekden) 84a/2
 i.-mekden (         itmekden) 74a/26
 i.-mekden (isti     m   l itmekden) 44a/8
 i.-mekden (meze itmekden) 53b/23
 i.-mekden (         itmekden) 74a/26
 i.-mekden (ta      l itmekden) 84a/2
 i.-mekd  r (isti     m   l itmekd  r)
 13b/23, 13b/24
 i.-mekd  r (tely    n itmekd  r) 87b/24
 i.-mekd  r (     il    c itmekd  r) 73b/7
 i.-mekd  r (istidl    l itmekd  r) 7a/11,
 8a/20
 i.-mekd  r (        itmekd  r) 12b/10
 i.-mekd  r (ne       itmekd  r) 69a/24,
 81a/27
 i.-mekile (ne       itmekile) 84b/23
 i.-mekle (ne       itmekle) 6b/15, 6b/16
 i.-mekle (te         r itmekle) 10b/7
 i.-mekle (kehle itmekle) 71b/8
 i.-mekle (         itmekle) 66b/8
 i.-mekle (ni      n itmekle) 52a/21
 i.-mekle (yard    m itmekle) 33b/4
 i.-mekle (ma         itmekle) 60b/20
 i.-mekle (          itmekle) 33b/15
 i.-mekle (ya     itmekle) 33a/20,
 35b/14, 41a/15, 41b/10, 41b/19,

42a/11, 57b/2, 66b/24, 67a/23,
67a/27, 67a/28, 69a/6, 74b/9,
77b/10, 78a/6, 79b/10, 90a/22,
94a/17
i.-mekle (isti' māl itmekle) 73a/1,
45b/29
i.-mekle (kār itmekle) 10b/1
i.-mekle (zuhūr itmekle) 38b/21
i.-mekle (sākin itmekle) 21b/23
i.-mekle (şāf itmekle) 21b/19
i.-mekle (kümād itmekle) 78a/7
i.-mekle (südde itmekle) 24b/18,
26b/7
i.-mekle (hukne itmekle) 25a/1,
46a/24, 49a/10, 62a/15, 66b/24
i.-mekle (ğalīz itmekle) 10b/24
i.-mekle (tütsü itmekle) 45a/9
i.-mekle (güne itmekle) 88b/9
i.-mekle (idrār itmekle) 97b/24
i.-mekle (kabz itmekle) 14a/1
i.-mekle (tütsi itmekle) 26a/29
i.-mekle (ishāl itmekle) 28b/21
i.-mekle (hareket itmekle) 14a/3
i.-mekle (buḥūr itmekle) 20a/6
i.-mekle (tılā itmekle) 21a/28,
91b/26, 91b/27, 94a/18
i.-meler (ziyāde itmeler) 42a/1
i.-meleri (böyle itmeleri) 15b/28
i.-memişdür (ḥaṭā itmemişdür)
44b/8
i.-memişlerdür (zıkr itmemişlerdür)
14b/5, 79b/24
i.-mesi 4b/2, 8a/17, 9b/19, 9b/3,
10b/7, 10b/9, 10b/24, 10b/25, 12a/1,

12a/12, 21b/23, 22a/13, 23a/28,
28b/10, 29b/6, 30a/21, 45b/15,
46a/16, 56a/25, 56a/26, 56b/23,
57a/3, 58a/1, 58a/5, 58a/29, 68a/2,
73a/16, 74a/19, 79a/10, 80a/7,
85a/22, 87b/22, 90a/16, 5b/19
i.-mesinde 3a/25
i.-mesinden 100a/9
i.-mesindendür 72a/7
i.-mesine 35b/2, 96b/10, 59a/1
i.-mesini 74a/19
i.-mesinüñ 71a/19
i.-meye (yardım itmeye) 5b/9
i.-meye (zarar itmeye) 22b/29,
43b/6, 47a/7, 84b/19, 94a/4
i.-meye (leẓ itmeye) 29b/16
i.-meye (ince itmeye) 36a/3
i.-meye (ziyāde itmeye) 36b/17
i.-meye (te'sīr itmeye) 49a/1
i.-meye (taḥrīk itmeye) 89b/14
i.-meye (ikrāh itmeye) 84b/19
i.-meye (isti' māl itmeye) 53b/29
i.-meyeler (cem' itmeyeler) 16b/24,
16b/27
i.-meyeler (gāhī itmeyeler) 15b/27
i.-meyeler (isti' māl itmeyeler)
33a/2, 34a/15, 19a/15, 36a/9, 42b/2,
45a/15, 49b/7, 60a/12, 66b/17,
95a/27, 95a/28
i.-meyeler (mübalāğa itmeyeler)
12b/29
i.-meyeler (gayrıy itmeyeler)
91a/28

i.-meyeler (tecāvüz itmeyeler) 36a/14	i.-se (isti' māl itse) 15a/7, 23b/4, 71a/13
i.-meyüp (tecricbe itmeyüp) 5b/16	i.-se (ğargara itse) 23b/2
i.-meyüp (te'şir itmeyüp) 7a/7	i.-se (tütsi itse) 45a/5
i.-meyüp (zann itmeyüp) 14b/14	i.-se (böyle itse) 88a/29
i.-meyüp (zıkr itmeyüp) 15b/14	i.-se (tılā itse) 82b/12
i.-meyüp (isti' māl itmeyüp) 18b/23, 51a/4, 98b/29	i.-se (terbiye itse) 46a/1
i.-meyüp (cezb itmeyüp) 24b/15	i.-se (tāc itse) 61a/6
i.-meyüp (kabūl itmeyüp) 26a/6	i.-se (bulamaç gibi itse) 79b/2
i.-meyüp (tevaḳḳuf itmeyüp) 57b/25	i.-se (terbiye itse) 87b/24
i.-meyüp (zarar itmeyüp) 95b/13	i.-se (şarāb ile itse) 30a/23
i.-meyüp (taḥrīk itmeyüp) 79a/26	i.-se (maḏmaḏa itse) 34b/25
i.-mez (südde itmez) 18b/2	i.-seler (ḥuḳne itseler) 50b/15, 56a/13
i.-miş (ta' līm itmiş) 5b/24	i.-seler (maḏmaḏa itseler) 36a/22, 91a/17
i.-miş (delālet itmiş) 8a/25	i.-seler (la' ūḳ itseler) 35a/2
i.-miş (tecāvüz itmiş) 15a/17	i.-seler (nef' i itseler) 13b/14
i.-miş (ihāṭa itmiş) 61b/20	i.-seler (‘asel ile itseler) 94a/12
i.-miş (ibtidā itmiş) 46a/4, 54b/20, 74a/25	i.-seler (kebāb itseler) 92b/24, 96a/14, 59a/15
i.-miş (te'şir itmiş) 50b/1, 55a/5	i.-seler (sefūf itseler) 83b/8
i.-miş olursa 19b/3	i.-seler (taḡlīf itseler) 83b/4
i.-mişdür (beyan itmişdür) 4a/16	i.-seler (kümād itseler) 77b/19, 83a/9
i.-mişdür (ḥalḳ itmişdür) 3a/3	i.-seler (zeyt yağıyla itseler) 72a/19
i.-mişdür (ilhām itmişdür) 3b/13	i.-seler (tütsü itseler) 58b/1, 58b/18, 64a/8, 91a/21, 93a/28
i.-mişdür (ğalaṭ itmişdür) 79b/13	i.-seler (zīmād itseler) 58b/3
i.-mişler (beyan itmişler) 1b/19	i.-seler (dā'imā itseler) 57b/20, 89b/10
i.-mişler (vehm itmişler) 86b/21	i.-seler (meze itseler) 56a/14
i.-mişlerdür (taşnīf i.) 3b/29	i.-seler (istincā itseler) 54a/29
i.-mişlerdür (ihṭilāf i.) 5b/2	i.-seler (dāne dāne itseler) 54a/22
i.-mişlerdür (zıkr i.) 14b/8	
i.-mişlerdür (nehy i.) 16b/29	
i.-mişlerdür (ğalaṭ i.) 86b/11	

i.-seler (rubb itseler) 52b/24
i.-seler (çerb itseler) 49b/26
i.-seler (yaprağından itseler) 48a/23
i.-seler (merhem itseler) 48a/19, 56b/27, 72a/29
i.-seler (şıva itseler) 46a/17
i.-seler (terbiye itseler) 46a/1
i.-seler (la' ūḫ itseler) 40b/7
i.-seler (ḥuḫne itseler) 39b/17, 54a/28, 69a/8
i.-seler (‘ aḳīde itseler) 39b/2
i.-seler (sedd itseler) 32b/14
i.-seler (tılā itseler) 32a/18, 33a/9, 35a/8, 35a/14, 35a/19, 44a/12, 57b/17, 79b/8, 82a/12, 84a/17, 90a/1, 91b/23, 91b/28, 87a/22
i.-seler (lu' ūḫ itseler) 29b/13, 29b/26
i.-seler (böyle itseler) 29a/23, 42a/18, 51b/12, 60a/29, 65b/11
i.-seler (senūn itseler) 29a/22
i.-seler (ma' cūn itseler) 29a/4, 46a/15, 49a/11, 94a/14
i.-seler (şarāb itseler) 29a/3
i.-seler (zaman itseler) 26b/7
i.-seler (tütsi itseler) 25a/26, 25a/29
i.-seler (çerblü itseler) 24a/6
i.-seler (ekl itseler) 23b/6
i.-seler (tatlı itseler) 23a/28
i.-seler (maḫmaḫa itseler) 23a/19, 30a/3, 35b/18, 38a/15, 41a/14, 53b/4, 58b/4, 60a/4, 72a/25, 72b/1, 99b/28
i.-seler (sebīke itseler) 22b/4

i.-seler (mürebba it-seler) 22a/9, 87b/4
i.-seler (ğarğara itseler) 21b/28, 33b/20, 38a/17, 39b/14
i.-seler (yaḳı itseler) 20a/25, 22a/18, 23a/21, 24b/11, 29b/9, 29b/17, 29b/18, 29b/23, 31a/26, 33b/6, 34a/7, 34b/23, 35a/3, 35a/4, 37b/10, 38b/5, 38b/7, 38b/22, 39b/1, 39b/6, 39b/16, 39b/19, 39b/21, 39b/24, 40a/17, 40a/18, 40a/20, 40b/10, 40b/15, 41a/2, 41b/8, 41b/14, 41b/17, 42b/5, 43b/11, 44a/4, 45a/7, 46a/20, 48a/6, 49a/27, 51b/24, 51b/33, 54a/4, 54a/26, 54b/16, 55a/7, 55a/25, 56a/5, 56a/10, 56a/12, 57a/20, 57a/24, 57a/28, 57b/8, 57b/16, 59b/2, 61b/23, 62a/11, 62a/28, 62b/27, 64b/20, 65b/16, 67a/19, 70a/11, 74a/19, 74a/21, 74a/22, 74b/12, 76a/13, 76a/29, 77b/22, 78a/10, 78a/11, 78b/13, 78b/14, 78b/17, 78b/18, 78b/24, 80a/28, 80b/14, 82a/18, 82b/24, 83a/9, 83b/10, 84a/7, 84b/14, 85a/21, 85b/16, 87a/16, 88a/25, 89a/22, 89a/24, 90a/6, 90a/7, 90a/12, 91a/12, 91a/23, 93a/25, 93b/7, 93b/9, 94a/15, 95a/12, 95a/13, 95b/24
i.-seler (iktiḫāl itseler) 17b/24, 29a/13, 82b/10, 89a/25, 92a/13
i.-seler (isti' māl itseler) 1b/20, 29b/12, 36a/12, 44a/10, 51b/16,

51b/31, 57a/27, 66b/1, 66b/4,
67a/12, 70b/28, 77a/21, 78b/11,
85a/19, 87b/26, 87b/29, 90a/13,
90a/14, 90a/21, 91a/24, 91b/1,
91b/2, 91b/29, 99b/22, 76a/23
i.-ügi (idügi) 1b/10, 3a/26, 5b/11,
7b/19, 71a/11
i.-ügin (idügin) 14b/11, 15b/18
i.-üğinde (idüğün) 73a/5
i.-üp (vedī^c at idüp) 1b/3
i.-üp (imtiḥān idüp) 1b/14
i.-üp (muḥālaṭat idüp) 2a/14
i.-üp (tekellüm idüp) 2a/27
i.-üp (ihtimām idüp) 2b/3
i.-üp (‘arz idüp) 2b/9
i.-üp (ta^c yīn idüp) 2b/17
i.-üp (iḳtiṣā idüp) 3a/9
i.-üp (tedbīr idüp) 3a/19, 8b/29
i.-üp (isti^c māl idüp) 3a/28, 3b/5,
3b/11, 9a/28, 33a/1, 36a/12, 51b/15,
51b/30, 53b/29, 57a/27, 75a/8
i.-üp (ḥalk idüp) 3b/1, 3b/3, 3b/26
i.-üp (terkīb idüp) 3b/4
i.-üp (ilhām idüp) 3b/8
i.-üp (ḥuḳne idüp) 3b/24, 28a/6,
61b/26
i.-üp (ilhāmāt idüp) 3b/26
i.-üp (tafṣīl idüp) 4a/3
i.-üp (zıkr idüp) 4a/4, 4a/7, 14b/7,
18a/2, 67b/3
i.-üp (taṣnīf idüp) 4a/11
i.-üp (cehd idüp) 4a/17
i.-üp (istiḥāre idüp) 4a/17

i.-üp (tağyīr idüp) 4b/26, 4b/27,
4b/28, 4b/29, 5a/8
i.-üp (vezn idüp) 5a/29
i.-üp (i^c tiḳād idüp) 5b/20
i.-üp (taḥmīn idüp) 6b/20
i.-üp (mu^c tād idüp) 6b/24
i.-üp (te³ṣīr idüp) 7a/2, 14a/4,
50a/20, 72a/4, 89b/11
i.-üp (taḥmīn idüp) 6b/20
i.-üp (gibi idüp) 7b/26, 24a/23,
39a/7, 66a/11, 67a/18, 83a/7
i.-üp (şık idüp) 7b/27
i.-üp (düz idüp) 7b/29, 43b/3
i.-üp (taḳsīm idüp) 8b/19
i.-üp (yok idüp) 11a/18
i.-üp (cilā idüp) 11a/20, 17b/13,
41b/7, 47a/5, 52b/26, 58b/29,
66b/23, 90a/1, 97a/4, 99b/18
i.-üp (iriñ idüp) 11a/27
i.-üp (ḥıfz idüp) 11a/29, 14a/13,
21a/12, 50b/11, 52a/20, 62b/24,
69b/24, 75a/2, 77b/29, 99a/21
i.-üp (şen idüp) 11a/2
i.-üp (ta^c dīl idüp) 11b/3, 51b/30
i.-üp (def^c idüp) 11a/3, 11b/4,
22a/20, 30b/24, 83b/22, 86a/1,
95b/14, 21a/28
i.-üp (ḥareket idüp) 11b/18
i.-üp (küñd idüp) 11b/18,
i.-üp (yir idüp) 11b/21
i.-üp (sedd idüp) 12a/5
i.-üp (‘aḳd idüp) 12b/18
i.-üp (fāsīd idüp) 12a/21
i.-üp (naḳar idüp) 14b/20

i.-üp (tertīb idüp) 15a/13

i.-üp (kıyās idüp) 15a/22, 15a/27, 15b/6

i.-üp (ziyāde idüp) 15a/23, 85b/7,

i.-üp (nehy idüp) 11a/27

i.-üp (toz idüp) 12a/21, 71a/18

i.-üp (sefūf idüp) 17b/22, 35a/17

i.-üp (ta^c rīb idüp) 17b/26, 26a/5

i.-üp (nisbet idüp) 17b/27

i.-üp (ifsād idüp) 20a/5, 51b/29

i.-üp (yakı idüp) 20a/10, 22a/23, 30b/3, 31a/4, 31a/9, 48a/4, 57a/27, 62b/13, 80b/13, 88a/19, 89b/1, 91a/8, 62b/1

i.-üp (ma^c cūn idüp) 20a/26, 42b/3, 46b/22, 74a/7, 74a/20, 74a/22, 80b/15, 93b/6, 94a/18, 94a/20, 97b/19, 98b/2, 52a/2, 74a/12, 98b/15

i.-üp (cem^c idüp) 21a/24, 26a/21, 28a/13, 44a/19, 98b/25

i.-üp (sākin idüp) 21b/1, 21b/18, 21b/20, 23b/1, 27b/15, 43b/11, 56b/17, 57b/16, 57b/23, 96b/19, 100a/2

i.-üp (ışlāḥ idüp) 21b/26, 22a/20, 33b/15, 36a/14, 36b/9, 36b/11, 52b/26, 65b/1, 85a/2, 82b/19, 85a/3, 99b/10

i.-üp (qatl idüp) 21b/28, 36a/20, 37a/20, 59b/8, 71b/26, 89b/13, 53b/8

i.-üp (mürebbā idüp) 22a/7

i.-üp (taḥlīl idüp) 22a/24

i.-üp (ekşi idüp) 22b/1

i.-üp (baş idüp) 22a/1

i.-üp (fetīle idüp) 22b/19, 27b/21, 33a/9, 34a/10, 36a/19, 36a/24, 66a/14, 82a/25, 88a/22, 39b/27, 74a/16

i.-üp (nef^c idüp) 22b/19, 25b/27, 34b/29, 41b/6, 41b/26, 41b/28, 47b/10, 49a/16, 50b/1, 50b/4, 50b/15, 50b/20, 51b/16, 57b/9, 59a/7, 60a/8, 60b/10, 62a/28, 62b/28, 64a/8, 66a/16, 66b/9, 69a/22, 69b/23, 70a/21, 71b/14, 78a/22, 83b/11, 81b/12, 83b/24, 84a/5, 88a/15, 89a/18, 94b/20, 96a/16, 99a/23, 99b/26, 100a/23

i.-üp (şāf idüp) 23a/27, 36a/23, 60a/6, 60a/28, 73a/23, 46b/21

i.-üp (pek idüp) 11a/27, 23b/2, 36b/20, 60a/4, 60b/19, 66b/29

i.-üp (taḥrīk idüp) 25a/12, 45b/8, 51b/31

i.-üp (çürük idüp) 24b/1, 27b/1, 61b/11

i.-üp (ince idüp) 25b/28

i.-üp (ḥōṣ idüp) 26b/6, 46a/1, 56a/15, 85a/17

i.-üp (qahr idüp) 26b/22

i.-üp (ishāl idüp) 26b/29, 60a/26, 84a/23, 84b/19, 84b/27

i.-üp (siyāḥ idüp) 28b/17, 36b/21

i.-üp (sufūf idüp) 28b/18

i.-üp (pāk idüp) 29a/21, 34a/27, 43a/24, 44a/12, 48a/24, 49b/18,

52a/24, 61b/29, 67a/9, 73a/2, 78a/8,
87b/22, 93a/7, 94a/22, 97a/9, 98a/5,
21a/14, 78a/23
i.-üp (şiyāf idüp) 30a/7
i.-üp (büyük idüp) 30a/9
i.-üp (merhem idüp) 30a/27, 60b/12,
75b/11, 0b/1
i.-üp (tahlīl idüp) 30b/3, 31b/4,
33a/24, 39b/19, 42b/28, 48a/4,
48a/25, 66b/7, 71a/10, 71b/28,
73b/29, 78a/18, 78a/23, 82b/10,
85b/22, 85b/22, 90a/18, 94a/16,
95b/17, 100a/5
i.-üp (‘amel idüp) 31a/7, 84b/23
i.-üp (sirkelü idüp) 31b/1
i.-üp (sıvık idüp) 32a/14, 82b/22
i.-üp (güzel idüp) 35b/10, 46b/13,
49a/17, 56a/15, 84a/27, 98a/5
i.-üp (peydā idüp) 36b/13, 84a/29
i.-üp (eyü idüp) 36b/17, 43a/26,
44a/12, 47a/25, 60b/12, 66a/20,
66a/24, 94b/22, 95a/19, 47a/29
i.-üp (yakı idüp) 36b/29, 43a/26
i.-üp (kavut idüp) 39a/4, 79b/19
i.-üp (ħabs idüp) 39a/8, 56a/2,
56a/5, 56a/11, 88b/1
i.-üp (kebāb idüp) 39a/9, 42b/6,
59b/1, 65a/4, 65b/8, 65b/10, 70a/2,
88a/15, 97a/1, 97a/21, 88b/2
i.-üp (koyu idüp) 41a/12, 91a/18
i.-üp (taşfiye idüp) 41a/18, 50b/11,
75a/8, 80a/23, 80a/25, 80b/1, 75a/2
i.-üp (kayış idüp) 42b/9
i.-üp (yüzük idüp) 44b/27, 74b/18

i.-üp (yağ idüp) 31b/1
i.-üp (degnek idüp) 45a/13
i.-üp (evcügez idüp) 46b/7
i.-üp (ketm idüp) 46b/19
i.-üp (beyāz idüp) 47a/7
i.-üp (idmān idüp) 47a/20
i.-üp (issi idüp) 47a/23, 50b/19,
100a/2
i.-üp (tatlu idüp) 51b/13
i.-üp (‘aķīde idüp) 54a/17
i.-üp (böyle idüp) 54b/10, 99b/3
i.-üp (tercīh idüp) 56a/26
i.-üp (bulamaç idüp) 57b/1
i.-üp (aşağa idüp) 57b/12
i.-üp (terk idüp) 57b/14, 75a/2
i.-üp (ħamīr idüp) 57b/21
i.-üp (ħaṭā idüp) 58a/8,
i.-üp (ḵab idüp) 58b/11
i.-üp (müherrā idüp) 59a/28
i.-üp (pāre idüp) 60a/1, 72b/3,
79a/8, 79b/29
i.-üp (ḵavī idüp) 60a/9, 62b/25,
94a/22
i.-üp (muħkem idüp) 21a/14, 93a/23
i.-üp (ħazm idüp) 61a/18
i.-üp (ħīle idüp) 63b/10
i.-üp (yardım idüp) 31b/1, 97b/23
i.-üp (berāber idüp) 63b/22
i.-üp (yaşmak idüp) 64a/6
i.-üp (cürb idüp) 64a/17, 100a/3
i.-üp (şorvasını idüp) 64a/27
i.-üp (ħīle idüp) 66a/4, 66a/5,
86a/26, 86b/19
i.-üp (ħall idüp) 21a/14

i.-üp (çok idüp) 70b/13

i.-üp (takviyet idüp) 71a/15

i.-üp (taşra idüp) 71b/8

i.-üp (çürük idüp) 72b/3

i.-üp (müdāvet idüp) 72b/29

i.-üp (uzun idüp) 73a/19

i.-üp (bulamaç idüp) 73a/26, 79b/20

i.-üp (berk idüp) 75a/7

i.-üp (zamm idüp) 76a/17

i.-üp (çürük idüp) 77b/29, 91a/4

i.-üp (nısf idüp) 78a/17

i.-üp (un idüp) 78b/13

i.-üp (yumuşak idüp) 79b/10, 84a/26

i.-üp (ihtilāf idüp) 81a/16

i.-üp (naşş idüp) 81b/13

i.-üp (kaş idüp) 81b/14

i.-üp (hılt idüp) 82b/9, 85b/22

i.-üp (tecrīd idüp) 82b/17

i.-üp (men^c idüp) 83b/5, 83b/13, 99a/18

i.-üp (tertib idüp) 84a/14

i.-üp (idrār idüp) 86b/26

i.-üp (etmek idüp) 89b/2

i.-üp (pay idüp) 90b/3

i.-üp (ta^c rīf idüp) 92a/16

i.-üp (sākin idüp) 92b/2

i.-üp (bulgur idüp) 93a/12

i.-üp (un idüp) 78b/13

i.-üp (kesb idüp) 97a/5

i.-üp (ğasl idüp) 98b/27

i.-üp (bilegü idüp) 21a/14

(2) *T ey* kokmak

i.-megi 29a/13

itdür- *T ey* ittirmek

i.-e (ziyāde itdüre) 51b/31

i.-e (bevl itdüre) 80a/19

i.-üp 54b/12

i.-ür (hażm itdürür) 63b/26, 98a/15, 35a/10, 51b/32

i'tibār *Ar ad* önem verme, saygı gösterme

i. ile 5a/25, 8b/19

i. olunmaz 81b/24

i.+a 6b/22

i'timād *Ar ad* güven, güvenç

i. itdi 5b/17

i. olunur 81a/11

itmek *T ad* ekmek

i.+lere 18a/26

i'tikād *Ar ad* inanma, inanç, bağlanma

i. idüp 5b/20

i. iderler 75a/4

i.+laruñ 5b/25

i'tidāl *Ar ad* aşırı olmama, ölçülülük, ılımlılık

i. 6a/29, 7a/19, 7b/12, 7b/13, 7b/15, 13b/9, 13b/18, 20b/26, 23b/23, 30a/4, 38a/14, 38b/14, 52b/28, 64b/5, 68a/27, 70b/5, 74b/15, 86a/10, 90a/9, 60a/23

i.+de 20b/10

i.+den 6a/16, 6a/17, 15b/5, 20b/10

i.+e 6a/15, 64a/21, 64b/7, 77a/14

ittifak *Ar ad* görüş birliğine varma, uyuşma

i. 73a/5

ittişālāt *Ar ad* sınırlar

i. -ı kevākibden 14b/27

i. -ı felekiyye 15a/12

it üzümi *T ad* bir yıllık otsu bir bitki,

köpek üzümü

i.+dür 93b/15

iz'āf *Ar ad* zayıflatma, gücünü azaltma

i.+ın 15a/6

izāfet *Ar ad* bir şeyle diğer bir şeyi

ortak bir bağ yoluyla bağlama

i. 95b/2

i.+ile 97b/5

izāh *Ar ad* açıklama, izah

ī.+ı 76a/16

izāle *Ar ad* yok etme, ortadan kaldırma

i. 1b/8

izhār *Ar ad* gösterme, açığa vurma

i. eyledüm 4a/18

izmihlāl *Ar ad* bozularak kaybolma,

yok olma

i. bulup 2b/11

‘**izrān** *Ar ad* bir dikenli alıç türü

‘i. 50b/28

-j-

jenger *Far ad* zencefil

j. 11a/21

jīve *Far ad* cıva

j. 51a/23, 51a/24

-k-

ķab *T ad* kap

ķ. 24a/25, 42a/16, 52a/20, 52a/21,
67a/7

ķ. idüp 58b/11

ķ.+da 32b/14

ķ.+ı 11a/28, 24b/23, 28a/22, 39b/21,
41a/22, 47a/23, 50a/16, 54a/28,

60a/17, 63a/11, 63a/13, 63a/23,
63b/11, 64b/17, 67a/6, 71b/9, 76b/9,

78b/9, 79a/17, 79b/9, 79b/21, 82a/7,
82a/27, 85a/29, 91b/18

ķ.+ıdur 28a/23, 35a/23, 88a/7,
88a/8, 63b/1

ķ.+ın 10b/10, 27a/28, 30a/4, 31a/2,
78b/29, 79b/28, 82a/3, 83a/5, 87b/3,
87b/4

ķ+ından 44a/22, 87b/11, 87b/13

ķ.+ını 44a/19, 50a/28

ķ.+ınuñ 61b/21, 75a/7

ķ.+ları 63b/16

ķ.+ların 63b/15

ķabar- *T ey* kabarmak

ķ.-dup 59b/9, 71a/11

ķ.-dur 35a/16, 39a/27, 73a/22,
78b/8, 79a/17, 91b/26, 85b/11

ķ.-mağa 43a/10

ķ.-maķ 92a/10

ķ.-masın 21b/1, 24a/24

ķ.-mış 75b/11

ķ.-up 9b/29, 11a/10, 51a/17, 75b/8

ķabarıķ *Ar sf* kabarmış olan

ķ.+lara 49a/6, 54b/14, 66a/20,
77b/26, 88b/3

ķ.+ları 56b/3

ķabendī *Ar ad* mermer taşı

ķ. 81a/3

ķābız *Ar ad* dışkıyı boşaltma güçlüğü,
dışarı çıkma güçlüğü, kabız

ķ. 7b/27, 10b/4, 11b/26, 11b/27, 14a/1, 16b/27, 23a/14, 25b/21, 26a/12, 38b/13, 52a/25, 53a/27, 64b/24, 65a/17, 93a/3	ķabuk <i>T ad</i> kabuk
ķ. (lafz-ı ķābız) 12b/14	ķ. 16a/19
ķ.+dur 23a/18, 25b/8, 28a/25, 38b/12, 40b/14, 48b/28, 52b/29, 53a/23, 55b/16, 58a/27, 62b/17, 63a/6, 64b/22, 67a/17, 69a/4, 69a/6, 76a/22, 79b/19, 82a/10, 88a/14	ķ.+ı 21b/11, 22a/7, 23a/14, 23b/24, 27a/25, 36b/26, 53a/23, 57a/22, 57a/26, 63a/16, 63a/29, 63b/4, 64a/3, 64b/13, 66b/28, 82a/10, 88a/6, 88b/6, 90b/10, 91b/15
ķ.+ı 88a/6	ķ.+ıdur 26a/19, 87b/18, 85a/8, 87b/18
ķabızlık <i>T ad</i> kabız olma durumu, peklik	ķ.+ıla 70b/12
ķ. 7b/10, 13b/17, 41a/7, 53a/18, 62b/18, 62b/19, 73b/13, 73b/17, 76b/10, 82a/7, 85a/10, 90b/15, 97b/9	ķ.+ın 22a/18, 22a/29, 37a/19, 50a/2, 50a/9, 50b/9, 52a/17, 53a/10, 54a/14, 54a/26, 54b/8, 59a/18, 64b/13, 70b/10, 87b/17, 88a/27, 70b/9
ķ.+dan 85b/3	ķ.+ına 26a/19
ķ.+ı 8a/8, 13b/18, 20a/1, 21a/24, 26a/29, 44b/23, 50b/23, 50b/24, 50b/29, 53a/16, 53a/17, 55b/20, 56a/29, 58a/1, 63b/29, 64b/6, 64b/8, 64b/10, 65a/13, 66a/8, 73a/9, 73b/18, 90a/1, 100a/9	ķ.+ından 54b/2, 67a/11, 75b/1, 88a/22, 99a/27, 22a/6, 23b/25, 28a/17, 49a/19
ķ.+ından 82a/9	ķ.+ını 19b/3, 54a/12, 54a/20, 88a/17, 88a/24
ķābil <i>Ar sf</i> olabilir, mümkün, olanaklı	ķ.+ınuñ 53a/18, 54a/20, 54b/22, 66b/20
ķ. 10a/7, 13a/13, 13a/14, 47a/10, 72a/21	ķ.+ıyla 49a/1, 91b/9
ķ. ola 11b/24, 13b/6	ķ.+lar 50a/1, 50a/3
ķābilī <i>Ar ad</i> helile türlerinden biri	ķ.+ları 13b/5, 25b/5, 49b/29, 50a/1, 50a/9, 50a/13, 58b/1, 63b/14, 63b/17, 68a/11, 85a/8
ķ. (helīlec-i ķābilī) 28b/8	ķ.+larıdur 85a/8
ķābiliyyet <i>Ar ad</i> yapabilirlik, beceri	ķ.+uñ 4a/18
ķ. 2a/7	ķabuķlan- <i>T ey</i> kabuklanmak
ķ.+ine 3b/9	ķ.+up 71a/13
	ķabuķlu <i>T sf</i> kabuklu
	ķ. 26a/19

ķabūl *Ar ad* bir Őeye razı olma

ķ. iden 7a/20

ķ. it- 17b/21, 9a/6, 11b/13, 17b/21,

26a/6, 35b/2, 55b/22, 59a/1

ķabz *Ar ad* avuē iēine alma, kavrama

ķ. 28b/21, 76a/16

ķ. eyleye 73a/14

ķ. ider 18a/23, 28b/2, 60b/28,

64b/26, 65a/12, 53b/5

ķ. idici 93a/24, 76a/11

ķ. idicidūr 53a/19, 53a/23, 66b/21,

87b/21

ķ. itmekle 14a/1

ķ. itmesi 73a/16, 46a/15

ķ. olup 3b/23

ķ.+a 63a/7

ķ.+ı 65a/11, 77a/19, 84a/13, 85b/19,

85b/19

ķaç *T sf* birçok

ķ. (birķaç) 5b/21, 6b/14, 6b/15, 8a/4,

8b/13, 8b/14, 18a/4, 19b/28, 20b/22,

23a/5, 24b/11, 26a/22, 27a/20,

30b/14, 33a/11, 34a/18, 38b/3,

40b/12, 43a/29, 48a/22, 48b/29,

49a/4, 50a/10, 50a/14, 54b/10,

64b/3, 65b/24, 70a/25, 70b/8, 71a/4,

71b/29, 74a/1, 75b/5, 76a/1, 77a/24,

79a/20, 84a/18, 84b/1, 88a/29,

88b/7, 90b/5, 92b/4, 94b/14, 97b/29,

99a/10, 99a/19, 99a/26, 99a/9,

26b/28

ķ.+ı (birķaçı) 5b/27, 7a/12

ķaç- *T ey* kaçmak

ķ.-a (ılanlar ķaça) 72b/1

ķ.-alar 25a/20, 25b/1, 58a/18, 59b/5

ķ.-an (tecride ķaçan) 5b/26

ķ.-mıŖ (sūlūk ķaçmıŖ) 87a/29

ķaçır- *T ey* kaçırarak

ķ.-ır 75a/14

ķaçırd- *T ey* kaçırarak

ķ.-ur 45a/9

ķadar (1) *Ar edat* kadar, ölçüsünde

ķ. 18b/7, 20a/18, 20a/28, 20b/21,

24b/28, 37a/29, 37b/22, 40b/24,

4a/28, 45a/22, 45a/28, 50a/15,

50a/25, 54a/22, 55a/14, 55b/8,

56b/25, 60b/8, 60b/25, 66b/4, 67a/5,

69a/3, 79b/15, 79b/26, 80a/26,

80b/8, 80b/12, 81a/23, 81b/26,

82a/12, 94a/7, 94a/11, 94a/26,

97a/19, 97a/20, 98b/23

ķ.+ın 81b/5

(2) *T edat* gibi

ķ. 28a/16, 32b/20, 58a/9, 81b/27,

86a/13, 92a/18

ķ.+dur 34a/19, 36b/12, 69b/19

ķadde *Ar ad* göz iēine dūŖup

rahatsızlık veren nesne

ķ. 32b/8

ķādī *Ar ad* bir tür hurma

k. 87b/9

ķādikōy *T ad* İstanbul'un Anadolu

Yakasında yer alan bir ilçesi

ķ.+üne 50a/23

ķ.+ünde 61a/26

ķadīm *Ar sf* çok eski, ezeli

ķ. (zamān-ı ķadīmde) 15a/8, 75a/3,

96a/4

ķ.+den 2b/15	ķaķķ <i>Ar ad</i> yağmur yağmaması
ķadın <i>T ad</i> bayan, hanım	yüzünden çıkan kıtlık
ķ. 63a/21	ķ 82a/1, 88a/20
ķādir <i>Ar ad</i> kudret sahibi, kudretli,	ķaķķ ü ģalā <i>Ar ad</i> yokluk, kıtlık,
kuvvetli	fakirlik
ķ. idüĝi 3a/26	ķ. 82a/1
ķ. ol- 25a/23, 35a/2, 36b/1, 67a/27,	ķa'ķ <i>Ar ad</i> Arap çöreĝi denilen bir tür
68a/18, 70a/1, 87a/3, 94a/13, 96a/8	gözleme, kek
ķ.+dür 3a/17	k. 19a/19
ķāfi <i>Ar sf</i> yeterli, yeten	ķākenc <i>Far ad</i> güvey feneri
k.+dür 56b/8	k. 93b/15
ķāfūr <i>Ar ad</i> hekimlikte kullanılan	ķakı- <i>T ey</i> kızmak, öfkelenmek
beyaz, yarı şeffaf, kolaylıkla	ķ.-mış 15a/28
parçalanır ıtırılı madde, ağaç türü	ķakūle <i>Ar ad</i> zencefigillerden büyük
k. 87b/10, 14a/14	yapraklı ve ıtırılı bir bitki
k.+dan 50a/5	ķ. -yi kebir 87b/25
k.+dur 28a/20	ķal- <i>T ey</i> kalmak
ķāfūriyye <i>Ar ad</i> bk ķāfūr	ķ. 55a/12, 99a/28, 98b/2
k. 33b/23	ķ.+a (az ķala) 14a/6, 73a/10, 73a/12
ķā'ide <i>Ar ad</i> temel olan ilke, kural	ķ.+a 14a/7, 22b/13, 22b/21, 48a/13,
ķ. 91a/26, 91a/27	51a/26, 51a/27, 52a/19, 53b/19,
ķ.+sinden 5b/21	54b/11, 77a/16, 99b/15
ķā'im <i>Ar sf</i> birinin yerine geçen, bir	ķ.-an 11a/4, 20a/4, 20a/12, 29a/2,
şeyin yerine kullanılan	37b/10, 42b/7, 54a/27, 55a/26,
ķ. 49a/12, 54b/23, 56a/24	56a/1, 56a/6, 59b/29, 61b/7, 61b/9,
ķ. olur 23a/10	69b/28, 72b/22, 76a/28, 82a/8,
ķ. -i makamı 94a/23	82a/16, 82b/27, 85a/12, 85b/28,
ķāhillık <i>T ad</i> kahil olma durumu,	85b/29, 91b/9, 91b/26, 97b/24,
erginlik	98b/24, 99b/17
k. 38b/20	ķ.-ana 59b/18
ķahr <i>Ar ad</i> derin acı, keder, sıkıntı	ķ.-anı 98b/24, 99b/17
ķ. iderse 4b/25	ķ.-duķda 23a/27
ķ. idüp 26b/22	

ķ.-inca 35b/3, 38a/14, 41a/23, 50a/26, 52b/3, 52b/5, 52b/13, 74b/29, 80a/27	ķ.-ur 22b/26
ķ.-incaya 48a/18, 52b/5, 52b/21, 53a/4, 53a/12, 70a/26, 87a/9	ķ.-mayup 21b/24
ķ.-maduġinuń 81a/10	ķ.-mazlar 89a/12
ķ.-maġa 24b/9	ķ.-up 31a/7
ķ.-mamaġıla 87a/25	ķalk- <i>T ey</i> kalkmak
ķ.-maġın 2b/1	ķ.-up 47a/12
ķ.-maġıla 11b/29, 13a/8	ķalb <i>Ar ad</i> kalp, yrek
ķ.-mak (ķābız ķalmak) 14a/1	ķ. 96a/16
ķ.-mamışlardur 2b/28	ķ. (mferriķu’l-ķalb) 34b/16
ķ.-masına 66a/17	ķ.+e 20b/13, 20b/24, 20b/25, 21b/19, 22a/29, 25b/16, 27a/10, 34b/16, 35a/4, 35a/5, 41b/6, 51b/26, 56a/4, 65a/9, 66b/16, 70a/23, 90a/26, 90b/16
ķ.-masını 33a/8	ķ.+den 35a/5
ķ.-maya 14a/24, 37a/4	ķ.+i 40b/5
ķ.-mayup 2b/25, 13a/21, 69a/26	ķ.+ń 12a/8
ķ.-maz 13b/16, 14a/26, 83b/1, 86b/1	ķalfnyā <i>Ar ad</i> ķam fıstıġı aġacı zamķı
ķ.-miş iken 29a/6	ķ. 31a/8
ķ.-miş 52b/5, 55a/12, 58a/3, 72b/13, 98b/2, 99a/28	ķalıbsuz <i>Ar ad</i> kalıplanmamış olan, kalıpsız
ķ.-mişlardur 2a/10	ķ. 57b/28
ķ.-olur 52b/5	ķalıń <i>T sf</i> kalın
ķ.-olan 58a/3, 72b/13	ķ. 7a/27, 18a/12, 18a/28, 32a/8, 69b/14, 73b/10, 79b/17, 85a/7, 89b/3, 90b/21
ķ.-up 13a/4, 14a/11, 20a/3, 27a/24, 71b/18, 95b/10	ķ. ol- 20b/14, 45a/20, 63a/14, 94a/3, 98b/10
ķ.-ur 13a/16, 18b/1, 23a/12, 44b/4, 61b/5, 67b/24, 76b/3, 78b/7, 81a/9, 97a/5, 97b/24	ķ.+dur 64b/13
ķalamıř ? <i>ad</i> balta otu	ķalıńlıġ <i>T ad</i> kalınlık
ķ. 77a/16	ķ.+ı 40b/22, 45a/26, 93b/27
ķalan <i>T sf</i> bir işten sonra geriye kalan, artan	ķ.+ında 31a/21, 45b/12
ķ.+ına 21a/24	ķalıńrak <i>T sf</i> ķok kalın
ķaldır- <i>T ey</i> kaldırmak	ķ. 90b/23

kalil *Ar sf* az

ķ. olup 2a/29

ķ.+den (devā³-yı kalilden) 2a/4

ķ.+dür (ekall-i kalildür) 11b/10

kalk- *T ey* kalkmak

ķ.-ıçak 67a/4

ķ.-mayalar 51b/26

ķ.-up 67b/26

kalkan *T sf* kalkma eylemini yapan

ķ.76b/25

ķ.+lara 63a/26

kalkanet-i kıbrısı *Ar ad* madenden

yapılma bir deva türü

ķ. 16a/7

kalkatar ? *ad* sarı renkli bir tuz, kükürt

ve demir birleşimi, demir sülfat

ķ. 13b/2

kalkıd- *T ey* sıçratmak, zıplatmak

ķ.-up 38b/10

kamer *Ar ad* Dünya'nın uydusu, Ay

ķ. 81b/12, 81b/15

kamil *Ar sf* tam, eksiksiz, bütün

k. olmağa 12b/20

k. olduğda 67b/19

kan *T ad* kan

ķ. 4b/27, 16b/11, 19a/1, 20a/5,

22b/11, 22b/19, 26a/14, 28a/19,

28b/7, 28b/9, 29a/14, 29b/18,

33a/10, 33a/27, 35b/13, 36a/16,

36a/26, 36b/4, 36b/7, 36b/29,

38a/20, 38b/7, 39a/22, 41a/9,

41a/10, 41a/14, 41a/16, 41a/18,

41a/24, 41b/16, 43a/10, 46a/12,

49a/8, 51a/5, 52a/10, 52a/10,

52a/11, 53a/28, 53b/3, 54a/26,

55b/24, 56a/4, 58b/6, 58b/25, 59b/1,

60b/9, 61a/20, 61a/21, 62a/16,

62b/25, 63a/3, 63a/5, 63b/19,

64a/25, 65a/25, 65b/15, 66a/29,

66b/21, 67a/12, 67a/20, 68b/29,

69a/9, 69a/22, 72b/8, 74a/26,

76b/23, 77a/8, 78a/9, 79a/8, 80a/18,

84a/19, 85a/11, 88a/22, 90a/10,

91a/11, 91a/20, 91b/16, 93a/24,

95b/11, 96b/19, 98a/4

ķ.+adalar 60b/7

ķ.+asa 60b/5

ķ.+ayan 60b/6

ķ.+da 41b/12

ķ.+dan 24a/6, 38b/26, 46a/19,

63b/20, 69b/26, 74b/9

ķ.+ı 11a/12, 11a/27, 12a/18, 21a/23,

21a/28, 22b/12, 26b/4, 29b/20,

30b/1, 34a/10, 38b/4, 39b/8, 40a/2,

41a/16, 42a/27, 42b/12, 42b/14,

47b/12, 47b/15, 47b/16, 51b/29,

53b/5, 56a/20, 58b/7, 58b/9, 58b/25,

66a/10, 66b/1, 66b/6, 67b/6, 69a/7,

69a/10, 69a/23, 70a/24, 71b/2,

74b/7, 85b/13, 86a/6, 88a/18,

91a/18, 91b/25, 92a/1, 94a/16,

95a/24, 95b/11

ķ.+ın 20a/4, 21a/28, 41a/1, 41b/24,

44b/26, 67a/24, 69a/7, 77b/11,

79a/9, 85b/13, 89a/28, 89a/28,

93a/26

ķ.+ından 96a/15

ķ.+ını 45a/2

ķ.+ınuñ 47a/26	ķ.-yup 59b/28, 71a/21
ķ.+ları 54b/1, 66a/11, 68b/27	ķapak <i>T ad</i> kapak
ķ.+ların 58b/9	ķ. 37b/12, 55a/27
ķanā'at <i>Ar ad</i> kanaat, fikir, düşünce	ķ.+ı 54a/10, 70a/28
ķ. eyleyeler 18b/23	ķ.+ında 33b/18, 54a/9
ķanda <i>T zf</i> nerede	ķ.+uñ 77b/23
ķ. 41b/12, 50b/20, 78a/12	ķ.+lar 72b/10
ķandıra <i>T ad</i> hasır otu	ķ.+lardur 85a/7
ķ. 46b/7	ķ.+ları 21a/26
ķankı <i>T zf</i> hangi	ķ.+larına 35b/1, 79b/7
ķ.+sı 7a/21, 8a/5, 8a/15, 8a/16,	ķ.+larında 72b/9
36b/26	ķ.+larınıñ 33a/29, 72b/10, 98b/17
ķanlı <i>T sf</i> kanlı	ķapan- <i>T ey</i> kapanmak
ķ. 38b/7, 22b/20, 40b/14, 53b/3,	ķ.-mıñ 95a/14
66a/9	ķ.-ur 69a/16
ķamaş- <i>T ey</i> kamaşmak	ķaplan ? <i>ad</i> yırtıcı bir hayvan, kaplan
ķ.-ması 56a/8	ķ. 57a/11
ķ.-masın 56b/6	ķaplu <i>T sf</i> bir şeyle tamamen
ķamaşdır- <i>T ey</i> kamaştırmak	kaplanmış olan, kaplı
ķ.-up 56a/8	ķ. 77a/18, 85a/28
ķ.-ur 62b/8	ķ.+ca 44a/29
ķamıñ <i>T ad</i> sert ve boğumlu gövdeli,	ķapu <i>T ad</i> kapı
şerit yapraklı pek çok bitkinin ortak	ķ.+ları 45a/25
adı, bambu	ķar <i>Ar ad</i> katran, zift
ķ. 40b/13, 48a/7, 48a/8, 48a/9,	ķ. 92a/12
59a/3, 79b/17, 91a/21	ķār <i>Far ad</i> yarar, fayda, kar
ķ.+dan 46b/7	k. it- 10b/1, 34a/24
ķ.+ı 56a/29, 66a/27, 69a/2, 70b/6	ķara (1) <i>T sf</i> yeryüzünün denizler
ķ.+ında 39b/15	dışında kalan toprak bölümü
ķ.+uñ 48a/8	ķ.+da 68a/21, 68a/24, 68b/20,
ķap <i>T ad</i> bk kab	68b/22
ķ. 40b/29, 46b/15, 46b/16, 54a/7,	(2) <i>T sf</i> siyah
67a/3	ķ. 18b/16, 20b/9, 70a/6, 75a/17,
ķapa- <i>T ey</i> kapamak	88a/2, 92b/25, 68a/17

ķ.+y1 83b/22	ķ.+dan 66b/27
ķaraca <i>T sf</i> rengi biraz kara olan, esmer	ķaraŗiyye <i>Ar ad</i> Suriye'nin baŗkenti Şam'ın yakınında bulunan bir Şehir
k. 41b/26, 51b/23, 74a/13	ķ. -yi hindi 26a/22
ķara cōrek <i>T ad</i> tohumları siyah olan cōrek otu	ķardamānā <i>Ar ad</i> taŗ dağı bitkisinin yaprağına verilen ad
ķ. 18b/16	ķ. 76b/5, 30a/13
ķarad <i>Far ad</i> kuyumculukta tartı birimi	ķ.+dur 26a/2
ķ. 30a/13	ķarhā <i>Ar ad</i> yara, ũlser
ķarakar <i>Ar ad</i> karın gurultusu	ķ.+dan 75a/28
ķ.+1 29a/12	ķarı <i>T sf</i> eŗ, zevce, refika
ķaranīŗas ? <i>ad</i> insanı sersemleŗtiren dimağ dolgunluğu	ķ.+nuń 25b/4
ķ. 45a/8	ķarınca <i>T ad</i> karınca
ķarańulıđ <i>T ad</i> bk ķarańuluk	ķ. 66a/17, 66a/18
ķ.+1 66a/8, 86b/22	ķ.+lar 93a/28, 59b/5
ķarańuluk <i>T ad</i> karanlık	ķarınlu <i>T sf</i> karınlı
ķ. 46b/9	ķ. 17b/15
ķarar- <i>T ey</i> kararmak	ķarındaŗ <i>T ad</i> kardeŗ
ķ.-a 80a/2, 70b/18	ķ.+1 81a/21
ķ.-ır 79a/11	ķarın <i>T ad</i> karın
ķ.-mağa 83b/9	ķ.+1 17b/16, 18b/6, 19b/12, 20a/22,
ķ.-masın 28b/19, 58b/8, 81b/12	23a/25, 23a/26, 23b/6, 24a/1, 24a/2,
ķ.-masını 72b/28	26a/16, 26b/1, 28b/4, 28b/5, 29a/4,
ķ.-maya 69a/22, 80a/2	29a/12, 29b/14, 30a/1, 31a/27,
ķ.-up 35b/4	32a/3, 32a/4, 36a/12, 37b/9, 38a/2,
ķ.-ur 28a/1, 28a/4	38b/23, 39b/13, 39b/29, 40b/2,
ķarart- <i>T ey</i> karartmak	43a/21, 43b/17, 44a/2, 46a/25,
ķ.-a 89b/10	48b/21, 49a/13, 50b/24, 52a/24,
ķ.-maķ 46a/23, 28b/4	55a/24, 55b/25, 57a/27, 57b/3,
ķ.-mıŗ 78b/26	60b/28, 62b/25, 63b/23, 64b/25,
ķ.-ur 91b/3, 80a/14	65a/23, 68b/10, 76b/15, 78b/10,
ķaraŗ <i>T ad</i> kara ũzũmden yapılan hoŗaf	79a/14, 80a/16, 80a/17, 82b/12,
	83b/9, 84a/24, 87b/23, 88a/16,

92b/24, 93a/14, 93b/5, 95a/5, 95a/7,	karış <i>T ad</i> karış, uzaklık ölçüsü
95a/8, 96a/29, 99b/18	ķ. 45b/10, 69b/18, 93b/25, 94a/7
ķ.+ın 18b/4, 18b/5, 67b/27	ķ.+dan 98a/14
ķ.+ına 26b/28, 28b/18, 40b/3, 42b/6,	karışık <i>T sf</i> karışık
55b/25, 60a/12, 62a/6, 20a/20, 22a/5	ķ. 76a/8, 88b/23, 80b/28
ķ.+ında 20a/5, 40a/2, 42b/20, 54b/2,	ķ. olmayup 33a/18
55b/2, 65a/14, 71a/26, 72b/12,	ķ.+dur 26b/15
75b/13, 82b/13, 90a/2, 34a/10,	ķ.+ı 26b/15
37b/15	karışdırıl- <i>T ey</i> bk karıştırıl-
ķ.+ından 40a/2, 94a/10, 30a/29	ķ.-up 4a/22
ķ.+ını 11b/15, 82b/12	karışdır- <i>T ey</i> bk karıştur-
ķ.+ınıñ 31a/5	ķ.-up 39b/24
ķ.+ıyla 53a/21, 54b/25, 59a/22,	karıştur- <i>T ey</i> karıştırmak
62b/4, 66b/3, 93a/6, 98b/29, 99a/18,	ķ. 38a/8
30b/25	ķ.-dı 58a/8
karınca <i>T ad</i> altı binden fazla türü	ķ.-mak 4a/25, 13b/25, 13b/28,
bulunan küçük böceklerin genel adı,	14a/15
karınca	ķ.-sa 33b/4
ķ. 66a/17, 66a/18	ķ.-salar 20a/8, 22b/9, 22b/12,
ķ.+lar 59b/5, 93a/28	22b/14, 30b/9, 40a/4, 40a/12,
karıl- <i>T ey</i> karışmak, mezc olmak	40a/13, 40a/19, 46a/19, 49a/27,
ķ.-miş 42b/4, 70b/24	49b/2, 53a/29, 57a/21, 57a/22,
karış- <i>T ey</i> karışmak, dahil olmak	57a/25, 66a/22, 66a/23, 72a/28,
ķ.-mamışdur 4b/15, 16b/16	78b/27, 83b/12, 84a/24, 87a/11,
ķ.-mağa 46b/21	89b/13, 91a/8, 98b/28, 78b/28,
ķ.-mamış 8a/3	84b/19
ķ.-masın 28b/3	ķ.-up (karışdurup) 4a/2, 14a/8,
ķ.-maya 50a/15	22a/19, 22b/12, 27b/20, 28b/16,
ķ.-miş 16a/4, 16b/17, 16b/19,	28b/17, 29a/7, 29b/19, 29b/21,
16b/20, 16b/21, 22b/3, 32b/23,	30a/8, 32b/28, 33a/24, 33b/2, 34a/2,
35a/15, 44b/2, 46a/12, 81a/28,	36b/10, 38a/26, 39b/22, 40a/3,
85a/9, 90b/4	40a/8, 40a/18, 41b/8, 41b/25, 42a/1,
ķ.-up 4b/16, 6b/7, 8a/24, 8a/25	42b/12, 43a/27, 43b/8, 45a/10,
ķ.-ur 79b/1	47a/23, 47b/15, 48b/3, 49b/9,

50b/14, 52b/12, 53b/9, 54a/21,	ķarış <i>Ar ad</i> ıspanak otu
54a/27, 55a/22, 57a/9, 57a/23,	ķ. 29a/26
58a/6, 59a/21, 60b/2, 60b/4, 60b/11,	ķārız <i>Ar ad</i> kirli suların akıp gitmesi
60b/17, 61b/17, 61b/19, 61b/24,	için yer altında açılan su yolu, lağım
62b/28, 62b/29, 66a/14, 66a/15,	k.+lerüñ 83a/20
66a/21, 66a/24, 66a/25, 66b/19,	ķarğa <i>T ad</i> ötücü bir kuş, kara karga
70a/10, 75a/29, 75b/4, 76a/20,	ķ. 50a/22, 61a/25
76a/23, 76a/29, 77a/22, 78b/23,	ķarğa düleği <i>T ad</i> eşek hıyarı
78b/25, 79b/7, 80a/20, 83a/4,	ķ. 50a/22, 61a/25
83b/15, 84a/16, 84b/16, 85b/15,	ķarnıyarık <i>T ad</i> gövde ve yaprakları
86a/27, 86a/28, 86a/29, 87a/22,	tüylü bir bitki, karnıyarık
87a/27, 88b/13, 89a/17, 89a/20,	k. 83b/28
89a/22, 89a/23, 89a/25, 89b/18,	ķarnıyye <i>Ar ad</i> kornea
89b/20, 90b/3, 91a/4, 92a/7, 94a/18,	ķ. (taḇaķa-yı ķarnıyyesi) 33a/27
95a/13, 98b/20, 99a/15, 99b/19,	ķarpuz <i>Far ad</i> karpuz
99b/25	ķ. 16b/25
ķ.-up 13b/24, 20a/3, 20a/14, 20a/28,	ķ.+a 35b/26
27b/16, 27b/19, 32a/14, 33a/22,	ķ.+ı 35b/25, 50b/7
36a/11, 37b/7, 39b/1, 41b/9, 42b/15,	ķ.+ınuñ 13a/17
45b/20, 84a/4	ķ.+undan 58a/17
ķ.-urlar 14a/6	ķarşa'anna <i>Grek ad</i> deve elması, çakır
ķarıştırıl- <i>T ey</i> karıştırılmak	diken
ķ.-an 46a/12	ķ. 45a/16, 45b/2, 45b/13
ķ.-mış 16b/21	ķ.+dan 45b/6
ķarīb <i>Ar sf</i> yakın	ķ.+ya 45b/4
ķ. 33a/4, 73a/7, 89a/1, 89a/4	ķarşı (1) <i>T ad</i> zıt, karşı
ķ. ola 9a/18, 81b/14	ķ. 25a/9
ķ. olan 6a/15	(2) <i>T zf</i> yönünü bir şeye çevirerek
ķ. olduğına 15b/5	ķ. 26b/26
ķ. olmuş 32b/21	(3) <i>T sf</i> bulunulan yere göre ön
ķ. olup 64b/8	ileride bulunan
ķ.+dür 34a/19, 56b/13, 64a/21,	ķ.+sında 50a/22, 61a/26
70a/15, 77a/14, 86a/15, 89a/5	ķarye <i>Ar ad</i> köy veya küçük kasaba
	ķ. 68a/24

kaşaba *Ar ad* belde, kasaba

ķ.+larda 68a/24

kaşid *Ar sf* kast eden, tasarlayan

ķ.+ları 15a/14

kaşık *T ad* vücudun, uyluk kemikleri

ile karın arasında kalan bölümü,

kasık

ķ. 30a/22

ķ.+a 85a/23, 89b/18

ķ.+lar 53b/5

ķ.+larına 78b/18, 84a/6

kāşır *Ar sf* zorla işleyen

ķ. 12b/25

ķ. (saḥķ-ı kāşıra) 12b/26

kaşmı *T ad* kadı ağacı, incidan ve

bundan elde edilen zamk

ķ. 98a/26

kaş (1) *T ad* kaş

ķ.+lara 47a/23

ķ.+ları 99a/17

ķ.+larına 23b/25

(2) *T ad* süs taşı

ķ. 81b/13

kaşı- *T ey* kaşımak

ķ.-sa 28a/2

kaşık *T ad* kaşık

ķ. 50a/8

kāşim *Ar ad* horoz gözü

k. -i rūmī 98b/6

k. -i rūmīdür 98a/10

kāşır *Ar ad* bir deva türü

ķ. 10b/10

kat *T ad* kat, tabaka

ķ.lara 55b/28

kaṭ *Ar ad* kesme, kesilme

ķ. it- 22a/4, 28b/4, 29a/5, 35b/17,

39a/5, 39b/7, 40b/26, 41a/15,

52a/11, 65a/11, 82a/25, 88a/23,

94a/9, 29a/2, 80a/18

ķ. ol- 56a/2, 60b/1, 72a/13

kaṭ- *T ey* katmak

ķ.-alar 13a/15, 25b/20, 32b/6,

32b/20, 32b/25, 36a/19, 36b/16,

39b/14, 68a/3, 78a/10, 78a/11,

89b/5, 94a/25

ķ.-arlar 14a/18, 14a/19, 26a/10,

31b/27, 34a/21, 39b/20, 50a/6,

56a/19, 56a/22, 59b/29, 65b/2,

71a/24, 75a/1, 83a/14, 89a/29,

98b/18, 99b/15

ķ.-arlarsa 37b/17, 39b/20, 55b/4,

79a/7, 93b/20, 95b/15, 96b/19

ķ.-arsa 78b/19

ķ.-dı 58a/7

ķ.-mağıla 82a/23

ķ.-ması 71a/2

ķ.-mayalar 36a/17

ķ.-mayup 17b/22

ķ.-sa 24b/6

ķ.-salar 18b/15, 18b/16, 22a/10,

22a/15, 22b/18, 25b/12, 27a/10,

27a/11, 30a/27, 35b/17, 36a/15,

41a/3, 43b/3, 51b/10, 57b/11, 74b/2,

75a/12, 83a/3, 85a/15, 87a/6,

89b/11, 90b/18, 94b/23, 94b/29,

97b/25, 98a/1, 99b/11

ķ.-up 20a/20, 22b/4, 26b/27, 27a/2,

27a/29, 27b/8, 27b/11, 27b/12,

27b/13, 28a/6, 28a/10, 32b/5,	katılan <i>T sf</i> katılan, dahil edilen
40a/11, 40b/7, 41a/27, 41b/6,	ķ. 17b/29
43a/22, 43a/23, 46a/14, 46a/18,	ķ.+mış 39a/29, 45a/10, 47a/28,
48a/17, 48a/19, 48b/27, 49a/20,	47b/11, 82b/9
50a/26, 50b/8, 51a/18, 51b/13,	katılan- <i>T ey</i> katılanmak
54a/16, 54a/18, 55a/1, 56a/1,	ķ.-dıkdan 76a/10
58b/23, 59a/19, 59b/7, 59b/27,	ķ.-masına 72b/10, 39b/25
61b/10, 62a/5, 64a/22, 65b/6,	katılıķ <i>T ad</i> katı olma durumu, sertlik
68a/11, 70b/2, 70b/19, 73b/22,	ķ. 65b/15
74b/16, 75a/7, 80a/26, 80b/1,	ķ.+a 54b/22, 63a/5
83b/13, 84b/19, 84b/26, 87b/26,	ķ+dur 54a/10
89b/2, 89b/6, 90a/15, 94b/1, 95a/10,	ķ+ı 45a/10, 57a/1, 77b/5
99a/3, 54a/25	ķ+ın 34a/5, 40a/1, 61a/16, 96a/16
katı <i>T sf</i> sert, pek, sağlam, katı	ķ+ına 58a2, 63b/14
ķ. 13a/11, 17a/7, 21a/4, 32a/18,	ķ+ını 82a/13
36b/4, 37b/13, 40a/15, 44b/27,	ķ+lara 33b/17, 33b/18, 33b/19,
47b/9, 47b/23, 48a/25, 51b/23,	39b/18, 40a/17
55a/29, 63b/22, 67a/14, 67a/16,	ķ+ları 33a/20, 33b/1, 34a/7, 85a/15,
76a/10, 76a/28, 90b/13, 33a/29	99b/8
ķ. ol- 12b/22, 17b/6, 30b/2, 31b/3,	ķ+ların 47b/11, 47b/12, 58b/2
41b/7, 48a/3, 57a/21, 65b/26, 77b/5,	katır <i>T sf</i> katır, ylık hayvanı
83a/28, 85b/1	ķ.+lar 42a/10
ķ.+dur 46a/8, 63b/4, 64a/4, 76b/7,	katırak <i>T sf</i> çok katı
90b/9	ķ. 22b/5
katıķa <i>T sf</i> katıķa	katıl <i>Ar ad</i> öldürme
ķ. 76b/8, 83a/26	ķ. 6a/26, 37b/15, 41b/23, 53b/7,
katık (1) <i>T ad</i> yağsız, süzme yoğurt	75a/13, 89b/11
ķ. 92b/18	ķ. eyleye 12a/23, 25b/2, 46b/23,
(2) <i>T ad</i> katık, tutmaķ	66b/1, 67a/12, 73b/2, 86a/8
ķ. 24a/13	ķ. ide 64a/8, 68b/14, 82b/13, 89b/12
katıl- <i>T ey</i> katılmak	ķ. idecek 37a/21
ķ.-mış 68a/27	ķ. ider 5a/16, 17b/14, 24b/18,
ķ.-ur 89a/8	27b/28, 33a/12, 34b/6, 36b/27,
	41b/22, 42a/20, 44a/21, 44a/24,

44b/5, 46a/22, 47a/12, 48a/3, 59b/6,	ķ 74a/3
59b/21, 61a/20, 69a/10, 72a/21,	ķavāsūs <i>Ar ad</i> tahıl ölçęęi, řinik
73b/4, 79a/17, 86a/11, 91b/5, 92a/8,	k. 74a/1, 74a/5, 94b/11
95b/24, 96a/1	ķāv-ķeřm <i>Ar ad</i> sığır gözü denilen
ķ. idici 12a/26, 23a/22, 37a/21,	papatya çiçeği
43a/29, 45b/17, 47b/28, 55b/2,	k. 78a/29
59b/21, 71a/7	ķavī <i>Ar sf</i> kuvvetli, güçlü
ķ. idüp 21b/28, 36a/20, 37a/20,	ķ. 5a/20, 7b/16, 8b/27, 9a/19,
59b/8, 71b/26, 89b/13	11a/26, 17a/11, 18a/19, 23b/7,
ķ. itmez 24b/17	26a/12, 36b/6, 53b/21, 77b/5, 78b/3
ķ. itmek 46b/24	ķ. eyleye 30b/25, 47a/19, 83b/16
ķ. itnese 71b/25	ķ ol- 3b/18, 14a/4, 18a/20, 18b/15,
ķ. olındukdan 71b/17	21a/15, 22b/23, 23a/29, 26a/10,
ķ.+e 60a/24	27b/7, 36b/7, 39b/2, 41a/3, 46a/16,
ķātīl <i>Ar sf</i> öldürücü, ölüme sebep	53b/17, 57b/11, 60b/22, 68a/20,
olan	78a/12, 82b/4, 86a/23, 89b/6,
ķ. 4b/25, 5a/15, 12a/20, 12a/21,	90a/13, 90a/16, 92b/19, 99b/15,
12a/25, 12a/26	58a/1, 61b/1, 66a/8, 67b/26, 68a/22,
ķ. ola 17b/20	68b/1, 70a/8, 70a/9, 10b/9
ķ.+dür 17b/16, 86a/7	ķ. it- 22a/24, 25b/23, 35a/20,
ķ.+e 89a/27	35a/21, 35b/11, 51b/20, 60a/9,
ķ.+ü‘r-ra‘d 96a/5	62b/25, 68b/10, 94a/22, 92b/2
ķatrān <i>Ar ad</i> organik maddelerden	ķ. -yi bedendür 25b/24
kuru damıtma ile elde edilen, sıvı	k.+de 9b/5, 11b/9, 11b/10
yağ kıvamında, siyah, ağır ve is	ķ.+dür 49a/15, 53a/14, 61b/21,
kokulu, suda erimeyen bir madde	63b/9, 77a/27, 82b/5, 82b/7, 85a/11,
ķ. 91a/25	94b/6, 98a/28, 91a/13
ķatūnā <i>Ar ad</i> pire otu, keten bitkisi	ķ.+ye 2a/5
ķ. (bezr-i ķatūnā) 48b/3, 83b/27,	ķavīrek <i>T sf</i> daha kuvvetli
84b/2	ķ. 16a/28, 56b/10, 70a/18
ķavak <i>T ad</i> pek çok melezi ve türü	ķ.+dür 15a/10, 16a/27, 17a/9, 17a/8,
bulunan büyük bir ağaç, kavak	17a/12, 62b/19, 69a/1, 69b/25,
ķ. 24b/27, 88b/23, 88b/24	74a/29, 98a/22, 72a/27, 73b/20
ķavās <i>Ar ad</i> buğday ölçülen şinik	ķ.+leri 26b/11

ķav(i)l *Ar ad* söz, lakırdı

ķ. 5b/3

ķ. -i şerifinden 4b/4

ķ. -i şahih 5b/25

ķ.+dür 5b/4

ķ.+i 5b/5

ķavlen *T zf* sözlü olarak

ķ. 8b/19

ķav(i)m *Ar ad* kavim, budun, insan topluluğu

ķ. 12a/21, 61a/4, 83b/16, 86b/14, 81a/14

ķavrıl- *T ey* kavrulmak

ķ.-mak 13a/8

ķ.-miş 19b/6, 38b/18, 44b/24, 54a/28, 59a/21, 96b/7, 97a/2, 97a/3, 99a/27

ķ.-ursa 50b/19

ķavuk *T ad* sidik torbası, mesane

ķ. 43b/9, 95a/23, 36b/2

ķ.+a 51b/20, 30a/11, 64b/15, 67a/21, 77b/19

ķ.+da 17b/10, 25b/28, 30a/9, 40b/16, 40b/17, 42a/18, 43a/22, 48b/21, 49a/28, 49b/22, 57a/10, 60a/8, 77b/12, 77b/20, 79a/13, 83b/7, 90b/17, 93b/19, 94b/13, 99a/14, 100a/10, 9b/2

ķ.+ı 31b/22, 40a/21, 67a/21, 97b/15

ķavun *T ad* kavun

ķ. 16b/25, 18b/27, 33a/6, 33a/7, 68a/11

ķ.+dur 33a/5

ķ.+ı 21b/5, 34b/13, 35a/23, 35b/25, 49b/14, 50a/2, 50a/7, 50a/12, 50a/15, 53a/7, 21b/16

ķ.+ınuñ 22a/27, 49b/29, 21b/11, 69b/1

ķ.+larından 53a/10

ķavur- *T ey* kavurmak

ķ.-alar 68a/1

ķ.-salar 29a/16, 60b/9, 60b/10, 97a/9, 93a/15

ķ.-up 35b/16, 68b/25, 70b/11, 70b/12, 72b/18, 80a/4, 80a/11, 96a/13, 97a/21, 84a/23

ķ.-urlar 64a/17

ķavut *T ad* kavrulmuş buğday, ince bulgur, kurutulmuş ahlattan elde edilen un ve bunlardan yapılan çeşitli yemeklere verilen isim

ķ. 13b/19, 30b/8, 39a/4, 54a/6, 79b/19, 91a/8, 94a/18

ķ.+ı 57b/2, 61b/23, 62a/13, 79a/6

ķ.+undan 60b/28

ķaya koruğu *T ad* çok yıllık otsu ve etli yapraklı bitki

ķ. 11b/14

ķayıř *T ad* kemer, kayış

ķ. idüp 42b/9

ķaymak *T ad* kaymak, yağ katmanı

ķ. 19a/8, 45a/9, 48a/1, 79a/21, 88b/26, 88b/27, 89a/12

ķ.+dur 48b/9

ķ.+ı 57b/21, 88b/17, 88b/18, 88b/20

ķ.+lar 71a/16

ḳayna- *T ey* kaynamak

ḳ.-masın 47a/3, 84a/19

ḳ.-r 7b/25, 47a/2, 65a/3, 70a/29,
70b/17, 74b/6

ḳ.-rken 70a/29

ḳ.-yıcak 27a/12

ḳ.-yup 52a/10, 94b/1, 95b/10

ḳaynad- (**ḳaynat-**) *T ey* kaynatmak

ḳ.-alar 28a/29, 70b/16, 78b/22,
95a/10, 99a/11

ḳ.-mayup 27a/12

ḳ.-miş 59b/15

ḳ.-salar 39b/5, 43a/7, 48a/13, 70a/12

ḳ.-uğı 78b/21

ḳ.-up 20a/16, 23b/26, 24a/5, 27b/2,
36b/20, 41a/23, 44a/9, 72a/25,
72b/7, 73b/23, 86a/4, 89b/20,
90a/17, 92a/4, 93b/29, 95b/4, 96a/12

ḳ.-urlar 49a/2, 49a/3

ḳaynadıl- *T ey* kaynatılmak

ḳ.-miş 67b/1, 73b/6

ḳaynan- *T ey* kaynanmak

ḳ.-miş 28a/7

ḳ.-mişinun 75a/13

ḳāyṣī *Far ad* bir meyve ağacı, sarı erik

ḳ. 74a/16

ḳayṣūm *Ar ad* ayvadana, dilber

kakülü

ḳ. 78a/27

ḳ.+dur 75a/15

ḳaysūr *Ar ad* beyaz renkli ayak taşı

k. 46b/27

ḳayṣūr *Ar ad* bk kaysūr

ḳ. 46b/28

ḳ. (ḥacerü'l-ḳayṣūr) 46b/26

ḳaz *T ad* büyük boylu yabanî ve evcil
bir tür kuş, kaz

ḳ.+uñ 56b/17, 66a/19, 99b/19

ḳazı- *T ey* kazımak

ḳ.-ır 53a/21

ḳ.-mağıla 81b/1

ḳ.-salar 47a/6

ḳ.-yup 50a/13, 62b/7

ḳazın- *T ey* kazınmak

ḳ.-mak 53a/22, 54a/29, 85a/16

ḳ.-masın 53b/16

ḳ.-mayup 50a/15

kebāb *Ar sf* kavrulmuş, kızarmış

k. 19b/7, 59a/14, 68b/26, 68b/28,
88b/1

k. it- 39a/9, 42b/6, 59b/1, 65a/4,
65b/6, 65b/8, 65b/10, 68a/2, 70a/2,
88a/15, 92b/24, 96a/14, 97a/1,
97a/21

k. ol- 59a/20, 96b/6, 97a/2

k.+ı 61a/12, 61a/17, 64a/16

k.+ları 64a/16

kebere *T ad* gebre otu denen bitki

k. 13a/27, 72b/1

kebīr *Ar sf* büyük

k. (ḳaḳule-yi kebīr) 87b/25

keçe *T ad* dokunmamış kaba kumaş,
keçe

k. 36a/9

keçi *T ad* tırmanıcı ve sıçrayıcı bir
küçük baş hayvan, keçi

k. 32b/1, 67b/10, 67b/14, 47b/23,
48a/2, 56b/12, 56b/14, 56b/22,

67b/10, 67b/21, 68a/18, 68a/19, 73a/20, 74b/16, 88b/5, 91b/7, 95b/1 k.+lerden 64a/23 k.+nün 56b/16, 73a/16, 73a/26	k.+i 63a/23, 63b/9, 63b/10 keklik <i>T ad</i> kuş, keklik k. 68b/20 k.+e 6a/23
kefāl <i>Grek ad</i> büyük başlı, gümüş renginde, orta büyüklükte, pullu, beyaz etli, lezzetli bir kemikli balık k. 96b/5	kel <i>Far ad</i> vücut tüylerinin dökülmesine yol açan mantarlardan meydana gelen bir hastalık k. ider 48a/14
kefere <i>Ar ad</i> Allah'ın varlığını ve birliğini kabul etmeyenler, kafirler k. (tā'ife-yi kefere) 44b/11	kelām <i>Ar ad</i> bir şeyi anlatmak için söylenen sözler, söylem, söz k. 6b/27, 19b/26, 31b/11, 34b/1, 45b/14, 47b/4, 54b/6, 57a/5, 85a/1, 89a/2, 96a/6, 96a/7, 98a/10, 98b/5, 98b/6
keff <i>Far ad</i> köpük, tortu k.+i 59b/17	k.+dur 81b/24, 81b/26 k.+ı olan 5b/4 k.+ın 58a/6 k.+ına 6b/23, 81a/11 k.+ından 5b/8 k.+uñ 12b/5
kehle <i>Far ad</i> bit k. 20b/26, 24b/21, 40a/28, 58b/10, 71b/8 k.+ler 59b/5 k.+lere 83b/14 k.+leri 22b/20, 31b/24, 100a/25	kelb <i>Ar ad</i> köpek k. 29b/16, 58a/15, 58a/16, 67b/11, 67b/12 k. (cerebü'l-kelb) 29b/1
kehrübā <i>Far ad</i> kehribar k. 28a/20	kelbeten <i>Ar ad</i> kerpeten k. 92a/5, 92a/6
kekre <i>T sf</i> acı ile ekşi arası, buruk k. 93b/1 k. ideler 49a/1 k. ol- 39a/9, 64b/9, 65a/4 k.+dekde 92b/22 k.+den 52b/6 k.+dür 21a/19, 28a/23, 31b/27, 35a/12, 58a/26, 76a/22 k.+siyle 39a/16	kelbeteyn <i>Ar ad</i> bk kelbeten k. 67a/1 kelef <i>Ar ad</i> yüzdeki siyah veya kırmızı noktacıklar, benler k. 79a/3, 79a/4
kekrelık <i>T ad</i> kekre olma hali, kekre tatta olma, ekşimsi acı tat k. 7b/11, 84b/10, 87b/20 k.+e 95b/21	keler <i>T ad</i> kertenkele k.+ler 3b/17

keles *T sf* zayıf, cılız

k.+de 7b/28

kemād *Ar ad* ilaçlı kızgın paçavra

k. 28a/13

kemāl *Ar ad* yetkinlik, olgunluk

k. (muḥaṣṣal-ı kemal) 81a/26

k.+in 23a/14, 16a/9, 16a/13, 16a/17,

16a/20, 19b/29, 50a/12, 51a/9,

52b/6, 52b/7, 52b/28, 61b/2, 64b/13,

65a/21, 65a/22, 69b/16, 75a/27,

95a/29

k.+inden 15a/26

k.+ine 3b/11

k.+iyle 50b/7, 63b/27, 80a/20

kemik (kemük) *T ad* kemik

k. 41b/19, 47b/10, 72b/20

k.+e 57b/15, 67b/17

k.+i 77a/4, 77a/9

k.+in 17b/8

k.+ini 17b/21

k.+ler 10b/9, 40a/19, 91a/19

k.+lerde 41b/15

k.+lere 40a/15, 77a/12, 22b/21,

75b/13, 85a/23

k.+leri 68b/15

kemmūn *Ar ad* kimyon

k. 18b/16, 53b/14, 57a/26, 63b/22,

64b/22, 76b/5, 79a/24, 89a/13,

97b/1

k.+a 81a/23

kemmūnī *Ar ad* bk kemmūn

k. 19b/10

kenār *Far ad* kenar

k.+ında 67a/14

k.+lara 26a/21

k.+ları 17b/27, 29a/28, 31a/19,
83a/24

k.+larında 47b/25, 70a/29, 84b/7,
45b/6, 52a/6

k.+larından 65b/5

k.+larınıñ 37b/29

kendir *T ad* kenevir

k. 58a/24

kendü *T zm* kendi, kendisi, özü

k. 4b/3, 4b/27, 5b/22, 6b/4, 11a/5,

12a/29, 27a/15, 28a/16, 28a/18,

32b/20, 35a/5, 74b/19, 76b/29,

95b/8, 96b/10, 96b/24, 96b/25

k.+de 11a/28, 12a/13, 12a/23,

24b/18, 38b/17, 66b/26, 68b/12,

71b/29

k.+yi 53a/3

k.+den 66b/26, 68b/12, 71b/29

k.+leri 3b/18, 17a/11

k.+lerin 14b/10, 15a/2, 40a/29,
95a/2

k.+nün 11a/14, 80a/6

k.+si 19b/28, 28b/26, 31a/15,

32a/11, 32b/17, 36a/1, 48b/11,

76a/10, 80b/12, 82a/6, 96b/4,

97b/17

k.+sini 35b/13

k.+sinden 98b/9, 37a/1

k.+siyle 32b/17

k.+ye 3b/24, 9b/3, 10a/21, 53b/19,

74b/7

kendüs *Far ad* bir zehir türü

k. 44a/23, 44a/24

kene <i>Far ad</i> kene, sakırğa	k.+de 99b/4
k. 13a/14, 30b/27, 32b/24, 37a/25	kerefis <i>Ar ad</i> bk kerefs
kenger <i>Far ad</i> eşek dikenî, yabani	k. 63b/23
enginar	kerefs <i>Ar ad</i> kereviz
k. 31b/3, 31b/8, 32a/6, 32a/6,	k. 64a/15, 64a/24, 77a/5, 77a/15
91b/10	k.+e 83a/29
k.+den 31a/15, 31a/17, 31b/9, 32a/8	kerem <i>Ar ad</i> büyüklük, ululuk
k.+dür 32a/7	k.+inden 3b/11
k.+e 31b/10	k.+indendür 4b/3
k.+iñ 57b/13	kerevid <i>Grek ad</i> tatlı su ıstakozu,
k.+lerüñ 31a/17	kerevides
k.+üñ 31a/24, 31b/7, 31b/10,	k. 30a/2
31b/11, 31b/27	kerfes <i>Ar ad</i> bk kerefs
kepçe <i>T ad</i> kepçe	k. 10b/19, 18b/27, 18b/29, 25a/1,
k. 20a/16	32b/29
kepek <i>T ad</i> tahıllar öğütüldükten sonra	kerih <i>Ar sf</i> kötü, pis, çirkin
elek üzerinde kalan kabuk parçaları	k.+dür 19b/22
k. 19a/4	kerkes <i>Far ad</i> tavşantopu, yumru
k.+den 18b/23, 18a/19	köklü, salep yapılan bir çeşit bitki
k.+i 18a/5, 18a/6, 18a/14, 18a/15,	k. 3b/19
18a/18, 18b/4, 18b/5, 18b/20,	kerkās <i>Ar ad</i> ilaç olarak kullanılan
28b/28, 43a/27, 73a/11, 99b/9	çok yıllık otsu bir bitki
kepeksüz <i>T sf</i> kepeksiz	k. 33b/23
k. 18b/23, 18b/25, 19a/3, 19a/10,	kerpīc <i>T ad</i> ilkel ve pişmemiş tuğla,
19a/19, 19a/4, 19a/3	kerpiç
kepeklü <i>T sf</i> kepekli	k. 24a/22
k. 18a/17, 18b/24	kerre <i>Ar zf</i> defa, kez, kat
kerāhet <i>Ar ad</i> tiksınme, iğrenme	k. (birkaç kerre) 5b/21, 6b/15,
k.+i 84b/15	20b/22, 43a/29, 48a/22, 48b/29,
kerāviyā <i>Far ad</i> karaman kimyonu	54b/10, 75b/5, 79a/20, 84b/1,
k. 68a/4	88a/29, 99a/10
kere <i>Ar ad</i> defa, kez, kere	k. (bir kerre) 42b/2, 43b/5, 60b/7,
k. 24b/11, 27a/12, 28b/24, 30b/14,	71b/12,, 99a/19
99a/26	k. (bir kerrede) 43b/5, 49b/6

k. (nice kerre) 36b/17, 58b/15,	kesici <i>T sf</i> kesici
87a/21, 87b/29, 99b/27	k.-dür 72a/9
k. (üç kerre) 41a/1, 47a/4, 50a/7,	kesik <i>T sf</i> kesik
58b/17, 99b/3	k.+45a/26
k. (niçe kerre) 65b/11, 65b/14,	k.+dür 45a/26
71a/12	k.+ine 49a/11
k. (nīce kerre) 47a/29	kesil- <i>T ey</i> kesilmek
k. (her kerrede) 42b/2	k.-mek 53b/20
k. (beş kerre) 47a/20	k.-miş 20a/26, 54a/18, 45a/2, 67a/18
k. (iki kerre) 48a/24	k.-üp 99a/27
kert <i>Ar ad</i> diken	k.-ür 14b/24
k.+leri 23b/29	keşirü'ş-şar <i>Ar ad</i> bk baldırıkara
kertik <i>T ad</i> çentik, kertik	k. 83a/22
k. 37a/29, 55a/14, 55a/15	kesdir- <i>T ey</i> kestirmek
k.+lerinden 54b/24	k.-mek 36b/12, 13b/11
kertil- <i>T ey</i> kertilmek, çentilmek	kesb <i>Ar ad</i> çalışıp kazanma, çalışarak
k.-mesi 37b/29	elde etme
k.-miş 17b/27, 29a/28	k. ide 46a/15
k.-mişdür 31a/19, 38a/10	k. idüp 97a/5
kes- <i>T ey</i> kesmek, durdurmak	kese <i>Far ad</i> kumaştan ya da örgüden
k.-dirmek 13b/11	yapılan küçük torba
k.-e 23b/1, 35b/16, 54a/24, 54b/1	k. 23b/1, 35b/16, 54a/24, 54b/1
k.-er 7b/26, 21a/24, 21a/25, 21b/16,	kesel <i>Ar ad</i> uyusukluk, bitkinlik
21b/21, 22a/1, 28b/b, 32a/27,	k. 79a/11
38b/23, 42b/12, 44b/20, 53b/24,	kesele- <i>T ey</i> kese içine koymak,
58b/17, 66b/25, 97a/9	torbalamak
k.-mege 79b/21	k. 75a/10
k.-miş 67a/21	keşif <i>Ar sf</i> koyu, yoğun
k.-üp 20b/13, 25b/10, 36b/28, 41a/1,	k. 10a/1
49b/27, 54b/8, 54b/17, 59b/21,	k. ola 13b/4
60a/1, 60a/3, 62b/25, 65b/6, 70a/26,	k.+dür 9b/28, 16b/8
71a/26, 79a/29	keşir <i>Ar sf</i> çok
kesb <i>Ar ad</i> kazanma, edinme	ķ 16b/8
k. idüp 97a/5	ķ. (ḥayr-ı k.) 1b/4

ķ. ü'ş-şā' r 83a/22	51b/3, 59a/15, 60a/1, 75a/24, 89a/5,
ķ.+a 1b/6	89a/6, 90a/10, 92b/15, 98b/16
ķ.+eye 2a/5	k.+in 15b/2, 40b/4, 51a/5
kesiş- <i>T ey</i> kesişmek	k.+inden 35a/16, 47a/17, 90a/10
k.-mek 92a/9	k.+lerin 57b/11
keskūn <i>T sf</i> etkisi çok güçlü olan, sert,	keskūnrek (keskūnrek) <i>T sf</i> çok keskin
kuvvetli	k. 70a/18
k. 8a/7, 12a/22, 19a/7, 19b/23,	k.+dür 19b/23
24a/21, 25a/8, 28a/6, 28a/10,	keşred <i>Ar ad</i> bk keşret
28b/28, 29a/29, 30a/11, 31b/14,	k.+ür 41a/21
35a/14, 45b/2, 50a/8, 51a/5, 52b/16,	keşret <i>Ar ad</i> çokluk, fazlalık
54a/21, 57a/28, 57b/11, 59b/27,	k. -i cimā' 70b/3
64a/15, 74b/12, 74b/13, 75b/22,	keş (1) <i>Far ad</i> kuru yoğurt, ekşimik
84a/20, 85b/21, 90a/27, 92a/10	k. 26a/10, 26a/11
k. eyleye 23b/15, 35b/1, 47b/15,	(2) <i>Far ad</i> tuzlu yoğurt
53b/27, 57a/9, 72b/11, 87b/27,	k.+i 80a/9
87b/29, 89b/25	keşkek <i>Far ad</i> pişmiş buğday ve et
k. ide 17b/25, 71a/24, 80b/18	iyice ezilerek yapılan bir tür yemek
k. ider 25a/14, 60a/10	k.+i 70b/26
k. ol- 11a/14, 11a/15, 26b/14,	k.+in 70b/26
30a/28, 43b/3, 77a/29, 81b/23,	k.+inden 70b/7
85a/10, 89a/12	kettān <i>Ar ad</i> ılık iklimi seven otsu
k.+dür 32b/14, 39a/27, 41b/3,	bitki, keten
42a/15, 48b/18, 58a/1, 59b/20,	k. 10b/20, 57a/23, 74b/6, 80a/29
72a/22, 80b/11, 88b/17, 92a/20,	ketm <i>Ar ad</i> sır tutma, söylemeyiş
98b/26, 99b/7	k. (bilā ketm) 2b/11
keskūnlik <i>T ad</i> keskin olma durumu,	k. idüp 46b/19
keskinlik	kevākib <i>Ar ad</i> yıldızlar
k. 7a/7, 13b/8, 24b/3, 28b/6, 57b/11,	k. 15a/1
59a/14, 69a/20, 76b/10, 95b/23	k.+de 14b/29
k.+den 85b/3	k.+den 14b/27
k.+i 20a/1, 22a/8, 24a/4, 38a/13,	keyfiyyāt <i>Ar ad</i> keyfiyetler, haller
39a/25, 47a/4, 47a/17, 48b/17,	k. 14a/19

keyfiyyet (keyfiyet) *Ar ad* nitelik

k. 6b/5, 7a/23, 8b/16, 9a/3, 9a/4,
9a/7, 5a/9, 5a/10, 5a/17, 9a/8, 9b/4

k. -i muhriḳaları 17a/4

k. -i isti' mālde 2a/3

k. -i isti' mālne 96a/27

k.+de 17a/12, 41b/4

k.+den 3b/4, 7a/17, 7a/18, 8b/18

k.+dür 8b/23, 8b/18

k.+e 5a/2, 16b/23

k.+i 6b/5, 9a/1, 9a/2, 9a/5, 27b/12,
42a/27, 45a/23, 64b/29, 72a/27,
5a/4, 5a/15, 13a/16, 17a/5

k.+ler 5a/22

k.+leri 8b/16, 9a/4, 9a/10, 9a/11,
9a/27, 16b/28, 17a/11

kevkeb *Ar ad* yıldız

k. 36a/7

k. -i şî' rāy 86a/18

keylūs *Ar ad* bağırsaktan gelen ve
içinde yağ damlacıkları bulunan lenf

k. 65a/18

kezālīk *Ar bag* bunun gibi, böylece

k. 8b/11, 8b/13, 9b/21, 14a/8,
15a/18, 16b/5, 16b/10, 16b/13,
17b/9, 19a/3, 22a/14, 22a/18,
24b/25, 25a/20, 28b/1, 28b/15,
30b/23, 31b/19, 33a/22, 33b/19,
34a/3, 34a/14, 34b/23, 35a/18,
35b/14, 35b/17, 37b/14, 39a/3,
39a/22, 41b/15, 41b/28, 42b/28,
44b/25, 44b/29, 45a/4, 45b/22,
47b/15, 48b/7, 49a/9, 49a/28, 49b/5,
49b/24, 51a/7, 51b/4, 51b/33, 52a/3,

54a/13, 54b/23, 55b/1, 56a/17,
57b/8, 58b/3, 58b/6, 59a/22, 61b/24,
62a/17, 62a/24, 63a/1, 65a/5,
66a/18, 66b/16, 67a/20, 67b/8,
69a/27, 69b/5, 71a/12, 71b/3, 72a/4,
74a/17, 75b/18, 75b/20, 76a/19,
77a/21, 78b/15, 79a/18, 79a/21,
81b/14, 82b/14, 83b/13, 87a/15,
87a/20, 89a/26, 89b/12, 89b/17,
91b/26, 97a/9, 98b/1, 100a/13,
14a/14

kıbrıs *Grek ad* Akdeniz'de bir ada,
Kıbrıs

ķ. (vilāyet-i kıbrıs) 34a/22

ķ.+da 93b/24

ķ.+dan 98b/9

kıbrısī *Ar ad* Kıbrıslı, Kıbrısa ait

ķ. 34a/22

ķ. (ķalkānet-i kıbrısī) 16a/7

ķ.+den 98b/27

ķıbtī *Ar ad* yaban baklası

ķ. 81b/20

ķ. (baķla'-yī ķıbtī) 79b/11, 79b/12

ķıcıkla- *T ey* gıdıklamak

ķ.-ması 24a/4, 44a/3

ķıdve-yi ħukemā *Ar ad* tasavvuf
yolunda ilerlemiş kimselerin bağılı
olduğu ve kendisine boyun eğdikleri
kişi

ķ. 2b/7

ķıl *T ad* insan ve hayvan vücudunda
biten sertçe ve kalınca tüy

ķ. 40a/28, 53a/26, 86a/11

ķ.+a 89b/29

ķ.+ı 47b/16, 61a/22, 88b/22	ķinā <i>Ar ad</i> kına ağacının kurutulmuş
ķ+ı (ādem ķıl+) 17b/3	yapraklarının öğütülmesi ile elde
ķ+ın 17b/4	edilen ve saç, el, vb. boyamakta
ķ.+lar 11b/29, 13a/1, 28b/17,	kullanılan toz
32b/15, 32b/23, 47a/18	ķ. 60b/14
ķ.+lara 28a/27	ķ. (ca' detü'l-ķinā) 83a/20
ķ+ları 25a/25, 25a/26, 25a/29,	ķır- <i>T ey</i> kırmak
26b/10, 31b/5, 31b/5, 47a/19,	ķ.-a 20a/23, 22b/20, 31b/24, 48a/11,
49b/26, 57a/5, 62a/24, 62a/25,	50b/4, 65a/27, 100a/26
72b/10, 72b/15, 84a/18, 85b/18	ķ.-ar 17b/14, 34a/28, 66b/25
ķ+ların 21a/26, 47a/23, 48a/14,	ķ.-ılmasın 91a/19
57a/3, 78b/19, 85b/16, 94b/17	ķ.-ılur 23b/23
ķ+larını 32b/13	ķ.-miş 18a/11
ķ+larıñ 12b/11	ķ.-up 30a/24, 30b/18, 33b/9
ķ+larından 17b/3, 17b/7	ķirā'at <i>Ar ad</i> kiraat, okuma
ķıl- <i>T y ey</i> etmek, yapmak, kılmak	ķ. -ı sevāda 2b/26
ķ.-dıklar (derece ķıl-) 5a/19	ķırışık <i>T sf</i> kırıılmış olan
ķ.-dılar (rābi' ada ķıl-) 5a/21	ķ. 80b/28
ķ.-up (ta' līm ķıl-) 1b/4	ķırk <i>T ad</i> otuz dokuzdan sonra gelen
ķılıf <i>Far ad</i> kın, kılıf	ilk sayı, kırk
ķ. 43b/25	ķ. 50a/8, 50a/28, 59b/25, 74b/28,
ķ.+lar 93b/17	99a/25, 86a/22, 86b/14
ķılımba <i>Ar ad</i> kılımboz, pancar	ķırlangıç <i>T ad</i> kırlangıç
ķ.+yı 22b/26	ķ. 3b/21
ķıllu <i>T sf</i> kıllı	ķırmız <i>Ar ad</i> kırmız böceğinden
ķ. 84b/9	çıkarılan, parlak al bir boya
ķımıl-da- <i>T ey</i> kımıldamak	ķ. 93b/3
ķ.-r 36a/2	ķırmızı <i>Ar sf</i> kızıl, al
ķ.-ya 96b/4	ķ. 77a/26
ķımıldı <i>T ad</i> hareket, kımıldı	ķışa <i>T sf</i> uzunluğu veya boyu az olan
ķ.+ların 99a/20	ķ.+dur 5b/14, 58a/13
ķımulya ? <i>ad</i> bir balçık türü	ķ.+rağdur 19b/23
ķ. 88a/28	ķısım <i>Ar ad</i> kısım, bölüm
	ķ. 5b/7

ķ.+1 18a/5, 69b/10, 69b/12	ķ.-up 99a/17
ķ.+ıdur 11b/14, 69b/12	ķıy- <i>T ey</i> yanlamasına doğramak,
ķ.+ındandur 23a/8	kesmek, parçalamak
ķ.+uñ 35a/20	ķ.-up 49b/29
ķış <i>T ad</i> kış	ķıyās <i>Ar ad</i> karşılaştırma, kıyas
ķ. 16a/3, 46a/28, 52a/15, 63b/6,	ķ. 5b/3, 5b/9, 5b/16, 5b/29, 6a/9,
63b/7, 64b/16	9b/5
ķ.+a 63a/9	ķ.+a 5b/5, 5b/6, 5b/27, 7a/3, 58a/19,
ķ.+ın 72b/23	96a/24
ķışr <i>Ar sf</i> bir şeyin dış yüzü veya	ķ. idüp 15a/22, 15a/27, 15b/6
kabuğu, kabuk	ķ. eyleye 7a/10
ķ.+1 73a/8	ķ. iderler 3b/18
ķıst <i>Ar ad</i> bugünkü yarım litreye	ķ. itdükten 15b/7
yakın hacim ölçüsü	ķ. -1 şahîh 5b/29
ķ. 74b/28, 75a/7, 95b/15	ķ. -1 ilhāmî 6a/2
ķ.+dan 74b/29	ķ. -1 tecrübi 6a/3
ķıtāl <i>Ar ad</i> birbirini öldürme, vuruşma	ķ.+dur 5b/2
ķ. itmelü 3b/17	ķ.+ün 5b/8
ķ. olan 89a/26	ķıymetlü <i>Ar sf</i> kıymetli, değerli
ķıvām <i>Ar ad</i> koyuluk derecesi, koyuluk	ķ. 26a/26, 34a/18
ķ.+a 29a/3, 40a/27, 45b/8, 60b/1,	ķız <i>T ad</i> kız
79b/8, 97a/2	ķ.+a 17b/19
ķ.+1 8a/15, 43b/20	ķız- <i>T ey</i> kızmak
ķ.+ınuñ 8a/15	ķ.-mış 18a/24, 59a/16, 72b/4, 91b/3
ķ.+ları 16b/25	ķızar- <i>T ey</i> kızarmak
ķ.+larına 12b/19	ķ.-ınca 27b/22
ķıvır <i>T ünl</i> kıvrımlı, kıvrıcık	ķ.-mağ 48a/29
ķ. eyleye 89b/4	ķ.-mağdan 29a/14
ķıvrıcık <i>T sf</i> küçük küçük kıvrıntıları	ķ.-masını 38b/4
olan, kıvrır kıvrır olmuş	ķ.-mış 71a/21, 79b/7
ķ. 83a/20, 95a/15	ķ.-up 54a/10
ķ.+dur 69b/10	ķızart- <i>T ey</i> kızartmak
ķıvrıl- <i>T ey</i> kıvrılmak	ķ.-a 98a/5, 11a/12
ķ.-mış 42b/4	ķ.-dıkda 70b/18

ķ.-ucı 11a/11	ķ. olınca 92a/6
ķ.-up 91b/3, 99b/10	ķ. olup 38b/28, 65b/27, 67b/16, 91b/14
kızdır- (kızdır-) <i>T ey</i> kızdırmak, ısıısını arttırarak kızgın hâle getirmek	ķ. olur 71a/6
ķ.-a 100a/5	ķ.+a 13b/3, 31a/23, 32a/20, 38a/11, 46a/10, 47b/23, 51b/3, 58a/22, 58a/24, 63a/11, 67a/14, 69b/19, 71b/11, 76a/4, 77a/27, 79a/5, 80b/14, 84b/9, 86a/24, 90b/25, 91b/16, 93b/25, 94b/14, 94b/25, 94b/27, 95b/22, 98b/10
ķ.-ınca 89a/12	ķ.+dur 19b/27, 23a/5, 42a/9, 50b/29, 63b/8, 77a/19, 88b/12, 90b/9, 90b/27
ķ.-ması 29b/10	ķ.+ca 75a/23
ķ.-masıyla 40a/27	ķ.+ı 63a/19
ķ.-up 56a/1, 59b/22, 87b/26	ķ.+ını 73a/16
ķ.-ur 31b/22i 72b/29, 73a/1, 85b/10, 85b/11, 22a/25	kızılık <i>T ad</i> kızıl olma durumu
kızdırıcı <i>T sf</i> kızdırıcı	ķ.+a 65b/29, 25b/18, 44b/17
ķ.+dur 29b/7	ķ.+ı 20a/4, 85a/9, 88b/19, 90b/14
kızıl <i>T sf</i> çok kırmızı olan, parlak kırmızı olan, kızıl renk	ķ.+ları 30b/11
ķ. 6a/23, 20a/13, 23a/9, 23a/12, 23b/20, 26a/22, 26b/14, 27b/19, 28a/8, 33b/2, 34a/6, 34b/27, 41b/2, 44b/2, 46b/11, 47b/23, 52b/10, 53a/2, 54b/25, 55a/3, 59a/17, 60b/4, 62a/23, 66a/21, 68a/26, 68b/7, 69a/4, 70a/21, 74a/11, 74a/21, 74b/9, 79a/4, 79b/15, 82a/10, 82b/2, 82b/23, 83a/26, 85a/9, 86a/2, 86b/15, 86b/17, 88b/29, 89a/23, 89a/27, 89b/23, 91a/6, 91b/5, 91b/9, 93b/2, 93b/4	ki <i>Ar bağ</i> ile
ķ. ola 23b/26, 48b/5, 60b/26, 67a/20, 73a/15, 90b/9	1b/3 ,1b/7, 1b/9, 1b/12, 2b/13, 2b/19, 3a/1, 3a/4, 3a/8, 3a/17, 3a/27, 3b/5, 3b/10, 3b/12, 3b/13, 3b/16, 3b/18, 3b/28, 3b/29, 4a/12, 4a/19, 4a/21, 4a/26, 4b/7, 4b/8, 4b/9, 4b/10, 4b/12, 4b/14, 4b/15, 4b/18, 4b/22, 5a/2, 5a/4, 5a/6, 5a/7, 5a/8, 5a/11, 5a/13, 5a/16, 5a/17, 5a/18, 5a/19, 5a/20, 5a/26, 5b/1, 5b/2, 5b/6, 5b/9, 5b/10, 5b/11, 5b/12, 5b/13, 5b/18, 5b/21, 5b/23, 5b/23, 5b/24, 5b/26, 6a/6, 6a/9, 6a/11, 6a/12,
ķ. olan 68b/1	
ķ. olandan 51a/2, 91a/28	
ķ. olanı 91a/5	
ķ. olanuñ 90b/13, 90b/11	
ķ. olmak 8b/9	

6a/20, 6a/21, 6a/22, 6a/24, 6a/25, 6a/26, 6a/28, 6a/29, 6a/29, 6b/1, 6b/2, 6b/4, 6b/8, 6b/13, 6b/14, 6b/16, 6b/17, 6b/18, 6b/19, 6b/24, 6b/26, 6b/28, 6b/29, 7a/9, 7a/12, 7a/19, 7a/22, 7a/24, 7a/26, 7a/28, 7b/19, 7b/20, 7b/21, 7b/23, 7b/25, 7b/26, 7b/27, 7b/28, 8a/1, 8a/7, 8a/10, 8a/12, 8a/15, 8a/15, 8a/21, 8a/23, 8a/26, 8b/3, 8b/7, 8b/8, 8b/9, 8b/12, 8b/24, 8b/25, 8b/29, 9a/4, 9a/8, 9a/9, 9a/10, 9a/12, 9a/14, 9a/15, 9a/17, 9a/19, 9a/20, 9a/22, 9a/23, 9a/24, 9a/25, 9a/29, 9b/5, 9b/6, 9b/7, 9b/8, 9b/9, 9b/10, 9b/12, 9b/14, 9b/15, 9b/16, 9b/18, 9b/23, 9b/26, 9b/28, 10a/1, 10a/2, 10a/4, 10a/5, 10a/7, 10a/10, 10a/13, 10a/17, 10a/20, 10a/22, 10a/23, 10a/29, 10b/2, 10b/5, 10b/9, 10b/11, 10b/15, 10b/16, 10b/18, 10b/23, 10b/28, 11a/2, 11a/3, 11a/5, 11a/6, 11a/8, 11a/10, 11a/11, 11a/13, 11a/15, 11a/17, 11a/20, 11a/22, 11a/24, 11a/24, 11a/26, 11a/28, 11b/2, 11b/4, 11b/9, 11b/11, 11b/12, 11b/14, 11b/15, 11b/17, 11b/20, 11b/22, 11b/23, 11b/25, 11b/26, 11b/28, 12a/4, 12a/7, 12a/8, 12a/10, 12a/11, 12a/12, 12a/13, 12a/15, 12a/17, 12a/17, 12a/18, 12a/20, 12a/21, 12a/22, 12a/23, 12a/24, 12a/25, 12a/26, 12a/28, 12a/29, 12b/4, 12b/15, 12b/16, 12b/16, 12b/19, 12b/20, 12b/21, 12b/27, 12b/28, 12b/29, 12b/29, 13a/3, 13a/6, 13a/8, 13a/13, 13a/14, 13a/15, 13a/16, 13a/18, 13a/20, 13a/23, 13a/26, 13a/27, 13b/1, 13b/2, 13b/4, 13b/6, 13b/7, 13b/8, 13b/9, 13b/12, 13b/14, 13b/17, 13b/25, 14a/5, 14a/6, 14a/10, 14a/12, 14a/16, 14a/19, 14a/20, 14a/22, 14a/24, 14a/25, 14a/27, 14b/3, 14b/4, 14b/8, 14b/11, 14b/14, 14b/20, 14b/22, 14b/29, 15a/1, 15a/2, 15a/2, 15a/6, 15a/8, 15a/15, 15a/16, 15a/17, 15b/2, 15b/6, 15b/17, 15b/29, 16a/, 16a/3, 16a/8, 16a/10, 16a/11, 16a/12, 16a/14, 16a/15, 16a/17, 16a/19, 16a/20, 16a/21, 16a/24, 16a/28, 16b/2, 16b/4, 16b/6, 16b/7, 16b/7, 16b/8, 16b/9, 16b/12, 16b/13, 16b/15, 16b/20, 16b/22, 16b/23, 16b/25, 16b/28, 17a/1, 17a/2, 17a/2, 17a/3, 17a/4, 17a/8, 17a/11, 17b/5, 17b/19, 17b/21, 17b/24, 17b/29, 18a/2, 18a/5, 18a/6, 18a/9, 18a/24, 18b/3, 18b/10, 18b/12, 18b/22, 18b/24, 18b/26, 18b/29, 19a/13, 19a/26, 19a/28, 19b/12, 19b/15, 20a/18, 20b/3, 20b/4, 20b/8, 20b/8, 20b/10, 20b/14, 20b/15, 20b/18, 20b/21, 20b/23, 20b/29, 21a/4, 21a/20, 21a/28, 22a/2, 22a/5, 22b/4, 22b/5, 22b/28, 23a/1, 23a/13, 23a/15, 23a/29, 23b/9, 23b/11, 23b/22,

23b/26, 24a/22, 24a/23, 24b/18, 44a/20, 44a/21, 44a/27, 44b/7,
 24b/23, 24b/26, 25a/10, 25a/17, 44b/11, 45a/14, 45b/1, 45b/6, 45b/9,
 25a/21, 25b/6, 25b/8, 25b/10, 46a/6, 46a/8, 46a/9, 46a/13, 46a/24,
 25b/24, 26a/3, 26a/7, 26a/23, 46a/27, 46b/2, 46b/14, 46b/15,
 26a/24, 26b/10, 26b/13, 27a/1, 46b/2, 47a/3, 47a/13, 47a/17, 47b/2,
 27a/8, 27a/17, 27a/21, 27a/23, 47b/3, 47b/4, 47b/5, 47b/6, 47b/19,
 27a/24, 27b/3, 27b/8, 27b/16, 47b/29, 48a/3, 48a/9, 48a/13,
 27b/29, 28a/24, 28a/28, 28a/29, 48a/14, 48a/15, 48a/29, 48b/5,
 28b/11, 28b/12, 28b/27, 29a/29, 48b/10, 48b/12, 48b/16, 48b/24,
 29b/6, 29b/14, 30a/5, 30a/27, 30b/5, 48b/28, 49a/1, 49a/14, 49a/18,
 30b/16, 31a/13, 31a/13, 31a/29, 49a/24, 49b/7, 49b/28, 49b/28,
 31b/6, 31b/9, 31b/11, 31b/20, 50a/10, 50a/14, 50a/18, 50a/22,
 31b/27, 32a/5, 32a/9, 32a/10, 50a/24, 50b/7, 50b/22, 50b/26,
 32a/11, 32a/14, 32a/16, 32a/21, 50b/28, 51a/1, 51a/4, 51b/8, 51b/17,
 32b/17, 32b/21, 32b/22, 33a/3, 52a/5, 52a/9, 52a/14, 52a/15,
 33a/6, 33a/15, 33a/17, 33a/28, 52a/19, 52a/29, 52b/5, 52b/10,
 33b/12, 34a/11, 34a/18, 34a/20, 52b/19, 53a/1, 53a/2, 53a/9, 53b/20,
 34a/21, 34a/22, 34a/25, 34b/1, 53b/27, 53b/29, 54a/8, 54a/10,
 34b/6, 34b/9, 34b/15, 34b/19, 54a/18, 54a/22, 54b/4, 54b/7,
 35a/16, 35a/23, 35b/5, 35b/12, 54b/12, 54b/15, 54b/26, 54b/27,
 35b/16, 35b/21, 35b/26, 35b/29, 55a/8, 55a/10, 55a/14, 55a/18,
 36a/1, 36a/5, 36a/7, 36a/9, 36a/10, 55a/21, 55b/3, 55b/5, 55b/18,
 36a/13, 36a/17, 36a/28, 36a/29, 55b/19, 55b/21, 56a/6, 56b/24,
 36b/4, 36b/9, 36b/12, 36b/15, 56b/28, 56b/29, 57a/2, 57a/11,
 36b/22, 36b/25, 37a/3, 37a/4, 37a/9, 57a/13, 58a/7, 58a/11, 58a/13,
 37a/22, 37a/28, 37b/3, 37b/6, 58a/16, 58a/17, 58b/15, 58b/25,
 37b/16, 37b/18, 38a/9, 38a/29, 58b/27, 59a/15, 59a/17, 59a/29,
 38b/10, 38b/17, 38b/18, 39a/6, 59b/12, 59b/20, 59b/21, 59b/23,
 39a/14, 39a/16, 39a/17, 39a/26, 59b/26, 60a/11, 60a/27, 60b/1,
 39b/24, 39b/28, 40a/10, 40a/28, 60b/5, 60b/16, 60b/25, 61a/5, 61a/8,
 40a/29, 41a/6, 41a/27, 41b/, 42a/5, 61a/13, 61a/17, 61a/23, 61b/2,
 42a/12, 42b/15, 42b/23, 42b/28, 61b/5, 61b/12, 61b/13, 61b/16,
 43a/1, 43a/4, 43a/5, 43a/12, 43a/15, 62a/27, 62b/1, 63a/5, 63a/11,
 43b/7, 43b/12, 43b/18, 43b/27, 63a/13, 63a/15, 63a/20, 63a/21,

63b/6, 63b/12, 63b/23, 63b/25, 76a/8, 76a/9, 76a/14, 76a/15,
64a/3, 64a/5, 64a/17, 64a/19, 76a/18, 76a/21, 76b/2, 76b/2,
64a/24, 64a/29, 64b/7, 64b/12, 76b/13, 76b/14, 76b/14, 76b/15,
64b/13, 64b/14, 64b/16, 64b/19, 76b/25, 76b/28, 76b/29, 77a/7,
64b/23, 64b/23, 64b/27, 65a/2, 77a/11, 77a/28, 77b/1, 77b/8,
65a/7, 65a/9, 65a/12, 65a/13, 65a/14, 77b/12, 77b/14, 77b/18, 77b/21,
65a/15, 65a/18, 65a/22, 65a/27, 77b/26, 77b/27, 77b/28, 78a/27,
65b/6, 65b/8, 65b/13, 65b/15, 78a/28, 78b/9, 78b/14, 78b/17,
65b/26, 65b/27, 65b/29, 66a/2, 78b/20, 78b/22, 79a/19, 79a/22,
66a/4, 66a/5, 66a/11, 66a/13, 79a/27, 79a/29, 79b/12, 79b/13,
66a/16, 66a/18, 66a/22, 66b/4, 79b/24, 79b/27, 79b/29, 80a/10,
66b/5, 66b/19, 66b/25, 66b/27, 80a/18, 80b/3, 80b/3, 80b/4, 80b/19,
67a/1, 67a/4, 67a/7, 67a/14, 67a/20, 80b/20, 80b/25, 80b/26, 80b/27,
67a/21, 67a/22, 67a/29, 67b/4, 80b/29, 81a/1, 81a/4, 81a/5, 81a/6,
67b/15, 67b/16, 67b/18, 67b/27, 81a/7, 81a/10, 81a/11, 81a/12,
67b/29, 68a/2, 68a/6, 68a/11, 81a/13, 81a/14, 81a/15, 81a/16,
68a/17, 68b/13, 68b/22, 68b/26, 81a/17, 81a/19, 81a/20, 81a/21,
68b/27, 69a/4, 69a/13, 69a/17, 81a/25, 81a/26, 81a/28, 81b/12,
69a/18, 69a/20, 69a/25, 69a/25, 81b/16, 81b/22, 81b/26, 81b/27,
69a/29, 69b/9, 70a/7, 70a/12, 82a/3, 82a/6, 82a/20, 82a/22,
70a/16, 70a/19, 70a/25, 70a/28, 82b/12, 82b/20, 82b/21, 82b/25,
70a/29, 70b/1, 70b/13, 70b/16, 82b/28, 83a/6, 83a/12, 83a/15,
70b/18, 70b/20, 70b/26, 71a/1, 83a/28, 83b/17, 83b/21, 84a/3,
71a/7, 71a/9, 71a/14, 71a/15, 84a/8, 84a/9, 84a/18, 84a/22,
71a/19, 71a/22, 71a/26, 71a/29, 84a/29, 84b/8, 84b/9, 84b/15,
71b/1, 71b/2, 71b/5, 71b/8, 71b/8, 84b/15, 84b/22, 85a/1, 85a/8,
71b/11, 71b/16, 71b/17, 71b/19, 85a/19, 85a/28, 85a/29, 85b/1,
71b/22, 71b/29, 72a/6, 72a/14, 85b/8, 85b/8, 85b/19, 85b/29, 86a/5,
72a/16, 72a/19, 72b/18, 72b/22, 86a/9, 86a/18, 86a/21, 86a/23,
72b/25, 73a/6, 73a/6, 73a/7, 73a/18, 86a/29, 86b/4, 86b/6, 86b/9, 86b/14,
73a/20, 73b/10, 73b/13, 73b/15, 86b/15, 86b/19, 87b/5, 87b/19,
73b/23, 74a/5, 74b/28, 74b/29, 87b/23, 87b/25, 88b/1, 88b/9,
75a/5, 75a/10, 75a/15, 75a/16, 88b/20, 88b/22, 88b/25, 88b/27,
75b/18, 75b/26, 75b/29, 76a/2, 88b/29, 89a/3, 89a/10, 89a/15,

89b/19, 90b/4, 90b/12, 90b/13,	kim <i>T zm</i> hangi kişi, kim
90b/17, 90b/18, 91a/27, 91b/6,	k.+i 16b/11
91b/11, 91b/14, 91b/29, 92a/3,	k.+ki 47b/9
92a/4, 92a/5, 92a/8, 92a/11, 92a/12,	k.+ün 20b/26
92b/1, 92b/8, 92b/16, 92b/18,	kimesne <i>T ad</i> kimse
92b/21, 92b/25, 92b/29, 93a/13,	k. 7a/9, 9a/26, 14b/11, 14b/12,
93b/3, 93b/6, 93b/15, 93b/23,	17a/2, 17b/6, 17b/17, 19a/4, 22b/16,
93b/27, 94a/1, 94a/3, 94a/8, 94a/17,	23b/3, 25a/15, 25a/16, 25a/19,
94a/24, 94a/28, 94b/1, 94b/9,	25a/21, 25a/23, 25a/28, 28b/10,
94b/11, 95a/25, 95a/26, 95b/10,	29b/25, 30b/20, 37b/23, 37b/25,
95b/26, 95b/27, 95b/29, 96a/5,	38b/6, 39a/15, 39a/16, 39a/18,
96a/6, 96a/8, 96a/10, 96a/12,	39b/17, 41a/21, 42a/28, 42b/6,
96a/16, 96a/17, 96a/20, 96a/24,	42b/9, 42b/10, 42b/21, 42b/23,
96a/28, 96b/9, 96b/11, 96b/12,	42b/28, 44a/12, 45a/4, 46b/2, 47b/2,
96b/16, 96b/21, 96b/22, 96b/23,	47b/6, 49b/18, 49b/23, 49b/25,
96b/24, 96b/27, 97a/8, 97a/10,	51a/29, 53b/28, 54a/19, 54b/2,
97a/14, 97a/15, 97a/16, 97a/22,	54b/11, 55b/10, 55b/12, 57b/19,
97a/26, 97a/26, 97a/28, 97a/29,	58a/18, 59a/4, 61a/21, 67a/19,
97b/2, 97b/10, 97b/14, 97b/19,	69a/28, 70a/5, 70a/18, 71a/13,
97b/27, 98a/1, 98a/18, 98a/26,	71b/25, 71b/26, 73a/6, 74a/1, 74a/5,
98b/5, 98b/9, 98b/17, 98b/19,	74b/13, 75b/16, 77b/27, 78a/17,
98b/29, 99a/9, 99a/25, 99a/28,	78a/21, 79a/19, 81a/11, 81a/20,
99a/28, 99b/11, 99b/13, 99b/14,	81a/21, 81b/9, 81b/10, 81b/17,
100a/21, 100a/29, 3a/15, 72b/23,	82b/12, 82b/20, 83b/21, 85b/6,
92b/13	87a/20, 87a/23, 89b/8, 89b/21,
kibrît <i>Ar ad</i> kükürt	90a/19, 90a/29, 91b/11, 92a/9,
k. 60b/11, 60b/13	92b/22, 92b/27, 95b/16, 96b/23,
k.+den 48a/21	96b/24, 96b/25, 97a/29, 87b/1
kifâyet <i>Ar ad</i> kafi gelme, yetme	k.+ler 2a/28, 18a/22, 18b/4, 18b/22,
k. ider 19b/14, 29a/20, 74a/4	19a/12, 19a/16, 19a/17, 19a/26,
kilise <i>Grek ad</i> Hristiyanların tapınağı	26a/16, 26b/6, 28a/2, 39a/19,
k.+lerine 44b/11	44a/13, 46b/6, 56a/17, 59b/1,
k.+ye 44b/12	59b/19, 62a/4, 65a/14, 65a/29,
	86a/8, 87a/4, 88a/20, 92a/1, 94a/3,

94a/25, 97a/23, 98b/15, 98b/26, 32a/16	87b/1, 89a/5, 89a/24, 89b/2, 91a/23, 95a/26
k.+lerde 52a/23, 73a/17, 96b/21, 97a/7, 100a/18	k.+yi 27b/28, 32b/22, 40a/28, 46b/24, 55a/5, 55a/6, 69a/25, 91b/6
k.+lere 3a/25, 18a/20, 18b/2, 18b/26, 19a/23, 19b/12, 19b/13, 23b/8, 37a/13, 37a/14, 38b/16, 39a/10, 39a/11, 39b/11, 40b/2, 47b/19, 49a/8, 52b/16, 62a/8, 64b/27, 72a/12, 77a/1, 82a/11, 88a/11, 88a/19, 89a/17, 89b/4, 89b/6, 92b/5, 92b/9, 94a/27, 95b/12, 97a/18, 38a/3	kimse <i>T zm</i> herhangi bir kişi, kim olduğu belli olmayan kişi k. 5b/24, 34b/28, 38b/17
k.+leri 26b/6, 96b/26, 99a/22	kir <i>T ad</i> kir, pislik k. 46a/2 k. -i kıbrısıden 98b/27 k.+dür 98b/8 k.+i 17b/16, 33b/21, 98b/7, 98b/9, 98b/27 k.+in 46b/28, 59a/9, 98b/19, 98b/21 k.+inden 42b/18 k.+ini 89a/7, 98b/18, 98b/21, 98b/26 k.+leri 69a/22, 73a/25, 89a/21
k.+lerüñ 18b/5, 22b/18, 49b/14, 84b/18	kirām <i>Ar ad</i> soyu temiz, şerefli ve ulu kimseler ā. (āl-i kirām) 1b/8
k.+nüñ 5a/28, 15b/15, 17b/4, 17b/13, 22b/11, 23b/15, 27b/29, 28b/8, 30b/4, 36b/17, 37b/11, 45a/8, 55a/26, 57b/10, 58b/28, 71b/13, 77a/13, 89a/10, 89b/7, 95a/9, 100a/6, 100a/23	ķirāt <i>Ar ad</i> eskiden kullanılan, miskalin yirmi dörtte birine denk ağırlık ölçüsü birimi ķ. 38b/4, 41b/27, 59a/23, 60a/23, 62a/1, 62a/2, 98b/1, 91a/10, 91a/19 ķ.+dan 36a/4, 62a/7 ķ.+dur 36a/10, 36a/14, 91a/26 ķ.+ı 94b/29
k.+ye 12b/15, 14a/17, 14a/18, 14b/4, 14b/20, 17b/6, 17b/17, 18a/21, 20a/23, 21b/27, 22a/17, 22a/22, 25b/2, 32b/21, 35a/2, 37a/24, 39a/3, 39b/10, 42b/1, 43b/7, 46b/12, 46b/20, 47a/27, 47b/1, 48b/25, 50a/21, 53b/18, 53b/24, 54a/18, 56a/12, 56a/17, 56b/28, 58b/14, 63a/7, 66b/4, 67a/27, 70a/1, 71a/12, 72b/5, 73b/7, 74a/10, 74b/3, 76b/25, 79a/23, 81b/1, 81b/11, 81b/14, 82b/16, 82b/25, 84b/28,	kirde <i>Far ad</i> haşhaşlı ya da peynirli bir tür pide k.+si 18b/7 kireç <i>Far ad</i> kireç k.+i 13b/5

kireççi <i>T ad</i> kireççi	72a/6, 74a/3, 75a/26, 81a/11, 81b/6,
k.+ler 46a/10	86a/19, 91b/5, 95a/29, 97b/2
kirevit <i>Grek ad</i> yengeç, tatlı su ıstakozu	k. eydür 81a/20, 96a/20
k. 70b/27	k. (hāzā k. ü mā lā)
kirmānī <i>Far ad</i> Kirman eyaletine ait,	k. -ı müfredāt 2a/21
Kirmanlı	k. -ı şerif 2b/11
k. (zāc-ı kirmānī) 16a/7	k. -ı mezbūr 2b/28
kirlen- <i>T ey</i> kirlenmek	k. -ı mezbūrda 2a/22
k.-miş 59a/8	k. -ı mezbūruñ 2a/28, 2a/29, 2b/1,
kirlü <i>T sf</i> kirli	2b/25
k. 56a/16	k. -ı cāmi‘ üñ 4a/18
kirlülük <i>T ad</i> kirlilik	k.+da 4a/2, 4a/12, 4b/17, 8a/17,
k.+in 20a/12	15b/18
kirpik <i>T ad</i> kirpik	k.+dan 4a/11
k.+ler 54a/10	k.+dur 33a/6
ķirūṭī <i>Grek ad</i> bağ mumu	k.+ı 75a/13
ķ. 29b/23	k.+lar 1b/15, 3b/29
kīse <i>Far ad</i> kese, kabuk	k.+larda 1b/16, 14b/11
k. 85a/7, 99a/28	k.+lardan 4a/10, 15b/27
k.+ye 99b/3	k.+larına 2b/17, 8a/19
k.+yi 99a/29	k.+larında 19b/11, 79b/23
kişi <i>T ad</i> kişi	k.+laruñ 4a/8
k. 4a/27, 35a/26	kitre <i>T ad</i> keven kökü zamkı, kestere
k.+ye 39a/17	k. 14a/18, 26b/23, 27a/17, 30a/13,
kişniç <i>Far ad</i> küçük taneli, çekirdeksiz	36b/10, 36b/14, 42a/2, 48b/3,
siyah üzüm	82b/18
k. 61a/11, 83a/25, 44a/10, 61a/18	k.+den 98a/8
k.+i 83a/20	kizb <i>Ar ad</i> yalan
kitāb <i>Ar ad</i> kitap	k.+dür 2a/8
k. 4a/11, 46b/26, 58a/6, 98b/5	ķo- (ķoy-) <i>T ey</i> bir şeyi belli bir yere
k. (şāhib-i k.) 4a/8, 8b/6, 12b/4,	bırakmak, yerleştirmek, koymak
12b/15, 40b/19, 44a/26, 58a/25,	ķ.-dı 20b/18
63b/16, 64b/3, 65b/13, 71b/19,	ķ.-duklarında 46b/9, 81b/9, 95b/25
	ķ.-mağa 67a/5

ķ.-mağıla 6b/6, 62b/14, 67a/28, 79b/9	ķoķu <i>T ad</i> koku
ķ.-mayalar 32b/18	ķ. 99a/16
ķ.-mayup 12a/15, 32b/24, 71b/7	ķ.+lar 21a/6, 71a/17
ķ.-maz 34b/3, 37a/11, 46b/21, 49a/7, 88b/1, 11b/20	ķ.+lara 99b/23
ķ.-mışdur 14b/29	ķ+sı 76b/10, 81b/23, 82a/5, 91b/18
ķ.-r 6b/10, 46b/2, 46b/7	ķ+sın 29a/23, 85a/14
ķ.-rlar 3b/20, 18a/10, 22b/23, 34b/2, 46b/5, 46b/6, 46b/9, 59a/17, 66a/27, 66a/28, 87b/16, 89a/11, 94a/29, 98b/16	ķ+sından 34a/15
ķoca (1) <i>T sf</i> yaşlı, ihtiya	ķoķulu <i>T sf</i> kokulu
ķ. 47a/16, 49b/14, 68a/7, 68a/8, 84b/25	ķ. 40b/21, 82a/5
ķ.+lar 23b/10, 65a/27, 92a/3	ķoķ- <i>T ey</i> kokmak
ķ.+lara 26b/23, 70b/29	ķ.-anları 31b/25
ķ.+larda 32b/16, 52a/22	ķ.-ar 29a/12, 68b/7
(2) <i>T sf</i> büyük, geniş	ķ.-mağıla 61a/2
ķ.+sı 64a/2	ķ.-mağıyla 22a/27
ķocald- <i>T ey</i> kocaltmak	ķ.-masına 76b/18
ķ.-ır 19a/1	ķ.-maya 59b/8, 76b/19
ķocalık <i>T ad</i> kocalık, yaşlılık	ķ.-mış 38b/26, 60b/21
ķ.+dan 22b/18	ķ.-mışı 92b/15
ķ.+ına 15a/4	ķ.-salar 29a/23, 99a/4
ķoķ <i>T ad</i> erkek koyun	ķoķla- <i>T ey</i> koklamak
ķ. 56b/22, 67b/9, 67b/13, 67b/14	ķ. 34a/11, 56a/10, 90a/28
ķ.+lar 68a/8	ķ.-mağıla 49a/9
ķoduk <i>T ad</i> tahta olarak bişilmeye hazırlanmış ağaç	ķ.-ması 35a/9, 39a/11
ķ.+larında 46b/9, 81b/9, 95b/25	ķ.-salar 69b/29
ķoķla- <i>T ey</i> bk ķoķla-	ķ.-yup 3b/16, 49b/25
ķ.-ması 34a/14	ķoķlat- <i>T ey</i> koklatmak
ķ.-salar 42b/12	ķ.-mağıla 28a/11
	ķoķu <i>T ad</i> koku
	ķ.+lar 87a/11, 82a/4
	ķ.+lara 26a/26, 26a/27, 31b/18
	ķ.+ları 31b/18
	ķ.+sı 72b/25, 55b/21, 82a/6
	ķ.+sını 25b/29

kokul- *T ey* kokulmak

ķ.-ması 22a/29

kokula- *T ey* kokulamak

ķ.-mak 92a/28

kokulu *T sf* kokusu olan, kokulu

ķ. 26a/18, 56a/19

kolay *T sf* elverişli, uygun, kolay

ķ. 61b/14, 97b/23

ķ. eriye 27b/5

ķ. eyleye 97b/26, 99a/21

ķ. ider 95a/23

ķ. ola 13a/8, 100a/15

ķ. olup 19b/5

ķ.+ca 39b/7

ķ.+dur 9a/24

koltuk *T ad* omuz başlarının altında,

kolun gövde ile birleştiği yer, koltuk altı

ķ. 25b/29, 31b/17

ķ.+lara 25b/14

ķ.+ına 46b/1

kon- *T ey* konmak, yerleşmek

ķ.-acaķ 94a/25

ķ.-duķda 26a/27

ķ.-mayup 75a/11

ķ.-up 13b/21

koñak *T ad* başta saç diplerinde oluşan

kepek

ķ.+ı 89b/10, 95a/16

ķ.+ları 49b/3

koñaklı *T sf* kepekli

ķ. 60b/12

konul- *T ey* yerleşilmek, oturulmak

ķ.-duķda 10a/10

koñşı *T ad* komşu

ķ. olmağıla 6b/7

kop- *T ey* kopmak

ķ.-ıcaķ 81a/9

ķ.-mış 63b/12

ķ.-up 50a/24

kopar- *T ey* koparmak

ķ.-a 23a/20, 39b/6, 40a/8, 65b/12, 87b/3

ķ.-ıdıur 70b/5

ķ.-ır 41b/13

ķ.-ırlar 24a/7

ķ.-up 11a/5, 24b/7, 26b/21, 41b/9, 50a/8, 63b/12, 65b/11, 94a/18

ķ.-ur 21b/22, 24a/3, 24b/6, 39b/4, 62b/8

kor *T ad* iyice yanarak ateş hâline gelmiş parlak kırmızı renkli kömür veya odun parçası

ķ. 18a/25, 47a/3, 71a/22, 94b/21

ķ.+ulğan 66a/22, 66b/19

kork- *T ey* korkmak

ķ.-dığı 47a/11

ķ.-ar 25a/18, 25a/19, 47a/12

ķ.-maları 42b/17

ķ.-maya 51a/28

ķ.-maz 47a/11

korkan *T sf* korkan

ķ. 61a/13

korkak *T sf* cesaretsiz, yüreksiz

ķ.+ıdıur 96a/17

korku *T ad* korku, tedirginlik duygusu

ķ.+yı 69a/25

ķ.+sı 96a/11

korqulı *T sf* bk korqulu

q.+dur 15b/17

korqulu *T sf* korkulu

q. 54a/23

q.+dur 5b/16, 6b/28, 15b/18,
32b/12, 70a/1

korkunç *T sf* korku veren

q. 51a/20

koruk (1) *Far ad* olgunlaşmamış üzüm,

ham üzüm

q. 39a/4, 68b/24

(2) *T ad* genç, taze

q.+ı 11b/14

q.+ından 53a/2

koruklıg *T ad* korukluk

q.+ı 63b/28

koruklu *T sf* koruklu

q. 21a/6

kosar *T ey* koymak

q. 86b/5

q.-lar 17b/4, 20a/4, 21a/6, 25b/1,
27b/24, 29b/18, 30a/22, 34b/24,
36b/3, 38b/9, 39b/27, 40a/7, 40a/8,
42b/12, 42b/14, 47a/2, 48a/9,
51a/24, 51a/26, 53b/26, 54b/9,
61b/19, 61b/25, 61b/26, 65b/19,
66a/14, 69a/29, 71b/4, 74a/17,
75a/25, 82a/25, 83b/23, 85a/18,
85b/27, 87b/2, 88b/2, 90a/7, 94a/19,
99a/13, 100a/3

kosar *T ey* bk kosar-

q.-lar 59b/22

koşantiniyye *Ar ad* İstanbul'un eski

adı

q. 2a/25, 75a/3

kovar *T ad* arı barınağı

q. 78a/28, 92a/22

q.+larınuñ 33b/21

kovuk *T ad* bir şeyin boş olan iç kısmı,
bir şeyin içinde oluşan oyuk

q.+larına 91a/25

koy- *T ey* koymak

q.-alar 20b/17, 24a/21, 24a/22,
24a/23, 25a/3, 28a/12, 28a/14,
48b/29, 50a/1, 59a/16, 61b/6, 62a/1,
67a/4, 69b/2, 70b/17, 72a/15,
79b/29, 80a/1, 81a/6, 81a/7, 81a/10,
95b/26, 96a/14, 99a/26

q.-maz 11b/20

q.-salar 22b/1

q.-ıcaq 27b/6

q.-up 13a/12, 20a/18, 20a/19,
20b/16, 21a/21, 22b/26, 24a/25,
26b/25, 26b/26, 27a/27, 27b/22,
28b/24, 31a/2, 31a/4, 33a/3, 34b/2,
34b/4, 35a/26, 36a/21, 36a/22,
36b/20, 38b/29, 39b/5, 40a/7,
40b/28, 40b/29, 42a/16, 42a/21,
44a/10, 46b/1, 46b/11, 46b/16,
48a/7, 48b/28, 49a/2, 49a/4, 50a/10,
50a/12, 50a/14, 50a/17, 50a/28,
50b/11, 50b/14, 51b/19, 52b/23,
53a/5, 53b/26, 54a/11, 54b/9,
54b/10, 59a/4, 59a/7, 59b/14,
59b/22, 60a/2, 60a/15, 60a/16,
60b/5, 60b/8, 61b/4, 63a/3, 66a/1,

67a/3, 69b/1, 69b/5, 70a/27, 71a/20,	ķ.-a 54a/8
71a/21, 71b/27, 71b/29, 72a/2,	ķ.-incaya 27b/2
72a/16, 72b/9, 74b/6, 74b/29,	ķ.-up 86b/14, 54a/22
78b/22, 79b/16, 80a/26, 83a/6,	ķoyuld- <i>T ey</i> koyultmak
83a/13, 84a/10, 86b/7, 88b/14,	ķ.-up 12a/18
89a/11, 91b/25, 92a/6, 94b/21,	ķoyuluķ <i>T ad</i> koyu olma durumu,
97b/11, 97b/17, 98b/19, 98b/20,	koyuluk
98b/22, 98b/23, 99a/10, 99a/26,	ķ. 10a/16
99a/29, 99b/3, 70b/1	ķ.-ı 18a/17, 89a/4, 98b/22
ķoyu <i>T sf</i> akışkanlığı az olan,	ķ.+ları 90b/14
yoğunluğu fazla olan, koyu	ķoyun <i>T ad</i> küçükbaş evcil bir hayvan,
ķ. 10a/12, 10a/13, 10a/26, 19a/15,	koyun
20a/29, 23b/26, 27a/25, 29b/14,	ķ. 34a/13, 48a/2, 67b/21, 68a/18,
31a/4, 31a/6, 31b/8, 31b/23, 32b/3,	68b/19, 73a/20, 83b/17,
33a/23, 33b/5, 37b/7, 41a/12,	ķ.+lar 64a/23, 68a/5,
41a/18, 41b/12, 41b/14, 44a/20,	ķ.+lara 83b/17, 83b/17
44b/3, 46b/17, 46b/18, 47b/5,	ķ.+lardan 83b/17
51b/13, 53b/26, 55a/22, 59a/28,	ķ.+ları 30b/12
60a/5, 60b/17, 64a/22, 73a/21,	ķ.+nuñ 48a/21
75b/4, 77b/6, 83a/6, 83a/20, 83b/7,	ķoyulan- <i>T ey</i> koyulanmak
84a/9, 86a/25, 86b/26, 89b/6,	ķ.-a 54a/8
90b/11, 91a/18, 91b/16, 92b/2,	ķ.-incaya 27b/2
92b/13, 93a/22, 94b/15, 94b/17,	ķ.-up 54a/22, 86b/14
95a/10, 95b/4, 95b/5, 97b/11,	ķoyuluķ <i>T ad</i> koyu olma durumu
97b/27, 98b/2, 100a/12, 53a/5,	ķ. 10a/16
41a/24,	ķ.+ı 18a/17, 89a/4, 98b/24
ķ.+dur 63b/3	ķoyult- <i>T ey</i> koyultmak
ķ.+sını 98b/24	ķ.-a, 40a/12, 86b/3
ķoyuca <i>T sf</i> koyuca	ķ.-up 12a/18
ķ. 75a/29, 32a/8	ķoyurek <i>T sf</i> daha koyu
ķoyul- <i>T ey</i> koyulmak	ķ.+dür 63b/3
ķ.-muş 74b/7	ķoz <i>T ad</i> ceviz
ķ.-up 78b/16	ķ. 6b/11, 25b/7, 25b/9, 40b/1, 92a/4
ķoyulan- <i>T ey</i> koyulanmak	

kozalak *T ad* kozalaklılar takımından
olan ağaçların sert, dibi yuvarlak,
ucu sivri meyvesi
k.+dur 20b/6

köfte *Far ad* bir yemek türü, köfte
k. 68a/26

kök *T ad* bir bitkinin toprak altına
doğru uzayan, bitkiyi toprağa
bağlayan ve topraktan suda erimiş
besi maddelerine alarak bitkinin
gövdesine ileten kısım, kök

k. 3b/22, 34b/20, 44b/3, 96a/10

k.+dür 82a/28

k.+den 3a/22, 93b/14, 97b/14

k.+i 13a/28, 20b/24, 23b/24,
26b/16, 29a/20, 31a/25, 31b/15,
31b/16, 37a/12, 37b/1, 38a/12,
40b/14, 40b/22, 41b/4, 44a/3,
44a/18, 44b/2, 45a/26, 45a/29,
45b/7, 45b/23, 47b/25, 49a/18,
49a/26, 51a/33, 51b/2, 52a/7, 52a/8,
52a/9, 55a/16, 56b/5, 59a/12,
61a/28, 67a/16, 69b/16, 69b/20,
69b/22, 70a/3, 78a/1, 79b/17, 82b/2,
83a/26, 86a/7, 88a/9, 89a/28, 90b/6,
90b/8, 93b/28, 97b/4, 97b/5,
97b/10, 97b/15, 98a/13, 98a/14,
70b/28, 83a/18, 83a/26

k.+idür 51b/6, 52a/9, 82b/4, 83b/26,
97b/7

k.+in 38a/18, 38a/24, 40b/16,
40b/23, 43a/28, 45b/29, 53b/7,
61b/26, 78a/1, 82b/3, 83a/6, 83a/18,
87a/11, 91a/16, 98a/22

k.+indedür 98a/22

k.+inden 78a/6

k.+ini 32a/10, 37b/12, 45b/24,
51b/6, 55a/28, 61b/22, 62b/20,
67a/17, 69b/29, 70a/7, 70a/11,
70a/19, 70a/20

k.+inüñ 23b/25, 28a/17, 37b/1,
55a/16, 83a/5, 83a/12, 86a/11,
92a/21, 93b/19, 97b/14, 98b/2

k.+ler 16a/15

k.+lerdür 84b/6, 90b/8

k.+leri 31a/23, 44a/22, 45a/20,
45b/12, 55a/20, 84b/7, 95b/21,
97b/10

k.+leridür 70a/8

k.+lerin 23b/1, 45b/22

k.+lerinden 37b/21, 55b/8

k.+lerine 44b/2

k.+lerini 46a/5, 58b/14

k.+lerinden 37b/21, 55b/8

k.+leriyle 30b/12

k.+ün 30b/13

k.+ünden 27a/10, 34b/20, 34b/21,
37b/18, 38a/12, 41b/7, 45b/18,
51b/7, 52a/4, 55b/5, 62a/2, 68a/11,
78a/5, 82b/16, 82b/25, 82b/26

k.+üni 3b/18,

k.+ünüñ 37a/12, 41b/29, 61b/21,
62a/1, 70a/4, 72b/27, 98a/7

kökçül *T sf* kökçül

k. 45a/28

kömür *T ad* katı yakıt, kömür

k. olur 21a/22

k.+inden 23b/24

köpek *T ad* köpek

k. 29b/1

k.+lere 42b/24

köpüg *T ad* köpük

k.+i 40b/7

köpük *T ad* çalkalanan, yukarıdan

dökülen, ısıtılan veya mayalanan bir

sıvının üstünde meydana gelen

havalı kabarcıklar

k. 88b/16, 89a/3

köpüklen- *T ey* köpüklenmek

k.-üp 95b/10

k.-ür 91b/5

kör *Far sf* kör, gözü görmeyen

k. eyleye 92a/13

k. ide 17b/22

k.+e 57a/4

köşeli *T sf* köşesi olan, köşe yapan

k. 26a/4

köşelü *T sf* bk köşeli

k.+dür 58a/26, 80b/8

kötürüm *T ad* sakat, kötürüm

k. 37b/23, 55b/10

k.+lere 92a/3

köy *Far ad* köy

k.+lerde 31b/26, 42a/26

küdemā' *Ar ad* bir işte uzun zaman

uğraşarak değer kazanmış olanlar

ķ. -yı ṭabī' iyyūndan 5b/3

küdüš *Ar ad* Akdeniz ile Lut

Gölü arasındaki eski bir şehir

ķ. -i šerīf 45b/5

ķ. -i šerīfde 94a/6

ķ. -i šerīfden 26b/16, 26b/17

ķuduz *T ad* virüs kökenli bir bulaşıcı

hastalık, kuduz

ķ. 17b/7, 34b/22, 40a/6, 79a/9,

83b/25, 89a/22

ķul *T ey* Allah'a göre insan

ķ.+larına 3b/6

ķulā' *Ar ad* ağız içinde çıkan

kabarıklar

ķ. 77b/25, 88b/3

ķ.+yı 77b/25

ķulak *T ad* kulak

k. 71a/29, 20a/17, 25b/14, 29a/18,

29b/8, 33a/10, 37a/17, 39b/27,

42a/16, 50b/3, 51a/26, 53b/11,

59a/2, 60a/10, 60b/6, 61b/22,

71a/29, 72a/26, 72b/17, 78b/25,

80a/23, 87a/14, 89a/20, 92a/25,

96a/15, 99b/20, 100a/27

ķ.+a 27b/18, 29a/7, 29a/8, 48b/25,

50b/17, 54a/4, 54a/11, 76a/24,

99b/27, 74b/16

ķ.+da 49a/24, 51b/32, 74b/16,

89a/21

ķ.+ı 42b/18, 69b/11, 78a/21

ķ.+ın 78a/21

ķ.+ına 42b/23

ķ.+ınuñ 17b/15

ķ.+lar 17b/14, 39b/18, 66a/24

ķ.+lara 74a/5

ķ.+larda 50a/19, 66a/23, 81b/29,

84a/4

ķ.+ları 74a/17, 78a/22, 91a/7

ķ.+ların 72a/2

ķulağuz <i>Kum ad</i> kılavuz	ķ. 86a/27
ķ. olup 16b/17	ķunduz <i>Ar ad</i> kunduz, su köpeği
ķulunç <i>Ar ad</i> şiddetli ağrı	ķ. 6b/8, 10b/2, 26a/28
ķ. 19a/26, 19b/2, 19b/4, 38b/21,	ķ.+ı 28a/11
51a/3, 51a/6, 56a/17, 63b/26,	ķurʿ <i>Ar ad</i> kabak
64b/21, 77a/6, 89b/21, 96b/28	ķ. (ħabbü'l-ķurʿ) 20a/23
ķ.+a 22a/5, 36a/16, 50b/15, 59b/11,	ķurak <i>T ad</i> kurak
77b/15, 77b/16, 93a/2, 94a/21	ķ. 16a/24, 16a/28, 17a/9, 93b/28
ķ.+ı 17b/23, 40b/2, 48b/25, 49b/4,	ķurd <i>T ad</i> kurt
65a/13, 77a/14, 84b/23, 89b/20	ķ. 46b/9, 46b/23, 50b/4, 58a/9,
ķ.+ına 91b/12	58a/15, 58a/16, 37b/18
ķulunçlu <i>T sf</i> şiddetli ağrısı olan	ķ.+ı 17b/14, 20b/8, 20b/9, 46a/27,
ķ. 65a/28, 91b/11	46a/28, 48a/8, 48a/11, 48b/10,
ķulzüm <i>Ar ad</i> deniz	49a/8, 48b/10, 50b/16, 58a/9
ķ.+den (baħr-i ķulzümnden) 26a/23,	ķ.+ını 48a/11
69a/13	ķ.+ları 30a/24, 33b/9, 37b/7,
ķulzümī <i>Ar ad</i> bk ķulzüm	50b/13, 55a/23, 65a/27, 66b/25,
ķ.+dür 26a/23	20a/23
ķum <i>T ad</i> bazı kaya ve maden	ķ.+u 55b/4
parçalarının doğal tesirlerle	ķ.+uñ 59b/6
parçalanıp ufalanması sonucu ortaya	ķurdcağız <i>T ad</i> küçük kurt
çıkan küçük ve sert tanecikler ve	ķ. 43b/25
bunlardan oluşan kütle, kum	ķurdcuğaz <i>T ad</i> bk ķurdcağız
ķ.+larda 71a/7	ķ.+dur 48b/10
ķ.+larında 71a/5	ķurdlu <i>T sf</i> kurtlu
ķum ? <i>ad</i> zehirli bir yılan türü,	ķ. 69a/19
boynuzlu engerek	ķurı (ķuru) (1) <i>T sf</i> kuru, ıslanmamış
ķ. 81a/14	ķ 14b/16, 14b/18, 20a/24, 21a/22,
ķumlu <i>T sf</i> kumlu	23a/25, 27a/8, 37b/24, 41b/13,
ķ. 61a/28, 96b/3	48a/25, 54a/12, 55b/11, 59a/8,
ķums <i>Ar ad</i> deniz suyunun büyük	60b/15, 62a/8, 63b/18, 65b/10,
kısmı	65b/11, 65b/28, 67b/25, 76b/1,
ķ. 23a/15	76b/3, 77a/11, 85a/27, 89b/20,
ķuna <i>Ar ad</i> bk ķınā	97b/21, 72b/24, 64b/20, 60b/12

ķ ol- 12a/4, 17a/7, 21a/7, 59a/7,	ķurılıķ <i>T ad</i> bk ķuruluk
61b/15, 78b/9, 79b/18, 85b/2,	ķ. 57a/1
85b/4, 97b/8	ķ.+ı 18a/23, 67b/17
(2) T ad nemli ve ıslak olmayan	ķ.+ındandur
ķey	ķuruluk <i>T ad</i> bk ķuruluk
ķ.+dur 22a/7, 22b/17, 22b/22,	ķ. 84a/6, 19a/21
24b/1, 28b/13, 32a/25, 33b/9,	ķ.+ın 8a/1
42a/26, 59b/26, 66b/13, 67b/7,	ķurıyımıř <i>T ad</i> kuruyemiş
85a/14, 86a/7, 47a/16, 74b/20,	ķ.+ler 85a/1
92a/1	ķurřun <i>T ad</i> kurşun
ķ.+ları 53b/7	ķ. 22b/3, 24a/22, 24a/24, 25a/3,
ķ.+sı 62b/26, 18b/19, 18b/20, 21b/3,	34a/29, 34b/2, 34b/3
35a/20, 39b/9, 40a/25, 42b/12,	ķ.+dan 22b/14, 24a/14, 24a/18,
65a/4, 79a/14, 35a/20, 39b/9,	25a/4
40a/25, 42b/12, 65a/4, 79a/14	ķ.+ı 24b/3, 34a/28, 24a/19
ķ.+sında 78b/3	ķurtcuġaz <i>T ad</i> bk ķurdcaġız
ķ.+sından 35a/6, 22a/11, 23a/26,	ķ.+a 93b/2
88a/1, 92b/3	ķurtıl- <i>T ey</i> kurtulmak
ķ.+sını 62a/17, 21a/8, 22a/15,	ķ.-up 81b/2
35a/19, 64b/20, 19a/3	ķurucık <i>T ad</i> fil kulaġı
ķ.+sınıñ 44a/10, 50b/9	ķ.+dur 69b/10
ķurı- (ķuru-) <i>T ey</i> kurumak	ķurūh <i>Ar ad</i> yaralar, ūlserler
ķ.-duķdan 38b/10	ķ. -ı şehdiyye 76a/18, 76a/19
ķ.-duķca 85a/29	ķurulġan <i>T ad</i> ķıban
ķ.-maġa 16a/12, 16a/15, 16a/16,	ķ. 41b/17, 51a/29, 63a/4, 66a/22,
36a/8, 74b/26, 79a/8, 92b/12	66b/19
ķ.-maķ 24b/20	ķuruluk <i>T ad</i> nemi alınmış, kuruluk
ķ.-ması 42a/28	ķ. 64b/20, 73b/3, 95a/22
ķ.-mış 23a/11, 80b/7	ķ.+dan 43b/2
ķ.-mışından 59b/27	ķ.+ı 84a/15
ķ.-sa 60b/9	ķ.+ın 56b/1, 84a/27, 99a/16
ķ.-sın 23b/10, 34a/1, 43a/25, 83b/8	ķ.+ına 52b/10
ķ.-yıcak 24a/26, 68a/19	ķ.+ını 19a/10
ķ.-yup 87b/16, 59b/8	

ķurudıl- *T ey* kurulmak

ķ.-mışa 97a/15

ķ.-mış 40a/11, 60a/14

ķurut- (**ķurıd-**) *T ey* kurutmak

ķ. 35b/20, 42a/16, 48a/25, 58b/12

ķ.-a 11b/25, 18b/17, 26b/7, 27b/24,
29b/16, 56a/16, 93b/10, 95a/6,
95a/16

ķ.-alar 24a/26, 37a/3, 51b/17

ķ.-mağa 11b/20, 16b/6

ķ.-maķ 68b/26

ķ.-ması 9b/21, 20b/13, 38a/13,
46a/16, 46a/22, 53a/14, 57a/16,
61b/21, 63b/19, 70b/10, 70b/11,
73b/1, 78b/3, 78b/9, 86b/22

ķ.-masından 57a/17

ķ.-salar 42a/16, 55a/9, 40a/9

ķ.-ucı 58b/4

ķ.-up 19a/19, 21b/2, 33b/8, 35b/20,
36a/15, 46b/11, 46b/12, 46b/18,
62b/23, 66a/21, 78a/1, 85b/17,
91a/3, 99b/4, 20b/20, 23a/26,
24b/12, 30b/15, 32b/1, 32b/15,
35a/25, 66b/23, 72b/23, 80a/15,
80b/16, 83a/6, 87b/17, 93b/5

ķ.-ur 18b/14, 54b/19, 98b/17

ķ.-urlar 44a/22, 99b/2

ķurutıcı *T sf* kurutucu

ķ. 76a/12

ķ.+dur 22a/25, 61a/12, 64b/24,
66b/21, 71a/8, 83a/27, 94a/2, 99a/7,
38a/12, 49a/23

ķuř- *T ey* kusmak

ķ.-alar 48b/1, 96b/28

ķ.-mağa 14a/3, 97b/23, 52b/29,
57b/26

ķ.-mağı 38b/24, 39a/5, 40b/26,
66b/9, 82a/14, 99a/1, 22a/16, 28b/7,
32a/13, 56a/20, 100a/1

ķ.-mağıla 93a/7

ķ.-mağıyla 46a/24

ķ.-maķ 93a/17, 97b/22, 54a/1,
24b/28, 52b/7, 96b/26, 97a/29

ķ.-maları 78b/10

ķ.-mayı 23b/1, 52a/12, 52b/23,
62a/14, 62a/16, 65a/5, 65a/6,
21b/20, 53b/24, 25b/15, 53a/8,
54b/17, 60b/29, 52a/26

ķ.-up 43b/22, 48a/29, 34b/6

ķusdur- *T ey* kusturmak

ķ.-a 60a/24, 82a/22

ķ.-alar 24b/25, 24b/28, 84b/1, 91b/7

ķ.-mağı 89b/14

ķ.-mağıla 35b/7, 93a/7

ķ.-maķ 31b/9, 43b/7, 73b/4, 93a/17,
28a/6

ķ.-maķda 31b/11

ķ.-sa 32a/17

ķ.-salar 43a/29

ķ.-up 32a/15, 37a/10

ķ.-ur 23b/26, 36b/24, 42a/3, 44a/24,
62a/9, 97b/23

ķuřdurucı *T sf* bk ķusdurucı

ķ. 86a/9, 31b/10, 14a/2, 12b/7

ķ.+dur 32a/2

ķusuķ *Ar ad* kıst otu

ķ. 43a/7

kuş *T ad* kuş

ķ. 13a/14, 37b/11, 55a/27, 61a/9,
68b/22, 75a/18, 75a/25, 93b/18,
96a/3, 96a/5
ķ.+dur 6a/21, 61a/8, 89b/25
ķ.+ı 43b/19, 93b/11
ķ.+lar 3b/14, 43b/18, 65b/12,
65b/13, 68b/20, 68b/23
ķ.+lara 3b/13
ķ.+larda 3b/15
ķ.+lardan 68b/21
ķ.+ları 3b/23
ķ.+larından 68b/21
ķ.+larıñ 3b/19, 96a/17
ķ.+uñ 75a/25

küşelü *T ad* köşeli

ķ. 75b/19

ķuvvā *Ar ad* kuvvet

ķ.+ya 9a/7

ķuvve *Ar ad* bk ķuvvā

ķ. 14a/7

ķ. -yi cazibeyi 53b/19

ķuvvet *Ar ad* güç, takat

ķ. 6b/7, 8a/5, 8b/16, 9a/13, 9a/14,
11a/12, 12b/17, 13b/21, 20b/24,
21b/19, 28b/10, 32b/3, 33a/19,
37b/18, 39b/6, 51a/19, 52b/8, 54b/3,
55b/4, 66b/29, 68a/22, 77b/20,
86b/13, 87b/4, 92b/6
ķ. -i nāfiḥa 29b/9
ķ. -i bāşıra 30b/25
ķ. -i ḥāfıza 91b/21
ķ. -i ğazabiyye 40b/4
ķ. -i hāzimiyye 61a/7

ķ. -i marīza 75b/2

ķ. -i müteżādde 9a/15

ķ. -i marīz 15b/7

ķ. ü za' fa 2a/7

ķ. ol- 8b/17, 8b/21, 9a/12, 9a/16,
13b/11, 13b/12, 24b/5

ķ. vir- 13a/29, 18b/11, 20b/13,
20b/14, 20b/20, 21a/12, 21b/17,
21b/22, 22a/9, 22a/11, 22a/25,
22a/29, 22b/15, 22b/19, 25a/11,
25a/12, 25b/14, 25b/16, 25b/22,
25b/23, 25b/26, 26a/1, 28a/27,
28b/1, 29b/11, 32b/4, 34a/13, 35a/4,
35a/21, 35b/2, 37a/23, 38b/16,
39a/5, 40a/16, 49a/17, 51a/31,
51b/26, 52b/23, 53b/9, 55b/22,
56a/4, 56a/10, 56a/21, 56a/25,
57b/16, 58b/29, 59a/27, 60a/6,
62a/15, 62b/20, 62b/26, 64b/10,
65a/9, 66b/2, 66b/16, 66b/22, 67b/6,
69a/21, 70a/24, 70a/25, 71a/28,
71a/29, 73a/2, 74b/4, 74b/19,
74b/23, 75a/16, 78a/26, 80a/5,
83b/13, 83b/14, 85a/13, 87b/21,
90b/16, 93a/23, 97a/12, 98b/4,
100a/2

ķ.+de 25a/5, 73b/20, 94b/6, 25a/5

ķ.+den 6b/25, 8b/14, 12b/17

ķ.+i 5a/22, 5a/23, 6a/4, 6b/10,
11a/29, 12b/22, 12b/24, 13a/4,
13a/21, 13b/3, 13b/11, 13b/26,
14a/28, 16a/26, 20b/22, 24a/3,
26b/13, 27b/1, 32a/22, 32b/14,
35a/5, 36a/5, 37a/11, 42a/10,

43a/19, 47b/27, 48a/13, 49a/5,	ķ. 48a/21, 19a/24, 56b/10
49a/12, 49a/13, 50a/2, 50a/3,	ķ.+ı 42b/22, 61a/22, 67a/13, 71a/29
50a/10, 50a/14, 50b/16, 55b/21,	ķ.+ın 21b/23, 71a/26
56a/7, 57b/29, 59a/27, 60a/1,	ķ.+ında 71b/1, 71b/2, 71b/18
60b/20, 61b/11, 63b/7, 67b/17,	ķuyu <i>T ad</i> kuyu
68a/11, 68b/11, 69b/13, 70b/3,	ķ. (ķuyu şuları) 12a/3
71b/7, 74b/15, 75a/9, 76a/11,	ķ.+lar 83a/24, 96b/13
76b/24, 78a/2, 79b/18, 82b/5,	ķuzu <i>T ad</i> kuzu
82b/11, 83a/29, 83b/1, 84b/14,	ķ. 19a/13, 43b/19, 65b/19, 67b/23,
86b/14, 86b/20, 86b/29, 88a/27,	67b/27, 67b/29, 80a/2
93b/4, 94a/2, 95b/24, 98a/22,	ķ.+lar 64a/22, 65b/9
98a/22, 98b/5, 98b/11, 99b/16	ķüçük <i>T sf</i> küçük, ufak
ķ.+in 5a/28, 6b/8, 6b/10, 6b/19,	k. 18b/7, 19b/23, 19b/25, 23a/3,
16b/6, 20b/20	25a/8, 28a/3, 33a/14, 48a/2, 52a/6,
ķ.+indedür 7a/6	58a/22, 63a/22, 64a/3, 64b/5,
ķ.+ine 3b/9, 5b/29, 9b/24, 79b/14,	65b/26, 67b/4, 67b/20, 69b/12,
6a/3	70a/15, 75b/26, 77a/27, 77a/29,
ķ.+ini 12a/27, 75a/9, 80b/20, 80b/21	79b/28, 81a/23, 81b/7, 87a/28,
ķ.+inüñ 6a/18	89b/26, 93b/25, 94a/6, 96b/4,
ķ.+ler 8b/27, 9a/17, 9a/18, 10a/25,	96b/11, 32a/11, 35b/6
12b/16, 28b/3, 33b/4	k.+dür 61a/28, 69b/18, 86b/20,
ķ.+leri 3a/21, 4b/18, 5a/26, 8b/13,	19b/21, 29b/2
13a/20, 15b/1, 16a/1, 16b/26,	k.+i 44a/28
62b/17, 67b/19, 89b/6	k.+idür 77a/25, 37b/29
ķ.+lerin 14a/13, 16b/4, 94b/27	k.+ine 76a/3, 29a/29, 44a/1, 45a/18
ķ.+lerine 3a/6, 10a/25, 12b/28,	ķüçüklig <i>T ad</i> küçük olanın özelliği
13b/2, 63b/13	k.+e 96a/28
ķuvvetlen- <i>T ey</i> kuvvetlenmek	ķüçüklük <i>T sf</i> çocukluk çağı
ķ.-üp 74a/3	k.+de 63a/14
ķuvvetlü <i>T sf</i> kuvvetli	ķüçül- <i>T ey</i> küçülmek
ķ. 13b/5, 16b/3, 24b/2, 69b/21,	k.-e 94a/12
72a/3, 85b/18, 92b/13, 100a/28	ķüçürek <i>T sf</i> daha küçük, küçükçe
ķ.+dür 21a/3, 100a/28	k. 26a/24, 75b/27, 30a/18, 31a/22,
ķuyruk <i>T ad</i> kuyruk	31b/13, 44b/15

k.+dür 39a/25, 23b/29, 39a/25, 64a/24	k. 74b/7, 77b/19, 78a/6, 83a/9, 88a/28
küdüret <i>Ar ad</i> sıkıntı, kaygı, üzüntü k. 79b/1	kümād <i>Ar ad</i> ameliyat sırasında, yaraların pansumanında ya da başka bir amaçla kullanılan, birkaç kat durumunda bez k. 58b/3
küfr <i>Ar ad</i> Allah'a inanmama, küfür k. ü dālālet 1b/7	kūmar <i>Ar ad</i> kemer k. 58b/3
kūhl <i>Ar ad</i> sürme, siyah boya k. -i şfahānī 22b/2 k. -i esved 22b/2 k.+ler 13a/2	künd <i>Far sf</i> keskin olmayan, kör k. it- 11b/18 k.+dür 35a/24
kükret- <i>T ey</i> kükremek k.-ür 51b/31	küncüd (küncürüd şeklinde yazılmış) <i>Far</i> <i>ad</i> susam k. 3b/13 k.+i 3b/15
kül <i>T ad</i> kül k. 11a/18, 18a/26, 56a/24, 83a/13, 30b/28, 20b/17 k.+de 18b/24 k.+i 83b/5, 24b/25 k.+ini 42b/4, 58b/12, 62a/26, 64b/26, 64b/27, 71b/27 k.+iyle 83b/4 k.+in 72b/14, 85b/15 k.+ini 80a/20	küp <i>T ad</i> pişmiş toprak kap k. 69b/3 k.+i 69b/2, 69b/2
küllī <i>Ar sf</i> bütüne ait, genel, umumi k. 2a/15, 2a/22, 35a/2, 33a/2	küpe <i>T ad</i> değişik biçim ve maddelerden yapılmış süs eşyası, küpe k. aşakomağ 51a/26
küllī <i>Ar ad</i> bk külli k.+ne 4b/16	kürk <i>T ad</i> ince, sık tüylü hayvan postu k. 47b/20
küllīyye <i>Ar ad</i> genel, bütün k. (bi'l-küllīyye) 2a/9, 2b/11, 73a/12, 78b/8, 21a/8	küreg <i>T ad</i> hayvan vücudunda omuzun arka ve alt bölümü k.+i 47b/18
küllīyyet <i>Ar ad</i> bütünlük, çokluk, bk. küllīyye k. 9b/18	kürme <i>Ar ad</i> üzüm asması k. 41a/28, 42a/12, 62a/10
kümād <i>Ar ad</i> sıcak bez, ilaçlı kızgın paçavra	kürme-yi beyzā <i>Ar ad</i> ak asma k. 41a/28

küşletici *T sf* yumuşatıcı

k. 10b/19

kütüb *Ar ad* kitaplar

k. ü defâtir 1b/11

k. -i ııbı 2a/16

k. -i ‘arabiyyeden 2b/27

k. -i yunanı 2b/17

k. -i ‘arabiyyeden 2b/18

küzāz *Ar ad* sinir gerilmesi, tetanos, sözlükte her ne kadar böyle açıklansa da metinde “buruşup kurumağa dirler” diye açıklanmıştır

k. 74b/26

k.+a 42a/29

k.+ı 42a/28, 74b/25

k.+ın 42a/29

küzbere *Ar ad* asmacık

k. 33b/27

küzberetü’l-bi’r *Ar ad* tere otu

k. 83a/20, 83a/25

-l-

lā- *Ar edat* Arapça sözcüklerde olumsuzluk ifade eden bir ön ek, değil

l. yese‘u’t-ıabīb 1b/1

l. yese‘u’t-ıabībü 2a/21

l. yuııaddü 1b/2

l. yu‘add 1b/2

l. noıııān 2b/12

l. ııayra 5b/8

ladin *Grek ad* kozalaklı bir çam cinsi

l. 78a/11

laf(ı)ı *Ar ad* ağızdan çıkan söz, sözcük

l. -ı edviyye 9b/7

l. -ı kıābız 12b/14

l. -ı esfidāc 24a/18

l. -ı paııa 76b/20

l. -ı te’nīs 58a/11

l.+ı 10b/15, 11b/7, 11b/9

l.+ından 90b/21, 41a/5

l.+ınuıı 9b/28, 10a/24, 10a/28,

10b/3, 10b/21, 11b/6, 11b/7, 11b/8

l.+lar 12b/13, 16b/27

l.+uıı 12b/13, 12b/8, 12a/10

laııana *Grek ad* kalın yapraklı iki yıllık

bitki, laııana

l. 37b/28

laıım *Ar ad* et

l. (mā’ü’l-laıım) 70a/23

l.+dur 67b/2

lajurd *Far ad* lacivert renkli taş

l. 13b/13

lākin *Ar zf* ama, fakat

l. 2a/22, 2b/12, 9a/17, 17b/28, 18a/15, 26a/10, 26b/18, 34a/27, 42a/26, 43b/6, 48b/14, 49a/13, 57b/23, 57b/24, 58a/11, 58a/15, 59a/11, 61a/27, 62b/16, 63a/27, 64a/24, 64a/26, 65b/5, 66b/28, 67b/3, 68a/3, 70a/14, 70a/17, 71a/19, 73b/19, 75a/22, 79b/23, 81a/21, 85b/6, 89a/2, 92a/13, 92a/19, 97a/14, 97b/5, 23b/23, 97a/10

laııve *Ar ad* ağız çarpılması

l. 36a/28, 48b/19, 49b/20, 95b/27, 100a/11

1.+si 85b/11	13a/10, 13b/12, 18b/26, 19a/27,
laşaf <i>Ar ad</i> bir cins hurma	19a/28, 19b/12, 23b/8, 31b/6,
1. 31b/12	33b/12, 38b/18, 40a/29, 41a/27,
laţif <i>Ar sf</i> ince, narin	43a/1, 64a/19, 68a/9, 71a/9, 71a/14,
1. 7a/28, 9b/28, 13b/4, 16b/3, 16b/7,	79a/25, 82b/20, 91a/27, 97a/14
16b/8, 20b/5, 31a/29, 35a/11,	1.+dür 10a/1
44b/22, 64a/15, 100a/28	1.+e 72b/29
1.+dür 7a/27, 9b/25, 20a/2	lāziġ <i>Ar sf</i> batıcı, yaralayıcı
laţife <i>Ar sf</i> bk laţif	1. 11a/8
1. 8a/24	leblebi <i>Far ad</i> kabuġu soyulduktan
1. -i ilāhiyye 25b/24	sonra özel fırın ve tavalarda
1.+de 7b/2, 7b/8, 7b/11	kavrulup eğlencelik olarak yenilen
laţiflig <i>Ar ad</i> incelik	nohut
1.+inden 20a/8	1. 77a/1
laţifraġ <i>Ar sf</i> çok ince, çok narin	lefāyif <i>Ar ad</i> ince baġırsaġın alt yarısı
1.+ıdur 21b/13	1. 77b/16
la‘ūķ <i>Ar ad</i> yalanarak yenilen macun	lehimle- <i>T ey</i> lehim ile birleştirmek,
1. 29b/13, 29b/14, 51b/10, 29b/26,	yapıştırmak
35a/1, 40b/7, 29b/14	1.-yecek 46b/19
lāven <i>Ar ad</i> hālūk isimli ot	leke <i>Far ad</i> kirliliġi gösteren iz, leke
1. 93b/24	1. 21b/21, 40a/5, 50b/2, 57b/5,
layık <i>Ar sf</i> uygun, yakışır	82b/22, 83a/7, 99b/10
1. 7a/9, 8a/17, 14b/20, 15a/2, 28b/11	1.+leri 41b/11, 49a/29, 62b/23
1.+dan 15a/16	1.+ye 25a/14, 43a/6, 82a/10, 82a/21,
lāzım <i>Ar sf</i> gerek, gerekli lüzumlu	95b/14
1. 5b/14, 6b/24, 8a/18, 8b/19, 9a/29,	1.+yi 25a/14, 95a/20, 95a/21
13a/26, 14b/19, 15b/6, 15b/22,	leţāfet <i>Ar ad</i> hoşluk, güzellik, incelik
15b/22, 19a/24, 19b/9, 27a/14,	1. 13b/16, 58a/29, 78b/3, 87b/20,
32b/5, 32b/12, 36a/5, 38b/25, 48a/1,	98b/12, 99b/7
53b/20, 65a/16, 65b/9, 70b/17,	1.+i 21b/13, 22a/27, 22b/22, 23a/7,
76a/2, 79b/2, 86a/10, 87b/7, 89b/1,	56b/24, 57a/2, 86a/16, 86a/17,
91a/27, 6b/25, 23b/16, 32b/15	90a/9, 98b/9
1.+dur 3a/17, 6a/19, 6a/27, 7a/5,	1.+ini 75a/9
7a/13, 12b/28, 13a/3, 13a/6, 13a/8,	

leṭāfetli *T sf* letafetli

l. 73a/20, 98b/26, 100a/8

l.+sin 98b/27

l.+dür 72b/26

leṭāfetlū *T sf* bk letafetli

l. 70a/23

levāzım *Ar ad* gerekli olan şeyler, gereçler, ihtiyaçlar

l.+ında 6a/28

l.+ındandır 8b/26

levn *Ar ad* çeşit, tür, nevi

l. 8b/1, 8b/2, 8b/3, 8b/7

levni *Ar sf* nitelikle ilgili

l. 8b/1, 8b/6, 8b/8, 8b/9

lezʿ *Ar sf* incitici

l. itmeye 29b/16

lezec *Ar ad* yapışkanlık, yapışkan olma durumu

l. 10a/15

l.+de 10a/16

leziz *Ar sf* lezzetli, tadı güzel olan

l. 3a/24, 38b/28, 64b/2, 64b/17, 73a/21, 91b/18, 96b/15

l.+dür 23a/23, 64a/24, 68b/1, 96a/19

lezzet *Ar ad* lezzetli, tatlı

l.+i 7a/11, 7b/16, 11b/17, 27b/4, 33a/19, 43b/14, 45a/20, 54b/29, 57b/29, 58a/26, 75a/24, 76a/5, 77a/19, 86b/20, 86b/21, 93b/1, 94b/10, 95b/21, 96a/19, 3a/28, 7b/20, 7b/29

l.+inde 30a/16, 51b/3, 73b/13, 82a/7, 84b/10, 95b/23, 23b/21, 32a/20, 33b/28, 73b/16

l.+inden 59a/13

l.+leri 3a/20, 3a/23, 3a/27, 69a/4

lezzetlū *Ar ad* lezzetli

l.+dür 50a/17, 97a/17

libās *Ar ad* elbise, giysi

l.+ı 20b/25

lif *Ar ad* çok ince ve uzun telsi iplikçik madde, lif

l. 35b/28

l.+den 62b/10

l.+i 62b/2

l.+le 27a/13

liflū *T sf* lifli

l. olmaya 36a/9

liḥyetü'l-ḥımār *Ar ad* dikenli bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki, eşek diken

l. 83a/19

liḥyetü't-teys *Ar ad* tekesakalı bitkisi

l. 28a/19, 41a/17, 46a/18

linet *Ar ad* yumuşaklık

l.+den 4a/6

l. vir- 17b/23, 40b/4, 64b/25, 70b/9, 77a/2, 100a/22

lisān *Ar ad* anlaşma aracı, dil

l. 2b/20

l. -ı ʿ arabī 2a/21, 2a/23, 2a/27

l. -ı türkīye 2b/2, 2b/12

l. -ı yūnān 2b/17

l. -ı ʿ arabīyye 2b/18

l. -ı ʿ arabda 2b/18, 31a/17

l. -ı türkī 2b/19, 2b/23, 2b/25, 2b/26, 2b/27

l. -ı fārisī 23a/9

1. -ı hindde 57b/28	1.+de 10a/15
1. -ı yunanide 77a/25, 77b/15, 83a/22, 20a/7, 44b/10, 34b/15	1.+dür 10a/12
1. -ı fāriside 92a/16	luġat <i>Ar ad</i> sözlük
1. ü'z-zīb 44a/17	1. (bi-ḥasebi'l-luġat) 95a/29
1. ü's-sevr 90b/6	lusmahyus <i>Grek ad</i> kamış otu
1. ü'l-ʿuṣūr 90b/20	1. 69a/2
1.+ınca 48b/14, 48b/15	luṭf <i>Ar ad</i> bağışlama
lisānū'l-ḥamel <i>Ar ad</i> sinirotu, бага yaprağı	1. ü ihsanı 4b/7
1. 44a/17, 76a/3	1.+ından 4b/3
lisānū'l-ʿuṣfūr <i>Ar ad</i> dışbudak ağacına benzer bir ağaç	1.+larından 4a/20
1. 90b/20	lūbb <i>Ar ad</i> dini ve tasavvufi hal ve makamların bir mertebesini ifade eden tasavvuf terimi
lisānū's-sevr <i>Ar ad</i> sığırdili bitkisi	1.+in 4a/18
1. 90b/6	lūf <i>Ar ad</i> yılan yastığı
liṣergūs ? <i>ad</i> bir hastalık türü, lişugus	1. 69b/6, 69b/17, 69b/27, 70a/11
1. 45a/7	1. -i sıbaṭ 69b/7
lobya <i>Ar ad</i> fasulye	1. -i caʿid 69b/10
1. 11b/16	1. -i ṣaġīr 69b/12
loḥuṣa <i>Grek ad</i> yeni doğum yapmış kadın	1. -i sereṭānī 69b/25
1. olan 83b/24	1.+dür 69b/12
loḫum <i>Ar ad</i> kesme, lokum	lūfi <i>Ar ad</i> bk lūf
1.+a 33a/28	1. 69b/8
luʿāb <i>Ar ad</i> salya, tükürük	lūffāḥ <i>Ar ad</i> adam otu, hacı otu
1. 48b/3	1. 28a/17
1.+ı 84a/20, 92a/12	lüzūcet <i>Ar ad</i> yapışkanlık, yapışkan olma durumu
1.+ın 56b/6, 84a/16, 84a/22, 95a/19	1. 76a/5
1.+ından 56b/6, 84a/22	1.+i 84a/21
1.+ını 95a/19	
1.+lar 12a/2, 43a/3, 59b/24	
luʿābī <i>Ar sf</i> tükürükle, salya ile ilgili	
1. 10a/14	

-m-

mā' (1) *Ar edat* başına getirildiği
sözcüğe “şu nesne ki, o ki” anlamı
katar

m. 1b/1

(2) *Ar ed* başına getirildiği
kelimeye “ile, beraber, birlikte”
anlamı katar

m. 60a/19

mā' *Ar ad* su

m. 4b/12

m. -yī şa'ir 10b/8

m. -yī 'asel 23b/7, 24b/24, 24b/29,
42a/1, 42a/2, 57a/19, 84b/12,
84b/22, 91a/11, 95a/11, 98b/14,
84a/29, 91b/6

m. ü'l-ḥilāf 81b/25

m. ü'l-laḥm 70a/23

m. ü'r-rummān 80a/10

mā' adā *Ar edat* -den başka, -den
gayrı

m. 8b/6, 9b/12, 20a/8

ma' ādin *Ar ad* madenler

m. 14b/26, 51a/25

m.+den 12a/29, 51a/14

m.+i 81a/1

m.+inüñ 51a/23

ma' a-hāzā *Ar edat* bununla birlikte

m. 81b/25, 87b/23

ma' an *Ar zf* beraber, birlikte

m. 39a/17, 39b/8, 53b/8, 59a/19,
62a/24

ma' āyir *Ar sf* ayıplanmış

m. 19a/6

mābeyn *Ar ad* iki şeyin arası, ara,
aradaki

m.+inde 44b/13

m.+lerinde 14b/14, 66a/4, 88b/20

mādām *Ar bağ* madem, çünkü

m. 39a/26, 48b/12, 85a/28, 85b/1

ma' den *Ar ad* maden

m.+de 80b/27

m.+den 16a/3, 16a/6

m.+i 34a/28

m.+inde 88b/10

m.+lerde 14b/25

m.+lerinde 16b/19, 34a/22

ma' denī *Ar sf* madenden yapılmış,
metal, metalik

m. ola 16a/3

m. olan 80b/27

m.+dür 81a/13

mādde *Ar ad* madde

m. 8a/18, 56b/25, 60b/20, 76b/13,
76b/14, 11a/26

m. -yi devā 2a/6

m. -yi ḡalīza 7b/13

m. -yi ḡalīzada 7b/3, 7b/10

m. -yi laṭīfede 7b/2, 7b/8, 7b/11

m. -yi maraz 2a/3, 2a/6

m. -yi mu' tedilde 7b/6

m. -yi mu' tedilede 7b/9, 7b/15

m. -yi taḥlīl eyleye 25b/15

m.+de 7a/29, 8a/10

m.+i 24b/15, 54b/12

m.+ler 9a/5, 11b/12, 39b/10,
54b/19, 57b/17, 53a/27, 55b/22

m.+leri 6a/9, 22a/2, 35b/1, 35b/2, 49a/12, 54b/28, 58a/3, 62a/13, 62b/29, 66a/7, 12a/14, 20a/9, 33a/19, 49a/13, 52b/25, 54b/17	m.+den 4a/13, 22b/5, 23a/12
m.+lerine 3a/6	mağbūn <i>Ar ad</i> şaşkın, şaşırmış
m.+lerinüñ 8a/15	m. 2a/10
m.+nüñ 7b/2, 7b/4, 7b/7, 7b/10, 7b/13, 30b/1, 7b/8	mağnisa <i>Grek ad</i> metal element, magnezyum
m.+si 6a/2, 25b/20, 32b/15	m. 34a/21
māddiyye <i>Ar sf</i> maddeyle ilgili, maddeye ilişkin	maḥāll <i>Ar ad</i> yer, mevki
m. (‘illet-i māddiyye) 7a/15, 7a/21, 7a/25, 7a/26	m. 86a/21
ma‘cūn <i>Ar ad</i> macun	m. -i şübhe 2b/10
m. 52a/1, 74a/11, 84b/16	m.+dür 10a/19, 72b/20
m. it- 20a/26, 29a/4, 42b/3, 46a/15, 46b/22, 49a/11, 74a/7, 74a/20, 74a/22, 80b/15, 93b/6, 94a/14, 94a/18, 94a/20, 97b/19, 98b/2, 98b/15	m.+i şüphelerimi 2b/44
m.+lara 14a/13	m.+de 58a/6, 67b/2, 81b/13
m.+lardan 9a/7	m.+inde 9a/28, 15b/12, 22a/2, 59b/23, 74a/30, 74b/1
m.+ları 4a/5, 4a/6	m.+üñ 8a/22
m.+larıñ 14a/13	maharet <i>Ar ad</i> ustalık, beceriklilik, hüner sahipliği
m.+uñ 9a/8	m. 2b/7
mefāṣıl <i>Ar ad</i> eklemeler, oynak yerler	maḥdūd <i>Ar sf</i> etrafı çevrilmiş, sınırlanmış
m. 35a/4	m.+lara 73a/2
mağrib <i>Ar ad</i> güneşin battığı yer ve yön, batı	māhir <i>Ar sf</i> usta, kabiliyetli, becerikli
m. 21a/17, 27a/18, 43b/29, 44a/15, 45a/25, 64a/9, 94a/5	m. 4a/17
m.+de 19a/20, 25b/4, 31b/12, 33b/23, 45a/17, 77a/29, 81b/21, 2a/28	m. (ṭabīb-i mahir) 15b/17
	māhiyyet <i>Ar ad</i> nitelik, vasıf, özellik
	m. 8b/22
	maḥlūkat <i>Ar ad</i> yaratılmış olanlar, yaratılmışlar
	m.+a 4a/19
	maḥlūl <i>Ar sf</i> çözülmüş, erimiş
	m. (ṭalḳ-ı maḥlūl) 33a/12

maḥmūde *Ar ad* bingöz otu, sakmunya

m.+e 24b/29

m.+si 43a/5

mahmude *Ar ad* bk maḥmūde

m. 36a/26, 37b/17, 55b/3

maḥmūr *Ar sf* kendinden geçecek

duruma gelmiş olan, mahmur

m. olan 53b/24

maḥmūrlık *T ad* içki içmiş bir

kimsenin duyduğu baş ağrısı ve içinde bulunduğu sersemlik, ayıltı

m.+dan 21b/29

m.+ı 21b/29, 53b/11, 56a/13

maḥmūrlık *T ad* bk maḥmūrlık

m.+a 62b/5

m.+dan 62b/6

maḥrūm *Ar sf* yoksun

m. 2a/10, 2a/23

maḥrūse *Ar sf* muhafaza edilen,

korunan

m.-yi istanbulda 52a/15

m.+den 2a/26

maḥşūş *Ar sf* özel, müstakil, yalnız

bir kimseye ait olan

m. 4a/26, 6b/25, 8a/6, 9b/4, 9b/22, 9b/24, 12b/9, 15a/1, 16a/4

m.+dur 1b/2, 4a/21, 4a/23, 9b/25,

76a/30, 76b/30, 95b/5

maḥtūm *Ar sf* mühürlenmiş, bağlanmış

m. (ṭin-i maḥtūm) 11b/1, 28a/20

maḥv *Ar ad* yok etme, ortadan

kaldırma

m. ol- 29b/9, 41a/2, 48a/13, 59a/19,

60b/9, 76a/18

maḥẓ *Ar sf* halis, katıksız

m. 4b/26

mā'il *Ar sf* benzeyen, andıran, benzer

m. 5a/23, 29b/3, 32a/22, 36a/2,

38a/11, 44b/18, 45a/26, 46a/10,

47b/23, 58a/22, 58a/24, 63a/11,

63a/23, 67a/14, 69a/4, 75a/23,

76a/4, 76b/8, 79a/5, 82a/28, 85a/28,

86a/15, 90b/10, 90b/25, 90b/27,

91b/16, 94b/14, 96b/1

m. eyleye 80b/15

m. ola 32a/12, 37b/6, 51b/9, 55a/21,

64b/8, 86a/24

m. olan 94b/19, 94b/25, 94b/27

m. olursa 5a/23

m. olanıdır 13b/3

m. olur 25a/7, 26a/11

m. olup 77a/28, 84b/9, 85b/20,

91b/14, 96a/28, 98b/10

m.+dür 23a/23, 23b/23, 25b/7,

30a/16, 31a/20, 31a/24, 32a/20,

34a/25, 38b/14, 44a/18, 45b/10,

51b/3, 55a/11, 58a/16, 59a/12,

66a/1, 66a/2, 69b/19, 75b/18, 76b/7,

77a/27, 81a/23, 84a/2, 89b/25,

92a/22, 93b/1, 93b/25, 93b/27,

95b/22

m.+rekdür 97b/7

mā'illig *T ad* benzerlik, eğimlilik

m.+e 79a/4

maḳʿad *Ar ad* makat, kış

m.+a 28b/11, 90b/18

m.+da 76a/12

m.+ı 28b/1

maḳadonī *Ar ad* Makedon kavmine ait

m. 34a/20

maḳām *Ar ad* durulan yer, bulunulan yer, makam

m.+da 4b/10, 6b/17, 7a/5, 17b/2, 24a/17

m.+ı 54b/23, 94a/23, 49a/12

m.+ına 56a/24, 23a/10

maḳbere *Ar ad* mezarlık, kabristan

m.+lerüñ 83a/23

maḳbūl *Ar sf* kabul edilen, uygun görülen

m. ola 16b/12

m. olmaya 16b/12

maḳdilişu *Ar ad* Habeşistan vilayetinde

yer alan bir şehir

m. 44a/26

maḳliyāšā *Ar ad* bir tür toz ilaç

m. 59b/24

maḳūle *Ar sf* cins, tür, takım, çeşit

m. 2a/29, 3a/3, 3a/7, 3a/29, 3b/26, 4b/24, 5a/7, 5b/20, 6a/5, 6a/6, 8a/4, 8a/6, 9a/2, 9a/4, 9a/13, 9a/17, 9a/25, 9a/27, 10b/3, 10b/7, 10b/22, 12a/8, 12a/28, 12b/16, 12b/17, 12b/22, 12b/28, 13b/11, 13b/12, 14b/29, 15a/20, 15a/24, 15a/26, 15b/8, 16a/5, 16b/21, 16b/23, 17a/6, 17a/7, 17b/21, 17b/28, 18a/8, 18b/4, 18b/22, 19a/17, 19b/11, 19b/12,

24a/8, 24a/17, 27a/18, 27b/26,

31b/18, 35b/12, 40a/10, 40a/11,

41b/16, 44a/13, 44a/21, 44b/5,

47a/18, 48a/14, 48b/4, 48b/6, 48b/7,

50a/15, 51b/30, 52a/14, 52a/16,

54b/13, 55a/4, 55a/6, 55a/7, 56a/20,

56a/24, 59a/29, 59b/1, 59b/9,

59b/26, 60a/17, 60b/15, 61b/16,

63a/18, 63a/24, 65b/7, 65b/16,

67a/8, 67b/28, 67b/28, 68a/4,

68a/10, 68a/12, 69a/24, 76b/23,

77b/7, 77b/16, 78a/25, 78b/20,

79a/19, 79a/21, 79a/22, 79b/15,

80b/7, 84b/24, 85b/12, 93a/2,

93a/10, 95b/5, 96b/14, 13a/20,

18b/3, 60b/11

m. -yi derece-yi rābiʿ ada 5a/21

m.+de 15b/4, 98a/2

m.+den 53b/9

m.+dür 28b/29

m.+ler 24b/29, 26a/12

m.+lerden 6b/12, 52a/28

m.+lere 39a/12, 57a/1

m.+lerüñ 8a/19

m.+nüñ 27b/11, 27b/12

m.+si 4b/26, 7b/6, 12a/3, 13a/17,

16b/4, 27b/8, 27b/29, 30a/26,

39b/26, 46a/3, 47a/24, 52a/27,

53b/1, 58a/25, 59b/20, 63a/2,

66a/12, 66b/27, 69a/13, 97b/9,

97b/16, 98b/13, 24b/4, 27b/2,

35b/13, 97a/15

m.+sinde 24b/4

m.+sinden 16a/17, 16a/19, 16a/20

m.+sine 40b/27	14a/12, 14b/26, 26a/3, 42a/14,
m.+sidür 64b/27	46a/8, 50b/22, 53a/13, 53a/15,
m.+sinüñ 27b/1	57a/13, 78b/1
m.+ye 65b/28, 97b/12	m. idinmekdür 8a/13
m.+yi 63b/17	m.+ları 2b/27
maḳūlesüz <i>T sf</i> makulesiz	māmīṣā <i>Ar ad</i> gelincik çiçeğinin bir
m. 27b/13	türü
malaga <i>İsp ad</i> İspanya'da bir kent	m. 27b/8, 91b/8
m. 4a/13	m. (şiyāf-ı māmīṣā) 27b/9
mālīḥ <i>Ar sf</i> tuzlu	ma' mül <i>Ar sf</i> yapılmış olan
m. 7b/24	m.+e 1b/18
mālīḥūlyā <i>Ar ad</i> karasevda	ma' mūr <i>Ar ad</i> bayındır, işlenmiş
m. 26b/23, 26b/28, 27a/9, 37a/8,	m. 75a/21, 98a/25
51b/27, 60a/7, 84b/27	ma' nā <i>Ar ad</i> anlam, mana
m. -yı marākī 22a/2	m. üzre 80b/25
mālīk <i>Ar ad</i> bir şeye sâhip olan	m.+dan 2a/8
m. 2b/26	m.+ları 12a/11, 12b/2, 12b/8, 12b/9
malinuḳan <i>Grek ad</i> arı balı	m.+sı 17b/27, 32a/6, 34b/13,
m.+dur 34b/15	48b/15, 84b/6, 95b/19
ma' lüm <i>Ar sf</i> bilinen, belli	m.+sına 37b/20, 38a/5, 55b/6,
m. 1b/20, 2b/12, 38b/11, 42a/25	83a/21
m. ol- 2b/2, 2b/25, 3a/1, 4a/19,	m.+ya 80b/19
4b/8, 5a/16, 5a/19, 5b/1, 6a/3, 6a/4,	ma' nāsuz <i>Ar ad</i> anlamsız, manasız
6a/9, 6b/16, 7b/19, 8a/10, 8a/14,	m. 5b/20
8b/12, 9a/19, 9b/6, 9a/19, 9a/25,	māni' <i>Ar ad</i> mani, engel
9b/6, 9b/18, 9b/23, 12a/8, 12b/18,	m. 12b/12, 13b/25, 54b/25
12b/19, 14a/19, 14b/3, 14b/22,	m. ola 12a/15, 35b/2, 36b/21, 57a/5,
15b/29, 16a/24, 16b/1, 16b/7,	57b/17, 57b/18, 58b/10, 58b/26,
16b/15, 16b/22, 17a/3, 22b/27,	58b/29, 59a/1, 59a/7, 62b/27,
27b/8, 27b/14, 69a/20, 81b/27	65b/20, 76b/18, 96b/19
m. ü mesmū' um 2b/3	m. olup 6a/17, 11b/13
m. degüldür 27a/19, 40b/19, 58a/25	m. olur 8a/11, 12b/14, 24b/9,
m.+dur 6a/24, 7a/22, 7b/8, 8b/25,	25b/21, 49a/16, 52a/28
8b/29, 9a/9, 10a/24, 10a/28, 10a/28,	m. olmasıdur 14a/5

m. olmayalar 96b/10	42b/6, 46a/5, 51b/27, 57a/12, 60a/8,
m. olmazsa 16a/3	61b/27, 62a/3, 71a/11, 71b/23,
m.+dür 64b/25	84a/24, 85a/16, 87a/10, 89b/1,
mantar <i>T ad</i> yaklaşık iki yüz bin kadar	94b/18, 98a/17, 15a/4, 33a/25,
bitki türünün toprak dışında	20a/29, 66b/8
görünen kısımlarının ortak adı,	m.+ını 53a/22, 54a/24, 54a/29,
mantar	59a/27, 60a/19, 66b/18, 74a/7,
m. 34b/28, 64b/27, 64b/28, 74a/8,	66b/1
89a/26	m.+lar 3a/9, 19a/1, 68b/13, 75a/4,
m.+a 93b/23	80a/8, 93a/2, 96b/22
marākī <i>Ar ad</i> kaygı	m.+lara 3a/6, 4a/20, 35b/14, 36a/27,
m. (mālīḥūlyā'-yı marākī) 22a/2	36b/3, 38a/23, 39b/13, 48b/20,
maraz <i>Ar ad</i> hastalık	50b/12, 51b/15, 60a/11, 63a/8,
m. 1b/19, 2a/1, 4b/1, 4b/6, 6b/19,	63b/21, 66b/14, 72b/10, 75a/5,
9b/8, 9b/17, 22a/2, 49a/24, 75b/2,	84b/24, 91b/20, 91b/21, 22b/8,
75b/7, 89a/29, 77b/15	24a/7, 24a/8, 49b/21, 91b/22
m. -ı müzmine 2a/1	m.+larda 6b/14, 70b/19
m. -ı mevt 2a/1	m.+lardan 16a/6, 39b/11, 70b/19
m. (mādde-yi maraz) 2a/3, 2a/6	m.+ları 4a/27, 18b/22, 19a/3,
m.+a 1b/18, 2a/9, 6b/13, 9b/22,	36a/13, 36a/29, 49b/15, 59a/26,
15b/15, 22a/3, 33a/25, 57b/27,	68a/11, 68a/25, 84b/27, 84b/29,
75b/2, 4b/3, 20b/1, 76a/15	96a/11, 98a/6
m.+da 6b/15	m.+ların 36b/13, 51a/2, 51a/3,
m.+dan 67b/25, 73a/27	58a/4, 97a/16, 74a/27
m.+ı 6b/18, 15b/7, 25a/26, 25a/26,	m.+larına 37a/9, 41b/21, 48b/19,
41b/20, 42b/1, 42b/10, 47b/19,	48b/21, 49b/20, 60a/7, 60a/18,
49a/24, 49a/27, 51a/5, 55a/6,	60a/21, 74b/24, 75a/27, 95b/27,
59a/25, 61a/10, 62a/3, 64a/6,	100/12, 51a/17, 60a/7
66b/12, 68a/15, 72a/12, 87a/2,	m.+larını 9b/15, 51a/21
63b/26, 26b/24, 30b/3, 70b/26	m.+uñ 5a/28, 6b/15, 15b/8, 66a/17,
m.+ın 36b/4, 42b/10, 74a/26,	89a/10
36b/17	mārçūye <i>Far ad</i> sarı çiçeği olan bir ot
m.+ına 20b/1, 26b/1, 26b/28,	türü
33a/25, 33b/3, 33b/21, 38b/25,	m. 93b/29

ma'rifet <i>Ar ad</i> ustalık, hüner, uzmanlık	m.+dan 44a/2
m. 3b/15	m.+ını 27b/10
m.+ini 3b/7	marulcuḡ <i>T ad</i> çok yıllık otsu bitki,
marīz <i>Ar sf</i> hasta, hastalıklı, marazlı	marulcuk
m. 1b/18, 3a/10, 9a/26, 15b/8	m. 6a/20
m. olan 5a/28	marulcuḡ <i>T ad</i> otsu bitki, çöpleme
m.+a 15b/6, 6b/20, 57b/27, 76b/26	m. 6a/20
m.+dür 76b/26	maşnū' <i>Ar sf</i> sanatla yapılmış olan,
m.+ün 15b/7, 29a/12, 76b/15	sanat ürünü olan
marmıṣa <i>Grek ad</i> bir ağrı türü	m.+dur 88b/8
m. 66a/15, 66a/19	maşrū' <i>Ar sf</i> sara hastalığına tutulmuş
marmıṣaḡ <i>Grek ad</i> bedenin uyuşması	olan, saralı
m.+dur 66a/16	m. 42b/11, 47a/27, 51a/28, 94a/27
ma' rūf <i>Ar sf</i> herkesçe bilinen, tanınan	maṣṭakī <i>Ar ad</i> sakız
m. 2b/23, 11a/16, 23b/19, 23b/28,	m. 11b/5, 14a/19, 52a/3, 52b/26,
24a/13, 25a/5, 26b/9, 33b/24,	66a/4, 66a/5, 72b/19, 79a/25,
34a/18, 37a/6, 45b/2, 85a/26, 88a/4,	83b/20, 86a/26, 87b/26, 89b/15,
89b/25, 90a/3, 91b/13, 94b/14	93a/18, 96b/8, 99b/29, 66a/3, 90b/2
m.+dur 3b/16, 20b/7, 21a/2, 23a/3,	m.+den 85b/19
24a/14, 27a/18, 28a/21, 28b/27,	ma' şūm <i>Ar sf</i> masum
31b/8, 35b/25, 35b/25, 37a/26,	m. (imām-ı ma' şūm) 5b/22
47a/9, 52a/9, 55b/15, 58a/11,	maşrıḡ <i>Ar ad</i> güneşin doğduğu yer,
58a/20, 58b/22, 61a/8, 63a/21,	doğu
63b/8, 64a/29, 64b/13, 64b/14,	m. 27a/18, 81a/1
65b/21, 65b/22, 67a/13, 69a/12,	m. (vilāyet-i maşrıḡ) 61a/3
69b/6, 72a/19, 72b/25, 73a/4, 73b/8,	maṭbūḡ <i>Ar sf</i> pişirilmiş, pişirilerek
78b/1, 79b/23, 81b/23, 82a/28,	hazırlanmış
83b/27, 86a/2, 87b/14, 90b/8, 94a/6,	m. 32b/4
96b/16	maṭbūḡ <i>Ar sf</i> bk maṭbūḡ
m.+ı olmayan 2b/16	m.+ından 83b/19
marul <i>Grek ad</i> otsu bitki ve sebze,	maṭrūfe <i>Ar ad</i> göz acısı, göz ağrısı
marul	m. 74b/6
m. 31a/19, 52a/3, 57b/6, 95b/13	mā' ū'l- 'asel <i>Ar ad</i> bal şerbeti
m.+a 31a/15	m. 82a/18

mā'ü'l-ḥilāf *Ar ad* söğüt ağacının suyu

m. 81b/25

mā'ü'l-laḥm *Ar ad* et suyu

m. 70a/23

mā'ü'r-rummān *Ar ad* nar suyu

m. 80a/10

māye *Far ad* maya

m.+dür 17b/29

m.+si 47b/14

m.+ye 18a/17

māyelü *Far ad* mayalı

m. 26a/7

māyeḥōṣ *Far sf* ekşimsi, mayhoş

m. 38b/14, 52b/10, 52b/19, 61a/24,

80a/8, 95a/26

ma'yüb *Ar sf* ayıplanan, ayıplanmış,

m. olmayup 1b/17

māzevā *Ar ad* nar

m. 35b/23

mazḥar *Ar ad* meydana çıkma yeri,

mazhar

m+ı ḥayr 1b/4

mazmaza *Ar ad* gargara

m. it- 23a/19, 30a/3, 35b/18, 41a/14,

53b/4, 60b/20, 72a/25, 72b/1,

99b/28, 34b/24, 36a/21, 60a/3,

61b/27, 91a/16

māzū *Far ad* mazı, soğan

m.+dur 10b/14

māzū *Far ad* bk māzū

m. 54a/21, 58b/5

mazzu *Ar ad* yaban narı

m. 53a/13

me'ā' *Ar ad* bağırsak

m. (me'ā'-yı müstaḳīm) 56b/15

mecālsüz *T sf* güçsüz, halsiz, bitkin

m. 29a/21

mecālsüzlik *T ad* mecalsiz olma

durumu, dermansızlık, güçsüzlük

m. 25b/12

m.+den 59b/17

m.+e 74b/19, 77b/3, 77b/4, 100a/11,

99a/7, 33b/2

m.+i 25b/13, 44b/27, 25b/27

mechül *Ar sf* bilinmeyen

m. ḳalmayup 2b/25

meclis *Ar ad* toplantı yeri, meclis

m.+lerinde 23b/21

mecmū' *Ar sf* bir araya getirilmiş,

toplanmış

m.+ından 9a/3

meded *Ar ad* medet

m. olmak 14a/13

medḥ *Ar ad* övme, övgü, metih

m. ider 64b/18, 79a/27

medḥal *Ar ad* bir işte eli olma, parmağı

olma

m. 13b/10

m.+i olan 6a/7

m.+i olursa 6a/1

m.+i olduğu 6a/7

medīne *Ar ad* Suudi Arabistan'da bir

şehir

m. -yi rasūl 81b/21

mefāşıl *Ar ad* eklemler

m. 74b/11

m.+da 33a/20

mefhum <i>Ar ad</i> anlaşılmış olan, anlaşılan m.+dur 1b/11	melik <i>Ar ad</i> mülkün sahibi, hükümdar m. (bi-‘ ināyeti’llāhi’l-meliki’l-müte‘āl) 2b/12 m. (iklilü’l-melik) 34a/16, 75b/23, 76a/8
meflūc <i>Ar sf</i> felce uğramış, inmeli m. olan 74b/13, 100a/5 m.+lara 73a/1	melle <i>Ar ad</i> bk mellet m. (hubz-ı melle) 18b/10
meger <i>Far bağ</i> meğer, oysa m. 2a/1, 5b/24, 13a/14, 16a/18, 17a/2, 17b/5, 18a/4, 23b/9, 31a/13, 31b/20, 43b/7, 44b/7, 54a/1, 86a/5, 96b/27, 97a/25, 98a/1	mellet <i>Ar ad</i> kül m.+i (hubzü’l-melleti) 18a/26
mehrā <i>Ar sf</i> gereğinden fazla pişen m. olunca 23a/27	melūce <i>Ar ad</i> odunsu, tırmanıcı, dikenli ve çok yıllık bir bitki türü m. 19b/17
mekān <i>Ar ad</i> mekan m.+a 4a/26 m.+da 15a/29, 6a/6 m.+ı 15b/9 m.+ına 14b/15, 14b/21, 51a/22, 96a/26	me’lūf <i>Ar sf</i> alışılmış, huy edinilmiş m. ola 51a/22
mekkāb <i>Ar ad</i> makkap m. 34b/4	melūkiyye <i>Ar ad</i> keçiboynuzu m. 43a/14
mekke <i>Ar ad</i> Mekke, Mekke şehri m. 81b/20	memālik <i>Ar ad</i> memleketler, ülkeler m. -i mahrūseden 2a/26 m. -i mağribden 4a/13
mekke ayrığı <i>Ar ad</i> güzel kokulu hoş bir bitki türü m. 48b/29, 67a/16	meme <i>Lat ad</i> insanların ve memeli hayvanların dişilerinde bulunan ve süt salgılayarak yavruların emzirilmesine yarayan organ m.+ler 91a/12 m.+lerde 66a/25, 66a/26 m.+leri 46b/1 m.+si 78b/15 m.+ye 94b/15
mekkī <i>Ar+Far ad</i> Mekke’ye ait, Mekke ile ilgili m. (mürr-i mekkī) 27b/17, 29b/19, 30a/29 m.+den 40b/23	men <i>Ar zm</i> o kimse ki, kim ki, kim m. 1b/5
melāl <i>Ar ad</i> usanma, bıkma m. 3a/29	men’ <i>Ar ad</i> yasak (etme), men m. eyleye- 12a/1, 21b/1, 30a/6, 30b/19, 35b/20, 37a/21, 38a/19, 38b/7, 38b/22, 39a/13, 41a/11,

41a/13, 41a/14, 45a/13, 46a/17,	m.+inüñ 9b/3
48b/13, 50b/16, 53a/28, 54b/5,	m.+ye 2a/22
54b/6, 62b/29, 72b/8, 79a/1, 79b/6,	m.+yi 2b/1, 2b/26, 2a/29
88b/4, 91a/11	menekşe <i>Far ad</i> mor renkli küçük
m. ide- 23b/3, 35b/1, 71a/25, 84a/6,	çiçeği, menekşe
84a/18, 93b/8	m. 14a/8, 14a/9
m. ider- 20a/10, 20b/26, 21a/25,	mengene <i>Grek ad</i> bitkilerden yağ veya
25b/15, 28b/3, 28b/4, 28b/7, 28b/9,	şıra gibi sıvı çıkarmakta kullanılan
28b/14, 28b/15, 30b/26, 33a/8,	sıkma aracı, pres
35a/21, 38a/16, 40b/26, 41a/10,	m. 27a/29
43a/13, 43b/4, 45b/28, 50b/2,	menn <i>Ar ad</i> bazı ağaçlar üzerinde
52a/12, 53b/16, 54b/7, 54b/18,	oluşan bal kıvamında yapışkan
54b/19, 55b/22, 55b/23, 61a/1,	madde, Basra balı
62a/13, 62a/15, 62a/17, 66a/13,	m. 93b/2
66a/14, 66b/9, 66b/23, 73a/19,	menfa'at <i>Ar ad</i> fayda, menfaat
78b/21, 79a/13, 79a/15, 85a/13,	m. 1b/3
85a/21, 90a/23, 91a/7, 91a/20,	m.+i 3b/5
92b/2, 98b/13, 100a/18	menkül <i>Ar sf</i> aktarılmış, nakledilmiş
m. iderler- 61a/4	m.+dür 5b/12
m. idici- 11b/12	mercân <i>Ar ad</i> boncuk gibi kullanılan
m. idüp- 37b/26, 55b/13, 83b/5,	kırmızı renkli mücevher, mercan
83b/13, 99a/18	m. 20b/24
m. itmek- 9a/6, 28b/6	mercimek <i>Far ad</i> alçak boylu, sarılgan
m. itmesi- 46a/16, 56a/26	tarım bitkisi
m.+e (kabza ve m.) 63a/7	m. 46a/18, 50b/2, 52a/5
menāfi' <i>Ar ad</i> menfaatler, yararlar	m.+e 93b/22
m. 4b/2, 70b/23, 61a/10	merk <i>Far ad</i> göz taşı
m. (ṭabāyi' ü m. ü muzirr) 2b/15	m.+i göz taşı
m. -yi celile 2a/22, 2a/20	mersin <i>Grek ad</i> mersingillerden, kışın
m. -yi celileye 2a/14	yapraklarını dökmeyen, Akdeniz
m.+de 78a/1, 78a/4	sahillerinde çok bulunan, eğri büğrü
m.+den 2a/23	gövdeli, beyaz çiçekli uzun ömürlü
m.+ine 2a/28	ağaç
m.+inden 2a/10, 1b/13	

- m. 44a/28, 46a/18, 49a/18, 57a/26, 65b/24, 86a/28, 88a/2
- merāret** *Ar ad* acılık
m. 8a/6
- merdümek** *Far ad* mercimek
m. 93a/14
- merhem** *Ar ad* merhem
m. 72a/14
m. it- 30a/27, 48a/19, 56b/27, 60b/12, 72a/29, 75b/11, 80b/1
m.+dür 29b/24
m.+e 58b/23
m.+i 31b/3, 48a/22
m.+ine 94b/29
m.+ler 71a/16, 89a/19, 89a/29
m.+lerde 24a/28
m.+lere 24b/6, 32a/28, 41b/20, 85a/15, 85b/27, 94b/23, 99a/3, 100a/11
- merkūme** *Ar sf* yazılmış
m. 8a/9
m.+de 2a/27
m.+e 25b/7
m.+i 8a/8
- mermer** *Ar ad* billurlaşmış sert kaya, mermer
m. 52a/17, 52b/21, 61b/10, 81a/3, 98b/19, 98b/25
m.+den 27a/27, 52a/19, 52b/2, 53a/11, 71a/20
- mersin** *Grek ad* mersin ağacı ve yemişi
m. 83b/11, 88b/5, 44a/28, 86a/28
- mertebe** *Ar ad* derece, rütbe
m. 5a/22, 28a/29, 29a/29, 37b/18, 48a/3, 48a/13, 52a/18, 53b/27, 70a/12, 71a/22, 76a/17, 79b/29, 83a/6, 84a/9, 89b/18, 90b/17, 92b/29, 99b/14
m.+de 5a/15, 5b/10, 6a/25, 6a/26, 11a/10, 43b/26, 44a/20, 47b/3, 54b/11, 55b/5
m.+dedür 15b/8, 82b/12
m.+den 8b/26
m.+dür 7b/17
m.+ler 5a/25, 8b/20, 60a/29
m.+lerden 5a/24, 9a/29
m.+leri 9b/5
m.+lerin 5a/19
m.+sindedür 72a/12
m.+sine 6a/25, 6a/27, 44b/14, 65a/18
m.+ye 8b/13, 8b/14, 87b/23, 89a/4
- meryem** *Ar ad* özel isim, Meryem
m. (şecere-yi meryem) 33b/23
m. (buḥūr-ı meryem) 82a/28, 83a/14, 92a/20
- merzencüş** *Far ad* mercanköşk çiçeği
m. 90a/28
- meşābe** *Ar ad* yerinde, değerinde
m. 47a/13, 76b/21
- meşelā** *Ar zf* söz gelişi, örneğin
m. 3a/10, 3a/12, 4a/22, 4b/12, 4b/21, 5a/9, 6a/2, 6b/5, 6b/8, 6b/11, 8a/6, 8b/15, 8b/25, 8b/29, 9a/5, 9a/8, 9a/12, 9a/21, 9a/24, 9a/25, 9a/29, 9b/19, 9b/22, 9b/27, 10a/1, 10a/3,

10a/6, 10a/9, 10a/11, 10a/13, 10a/18, 10a/26, 10a/27, 10b/2, 10b/6, 10b/8, 10b/18, 10b/20, 10b/24, 10b/26, 10b/27, 10b/29, 11a/2, 11a/5, 11a/9, 11a/12, 11a/16, 11a/19, 11a/21, 11a/23, 11a/25, 11a/28, 11b/1, 11b/3, 11b/5, 11b/6, 11b/13, 11b/16, 11b/19, 11b/21, 11b/24, 11b/25, 11b/27, 12a/1, 12a/2, 12a/6, 12a/22, 12a/24, 12b/10, 12b/21, 12b/27, 13a/1, 13a/4, 13a/7, 13a/9, 13a/11, 13a/12, 13a/13, 13a/17, 13a/19, 13a/22, 13a/24, 13a/27, 13b/2, 13b/5, 13b/9, 13b/10, 13b/13, 13b/15, 13b/19, 14a/5, 14a/7, 14a/13, 14a/16, 14a/24, 16a/7, 16a/8, 16b/19, 16b/22, 16b/24, 16b/26, 16b/29, 19a/13, 24a/7, 25b/13, 27a/11, 28a/11, 28a/14, 30a/1, 33a/16, 43b/20, 51a/25, 56b/9, 57b/6, 57b/8, 58b/21, 66a/6, 67b/9, 70b/21, 73b/20, 79a/25, 89a/15, 93a/9, 95b/1, 97a/13, 97b/5	mesrū <i>Ar sf</i> sara hastalığına yakalanmış olan, sar'alı m. 26b/5 meşāyih <i>Ar ad</i> şeyhler m. 32b/20 m. (ḥubzü'l-meşāyih) 82a/29 m.+e 32b/20 meşgūl <i>Ar sf</i> meşgul, iş görmekte olan m. olmuşlardır 14b/4 meşhūr <i>Ar sf</i> herkes tarafından bilinen, tanınan m. 13a/27, 55a/2, 71b/19, 80b/27, 88a/10, 89b/25, 97b/2, 100a/20, 79b/14, 82a/28 m. ol- 2b/23, 16a/6, 16a/8, 31a/17, 72a/24, 75b/18, 76a/8, 77a/24, 79b/11, 79b/22 m.+dur 77a/17, 81a/17, 93b/22 m.+ı (ism-i meşhūri) 2b/18 meşiyet <i>Ar ad</i> istek, arzu m+i 1b/4 meşrūh <i>Ar sf</i> açıklanmış m. 78b/16 metā <i>Ar ad</i> mal m.+lar 86a/4 mevādd <i>Ar ad</i> maddeler m. 41a/13 m. -ı fāsīde 40b/26 mevāhib <i>Ar ad</i> ihsanlar, bağışlar m. -i ilāhiyye 1b/20 mevc <i>Ar ad</i> dalga m. 25a/9 m.+leri 26a/20
mesih <i>Ar sf</i> biçim değiştirmiş m. 20b/17 m.+u (mesihu't-tu'm) 7b/16 mesih <i>Ar ad</i> tatsız m. 7b/20 meshūl <i>Ar sf</i> derisi soyulmuş m.+i 51a/19 m.+inden 81a/29 mesmū <i>Ar sf</i> işitilmiş, duyulmuş m. 2b/3	

mevcūt <i>Ar ad</i> bk mevcūd m. olup 4b/15	adı, Ortaçağ'ın önemli merkezlerinden biri
mevcūd <i>Ar sf</i> var olan, bulunan, hazır olan m. 8b/17, 8b/23 m.+da 1b/3	m.+de 23b/20
mevkūf <i>Ar sf</i> bir şeye bağlı olan, bağlı m.+dur 5b/22	meyyit <i>Ar ad</i> ölü, ceset m. olan 42b/20
mevlānā <i>Ar ad</i> Osmanlı şeyhülislamı m. sa' dü'l-millet ve'd-din 2b/5 m. muhyiddin efendi 2b/9	meyl <i>Ar ad</i> arzu, meyil m. 2a/15, 51a/19 m. ider 20a/1 m. itmezler 44b/13 m. -i şemsden 75b/24 m.+i 64a/14
mevşūf <i>Ar sf</i> vasıflanmış, nitelenmiş m.+dur 16b/14	meyve <i>Far ad</i> yemiş m. 3a/22 m.+sine 60b/24
mevt <i>Ar ad</i> ölüm m. (maraż-ı m.) 2a/1 m.+den 81b/2	mezākire <i>Ar ad</i> erkeklik organı m. 89b/16
mevzi <i>Ar ad</i> yer, mahal m.+den 73b/16	mezbūr <i>Ar sf</i> yazılmış, kaydedilmiş m. 2a/10 m. (kitāb-ı m.) 2b/28 m.+da (fenn-i m.) 2a/20 m.+da (kitāb-ı m.) 2a/22, 2b/26 m.+dan (nāfi'-i m.) 1b/13 m.+dan (şerif-i m.) 2a/18 m.+e (şerife-yi m.) 2a/14 m.+uñ (kitāb-ı m.) 2a/28, 2a/29, 2b/1
meva'-yī sā'ile <i>Ar ad</i> sığla yağı m. -yi sā'iledür 87b/10	meze <i>Far ad</i> meze m. it- 23b/22, 53b/23, 56a/14
meyl-i şems <i>Ar ad</i> sema küresi m.+den 75b/24	mezkūr <i>Ar sf</i> adı geçen, zikredilen m. olup 2a/23 m. (mizāc-ı mezkūr) 15a/22 m.+dur 22a/3, 62b/14
meymūn <i>Ar ad</i> dört veya iki ayağı üzerinde yürüyebilen, memeli, zeki bir hayvan türü m.+dan 47a/14	
meyyāfariķin <i>Ar ad</i> Diyarbakır iline bağlı Silvan ilçe merkezinin eski	

mezmûm *Ar sf* çirkin bulunmuş,
ayıplanmış
m. 16b/12

mırrakeş *Far ad* bir bitki türü
m. 23a/22

mısır *Ar ad* büyük bir kesimi
Afrika'da, küçük bir kesimi
Asya'da yer alan ülke, Mısır
m. 35a/28, 43b/18, 71a/5, 76b/4
m.+a 86a/21

m.+da 21b/3, 21b/6, 33b/23
m.+da 33a/2 (vilâyet-ı mısırdâ)
33a/2, 27a/19, 30a/15, 50b/28,
73b/14, 75a/19, 79b/11, 92a/16,
92a/17, 93b/22
m.+dan 86a/12, 88b/29, 97b/12

mısrî *Ar sf* Mısır ülkesine ait, Mısırlı
m. (afyon-ı mısrî) 16a/8
m. (nefis-i mısrîden) 96a/20

mi' de *Ar ad* mide, karın bölgesi
m. 14a/3, 18b/12, 24a/3, 24a/4,
24b/18, 24b/28, 26a/6, 26b/2,
33b/12, 35a/21, 39a/8, 51b/21,
52b/8, 52b/29, 53b/13, 54b/16,
55b/24, 55b/26, 55b/28, 56b/1,
56b/9, 60a/6, 60a/17, 62a/15,
62b/10, 63b/17, 64b/26, 68b/9,
72b/28, 73a/2, 73b/21, 73b/29,
74a/21, 74b/4, 76a/23, 77b/14,
90a/6, 97a/9, 97b/20, 100a/1,
100a/2, 100a/3
m.+de 18a/14, 18a/16, 18b/17,
19b/3, 20b/4, 21a/26, 21b/16, 22a/3,
25b/16, 26a/7, 28b/12, 39a/6,

41a/26, 43a/3, 51b/21, 53a/26,
53b/19, 54b/7, 56a/14, 57b/22,
62a/14, 62b/4, 62b/8, 62b/26, 63b/9,
64a/26, 73a/21, 73b/28, 77a/7,
83b/18, 85b/25, 90a/11, 91b/20,
93a/17, 99a/5, 73b/24, 95b/7
m.+den 10a/23, 11b/4, 18b/4,
18b/19, 19a/14, 22a/4, 30b/26,
35b/10, 40a/23, 43a/4, 44a/3, 44a/3,
45b/21, 49b/4, 53b/17, 56b/11,
62b/7, 63a/15, 63a/17, 63a/25,
63b/11, 66b/8, 68a/3, 68a/26, 68b/2,
68b/4, 68b/6, 68b/27, 68b/29,
70b/22, 76a/28, 76b/26, 77a/8,
78b/7, 79a/28, 84b/21, 87b/21,
87b/24, 90a/14, 93a/5, 93a/15,
97a/12, 97a/12, 61a/18, 73a/10,
97a/13, 97a/10
m.+dür 80a/13
m.+ler 64a/11
m.+lere 74b/10
m.+leri 26a/12, 26a/16, 59a/25,
62b/11, 63b/4, 63b/20, 67b/25,
67b/26, 68b/8, 70b/24, 70b/29,
96b/20
m.+lerin 63b/5, 92b/2
m.+lerinde 35b/7, 59a/24, 63b/20
m.+nde 80b/23
m.+nin 88b/10
m.+nüñ 12a/9, 38b/15
m.+si 23b/7, 23b/9, 39a/3, 39b/9,
63a/6, 74a/3, 74a/5, 74b/14, 79a/23
m.+sinde 74b/12
m.+sine 39b/9, 63a/6

m.+sini 74b/14	22a/13, 22b/3, 22b/7, 22b/14,
m.+sinüñ 74a/5	22b/18, 23b/9, 23b/10, 24a/4, 26b/4,
m.+ye 18a/23, 18b/11, 18b/13,	27a/3, 27a/24, 27b/9, 27b/17,
19a/27, 21a/26, 21b/17, 22a/1,	28a/15, 28a/24, 28b/13, 28b/18,
22a/9, 25b/16, 25b/21, 26a/1,	30a/6, 30a/12, 30a/27, 31a/3, 31a/8,
28a/29, 28b/14, 31a/12, 33b/13,	32a/15, 32a/17, 32b/16, 32b/21,
35a/11, 36b/4, 36b/6, 39a/5, 39b/6,	32b/25, 32b/27, 33a/3, 34a/9, 34b/7,
40b/26, 43a/21, 43b/16, 51b/16,	34b/22, 35a/22, 36a/13, 36b/20,
52a/27, 52b/23, 52b/26, 53a/27,	37a/3, 37b/23, 38b/13, 38b/27,
53b/9, 55b/22, 56a/14, 56b/7,	40a/5, 40a/25, 40b/6, 40b/7, 42a/2,
59a/27, 60b/29, 62b/20, 63b/10,	42a/10, 42b/1, 42b/14, 43a/19,
64b/10, 64b/15, 65b/5, 66b/2,	43a/22, 44a/10, 45a/28, 45b/15,
66b/7, 66b/22, 68b/5, 68b/12,	46a/18, 47a/11, 48b/8, 48b/17,
68b/22, 74a/4, 74b/14, 74b/19,	49a/1, 49a/23, 50a/5, 50a/25,
74b/23, 75a/16, 76b/27, 77a/20,	50a/26, 50b/23, 50b/29, 51b/9,
79b/19, 80a/5, 80a/12, 85a/13,	51b/11, 52b/6, 53a/16, 53a/19,
87b/4, 87b/21, 90a/14, 90a/16,	53b/10, 53b/14, 53b/28, 54a/20,
92b/28, 93a/6, 97a/17, 98b/4,	54b/6, 54b/9, 55a/15, 55b/10,
99b/21, 99b/22	55b/29, 56a/29, 56b/10, 57b/11,
m.+yi 22a/25, 23a/24, 28b/1,	57b/12, 58a/10, 58a/28, 59b/16,
35b/11, 41b/6, 48a/29, 52a/26,	59b/17, 62a/5, 62b/10, 64a/12,
53b/11, 60b/29, 62b/25, 65a/24,	64a/21, 64b/6, 64b/11, 65b/25,
73b/2, 82a/25, 85b/6, 87b/21,	68a/11, 68b/7, 69a/25, 70a/26,
87b/22, 87b/26, 89b/14, 92b/23,	71a/5, 71a/19, 72a/18, 72a/24,
93a/7, 100a/14	72b/3, 73b/22, 74a/3, 74b/15,
mi' denüvas <i>Grek ad</i> maydanoz	74b/16, 76a/1, 76b/10, 76b/24,
m. 75b/16, 75b/17	77a/1, 77a/2, 77a/6, 78a/25, 78b/22,
miḳdār <i>Ar ad</i> miktar	83a/13, 83b/5, 83b/20, 84a/2,
m. 3b/2, 4b/26, 5a/6, 13a/5, 13a/7,	84a/10, 84b/21, 84b/26, 85a/10,
13a/23, 13a/25, 13b/18, 14a/1,	86a/25, 87b/7, 87b/8, 87b/9, 88a/1,
14a/2, 14a/17, 14a/19, 14b/24,	88b/21, 90a/21, 90a/27, 90b/15,
15a/5, 15a/27, 15b/14, 15b/16,	91a/10, 91b/16, 92a/8, 95a/11,
15b/18, 15b/19, 17a/1, 19a/6,	95b/13, 96a/1, 96a/13, 97a/24,
19b/10, 20a/1, 21a/19, 22a/6, 22a/7,	97a/28, 99a/26, 99b/5, 99b/12,

99b/23, 99b/24, 100a/21, 62b/9,
23a/18
m. -ı devā'î 15b/6
m. -ı isti' māl 67a/11
m. -ı isti' mālî 69a/11
m. -ı şerbet 74b/21, 51b/22
m. -ı şerbeti 20a/6, 21a/27, 26a/1,
26b/3, 32b/5, 35b/22, 36a/4, 36b/11,
45a/1, 51a/31, 56b/6, 58a/4, 62a/7,
66a/29, 76b/16, 83b/19, 84b/17,
85a/24, 87b/27, 90a/16, 91a/26,
92b/3, 92b/5, 100a/16
m.+a 26b/4, 32b/27, 33a/4, 33b/10,
62b/24, 75a/7
m.+da 23a/6, 34a/20
m.+dan 15b/22
m.+ı 6a/18, 6b/21, 6b/25, 15a/9,
15a/28, 15b/26, 20a/20, 20b/27,
21b/27, 21b/8, 22a/11, 22a/12,
23a/27, 24b/22, 25b/2, 26b/25,
27a/15, 27a/16, 27a/17, 27b/15,
27b/28, 28b/16, 28b/20, 28b/23,
30b/25, 31a/2, 31a/21, 32a/13,
32b/26, 34b/5, 35b/3, 37b/21,
37b/22, 38a/24, 39b/14, 40b/9,
40b/28, 41b/21, 42a/18, 43b/5,
43b/6, 46a/6, 46b/3, 48a/19, 48a/19,
49b/11, 49b/29, 50a/28, 50b/8,
50b/10, 51a/25, 51a/28, 51b/20,
52b/11, 54b/5, 54a/8, 55b/8, 55b/9,
56a/1, 59b/13, 59b/26, 59b/27,
59b/28, 60a/2, 60a/14, 60a/16,
60a/23, 60a/27, 60b/3, 62a/2,
63b/22, 65a/5, 65a/26, 67a/11,

72a/15, 74a/2, 75b/15, 76a/11,
77b/20, 80a/9, 81b/1, 84a/12,
86a/20, 87a/19, 87a/20, 87b/8,
87b/10, 87b/28, 88a/2, 89a/25,
89b/16, 91a/19, 91b/1, 91b/6, 92a/8,
92b/6, 92b/7, 95a/9, 95b/29, 97b/24,
98b/20, 99b/13
m.+dur 28a/19, 87b/10, 87b/13,
98a/8
m.+ıdur 28a/16, 28a/18, 32b/6,
58a/4, 85a/25,
m.+ın 5a/4, 5a/18, 15a/19, 15a/23,
15b/23, 15b/24, 20a/21, 22a/21,
23b/15, 23b/25, 25a/24, 26b/19,
27a/4, 28b/18, 28b/20, 28b/22,
29a/5, 29b/11, 30a/4, 31a/1, 31b/3,
33a/22, 34a/8, 35a/17, 35b/2,
35b/14, 36a/18, 36a/19, 37a/21,
37b/24, 38a/25, 38b/4, 39a/13,
40b/8, 41a/21, 41b/20, 41b/27,
43b/26, 44a/23, 44b/7, 44b/28,
45a/2, 45a/5, 45b/18, 46b/12,
47a/21, 47a/27, 50b/5, 52a/2, 53b/8,
54a/15, 54a/23, 54b/4, 55a/10,
55b/10, 59a/22, 59a/23, 60a/26,
62a/5, 62b/21, 66b/29, 66b/11,
72b/2, 73b/1, 74b/3, 75b/3, 75b/7,
76a/26, 77a/20, 78a/3, 81b/17,
82b/15, 84a/11, 84a/22, 84a/27,
84b/12, 84b/28, 85b/23, 86a/24,
86a/29, 86b/27, 87a/5, 87a/8,
87a/26, 89a/13, 89b/16, 89b/19,
90a/20, 91a/24, 92a/27, 92b/5,
93b/5, 93b/6, 94a/21, 94a/24,

94a/29, 94b/18, 95b/26, 96a/15, 98a/16, 98b/1, 98b/14, 98b/19, 99a/1, 99a/5, 99a/19, 99b/18, 20a/18, 94b/10	minhâc <i>Ar ad</i> İmam Nevevî'ye ait "Minhâcü't-tâlibîn" adlı eser
m.+ına 48a/17, 57b/26, 59b/27, 62a/16, 43a/22	m. 46b/26, 58a/5, 98b/5
m.+ınca 48a/27, 71b/10, 74b/19, 74b/20, 75a/14, 91b/11, 28a/18	minḳār <i>Ar ad</i> küçük kuşların gagası
m.+ından 19a/4, 27b/24, 37a/15, 41b/22, 42a/1	m.+ı 3b/23
m.+ını 37b/12, 54b/2, 55a/28	minvāl <i>Ar ad</i> usul, tarz, şekil
m.+ınıñ 35a/22, 27a/15, 56a/2	m. 14b/10
m.+lardan 15a/10, 15a/14	mirī <i>Ar ad</i> katık
miḳrāş <i>Ar ad</i> makas	m. 24a/13, 30b/21, 40a/23, 80a/4, 97a/20
m.+la 20b/23	mirḳ <i>T ad</i> bk çirk
milḥ <i>Ar ad</i> tuz	m.+i 37b/10
m. -i hindī 85a/6	miṣāfir <i>Ar ad</i> gözün saydam
m. -i enderānī 89b/23	tabakasında çeşitli nedenlerle oluşan beyaz leke
milḥ-i enderānī <i>Ar ad</i> billur renkte	m.+lere 98a/16
tıbbi bir tuz, saf tuz	miṣāl <i>Ar ad</i> örnek, misal, benzer
m. 89b/23	m. 9a/7, 9b/25, 10b/13, 10b/14, 13b/25
milḥ-i hindī <i>Ar ad</i> kırmızı renkli bir	m. (ve'l-miṣāl) 2a/8
çeşit tuz, Hindistan tuzu	misk <i>Ar ad</i> bazı hayvanların özellikle
m.+dür 85a/6	misk geyiği adı verilen hayvanın göbek çevresinden çıkarılan keskin ve hoş kokulu reçine, kolesterol, sabit ve uçucu yağ içeren madde
miliṭaş <i>Ar ad</i> ballıbabagillerden, sulak	m. 22b/18, 50a/5, 50a/16, 99b/24
çayırlarda, dere kenarlarında yetişen	m. (sükk-i misk) 50a/5
tüylü yapraklı, toplu ve leylak renkli	m.+den 26a/26
çiçekli, çok yıllık otsu bitki	m.+e (devā'ü'l-miske) 20b/18
m. 43b/29	miṣḳāl <i>Ar ad</i> ağırlık ölçüsü birimi,
millet <i>Ar ad</i> ümmet, ahali, herkes	miskal
m. (sa'dü'l-millet) 2b/6	m. 22a/21, 26b/19, 33a/21, 33b/10, 34b/29, 34b/29, 35a/17, 37a/15, 37b/12, 38a/24, 41b/20, 41b/21,
min-ba'd <i>Ar zf</i> bundan böyle, bundan sonra	
m. 25b/3, 30b/19, 57a/5, 72a/5	

42a/17, 45a/2, 45b/18, 47a/27, 51a/25, 51/20, 52a/2, 55a/28, 58a/4, 59a/22, 62b/24, 63b/22, 65a/26, 66b/2, 69a/12, 81b/11, 82a/12, 82a/13, 85b/23, 86b/27, 87a/4, 89a/25, 91a/29, 92a/8, 92b/5, 92b/6, 93b/5, 93b/6, 94a/21, 94a/29, 98a/16, 98b/14, 98b/28, 98b/28, 99a/5	m.+ı 5b/19, 5b/21, 6a/13, 6b/1, 8b/13, 9b/19, 14a/16, 14a/18, 15a/3, 15a/15, 15a/18, 15a/19, 19b/12, 29b/25, 44a/12, 47a/16, 56b/18, 61a/8, 71b/5, 97a/23, 15a/22
m. ola 29b/21	m.+ın 5b/2, 5b/6, 7a/10, 8a/11
m.+den 32b/25, 33b/10, 34a/14, 41a/19, 45a/1, 45a/14, 49b/6, 74b/21, 82b/18, 82b/20	m.+ını 5b/24, 11a/25, 11a/29, 11b/2
m.+dür 51b/23	m.+ına 3b/5, 3b/11, 4a/27, 17b/28, 79a/26
m.+e 38a/25, 45a/1, 74b/22, 76b/16, 78a/6, 92b/5, 99a/1	m.+ında 81a/25
miskī <i>Ar sf</i> misk gibi güzel kokan	m.+ından 6a/13, 6a/15
m. 64b/5	m.+ınuñ 15a/24
mişl <i>Ar ad</i> benzer, eş	m.+lar 15a/3, 15a/11
m.+i 26b/24, 36b/9, 38a/26, 43b/8, 45b/18, 46a/5, 66b/11, 87b/10, 89a/13, 98a/3, 33b/22, 35b/23	m.+larda 15b/20
m.+dür 88a/3	m.+ları 18a/19, 19a/23, 31b/2, 31b/20, 32a/16, 39a/14, 42a/26, 51a/9, 52a/23, 53b/12, 53b/18, 56b/8, 58b/20, 58b/21, 58b/22, 61a/19, 62a/8, 62b/11, 65a/17, 65a/19, 65a/28, 67b/19, 68a/20, 68a/22, 68b/25, 73a/8, 73a/17, 85b/6, 91b/29, 92b/29, 93a/1, 93a/4, 95b/11, 95b/12, 96b/18, 97b/25, 23b/6, 23b/8, 24a/11, 24a/12, 39a/18, 40a/25, 51a/7, 52a/22, 59b/18, 65b/5, 68a/1, 68b/23, 91b/29, 97a/17, 61a/16
mīşe <i>Far ad</i> orman	m.+lara 15a/11, 15b/21, 72b/29, 89b/27
m.+lerde 69a/5, 73a/4	m.+ların 5b/1, 15a/20
mizāc <i>Ar ad</i> huy, tabiat, yaradılış	m.+larıñ 7a/8
m. 3a/29, 3b/4, 4b/16, 7a/8, 8b/17, 15a/26, 15b/2, 15b/3, 15b/5, 28b/10, 52b/9, 74a/25	m.+uñ 8b/17, 8b/21
m. -ı bedene 5a/2	
m.+a 15a/7, 15a/20, 15a/25, 15b/3, 15b/23, 30b/1, 60a/20, 76a/16	
m.+da 3a/12, 3a/28, 6a/16, 7a/7, 8b/13, 15b/21, 97a/26	

mizāclu <i>T sf</i> mizaçlı	m. 5b/7
m. 20a/23, 38a/3, 38b/16, 39a/17, 52b/16, 81b/18, 95a/25	muğirri <i>Ar sf</i> yapıştırıcı
m.+lar 39a/19, 39a/20	m. (devā'-yı muğirri) 12a/3
m.+lara 43b/21, 81b/18, 85b/9, 85b/29, 95b/12	muḥ <i>Ar ad</i> ilik
mu'ādil <i>Ar sf</i> eşit, denk	m. 72b/20
m. 70b/4	muḥaddir <i>Ar sf</i> şişiren, kabartan
mu'affin <i>Ar ad</i> bağışık	m. 11b/17
m. 11a/24	muḥammed <i>Ar ad</i> Hz. Peygamber
mu'ālecāt <i>Ar ad</i> ilaçla iyi etmeye	m. 1b/6, 4a/13, 4b/4
çalışmalar, ilaçlar	muḥammir <i>Ar ad</i> kızdırıcı ilaç
m. -ı mu'ālecāt-ı şerī' at 1b/7	m. 11a/11
mu'ālicāt <i>Ar ad</i> bir hastaya ilaç veren,	muḥālaṭat <i>Ar ad</i> görüşmeler
ilaçla tedavi eden kimseler	m. 2a/14
m. -ı şerī' at 1b/8	muḥālif <i>Ar ad</i> aykırı, muhalif
mu'arriḳ <i>Ar sf</i> terletici	m. 50b/26, 83b/22, 7a/12
m. 12b/6, 12b/11	m. olmayup 1b/18
mu'aṭṭiş <i>Ar sf</i> susatan, susatıcı	m. olalar 16b/25
m. (devā'-yı mu'aṭṭiş) 12a/6	m. olunmağın 58a/19
mu'āvenet <i>Ar ad</i> yardım	m. ola 80b/4
m. 64b/10, 71a/17, 83b/8, 71a/14	m.+dür 14b/16, 18a/14, 67b/15, 75b/20, 96a/24, 96a/26
mu'ayyen <i>Ar sf</i> kesin olarak	muḥallil <i>Ar sf</i> bir iltihabı, şişliği veya
belirlenmiş, belli, kesin	urları iyileştiren
m. 6a/17, 8a/10	m. 10b/3, 10b/1
mu'aṭṭis <i>Ar sf</i> aksırtıcı, aksırtan	m. (devā'-yı muḥallil) 10a/28
m. 12b/12	muḥannet <i>Ar sf</i> korkak
m. (devā'-yı mu'aṭṭis) 12b/6	m.+i 96a/17
mūcib <i>Ar ad</i> sebep, gerek, vesile	muḥarriḳ <i>Ar sf</i> yakan, yakıcı
m. 8b/14	m. 11a/17
muḡalliz <i>Ar sf</i> katılaştıran, katılık	muḥaṣṣal <i>Ar sf</i> üretilmiş, elde edilmiş
veren	m. 30b/1, 60a/11, 95b/10, 97a/22
m. (devā'-yı muḡalliz) 10a/28	m. -ı kemal 45b/14, 81a/26, 85a/1, 98b/4
muḡāyir <i>Ar ad</i> aykırı, karşıt, ters	

muḥaṣṣin <i>Ar sf</i> öfkeliendiren, korkutan m. 16b/27, 10b/15 m. (devā'-yı muḥaṣṣi) 10b/10	muḥkemlik <i>T ad</i> muhkem olma durumu m.+lerine 63b/15 m.+i 67b/17
muḥāṭara <i>Ar ad</i> korku verici durum, tehlike m.+dur 34a/27, 34b/8, 34b/11	muḥkik <i>Ar sf</i> kazıyıcı, oyucu m. 11a/10
muḥkem <i>Ar sf</i> kesin, açık seçik belli olan m. 4b/8, 12b/23, 12b/25, 12b/26, 13a/15, 13a/18, 13a/27, 17a/7, 17b/12, 18a/12, 19b/7, 26b/21, 36b/17, 36b/22, 39b/26, 42a/15, 42b/4, 43a/11, 44b/3, 44b/14, 46b/18, 47a/16, 47b/5, 48a/12, 48a/16, 49a/19, 49b/8, 49b/19, 50a/28, 54a/17, 55a/11, 57b/14, 57b/18, 59b/7, 59b/28, 60a/17, 60b/2, 60b/5, 61b/10, 61b/29, 62a/1, 62a/5, 64a/4, 66a/1, 69a/29, 70a/19, 70a/20, 70b/10, 70b/12, 71a/20, 71a/21, 72a/16, 74a/15, 75a/7, 76b/30, 77b/22, 79b/5, 80a/19, 80a/27, 82a/16, 82b/21, 83b/2, 87b/27, 88a/14, 89a/12, 89a/14, 89b/3, 90a/20, 93a/13, 93b/7, 94a/9, 94b/21, 96b/7, 98b/21, 98b/22, 98b/24 m. eyleye 28a/28, 28b/17, 30a/9, 35b/19, 60a/6, 28b/1 m. ider 65a/24, 66b/18, 55b/24, 60b/20, 93a/23 m. ol- 16a/9, 16a/12, 17a/11, 69a/17, 77b/13 m.+dür 8a/22, 21a/3, 31b/14, 63b/4	muḥriḳa <i>Ar sf</i> yakan, yakıcı m. (keyfiyet-i muḥriḳaları) 17a/4 muḥtāc <i>Ar sf</i> ihtiyaç sahibi, muhtaç m. 1b/15, 2a/5, 6b/22, 15b/6, 19a/5, 19a/17, 23b/8 m. ola 16b/6 m. olan 63a/8 m. olmaya 60b/6 m. olmaz 84b/20 m.+dur 6b/19, 7a/11, 12b/23, 20b/29 m.+lardur 15b/26 muḥtār <i>Ar sf</i> seçme hakkını elinde bulunduran, tercih edebilen m. olup 3a/26 muḥtaṣar <i>Ar sf</i> kısaltılmış olan, kısa m. 4a/9 muḥtel <i>Ar sf</i> bozulmuş, bozuk m. 9a/26 muḥtelif <i>Ar sf</i> çeşitli, değişik m. 14b/16, 15a/15 m.+dür 7a/8 muḥyiddin <i>Ar ad</i> Mevlānā Muḥyiddin Efendi m. 2b/9 muḥtelif <i>Ar sf</i> değişik, çeşitli m. 14b/16 m. olur 15a/15 m.+dür 7a/8

mukābele <i>Ar ad</i> karşılama, karşılık verme m.+de ola 6b/26	muklū'l-yehūd <i>Ar ad</i> kabukları tütüsü olarak kullanılan, kalın dallı bir ağaç türü, günlük ağacı, sığla ağacı m. 36b/10, 32b/29
mukābil <i>Ar sf</i> bir şeyin tam karşısına gelen, karşısında bulunan m.+idür 9b/28 m.+leri 12a/26	mukaddem <i>Ar sf</i> zaman bakımından önce gelen, önceki m. 5b/4, 15b/2, 72a/23, 99b/22 m. olan 4b/24
mukaddime <i>Ar ad</i> başlangıç m. 4a/18, 4a/19, 7a/11, 7a/12	mukaddemā <i>Ar ad</i> bir olayın başlangıcı, ilk evre m. 4b/17, 7a/24, 10a/25, 13b/22, 15a/12, 16b/7, 16b/8, 16b/27, 39b/28, 43b/15, 53a/14, 58a/21, 60b/22, 65a/18, 69b/16, 71b/23, 87b/6, 88b/19, 97a/14, 99a/6
mukaddimāt <i>Ar ad</i> başlangıçlar m. -ı hādsiyye 5b/27	mum <i>Far ad</i> mum m.+a 61b/14 m.+da 67a/2 m.+ı 83a/14 m.+ından 48a/18
mukadder <i>Ar sf</i> (Allah tarafından) takdir edilmiş, kararlaştırılmış m. olmağın 2a/18	mūmāileyh <i>Ar zm</i> adı geçen, sözü edilen m. 2b/9
mukarrer <i>Ar sf</i> kesinleşmiş, kesin m.+dür 2a/1, 20a/17	murabbā <i>Ar sf</i> terbiye edilmiş m. 65b/2 m.+sı 28b/5, 28b/8 m.+sın 28b/8 m.+sından 26a/17, 28b/8
mukarrih <i>Ar sf</i> yara açan, tahriş eden m. 11a/13	murād (1) <i>Ar öz ad</i> III. Murad, Osmanlı padişahlarından biri m. (sultān m. hān) (2b/4) (2) <i>Ar ad</i> arzu, istek m. 6a/19, 4b/13, 7a/18, 9a/15, 9a/28, 10a/5, 10a/10, 10a/13, 10a/17,
mukāşṣī <i>Ar sf</i> bunaltı veren, bunaltıcı m. 10b/29	
mukāṭṭiʿ <i>Ar sf</i> parça parça kesilmiş, parçalara ayrılmış m. 10b/28	
mukavvī <i>Ar sf</i> kuvvetlendiren, kuvvet veren, takviye eden m. (devāʾ-yı mukavvī) 11a/28	
mukayyed <i>Ar sf</i> bağlı olan, bağlanmış m. olalar 31b/7 m. olup 6b/17	
mukayyi <i>Ar sf</i> kusturan, kusturucu m. 12b/12 m. (devāʾ-yı mukayyi) 12b/7	

10a/20, 10b/5, 10b/11, 16a/18,	m.+dur 17b/2, 93b/12
23a/12, 24a/14, 24a/17, 25b/6,	m+ı 25a/23, 42a/22
25b/24, 29b/4, 30a/1, 31b/4, 35b/26,	m.+ları 8b/14, 8b/22, 8b/25, 9a/12,
39a/24, 43a/17, 45b/18, 48b/15,	9b/26, 10a/2, 14a/22, 14a/27
56b/9, 56b/12, 57b/28, 64a/2,	murdār <i>Far sf</i> kirli, pis
67a/14, 70b/8, 70b/10, 71b/15,	m. 72b/22
71b/16, 74a/6, 74b/29, 76b/2, 77b/1,	mürebbī <i>Ar ad</i> eğitici, besleyen
86a/22, 87b/18, 88a/5	m. idüp 51b/15
m. eyledikde 28b/11	muşāḥabet <i>Ar ad</i> görüşme, sohbet etme
m. idene 37b/16, 55b/3	m. 2a/13
m. idenlere 37a/2, 64a/26	muşallib <i>Ar sf</i> pekiştirici
m. idindüklerinde 62a/23	m. 10b/21
m. idineler 68b/27, 70a/16	muşlīḥ <i>Ar sf</i> iyileştiren, düzelten
m. it- 27a/1, 91b/24	m. 22b/29
m. olan 14a/7	muştafā <i>Ar ad</i> Hz. Peygamber
m. olduğda 34b/1, 73a/19	m. 4b/4
m. oldur 4b/10, 4b/18, 31b/12	m.+ya 1b/7
m. olınan 1b/16, 13a/4, 13a/18,	mūsul <i>Ar ad</i> Irak'ta bir şehir
28b/29, 70a/17, 87b/17	m. 24a/10
m. olınana 98b/18	mu‘tād <i>Ar sf</i> alışılmış, her zaman olan
m. olındığı 33a/1, 50a/25, 94a/26	m. idüp 6b/24
m. olunduğı 67a/5, 76a/16	m. olanlar 97a/27
m. olunduğına 70b/8	m. olup 6b/26
m. olındukda 36b/9, 59a/15, 70b/13,	m. olmayan 22b/16
70b/15, 71a/8, 71a/26, 84a/8	m. olmayup 27b/28, 97a/27
m. olunmaz 51b/7	m.+dur 19b/16
m. olinsa 32b/18, 80b/3, 82a/15,	muṭavvel <i>Ar sf</i> ayrıntılı olarak ele
89a/9	alınip anlatılmış olan, genişletilmiş
m. olunur 19b/25, 31a/7, 33b/29,	m.+dür 4a/9
41a/7, 45b/13, 78b/1, 78b/21,	mu‘teber <i>Ar sf</i> güvenilir, sağlam,
79b/25, 90a/4, 95a/3, 97b/5, 98b/9	makbul
m. olunursa 42b/25, 43a/24, 70b/25	m. 28b/2, 53a/3
m. olunup 70b/16	
m. olursa 70b/11	

mu‘tedil <i>Ar ad</i> ılımlı, itidalli	m. ol- 3b/11, 5a/29, 5b/29, 15a/7, 15a/8, 28b/12, 36a/22, 39b/15, 57b/2, 79a/26
m. 7a/28, 15b/3, 17a/12, 35a/18, 64b/19, 80a/3	
m. (devā’-yı mu‘tedil) 5a/7	m.+dur 24a/2, 26a/13, 39b/13, 63a/26, 91a/13, 97a/18, 97b/20
m. olan 6a/15, 17a/12, 17a/13	
m. olup 73a/7	muvgālī <i>Ar ad</i> köstebek gibi bir tür hayvan
m. olur 76b/22	m. 74a/9
m.+de 7b/6	muvrakī <i>Ar ad</i> sonbahar zamanında olan bir üzüm cinsi
m.+dür 51a/12, 52a/13, 81a/26, 83a/27, 97b/8, 97b/14	m. 63a/11
mu‘tedile <i>Ar ad</i> ılık, ılıman	mū-yı baḥṣūse <i>Far ad</i> pelin, yavşan, acı ot
m.+de (mādde-yi mu‘tedilede) 7b/15, 7b/9	m. 73b/8
mu‘tedilrek <i>Ar ad</i> daha ılımlı	muzāf <i>Ar sf</i> bir şeye katılmış, bağlanmış
m.+dür 6a/13	m. iderüz 6a/1
muṭlaḳ <i>Ar sf</i> tek, kayıtsız-şartsız, mutlak	muzırr <i>Ar sf</i> zararı dokunan, zarar veren, zararlı
m. 6a/27, 6b/4	m. 2b/15, 9b/13, 9b/17
m. (devā’-yı muṭlaḳ) 4b/25, 5a/1	m. ol- 9b/11, 9b/12, 9b/14
m. (ḡidā-yı muṭlaḳ) 4b/28	muzṭarr <i>Ar sf</i> çaresiz kalmış olan
m.+dur 6a/8	m. 42b/29
muṭlaḳā <i>Ar zf</i> mutlaka, ne olursa olsun	mübālaḡa <i>Ar ad</i> abartı, abartma
m. 4b/23, 5b/26, 18b/20, 20b/6, 32b/3, 52b/15, 68a/20	m. 12b/28, 12b/28, 12b/29, 13a/20, 47b/27, 74b/3, 13a/2, 13a/25
muttaşıl <i>Ar zf</i> ara vermeyen, hiç durmaksızın süren, aralıksız	m. it- 13a/27
m. 10a/10, 93b/2	m. olunursa 12b/27
muvaḥḥak <i>Ar ad</i> Tabip Muvaffak	m.+dan 13a/3
m.+uñ 81a/21	mübārek <i>Ar sf</i> uğurlu, hayırlı
muvāḥiḳ <i>Ar sf</i> yerinde olan, uygun olan	m. (şevket-i mübārek) 45a/16
m. 3b/5, 18a/3, 18b/13, 19a/27, 68b/12, 75b/5, 67a/29, 93a/6, 99b/21	mübāşaret <i>Ar ad</i> bir şeye başlama, girişme
	m. olan 15b/14

mübaşir *Ar ad* eskiden

m. olan 15b/20

mübellid *Ar sf* zayıflatıcı, güçten

düşürücü

m. 10b/22, 11b/9

m.+dür 11b/8

mübtelā *Ar sf* tutulmuş olan, tutulan

m. ol- 3a/6, 3a/7, 42b/6, 56a/11,
63b/21

mücāveret *Ar ad* birbirine yakın olma

m.+dür 13b/20, 13b/21

müceffef *Ar sf* kurutan, kurutucu

m. 11b/24

m.+dür 72b/21

mücemmid *Ar sf* donduran

m. 10b/4

mücerreb *Ar ad* denenmiş, tecrübe
edilmiş

m.+dür 20a/29, 20b/3, 21a/23,

22a/22, 26b/29, 28b/19, 28b/21,

28b/25, 32a/5, 37b/10, 37b/26,

38a/15, 40b/11, 41a/2, 44a/21,

46a/7, 48a/20, 48a/22, 51a/29,

52a/8, 54a/19, 54b/26, 55a/26,

58b/18, 60b/1, 66b/4, 69a/29,

71b/14, 72b/2, 74a/3, 75b/16,

80a/24, 80a/29, 82a/17, 83a/18,

87a/14, 89b/22, 90b/5, 95a/1,

95b/17, 100a/6, 55b/13

mücerribin *Ar sf* deneyen, tecrübe eden

kimseler

m. (‘uḳālā-yı m.) 1b/14

m. (‘umdetü’l-ḥukkāmi’l-m.) 2b/8

müdāvāt *Ar ad* hastayı tedavi etme,

bakıp ilaç verme

m. -ı sünneti 1b/8

müdāvet *Ar ad* devam etme, arkası

kesilmeme

m. 72b/29

müdd *Ar sf* akıtıcı

m.+dir 12b/7

müdevver *Ar sf* yuvarlak

m.+dür 88a/12

müdevverlig *T ad* yuvarlaklık

m.+i 86a/14, 86a/15

müdmil *Ar sf* yapıştıran, ulaştırıcı

m. 12a/11

m. (devā’-yı müdmil) 12a/9

mü’ellef *Ar sf* telif edilmiş, yazılmış

m. olup 2a/21

müfeccic *Ar ad* çiğ edici

m. 11b/5, 11b/8

müferriḥ *Ar sf* ferahlık veren,
ferahlatıcı

m. (devā’-yı müferriḥ) 11b/1

m. u’l-ḳalb 34a/16

müfettiḥ *Ar sf* tıkanıklığı gideren

m. (devā’-yı müfettiḥ) 10b/15

müfettit *Ar sf* kıran, ezen, ufalayan

m. (devā’-yı müfettit) 11a/22

müfred *Ar sf* yalnız, tek

m. 4b/15

m.+dürler (edviyye-yi müfreddürler)
9a/7

müfredāt *Ar ad* bütünü bilinen bir
şeyin ayrıntıları

m. 34b/1, 2a/19, 4a/7

m. (kitāb-ı müfredāt) 2a/21	m. 39b/5
m.+da 2b/20, 2b/27	mühürle- <i>T ey</i> mühürlemek
m.+ı 4a/7, 4a/4	m.-seler 81b/15
müfid <i>Ar sf</i> yararlı, faydalı	mükāvī <i>Ar sf</i> dağ eden
m. 2a/9	m. 51a/14
müherrā <i>Ar ad</i> kaynama, iyice kaynama, fazla pişirme	mülākī <i>Ar ad</i> kavuşan, karşılaşan
m. 54a/14, 55a/11, 59a/18, 59a/28, 59b/1, 61a/11, 61a/18, 64a/24, 65a/23, 68a/6, 68a/11, 70a/26, 72a/2, 72a/17, 72a/20, 73a/23, 80a/25, 80a/29, 84b/25	m. olduğu 8b/21, 11a/18
mühimmā <i>Ar ad</i> önemli iş	m. olduğda 8b/24
m. 5b/15	m. oldum 4a/15
m. -ı aḥvāl-i ta' ayyuştan 2a/15	mülattıf <i>Ar sf</i> peklik giderici, yumuşaklık veren
mühimmāt <i>Ar ad</i> gerekli olan şeyler	m. (devā'-yı mülattıf) 10a/26, 10a/28
m. -ı aḥvāl-i ta' ayyuştan 2a/15	m.+dur 29b/12, 80b/13
mübāşeret <i>Ar ad</i> bir şeye başlama, girişme	mülemma' <i>Ar ad</i> parlak
m. 8b/5	m. 2b/20
m. iden 15a/21, 15a/26, 15b/4	müleyyin <i>Ar sf</i> bağırsakları yumuşatan, yumuşatıcı
mühre <i>Far ad</i> her tür küçük yuvarlak veya küresel nesne, topçuk	m. 10b/20
m. eyleyeler 42b/26	mülhak <i>Ar sf</i> bir bütüne sonradan katılmış olan, eklenmiş
m. olunca 40b/6	m. olanları 8a/18
m.+sin 20a/14	mülhim <i>Ar sf</i> ilham eden
mührelen- <i>T ey</i> parlatmak, cilalamak, şekil vermek	m. 12a/17
m.-meyüp 22b/13	m. (devā'-yı mülhim) 12a/10
m.-üp 20a/13	mülteḥime <i>Ar sf</i> sakalı çıkmış, sakallı
mührelendür- <i>T ey</i> parlatılmak, cilalanmak	m.+sinde 32b/2
m.-üp 12a/16	mülūḥat <i>Ar ad</i> tuzluluk
mühür <i>Far ad</i> damga, mühür	m. 8a/9
	mülūḥiyye <i>Ar ad</i> ebegümeçigillerden çok yıllık otsu bir bitki türü
	m. 43a/15, 43b/12

mümāzic <i>Ar ad</i> iki şeyi birbirleriyle karıştırarak kullanma m.+ün 14a/5, 14a/12	m.+dür 55b/19
mümāzice <i>Ar ad</i> iki şeyi birbirleriyle karıştırarak kullanışlı hale getirme m.+dür 13b/23 m.+nün 14a/16	müneffic <i>Ar sf</i> şişiren, peyda edici m. (devā'-yı müneffic) 11b/15
mümkün <i>Ar sf</i> mümkün m. 14b/9, 15a/21, 15a/25, 24b/28, 50a/15, 67a/5 m.+dür 17b/19	münfa'il <i>Ar sf</i> kırgın, gücenik m. olur 15a/6 m. olmaz 15a/7
mümmelis <i>Ar sf</i> dindiren, ferahlatan, sakinleştiren m. 10b/14, 10b/15	münfecir <i>Ar sf</i> söken, atan m. (ğarb-ı münfecir) 77b/22, 77b/24, 77b/25, 83b/23
mümsik <i>Ar sf</i> bazı şeylerden el çekip nefsinin isteklerine gem vuran m. (devā'-yı mümsik) 10b/2, 12b/12 m. 14a/1	münkir <i>Ar sf</i> inanmayan, inkar eden m. 1b/11
münākaẓa <i>Ar ad</i> çelişki m.+lar 14b/12	münzic <i>Ar sf</i> olgunlaşan, olmuş m. 11b/7, 11b/8, 10b/22
münāsib <i>Ar sf</i> uygun, münasip m. 5a/29, 15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/16, 30a/26, 32b/4, 33b/4, 33b/12, 55b/19, 57b/24, 60a/5, 63a/2, 68b/28, 71a/2, 82a/23, 82b/22, 99a/3, 99b/15, 100a/12, 22a/19	mürāca'at <i>Ar ad</i> başvurular, danışmalar m. 2a/13 m.+a 2b/28
münāsib <i>Ar sf</i> denk, uygun, yerinde olan m. 5a/29, 15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/16, 30a/26, 33b/12, 57b/24, 60a/5, 63a/2, 68b/28, 82a/23, 82b/22, 99b/15, 100a/12, 49b/4 m. olan 32b/4, 71a/2, 99a/3	mürakkik <i>Ar sf</i> inceltici m. 11b/7
	mürde <i>Far ad</i> ölü, ölmüş m.+sinün 59b/10
	mürebbā <i>Ar sf</i> şerbet içinde kaynatılarak özel bir işlemden geçirilen bir tür tatlı, murabba m. it- 22a/7, 22a/9, 87b/4, 65b/1 m. olursa 45b/9 m.+sı 53b/21, 56a/22, 79a/24, 90a/24, 96b/22, 90b/1
	mürekkeb <i>Ar ad</i> karıştırılmış, mürekkep m. olan 4a/21, 4b/19, 4b/20, 4b/23, 8a/6, 9a/16, 7a/29, 8a/4, 9a/13, 9a/26, 75a/12, 81a/29, 91b/25 m. olur 8a/5

m.+de 7a/19	müşhil <i>Ar sf</i> kolaylaştıran, ishal edici
m.+den 4b/13, 4b/18	m. 12b/11, 37b/17, 41a/11, 43a/6,
m.+e 75a/12, 4b/20, 4b/25	43b/2, 55b/3, 75b/5, 77a/7, 97b/25
m.+i 21b/22	m. (devā'-yı müşhil) 12b/5
mürekkebāt <i>Ar ad</i> birleşikler	m. ol- 13b/29, 14a/1, 33b/5
m. 4a/7, 4b/17, 19b/11	m.+lerden 32b/10
m. -ı 'unşuriyye 3a/1	müşhilāt <i>Ar sf</i> bk müşhil
m.+da 56a/23, 62b/14, 71a/2	m.+ıla 27a/3
mürhī <i>Ar ad</i> hafif ishal	müstakill <i>Ar ad</i> bağımsız
m. 10b/21	m. 2b/19
m. (devā'-yı mürhī) 10b/19	müstakīm <i>Ar sf</i> doğru, düzgün
m.+yi 16b/27	m. (me'ā'-yı müstakīm) 56b/15
mürr (mür) (1) <i>Ar sf</i> acı	müsta'mel <i>Ar sf</i> kullanılmış olan,
m. 7b/23	kullanılan
m. -i gülbinden 22a/11	m. olan 72b/25, 76a/8
m. -i mekkī 27b/17, 29b/19, 30a/29	m.+dür 11b/9
m. -i mekkīden 40b/23	müşābih <i>Ar sf</i> aralarında benzerlik
(2) <i>Ar ad</i> bir tür Yemen sumacı	olan, benzer, eş
m. 78a/15	m. ola 83a/29
m.+e 82a/26	m. olan 5a/2, 33a/1
m.+i 19b/15, 62b/29, 68a/4, 68b/25,	m.+dür 61a/27, 62b/15, 63a/27,
96b/7	94b/6
müseddid <i>Ar sf</i> şiddeti arttıran,	müşāhede <i>Ar ad</i> görme, gözlem
kuvvetlendiren	m. olına 9a/18
m. 11b/28	m. eylemiş 81a/12
müşelleş <i>Ar ad</i> üç bölümden meydana	müşārünileyh <i>Ar zm</i> adı geçen,
gelen, üç parçadan oluşan, üçlü	kendisine işaret olunan
m. 22a/18, 23b/5, 26a/17, 33b/10,	m. 4a/12
22a/22, 27a/4, 28a/7, 29b/25, 41b/14,	müşārünileyhim <i>Ar zm</i> kendilerine
51b/15, 51b/19, 74a/18, 76a/23,	işaret edilen, adları geçen kimseler
76a/26, 84b/2, 84b/19, 91a/19,	m. 2b/10
91b/10, 98a/29	müşehhī <i>Ar ad</i> yemek yeme isteği
m. (sīsām-ı müselles) 24b/23	m. 11b/10
m.+de 51b/17	

müşkil *Ar sf* güç, zor

m. 19b/1

müştak *Ar sf* özleyen, can atan

m. eyleye 12a/7

müştebeh *Ar sf* karışık, zor

m. 75b/16, 75b/19, 75b/21

müṭālaʿa *Ar ad* irdeleme, görüş

m.+dan 2a/16

m.+sından 2a/22

müteʿāḥḥirīn *Ar ad* son zamanlarda

yetişenler, son gelenler

m.+den 1b/11

mütebeddel *Ar sf* kararsız, değişken

m. olalar 3a/5

müteʿāl *Ar sf* ulu, yüksek, yüce

m. (ḥudā-yı müteʿāl) 2a/7, 14b/28

m. (melikiʿl-müteʿāl) 2b/12

m.+den 3b/27

müteʿallik *Ar sf* bağlı olan, onunla

ilişkili olan, ilgili olan

m. 51a/13, 51a/18, 56b/9, 97b/29,
100a/11

müteʿazzir *Ar sf* özü olan, özür

m.+dür 9a/20

müteʿeşşir *Ar sf* üzüntülü, kederli

m. 15a/6

m. ol- 2a/4, 6b/24

mütegayyir *Ar sf* değişen, başkalaşan

m. olmadan 28b/3

m. olup 15a/5, 16b/23, 81a/23

m. olur 15a/3

müteḳaddimīn *Ar ad* eskiden yaşamış

olanlar, eskiler

m. (defātir-i m.) 1b/11

m. (ḥukemāʿ-yı m.) 1b/13

müteḳarriḥ *Ar sf* çıbanlı

m. (seretān-ı müteḳarriḥ) 27a/7

m.+i (seretān-ı müteḳarriḥi) 27a/6

mütekehhil *Ar sf* tekehhül eden,

gözüne sırma çeken

m. 32b/22

mütekehhilīn *Ar sf* tekehhül edenler,

gözüne sürme çekenler

m.+e 32b/20

mütemeyyiz *Ar sf* seçilen, seçkin

m. olmayup 2b/20

mütevāfiḳ *Ar sf* birbirine uygun olan,

denk

m.+a (eczāʿ-yı mütevāfiḳa) 9a/10

mütevellidāt *Ar sf* kız çocuklar

m. -i imtizāciyyeden 3a/11

mütercim *Ar sf* çeviren, çevirmen

m. -i faḳīr 4a/12

m. eydür 5b/11, 11b/9, 86a/21

müteṭāvile *Ar sf* uzayıp giden

m. 77b/27

m.+si 77b/26

müteẓād *Ar sf* birbirine karşıt olan, zıt

m.+de 9a/11, 9a/15, 9a/17

m.+deden 9a/11, 9a/25, 9a/21

m.+denün 9a/27

müveşşih *Ar sf* kirleten, tevsih eden

m. 11b/20

müyesser *Ar sf* kolay olan

m. olmışdur 2a/18, 2b/3

müẓahrefāt *Ar ad* pislikler, süprüntüler

m.+ı 71a/27

müzākere *Ar ad* görüşme, konuşma

m.+den 2a/17

müzlik *Ar sf* sıyrıltıcı

m. 11b/22, 16b/26

müzmine *Ar sf* kronik, süregelen

m. (maraz-ı m.) 2a/1

m. (nā'ibe-yi müzmine) 38a/28

-n-

nabız *Ar ad* kalp atışı belirtisi, vurum,

nabız

n. 28a/3

n.+ı 84a/29, 87a/28

nābit *Ar sf* topraktan çıkıp büyüyen,

biten

n. olmuşdur 15b/11

nabk *Ar ad* bir tür erik ağacı ve

meyvesi

n. 19b/27, 50b/28

nāfi' *Ar sf* yararlı, faydalı

n. 3b/26, 9b/10, 9b/17, 21a/17,

22b/8, 37a/8, 40b/25, 53b/2, 59a/22,

88b/3

n. (‘ulūm-ı n.-yı şerifeden) 1b/10

n. -yi mezbürdan 1b/13

n. -yi bārid 13b/28

n. idügi 71a/11

n. oldur 18a/3

n. ola 36a/12, 45b/18, 53b/29,

57a/7, 58b/29, 59b/11, 75a/5

n. olan 9b/2, 9b/13, 14a/2, 14a/7,

21a/13, 22b/8, 28a/12, 28a/13,

51b/10, 66a/27, 70a/3

n. olanlara 9b/12

n. olmaz 31b/1

n. olup 35b/1, 56a/25, 72b/11

n. olur 9b/23, 20b/19

n.+dür 1b/19, 9b/6, 9b/15, 29a/9,

30b/20, 31b/2, 32a/25, 33a/24,

36b/3, 37a/16, 37a/17, 39a/3,

39a/11, 40b/2, 41a/25, 41b/22,

44b/26, 45a/12, 45b/23, 45b/24,

46a/12, 46a/17, 47b/13, 47b/19,

47b/20, 48a/10, 49a/8, 49a/9,

49b/20, 49b/22, 50a/18, 52a/10,

52b/17, 53b/4, 53b/6, 54b/21,

56b/14, 56b/26, 57a/11, 58a/3,

60a/8, 60a/12, 60a/21, 61a/1, 61a/2,

61b/27, 63a/7, 66b/15, 70b/5, 70b/7,

70b/25, 70b/27, 72b/28, 72b/29,

73a/15, 77a/3, 77a/12, 77b/3, 83a/1,

83a/2, 83b/17, 85a/24, 85b/9,

85b/23, 89b/4, 90a/23, 90a/24,

90b/1, 91b/21, 94b/25, 97b/22,

99b/21

n.+lerdür 82a/11

nāfiha *Ar sf* üfleyen, üfleyici

n. 29b/10

nāfiz *Ar ad* titreten sıtma

n. 78a/14, 86b/25

n.+i 78a/13, 86b/24

naḥif *Ar sf* zayıf, cılız

n. 2a/11, 2b/1

naḥifūm *Ar sf* bk naḥif

n. 2a/12

nahiye *Ar ad* çevre, civar

n.+lerinden 24a/15

nā'ibe <i>Ar ad</i> (Hastalık için) nöbetle gelen n. 38a/28, 38b/2	n. 38a/9, 55a/1, 84b/1, 92b/27, 78b/17 n.+sı 45a/4
nākış <i>Ar sf</i> eksik, tam olmayan, bitmemiş n. 15b/13, 15b/22 n. ol- 15a/16, 15a/18 n. eyleye 15b/22 n. ider 15b/14 n. itmeği 15b/4 n.+dur 96a/25	nār (1) <i>Far ad</i> bk enār n. 45b/3 n. şuyı 44a/9 n. -ı fārisī 30b/10, 35a/15, 35a/14 (2) <i>Ar ad</i> ateş n.+dur 4b/12
nākīh <i>Ar ad</i> hastalıktan kurtulmuş fakat henüz etkisinden sıyrılamamış kimse n. 76b/24, 76b/25	nāhiye <i>Ar ad</i> çevre, civar n.+de 27a/20, 65b/22 n.+lerinden 65b/29
nākīhlik <i>T ad</i> bk nākīh n.+leri 76b/24	nāriyyet <i>Ar ad</i> bk nār n.+den 32a/23
naķl <i>Ar ad</i> nakil, aktarım n. olunur 22b/28	nās <i>Ar ad</i> insanlar, halk n. (ekşer-i nās) 2a/8 n. ('avāmmü'n-nās) 15b/25, 26a/27, 42a/15, 81b/23, 88a/13 n.+da ('örf-i nāsda) 58a/11, 95b/3 n.+da ('āmme-yi nāşda) 15b/28
naķş <i>Ar ad</i> nakış n. idüp 81b/13	nasırlan- <i>T ey</i> nasırlanmak n.-mış 38b/5
nām <i>Far ad</i> ad, lakab n. 4a/11, 4a/12, 4a/13, 5b/12, 20b/18, 20b/20, 23a/15, 27a/20, 34a/29, 44a/26, 44b/20, 46b/26, 47b/2, 58a/6, 65a/15, 71b/16, 73b/16, 73b/17, 76b/4, 81a/21, 81b/7, 81b/16, 96a/5, 98b/5 n.+ı 97b/2 n.+ları (bed-nāmları) 44b/11	nāşī <i>Ar sf</i> ortaya çıkan, görünen n.+dür 34b/4
nān-hū <i>Far ad</i> anason n. 66b/11	nāşif <i>Ar sf</i> kuru n.+dür 10a/19
na'nā' <i>Ar ad</i> nane	nāşir <i>Ar ad</i> kobra yılanı n. 71a/4
	naşirüddin <i>Ar ad</i> İranlı bilim adamı, Ebû Ca'fer Nasirüddîn Muhammed b. Muhammed b. el-Hasen et-Tûsî n. 81a/21
	nāşūr <i>Ar ad</i> nasır n. olmuş 43a/23, 47a/24

nāṭıka <i>Ar ad</i> düşünebilme ve söz söyleyebilme yetisi	nebāt <i>Ar ad</i> bitki, nebat
n. (nefs-i nāṭıka) 25b/24	n. 4a/16, 10a/4, 13b/15, 18b/27, 28a/19, 31b/22, 38a/7, 38a/8, 40b/12, 40b/19, 41b/1, 42a/3, 44a/15, 44a/16, 44a/17, 44b/9, 44b/13, 45a/29, 45b/3, 46a/5, 47b/22, 51b/1, 55a/13, 61a/29, 67a/17, 69a/3, 69a/5, 69b/9, 69b/29, 75a/20, 75a/22, 75b/18, 75b/21, 75b/28, 76a/1, 80b/10, 80b/11, 82b/28, 82b/29, 83a/22, 83a/27, 90a/4, 90b/24, 92b/8, 92a/21, 93b/12, 93b/24, 93b/25, 94b/6, 96b/2, 98a/10, 98a/11, 97b/4, 98a/26, 24b/29, 37a/27, 41b/2, 44b/11, 55a/17, 74a/9, 75a/25, 75b/23, 76a/18, 31a/18
naṭrūn <i>Ar ad</i> güherçile	n. ü ḥayvānāt 1b/14
n. 33a/8, 34b/25, 34b/26, 34b/27, 36a/11, 39b/13, 39b/19, 60b/4, 80b/14, 88b/12, 88b/28, 89a/2, 89a/18, 89a/19, 94b/21, 95a/12	n.+a 31b/10, 74b/1, 75a/18, 83a/14, 83a/15, 94b/6
n.+dan 34b/29, 39b/14, 89a/9	n.+da 61b/1, 76a/5
naẓar <i>Ar ad</i> göz atma, bakma, bakış	n.+dan 34b/20, 41a/17, 75b/19, 80b/26, 80b/26, 84b/26, 38b/6
n. 6a/9	n.+dur 12b/1, 27a/21, 41a/29, 42a/5, 42a/12, 44b/13, 67a/14, 69b/6, 73b/8, 76b/2, 83a/15, 83b/29, 90b/21, 93a/29, 93b/22, 94a/7, 98a/10, 98b/6
n. it- 3b/12, 8a/19, 14b/20, 12b/19	n.+ı 27a/11, 41b/5, 43b/12, 44b/11, 52a/5, 55a/24, 61a/27, 62a/29, 76a/2, 77b/1, 78b/1, 82b/23, 87a/18, 91a/2, 93b/28, 93b/29, 95a/6, 34b/14, 34b/17
n.+a 7a/4	
n.+ına 15b/15	
n.+ları 15a/14	
nāzūk <i>Far sf</i> nazik	
n. 68b/3	
ne <i>T zm</i> ne	
n. 1b/18, 3a/26, 3a/29, 3b/2, 3b/5, 3b/10, 4b/11, 4b/13, 5a/4, 7a/19, 7a/21, 7a/24, 7a/28, 7b/19, 7b/20, 9b/9, 12b/16, 12b/17, 15a/1, 15a/16, 15a/28, 15a/29, 15b/7, 15b/8, 15b/15, 15b/16, 15b/18, 15b/19, 16b/8, 16b/10, 16b/21, 17b/28, 18b/7, 30a/21, 37b/9, 40a/10, 41a/15, 41b/1, 42a/8, 42a/22, 43b/20, 44b/4, 44b/5, 45b/18, 47a/10, 50a/1, 50a/25, 55a/25, 59b/16, 61b/7, 63b/28, 64a/13, 64b/7, 64b/8, 64b/9, 69a/24, 75a/21, 75b/9, 76a/10, 76b/25, 76b/26, 78b/22, 79b/26, 84b/24, 87b/7, 93a/10, 97a/19, 99b/23	

n.+ın 35a/25, 52b/23, 77b/11, 80b/15, 95a/11	nebeviye <i>Ar sf</i> Peygambere ait, peygamberle ilgili
n.+ına 61a/27,	n. (hicret-i nebeviye) 4a/14
n.+ında 36b/25	nebtānīlen <i>Far ad</i> ayıt ağacı
n.+ından 35b/27, 95a/27	n. 44b/9
n.+ını 95b/24	nebeṭī <i>Ar ad</i> koyu yeşil ile kahverengi
n.+ınıñ 16a/16, 16a/19, 30b/13, 62b/15, 61b/21, 75b/19, 76a/3, 76a/9, 77a/21, 77a/23, 78a/28, 78b/1, 82a/29, 82b/1, 90b/29, 77b/29	arasında, siyaha yakın koyu yeşil renk n. (ḥarnūb-ı nebeṭī) 88b/5
n.+lardan 16a/25	necāḥ <i>Ar ad</i> bir işte başarı kazanarak isteğine ulaşma, zafer
n.+lardandır 75a/26	n.+durlar 1b/10
n.+ları 3b/14	necāset <i>Ar ad</i> pislik, kirlilik
n.+uñ 3b/17, 10a/14, 16a/9, 26b/10, 30b/11, 37a/27, 37b/28, 38a/29, 40b/18, 40b/27, 42a/2, 42a/5, 42a/7, 42a/10, 42a/12, 43b/11, 44a/17, 44b/16, 45a/12, 45a/18, 46a/25, 55a/13, 67a/24, 75a/24, 75b/6, 75b/13, 75b/16, 76a/11, 76a/18, 82b/4, 82b/21, 83a/17, 83a/24, 83a/29, 93b/4, 98a/18, 98a/19, 98a/22, 98a/27, 69b/28, 75b/20	n.+inden 44b/7 necāsif <i>Ar ad</i> beyaz çiçekli bir ot, kovan çiçeği n. 78a/27 n.+dür 78a/27
	necīr <i>Ar ad</i> ayırık otu n. 40b/12
	necis <i>Ar sf</i> kirli, pis n. 77b/17
	n.+i 17b/16, 17b/23, 82b/27, 89b/28
nebatāt <i>Ar ad</i> bitkiler	neden <i>T zf</i> niçin, neden n. 5b/29
n. 2b/15, 2b/16, 4a/23, 14b/15, 14b/22, 14b/24, 14b/24, 14b/26, 17a/4, 17a/6, 27a/21, 25b/5	nehār <i>Ar ad</i> gündüz n. 16a/23
n.+da 4a/17	nef <i>Ar ad</i> fayda, menfaat
n.+dan 10a/11, 16a/8, 80b/23	n. 1b/15, 9b/11, 9b/13, 9a/28, 14a/4, 14a/10, 14a/15, 14a/11, 15b/26, 25a/1, 51a/18, 94b/13, 95b/18
n.+ı 93b/23	n. ü te 'şir 2a/1, 2a/2
nebaṭī <i>Ar ad</i> bitkiyle ilgili, bitkiye ait	n. eyledi 81b/8
n. 1b/16, 37b/8, 94b/5	
n.+dür 31a/14, 15b/29	

n. eyleye 17b/10, 17b/19, 20a/25, 20a/29, 22a/18, 22a/19, 22a/23, 23a/21, 23b/17, 23b/18, 24a/8, 24a/10, 24a/12, 24b/10, 24b/11, 24b/13, 24b/14, 24b/16, 25b/18, 25b/29, 27b/20, 29b/23, 29b/27, 30a/25, 30a/26, 30a/27, 30b/21, 30b/29, 31a/27, 32b/2, 33a/23, 33a/26, 33b/3, 33b/19, 34b/24, 34b/26, 35a/1, 35a/2, 35a/9, 35a/20, 35b/5, 36a/16, 36a/22, 38b/3, 38b/6, 39a/6, 39a/10, 39b/3, 39b/16, 39b/25, 40a/3, 40a/6, 40a/14, 40a/20, 40b/2, 40b/8, 40b/18, 41a/9, 41b/25, 41b/26, 42a/19, 42a/29, 42b/2, 42b/7, 42b/16, 42b/27, 42b/28, 43a/7, 43a/8, 43a/11, 43a/23, 43a/29, 44a/4, 44a/5, 44b/29, 45a/4, 45a/7, 45a/8, 45b/17, 46a/4, 46b/24, 47a/21, 47a/27, 47a/28, 47b/9, 47b/16, 48a/5, 48a/9, 48b/13, 48b/22, 49a/11, 49a/26, 49a/28, 49b/5, 49b/12, 49b/17, 49b/24, 49b/25, 50b/16, 50b/17, 50b/19, 50b/20, 51b/4, 51b/10, 51b/12, 51b/14, 51b/15, 51b/24, 53a/28, 54b/11, 54a/20, 54a/26, 54b/14, 54b/22, 55a/5, 55a/7, 55a/8, 55a/12, 56a/9, 56a/13, 56a/14, 56b/5, 57a/10, 57a/28, 57b/5, 58b/3, 58b/4, 58b/11, 58b/12, 59a/2, 59a/20, 60a/11, 60b/13, 60b/15, 61a/14, 61b/18, 61b/26, 62a/18, 62b/1, 66a/25, 66a/26, 66a/29,

66b/4, 66b/12, 67a/19, 69a/9, 69a/29, 70a/1, 70a/11, 70b/28, 70b/29, 72a/13, 72a/26, 72a/27, 72a/28, 72a/29, 72b/5, 72b/8, 73a/27, 73a/28, 73b/28, 74a/12, 74a/14, 74b/4, 74b/12, 74b/18, 76a/13, 77a/21, 77b/15, 78a/8, 78a/16, 78b/17, 78b/24, 78b/28, 79a/3, 79b/3, 79b/8, 80a/16, 80b/17, 81b/4, 1b/10, 82a/12, 82a/18, 82b/10, 82b/11, 82b/16, 82b/23, 82b/24, 83a/10, 83a/12, 83b/2, 83b/3, 83b/23, 84a/7, 84a/19, 84b/14, 84b/27, 85a/19, 85b/27, 86b/26, 86b/28, 87a/6, 87a/11, 87a/20, 87a/21, 87a/23, 87a/26, 87b/2, 88a/19, 88a/24, 88a/26, 89a/24, 89b/3, 89b/10, 89b/22, 90a/8, 90a/9, 90a/21, 91a/12, 91a/14, 91b/9, 91b/12, 92a/26, 92a/28, 93a/25, 93a/27, 93b/9, 94a/13, 94a/19, 94a/20, 94a/21, 94a/27, 94b/24, 94b/25, 94b/28, 95a/1, 95a/11, 95b/27, 96a/15, 96b/18, 97b/2, 98a/1, 99a/16, 99a/19, 99a/20, 99b/20, 99b/28, 100a/4, 100a/6, 100a/27, 21b/1

n. eyleyle 91b/28

n. eyleyüp 40b/10, 83b/14

n. ide 21b/21, 24b/17, 27a/9, 27b/18, 28b/20, 29a/19, 29a/20, 29a/21, 29a/24, 29b/9, 29b/18, 33b/12, 34a/3, 34a/4, 34a/7, 34a/14, 35b/18, 43b/10, 48b/25, 48b/26,

52a/8, 54a/9, 54a/13, 54a/14, 63a/4,
71b/3, 71b/4, 73a/26, 74a/9, 74a/10,
74a/16, 74a/17, 74a/18, 74a/23,
74b/19, 76a/19, 76a/21, 77a/3,
78b/29, 85b/8, 87a/10, 87a/15,
87a/17, 100a/14

n. ide 28b/19, 35b/18, 84a/24

n. ider 21a/20, 21a/23, 21a/27,
21b/25, 22a/3, 24a/6, 24a/10, 24b/8,
25a/1, 25a/28, 26a/15, 26b/1, 26b/3,
26b/5, 26b/24, 27a/5, 27a/7, 27a/9,
27a/13, 27b/16, 28b/5, 29a/4, 30b/5,
32a/26, 33a/21, 33b/16, 33b/19,
34a/4, 34a/16, 34b/23, 35a/10,
35a/11, 35b/6, 35b/12, 35b/14,
34a/16, 34b/23, 35a/10, 35a/11,
35b/6, 35b/12, 35b/14, 37a/10,
37a/14, 38a/29, 39a/12, 39a/22,
41b/21, 43b/2, 43b/3, 43b/5,
43b/17, 44b/28, 45a/1, 46a/5, 48b/4,
48b/21, 49a/7, 49a/9, 49a/11, 49b/2,
49b/15, 50a/20, 50b/12, 51b/4,
51b/5, 51b/27, 51b/28, 51b/32,
52a/23, 52a/24, 52a/28, 52b/10,
52b/15, 52b/16, 52b/25, 53a/1,
53a/8, 53a/9, 53b/11, 53b/24, 54a/2,
54a/5, 54a/12, 56a/21, 56a/29,
57b/26, 58a/2, 58b/8, 58b/13,
58b/16, 59a/7, 59b/18, 60a/18,
61b/28, 62a/16, 62a/19, 62a/29,
62b/6, 63a/2, 63a/6, 63a/8, 65a/20,
66a/27, 66b/7, 67a/20, 67a/26,
67a/27, 67a/28, 68b/10, 69a/9,
69a/24, 71a/12, 72a/4, 72a/10,

72a/13, 72a/14, 74b/10, 74b/24,
74b/28, 76b/13, 76b/14, 77a/3,
77a/10, 77a/11, 77b/4, 77b/8, 77b/9,
77b/10, 77b/27, 78a/7, 78b/10,
78b/15, 79b/9, 79b/10, 80a/12,
83b/10, 83b/15, 83b/25, 84a/6,
84b/15, 84b/24, 85a/12, 85a/13,
85a/16, 85a/21, 85b/6, 85b/10,
85b/11, 87a/5, 89b/1, 89b/2, 90a/22,
90b/1, 90b/2, 90b/16, 92a/28,
92b/10, 94b/2, 94b/12, 94b/18,
95a/24, 96b/16, 97b/20, 97b/21,
97b/27, 97b/29, 98a/15, 98a/17,
99a/8, 99a/9, 100a/11, 100a/12

n. idüp 22b/19, 25b/27, 26b/28,
33b/21, 34b/29, 41b/6, 41b/26,
41b/28, 47b/10, 49a/16, 50b/1,
50b/4, 50b/15, 50b/20, 51b/16,
57b/9, 59a/7, 60a/8, 60b/10, 62a/28,
62b/28, 64a/8, 66a/16, 66b/9,
69a/22, 69b/23, 70a/21, 71b/14,
78a/22, 81a/11, 83b/11, 83b/24,
84a/5, 88a/15, 89a/18, 94b/20,
96a/15, 99a/23, 99b/25, 99b/27,
100a/23

n. idicidür 67a/10

n. ola 79a/22

n. olan 58b/5

n. olur 43b/7

n. itmekde 71b/23, 72b/17, 75a/27,
83b/25, 91a/21

n. itmekdür 69a/24, 81a/27

n. itmekle 6b/15, 6b/16

n. virüp 87b/4

n.+de 62b/19	22b/3, 23b/8, 44b/20, 58a/15, 76a/1,
n.+dür 23b/4	90b/8, 16b/2
n.+idür 6a/20	nefis <i>Ar ad</i> herkesçe beğenilen, çok
n.+ini 78a/9	hoşa giden
n.+leri 13a/25, 22b/9, 41b/12	n. (ibn-i nefis-i mışrîden) 96a/20
nefes <i>Ar ad</i> nefes, soluk	nefs <i>Ar ad</i> üfürme, tükürme
n. 20b/1, 29a/16, 29a/17, 29a/22,	n.+i 78a/9
33a/25, 34a/3, 35a/2, 36a/29, 36b/1,	nefsânî <i>Ar ad</i> nefse ait
39b/3, 40b/8, 51b/13, 51b/14,	n. 87a/24
59b/17, 67a/27, 70a/1, 74b/24,	nefsânîye <i>Ar ad</i> bk nefsânî
82b/26, 83b/9, 87a/3, 91b/4, 94a/13	n. (rûh-ı nefsânîye) 79b/1
n. (zîk-i nefes) 84a/28	nefret <i>Ar ad</i> nefret
n. (zayk-ı nefes) 20b/2	n. ider 24a/4
n.+den 51a/31	neft <i>Far ad</i> bazı çam türlerinden elde
n.+e 25b/18, 55b/20, 62b/3, 84b/23,	edilen, çözücü ve inceltici nitelikli
n.+e (zîku'n-nefese) 99a/19	uçucu ve tutuşkan sıvı, neft yağı
n.+i 17b/20, 22a/26, 28a/3, 75b/14	n. 16b/19
n.+in 74b/14	n.+dan 92a/15
n.+leri 44b/1	nehy <i>Ar ad</i> yasaklama, engelleme
n.+inde 18b/1	n. idüp 16b/23
nef i <i>Ar sf</i> yararlarla ilgili, fayda ile ilgili	n. itmişlerdür 16b/29
n. 97b/27	nem <i>Far ad</i> rutubet
nef(i)s <i>Ar ad</i> kişinin öz varlığı, öz	n.+ce 40b/12
varlık, kişilik	n.+gîn 72b/23
n. 26a/11	n.+le 35a/13, 35a/14, 38a/19, 49a/6
n. -i insânî 11b/2, 38b/28	nemce <i>Ar ad</i> ayırık otu
n. -i nâṭıka 25b/24	n. 40b/12
n. ü'l-emr 5b/23	nemgîn <i>Far sf</i> nemli
n.+e 21b/19	n. olmaya 72b/23
n.+i 39a/23, 93a/8	nemlû <i>T sf</i> nemli
n.+ine 9b/24, 37a/23	n. 16b/2, 23b/29, 83a/23
n.+ini 96b/24, 96b/25	nemş <i>Ar ad</i> mercimek büyüklüğündeki
n.+inde 2b/19, 7a/26, 7a/27, 8a/16,	siyah noktacıklara verilen ad
10a/7, 70b/4, 13a/16, 13b/1, 22a/20,	n. 79a/3, 79a/4

nenün *T zm* neyin?

n. 6a/1

ner *T zf* nerede, hangi yerde

n. olursa 69a/7

nereden *T zf* nereden, hangi yerden

n. olursa 66a/10

nerkis *Far ad* uzun yapraklı, soğanı

zehirli bir süs bitkisi, nergis

n. 59a/11, 99b/5

nesl *Ar ad* soy, nesil, kuşak

n. (ḥabbü'n-nesl) 44b/19

n.+i 44b/20

nesne *T ad* şey

n. 4b/8, 4b/9, 4b/15, 4b/19, 4b/23,
5a/1, 6b/12, 6b/18, 7a/12, 7a/13,
7a/14, 7b/19, 8a/15, 9b/15, 9b/16,
12a/8, 12a/15, 12a/20, 14a/26,
15b/21, 16a/4, 16b/16, 16b/17,
16b/19, 17a/2, 17b/22, 19b/29,
20b/28, 22b/16, 23b/26, 24a/23,
24b/15, 29a/8, 30b/24, 33a/17,
35b/12, 37b/13, 37b/20, 39b/23,
39b/28, 40a/15, 41b/6, 42a/19,
42b/29, 46a/12, 46b/21, 47b/9,
48b/20, 51b/23, 53b/23, 54a/6,
54b/12, 55a/29, 55b/7, 58b/13,
60a/21, 61b/1, 61b/9, 62a/20, 63a/2,
65a/17, 65b/6, 66a/5, 67a/29,
69b/15, 70b/4, 71b/24, 73b/5,
73b/12, 74b/8, 78b/19, 61b/8

n. -yi şararda 17b/3

n.+de 7a/16, 9a/12, 70b/21

n.+den 7a/14, 15a/5, 15a/6, 32a/22,
32a/23, 47a/11

n.+dür 4b/10, 8b/15, 12a/23,
13a/14, 25b/5, 26a/19, 26b/18,
32a/9, 46b/19, 70a/23, 88b/17,
91b/13, 93b/23, 95b/20, 34b/27

n.+ler 4b/2, 5b/14, 5b/28, 6a/10,
6b/3, 6b/12, 12a/5, 14b/23, 15a/7,
16b/11, 17b/2, 19a/13, 19a/15,
19a/22, 26a/12, 28a/12, 32a/4,
36b/13, 37a/23, 38b/29, 41a/19,
43a/2, 44a/7, 44a/25, 48b/8, 60a/5,
67b/24, 68a/13, 70b/2, 71a/2, 72b/8,
74a/16, 76a/7, 78b/7, 80a/13, 82a/5,
81b/29, 80b/19, 82a/23, 82b/25,
84b/16, 84b/17, 85b/15, 85b/17,
86a/9, 86b/5, 88b/24, 91a/18,
92b/10, 93a/4, 93a/7, 93a/8, 99a/29,
99b/2

n.+lerden 7a/13, 19a/7, 76b/23,
86b/26, 93b/21, 99b/17

n.+lerdür 75b/28

n.+lere 4b/23, 9b/9, 43b/3, 51b/10,
53b/6, 70a/9, 82b/9, 83a/2, 87a/5,
99b/11, 43a/29

n.+leri 3b/10, 3b/27, 4a/15, 9b/20,
11a/4, 12a/5, 15b/12, 21b/11,
22b/15, 31b/25, 47b/24, 48b/11,
49b/5, 56a/23, 67a/25, 70a/9,
75b/27, 86b/28

n.+lerün 46a/13

n.+nün 4b/20, 19b/17

n.+si 31b/29, 33b/28, 39b/29

n.+sin 37a/21

n.+ye 4a/21, 4a/28, 4a/29, 4b/20,
9b/15, 21a/9, 30b/8, 32b/9, 34b/12,

59b/7, 70a/16, 81a/29, 95b/5, 100a/12	43a/22, 45a/1, 48a/17, 53b/8, 59a/12, 60a/26, 62a/5, 66a/29, 66b/11, 69a/11, 74b/20, 75a/1, 75a/17, 78a/17, 80a/9, 81b/17, 82a/27, 82b/15, 83b/26, 85a/6, 86b/27, 87a/9, 87b/8, 87b/11, 87b/28, 88b/6, 89b/19, 89b/22, 89b/23, 90b/19, 91b/23, 94b/12, 98a/3, 98b/14, 98b/27
n.+yi 17b/3, 11b/29, 17b/22, 80a/14, 85b/29, 88b/22	n.+1 41a/23, 52b/5
nesnecik <i>T ad</i> küçük parça	n.+ında 85a/19
n. 81a/24	n.+ından 45a/23
neşter <i>Far ad</i> sivri uçlu, keskin küçük bıçak	nice (niçe) <i>T sf</i> kaç, ne kadar, birçok, hayli
n. 86a/19	n. 1b/3, 1b/3, 3b/1, 3b/13, 3b/25, 4a/15, 4b/2, 4b/2, 4b/4, 5a/25, 6a/10, 6a/11, 17b/29, 20a/27, 20b/29, 23a/24, 65b/11, 65b/14, 71a/11, 71b/20, 4b/12, 20a/26, 20a/29, 26b/7, 36b/17, 46b/13, 46b/17, 58b/15, 59b/12, 64b/17, 70b/20, 72b/9, 87a/21, 87b/29, 98a/3, 99b/27, 47a/29
nev' (nev' i) <i>Ar ad</i> cins, tür	n.+sindeñ (niçesindeñ) 02a/14
n. 8b/7, 42a/5, 46b/14	nihāye (nihayet) <i>Ar ad</i> son, bitim
n.+a 17b/26	n. 81b/26
n.+den 16a/27	n.+dür 3a/15
n.+dür 15b/7, 33b/24, 71a/3, 78a/27	n.+i 15b/27
n.+ne 96a/26	n.+in 34a/7
nev'an <i>Ar zf</i> cins ve tür bakımından, çeşit olarak	n.+inde 15a/24
n. 12b/15, 12b/18	n.+ine 12b/26, 15a/24, 15b/19, 19b/29
nevāhī <i>Ar ad</i> bucaklar, nahiyeler	
n.+sinde 72b/26	
nevāşir <i>Ar ad</i> basur delikleri, fistüller	
n. 69b/26, 70a/3, 72a/1, 70a/15	
nevbet <i>Ar ad</i> hastalık ateşi	
n. 38a/28, 89a/17	
nezle <i>Ar ad</i> bedenin herhangi bir yerinden gelen akıntı, nezle	
n.+lere 24a/10, 26b/5, 29a/24, 36a/29, 90b/1, 78a/16, 91a/9, 99b/25	
nısf <i>Ar ad</i> yarı, yarım, nim	
n. 20a/28, 23a/27, 27b/15, 28a/19, 29b/20, 32b/5, 33b/10, 34a/8, 34b/5, 34b/26, 35a/17, 36a/13, 39b/14, 40b/24, 40b/28, 41a/1, 42a/3, 42a/4,	

nikrīs *Ar ad* damla hastalığı, nikris

n. 27b/20, 40a/3, 47b/19, 57a/28,
60b/15, 61b/26, 64a/6, 68a/14,
70a/10, 78b/12, 83a/9, 91a/12

n. olan 17b/6

n.+e 25a/28

nīlūfer *Far ad* yüzer yapraklı çok yıllık
otsu su bitkisi, nilüfer

n. 34a/16, 90b/6, 96b/5, 99a/23,
99b/5

nī‘met *Ar ad* nimet

n.+i 3b/6

nisbet *Ar ad* karşılaştırılan iki şey
arasındaki oran, bağ, ilişki

n. 6a/12, 17b/26, 64a/12

nisbeten *Ar zf* kıyaslanarak, göre,
nispetle

n. 2a/28

nisbiyye *Ar sf* karşılaştırmaya,
kıyaslamaya dayanan

n.+dendür 9b/13

nūṣādūr *Far ad* amonyak tuzu

n. 34a/19

niṣān *Far ad* belirti, yara izi

n. itmekle 52a/21

n.+ı 22b/21, 69b/28, 75b/10

n.+ıdur 75b/10

n.+lar 82b/1

n.+lara 54a/27, 55a/12, 61b/29,
74a/15, 91b/26

n.+ları 24a/17, 30b/8, 41b/11,
42b/7, 47a/5, 49a/29, 66b/23,
69b/14, 69b/18, 82a/16, 99b/17,
20a/12

niṣāsta *Far ad* una benzer madde,

niṣasta

n. 32b/7, 36b/10, 36b/28, 37a/4,
61b/10, 98b/18

nitekim *T edat* nasıl ki, gerçekten,
hakikaten

1b/5, 3b/16, 4b-5, 4b/17, 7a/8, 7a/22,
7a/24, 7b/1, 7b/7, 7b/17, 8b/12,
9a/9, 9b/18, 10a/24, 10a/28, 13b/22,
14a/12, 14b/26, 42a/14, 48b/29,
53a/14, 63a/21, 65b/4, 71b/1,
71b/23, 77a/26, 81a/13, 86b/21,
93a/2

n.+i 1b/16, 2b/2, 11b/17, 13a/23,
13a/24, 13a/26, 13b/15, 21a/28,
25b/12, 27a/10, 27a/11, 28b/26,
41a/2, 44a/10, 45b/5, 51b/11, 52b/6,
54a/7, 54b/28, 56b/29, 57a/6,
60b/10, 72a/8, 81b/19, 83a/14,
83a/27, 83b/1, 87a/7, 100a/17

niṭiṣ ? *ad* Karadeniz olarak bilinen
denize verilen ad

n. 73b/17

n.+den 73b/21

noḥūd (noḥūd) *Far ad* bezelye ile
bakla arası bir yıllık kültür bitkisi,
nohut

n. 9a/24, 13b/15, 19b/5, 40a/29

n.+dan 19a/27

noḥūd *Far ad* bk noḥūd

n. 59b/13, 77a/18, 94b/10

noḫṣān *Ar ad* eksiklik, kusur

n. 3a/6

n. (lā noḫṣān) 2b/12

nokta *Ar ad* nokta

n.+lar 6a/23

n.+lardur 79a/5

n.+lara 82a/10

n.+ları 94a/16, 96a/29

n.+ya 74b/9

noktalu *Ar ad* noktalı

n. 80b/28, 82b/23, 89a/27

nubuk *Ar ad* bir ağaç türü

n. 21b/3, 60b/28

nuhüset *Ar ad* uğursuzluk

n.+i 67b/28

nutfe *Ar ad* temiz, arı duru su

n. (sebebi-i nutfe) 3a/11

nükül *Ar ad* aktarılarak anlatılan

şeyler, rivayetler

n. 23b/21

nūr *Ar ad* ışık

n.+a 13b/5

n.+ın 54a/9, 60a/10, 68b/10, 80b/17,
87b/29

n.+ını 53b/27

nūrlu *Ar sf* ışıklı, parlak

n. 72b/11, 21a/13

nūra *Ar ad* arsenik ve kireçten yapılmış

tüy dökücü bir merhem

n. 13b/10

nūfūz *Ar ad* içe geçme

n. eyleye 13a/1

-o-

o *T zm* teklik üçüncü kişi zamiri, o

o.+nı 39a/29, 76a/14

o.+lara 76b/25

o.+nunla 22b/16

o *T sf* işaret sıfatı, o

o. 71b/26

ocak *T ad* ateş yakılan yer, ocak

o.+dan 27a/12

od *T ad* bk ot

o.+ı 50b/13

odunsuz *T ad* odunsuz

o. 21a/6

oğul otı *T ad* otsu bitki, kovan otu

o. 27a/11, 34b/13, 35a/21, 35a/23,
90b/22, 35a/24

o.+dan 34b/27, 34b/29

oğlak *T ad* keçi yavrusu

o. 67b/27, 80a/3

o.+lar 11a/6, 65b/9, 68a/28

oğlan *T ad* çocuk, oğlan

o. 42b/20, 70a/4, 72b/12, 85b/28,
57a/24, 86b/23

o. (ādemoğlanı) 17b/2

o.+a 35b/6

o.+ı 36a/20, 41b/22, 41b/23, 55b/2,
72b/12, 75b/14, 86b/24, 90a/2,
94a/10, 94a/14, 40a/2, 33b/16

o.+ın 30a/29, 50b/5, 75b/15,
82b/13, 82b/14, 83b/24, 34a/10,
82b/28

o.+ıñ 25a/26

o.+ını 69b/29

oğlan eşi *T ad* çocuk doğduktan sonra

gelen son, döl eşi, meşime

o. 85b/28

oğlancık (oğlancuk) *T ad* küçük çocuk

o. 17b/5, 17b/11, 20a/24

- o.+a 17b/19, 42b/18, 90b/4
o.+lar 22b/25, 23b/17, 24a/16
o.+lara 42b/17, 56b/28, 90a/8
o.+larda 23b/14
o.+ları 25b/22, 37b/15, 17b/5, 20a/5
o.+ların 41b/29, 56a/9
o.+larıñ 92a/29, 99a/15
- ok** *T ad* yay denilen aletle fırlatılan ve ucunda sivri bir demir bulunan ince kısa değnek, ok
o. 44a/20, 44a/21, 44b/4
o.+ı 83b/22
- oksu** *T sf* biçimi oka benzeyen, ok temreni gibi olan
o. 13a/13
- ol-** (1) *T y ey* olmak
o- (huşkārī o.-) 18b/3
o.-a (mevt o.-) 2a/1
o.-a (def^c o.-) 3a/29, 44a/14, 44b/8, 65b/1, 77a/6
o.-a (zāhir o.-) 3b/6, 5a/6, 5a/8, 13a/9, 14a/23, 28b/28, 47b/2
o.-a (vāşıl o.-) 3b/6
o.-a (üzre o.-) 3b/11
o.-a (ma^c lūm o.-) 3a/1, 4a/19, 4b/8, 5a/16, 5a/19, 5b/1, 6a/9, 8a/10, 8b/12, 9a/19, 9a/25, 9b/6, 9b/18, 9b/23, 9b/23, 12a/8, 12b/19, 14a/19, 14b/3, 14b/22, 15b/29, 16a/24, 16b/2, 16b/7, 16b/15, 16b/22, 17a/4, 22b/27, 81b/27, 04a/19
o.-a (gizlü o.-) 5a/9
o.-a (i^c tidāl üzre o.-) 6a/29
o.-a (muķābeleda o.-) 6b/26
- o.-a (incitmek o.-) 7b/20
o.-a (incitmesi o.-) 7b/21
o.-a (keser gibi o.-) 7b/26
o.-a (ķarīb o.-) 9a/18
o.-a (revābi^c dağı o.-) 9b/6
o.-a (āsān o.-) 10b/18, 37a/19
o.-a (tīz o.-) 11a/7, 64a/15, 95b/26
o.-a (yardım o.-) 4a/28, 11a/15, 22a/15
o.-a (ķābil o.-) 11b/24, 13b/6
o.-a (ķurı o.-) 12a/4
o.-a (māni^c o.-) 12a/15, 35b/2, 36b/21, 54b/26, 57a/5, 57b/17, 57b/18, 58/10, 58b/26, 58b/29, 59a/1, 59a/7, 62b/27, 65b/20, 76b/18, 96b/19
o.-a (‘amel ile o.-) 12a/28, 88b/25
o.-a (ķatı o.-) 12b/22
o.-a (seyrek o.-) 12b/27
o.-a (ķolay o.-) 13a/8, 100a/15
o.-a (yaramaz o.-) 13a/16
o.-a (maķūlesi o.-) 13a/17, 16b/5,
o.-a (issi o.-) 13b/2
o.-a (keşif o.-) 13b/4
o.-a (ğalīz ve pek o.-) 13b/4, 78a/2
o.-a (yaķılmış o.-) 13b/10
o.-a (ziyāde o.-) 14a/10, 22b/9, 25b/22, 27a/10, 33a/16, 39b/1, 41a/5, 41b/12, 44a/10, 46a/16, 50a/2, 51a/18, 51b/11, 56b/29, 60b/10, 60b/20, 64a/14, 64b/1, 64b/9, 65b/7, 73a/16, 73b/6, 79b/26, 95b/15, 95b/18, 99b/11
o.-a (nāķış o.-) 15a/16

o.-a (genç o.-) 16a/3, 67b/5
o.-a (alınmış o.-) 16a/3, 20b/9
o.-a (ma^c denī o.-) 16a/3
o.-a (şāfi o.-) 16a/4
o.-a (tohum o.-) 16a/11
o.-a (kökler o.-) 16a/15
o.-a (zamānı ile o.-) 16a/29
o.-a (muhtāc o.-) 16b/6
o.-a (maḵbūl o.-) 16b/12
o.-a (orta o.-) 16b/12
o.-a (karışdırılmış o.-) 16b/21
o.-a (ẓidd o.-) 16b/26
o.-a (zararları o.-) 16b/26
o.-a (pişmiş o.-) 17a/1, 18a/24
o.-a (az o.-) 17a/12, 23a/16, 64b/9, 78b/23, 94a/9
o.-a (kātīl o.-) 17b/20
o.-a (kepegi alınmamış o.-) 18b/4
o.-a (yoğurulmuş o.-) 18b/12
o.-a (ḳavī o.-) 18b/15, 21a/15, 23a/29, 27b/7, 41a/3, 46a/16, 78a/10, 78a/12, 86a/23
o.-a (eyü o.-) 19a/8, 19b/1, 64a/22, 67b/5, 75b/9, 75b/10
o.-a (ḳulunç idici o.-) 19b/4
o.-a (‘ārīz o.-) 19b/12, 97b/1
o.-a (ẓa‘īf o.-) 19b/13, 23b/9, 77a/13
o.-a (olmuş o.-) 20a/22, 32b/22, 68b/16, 96b/6, 97a/27, 79b/7
o.-a (ḥām o.-) 20b/11
o.-a (beyāz ve ḳalīn o.-) 20b/14
o.-a (kūl o.-) 20b/17
o.-a (eksik o.-) 38b/10

o.-a (gelmiş o.-) 22b/5, 23a/15, 89a/3
o.-a (kızıl o.-) 23b/26, 48b/5, 60b/26, 67a/20
o.-a (ḥāşıl o.-) 25a/23, 45b/21
o.-a (siyāh o.-) 25b/11, 69a/18, 80b/1
o.-a (bellüce o.-) 26a/8
o.-a (tizce o.-) 26a/9
o.-a (ḥafif o.-) 26a/9
o.-a (keskin o.-) 26a/14
o.-a (deşilmiş o.-) 27a/8
o.-a (gitmiş o.-) 27a/8, 30b/17
o.-a (düz o.-) 27b/5, 61b/13
o.-a (beyāz o.-) 27b/5, 32a/21, 46b/28
o.-a (yalnız o.-) 27b/6
o.-a (açık o.-) 27b/7
o.-a (muvāfiḳ o.-) 28b/12, 39b/15, 57b/2
o.-a (yeñi ve iri o.-) 28b/28
o.-a (yaldırar o.-) 32a/12
o.-a (mā’il o.-) 32a/12, 37b/6, 51b/9, 55a/21, 64b/8, 86a/24, 94b/25, 94b/27
o.-a (karışmış o.-) 32b/22
o.-a (acı o.-) 33a/19
o.-a (şifā o.-) 33a/22, 72b/2, 96a/16
o.-a (yeşil o.-) 35b/26, 84b/10, 85b/2
o.-a (bitmiş o.-) 35b/27, 36b/25
o.-a (ḳımıldar o.-) 35a/2, 36a/2

o.-a (nāfi^c o.-) 36a/12, 53b/29,
57a/7, 58b/29, 59b/11, 45b/18,
75a/5
o.-a (eski o.-) 36a/29
o.-a (deva o.-) 37a/19, 56b/27
o.-a (ağır o.-) 37b/6, 55a/21, 61b/16
o.-a (balgamlu ağır o.-) 39a/16
o.-a (ḥām o.-) 39a/26
o.-a (sıvık o.-) 43b/20
o.-a (hırz o.-) 47b/18
o.-a (olunmuş o.-) 4b/14, 42a/2
o.-a (revā o.-) 42a/22
o.-a (eyü o.-) 46b/12, 87a/29
o.-a (tāze o.-) 48b/12, 85a/29, 85b/9
o.-a (me'lūf o.-) 51a/22
o.-a (toprak o.-) 53b/28
o.-a (yaygını o.-) 54a/1
o.-a (‘ aḳīde gibi o.-) 54a/22
o.-a (kanmış o.-) 54b/10
o.-a (gevşek o.-) 56b/29, 76a/11
o.-a (eskimiş o.-) 57a/2
o.-a (şulu o.-) 61b/3
o.-a (yeyni o.-) 61b/13
o.-a (iriñlü o.-) 61b/28
o.-a (aḳar o.-) 62a/27
o.-a (büyük o.-) 63a/13, 79b/26
o.-a (berāber o.-) 63a/14
o.-a (bir o.-) 63a/22
o.-a (çekirdeksiz o.-) 63a/23
o.-a (yakın o.-) 63b/27
o.-a (ḥōş rāyihālu o.-) 64b/2
o.-a (ḳatılık o.-) 65b/15
o.-a (yelimşek o.-) 65b/27, 32b/3,
60a/18, 84b/20

o.-a (yapışur o.-) 65b/27
o.-a (ufanur o.-) 65b/28
o.-a (degirmi o.-) 66a/2
o.-a (ṭağılur o.-) 66a/12
o.-a (dögülmüş o.-) 66a/12, 84a/3
o.-a (mümkin o.-) 67a/5
o.-a (ḳaynadılmış o.-) 67b/1
o.-a (siñirlü o.-) 67b/15
o.-a (yakın o.-) 67b/17
o.-a (ölmiş o.-) 68b/14
o.-a (boğılmış o.-) 68b/15
o.-a (uzun o.-) 68b/22
o.-a (şāf o.-) 69a/18, 99a/22
o.-a (şu o.-) 69a/18
o.-a (ḳor gibi o.-) 71a/22
o.-a (zehir o.-) 71b/1
o.-a (ince o.-) 71b/8
o.-a (ḡalīz o.-) 71b/8
o.-a (aḳ o.-) 72b/25
o.-a (ṭolu o.-) 72b/25
o.-a (gökçek o.-) 72b/26
o.-a (sızlığı o.-) 76b/14
o.-a (cilā idici o.-) 73a/13
o.-a (sebebi ile o.-) 74a/6, 98a/2
o.-a (şişmiş o.-) 76b/16
o.-a (büyücek o.-) 77a/29
o.-a (muḥkem olmamış o.-) 77b/13
o.-a (te'sīri şişmiş o.-) 78a/4
o.-a (nef^c o.-) 79a/19
o.-a (eski o.-) 79a/26
o.-a (şöyle o.-) 80a/11
o.-a (muḥālif o.-) 80b/4
o.-a (ḳurumış o.-) 80b/7
o.-a (aḡa göre o.-) 81b/16

o.-a (büyücek o.-) 83b/28
o.-a (müşābih o.-) 83a/29
o.-a (ditrer o.-) 83a/10
o.-a (kalın o.-) 84b/10, 98b/10
o.-a (tatlıluk o.-) 84b/11
o.-a (keskin o.-) 85a/10
o.-a (kâbızlık o.-) 85a/10
o.-a (tatlı o.-) 85b/9, 96b/2
o.-a (tahlil idici o.-) 85b/21
o.-a (zarûret o.-) 86a/5
o.-a (şu^c le o.-) 86b/6
o.-a (râyihası o.-) 86b/16, 91b/17
o.-a (kekrelilik o.-) 87b/20
o.-a (geç o.-) 87b/25
o.-a (devā o.-) 88b/3
o.-a (gelik o.-) 88b/26
o.-a (taḡaḡa o.-) 88b/27
o.-a (yakıcı o.-) 88b/28
o.-a (yumuşak o.-) 88b/29
o.-a (ağır o.-) 90b/13, 90b/14, 91b/14, 91b/15
o.-a (‘ aselî o.-) 91b/16
o.-a (kuvvetlî o.-) 92b/13
o.-a (hōş o.-) 92b/17
o.-a (cem^c o.-) 93a/28, 35b/19
o.-a (tālîb o.-) 96a/21
o.-a (taşlı o.-) 96b/3
o.-a (kavrılmış o.-) 96b/7, 97a/2, 97a/3
o.-a (hareket giderek o.-) 96b/10
o.-a (sâkin o.-) 96b/12
o.-a (kurudılmış o.-) 97a/15, 40a/11
o.-a (hıltlardan o.-) 97b/27
o.-a (fi’l-hâl fişıldısı o.-) 98b/11

o.-a (acılık o.-) 99b/12
o.-acağı (devā o.-) 4a/24
o.-acağ (hâşıl o.-) 89a/7
o.-acağları (deva o.-) 4a/21
o.-alar (mütebeddel o.-) 3a/5
o.-alar (ğālîb o.-) 3b/19
o.-alar (muḡālîf o.-) 16b/26
o.-alar (muḡayyed o.-) 31b/7
o.-alar (rûsvā o.-) 61a/5
o.-amaya (yakın o.-) 70a/6
o.-amaya (karîb o.-) 81b/14, 6a/15
o.-an 55b/10
o.-an (āşām o.-) 1b/6
o.-an (mevāhib-i ilāhiyye o.-) 1b/12
o.-an (muḡtāc o.-) 1b/15, 63a/8
o.-an (müsem mā o.-) 2a/21
o.-an (sultān-ı islām o.-) 2a/24
o.-an (cümle-i eṡibbā o.-) 2b/8
o.-an (sebeb-i vücūd o.-) 3a/10
o.-an (ebeb-i vücūd o.-) 3a/11
o.-an (irişür o.-) 3a/18
o.-an (‘ āḡıl o.-) 3a/25
o.-an (üzre o.-) 3b/1, 4a/20, 67b/19, 86a/10, 97b/25
o.-an (yardım o.-) 3b/10
o.-an (nāfi^c ve dārr o.-) 3b/26
o.-an (müreккеb o.-) 4a/21, 4b/19, 4b/20, 4b/23, 9a/16
o.-an (‘ āriḡ o.-) 4a/27, 7a/4, 13a/28, 13b/7, 13b/20, 13b/23, 21a/26, 29a/16, 51b/21, 65a/14, 84a/15, 89b/21, 90a/8, 90a/18, 98a/16, 99b/25
o.-an (def^c ider o.-) 4a/28

o.-an (virür o.-) 4a/29
o.-an (vārid o.-) 4b/8
o.-an (başıṭ o.-) 4b/9, 4b/19, 16b/15
o.-an (muḳaddem o.-) 4b/24
o.-an (müṣābih o.-) 5a/2, 33a/1
o.-an (zāhir o.-) 5a/10, 6a/16, 6b/17, 23b/17, 59a/6
o.-an (marīz o.-) 5a/28
o.-an (lāzım o.-) 5b/14
o.-an (medḥali o.-) 6a/7
o.-an (mu^c tedi o.-) 6a/15
o.-an (ḥāric o.-) 6a/16, 6a/28
o.-an (maḥşüş o.-) 6b/25, 9b/4, 12b/9, 15a/1, 16a/4
o.-an (zātī o.-) 7a/4
o.-an (rāyihalar içün o.-) 8a/29
o.-an (za^c if o.-) 8b/6, 15a/20, 22b/18, 23b/7, 25b/13, 25b/26, 32a/16, 56a/17, 39a/3, 60a/9, 62a/8, 66b/2, 76b/27, 81b/11, 89a/11
o.-an (dāḥil o.-) 8b/8
o.-an (mücib o.-) 8b/14
o.-an (ḥāşıl o.-) 7a/23, 8b/18, 8b/22, 8b/25, 9a/29, 9b/1, 10a/3, 10b/17, 16b/10, 20a/22, 21b/20, 24b/7, 29a/19, 44a/8, 48b/6, 53a/24, 63b/19, 63b/20, 65a/10, 68a/6, 68b/29, 74a/8, 74b/9, 76b/23, 84a/16
o.-an (ḥādiş o.-) 8b/26, 13a/6, 45b/23
o.-an (ṭabī^c i o.-) 8b/29, 22a/4

o.-an (nāfi^c o.-) 9b/2, 9b/14, 14a/2, 14a/7, 21a/13, 22b/8, 28a/12, 28a/13, 51b/10, 66a/27, 70a/3
o.-an (zehir o.-) 9b/8
o.-an (issī o.-) 9b/19, 1b/13, 21b/17, 22a/20, 22b/8, 25a/15, 25b/19, 27b/23, 39a/15, 40b/15, 52a/23, 56a/5, 62b/11, 64b/11, 76a/13, 78a/9, 92a/1, 97a/23
o.-an (yābis o.-) 9b/21, 85b/6
o.-an (büyük o.-) 10a/14, 68b/23, 97a/13
o.-an (maḳūle o.-) 10b/3, 16b/23, 60a/17
o.-an (ḳābız o.-) 10b/4
o.-an (tutulmuş o.-) 10b/18
o.-an (keskin o.-) 10b/4, 11a/14, 42b/3, 81b/23
o.-an (peklenmiş o.-) 11a/23
o.-an (yaḳılmış o.-) 11a/24
o.-an (maḳūlesi o.-) 12a/24, 39b/10, 39b/23, 46a/3, 47a/24, 52a/27, 53b/1, 54b/14, 66a/12, 98b/13
o.-an (yunmış o.-) 12a/6
o.-an (yaramaz o.-) 12a/14, 20a/3, 83b/10
o.-an (içün o.-) 13a/2, 13a/4, 14a/4, 29b/29, 31b/9, 32a/28, 33b/4, 37a/6, 39a/22, 39a/23, 41b/19, 86b/29, 89b/5, 89b/11, 90b/18, 91a/20, 94b/26, 95a/20, 98b/16, 100a/23
o.-an (nāfi^c -i bārid o.-) 13a/28
o.-an (müshil o.-) 13b/29, 14a/1, 33b/5

o.-an (kuşdurucı o.-) 14a/2
o.-an (bārid o.-) 14a/5, 14a/18, 14a/25, 15b/10, 17a/10, 29b/22, 79a/26
o.-an (ḥārr o.-) 14a/6, 14a/9, 14a/17, 17a/10
o.-an (murād o.-) 14a/7
o.-an (zīkr o.-) 14a/9
o.-an (ṭālib o.-) 14b/20
o.-an (müsebbibü'l-esbāb o.-) 14b/28,
o.-an (ḥārr o.-) 15b/11
o.-an (mübāşaret o.-) 15b/14
o.-an (mübāşir o.-) 15b/20
o.-an (ṭabīb-i ġarīb o.-) 15b/20
o.-an (ḥāric o.-) 15b/21
o.-an (ġarīb o.-) 15b/23
o.-an (meşhūr o.-) 16a/6, 16a/8, 55a/3, 75b/18, 76a/8, 79b/11, 79b/22
o.-an (nemlū o.-) 16b/3
o.-an (hevālu o.-) 16b/3
o.-an (incelmiş o.-) 16b/5
o.-an (ḥālīş o.-) 16b/17
o.-an (ķarışmış o.-) 16b/19
o.-an (müzlik o.-) 16b/27
o.-an (zıddları o.-) 17a/2
o.-an (şovuk o.-) 17a/2, 19a/23, 26a/16, 26b/3, 29b/25, 43b/16, 44a/12, 58b/16, 74b/4, 75b/24,
o.-an (ķurı o.-) 17a/7
o.-an (mu' tedil o.-) 17a/13, 17a/13
o.-an (niķrīs o.-) 17a/7
o.-an (görmez o.-) 17b/9

o.-an (şā'im o.-) 17b/13
o.-an (kepegi ile o.-) 18a/5
o.-an (çok o.-) 18a/14, 19a/1, 19a/17, 68a/2, 68a/5
o.-an (riyāzetlū o.-) 18a/20
o.-an (ķavī o.-) 18a/20, 36b/7, 57b/11
o.-an (pişmiş o.-) 18a/26, 19a/29
o.-an (gūne o.-) 18a/26
o.-an (yunmamış o.-) 18b/2
o.-an (ḥamīrsiz o.-) 19a/10
o.-an (ḥamīrlū o.-) 19a/18
o.-an (fūdencī o.-) 19a/18
o.-an (rayıhası o.-) 20a/15
o.-an (yeniden o.-) 20a/17
o.-an (toñmış o.-) 20a/25, 39b/29, 60b/9, 98b/3
o.-an (kesilmiş o.-) 20a/26, 45a/2
o.-an (ṭab'ı o.-) 20a/13
o.-an (gözde o.-) 21a/12, 21b/25, 25b/18, 28b/25, 29a/11, 29a/14, 33b/14, 47a/5, 53a/8, 54a/8, 66a/8, 66b/9, 69a/22, 69a/27, 94b/26, 97a/4, 97b/18, 98b/12
o.-an (eskiden o.-) 21a/14, 21a/27, 27b/16, 28b/5, 28b/21, 29a/13, 30b/22, 36a/12, 36b/1, 38b/8, 41b/25, 54a/23, 49a/11, 56b/25, 58b/6, 67a/26, 68b/9, 78a/8, 78b/20, 79b/20, 85a/11, 98a/6
o.-an (gözler için o.-) 21a/15
o.-an (bulaşmış o.-) 21b/22, 80a/13
o.-an ('asel ile o.-) 21b/26

o.-an (yapışmış o.-) 21b/28, 87a/29, 89b/8
o.-an (h̄arīṣ o.-) 21b/29
o.-an (sebebi ile o.-) 22a/3, 22a/16, 26b/2, 35a/13, 35b/15, 66b/7, 66b/15, 69a/24, 76b/14, 80a/6, 84a/19, 95a/22, 97b/21, 100a/1
o.-an (sebepe o.-) 22a/5, 22a/28, 25b/15, 23b/25, 31b/18, 51b/22, 52b/25, 54b/12, 62b/28, 76b/15
o.-an (ishāl için o.-) 22a/10
o.-an (ışırılmış o.-) 22a/17
o.-an (şoķmış o.-) 22a/24, 74b/3
o.-an (t̄aralmış o.-) 22a/26
o.-an (zā'id o.-) 22b/29, 47a/1, 99a/2
o.-an (siñirlü o.-) 22b/10, 36a/26, 39b/15, 48b/24, 67b/18, 95a/1
o.-an (yakın o.-) 22b/21
o.-an (şoñra o.-) 24a/28
o.-an (yanmış o.-) 24b/9, 45b/27
o.-an (yaş o.-) 24b/11
o.-an (turgurıcı yaş o.-) 24b/15
o.-an (yoğurulmuş o.-) 26a/3
o.-an (pişmiş o.-) 26a/6
o.-an (k̄abuķlu o.-) 26a/19
o.-an (t̄urur o.-) 26a/20
o.-an (t̄olu o.-) 26b/3
o.-an (mesrūc o.-) 26b/6
o.-an (t̄utılmış o.-) 26b/7
o.-an (t̄araflarında o.-) 26b/11
o.-an (şafrevī o.-) 26b/21
o.-an (imtilādan o.-) 27a/5, 33b/2, 45b/17, 74b/18, 77b/9

o.-an (sevdadan o.-) 27a/8
o.-an (gelmiş o.-) 27b/29
o.-an (mizāc o.-) 2b/10
o.-an (sıvıķ o.-) 28b/22
o.-an (kızarmakdan o.-) 29a/14
o.-an (ġalīz o.-) 29b/12, 35a/11, 36a/23, 42b/27, 58a/2, 60a/3, 89b/6
o.-an (k̄atı o.-) 30b/2, 31b/3, 41b/4, 48a/3, 57a/21, 63b/22, 77b/5
o.-an (marażı o.-) 30b/4
o.-an (giciklū o.-) 30b/12
o.-an (kūşemiş o.-) 30b/20
o.-an (bozılmış o.-) 31a/26, 51b/9
o.-an (dökilmiş o.-) 31b/5
o.-an (şışmış o.-) 32a/4
o.-an (münāsib o.-) 32b/24, 70b/29, 99a/3
o.-an (yilimşek o.-) 32b/10
o.-an (bostānī o.-) 32b/29
o.-an (batmış o.-) 33a/28
o.-an (k̄oyu o.-) 32b/5
o.-an (mi' deye o.-) 33b/13
o.-an (emred o.-) 35b/6
o.-an (fāsīd o.-) 35b/7, 37b /8, 55b/1
o.-an (şuyı ile o.-) 36a/11, 82a/22
o.-an (cūzzām o.-) 36b/16, 58b/14, 70a/18, 71a/13
o.-an (tāze o.-) 36a/28
o.-an (doķunmağıla o.-) 37b/14, 55a/29
o.-an (ezilmiş o.-) 37b/14, 55a/29
o.-an (erkek o.-) 37b/21, 55b/7
o.-an (kötürüm o.-) 37b/23
o.-an (yaş o.-) 38a/1, 95a/16

o.-an (naşırılanmış o.-) 38b/6

o.-an (debe o.-) 38b/6

o.-an (tatlı o.-) 38b/13

o.-an (ekşi o.-) 38b/15, 64b/10, 64b/29

o.-an (şafrāvī o.-) 38b/15

o.-an (mizāclu o.-) 38b/16, 39a/18

o.-an (et ile o.-) 38b/19

o.-an (māyeḥōş o.-) 38b/22

o.-an (sükker o.-) 38b/23

o.-an (bā' is o.-) 39a/1

o.-an (fikirlü o.-) 39a/10

o.-an (arıqlamış o.-) 39a/11

o.-an (dadsız o.-) 39a/17

o.-an (balğamlu o.-) 39a/19, 89b/4

o.-an (kātılanmış o.-) 39a/29, 45a/10, 47a/28, 47b/11, 82b/9

o.-an (yabānī o.-) 39b/5

o.-an (bozılmış o.-) 39b/11

o.-an (erimiş o.-) 39b/28

o.-an (yinmiş o.-) 40a/7

o.-an (yakıcı o.-) 40a/11, 76b/23

o.-an (yaralanmış o.-) 40a/15

o.-an (yirlerde o.-) 40a/27, 56b/18, 57b/5, 74a/24, 84b/5, 84b/6, 88a/26, 97a/17, 97a/19, 99b/21

o.-an (kıvrılmış o.-) 42b/4

o.-an (mübtelā o.-) 42b/6, 56a/11

o.-an (ehli o.-) 42b/7, 68b/18, 68b/21

o.-an (şara' o.-) 42b/9, 92a/24, 92a/26

o.-an (meyyit o.-) 42b/20

o.-an (mahmudesi o.-) 43a/6

o.-an (hılţlar o.-) 43b/16

o.-an (eczā ile o.-) 44a/13

o.-an (şoyulmuş o.-) 44a/22

o.-an (içmiş o.-) 44a/24, 46a/4, 74a/10

o.-an (karanītaş o.-) 45a/8

o.-an (yağlu o.-) 46a/26

o.-an (deriñ o.-) 47a/1, 66a/8

o.-an (maşrū' o.-) 47a/27, 94a/27

o.-an (sıtması o.-) 47b/1

o.-an (şoğumış o.-) 47b/17

o.-an (yağlanmış o.-) 50a/21

o.-an (te'şir itmiş o.-) 50b/1, 55a/5

o.-an (çekildisi o.-) 50b/3, 50b/17

o.-an (başlamış o.-) 50b/18

o.-an (anuñla o.-) 51a/15

o.-an (olmağıla olan o.-) 51b/27, 62b/8

o.-an (şovuklanmış o.-) 52a/2

o.-an (yangınlu o.-) 52b/9

o.-an (gebe o.-) 52b/16

o.-an (iri o.-) 53a/10

o.-an (şıkılmış o.-) 53a/17

o.-an (zāyid o.-) 53b/1

o.-an (aķar o.-) 53b/3, 63a/7

o.-an (ķanlu o.-) 53b/3

o.-an (cā'iz o.-) 53b/10

o.-an (vechile o.-) 53b/21

o.-an (maḥmūr o.-) 53b/24

o.-an (sıtmalu o.-) 53b/28, 81b/9

o.-an (çıkılmış o.-) 54a/14, 56a/12, 94a/17

o.-an (dutulmaz o.-) 54b/16

o.-an (ibtidā itmiş o.-) 54b/20, 74a/25
o.-an (baraş o.-) 55a/5, 75b/8
o.-an (müte^c allık o.-) 56a/8, 97b/29
o.-an (inenmiş o.-) 56b/20
o.-an (vaḳti o.-) 56b/25
o.-an (tāze iken o.-) 57a/2, 69b/24
o.-an (ırgalanmış o.-) 57b/15, 93a/25
o.-an (ayrılmış o.-) 57b/15
o.-an (ḳalmış o.-) 58a/3, 72b/13
o.-an (nef^c o.-) 58b/5
o.-an (paşlanmış o.-) 59a/8
o.-an (vāfir o.-) 61a/6
o.-an (az o.-) 61b/15
o.-an (ihāta itmiş o.-) 61b/20
o.-an (yaklaşmış o.-) 62a/4
o.-an (yükli o.-) 62a/9, 69b/29
o.-an (iriñsiz o.-) 62a/22
o.-an (ince o.-) 62b/7, 77b/17
o.-an (ḳızıl o.-) 63b/8, 68b/28, 73a/15, 90b/9, 91a/28
o.-an (şiş o.-) 63b/22
o.-an (yimiş o.-) 64b/27
o.-an (kekre o.-) 65a/4
o.-an (şişer o.-) 65a/29
o.-an (yürür gibi o.-) 66a/17
o.-an (küşlemiş o.-) 66a/22, 89b/2
o.-an (inmiş o.-) 67a/19
o.-an (kesmiş o.-) 67a/21
o.-an (irişmiş o.-) 67a/22
o.-an (inenmemiş o.-) 67b/12
o.-an (geç o.-) 67b/21
o.-an (ḳoca o.-) 68a/7

o.-an (köfte o.-) 68a/26
o.-an (sirkelü o.-) 68a/27
o.-an (siyāh o.-) 68a/28
o.-an (beyāz o.-) 68b/1, 91a/17, 100a/2
o.-an (semiz o.-) 68b/5, 68b/7
o.-an (yırtıcı o.-) 68b/8
o.-an (uçar o.-) 68b/18
o.-an (yürür o.-) 68b/18
o.-an (sākin o.-) 68b/20, 88a/20
o.-an (küçük o.-) 70a/15, 77a/28, 77a/29
o.-an (diken gibi o.-) 70a/20
o.-an (cem^c o.-) 70b/2
o.-an (gitmiş o.-) 70b/3
o.-an (ḳarılmış o.-) 70b/24
o.-an (eskimiş o.-) 72a/1
o.-an (āşikāre o.-) 72b/4
o.-an (toğurmalu o.-) 72b/6
o.-an (müsta^c mel o.-) 72b/25, 76a/8
o.-an (yubūseti ile o.-) 73a/9
o.-an (ḥārr ü raṭb o.-) 73a/17
o.-an (cem^c olmuş o.-) 73a/26
o.-an (sāḳıṭ o.-) 74a/1
o.-an (maṭrūfe o.-) 74b/7
o.-an (ḳoyulmuş o.-) 74b/7
o.-an (meḫlūc o.-) 74b/13, 100a/6
o.-an (ḳabarmış o.-) 75b/11
o.-an (etli o.-) 75b/12, 95a/9
o.-an (aḥmaḳ o.-) 75b/16
o.-an (oynamış o.-) 77a/4
o.-an (uzanmış o.-) 77b/5
o.-an (müteṭāvilesi o.-) 77b/27, 77b/28

o.-an (sevdevî o.-) 80a/8	o.-an (egrelmiş o.-) 95a/18
o.-an (şararmış o.-) 80a/21	o.-an (bulmuş o.-) 95a/29
o.-an (düşmüş o.-) 80b/17	o.-an (dar o.-) 95b/12
o.-an (böyle o.-) 81a/12, 86b/12	o.-an (ağmaz o.-) 96b/14
o.-an (zehirlenmiş o.-) 81b/1	o.-an (şaru o.-) 96b/17
o.-an (abraş o.-) 82a/11	o.-an (kebāb o.-) 97a/2
o.-an (dā'ü's-şā'leb o.-) 82b/22, 83a/7, 83b/2	o.-an (tuz o.-) 97a/16
o.-an (noktalu o.-) 82b/23	o.-an (şag o.-) 97a/18
o.-an (rebevi o.-) 82b/29	o.-an (yelimşekli o.-) 97a/20
o.-an (zehirlü o.-) 82a/1, 83a/2	o.-an (za' ifdür o.-) 98a/2
o.-an (çıkılmış o.-) 83a/4, 90b/3	o.-an (şümnüşî o.-) 98a/19
o.-an (lohuşa o.-) 83b/24	o.-an (şu gibi o.-) 98b/15
o.-an (egrilmiş o.-) 84b/13	o.-an (şagır o.-) 99b/26
o.-an (ziyāde o.-) 47b/19, 75b/24, 85a/14	o.-an (bevāsiri o.-) 77a/9
o.-an (siñmiş o.-) 85b/28	o.-ana (siyāh o.-) 25a/6
o.-an (hilelû o.-) 86b/3	o.-ana (uzun o.-) 26a/4
o.-an (belesān o.-) 86b/13	o.-ana (böyle o.-) 28a/25
o.-an (irünlü o.-) 86b/25	o.-ana (varmış o.-) 32b/22
o.-an (gevşek o.-) 85b/22	o.-ana (şovuk o.-) 90a/28
o.-an (ifrātla o.-) 89a/16	o.-ana (eski o.-) 93a/6
o.-an (istiskālu o.-) 89a/21	o.-ana (mağûle o.-) 95b/6
o.-an (kıtāl o.-) 89a/26	o.-anca (yāhūd o.-) 6b/8
o.-an (şeker ile o.-) 90a/23	o.-anca (yusalar o.-) 30b/18
o.-an (kılunçlu o.-) 91b/11	o.-anda (hilelû o.-) 61b/14
o.-an (dānelû o.-) 93b/28	o.-anda (tatlu o.-) 7b/14
o.-an (güç o.-) 94a/3	o.-anda (hār o.-) 11a/7
o.-an (qālñ o.-) 94a/3	o.-andan (karışdurmak ile o.-) 4a/25
o.-an (peydā olmuş o.-) 94a/15	o.-andan (cereblü o.-) 7b/14
o.-an (peydā o.-) 94b/19	o.-andan (böyle o.-) 10b/25
o.-an (bal mumı ile o.-) 94b/23	o.-andan (üzerinde o.-) 18a/27
o.-an (yeşil o.-) 94b/26, 94b/28	o.-andan (sık o.-) 18a/28
o.-an (kapanmış o.-) 95a/14	o.-andan (küçük o.-) 18b/7
	o.-andan (şoñra o.-) 24a/27
	o.-andan (şir-i emlec o.-) 28b/22

o.-andan (siyāh o.-) 40a/22, 91a/29
o.-andan (kızıl o.-) 51a/2, 91b/6
o.-andan (ekşi o.-) 55b/21
o.-andan (renk o.-) 77b/20
o.-andan (beyāz o.-) 90b/12
o.-andan ziyādedür 18a/17, 38b/28, 67b/8, 90b/12
o.-andur (lāzım o.-) 8b/19
o.-andur (pişmiş o.-) 20b/11
o.-anı (muvāfık o.-) 3b/11
o.-anı (şulb o.-) 16a/26
o.-anı (kırı o.-) 21a/7, 97b/18
o.-anı (hā'iz o.-) 25a/17
o.-anı (zāhir o.-) 27a/26
o.-anı (yeşil o.-) 36a/25
o.-anı (erkek o.-) 37b/3, 55a/19
o.-anı (dadsız o.-) 38b/21
o.-anı (dadlu o.-) 39a/28
o.-anı (meşhūr o.-) 31a/17, 77a/24
o.-anı (kavī o.-) 41b/4, 77b/6
o.-anı (urulmağdan o.-) 78b/27
o.-anı (amelī o.-) 88b/22
o.-anı (siyāh o.-) 40a/23, 91a/4, 96b/17
o.-anı (kızıl o.-) 91a/5
o.-anı (şıklılmış o.-) 91a/5
o.-anı (beyāz o.-) 40a/22, 91a/6
o.-anı (derelerde o.-) 50b/27
o.-anı (bostānlarda o.-) 50b/29
o.-anı (ekşi o.-) 65a/9
o.-anıdur (yeşilreğ o.-) 93a/21
o.-anıdur (mā'il o.-) 13b/3
o.-anıdur (kavī o.-) 92b/19
o.-anıdur (boz o.-) 80b/28

o.-anına (büyük o.-) 21b/10
o.-anın (māyeḥōş o.-) 39a/15
o.-anın (mā'il o.-) 94b/19
o.-anını (ağacından o.-) 25b/17
o.-anını (gerekli o.-) 72b/23
o.-anını (tutulmuş o.-) 90a/11
o.-anını (muvāfık o.-) 5a/29
o.-anında (mużırr o.-) 9b/11
o.-anından (kābiz o.-) 53a/27
o.-anının (koca o.-) 47a/16
o.-anının (tağlarda o.-) 50b/29
o.-anının (şaru o.-) 51a/9
o.-anının (beyāz o.-) 98b/11
o.-anının (erkek o.-) 37a/16
o.-anlar (zī-rūḥ o.-) 3a/15, 4a/29
o.-anlar (issi o.-) 23b/8, 65a/19, 93a/4
o.-anlar (yarası o.-) 60a/22
o.-anlar (ḥarāreti o.-) 60a/22
o.-anlar (yellü o.-) 65a/28
o.-anlar (şovuk o.-) 65a/28
o.-anlar (tālib o.-) 8a/19
o.-anlar (cüzẓām o.-) 72a/3
o.-anlar (mu' tād o.-) 97a/27
o.-anlara (zī-rūḥ o.-) 3a/19
o.-anlara (mürekkeb o.-) 8a/6
o.-anlara (tālib o.-) 8a/19
o.-anlara (mużırr o.-) 9b/12
o.-anlara (nāfi' o.-) 9b/12
o.-anlara (bārid o.-) 14a/11
o.-anlara (bārid o.-) 14a/11
o.-anlara (istiskāsı o.-) 62a/4
o.-anlara (oğlancık o.-) 20a/24

o.-anlara (issi o.-) 26a/13, 31b/20,
53b/22, 56b/8, 61a/17, 61a/24,
68b/24, 73a/8, 93a/1, 96b/19
o.-anlara (seretān-ı mütekarrihi o.-)
27a/6
o.-anlara (ṭalaqları o.-) 35b/12
o.-anlara (istiskāsı o.-) 37a/13
o.-anlara (rebevleri o.-) 39b/11
o.-anlara (şovuk o.-) 40a/26, 65a/17,
70b/29, 92b/29. 95b/12, 96b/20,
92b/29
o.-anlara (ẓa' if o.-) 51a/7, 68b/2
o.-anlara (balğamlı o.-) 51a/8
o.-anlara (sıtmalu o.-) 53a/25
o.-anlara (ṭalaqlı o.-) 58b/13
o.-anlara (ruṭūbetlū o.-) 63b/20
o.-anlara (mübtelā o.-) 63b/21
o.-anlara (yābis o.-) 67b/25
o.-anlara (şahīḥ o.-) 67b/26
o.-anlara (üzre o.-) 68a/1
o.-anlara (‘ārız o.-) 68a/26
o.-anlara (ẓa' if o.-) 68a/8
o.-anlara (marāzına o.-) 70b/26
o.-anlara (‘ārız o.-) 68a/26
o.-anlara (arık o.-) 70b/25
o.-anlara (istiskālu o.-) 74b/22
o.-anlara (sürer o.-) 78b/10
o.-anlarda (issi o.-) 53b/12
o.-anlarda (üzre o.-) 61a/19
o.-anlarda (şovuk o.-) 24a/12
o.-anlardan (zehir o.-) 12a/27
o.-anları (mülḥaḳ o.-) 8a/18
o.-anları (ẓa' if o.-) 13b/26
o.-anları (issi o.-) 51a/9

o.-anları (yābis o.-) 67a/20
o.-anları (genç o.-) 68a/23
o.-anları (kıl gibi o.-) 86a/11
o.-anları (pek o.-) 13b/27
o.-anları (mālik o.-) 2b/27
o.-anları (ẓa' if o.-) 63b/5
o.-anları (ḳavī o.-) 68a/20
o.-anları (nāḳih o.-) 76b/24
o.-anuñ (raṭb o.-) 9b/20
o.-anuñ (mümkin o.-) 15a/21,
15a/25
o.-anuñ (kekre o.-) 39a/9
o.-anuñ (sıtmalu o.-) 58b/24
o.-anuñ (az o.-) 61b/15
o.-anuñ (inenmiş o.-) 67b/13
o.-anuñ (muvāfiḳ o.-) 79a/26
o.-anuñ (beyāz o.-) 90b/10
o.-anuñ (kızıl o.-) 90b/11, 90b/13
o.-dı (ẓarūrī o.-) 3a/16
o.-dı (mertebede o.-) 5b/10
o.-dı (ma' lūm o.-) 6a/3
o.-dı (imtizāciyyeden o.-) 3a/2
o.-dığı ḥālde 4b/19
o.-dığı (olınmaz o.-) 6b/26
o.-dığı (neden o.-) 7a/15
o.-dığı (dürlü o.-) 7a/25
o.-dığı (ḥāşıl o.-) 8a/22, 64b/1
o.-dığı (mülākī o.-) 8b/21
o.-dığı (ihtilāf o.-) 14b/14
o.-dığı (ziyāde o.-) 15b/9
o.-dığı (sākin o.-) 15b/9
o.-dığı (bostanisi o.-) 23b/28
o.-dığı (mümkin o.-) 24b/28
o.-dığı (taş o.-) 34b/11

o.-dığı (zāhir o.-) 35a/16
 o.-dığı (ehlisi o.-) 42a/25
 o.-dığı (sinegũn o.-) 64a/8
 o.-dığıdur (zāhir o.-) 5a/7
 o.-dığına (ẓa'if o.-) 8a/23
 o.-dığına (hācet o.-) 15a/22
 o.-dığına (karīb o.-) 15b/5
 o.-dılar (gāfil o.-) 5b/8
 o.-duğı (medhali o.-) 6a/7
 o.-duğı (mülākī o.-) 11a/18
 o.-duğı (aşmada o.-) 41a/29
 o.-duğı (mümkın o.-) 50a/15
 o.-duğı (dönmesi o.-) 62b/3
 o.-duğı (hāşıl o.-) 75b/28
 o.-duğı (göre ve o.-) 96a/26
 o.-duğı (zeytile o.-) 99a/6
 o.-duğıçün (kıızıl o.-) 55a/3
 o.-duğına (vaşf o.-) 1b/18
 o.-duğına (muhtāc o.-) 2a/5
 o.-duğına (hācet o.-) 76b/16
 o.-duğına (gerek o.-) 91a/1
 o.-duđından (ruṭūbet-i faẓliyyesi o.-) 95b/8
 o.-duğından (lisan o.-) 2b/21
 o.-duğından (ẓa'if o.-) 58b/7
 o.-duğındandır (tutkal gibi o.-) 12a/2
 o.-duğumdan (hā'iz o.-) 2a/20
 o.-duķça (bāl o.-) 2a/16
 o.-duķça (zāhir o.-) 98b/22
 o.-duķça (eski o.-) 53b/27
 o.-duķda (mevcūd o.-) 8b/18, 8b/23
 o.-duķda (mülākī o.-) 9a/24
 o.-duķda (cem' o.-) 9a/3

o.-duķda (hāşıl o.-) 9a/3
 o.-duķda (bulmış o.-) 16a/20
 o.-duķda (yeñi o.-) 25a/24
 o.-duķda (lāzım o.-) 27a/14, 32b/5, 36a/5, 70b/11
 o.-duķda (murād o.-) 34ba/1, 73a/20
 o.-duķda (tatlu o.-) 38b/12
 o.-duķda (tamām o.-) 42a/9
 o.-duķda (böyle o.-) 59a/18
 o.-duķda (müherrā o.-) 59b/1
 o.-duķda (kāmıl o.-) 67b/19
 o.-duķda (çirkīn o.-) 72a/3
 o.-duķda (āḥir o.-) 76b/24
 o.-duķdan (lāzım o.-) 60b/7
 o.-duķdan (hāşıl o.-) 1b/15, 28a/15,
 o.-duķdan (eyü o.-) 60a/7
 o.-duķları (hāşıl o.-) 3a/21, 14b/9
 o.-duķlarında (kıtāl itmeli o.-) 3b/23
 o.-dum (vāşıl o.-) 2a/22
 o.-dum (vākıf o.-) 4a/9
 o.-dum (mülākī o.-) 4a/15
 o.-ıcak (şuyı ile o.-) 30b/17
 o.-ıcak (sirke ile o.-) 30b/29
 o.-ıcak (böyle o.-) 24a/6, 27b/22, 32b/20, 37a/4, 37a/8, 52b/23, 55a/1, 71a/10, 71a/28, 74a/27, 75b/10, 80a/3, 97a/8, 98b/16
 o.-ıcak (yalıñuz o.-) 32b/26, 84b/17
 o.-ıcak (edviye ile o.-) 32b/27
 o.-ıcak (olınmış o.-) 36b/11
 o.-ıcak (ķavrılmış o.-) 44b/24
 o.-ıcak (ķoyu o.-) 46b/23
 o.-ıcak (lāzım o.-) 48a/1, 23b/16

o.-ıcak (şāf o.-) 61b/9
 o.-ıcak (yaklaşmış o.-) 65a/19
 o.-ıcak (ḥarāret o.-) 67a/26
 o.-ıcak (yirlerde o.-) 75b/12
 o.-ıcak (yirde o.-) 75b/13
 o.-ıcak (hażm o.-) 75b/22, 76b/22, 92b/25, 93a/11
 o.-ıcak (pişmiş o.-) 13a/24, 78b/8, 84b/18
 o.-ıcak (kır o.-) 78b/9, 79b/18, 85b/2, 85b/4
 o.-ıcak (gibi o.-) 79b/5
 o.-ıcak (karişmış o.-) 81a/28
 o.-ıcak (koy o.-) 84a/11
 o.-ıcak (eski o.-) 86b/14
 o.-ıcak (taşradan i o.-) 91a/28
 o.-ıcak (vārid o.-) 9b/26
 o.-ıcak (ḥaşlanmış o.-) 13a/25
 o.-ıcak (zencebil ile o.-) 13b/27
 o.-ıcak (muḥtāc o.-) 15b/6
 o.-ıcak (muḥtāc o.-) 21a/22
 o.-ıcak (kırımış o.-) 23a/11
 o.-ıcak (yakın o.-) 27b/6
 o.-ıcak (yirde o.-) 75b/13
 o.-ıcak (pişmiş o.-) 78b/8
 o.-ımaz (ğıẓā o.-) 4b/20, 4b/23
 o.-ımaz (birisi o.-) 4b/20
 o.-ımaz (berāber o.-) 82a/5, 92b/10
 o.-ınmış (terkīb o.-) 81a/27
 o.-ınmış (kaṭṭ o.-) 72a/13
 o.-ınmışa (ta' rīb o.-) 90b/21
 o.-ınmışdur (beyān o.-) 7b/17, 54a/5
 o.-ınmışdur (tecribe o.-) 37a/10, 54b/27, 57a/6, 58b/15, 71a/12

o.-ınmışdur (beyān o.-) 7b/17, 72a/23, 93a/2
 o.-ınmışdur (beyān o.-) 7b/17
 o.-ınmışdur (beyān o.-) 7b/17
 o.-ınur (zıkr o.-) 67b/3
 o.-ınur (ḥall o.-) 69b/4
 o.-ınur (tasfiye o.-) 72a/23
 o.-madan (fāsıd o.-) 28b/2
 o.-madan (müteğayyir o.-) 28b/3
 o.-madan (ğālib o.-) 28b/3
 o.-madı (müfid o.-) 2a/9
 o.-madın (hażm o.-) 3a/13, 55b/26, 97a/25
 o.-madın (tamām o.-) 29a/11, 37b/24, 55b/11
 o.-madıgıdır (zāhire o.-) 5a/6
 o.-madugumdan (ḥālī o.-) 2a/13
 o.-madık (bālīg o.-) 57a/24, 22b/24
 o.-mağa (ḥayvānātdan o.-) 4a/23
 o.-mağa (ḥayvānātdan o.-) 4a/23
 o.-mağa (ziyādece o.-) 4b/1
 o.-mağa (berāber o.-) 6a/14
 o.-mağa (sıvık o.-) 10a/7
 o.-mağa (eyü o.-) 25a/2
 o.-mağa (kāmīl o.-) 12b/20
 o.-mağa (mizācı o.-) 15a/18, 15a/19
 o.-mağa (taş o.-) 30a/10
 o.-mağa (tamām o.-) 32b/21
 o.-mağa (kemāliyle o.-) 63b/27
 o.-mağa (tatlu o.-) 65a/22
 o.-mağa (za' if o.-) 78a/21
 o.-mağa (küçük o.-) 87a/28
 o.-mağa (zehir o.-) 97a/5
 o.-mağı (kehle o.-) 20b/26

o.-mağıla (ğalīz o.-) 2a/4
 o.-mağıla (fā'iz o.-) 2a/15
 o.-mağıla (ẓa'if o.-) 5b/6
 o.-mağıla (koñşı o.-) 6b/7
 o.-mağıla (eski o.-) 6b/10
 o.-mağıla (mürekkeb o.-) 8a/4
 o.-mağıla (yılışıklık o.-) 10a/2
 o.-mağıla ('ārız o.-) 10a/8
 o.-mağıla (yağluğı o.-) 12a/4
 o.-mağıla (zıddı o.-) 12a/22
 o.-mağıla (yirde o.-) 12b/18
 o.-mağıla (karışmış o.-) 22b/3
 o.-mağıla (ğālib o.-) 29a/10
 o.-mağıla (buḥār o.-) 29a/11
 o.-mağıla (mecālsiz o.-) 29a/21
 o.-mağıla (kābızlığı o.-) 50b/24
 o.-mağıla (hılṭlar o.-) 51b/21,
 51b/27
 o.-mağıla (ẓa'if o.-) 51b/21
 o.-mağıla (şışirmek o.-) 53b/12
 o.-mağıla (tonuqlığı o.-) 56b/17
 o.-mağıla (şafra o.-) 62b/8
 o.-mağıla (kekreligi o.-) 63b/10
 o.-mağıla (daḥı o.-) 64b/11
 o.-mağıla (kādir o.-) 68a/18
 o.-mağıla (üzre o.-) 68a/22
 o.-mağıla (meşhūr o.-) 72a/24
 o.-mağıla (ḥāşıl o.-) 74b/13
 o.-mağıla (yelimşeklik o.-) 76b/26
 o.-mağıla (yelimşek o.-) 77a/1
 o.-mağıla (cilası o.-) 79a/14
 o.-mağıla (ruṭūbeti o.-) 97b/16
 o.-mağın (müsebbibü'l-esbāb o.-)
 3a/16

o.-mağın (ẓa'if o.-) 2a/12
 o.-mağın (ḥāşıl o.-) 2a/15, 79b/2
 o.-mağın ('asir o.-) 77b/16
 o.-mağın (yaramaz o.-) 79a/19
 o.-mamaḵ (ḥālī o.-) 4b/7
 o.-mamaḵ ('ārız o.-) 6b/5
 o.-mamaḵ (gitmiş o.-) 6b/10
 o.-mamaḵ (maḵūlelerden o.-) 6b/12
 o.-mamaḵ (kādir o.-) 87a/3
 o.-mamaḵ (pişmiş o.-) 18a/20
 o.-ması (issi o.-) 8a/14
 o.-ması (ğalīz o.-) 23b/16
 o.-ması (fāsıd o.-) 56b/12
 o.-ması (def' o.-) 11b/16
 o.-ması (ḥāşıl o.-) 64a/26
 o.-masıdır (māni' o.-) 14a/5
 o.-masıdır (ḥāfız o.-) 14a/12
 o.-maması (toñgunluğu o.-) 8a/13
 o.-maması (olması veya o.-) 8a/14
 o.-maması (iştiḥā o.-) 74a/5
 o.-mamış (muḥkem o.-) 77b/13
 o.-mamışdur (mizāc o.-) 4b/16
 o.-mamışdur (ḵuvvet o.-) 9a/16
 o.-mamışlardur (vāḵıf o.-) 14b/6
 o.-maḵ ('ām o.-) 2b/2
 o.-maḵ (marīz o.-) 3a/11
 o.-maḵ (pīr o.-) 3a/11
 o.-maḵ (zikirinde o.-) 3b/27
 o.-maḵ (kıızıl o.-) 8b/9
 o.-maḵ (gök o.-) 8b/10
 o.-maḵ (üzre o.-) 13b/9, 13b/18
 o.-maḵ (ziyāde o.-) 14a/12, 91b/13,
 94a/26
 o.-maḵ (meded o.-) 14a/13

o.-maḵ (böyle o.-) 14b/26
o.-maḵ (az o.-) 14b/27
o.-maḵ (boyalı o.-) 20b/11
o.-maḵ (böyle o.-) 33a/7
o.-maḵ (ẓa' īf o.-) 46a/3
o.-maḵ (ṭahāret ile o.-) 46a/3
o.-maḵ (fāsīd o.-) 46a/3, 60a/17
o.-maḵ (ırak o.-) 68b/17
o.-maḵ (ḥōṣ o.-) 71a/23
o.-maḵ (böyle o.-) 72a/7
o.-maḵ (şu o.-) 81a/9
o.-maḵ (zā' il o.-) 84b/16
o.-maḵ (marazları o.-) 96a/11
o.-maḵdan (ẓa' īf o.-) 35a/12
o.-maḵdan (fāsīd o.-) 54b/5, 54b/6
o.-maḵdan (süddeler o.-) 58b/15
o.-mamaḵdan (vāşıl o.-) 87a/24
o.-maları (mübtelā o.-) 3a/7
o.-masa (taḥlīl itmesi o.-) 58a/5
o.-masın (ziyāde o.-) 93b/8
o.-masın (ḥāşıl o.-) 30b/19
o.-masın (fāsīd o.-) 34b/25
o.-masın (püre o.-) 37a/21
o.-masına (bāḵī o.-) 3b/10
o.-masına (eyü o.-) 12a/20
o.-masına (ḥarāb o.-) 12a/21
o.-masına (fāsīd o.-) 35a/5
o.-masına (kehle o.-) 58b/10
o.-masına (ziyāde o.-) 59a/7
o.-masına (āciz o.-) 74a/26
o.-masına (geñ o.-) 78b/29
o.-masına (yüklü o.-) 87a/12
o.-masına (fāsīd o.-) 96b/19
o.-mamasına (haẓm o.-) 87a/9

o.-mamasına (iştiḥā o.-) 94b/2
o.-masında (ḥāşıl o.-) 6a/1
o.-masında (bozılmış o.-) 66a/14
o.-masında (ḥāşıl o.-) 6a/1
o.-masından (bozılmış o.-) 66b/14
o.-masını (ziyāde o.-) 37a/11, 71a/25, 84a/5
o.-masını (fevt o.-) 46a/10
o.-masını (taş o.-) 79a/13
o.-masını (ḥādīs o.-) 45b/28
o.-maya (bulınması o.-) 4b/11
o.-maya (ẓāhir o.-) 5a/4, 13a/26, 14a/28
o.-maya (añā o.-) 5b/9
o.-maya (ḡāfil o.-) 7a/9
o.-maya (yaşluḡı o.-) 10a/21
o.-maya (güçde o.-) 10a/21
o.-maya (merki o.-) 22b/7
o.-maya (düşmüş o.-) 26b/14
o.-maya (ḡarışığı o.-) 26b/15
o.-maya (putrak o.-) 27b/5
o.-maya (ziyāde o.-) 27b/5, 29b/21
o.-maya (keskin o.-) 30a/28
o.-maya (nesne o.-) 35b/12
o.-maya (keçe gibi o.-) 36a/9
o.-maya (līflü o.-) 36a/9
o.-maya (berāber o.-) 42a/19
o.-maya (maşrū' o.-) 42b/11, 51a/29
o.-maya (a' zāsı o.-) 47b/4
o.-maya (berāber o.-) 54b/12, 82b/25
o.-maya (arık o.-) 57a/13
o.-maya (şararmış o.-) 57a/14
o.-maya (muḥtāc o.-) 60b/6

o.-maya (düz o.-) 61b/16
 o.-maya (ekşi o.-) 62b/26
 o.-maya (kekreligi o.-) 63a/23
 o.-maya (maraži o.-) 64a/6
 o.-maya (siñiri o.-) 65b/6
 o.-maya (issi o.-) 67a/7
 o.-maya (siñirler o.-) 67b/16
 o.-maya (degirmi o.-) 69a/18
 o.-maya (ķurdlu o.-) 69a/19
 o.-maya (bayat o.-) 70a/25
 o.-maya (biçilmiş o.-) 70b/13
 o.-maya (eski o.-) 70b/13
 o.-maya (yeşil o.-) 70b/13
 o.-maya (gebe o.-) 72a/6, 77a/22
 o.-maya (nemgîn o.-) 72b/3
 o.-maya (yakın o.-) 75a/11
 o.-maya (ğidā o.-) 76b/25
 o.-maya (ğidā o.-) 76b/25
 o.-maya (ķarışmıř o.-) 81a/28
 o.-maya (yüklü o.-) 82b/29, 83a/18
 o.-maya (ekşiligi o.-) 86a/23
 o.-maya (çuķurlanmıř o.-) 91b/15
 o.-maya (şarulığı o.-) 92b/17
 o.-maya (rāyiķası o.-) 96a/29
 o.-maya (yaşluğı o.-) 99a/28
 o.-maya (arık o.-) 57a/13
 o.-mayalar (hālī o.-) 3a/6
 o.-mayalar (yakın o.-) 59b/1, 92a/1, 93a/6
 o.-mayalar (mānī^c o.-) 96b/10
 o.-mayan (mesmū^c um o.-) 2b/4
 o.-mayan (ma^c rūfi o.-) 2b/16
 o.-mayan (marīz o.-) 9a/26
 o.-mayan (mu^c tād o.-) 22b/16

o.-mayan (ķādir o.-) 25a/23, 35a/2, 67a/27, 70a/1
 o.-mayan (deriñ o.-) 58b/26
 o.-mayana (ķādir o.-) 36b/1
 o.-mayandan (ķādir o.-) 8a/26
 o.-mayanlara (kimesneler o.-) 2a/28
 o.-mayanlara (issi o.-) 68b/25
 o.-mayanlara (ķādir o.-) 94a/13
 o.-mayıcaķ (ķarāret o.-) 67a/25
 o.-mayınca (anlar o.-) 7a/14
 o.-mayup (behrever o.-) 1b/12
 o.-mayup (ma^c yūb o.-) 1b/17
 o.-mayup (muķālif o.-) 1b/18
 o.-mayup (müte^c eşşir o.-) 2a/5
 o.-mayup (‘ārī o.-) 2a/17
 o.-mayup (mütemeyyiz o.-) 2b/20
 o.-mayup (sālik o.-) 2b/22
 o.-mayup (üzre o.-) 3a/5
 o.-mayup (bir o.-) 3a/23, 16b/25
 o.-mayup (ğāfil o.-) 3b/27
 o.-mayup (maķşşū o.-) 4a/26
 o.-mayup (fānī o.-) 4b/1
 o.-mayup (muvāfiķ o.-) 15a/12
 o.-mayup (ortaca o.-) 15a/17
 o.-mayup (tağayyūr o.-) 15b/1
 o.-mayup (bozılmış o.-) 16a/5
 o.-mayup (şāfī o.-) 16b/18
 o.-mayup (güçde o.-) 19a/16
 o.-mayup (bāliğ o.-) 25a/25
 o.-mayup (siyah o.-) 27b/7
 o.-mayup (mu^c tād o.-) 27b/28, 97a/27
 o.-mayup (hażm o.-) 29a/10, 66b/8
 o.-mayup (ķarışık o.-) 33a/18

o.-mayup (tîz o.-) 43a/4
o.-mayup (yinmiş o.-) 51b/9
o.-mayup (tamām o.-) 52b/5
o.-mayup (bulmuş o.-) 52b/28
o.-mayup (beyāz o.-) 61b/13
o.-mayup (yaşlu o.-) 67b/5
o.-mayup (kıllu o.-) 84b/9
o.-mayup (zamān o.-) 92b/22
o.-mayup (nebāt o.-) 96b/2
o.-maz (ġidā o.-) 4a/22
o.-maz (bilinmese o.-) 5b/19
o.-maz (zāhir o.-) 6a/16, 6a/18
o.-maz (müte'essir o.- ider) 6b/24
o.-maz (delālet itmiş o.-) 8a/25
o.-maz (ḥafī o.-) 12b/15
o.-maz (zāhir o.-) 12b/24, 13a/19, 13a/23
o.-maz (münfa' il o.-) 15a/7
o.-maz (yakın o.-) 19b/8, 50a/21
o.-maz (nāfi' o.-) 31b/1
o.-maz (devā o.-) 36b/8, 37a/8
o.-maz ('ārız o.-) 37b/20, 55b/7
o.-maz (ḥāşıl o.-) 46b/3
o.-maz (büyük o.-) 44a/28
o.-maz (nesne o.-) 48b/20, 60a/21, 70b/4
o.-maz (ziyāde o.-) 53a/14, 70b/24
o.-maz (berāber o.-) 58b/13
o.-maz (cem' o.-) 61b/14
o.-maz (zamḳ o.-) 65b/21
o.-maz (yüksek o.-) 65b/23
o.-maz (hażm o.-) 74a/4
o.-maz (deşilmiş o.-) 77b/25
o.-maz (muḥtāc o.-) 84b/20

o.-maz (rıtlı olur o.-) 86a/22
o.-maz (fāsıd o.-) 86b/15, 99b/24
o.-mazdan (ḳatı o.-) 17b/6
o.-mazdan (müherrā ḳatı o.-) 65a/23
o.-mazdı (ḳādir o.-) 96a/8
o.-mazsa (zāhir o.-) 2a/2
o.-mazsa (ma' lūm o.-) 6a/4
o.-mazsa (yanmış o.-) 18b/11
o.-mazsa (cūzzām zāhir o.-) 66b/18
o.-mazsa (ziyāde o.-) 70b/24
o.-mazsa (hażm o.-) 74a/4
o.-mazsa (daḥı o.-) 76b/19
o.-mazsa (şāfidür o.-) 86b/10
o.-mazız (muḥtāc o.-) 6b/22
o.-miş (cem' o.-) 9b/19, 17b/27, 19b/29, 45a/22, 73b/26
o.-miş (kebāb o.-) 19b/7, 96b/6
o.-miş (ta' rīb o.-) 23b/19
o.-miş (ḳarīb o.-) 32b/21
o.-miş (ḥāzır o.-) 39a/7
o.-miş (yara o.-) 41a/8
o.-miş (nāşūr o.-) 43a/23
o.-miş (kemālin bulup o.-) 65a/21
o.-miş (kendüden o.-) 68b/12
o.-miş (şu o.-) 69b/28
o.-miş (fevt o.-) 72b/12
o.-miş (mizāc-ı fāsıd o.-) 74a/25
o.-miş (pek o.-) 79b/7
o.-miş (dibis o.-) 95b/4
o.-miş (ḥāşıl o.-) 95b/9, 15b/11
o.-miş (perverde o.-) 97a/29
o.-mişdur (ḥāşıl o.-) 2a/6, 8b/4, 9a/5, 9a/6
o.-mişdur (ḳaṭ' o.-) 60b/1

o.-mışdur (müyesser o.-) 2a/18,
2b/3, 2a/18
o.-mışdur (vāķi^c o.-) 14b/13
o.-mışdur (nābit o.-) 15b/11
o.-mışdur (cārī o.-) 18a/2
o.-mışdur (‘amel ile o.-) 46b/15
o.-mışını (tūrmağıla o.-) 39a/1
o.-mışını (şāf o.-) 52b/13, 61b/9
o.-mışını (tamām o.-) 65a/19
o.-mışından (kemāliyle o.-) 50b/7
o.-mışından (kebāb o.-) 59a/20
o.-mışından (on o.-) 93a/12
o.-mışlardur (meşğöl o.-) 14b/4
o.-sa (on o.-) 3b/23
o.-sa (hāşıl o.-) 5b/27
o.-sa (cem^c o.-) 8a/10
o.-sa (devā o.-) 8b/8
o.-sa (güne o.-) 8b/9
o.-sa (ğālib o.-) 8b/12
o.-sa (‘ārız o.-) 34b/29
o.-sa (gitmiş o.-) 38a/2
o.-sa (mużtarr o.-) 42b/29
o.-sa (azalmış o.-) 51b/24
o.-sa (azalmış o.-) 51b/24
o.-sa (kesilmiş o.-) 54a/18
o.-sa (ekşi o.-) 57b/21
o.-sa (şu gibi o.-) 69a/26
o.-sa (kül o.-) 71b/27
o.-sa (ķat^c olınmış o.-) 72a/13
o.-sa (şişmiş kül o.-) 78b/16
o.-sa (ķararmıř o.-) 79a/26
o.-sa (ishāl o.-) 90a/19
o.-sa (sākin o.-) 96a/8
o.-sa (uzanmış o.-) 99a/8

o.-sa (terslenemez o.-) 3b/23
o.-sun (uzanmış o.-) 41a/16
o.-sun (olursa o.-) 41a/16, 69a/24,
78a/13
o.-sun (sevdā o.-) 73b/25
o.-sun (şovuk o.-) 80b/22
o.-sun (hāşıl olur o.-) 80b/23
o.-sun (ışırmağıla o.-) 80b/24
o.-sun (terķib olınmış o.-) 81a/27
o.-sun (nebātī o.-) 94b/6
o.-sun (muřtafāya o.-) 1b/7
o.-sun (ařhāb-ı fiḥāminao.-) 1b/9
o.-up (za^c fa göre o.-) 2a/8
o.-up (ğāfil o.-) 2a/8
o.-up (‘ibāret o.-) 2a/17
o.-up (mü’ellef o.-) 2a/21
o.-up (mezķūr o.-) 2a/23
o.-up (maḥrūm o.-) 2a/24
o.-up (ķalil o.-) 2a/29
o.-up (ma^c lūm o.-) 2b/2, 2b/25,
6b/16
o.-up (zamanlarında o.-) 2b/14
o.-up (meřhūr o.-) 2b/23
o.-up (‘umūm üzre o.-) 2b/26
o.-up (mübtelā o.-) 3a/6
o.-up (řiřḥatde o.-) 3a/15
o.-up (muḥtār o.-) 3a/26
o.-up (bir o.-) 3a/26, 16b/28
o.-up (ķavī o.-) 3b/18, 89b/6, 90a/16
o.-up (ķabż o.-) 3b/23
o.-up (çok o.-) 4a/26, 61b/3, 79a/10,
94a/9, 96b/4
o.-up (mevcūt o.-) 4b/15
o.-up (ğālib o.-) 4b/29

o.-up (mā³il o.-) 5a/24, 6a/17, 77a/28, 84b/9, 85b/20, 91b/14, 96a/28, 98b/10

o.-up (hāşıl o.-) 6a/1, 9b/4, 53b/20, 21a/19, 43a/4, 97a/2

o.-up (keyfiyyeti ile o.-) 6a/5

o.-up (zāhir o.-) 6b/14, 14a/28, 37b/8, 45b/20, 55a/24, 65b/25, 99b/12

o.-up (muḳayyed o.-) 6b/17

o.-up (mu^c tād o.-) 6b/26

o.-up (yalıñuz o.-) 8a/3

o.-up (hārr o.-) 9a/13

o.-up (sārī o.-) 9a/16

o.-up (anda o.-) 9b/3

o.-up (cem^c o.-) 10a/8, 83a/24

o.-up (ziyāde o.-) 10a/16, 10a/20, 22b/22, 25b/12, 29a/16, 46a/16, 54b/16, 61a/5, 78a/12, 80a/13, 85a/9

o.-up (yağlulığı o.-) 10a/17

o.-up (āsān o.-) 10a/22, 95b/26, 29a/10, 30b/23,

o.-up (tamām o.-) 11a/15, 12b/20, 12b/22

o.-up (māni^c o.-) 11b/13

o.-up (behresi o.-) 12b/15

o.-up (laṭīf o.-) 13b/4, 64a/15

o.-up (fāsīd o.-) 13b/14, 22a/28, 83b/1

o.-up (az o.-) 14a/10, 77a/6, 89b/14

o.-up (bellü o.-) 14a/22

o.-up (müteğayyir o.-) 15a/5

o.-up (muvāfiḳ o.-) 15a/8, 36a/22

o.-up (ortaca o.-) 15a/16, 92b/17

o.-up (nāḳış o.-) 15a/18

o.-up (ba^c id o.-) 15a/22

o.-up (mekānda o.-) 15a/29

o.-up (şahīḥ o.-) 15a/1, 63a/23

o.-up (şağ o.-) 16a/1

o.-up (hōş o.-) 16a/5

o.-up (pāk o.-) 16a/6, 32a/21, 36a/5, 66b/27, 46b/2, 92b/17, 100a/29

o.-up (muḥkem o.-) 16a/9, 16a/12

o.-up (kulağuz o.-) 16a/17

o.-up (müteğayyir o.-) 16a/23

o.-up (gevşek o.-) 18b/1

o.-up (güç o.-) 19b/2

o.-up (yābis o.-) 19b/4

o.-up (kolay o.-) 19b/5

o.-up (şovuk o.-) 19b/13

o.-up (i^c tidālde o.-) 20b/10

o.-up (ince o.-) 20b/11, 65a/7

o.-up (katı o.-) 21a/5, 65b/26, 83a/28

o.-up (düz o.-) 21a/5, 91b/14

o.-up (tütsü o.-) 21a/6

o.-up (yaldıraması o.-) 22b/6

o.-up (düzce o.-) 22b/6

o.-up (ekşi o.-) 23a/4

o.-up (kābız o.-) 23a/14

o.-up (tatlu o.-) 23a/14

o.-up (etlü o.-) 23a/14

o.-up (ince o.-) 23a/16, 63a/12, 63a/23

o.-up (ḥasta o.-) 24b/21, 76b/23

o.-up (bīcūd o.-) 24b/22

o.-up (āriz o.-) 24b/22, 73b/3

o.-up (hürmetlü o.-) 25a/22

o.-up (bağlı o.-) 25a/23

o.-up (hōş o.-) 25b/8, 57a/14

o.-up (beyāz o.-) 25b/9, 33a/17,
36a/2, 57a/13, 63a/19, 63a/23,
85b/20, 88b/26, 96a/29

o.-up (māddesi gibi o.-) 25b/20

o.-up (hażm o.-) 26a/7, 68a/6

o.-up (hōş o.-) 26a/11, 67b/5

o.-up (iriñlü o.-) 27a/8

o.-up (ağırca o.-) 27b/4

o.-up (acı o.-) 27b/4, 61b/13

o.-up (koyu o.-) 29b/14, 44b/3,
83a/6, 84a/9, 97b/11

o.-up (küçük o.-) 32a/11, 63a/22,
67b/4

o.-up (muhkem o.-) 33a/18

o.-up (rayihası o.-) 33a/19

o.-up (nāfi^c o.-) 35b/1

o.-up (ağır o.-) 35b/28, 63a/13,
63a/13, 79a/11, 85b/9, 86b/18

o.-up (līf gibi o.-) 35b/28

o.-up (şaru o.-) 36a/1, 77a/28,
80b/28, 87b/19

o.-up (hāfif o.-) 36a/1

o.-up (çubuğı o.-) 37b/4, 55a/19

o.-up (büyük o.-) 37b/6, 48b/5,
55a/21, 63a/22, 65b/28, 68a/9,
68b/22, 69a/17, 77a/25, 91b/15

o.-up (eskiden o.-) 38a/28, 88a/22

o.-up (kızıl o.-) 38b/28, 65b/27,
67b/16, 86b/16, 91b/14

o.-up (şirīn o.-) 42a/22

o.-up (aç o.-) 47a/14

o.-up (yaşlı o.-) 47a/16

o.-up (maḥv o.-) 48a/13, 60b/9,
76a/18

o.-up (tāze o.-) 51a/8, 96b/6

o.-up (nāfi^c o.-) 56a/25, 72b/11

o.-up (semiz o.-) 57a/13

o.-up (müherrā o.-) 59a/18, 70a/26,
72a/2

o.-up (tölu o.-) 60b/25, 84a/3

o.-up (kırı o.-) 61a/15

o.-up (rengide o.-) 61b/16

o.-up (degirmi o.-) 63a/11

o.-up (irü irü o.-) 63a/13

o.-up (kālīñ o.-) 63a/14

o.-up (geç o.-) 63b/14

o.-up (za^c if o.-) 63b/20, 73b/29

o.-up (kārīb o.-) 64b/8

o.-up (kekre o.-) 64b/9

o.-up (yaramaz o.-) 66b/26

o.-up (hōş o.-) 67b/5

o.-up (şag o.-) 67b/5

o.-up (yumuşak o.-) 68b/11

o.-up (incü o.-) 69a/17

o.-up (ufağ o.-) 69a/18, 79b/28

o.-up (mu^c tedil o.-) 73a/7

o.-up (şakīl o.-) 74a/4, 74a/26

o.-up (bir o.-) 75a/9

o.-up (güne güne o.-) 75b/29

o.-up (şeklinde o.-) 76a/10

o.-up (kuvvet o.-) 76b/24

o.-up (keskin o.-) 77a/29, 89a/12

o.-up (çıban o.-) 77b/23

o.-up (küçük o.-) 79b/28, 96b/12

o.-up (kemāliyle o.-) 80a/20

o.-up (mütegayyer o.-) 81a/24

o.-up (güne o.-) 81a/28

o.-up (pānzehir o.-) 83a/3

o.-up (karişmış o.-) 85a/9

o.-up (berrāk o.-) 85b/20

o.-up (yeñi o.-) 86a/23

o.-up (iri o.-) 86b/16

o.-up (aşkar o.-) 86b/17

o.-up (peydā o.-) 87a/28

o.-up (gevşek o.-) 87b/20

o.-up (güç o.-) 87b/24

o.-up (toñmış o.-) 88b/19

o.-up (hafif o.-) 88b/27

o.-up (gökçilik o.-) 88b/28

o.-up (şāfi o.-) 90b/14

o.-up (güzel yimesi o.-) 91b/18

o.-up (yeyni o.-) 92b/16

o.-up (tatlırak o.-) 92b/21

o.-up (orta o.-) 92b/21

o.-up (‘ aqide gibi o.-) 97b/12

o.-up (gelmiş o.-) 98b/10

o.-ur (fā’iz o.-) 2a/28

o.-ur (ma‘ lūmları o.-) 2b/27

o.-ur (hāşıl o.-) 3a/9, 3a/14, 5b/28, 7a/28, 7b/1, 7b/2, 7b/18, 8b/27, 9a/4, 9a/8, 13b/22, 14b/25, 15b/27, 19a/1, 29b/22, 35a/15, 54a/10, 64b/1, 69a/14, 69a/15, 77a/7, 79b/1, 80b/23, 81a/19, 95b/7, 96b/22, 96b/28

o.-ur (zāhir o.-) 3a/26, 12b/17, 13a/24, 14a/25, 27b/9, 28a/2, 28a/3, 44b/22, 47b/4, 56a/29, 62b/2, 73b/24, 81a/18

o.-ur (hālāş o.-) 3b/24

o.-ur (ğidā o.-) 4a/24

o.-ur (devā o.-) 4b/21, 37a/5, 79b/21

o.-ur (eyitmesi ile o.-) 5b/20

o.-ur (muvāfiq o.-) 5b/29

o.-ur (anuñla o.-) 6a/11

o.-ur (issi o.-) 6a/6

o.-ur (fāsīd o.-) 6a/11, 13a/21, 65a/8

o.-ur (ekşi o.-) 6a/12

o.-ur (şüretde o.-) 7a/15

o.-ur (ne için o.-) 7a/16

o.-ur (‘ illet-i fā‘ illiyye o.-) 7a/20

o.-ur (ma‘ lūm o.-) 7b/19, 8a/14, 12b/19, 27b/8, 27b/14, 69a/20

o.-ur (cem‘ o.-) 8a/4, 70b/1

o.-ur (mürekkeb o.-) 8a/5

o.-ur (añā göre o.-) 8a/5

o.-ur (gāh o.-) 8a/3, 8a/5, 8a/10, 8a/11, 9a/9, 9a/10, 10b/22, 15a/11, 16a/27, 19a/19, 19b/2, 20b/15, 21a/16, 21a/20, 22b/22, 22b/26, 24a/15, 24b/3, 26a/8, 26a/10, 26b/22, 28a/24, 32a/10, 35b/9, 35b/11, 37a/10, 38a/25, 39a/6, 40a/10, 41b/29, 46a/13, 47a/3, 53b/6, 56a/19, 56a/21, 56a/23, 59a/20, 59b/16, 59b/26, 62a/19, 62b/13, 64a/20, 72a/1, 73b/22, 74b/23, 76a/14, 77b/8, 77b/26, 79a/29, 82b/25, 84b/22, 84b/15, 86b/19, 88a/21, 89a/10, 89a/29, 89a/28, 92b/8, 94a/28, 98a/16

o.-ur (mu‘ ayyen o.-) 8a/11

o.-ur (mānī^c o.-) 8a/11, 12b/14, 24b/9, 25b/21
o.-ur (ķuvvet o.-) 9a/12
o.-ur (terķīb olınmış o.-) 9a/14
o.-ur (beñzer o.-) 9a/15
o.-ur (mużırr o.-) 9b/14
o.-ur (göre o.-) 9a/25, 96a/27
o.-ur (vāķi^c o.-) 10a/15, 38a/8, 38a/9, 65a/8
o.-ur (itmekle o.-) 10b/24
o.-ur (eritmekle o.-) 10b/26
o.-ur (yumuřatmaķ ile o.-) 10b/27
o.-ur (tamām o.-) 12b/17, 52b/5
o.-ur (olmağıla mı o.-) 12b/18
o.-ur (yalñuzlığıyla mı o.-) 12b/18
o.-ur (‘ārız o.-) 12b/20, 24b/19, 24b/20, 46a/24, 86a/9, 92a/10
o.-ur (dürlü o.-) 13a/21, 35a/15, 43a/17, 63a/10
o.-ur (ziyāde o.-) 13a/25, 18a/1, 29b/29, 30a/18, 47a/4, 48b/27, 57a/2, 60a/1, 63b/28, 64a/1, 68a/10, 71b/19, 79b/21, 79b/27, 83a/14, 92b/15, 93a/16, 93b/3, 93b/25, 98a/14
o.-ur (lāzım o.-) 13a/26
o.-ur (yardım o.-) 13a/26
o.-ur (ıřlāh o.-) 13b/1
o.-ur (ża‘ıf o.-) 13b/4, 27b/12, 27b/13, 36a/5, 68a/11, 83a/29, 83b/1
o.-ur (ķuvvetlü o.-) 13b/5
o.-ur (ķuvvet o.-) 13b/11, 13b/12, 24b/5

o.-ur (az o.-) 13b/15, 27b/23, 68b/11, 78b/8, 80a/7, 97a/9
o.-ur (anuñiķün o.-) 13b/15
o.-ur (vāķi^c o.-) 13b/25, 14b/26
o.-ur (ķavī o.-) 14a/4, 22b/23, 26a/10, 39b/2, 53b/17, 60b/22, 90a/13, 99b/15
o.-ur (bellü o.-) 14a/4, 47b/8, 75a/24, 90b/17
o.-ur (hādiř o.-) 14a/29
o.-ur (dağı o.-) 14b/1, 14b/2, 15a/5, 23a/3, 23b/28, 39a/24, 40b/27, 56b/21, 58b/21, 63a/20, 81b/23, 88b/21, 100a/10
o.-ur (hārr o.-) 14b/1
o.-ur (biri o.-) 14b/1
o.-ur (żıdd o.-) 14b/2
o.-ur (muķtelif o.-) 14b/17, 15a/15
o.-ur (sebebi ile o.-) 14b/28
o.-ur (müteğayyir o.-) 15a/3
o.-ur (güne o.-) 15a/4, 58b/27
o.-ur (münfa‘ il o.-) 15a/6
o.-ur (‘aksi o.-) 15a/4
o.-ur (tız o.-) 16b/13, 46a/21, 75b/12
o.-ur (geç o.-) 16b/13, 75b/13, 97a/10
o.-ur (ortaca o.-) 16b/14, 39b/2
o.-ur (muķkem o.-) 17/11
o.-ur (‘āşıķ o.-) 17b/18
o.-ur (helāk o.-) 17b/21
o.-ur (taħlil idiciligü o.-) 17b/29
o.-ur (yunmamış o.-) 18a/8
o.-ur (seyrek o.-) 18a/12

o.-ur (çok o.-) 18b/8, 21b/4, 21b/6,
55a/1, 64a/9, 80b/9, 81b/22, 92a/17
o.-ur (hażm o.-) 18b/13, 19a/27,
25a/15, 26a/9, 42a/27, 64a/24,
68a/28, 88a/21, 93a/17, 96b/15,
97a/3
o.-ur (eyü o.-) 19a/9, 47a/5, 51a/15,
71a/14, 85a/3, 92b/20
o.-ur (fesādına göre o.-) 19b/18
o.-ur (indürici o.-) 20a/9
o.-ur (kömür o.-) 21a/22
o.-ur (büyük o.-) 21b/7, 25a/8,
48b/11, 58a/9, 58a/21, 60b/25,
79b/15, 86a/13, 92a/17, 93b/3
o.-ur (mişdārı o.-) 21b/7
o.-ur (katarak o.-) 22b/5
o.-ur (dergāh o.-) 22b/29
o.-ur (küçük o.-) 23a/4, 25a/8,
28a/3, 58a/22, 64b/2, 81a/23
o.-ur (kā'im o.-) 23a/11, 56a/25
o.-ur (siyāhı o.-) 23a/12
o.-ur (ğidā o.-) 24a/8, 93a/11
o.-ur (itdükleri o.-) 24a/15
o.-ur (pāk o.-) 24b/2
o.-ur (üstübeç o.-) 24b/4
o.-ur (sākıt o.-) 24b/19
o.-ur (kehle o.-) 24b/21
o.-ur (şaru o.-) 25a/6, 35b/28,
69b/16
o.-ur (mā'il o.-) 25a/7, 26a/11
o.-ur (güzel o.-) 25a/9, 57b/12,
88b/15
o.-ur (bahadır o.-) 25a/16
o.-ur (hürmetlü o.-) 25a/29

o.-ur (eski o.-) 25a/11
o.-ur (yağlı o.-) 26b/23
o.-ur (pişmiş o.-) 26a/15
o.-ur (siyāh o.-) 26a/25, 42a/9,
44a/20, 79b/18
o.-ur (vechile o.-) 27a/20
o.-ur (şovuk o.-) 28a/1
o.-ur (bīcūd o.-) 28a/1
o.-ur (‘ārız o.-) 28a/2, 34a/16,
48a/29
o.-ur (fevt o.-) 28a/5, 40b/19,
46b/10, 88b/3, 96a/5
o.-ur (tohumı o.-) 29b/4, 43b/25,
44b/19, 77a/18, 82a/1
o.-ur (beyāz o.-) 34a/18, 35b/29,
58b/27
o.-ur (çok o.-) 37a/27
o.-ur (eksük o.-) 37a/29, 55a/14
o.-ur (şınıf o.-) 43a/17, 77a/24
o.-ur (nef' o.-) 43b/7
o.-ur (yüksek o.-) 43b/12, 43b/13
o.-ur (yarar o.-) 43b/13, 95b/13
o.-ur (ağaç o.-) 44a/27
o.-ur (kadar o.-) 44a/28, 80b/12,
81b/27, 92a/18
o.-ur (hōş o.-) 44b/1, 68a/18
o.-ur (kalın o.-) 45a/20
o.-ur (cem' olmuş o.-) 45a/23
o.-ur (büyükrek o.-) 45b/3, 50b/27
o.-ur (taş o.-) 46a/21
o.-ur (sākin o.-) 47a/9, 96a/7
o.-ur (düşmiş o.-) 47a/18
o.-ur (maķūle o.-) 48b/7
o.-ur (māni' o.-) 49a/16, 52a/28

o.-ur (yağ o.-) 50a/6, 72a/3
 o.-ur (dişilü o.-) 50b/25, 58a/11
 o.-ur (kiçirek o.-) 50b/26
 o.-ur (miqdār o.-) 50b/29
 o.-ur (qalmış o.-) 52b/5
 o.-ur (def^c o.-) 53b/15
 o.-ur (pek o.-) 53b/27
 o.-ur (kül o.-) 56a/24
 o.-ur (cilā itmesi o.-) 58a/29
 o.-ur (aqsak o.-) 59b/7
 o.-ur (nesne o.-) 62a/20
 o.-ur (ince o.-) 63a/12
 o.-ur (yeşile o.-) 63a/12
 o.-ur (tatlu o.-) 63b/7, 64b/13, 64b/15
 o.-ur (geçrek o.-) 64a/14
 o.-ur (yakın o.-) 64a/17
 o.-ur (ufaq o.-) 64a/5
 o.-ur (yeşil o.-) 64b/17
 o.-ur (nice o.-) 64b/17
 o.-ur (emrūd o.-) 65a/8
 o.-ur (semiz o.-) 68a/15, 68a/19
 o.-ur (peydā o.-) 68b/13, 95a/25
 o.-ur (muḥkem o.-) 69a/17
 o.-ur (şu o.-) 70a/29
 o.-ur (kıızıl o.-) 71a/6
 o.-ur (rāyihālu o.-) 71a/6
 o.-ur (pul pul o.-) 71a/14
 o.-ur (renk o.-) 71b/10
 o.-ur (güne güne o.-) 71b/10
 o.-ur (dimek o.-) 71b/20
 o.-ur (leżiz o.-) 73a/4
 o.-ur (müştəbeh o.-) 75b/17, 75b/21
 o.-ur (beñzemez o.-) 75b/29

o.-ur (mu^c tedil o.-) 76a/22, 80a/4
 o.-ur (sebeb-i isti^c āze o.-) 77b/18
 o.-ur (enfa^c o.-) 78b/18, 84a/13
 o.-ur (boz o.-) 80b/28
 o.-ur (noktalu o.-) 80b/28
 o.-ur (kat kat o.-) 81a/23
 o.-ur (ağarca o.-) 82a/7
 o.-ur (eksik o.-) 82b/2
 o.-ur (dirhem o.-) 84a/9, 99a/25
 o.-ur (katı o.-) 85b/1
 o.-ur (rıtlı o.-) 86a/21, 94b/1
 o.-ur (büre o.-) 88b/10
 o.-ur (ağır o.-) 88b/21
 o.-ur (‘amelī o.-) 88b/23
 o.-ur (açık o.-) 90b/29
 o.-ur (divāne o.-) 91b/4
 o.-ur (söyleyemez o.-) 91b/4
 o.-ur (ayva o.-) 92a/14
 o.-ur (dāne o.-) 93b/2
 o.-ur (kā’im-i maḳāmı o.-) 94a/23
 o.-ur (yaramaz o.-) 96a/14
 o.-ur (gibi o.-) 97b/11
 o.-ur (za^c if o.-) 97b/28
 o.-ur (leṭafetli idici o.-) 100a/9
 o.-urlar (semiz o.-) 68a/16
 o.-urlarsa (semiz o.-) 64a/13
 o.-ursa (maḳūlesi o.-) 4b/26
 o.-ursa (ḥāşıl o.-) 4b/28
 o.-ursa (tābi^c o.-) 5a/1
 o.-ursa (ḥarāret o.-) 5a/9, 7b/2, 7b/4, 7b/7
 o.-ursa (bürüdet o.-) 5a/10, 7b/8, 7b/10
 o.-ursa (mā’il o.-) 5a/23

o.-ursa (yakın o.-) 5a/24
o.-ursa (tecride o.-) 6a/2
o.-ursa (kanķısı o.-) 7a/21, 36b/26
o.-ursa (fā' il o.-) 7b/11, 7b/15
o.-ursa (i' tidāl o.-) 7b/12
o.-ursa (mādde-yi ġaliža o.-) 7b/13
o.-ursa (ġālib o.-) 8a/5
o.-ursa (zāhir o.-) 8a/28, 40a/24
o.-ursa (daķı o.-) 9b/18, 11b/26
o.-ursa (yap yap o.-) 10b/8
o.-ursa (ķaviyy o.-) 10b/9
o.-ursa (tecāvüz itmiş o.-) 15a/17
o.-ursa (lāzım o.-) 15b/22, 19a/24, 19b/9, 65a/16, 91a/27
o.-ursa (ķayvānī o.-) 15b/29
o.-ursa (büyük o.-) 18b/7
o.-ursa (yanmış o.-) 18b/11
o.-ursa (pişmiş o.-) 18b/25
o.-ursa (güçde o.-) 19a/12
o.-ursa (ehl-i huzūr o.-) 19a/16
o.-ursa (itmiş o.-) 19b/4
o.-ursa (yunmış o.-) 20b/21
o.-ursa (ziyāde o.-) 31a/12
o.-ursa (yalıñuz o.-) 5a/1
o.-ursa (ne o.-) 42a/8
o.-ursa (yübüset o.-) 42a/29
o.-ursa (içün o.-) 43b/7
o.-ursa (mürebbā o.-) 45a/9
o.-ursa (ķurd o.-) 46a/23, 50b/4
o.-ursa (şu o.-) 50a/26
o.-ursa (bārid o.-) 51a/7
o.-ursa (miķdār o.-) 59b/16
o.-ursa (yakın o.-) 63b/29
o.-ursa (ķoyu o.-) 64a/22

o.-ursa (şovuk o.-) 64a/2, 67a/5
o.-ursa (tatlu o.-) 64a/7
o.-ursa (az o.-) 64a/8
o.-ursa (ekşi o.-) 64a/9
o.-ursa (uzamış o.-) 68a/10
o.-ursa (maķūle o.-) 69a/24
o.-ursa (virmesi o.-) 70b/9
o.-ursa (ķurutması o.-) 70b/10
o.-ursa (murād o.-) 70b/11
o.-ursa (iķtiyāc o.-) 75b/5
o.-ursa (deşilmiş o.-) 77b/24
o.-ursa (pişmiş o.-) 78b/17
o.-ursa (ķabı ile o.-) 79b/21
o.-ursa (sākin o.-) 86b/15
o.-ursa (eski o.-) 92b/15
o.-ursa (yimiş o.-) 92b/19, 92b/20
o.-ursa (ġalīz o.-) 97a/19
o.-ursa (ķıķarılmış o.-) 100a/7, 100a/9
o.-ursa (tābi' o.-) 5a/1
o.-urum (zāhib o.-) 15b/24
(2) T ey olsa gerek, olmalı, öyle olduķu düşünülebilir
o-a 4a/6, 4b/14, 4b/19, 5b/24, 7a/12, 7a/13, 10a/21, 10a/23, 10a/24, 13a/11, 13b/9, 16a/1, 16a/8, 16a/25, 17b/29, 20a/19, 21a/10, 59b/20
o.-an (yanmaķluġından o.-) 84a/25
o.-an (yaşluklardan o.-) 85a/20
o.-an (mi' deden o.-) 87b/21, 87b/21
(3) T ey yapılmak
o-a 12/25, 12a/29, 16a/8, 16a/9, 16a/10, 16a/12, 16a/14, 16a/17, 16a/19, 16a/20, 16a/27, 18a/5,

18a/6, 18b/24, 25b/9, 60b/16,
80b/25, 80b/26
o.-an (şarabdan o.-) 17b/8, 56b/1,
89b/8
o.-an (undan o.-) 18a/14, 18a/15,
18a/20, 18b/5, 18b/21, 18b/23,
19a/11
o.-an (elenmişden o.-) 18a/18
o.-an (kepeklüden o.-) 18a/18
o.-an (kepekden o.-) 18a/23
o.-an (kepeksiz o.-) 19a/3
o.-an (amruddan o.-) 19a/8
o.-an (nuḥūddan o.-) 19a/27
o.-an (pirincden o.-) 19b/3
o.-an (bağladan o.-) 19b/7
o.-an (ibrişimden o.-) 20b/25
o.-an (şafıradan o.-) 21b/18
o.-an (ğıdādan o.-) 16b/20
o.-an (toğumdan o.-) 48b/3
o.-an (çekirdeğinden o.-) 50a/19
o.-an (altundan o.-) 51a/15
o.-an (buğdaydan o.-) 54a/16,
57a/15
o.-an (zeytūndan o.-) 54a/17
o.-an (arpadan o.-) 57a/14
o.-an (üzümden o.-) 29b/11, 63a/18,
63b/3
o.-an (üzümünden o.-) 63a/6, 63a/18
o.-an (nebātdan o.-) 80b/26
o.-an (ma^c deni o.-) 80b/27
o.-an (ağacından o.-) 85b/15
o.-an (südünden o.-) 92a/11
o.-an (yoğurtdan o.-) 92b/1
o.-an (develerden o.-) 92b/26

o.-an (sā'irinden o.-) 95b/3
o.-an (balıkdan o.-) 96b/29
o.-an (aḥlātdan o.-) 76a/13
o.-andan (sā'ir ile o.-) 51a/15,
54b/29
o.-andur (keçilerden o.-) 64a/23
o.-anuñ (undan o.-) 18a/16
o.-anuñ (hindden o.-) 21a/4
o.-anuñ (keş ile o.-) 26a/11
o.-anuñ (nesneler ile o.-) 26a/12
o.-ma (ma^c denden o.-) 16a/7
o.-mağdan (peynir o.-) 78b/16
o.-maz (südden peynir o.-) 92b/13
o.-mış (südünden o.-) 20a/19, 31a/3
o.-mış (balçıkdan o.-) 79b/16
o.-up (ḥamīrdan o.-) 26a/7
o.-ur (eczādan o.-) 9a/10, 9a/11
o.-ur (dāneden o.-) 17b/28
o.-ur (balmumından o.-) 29b/24
o.-ur (şafrādan o.-) 35b/9
o.-ur (südden o.-) 92b/13
o.-ur (andan o.-) 93b/4
o.-ursa (yağı ile o.-) 24b/10
o.-ursa (sünbül-i hindī o.-) 28b/13
o.-ursa (bürüdetden o.-) 32a/26
o.-ursa (zift ile o.-) 33a/21
o.-ursa (unı ile o.-) 39a/1, 78b/15
o.-ursa (şerbetler ile o.-) 49a/5
o.-ursa (şeker ile o.-) 56a/5
o.-ursa (içyağıyla o.-) 56b/28
o.-ursa (samağ ile o.-) 57b/25
o.-ursa (kavutı ile o.-) 62a/14
o.-ursa (etinden o.-) 70a/24
o.-ursa (sirke ile o.-) 78a/22, 89a/21

o.-ursa (darbdan o.-) 78b/14

o.-ursa (üzümden o.-) 95b/2

o.-ursa (hürmādan o.-) 95b/2

o.-ursa (otı ile o.-) 95b/18

o.-ursa (haşhāş ile o.-) 95b/18

(4) *Tey* bir yere mensup olmak

o.-an 2a/24, 92b/26

o.-an (müteẓāddeden o.-) 9a/26

o.-an (andan o.-) 16b/11, 62b/5,
73a/24, 88a/21, 93a/14

o.-an (ğayrıdan o.-) 18a/4, 26a/26

o.-an (artuqlardan o.-) 20a/12

o.-an (maḥmūrlikdan o.-) 21b/29

o.-an (şafıradan o.-) 22a/1, 23b/1,
24b/16

o.-an (şovukdan o.-) 22a/9, 29a/24,
30b/27, 39b/26, 47a/21, 47b/9,
48b/20, 50b/12, 50b/20, 51b/28,
53b/18, 59b/2, 61b/27, 66a/20,
67a/8, 70a/6, 76b/12, 77b/19, 78a/7,
78a/10, 78a/26, 85b/10, 92b/7,
94b/3, 95a/19, 95a/24, 99b/9,
99b/29

o.-an (balğamdan o.-) 22a/24, 29a/2,
29a/20, 38b/26, 43a/7, 45b/26,
61b/25, 80b/16, 91b/27, 94a/12

o.-an (āteş yanığından o.-) 22b/14

o.-an (gıcıkden o.-) 23b/5

o.-an (kandan o.-) 24a/6, 46a/19,
69b/26

o.-an (issiden o.-) 24a/7, 24b/14,
49a/9, 49a/10, 54b/27, 56a/3, 57b/2,
57b/4, 74b/11, 91a/9, 99a/13

o.-an (sū³-i haẓmdan o.-) 24a/13

o.-an (kurşundan o.-) 24a/18

o.-an (sirkeden o.-) 24b/3

o.-an (içmekden o.-) 27a/14, 73a/21

o.-an (zamkından o.-) 27b/3

o.-an (şafıradan o.-) 27b/19, 38a/2,
38a/21, 38b/23, 38b/24, 39a/5,
44a/7, 52a/11, 57b/25, 65a/24,
77a/4, 90a/10, 90b/2, 100a/24

o.-an (ısırmāsından o.-) 29b/17

o.-an (dökilmeden o.-) 30a/11

o.-an (doğunmağıdan o.-) 30b/8

o.-an (sevdādan o.-) 35a/8, 49b/21,
67a/10, 68a/11, 77b/8, 84b/24

o.-an (ẓa⁶ iflikden o.-) 35a/10

o.-an (sıtımadan o.-) 35a/18

o.-an (yilden o.-) 36a/16

o.-an (hıltılardan o.-) 38a/21, 52a/12,
52b/15, 87a/17, 95a/21, 99a/9

o.-an (hıltıdan o.-) 38a/28

o.-an (bağırsaklardan o.-) 39a/11

o.-an (bābda o.-) 39a/21

o.-an (yaşlıklardan o.-) 41a/15

o.-an (oturuşmağıdan o.-) 41b/16

o.-an (yarılmağıdan o.-) 42b/11

o.-an (şıkılmağıdan o.-) 42b/27

o.-an (kıruluğıdan o.-) 43b/2

o.-an (toķınmağıdan o.-) 44a/5,
47b/10

o.-an (ğarībeden o.-) 44a/6

o.-an (ruṭūbetden o.-) 45a/6, 85b/23

o.-an (hindde o.-) 48b/15

o.-an (toğurmağıdan o.-) 51b/4

o.-an (bögrekden o.-) 52a/3

o.-an (maķūlelerden o.-) 52a/28

o.-an (ayvadan o.-) 52b/6
o.-an (kekreden o.-) 52b/7
o.-an (tatlusından o.-) 52b/7
o.-an (tatludan o.-) 52b/24
o.-an (enārdan o.-) 53b/14, 53b/15, 54a/6
o.-an (ekşisinden o.-) 53b/16
o.-an (ḥarāretiden o.-) 54a/3, 62b/11, 62b/12, 77a/3
o.-an (edikden o.-) 54b/20, 65b/18
o.-an (döğmesinden o.-) 54b/23
o.-an (‘uğdelerden o.-) 54b/24
o.-an (devālardan o.-) 56b/2
o.-an (yubūsetden o.-) 56b/4
o.-an (zabt itmedüğinden o.-) 58b/7
o.-an (buḡārlardan o.-) 61a/1, 77b/6
o.-an (istiskādan o.-) 62a/4
o.-an (maḥmūrlikdan o.-) 62b/6
o.-an (‘ufūnetinden o.-) 64a/7
o.-an (anlardan o.-) 64a/12
o.-an (yağduğından o.-) 66a/20, 94b/28
o.-an (olmasından o.-) 66b/14
o.-an (bunlardan o.-) 68b/17
o.-an (bunlarda o.-) 70b/7
o.-an (ishālden o.-) 73a/28
o.-an (inmeden o.-) 79a/16
o.-an (ḥayvāndan o.-) 80b/26
o.-an (taşradan o.-) 88a/8
o.-an (yimekten o.-) 89a/26
o.-an (yimeden o.-) 89a/28
o.-an (nesnelerden o.-) 93b/21, 99b/17
o.-an (şovukluğından o.-) 94b/4

o.-an (cinsinden o.-) 98b/7
o.-an (bakırdan o.-) 98b/9
o.-an (sayıklığından o.-) 99b/7
o.-maya (çıbandan o.-) 78b/21
o.-an (ḥarāretiden o.-) 90a/25
o.-ana (ma‘ ādinden o.-) 12b/1
o.-andur (şuyundan o.-) 97b/13
o.-up (ḥayvāndan o.-) 76b/30
o.-ur (ba‘ zı aḥvālden o.-) 3a/8
o.-ur (ṭabī‘ iyyeden o.-) 15a/13
o.-ur (a‘ zādan o.-) 36a/26
o.-ur (yapışmağdan o.-) 77b/18
o.-ursa (ne tarafından o.-) 41a/15
o.-ur (nereden o.-) 66a/10
(5) *T ey* yakalanmak, tutulmak, müptelâ olmak
o-a 25a/16,
o.-an (olmağdan o.-) 58b/15
(6) *T ey* yaşamak, hayat sürmek, bulunmak
o-a 25b/6,
(7) *T ey* sahip olmak
o-a 37b/4, 55a/19, 80a/11, 96a/29, 96b/1
(8) *T ey* bulunmak, var olmak
o-a 71a/7, 77b/26, 80b/27, 92a/6, 94a/9, 96b/14
o.-a (pāreleri o.-) 4b/19
o.-an (kitāb-ı mezbūrda o.-) 2a/22
o.-an (şöhretleri o.-) 2b/7
o.-an (terkībde o.-) 3a/10
o.-an (ḥāric-i terkībinde o.-) 3a/12
o.-an (mizācda o.-) 3a/28, 8b/13
o.-an (yanında o.-) 4ba/15, 41b/1

o.-an (ğıdā o.-) 4b/23, 42a/7

o.-an (mertebede o.-) 5a/15

o.-an (bedende o.-) 5a/16, 5a/20, 16b/11, 21b/21, 10a/29, 10b/5, 10b/16, 10b/28, 11a/4, 11a/12, 11b/23, 11b/25, 11b/29, 12b/9, 29a/1, 41b/11, 46a/2, 62a/29, 62b/23, 66b/23, 71b/6, 71b/10, 72b/17, 77b/28, 82a/23, 85b/14, 98a/4

o.-an (aralarında o.-) 5a/23, 52b/20

o.-an (kelāmı o.-) 5b/4

o.-an (sā'ir içleri o.-) 6b/11

o.-an (zıddı o.-) 6b/15

o.-an (arasında o.-) 7a/17, 7a/18, 25a/22, 80b/2, 84b/13

o.-an (rāyihası o.-) 8a/26

o.-an (keyfiyyeti o.-) 9a/1

o.-an (şanā'î o.-) 9a/6

o.-an (kavağda o.-) 9a/2

o.-an (yimişi o.-) 10a/13

o.-an (kendüde o.-) 11a/28, 12a/13, 12a/23

o.-an (a'zâ içinde o.-) 11b/23

o.-an (taḥşîli o.-) 12b/15

o.-an (anlarda o.-) 13b/9, 46a/7

o.-an (şuda o.-) 13b/17, 14a/26

o.-an (cigerde o.-) 13b/27, 25b/23, 44b/25, 53b/25, 69b/22, 82b/17, 87a/1

o.-an (ğıdālarda o.-) 14a/19

o.-an (āteşde o.-) 14a/24

o.-an (zamanda o.-) 14b/22

o.-an (eşyāda o.-) 14b/27

o.-an (insānda o.-) 15a/3

o.-an (devirde o.-) 15a/11

o.-an (nihayetinde o.-) 15a/25

o.-an (bāṭında o.-) 15b/1

o.-an (ortasında o.-) 15b/3

o.-an (ma' denlerinde o.-) 16b/20

o.-an (bostanlarda o.-) 17a/9

o.-an (ağrısı o.-) 17b/8, 17b/18, 27b/18, 24b/14, 36a/24, 37a/17, 37a/19, 39b/17, 48a/6, 48b/25, 49b/23, 49b/24, 49b/25, 51b/25, 54b/11, 59a/1, 60b/16, 61b/22, 72b/7, 76a/24, 80a/23, 1b/11, 87a/14, 90a/12, 90a/17, 91a/21, 91a/23, 91a/25, 100a/3, 100a/27

o.-an (kavukda o.-) 17a/10, 25b/28, 40b/17, 48b/21, 49a/28, 57a/10, 60a/8, 77b/12, 77b/20, 83b/7, 90b/17, 93b/19, 96a/18, 99a/14, 100a/10

o.-an (içinde o.-) 17b/14, 18a/22, 20a/22, 29a/12, 53b/2, 56a/27, 59b/15, 60a/11, 67a/23, 70a/9, 70b/1, 72b/22, 76a/13, 76a/27, 77a/12, 77b/9, 81a/8

o.-an (üzerinde o.-) 18a/27, 18b/9, 22b/21, 35b/17, 52b/1, 54b/24, 55b/17, 55b/27, 73a/25, 79a/16, 79b/4, 88a/7, 88a/17

o.-an (zaḥmetde o.-) 18a/27

o.-an (saçda o.-) 18b/9

o.-an (marazları o.-) 18b/22

o.-an (mi' dede o.-) 20a/22, 21b/17, 22a/3, 25b/16, 28b/12, 53a/25,

56a/14, 57b/22, 62a/14, 73b/25,
73b/28, 73b/29, 85b/25, 99a/5
o.-an (gözlerde o.-) 20b/19, 22b/17,
33a/8, 36b/3, 54b/17, 54b/18,
54b/22
o.-an (yüzde o.-) 21b/21, 25a/14,
40a/5, 43a/6, 49a/29, 50b/2, 79a/4,
82a/10, 82a/20, 82a/21, 83a/7,
83a/11, 95a/20, 95b/14, 99b/10
o.-an (hārāreti o.-) 21b/22 , 65a/25,
84a/17
o.-an (ağrısı o.-) 23a/20, 99b/29
o.-an (öksürüğü o.-) 23b/3, 23b/15,
87a/20, 99a/15
o.-an (erik zâmķında o.-) 23b/12
o.-an (zâmķ-ı ‘ arabīde o.-) 23b/12
o.-an (oğlancıklarda o.-) 23b/14
o.-an (gögüsde o.-) 24a/2, 31b/22,
33a/26, 39b/11, 52b/25, 54b/27,
60b/18, 76a/25, 82a/14, 83b/7,
93a/26, 97b/28, 98b/2
o.-an (dilcüklerde o.-) 24a/12
o.-an (ol zamanlarda o.-) 24b/1
o.-an (marazı o.-) 25a/26, 42b/1,
42b/10, 55a/6, 61a/17, 72a/12
o.-an (rahimde o.-) 25b/25, 49a,23,
57a/7
o.-an (içerüde o.-) 28b/9, 45b/5,
45b/25, 66b/22, 70a/13, 70b/4,
74b/25, 92a/2, 95a/12, 97b/22
o.-an (eṭrāfda o.-) 29a/17
o.-an (ardında o.-) 29b/8
o.-an (öykende o.-) 29b/13, 29b/27,
31a/27, 39b/13, 83b/25

o.-an (perdelerinde o.-) 29b/28,
41a/25, 66a/28, 77a/20, 90a/25,
95a/7, 95a/8
o.-an (ırmaķlarda o.-) 30a/2, 57a/8,
96b/11
o.-an (ķarında o.-) 30a/24, 33b/6,
33b/16, 37b/8, 38a/17, 55b/4,
65a/27, 66b/25, 73a/21, 74b/26,
99b/18
o.-an (ṭalaķda o.-) 30a/28, 51b/28,
62b/1
o.-an (baraşı o.-) 30b/20, 31b/18
o.-an (ḥayvānlarda o.-) 30b/27
o.-an (başda o.-) 31b/25, 36a/28,
43a/26, 47a/17, 48a/14, 49a/5,
66a/21, 66b/10, 76a/18, 76a/20,
78a/7, 83a/10, 83b/14, 87a/11,
89b/10, 95a/15, 99b/9, 100a/24
o.-an (çiçeginde o.-) 31b/25
o.-an (iṣṭihāsı o.-) 32a/4
o.-an (cıbanlarda o.-) 32a/28
o.-an (remedi o.-) 32b/26, 81b/10
o.-an (mülteḥimesinde o.-) 32b/2
o.-an (ķabda o.-) 32b/14
o.-an (māddesi o.-) 32b/15
o.-an (mefāşılđa o.-) 32b/14
o.-an (ṭaşrasında o.-) 33a/29, 85b/16
o.-an (katılıkları o.-) 33b/1
o.-an (bögreklerde o.-) 33b/11,
69b/23
o.-an (boğazda o.-) 33b/14
o.-an (ḥāyalarda o.-) 33b/17
o.-an (bögrekde o.-) 34a/4, 87a/13,
94b/12

o.-an (şu yollarında o.-) 34b/8, 23b/13, 62a/21
o.-an (bağırsaklarda o.-) 34b/26, 38a/17, 73a/15
o.-an (dimāğda o.-) 35a/9, 85b/25, 91b/20
o.-an (yaşluğı o.-) 35a/11
o.-an (makulesi o.-) 35b/14
o.-an (deride o.-) 36a/27
o.-an (cānibinde o.-) 36a/28
o.-an (āteş yanığı o.-) 37a/14
o.-an (ķarınında o.-) 37b/15
o.-an (‘ alāmetleri o.-) 37b/25
o.-an (oturaķda o.-) 38a/22, 41b/13, 43b/10, 45a/11, 67a/27, 74b/10, 82b/7, 90a/22
o.-an (çiçeğı o.-) 38b/9
o.-an (diplerinde o.-) 39b/18, 78b/25
o.-an (siñirde o.-) 40a/17
o.-an (balgāmı o.-) 40a/24, 57a/20
o.-an (bağırsaklarda o.-) 41a/9, 43a/22, 53a/21, 54a/21, 56b/14, 57a/23, 2a/16, 69a/9, 79b/20, 85a/12
o.-an (uyuzı o.-) 41a/21
o.-an (kemüklerde o.-) 41b/15
o.-an (bellerinde o.-) 42a/12
o.-an (ķuruması o.-) 42a/29
o.-an (ayaķlarda o.-) 43a/9
o.-an (a‘ zāda o.-) 44a/26, 91a/9, 95a/1, 99a/8
o.-an (şişleri o.-) 45a/4, 57b/19, 100a/4
o.-an (yaklaşmış o.-) 46b/16

o.-an (rahminde o.-) 48a/5, 99b/8
o.-an (ķurdı o.-) 48a/8
o.-an (yabānilerde o.-) 48b/7
o.-an (ķuluncı o.-) 48b/24, 89b/20
o.-an (ağızda o.-) 49a/6, 49a/15, 60a/5
o.-an (ķulaķda o.-) 49a/24, 51b/32, 74b/17, 89a/21
o.-an (siñirlerinde o.-) 49b/14
o.-an (sıtmalarda o.-) 49b/16
o.-an (zahmeti o.-) 49b/18
o.-an (ağacında o.-) 50a/7
o.-an (ķulaķlarda o.-) 50a/19, 66a/23
o.-an (yalıda o.-) 50a/23
o.-an (çıbanı o.-) 51a/29, 59a/29, 78a/17, 88a/18
o.-an (iķerüsünde o.-) 51b/15, 55b/28, 98b/4
o.-an (cigerinde o.-) 53b/19
o.-an (şişi o.-) 54a/3, 65/15
o.-an (ishāli o.-) 54a/18, 88a/19
o.-an (şoğulcānları o.-) 54b/2
o.-an (başında o.-) 54b/16
o.-an (zekerde o.-) 54b/18
o.-an (ķarnında o.-) 55b/2, 71a/26
o.-an (‘ alāmetleri o.-) 55b/12
o.-an (‘ uzuvda o.-) 56a/5
o.-an (dilde o.-) 56b/3, 57a/11
o.-an (bağırsakda o.-) 56b/15
o.-an (baş ağrısı o.-) 57b/10, 69a/28
o.-an (südlerinde o.-) 57b/13
o.-an (sinirlerde o.-) 58a/3
o.-an (ulularda o.-) 58b/22

- o.-an (rub' ı o.-) 58b/28, 59a/4
o.-an (ayaklarda o.-) 59a/20
o.-an (sirkesinde o.-) 60a/19
o.-an (dibinde o.-) 60a/23
o.-an (yigitlikde o.-) 60a/29
o.-an (başlarında o.-) 60b/15
o.-an (diş etlerinde o.-) 63a/2
o.-an (anda o.-) 64b/2, 72b/29
o.-an (diyār-ı 'acemde o.-) 65a/6
o.-an (nāhiyede o.-) 65b/22
o.-an (memelerde o.-) 66b/25
o.-an (ṭabaḳalarında o.-) 66b/6
o.-an (dimağda o.-) 66b/17, 77a/15
o.-an (yabānlarda o.-) 68a/21, 68a/25
o.-an (ḳaşabalarda o.-) 68a/24
o.-an (ṭarafda a o.-) 68b/2
o.-an (ṭarafında o.-) 68b/3, 68b/4, 74a/13, 77b/23, 79b/4, 92a/29
o.-an (ḳarada a o.-) 68b/23
o.-an (eyyāmında a o.-) 69a/15
o.-an (evlerde a o.-) 72a/8
o.-an (çıbanları a o.-) 72b/5
o.-an (ḳapaḳlarında a o.-) 72b/9
o.-an (yataḳları a o.-) 73a/4
o.-an (renginde a o.-) 74a/15
o.-an (zıyḳ itmesi o.-) 74a/19
o.-an (oğlanı o.-) 75b/14
o.-an (boğazda a o.-) 79a/13
o.-an (yaraḳānı a o.-) 82ba/16, 82b/20
o.-an (deryāda a o.-) 83a/1, 96b/15
o.-an (yir altında a o.-) 83a/23
o.-an (eklerde o.-) 84a/4
o.-an (ardlarında o.-) 84a/5
o.-an (bersāmı o.-) 84a/20
o.-an (kenārlarında o.-) 84b/7
o.-an (marazları o.-) 84b/27
o.-an (bāṭınada o.-) 85a/14
o.-an (nıṣfında o.-) 85a/19
o.-an (aşağasında o.-) 85a/23
o.-an (cümūdı o.-) 87a/23
o.-an (ḥīlelūsi o.-) 87b/6
o.-an (altında o.-) 88a/7, 96b/14
o.-an (ḥılḳī o.-) 88b/9
o.-an (yangını o.-) 90a/6
o.-an (giciki o.-) 90a/29
o.-an (şoğuḳlığı o.-) 91a/15
o.-an (a' zā'-i bāṭınede o.-) 91b/20
o.-an (ḳulaḳ arası o.-) 92a/25
o.-an (unutsaḳlığı o.-) 92b/9
o.-an (yabānda o.-) 93b/12
o.-an (uçlarında o.-) 94b/4
o.-an (dizlerde o.-) 96b/16
o.-an (yirlerinde o.-) 97a/18
o.-an (perlerinde o.-) 99a/5
o.-an (çığıldısı o.-) 99b/20
o.-ana (ṭaḥṣīli o.-) 12b/18
o.-ana (köşeli o.-) 26a/5
o.-ana (ṭaşı o.-) 42a/18
o.-ana (ağrısı o.-) 49a/25
o.-ana (ḳavuşda o.-) 94b/13
o.-andan (şolda o.-) 68b/2
o.-andur (ceviz ağacında o.-) 25b/6
o.-andur (diclede o.-) 97b/13
o.-anı (vilāyet-i ḥabeşde o.-) 21a/3
o.-anıdur (ḥorosānda o.-) 65a/7
o.-anına (ṭağlarda o.-) 50b/28

o.-anlara (zahmeti o.-) 19a/26,
39b/11
o.-anlara (kıluncı o.-) 40b/2, 77a/11
o.-anlara (şişi o.-) 49a/27
o.-anlara (oturağda o.-) 51b/5
o.-anlara (ağrıları o.-) 59a/26
o.-anlara (marazı o.-) 47b/19,
63b/27, 66b/12, 68a/15
o.-anlara (marazları o.-) 59a/26,
68a/25
o.-anlara (ishalleri o.-) 70b/25
o.-anlara (çıbanı o.-) 78b/10
o.-anlara (kuşmaları o.-) 78b/10
o.-anlara (balgamı o.-) 96b/20
o.-anları (oturağda o.-) 66a/13
o.-anların (köylerde o.-) 42b/27
o.-anlardan (marazı o.-) 62a/3
o.-duğı (ödinde o.-) 81a/19
o.-mağın (meşābesinde o.-) 76b/21
o.-mayan (devāsı o.-) 60b/3
o.-mayan (ism-i meşhūrı o.-) 2b/18
o.-mayan (ismi o.-) 2b/24
o.-mayan (sıtması o.-) 59a/23
o.-mayan (uyğusu o.-) 99a/22
o.-maz (yabanisi o.-) 21b/8
o.-maz (vilāyetlerinde o.-) 38b/11
o.-maz (çiçeği o.-) 58a/23, 82b/2
o.-maz (üzümü o.-) 62b/17
o.-maz (yirde o.-) 65b/21
o.-maz (‘ ilāc o.-) 86a/11
o.-sa (şişleri o.-) 78b/14
o.-sa (toñgunluğu o.-) 95b/16
o.-up (taşrada o.-) 67a/23
o.-up (yirinde o.-) 67b/26

o.-up (ağrısı o.-) 91b/5
o.-up (kökleri o.-) 95b/21
o.-up (şularda o.-) 96b/1
o.-up (üzerinde o.-) 98b/8
o.-ur (cüz’de o.-) 9a/13
o.-ur (devālarda o.-) 13a/20, 13a/26,
64a/2
o.-ur (yapraklarda o.-) 13a/22
o.-ur (vilāyetlerde o.-) 19b/20,
75b/25
o.-ur (nesneleri o.-) 21b/11
o.-ur (vilāyet-i mışırda o.-) 30a/15,
50b/28, 92a/16
o.-ur (yabānisi o.-) 30a/17
o.-ur (yaprakları o.-) 31a/23, 73b/4
o.-ur (ruṭūbeti o.-) 31b/8
o.-ur (bostānisi o.-) 33b/25, 64b/3,
79b/24, 93a/21
o.-ur (yimişi o.-) 35b/28, 40b/21,
42a/8, 44a/29, 47b/24, 58a/24,
76a/7, 76b/8, 80b/11, 82a/2, 88a/5
o.-ur (yanında o.-) 38a/22
o.-ur (köki o.-) 40b/22, 51b/2,
79b/17
o.-ur (yaprağı o.-) 44b/17
o.-ur (çiçeği o.-) 44b/18, 45a/20,
62b/16, 75b/27
o.-ur (baldırı o.-) 45a/2
o.-ur (dikenleri o.-) 45b/2
o.-ur (başları o.-) 45b/11
o.-ur (südi o.-) 48b/17
o.-ur (makamı o.-) 49a/13, 54b/23
o.-ur (budaqları o.-) 55a/17, 73b/10
o.-ur (çiçekleri o.-) 58a/23

o.-ur (te'şiri o.-) 59a/29	12b/22, 18a/3, 24b/19, 25b/10,
o.-ur (yimişleri o.-) 62b/18	37b/3, 39a/2, 40a/10, 47a/16,
o.-ur (şoñında o.-) 65a/8	55a/18, 58a/22, 62a/4, 66b/26,
o.-ur (ağaçlarda o.-) 65b/22	69a/14, 76b/28, 80b/25, 83a/14,
o.-ur (köki o.-) 67a/17	85b/1
o.-ur (kapağı o.-) 70a/29	o.-dur (murād o.-) 4b/10, 4b/18,
o.-ur (kumlarında o.-) 71a/5	31b/12
o.-ur (içinde o.-) 72b/20	o.-dur (şarṭ-ı şānī o.-) 6b/13
o.-ur (baldırı o.-) 73b/9	o.-dur (şarṭ-ı şāliş o.-) 6b/14
o.-ur (başları o.-) 73b/12	o.-dur (şarṭ-ı rābi' o.-) 6b/18
o.-ur (etlerde o.-) 74a/13	o.-dur (şarṭ-ı ḥāmis o.-) 6b/29
o.-ur (tohumları o.-) 75a/23	o.-dur (kātīl o.-) 12a/22
o.-ur (dāneleri o.-) 75b/27	o.-dur (murādları o.-) 14a/27
o.-ur (ödinde o.-) 81a/16	o.-dur (eyüsi o.-) 16a/1, 20b/10,
o.-ur (filizcikleri o.-) 83a/16	20b/23, 21a/4, 22b/4, 22b/5, 23a/13,
o.-ur (başları o.-) 83a/17	25b/5, 25b/8, 26a/7, 26b/13, 28b/27,
o.-ur (vilāyet-i zengilerde o.-) 86a/3	32a/11, 32a/21, 33a/17, 36a/1,
o.-ur (kuvvetinde o.-) 89a/13	37b/3, 51b/8, 55a/21, 57a/13,
o.-ur (dānesi o.-) 90b/26	60b/25, 61b/2, 61b/13, 63a/21,
o.-ur (tohumı o.-) 90b/28, 98a/20	66b/27, 67b/4, 69a/17, 72b/25,
o.-ursa (medḥali o.-) 6a/1	73b/15, 76a/9, 76b/14, 76b/29,
o.-ursa (mertebede o.-) 11a/10	77a/28, 79b/27, 83a/28, 84a/3,
o.-ursa (cānibinde o.-) 18b/29	84b/9, 85a/8, 85b/8, 85b/19, 86a/23,
o.-ursa (kanda o.-) 50a/20, 78a/12	86b/15, 87b/19, 88b/25, 88b/27,
o.-ursa (iḥtiyācı o.-) 60a/6	88b/29, 90b/12, 90b/13, 90b/13,
o.-ursa (kebābı o.-) 61a/17	91b/14, 92b/16, 92b/21, 94a/8,
o.-ursa (tatlılığı o.-) 64a/20	96a/28, 96b/11, 96b/12, 98b/9,
o.-ursa (nerede o.-) 69a/7	99b/11, 63a/12
o.-ursa (yirde o.-) 75b/9	o.-dur (nāfi' o.-) 18a/3
(9) <i>T ey</i> varsayalım ki, belki	o.-dur (bir kısmı o.-) 18a/5
o.-o (seyrek o.-) 12b-27	o.-dur (isti' māl olınan o.-) 24a/27
ol (+...) <i>T zm</i> o, şahıs zamiri	o.-dur (yaramazı o.-) 25b/10
o. 4b/13, 4b/23, 5a/8, 5b/8, 6a/23,	o.-dur (rūḥ o.-) 25b/24
6a/24, 7a/19, 9a/23, 10a/14, 11b/14,	o.-dur (lu' ūḳ o.-) 29b/14

o.-dur (kudurıcı o.-) 31b/10	42a/10, 42b/15, 43b/12, 49a/13,
o.-dur (nefsinde o.-) 44b/20	54b/15, 55a/8, 55a/14, 55a/19,
o.-dur (istiskā ³ -i zıkkī o.-) 76b/15	56a/3, 57a/11, 58a/11, 64b/23,
o.-dur (semm-i basīṭ o.-) 81a/26	66b/26, 69a/8, 68b/22, 71a/18,
an/añ (+...)	72a/27, 73b/11, 75a/22, 75b/26,
an <i>T zm</i> üçüncü teklik kişi, o	78a/27, 82a/18, 83a/17, 84b/6,
a. 15a/1	85b/8, 91b/18, 93b/16, 93b/24,
ana <i>T zm</i> ona	94a/23, 96b/11
a. 6b/17, 32a/1	a.+la 6a/8, 6a/11, 13a/14, 20a/11,
anı <i>T zm</i> onu	21a/20, 21b/28, 23b/21, 24a/16,
a. 3b/2, 3b/5, 4b/13, 4b/21, 4b/27,	24a/17, 24b/10, 25a/13, 26a/29,
4b/29, 5a/4, 8b/4, 9a/28, 9b/26,	26b/5, 26b/6, 30a/25, 30b/17,
9b/29, 11a/27, 15b/19, 16a/13,	32b/14, 33b/6, 33b/15, 33b/20,
16a/18, 16b/5, 18a/21, 18b/12,	34b/4, 35b/21, 36a/25, 36b/16,
18b/29, 24b/11, 25b/13, 34a/29,	37b/9, 38a/16, 41b/10, 42a/21,
34b/3, 36a/9, 36a/14, 37b/20,	42b/9, 43a/29, 44b/5, 46b/28,
40b/19, 41a/20, 43b/18, 46a/14,	47a/13, 47a/25, 47b/6, 47b/11,
46a/28, 46b/4, 47a/10, 53b/23,	48a/6, 51a/15, 53b/26, 54a/29,
54a/16, 55b/6, 56a/25, 56a/26,	55a/25, 56b/14, 57a/4, 57b/15,
61b/7, 61b/7, 61b/8, 62a/22, 62a/24,	57b/19, 58a/24, 58b/10, 58b/11,
62a/26, 62b/4, 66a/4, 66a/6, 66a/19,	58b/17, 58b/18, 60b/3, 60b/5,
66a/22, 66b/13, 70a/16, 71b/8,	60b/22, 61b/27, 62b/13, 64a/22,
71b/8, 71b/29, 72a/20, 78b/26,	65b/11, 66a/21, 66b/6, 70a/12,
81a/2, 86b/3, 88b/13, 91a/27, 92b/4,	70a/20, 72b/13, 75a/20, 83a/8,
93b/7, 94a/1, 95a/27, 95b/25,	83b/2, 84a/26, 84b/8, 85b/22,
96a/10, 96a/12, 97b/3	86b/19, 86b/24, 87b/5, 88b/14,
anuñ onun	89a/6, 89b/1, 89b/10, 89b/16,
a. 19b/5, 3a/20, 4b/11, 6a/4, 7a/13,	97b/22, 99b/27, 99b/29, 100a/1,
8a/8, 8a/16, 8a/22, 9a/27, 10a/21,	100a/26, 10b/15, 18a/17, 44a/20,
11a/27, 11b/8, 11b/14, 13a/14,	62b/2, 64a/29, 66a/15, 67b/16,
13a/28, 13b/3, 16b/21, 18a/9,	67b/17, 6b/14, 57b/12
18a/15, 19a/18, 19b/17, 23a/3,	anuñçün onun için
24a/15, 25b/24, 26b/5, 31b/12,	a. 4b/14, 6a/19, 8b/3, 13b/6, 14a/6,
33b/24, 35b/5, 37a/29, 37b/3, 41a/6,	14b/14, 19a/28, 34b/14, 58a/7,

64a/19, 83a/25, 96a/10, 96a/11,
13b/16

a.+dür (anuñiçündür) 3a/27, 14a/10,
5a/19, 6b/2, 14b/8, 22b/3, 40a/28,
47b/5, 47b/19, 68a/16, 70b/26,
71b/2, 71b/17, 77a/7, 77b/21, 78b/9,
87b/25, 64b/22, 34b/15, 71b/16

anda *zf* onda, orada, o zaman(da)

a. 9a/18, 9b/3, 11a/6, 12b/26,
14a/29, 46b/7, 64b/2, 67b/15, 70b/1,
72b/29, 81b/23, 92a/17, 93a/28

andan ondan, ondan sonra

3a/24, 4b/27, 5a/27, 5b/15, 6b/22,
6b/24, 7a/23, 7b/22, 8a/21, 8b/21,
8b/24, 11a/7, 13a/18, 14b/21,
15a/13, 16b/11, 19a/1, 19a/12,
19b/5, 19b/17, 22b/19, 24a/22,
24b/28, 25a/16, 25a/19, 25a/20,
25b/25, 25b/28, 26a/8, 26a/26,
31a/22, 31b/13, 32a/9, 33b/5, 33b/6,
33b/16, 33b/20, 34b/3, 34b/7,
35b/11, 35b/17, 36a/23, 36b/8,
37a/7, 37b/9, 37b/16, 42a/23,
42b/21, 42b/29, 43a/1, 44b/27,
45a/13, 45a/14, 45b/21, 46a/2,
46a/25, 48a/4, 48b/1, 48b/20,
51a/23, 51a/1, 53a/14, 55a/24,
55b/2, 56b/14, 56b/21, 57a/28,
57a/28, 57b/22, 58a/18, 58b/27,
60a/5, 60a/13, 60a/21, 60b/1,
62a/21, 62b/3, 62b/5, 62b/16, 63a/5,
63a/28, 64b/11, 65a/14, 65a/23,
65a/25, 65b/15, 65b/16, 66a/3,
66a/14, 66b/2, 67a/9, 68a/6, 68b/12,

68b/29, 69a/8, 69a/9, 70a/13,
70a/15, 70b/1, 71b/1, 72a/19,
73a/24, 73b/1, 73b/4, 74a/24,
74a/29, 74a/30, 75a/4, 76b/22,
84a/10, 88a/7, 88a/21, 89a/7,
91a/17, 93a/14, 93b/4, 94a/23,
95a/25, 97b/23, 98a/11, 98a/19,
98a/23, 98a/27

anlar onlar

a. 1b/12, 2a/13, 7a/13, 19b/18,
32a/2, 48b/15, 64a/13, 98a/24

anlar bk anlar

a. 42b/27

anlara onlara

a. 12a/27, 15b/26, 18a/21, 26b/23,
31b/20, 33a/28, 49a/24, 52b/17,
56b/29, 63a/5, 63b/20, 65a/20,
70b/29, 76b/14, 94a/17

anları onları

a. 2a/19, 5b/27, 7a/6, 7a/9, 10b/23,
13b/2, 13b/4, 13b/10, 16b/29,
36b/24, 64a/16, 88a/11

anlarda onlarda

a. 9a/8, 13b/8, 66a/18, 96b/20

anlardan onlardan

a. 6a/10, 7a/9, 19b/15, 25b/10,
55a/11, 58b/25, 64a/12, 68b/17,
91a/2, 97a/14, 97a/29

anlaruñ onların

a. 6b/1, 12b/14, 19b/18, 26b/22,
61a/9, 88a/10, 89a/3

aña ona

3a/26, 4a/15, 4b/6, 4b/21, 4b/25,
4b/26, 4b/28, 4b/29, 5a/1, 5a/12,

5a/13, 5a/14, 5a/21, 5a/22, 5a/23, ol *T sf o*

5a/24, 5a/29, 5b/9, 5b/29, 6a/1,
6a/20, 6a/22, 7a/10, 7a/19, 7a/22,
7a/25, 7a/28, 7b/20, 7b/23, 7b/24,
7b/26, 7b/27, 7b/28, 7b/29, 8a/2,
8a/5, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 8a/18, 8b/12,
8b/18, 8b/23, 9a/10, 9a/11, 9a/17,
9b/8, 9b/17, 9b/29, 10a/18, 10b/1,
10b/8, 10b/10, 11a-10, 11a/15,
11b/19, 12a/24, 12a/28, 12a/29,
13a/15, 15a/17, 15a/27, 15b/13,
15b/18, 16a/4, 16b/20, 18a/6, 18b/7,
18b/15, 19a/19, 19b/8, 21a/15,
21b/6, 23a/8, 23a/22, 23b/27,
24b/14, 25a/6, 25a/7, 26a/22,
26a/25, 31b/8, 32a/3, 34a/3, 34a/22,
35b/12, 36b/14, 39b/25, 41b/1,
42a/8, 42a/19, 43a/18, 43b/12,
44a/27, 45a/13, 46a/9, 46a/10,
46b/2, 47a/10, 47b/18, 49a/24,
50a/2, 53b/29, 54a/5, 54a/19,
54b/12, 54b/26, 55b/18, 58a/16,
58a/21, 58b/13, 59b/1, 62b/2,
63a/10, 63a/12, 63a/20, 63b/1,
63b/29, 64a/13, 64b/7, 64b/8, 64b/9,
64b/16, 64b/27, 65a/12, 65b/13,
66a/18, 66b/20, 68a/10, 69b/7,
69b/11, 70b/4, 76a/17, 76b/20,
79b/27, 81a/11, 81a/24, 81b/15,
81b/24, 82a/5, 82b/25, 83a/25,
85a/19, 86a/11, 86b/13, 88a/13,
88b/12, 88b/13, 88b/24, 92a/1,
92b/10, 92b/20, 93a/11, 93b/28,
94b-1, 95b/3, 97b/27, 98a/26

1b/2, 1b/6, 1b/18, 1b/19, 2a/23,
2b/19, 2b/24, 3a-9, 3a/27, 4a/16,
4b/12, 4b/24, 5a/1, 5a/21, 5a/7,
5b/9, 6a/5, 6a/6, 6b/13, 6b/15,
6b/26, 7a/14, 7a/21, 7a/22, 7a/24,
7b/2, 7b/4, 7b/7, 7b/8, 7b/10, 7b/13,
7b/19, 8a/4, 8a/23, 8a/24, 8b/17,
8b/18, 8b/19, 8b/21, 9a/2, 9a/4,
9a/8, 9a/12, 9a/13, 9a/27, 9b/15,
9b/26, 11a/14, 11a/18, 11a/23,
11a/26, 11a/27, 12a/4, 12a/14,
12a/18, 12b/22, 13a/26, 13b/11,
14a/13, 14a/22, 14a/23, 14b/29,
15a/1, 15a/5, 15a/6, 15a/11, 15a/16,
15a/17, 15a/18, 15a/26, 15a/27,
15b/5, 16a/1, 16a/2, 16a/5, 17b/3,
17b/28, 19a/16, 19b/12, 20a/16,
20b/22, 22a/3, 23a/16, 24b/2,
25b/17, 25b/19, 27a/7, 27a/22,
27a/23, 28a/26, 28b/18, 28b/24,
28b/26, 30a/27, 31a/3, 31a/7,
31b/10, 32b/21, 32b/22, 33a/28,
34b/10, 34b/23, 35b/1, 35b/4,
35b/11, 35b/12, 36b/20, 39a/7,
40b/6, 40b/7, 41b/15, 42a/2,
44a/21, 44a/22, 44a/25, 44a/27,
44a/29, 44b/4, 44b/19, 46a/29,
46b/16, 47a/11, 47a/17, 47a/18,
47a/19, 47b/7, 48a/10, 48a/13,
48a/14, 48a/15, 48a/16, 48b/4,
49a/2, 50a/1, 50a/7, 50a/16, 50a/25,
50a/26, 50b/29, 51a/29, 53a/17,
54a/19, 54a/20, 54a/28, 54b/11,

54b/19, 55b/17, 56a/20, 56a/24,
 57a/1, 57a/3, 57b/21, 59b/1, 59b/8,
 59b/9, 59b/13, 59b/14, 59b/16,
 59b/20, 59b/22, 60a/15, 60a/25,
 60a/28, 60b/1, 60b/5, 60b/6, 60b/9,
 60b/13, 61a/21, 62a/5, 62a/20,
 62a/23, 62a/25, 63a/11, 63b/27,
 64a/5, 64b/1, 64b/1, 64b/11,
 64b/17, 64b/24, 65b/28, 65b/29,
 66b/3, 67a/3, 67a/5, 67a/7, 67b/28,
 69a/15, 69a/26, 69a/28, 69b/10,
 69b/10, 70b/17, 70b/20, 71a/4,
 71a/18, 71b/13, 71b/26, 71b/26,
 74b/8, 74b/12, 74b/13, 74b/16,
 74b/18, 74b/23, 74b/28, 75a/12,
 75b/11, 75b/28, 76a/22, 77a/12,
 77b/21, 77b/24, 77b/27, 78a/25,
 78b/20, 79a/18, 79b/18, 80a/1,
 80a/23, 80a/27, 80a/28, 80b/6,
 80b/7, 80b/21, 81a/7, 81a/8, 81a/10,
 81a/18, 81b/14, 81b/15, 83a/12,
 83a/15, 84b/29, 86a/19, 86a/21,
 86b/20, 87a/7, 87b/8, 87b/9, 88b/8,
 90b/3, 91a/10, 92a/8, 92a/24, 92b/1,
 92b/29, 93b/3, 93b/3, 95b/7, 95b/9,
 95b/13, 96b/21, 96b/25, 97a/1,
 97a/20, 98a/2, 98a/11, 98a/19,
 98a/27, 99a/26, 100a/8, 22a/18

olduğuçün *T+Far edat* olduğu için

o. 55a/3

olın- *T ey* olunmak

o.-a (bi'l-fi'l müşahede o.-) 9a/18

o.-a (saḥḥ o.-) 13a/15

o.-a (def' o.-) 17a/3

o.-a (terk o.-) 23a/1

o.-a (ḥazer o.-) 48a/1

o.-a (def' o.-) 56a/19

o.-a (isti' māl o.-) 76b/17

o.-an (murād o.-) 1b/16, 13a/4,
 13a/18, 28b/29, 70a/17, 87b/17

o.-an (zıkr o.-) 3b/24, 4b/14, 5a/24,
 5b/24, 5b/26, 7a/5, 7a/6, 7a/20,
 7b/18, 8a/2, 8a/21, 8b/2, 9a/29,
 12b/13, 12b/16, 14a/15, 14b/20,
 15b/2, 15b/5, 15b/12, 16a/22,
 16a/29, 16b/14, 22a/26, 31a/10,
 31b/9, 32a/2, 36b/3, 36b/13, 41b/12,
 43b/15, 45a/21, 45b/14, 69a/8,
 73b/4, 78a/1, 78a/3, 81a/12, 81a/20,
 87b/24, 88b/20, 97a/14, 99a/6

o.-an (tecride o.-) 6b/12

o.-an (taṣnīf o.-) 4a/10

o.-an (terkīb o.-) 7a/16

o.-an (beyān o.-) 10a/25

o.-an (ıslāḥ o.-) 13b/7, 45a/14

o.-an (ẓann o.-) 14a/29

o.-an (isti' māl o.-) 15a/10, 18a/3,
 24a/27, 28a/23, 28b/28, 32a/13,
 33a/2, 51b/6, 70b/13, 75b/28, 86a/5,
 87b/17, 91a/1, 97b/7

o.-an (beyan o.-) 69b/16

o.-andan (zıkr o.-) 44b/6

o.-andur (zıkr o.-) 26a/25

o.-anı (isti' māl o.-) 78a/5

o.-anlardur (zıkr o.-) 73b/15

o.-anuñ (zıkr o.-) 98a/25

o.-ca (mehrā o.-) 23a/27

o.-ca (mühre o.-) 40b/6

o.-ca (koyu o.-) 46b/17, 53b/26

o.-ca (müherrā o.-) 54a/14, 55a/11, 80a/25

o.-ca (fāsīd o.-) 57b/14

o.-ca (maḥv o.-) 59a/20

o.-ca (kızıl o.-) 92a/6

o.-cağ (tecride o.-) 6b/4

o.-cağ (def^c o.-) 11b/29

o.-cağ (isti^c māl o.-) 15a/21, 15a/23, 15a/28, 20b/27

o.-caya (tamam o.-) 3b/10

o.-caya (siyāh o.-) 20a/16

o.-caya (maḥv o.-) 29b/9, 41a/2

o.-caya (koyu o.-) 31a/4, 41a/18, 41b/12

o.-caya (şu gibi o.-) 37b/22, 55b/9

o.-caya (ince o.-) 48a/13

o.-caya (şovuk o.-) 52b/4

o.-caya (koyun o.-) 53a/15, 95a/10, 95b/4

o.-caya (kırı o.-) 59a/7

o.-caya (evkāt erimiş o.-) 60a/27

o.-caya (müherrā o.-) 72a/17, 72a/20, 84b/25

o.-caya (şarāb o.-) 94b/1

o.-caya (vuḳıyye kadar o.-) 98b/24

o.-dı (tercüme o.-) 2b/12

o.-dı (zıkr o.-) 4b/17, 10b/15, 12b/16, 37b/3, 55a/18, 58a/21, 72a/23, 77a/26, 81a/13, 96b/9

o.-dı (terk o.-) 58a/19

o.-dı (ihtiyār o.-) 70b/20

o.-dı (ihtilāf o.-) 81a/13

o.-dığı (halk o.-) 6b/4

o.-dığı (beyān o.-) 9a/16, 15a/12

o.-dığı (isti^c māl o.-) 14a/23

o.-dığı (zıkr o.-) 16b/1, 36b/11, 65a/21, 81a/22

o.-dığı (murād o.-) 33a/1, 50a/25, 94a/26

o.-dığı (‘ilāc o.-) 42a/24

o.-duğı (murād o.-) 67a/5, 76a/16

o.-duğı (zıkr o.-) 67b/2

o.-duğına (murād o.-) 70b/8

o.-duğda (isti^c māl o.-) 2a/2, 8b/15

o.-duğda (tercüme o.-) 2b/18

o.-duğda (cem^c o.-) 8a/10

o.-duğda (halk o.-) 9a/1

o.-duğda (terkīb o.-) 9a/14

o.-duğda (ıtlāk o.-) 24a/14, 28b/28, 41a/6, 56b/12, 71b/20, 77b/1, 78b/1

o.-duğda (murād o.-) 36b/9, 59a/15, 70b/13, 70b/15, 71a/8, 71a/14, 71a/26, 84a/8

o.-duğda (katl o.-) 71b/17

o.-incaya (koyu olıncaya) 53a/5

o.-mağa (def^c o.-) 39a/6

o.-mağıla (zıkr o.-) 2b/25

o.-mağıla (isti^c māl o.-) 46a/4

o.-mağ (iltifāt o.-) 6b/23

o.-mağ (saḥk o.-) 13a/3, 13a/12

o.-mağ (isti^c māl o.-) 46a/21, 72b/27, 91a/27

o.-mağda (hażm o.-) 13a/3

o.-mağdan (halk o.-) 6a/19

o.-maları (halk o.-) 3a/4

o.-mamağ (ri^c āyet o.-) 2a/3

o.-mağın (muḥālif o.-) 58a/19

o.-masa (terbiye o.-) 51b/17
 o.-ması (saḥḥ o.-) 13a/14
 o.-ması (ḥaẓm o.-) 65b/4
 o.-ması (isti' māl o.-) 65b/18
 o.-maya (isti' māl o.-) 91b/22
 o.-mayup (ḥıfẓ o.-) 7b/22
 o.-mayup (isti' māl o.-) 95b/28
 o.-mayınca (saḥḥ o.-) 13a/18
 o.-maz (isti' māl o.-) 6a/6, 24b/3, 24b/4, 35b/29, 83a/27, 86a/5, 97b/5
 o.-maz (mu' tād olup o.-) 6b/6
 o.-maz (ḥaẓẓ o.-) 8a/9
 o.-maz (ḥaẓm o.-) 22a/15
 o.-maz (murād o.-) 51b/7
 o.-maz (temyīz o.-) 61b/13
 o.-maz (andan o.-) 6b/24
 o.-maz (i' tibār o.-) 81b/25
 o.-miş (terkīb o.-) 4b/10, 9a/14
 o.-miş (kaṭ' o.-) 56a/2
 o.-miş (ta' rīb o.-) 87b/14
 o.-mişa (ta' rīb o.-) 90b/21
 o.-mişdan (terkīb o.-) 4a/25
 o.-mişdur (ẓikr o.-) 2b/19, 2b/24, 5b/12, 6a/10, 13b/22, 53a/15, 67b/2, 71b/23
 o.-mişdur (beyān o.-) 7a/8, 7a/24, 7a/28, 16b/7, 16b/9, 16b/28, 18b/10, 18b/29, 35b/17, 37a/10, 42a/12
 o.-mişdur (ḥalk o.-) 8b/28
 o.-mişdur (terkīb o.-) 9a/1, 9a/2, 32a/23, 43a/20, 76a/12
 o.-mişdur (feyẓ o.-) 15a/17
 o.-mişdur (ta' rīb o.-) 24a/19, 41a/5, 90a/3, 98a/9

o.-mişdur (tecride o.-) 36b/18, 43a/11, 45b/6, 52a/7, 65b/14
 o.-mişdur (kaṭ' o.-) 60b/1
 o.-mişlardur (terkīb o.-) 9a/22
 o.-mişlardur (beyān o.-) 19b/11, 49b/28
 o.-mişindandur (ıslāḥ o.-) 32b/25
 o.-sa (irād o.-) 9a/27
 o.-sa (ıtlāk o.-) 19b/24, 23a/12, 31b/12, 43a/17, 45b/13, 79b/25, 90a/3, 95a/3, 97b/5, 98b/8
 o.-sa (terbiye o.-) 22a/9
 o.-sa (isti' māl o.-) 23b/29, 28b/15, 43b/6
 o.-sa (murād o.-) 32b/19, 80b/3, 82a/15, 9a/9
 o.-sa (biye o.-) 56a/18
 o.-ur (ıtlāk o.-) 4b/13, 51a/11, 60b/24
 o.-ur (icrā o.-) 7a/6
 o.-ur (tafşıl o.-) 7b/2
 o.-ur (istidlāl o.-) 8b/1, 8b/7
 o.-ur (vaşf o.-) 9b/23
 o.-ur (isti' māl o.-) 11a/8, 12b/27, 15b/19, 24a/28, 35a/7, 58b/5, 88b/8, 97b/5
 o.-ur (saḥḥ o.-) 13a/5, 13a/13
 o.-ur (murād o.-) 19b/25, 33b/29, 41a/7, 45b/13, 78b/1, 79b/25, 90a/4, 95a/3, 97b/5
 o.-ur (farḥ o.-) 21a/7, 81a/4, 87b/7
 o.-ur (naql o.-) 22b/28
 o.-ur (ẓikr o.-) 43a/18, 56a/23, 65b/12, 71a/2

o.-ur (ıslāḥ o.-) 43b/22, 64a/28, 68b/24, 75a/9, 93a/3, 97a/10
o.-ur (ẓann o.-) 58b/15, 72a/6
o.-ur (beyān o.-) 59b/24, 74a/30, 74b/1
o.-ur (def^ʿ o.-) 79a/19
o.-ur (tecride o.-) 81a/6, 81b/6
o.-ur (i^ʿtimād o.-) 81a/11
o.-ur (haẓm o.-) 97a/17
o.-ursa (tebdīl ẓann o.-) 78b/22
o.-ursa (itlāk o.-) 4b/13
o.-ursa (isti^ʿmāl o.-) 5a/5, 31a/11, 32b/20, 37a/7, 65a/2, 97b/29
o.-ursa (su^ʿāl o.-) 9b/7
o.-ursa (mübālağa o.-) 12b/27
o.-ursa (saḥḥ o.-) 13a/15, 33a/12
o.-ursa (ḥavf o.-) 19b/14
o.-ursa (murād o.-) 31a/7, 42b/25, 43a/24, 70b/25, 78b/21
o.-ursa (içün o.-) 45b/19
o.-ursa (haẓm o.-) 97b/18
o.-up (temyīz o.-) 1b/20
o.-up (irād o.-) 2b/24
o.-up (isti^ʿmāl o.-) 7a/23, 77a/24, 91a/29
o.-up (terkīb o.-) 8a/4, 8b/11
o.-up (ḥalḥ o.-) 8b/23
o.-up (keyfiyeti o.-) 17a/5
o.-up (ıslāḥ o.-) 30a/6, 56a/18
o.-up (ta^ʿrīb o.-) 33a/15
o.-up (murād o.-) 70b/16
o.-up (te^ʿḥīr o.-) 72a/24
o.-up (ri^ʿāyet o.-) 76a/17

o.-up (ıslāḥ o.-) 80a/3, 92a/3, 99b/22

o.-up (cem^ʿ o.-) 86a/20

o.-up (sedd o.-) 87a/24

olun- *T ey* bk olın-

o.-alar (ishāl o.-) 96b/28

o.-ana (murād o.-) 98b/18

o.-sa (itlāk o.-) 35b/26, 51b/7

o.-caya (şu gibi o.-) 37b/22

oñurğa *T ad* omurga, bel kemiği

o. 72b/21

o.+ların 100a/6

oñalt- *T ey* onaltmak, iyileştirmek, düzeltmek

o.-up 11b/20

oñdur- *T ey* sağlık ve esenlik bulmasını sağlama, ondurmak

o.-maz 93b/28

oñıl- *T ey* iyileşmek, geçmek

o.-ması 43a/24

o.-maz 47a/24

o.-up 51a/15

oñıld- *T ey* bir hastayı iyileştirmek, sağaltmak, tedavi etmek

o.-a 22b/13, 22b/15, 22b/21, 41a/9, 41b/15, 47a/25, 47a/25, 99b/10

o.-alar 75b/11

o.-uḡda 24b/8

o.-up 29a/9, 66b/24, 54b/19

o.-ur 22b/9, 24b/7, 40b/15, 66a/9, 69a/6, 98b/14

oñıldıcı *T sf* onultıcı

o. 67a/10, 67a/9

o.+dur 64b/25

oñılt- *T ey* bk oñıld-

o.-mağa 32a/25

oraqçı *T sf* ekin biçme zamanı, ekinleri

ücret karşılığında biçen kimse

o.+lara 56b/29

orta *T sf* orta

o. ola 16b/12

o. olup 92b/21

o.+dur 16b/8

o.+larında 76b/8

o.+sı 30a/16, 68b/3

o.+sın 10b/17

o.+sında 15b/3, 23a/17, 73b/11,
81a/24, 92a/21, 33b/27

o.+sındadur 56b/19

o.+sından 52a/16

ortaca *T sf* ortaca, ortanca

o. 13a/5, 15a/15, 15a/16, 16b/10,
16b/13, 45a/26, 92b/17

ortalık *T ad* orta olma durumu

o.+a 6a/14

ot *T ad* ot, yeşil bitki

o. 69a/2

o. (semiz ot) 57b/6, 93b/13, 84b/1,
84b/4

o.+dan 94a/28

o.+1 (bahağ otı) 75b/20

o.+1 (şamız otı) 26a/15

o.+1 (oğul otı) 27a/11, 34b/13,
35a/21, 35a/23, 35a/25, 90b/22

o.+1 (ayrık otı) 40b/12

o.+1 (baraş otı) 75a/18

o.+1 (at kıyruğı otı) 67a/13

o.+1 (balta otı) 77a/16

o.+1 (kovar çiçeği ve otı) 78a/28

o.+1 (çürük otı) 95b/18

o.+1 (sıçan otı) 58a/6

o.+1 (turağ otı) 71a/28, 76b/30,
83a/17, 84b/1, 89a/15, 98a/12

o.+1 (turağ otı) 71a/9

o.+1 (kamyış otı) 69a/2

o.+1 (eyrelti otı) 37a/26, 55a/13

o.+1 (turağ otı) 42b/25

o.+1 (güyegü otı) 30b/23

o.+1 (küyegü otı) 34b/20

o.+ına (köykü otına) 26b/9, 43b/26

o.+ından 34b/27, 34b/29, 71a/20

o.+lar 8a/29, 19a/24, 31a/29, 37a/1,
43b/20, 48b/27, 53b/22, 64a/18,
64a/25, 65b/2, 68a/4, 68a/7, 68a/19,
68a/27, 85a/2, 99b/15

o.+lara 22a/15, 38a/25

o.+lara 16b/3

o.+lardan 19a/14, 92b/19, 68a/2

o.+ları 28a/14

o.+nı (turağ otına) 75a/22

oğa *T ad* yer, mesken, oda

o.+da 82b/21

otçılar teresi *T ad* çok yıllık otsu zehirli

bir bitki türü

e.+ler 44a/15

otla- (1) *T ey* otlamak

o.-mağa 46b/5

o.-r 34b/15, 76b/29, 96a/10

o.-sa 82b/28, 93a/27

o.-yacağı 75b/18

o.-yan 56b/19

o.-yup 67b/22

(2) <i>T ey</i> yakmak	o.+ına 39b/9
o.-yup 72a/5	o.+ında 45a/3
otlağ <i>T ad</i> otlak	o.+lar 72a/29
o.-ı 67b/5	oturuş- <i>T ey</i> oturmak, birlikte oturmak
otluk <i>T ad</i> otlarla kaplı, otu çok olan yer	o.-dan 41b/16
o. 42b/15, 43a/15, 44b/2, 44b/13, , 98a/26	otuz <i>T ad</i> yirmi dokuzdan sonra gelen tam sayı, otuz
o.+dur 93b/12	o. 21b/7, 87a/19, 90b/4
o.+ı 95a/23	ov- <i>T ey</i> ovmak, okşamak
o.+lar 68a/17	o.-alar 40a/29
o.+ından 73b/20	o.-mağıla 49a/29, 91b/27
otur- <i>T ey</i> oturmak	o.-salar 20a/11, 21a/9, 36b/17, 40a/14, 44b/21, 47b/11, 47b/17, 57a/4, 59a/8, 60b/5, 78a/15, 83b/2, 84a/26, 85b/22, 87a/13, 87a/21, 89a/7
o.-alar 92a/12, 95b/29	o.-şalar 37a/20
o.-mağıla 37a/22, 47a/20, 67a/29, 77b/4	o.-up 21a/11, 29a/22, 30a/9, 46b/29, 49b/8, 57b/14, 60a/15, 60b/7, 61b/10, 70a/20, 84a/10, 89b/16, 94b/15, 98b/22, 98b/24, 99b/5
o.-mağ 25a/27, 30b/19, 77b/4	ovul- <i>T ey</i> üzerinde ovmak eylemi uygulanmak, ovulmak
o.-sa 25b/27, 34a/5, 34b/24, 54a/13, 54a/14, 75b/8, 95b/17, 42a/28	o.-mışı 21a/25
o.-salar 25b/11, 28b/1, 41b/28, 45a/4, 48b/22, 58b/9, 77b/11, 77b/14, 87a/6, 89b/13, 91b/28, 93b/9, 95a/13	ovun- <i>T ey</i> kendi kendini ovmak, kendi bedenini ovmak
oturd- <i>T ey</i> oturtmak	o.-salar 60b/3
o.-up 75b/7	ovundi <i>T ad</i> ovmak ile çıkan, temizlenen şey
oturak <i>T ad</i> oturak, oturacak yer	o.+sı 21a/9
o. 72a/1, 72a/9, 94b/29, 62a/27	oy- <i>T ey</i> oymak
o.+a 30a/12, 36b/6, 83a/4, 90a/7	o.-up 83a/12
o.+da 38a/22, 41b/13, 43b/10, 45a/11, 51b/5, 54a/24, 54b/1, 66a/13, 67a/27, 74b/10, 82b/7, 90a/21	
o.+dan 12b/10	
o.+ı 54a/13, 56a/12, 90b/4	

oyluk *T ad* uyluk

o. 79a/2

o.+lar 31b/17

oyna- *T ey* oynamak

o.-mak 51a/30

o.-ması 51a/20

o.-masın 21b/22, 26b/2

o.-masına 53b/4, 54a/2, 66b/7,

76b/12, 90b/16

o.-masını 25b/25, 62b/8

o.-mış 77a/4

o.-sın 46b/10

o.-yan 60a/4

o.-yup 36a/2

oyul- *T ey* oyulmak

o.-up 51a/13

-Ö-

öbür *T sf* diğer, öteki, başka

ö. 48a/8

öd *T ad* öd maddesi, safra kesesi

ö.+i 25a/14, 25a/21, 47b/13, 97a/4,

47b/13, 50b/13

ö.+ile 43a/11

ö.+iñ 65b/17

ö.+inde 81a/16, 79b/6

ö.+inden 25a/24, 47a/20, 96a/14,

74b/16

ö.+ini 47a/16, 47b/14, 43a/8

ö.+inüñ 47a/25

ö.+lerin 72a/2

ögil- *T ey* öğütülmek

ö.-üp 51a/15

ögren- *T ey* öğrenmek

ö.-üp 5b/15

öğüd- *T ey* öğütmek

ö.-üp 24a/26, 70b/12, 95a/11,

24a/26

öğüdü- *T ey* öğütülmek

ö.-meden 18a/1

ö.-mişi 60b/28

ö.-üp 24a/26

öğült- *T ey* öğültmek

ö.-üp 54b/19

öksürük *T ad* öksürük

ö. 24a/7, 24b/19, 59a/26, 76b/14,

90b/5, 91a/20, 97b/27

ö.+e 26a/14, 36b/1, 39b/3, 40b/8,

43b/2, 43b/24, 52b/25, 54a/12,

67a/26, 70b/29, 76b/13, 77a/3,

77a/11, 79b/3, 85b/10, 85b/23,

90a/23, 91a/9, 97b/21, 23b/15,

27b/16

ö.+i 23b/3, 23b/15, 41b/25, 44a/7,

54b/27, 56b/4, 66b/15, 79a/16,

87a/2, 87a/20, 99a/15

ö.+lerine 99a/16

ö.+lerüñ 97b/26

öksürüklü *T sf* öksürüklü

ö. 24a/11

öküz ödi *T ad* sığır kuyruğu otu

ö. 50b/13

öl- *T ey* ölmek

ö.-inceye 17b/5

ö.-miş 68b/14, 68b/16

ölçek *T ad* sıvı, gaz gibi akışkanlar ile
tahıl gibi dökülebilir taneli şeyleri
ölçmekte kullanılan sığası belli kap
ö. 79b/16

öldür- *T ey* öldürmek
ö.-e 57a/26, 81b/6, 84a/29
ö.-üp 96b/25
ö.-ür 96b/24

ölü *T sf* cansız, ölü
ö. 33b/16

‘ömr *Ar ad* ömür
‘ö. -i insān 14b/10
‘ö.+i 5b/14, 32b/21, 68a/9, 71b/5,
71b/19, 73a/18

ön *T ad* bir şeyin esas tutulan yüzünün
bulunduğu, baktığı, yöneldiği,
gittiği taraf, ön
ö. 93a/12
ö.+i 68b/5
ö.+inde 21a/11
ö.+inden 32b/13
ö.+ini 99b/25
ö.+lerini 51a/22

ördek *T ad* ayakları perdeli, kısa
bacaklı su kuşu türlerine verilen ad,
ördek
ö. 57a/6

‘örf *Ar ad* örf, adet
‘ö. -i nāsda 58a/11, 95b/3

örs *T ad* üzerinde demiri döverek şekil
vermeye yarayan kalın, sağlam çelik
kütle
ö. 34b/2

ört- *T ey* örtmek

ö.-e 12a/16
ö.-ecek 20a/18, 48a/16, 50a/27,
52b/11

ö.-eler 24a/23, 67a/4, 82b/21

ö.-mesin 35a/18

ö.-seler 21b/9, 69b/24

ö.-üp 20b/16, 99b/1

örtül- *T ey* örtülmek

ö.-ecek 60b/8

ö.-mişdür 19b/29, 47b/6

örtülü *T sf* örtülü

ö.-ü 96b/13

örümcek *T ad* örümcek

ö. 58b/20, 58b/24, 58b/26, 59a/5,
59a/8

ö.+dür 17b/15, 35b/5, 85b/8

ö.+e 59a/3

ö.+ler 58b/22

ö.+lerden 58b/23, 59a/5

ötürü *T zf* ...den dolayı, o sebepten

ö.+dür 71b/1

ötürü *T zf* bk ötürü

ö. 89b/26

öyken *T ad* akciğer

ö. 13a/4, 38a/24, 56a/29, 65b/3,
66a/27, 70b/6, 95a/16, 39b/15

ö.+de 29b/13, 29b/27, 31a/27,
38b/25, 39b/12, 83b/7, 83b/25

ö.+den 26a/14, 59a/26, 78b/11

ö.+e 27a/17, 95a/16

ö.+i 30a/5, 65b/12, 73b/27, 76b/12,
94a/11

ö.+in 65b/10, 65b/19

ö.+inde 65b/14

ö.+leri 65b/13, 65b/17

ö.+lerinden 65b/9, 65b/14

öyle *T sf* onun gibi olan, ona benzer

ö. 37b/4, 40a/10, 55a/19

ö.+dür 28b/13

özen- *T ey* gelmek

ö.-megi 55b/23

özle- *T ey* özlemek

ö.-yen 65b/5

-p-

paça *Far ad* kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı

p. 76b/20, 77a/2, 77a/4, 77a/11

p. (lafz-ı paça) 76b/20

p.+lar 76b/22, 77a/14

p.+larda 76b/26

p.+lardan 77a/6

p.+laru

pādişāh *Ar ad* İslam devletlerinde hükümdarlık unvanı, devlet başkanı

p. -ı islām 2b/4

pāk *Far sf* temiz, halis

p. 30b/6, 44b/4, 44b/10, 46a/29, 52b/11, 53a/4, 54a/16, 73b/4, 78a/22, 86b/9, 88b/18, 90b/13, 91b/18, 99b/2

p. ey- 30a/2, 30a/5, 30b/17, 32a/16, 33a/26, 35a/3, 39b/12, 40a/2, 40a/24, 41b/10, 41b/28, 44a/12, 46a/25, 46b/29, 51b/11, 60b/18, 61b/21, 73a/25, 74b/17, 82b/11, 83a/8, 86b/25, 94a/22

p. it- 22b/10, 24b/29, 29a/21, 32a/29, 32b/8, 33a/28, 34a/27, 35b/11, 40a/21, 43a/24, 48a/24, 48b/1, 49b/18, 52a/24, 59a/27, 61b/29, 62b/23, 66b/24, 67a/9, 69a/22, 69b/22, 69b/23, 69b/28, 71a/10, 73a/2, 73b/26, 73b/27, 74b/2, 75b/6, 76b/12, 78a/8, 82a/15, 85b/14, 85b/26, 87b/22, 93a/7, 94a/11, 97a/9, 98a/5

p. ol- 16a/6, 24b/2, 32a/21, 36a/9, 46b/2, 66b/27, 92b/17, 100a/29

pānzehir *Far ad* bir zehirin etkisini ortadan kaldırabilme özelliğine sahip madde

p. 80b/19, 81a/2, 80b/27, 80b/29, 81a/21, 81b/13, 83a/3

p.+de 81a/2

p.+e 81a/12

p.+dür 80b/25

p.+i 81a/5, 81a/29, 81b/2, 81b/9, 80b/25, 81b/2

p.+üñ 81a/1, 81b/6, 81b/16, 81a/4, 81a/29, 81b/16

papadiye (papadiyye) *Grek ad* papatya, bitki

p. 9a/21, 13a/24, 34a/17, 77a/23, 77a/24, 77b/1, 77b/22, 77b/27, 77b/28, 78a/11, 78a/23, 78a/25, 78a/26, 80a/15, 89b/7, 90a/17, 99a/7

p.+den 78a/5

p.+dür 34a/17

p.+si 24b/25, 33b/23, 33b/24, 48b/23, 77a/23, 77a/26, 73b/11

p.+ye 78a/24	p.+ına 51a/29
p.+yi 78a/17, 77b/22	p.+lar 21b/10, 27a/25, 84b/13
papunç <i>Far ad</i> papatya, sarı çiçek	p.+lara 44b/16
p. 13a/24	p.+ları 80b/2
p.+dür 76a/30	p.+larına 75a/25
pāre <i>Far ad</i> parça, kısım	parmaklı <i>T sf</i> parmaklı
p. 11a/23, 24a/22, 25a/25, 25b/1, 28a/22, 60a/1, 66b/8, 67a/5, 70a/26, 72b/2, 79a/8, 79b/29, 72b/2, 86b/6	p. 38a/7
p.+ler 8a/24	pas ? <i>ad</i> mide bozukluğundan dolayı dilin üzerinde meydana gelen beyaz tabaka, bar
p.+lerdür 66a/1	p. 74a/23
p.+leri 4b/11, 4b/19, 9b/27, 10a/10, 32a/11, 41b/19, 62b/20, 88b/18, 33a/18, 44b/3	p.+ı 46a/2
p.+lerin 41b/19	p.+ın 59a/9
p.+lerinden 4b/20	pāsbāl <i>Far ad</i> değirmen tozu
p.+si 65b/25, 60b/4, 34b/2, 46a/29, 86b/7, 59a/3	p. 46a/13
p.+sidür 47b/6	paslan- <i>T ey</i> paslanmak
p.+sin 50a/6, 50b/18, 64a/7, 82b/7, 100a/3	p.-mı 59a/8
p.+sine 4b/11, 4b/13, 40a/7, 50a/7, 60a/15, 34b/9, 58b/27	pāsyāl ? <i>ad</i> değirmen tozu
p.+sini 34b/9	p. 76a/15
p.+siyle 31a/4	paṭlicān <i>Ar ad</i> kültürü yapılan bir yıllık otsu bitki, patlıcan
pārele- <i>T ey</i> parelemek	p. 79b/23, 79b/24, 79b/26, 80a/5, 80a/28, 80a/29, 80b/3, 80a/17
p.-yüp 10b/28	p.+ı 79b/23, 80a/11, 80a/19, 80a/21
pārelü <i>T sf</i> pareli	p.+lardan 80a/24
p. 65b/25	pāy <i>Far ad</i> bölüşülecek bir bütünün ayrıldığı kısımlardan her biri, pay
parmak <i>T ad</i> parmak	p. 26b/25, 48a/19, 52a/20, 53a/12, 80a/11, 90b/3
p. 31a/20, 40b/22, 44b/9, 45b/12, 90b/2, 93b/27	p.+a 67a/11
p.+dur 82b/2	p.+dan 35a/22, 67a/11, 27a/16, 38a/14, 52a/19, 52b/3, 52b/5, 52b/13, 52b/21, 53a/4, 53a/11, 74b/29
p.+ı 63a/21	

- p.+dur 48a/27
p.+ı 35a/22
p.+ıdur 85a/25
p.+ından 48a/19, 48a/27, 85a/25
- pek** (1) *T sf* katı, sert, sıkı, bek
p. 13a/11, 13b/4, 13b/27, 43b/20, 52a/14, 79b/7
p.+dür 68a/9
(2) *Far sf* temiz
p. 11a/27, 24b/5
p. olur 53b/27
(4) *T sf* umulandan veya gerekenden daha çok, aşırı
p. 18b/14, 18b/13
(5) *T zf* hızlı olarak
p. 86b/25
- pekçe** *T zf* sağlamca, sertçe
p.+çedür 76b/7
- pekişdür-** *T ey* sıkıştırarak sertleştirmek
p.-e 47a/1, 62b/13
p.-üp 10b/24
- pekit-** *T ey* sağlamlaştırmak, pekiştirmek
p.-e 12a/5, 23b/2, 28b/9, 36b/20
p.-er 53b/3
p.-üp 60a/4, 66b/29, 60b/19
p.-mesi 53a/26
p.-ür 32b/14, 82a/24
- peklen-** *T ey* sağlamlaştırmak
p.-mekle 78a/21
p.-miş 11a/23
- peklik** *T ad* sertlik, katılık
p. 10a/16
- pekmez** *T ad* üzüm, dut ve elma gibi meyvelerin suyunun kaynatma yoluyla koyulaştırılmış şurubu, pekmez
p. 95a/29, 95b/6, 95b/10, 95b/14, 95b/16, 95b/15
p.+i 95b/2, 95b/3
- peksümād** *Grek ad* tahinli ekmek
p. 19a/20
p.+uñ 19a/20
- pelid** *Far sf* pis, kirli
p. 88a/4
- pelin** *Grek ad* keskin kokulu çok yıllık otsu bitki, yavşan, acı ot
p. 39b/24, 73b/8, 75a/14, 73b/22, 73b/23, 74a/7, 74b/20, 74b/29, 75a/1, 76a/29
p.+den 73b/27, 74b/21, 74b/23, 75a/5, 74a/23, 74b/13
p.+e 74a/28
p.+i 74a/1, 74a/20, 74b/5, 74b/15
p.+uñ 73b/24, 75a/9
- penbe** *Far ad* pembe
p. 43b/12, 50a/6, 50a/7, 50b/17, 100a/2
- penç** *Far ad* beş
p. 38a/7
p.+de 91a/26
- pençengüşt** *Far ad* ayıt ağacı
p. 44b/9, 44b/19
- per** *T ad* ince tabaka, zar
p.+lerinde 99a/4
- perk it-** *T sf* sıkılaştırmak
p. -eler 72a/16

pes *Far ad* ard, arka, geri

p. 1b/16, 3a/17, 3b/25, 4a/17, 4a/29,
4b/7, 5a/28, 6b/3, 6b/24, 7a/16,
7a/28, 7b/2, 8a/25, 8b/19, 9a/2, 9b/8,
9b/11, 9b/14, 12b/26, 12b/28,
13a/26, 13b/12, 14b/6, 14b/17,
14b/19 15a/5, 15a/19, 15a/24,
15a/25, 15b/4, 15b/6, 15b/26,
16a/18, 24a/4, 33a/7, 33b/12, 34b/8,
40a/28, 43a/19, 44b/12, 46a/29,
47b/7, 52a/28, 53a/3, 53b/17,
53b/19, 56b/14, 57a/2, 58b/5,
59b/29, 61b/4, 67b/15, 67b/20,
68a/17, 68a/18, 69a/15, 73a/12,
76a/1, 76b/6, 79a/15, 79b/1, 97a/6

perāzde *Far ad* hamur yumağı

p. 17b/26

perāzdec *Far ad* bk perāz

p. 17b/26

perāzdeciiyye *Far ad* bk perāz

p. 17b/27

perde (1) *Far ad* gerçeğı görmeyi,
anlamayı engelleyen şey

p. 75a/25

p. -yi ḥafāda 2b/1

(2) *Far ad* iki yeri, bölümü
birbirinden ayıran, açıklığı kapatan
engel, bölme

p.+ler 76a/25

p.+leri 51a/6, 77b/9, 82a/14

p.+leri (göğüs perdeleri) 56a/16

p.+lerin (göğüs perdelerin) 30b/17

p.+lerinde (dimāğ perdelerinde)
92a/28

p.+lerinde (göğüs perdelerinde)
29b/28, 41a/25, 66a/28, 77a/20,
90a/25, 92a/10, 95a/7, 95a/8, 97a/22

p.+lerine (göğüs perdelerine) 32b/4,
22a/25

p.+lerinden (göğüs perdelerinden)
19b/1

p.+lerinden (dimāğ perdelerinden)
66a/10, 22b/11

p.+lerini (göğüs perdelerini) 46a/1

p.+lerinüñ (göğüs perdelerinüñ)
94a/10

p.+nün 79b/4

p.+si (göğüs perdesi) 36a/27

p.+sinde (göğüs perdesinde) 87a/1

(3) *Far ad* ak basma, katarakt

p.+leri 47a/5

perdelen- *T ey* perdelenmek

p.-mesine 74a/15, 29a/15

p.-ür 91b/4

perverde *Far sf* yetiştirilmiş, terbiye
edilmiş

p. 97a/28

p.+si 97a/28

petmez *T ad* bk pekmez

p. 97b/11

peydā *Far sf* açıkta, belli olan

p. it- 11a/10, 11b/15, 11b/16,
17b/16, 19a/1, 19a/2, 19a/3, 19a/21,
19b/1, 19b/3, 22a/5, 36b/5, 36b/13,
38b/21, 39a/21, 79a/27, 84a/29,
38b/15, 39a/1, 39a/14, 53a/25,
56a/15, 56a/17, 63a/17, 64a/19,
64b/21, 68a/11, 68b/23, 74a/23,

78b/7, 80a/8, 84b/22, 92b/25,	p.+ler 37b/27, 55b/14
93a/13, 93a/22, 96b/21, 97a/7,	pirinç <i>Far ad</i> pirinç
97a/16, 97a/22, 63a/16, 78b/6,	p. 17a/1, 73a/8, 73a/14, 73a/18,
79a/11	54a/28, 73a/4, 73a/17
p. eyleye 11a/9, 53a/22, 66b/2,	p.+de 73a/15
66b/18, 66b/19, 66b/4	p.+den 19b/3
p. ol- 68b/13, 87a/28, 94a/15,	p.+i 57a/10, 73a/22
94b/19, 95a/25	p.+ün 73a/28
peygamber <i>Far ad</i> Allah'ın	pirnār <i>Grek ad</i> sağlam odunlu,
buyruklarını insanlara bildiren,	yapraklarını kışın dökmeyen bir tür
iletken kimse, elçi	meşe çalısı, pinal
p. 5b/22, 5b/24	p. 93a/29
peynir <i>Far ad</i> peynir	piş- <i>T ey</i> pişmek
p. 20a/20, 27a/6, 27a/9, 36b/8,	p.-dügi 54a/15
40a/12, 78b/16, 84b/15, 92b/12,	p.-dügine 18b/14
92b/13, 92b/15, 92b/18, 92b/19,	p.-en 18b/8, 77a/2
92b/22, 92b/25, 93a/4	p.-erken 27a/10
p.+i 69b/24, 92b/20, 93a/5, 97a/11	p.-meden 18a/1
p.+inden 96a/13	p.-memişken 39b/20
p.+lerün 92b/16, 92b/18	p.-mez 63b/6
p.+ün 92b/14, 92b/15, 92b/20,	p.-miş 13a/23, 17a/1, 18a/12,
92b/27	18a/20, 18a/24, 18a/25, 18b/24,
pıhtı <i>Far ad</i> pıhtı	18b/25, 19a/25, 19a/29, 19b/7,
p. 84a/10	20b/11, 23a/19, 26a/6, 26a/15,
pırasa <i>Grek ad</i> pırasa, otsu bitki	27b/18, 29b/15, 35a/19, 35b/18,
p. 14a/14, 59a/11, 61b/16, 71a/9	36a/11, 39a/3, 68a/27, 76a/27,
pilistīn <i>Grek ad</i> bk filistin	78b/7, 78b/17, 80a/28, 84b/18,
p. 81b/22	91b/8
pir <i>Far ad</i> yaşlı, koca, ihtiyar	p.-mişdür 77a/11
p. olmak 3a/11	p.-mişe 27a/2
p.+lere 59b/19	p.-mişi 30b/4, 35b/18, 37a/13,
pire <i>T ad</i> gövdesi yassı, derisi sert,	39b/14, 40a/14, 41b/28, 51b/12,
ayakları tutucu küçük böcek, pire	53b/4, 56a/12, 56a/23, 67a/29,
p. 83b/28	

76a/19, 77b/4, 83b/9, 89a/15,
95a/22, 95b/28, 78a/13
p.-mişine 83b/13
p.-mişini 40b/16, 48a/28, 51b/32,
77b/19, 90a/14
p.-mişinden 30b/20, 62b/21, 68b/29
p.-mişinüñ 45b/27, 93b/9, 93b/20,
30b/19

pişür- *T ey* pişirmek

p.-dükden 73a/10, 75a/2
p.-dükleri 52a/21, 79a/7, 91a/15
p.-dükleridür 64a/21
p.-düklerinde 27a/12, 88b/14
p.-e 57b/20, 78a/15, 94a/2, 57a/21,
30b/6
p.-eler 13a/27, 20a/19, 20b/21,
49a/20, 49b/7, 50a/27, 50b/9,
50b/11, 52a/19, 52b/4, 52b/5,
52b/12, 53a/4, 64a/24, 68a/12,
70b/15, 71a/22, 73a/20, 74b/29,
79a/22, 80a/3, 99b/14, 54a/21
p.-mede 13a/20
p.-mege 70b/15
p.-mek 13a/19, 13a/26, 70b/17,
71a/25, 73a/19, 79a/26, 85a/4,
93a/13, 95a/21
p.-mekden 95b/9
p.-mekle 13a/26, 57a/18, 95b/7
p.-mesi 39b/1, 41a/4, 59a/17,
70b/17, 94a/2, 78b/5
p.-mesinüñ 59a/17, 59a/17, 70b/17
p.-meyince 12b/24
p.-meyüp 36b/23, 53a/5, 72a/20
p.-mezlerse 93a/13

p.-se 78b/20, 29a/21, 39b/12
p.-seler 24a/11, 27a/9, 30a/1, 30a/2,
30b/27, 35b/3, 37a/17, 39a/2, 39a/4,
39a/9, 40b/24, 41b/12, 41b/15,
42b/28, 46a/6, 48a/3, 54a/17,
57a/10, 57b/1, 59a/14, 64a/15,
64b/28, 65b/7, 70a/6, 70b/28, 72b/4,
73a/9, 73a/13, 73a/16, 74b/15,
77a/3, 79a/22, 80a/17, 80a/27,
85a/4, 87a/7, 94a/3, 96b/18, 58b/2,
76a/17, 79a/2
p.-ürdükden 73a/10, 75a/2
p.-ürdükleri 52a/21, 79a/7, 91a/15
p.-ürdükleridür 64a/21
p.-ürdüklerinde 27a/12, 88b/14
p.-ürmede 13a/20
p.-ürler 41a/18
p.-üp 23a/27, 23b/2, 24a/5, 25b/11,
25b/18, 27a/2, 27b/22, 28a/10,
28a/14, 29b/9, 30a/10, 30a/23,
30a/24, 30b/2, 30b/13, 30b/22,
31b/24, 32a/7, 34a/13, 34b/23,
34b/24, 35a/19, 36a/23, 36b/23,
37a/1, 38a/14, 39b/2, 39b/18,
39b/20, 39b/23, 40a/16, 40b/7,
40b/16, 41a/17, 42a/28, 42b/26,
43a/21, 43a/28, 43b/18, 43b/19,
44a/9, 45a/3, 45a/7, 45b/24, 45b/29,
47b/13, 47b/28, 48a/1, 48a/10,
48a/16, 48a/18, 48b/22, 48b/24,
49a/19, 51b/14, 51b/18, 51b/24,
52b/13, 52b/22, 52b/23, 53a/12,
53a/29, 53b/4, 53b/7, 54a/3, 54a/12,
54a/14, 54a/28, 55a/11, 55b/9,

57a/17, 57a/19, 57a/25, 57a/29,	p.-ürken 39b/5, 68a/11, 71a/1,
58b/9, 58b/14, 59a/1, 59a/23,	79a/25
59a/28, 59b/4, 59b/17, 60a/25,	p.-ürler 18a/8, 18a/9, 18a/10,
60a/27, 61a/11, 61a/18, 61b/23,	18a/11, 26a/8, 27b/2, 44a/20, 44b/3,
61b/25, 61b/26, 62b/21, 65a/21,	50a/4, 70a/26, 83a/6, 88b/23,
68a/6, 68b/28, 70a/1, 70b/19, 71a/9,	97b/11
71a/24, 71a/28, 72a/18, 72a/26,	p.-ürse 29a/21, 39b/12, 78b/20
72a/28, 72b/1, 72b/19, 73a/14,	p.-ürseler 54a/7, 58b/2, 76a/17
73a/27, 74a/1, 74a/13, 74a/17,	pişüril- <i>T ey</i> pişirilmek
74a/19, 74b/11, 76a/12, 76a/22,	p.-en 94a/1, 97b/25
76b/30, 77b/6, 77b/11, 77b/13,	p.-mek 13a/28, 18a/18, 18a/19
78a/16, 78a/17, 78a/19, 78a/21,	p.-mesi 78b/5, 93a/16
78b/9, 78b/12, 78b/13, 80a/16,	p.-mesinden 58b/1
80a/25, 83a/9, 83a/10, 83b/3, 85a/2,	p.-meyince 13a/23, 4a/22
87a/6, 87a/9, 87a/17, 87a/18,	p.-miş 59b/23, 84b/16
88a/16, 88a/24, 88a/27, 91a/16,	p.-mişi 24b/26, 25b/26, 97b/14
91a/16, 91a/22, 92b/24, 93a/11,	p.-mişinden 25a/2, 54a/20, 74b/22
93a/25, 95a/7, 95a/9, 95a/11,	p.-mişini 74b/2
95a/13, 95a/14, 95b/28, 10b/23,	pişürici <i>T sf</i> bir şeyin pişmesini
21b/27, 23b/6, 27a/4, 29a/3, 30b/12,	sağlayan
30b/26, 31a/3, 31a/4, 34a/3, 34a/5,	p. 10b/22, 20a/8, 56b/27, 66a/7,
35b/20, 37b/20, 37b/23, 38a/19,	76a/11, 95a/4, 99b/7
39b/16, 40b/6, 41a/13, 42b/6,	pişüricilik <i>T ad</i> pişirici olma durumu
70b/10, 70b/12, 73a/23, 75a/12,	p.+ü 18a/1
80b/1, 84b/25, 88a/18, 91b/8,	poğaça <i>İt ad</i> poğaça
94a/12, 10b/23, 21b/27, 23b/6,	p. 18a/21, 18a/7
27a/4, 29a/3, 30b/12, 30b/26, 31a/3,	poğ <i>T ad</i> bok, dışkı
31a/4, 34a/3, 34a/5, 35b/20, 37a/20,	p.+ı 25a/3
37b/23, 38a/19, 39b/16, 40b/6,	poludiyon <i>Grek ad</i> kaya eğretilisi,
41a/13, 42b/6, 70b/10, 70b/12,	bespaye
73a/23, 75a/12, 80b/1, 84b/25,	p. 84b/5
88a/18, 91b/8, 94a/12	poluıoyhun <i>Grek ad</i> bk baldırıkara
p.-ür 39a/29, 41a/24, 61a/13, 63a/15	p. 83a/22
	pos <i>Far sf</i> gür ve uzun

p.+dur 61a/27	-r-
pul <i>Far ad</i> üzerinde bulunduğu organa yapışık, yassı, küçük ve yaprak kökenli bitkisel organ	rābi‘a <i>Ar sf</i> dördüncü
p.+ları 64a/3	r. (şart-ı rābi‘a) 6b/18
pul pul <i>T zf</i> küçük tabakalar biçiminde	r. (derece-yi rābi‘a) 36a/6, 89a/4, 91a/5
p. olur 71a/14	r.+da (derece-yi rābi‘ada) 5a/21, 27b/14, 34a/26, 89a/2, 91b/17
pullanmağ- <i>T ey</i> pullanmak	r.+dadur 22b/29
p.-ıla 69a/28	rabbi’rham <i>Grek ad</i> ılavus, kulunç
pus <i>T ad</i> ıslaklık, nem	r. 77b/15
p. 93b/14	rabve <i>Ar ad</i> kuduz hastalığı
p.+ları 92a/22	r. 20a/29, 33a/25, 34a/3, 34a/4
pūslu <i>T sf</i> bulanık, kapalı	racül <i>Ar ad</i> insan
p. 73b/10	r.+ü‘d-deccāce 33b/23
putrak (pıtrak) <i>T ad</i> çok taneli ve sık	racülü‘d-deccāce <i>Ar ad</i> ilaç olarak kullanılan çok yıllık otsu bir bitki
p. olmaya 27b/5	r. 33b/23
püre <i>Fr ad</i> sebze, meyve veya et gibi yiyecekleri ezdikten sonra süzgeçten geçirmek suretiyle elde edilen ezme, püre	ra‘d <i>Ar ad</i> şimşek
p. 37a/21	r. (kātīlū‘r-ra‘d) 96a/4
p.+leri 37a/20, 75a/13	rādi‘ <i>Ar sf</i> defedici, caydırıcı
püre <i>T ad</i> pire	r. 11b/12
p.+yi 48a/11	rādi‘āt <i>Ar sf</i> bk rādi‘
püryān <i>Far ad</i> susuz kavurmak suretiyle veya tandırda pişirilmiş et yemeği, kebab, biryan, püryan	r. 24b/15
p. idüp 68b/26	rāhat <i>Ar ad</i> rahat, huzur
p. olanuñ 68b/28	r. 29a/17, 62b/3
pūs <i>Grek ad</i> bazı ağaç gövdelerinden sızan yapışkan madde, ağaç püzü	r.+ı 12a/8
p.+üni 25b/4	r.+lıkla 100a/26
	rah(i)m <i>Ar ad</i> döl yatağı, rahim
	r. 25b/27, 35b/19, 49a/7, 49a/23, 49a/24, 87a/6, 94a/22, 95a/22, 95a/24, 26a/29, 29b/24, 29b/26, 40a/1

r.+de 25b/25, 43b/10, 49a/23, 57a/6, 76a/12, 91a/11, 99b/8	ra‘še <i>Ar ad</i> titreyiş, titreme r. 56a/15
r.+den 91a/11, 29a/4	raṭb <i>Ar sf</i> taze, yeşil r. 24a/1, 78b/19
r.+i 35b/20, 87a/5, 87a/6, 95a/14	r. ol- 9b/20, 73a/17
r.+in 40a/2	r.+dur 23a/17, 23a/18, 39a/28, 43b/1, 44a/1, 50b/23, 52b/9, 53a/16, 53a/25, 56a/28, 57b/29, 63a/15, 63a/24, 64b/7, 70b/5, 78b/4, 90a/5, 92b/14, 95b/6, 99a/12, 21b/13, 26a/5, 43a/20
r.+ini 26b/6	r. ider 44a/2
r.+inde 48a/5, 85b/28	ratbın <i>Ar sf</i> yaş r. 48b/8
r.+inden 63a/3	rātinec <i>Ar ad</i> çam sakızı, reçine r. 86a/28, 87b/5, 87b/7
r.+inüñ 34a/5	rāvendçinī <i>Far ad</i> otsu bitki r. 6a/24
r.+ler 58b/6	rāyiḥa <i>Ar ad</i> güzel ve hoş a giden koku r. 8a/21, 8a/22, 8a/23 r. (utruciyyü’r-rāyiḥa) 34b/13
r.+lere 26b/3	r.+da 8a/27
r.+leri 86b/23, 95a/14, 91a/7	r.+dan 8a/24
r.+lerinde 45a/3	r.+lar 8a/29
r.+lerine 41b/28, 85a/17	r.+lara 25b/20
r.+lerinüñ 93b/9	r.+ları 8a/29, 90b/14
raḥmet <i>Ar ad</i> Allah’ın merhameti r.+inden 4a/20	r.+ların 16b/4
raḥmetullāhi <i>Ar ad</i> “Allah’ın rahmeti” anlamında söz r. 4a/10	r.+sı 8a/26, 16a/5, 19b/22, 26b/14, 27b/4, 27b/7, 27b/9, 27b/11, 27b/12, 27b/14, 28a/2, 28b/28, 31b/16, 33a/18, 33b/28, 38b/28, 40b/22, 42a/27, 44b/22, 45a/24, 50a/3, 50a/14, 50a/17, 51b/2, 55b/20, 57a/14, 58a/26, 64b/4, 64b/17,
rağbet <i>Ar ad</i> istek, arzu r. 2a/15	
rāmek <i>Far ad</i> mazı, nar kabuğı r. 62b/14 r.+den 62b/13	
rāsen <i>Ar ad</i> andız kökü r. 51a/33, 51b/6	
rāst <i>Far ad</i> rastlama, tesadüf r. 11a/23	
rāstık <i>Far ad</i> siyah makyaj boyası r. 23b/25	
rasūl <i>Ar ad</i> Peygamber, nebî r. (şalāt-ı rasūl) 2b/29 r. (medīne-i rasūl) 81b/21	

65a/9, 66a/3, 66a/4, 80b/10, 80b/11,	rāziyānec <i>Far ad</i> bk rāziyāne
85b/20, 86a/23, 86b/16, 86b/18,	r. 51a/8, 56b/8, 63b/22
91b/17, 92a/20, 92b/17, 92b/22,	rāziyāne <i>Far ad</i> kazık köklü bir bitki,
96a/29, 96b/15, 98a/14, 98a/21,	rezene, sincibil, arapçası
99b/12, 20a/1, 20a/14, 23b/21,	r. 18b/16, 25a/2, 33b/27, 47b/14,
25b/8, 25b/16, 26a/22, 26a/24,	65a/29, 82a/26, 98a/3, 28b/27,
33a/18, 50a/10, 55a/15, 67b/4,	98a/11
77a/28, 85a/9, 26a/28	rebev <i>Ar ad</i> astım hastalığı
r.+sın 22a/14, 34b/19, 35a/8,	r. 49a/27, 59a/26, 82b/26, 98a/17
49b/27, 51a/16, 56a/15, 85a/17	r.+i 82b/25
r.+sına 92a/21	r.+leri 39b/11
r.+sını 35a/7, 69b/29, 71a/23,	rebī'a <i>Ar ad</i> bahar mevsimi
72a/3, 73b/24, 36b/6	r. (diyār-ı rebī'a) 33a/16
r.+sıyla 8a/20, 59b/6	redā'et <i>Ar ad</i> alçaklık, kötülük
r.+ya 8a/23	r.+i 3a/11
r.+yı 60a/5	redd <i>Ar ad</i> reddetme, geri çevirme
rāyihālu <i>T sf</i> güzel kokulu	r. eyleye 83a/5
r. 16b/3, 21b/2, 34b/14, 41b/6,	r. ide 29b/25
48b/27, 56a/21, 57a/14, 64a/18,	r. ider 90b/5
64b/2, 65b/2, 65b/6, 68a/2, 68a/7,	redi' <i>Ar sf</i> kötü, bayağı
68a/14, 70b/2, 71a/6, 98a/25	r. 9a/5
ra'yü'l-ibil <i>Ar ad</i> habbetü'l-hadrâ	refūdān <i>Ar sf</i> kaynar suda kabuğu ile
yaprağına benzer bir ot, deve otu	beraber az pişirilmiş (yumurta)
r. 75b/18, 75b/19	r. 25a/24
rāzāne <i>Far ad</i> gizli tutulan şeyler, sırlar	re'is <i>Ar ad</i> başkan, ser
r. 29a/25	r. 'alī bin sīnā 64b/18
rāzī <i>Ar ad</i> Orta Çağ İslam Dünyasında	re'is-i etibbā <i>Ar ad</i> Osmanlılar'da
yetişen tıp bilgini	sarayın ve memleketin sağlık
r. nām 20b/20, 65a/15	teşkilatının başında bulunan doktor
rāzīkī <i>Ar ad</i> bol şekerli sofralık üzüm	r. -i cümle-yi etibbā 2b/88
çeşidi, Beyrut hurması	remed <i>Ar ad</i> göz ağrısı, göz iltihabı
r. 63a/20	r. 32b/2
r.+den 63a/28	r.+i 32b/1, 81b/10
r.+dir 63a/19	

renk *Far ad* renk

r. 47b/23, 77a/27, 7a/21, 16a/4,
16a/10, 19b/27, 26b/14, 27b/12,
29b/3, 30a/15, 31a/20, 32a/20,
32a/22, 34a/19, 46b/13, 51b/3,
51b/9, 55b/29, 57a/13, 59a/11,
60b/25, 63a/11, 63a/12, 69b/19,
73a/19, 75b/17, 76b/7, 81a/23,
84b/9, 85a/9, 85a/29, 86a/23,
86b/17, 89b/9, 89b/25, 90a/1,
90b/10, 90b/29, 91b/16, 92a/19,
92a/22, 95a/20, 98a/5, 98b/10

r. olandan 77b/20

r. -i rüy 35b/8

r. -i rüyı 60a/9, 68b/13

r.+dür 76a/4

r.+in 87a/22, 52b/18

r.+inde 21a/9, 42a/14, 74a/15,
76a/10, 85a/28, 88b/28, 94a/7,
61b/16

r.+indedür 92a/20

r.+inden 23a/11

r.+ine 34a/19, 86a/24

r.+ini 30b/7

r.+lerden 8b/11

r.+leri 95b/22

r.+lerini 3a/20

renklü *Far ad* renklü

r. 8b/10, 71b/10, 94b/15, 97a/6,
97b/27

r.+dür 75b/22

revā *Far sf* uygun, layık

r. ola 42a/22

revābi' *Ar sf* dördüncüler

r. 9b/5, 9b/6

revğan *Far ad* yağ

r. (şir-i revğan) 19b/6, 42a/21,
49a/19, 67b/29, 72a/15, 99a/25

re'y *Ar ad* düşünce, fikir

r. 63b/17

reyhān *Ar ad* fesleğen

r. 90b/26

rıtl *Ar ad* litre, rıtl

r. 21b/7, 23a/27, 23a/27, 28b/20,
30b/21, 35b/2, 35b/3, 37b/21,
37b/22, 38a/14, 40b/8, 43a/22, 46a/6,
48a/17, 48a/18, 49b/28, 50b/8,
50b/10, 51a/24, 53b/8, 55b/8, 55b/8,
57b/26, 59b/27, 59b/27, 59b/29,
62a/5, 62a/16, 71a/21, 72a/15,
74b/29, 75a/1, 80a/9, 84a/9, 86a/20,
86a/21, 87a/8, 87a/9, 89b/19, 90b/4,
91b/6, 94b/1, 98b/19, 98b/23,
99a/25, 99b/13

r.+a 59a/12, 52b/22

r.+dan 86a/22, 26b/25

r.+dur 53b/10

r.+uñ 48a/18

ri' *Ar ad* paça

r. 76b/20

ri'āyet *Ar ad* gözetleme, itibar etme

r. ider 64a/5

r. ol- 2a/3, 76a/17

riclū'l-gurāb *Ar ad* ıtrılal, hilal otu, kuş
ayağı

r. 75a/19

rîḥ <i>Ar ad</i> vücudun değişik yerlerinde rastlanan ağrı r. 22a/5, 73a/18 r.+i 19b/2	r.+ıdur 97b/14 r.+ın 85b/12 r.+ından 66b/5, 97b/1 r.+ının 97b/13
riḳḳat <i>Ar ad</i> incelik, naziklik r. 10a/15	rûḥ <i>Ar ad</i> hayatın özü, can, manevi benlik r. oldur 25b/24 r. -ı ḥassâsı 11b/17 r. -ı ḥayvâniye 25b/23 r. -ı nefsanîye 79b/1 r. -ı nefsanî 87a/24 r.+a 70a/23 r.+dan 25b/24 r.+ı 11b/18, 25b/23, 55b/21 r.+lara 20b/13 r.+ları 53b/25, 66b/17, 21b/19 r.+uñ 11b/2, 12a/27, 80b/20, 80b/21
rimād <i>Ar ad</i> kül suyu r. 30b/28	rûm <i>Ar ad</i> Anadolu r. 2a/26 r.+da 73b/15
risāle <i>Ar ad</i> küçük kitap, broşür r.+sinde 5b/12	rummān <i>Ar ad</i> nar r.+a 57b/27
riyāḥ <i>Ar ad</i> hafif esen meltemler r. 11a/1	rummānîn <i>Ar ad</i> narla ilgili, nargiller r. (mā'ü'r-ummānîn) 80a/10
riyāzetlî <i>Ar ad</i> perhizli r. 18a/20	rummât <i>Ar ad</i> nar çiçeği rengine yakın, mersin bitkisinin yaprağına benzer yayvan yemişi olan bitki türleri r. (baḳlatü'r-ummât) 44a/15, 88a/24
riye <i>Ar ad</i> bk riyye r. 65b/3	rûmî <i>Ar ad</i> Anadolu r. 28b/27 r. (incedân-ı rûmî) 73b/28 r. (sünbül-i rûmî) 73b/28 r. (ṭin-i rûmî) 76a/20, 76a/21
riyye <i>Ar ad</i> akciğer, öyken r. 13a/4 r. (zātü'r-riyye) 38b/25	
rub' <i>Ar sf</i> dörtte bir, çeyrek r. 28b/20, 38a/29, 50b/10, 51a/32, 62a/16, 68b/23, 74a/6, 79b/7, 84a/8, 85a/6, 90b/4, 91b/6, 91b/22, 92a/14, 94b/12, 95b/26, 98a/3, 58b/24, 32b/27, 42a/4, 75a/28 r.+a 38a/27 r.+ı 58b/28, 59a/4, 60b/3, 87b/8	
rubb <i>Ar ad</i> meyve suyu r. 52b/6, 54a/6, 52a/10, 52b/24 r. ü't-tüffāḥ 52a/10 r. ü's-sūs 97b/12 r.+ı 52a/10, 52a/22, 52a/26, 52b/9, 52b/15, 52b/28, 52b/28, 53a/7, 65a/22, 65a/23, 78a/10, 97b/15	

r. (kāşim-i rümîdür) 98a/10	r.+i 18b/8, 24b/27, 28a/12, 31b/8,
r. (kāşim-i rümî) 98b/6	32b/15, 43b/15, 50b/24, 51a/1,
r.+de 73b/8	52a/13, 56b/13, 58a/10, 62a/25,
rus <i>Rus ad</i> Rusya Federasyonunda	68b/4, 73b/5, 80b/9, 95b/9, 96a/25,
yaşayan doğu Slav halkı ve bu	97a/5, 97b/9, 97b/16, 97b/23,
halkın soyundan olan kimse	96a/22
r. 6b/1, 6b/3, 47b/19	r.+in 29a/18
rüsva <i>Far sf</i> ayıplanacak durumda	r.+ini 26b/7
bulunan, rezil	r.+ler 26b/3
r. olalar 61a/5	r.+leri 35b/10, 35b/19, 47b/18,
rüşen <i>Far sf</i> parlak, aydınlık	53a/21, 62b/22, 64a/12, 66b/11,
r.+lign 35b/9	67a/9, 90b/11, 33b/9
ruteylâ <i>Ar ad</i> zehirli ve iri bir örümcek	r.+lerin 35b/7
r. 17b/15, 35b/5, 43b/5, 34b/22,	ruṭubetlû <i>Ar ad</i> nemli, rütubetli
85b/8	r. 26a/16, 63b/20, 68a/13
ruṭubât <i>Ar ad</i> nemler	rûy <i>Far ad</i> tunç
r. 91a/7	r. (reng-i rûy) 35b/8
r. -ı fâside 46a/19	r.+ı (reng-i rûy) 60a/9, 68b/13
r.+ı 58b/6	
ruṭubet <i>Ar ad</i> nem, rütubet	-S-
r. 5a/17, 8b/23, 12a/13, 18b/14,	sā'at <i>Ar ad</i> bir günlük sürenin yirmi
23a/25, 35b/15, 38b/13, 43a/20,	dörtte birine eşit olan ve birim
49a/22, 56b/1, 61a/19, 63b/21,	olarak kabul edilen zaman dilimi,
63b/29, 66b/15, 67b/7, 67b/15,	saat
67b/17, 67b/18, 68a/1, 68b/8, 70b/9,	s. 28b/23, 44b/6
74a/5, 78b/2, 80a/12, 86a/9, 87b/1,	şabâḥ <i>Ar ad</i> günün başlangıcı, sabah
95b/9, 97b/7, 97b/20, 97b/24, 98a/1,	ş. 20a/20, 87b/28
14a/20, 14a/21, 26b/2	ş.+dan 26b/28
r. -i fazliyye 51b/8	sābıka <i>Ar sf</i> geçen, geçmiş, önceki
r. -i fazliyyesi 31a/25, 59a/13, 95b/8	s. 8b/2
r. -i ğarviyye 97b/8	s. (ṭarîḳ-i sābıka) 8a/20
r.+den 29a/15, 45a/6, 65b/10,	şabır <i>T ad</i> sarı çiçekli çok yıllık bir
85b/23	otsu bitki; azvay, sarısabır
r.+e 8a/28, 84a/2	ş. 14a/17, 37a/6, 10a/6

şab(ı)r *Ar ad* sabır

ş. ider 96b/23

saç (1) *T ad* saç

s. 20b/2, 51a/17, 57a/5, 60b/5, 74a/28, 80b/14, 85b/16, 94b/17, 18a/9, 28b/4, 43a/8, 71b/3, 72b/14, 49b/26

s.+da 18b/9

s.+ı 83a/20, 25b/4, 28b/8

s.+ını 17b/18

s.+lar 50b/16, 60b/6, 72a/11

s.+lara 49b/26, 83b/14, 88a/28, 89b/3, 95b/24, 28a/26, 49a/17

s.+ları 17b/6, 31b/5, 80b/14, 83b/4, 83b/12, 83b/14, 88a/28, 88a/29, 95a/15, 95b/25, 99a/17, 28a/26, 28a/27, 28b/16, 36b/20, 41b/2, 72a/11

(2) *T ad* demir levhadan yapılmış ortası tümsek yufka, pide, gözleme vb. pişirmekte kullanılan mutfak aracı

s. 18a/8, 18a/9, 18a/22, 18a/24, 18a/26, 18a/27, 18b/8

sa'd *Ar ad* kutluluk, bahtiyatlık, uğur

s.+ü'l-millet 2b/5

sāde *Far sf* yalın, sade

s. 20a/18, 20b/4, 29b/9, 34b/7, 48a/12, 48a/23, 48b/2, 59a/21, 31a/3
s.+si 26a/14

sādece *T zf* sadece

s. 19a/8

şadef *Ar ad* sedef otu, inci kabuğu

ş. 46a/5, 69a/15

sa'deddin *Ar ad* Osmanlı şeyhülislami

ve tarihçisi, Hoca Sadeddin Efendi

s. 2b/6

sādic *Far sf* karışık olmayan, yalın

s. -i hindī 71a/23

şāf *Ar sf* katışıksız, temiz, arı, saf, has

ş. it- 21b/19, 23a/27, 33a/17, 36a/23,

43b/17, 46b/20, 52b/12, 53b/25,

54b/28, 60a/6, 60a/28, 73a/23

ş. ol- 52b/13, 61b/9, 61b/9, 69a/18,

99a/22, 11a/25

şāfi *Ar sf* hiçbir katışığı olmayan, halis, saf halde

ş. 6b/27, 16a/22, 26b/16, 27b/11, 27b/12, 33b/7, 34a/19, 43a/10, 47b/23, 48a/18, 49a/20, 50b/10, 51a/27, 65a/17, 67b/16, 92a/4, 39a/19

ş. it- 98b/25

ş. ol- 16a/4, 16b/18, 90b/14, 99a/22

ş.+dür 86b/1, 86b/8, 86b/10

ş.+si 86b/4, 86b/10, 86a/29

ş.+sinden 86b/4

ş.+sini 86b/2

şāfilik *T ad* saflık, arılık

ş.+i 20b/10

şāfesyā *Ar ad* yabani sedef zımkı

ş. 11a/5, 24b/29

şāfrā *Ar ad* öd, safra

ş. 22a/2, 27a/7, 32a/15, 35b/15,

51a/5, 52a/10, 52a/12, 53a/7, 62b/8

ş.+dan 21b/18, 21b/19, 22a/16,

21b/20, 23b/1, 24b/16, 27b/19,

35a/14, 35a/16, 38a/1, 38a/2,

38a/21, 38a/28, 38b/23, 38b/24,	ş.+ını 3b/29
38b/26, 39a/4, 41a/14, 44a/6,	şagîr <i>Ar sf</i> küçük, ufak
52a/11, 57b/25, 65a/24, 77a/4,	ş. (lüf-i şagîr) 69b/12
84a/15, 90a/10, 90a/19, 90b/2,	şāhib <i>Ar ad</i> sahip
100a/24, 73b/25, 84a/25	ş. -i kitāb 4a/8, 8b/6, 12b/4, 12b/15,
ş.+ya 52a/23	40b/19, 44a/26, 58a/25, 63b/16,
ş.+yı 21b/23, 23a/10, 23a/22,	64b/3, 65b/13, 71b/19, 72a/6, 74a/3,
23a/25, 24a/3, 27a/6, 31a/5, 31b/6,	75a/26, 81a/11, 81b/6, 86a/19,
32b/11, 53b/9, 58b/7, 60b/29, 62a/2,	86a/19, 91b/5, 95a/29, 97b/2, 33a/5,
62b/6, 62b/7, 64b/11, 82b/17,	81a/19, 96a/19
90a/11	ş.+i 34b/1, 46b/26, 58a/6, 98b/5
şafṛāvī <i>Ar sf</i> safraya özgü, safraya	ş.+in 75b/7
ilişkin	ş.+ini 17b/17
ş. 54b/21, 43a/28, 90a/29, 73a/23,	şahîh <i>Ar sf</i> gerçek, açık, doğru
73b/26, 77b/6, 92b/28	ş. 44a/27, 47b/4, 89a/2, 96a/6, 96a/7
ş. olanlara 26b/21, 38b/15, 62b/11	ş. (kavl-i şahîh) 5b/25
şāfsiyā <i>Ar ad</i> delikörek otu	ş. (kıyās-ı şahîh) 5b/29
ş. 11a/25	ş. olanlara 67b/26
şag (1) <i>T ad</i> taraf, yön, sağ	ş. olup 63a/23, 15b/1
s. 18b/28, 42b/10, 59b/9, 68b/2,	ş.+dür 9b/11, 31b/11, 42b/11, 81a/7
79b/4	ş.+i 23a/1, 73a/7, 81a/6, 81b/6,
ş. ol- 16a/1	88a/12
(2) <i>T sf</i> sağlıklı, dayanıklı	saḥk <i>Ar ad</i> dövme, ezme
s. 54a/3, 68a/20	s. 12b/29
ş. ol- 67b/5, 97a/18	s. it- 12b/24, 13a/3, 13a/5, 13a/6,
ş.+dur 76b/25	13a/10, 20b/25
şagıl- <i>T ey</i> sağılmak	s. ol- 13a/3, 13a/5, 13a/8, 13a/12,
ş.-miş 34b/6	13a/13, 13a/14, 13a/15, 13a/18,
şagır <i>T sf</i> sağır	33a/12
ş. olan 99b/26	s. -ı bāligdür 12b/25
şagırlıḡ <i>T sf</i> sağırlık	s. -ı kâşıra 12b/26
ş.+a 74b/17, 99b/27	saḥik <i>Ar sf</i> çok uzak, irak
ş.+ı 20a/17	ş.+inden 33a/11
şagış <i>T ad</i> sayı, adet, miktar	

şā'īd <i>Ar sf</i> yüksek	91a/8, 91a/15, 91b/24, 93b/21,
ş.+de 27a/19	93b/23, 94a/6, 94a/19, 95b/1,
ş.+den 27a/19	97a/13, 98a/1, 98a/4, 98a/13,
sā'il <i>Ar sf</i> akan, akıcı	98b/13, 99b/6, 65a/12, 73b/18,
s.+dür 10a/9	73b/18, 95b/1, 95b/3, 91a/11,
s.+edür 87b/11	99b/21
şā'im <i>Ar sf</i> oruç tutan, oruçlu	s.+dür 71a/29
ş. olan 17b/13	s.+e 10a/19, 15b/20
sā'ir <i>Ar ad</i> diğer, başka, öteki	s.+inden 18b/8, 25a/8
s. 2a/15, 2b/20, 3a/2, 3b/7, 3b/23,	s.+lerden 56b/23, 96b/5
4b/21, 4b/28, 6a/13, 6a/14, 6b/3,	şakāl <i>T ad</i> sakal
6b/11, 11b/29, 12a/5, 12a/9, 13a/2,	ş. 20b/2, 43a/8, 51a/17, 57a/5,
13a/24, 15b/21, 16a/7, 16a/26,	57b/16, 58b/24, 60b/5, 71b/3,
16b/3, 16b/11, 17a/8, 20b/24, 21a/7,	72b/14, 74a/28, 94b/17, 100a/26
21b/12, 23a/10, 24b/16, 25a/5,	ş.+a 49b/26
25b/5, 26a/21, 26b/15, 29a/1,	ş.+ı 28b/9, 32b/23, 99a/17
29a/17, 30a/25, 32b/10, 33b/19,	şakālībe <i>Ar ad</i> Slavlar
34b/4, 37a/1, 37a/27, 38a/15,	ş. 6b/11
40a/21, 41b/1, 42a/7, 43b/1, 43b/2,	şakmūnya <i>Ar ad</i> mahmudiye otu,
47a/5, 47a/11, 48a/24, 49b/11,	bingöz otu
49b/16, 49b/26, 50b/1, 50b/13,	s. 37b/17
51a/14, 51a/15, 51a/22, 52a/12,	şakın <i>T ey</i> dikkatle kaçınmak, çekinmek
54b/14, 54b/29, 55a/13, 56a/17,	ş.-alar 71a/15
56b/25, 57b/5, 57b/8, 58a/19, 59a/5,	ş.-mak 99a/2
61a/15, 61a/26, 61b/21, 62b/19,	ş.-up 6b/20, 21b/9
62b/23, 63a/7, 63a/18, 63b/1, 63b/2,	şakıs <i>T ad</i> bk sakız
63b/13, 63b/19, 64b/22, 64b/24,	ş.+ı 27b/22
65a/27, 66b/25, 67a/24, 68a/4,	sākıt <i>Ar sf</i> düşen, düşmüş
68a/8, 68a/12, 68a/16, 69b/25,	s. olan 74a/1
70a/17, 70b/3, 70b/19, 71b/18,	s. olur 24b/19
72a/11, 74a/24, 74b/10, 75a/5,	sakız <i>T ad</i> sakız
75a/21, 76b/17, 81a/2, 82a/5, 82a/8,	s. 18a/17, 92b/16, 97b/6,
82a/10, 82a/20, 82b/9, 85a/21,	s.+dan 98b/28
85a/22, 86a/3, 86a/4, 87b/6, 90a/18,	s.+ı 57a/21, 100a/4

s.+ın 99b/29	99a/13, 100a/2, 100a/24, 20a/10,
şakız <i>T ad</i> bk sakız	54b/27, 78a/13, 91a/7, 92b/7,
ş. 23b/11, 34b/9	96b/29
ş.+ı 34b/10, 87b/7	s. ol- 15b/9, 47a/9, 68b/20, 86b/10,
şakıl <i>Ar sf</i> ağır olan, sıkıntı veren	88a/20, 96a/7, 96a/8, 96b/12
ş. olup 74a/4	şakla- <i>T ey</i> saklamak
ş.+dür 10a/23, 68b/22, 76b/27	ş.-nan 6b/11
sākin <i>Ar sf</i> sakin, durgun	ş.-r 49a/18
s. eyle- 17b/9, 21b/29, 22a/16,	ş.-rlar 87b/17
24a/9, 25b/11, 27b/17, 27b/18,	saklomes <i>Grek ad</i> bir cins hurma
27b/21, 29a/7, 30a/8, 30b/9, 30b/16,	s. 31b/12
35a/4, 38a/15, 39b/16, 40a/7, 40b/2,	saksı <i>T ad</i> pişmiş topraktan yapılan ve
41b/18, 43b/9, 45a/11, 45b/25,	dayanaksız çiçekleri yetiştirmekte
46b/23, 48a/6, 49b/19, 50b/15,	kullanılan kap, saksı
51b/26, 52a/3, 54a/12, 56b/4,	ş.+ı 62b/24, 63a/3
57a/22, 57b/4, 57b/8, 57b/9, 57b/20,	ş.+lar 33b/26
61b/22, 62b/3, 71a/25, 73a/24,	şakıtırı <i>Grek ad</i> ilaç olarak kullanılan
74a/18, 76a/23, 76a/24, 76a/25,	bir grup macuna verilen isim
78a/20, 80a/24, 84a/17, 84a/25,	ş. 37a/6
87a/15, 90a/7, 90a/12, 91a/23,	sākū'l-vaşif <i>Ar ad</i> bk baldırıkara
91a/26, 99a/14, 99b/29, 50b/19,	s. 83a/21
49b/23, 56a/5, 57b/10, 62a/11,	şal' <i>Ar ad</i> başın tepesindeki saçsızlık,
74a/19, 75b/15, 78a/18	dazlaklık
s. it- 21b/1, 21b/18, 21b/20, 21b/23,	ş. 32b/12, 32b/15, 32b/16
23b/1, 27b/15, 30b/10, 31a/1,	şalābet <i>Ar ad</i> sağlamlık, dayanıklılık
35b/13, 37a/16, 38b/23, 39b/8,	ş. -i tuhali 72b/27
43b/11, 44a/7, 51a/4, 51a/6, 52a/11,	şalāh <i>Ar ad</i> düzelme, iyileşme
52b/10, 53a/27, 56a/3, 56a/14,	ş.+a 64a/21
56b/1, 56b/2, 56b/17, 56b/18,	şalāt <i>Ar ad</i> namaz
57b/3, 57b/16, 57b/23, 60b/16,	ş. ü selam 1b/6
60b/29, 62a/14, 64b/19, 67a/9,	ş. -ı rasūl 2b/29
70b/22, 73a/21, 77b/10, 78a/12,	ş. ('aleyhi'-ş-ş.) 81b/21
79a/16, 84a/20, 84a/21, 90a/10,	
91a/13, 96b/19, 97b/16, 97b/18,	

şalavātullāh *Ar ad* Hz. Muhammed'e ve onun soyundan gelenlere saygı ifade etmek için okunan "Allah'ım efendimiz Muhammed'e ve onun soyuna sopuna salat ve selam olsun." anlamına gelen dua sözü
ş.+i 4a/14, 4b/4

salkım *T ad* baklagillerden bir tür ağaç, salkım
s. 58a/23, 92a/21
s.+a 69b/15
s.+da 63a/13
s.+ı 63a/14
s.+larına 41b/2, 42a/8

şallallāhu *Ar ad* "Allah'ın selamı onun üzerine olsun" anlamında dua sözü
ş. te'ālā 2b/29

sālik *Ar ad* bir yola girmiş olan, bir yol tutan
s. olmayup 2b/22

şāliş *Ar sf* üçüncü
ş. 47b/25
ş. oldur 6b/14

şālişe *Ar sf* bk şāliş
ş. (derece-yi şālişe) 5a/23, 21b/14, 21b/15, 27b/15, 29b/6, 32a/24, 41b/3, 47a/25, 51b/7, 58a/10, 69a/5, 82b/5, 89a/1, 91a/4, 98b/11
ş.+de (derece-yi şālişede) 5a/14, 20a/2, 21b/12, 26b/12, 33a/16, 33b/29, 35a/29, 38a/13, 46a/11, 48b/19, 57b/29, 59a/13, 61b/2, 66b/20, 76b/11, 93b/4, 94a/2, 94a/8

ş.+ye (derece-yi şālişeye) 84a/2, 85b/4, 86a/15, 98a/28

şalyā *Grek ad* ağızdan çıkan tükürük
ş. 92b/2
ş.+yı 87b/29

şaman *T ad* tahıl sapları, saman
ş. 37b/11, 55a/26, 69b/19, 76a/9, 81a/24

şan- *T ey* sanmak
ş.-asın 94b/9
ş.-ur 47b/6

şan'at *Ar ad* bir şeyi gerektiği gibi tam ve güzel yapmak için sâhip olunması gereken bilgi ve ustalık, sanat
ş. 24a/20
ş.+ı 67a/1, 74b/28, 99a/6

şanavber *Ar ad* çam fıstığı ağacı
ş. 31a/9, 48b/15,
ş. -i hindî 48b/16

şancı- *T ey* şancı vermek
ş.-mağ 11a/8
ş.-ması 11a/9

şānī *Ar sf* ikinci
ş. 2b/7, 6b/13
ş.+de 5a/12, 52a/22

şāniye *Ar sf* bk şānī
ş. (derece-yi şāniye) 5a/24, 21a/10, 21b/12, 23a/17, 28b/29, 29b/5, 31b/16, 32a/12, 32a/24, 34b/17, 36a/6, 38a/1, 49a/22, 63b/2, 66b/20, 84b/11, 85b/18, 87b/19, 88a/6, 88a/9, 91a/6, 96a/23, 23a/17, 95a/4

s.+de (derece-yi şāniyede) 21b/11,	ş.-a 17b/3
21b/15, 22b/7, 24a/20, 26a/28,	şarf <i>Ar ad</i> men etme, harcama
30a/19, 31a/24, 31a/24, 33b/29,	ş. 30a/13
37b/2, 39a/28, 41a/7, 44a/1, 44b/21,	şarı <i>T ad</i> sarı
52b/29, 55a/17, 60b/26, 63a/24,	ş. 8b/9, 33b/6, 42a/13, 48a/21,
63b/18, 64b/6, 69b/21, 73b/19,	53b/10, 74b/20, 75b/9, 75b/10,
78b/4, 79b/25, 82a/2, 85a/10, 85b/3,	75b/26, 84b/29, 99a/10
86b/22, 90b/11, 91b/19, 92a/23,	ş.+linsa 3b/19
92b/14, 98a/13, 28a/24, 35a/29,	şarıca <i>T sf</i> sarıyı andıran, sarı renge
55b/18, 56a/28, 66a/7, 90a/5	yakın, sarımtırak
s.+den 98a/28	ş. 13a/24, 79b/13
s.+ye 30a/19, 41b/4, 52b/18, 53a/20,	şarıl- <i>T ey</i> sarılmak, kolları arasında
78a/2, 78b/2	tutmak, kollarını dolamak
şap <i>T ad</i> bir bitkinin gövde kısmı, sap	ş.-up 41b/1, 41b/1
ş.+ı 40b/13	ş.-ur 25b/5
şaplanan <i>T sf</i> saplanan	şarılık (1) <i>T ad</i> sarı renkli olma
ş.+an 83b/21, 83b/22	durumu, sarı olma durumu
şar- <i>T ey</i> sarmak	ş.+a 69a/4
ş.-up 39a/2	(2) <i>T ad</i> bir hastalık türü
şara' <i>Ar ad</i> bir sinir hastalığı, epilepsi,	ş. 3b/21, 74a/6
sara	ş.+ları 3b/22
ş. 25a/25, 26a/29, 33a/25, 36a/27,	şārī <i>Ar sf</i> yayılan, sirâyet eden, nüfuz
37a/9, 38b/3, 39b/10, 41b/20, 42b/1,	eden
42b/6, 42b/9, 42b/10, 48b/20,	s. olup 9a/15
49b/21, 60a/7, 87a/2, 90a/8, 92a/24,	sarmak <i>T ad</i> lahana
92a/26, 94b/18, 98a/14	s. 80b/9
ş.+a 27a/13, 47b/13, 90a/8, 98a/14	şarmaş- <i>T ey</i> sarmaşmak
şarar- <i>T ey</i> sararmak	ş.-up 95b/20
ş.-ır 87b/16, 91b/4	ş.-ur 42a/8
ş.-mağdan 73a/19	şarmaşıq <i>T ad</i> yan köklerle ağaçlara ve
ş.-masını 38b/5	duvarlara tırmanıcı özelliğiyle
ş.-mış 57a/14, 80a/20	bilinen bitki türü
ş.-up 36a/8, 61b/3	s. 31a/22, 40b/21, 57a/26, 69b/13,
şarard- <i>T ey</i> sarartmak	42a/6, 82a/29, 98a/18, 69b/13

sarmusaḫ *T ad* sarımsak

s. 9a/25, 60b/10, 96b/7

ṣarmusaḫ *T ad* bk sarımsak

ş. 26a/13, 37b/16, 55b/3, 64a/25,

91b/10

ş.+ı 60b/23

sarmusaḫlu *T sf* sarımsaklı

s. 53b/21

ṣarp (1) *T sf* dik yamaçlı yer

ş. 44b/14, 68a/20, 96b/22

(2) *T sf* güç, çetin, zahmetli

ş. 59b/11, 96b/22, 96b/28

ṣaru *T ad* bk şarı

ş. 21b/11, 23a/8, 25a/6, 25a/9,

30a/18, 35b/28, 36a/1, 41b/13,

43b/23, 48b/5, 51a/1, 51a/8, 52a/6,

53a/2, 59a/11, 59b/14, 60b/11,

69a/18, 69b/16, 69b/19, 71b/9,

76a/7, 77a/28, 80a/29, 80b/28,

84b/9, 85a/9, 86b/17, 87b/19,

88b/21, 89a/8, 96b/17

ş.+dur 23a/6, 29b/3, 50b/29, 73b/14,

75b/19

ş.+sı 27b/19, 59b/23, 76a/14, 80b/28

ş.+sına 69a/4, 92a/22

ş.+sıyla 40a/1, 41a/3, 91a/22

ş.+ya 32a/22, 36a/1, 63a/23, 66a/2,

90b/27

ş.+rak 90b/23

ṣaruca *T sf* bk şarıca

ş. 33b/28, 73b/12, 83a/16

ṣaruluk (**ṣaruluk**) *T ad* bk şarılık

ş. 27b/9, 44b/1

ş.+a 30a/16, 35b/4, 38a/10, 83b/9,

92a/22, 93b/1, 93b/27, 32a/12

ş.+ı 21b/25, 71a/5, 77a/28, 77b/1,

92b/17

ş.+ın 58b/8

sāsālyūs *Grek ad* horoz gözü

s.+dan 98a/9

ṣat- *T ey* satmak

ş.-arlar 44a/23, 66a/4, 81a/3, 86a/20,

86a/26, 86b/20

sa'ter *Ar ad* çalı görünümlü otsu bitki,

kaya kekiği

s. 26b/17, 30b/23, 34b/19, 66b/12,

79a/24, 92b/27

sa'ter *Ar ad* güveyi otu

ş. 94b/6, 96b/7

ş.+ül-ḥamir 94a/5

sa'terü'l-ḥamir *Ar ad* bk şumuş

ş. 94a/5

ṣay- *T ey* saymak

ş.+ılmaz 4a/1

sa'y *Ar ad* çalışma, emek verme

s. ideler 43a/5

ṣayfi *Ar sf* yazla ilgili, yazı ait

ş. 55b/18

ş.+si 63a/10, 63a/9

sazan *T ad* eti çok lezzetli bir kemikli

balık türü

s. 96b/5

sebeb *Ar ad* sebep, bahane

s. 8a/23, 8b/14, 77b/24, 79b/13,

80a/5, 100a/5, 22a/16, 42a/29

s. olan 22a/5, 25b/15, 31b/18, 62b/28, 76b/15, 22a/28, 23b/15, 51b/22, 52b/25, 54b/12	sebu' <i>Ar ad</i> aslan, kaplan vb. yırtıcı hayvan
s. -i emrāz 3a/10	s. (ḥubzü's-sebu') 32a/3
s. -i vücūd 3a/10	s. u'z-zübān 58b/22, 59a/3
s. -i nuṭfe 3a/11	sebu'u'z-zübān <i>Ar ad</i> sinekler arslanı
s. -i emrāz 3a/12	s. 59a/3, 58b/22
s. -i āḥar 43a/1	sebze <i>Far ad</i> yeşillik, sebze
s. -i isti'āze 77b/18	s.+dür 23b/28
s+i 3a/3, 12a/13, 14b/28, 22a/2, 22a/26, 24b/17, 26a/15, 26b/2, 29a/11, 35a/13, 41a/10, 46b/24, 47a/26, 51b/25, 52a/12, 52a/27, 55a/6, 58a/7, 63b/21, 66b/7, 66b/15, 69a/24, 74a/5, 76b/13, 76b/14, 78b/29, 79a/27, 84a/19, 87b/1, 90a/9, 95a/22, 95b/9, 97b/21, 98a/2, 100a/1	s.+ler 24a/1
sebel <i>Ar ad</i> bulanık görmeye yol açan hastalık, katarakt	seci' <i>Ar ad</i> düzelmek, iyileşmek
s. 29a/14	s. ider 68b/9
sebil <i>Ar ad</i> yol	sedd <i>Ar ad</i> set
s. -i fevz 1b/9	s. idüp 12a/5
sebīke <i>Ar ad</i> ergitilerek kalıba dökülmüş olan metal parça	s. itseler 32b/14
s. 22b/4	s. olunup 87a/24
sebiṭ <i>Ar ad</i> doğru olma durumu, düz olma durumu	sedef <i>Ar ad</i> süs eşyâlarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde, sedef
s. (lüf-i sebiṭ) 69b/7	s. 11a/3, 11a/5, 28a/9, 30a/27, 34b/20, 39b/17, 48a/1, 48b/8, 57a/23, 62a/29, 75b/1, 89a/15
sebkāt <i>Ar ad</i> geçme, ilerleme	şedefiyyāt <i>Ar ad</i> bk sedef
s. iden 53b/2	ş. 29b/29
sebt <i>Ar ad</i> cumartesi	ş.+dan 30a/1
s. 64a/5	sefer <i>Ar ad</i> yolculuk
	s.+lerde 49b/17
	sefercel <i>Ar ad</i> ayva
	s.+dür 55b/15
	sefūf <i>Ar ad</i> toz ilaç
	s. 17b/22, 59b/23
	s. it- 17b/22, 35a/17, 83b/8
	s.+dan 59b/24
	sefūfi <i>Ar ad</i> bk sefuf
	s. 59b/23

segir- <i>T ey</i> vücudun herhangi bir yerinde, deri ve altındaki kas birlikte istek dışı olarak hafif hafif kasılıp titremek	s. 72a/23
s.-me 98a/2	seliha <i>Ar ad</i> soyulmuş şey, kabuk
s.-mek 49b/20, 78b/6, 87a/27	s. 20b/6, 75a/6, 82a/27, 87b/11, 87b/13
s.-meler 39a/14	selim <i>Ar ad</i> 11.Osmanlı padişahı
s.-melerini 51b/33	s. 2b/5
segirt- <i>T ey</i> koşmak	selis <i>Ar sf</i> akıcı
s.-dügi 58a/12	s. -i bevl 85a/23
seḥḥāle <i>Ar ey</i> yontmak, oymak	s. ü'l-bevli 85a/20
s. 51a/12	selis <i>Ar sf</i> kolay
sekḅīnc <i>Ar ad</i> hıyara benzer bir ot, sek beni otu	s. ü'l-bevl 85a/22
s. 32b/28	sellem <i>Ar ün/</i> dualarda geçen "Allah selamete erdirsin, selamet versin!" anlamındaki dua sözü
sekiz <i>T sf</i> yedi ile dokuz arasında yer alan tam sayı	s. 2b/29
s. 48a/19, 52b/5, 59a/21, 59b/27, 62a/2, 74b/28, 99a/25	selvā <i>Ar ad</i> bildiricın kuşuna benzer bir kuş türü
s.+inde 7b/1	s. 96a/3, 96a/4
sekte <i>Ar ad</i> inme, felç	semek <i>Ar ad</i> balık
s. 26b/5, 48b/20, 87a/23	s.+dür 96a/22
s.+si 87a/23	semird- <i>T ey</i> semirtmek
selām <i>Ar ad</i> selam	s.-mekde 91a/17
s. (şalāt ü s.) 1b/6	s.-üp 35b/9
s. (‘aleyhi’s-s.) 45a/17, 97a/13	s.-ür 20b/14, 73a/22, 78b/8, 85b/11
s. (ve’s-s.) 81b/21, 92b/11, 100a/19	semirdici <i>T sf</i> semirtici
s.+a (‘aleyhi ve s.) 4b/4	s. 90b/15
s.+dan (‘aleyhi ve s.) 4a/14	s.+dür 47b/14
selās <i>Ar ad</i> üç	semiz <i>T sf</i> semiz, besili, yağlı
s. (ẓü-şelās) 51a/2	s. 19a/29, 57a/13, 64a/13, 68a/15, 68a/16, 68a/19, 68b/5, 68b/7, 76b/30, 80a/3, 84b/2, 94a/3, 97a/20, 100a/20, 26a/15
selḥ <i>Ar ad</i> yüzme, derisini soyma	s.+dür 97a/16
s. ü'l-ḥayye 72a/23	
selḥü'l-ḥayye <i>Ar ad</i> yılan derisi	

semizāt *Ar ad* bk semiz

s. 31b/23

s.+da 67b/17

s.+dan 68b/6

semiz ot *Ar ad* bahçelerde yetişen, sarı
çiçekli, küçük karşıt yapraklı otsu
bitki, semizotu

s. 57b/6, 93b/13, 84b/1, 84b/4

semizlik *T ad* semiz olma durumu

s. 33a/2, 35b/9

semm *Ar ad* zehir

s. 12a/23, 12a/24, 12a/26, 81a/27

s. -i helāhil 12a/24

s. -i basīt 81a/28

s. -i mürekkeb 81a/29

s. -i kātīl 5a/15

s. (kātīl ü semm) 12a/20

s. (hacerü's-semm) 80b/29

semme *Ar ad* uyuz hastalığı

s. 8a/2

semt *Ar ad* bölge

s.+ine 2b/22

semüm *Ar sf* çok zehirli

s.+dan 81a/27

semürd- *T ey* bk semirt-

s.-e 40b/3, 55a/10

s.-ür 46b/11, 46b/13, 54b/14

senderus *Far ad* kupal ağacından çıkan
bir zamktan oluşmuş bir tür
kehribar, sandalos

s. 11b/25

sene *Ar ad* yıl

s.+de 4a/14, 86a/21

s.+den 15b/8

s.+nün 15a/3, 15b/15

ṣenā *Ar ad* övme, övüş

ṣ. (bī-ḥadd u ṣenā-yı) 1b/2

señun *Ar ad* taşı kazıyıp

yonttuklarında dökülen parçaları

s. 29a/22

sereṭān *Ar ad* yengeç

s. 13b/5, 70b/27, 94b/23

s. -ı müteḳarriḥ 27a/7

s. -ı müteḳarriḥi 27a/6

sereṭānī *Ar ad* bk sereṭān

s. (lūf-i sereṭānī) 69b/25

serçe *T ad* konik gagalı, boz ve siyah
tüylü, tanelerle beslenen küçük
boyulu ötücü kuş, serçe

s. 43b/19

s.+dür 89b/26

serḥas *Far ad* eğrelti otu

s. 37a/26, 55b/5

serḥaṣ *Far ad* bk serḥas

s. 37b/19

serḥōṣ *Far ad* sarhoş

s. 37b/19, 44b/1, 55b/6, 56a/15,
83a/3

ṣerī *Ar ad* toprak

ṣ. 74a/12

serp- *T ey* serpmek

s.-mek 13a/5, 13a/10

s.-seler 37b/27, 55b/14, 59b/4

s.-üp 42b/12, 49b/8, 99b/5

serpil- *T ey* serpilmek

s.-se 98b/11

servi *Far ad* kozalaklı ağaç, servi

s. ağacının 19b/22, 20b/6

ses <i>T ad</i> ses	43a/1, 84b/13, 84b/14, 87b/22,
s. 46b/9	94a/23, 94a/24, 83b/18, 85a/5,
se'ufe <i>Ar ad</i> çıban	95b/11
s.+ye 30a/25	sevdālu <i>T sf</i> siyah renkli
sev- <i>T ey</i> sevmek	s. 93a/24
s.-eler 42a/22	sevdāmī <i>Ar ad</i> tüberküloz hastalığı
s.-er 34b/14	s. 43a/9
s.-erler 58a/23	sevdevī (sevdāvī) <i>Ar sf</i> sevda ile ilgili,
s.-meye 25b/3	sevdaya ilişkin
s.-mez 18b/12	s. 19a/1, 19a/2, 26b/24, 69b/26,
s.-üp 17b/18	80a/7, 95b/11, 29b/15, 49b/3,
sevin- <i>T ey</i> sevinmek	51b/27
s. 15a/29	sevīk <i>Ar ad</i> kavrulmuş un ve kavut
sevā <i>Ar ad</i> beraberlik, eşlik, denklik	karışımı ile hazırlanmış yol azığı
s.+da 2b/26	s. 13b/19
şevālīş <i>Ar ad</i> üçüncüler	sevin- <i>T ey</i> sevinmek
ş. 8b/20, 9a/28	s.-miş 15a/29
ş.+den 9b/4	seyekīh <i>Ar ad</i> ilaç olarak kullanılan
ş.+idür 9b/3	çok yıllık otsu bir bitki, çakşır otu
şevānī <i>Ar ad</i> saniyeler	s.+dür 33b/22
ş. 8b/20, 8b/26	seyrek <i>T sf</i> seyrek, sık olmayan
ş.+den 8b/25	s. 24a/21, 26b/25, 60a/15, 60b/4,
sevdā <i>Far ad</i> eski biyolojiye göre	61b/4
insanı oluşturan dört maddeden biri	s. ol- 12b/27, 18a/12
s. 26b/29, 28b/3, 33b/14, 35a/13,	seyrel- <i>T ey</i> seyrelemek
35a/15, 52a/12, 60a/7, 69a/24,	s.-düğine 28b/19
73b/25, 74b/2, 76b/15	s.-mesi 26a/15
s. -i ishal 85a/5	s.-miş 41a/8
s.+dan 35a/8, 49b/21, 67a/10,	s.-üp 26a/6
68a/11, 77b/8, 84b/24, 27a/7	seyyid <i>Ar ad</i> efendi, ileri gelen
s.+ya 27a/7, 51a/13	s. -i enam 1b/6
s.+y1 26b/9, 26b/20, 26b/21, 27a/15,	s. -i beşer 4b/4
28b/3, 28b/6, 28b/21, 31a/5, 31b/6,	sezāb <i>Ar ad</i> sedef otu
31b/27, 34a/2, 35a/5, 37a/5, 37a/7,	s. 86a/13, 92b/8

sıçak <i>T ad</i> sıcak s. 82b/20	92a/11, 92b/26, 93a/27, 34b/6, 76a/6
sıçan <i>T ad</i> fareden iri pek çok türü bulunan zararlı kemirgen hayvanların ortak adı s. 75a/13 s.+a 59b/7 s.+1 69a/10 s.+lar 59b/5	s.+1 68a/17, 81b/16 s.+ından 92b/26 s.+lar 68a/8 s.+ları 12b/2, 57a/7, 67b/21, 68a/8 şığircık <i>T ad</i> şığircık, kısa kuyruklu, uzun gövdeli ötücü kuş s. 6a/21
sıçan otı <i>T ad</i> çeşitli renklerde çiçekler açan bir otsu bitki, mercanköşk s. 58a/6	şık <i>T sf</i> sık, aralıksız ş. 7a/27, 7b/27, 12b/22, 24a/23, 31b/15 ş.+ca 27b/4 ş.+dur 7a/27
sıçan soğanı <i>T ad</i> ak soğan, ayı soğanı, beyaz soğan, iskil s. 59a/10	şık <i>T sf</i> bk sık s. 67a/16 s. iderler 18a/12 s. olandan 18a/28
şıçra- <i>T ey</i> sıçramak ş.-mağa 34b/3 ş.-r 50a/24	şık- <i>T ey</i> sıkamak ş.-a 92a/6 ş.-alar 49a/15, 52a/18, 53a/4, 61b/5, 61b/6 ş.-arlar 44a/19, 59b/28 ş.-dıkdan 28b/24 ş.-mağıla 10a/5, 99b/5, 62b/9 ş.-ması 28b/21, 64b/11, 64b/25, 65b/11, 100a/18, 11b/27, 55b/26 ş.-maz 65a/12 ş.-salar 95a/15 ş.-up 10b/13, 22a/10, 22a/17, 27a/29, 27b/2, 27b/11, 28a/14, 28b/24, 30a/3, 32b/15, 34a/12, 38a/24, 38b/3, 40a/9, 40b/7, 40b/23, 41a/23, 42b/14, 42b/16, 42b/19,
sıfat <i>Ar ad</i> vasıf, sıfat s. 9b/23, 9b/25, 61b/14 s.+larıdur 10b/4	
şıhhat <i>Ar ad</i> sağlık, esenlik ş. 3a/5, 36b/23, 60a/9, 68a/2 ş.+de 3a/15 ş.+den 9b/17 ş.+in 21a/12, 43a/12, 79a/27 ş.+ine 15a/4	
şığır <i>T ad</i> şığır s. 20a/18, 23a/13, 27a/11, 31a/3, 46b/7, 47b/13, 56b/21, 56b/26, 56b/29, 64a/23, 67b/10, 67b/12, 67b/13, 67b/21, 68a/17, 70a/10, 73a/20, 78a/29, 79b/6, 81a/16, 81a/19, 89a/28, 91b/7, 92a/4, 92a/7,	

44a/4, 44a/10, 45b/15, 48a/16,	ş.+ya 27a/27
49a/3, 49b/9, 50a/9, 50a/11, 50a/25,	şımağ ? <i>ad</i> somak, olgunlaşmamış
50a/29, 52a/26, 52b/3, 52b/20,	üzüm salkımı, koruk
53a/11, 53b/8, 53b/25, 59b/8,	ş.+ıla 57b/12
59b/16, 62b/4, 62b/10, 76a/23,	şın- <i>T ey</i> kırılmak
80b/13, 82a/4, 87a/29, 90a/29,	ş.-dukların 75a/10
90b/3, 91a/3, 92b/24, 97b/10,	şınā'ī <i>Ar sf</i> doğal olmayan, yapma,
98b/25, 100a/22	sunı
şıkıl- <i>T ey</i> sıkılmak	ş. 8b/28, 9a/6
ş.-an 10a/12, 75a/12, 93b/20	şınıf <i>Ar ad</i> belirli bir özelliği taşıyan ya
ş.-dıkdan 82a/8	da paylaşan birimlerin oluşturduğu
ş.-mağ 72b/24	bütün, sınıf
ş.-mağdan 42b/27	ş. 23a/9, 23a/22, 23a/24, 25a/7,
ş.-mazdan 82a/9	26a/23, 26a/24, 32a/3, 32a/9,
ş.-mış 39a/12, 50b/8, 53a/17, 87b/2,	43a/16, 43a/17, 45b/1, 45b/4, 45b/6,
91a/5	45b/9, 45b/13, 52a/4, 54b/26,
ş.-up 14a/4, 40a/11, 28b/19	54b/28, 63a/27, 64b/5, 64b/12,
şıkındu (1) <i>T ad</i> bunalım, bezginlik,	64b/15, 66a/2, 71b/22, 77a/24,
sıkıntı	77a/27, 79b/18
s.+sı 57b/7, 69b/27	ş.+a 73b/14, 77b/21, 23a/11
s.+sıdur 8a/8	ş.+da 54b/29
s.+sından 21b/28, 56a/8, 56a/19,	ş.+dan 8b/8, 32a/5
58a/29, 22a/17	ş.+dur 60b/26, 83a/15, 83b/29,
(2) <i>T ad</i> sıkılan şey	87b/15, 88a/11
ş.+dan 48a/17	ş.+ı 23a/6, 32a/5, 34a/20, 34a/21,
s.+larından 62a/18	34a/24, 45a/25, 45a/27, 63a/19,
s.+sı 48a/4, 55b/24	63a/26, 63a/29, 64b/14, 64b/16,
s.+sından 22a/17, 55b/25	65a/7, 65b/28, 70a/15, 71a/4,
s.+sını 53b/25, 53a/29, 62a/15,	71b/20, 73b/13, 76a/2, 76a/6,
70a/5	77a/26, 79a/10, 88a/10, 90b/27,
şıklet <i>Ar ad</i> sıkıntı	90b/28, 98a/26, 98b/6
ş. 99b/23	ş.+ıdur 10a/14
şılā <i>Ar ad</i> bir nesneyi ezmek için	ş.+ına 63a/11, 69b/8, 71b/24,
kullanılan taş	77a/29

ş.+ından 54b/29	s.+lara 23b/4, 29a/20, 39a/1, 52b/9,
ş.+ınıñ 45a/21, 69b/19, 70a/8,	52b/16, 57b/24, 70b/5, 77b/7,
71b/15, 73b/16, 77a/28, 91a/17	77b/8, 78a/8
ş.+laruñ 70a/17	s.+larda 49b/16, 57b/22, 57b/23,
ş.+uñ 23a/7, 31b/15, 45a/18,	70b/19
45a/23, 52a/7, 63b/2, 88a/27	s.+lardan 75a/3
şınık <i>T sf</i> kırık, kırılmış	s.+ları 74b/5, 84a/20, 98a/6
ş.+ları 41b/15	s.+ların 68b/23
sır <i>Ar ad</i> giz, sır	s.+ması 47b/1, 47b/2, 59a/23,
s. -ı 'acibdür 74b/4	60a/22, 89a/17, 95a/9
s.+lardandır 60b/1	s.+maya 24a/12, 64a/8, 91a/14,
şırça <i>T ad</i> cam, billur	99a/7
ş. 97b/27, 46a/29, 62b/24, 8b/22,	s.+yı 58b/24, 58b/28, 59a/4, 25a/27
97a/5	sıtmalı <i>T sf</i> sıtmaya yakalanmış olan,
ş.+dan 52a/19	sıtmalı
ş.+ya 34a/21	s. 25a/16, 46b/11, 53a/25, 53b/28,
şırçalı <i>T sf</i> sırçalı	58b/24, 81b/9
ş. 52b/11	s.+dur 25a/10
sırr <i>Ar ad</i> sır, giz	s.+lara 24a/8, 63a/26, 90a/27,
s. -ı 'acibdür 74b/4	96b/18
s. u'r-riyāḥ 11a/1	sıva- <i>T ey</i> sıvamak
sırtlan <i>T ad</i> sırtlangillerden büyük	ş.-itseler 46a/17
boylu, art tarafı çok basık, bel	ş.-salar 30a/9, 37a/18, 42b/3,
kemiği kamburca, yelesi sert ve	42b/12, 43a/7, 47a/18, 48a/5,
kalın, etçil bir hayvan	49b/23, 49b/24, 50b/20, 51b/4,
s. 58a/9, 58a/17	53a/9, 63a/1, 71b/28, 83a/4, 89b/7,
sıtma <i>T ad</i> bulaşıcı hastalık, sıtma	89b/18, 95b/14, 100a/1
s. 38a/27, 38a/28, 38a/29, 78a/14,	ş.-yup 21a/29, 36a/21, 41b/5, 46b/7,
92a/10	59a/16, 71b/27
s.+dan 35a/18	sıvan- <i>T ey</i> sıvanmak
s.+dur 77b/27, 91a/15	ş.-salar 89b/9
s.+lar 70b/23	ş.-yıcudur 92b/23

sıvık *T sf* akıcı, sulu, cıvık

s. 10a/7, 10b/7, 28b/22, 32a/14,
43b/20, 52a/2, 57b/1, 59b/13,
82b/22

sıvıklan- *T ey* sıvıklanmak

s.-mayup 10a/9

sıvın- *T ey* sıvınmak

s.-dugı 14a/25

şıy- *T ey* sıymak, azaltmak

ş.-amaz 34a/29

ş.-up 34a/29, 11a/1

şıyr- *T ey* sıyrmak

ş.-dugı 65b/17

ş.-up 10b/6, 19a/14, 43b/4

sıyırıcı *T sf* sıyırma işini yapan,

sıyırma işlevi gören

s. 93a/5

şıyrık *T ad* hafif yara, sıyrık

ş. 65b/19

ş.+ı 54b/20

şıyrıl- *T ey* sıyrılmak

ş.-mak 54a/24, 84a/24

ş.-masına 73a/28

ş.-up 76b/26, 85a/16

sıyrıl- *T ey* bk şıyrıl-

s.-mak 36b/12

sıyıldıcı *T sf* sıyılıcı

s. 11b/22

sıyırntı *T ad* sıyırntı

s.+ların 36a/17

s.+larına 56a/21

sıyırndurıcı *T sf* sıyırntııcı

s. 19a/22

şız- *T ey* sızmak

ş-mak 81b/2

şidük *T ad* sidik

s. 43a/25, 51b/20, 56a/9, 85a/20,
90a/22, 90a/25, 93b/19, 95a/24,
99a/14, 40a/26, 49a/7

s.+i 17b/24, 31a/26, 34a/9, 43a/21,
53a/27, 54a/19, 57a/25, 62b/25,
64b/28, 70a/2, 73b/2, 77b/12,
82a/19, 94a/9, 97b/24

s.+inden 17b/11

s.+ini 17b/11

şigil *T ad* basur memesi, siğil

s.+ler 40a/8, 45a/25, 91b/26, 80a/28
s.+lere 29b/21, 31a/9, 80a/20,
39b/6, 59b/1, 62a/26, 65b/10, 72a/4,
82a/20, 62a/26, 65b/11, 66a/18,
87b/3, 94a/17, 80a/28, 99b/20
s.+leri 80a/27, 39b/4, 40a/8, 41b/11,
62a/26

şikencebîn *Ar ad* balla sirkenin

karışımı olan, harareti kesen, safrayı
söndüren ekşi şerbet

s. 10b/29, 18b/26, 30a/7, 34a/1,
34a/8, 34a/15, 39a/18, 40a/25,
44b/28, 47a/21, 63b/24, 66b/5,
84a/23, 85b/27, 95a/26, 97a/23,
85b/12, 93a/4

s.+den 31b/21

s.+e 28a/6, 28a/9

şikkelü *Ar ad* sikkeli

s.+sine 51a/11

şil- *T ey* silmek

s.-üp 27a/25, 52b/1

s.-mekle 55b/17	siñek <i>T ad</i> sinek
sill <i>Ar ad</i> tüberküloz, verem	s. 75a/11
s. 70b/26	s.+e 55a/2
şilve <i>Ar ad</i> ayırık otu	s.+ler 59a/3
ş. 40b/12	s.+leri 59b/6
simid <i>Grek ad</i> simit	şinet <i>Ar ad</i> uyuşukluk
s. 18b/24, 18b/25, 19a/4, 73a/11	ş. 2a/25
simit <i>Grek ad</i> ince bulgur	sinin <i>Ar ad</i> seneler, yıllar
s. 18b/20	s.+e 14b/16
sın <i>Ar ad</i> Arap alfabesinin on ikinci harfi	siñir <i>T ad</i> duyu ve hareketleri beyinden organlara, organlardan beyne ulaştıran beyazımsı teller ve bu tellerin oluşturduğu demet, sinir
s. 46b/26	s. 34b/12, 45a/12, 48b/23, 49a/11, 58a/2, 76b/22, 78b/13, 83a/9, 84b/13, 89b/1, 99a/8, 21b/26, 34a/13, 29b/17, 84a/6
siñ- <i>T ey</i> saklanmak, büzülmek, gizlenmek, sinmek	s.+de 40a/17
s.-erse 92b/23	s.+e 31a/26, 56a/7, 21b/25
s.-inceye 50a/4, 50b/11	s.+i 40a/25, 65b/6, 100a/29
s.-mesi 90b/11	s.+ler 42a/11, 48b/19, 49b/22, 60a/20, 62a/28, 62a/28, 67b/16, 69a/27, 71a/24, 87a/10, 94b/3, 98a/2, 47b/10, 27a/5
s.-meyüp 11a/4, 20a/12, 37b/10, 55a/25, 59a/24, 67b/24, 78b/7, 85a/12, 94b/2, 99b/17	s.+lerde 96b/21, 58a/2, 39a/13
s.-miş 85b/28	s.+lere 60a/20, 64b/29, 85b/29, 75b/12, 93a/23, 20b/4
s.-ünceye 50a/11	s.+leri 67a/18, 73a/1, 99a/20, 99b/20
siñdür- <i>T ey</i> sindirmek	s.+lerinde 49b/14, 55a/6
s.-meyüp 80a/12	s.+lerine 56a/25, 22b/15
sınā <i>Ar ad</i> filozofu, ortaçağ tıbbının önde gelen temsilcisi	
s. 2b/7, 13a/17, 64b/18	
sinān <i>Ar ad</i> “Tabib Sinan Efendi” isimli tabip	
s. 2b/8	
siñdür- <i>T ey</i> sindirmek	
s.-mez 18a/21, 27b/26	
s.-ür 22a/8, 31b/27, 35a/12	
s.-ürler 18a/22	

siñirlü *T sf* (et için) içinde sinir bulunan, sinirli

s. 22b/10, 31a/27, 36a/26, 39b/15, 48b/24, 67b/15, 67b/18, 95a/1

sirke (1) *Moğ ad* sirke

s. 11a/9, 17a/1, 17b/7, 19b/14, 20b/2, 21b/27, 22b/1, 23b/3, 23b/13, 23b/18, 24a/24, 24a/25, 24b/9, 25a/4, 25b/29, 26b/20, 27b/27, 28a/7, 30b/1, 30b/9, 30b/15, 30b/21, 30b/27, 30b/29, 31b/21, 31b/26, 33a/22, 33b/1, 33b/2, 33b/17, 35b/20, 36a/21, 38a/18, 40a/14, 40a/17, 40b/9, 41a/12, 41a/13, 41b/8, 41b/27, 42b/12, 43b/22, 44b/29, 45a/7, 46a/15, 46a/18, 54a/21, 54b/20, 57a/28, 57a/29, 57b/9, 58b/2, 59a/6, 59b/22, 59b/26, 59b/27, 60a/2, 60b/2, 61a/11, 61b/25, 62a/1, 62a/27, 62a/29, 62b/27, 64a/15, 64a/24, 64a/27, 65b/8, 66a/14, 67b/29, 68a/4, 68b/24, 69b/1, 72a/25, 74a/8, 74b/11, 76a/24, 77a/5, 77a/15, 78a/17, 78a/22, 78b/13, 78b/19, 79a/14, 79a/20, 80a/4, 80a/6, 80a/17, 80a/20, 82a/12, 82a/15, 82a/16, 83a/4, 84a/4, 85b/7, 85b/21, 87b/3, 89a/21, 89b/8, 94a/11, 94a/15, 94a/17, 94a/25, 94a/26, 94b/17, 94b/21, 95b/13, 96b/7, 96b/18, 96b/29, 97a/8, 97a/20, 97a/24, 98b/10
s.+de 30a/2

s.+den 24a/25, 24a/28, 24b/3, 59b/29

s.+si 40b/10, 59b/12, 60a/2, 60a/3, 60a/19, 60b/21

s.+sinde 60a/19

s.+sinden 40b/10

s.+yi 24a/2, 36a/21

(2) T ad bit yavrusu

s.+leri 100a/26

sirkelü *T sf* sirkeli

s. 31b/1, 31b/21, 64b/20, 68a/27, 97a/20

s.+si 31b/2

sirken *T ad* yaprakları ıspanak gibi sebze olarak kullanılan otsu bitki, yabani ıspanak

s. 80b/9

sīsālī *Grek ad* bk sāsālyūs

s. 98a/9

sīsām *Ar ad* susam

s. 99a/29, 50a/9, 50a/10, 50a/13, 50a/14, 50a/11

s. -ı müselles 24b/23

sivilci *T ad* sivilce

s.+lere 60b/15, 70a/21

s.+leri 41b/11

sivri *T sf* ucu batacak şekilde keskin ve ince olan, sivri

s. 54b/25, 59a/6, 70a/21, 89a/23

sivrisinek *T ad* iki kanatlı böcek, sivrisinek

s. 75a/11

s.+leri 30b/18

s.+üñ 64a/8

siyā *Far sf* bk siyah

s. 11a/25

siyāh *Far sf* siyah, kara

s. 6a/22, 27b/6, 55a/16, 82b/22,
8b/9, 12b/3, 20a/16, 21a/2, 22a/17,
22b/21, 23a/5, 23a/11, 25a/6, 25a/9,
25b/11, 26a/25, 27a/18, 28b/17,
31b/15, 36b/21, 37b/1, 37b/17,
39b/4, 39b/6, 40a/22, 40a/23,
41b/11, 41b/21, 42a/5, 42a/9,
44a/18, 44a/20, 44b/3, 44b/18,
45a/29, 49a/17, 55a/10, 55b/4,
59b/14, 61b/18, 61b/29, 62a/28,
62b/18, 63a/6, 66b/19, 68a/28,
69a/18, 71b/22, 72a/15, 79a/5, 79/5,
79b/18, 80a/1, 81b/5, 82a/10, 82b/2,
83a/2, 83a/26, 88a/29, 88b/23,
89a/27, 90b/24, 90b/26, 91a/4,
91a/29, 95b/22, 96a/29, 96b/17

s.+a 25a/7, 75b/17, 29b/3, 31a/20,
32a/12, 37b/6, 55a/21, 75a/23,
76b/7, 79a/4, 79a/7, 82a/28, 85a/28,
89b/25, 90b/10, 91b/14, 91b/16,
94b/19, 98b/10

s.+dur 90b/24, 29b/6, 43b/25,
83b/29

s.+ı 23a/12, 84a/1, 91a/28

s.+ınuñ 84a/1

siyāhī *Far sf* siyahla ilgili, siyah

s.+dür 71a/4

siyāhlıg *T ad* siyahlık

s.+a 44a/17, 20a/1

s.+ı 31b/13, 44b/16, 90b/27, 96b/1,
90b/29

s.+ın 20a/11

şoğan *T ad* soğan

ş. 11a/9, 59a/12, 60b/9, 60b/23,
69b/16, 91b/10, 97a/1

ş.+dan 60a/28

ş.+ı 59a/10, 59b/18, 60a/3, 60b/22,
60a/1

ş.+ın 60b/8, 82b/3

ş.+ından 60a/14, 60a/26, 59b/19

ş.+ını 59b/25, 59a/16

ş.+ınuñ 59a/20, 60a/2, 60a/25,
60b/21, 60b/8, 60b/2, 60b/19

ş.+uñ 60a/23

şoğu- *T ey* soğumak

ş.-mıñ 47b/17

şoğuklıg *T ad* soğukluk

ş.+ı 91a/15

şoğulcan *T ad* solucan

ş. 50b/13, 65a/27, 66b/25, 74b/26

ş.+ı 30a/24

ş.+lara 54b/3

ş.+ları 20a/22, 37b/8, 37b/18, 55b/4,
89b/11, 94a/13, 27a/13, 54b/2,
55a/23, 89b/11

şoq- *T ey* sokmak

ş.-an 17b/6, 37a/13, 42b/22

ş.-dı 42b/23

ş.-duğı 22a/23, 40a/5, 40a/6, 40b/1,
42b/21, 71a/12, 87a/15

ş.-duğın 37a/15

ş.-duğına 42b/16, 51b/14, 52a/8,
85b/8, 86b/28, 43b/5, 44b/28,
45b/24

ş.-duğından 47b/29

ş.-dukları 87a/4	(2) <i>T ad</i> eş, dölüş, plasenta
ş.-dursalar 55a/7	ş.+ın 42b/20
ş.-malarına 21b/25, 74b/28	şoñra <i>T zf</i> sonra
ş.-masına 35b/5, 37a/15, 62a/29, 17b/15	ş. 1b/15, 2b/29, 4b/15, 4b/28, 4b/29, 5b/5, 6b/5, 7a/1, 8b/26, 8b/28, 9a/29, 9b/4, 15a/13, 15b/7, 19a/6, 20a/4, 20b/9, 24a/25, 24a/27, 24b/7, 26a/21, 27a/7, 28a/15, 28b/24, 29b/3, 30a/5, 36a/8, 38a/3, 38b/10, 38b/17, 39a/18, 40a/24, 41a/11, 42b/9, 43b/25, 44b/18, 50a/29, 51a/23, 51b/19, 53b/13, 53b/28, 54a/17, 55b/26, 57b/22, 59a/24, 60b/7, 62b/10, 62b/18, 63b/13, 65a/11, 69b/27, 71a/16, 71b/17, 72a/18, 73a/10, 73a/13, 73b/12, 75a/2, 75a/6, 75a/23, 75b/6, 75b/26, 76a/4, 76a/10, 76b/8, 80a/8, 80a/14, 80a/22, 80b/14, 81a/18, 81b/29, 82a/8, 82a/16, 83b/1, 86a/28, 86b/11, 88a/7, 88a/28, 88b/10, 90b/26, 90b/28, 91b/2, 91b/3, 93a/17, 96b/27, 97a/27, 97a/28, 97a/29, 98a/29, 99a/18, 99b/17, 100a/21
ş.-masından 34b/22	
ş.-masını 48b/12	
ş.-mış 22a/22, 74b/3	
ş.-salar 33a/11	
ş.-up 26b/27, 68b/14, 100a/3	
şokluk <i>T ad</i> oburluk	
ş.+a 41a/25	
şol <i>Ar ad</i> sol (taraf)	
ş. 18b/27, 58a/13, 79b/4	
ş.+da 68b/2	
şol- <i>T ey</i> rengi uçmak, rengi atmak	
ş.-duğda 69b/28	
ş.-durup 49a/14, 58b/18	
ş.-mağa 16a/11, 16a/13	
ş.-up 3a/4, 39a/11, 42a/28	
şomun <i>Grek ad</i> buğday ekmeği	
ş.+dur 18a/28	
şoñ (1) <i>T sf</i> son, bitim	
ş. 52a/15	
ş.+ı 15b/9, 72b/12, 74a/27, 83b/24, 86b/24	
ş.+ın 86b/24	
ş.+larına 85a/12	
ş.+larında 26b/19, 54b/23, 78a/8, 89a/29	şor- (1) <i>T ey</i> sormak
ş.+ında 16a/23, 22a/6, 53b/29, 54a/1, 65a/8, 68a/16, 76b/9, 78a/16, 83b/11	ş.-ar 81a/8
	ş.-mağ 56a/13
	ş.-sa 81b/10
	ş.-salar 80a/9
	ş.-up 14b/10

(2) <i>T ey</i> emmek	95b/12, 96b/20, 28a/1, 52b/4, 64b/2, 67a/7
ş.-mağıla 95a/27	
ş.-salar 53b/28	ş.+dan 20a/25, 21b/8, 22a/9, 29a/24, 30b/27, 39b/26, 47a/21, 47b/9, 48b/20, 49b/24, 49b/25, 50b/12, 50b/20, 51b/28, 59b/2, 60b/16, 61b/27, 66a/20, 67a/8, 70a/6, 73a/1, 76a/12, 76b/12, 77b/19, 78a/7, 78a/10, 78a/26, 80b/22, 83a/11, 85a/19, 85b/5, 85b/10, 86b/26, 92b/7, 94b/3, 94b/4, 95b/19, 95a/24, 95b/17, 99b/9, 99b/28, 49b/22
şovud- <i>T ey</i> soğutmak	ş.+dur 6b/1, 100a/22
ş.-a 25b/20, 40b/15, 43a/3, 74b/14, 84a/28	ş.+durlar 28a/4
ş.-up 54a/8, 84a/17	ş.+lar 68a/26
ş.-ur 40b/5, 53b/17, 91b/3, 21b/16	ş.+larda 36b/5
ş.-uğdan 72a/18	şovukla- <i>T ey</i> soğuklamak
şovudıcı <i>T sf</i> soğutucu	ş.-yup 87a/27
ş. 37a/23, 24b/5, 32a/22	şovuklan- <i>T ey</i> soğuklanmak
ş.+dur 19a/23	ş.-miş 51b/11, 52a/2
şovuk <i>T ad</i> soğuk	şovukluk <i>T ad</i> soğukluk
ş. 8a/13, 11b/6, 12a/9, 15a/29, 17a/4, 17a/6, 19b/12, 19b/20, 23a/9, 29a/7, 29b/27, 31a/1, 31a/7, 33b/25, 35a/11, 35b/22, 36a/13, 37a/22, 38a/3, 38a/21, 38b/17, 39a/16, 39a/19, 39a/20, 40b/14, 41b/18, 46a/29, 47a/9, 48b/1, 48b/3, 49b/15, 49b/17, 50b/1, 50b/2, 51a/8, 51b/15, 51b/18, 55a/5, 55a/6, 57b/6, 59b/19, 61a/19, 63b/7, 63b/26, 65a/14, 66b/7, 67a/6, 67a/26, 72b/7, 75a/21, 76a/13, 76b/26, 79b/29, 80a/13, 85b/6, 90a/21, 91b/20, 91b/21, 91b/22, 92a/26, 92b/1, 93a/2, 93b/5, 94b/5, 95a/21, 95b/16, 100a/5	ş. 7a/19, 24b/20, 99b/26, 98a/16
ş. idici 65a/1	ş.+a 41a/25
ş. ol- 19a/23, 23b/6, 24a/12, 26a/16, 26b/3, 29b/25, 40a/26, 43b/16, 44a/12, 52a/23, 53b/18, 58b/16, 65a/17, 65a/28, 70b/29, 74b/4, 75b/24, 90a/28, 92b/29, 93a/1,	ş.+da 17a/12
	ş.+ı 100a/12, 8a/16, 8a/27
	ş.+ıla 70b/22
	ş.+ın 50b/1, 86b/23
	ş.+ına 95a/23, 49b/22
	ş.+ından 94b/4
	ş.+lara 45b/5
	ş.+ları 72b/17, 85b/25, 99b/26
	şovukrek <i>T ad</i> çok soğuk
	ş. 56b/21

sovulcı *T ad* solucan

s.+ları 50b/3

şovut- *T ey* bk şovud-

ş.-mağ 33a/6, 70b/21

ş.-mağda 84b/3

ş.-masın 42a/24

şoy- *T ey* soymak

ş.-alar 79b/28

ş.-up 22a/21, 50a/9, 52a/17, 53a/10,
64b/14, 78b/29, 83a/5, 34a/28

şoyucu *T sf* soyucu

ş. 10b/10

soyıklığ *T ad* soyukluk

s.+ından 99a/7

soyıl- *T ey* soyulmak

ş.-an 71b/4, 82a/12

ş.-mağ 97a/7, 51a/17

ş.-masına 74a/29

ş.-mış 24b/23, 44a/22, 57a/16, 77a/3

ş.-up 54a/28, 99a/27

soyılan *T sf* soyulan

ş. 71b/4, 82a/12

söbü *T sf* uzun, dar ve ince

s. 93a/20

sögüt *T ad* sulak yerlerde ve akarsu

boyalarında yetişen bir ağaç türü,
sögüt ağacı

s. 69a/3, 81b/23, 81b/25

sök- *T ey* sökmek

s.-e 84a/13

s.-üp 91b/26

sömeklü *T sf* budala, sersem

s. 39a/10

söñ- *T ey* sönmek

s.-üp 91b/26

söndür- *T ey* söndürmek

s.-icek 27b/13

s.-ür 38a/2

söyle- *T ey* söylemek, demek

s.-r 44a/27

s.-yemez 91b/4

söyündür- *T ey* söndürmek,

söyündürmek

s.-e 22b/17, 44a/6, 84a/12

s.-icek 27b/7

s.-ür 21a/28, 21b/16, 22a/4, 22b/25,
23a/10, 28b/7, 52a/26,

s.-ürler 47a/4, 56a/4, 68b/7, 95a/2

söyündürücü *T sf* söndürücü

s. 38b/16

söz *T ad* söz, kelam, haber

s. 31b/7, 44b/10, 91b/4

s.+ler 44b/20

s.+lerümüz 12b/4

şu *T ad* su

ş. 3a/23, 3b/23, 3b/23, 4a/22, 4b/22,
6b/5, 10b/26, 12a/9, 13a/5, 13a/10,
16b/20, 17a/1, 19a/28, 20a/21,
20b/21, 20b/22, 21a/10, 21a/19,
22a/21, 23a/29, 23b/2, 23b/13,
23b/25, 24a/5, 24a/19, 24b/16,
24b/28, 25a/17, 25b/11, 25b/13,
25b/19, 26a/6, 27a/29, 27b/1,
28a/25, 28a/26, 28b/18, 28b/23,
29a/5, 30b/1, 30b/8, 30b/13, 30b/14,
30b/18, 30b/26, 31a/8, 31b/23,
32a/15, 33b/19, 34b/7, 35b/1, 35b/2,
35b/3, 35b/20, 35b/23, 36b/22,

37a/20, 37a/22, 37b/22, 37b/25,
 37b/26, 38a/14, 38b/17, 39b/27,
 41a/27, 41b/5, 42b/25, 43a/13,
 43a/15, 44a/25, 44b/3, 44b/4,
 45a/11, 45b/20, 47b/28, 48a/2,
 48a/10, 48a/16, 48a/17, 49a/2,
 49a/19, 49b/7, 49b/8, 50a/26, 50b/9,
 51b/17, 51b/1, 51b/24, 52b/11,
 53b/3, 54a/15, 54b/3, 54b/19, 55b/9,
 55b/12, 57a/4, 57a/17, 57b/1,
 57b/18, 58b/1, 58b/9, 59a/14, 59b/4,
 59b/16, 61b/6, 61b/8, 61b/9,
 61b/22, 62a/21, 62b/20, 63b/26,
 65a/3, 65a/15, 65a/21, 65b/7, 67a/6,
 67a/26, 67b/21, 68a/8, 68a/17,
 68b/21, 68b/28, 69a/16, 69a/26,
 69a/28, 69b/3, 69b/29, 70a/26,
 70a/29, 70b/10, 71a/9, 71a/27,
 72b/19, 73a/4, 73a/10, 73a/23,
 74a/13, 74a/16, 74b/2, 74b/6,
 74b/22, 75a/13, 75b/3, 75b/4, 75b/9,
 75b/10, 76a/17, 76a/22, 77a/12,
 78a/17, 78b/12, 78b/19, 78b/22,
 79a/21, 79b/19, 79b/29, 80a/1,
 80a/24, 80b/5, 80b/6, 80b/13, 81a/9,
 81b/5, 82a/13, 82a/15, 82a/16,
 82b/22, 83a/5, 84a/3, 84a/9, 84a/10,
 84a/21, 85a/18, 86a/4, 86a/24,
 87a/9, 87a/18, 87b/28, 88a/15,
 88a/17, 88a/27, 88b/10, 88b/13,
 89a/19, 89a/25, 89a/26, 89b/19,
 90a/8, 90a/21, 92a/24, 92b/26,
 93b/5, 94a/20, 94a/26, 94b/10,
 95b/4, 95b/9, 95b/28, 96a/12,

96b/25, 97b/10, 97b/11, 97b/17,
 98b/14, 98b/20, 98b/23, 99a/11,
 99b/5, 100a/21, 84a/10, 87a/25,
 93b/21, 16b/17
 ş.+da 13b/17, 14a/26, 25b/17,
 42b/5, 54a/28, 56a/28, 59b/9, 66b/2,
 66b/3, 68b/14, 68b/29, 72a/7, 74b/1,
 77a/2, 86b/10, 98b/25
 ş.+dan 28b/23, 28b/25, 28b/26,
 51b/19, 70b/17, 80a/2, 82b/11,
 94b/11
 ş.+dur 16b/16
 ş.+lar 10a/12, 16b/20, 26a/21,
 36b/8, 45b/6, 58a/20, 67a/14,
 79b/14, 83a/23, 84b/7, 93a/24
 ş.+lara 23b/29, 38a/11, 40b/13,
 44b/14, 77a/12, 93b/13
 ş.+larda 16a/25, 16a/26, 16b/19,
 26a/20, 69a/5, 96b/1, 96b/2, 96b/13,
 96b/14
 ş.+ları 12a/3, 33b/7
 ş.+ların 62a/18
 ş.+ya 16b/21, 20b/22, 27b/4,
 70b/15, 79b/165, 81a/9, 81b/25,
 84a/3, 86a/24, 86b/2
 ş.+yı 11a/9, 11b/6, 14a/14, 16b/21,
 16b/22, 17b/12, 24b/11, 24b/14,
 27a/6, 27a/9, 27a/25, 28a/8, 28a/29,
 28b/16, 30b/8, 30b/19, 30b/28,
 30b/29, 31b/3, 31b/4, 31b/24,
 33a/24, 34a/13, 35a/8, 35a/13,
 35a/19, 35b/4, 36a/10, 36a/22,
 37a/20, 38a/15, 38a/26, 39a/4,
 42a/28, 44a/9, 44b/3, 46a/18,

47b/14, 48b/22, 49a/2, 49a/3,	39a/12, 40b/23, 42b/14, 44a/10,
49a/20, 50a/24, 53a/28, 54b/17,	45b/24, 47b/28, 50b/8, 52b/22,
54b/18, 57b/14, 59b/16, 61b/15,	69b/1, 70a/1, 74a/12, 75a/12, 80a/9,
61b/26, 68b/24, 70a/23, 70a/26,	87a/18, 87b/10, 88a/24, 90a/29,
70b/2, 70b/3, 70b/5, 70b/7, 70b/13,	93b/20, 97b/1, 97b/13, 98b/22,
70b/16, 70b/18, 70b/26, 71a/17,	98b/23
72b/1, 73a/11, 73a/23, 73a/25,	ş.+yına 80a/26
73b/6, 73b/20, 73b/22, 75a/13,	ş.+yını 29a/3, 80a/25, 83a/10,
77b/14, 78a/19, 78b/21, 79a/12,	90a/17
80a/1, 80a/11, 80a/26, 80b/7,	ş.+yıyla 30b/12, 84b/22, 85b/21,
81b/26, 82b/18, 83b/13, 84b/28,	91a/16
85a/3, 87b/2, 89a/8, 89a/14, 91a/5,	sū <i>Far ad</i> kötü, fena, yanlış
92a/11, 92b/12, 93b/9, 93b/13,	s. -i ihtiyâr 3a/8
94b/17, 96a/13, 97a/2, 97b/11,	s. -i ihtiyârdan 3a/14
98b/20, 85a/4	s. -i tedbir 3a/8, 3a/14
ş.+yın 23b/3, 30a/3, 30a/23, 30a/24,	s. -i zann 14b/14
30b/13, 30b/14, 34a/12, 37b/27,	s. -i haızmdan 24a/12
40a/9, 40a/11, 40a/12, 40b/6,	s. -i haız 59a/27, 60a/17
41a/17, 41b/29, 44a/4, 44a/19,	s. -i kıya 74a/25, 74a/26
45b/15, 45b/27, 45b/29, 48a/1,	su <i>'âl Ar ad</i> soru
49a/3, 50a/25, 51b/18, 51b/29,	s. olunursa 9b/7
52a/18, 52b/3, 52b/16, 53a/11,	şudā <i>Ar ad</i> baş ağrısı
56a/6, 56a/13, 59b/4, 59b/8, 59b/10,	ş. -yı beyzî 61b/19
70a/27, 70a/28, 70b/10, 70b/13,	sufuf <i>Ar ad</i> toz haline getirilmiş
70b/19, 70b/26, 71a/1, 73a/17,	ilaçlar
73a/22, 76a/23, 77b/3, 77b/6, 80a/9,	s. idüp 28b/18
85b/7, 85b/24, 87a/17, 87a/29,	sukan <i>T ad</i> otlak
90b/3, 90b/16, 91a/3, 92a/23,	s.+ıdır 63b/1
97b/17, 98b/21, 98b/25, 24a/5,	sükun <i>Ar ad</i> dinme, sakinlik
32a/17, 41a/18, 44a/10, 55b/14,	s. 79a/26, 86a/8
96b/16, 97b/10, 86b/3, 86b/4	şula- <i>T ey</i> sulamak
ş.+yında 33a/6, 53a/17	ş.-sa 48a/10
ş.+yından 21a/18, 25b/18, 25b/21,	şulan- <i>T ey</i> sulanmak
28b/20, 35a/7, 36b/3, 37a/1, 38a/24,	ş.-up 16a/18

şulb *Ar ad* sert, katı

ş. olanı 16b/26

süllāk *Ar ad* sivilce

s. 54a/9

s.+a 54a/9

sultān *Ar ad* hükümdar, padişah

s. murād hān 2b/4

s. (ibnū sultān) 2b/4

s. süleymān hān 2b/5

s. -ı islām 2a/24

s.+ı 23a/8

şulu *T sf* suyu olan, sulu

ş. 16a/25, 31a/18, 41b/13, 53a/9,

61b/3, 63a/11, 64a/25, 76a/20,

79b/17, 82a/19, 83a/7, 95b/4,

98a/25, 99b/14, 99b/19

ş.+dur 76b/23

şuluca *T sf* suluca

ş. 83a/7

şululık *T ad* sulu olma durumu

ş.+ı 53a/5, 99b/14, 43b/29, 50a/15

ş.+ları 99b/19

sumāk *Ar ad* antepfıstığıgillerden,

sıcak bölgelerde yetişen, kabuğu

hekimlikte, yaprağı sepicilikte

kullanılan, birkaç türü bulunan

ağaçlara ve ağaççıklara verilen ad

s. 59b/23

sumānī *Ar ad* bildirgin

s. 96a/3, 96a/5

sumāniye *Ar ad* bk sumānī

s. 96a/4

summāk *Ar ad* bk sumāk

s. 68a/3

şümnüşī *Ar ad* tüylü ve budakları olan

bir bitki türü, evren yavşanı

ş. 94a/6

şumuş *Grek ad* menekşe renginde karış

kadar budakları olan ufak ve ince

yapraklı bir bitki türü

ş. 94a/5

şünühī *Ar ad* ağzın boğaz kısmındaki

şişliği, kabarıklık

s. 74a/11

şūr *Ar ad* Diyarbakır'ın en eski

yerleşim merkezlerinden biri, Sur

s. 73b/16

şūriyye *Ar ad* surete ait, suretle, şekille

ilgili

ş. (‘illet-i şūriyye) 7a/15, 7a/22

şūret *Ar ad* dış görünüş, biçim, şekil

ş.+de 7a/15, 23a/23, 25a/8, 58a/7,

77a/17

ş.+den 14b/19

ş.+e 15a/1

ş.+i 7a/21, 8b/17, 13b/7, 14b/15,

47b/3, 50b/25

ş.+in 81b/13

ş.+inde 14b/15

ş.+inden 47a/11

ş.+ini 47a/12

ş.+ler 4b/18

ş.+leri 3b/14, 14b/29

ş.+lerin 3a/21

ş.+lerine 96a/28

şurrāḥa *Ar ad* yüksek sesle söyleme

durumu

ş. 69b/8

sūs <i>Ar ad</i> meyan kökü	ş.+a 53a/7, 96b/23
s. 97b/4, 97b/15	ş.+ı 29a/2, 38b/23, 39b/7, 44a/7,
s. (‘ arakū’s-sūs) 97b/6	52b/10, 64b/19, 65a/13, 70b/22,
s. (rubbü’s-sūs) 97b/12	73a/21, 84a/12, 96b/29, 97b/16,
şusa- <i>T ey</i> susamak	21b/20, 23b/5, 28b/6, 76b/13, 98a/1
ş.-mağı 57b/23	ş.+ların 84a/20
ş.-şamağ 57b/24	şuvad- (şuvat-) <i>T ey</i> sıvamak
şusad- <i>T ey</i> susatmak	ş.-mağ 76a/16
ş.-mağı 57b/23	ş.-up 23a/24
ş.-ur 22a/13, 63b/24, 92b/28,	şuvadıcı <i>T ey</i> sıvaticı
96b/26, 100a/16, 18b/19, 19a/7,	ş. 75b/11
53b/24	şuvar- <i>T ey</i> sulamak, su vermek
şusadıcı <i>T sf</i> susaticı	ş.-a 54a/2
ş. 12a/7	ş.-alar 63b/24, 20b/22
ş.+dur 39b/9, 48b/18, 18b/20	ş.-mağ 52a/25, 85b/13
susam <i>Ar ad</i> otsu kültür bitkisi, süsen,	ş.-mış 72b/28
sevsen	ş.-sa 54b/11
s. 96b/7	ş.-salar 53b/13
s.+ı 99a/27	ş.-ur 16b/18
şuşat <i>T ey</i> bk şusad-	şuvarıl- <i>T ey</i> suvarılmak
ş.-ması 97a/8	ş.-ur 3a/23
ş.-masını 100a/16	şuver <i>Ar ad</i> şekiller, biçimler,
süsen <i>Far ad</i> susam denen bitki,	görünüşler
sevsen	ş.+ı 88b/27
s. 24b/26, 24b/26, 29a/20, 34b/21,	süd <i>T ad</i> süt
49a/26, 52a/8, 83b/12, 83b/26,	s. 17b/10, 18b/12, 19a/9, 26a/10,
86a/27, 87a/11	28a/24, 31a/2, 31a/3, 33b/7, 36b/8,
s. (‘ ırk-ı süsen) 56b/5	36b/23, 57b/21, 57b/24, 59b/22,
s. (‘ arak-ı süsen) 70b/28	61a/23, 64a/15, 66a/14, 66b/9,
şusuz <i>T sf</i> suyu olmayan, susuz	68a/12, 73a/9, 73a/11, 73a/13,
ş. 71a/7	73a/19, 73a/21, 82a/19, 86a/25,
şusuzluk <i>T ad</i> susuz olma durumu,	86b/27, 88a/24, 91b/7, 91b/8
susuzluk	s.+den 59b/22, 92b/13, 92b/18
ş. 19a/21, 92a/2, 46a/23, 95b/8	s.+e 31b/26

s.+i 22b/25, 24b/13, 29a/5, 34b/6, 39a/27, 39b/4, 39b/28, 40a/10, 40a/12, 40a/16, 47b/12, 48b/17, 48b/17, 48b/18, 61b/19, 73a/11, 73a/20, 78b/16, 86b/2, 91b/7, 93a/22, 97a/24	s. 18b/21, 24b/5, 24b/18, 26b/7, 32b/14, 46a/22, 80a/5, 80a/7, 92b/23
s.+idür 27a/18	südlü <i>T sf</i> sütlü
s.+idür 27a/18	s. 57b/12
s.+iyle 22b/24, 27b/20, 32a/29, 92a/27	südlülig <i>T ad</i> sütlülük
s.+in 27a/29, 40a/10, 57b/13, 92b/19	s.+i 57b/19
s.+inden 17b/10, 20a/19, 24b/29, 31a/3, 40a/5, 92a/11	südüs <i>Ar ad</i> altıda bir
s.+ine 48b/17	s. 81b/11, 92a/15
s.+ler 19a/5	s.+i 88a/2
s.+ün 92b/12	süfuf <i>Ar ad</i> toz haline getirilmiş ilaçlar
s.+ünde 39a/29	s. 49b/5
s.+üyle 32b/1	süglün <i>T ad</i> sülüngillerden dişisi
südde (1) <i>Ar ad</i> vücudun bir bölümünde görülen tutukluk	kahverengi tüylü ve kısa kuyruklu, erkeği parlak süslü tüylü ve uzun kuyruklu kuş, sülün
s. itmez 18b/2	s. 68b/20
s. ider 18b/6	süheyl <i>Ar sf</i> Güney yarım kürede yer alan büyük ve parlak bir yıldız
s.+ler 58b/15, 92b/25, 97a/22	s. -i yemenî 36a/7
s.+leri 18b/11, 18b/17, 22a/26, 25b/25, 29a/16, 30a/28, 34a/8, 35a/9, 37b/6, 44b/25, 50a/19, 51b/28, 55a/22, 56a/22, 60b/17, 66b/27, 69b/22, 74b/24, 75a/16, 76b/12, 77a/20, 82b/17, 87a/2, 98b/3, 100a/15, 79a/14	sühület <i>Ar ad</i> kolaylık
s.+lerin 89a/20, 92a/29, 94a/10	s. 84b/14
s.+yi 79a/27, 80a/6	s.+le 84b/27
(2) <i>Ar ad</i> kapı, eşik	sükker <i>Ar ad</i> şeker
	s. 23a/28, 23b/4, 28b/18, 29a/3, 29a/4, 32a/29, 32b/8, 35b/4, 35b/11, 38b/23, 39a/20, 43b/24, 45b/24, 56a/18, 56b/6, 56b/8, 62a/15, 65a/3, 73a/9, 73a/10, 73a/21, 87b/28, 97a/28, 98a/3
	s.+i 23b/9, 71a/1
	sükkeriyye <i>Ar ad</i> sarı hurma
	s. 53a/1, 53a/2

sülbüstān <i>Ar ad</i> ortadan kaldırma, yok etme s. 44b/20	süpüründi <i>T ad</i> süpürüntü s. 96b/2
süleymān <i>Ar ad</i> Osmanlı Devletinin 10. padişahı s. 2b/5	sür- <i>T ey</i> sürmek, ovmak s.-e 82b/12 s.-eler 62a/23, 70a/20 s.-er 29b/15, 73a/2, 78b/10 s.-megi 41a/11 s.-mek 52a/4, 82a/24, 83b/3, 94b/26 s.-mekle 25b/26, 33b/15, 79a/3, 81a/29 s.-mesin 40a/13 s.-se 70a/5, 70a/12 s.-seler 20a/15, 20b/2, 21a/15, 21b/21, 22a/19, 22b/12, 22b/20, 23b/14, 23b/18, 24b/8, 24b/9, 25a/12, 25a/13, 25a/14, 25b/14, 25b/19, 25b/29, 27b/16, 27b/20, 27b/21, 27b/27, 29a/22, 31b/5, 31b/26, 33b/1, 33b/17, 33b/18, 34a/12, 41a/13, 41b/9, 43a/11, 46a/4, 46b/29, 47a/23, 47a/28, 47a/29, 47b/12, 48a/15, 48a/22, 48a/24, 48b/12, 49b/25, 51a/18, 54a/27, 54b/22, 55a/5, 55a/12, 56b/7, 57b/5, 57b/10, 58b/24, 59a/2, 59b/9, 60b/12, 61b/21, 61b/18, 62a/22, 62b/10, 62b/28, 65b/12, 66a/26, 69a/27, 70a/21, 72a/4, 74a/12, 74a/14, 74a/15, 74b/18, 75a/11, 77b/6, 82b/23, 83b/2, 87a/15, 87b/3, 89a/18, 90a/18, 94b/16, 94b/17, 94b/20, 94b/22, 99a/5, 99b/20, 65b/10, 92a/25
sülük <i>T ad</i> salyangoz s. 21b/27, 79a/9, 87a/29, 89b/8 s.+e 58b/18 s.+i 21b/28, 87b/1, 89b/9, 58b/19	
şülüş <i>Ar ad</i> üçte bir ş. 40b/24 ş.+i 75a/29, 88a/2	
sümük <i>T ad</i> burun boşluklarından gelen yapışkan sıvı s. 31a/23, 47b/5, 84b/20	
şümün <i>Ar ad</i> sekizde bir ş. 42b/18	
sümüklü böcek <i>T ad</i> otçul, uzun gövdeli, kabuksuz, akciğerli ve karından bacaklı bir yer yumuşakçası s.+ler 26a/18	
sümbül <i>Far ad</i> otsu süs bitkisi, sümbül s. 75a/6, 87b/25 s. -i hindi 26a/20, 28b/13, 71a/23 s. -i rûmî 73b/28	
sünger <i>Grek ad</i> sünger s. 88b/26	
sünnet <i>Ar ad</i> Hz. Peygamberin davranışları, sünnet s. (müdāvāt-ı s.) 1b/8	
süpürge <i>T ad</i> süpürge s. 89a/15, 94a/5	

s.-üp 21a/9, 37a/18, 46b/28, 47a/7, 47a/18, 47b/9, 48a/5, 49a/29, 49b/26, 53a/9, 62a/22, 62a/26, 63a/1, 72b/14, 78a/14, 89b/12, 95b/16, 99b/10	süs <i>T ad</i> süs, bezek s.+i 21b/10
s.-ür 25b/19, 61a/6	süst <i>Far sf</i> gevşek, zayıf s.+dür 81b/28
şür- <i>T ey</i> bk sür-	süstlik <i>Far ad</i> gevşeklik, yumuşaklık s.+in 87a/14
ş.-eler 92a/8	süz- <i>T ey</i> süzmek s.-eler 49a/19
sür^cat <i>Ar ad</i> sürat, çabukluk s. -i istihalesi 8a/12	s.-üp 95a/10, 70b/18
sürid- <i>T ey</i> sürütmek s.-ür 28a/22	süzül- <i>T ey</i> süzülmek s.-mişi 95a/10
süriyen <i>T sf</i> sürüyen s. 21b/24	-Ş-
sürme <i>Far ad</i> sürme s. 21a/11, 21a/25, 22b/2, 22b/5, 22b/15, 23b/14, 24b/12, 25a/14, 49b/1, 51a/19, 53a/8, 53b/26, 54a/4, 54a/8, 57a/4, 66b/6, 72b/11, 79b/5, 87a/25, 97b/18	şābābuñ <i>Ar ad</i> bk şabanc ş. 92a/16
sürmelen- <i>T ey</i> sürmelenmek s.-mege 22b/16	şābānc <i>Ar ad</i> Mısır'da yetişen yaprağı muşmula ağacı yaprağına benzeyen bir bitki türü, bernuf ş. 92a/17
sürün- (sürin-) <i>T ey</i> sürünmek s.-mekle 41a/15, 49a/10, 72a/12, 72a/14 s.-se 90b/1 s.-seler 33b/2, 44b/27, 62a/24, 66a/15, 72a/3 s.-üp 49b/15	şadanac <i>Ar ad</i> mercimek şeklindeki ve tıbbi olarak gözler için kullanılan bir tür taş ş. 13b/19
süryānice <i>Ar ad</i> Sami dillerinin Aramca öbeğine giren, Kuzey Mezopotamya'da konuşulmuş eski Urfa lehçesi s. 42a/6	şāfi <i>Ar sf</i> şifa veren, iyileştiren ş. 1b/2
	şāhemrūd <i>T ad</i> bir armut türü ş. 64b/14, 64b/16
	şahım <i>Ar ad</i> bk içyağı ş. 56b/12 ş.+dan 56b/9 ş.+dur 56b/9
	şahış <i>Ar ad</i> kişi, kimse, zat ş. 44a/27 ş.+dur 15b/7

ş.+ını 3b/9	27a/9, 28a/5, 28a/9, 28a/10, 28a/15,
şāhlūc <i>Far ad</i> erik sultānı	28b/11, 29a/3, 30a/4, 30a/22,
ş. 23a/8	31b/17, 33b/18, 34b/19, 34b/21,
şahtere <i>Far ad</i> elli kadar türü bulunan	35b/11, 35b/12, 37b/8, 38b/18,
otsu bitki	39b/23, 40b/23, 41b/14, 41b/17,
ş. 90a/15	42b/4, 42b/15, 43b/8, 45a/1, 45b/16,
şaḥyar <i>Far ad</i> eşek hıyarı	47a/4, 47b/28, 49b/2, 51b/14,
ş.+ı 61a/25	53b/23, 54a/3, 54b/21, 54b/29,
şa‘īr <i>Ar ad</i> arpa	55a/23, 56a/14, 56a/20, 57a/26,
ş. (mā’-i şa‘īr) 10b/8	58b/2, 58b/10, 58b/11, 59b/12,
şakīka <i>Ar ad</i> yarım baş ağrısı	61a/23, 62a/1, 62a/21, 62b/5, 63a/6,
ş. 36a/27, 85a/19	63a/18, 63b/3, 65a/1, 65a/17,
şalgām <i>Far ad</i> sarı çiçekli, yumrulu	66a/24, 66a/29, 67a/12, 67a/25,
kökleri yenen iki yıllık bitki	70a/2, 70a/6, 71a/17, 71a/27,
ş. 82b/3, 91b/9	72a/26, 72b/14, 73b/27, 74a/9,
şām <i>Ar ad</i> Suriye’nin başkenti	74a/17, 74b/23, 74b/23, 74b/28,
ş. 33a/16, 43b/18	75b/3, 76a/20, 76a/22, 78a/3,
ş. -ı şerīfde 37a/26, 67a/13, 82a/29,	78a/20, 78b/28, 79a/2, 80a/19,
85a/7	80b/15, 82a/21, 82b/19, 82b/26,
ş.+da 4a/14, 37a/27, 81b/22	82b/29, 83b/12, 83b/13, 83b/15,
ş.+dan 94b/7	89a/20, 91a/12, 93b/18, 94a/18,
şāmī <i>Ar ad</i> başörtüsü	94a/28, 94b/1, 96b/24, 97a/1,
ş.+ye 77a/18	97a/26, 98a/16, 99b/13
şāmīye <i>Ar ad</i> Şam şehrine mensup,	ş. -ı ‘anşal 60a/17
Şam’la ilgili	ş.+a 47a/2, 56a/21, 83a/3,
ş. 77a/18	ş.+dan 17b/7, 43b/23, 56b/1, 62a/5,
şān <i>Ar ad</i> ün, şöhet, tanınmışlık	75a/7, 78a/4, 89b/8
ş.+ından 10a/21	ş.+dur 21a/19, 78a/5
şarāb <i>Ar ad</i> içinde çok miktarda şeker	ş.+ı 14a/18, 19a/25, 22b/1, 24b/27,
bulunan koyu sıvı kıvamda olan	25b/3, 26b/27, 29b/13, 30b/22,
ilaç, şurup	35b/23, 38b/24, 39a/19, 53b/11,
ş. 11b/3, 21a/16, 21a/17, 21a/19,	56a/20, 56a/22, 60a/19, 66b/5,
22a/29, 22b/25, 23b/7, 23b/21,	68a/14, 74b/21, 75a/3, 78a/25,
25b/3, 25b/21, 26b/26, 26b/26,	90a/23, 93a/3

ş.+î 52a/15	şecer <i>Ar ad</i> ağaç
ş.+ında 60a/19	ş. 44b/13, 44b/14, 98a/10
ş.+ından 26b/27, 30b/22, 68a/14	ş. -i bostanîdür 21b/7
ş.+ıyla 24b/27	ş. -i ġāfetdür 74a/29
ş.+lar 53b/21	ş.+dür 92a/16
ş.+lardan 63a/18	ş.+i 43a/17
ş.+ları 4a/6, 21b/26	şecere <i>Ar ad</i> soy ağacı, şecere
ş.+uñ 3a/11	ş. -yi Meryem 33b/23
şarmaş- <i>T ey</i> şarmaşmak	şeceretullāh <i>Ar ad</i> bk şecer
ş.-ur 42a/8	ş. 48b/15
şart <i>Ar ad</i> şart, koşul	şefānīn <i>Ar ad</i> kızılca üvenik
ş. 7a/5, 7a/6	ş. 61a/8
ş. -i şānī 6b/13	şeffaf <i>Ar sf</i> saydam, şeffaf
ş. -i şāliş 6b/14	ş. 85b/20
ş. -i rābi‘ 6b/18	şeftālū <i>Far sf</i> şeftali sözcüğünün eski
ş. -i hāmī 6b/28	metinlerde geçen asıl şekli
ş.+ı 6a/12	ş. 24b/26, 49b/9
ş.+ları 6a/11, 15b/13	şehdiyye <i>Ar ad</i> uyuz hastalığı
şa‘rū’l-arz <i>Ar ad</i> bk baldırıkara	ş. 76a/18, 76a/19
ş. 83a/19	şehir <i>Far ad</i> şehir, kent
şa‘rū’l-cebel <i>Ar ad</i> bk baldırıkara	ş.+dendür 4a/14
ş. 83a/19	ş.+ler 42a/26
şa‘rū’l-cinn <i>Ar ad</i> bk baldırıkara	ş.+lerde 31b/26
ş. 83a/19	ş.+lerden 44a/27
şa‘rū’l-ḡanāzīr <i>Ar ad</i> bk baldırıkara	şeker <i>Far ad</i> şeker
ş. 83a/19	ş. 43a/22, 51b/12, 53b/9, 54b/29,
şeb <i>Ar ad</i> amonyum ve potasyum	56b/5, 58a/4, 62b/5, 62b/21, 88b/2,
sülfatından, amonyum alüminyum	90a/12, 90a/23, 92a/4, 96a/13,
sülfatından oluşan, sıcak suda	97a/11, 56a/18, 61a/7, 84a/23
eriyen, tadı buruk bir antiseptik	ş. (gülbeşeker) 23b/10, 71a/1
madde	ş.+den 90b/3
ş. 60b/19, 81b/7, 88b/22	ş.+i 18b/27, 20a/20, 84b/15
ş. -i yemānī 79a/6	şekil <i>Ar ad</i> biçim, şekil
	ş.+de 75b/29, 77a/18

ş.+i 30a/15, 79b/14, 81a/22, 83a/25, 89b/26	ş. 10a/26
ş.+inde 43b/25, 76a/10, 92a/21, 94b/8	şerîf <i>Ar sf</i> mübarek, şerefli, soylu
ş.+indedür 94b/8	ş. (kudus-i şerîf) 45b/5
ş.+ine 79b/14	ş. -i mezbûr 2a/10
şem <i>Ar ad</i> koku alma, koklama	ş. -i mezbûrdan 2a/18
ş. 91b/24	ş. -i mezbûrumuz 2b/11
ş.+dür 91b/24	ş. -i tıb 2a/15
şemmâr <i>Ar ad</i> rezene	ş.+de 37a/26, 67a/13, 82a/29
ş. 84b/26	ş.+de (kudûs-i şerîfde) 94a/6
şems <i>Ar ad</i> güneş	ş.+de (şâm-ı şerîfde) 85a/7
ş. (‘ ayn-ı şems) 86a/12	ş.+den (kudûs-i şerîfden) 26b/16,
ş.+den (meyl-i şemsden) 75b/24	26b/17
şen <i>T sf</i> neşeli, sevinçli, güler yüzlü	ş.+inden 4b/5
ş. idüp 11b/2	ş.+leri (ism-i şerîfleri) 4a/13
şerâsîf <i>Ar ad</i> kaburga kemiklerinin ön uçlarında bulunan kıkırdak yapılar	şerîfe <i>Ar sf</i> şerefli, mübarek, kutsal
ş. 46a/6	ş. -yi mezbûre 2a/14
şerbet <i>Ar ad</i> şerbet, sıvı ilaç	ş.+den 1b/10
ş. 27a/3, 36a/11, 49b/18, 51b/22, 74b/21, 82a/22	şerî‘at <i>Ar ad</i> ilahi buyruk, Allah’ın koyduğu yasalar, şeriat
ş.+i (mikdâr-ı şerbeti) 20a/6,	ş. (mu‘âlicât-ı ş.) 1b/8
21a/27, 26a/1, 26b/3, 32b/5, 35b/22, 36a/4, 36a/14, 36b/11, 45a/1,	şesebpedâr <i>Far ad</i> siyah asma
51a/31, 56b/6, 58a/4, 62a/7, 66a/29, 76b/16, 83b/19, 84b/17, 85a/24,	ş. 42a/6
87b/27, 90a/16, 91a/26, 92b/3, 92b/5, 100a/16	şevk <i>Ar ad</i> diken
ş.+ler 15a/9, 16b/15, , 49b/5,	ş. -i mübârek 45a/16
ş.+lere 43b/2, 97b/25	ş.+e (şevke-yi yahûdiyye) 45a/16
ş.+leri 4a/4	şevşa <i>Ar ad</i> göğüs perdelerinde ortaya çıkan bir çıban türü
şerh <i>Ar ad</i> açma, yarma, kılı kırk yarma	ş. 29b/27, 90a/25, 90a/24
	ş.+ya 29b/27, 90a/24
	şey⁷ <i>Ar ad</i> şey, nesne
	ş. 1b/3, 7a/29
	ş.+de 9a/17
	ş.+e 3a/17, 8b/24, 3a/29
	ş.+i 3b/26

şeybet <i>Ar ad</i> saçın sakalın ağarması,	ş. 83a/15
ihtiyarlık, kocama	şimāl <i>Ar ad</i> kuzey
ş. ü'l- ^c acüz 25b/4	ş. 26b/11
şeyh <i>Ar ad</i> yaşlı adam, şeyh	ş.+i 21a/18
ş. 32b/21, 32b/22	şipriyye <i>Ar ad</i> kobra yılanı
ş. ü'l-baḥr 64a/2	ş. 71a/5
ş. (şeyḥ ibn-i bayṭār) 4a/10	şir <i>Far ad</i> süt
ş. (şeyḥ ^c alī bin sīnā) 13a/17	ş. -i revḡan 19b/6, 42a/21, 49a/19,
ş. (şeyḥ re'īs ^c alī bin sīnā) 64b/18	67b/29, 72a/15, 99a/24
ş. -i müşārün 4a/12	şirā <i>Ar ad</i> bazı Cāhiliye Arapları'nın
ş.+dür (şeyḥ ḥekīmdür) 32b/21,	taptığı yıldız, samanyolunun en
şeytān havucu <i>T ad</i> şeytan havucu,	parlak yıldızı
hilal otu, kuş ayağı	ş. -yı yemāniyye 79a/6, 86a/18
ş. 75a/19	şirā-yı yemāniyye <i>Ar ad</i> Güney
ş. (cezerü'ş-şeytān) 75a/19	Kutbunda görünen bir küme yıldızı
şeytarac <i>Ar ad</i> serkile otu ve kökinden	y. 79a/6, 86a/18
elde edilen bir ilaç	şire <i>Far ad</i> sıra
ş. 42a/4	ş. 6b/11, 60a/15, 60a/16
sıçra- <i>T ey</i> sıçramak	ş. -i dīvdār 48b/18
s.-yan 98b/8	ş. -i emlec 28b/22
şibit <i>Ar ad</i> dere otu, durak otu	ş.+den 78a/5
ş. 58b/22	ş.+si 41a/23
şifā <i>Ar ad</i> iyileşme	ş.+sinden 94a/29, 21a/18
ş. 2a/18	ş.+ye 75a/1, 74b/28
ş. (şifā bula) 37b/24, 55b/11	şirec <i>Far ad</i> üzüm suyu
ş. (şifā ola) 33a/22, 72a/26, 72b/2,	ş. -i dīvdār 48b/18
96a/16	şirīn <i>Far sf</i> cana yakın, sevimli
şih <i>Ar ad</i> hekimlikte kullanılan ot,	ş. 35a/27
pelin	şirūḡan <i>Far ad</i> susam yağı, şırlağan
ş. 75a/16	ş. 20a/15, 28a/28, 50a/6, 73b/5,
ş.+dür 75a/15	79a/21, 80a/4, 96a/12
şikāḡ <i>Ar ad</i> ot	şiş <i>T ad</i> şişmiş olan yer, kabarıklık
ş.+1 74a/28, 74a/29	ş. 59a/6
şıl <i>Ar ad</i> şırlağan, susam	ş.+den 45a/6

ş.+dür 66a/22, 74a/13
 ş.+e 24b/11, 24b/16, 27b/19,
 29b/22, 29b/27, 29b/28, 30b/5,
 32b/2, 38b/27, 39b/22, 54b/21,
 57a/7, 62b/1, 74a/12, 79b/4, 90b/2,
 54b/21, 57a/7, 62b/1, 74a/12, 79b/4,
 90b/2
 ş.+i 24b/22, 38a/22, 49a/27, 54a/3,
 54b/18, 65b/15, 81b/10, 84b/23,
 87a/1
 ş.+in 95a/13
 ş.+ine 24b/13
 ş.+ini 54a/4, 65b/16, 77b/19, 95a/22
 ş.+ler 19a/2, 30b/9, 34a/6, 38a/20,
 41a/12, 41b/14, 45b/28, 56b/24,
 56b/25, 56b/26, 58b/15, 61b/23,
 61b/25, 69b/26, 69b/27, 78b/24,
 95a/1, 62a/14
 ş.+lere 20a/10, 22a/24, 24a/7,
 24b/17, 32a/18, 33a/9, 38b/22,
 39b/15, 40b/15, 43b/11, 44a/4,
 47b/12, 48a/3, 49a/23, 55a/7,
 56b/14, 57b/7, 57b/8, 57b/9,
 58b/16, 61b/24, 62a/14, 62b/27,
 66a/26, 67a/27, 70a/3, 76a/13,
 78a/9, 78a/10, 80b/16, 84a/4, 84a/5,
 88a/19, 88a/26, 90a/22, 93b/7,
 95a/12, 29b/28
 ş.+leri 20a/8, 29b/8, 30b/27, 31b/3,
 33b/14, 36b/29, 38a/20, 38a/22,
 39a/29, 41b/18, 44b/27, 45a/3,
 45b/25, 45b/26, 48a/25, 51b/23,
 56a/5, 57a/20, 57a/21, 57b/8,
 57b/19, 57b/20, 61a/13, 62a/6,

66a/28, 73b/21, 76a/27, 77b/5,
 77b/13, 78b/14, 78b/26, 85b/14,
 85b/22, 86b/28, 90a/9, 91a/9,
 94a/15, 95a/21, 99a/9, 99b/7,
 100a/4
 ş.+lerin 29b/7, 29b/8, 40b/25, 90a/6,
 94b/18, 100a/5
 ş.+lerine 57a/28, 76a/29, 79a/2,
 91a/12
 ş.+lerini 61b/18
 ş.+lerün 69b/27, 95a/1
şış- T ey şışmek
 ş.-mege 29a/12
 ş.-megi 29a/1
 ş.-mek 43a/3, 48a/29, 53b/15,
 53b/20, 74b/25, 78b/6
 ş.-mekler 53b/20
 ş.-mekleri 74b/25
 ş.-mekde 34a/7
 ş.-mekden 77b/18
 ş.-meler 65a/14
 ş.-meleri 18b/18, 21a/26, 22a/8,
 25b/22, 26b/20, 45b/29, 73b/29,
 74a/24, 87a/18, 98a/6
 ş.-melerin 30b/28
 ş.-mesi 19b/12
 ş.-mesin 23b/2, 94b/16
 ş.-mesini 30a/3
 ş.-mesine 58b/26, 67a/28, 65b/19
 ş.-meye 57a/23
 ş.-meyi 53b/14, 57a/24
 ş.-miş 30b/20, 32a/4, 76b/16,
 78b/16
 ş.-er 17b/17, 18b/21, 40b/27, 65a/28

ş.-üp 39b/25, 43a/10, 81a/17
şış ? *ad* bulgur
 ş. 93a/9
şışe *T ad* şişe
 ş. 40b/28
 ş.+ye 53b/25
şışır- *T ey* şişirmek
 ş.-mek 53a/24, 53b/12, 73b/2
 ş.-memek 70b/22
 ş.-mesi 29b/10, 53a/25, 57a/18,
 78b/8, 78b/21, 78b/23
 ş.-mesin 79a/26
 ş.-meye 58b/23
 ş.-mez 24a/1, 57a/18
 ş.-üp 11b/15
 ş.-ür 31a/28
şışirici *T sf* şişirici
 ş. 11b/15, 19a/23
 ş.+dür 19b/8, 22a/5, 38b/16
şitavî *Ar ad* kış
 ş. 63a/10
şiyâf *Ar ad* fitil, saf
 ş. idüp 30a/7
 ş. -ı māmīṣā 27b/9, 27b/7
 ş.+lar 70a/17
 ş.+lara 70a/3, 94b/26
şiyâf-ı māmīṣā *Ar ad* kırmızı çiçekli
 kırlangıç otu ile yapılan bir şiyaf
 ş. idüp 30a/7
 ş. -ı māmīṣā 27b/7, 27b/9
 ş.+lar 70a/17
 ş.+lara 94b/26
şor *T ad* hastalık
 ş. 66a/12

şol *T sf* şu, o
 ş. 3b/29, 5a/3, 5a/5, 5a/18, 5b/9,
 5b/10, 6a/25, 6a/26, 6a/28, 6b/28,
 7b/19, 7b/20, 7b/21, 7b/23, 7b/25,
 7b/26, 7b/27, 7b/28, 8a/1, 8a/21,
 8b/7, 9a/14, 9a/21, 9b/26, 9b/28,
 10a/5, 10a/7, 10a/10, 10a/13,
 10a/17, 10a/20, 10a/22, 10a/23,
 10a/29, 10b/5, 10b/11, 10b/16,
 10b/23, 10b/28, 11a/1, 11a/3, 11a/6,
 11a/8, 11a/10, 11a/11, 11a/13,
 11a/17, 11a/20, 11a/22, 11a/24,
 11a/26, 11a/28, 11b/2, 11b/4,
 11b/11, 11b/12, 11b/15, 11b/17,
 11b/20, 11b/22, 11b/24, 11b/26,
 11b/28, 12a/4, 12a/7, 12a/11,
 12a/15, 12a/17, 12a/20, 12a/23,
 12a/26, 12a/28, 12a/29, 13a/16,
 13a/20, 13b/4, 13b/9, 15a/15, 16a/3,
 16a/8, 16a/10, 16a/11, 16a/12,
 16a/14, 16a/15, 16a/17, 16a/19,
 16a/20, 16a/24, 16a/28, 16b/4,
 16b/6, 16b/20, 16b/22, 16b/25,
 16b/28, 17a/11, 18a/24, 18b/12,
 19a/26, 20b/14, 20b/21, 21a/20,
 23a/15, 27a/22, 27a/24, 28a/29,
 29a/29, 29b/6, 30b/5, 33a/3, 33a/15,
 36b/1, 36b/25, 37a/3, 37b/18,
 38b/17, 39a/16, 42b/15, 42b/28,
 43a/5, 43b/26, 44a/20, 46b/2, 47a/3,
 47b/3, 48a/3, 48a/13, 49a/1, 49a/23,
 50a/10, 50a/14, 52a/18, 53b/27,
 54a/7, 54a/21, 55b/5, 55b/18,
 55b/19, 55b/21, 59b/12, 59b/20,

59b/26, 61b/5, 61b/16, 63a/20, 65a/9, 65b/26, 65b/27, 66a/11, 66a/13, 66a/18, 67b/15, 67b/16, 67b/27, 68b/13, 69a/18, 69a/20, 69a/25, 70a/11, 70a/19, 71a/7, 71a/15, 71a/22, 74a/5, 74b/15, 76a/17, 77a/11, 77b/14, 79a/19, 79b/29, 80b/4, 80b/6, 80b/25, 80b/26, 82a/3, 82b/11, 83a/5, 84a/9, 86a/29, 86b/4, 86b/6, 86b/9, 87b/22, 89b/18, 90b/17, 92b/13, 92b/25, 94a/28, 96b/23, 96b/24, 97a/15, 97a/16, 97a/29, 97b/2, 97b/10, 97b/27, 98b/18, 99a/28, 99b/14, 100a/21, 10a/2	ş.+dür 9a/23, 9a/24, 9b/9, 12b/29, 14b/13, 64a/4 (2) <i>T zf</i> şu biçimde, şu tarzda ş. 19b/1, 20b/21, 5b/23, 36a/17, 36b/16, 36b/24, 51a/27, 58a/13, 80a/10 şu (1) <i>T işaret zm</i> şu ş. 70b/1, 77a/11, 79a/7 ş.+na 5b/18 ş.+ndan 5a/2, 5a/8, 5a/11, 5a/13, 7a/26, 9b/12, 25a/4 ş.+nlar 59b/29, 68b/26, 68b/27 ş.+nuñla 27b/8 (2) <i>T sf</i> şu ş. 5b/20, 61b/12
şorba <i>Ar ad</i> bk şorva ş.+ların 84b/2 ş.+sı 84b/25	şu^{le} <i>Ar ad</i> alev, yalım ş. ola 86b/6 ş. vir- 87b/5, 87b/6
şorva <i>Ar ad</i> çorba ş. 19a/29, 28a/15 ş.+lar 38b/19, 46a/26, 97a/20 ş.+lara 19b/6, 19b/9, 38b/19, 46a/26, 97a/20 ş.+ları 19a/25, 53b/22, 64a/20 ş.+larını 64a/20 ş.+sı 30a/1, 46b/13, 48b/2, 68b/28 ş.+sını 64a/27 ş.+sından 24a/3, 42b/26, 72b/19	şu^lelen- <i>T ey</i> alevlenmek ş.-ür 86b/5 şüm <i>Ar sf</i> uğursuzluk ş. 91b/23, 91b/24 şurud <i>Ar ad</i> eğretili otu ş. 37a/26 şurū <i>Ar ad</i> koşullar, şartlar ş.+a 2a/3 şübhe <i>Ar ad</i> belirsizlik ş. 2b/11 ş. (maḥāll-i şüphe) 2b/4 ş.+ler 14b/12 ş.+leri 4a/16
şöhret <i>Ar ad</i> herkesçe tanınma, bilinme durumu ş.+leri 2b/7	
şöyle (1) <i>T sf</i> şuna benzer, şunun gibi ş. 9a/20, 15a/16, 22b/25	

-t-

tā *Far edat* kadar, dek

t. 3a/19, 3b/5, 3b/10, 3b/18, 4a/26,
5a/28, 6b/13, 6b/15, 6b/26, 10b/18,
11a/14, 11b/23, 12b/29, 13a/3,
13a/6, 13a/8, 13b/7, 21a/21, 22b/23,
23a/27, 30a/6, 34b/11, 35b/3, 40b/6,
41b/12, 44a/20, 44b/3, 46b/6,
46b/17, 47b/3, 48a/9, 48a/17, 49a/2,
49a/3, 49a/5, 50a/3, 50a/10, 50a/14,
50a/26, 53b/26, 54a/14, 54a/22,
54b/10, 54b/10, 54b/15, 55a/11,
56a/24, 57b/19, 57b/21, 58a/16,
59a/7, 59a/17, 59b/22, 60a/13,
60b/5, 60b/9, 61b/9, 66a/2, 67a/7,
71b/12, 71b/27, 72a/2, 72a/17,
72a/20, 79a/20, 79b/29, 80a/1,
88b/23, 89a/11, 91a/6, 95b/4,
97b/11, 98b/22, 98b/23, 99a/11,
99a/29

ta^ç ayyuṣ *Ar ad* yaşama, geçinme

t. 5b/15

t.+tan (aḥvāl-i ta^ç ayyuṣtan) 2a/16

ṭabak (ṭābak) *Ar ad* tabak

ṭ. (ḥubzü'ṭ-ṭābak) 18a/27

ṭ. 20b/16

ṭabaka *Ar ad* katman, tabaka

ṭ. 88b/27

ṭ.+larında 66b/6

ṭabakalu *T sf* tabakalı

ṭ. 98a/27

ṭabakāt (1) *Ar ad* tabakalar, katmanlar

ṭ. -yı mülteḥimesinde 32b/2

ṭ. -yı ḳarniyyesi 33a/27

(2) *Ar ad* asıl adı Tabakātü'l-Etibbā ve'l-Hükemā olan İbn Cülcül'ün hekim ve filozoflara dair eseri

ṭ. -ı etibbā 4a/12

ṭaban *T ad* ayağın yere basan alt yüzü

ṭ.+ların 47a/15, 60a/28

ṭ.+larına 92a/25

ṭ.+larını 49b/16

ṭabanca *T ad* tokat, şamar

ṭ. 74b/8

ṭabāṣīr *Far ad* eskiden tıpta kullanılan, bambu düğümlerindeki silisli katı madde

ṭ. 28a/20

ṭ. -i hindi 11b/1, 100a/16

ṭabāyi^ç *Ar ad* huylar, tabiatlar

t. -yi nebat 1b/14

t. -yi eşyada 14b/27

t. ü menāfi^ç 2b/15

ṭabbān *Ar sf* parlak

ṭ.+dur 63a/27

ṭabelī *Ar ad* siroz hastalığının bir çeşidi

ṭ. (istiskā'-yı ṭabelī) 29a/10

ṭabelīye *Ar ad* bk ṭabelī

ṭ. (istiskā'-yı ṭabelīye) 29a/9

ṭabḥ *Ar ad* pişirme

ṭ. (ba^ç de'ṭ-ṭabḥ) 79a/23

ṭabī^ç at *Ar ad* karakter, huy, yaradılış

ṭ. 10a/22, 10b/23, 11b/5, 23a/16,
27b/14, 30a/18, 32a/24, 38a/13,
38b/13, 39a/28, 41b/3, 44a/23,

45b/13, 46a/11, 53a/16, 55a/4,
55b/15, 71a/7, 78b/4, 82b/5, 84a/1,
85b/3, 86a/14, 88a/5, 92b/14, 97b/7,
91a/4, 93b/4

ṭ. -i insāna 6b/26

ṭ.+a 10a/3, 71a/14, 10b/8, 33b/4

ṭ.+de 93a/11

ṭ.+1 6b/24, 8a/4, 9a/26, 9a/27, 12a/7,
13b/3, 14a/5, 17a/4, 17a/10, 18a/23,
19b/4, 20a/2, 20b/11, 21a/10,

21a/19, 21b/11, 22b/7, 23a/9,
23b/23, 24a/1, 24a/20, 25b/7,
26a/28, 26b/12, 27b/14, 28a/23,
28b/29, 29b/5, 30a/18, 31a/24,
31b/7, 31b/15, 32a/12, 33a/7,

33a/16, 33b/28, 34b/17, 35a/28,
36a/6, 37b/2, 38a/1, 40b/14, 41a/7,
41b/7, 42a/15, 44a/1, 44b/21,
46a/11, 46a/26, 47a/25, 47b/25,
48b/11, 48b/19, 49b/3, 50b/23,

51a/11, 51a/12, 51b/7, 52a/13,
52a/29, 52b/18, 53a/16, 53a/18,
55a/8, 55a/17, 55b/17, 55b/18,
55b/19, 56a/27, 57a/15, 57b/29,
58a/9, 58a/27, 59a/13, 60b/26,

60b/27, 61b/1, 62b/2, 62b/9, 63a/14,
63a/24, 63b/2, 63b/17, 63b/26,
64b/19, 66a/6, 66b/20, 67a/8, 69a/5,
69a/20, 69b/17, 69b/21, 70b/5,
71b/21, 72a/9, 72b/26, 73a/4,

73b/18, 77a/19, 77b/2, 79b/25,
80b/12, 81a/25, 82a/2, 83a/27,
84a/23, 84b/3, 84b/11, 85a/10,
87b/18, 89a/1, 89b/27, 90a/4, 90a/4,

91b/19, 92b/14, 93a/21, 95a/3,
95b/6, 95b/15, 96a/9, 96a/23,
98a/13, 98a/28, 98b/11, 100a/22,
72b/16, 72b/16, 91a/7, 92a/23,
92b/6, 94a/8, 47a/15

ṭ.+in 12a/21

ṭ.+ina 96a/22

ṭ.+inda 49a/22, 63b/3, 75b/29, 95b/8

ṭ.+ından 12a/29

ṭ +inuñ 96a/9

ṭ.+ları 64a/11, 13b/1, 19a/20,
25b/10, 26a/5, 34a/25, 45b/14,
90b/10

ṭ.+ların 84a/21, 26b/22

ṭ.+larınuñ 89a/4

ṭabīb *Ar ad* tabip, hekim

t. 14b/17, 15a/21, 15a/23, 15a/27,
15b/17, 20b/20, 65a/15, 81a/21,
81b/7, 81b/16, 96a/20

t. (yese‘u’ṭ-ṭ.) 1b/1, 2a/21

t. -i emrāz 1b/6

t. -i mahir 15b/17

t. -i ġarīb 15b/20

t. -i ‘ālim 15b/25

t.+dür 20b/18

t.+e 15/5

t.+ler 14b/3, 15a/19, 15b/28,
15b/28, 16b/23, 34b/16, 56a/26,
88a/19, 91a/2

t.+lerden 22b/28

ṭab‘ī *Ar ad* yaradılış, mizaç, huy

ṭ. olan 22a/4, 8b/29, 41a/24, 43a/20,
47a/15

ṭ.+de 8a/19

ṭ.+ne 97b/26 ṭābīʿ <i>Ar sf</i> bağlı olan t. 4a/13, 21b/6 t. olursa 5a/1 t.+dür 17b/28, 76b/28, 93a/11 ṭābīʿ-i zeyneb <i>Ar ad</i> ince kabuklu bir üzüm, kadın parmağı t. 63a/20 ṭābīʿī <i>Ar zf</i> elbette, doğal olarak ṭ. 41a/24, 8b/28 ṭ. olan 8b/29 ṭ.+ne 77a/2 ṭābīʿiyye <i>Ar zf</i> bk ṭābīʿī ṭ.+den 15a/13 ṭābīʿiyyūn <i>Ar ad</i> Hz. Muhammed'in ashabından en az birini görmüş ve konuşmuş olanlar ṭ. 8a/19 ṭ.+dan 5b/3 ṭābīʿiyyūn <i>Ar ad</i> tabiatçılar, natüralistler ṭ. 8a/19 ṭ.+dan (ḳudemāʾ-yı ṭābīʿiyyūndan) 5b/3 ṭabl <i>Ar ad</i> davul, kulak zarı t. 29a/12 tāc <i>Far ad</i> başlık, taç t. 61a/6 t.+ı 75b/23, 76a/3, 76b/2, 98a/12, 98a/20, 98a/24 t.+ından 98a/24 taʿcīl <i>Ar ad</i> acele etme t. 77a/8	taʿdīl <i>Ar ad</i> sağlam hale getirme, düzeltme t. eyleye 11a/29, 17a/3 t. ider 12b/21 t. idüp 51b/30, 11b/2 taʿalluk <i>Ar ad</i> ilgisi olma t. iden- 1b/4 taʿallüm <i>Ar ad</i> bilgi edinme, öğrenme t. 2a/15 ṭaʿām <i>Ar ad</i> yemek, yiyecek t. 3a/13, 22a/14, 24b/19, 27b/29, 29a/11, 30b/16, 32a/7, 34a/9, 38b/18, 39a/2, 54b/4, 54b/5, 62b/4, 63b/25, 64a/26, 65a/15, 65a/16, 65a/18, 66b/8, 73b/29, 81a/6, 85b/10, 87a/9, 92b/27, 94a/19, 94b/2 t. (baʿdeʾṭ-ṭaʿām) 75a/20 t. (iṣṭihāʾ-i ṭaʿām) 38a/2 t.+a 21b/18, 28b/5, 62b/26, 74a/3, 74b/10, 94b/2 t.+da 97a/24 t.+dan 10b/17, 53b/13, 53b/28, 53b/29, 62b/9, 65a/10, 65a/28 t.+ı 19a/14, 22a/8, 22a/25, 35a/9, 35a/11, 51b/31, 53b/13, 54b/4, 54b/6, 54b/7, 62b/10, 68b/6, 84b/18, 87b/27, 98a/15 t.+ına 84b/18 t.+la 63b/25 t.+ları 4a/4, 4a/6, 16b/25, 64a/27 tafşīl <i>Ar ad</i> ayrıntılı ve geniş açıklama t. 8a/17 t. idüp 4a/3

t. itmek 8a/18	tağriye <i>Ar ad</i> yapışıp tutmak
t. olunur 7b/1	t. 43b/1
tağ (1) <i>T ad</i> dağ	tağla- <i>T ey</i> dağlamak
t. 63b/8, 76b/2, 76b/3	t.-madan 66a/13
t.+ında 94b/7	tağlif <i>Ar ad</i> kılıflandırma
t.+larda 16a/24, 17a/8, 19b/20,	t. itseler 83b/4
26b/11, 33b/25, 45b/4, 47a/9,	tağyır <i>Ar ad</i> başkalaştırma, değiştirme
50b/27, 50b/29, 65b/23, 71a/7,	t. 5a/7, 5a/21
88a/4, 51a/8	t. eyleye 61a/21, 5a/2, 5a/6
t.+lardan 14b/3	t. ide 11a/25, 48a/25
(2) <i>Far ad</i> yara	t. ider 4b/26, 63b/26
t.+ıyla 86a/24	t. iderse 4b/24
tağar <i>T ad</i> topraktan yapılmış kap, azı	t. idüp 4b/26, 4b/27, 4b/28, 4b/29,
geniş büyük topraktan küp	5a/8
t. 47a/2, 61b/6, 24a/21, 61b/4, 61b/9	t.+in 5a/20
tağayyür <i>Ar ad</i> değişme, başkalaşma	taḥāret <i>Ar ad</i> temiz olma durumu,
t. olmayup 15b/1	temizlik
tağid- <i>T ey</i> dağıtmak	t. 46b/2
t.-a 18b/18, 74b/17, 99a/6	taḥayyül <i>Ar ad</i> hayal etme, imgeleme
t.-dur 31b/22, 69a/10, 76b/11,	t.+leri 15a/14
92a/29, 92b/2	tāhir <i>Ar sf</i> temiz, arı, pak
tağıl- <i>T ey</i> dağılmak	t. 85b/21
t.-a 9b/27, 86a/24	taḥkīk <i>Ar zf</i> araştırıp soruşturarak
t.-mağdan 98b/13	t. 6b/13
t.-mamağ 13a/10	tahlīl <i>Ar ad</i> tahlil, çözümleme
t.-masın 20a/10	t. 22a/24, 41a/4, 76a/16, 78b/5,
t.-masına 28a/13, 49a/16	83a/27, 32a/1, 33a/23, 42b/24,
t.-masını 38a/16, 38a/19, 88b/4	66b/6, 82b/8, 86b/28
t.-maya 9b/29	t. eyleye 25b/15, 26b/21, 29b/22,
t.-mazsa 86b/8	30b/28, 32a/18, 33a/9, 33b/1,
t.-up 55b/14, 86b/9, 37b/27, 99a/5	33b/20, 35a/3, 39b/16, 40a/17,
t.-ur 30a/26, 38a/16, 53a/29, 54b/13,	42b/4, 61b/18, 61b/24, 65b/16,
63a/2, 66a/12, 86b/4, 88b/4, 98b/13	77a/14, 78a/23, 78b/25, 83b/6,
t.-ursa 86b/8	

85b/25, 89a/18, 89a/24, 93a/27, 94a/21, 93b/10	t. idicidür 68a/15
t. it- 17b/23, 17b/29, 22a/24, 25b/8, 29a/1, 29b/6, 30a/21, 30b/3, 30b/10, 31b/4, 33a/21, 34a/8, 38a/23, 39a/29, 39b/19, 40b/25, 41a/24, 41b/18, 44b/27, 45b/15, 45b/19, 45b/22, 47b/27, 48a/4, 48a/25, 49a/13, 49b/14, 50a/29, 51b/22, 54b/28, 56b/23, 56b/24, 57a/3, 58a/1, 58a/3, 58a/5, 66a/7, 66a/28, 71a/10, 71b/28, 72b/29, 73b/29, 76a/11, 77a/2, 77a/12, 77b/3, 77b/19, 78a/18, 78a/20, 78a/23, 79a/5, 82b/5, 82b/10, 84a/2, 85b/14, 85b/21, 85b/22, 89a/8, 89a/14, 89a/16, 90a/18, 94a/16, 95a/4, 95b/17, 99b/16, 100a/5	t. idüp 25a/12, 45b/8, 51b/31
t.+i 39a/25, 39b/1	t. itmedin 97b/17
t.+ine 73b/21	t. itmeye 89b/14
taḥmīn <i>Ar ad</i> önceden kestirilen, düşünülen şey	t. itmeyüp 79a/25
t. idüp 6b/20	t.+de 78a/2
taḥrīk <i>Ar ad</i> tahrik, kıskırtmak	taḥşīl <i>Ar ad</i> öğrenim
t. 72b/19, 99a/1	t.+i 12b/15, 12b/18
t. eyleye 11b/11, 17b/13, 29b/26, 70a/3, 78a/15, 82a/14, 82b/8, 94a/22	taḥt <i>Ar ad</i> aşağı, alt
t. ider 28b/7, 29a/6, 32a/13, 38b/29, 51a/9, 52a/24, 61a/3, 61a/20, 72b/18, 79a/17, 85b/7, 89b/28, 96a/19, 98a/17, 98a/18, 31a/28, 49b/12, 96a/20, 100a/15, 90b/17	t.+a 46a/9
t. iderler 49a/4	t.+ında 8b/7, 71b/20
	tahta <i>Far ad</i> tahta
	ṭ. 24a/23
	taḥtgāh <i>Far ad</i> başkent, taht merkezi
	t. -ı sultān-ı islām 2a/24
	tāʾife <i>Ar ad</i> insan topluluğu, grup
	t. 14b/4
	t. -yi şerīfe 2a/14
	t. -yi ʿazīme 2a/29
	t. -yi yūnān 2b/13
	t. -yi eṭibbā 9b/14, 14b/13
	t. -yi ʿacem 23a/6, 23b/21, 64b/16
	t. -yi ʿarab 23b/26, 36b/21, 77a/25
	t. -yi yahūd 31a/16, 64a/5
	t. -yi hind 28b/2, 73a/18
	t. -yi kefere 44b/11
	t. -yi mağrib 45a/24
	t.+si 6b/1, 64a/9, 47b/19
	taḥ- <i>T ey</i> takmak
	ṭ.-sa 51a/30
	taḥdīr <i>Ar ad</i> takdir, bir eylemin ya da durumun önemini, değerini, gerekliliğini anlama, kavrama
	t. 9b/16, 9b/17, 54a/1

t.+ce 6a/17, 9b/8, 9b/11, 23b/9,	talak <i>T ad</i> dalak
64a/17, 67b/20, 76b/6, 79a/15,	‡. 30a/7, 33b/1, 49a/27, 60a/18,
82b/19, 83b/14, 84b/20, 97a/10,	74b/11, 74b/11, 76a/29, 76b/12,
76a/1	82a/13, 85a/13, 85b/5, 94b/18,
takın- <i>T ey</i> takınmak	95a/13, 40b/9, 41b/7, 82b/24
‡.-salar 81b/14	‡.+a 100a/4, 25b/29, 28b/12, 29b/23,
‡.-up 42b/11	35b/21, 63b/23, 82a/18, 83b/20
taksım <i>Ar ad</i> parçalara bölme,	‡.+da 29a/15, 30a/28, 51b/28,
bölüştürme	69b/22, 80a/5, 58b/15, 62b/1
t. iderler 8b/21	‡.+ı 33a/22, 41b/8, 41b/27, 44b/26,
t. idüp 8b/19	44b/28, 82a/15, 82a/17, 82b/24
t. itfiler 8b/13, 8b/14	‡.+ın 40b/11
takṭīʿ <i>Ar ad</i> kesme, parçalama	‡.+ları 35b/11
t. -yi ahlâtdan 9b/1	‡.+laruñ 58b/2
t.+i 46b/24	talaklu <i>T sf</i> dalaklı
takviyet <i>Ar ad</i> kuvvetlendirme,	‡. 58b/11, 74a/22
takviye	ṭaldır- <i>T ey</i> daldırmak
t. 26a/1, 35a/6	‡.-up 74b/6, 82b/8
t. idüp 71a/15	ṭalıcı- <i>T sf</i> dalıcı
t.+e 63a/8	‡. 69a/21
ṭal- <i>T ey</i> dalmak	ṭalk <i>Ar ad</i> özgül ağırlığı 2,7, sertliği 1
‡. 69a/13	olan, hidratlı doğal bir magnezyum
‡.-mağa 56b/17	‡. 33a/13
‡.-ması 22b/22, 56b/17	‡. -ı maḥlûl 33a/12
‡.-up 50a/20	ṭalib <i>Ar ad</i> talip
ṭala- <i>T ey</i> talamak, ısırma, sokmak	‡. ola 96a/21
‡.-duğı 17b/7, 40a/6, 40a/19, 79a/10,	‡. olan 14b/20
89a/22	‡. olanlara 8a/19
‡.-mağdan 34b/22	taʿlīm <i>Ar ad</i> öğrenme, öğretme
‡.-ması 36a/3	t. kııl- 1b/4
‡.-r 69a/16, 92a/3	t. it- 5b/24
‡.-yana 83b/25	t.+e 47a/10
	t.+ü ilhām-āsā 2b/10

taltif *Ar ad* bağırsakları yumuşatan bir

ilaç kullanma

t. 58a/1

t.+i 83a/27

ṭamağ *T ad* damak

ṭ.+a 74a/11

tamağ *T ad* bk ṭamağ

t.+ı 44a/25

ṭamla *T ad* damla

ṭ. 26b/28

ṭamla- *T ey* damlamak

ṭ.-duğı 48a/11

ṭ.-masın 51b/20, 85a/20, 93b/19

ṭ.-masına 40a/26, 95a/24

ṭ.-r 92a/7

ṭ.-yan 62a/25, 81b/25, 92a/7

ṭ.-yup 59a/6

ṭamlat- (**ṭamlad-**) *T ey* damlatmak

ṭ.-acak 37a/17

ṭ.-alar 86b/9

ṭ.-sa 60a/10, 66a/24, 86b/2, 86b/3

ṭ.-salar 56a/8, 20a/17, 24b/14,

27b/18, 28b/25, 29a/7, 40a/6,

42a/16, 49b/21, 50b/4, 50b/17,

54a/11, 59a/2, 60b/17, 72a/26,

72b/8, 74b/16, 76a/24, 80a/23,

86a/24, 89a/20, 96a/15, 99a/14,

99b/20, 99b/27, 100a/23, 100a/27

ṭ.-up 26b/28, 86b/1, 87a/20,

100a/12, 84a/12

tamām *Ar ad* tam, eksiksiz

t. 1b/20, 3b/9, 50a/11, 50a/28,

60b/25, 3b/11, 3b/14, 3b/26, 5a/4,

5b/23, 6a/14, 7a/6, 15a/24, 15b/1,

16a/9, 16a/17, 16a/19, 18a/15,

18a/20, 19b/29, 20a/13, 21b/9,

23a/14, 31a/3, 34a/7, 35a/25, 37a/3,

46b/9, 48a/24, 49a/1, 50b/7, 51a/9,

52b/7, 55b/26, 60a/27, 67a/4,

67b/21, 80b/3, 80b/5, 83b/4

t. (bi't-tamām) 2b/25

t. iriş- 3a/18, 85b/2

t. vāşıl ola 3b/6

t. ḥāşıl olup 9b/4

t. te 'şir ider 14a/2,

t. te 'şir idüp 14a/8

t. bilmeyüp 14b/8

t. bitmiş 14b/18

t. bitüp 16a/10, 16a/16

t. ṭolup 16a/11

t. acılıp 16a/12

t. irişüp 19b/27, 50a/11

t. büyüyüp 46b/9

t. yapıdıkda 46b/10

t. ṭurdukdan 50a/28

t. pişe 59a/17

t. pişmesinüñ 59a/17, 70b/17

t. pişürüp 60a/25

t. kızıl ola 60b/25

t. kemālin bulup 61b/2, 65a/21,

65a/22

t. kemāliyle olmağa 63b/27

t. buyurup 67b/19

t. pişmiş 68a/27

t. kemālin buldukdā 69b/16

t. kızardıkda 70b/18

t. degül 86a/15

t. kemālin bulmuş 95a/29

t. ol- 3b/9, 11a/15, 12b/17, 12b/20, 12b/22, 29a/11, 32b/21, 37b/24, 42a/9, 52b/5, 55b/11, 65a/19, 87b/9	taraf <i>Ar ad</i> taraf, yön, yan
țamar <i>T ad</i> damar	ț. -ı cenūbīsidür 81a/1
ț. 34b/12, 42b/11, 43a/10, 49a/11, 73b/26	ț.+a 76a/3
ț.+lar 12a/5, 14a/3, 24b/5, 29a/14, 36b/7, 38a/20, 66b/29, 77b/17, 82b/7	ț.+da 68b/2
ț.+lara 43a/9, 43b/1	ț.+dan 41a/15
ț.+larda 95b/10	ț.+ı 8b/11, 28a/22, 31a/5, 31a/22, 37b/12, 49b/21
ț.+lardan 13b/29, 77b/28	ț.+ına 10a/21, 11a/5, 31a/5, 37b/12, 42b/22, 55a/27, 98b/25
ț.+ları 28a/5, 95b/11	ț.+ında 21a/18, 31a/22, 68b/3, 68b/4, 74a/13, 77b/23, 79b/4, 92a/29
ț.+larından 38a/20	ț.+ından 48b/10, 54b/8, 83b/22
țamğ <i>Ar ad</i> bk țamğ	ț.+larında 26b/11, 27a/18
ț.+ıdur 33a/15	ț.+larından 38a/10
țamzır- <i>T ey</i> damlatmak, damzırmak	țarāşiliş <i>Ar ad</i> kalkan diken, Hint ayvası
ț.-salar 48b/25, 87a/14	ț. 93b/23
țanakıran <i>T ad</i> kuzeybatıdan esen rüzgar	țarfā <i>Ar ad</i> yılğun ağacı
ț. 6a/21	ț. 58a/20
țandır <i>Far ad</i> yere bir çukur kazılarak yapılmış fırın	tarhāna <i>Far ad</i> tarhana
t. 18a/9	t.+sından 48a/20
t.+a 18a/10	ta'rib <i>Ar ad</i> Arapçalaştırmak
t.+da 18a/10	t. it- 17b/26, 26a/5
țar <i>T sf</i> dar	t. ol- 23b/19, 24a/19, 33a/14, 41a/5, 84b/5, 87b/14, 90a/3, 98a/9, 90b/21
t.+dur 5b/15	ta'rif <i>Ar ad</i> bir nesnenin, bir kimsenin ya da bir yerin özelliklerini ayrıntıları ile açıklama
țaral- <i>T ey</i> daralmak	t. 4b/18, 6a/8, 6a/9
t.-mağa 29a/22	t. idüp 92a/16
t.-mış 22a/26, 91b/4	t.+de 4b/16
t.-ur 28a/3	
țarlığ <i>T ad</i> dar olma durumu, darlık	
t.+ı 51a/31	

tarîk *Ar ad* yol, usul

t. 5b/2, 5b/6, 7a/10, 8a/11, 8a/20,
65a/2, 70a/25

t. -i felâh 1b/9

t. -i 'ilm 5b/10

t. -i sabıka 8a/20

t. -i istidlal 8b/1

t. -i ihrāk 22b/23

t.+e 5b/17

t.+i 7a/11, 20b/15, 32a/10, 43b/18,

46b/15, 48b/26, 48b/28, 49a/14,

49a/18, 49b/28, 50a/24, 50b/7,

51b/17, 52a/14, 52a/29, 52b/10,

52b/19, 53a/1, 53a/9, 65b/18,

69a/29, 71a/19, 72a/14, 72b/18,

79b/16, 83a/12, 86a/18, 96b/9,

99a/9, 99a/24, 99b/13, 100a/29,

92a/5

t.+in 46b/19

t.+inde 5b/1

t.+ile 3b/10, 6b/2, 6b/5, 9b/9,

30a/20, 51a/4, 68a/5, 78b/11

t.+le 66a/5

t.+ler 5b/26

t.+lerün 8a/21

tarfe *Ar ad* göz kapağının bir defa
açılıp kapanması

t. 74b/8

tarlıg *T ad* darlık

t.+ı 51a/31

tarsūs *Grek ad* Türkiye'de bulunan
Mersin ilinin en doğusundaki ilçesi,
Tarsus

t.+dan 73b/16

tāsa *Far ad* üzüntü, kaygı

t. 26b/22, 48a/28, 74a/23, 79a/29

t.+yı 21b/20, 84a/25, 51a/31

taşfiye *Ar ad* temizleme, ayıklama

t. idüp 41a/18, 50b/11, 72a/18,

75a/2, 75a/8, 80a/23, 80a/25, 80b/1,

t. olunup 95b/5

t. olunur 72a/20

taşnîf *Ar ad* ayırma ve sıralama,
bölümleme, sınıflama

t. idüp 4a/11

t. itmişlerdür 3b/29

t. olunan 4a/8, 4a/9

taşrîh *Ar ad* açık olarak ortaya
koymak, kesin olarak belirlemek

t. ider 4a/15

taş *T ad* taş, çeşitli biçim ve
büyüklükteki her türlü kaya parçası

t. 3b/22, 11a/22, 18b/21, 22b/8,

27a/27, 30a/9, 33a/17, 34a/21,

34b/11, 46a/11, 46a/21, 47a/13,

77b/21, 79a/13, 80b/21, 81a/8,

81a/9, 81a/10, 81a/12, 81a/15,

81a/18, 81b/8, 81b/8, 88b/10,

94b/10, 98b/19

t.+a 21a/8, 80b/20, 81a/14

t.+da 22b/27

t.+dan 47a/2, 70b/16, 79b/7

t.+dur 12b/1, 12b/3, 12b/5, 22b/3,

33a/13, 34a/18, 34a/23, 46b/23,

80b/27, 81a/19, 94b/8, 94b/14

t.+ı 13b/19, 22b/5, 22b/15, 22b/22,

22b/23, 34a/5, 42a/18, 46b/26,

46b/27, 46b/29, 59b/22, 77b/12,

77b/13, 77b/14, 77b/20, 81a/21, 83b/7, 94b/14, 94b/26, 94b/27, 47a/3 t.+ın 94b/20, 94b/29 t.+ına 94b/26 t.+ını 94b/15 t.+nuñ 94b/19, 98b/25 t.+lar 9b/2, 13b/13, 18a/11, 18a/24, 18a/25, 84b/7 t.+lardan 81a/2, 81a/3, t.+ları 17b/11, 23b/13, 25b/13, 34b/8, 40b/16, 42b/19, 48b/21, 49a/28, 60a/8, 62a/21, 87a/13, 90b/17, 94b/12, 96a/18, 100a/10 t.+larına 32a/20	t.+dan 21a/28, 30a/22, 38a/23, 59a/2, 71a/16, 72a/10, 74b/9, 77b/10, 88a/8, 91a/28, 66a/9, 38a/23 t.+sına 11a/12, 30b/4 t.+sında 33a/29, 85a/15
taşlık <i>T ad</i> taşlık t.+larda 85a/26	tatlı (tatlu) <i>T sf</i> şeker tadında olan, tatlı t. 7b/14, 8a/1, 19a/9, 19a/15, 23a/4, 23a/14, 23a/28, 26a/13, 26b/27, 28b/23, 30b/23, 33a/5, 38b/12, 38b/13, 39a/15, 39a/16, 39b/25, 44a/3, 44a/9, 45a/7, 51b/13, 52b/24, 53a/15, 53a/19, 53a/24, 53b/8, 53b/12, 53b/15, 53b/23, 53b/24, 53b/25, 53b/28, 54a/7, 54b/5, 54b/7, 54b/9, 54b/14, 56a/28, 60a/15, 60b/13, 61b/6, 64b/7, 64b/13, 64b/15, 64a/16, 64a/22, 66a/24, 70b/19, 76a/19, 80a/9, 80a/11, 84a/12, 85b/9, 89b/20, 96a/12, 96b/2, 97a/11, 28b/13 t.+dan 52b/24 t.+dur 45a/20, 54b/27, 55b/18, 63b/4, 63b/7 t.+sı 39a/8, 40a/21, 54a/2 t.+sıdur 43a/16 t.+sından 52b/7
taşra <i>T ad</i> dışarıya, dışarı, dışarıda, dışına, dıştan t. 10b/23, 12b/10, 12b/11, 12b/13, 24a/24, 33b/9, 33b/16, 37b/12, 39b/7, 40a/20, 40a/28, 41b/24, 54a/13, 55a/27, 55b/27, 56a/12, 61a/4, 68a/13, 68b/3, 68b/4, 71a/10, 71b/8, 72a/17, 72b/13, 77b/28, 78b/28, 81b/2, 81b/5, 82b/13, 83a/3, 83a/4, 87a/7, 87b/1, 88b/1, 90a/7, 90b/4, 93a/22, 94a/16, 94b/29 t.+cağızı 3b/20 t.+da 36a/4, 66b/22, 67a/23, 95a/12	tatlılık (tatlılık) <i>T ad</i> tatlı bir şeyin niteliği t. 40b/14, 7b/13, 23b/21, 40b/14, 62b/19, 84b/10, 95b/23, 97b/9, 99b/12 t.+a 23a/23, 95b/21

ṭ.+1 63a/23, 63b/9, 63b/28, 64b/20, 20a/1 ṭatlırak <i>T sf</i> çok tatlı ṭ. 92b/21 ṭatlulıḡ <i>T ad</i> tatlılık ṭ.+a 95b/21 ṭatlulıḡ <i>T ad</i> bk ṭatlılık ṭ. 95b/23, 97b/9, 99b/12 ṭatsuz <i>T sf</i> tatsız ṭ.+dur 43b/15 ṭatsuzluk <i>T ad</i> tatsızlık ṭ. 40a/24 ṭā'ūn <i>Ar ad</i> veba ṭ.+a 22a/28 tava <i>Far ad</i> uzun saplı metal kap, tava t. 20a/16 t.+da 19b/6, 68a/1, 68b/25, 72b/18 ṭavṣan <i>T ad</i> tavşan, hızlı koşan memeli, kemirgen hayvan ṭ. 83a/2, 76b/17 ṭavṣancıl <i>T ad</i> çoğunlukla tavşan avlamakla geçinen kartal ya da akbaba gibi yırtıcı kuşların genel adı ṭ. 3b/19 tavuk <i>T ad</i> tavuk t. 17a/1, 19a/29, 37b/11, 55a/27, 57a/6, 57a/10, 68b/21, 80a/3, 84b/2, 46b/10, 48b/1 t.+a 6a/23, 79a/28 t.+lar 56b/19 ṭavuk <i>T ad</i> bk tavuk ṭ. 31b/23 ṭayan- <i>T ey</i> dayanmak ṭ.-salar 45a/13	ṭaybūse <i>Ar ad</i> ateş böceği ṭ. 42a/15 ṭāyife (1) <i>Ar ad</i> insan topluluğu, kavim ṭ. -yi 'arab 32a/1 (2) <i>Ar ad</i> grup ṭ.+yi 32a/7 ta'yīn <i>Ar ad</i> bir şeyi belirleme, ne olduğunu gösterme t. idüp 2b/17 t. iderler 8a/6 t. itmekde 15a/14 ṭayyib <i>Ar sf</i> iyi, hoş, güzel ṭ. (eẓfārū't-ṭayyib) 26a/18 tāze <i>Far sf</i> taze, körpe t. 13a/9, 14b/18, 19a/8, 19b/27, 20a/10, 21a/8, 21a/23, 22b/12, 22b/20, 23b/10, 25b/8, 27a/28, 28a/14, 29b/24, 31a/2, 31a/25, 31b/19, 33b/3, 34b/6, 35b/10, 36b/28, 37a/1, 37b/9, 37b/21, 38b/7, 40a/14, 40a/21, 40b/14, 41a/2, 41b/5, 44a/10, 45b/20, 46b/4, 48a/7, 48a/11, 48a/23, 48b/12, 50a/2, 50a/27, 51b/8, 54b/15, 55a/24, 55b/7, 56a/3, 56a/15, 56a/23, 57a/2, 57a/14, 57a/24, 59b/22, 60a/1, 62a/24, 62b/1, 62b/20, 63b/11, 63b/12, 63b/13, 63b/19, 63b/21, 64a/18, 65a/4, 66a/1, 66a/9, 69a/6, 69b/24, 69b/24, 70a/11, 70a/25, 73a/22, 75a/24, 77b/28, 78b/4, 78b/5, 79a/8, 79a/13, 79a/18, 79a/23, 79b/8, 79b/9, 79b/17,

79b/27, 80b/13, 82a/6, 82b/23, 83b/1, 83b/22, 84a/3, 84b/26, 85a/2, 85a/29, 85b/3, 85b/9, 86b/15, 86b/27, 87b/4, 88a/15, 90a/5, 92a/4, 92b/14, 93a/3, 93b/7, 93b/26, 94a/19, 95a/6, 95a/23, 96b/6, 96b/23, 97a/1, 97a/11, 97b/10, 100a/8, 100a/20, 44a/10	teba' iyyeten <i>Ar zf</i> uyarak, tabi olarak t. 67b/3
t.+lerinden 62a/19	tebdil <i>Ar ad</i> değiştirme t. it- 48b/29, 97b/11, 99a/26, 50a/1 t. olunur 78b/22
t.+si 18b/18, 18b/20, 39a/26, 39b/6, 40b/5, 50b/9, 62b/12, 66a/2, 67b/7, 92b/27, 93a/1, 96b/26	tebriz <i>Far ad</i> İran'da bir şehir t.+de 65a/8
t.+sin 34a/11, 21a/8	tecārib <i>Ar ad</i> denemeler, deneyler t. (zuhūr-ı tecārib) 2b/13
t.+sinden 58b/10, 35a/6, 80b/3	tecāvüz <i>Ar ad</i> aşma, bir şeyin ötesine geçme t. itmeyeler 36a/14 t. itmiş 15a/17 t. alınmaya 37a/8
t.+siyle 83b/10	tecribe <i>Ar ad</i> tecrübe, deneme t. 1b/14, 5b/10, 5b/11, 5b/17, 5b/26, 6a/11, 14b/7, 2b/21 t. -yi kıyāsa 5b/6 t. iden 7a/9 t. itdüklerinde 2b/15 t. olınacak 6b/4 t. olınan 6b/12 t. olınmışdur 36b/18, 37a/10, 43a/11, 44b/8, 45b/6, 52a/7, 54b/27, 57a/6, 58b/15, 65b/14, 71a/12 t. olunur 81b/6 t. olursa 6a/2 t. itdüği 14b/21 t. itmek 5b/16 t. itmeyüp 5b/16 t.+de 5b/9 t.+dür 5b/6, 5b/10 t.+nüñ 6a/11 t.+ye 1b/11
tāzelig <i>T ad</i> tazelik t.+i 16a/14 t.+in 67b/6, 35b/8 t.+ine 15a/4	
te' ālā <i>Ar ad</i> Allah'ın adıyla kullanılan, yüksek olsun anlamına gelen söz t. (ḥaḳ te' ālā) 3a/2, 3a/16, 3a/17, 3a/24, 3a/26, 3b/6, 3b/12, 4a/19, 4a/24, 4b/6 t. (řallallāhu te' ālā) 2b/29 t. (bi-iznillāhi te' ālā) 69a/17, 87a/28 t. (bi- ināyeti'llāhi te' ālā) 2a/17, 2b/3 t. (inřā'allāhü te' ālā) 43a/18 t. (edāmallāhü te' ālā) 2b/6 t.+dan (allāhü te' ālādan) 4a/17 t.+nüñ (Allāhü te' ālānuñ) 88b/7 t.+nüñ (raḥmetullāhi te' ālānuñ) 4a/10	

tecribetin *Ar ad* bk tecrübe

t. 5b/8

tecribetü *Ar ad* bk tecrübe

t. 5b/13

tecribiyye *Ar ad* bk tecrübe

t. 1b/11

tecrīd *Ar ad* uzak tutma, ayırma

t. idüp 82b/17

tecribī *Ar sf* tecrübeyle ilgili, deneysel

t. 6a/3

tecrübet *Ar ad* bk tecrube

t.+ü (ve't-tecrübetü) 5b/13

tedāvi *Ar ad* hastayı iyileştirme,
sağaltım

t. 2b/13

tedārük *Ar ad* sağlama, tedarik

t. ideler 93a/7

tedbīr *Ar ad* çare, önlem, ihtiyat

t. 8b/29

t. idüp 3a/18

t. (sü'-i tedbīr) 3a/8, 3a/14

t.+in 44a/26

tedrīc *Ar ad* derece derece ilerleme,

dereceleme

t. 6b/21

t.+ile 14a/28

tefavüt *Ar ad* bir şeyin birbirinden
farklı olması

t. 96a/24

tefe'ülen *Ar zf* tefeül ederek, uğur
sayarak

t. 9b/12

tefhīm *Ar ad* anlatma, bildirme,
açıklama

t. ü ilkālariyla 2b/10

tefrīc *Ar ad* ferahlık verme

t. 38b/27

tefrīk *Ar ad* ayırma, ayrı tutma

t. 10b/13, 10b/14

tefsīr *Ar ad* yorum, yorumlama

t. iderler 83b/28

t.+idür 80b/29

teftīt *Ar ad* parça parça etme, un ufak
etme

t. -i hūṣāt 9b/1

teğallebiyye *Ar ad* bir bitki adı

t. 26a/24

te'hīr *Ar ad* erteleme, geciktirme

t. olunup 72a/24

teke *T ad* keçinin yetişkin ve damızlık
erkeği

t. 56b/27, 72b/21

t.+ler 56b/23, 68a/8

tekellüm *Ar ad* söz söyleme, konuşma,
kelam etme

t. it- 2a/27, 2b/21

tekrār *Ar ad* tekrar

t. 5a/5, 8a/18, 27a/26, 37a/21,
41a/18, 50a/16, 51b/18, 52b/4,
54b/10, 58b/28, 60b/6, 60b/7,
61b/8, 67b/3, 71a/9, 71a/9, 78b/22,
80a/26, 97a/15, 99b/3

t.+da 67b/4

teksīf *Ar ad* toplama, sıkıştırma

t. 10b/12, 10b/13

telyīn *Ar ad* yumuşatma

t. itmekdür 87b/24

temeddüd *Ar ad* gerinme

t. 96a/11

temlis *Ar ad* pürüzlerini giderme,

düzleme

t. 97b/15

temr *Ar ad* hurma

t. -i şehriṛā 48b/4

t. -i hindī 90a/15

temregū *T ad* kol, bacak ve yüzde

çıkan üzeri pürtüklü bir mantar hastalığı

t. 40a/4, 61b/28, 80a/7, 97a/16

t.+ler 66a/18

t.+lere 65b/11

t.+ye 21b/21, 23b/14, 53a/9, 62a/21,

72a/9, 94b/22

temren *T ad* ok ayağına takılan demir

ya da pirinçten yapılmış sivri uç

t.+i 44b/4

t.+lerin 44a/20

temyīz *Ar ad* ayırma, seçme

t. ol- 1b/20

t. için 2b/16

t. itmek 7a/5

t. olunmaz 61b/12

temirhindi *Ar+Far ad* Hindistan ve

Tropik Afrika'da yetişen sıcak iklim ağacının müshil olarak kullanılan meyvesi

t.+nūñ 11b/28

temirhindī *Ar+Far ad* bk temirhindi

t. 23a/10

ṭencere *Ar ad* yemekleri pişirmek ya

da kaynatmakta kullanılan kenarı yüksek kapaklı metal kap

ṭ.+de 68a/1

ṭ.+ye 70a/27

tengār *Far ad* boraks denen tuz

t. 88b/24

te'nīṣ *Ar ad* dişilleştirme

t. (lafz-ı te'nīṣ) 58a/12

tenkār *Far ad* bor asidi ile herhangi bir

oksidin birleşmesinden oluşan tuz, kuyumcu lehimi

t. 46b/14, 46b/18

tenkiye *Ar ad* ayıklama, temizleme

t. 82a/15

temdīd *Ar ad* çekme, uzatma

t. 78b/6

tennūr *Far ad* tandır

t. 18a/9

ter *T ad* deriden sızan, renksiz, tuzlu

ve kendine özgü kokusu bulunan, yapışkan sıvı, ter

t. 81b/2

t. ider 73a/22

t.+i 82b/21

t.+inden 81b/9

terbiye *Ar ad* yemeğin suyunu

koyulaştırmak için yapılan işlem, terbiye

t. it- 46a/1, 46b/6, 50a/10, 87b/24,

50a/13, 65a/3

t. ol- 22a/8

tere *Far ad* hardalgillerden, baharlı yaprakları salata olarak yenilen bir yıllık otsu bitki, tere

t. 37b/28, 43b/28

t.+dür 44a/1

t.+ler 68a/7, 91a/15, 94a/19

t.+lerden 45b/21

t.+leri 45b/19

t.+si 44a/15

terle- *T ey* terlemek

t.-meyen 89b/7

t.-r 81a/5

t.-rse 81a/6

t.-yüp 82b/21

terled- *T ey* terletmek

t.-e 89b/7

termes *Ar ad* acı bakla, Mısır baklası, keçi boynuzu

t. 78a/11, 79b/12, 79b/14

tercîh *Ar ad* bir şeyi diğerlerine göre daha iyi, daha üstün ve önemli saymak, yeğ tutmak

t. idüp 56a/26

tercüme *Ar ad* çeviri, çevirme işi

t. ol- 2b/12, 2b/18

t. iderken 2b/3

t.+sine 2b/2

terk *Ar ad* terk, uzaklaşma

t. idüp 57a/14, 75a/2

t. olına 23a/1

t. olındı 58a/19

terkîb *Ar ad* birleşim, terkip

t. it- 3b/4, 9a/9

t. ol- 4a/6, 4a/25, 4b/10, 4b/14, 7a/12, 7a/16, 8a/4, 8b/11, 8b/17, 9a/1, 9a/12, 9a/14, 9a/22, 32a/23, 43a/20, 81a/27

t. -i eczā' 9a/10, 9a/11

t.+den 50a/5

t.+dür 27b/10, 62b/14

t.+inde (hāric-i terkîbinde) 3a/12

t.+inde 3a/9

t.+ler 8a/29, 9a/7, 9a/19

t.+lerinde 3a/7

t.+lerinden 3a/8

ters (1) *T ad* hayvan pisliği, hayvan gübresi

t.+i 42b/11, 42b/20, 57a/21, 69b/2, 70a/10

t.+ini 42b/15, 42b/19

t.+inden 25b/2

t.+ler 96b/2

(2) *T ad* bir şeyin aksi, karşıtı

t.+i 61a/12

terslen- *T ey* terslenmek

t.-emez 3b/23

t.-üp 3b/24

tertîb *Ar ad* düzen, usul

t. 5a/26

t. eylediler 5a/28

t. idüp 15a/13

t. -i vitr 17a/3

t.+i 3a/8

t.+ine 16b/22

terṭîb *Ar ad* bk tertîb

t. idüp 84a/14

tervīḥa *Ar ad* rahata erme, rahatlık

t. 12a/7

tesbīḥ *Ar ad* tespih

t. 3b/27, 4b/7

te'sīr *Ar ad* alamet, tesir

t. 2a/1, 7a/7, 11a/7, 13a/19, 14a/29,

t. eyleye 37a/7, 48b/25, 74b/3,
78a/13, 78b/15

t. ider 7a/1, 7a/2, 14a/2, 20b/15,
22b/10, 30b/7, 33a/12, 38b/20,

39b/20, 39b/21, 40b/5, 43b/4,
45b/9, 79a/7, 82b/19, 93b/20

t. ide 47a/20

t. idecek 6b/20

t. idüp 7a/2, 14a/4, 50a/20, 72a/4,
89b/11

t. itdügünden 49b/17

t. itmekle 10b/7

t. itmeye 49a/1

t. itmez 58a/28

t. itmiş 50b/1, 55a/5

t. itmeyüp 7a/7

t. ola 78a/4

t. -i kavīye 2a/5

t.+e 8b/14

t.+i 2a/2, 2a/7, 5a/8, 5a/10, 5a/16,

5a/18, 5a/20, 5b/28, 6a/3, 6a/8,

6a/15, 6b/4, 6b/16, 7a/2, 10a/22,

12b/24, 13a/23, 14a/23, 14a/24,

14a/26, 14a/27, 22b/22, 26b/18,

33b/17, 41b/12, 46a/14, 56b/13,

57b/12, 59a/29, 70a/13, 70a/18,

70a/22, 71b/23, 75a/28, 75b/12,

78a/1, 78a/15, 79a/6, 79b/21,

79b/22, 95b/15, 95b/26, 98a/2,

98a/21, 98b/5, 99b/11, 34b/21,
48b/27

t.+idür 7a/24, 8b/22, 6a/11

t.+in 43b/4, 7a/20

t.+ine 6a/4

t.+ini 5a/21, 6b/29, 49b/15

t.+ler 12b/16

t.+leri 5a/26, 21a/15, 29b/29,
60b/22

teskīn *Ar ad* yatıştırma, teskin

t. 27b/23

tesmiye *Ar ad* ad koyma, adlandırma

t. 69b/11, 93b/24

teşbih *Ar ad* benzetme, teşbih

t.+i (‘ani’t-teşbihi) 2a/7

teşennüc *Ar ad* kasılma, gerilme

t. 27a/5, 87a/10, 96a/11

t.+e 27a/5

teşhīş *Ar ad* tanıma, seçme

t. 7a/5

t. ü temyīz 2b/16

ters *T ad* dışkı

t.+i 46b/7

tevakḳuf *Ar ad* bekleme, duraklama

t. itmeyüp 57b/25

teys *Ar ad* erkek keçi, teke

t. (liḥyetü’t-teys) 28a/19, 41a/17,
46a/18

tīb *Ar ad* tıp

ṭ. (‘ilm-i ṭ) 1b/10, 2a/8, 3b/28,
8b/12, 15b/25, 2a/19

ṭ. (şerīf-i ṭ) 2a/15

ṭ.+da 77a/24, 83a/26

ṭ.+da (‘ilm-i ṭ) 2b/7, 5b/4, 11a/7, 29b/4, 69a/19 ṭ.+dan (‘ilm-i ṭ) 12b/15 ṭ.+dan (‘ulemā’-i ṭ) 12a/10 ṭıbb <i>Ar ad</i> bk tıp ṭ.+ı (kütüb-i ṭıbbı) 2a/16 ṭılā <i>Ar ad</i> merhem ṭ. it- 21a/28, 32a/18, 33a/9, 35a/8, 35a/14, 35a/19, 40a/15, 44a/12, 57b/17, 79b/8, 82a/12, 82b/12, 84a/17, 87a/21, 90a/1, 91b/23, 91b/26, 91b/27, 91b/28, 94a/18 ṭ.+dur 56b/2 ṭ.+larına 60b/21 ṭırmala- <i>T ey</i> tırmalamak ṭ.-r 45a/21, 45b/1, 45b/7, 61a/27, 67a/15, 86b/16 ṭırnaḳ <i>T ad</i> tırnak ṭ. 17b/17, 38a/22, 95a/18 ṭ.+ı 26a/18, 51a/29 ṭ.+ın 17b/17 ṭ.+ına 26a/19 ṭ.+ından 42b/10 ṭ.+lar 26/18, 39b/21, 97b/20 ṭ.+lara 42b/4 ṭ.+ları 28a/4 ṭ.+ların 42b/1, 99a/21 ṭımsāh <i>Ar ad</i> timsah ṭ. 25a/17 ṭın <i>Ar ad</i> kil, çamur ṭ.-i ekl 35b/16 ṭ.-i ermeni 46a/18 ṭ.-i maḥtūm 11b/1, 28a/20 ṭ.-i rūmī 76a/20, 76a/21	ṭın <i>Ar ad</i> incir ṭ. 39a/24 ṭıryāḳ <i>Far ad</i> iki hayvansal madde karışımıyla meydana gelmiş macun, panzehir ṭ. 9a/9, 72a/12, 12a/26, 12a/27, 12b/1, 12a/28 ṭ. -ı erba‘a 9a/8 ṭ. -ı fārūḳuñ 9b/3 ṭ.+dur 17b/15 ṭıryāḳıyyet <i>Far ad</i> bk ṭıryāḳ ṭ.+i 22a/13 ṭız <i>Far sf</i> çabuk, acele, hızlı ṭ. 4a/29, 8a/12, 8a/13, 8a/14, 8a/15, 8a/16, 10a/18, 10a/23, 11a/7, 13a/20, 13b/29, 16b/13, 18a/15, 18b/5, 18b/19, 19a/1, 19a/18, 20b/1, 22b/5, 23b/23, 32a/21, 32b/13, 32b/16, 36b/21, 41a/9, 41a/11, 41a/26, 43a/4, 43b/4, 45b/7, 46a/14, 51a/15, 53b/15, 58b/14, 61a/18, 62b/8, 63a/15, 63b/3, 64a/15, 65b/4, 66a/3, 66b/8, 68a/3, 68a/27, 68b/7, 68b/13, 70b/22, 71a/7, 72b/6, 73a/11, 74b/25, 75b/12, 76b/26, 77b/2, 79a/28, 82b/26, 83a/29, 83b/9, 84a/21, 84b/22, 86a/11, 86a/24, 88b/27, 90a/14, 92b/16, 92b/23, 95b/26, 96b/4, 97a/3, 97a/6, 95b/28, 94a/2, 94a/3 ṭ.+dür 9a/24, 36b/6, 63b/11, 86a/17 ṭ.+ek 96a/1 ṭızce <i>T zf</i> çabucak ṭ. ola 26a/9

tizcek *T zf* acele olarak

t. 26a/6

tizcecik *T zf* çabucak, derhal, hemen

t. 74b/17

tizlig *T sf* keskinlik

t.+i 45a/20

tizrek *T sf* çok hızlı

t. 56b/12, 96a/1

t.+dür 70a/18

toğ- (1) *T ey* doğmak

ṭ.-duḫda 47b/5

(2) *T ey* ufukta görünmek,
yükselmek

ṭ.-duḫdan 36a/7

toğra- *T ey* doğramak

t.-maḡıla 59b/21, 34b/5

t.-maḫ 58a/28, 36b/28

t.-maḫdan 9b/1

t.-ması 46b/24, 70a/9, 94a/25, 73b/2

t.-mayup 67b/27

t.-nup 68a/26

t.-yalar 50a/27

t.-yup 20b/13, 37b/22, 49a/3, 55b/8,
60b/8, 68b/28

toğrayıcı *T sf* doğrayıcı

t. 64a/25

t.+dur 60a/3

toğrıl- *T ey* doğrulmak

ṭ.-mayınca 33a/25, 35a/2, 36a/29,
51b/13, 67a/26, 70a/1, 87a/3,
94a/13

toğru *T sf* yalan ve yanlış olmayan,
gerçek, doğru

ṭ. 33a/14, 69b/7, 89b/3, 94b/9

ṭ.+sına 27a/23

toğur- *T ey* doğurmak

t.-a 72b/6

t.-dıḡı 72b/6

t.-duḫda 47b/2, 66a/26

t.-maḡı 77b/11, 95a/22, 98b/3

t.-maḫdan 51b/4

t.-mıṣ 22b/24

toğurmalu *T sf* doğurmalı

t. 72b/5

tohum *Far ad* çekirdek, tohum

t. 100a/20, 16a/11, 91a/11, 3b/13,
3b/14

t.+a 44b/19, 90b/28

t.+dan 3b/15, 48b/3

t.+dur 37a/25, 46a/27

t.+ı 10b/19, 10b/20, 10b/27, 11a/3,
15a/22, 18b/16, 18b/27, 18b/29,

25a/2, 26b/14, 26b/19, 29b/4,

35a/25, 37a/11, 40a/3, 40b/6,

40b/25, 41b/9, 43b/1, 43b/8,

43b/25, 44b/19, 44b/25, 45b/18,

46a/29, 49b/11, 57a/23, 58a/24,

59b/2, 63b/23, 69b/25, 73b/20,

75b/16, 75b/17, 75b/21, 76a/4,

76a/5, 76a/10, 76a/14, 77a/18,

77a/19, 78b/24, 80a/29, 82a/1,

82a/26, 82b/21, 83a/17, 83b/28,

90b/28, 91a/9, 91a/17, 95a/3,

95a/17, 96b/19, 98a/27, 99b/7,

99b/11, 37a/25, 98a/20, 41b/9

t.+ıdur 28b/27, 32b/29, 84b/4

t.+ıla 91a/11

t.+ıñ 15a/22, 26b/29, 58b/8, 82b/22, 84a/16, 91b/8, 13a/15, 82a/24	ğ. 7a/29, 38b/4, 40b/9, 41b/27, 59a/23, 71a/21, 73b/1, 98a/29
t.+ına 76b/6, 83a/17, 83b/28, 90b/26, 29b/2, 46a/27	ğ.+dan 7b/1
t.+ında 29b/9, 98a/22	ğol- <i>T ey</i> dolmak
t.+ından 28a/9, 28a/17, 29b/11, 35a/17, 44b/23, 46a/25, 48a/23, 58b/1, 64a/21, 75b/13, 76a/26, 84a/8, 91a/10, 95a/9, 95a/28, 98a/29, 99b/13	ğ.-ar 76b/16
t.+ını 29b/15, 29b/25, 30a/8, 44b/24, 59b/12, 84a/10, 84a/26, 91a/24, 95a/6, 95a/14, 95a/18	ğ.-up 16a/11, 29a/14, 81a/8
t.+ınuñ 25a/13, 30a/3, 84a/9, 95a/6, 95a/21, 95a/23	ğolaş- <i>T ey</i> dolaşmak
t.+lar 13a/9, 59b/23, 49b/11	ğ.-masına 62a/28, 89b/2
t.+lardan 31a/29	ğ.-up 31a/25, 42a/11, 48b/23
t.+ları 73b/13, 75a/23	ğolaştır- <i>T ey</i> dolaştırmak
toğumlan- <i>T ey</i> tohumlanmak	ğ.-up 61a/6
t.-mağa 16a/9	ğolaşık <i>T sf</i> dolaşık
toğ <i>Ar ad</i> tok, aç olmayan	ğ.-ına 45a/12
t. 15a/28	ğoldur- <i>T ey</i> doldurmak
toğın- <i>T ey</i> dokunmak	ğ.-a 47a/1
ğ.-mağdan 40a/15, 44a/5, 47b/10	ğ.-ı 54b/3
ğ.-maz 99b/1	ğ.-salar 46b/22, 47a/25, 76b/18, 91a/25
ğ.-up 74b/8, 51b/23	ğ.-up 20b/20, 36b/19, 54a/11, 80a/21, 83a/13, 99a/29
toğlu <i>Far ad</i> toklu, bir yaşını geçmiş iki yaşından küçük dişi koyun	ğ.-ur 66a/9, 79b/26
t. 70a/24	ğolu <i>T sf</i> dolu
toğu- <i>T ey</i> dokumak	ğ. 86b/17, 26b/3
ğ.-dukları 58b/25	ğ. ol- 26b/3, 60b/25, 84a/3
toğuz <i>T ad</i> sekizden sonra gelen sayının adı	ğ. ola 72b/25
	ğ.+dur 31b/14, 45a/28
	ğoluca <i>T ad</i> bulgurcuktan iri kar tanesi, doluca
	ğ. 82a/6
	ğomal- <i>T ey</i> yusyumru kabarmak, tümsek oluşturmak
	ğ.-mağ 46a/23, 48a/29
	ğ.-masına 78b/28

toñ- *T ey* donmak

t.-a 10a/8

t.-an 56b/10

t.-arsa 8a/16

t.-ması 8a/14

t.-masına 87a/25

t.-mış 20a/25, 26b/4, 39b/29, 60b/9,

62a/20, 66b/6, 88b/19, 94a/16,

98b/3, 100a/5

t.-up 88b/10, 92b/12

toñdur- *T ey* dondurmak

t.-up 6a/26

t.-ur 86b/2, 39b/29

toñgunluk *T sf* dongunluk

t. 98a/17

t.+ı 8a/13, 92b/9, 95b/16

tonuklıg *T sf* donuk olma durumu

t.+ı 56b/16

toñuz *T ad* domuz

t.+uñ 88a/25

top *T ad* top

t.+ıyla 5a/5

topalak *T sf* yuvarlak, küremsi

t. 32a/17

toprak *T ad* toprak

t. 16a/4, 16b/5, 18a/8, 18a/24,

18b/8, 24a/16, 32a/22, 53b/27,

55b/23, 71b/10, 75b/22, 86b/7,

89a/11

t.+a 24a/17

topraklık *T ad* topraklık

t. 69b/21

t.+ı 88b/19

topraklı *T sf* topraklı

t. 96b/13

t.+gı 10a/20, 13b/9

toprakruz *T sf* topraksız

t. 76b/3

topuk *T ad* topuk

t.+larda 39b/22, 80b/1

toy- *T ey* doymak

t.-unca 68a/18

toygır *T ad* tarla kuşu, çayır kuşu,

turgay

t. 61a/9

toyul- *T ey* doyulmak

t.-maz 85b/19

t.-mazdur 53a/18

t.-ur 85b/5

toz (toz) *T ad* toz

t. 8b/10, 42a/14, 85a/28, 88b/12,

92a/20, 94b/14

t. idüp 17b/11, 71a/18

t. itmesinüñ 71a/19

t.+dan 71a/20

t.+ı 46a/13, 76a/15, 71a/18

t.+lar 55b/27

t.+lardandır 46b/14

tozlu *T sf* tozlu

t.+sı 92b/14

tökil- *T ey* dökülmek

t.-müş 33a/10

töz *T ad* kulak arkasındaki çukur yer

t.+lerine 25b/14

tübāl *Far ad* dövülen demir ve

bakırdan etrafa sıçrayan hurdalar,

tuval

t. 98b/8	ṭ.-duğı 65a/7
ṭūbet <i>Ar ad</i> rahatlık	ṭ.-dukdan 50a/29, 57b/22, 63b/13, 80a/22, 100a/21
ṭ. 41a/10, 70b/21, 42a/24	ṭ.-mağıla 63b/6, 39a/1
ṭudak <i>T ad</i> dudak	ṭ.-maları 3a/15
ṭ. 77a/10	ṭ.-malarıdur 13b/21
ṭ.+lar 72a/29	ṭ.-mamağıla 6b/11, 6b/12
tūderī <i>Ar ad</i> ebeğümece, karahasan	ṭ.-maya 27a/26, 92b/22
otu	ṭ.-mayan 54a/19
t. 90b/19	ṭ.-mayup 51a/24, 85a/20, 95b/25
tuffāhiyyet <i>Ar ad</i> alma asidinden	ṭ.-mış 59b/14
oluşan tuz	ṭ.-sa 6b/9, 36a/5, 37a/12, 52a/1, 57b/15, 59a/7, 71b/9, 72b/9, 77a/7, 78a/16, 78a/18, 83a/29, 88a/29, 99b/24
t. 7b/15	ṭ.-up 26b/26, 27a/2, 33a/4, 36a/5, 42b/9, 49a/15, 50a/5, 59b/26, 63b/9, 63b/15, 70b/13, 86b/14, 96b/14, 99a/10
ṭuḥal <i>Ar ad</i> dalak	ṭ.-ur 14b/24, 21b/8, 26b/16, 37a/11, 44a/16, 46b/4, 50a/11, 50a/12, 53a/6, 59b/28, 60a/2, 60a/16, 61a/29, 61b/11, 68b/7, 72a/20, 99a/2, 99b/1
ṭ.+i (řalābet-i ṭuḥali) 72b/27	turaç <i>Ar ad</i> çil kuşu
ṭulū^c <i>Ar ad</i> Güneřin doğıması	t. 68b/20
ṭ. 86a/18	ṭuraç <i>T ad</i> dere otu
tulum <i>T ad</i> tulum	ṭ. 71a/20, 71a/28, 75a/22, 76b/30, 83a/17, 84b/1, 89a/15, 98a/12, 71a/9
t.+a 64a/3	turb <i>Far ad</i> turp
ṭu^cm <i>Ar ad</i> tat, lezzet, çeşni	t.+ı 28a/18
ṭ. 7b/1, 7b/6, 7b/16, 7b/19, 8a/4	ṭurgur- <i>T ey</i> durdurmak
ṭ.+ı 5b/17, 7a/10	ṭ.-a 36b/18, 60a/4
ṭ.+ına 8a/22	
ṭ.+ında 7b/2, 7b/4, 7b/7, 7b/8, 7b/10, 7b/11, 7b/12, 7b/13, 7b/15, 41a/7	
ṭ.+lar 8a/10	
ṭ.+lara 8a/2	
ṭ.+laruñ 7b/18	
ṭur- <i>T ey</i> durmak	
ṭ.-a 3a/20, 6b/10, 9b/29, 10a/9, 21b/9, 24a/24, 27a/13, 27a/26, 52b/4, 61b/4, 69b/4, 69b/4, 80b/3, 80b/6	
ṭ.-an 67b/23, 89b/3, 96b/13	

.-ması 36b/18	.-duda 16a/13, 16a/21, 25a/3
.-up 12b/13, 37a/10	.-ıcı 65a/24
ururıcı <i>T sf</i> durdurucu	.-madın 16a/15
. 24b/15	.-maa 16a/16
turı <i>Far ad</i> turu	.-mak 41a/18, 41a/19, 66b/29, 69b/4, 81b/3
t.+lardan 19a/6	.-mada 25a/5, 28a/19, 49a/15, 60b/28, 66b/29
t.+sını 13a/27	.-ması 29a/16, 73b/2, 93a/16
turur <i>T sf</i> durgun	.-sa 42b/22, 78a/22, 56b/3
. 79b/14, 26a/20, 69a/5, 79b/17	.-salar 22a/14, 29a/6, 34a/28, 86b/6
trz ? <i>ad</i> hanımeligillerden, gzel kokulu, sarı ve kırmızı iekli, tırmanıcı bitki	.-up 9b/21, 12a/6, 18a/23, 21a/24, 22a/1, 25b/15, 34b/3, 35b/16, 42b/12, 47a/13, 49a/7, 54b/1, 62a/13, 64b/26, 70a/29, 71a/20, 71b/26, 75b/15, 78a/18, 53b/5
. 60b/20	
tut <i>Far ad</i> dut	tutun <i>T sf</i> tutuk, tutulmu
t. 46b/4, 46b/6	.+lıını 66b/13
tt- <i>T ey</i> tutmak	ttl- <i>T ey</i> tutulmak
.-a 11a/27, 22b/12, 22b/19, 23b/26, 23b/6, 29b/19, 41a/16, 55b/25, 56a/2, 57a/27, 57b/3, 58b/6, 58b/9, 58b/26, 66a/12, 69a/10, 83b/9, 84a/24, 88a/16, 89a/17, 92b/24, 93b/6	.-mı 90a/11
.-alar 32a/18	.-up 58a/3, 99b/26
.-an 38a/27, 49b/16	ttiy <i>Ar ad</i> inko
.-ar 11a/28, 18b/5, 22a/2, 23a/19, 27b/24, 28b/4, 29a/4, 31a/27, 38a/2, 38b/23, 39a/8, 42b/15, 47b/15, 48b/21, 50b/24, 52a/26, 52b/23, 53a/8, 54a/19, 56a/11, 56a/20, 58b/7, 60b/28, 62b/9, 62b/14, 62b/25, 63a/3, 65a/5, 65a/6, 67a/7, 67a/25, 69a/7, 69a/7, 69a/23, 74b/5, 79a/14, 80a/17, 87b/23, 88a/17	t. 13a/7, 56a/24, 56a/26
.-arken 78a/14	tutal <i>Ar ad</i> yapıkan madde, yelim
	tutkal
	t. 10a/4, 12a/2
	ttlu <i>T ad</i> tatlı
	t. 28b/13
	ttma <i>T ad</i> bk tutmac
	. 26a/5
	tutma <i>T ad</i> makarna veya ehriye ile yapılan bir yourtlu orba, tutma
	t. 26a/3

tutucu (*tutucu*) *T sf* tutucu

. 10b/3, 14a/16, 49a/12, 59b/24,

67a/9, 93a/14

.+dur 43b/1, 65a/24

.+lardur 32a/3

tutuş- *T ey* tutuşmak

.-mağa 10a/18

.-maķ 6a/25

.-ması 31a/7, 90a/25

.-masından 54a/18, 56a/2

.-up 27b/6

.-ur 22b/24

tutuşdur- *T ey* tutuşmak

.-up 67a/2

.-ur 20a/2

tutul- *T ey* tutulmak

.-mağa 14a/4

.-mağıla 20b/1

.-ması 31a/7, 90a/25

.-masından 54a/18, 56a/2

.-mış 26b/7, 90a/11

.-muş 10b/18

.-up 58a/3, 99b/26

tuy- *T ey* duymak, fark etmek

.-ılan 8b/22

.-ılur 24b/19, 24b/20

.-ılursa 43b/22

.-masın 30b/6

.-maz 11b/19

tuyıl- *T ey* duyulmak, fark edilmek

.-an 8b/22

.-maz 85b/19

.-ur 24b/19, 24b/20, 69a/20, 85b/5

.-ursa 43b/22

tuyul- *T ey* bk tuyıl-

.-duķda 18b/28

tuz *T ad* tuz

. 4a/22, 19a/6, 19a/28, 26b/20,

28a/6, 29b/16, 30b/23, 34a/1,

34b/27, 35a/2, 37a/6, 38b/5, 40a/17,

42b/25, 43a/23, 45b/20, 71a/27,

71a/28, 76b/18, 76b/30, 79b/29,

94a/11, 94a/25, 95b/15, 97a/16

.+dan 59a/21

.+dur 89b/22, 89b/24

.+ı 19a/17, 26a/7, 37a/5, 92b/21

.+ın 19a/28, 30b/14

.+lardandır 46b/14

tüzeri *Ar ad* bk tüderi

t. 90b/28

tuzla- *T ey* tuzlamak

.-salar 57a/6

.-yup 80a/24

tuzlan- *T ey* tuzlanmak

.-alıdan 92b/21

.-mış 88a/25

tuzlu *T sf* bk tuzlu

. 38b/26

tuzlu *T sf* tuzu olan, tuzlu

. 7b/24, 30b/14, 36b/22, 47b/25,

80b/5, 93a/4, 93a/5, 97a/5, 97a/6,

97a/11

.+sı 92b/28, 96b/26

.+sınuñ 92b/21

tuzluluk *T ad* tuzlu olma durumu

. 7b/7, 8a/9

.+ı 43a/19

tuzsuz *T sf* tuzsuz

t. 43a/25, 65b/10, 92b/22

tü *T ad* bk tüy

t.+ler 17b/27, 92a/19

t.+leri 93b/26, 41b/1

tüffâh *Ar ad* elma

t. 38b/11

t. (rubbü't-tüffâh) 52a/10

tükür- *T ey* tükürmek

t.-en 77a/8

t.-mege 26a/14, 35b/13, 39b/3, 41a/9, 49a/9, 53a/28, 54a/26, 66a/29, 67a/20, 69a/9, 85a/11

t.-megi 28b/7, 55b/24, 58b/6, 65a/25, 78a/9

t.-mek 66b/21

t.-mekden 51b/9

t.-mekle 70a/10, 83b/8, 94a/11, 94a/15

t.-mesi 39a/22

t.-meyi 62b/25

tüküren *T sf* tükürme eylemini yapan

t. 88a/18

t.+lere 59a/26

tükürük *T ad* tükürük

t.+e 84b/29

tülü *T sf* tüylü

t.+dür 95b/21

tütün *T ad* buhar

t. 99b/1

t.+i 69a/10

tüy *T ad* tüy

t.+i 35b/17, 55b/27

t.+idür 55b/17

t.+ünden 55b/29

t.+ünün 55b/17

tüylü *T sf* tüylü

t. 90b/22

türāb *Ar ad* toprak

t. 4b/12

t. -ı kayy 31b/8

t. ü'l -kayy 31b/9, 32a/5

türbūd *Far ad* türbit otu

t. 32b/29, 13b/25, 27a/15, 43a/5

türkī *Ar sf* Türkçe yazılmış, söylenmiş olan

t. 2a/27, 2b/19, 2b/21, 2b/25, 25a/7,

t.+de 2b/23, 2b/26, 6a/20, 11a/21,

11b/14, 13a/13, 13b/2, 18a/7, 18a/9,

19a/20, 23a/4, 26a/4, 43b/28,

63a/21, 65b/3, 73b/9, 75a/20,

75b/23, 80b/9, 83b/28, 92b/18

t.+si 32a/7

türkiye *Ar ad* Türk ülkesi

t. 2b/2, 2b/12

türāb-ı kayy *Ar ad* bk türābü'l-kayy

t. 31b/8

türābü'l-kayy *Ar ad* yaban enginarı

zamkı

t. 31b/9, 32a/5

türmüs *T ad* acı bakla

t. 30b/13, 30b/6

t.+i 30b/21

t.+iñ 30b/4

tütüz- *T ey* tütsülemek

t.-seler 58b/17

tütsü <i>T ad</i> yanan cisimlerden çıkan is	‘ūd <i>Ar ad</i> öd ağacı
veya duman	‘ū. 50a/16, 51a/10, 79a/25, 87b/25,
t. 45a/8, 94a/26, 72a/29	93a/18
t. it- 58b/13, 58b/18, 64a/7, 64a/8,	ufad- <i>T ey</i> ufaltmak
66b/13, 91a/21, 93a/28	u.-up 82a/3, 87b/17, 94b/21
t. olup 21a/6	u.-ur 34a/28
tütsüle- <i>T ey</i> bir yerde tütsü yakarak	ufadıl- <i>T ey</i> ufaltılmak
orayı duman ve koku ile doldurmak	u.-dıkda 84b/10
t.-mek 87a/5	ufak <i>T sf</i> alışılmıştan dana küçük
t.-se 26b/6	boyutta olan, ufak
t.-seler 17b/3	u. 18a/11, 18a/24, 18a/25, 22b/4,
tütsülen- <i>T ey</i> tütsülemek eylemine	23b/17, 30b/11, 31b/25, 32a/8,
uğramak	32a/20, 40b/21, 41b/11, 44b/18,
t.-se 72b/13	48a/14, 50b/3, 50b/16, 50b/28,
tütün <i>T ad</i> pathıcangillerden,	56b/3, 60b/8, 62b/18, 64b/5, 65a/7,
birleşiminde nikotin bulunan otsu	65a/12, 69a/18, 73b/12, 75a/14,
bitki, tütün	75a/23, 77b/26, 79b/12, 79b/28,
t. 99b/1	80a/7, 80a/24, 80b/3, 82a/10,
	82a/19, 82b/23, 88b/3, 90b/22,
	92a/19, 92a/22, 93b/26, 94a/7,
	94a/16, 95b/21, 96b/3, 21b/3, 23a/6,
	33a/5, 82a/20
	u.+dan 19b/28
	u.+1 21a/23, 51a/13, 82a/1
	u.+ından 21b/1
	u.+ını 21a/16, 21a/21
	u.+ıyla 46b/29
	u.+lar 10b/29, 30a/10, 48b/21,
	66b/25, 67b/22, 96a/18, 23b/13,
	25b/28, 34a/29
	u.+ları 66b/25
	u.+ların 40a/20
	u.+larına 43b/24
	u.+larını 88b/22
uç <i>T ad</i> baş, tepe, uç	
u.+1 48a/8	
u.+ın 48a/8, 48a/7	
u.+ında 31a/23, 31b/14, 69a/4,	
69b/15, 77b/23, 94a/8	
u.+ından 69a/4, 69b/15	
u.+ları 31a/27, 92a/25, 44b/17,	
90b/23	
u.+larıdır 46a/7	
u.+larına 34b/4	
u.+larında 94b/4	
uç- <i>T ey</i> uçmak	
u.-ar 42a/14, 68b/18	
u.-arken 42a/13	

-u-

u.+larınuñ 67b/22	u.-yup 34b/12
ufakla- <i>T ey</i> ufaltmak, parçalamak	uğur <i>T ad</i> yol, yön
u.-mağa 60a/8	u.+dan 83a/29
u.-mağ 90b/18	uğillet <i>Ar ad</i> bir bitki tohumu
u.-na 10a/6, 32a/21, 92b/16	u. 75b/21
u.-salar 86a/6	‘ uqalā <i>Ar ad</i> akıllılar, halk dilinde;
u.-ya 17b/11, 40b/16, 42b/19, 83b/7, 94b/13	akıllılık iddia edenler
u.-yup 20b/23, 34b/8, 49a/28, 94b/27, 98b/21	‘u. -yı mücerribin 1b/13
ufaklan- <i>T ey</i> ufaklanmak	‘u.+dur 2b/13
u.-dura 34a/9	‘ uqde <i>Ar ad</i> düğüm, yumru
u.-mayup 9b/29	‘u.+lerden 54b/24
u.-mışı 51a/19	uqhuvān <i>Ar ad</i> papatya
u.-mışımdan 81b/1, 84a/11	u. 33b/23, 33b/29, 34a/16
u.-mışını 94b/24	u.+nuñ 34a/6
u.-up 9b/2, 9b/27, 22b/6, 41a/8, 66a/3, 66b/26, 88b/27	‘ ukūb <i>Ar ad</i> toz
u.-nur 22b/4	‘u. 31b/10, 32a/9
ufaklayıcı <i>T sf</i> ufaklayıcı	ūlā <i>Ar sf</i> ilk, birinci
u. 11a/22	ū.+da (derece-yi ūlā) 5a/22, 23a/16, 24a/1, 28a/23, 45b/14, 52a/29, 57a/15, 63a/15, 95b/6, 30a/19
ufan- <i>T ey</i> ufanmak	ū.+da (derece-yi ūlāda) 5a/10, 20b/12, 21b/13, 31a/24, 33a/16, 37b/2, 38b/14, 39a/28, 43a/20, 47b/26, 50b/23, 52a/13, 52a/22, 52b/18, 53a/20, 55a/17, 57b/29, 60b/26, 62b/2, 63a/24, 64b/6, 66a/7, 78b/4, 84b/11, 85a/11, 87b/18, 88a/5, 88a/9, 90a/4, 91b/19, 73b/19, 85b/4, 77b/2, 73b/19
u.-dıkda 65b/27	ū.+dadır (derece-yi ūlādadır) 23a/18
u.-duğı 21a/5	ulaş- <i>T ey</i> ulaşmak
u.-up 82a/7	u.-dıkda 3b/22
u.-ur 45b/7, 65b/28	u.-ur 54b/13
‘ ufūnet <i>Ar ad</i> canlı organizmaların çürümesi sırasında çıkan pis koku	u.-up 20a/10
‘u. 95b/23	
‘u.+i 71b/8	
‘u.+inden 64a/7, 77b/28	
‘u.+leri 20a/3, 71b/6, 711b/7	
uğra- <i>T ey</i> uğramak	
u.-mağı 38b/25	

ulaşdur- <i>T ey</i> ulaştırmak	78b/15, 78b/23, 90a/5, 91a/8,
u.-ur 12a/12, 16b/18	98b/15, 76a/14, 30b/6, 95a/21
‘ulemā’ <i>Ar ad</i> alimler, bilginler	u.+ın 18a/5, 78b/18, 30b/2, 57a/16,
‘u. -y1 tıbdan 12a/10	57a/19
ulu <i>Ar sf</i> bilgin ve faziletli	u.+ına 57a/29, 79a/6, 88b/18, 79a/6,
u.+larınuñ 5b/3	95a/12
‘uluķatis <i>Grek ad</i> üzüm ağdasından	u.+ından 30a/23, 30b/3, 46a/2,
yapılan bir tür yağ	54a/16, 57b/11, 57b/21, 72b/3,
‘u. 20a/7	73a/26, 79b/2, 79b/19
‘ulūm <i>Ar ad</i> bilimler, ilimler	u.+ını 31a/8, 57b/18, 57b/6, 57b/14,
‘u. -ı nāfi‘a 1b/10	79b/19
umul- <i>T ey</i> umulmak	u.+ıñla 57b/12
u.-ulan 7a/3	u.+ınuñ 18b/3, 57a/16
‘umde <i>Ar ad</i> ilke, dayanak	u.+ıyla 40a/3, 40a/29, 78b/23,
‘u.+tü’l-ħukkāmi’l-mücerrebīn 2b/8	78b/24, 91a/3
‘ummān <i>Ar ad</i> Orta Doğu’da bir ülke	‘unnāb <i>Ar ad</i> üzüm
‘u. 65b/22, 65b/29, 69a/13	‘i. 23b/11, 90a/15
‘umūm <i>Ar sf</i> tüm, genel, kamu	‘unşul <i>Ar ad</i> ada soğanı
‘u. 2b/26, 3a/29, 4a/19, 9b/18	‘u. (řarāb-ı ‘unşul) 60a/17
‘umūmen <i>Ar zf</i> tam olarak, bütünüyle	‘unşuriyye <i>Ar ad</i> öğe, eleman
‘u. 2a/25, 2a/27	‘u. (mürekkabāt-ı ‘unşuriyye) 3a/1
umūr <i>Ar ad</i> işler, görevler	ūnūmāl1 ? <i>ad</i> řarap ile balın karıřımı
u. -ı nisbiyyedendür 9b/13	ū. 78a/3, 78a/4
un <i>T ad</i> un	unutsaķlıķ <i>T sf</i> unutkanlık
u. 4a/22, 12b/29, 66b/11, 78b/13,	u. 38b/19, 41b/20, 66b/3
97a/3	u.+1 39a/21, 92b/9
u.+dan 18a/5, 18a/6, 18a/14,	ur- <i>T ey</i> yerleştirmek, koymak, dikmek
18a/15, 18a/16, 18a/19, 18b/5,	u.-mağıla 29a/8
18b/21, 18b/23, 19a/11, 30a/23,	u.-sa 17b/19, 23b/18, 40a/3, 80a/20,
30a/3, 30b/3, 46a/2, 54a/16, 57b/11,	80b/2
57b/21, 72b/3, 73a/26, 79b/2,	u.-salar 17b/8, 17b/12, 20a/10,
79b/19	20a/13, 22a/23, 22a/24, 28a/14,
u.+1 39a/29, 39b/1, 39b/15, 39b/24,	29b/21, 29b/25, 30a/27, 30b/3,
40a/4, 74a/22, 78a/10, 78a/11,	30b/4, 31a/5, 31a/6, 31a/9, 33a/23,

34a/14, 36a/25, 36b/29, 39b/23, 39b/26, 40a/19, 42b/5, 43a/24, 43a/26, 43a/28, 44b/29, 45a/10, 45a/11, 47b/9, 48a/4, 57a/29, 57b/4, 57b/9, 58b/23, 58b/25, 58b/26, 59a/20, 61b/29, 62b/1, 66a/20, 66b/20, 67a/18, 71b/3, 76a/18, 76a/21, 79a/1, 79a/9, 79a/10, 82a/21, 82b/10, 83b/6, 84a/5, 85b/16, 85b/18, 88a/15, 88a/26, 89a/23, 94b/24, 95a/18, 99a/3, 99b/10, 100a/4	‘u.+sidür 61b/1, 73b/23, 82b/4 ‘u.+sin 16a/21, 41a/16, 42a/2, 53b/6, 54a/7, 83a/4, 91a/8, 92b/8, 83a/4, 91a/8 ‘u.+sinden 92a/26 ‘u.+sine 95b/1, 98a/29 ‘u.+sini 74a/23 ‘u.+sinden 25a/1, 28a/18, 28a/19, 61b/15, 62a/1, 62a/7, 69a/11, 92b/5, 98a/29 ‘u.+siyle 82b/12, 95a/15, 92b/8
u.-up 5b/27, 37b/26, 44a/21, 51b/11, 55b/12, 57b/18, 62b/28, 88a/29, 93a/23, 34b/3 u.-ur 58a/16	‘uşfür <i>Ar ad</i> yalancı safran, aspur ‘u. 64a/21, 73a/11, 90b/20
urul- <i>T ey</i> vurulmak, dövülmek u.-mağdan 78b/15, 78b/27	uštūhūras <i>Far ad</i> lavanta u. 13a/22
uş <i>Ar ad</i> bilinç u. 35a/10 u.+şı 26b/5, 84a/29	üşyūt <i>Ar ad</i> Yukarı Mısır’da şehir ve bu şehrin merkez olduğu il a. 27a/20
usac <i>Far ad</i> ağaç zambkı u. 33a/14	uşak (1) <i>Far ad</i> amonyak u. 33a/14 (2) <i>Ar ad</i> kendire benzer bir zambk, çadır uşağı u.+dan 33b/7
usan- <i>T ey</i> bezmek, bıkmak u.-mağ 3a/28	uşne <i>Ar ad</i> ağaç yosunu u. 84b/8
‘uşāre <i>Ar ad</i> öz, su ‘u. 16b/4, 39a/12, 54b/24, 61b/16, 62a/9, 61b/12 ‘u.+dür 61b/12 ‘u.+lerden 57b/6, 61b/16 ‘u.+nüñ 54b/23, 61b/11 ‘u.+si 54a/4, 54b/22, 67a/24, 69a/7, 72b/27, 73b/20, 82b/6, 82b/10, 82b/16, 82b/7	‘uşr <i>Ar ad</i> onda bir ‘u. 82a/27, 87b/12 ‘uşşāb <i>Ar ad</i> bir tür deva türü ‘u. 14b/3, 14b/17 ‘u.+lar 14b/3 ‘u.+lara 14b/13 uvnişmī <i>Grek sf</i> taş çıkarıcı u. 77b/21

uy- *T ey* uymak, uygun düşmek

u.-ar 9a/10

u.-up 5b/29

u.-maz 6a/4, 9a/11, 11b/19

uyandır- *T ey* uyandırmak

u.-alar 28a/11

u.-ur 26b/6, 74b/25, 95a/17

uyanık *T sf* uyku durumunda olmayan,

uyanık

u. 47a/10

uydur- *T ey* uydurmak

u.-a 42b/8

uyhu *T ad* uyku

u. 35a/12, 99a/12, 100a/26, 91b/3

u.+sı 27b/29, 99a/22

uyhusuzluk *T ad* uykusuzluk

u. 28a/2, 61a/10, 97a/7

uykusuzluk *T ad* bk uyhusuzluk

u. 92a/1

uyluk *T ad* bacağı kalça ile diz

kapağı arasında kalan bölümü

u. 25b/13, 31a/4, 33b/10, 35a/23, 36a/25, 36b/2, 88a/25

u.+ı 30b/4

u.+lar 31a/6, 98b/4, 100a/13

u.+lara 25a/12, 34a/12

u.+larda 25a/11

u.+lardan 32b/9, 32b/9

u.+ların 49b/23

u.+ına 72b/6

uyu- *T ey* uyumak

u.-mağa 42b/24

u.-mağı 35a/12

u.-maya 17b/5

u.-rken 42b/17, 51a/28

u.-salar 60a/28

u.-yalar 65a/17

u.-yamayan 100a/23

u.-yan 17b/4

‘**uyüb** *Ar ad* ayıplar, kusurlar

‘u. 1b/17

uyulusāt *Ar ad* ölçü birimi

u. 36a/10

‘**uyün** *Ar ad* gözler

‘u. ü’l-bakar 23a/13

uyuş- *T ey* uyuşmak

u.-mak 33b/20

u.-up 66a/16

uyut- *T ey* uyutmak

u.-a 17b/4, 18b/16, 25b/22, 27b/4, 27b/21, 91a/24, 99a/22, 99a/23, 100a/24

u.-up 34a/11

u.-ur 44b/1, 90a/9

uyuz *T ad* bulaşıcı deri hastalığı, uyuz

u. 30b/12, 60b/21, 61b/28, 76a/19, 89a/19, 90a/29, 97a/7

u.+a 35a/8, 41b/9, 44a/12, 48a/4, 48a/22, 53b/11, 54a/8, 57a/29, 60b/12, 62a/22, 82a/11, 94b/22, 99a/12

u.+ı 29b/1, 30a/25, 35b/8, 38a/23, 38b/9, 40a/4, 41a/21, 93b/19, 99b/9, 100a/25

u.+lar 94b/20

u.+lara 43a/26, 44a/4, 47a/17, 47a/18, 49a/5, 49b/2, 60b/13, 63a/1

u.+ları 47a/19, 48a/19, 95a/16, 100a/25	uzunca <i>T sf</i> biraz uzun, uzunca
u.+larıñ 38a/16	u. 31a/22, 33a/5, 43b/25, 75a/23, 76a/7, 76b/6, 93b/16
uza- <i>T ey</i> uzamak	uzunluğ <i>T ad</i> uzun olma durumu
u.-miş 68a/10	u.+ı 38a/8
u.-r 29a/28, 31a/21, 45a/22, 45b/10, 69a/3, 80b/8	u.+ı 55a/14, 82b/1, 93b/25, 37a/28
u.-yup 37b/1, 55a/16	u.+ına 86a/15
uzad- <i>T ey</i> uzatmak	u.+ları 83a/16
u.-a 84a/18, 85b/18	uzunlğ <i>T ad</i> bk uzunluğ
u.-up 72a/11	u.+ı 55a/14, 82b/1, 93b/25
u.-ur 49a/17	uzunrağ <i>T sf</i> çok uzun
uzağ <i>T sf</i> uzak	u. 19b/24
u. 39a/1, 39b/11, 74b/5	u.+dur 31b/13, 51b/1, 88a/13, 90b/23, 55a/21, 37b/5
uzan- <i>T ey</i> uzanmak	‘uzv (‘uzuv) <i>Ar ad</i> vücutta belli bir görevi üstlenen parça, organ
u.-duğda 68a/18	‘u. 10a/11, 15b/12
u.-miş 77b/5, 99a/8	‘u.+a 9a/5, 9a/6, 9b/23, 10a/10, 11b/13, 16b/29, 29a/26, 56b/29, 57b/16, 66a/27
u.-mişdur 94b/9	‘u.+da 56a/5
u.-up 43b/12	‘u.+ı 56b/28
u.-ur 76a/6	‘u.+uñ 11a/12, 11a/29, 11a/25
‘uzeyrān <i>Ar ad</i> rengi sarı olan bir tür erik ağacı	
‘u. 51a/1	
uzun <i>T sf</i> uzun	-ü-
u. 37b/1, 38a/12, 39a/1, 43b/13, 45a/26, 45b/12, 47b/24, 55a/16, 55a/23, 64b/15, 71b/5, 72b/16, 73a/18, 74b/5, 78b/25, 98a/12	üç <i>T sa sf</i> üç
u. ola 68b/22	ü. 7a/25, 7a/28, 7a/29, 12a/10, 14b/23, 20a/27, 21a/27, 27a/16, 28a/22, 30b/24, 31a/11, 31b/3, 32a/14, 32b/20, 35a/22, 35b/14, 36a/4, 37a/11, 37b/13, 38a/14, 38a/24, 38a/27, 38b/1, 38b/2, 41a/1, 41a/20, 42a/18, 42a/20, 44a/23, 46a/8, 46b/12, 47a/4, 48a/27,
u. olana 26a/4	
u.+dur 5b/14, 52a/6, 63a/20, 85a/27, 98a/19	

49b/11, 49b/29, 50a/7, 53a/4, 55a/28, 56a/2, 58a/26, 58b/17, 60a/16, 63b/13, 67a/11, 69a/12, 69b/6, 74b/29, 75a/2, 75a/5, 75b/3, 75b/6, 75b/19, 76a/26, 78a/6, 79b/28, 81b/17, 82b/18, 84a/12, 84a/22, 84b/12, 84b/17, 85a/24, 85a/25, 87a/26, 87b/27, 89b/5, 89b/15, 90a/16, 90b/24, 91a/14, 92b/5, 92b/9, 94a/24, 94b/11, 99b/1, 99b/3, 99b/14, 100a/16, 26a/2, 26b/4, 28a/16, 28b/16, 28b/24, 34b/27, 34b/29, 35a/20 ü.+e 20a/7 ü.+i 70b/24	üşküre <i>Far ad</i> topraktan yapılmış çukur çanak ü. 87a/19 üst <i>T ad</i> üst ü. 21b/11, 22a/18, 49b/29, 83a/5, 85a/8 ü+i 8a/1, 27b/5, 32a/7, 35b/29, 36a/1, 36a/9, 42a/9, 44a/18, 45a/29, 61a/27, 65b/27, 77b/7, 81a/4, 82a/28, 84b/9, 90b/10, 90b/22, 94b/8 ü.+i 18a/29, 87b/19 ü.+in 7b/5, 7b/25, 36a/21, 52b/11, 7b/24, 7b/22, 10b/9, 10b/11, 41b/5, 50a/12, 12a/16 ü.+inde 93b/2 ü.+inden 52a/17 ü.+ine 31a/2 ü.+ini 20a/18, 50a/12, 88b/13, 21b/9 ü.+leri 19b/29, 95b/21 ü.+lerin 11b/21
üçüncü (üçüncü) <i>T sıra sa sf</i> üçüncü ü. 8a/11, 8b/20, 14a/12, 91a/1, 99b/4 ü.+sidür 91a/1 ü.+sinüñ 98a/23	üstād <i>Far ad</i> üstat, hoca ü. 65b/13
üfle- <i>T ey</i> üflemek ü.-yüp 22b/26	üstübeç <i>Far ad</i> boyacılıkta kullanılan, kurşun karbonat ve kurşun hidroksitten ibaret zehirli madde ü. 12a/1, 24a/22, 24a/21, 24a/14, 24a/15, 24a/17, 24b/1, 24b/4, 24a/17, 25a/3 ü.+den 22b/14 ü.+dür 24a/18 ü.+i 46a/10
ümīd <i>Far ad</i> umut, beklenti ü. 45a/2, 60b/1	üşüt- <i>T ey</i> üşütmek ü.-üp 6a/26
ümiz <i>Far ad</i> bk ümīd ü. 54a/18, 56a/2, 72a/13	
‘ünnāb <i>Ar ad</i> iğde ‘ü. 60b/25	
üşküdar <i>Far ad</i> İstanbul’da bir semtin adı ü.+dan 50a/23	

ütrüc *Ar ad* ağaç kavunu

ü. 21b/5, 21b/7

ütrüciyye *Ar ad* bk ütrüc

ü. (bakla-yı ütrüciyye) 34b/14

ütrüciyyü *Ar ad* bk ütrüc

ü. 'r-rāyiḥa 34b/13

üveyik *T ad* tanelerle beslenen bir tür
yaban kumrusu

ü. 61a/8

üzer *T ad* üst, üst yan

ü. 80b/14

üzeri *T zf* üzeri

ü.+ne 3a/13, 9b/18, 12a/16, 13a/10,
16a/22, 17b/6, 17b/8, 18a/10,
18a/11, 18b/26, 19a/7, 19a/14,
19a/15, 19a/25, 19b/9, 19b/14,
19b/15, 20a/3, 20b/17, 21a/28,
21a/29, 22a/19, 22b/12, 22b/23,
22b/26, 23a/29, 23b/7, 23b/10,
23b/17, 24a/21, 24a/22, 25a/27,
25b/26, 26a/16, 26a/27, 27a/21,
27a/27, 27b/20, 27b/24, 28a/13,
29b/16, 29b/17, 29b/18, 29b/24,
30a/5, 30a/9, 30a/22, 30b/22, 31a/3,
31a/6, 31b/21, 32a/15, 33b/1, 33b/6,
33b/15, 34a/14, 34b/2, 34b/23,
35a/3, 35a/14, 36b/20, 37a/14,
37a/18, 37a/19, 38a/3, 38b/17,
39a/18, 39a/19, 39a/20, 40a/3,
40a/14, 40a/25, 40b/9, 40b/29,
41a/8, 41a/29, 41b/8, 41b/14,
41b/17, 42b/12, 43a/11, 43b/23,
44a/9, 44a/25, 44b/29, 45a/25,
46b/5, 46b/10, 47a/27, 47a/28,

47b/5, 47b/8, 47b/20, 48a/24, 49b/7,
49b/8, 49b/24, 50a/3, 50a/27,
50b/10, 50b/18, 51a/13, 51a/18,
51a/24, 51b/24, 52a/6, 53b/14,
54a/17, 55a/11, 55a/12, 58b/12,
59a/2, 59a/4, 59a/6, 59b/15, 61a/11,
61a/13, 61a/18, 61a/23, 61a/24,
61b/4, 61b/6, 61b/7, 61b/8, 61b/9,
61b/10, 61b/23, 61b/25, 61b/26,
62b/13, 63b/21, 63b/24, 63b/25,
64a/27, 64b/5, 65a/14, 65a/16,
65a/17, 65a/29, 65b/18, 65b/19,
66b/16, 66b/24, 67a/28, 69a/6,
69a/7, 69a/16, 69b/1, 70a/10, 70b/1,
71a/21, 71b/4, 71b/7, 71b/9, 73b/23,
74a/14, 74a/18, 76a/9, 76a/18,
76a/25, 77a/1, 77b/22, 78a/16,
78a/18, 78a/22, 78b/12, 78b/24,
79a/1, 79a/3, 79a/9, 79a/10, 79a/26,
80a/8, 80a/16, 80a/26, 80a/28,
81a/6, 81b/4, 81b/13, 82a/21,
82b/12, 82b/24, 83a/9, 83a/10,
83a/13, 83b/6, 83b/10, 83b/23,
84a/12, 84a/17, 84b/12, 84b/13,
85b/16, 86b/1, 86b/3, 86b/5, 86b/9,
86b/11, 87a/15, 87a/19, 87a/21,
88b/2, 89a/11, 90a/7, 91a/12,
91b/23, 91b/25, 91b/27, 91b/28,
92a/8, 93a/3, 93a/4, 93a/5, 93a/18,
93a/23, 93a/25, 93b/1, 93b/8,
94a/17, 94a/19, 94b/10, 94b/20,
94b/21, 94b/24, 95a/18, 95b/25,
96a/13, 96b/22, 96b/24, 96b/25,
97a/1, 97a/10, 97a/11, 97a/23,

97a/24, 97a/25, 97b/1, 98b/10,
98b/20, 98b/21, 98b/23, 98b/29,
99a/4, 99b/2, 99b/4, 100a/1, 100a/3
ü.+nde 6a/22, 7b/18, 8b/4, 10a/11,
16a/23, 18a/8, 18a/22, 18a/24,
18a/25, 18a/26, 18a/27, 18b/9,
21b/10, 22b/21, 25b/5, 26b/18,
28a/22, 28b/27, 29a/29, 31a/20,
31b/29, 33b/26, 35b/17, 37a/29,
37b/4, 38a/9, 40a/9, 40b/20, 51a/24,
51a/24, 51a/26, 52b/1, 54b/23,
55a/14, 55a/19, 55b/27, 59a/7,
61a/5, 61b/5, 64a/3, 65b/15, 67a/6,
69a/20, 69b/14, 69b/18, 70a/28,
73a/25, 73b/10, 76a/6, 77b/26,
79a/5, 79a/16, 79b/3, 80a/25, 80b/8,
80b/12, 81b/9, 82b/1, 82b/2, 86b/4,
87ab/15, 88a/7, 88a/17, 89a/27,
90b/25, 92a/19, 93b/14, 93b/15,
93b/26, 94a/9, 94b/9, 96a/29,
98a/12, 98b/7, 24b/9, 79b/9
ü.+indeki 62a/20
ü.+inden 47b/7, 53a/10, 55b/17,
69b/15, 72a/5, 82a/3, 82b/28

üzere *T zf* bk üzre

ü. 26b/18, 47a/12, 70b/5, 78b/17

üzerleri *T zf* üzerleri

ü.+nde 55a/20, 58b/27

üzre *T zf* üzere, amacıyla, şartıyla

ü. 1b/16, 1b/20, 2b/17, 2b/26, 3a/5,
3a/29, 3b/4, 3b/11, 4a/20, 6a/29,
6b/4, 9a/16, 9b/18, 10a/8, 13b/9,
13b/18, 14b/10, 15a/12, 17b/23,
23a/9, 23b/23, 24a/11, 30a/4, 33a/1,

36a/5, 46b/3, 48a/8, 52b/28, 60a/24,
61a/19, 61a/29, 65a/3, 66b/28,
67b/18, 68a/1, 68a/2, 68a/22, 68b/8,
76a/16, 80b/25, 86a/8, 86a/10,
88b/8, 90a/13, 97b/25
ü.+dür 4b/8, 38a/14, 68a/27, 88a/23,
96a/24

üzül- *T ey* üzölmek

ü.-megi 54a/6

üzüm *T ad* asmanın salkım halinde bir
çoğı bir arada bulunan etli, sulu,
tatlı meyvesi

ü. 20a/7, 21a/18, 27a/8, 29a/28,
41a/23, 41b/2, 42a/8, 48b/8, 52a/22,
63a/9, 63b/8, 63b/11, 63b/18,
63b/21, 63b/27, 68a/15, 76b/1,
78a/10, 94a/29, 95b/1, 95b/2

ü.+den 29b/11, 63a/18, 63a/20,
63a/25, 63b/3, 63b/19, 95b/2

ü.+i 24b/14, 41a/23, 54b/18, 57b/7,
62b/15, 62b/17, 63b/6, 63b/7,
63b/8, 93b/15

ü.+inden 63a/6

ü.+lerden 63a/18, 63b/2

ü.+ün 63a/9, 63a/24

-v-

vāfid *Ar ad* temsilci, elçi

v. 26b/29

vāfir *Ar sf* fazla, çok

v. 20b/21, 28a/7, 28a/15, 32a/15,
36b/22, 37b/1, 37b/4, 45a/19,
55a/16, 55a/19, 61a/5, 64a/18,

82b/27, 91b/2, 92a/21, 95a/16, 14b/24	var (1) <i>T ad</i> varmak v. 37b/2, 81b/26
vāhid <i>Ar ad</i> tek, bir, yalnız v.-i šāfi 1b/2	v. iken 18a/3, 39a/7, 49a/22, 77b/2 v. ise 25b/2, 45b/28, 64a/7, 74b/17
vaḥšet <i>Ar ad</i> korku ve ürküntü v.+i 51b/22	v.+dur 3a/26, 3b/25, 4b/23, 5a/25, 6a/9, 6a/10, 6a/11, 7a/4, 7a/9, 7b/18, 8a/7, 8a/8, 8a/17, 8b/7, 9a/2, 9a/17, 9b/5, 9b/11, 9b/19, 9b/20, 9b/21, 9b/22, 10a/16, 11a/6, 13a/15, 13a/18, 13a/23, 13b/8, 13b/14, 13b/16, 13b/17, 13b/27, 14a/20, 17a/4, 17b/3, 18a/18, 19b/28, 20a/2, 20b/13, 21b/15, 22a/8, 22a/13, 22b/8, 22b/27, 23a/10, 23a/21, 23b/20, 23b/21, 24a/3, 24a/4, 25a/10, 26a/24, 26a/29, 26b/11, 26b/18, 28a/22, 29a/28, 29b/10, 30a/12, 30a/16, 31a/20, 31a/21, 31a/23, 31a/25, 31b/15, 31b/16, 31b/28, 32a/1, 32a/3, 32a/5, 32a/21, 33a/6, 33a/19, 33b/28, 34a/25, 36a/3, 36b/2, 37b/1, 37b/5, 38a/8, 38a/11, 38a/12, 38b/13, 38b/21, 38b/27, 40b/13, 40b/14, 40b/18, 41a/8, 41a/26, 41b/2, 42a/5, 42a/14, 42a/25, 43a/19, 43b/23, 44a/18, 44b/2, 44b/7, 44b/14, 44b/15, 45a/21, 45a/27, 45a/29, 45b/1, 45b/6, 45b/9, 45b/10, 45b/12, 45b/15, 46b/25, 47b/5, 47b/23, 47b/25, 47b/27, 48b/11, 48b/17, 49a/12, 50b/23, 50b/24, 51b/2, 51b/3, 51b/8, 52a/5, 52a/6, 53a/13, 53a/16, 53a/18, 53a/20, 53a/26,
vaḥṣī <i>Ar sf</i> evcil olmayan, vahşi v.+lerden 68b/19 v.+nüñ 43a/12	
vākī <i>Ar sf</i> meydana gelen, olan, olmuş v. 11a/7 v. ol- 10a/15, 14b/13, 14b/26, 38a/8, 38a/9, 67b/3, 13b/25 v.+dür 34b/1, 71b/19	
vākīf <i>Ar sf</i> bir işi gereği gibi bilen, öğrenmiş olan v. oldum 4a/9 v. olmamışlardır 14b/6	
vakit <i>Ar ad</i> vakit, zaman v.+de 15a/5, 15a/6, 96a/27 v.+den 7a/1 v.+dür 15b/8 v.+i 56b/25 v.+idür 15b/8 v.+inüñ 34b/18	
vakitsüz <i>T sf</i> zamansız, vakitsiz v. 58b/16	
vaḳt <i>Ar ad</i> bk vakit v. -i hācetde 52a/20, 62b/24 v.+e 76a/16 v.+ü 5b/13	
vaḳtāki <i>Ar zf</i> ne zaman ki v. 3a/1, 3a/15	

54b/7, 54b/26, 54b/28, 55a/15,	v.-a 51a/25
55a/16, 55a/20, 55b/27, 56a/26,	v.-dum 86a/21
56a/29, 56b/10, 58a/1, 58a/10,	v.-duğına 15a/26
59a/5, 59a/13, 59a/14, 59a/28,	v.-mağa 13b/29
60a/20, 61a/2, 61a/3, 61a/28,	v.-mağı 82b/8
62a/10, 62b/19, 63a/9, 63a/10,	v.-mağıla 14a/28
63b/4, 64a/4, 64a/12, 64b/6, 64b/7,	v.-mağ 14b/9
64b/14, 64b/16, 65a/26, 65b/24,	v.-mış 32b/22, 73a/1
65b/29, 66a/2, 66a/3, 67a/15,	v.-up 28a/15, 65a/19, 66a/2
67a/16, 67b/15, 69a/4, 69a/5,	v.-ur 44b/14, 60a/20, 74a/27,
69b/14, 69b/17, 69b/22, 69b/19,	87b/23, 96a/23, 98a/28
70a/9, 70a/25, 70b/1, 70b/23, 71a/5,	varınca <i>T zf</i> vardığında, varınca
71a/19, 71b/20, 71b/21, 71b/24,	v. 15b/19, 27a/23, 32b/27, 34b/22,
72a/25, 72b/17, 73a/5, 73a/6,	35a/6, 35a/7, 38a/25, 44b/7, 71b/13,
73b/11, 73b/12, 73b/13, 73b/17,	75b/3, 84a/22, 84b/12, 87a/26
74a/11, 75a/28, 76a/2, 76a/3, 76a/5,	v.+ya 62a/8
76a/6, 76b/8, 76b/10, 77a/2, 77a/19,	vārid <i>Ar sf</i> gelen, erişen
77b/10, 78a/3, 78b/3, 78b/5, 78b/9,	v. olan 4b/8
79a/28, 79b/10, 79b/15, 80b/9,	v. olıcağ 9b/26
80b/12, 81a/24, 81b/29, 82a/7,	varise <i>T zf</i> var ise, belki, galiba, olsa
82a/8, 82b/1, 82b/2, 82b/8, 82b/15,	olsa
83a/26, 83a/27, 83a/28, 84b/15,	v. 45b/28
84b/29, 85a/29, 85b/1, 86a/15,	vaş(ı)f <i>Ar ad</i> nitelik, vasıf
86b/19, 88a/10, 88a/23, 88b/19,	v. 9b/27, 9b/28
89a/6, 89b/26, 90a/1, 90b/11,	v. it- 1b/16, 1b/20, 16b/21
90b/15, 90b/22, 90b/27, 91a/27,	v. ol- 1b/20, 9b/23
91b/18, 91b/19, 92a/22, 93b/14,	v.+dur 9b/24
93b/16, 93b/17, 93b/26, 94a/7,	v.+ı 10a/24
94a/8, 94b/9, 95b/7, 95b/9, 95b/10,	vāřıl <i>Ar ad</i> ulaşma, erişme
95b/22, 95b/24, 96a/23, 97a/4,	v. ol- 2a/22, 3b/6, 87a/24
97b/3, 97b/9, 98a/12, 98a/13,	vaz' <i>Ar ad</i> koyma, konulma
98a/20, 98a/25, 98a/27, 99b/16,	v. 14b/29
37a/29, 58a/1, 37a/29	v.+ına 14b/29

(2) *T ey* varmak

ve (ü, u) Ar bağ ile

v. 1b/2, 1b/5, 1b/6, 1b/7, 1b/9, 1b/11, 1b/13, 1b/14, 1b/17, 1b/18, 1b/19, 1b/20, 2a/1, 2a/2, 2a/6, 2a/8, 2a/10, 2a/12, 2a/13, 2a/16, 2a/18, 2a/20, 2a/25, 2a/26, 2b/3, 2b/6, 2b/8, 2b/10, 2b/12, 2b/13, 2b/15, 2b/16, 2b/19, 2b/20, 2b/24, 2b/28, 2b/29, 3a/2, 3a/3, 3a/5, 3a/7, 3a/11, 3a/12, 3a/13, 3a/14, 3a/15, 3a/17, 3a/18, 3a/24, 3a/27, 3a/29, 3b/2, 3b/3, 3b/6, 3b/7, 3b/11, 3b/12, 3b/15, 3b/16, 3b/18, 3b/19, 3b/21, 3b/23, 3b/25, 3b/26, 3b/27, 3b/28, 3b/2, 3b/3, 3b/4, 3b/6, 3b/7, 3b/11, 3b/12, 3b/16, 3b/18, 3b/19, 3b/21, 3b/22, 3b/23, 3b/25, 3b/26, 3b/27, 3b/28, 4a/3, 4a/4, 4a/6, 4a/7, 4a/10, 4a/14, 4a/18, 4a/19, 4a/20, 4a/22, 4a/23, 4a/24, 4a/25, 4a/26, 4a/27, 4a/28, 4a/29, 4b/2, 4b/3, 4b/4, 4b/5, 4b/7, 4b/8, 4b/9, 4b/10, 4b/11, 4b/13, 4b/15, 4b/16, 4b/17, 4b/21, 4b/22, 4b/27, 4b/28, 5a/1, 5a/3, 5a/5, 5a/8, 5a/10, 5a/12, 5a/14, 5a/15, 5a/17, 5a/20, 5a/21, 5a/22, 5a/24, 5a/25, 5a/27, 5a/28, 5b/4, 5b/6, 5b/7, 5b/10, 5b/13, 5b/14, 5b/15, 5b/16, 5b/17, 5b/18, 5b/19, 5b/20, 5b/22, 5b/26, 5b/27, 5b/28, 6a/1, 6a/2, 6a/6a/5, 6a/6, 6a/8, 6a/10, 6a/11, 6a/12, 6a/13, 6a/15, 6a/17, 6a/20, 6a/22, 6a/23, 6a/27, 6a/28, 6b/1, 6b/3, 6b/4, 6b/6, 6b/7,

6b/9, 6b/11, 6b/13, 6b/15, 6b/18, 6b/24, 6b/25, 6b/28, 6b/29, 7a/2, 7a/4, 7a/5, 7a/7, 7a/11, 7a/14, 7a/15, 7a/17, 7a/18, 7a/19, 7a/20, 7a/21, 7a/22, 7a/23, 7a/24, 7a/25, 7a/27, 7a/28, 7b/3, 7b/6, 7b/8, 7b/9, 7b/10, 7b/11, 7b/12, 7b/13, 7b/14, 7b/17, 7b/20, 7b/21, 7b/22, 7b/23, 7b/24, 7b/25, 7b/26, 7b/27, 7b/28, 7b/29, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 8a/12, 8a/13, 8a/14, 8a/16, 8a/17, 8a/18, 8a/20, 8a/22, 8a/24, 8a/27, 8a/29, 8b/1, 8b/6, 8b/9, 8b/10, 8b/11, 8b/18, 8b/19, 8b/22, 8b/23, 8b/24, 8b/25, 8b/28, 9a/6, 9a/9, 9a/10, 9a/12, 9a/19, 9a/20, 9a/22, 9a/24, 9a/25, 9a/26, 9a/28, 9b/2, 9b/7, 9b/8, 9b/10, 9b/13, 9b/15, 9b/18, 9b/19, 9b/20, 9b/21, 9b/22, 9b/27, 10a/1, 10a/2, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/7, 10a/8, 10a/9, 10a/11, 10a/12, 10a/13, 10a/16, 10a/18, 10a/19, 10a/21, 10a/23, 10a/26, 10a/28, 10a/29, 10b/2, 10b/4, 10b/8, 10b/9, 10b/10, 10b/12, 10b/13, 10b/14, 10b/15, 10b/19, 10b/21, 10b/22, 10b/24, 10b/25, 10b/27, 11a/1, 11a/2, 11a/7, 11a/9, 11a/14, 11a/25, 11a/27, 11b/1, 11b/2, 11b/4, 11b/7, 11b/9, 11b/11, 11b/15, 11b/17, 11b/18, 11b/20, 11b/21, 11b/23, 11b/24, 11b/25, 11b/27, 11b/29, 12a/2, 12a/5, 12a/10, 12a/12, 12a/13, 12a/14, 12a/15,

112a/7, 12a/19, 12a/21, 12a/23,
 12a/24, 12a/25, 12a/26, 12a/27,
 12a/28, 12a/29, 12b/3, 12b/8, 12b/9,
 12b/11, 12b/16, 12b/18, 12b/21,
 12b/23, 12b/25, 12b/27, 13a/2,
 13a/3, 13a/4, 13a/5, 13a/6, 13a/7,
 13a/8, 13a/9, 13a/11, 13a/12,
 13a/15, 13a/16, 13a/18, 13a/19,
 13a/22, 13a/23, 13a/24, 13a/25,
 13b/1, 13b/4, 13b/6, 13b/7, 13b/9,
 13b/10, 13b/13, 13b/15, 13b/16,
 13b/17, 13b/18, 13b/19, 13b/24,
 13b/25, 13b/27, 14a/6, 14a/14,
 14a/14a/18, 14a/19, 14a/20, 14a/22,
 14a/23, 14a/25, 14a/29, 14b/2,
 14b/3, 14b/5, 14b/6, 14b/7, 14b/8,
 14b/9, 14b/11, 14b/12, 14b/13,
 14b/15, 14b/16, 14b/17, 14b/18,
 14b/21, 14b/22, 14b/23, 14b/24,
 14b/25, 14b/26, 14b/27, 14b/29,
 15a/1, 15a/4, 15a/6, 15a/7, 15a/12,
 15a/13, 15a/14, 15a/24, 15a/26,
 15a/28, 15a/29, 15b/3, 15b/4, 15b/5,
 15b/8, 15b/9, 15b/11, 15b/12,
 15b/13, 15b/15, 15b/16, 15b/19,
 15b/21, 15b/25, 15b/27, 15b/29,
 16a/4, 16a/5, 16a/6, 16a/7, 16a/8,
 16a/10, 16a/11, 16a/12, 16a/14,
 16a/15, 16a/17, 16a/19, 16a/20,
 16a/21, 16a/22, 16a/23, 16a/24,
 16a/25, 16a/28, 16b/1, 16b/2, 16b/3,
 16b/4, 16b/5, 16b/6, 16b/8, 16b/9,
 16b/10, 16b/11, 16b/12, 16b/13,
 16b/16, 16b/18, 16b/19, 16b/20,
 16b/21, 16b/27, 17a/1, 17a/5, 17a/6,
 17a/7, 17a/9, 17a/10, 17a/11,
 17a/12, 17b/2, 17b/10, 17b/11,
 17b/13, 17b/14, 17b/15, 17b/16,
 17b/19, 17b/20, 17b/22, 17b/23,
 17b/29, 18a/1, 18a/3, 18a/5, 18a/6,
 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18a/10, 18a/11,
 18a/12, 18a/13, 18a/15, 18a/17,
 18a/18, 18a/19, 18a/20, 18a/21,
 18a/22, 18a/23, 18a/24, 18a/25,
 18a/26, 18a/28, 18b/1, 18b/3, 18b/5,
 18b/6, 18b/7, 18b/8, 18b/12,
 18b/14, 18b/16, 18b/17, 18b/18,
 18b/19, 18b/20, 18b/21, 18b/24,
 18b/25, 18b/27, 19a/1, 19a/2, 19a/3,
 19a/4, 19a/5, 19a/6, 19a/7, 19a/8,
 19a/9, 19a/10, 19a/12, 19a/13,
 19a/14, 19a/15, 19a/16, 19a/17,
 19a/18, 19a/19, 19a/20, 19a/21,
 19a/22, 19a/23, 19a/24, 19a/26,
 19a/28, 19b/1, 19b/2, 19b/3, 19b/4,
 19b/6, 19b/7, 19b/8, 19b/9, 19b/10,
 19b/12, 19b/13, 19b/16, 19b/17,
 19b/18, 19b/20, 19b/22, 19b/23,
 19b/24, 19b/27, 19b/28, 20a/1,
 20a/3, 20a/4, 20a/5, 20a/6, 20a/8,
 20a/11, 20a/12, 20a/14, 20a/17,
 20a/19, 20a/20, 20a/21, 20a/22,
 20a/23, 20a/24, 20a/25, 20a/26,
 20a/28, 20b/1, 20b/2, 20b/3, 20b/4,
 20b/5, 20b/10, 20b/16, 20b/19,
 20b/23, 20b/26, 20b/27, 20b/29,
 21a/2, 21a/4, 21a/6, 21a/8, 21a/13,
 21a/15, 21a/16, 21a/18, 21a/21,

21a/22, 21a/23, 21a/24, 21a/25, 21a/26, 21a/27, 21a/29, 21b/6, 21b/9, 21b/11, 21b/12, 21b/16, 21b/18, 21b/21, 21b/22, 21b/24, 21b/25, 21b/26, 21b/28, 21b/29, 22a/1, 22a/2, 22a/4, 22a/5, 22a/7, 22a/10, 22a/17, 22a/19, 22a/21, 22a/23, 22a/24, 22a/27, 22b/6, 22b/8, 22b/10, 22b/11, 22b/17, 22b/21, 22b/22, 22b/24, 22b/25, 22b/28, 23a/3, 23a/4, 23a/5, 23a/6, 23a/8, 23a/9, 23a/11, 23a/12, 23a/13, 23a/14, 23a/19, 23a/23, 23a/24, 23a/25, 23a/28, 23b/1, 23b/5, 23b/7, 23b/10, 23b/11, 23b/12, 23b/14, 23b/17, 23b/18, 23b/20, 23b/22, 23b/24, 23b/26, 23b/29, 24a/2, 24a/4, 24a/6, 24a/7, 24a/8, 24a/9, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24a/13, 24a/15, 24a/16, 24a/19, 24a/21, 24a/22, 24a/23, 24a/25, 24a/27, 24b/6, 24b/7, 24b/8, 24b/9, 24b/10, 24b/11, 24b/13, 24b/14, 24b/16, 24b/17, 24b/19, 24b/20, 24b/21, 24b/24, 24b/25, 24b/26, 24b/27, 24b/29, 25a/1, 25a/2, 25a/3, 25a/5, 25a/6, 25a/7, 25a/8, 25a/9, 25a/10, 25a/13, 25a/18, 25a/19, 25a/22, 25a/25, 25a/26, 25a/28, 25a/29, 26a/3, 26a/4, 26a/5, 26a/9, 26a/10, 26a/12, 26a/13, 26a/14, 26a/16, 26a/17, 26a/19, 26a/22, 26a/23, 26a/26, 26a/27, 26a/29, 26b/1, 26b/2, 26b/3, 26b/5, 26b/9, 26b/11, 26b/14, 26b/15, 26b/19, 26b/20, 26b/22, 26b/23, 26b/24, 26b/27, 26b/29, 27a/2, 27a/6, 27a/10, 27a/11, 27a/13, 27a/18, 27a/26, 27a/27, 27a/29, 27b/2, 27b/3, 27b/4, 27b/5, 27b/6, 27b/7, 27b/10, 27b/12, 27b/14, 27b/16, 27b/17, 27b/18, 27b/19, 27b/20, 27b/23, 27b/24, 27b/25, 27b/26, 27b/29, 28a/1, 28a/2, 28a/3, 28a/4, 28a/5, 28a/6, 28a/7, 28a/9, 28a/11, 28a/12, 28a/15, 28a/16, 28a/17, 28a/19, 28a/20, 28a/22, 28a/23, 28a/25, 28a/26, 28a/28, 28b/2, 28b/4, 28b/5, 28b/6, 28b/7, 28b/9, 28b/11, 28b/14, 28b/19, 28b/20, 28b/21, 28b/23, 28b/27, 28b/28, 28b/29, 29a/1, 29a/2, 29a/3, 29a/4, 29a/5, 29a/6, 29a/8, 29a/9, 29a/10, 29a/12, 29a/15, 29a/17, 29a/22, 29a/24, 29a/26, 29a/28, 29a/29, 29b/2, 29b/3, 29b/4, 29b/7, 29b/8, 29b/10, 29b/13, 29b/15, 29b/21, 29b/23, 29b/27, 30a/1, 30a/2, 30a/5, 30a/7, 30a/8, 30a/9, 30a/11, 30a/12, 30a/13, 30a/15, 30a/16, 30a/17, 30a/18, 30a/19, 30a/21, 30a/22, 30a/23, 30a/24, 30a/25, 30a/26, 30a/27, 30a/28, 30a/29, 30b/2, 30b/6, 30b/7, 30b/8, 30b/9, 30b/10, 30b/12, 30b/14, 30b/16, 30b/18, 30b/19, 30b/20, 30b/21, 30b/22, 30b/23, 30b/28, 30b/29, 31a/4,

31a/6, 31a/8, 31a/9, 31a/15, 31a/18,
31a/19, 31a/22, 31a/24, 31a/25,
31a/27, 31a/28, 31a/29, 31b/2,
31b/5, 31b/6, 31b/11, 31b/12,
31b/13, 31b/14, 31b/15, 31b/16,
31b/17, 31b/18, 31b/19, 31b/21,
31b/22, 31b/23, 31b/24, 31b/26,
31b/27, 31b/29, 32a/2, 32a/3, 32a/4,
32a/10, 32a/12, 32a/13, 32a/15,
32a/21, 32a/23, 32a/24, 32a/25,
32a/29, 32b/1, 32b/3, 32b/5, 32b/7,
32b/9, 32b/10, 32b/12, 32b/16,
32b/17, 32b/18, 32b/20, 32b/27,
32b/28, 32b/29, 33a/5, 33a/6, 33a/7,
33a/8, 33a/9, 33a/10, 33a/14,
33a/15, 33a/16, 33a/17, 33a/18,
33a/20, 33a/21, 33a/23, 33a/24,
33a/26, 33a/27, 33a/29, 33b/1,
33b/2, 33b/3, 33b/5, 33b/7, 33b/8,
33b/9, 33b/11, 33b/12, 33b/14,
33b/15, 33b/16, 33b/17, 33b/18,
33b/19, 33b/20, 33b/21, 33b/22,
33b/23, 33b/25, 33b/26, 33b/27,
33b/29, 34a/1, 34a/2, 34a/6, 34a/9,
34a/11, 34a/12, 34a/15, 34a/17,
34a/19, 34a/23, 34a/24, 34a/25,
34a/26, 34b/2, 34b/4, 34b/5, 34b/6,
34b/7, 34b/10, 34b/11, 34b/12,
34b/14, 34b/15, 34b/18, 34b/20,
34b/22, 34b/23, 34b/26, 35a/1,
35a/3, 35a/6, 35a/7, 35a/8, 35a/9,
35a/10, 35a/11, 35a/12, 35a/13,
35a/14, 35a/16, 35a/17, 35a/18,
35a/19, 35a/20, 35a/25, 35a/27,

35a/28, 35a/29, 35b/1, 35b/3, 35b/4,
35b/6, 35b/8, 35b/9, 35b/10,
35b/11, 35b/13, 35b/15, 35b/16,
35b/18, 35b/19, 35b/20, 35b/23,
35b/27, 35b/29, 36a/1, 36a/4, 36a/8,
36a/9, 36a/10, 36a/11, 36a/12,
36a/15, 36a/16, 36a/18, 36a/20,
36a/21, 36a/24, 36a/25, 36a/26,
36a/27, 36a/28, 36b/1, 36b/2,
36b/4, 36b/5, 36b/6, 36b/7, 36b/8,
36b/9, 36b/10, 36b/12, 36b/14,
36b/16, 36b/18, 36b/19, 36b/23,
36b/24, 36b/25, 36b/27, 36b/29,
37a/4, 37a/5, 37a/7, 37a/10, 37a/13,
37a/14, 37a/27, 37a/28, 37b/1,
37b/2, 37b/3, 37b/6, 37b/9, 37b/11,
37b/14, 37b/17, 37b/19, 37b/21,
37b/25, 37b/27, 37b/28, 37b/29,
38a/2, 38a/6, 38a/10, 38a/11,
38a/13, 38a/16, 38a/17, 38a/18,
38a/20, 38a/21, 38a/22, 38a/23,
38a/24, 38a/25, 38a/26, 38a/27,
38a/28, 38b/1, 38b/4, 38b/5, 38b/6,
38b/9, 38b/11, 38b/13, 38b/15,
38b/16, 38b/18, 38b/19, 38b/20,
38b/22, 38b/23, 38b/24, 38b/26,
38b/27, 38b/29, 39a/3, 39a/4, 39a/6,
39a/8, 39a/10, 39a/12, 39a/14,
39a/15, 39a/16, 39a/18, 39a/19,
39a/20, 39a/22, 39a/24, 39a/25,
39a/27, 39a/28, 39b/3, 39b/4, 39b/7,
39b/9, 39b/11, 39b/13, 39b/15,
39b/16, 39b/17, 39b/18, 39b/19,
39b/22, 39b/24, 39b/25, 39b/27,

39b/29, 40a/1, 40a/2, 40a/4, 40a/5,
 40a/6, 40a/9, 40a/11, 40a/14,
 40a/17, 40a/21, 40a/26, 40a/29,
 40b/1, 40b/2, 40b/3, 40b/5, 40b/8,
 40b/10, 40b/13, 40b/14, 40b/16,
 40b/17, 40b/18, 40b/21, 40b/22,
 40b/23, 40b/24, 40b/25, 40b/26,
 41a/2, 41a/4, 41a/6, 41a/8, 41a/9,
 41a/10, 41a/11, 41a/12, 41a/14,
 41a/15, 41a/16, 41a/19, 41a/22,
 41a/24, 41a/25, 41a/28, 41a/29,
 41b/1, 41b/3, 41b/4, 41b/5, 41b/6,
 41b/7, 41b/8, 41b/9, 41b/10,
 41b/11, 41b/12, 41b/13, 41b/14,
 41b/15, 41b/16, 41b/18, 41b/21,
 41b/22, 41b/23, 41b/24, 41b/25,
 41b/26, 42a/6, 42a/7, 42a/11,
 42a/18, 42a/21, 42a/24, 42a/26,
 42a/27, 42b/4, 42b/11, 42b/12,
 42b/24, 42b/25, 42b/26, 42b/27,
 42b/28, 42b/29, 43a/1, 43a/3,
 43a/5, 43a/7, 43a/8, 43a/9, 43a/10,
 43a/11, 43a/13, 43a/14, 43a/16,
 43a/20, 43a/22, 43a/24, 43a/26,
 43a/27, 43a/28, 43a/29, 43b/1,
 43b/2, 43b/4, 43b/5, 43b/10,
 43b/13, 43b/14, 43b/15, 43b/16,
 43b/17, 43b/18, 43b/19, 43b/20,
 43b/21, 43b/22, 43b/23, 43b/25,
 43b/28, 43b/29, 44a/4, 44a/6, 44a/7,
 44a/8, 44a/10, 44a/12, 44a/13,
 44a/15, 44a/17, 44a/18, 44a/20,
 44a/22, 44a/24, 44a/25, 44a/28,
 44b/1, 44b/3, 44b/4, 44b/6, 44b/8,
 44b/12, 44b/14, 44b/15, 44b/16,
 44b/17, 44b/18, 44b/19, 44b/22,
 44b/23, 44b/26, 45a/3, 45a/5, 45a/6,
 45a/7, 45a/8, 45a/9, 45a/12, 45a/13,
 45a/16, 45a/19, 45a/20, 45a/21,
 45a/22, 45a/23, 45a/24, 45a/26,
 45a/27, 45a/29, 45b/2, 45b/5, 45b/6,
 45b/7, 45b/8, 45b/13, 45b/16,
 45b/17, 45b/20, 45b/22, 45b/23,
 45b/25, 45b/26, 45b/27, 45b/28,
 46a/1, 46a/2, 46a/6, 46a/8, 46a/9,
 46a/10, 46a/12, 46a/14, 46a/15,
 46a/16, 46a/18, 46a/19, 46a/20,
 46a/22, 46a/23, 46a/24, 46a/25,
 46a/26, 46a/29, 46b/1, 46b/6,
 46b/8, 46b/9, 46b/15, 46b/17,
 46b/19, 46b/20, 46b/21, 46b/23,
 47a/1, 47a/2, 47a/3, 47a/4, 47a/5,
 47a/9, 47a/10, 47a/11, 47a/12,
 47a/13, 47a/14, 47a/16, 47a/17,
 47a/18, 47a/19, 47a/22, 47a/23,
 47a/24, 47a/26, 47b/1, 47b/3, 47b/5,
 47b/7, 47b/9, 47b/10, 47b/12,
 47b/13, 47b/14, 47b/18, 47b/19,
 47b/20, 47b/22, 47b/23, 47b/25,
 47b/26, 47b/27, 47b/29, 48a/1,
 48a/2, 48a/4, 48a/6, 48a/7, 48a/8,
 48a/11, 48a/12, 48a/19, 48a/20,
 48a/21, 48a/22, 48a/23, 48a/24,
 48a/27, 48a/29, 48b/1, 48b/2, 48b/3,
 48b/4, 48b/8, 48b/10, 48b/11,
 48b/13, 48b/18, 48b/19, 48b/20,
 48b/21, 48b/23, 48b/27, 49a/1,
 49a/2, 49a/4, 49a/6, 49a/7, 49a/8,

49a/10, 49a/11, 49a/15, 49a/18,
 49a/21, 49a/23, 49a/25, 49a/26,
 49a/27, 49a/28, 49a/29, 49b/1,
 49b/2, 49b/3, 49b/4, 49b/8, 49b/12,
 49b/15, 49b/16, 49b/18, 49b/19,
 49b/20, 49b/21, 49b/22, 49b/23,
 49b/25, 49b/26, 49b/27, 49b/28,
 50a/1, 50a/4, 50a/5, 50a/14, 50a/16,
 50a/17, 50a/19, 50a/20, 50a/25,
 50a/27, 50a/28, 50b/1, 50b/3,
 50b/4, 50b/5, 50b/6, 50b/9, 50b/12,
 50b/13, 50b/16, 50b/17, 50b/18,
 50b/23, 50b/24, 50b/25, 50b/26,
 50b/29, 51a/1, 51a/3, 51a/5, 51a/6,
 51a/8, 51a/10, 51a/11, 51a/13,
 51a/17, 51a/18, 51a/19, 51a/20,
 51a/24, 51a/25, 51a/28, 51a/30,
 51a/31, 51a/33, 51b/1, 51b/6, 51b/9,
 51b/10, 51b/11, 51b/13, 51b/15,
 51b/18, 51b/21, 51b/22, 51b/28,
 51b/29, 51b/31, 51b/32, 52a/1,
 52a/3, 52a/4, 52a/5, 52a/6, 52a/7,
 52a/10, 52a/11, 52a/12, 52a/13,
 52a/14, 52a/16, 52a/17, 52a/18,
 52a/19, 52a/21, 52a/22, 52a/25,
 52a/26, 52b/1, 52b/2, 52b/4, 52b/7,
 52b/8, 52b/9, 52b/10, 52b/11,
 52b/15, 52b/16, 52b/18, 52b/25,
 52b/29, 53a/1, 53a/4, 53a/7, 53a/11,
 53a/15, 52a/13, 53a/20, 53a/22,
 53a/24, 53a/26, 53a/27, 53b/1,
 53b/2, 53b/3, 53b/4, 53b/5, 53b/8,
 53b/9, 53b/11, 53b/16, 53b/17,
 53b/20, 53b/21, 53b/22, 53b/23,
 53b/24, 53b/25, 53b/28, 54a/1,
 54a/2, 54a/6, 54a/7, 54a/9, 54a/12,
 54a/16, 54a/21, 54a/24, 54a/25,
 54a/26, 54a/28, 54a/29, 54b/3,
 54b/4, 54b/5, 54b/8, 54b/9, 54b/10,
 54b/12, 54b/13, 54b/14, 54b/15,
 54b/18, 54b/19, 54b/20, 54b/21,
 54b/22, 54b/25, 54b/26, 54b/27,
 54b/28, 55a/4, 55a/6, 55a/12,
 55a/13, 55a/16, 55a/17, 55a/18,
 55a/21, 55a/23, 55a/24, 55a/26,
 55a/29, 55b/1, 55b/4, 55b/6, 55b/7,
 55b/8, 55b/11, 55b/16, 55b/19,
 55b/21, 55b/22, 55b/23, 55b/24,
 55b/25, 55b/27, 55b/28, 56a/4,
 56a/13, 56a/14, 56a/15, 56a/16,
 56a/17, 56a/18, 56a/19, 56a/22,
 56a/23, 56a/24, 56a/26, 56a/28,
 56b/1, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 56b/5,
 56b/9, 56b/11, 56b/12, 56b/13,
 56b/15, 56b/16, 56b/18, 56b/19,
 56b/21, 56b/22, 56b/23, 56b/24,
 56b/25, 56b/26, 56b/27, 56b/28,
 56b/29, 57a/1, 57a/2, 57a/4, 57a/5,
 57a/6, 57a/7, 57a/8, 57a/12, 57a/13,
 57a/14, 57a/19, 57a/20, 57a/21,
 57a/22, 57a/23, 57a/24, 57a/26,
 57a/27, 57a/29, 57b/1, 57b/3, 57b/5,
 57b/6, 57b/57b//7, 57b/8, 57b/9,
 57b/11, 57b/13, 57b/14, 57b/15,
 57b/18, 57b/22, 57b/25, 57b/27,
 57b/29, 58a/1, 58a/2, 58a/3, 58a/4,
 58a/11, 58a/14, 58a/15, 58a/16,
 58a/20, 58a/29, 58b/1, 58b/2, 58b/3,

58b/4, 58b/5, 58b/6, 58b/7, 58b/8,
58b/10, 58b/15, 58b/21, 58b/22,
58b/23, 58b/24, 58b/28, 59a/2,
59a/6, 59a/8, 59a/9, 59a/10, 59a/14,
59a/15, 59a/16, 59a/19, 59a/21,
59a/24, 59a/25, 59a/26, 59a/27,
59b/3, 59b/4, 59b/5, 59b/8, 59b/10,
59b/13, 59b/14, 59b/17, 59b/19,
59b/20, 59b/22, 59b/23, 59b/24,
59b/25, 59b/28, 60a/1, 60a/4, 60a/5,
60a/6, 60a/7, 60a/8, 60a/9, 60a/10,
60a/11, 60a/12, 60a/15, 60a/18,
60a/19, 60a/20, 60a/21, 60a/22,
60b/2, 60b/4, 60b/5, 60b/6, 60b/7,
60b/11, 60b/12, 60b/13, 60b/14,
60b/15, 60b/17, 60b/21, 60b/26,
60b/27, 61a/2, 61a/6, 61a/11,
61a/16, 61a/18, 61a/19, 61a/21,
61a/24, 61a/25, 61a/26, 61a/27,
61a/28, 61a/29, 61b/3, 61b/4, 61b/5,
61b/6, 61b/10, 61b/13, 61b/15,
61b/16, 61b/17, 61b/21, 61b/24,
61b/28, 61b/29, 62a/1, 62a/2, 62a/3,
62a/8, 62a/9, 62a/10, 62a/11,
62a/12, 62a/14, 62a/15, 62a/16,
62a/17, 62a/22a/19, 62a/20, 62a/21,
62a/22, 62a/27, 62a/28, 62a/29,
62b/2, 62b/3, 62b/4, 62b/5, 62b/6,
62b/7, 62b/8, 62b/9, 62b/11,
62b/15, 62b/18, 62b/19, 62b/20,
62b/23, 62b/24, 62b/25, 62b/26,
62b/27, 62b/29, 63a/1, 63a/4, 63a/5,
63a/6, 63a/7, 63a/8, 63a/9, 63a/11,
63a/12, 63a/13, 63a/14, 63a/15,

63a/16, 63a/17, 63a/20, 63a/22,
63a/23, 63a/24, 63a/25, 63a/26,
63a/27, 63a/29, 63b/1, 63b/2, 63b/5,
63b/7, 63b/8, 63b/9, 63b/11,
63b/12, 63b/13, 63b/14, 63b/16,
63b/17, 63b/20, 63b/21, 63b/22,
63b/23, 63b/24, 63b/25, 63b/26,
63b/28, 63b/29, 64a/3, 64a/4, 64a/6,
64a/7, 64a/11, 64a/13, 64a/15,
64a/18, 64a/21, 64a/22, 64a/25,
64a/28, 64a/29, 64b/1, 64b/2, 64b/3,
64b/4, 64b/5, 64b/6, 64b/8, 64b/9,
64b/10, 64b/11, 64b/15, 64b/16,
64b/17, 64b/19, 64b/20, 64b/21,
64b/22, 64b/24, 64b/25, 64b/27,
65a/1, 65a/3, 65a/4, 65a/5, 65a/6,
65a/7, 65a/10, 65a/16a/165a/, 65a/12,
65a/13, 65a/65a/14, 65a/15, 65a/16,
65a/17, 65a/18, 65a/23, 65a/24,
65a/25, 65a/26, 65a/27, 65a/28,
65b/3, 65b/6, 65b/7, 65b/8, 65b/9,
65b/11, 65b/12, 65b/14, 65b/17,
65b/18, 65b/19, 65b/23, 65b/24,
65b/26, 65b/27, 65b/28, 65b/29,
66a/3, 66a/5, 66a/6, 66a/7, 66a/8,
66a/9, 66a/12, 66a/15, 66a/18,
66a/20, 66a/23, 66a/25, 66b/1,
66b/2, 66b/3, 66b/5, 66b/7, 66b/8,
66b/10, 66b/11, 66b/12, 66b/13,
66b/14, 66b/17, 66b/21, 66b/22,
66b/23, 66b/24, 66b/25, 66b/27,
66b/28, 66b/29, 67a/2, 67a/3, 67a/4,
67a/5, 67a/6, 67a/8, 67a/9, 67a/10,
67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14,

67a/16, 67a/20, 67a/23, 67a/24,
 67a/25, 67a/26, 67a/28, 67a/29,
 67b/4, 67b/5, 67b/6, 67b/7, 67b/10,
 67b/11, 67b/12, 67b/13, 67b/14,
 67b/15, 67b/16, 67b/17, 67b/19,
 67b/20, 67b/21, 67b/23, 67b/24,
 67b/25, 67b/26, 67b/27, 67b/28,
 67b/29, 68a/1, 68a/4, 68a/5, 68a/7,
 68a/8, 68a/11, 68a/12, 68a/13,
 68a/16, 68a/17, 68a/18, 68a/20,
 68a/21, 68a/22, 68a/23, 68a/24,
 68a/25, 68a/26, 68a/ 27, 68b/1,
 68b/2, 68b/3, 68b/4, 68b/5, 68b/6,
 68b/8, 68b/9, 68b/10, 68b/13,
 68b/14, 68b/15, 68b/16, 68b/19,
 68b/20, 68b/21, 68b/22, 68b/23,
 68b/24, 68b/25, 68b/26, 68b/27,
 68b/28, 68b/29, 69a/1, 69a/2, 69a/3,
 69a/5, 69a/6, 69a/7, 69a/8, 69a/10,
 69a/18, 69a/20, 69a/21, 69a/22,
 69a/23, 69a/24, 69b/2, 69b/10,
 69b/12, 69b/14, 69b/16, 69b/17,
 69b/18, 69b/19, 69b/20, 69b/21,
 69b/22, 69b/23, 69b/24, 69b/25,
 69b/26, 70a/3, 70a/4, 70a/9, 70a/16,
 70a/18, 70a/19, 70a/21, 70a/23,
 70a/26, 70a/27, 70a/29, 70b/1,
 70b/3, 70b/6, 70b/7, 70b/8, 70b/9,
 70b/10, 70b/13, 70b/15, 70b/19,
 70b/20, 70b/21, 70b/22, 70b/25,
 70b/26, 70b/27, 70b/29, 71a/3,
 71a/4, 71a/6, 71a/7, 71a/8, 71a/10,
 71a/12, 71a/13, 71a/15, 71a/16,
 71a/17, 71a/20, 71a/21, 71a/23,
 71a/24, 71a/25, 71a/26, 71a/27,
 71a/28, 71a/29, 71b/1, 71b/2, 71b/3,
 71b/4, 71b/6, 71b/7, 71b/8, 71b/9,
 71b/10, 71b/17, 71b/22, 71b/25,
 72a/2, 72a/7, 72a/9, 72a/11, 72a/12,
 72a/14, 72a/15, 72a/19, 72a/22,
 72a/29, 72b/2, 72b/3, 72b/4, 72b/6,
 72b/9, 72b/10, 72b/11, 72b/12,
 72b/14, 72b/16, 72b/17, 72b/19,
 72b/20, 72b/21, 72b/22, 72b/23,
 72b/25, 72b/28, 72b/29, 73a/1,
 73a/2, 73a/4, 73a/5, 73a/6, 73a/7,
 73a/9, 73a/10, 73a/11, 73a/12,
 73a/13, 73a/14, 73a/15, 73a/18,
 73a/19, 73a/20, 73a/21, 73a/22,
 73a/24, 73a/25, 73a/26, 73a/27,
 73a/28, 73b/1, 73b/2, 73b/3, 73b/4,
 73b/5, 73b/6, 73b/10, 73b/13,
 73b/14, 73b/17, 73b/18, 73b/19,
 73b/20, 73b/21, 73b/22, 73b/24,
 73b/25, 73b/26, 73b/27, 73b/28,
 73b/29, 74a/4, 74a/5, 74a/6, 74a/11,
 74a/13, 74a/14, 74a/15, 74a/16,
 74a/17, 74a/18, 74a/19, 74a/20,
 74a/21, 74a/22, 74a/23, 74a/24,
 74a/25, 74a/27, 74a/28, 74b/1,
 74b/3, 74b/5, 74b/8, 74b/9, 74b/10,
 74b/11, 74b/12, 74b/17, 74b/20,
 74b/21, 74b/22, 74b/24, 74b/25,
 74b/26, 74b/27, 74b/28, 75a/2,
 75a/4, 75a/5, 75a/6, 75a/7, 75a/8,
 75a/9, 75a/12, 75a/1375a/, 75a/14,
 75a/15, 75a/16, 75a/17, 75a/18,
 75a/20, 75a/21, 75a/22, 75a/23,

75a/24, 75a/25, 75a/26, 75a/27,
75a/28, 75b/1, 75b/2, 75b/3, 75b/4,
75b/7, 75b/11, 75b/12, 75b/13,
75b/14, 75b/17, 75b/18, 75b/19,
75b/21, 75b/22, 75b/23, 75b/25,
75b/26, 75b/27, 75b/29, 76a/2,
76a/4, 76a/5, 76a/6, 76a/7, 76a/8,
76a/10, 76a/11, 76a/12, 76a/13,
76a/14, 76a/15, 76a/16, 76a/22,
76a/24, 76a/25, 76a/26, 76a/27,
76a/28, 76a/29, 76a/30, 76b/1,
76b/3, 76b/4, 76b/6, 76b/7, 76b/8,
76b/9, 76b/10, 76b/11, 76b/12,
76b/13, 76b/14, 76b/15, 76b/17,
76b/20, 76b/22, 76b/23, 76b/24,
76b/26, 76b/27, 76b/29, 76b/30,
77a/1, 77a/4, 77a/5, 77a/8, 77a/9,
77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/15,
77a/17, 77a/19, 77a/23, 77a/29,
77b/4, 77b/6, 77b/7, 77b/8, 77b/9,
77b/10, 77b/11, 77b/12, 77b/13,
77b/14, 77b/17, 77b/19, 77b/22,
77b/23, 77b/26, 77b/29, 78a/4,
78a/5, 78a/6, 78a/7, 78a/9, 78a/10,
78a/11, 78a/13, 78a/15, 78a/17,
78a/18, 78a/20, 78a/25, 78a/27,
78a/28, 78b/2, 78b/3, 78b/4, 78b/5,
78b/6, 78b/7, 78b/8, 78b/10,
78b/11, 78b/13, 78b/14, 78b/16,
78b/19, 78b/23, 78b/24, 78b/25,
78b/26, 78b/27, 78b/28, 79a/1,
79a/2, 79a/3, 79a/4, 79a/5, 79a/6,
79a/8, 79a/11, 79a/12, 79a/13,
79a/14, 79a/20, 79a/21, 79a/22,

79a/24, 79a/25, 79a/28, 79b/1,
79b/3, 79b/4, 79b/6, 79b/7, 79b/9,
79b/10, 79b/11, 79b/12, 79b/14,
79b/16, 79b/18, 79b/20, 79b/21,
79b/23, 79b/24, 79b/26, 79b/27,
79b/28, 80a/2, 80a/3, 80a/4, 80a/5,
80a/6, 80a/7, 80a/9, 80a/12, 80a/15,
80a/17, 80a/27, 80b/1, 80b/2, 80b/3,
80b/5, 80b/11, 80b/12, 80b/15,
80b/16, 80b/17, 80b/18, 80b/20,
80b/21, 80b/22, 80b/23, 80b/24,
80b/25, 80b/26, 80b/28, 80b/29,
81a/1, 81a/4, 81a/5, 81a/7, 81a/22,
81a/26, 81a/27, 81a/29,
81b/2, 81b/3, 81b/4, 81b/9, 81b/10,
81b/12, 81b/16, 81b/18, 81b/19,
81b/21, 81b/22, 81b/23, 81b/24,
81b/28, 82a/4, 82a/5, 82a/6, 82a/7,
82a/9, 82a/10, 82a/11, 82a/13,
82a/14, 82a/15, 82a/16, 82a/17,
82a/18, 82a/19, 82a/20, 82a/21,
82a/23, 82a/26, 82a/27,
82a/28, 82a/29, 82b/4, 82b/6, 82b/9,
82b/10, 82b/17, 82b/18, 82b/19,
82b/22, 82b/23, 82b/26, 82b/27,
82b/29, 83a/7, 83a/8, 83a/9, 83a/11,
83a/12, 83a/16, 83a/19, 83a/20,
83a/21, 83a/23, 83a/24, 83a/26,
83a/27, 83b/1, 83b/3, 83b/5, 83b/6,
83b/7, 83b/8, 83b/9, 83b/10,
83b/11, 83b/12, 83b/13, 83b/14,
83b/16, 83b/18, 83b/25, 83b/26,
83b/29, 84a/3, 84a/4, 84a/5, 84a/7,
84a/8, 84a/10, 84a/11, 84a/14,

84a/15, 84a/16, 84a/18, 84a/20, 84a/24, 84a/25, 84a/26, 84a/27, 84a/28, 84a/29, 84b/1, 84b/2, 84b/3, 84b/4, 84b/9, 84b/10, 84b/11, 84b/13, 84b/16, 84b/17, 84b/19, 84b/20, 84b/21, 84b/22, 84b/23, 84b/26, 84b/27, 85a/2, 85a/4, 85a/5, 85a/6, 85a/11, 85a/12, 85a/15, 85a/17, 85a/18, 85a/20, 85a/ 23, 85a/26, 85a/28, 85b/1, 85b/3, 85b/4, 85b/5, 85b/6, 85b/9, 85b/11, 85b/12, 85b/13, 85b/14, 85b/15, 85b/16, 85b/17, 85b/18, 85b/20, 85b/21, 85b/23, 85b/25, 85b/27, 85b/28, 85b/29, 86a/2, 86a/4, 86a/6, 86a/9, 86a/10, 86a/11, 86a/14, 86a/15, 86a/16, 86a/17, 86a/20, 86a/23, 86a/24, 86a/25, 86a/27, 86b/2, 86b/4, 86b/5, 86b/10, 86b/11, 86b/12, 86b/13, 86b/15, 86b/16, 86b/17, 86b/18, 86b/20, 86b/22, 86b/23, 86b/24, 86b/26, 86b/28, 87a/1, 87a/2, 87a/3, 87a/4, 87a/8, 87a/9, 87a/13, 87a/16, 87a/17, 87a/21, 87a/23, 87a/27, 87a/29, 87b/3, 87b/4, 87b/7, 87b/8, 87b/9, 87b/10, 87b/11, 87b/12, 87b/16, 87b/17, 87b/18, 87b/19, 87b/20, 87b/21, 87b/24, 87b/25, 87b/26, 87b/28, 88a/1, 88a/2, 88a/4, 88a/9, 88a/13, 88a/15, 88a/16, 88a/17, 88a/18, 88a/21, 88a/23, 88a/25, 88b/8, 88b/10, 88b/11, 88b/14, 88b/16, 88b/18, 88b/19, 88b/21, 88b/22, 88b/25, 88b/26, 88b/27, 88b/28, 88b/29, 89a/3, 89a/5, 89a/6, 89a/9, 89a/10, 89a/11, 89a/13, 89a/14, 89a/15, 89a/16, 89a/19, 89a/20, 89a/21, 89a/22, 89a/23, 89a/26, 89b/3, 89b/4, 89b/5, 89b/6, 89b/12, 89b/14, 89b/18, 89b/21, 89b/22, 89b/23, 89b/25, 89b/26, 89b/27, 90a/4, 90a/6, 90a/7, 90a/8, 90a/9, 90a/10, 90a/11, 90a/12, 90a/14, 90a/15, 90a/18, 90a/19, 90a/22, 90a/24, 90a/26, 90a/27, 90a/29, 90b/1, 90b/3, 90b/9, 90b/10, 90b/11, 90b/12, 90b/13, 90b/17, 90b/21, 90b/22, 90b/23, 90b/24, 90b/29, 91a/7, 91a/8, 91a/9, 91a/10, 91a/11, 91a/12, 91a/15, 91a/16, 91a/19, 91a/20, 91a/22, 91a/24, 91a/25, 91a/27, 91a/ 28, 91a/29, 91b/1, 91b/2, 91b/3, 91b/4, 91b/5, 91b/7, 91b/8, 91b/9, 91b/10, 91b/14, 91b/15, 91b/16, 91b/17, 91b/18, 91b/19, 91b/20, 91b/21, 91b/22, 91b/23, 91b/24, 91b/25, 91b/26, 91b/27, 91b/29, 92a/1, 92a/2, 92a/3, 92a/4, 92a/9, 92a/10, 92a/11, 92a/12, 92a/14, 92a/15, 92a/17, 92a/18, 92a/19, 92a/24, 92a/25, 92a/26, 92a/27, 92a/28, 92a/29, 92b/1, 92b/2, 92b/9, 92b/11, 92b/12, 92b/13, 92b/14, 92b/15, 92b/16, 92b/17, 92b/18, 92b/19, 92b/24, 92b/25, 92b/26, 92b/27, 92b/28, 93a/2, 93a/3, 93a/5, 93a/6,

93a/7, 93a/8, 93a/9, 93a/10, 93a/11,
93a/12, 93a/13, 93a/16, 93a/17,
93a/18, 93a/20, 93a/21, 93a/23,
93a/24, 93a/25, 93a/26, 93a/27,
93b/5, 93b/6, 93b/10, 93b/11,
93b/12, 93b/13, 93b/14, 93b/15,
93b/19, 93b/21, 93b/27, 93b/28,
94a/3, 94a/4, 94a/6, 94a/7, 94a/9,
94a/10, 94a/11, 94a/12, 94a/13,
94a/14, 94a/16, 94a/17, 94a/18,
94a/20, 94a/21, 94a/22, 94a/23,
94a/25, 94a/26, 94a/29, 94b/2,
94b/4, 94b/5, 94b/6, 94b/7, 94b/9,
94b/10, 94b/11, 94b/12, 94b/14,
94b/15, 94b/16, 94b/17, 94b/18,
94b/20, 94b/21, 94b/22, 94b/23,
94b/27, 94b/28, 95a/1, 95a/2, 95a/4,
95a/5, 95a/6, 95a/7, 95a/8, 95a/10,
95a/11, 95a/12, 95a/14, 95a/15,
95a/16, 95a/17, 95a/18, 95a/19,
95a/21, 95a/22, 95a/23, 95a/24,
95a/25, 95a/26, 95a/27, 95a/28,
95b/1, 95b/6, 95b/8, 95b/10,
95b/11, 95b/12, 95b/13, 95b/15,
95b/17, 95b/21, 95b/22, 95b/23,
95b/24, 95b/27, 95b/28, 95b/29,
96a/1, 96a/6, 96a/7, 96a/9, 96a/11,
96a/13, 96a/17, 96a/18, 96a/22,
96a/25, 96a/26, 96a/27, 96a/28,
96a/29, 96b/1, 96b/2, 96b/3, 96b/4,
96b/5, 96b/6, 96b/7, 96b/8, 96b/9,
96b/12, 96b/13, 96b/14, 96b/15,
96b/16, 96b/18, 96b/20, 96b/21,
96b/22, 96b/23, 96b/24, 296b/6,

96b/28, 97a/5, 97a/7, 97a/9, 97a/11,
97a/12, 97a/13, 97a/15, 97a/16,
97a/18, 97a/20, 97a/22, 97a/24,
97a/26, 97a/27, 97a/28, 97a/29,
97b/6, 97b/8, 97b/9, 97b/11, 97b/15,
97b/19, 97b/21, 97b/22, 97b/23,
97b/26, 97b/28, 98a/2, 98a/3, 98a/4,
98a/5, 98a/6, 98a/8, 98a/11, 98a/14,
98a/15, 98a/16, 98a/17, 98a/19,
98a/21, 98a/22, 98a/24, 98a/25,
98a/28, 98a/29, 98b/3, 98b/4, 98b/5,
98b/7, 98b/10, 98b/12, 98b/13,
98b/14, 98b/16, 98b/17, 98b/20,
98b/23, 98b/24, 98b/26, 98b/27,
99a/2, 99a/4, 99a/7, 99a/8, 99a/11,
99a/12, 99a/14, 99a/16, 99a/17,
99a/18, 99a/20, 99a/21, 99a/22,
99a/23, 99a/24, 99a/25, 99a/27,
99a/29, 99b/1, 99b/2, 99b/3, 99b/5,
99b/6, 99b/7, 99b/8, 99b/9, 99b/10,
99b/12, 99b/13, 99b/14, 99b/17,
99b/18, 99b/19, 99b/21, 99b/23,
99b/24, 99b/26, 100a/2, 100a/4,
100a/5, 100a/8, 100a/9, 100a/11,
100a/13, 100a/14, 100a/15, 100a/17,
100a/18, 100a/19, 100a/20, 100a/21,
100a/24, 100a/25, 100a/26, 100a/28,
73a/22, 31a/1, 75b/20
v. dahi 1b/8, 3a/20, 3a/22, 3b/4,
4a/8, 8a/11, 8b/3, 9b/3, 10a/27,
10a/28, 10b/2, 10b/4, 10b/14,
10b/15, 10b/19, 10b/21, 10b/22,
10b/27, 10b/29, 11a/3, 11a/6, 11a/8,
11a/11, 11a/13, 11a/17, 11a/19,

11a/21, 11a/24, 11a/26, 11a/28, 11b/1, 11b/3, 11b/5, 11b/10, 11b/12, 11b/14, 11b/16, 11b/19, 11b/22, 11b/26, 11b/28, 12a/3, 12a/6, 12a/9, 12a/20, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 12b/12, 13b/22, 15b/10, 16b/22, 16b/25, 16b/28, 28a/8, 28a/10, 32a/5, 33b/6, 36a/29, 42a/5, 43a/2, 46b/3, 50b/2, 54a/23, 55a/14, 56a/20, 58b/16, 63b/15, 64a/24, 69a/19, 71a/9, 75a/19, 93b/25, 94b/3, 98a/10, 2a/14, 21b/1, 79b/2	vefāt <i>Ar ad</i> ölüm v. ider 69b/10, 24b/22
arapça ibarelerde ve v. 1b/2, 1b/5, 1b/6, 2a/8, 2a/12, 2a/25, 2b/6, 2b/10, 2b/12, 2b/29, 3a/2, 3b/12, 4a/14, 4a/19, 4a/24, 4a/29, 4b/4, 4b/5, 4b/7, 5b/13, 5b/14, 81b/21	vecih (vech) <i>Ar ad</i> sebeple v. 5a/4, 9a/14, 9a/21, 9b/11, 9b/16, 9b/17, 10b/1, 14a/10, 15a/16, 17a/3, 27a/20, 27a/24, 30a/28, 30b/15, 35b/12, 36a/17, 36b/18, 36b/22, 43a/5, 46b/2, 46b/6, 46b/8, 47a/3, 50a/1, 50a/10, 50a/14, 52b/24, 53b/21, 58a/8, 60a/13, 61b/12, 66a/11, 66a/13, 67a/5, 69a/20, 69b/5, 70a/19, 70b/3, 73a/13, 77b/14, 78b/22, 79a/19, 80b/4, 81a/4, 82a/3, 83a/12, 84a/22, 86a/29, 86b/4, 86b/6, 86b/9, 88b/8, 94a/28, 97b/10, 98b/19, 99a/28, 99b/3, 99b/6, 100a/21
vebā <i>Ar ad</i> salgın hastalık, veba, taun, kolera v.-yı ‘āmmdur 15b/28 v.+ya 75a/5, 66b/14 v.+yı 22a/28	v. -i meşrūh 78b/16 v.+le 3a/25, 59b/12, 59b/26, 71a/15 v.+iledür 5a/18
vechile <i>Ar zf</i> (belirtilen) sebep dolayısıyla, vechile v. 3a/25, 21a/20, 33a/3, 85a/21, 90b/3, 27a/23, 81a/6, 59b/12, 59b/26, 71a/15	vedī‘at <i>Ar ad</i> emanet v. 1b/3
veted <i>Ar ad</i> kazık v. 81b/12	vehm <i>Ar ad</i> şüphe, tereddüt v. itmişlerdür 86b/21
vefā <i>Ar ad</i> sevgide bağlılık, sadakat v. eylese 71b/26 v. ider 69b/10, 96a/6 v. itmez 14b/10	velef <i>Ar ad</i> buhurumeryem, tavşankulağı çiçeği, siklamen v. 82a/29
	verd <i>Ar ad</i> gül v. 8b/29
	vesīhī <i>Ar sf</i> çorak olan v. 88b/15
	ve’s-selām <i>Ar ün!</i> “son söz budur, o kadar” anlamlarında kullanılan söz v. 81b/21, 92b/11, 100a/19

vesvās *Ar ad* şüphe, kuruntu

v. 37a/9

veşem *Ar ad* dövme

v. 91b/26

veya *Ar+Far bağ* veya, ya da

v. 2a/1, 2b/23, 5a/11, 5a/12, 8a/14,
19a/24, 20a/15, 20a/16, 22a/6,
30a/23, 30a/26, 30b/1, 31b/23,
36b/26, 37a/6, 38a/27, 38b/7,
48a/28, 48b/5, 51b/12, 51b/13,
52a/17, 52b/1, 54a/17, 55a/27,
55b/13, 57b/22, 59a/29, 62a/8,
63b/13, 65a/3, 66a/19, 68a/1,
68b/14, 68b/15, 68b/16, 70b/24,
71a/1, 74a/16, 74a/20, 75b/4,
79b/28, 80a/4, 80a/15, 80a/22,
83b/12, 84a/23, 85b/23, 86a/20,
86a/26, 86a/27, 86a/28, 88b/6,
90a/5, 91a/8, 91b/7, 96b/7, 97a/27,
98b/19, 98b/25, 100a/5, 10b/1,
43b/10

veyāhūd *Ar+Far bağ* veya, ya da

v. 2a/3, 2a/4, 2a/5, 2b/22, 2b/23,
3a/10, 3a/11, 3b/22, 4a/2, 4a/5,
4b/9, 4b/27, 5a/5, 5a/8, 5a/14,
5a/15, 5b/17, 5b/19, 5b/27, 6a/1,
6a/2, 6a/4, 6a/15, 6a/17, 6a/18, 6b/6,
6b/8, 6b/9, 6b/10, 7a/17, 7a/27,
7a/28, 8a/13, 8a/24, 8a/27, 8b/11,
9a/18, 9a/20, 9a/22, 9b/15, 9b/22,
10a/5, 10a/7, 10a/8, 10a/11, 10b/1,
10b/13, 10b/25, 10b/27, 11a/2,
11a/29, 11b/11, 11b/18, 11b/25,

12a/2, 12a/13, 12b/17, 12b/18,
12b/21, 12b/23, 13a/21, 13b/16,
14a/6, 14a/8, 14a/22, 14a/23,
14b/17, 14b/21, 15b/9, 15b/10,
15b/21, 16a/2, 16b/9, 16b/12,
16b/13, 16b/20, 16b/21, 16b/26,
16b/28, 17a/6, 17b/11, 17b/19,
18a/11, 18a/24, 18b/12, 18b/16,
19a/6, 19a/8, 19a/14, 19a/17,
19a/26, 19a/28, 19b/10, 20a/11,
20b/27, 21a/8, 21a/29, 21b/26,
22a/6, 22a/7, 22a/19, 22a/21,
22b/24, 22b/25, 23a/28, 23b/1,
23b/7, 23b/11, 24a/23, 24b/13,
24b/14, 24b/25, 24b/27, 25a/3,
25b/9, 26a/14, 27a/2, 28a/8, 28a/16,
28a/17, 28a/25, 28a/26, 28a/27,
28a/28, 28b/11, 29a/3, 29a/8,
29a/10, 29b/15, 30a/13, 30a/22,
30b/1, 30b/22, 30b/28, 31b/21,
32a/10, 32a/29, 32b/1, 32b/17,
34a/1, 34a/17, 34b/5, 34b/12,
34b/23, 35a/19, 35a/29, 35b/18,
35b/23, 35b/27, 36a/18, 36b/9,
36b/10, 36b/19, 36b/27, 37b/11,
37b/14, 37b/17, 38a/10, 38a/26,
38b/4, 38b/26, 39a/4, 39a/6, 39a/12,
39a/15, 39b/8, 41a/8, 41b/14,
42b/12, 42b/26, 43a/1, 43a/9,
43a/24, 43b/19, 43b/22, 43b/23,
44a/8, 44a/10, 44b/4, 45a/5, 45a/8,
46a/29, 46b/1, 46b/15, 46b/17,
47a/2, 47a/26, 47b/12, 48a/12,
48a/23, 49a/4, 49a/26, 49b/8,

50a/27, 50b/5, 51a5, 51a/13, 51a/19,
52a/16, 52a/19, 52a/21, 52b/2,
53a/1, 54a/1, 54a/16, 54b/4, 54b/9,
55a/6, 55a/26, 55b/1, 55b/4, 55b/25,
56a/18, 56b/26, 56b/27, 56b/28,
57a/1, 57a/4, 57a/19, 57a/26,
57a/27, 57b/6, 58a/15, 58a/29,
58b/1, 58b/2, 58b/3, 58b/8, 59a/2,
59a/14, 59a/16, 59b/3, 59b/4,
59b/14, 60a/22, 61b/10, 61b/17,
61b/29, 62a/1, 62a/2, 62a/3, 62a/11,
62b/24, 63a/22, 63b/12, 63b/24,
63b/25, 65a/3, 65a/4, 65a/18,
65b/18, 66b/1, 67a/2, 67a/3, 68b/14,
68b/15, 69a/6, 69a/8, 69b/10, 70b/3,
71b/25, 72a/15, 72b/12, 72b/14,
73a/10, 73a/11, 73a/12, 73a/24,
73a/27, 74a/17, 74b/1, 74b/8,
74b/22, 75a/5, 75a/12, 75a/15,
75b/1, 75b/3, 75b/4, 76a/14, 76a/15,
76a/26, 76a/30, 76b/1, 76b/14,
76b/15, 77a/4, 77a/5, 77b/11,
77b/13, 77b/17, 77b/23, 78a/4,
78a/27, 78b/13, 78b/14, 78b/16,
78b/23, 79a/4, 79a/5, 79a/8, 79a/20,
79a/22, 79a/24, 79b/4, 79b/10,
79b/19, 80a/2, 80a/3, 80a/9, 80b/11,
81a/29, 81b/10, 82b/19, 82b/27,
83a/9, 83b/9, 84a/16, 84b/2, 84b/16,
84b/22, 84b/26, 85a/2, 85a/4,
85a/18, 85b/15, 85b/16, 85b/17,
87a/1, 87a/2, 87a/3, 87a/4, 87a/8,
87a/16, 87a/23, 88a/23, 89a/11,
89b/5, 90a/6, 90a/15, 90a/29,

90b/22, 91a/10, 91a/22, 91a/29,
91b/7, 91b/25, 92a/27, 92b/12,
93a/18, 95a/26, 95b/17, 96a/25,
96b/3, 96b/6, 96b/8, 96b/28, 97a/24,
97a/28, 97b/19, 98a/29, 99a/8,
99a/11, 99a/24, 99a/25, 99b/2,
100a/2, 100a/13

vez(i)n *Ar ad* tartma, tartılma

v. 15a/9

v. ideler 6b/19

v.+de 51a/23

v.+e 6b/21

v.+i 27a/15, 27a/17, 35a/22, 42a/3,
42a/4, 48a/27, 75a/17, 82a/26,
82a/27, 83b/26, 85a/6, 85a/6,
85a/25, 86a/20, 87b/10, 88a/1,
88b/6, 89b/22, 89b/23, 90b/19,
92a/14, 92a/15, 98a/8

v.+idür 87b/12

v.+ince 20b/6, 26a/2, 41a/22, 42a/3,
82a/26, 83b/25, 84b/3, 88b/4, 88b/5,
89b/23, 90b/6, 90b/19, 20b/6

v.+inüñ 48a/27, 75a/29, 85a/24

v.+lerden 15a/10

v.+leri 15a/9

vezravend *Far ad* gebre otu deneni
bitkinin kökü

v. 13a/28

vilāyāt *Ar ad* iller, vilayetler

v. -ı merķūmede

vilāyet *Ar ad* il, valilik

v. 44a/29, 79b/18

v. -i anaṭolı 2a/25

v. -i hind 6a/29, 6b/2, 57a/11

v. -i hindde 26a/19
 v. -i hindde 28a/21
 v. -i mısırdā 33a/2
 v. -i kıbrıs 34a/22
 v. -i tebrīzde 65a/8
 v. -i bağdād 63b/1
 v. -i mısırdā 30a/15, 50b/28, 92a/16
 v. -i fārsdan 23b/19
 v. -i ʿummān 65b/29
 v. -i rūmda 73b/15
 v. -i tebrīzde 65a/8
 v. -i zengilerde 86a/2
 v. -i şāmda 81b/22
 v. -i meşriḳ 61a/3
 v. -i şāmdan 94b/7
 v. -i maḡribde 45a/17
 v. -i çīn 81a/1
 v. -i şaʿīdden 27a/19
 v. -i yemende 65b/21
 v. -i bağdādda 21b/6
 v. -i endülüsde 44a/22, 51a/33
 v. -i bābilde 40b/20
 v. -i ḡabeşde 44a/26, 81b/21
 v.+e 4a/13, 21a/3
 v.+den 23a/15
 v.+ler 23a/15
 v.+lere 26a/21
 v.+lerde 15b/10, 15b/11, 17a/7,
 17a/10, 19b/20, 63b/1, 75b/25,
 23a/16
 v.+lerinde 38b/11, 21a/2
 v.+lerüñ 75b/24
 v.+lere 86a/3

v.+ümüzde 40b/19, 63b/8, 64b/14,
 75a/26, 64b/3

vir- *T ey* vermek

v.-diler 76b/4, 86a/22
 v.-dügi 4a/11, 14b/21, 30a/20
 v.-dükleri 15a/9
 v.-düre 30b/24
 v.-e 5a/11, 7b/29, 10a/3, 10a/18,
 11a/19, 12b/27, 13b/14, 15b/6,
 15b/10, 15b/16, 16b/9, 17b/13,
 18b/11, 18b/29, 21a/12, 22a/9,
 22a/11, 22b/17, 22b/19, 24b/24,
 25a/12, 25b/19, 28b/1, 30b/23,
 34a/13, 40a/16, 40b/1, 40b/4,
 41b/16, 43b/27, 46b/23, 49b/6,
 51a/20, 56a/25, 58b/29, 59b/9,
 60a/6, 61a/6, 62b/4, 64b/20, 70a/25,
 71a/28, 71a/29, 73a/10, 80a/5,
 80b/18, 83b/13, 83b/14, 84a/28,
 87a/7, 87b/5, 89a/10, 98b/6, 89b/19,
 92b/4, 93a/8, 93a/23, 95a/17, 98b/4,
 100a/2
 v.-eler 37a/24, 43a/6, 43b/8, 48b/2,
 48b/4, 57b/27, 65b/7, 92a/12, 92b/4,
 93a/8
 v.-en 5a/12, 8b/16, 9b/8, 20b/25,
 32b/8
 v.-enüñ 62b/22
 v.-me 47a/4
 v.-mek 6b/24, 14a/17, 14a/18,
 15b/16, 15b/18, 34b/16, 44a/26,
 57b/26, 60a/14, 70b/20, 70b/21,
 70b/25, 71b/16, 74b/19
 v.-mekdür 14a/27

v.-mekde 6b/20, 39a/5, 57a/18, 74b/19, 75a/16, 78a/26	52b/23, 52b/26, 53b/9, 54b/28, 54b/29, 55b/20, 55b/22, 55b/29, 56a/4, 56a/10, 56b/1, 60a/9, 60b/27, 60b/29, 61a/12, 61a/16, 62a/15, 63a/15, 63b/26, 64a/13, 64b/10, 65a/9, 66b/2, 66b/16, 66b/22, 67b/6, 67b/7, 69a/21, 69b/9, 73a/2, 73a/8, 73a/9, 73b/5, 74b/4, 74b/11, 74b/23, 77a/2, 79a/4, 84b/24, 87b/6, 87b/21, 90a/26, 92a/2, 92a/21, 92b/29, 93a/7, 94b/26, 95b/16, 96a/5, 97a/12, 22a/27, 22a/29, 26a/1, 40a/22
v.-mekle 14b/19, 20b/14	
v.-meklik 38b/27, 65a/26	
v.-mesi 18b/2, 25b/22, 35a/4, 44a/2, 53a/24, 63a/26, 63a/28, 64a/14, 65b/4, 70b/9, 89b/29	
v.-mesin 42a/24, 94b/27	
v.-mesini 19a/9	
v.-meye 26b/29, 81b/14, 99b/23	
v.-meyüp 10b/8, 92b/4	
v.-mez 5a/12, 41a/6, 63b/10, 64b/25	
v.-mezse 64b/25	
v.-seler 62a/6	v.-üriz 6b/23, 6b/27
v.-üp 3b/7, 3b/9, 6b/21, 6b/27, 17b/19, 17b/24, 18b/19, 21a/13, 21a/14, 22a/29, 23b/22, 25b/23, 26a/9, 28a/27, 35b/2, 42b/14, 49a/17, 51b/26, 57b/16, 59a/27, 60a/13, 62b/3, 62b/26, 70a/24, 85a/13, 86a/9, 87a/4, 92b/4, 94a/27	v.-ürler 44b/20
v.-ür 4a/29, 8b/16, 13a/29, 13b/2, 15a/23, 15a/27, 17b/23, 18a/15, 18a/16, 18a/23, 18b/14, 18b/17, 18b/18, 19a/5, 19a/18, 19a/22, 19a/28, 20b/13, 20b/20, 21a/29, 21b/17, 21b/18, 21b/22, 22a/12, 22a/13, 22a/25, 22b/15, 23a/24, 23a/25, 25a/11, 25b/16, 25b/26, 26b/22, 27a/11, 28b/6, 28b/7, 28b/10, 29b/11, 32b/4, 35a/21, 36b/23, 38b/16, 39a/23, 40a/16, 40a/21, 41a/26, 41b/23, 42b/20, 43a/2, 51a/1, 51a/31, 51b/33,	virici <i>T sf</i> verici v. 11b/11, 13b/16, 33a/5, 37a/23, 56a/21, 85a/1, 86a/8, 87b/20, , 95b/23, 100a/22 v.+dür 29b/14, 62b/20, 69a/21, 93a/15, 100a/22
	viricilik <i>T ad</i> vericilik v.+i 63b/29
	viril- <i>T ey</i> verilmek v.-miş 9a/1 v.-üp 15a/9
	virilen <i>T sf</i> verilen v. 8b/23
	vitr <i>Ar ad</i> tek, yalnız olan şey v. (tertib-i vitr eyleye) 17a/3
	vukıyye <i>Ar ad</i> 400 dirhemlik Osmanlı ağırlık ölçüsü, okka v. 20a/28, 22a/12, 31b/3, 62b/21, 35b/2, 39a/12, 60a/26, 60a/27,

62a/6, 74a/6, 75a/5, 75a/6, 80a/18,
84a/8, 84a/8, 84a/11, 84b/28, 87a/8,
87a/26, 94b/11, 94b/12, 98b/23,
99a/25, 71a/21
v.+den 31b/4, 57b/26, 74a/6
v.+dür 74a/6, 74b/29, 94b/12
v.+ye 60a/13

vücūd *Ar ad* var oluş, olma

v. 3a/10

vüşk *Far ad* ağaç zamlı

v. 33a/14

-y-

yā *Far bağ* yahut, ya, veya

y. 4b/9, 5a/8, 5a/11, 5a/13, 6a/17,
16b/9, 16b/13, 21a/22, 33a/11,
16b/12

yaban *T ad* tarla, kır

y. 40a/8, 43b/8, 45a/4, 50a/22,
53b/2, 53b/6, 57a/7, 60b/23, 61a/8,
61a/25, 62b/14, 62b/19, 63a/6,
64b/23, 68a/23, 42b/24, 27b/10,
12b/2
y.+a 50b/10, 51a/22, 52b/2, 52b/11,
56a/6, 59a/18, 59b/29, 61b/7, 61b/8,
63b/15, 82a/3, 98b/21, 99b/3, 99b/4,
34b/3, 71b/1, 98b/8

y.+da 93b/12

y.+larda 10b/19, 17a/9, 68a/24,
68a/21, 81b/20, 56b/18

y.+lardan 14b/3, 81b/20

yabanī *Far ad* yabana ilişkin, ıssız

yerde yaşayan

y. 11a/5, 25a/6, 39b/5, 41a/6, 61a/8,
62b/17, 81a/19

y.+lerde 48b/7

y.+si 21b/8, 23b/28, 30a/17, 33b/25,
31a/10, 31b/11, 39a/24, 42a/25,
43a/18, 43b/14, 53a/13, 62a/10,
64b/3, 79b/24, 80b/6, 93a/21,
93a/22, 23a/3

y.+sine 31a/18, 53a/13

y.+sinüñ 30a/19, 31b/28, 39a/24,
53a/13, 67b/7, 64b/26

yābis *Ar sf* kuru

y. 17a/5, 17a/6, 26a/28, 52b/18,
62a/20, 66b/20, 68b/4, 96a/23, 69a/1
y. ider 44a/25

y. idüğinde 73a/5

y. ol- 9b/21, 19b/4, 67b/20, 67b/25,
85b/6

y.+dür 13b/3, 20a/2, 20b/12, 21b/2,
21b/14, 21b/15, 22b/7, 23a/18,
24a/20, 26a/5, 26b/12, 27b/15,
28a/24, 29b/5, 30a/19, 31a/24,
31b/16, 32a/13, 33a/16, 33b/29,
34a/26, 34b/18, 35a/29, 36a/7,
37b/2, 38a/1, 38b/14, 39a/28, 41a/7,
41a/24, 44b/21, 45b/15, 46a/11,
47a/26, 47b/18, 47b/26, 48b/11,
48b/19, 49a/17, 49b/14, 51b/8,
52a/22, 52a/29, 52b/29, 53a/7,
53a/18, 55a/8, 55a/17, 55b/18,
57a/15, 58a/27, 58b/20, 58b/21,
59a/13, 60b/26, 61a/8, 61b/2,

62a/12, 62b/2, 63b/17, 63b/18,
64a/11, 64b/6, 66a/7, 67a/8, 67b/10,
66b/26, 67b/11, 68a/23, 69a/21,
69b/18, 69b/20, 69b/21, 71b/22,
72b/22, 73b/19, 76b/11, 77b/2,
78b/5, 79b/25, 82a/2, 84b/11,
85a/10, 85b/4, 85b/19, 86a/14,
87b/19, 88a/5, 89a/1, 89a/2, 89b/27,
90b/11, 91a/5, 91a/6, 91b/17,
91b/19, 92a/23, 93a/21, 93b/4,
94a/8, 95a/4, 98a/13, 98b/12,
92b/14, 19a/21, 21a/10, 28b/29,
55b/19

yābislik *T ad* kuruluk

y.+i 93a/16

y.+leri 89a/1

yağ *T ad* yağ, hayvansal ya da bitkisel
kaynaklı besin maddesi

y. 11b/21, 18b/12, 19a/8, 20a/8,
20a/18, 20b/5, 25a/22, 28a/5,
28a/27, 29b/23, 34b/7, 41b/12,
44b/27, 48a/12, 48a/15, 48a/18,
48a/23, 49a/2, 49a/3, 49a/4, 49a/15,
49a/20, 49b/19, 50a/3, 50a/5, 50a/6,
50a/12, 50a/17, 50a/18, 50a/20,
50a/26, 50b/12, 54b/10, 60b/14,
72a/2, 72a/3, 72a/19, 72a/21,
74a/17, 74b/18, 80a/16, 82a/3,
83b/2, 83b/3, 85a/15, 85b/15,
85b/17, 86b/12, 89b/12, 91a/18,
97a/2, 97a/3, 99a/10, 99a/11,
99b/14, 99b/15, 99b/23, 99b/29,
100a/4, 100a/8, 100a/16, 100a/17,
100a/22

y.+a 49a/1, 49a/5, 50a/5, 50a/15,
50a/19, 50b/11, 50b/17, 54b/10,
74b/15, 74b/16, 80b/1

y.+da 48/a13

y.+dan 20a/16, 20a/28, 48b/2,
59a/21, 80a/23, 99b/27, 100a/10

y.+dur 50a/29, 56b/10

y.+ı 20a/16, 20a/19, 25a/11, 25a/13,
26a/14, 28b/14, 49a/20, 50a/17,
54b/10, 54b/10, 60a/28, 60b/17,
74b/18, 76b/29, 78a/13, 78a/13,
80a/27, 83b/12, 90b/2, 99b/12,
100a/2, 100a/7, 49b/25

y.+ı (şirirūğan yağı) 19b/6, 42a/21

y.+ı (eşekhıyārı yağı) 50a/22

y.+ı (papadiye yağı) 99a/7

y.+ı (bezr-i benc yağı) 100a/20

y.+ı (nılūfer yağı) 99a/24

y.+ı (bek böregi yağı) 99a/4

y.+ı (belesān yağı) 86b/13, 86b/16,
86b/18, 87b/5, 87b/7

y.+ı (zūfā yağı) 83b/12

y.+ı (ban yağı) 99b/16

y.+ı (ladinī papadiye yağı) 78a/11

y.+ı (ebu cehil karpuzı yağı) 50b/7

y.+ı (şıgır yağı) 92a/4, 92a/7

y.+ı (ayunuñ içi yağı) 57a/5

y.+ı (bezr yağı) 71b/29

y.+ı (ılan yağı) 72a/9

y.+ı (hınā yağı) 74a/20

y.+ı (zerdālū çekirdegi yağı) 70a/11

y.+ı (şeftālū çekirdegi yağı) 49b/10

y.+ı (inek papadiyesi yağı) 48b/23

y.+ı (bezīr yağı) 31a/9

y.+1 (ağaç kavunu yağı) 49b/14	y.+ıla 24a/6, 36b/20, 49b/15,
y.+1 (tohumlar yağı) 49b/11	49b/23, 60a/28, 84a/24, 100a/6,
y.+1 (ısırgan dikenli tohumu yağı) 49b/11	99a/15
y.+1 (aşma çiçeği yağı) 49a/12	y.+ın 49b/9, 50a/6, 50a/9, 50a/11,
y.+1 (ezğar yağı) 48b/26	50a/13, 50a/29, 82a/4, 99b/5,
y.+1 (ayva yağı) 48b/28	100a/22
y.+1 (emlec yağı) 28a/28, 49a/17	y.+ına 56b/13, 86a/25, 86a/29
y.+1 (bâdem yağı) 27b/17, 32b/19	y.+ından 26b/27, 42b/26, 47a/22,
y.+1 (içyağı) 27b/13, 42b/7, 56b/9, 56b/17, 56b/16, 56b/19, 56b/20, 56b/23, 56b/26, 56b/29, 57a/6, 57a/10, 57a/11, 68b/5, 68b/6, 91b/9, 57a/2, 99a/23, 43a/6	48a/17, 48b/3, 54b/9, 56b/16, 56b/20, 56b/23, 56b/27, 60a/27, 72a/22, 82a/13, 86b/29, 87a/19, 87b/8, 87b/9, 89b/15, 99a/25
y.+1 (zanbak yağı) 20a/15	y.+ını 49b/8, 50a/24, 57a/8, 78a/14, 80a/23, 100a/20
y.+1 (buğday yağı) 100a/28	y.+ınuñ 24b/26, 56b/11, 56b/22, 73b/22, 73b/24, 86a/17, 86a/22, 86b/12, 86b/21
y.+1 (bâdem yağı) 27a/1, 49a/22, 50a/18, 73a/9, 80a/15, 82a/4, 92a/11, 100a/7, 84a/12	y.+ıyla 19a/24, 22a/19, 22b/12, 22b/23, 28a/7, 28b/17, 32b/17, 32b/18, 32b/23, 36b/19, 40a/8, 41b/15, 42a/15, 42b/28, 43a/7, 43a/27, 44a/9, 45a/7, 47b/8, 47b/17, 48a/22, 48b/12, 49a/26, 50b/8, 56b/28, 57a/4, 57a/7, 57a/10, 58b/14, 59a/19, 60b/9, 62a/24, 64a/16, 66a/19, 66a/25, 68b/25, 70a/20, 72a/19, 73a/13, 73a/16, 73a/27, 74b/15, 75a/11, 77b/4, 77b/27, 77b/27, 78b/12, 79a/20, 79b/2, 80a/4, 80a/15, 80a/21, 82a/11, 84a/16, 85a/18, 86a/28, 86b/23, 87a/22, 87a/27, 88a/25, 89a/22, 89b/7, 91a/22, 92b/9,
y.+1 (gül yağı) 21a/29, 24b/10, 49a/12, 54a/11, 54a/18, 59a/1, 62a/29, 62b/27, 62b/29, 74a/20, 76a/24, 93b/6, 99b/5, 11b/1, 54b/9	
y.+1 (büy tohumu yağı) 99b/7	
y.+1 (zeyt yağı) 31b/2, 37a/17, 49a/14, 50a/26, 50a/28, 50b/10, 60b/8, 71b/28, 72b/28, 72b/7, 72b/8, 72b/14, 78a/11, 86b/11, 94b/23, 99a/24	
y.+1 (benefşe yağı) 24b/8, 54a/12, 99a/12, 99a/23	
y.+ıdur (keçi içi yağıdır) 56b/12, 56b/14	

95b/19, 96a/12, 96a/13, 96b/7,	yağluluk <i>T sf</i> yağlılık
97a/21, 99b/19, 33b/2	y. 7b/12, 73b/24
y.+lar 10a/12, 19a/5, 19a/9, 19a/22,	y.+ı 10a/17, 46a/2, 86b/1
19b/6, 30b/21, 31b/28, 34b/10,	yağmur <i>T ad</i> yağmur
34b/10, 43a/3, 68b/28, 79a/21,	y. 16a/22, 36a/10, 53a/28, 69a/14,
79a/22, 79a/23, 89a/17, 99b/24,	69a/16, 82a/22, 98b/20, 98b/22,
22b/20	98b/23
y.+lara 86b/29	y.+larda 47b/18,
y.+ların 99b/6	y.+lardan 69a/14, 69a/15
y.+larından 49b/28, 56b/13, 86a/27	yağsuz <i>T sf</i> yağsız
y.+uñ 99b/11	y. 19b/7
y.+up 93b/2	yağni <i>Far ad</i> et yemeği
yağla- <i>T ey</i> yağlamak	y. 47b/7
y.-salar 28a/27, 49b/17, 50b/1,	yāḥūd <i>Far bağ</i> ya da, veya
50b/15, 60b/10, 99a/17, 99a/21,	y. 1b/18, 6b/18, 37a/21, 57b/6,
99b/25, 99b/29, 100a/14, 100a/25,	59a/16, 31a/16, 32a/7, 32b/29,
100a/26, 100a/6	64a/5, 80a/2, 32a/7
y.-yup 47b/11, 49b/6, 49b/19,	yahūdī <i>Ar ad</i> Yahudi, musevi
49b/23, 50a/8, 60a/28, 80a/27,	y. 64a/10
100a/1	y.+ler 30a/17, 31a/16
yağ- <i>T ey</i> yağmak	yahūdiyye <i>Ar ad</i> bk yahūdī
y.-an 27a/21	y. (şevke-yi yahūdiyye) 45a/16
yağla- <i>T ey</i> yağlamak	yāḥūt <i>Far bağ</i> bk yāḥūd
y. 29b/9, 49b/27, 50b/14, 60b/9,	y. 35b/3, 35b/8, 35b/23
72b/18	yak- <i>T ey</i> yakmak
yağlan- <i>T ey</i> yağlanmak	y.-ar 7b/21, 35a/17, 92a/1, 95b/11
y.-mağıla 100a/11, 100a/15, 48b/12	y.-alar 67a/6
y.-sa 49b/27	y.-arlar 13b/6, 47a/3, 56a/24, 13b/6,
y.-salar 49b/12, 86b/24, 100a/14	21a/20, 22b/22, 24b/4
yağlu <i>T sf</i> yağlı	y.-dığı 21a/29, 56b/7
y. 19b/9, 21b/15, 24a/16, 26a/23,	y.-duğı 24b/8
28a/15, 46a/26, 48b/1, 48b/8,	y.-duğına 24b/16
61a/11, 64a/13, 85b/1	y.-duğundan 66a/19, 94b/28
y.+dur 10a/17, 19b/28	y.-mak 11a/8, 11a/19, 13b/2, 66b/1

y.-ması 8a/27, 70a/14, 38a/12, 89b/13
y.-masına 56a/9
y.-masını 30a/6, 90a/23
y.-maya 7b/23, 13a/6, 11a/25, 7b/23
y.-mayup 59a/1
y.-maz 20b/20
y.-salar 13b/3, 13b/4, 40b/29, 46a/14, 57b/29, 63a/3
y.-up 11a/9, 11a/26, 17b/18, 20b/15, 21a/6, 22a/18, 23b/24, 24a/8, 29a/6, 37a/19, 39b/25, 42b/1, 45a/5, 51b/29, 52a/1, 54a/25, 58b/13, 62a/25, 64a/7, 65b/7, 65b/18, 66b/13, 71b/27, 71b/29, 72a/29, 72b/13, 80a/19, 87b/3, 88b/3, 91a/21, 91b/27, 93a/28, 94a/26, 94b/21

yakmaksuz *T zf* yakmaksız

y. 24a/19

yakı *T ad* tedavi maksadıyla vücudun ağrıyan, hasta olan yerlerine yapıştırılan, üzerine koyu lapa halinde bir madde yayılmış olan bez veya bu iş için özel olarak hazırlanmış eczalı parça

y. 30a/26, 31a/7, 89a/29, 36b/28, 43a/25, 62a/29, 67a/17
y. eylese 38b/6
y. eyleyeler 84a/10
y. iderler 35b/21, 65a/25, 76a/17
y. idinseler 83a/2

y. idüp 20a/10, 22a/23, 30b/3, 31a/4, 31a/9, 48a/4, 57a/27, 62b/13, 80b/13, 88a/19, 89b/1, 91a/18
y. itmege 62a/12
y. itmek 74a/24, 85a/21, 85a/23, 91a/13
y. itmekle 33a/20, 35b/14, 41a/15, 41b/10, 41b/19, 42a/11, 57b/2, 66b/24, 67a/23, 67a/27, 67a/28, 69a/6, 74b/9, 77b/10, 78a/6, 79b/10, 90a/22, 94a/17
y. itmesi 85a/22
y. itse 67a/19, 74a/19, 78b/17, 90a/6, 93a/25, 95a/12
y. itseler 20a/25, 22a/18, 23a/21, 24b/11, 29b/9, 29b/18, 29b/23, 31a/26, 33b/6, 34a/7, 34b/23, 35a/3, 35a/4, 37b/9, 38b/5, 38b/7, 38b/22, 39b/1, 39b/6, 39b/16, 39b/19, 39b/21, 39b/24, 40a/17, 40a/18, 40a/20, 40b/9, 40b/15, 41a/2, 41b/8, 41b/14, 41b/17, 42b/5, 43b/11, 44a/4, 45a/7, 46a/20, 48a/6, 49a/27, 51b/24, 51b/33, 54a/4, 54a/25, 54b/16, 55a/7, 55a/25, 56a/4, 56a/10, 56a/11, 57a/20, 57a/24, 57a/28, 57b/8, 57b/16, 59b/1, 61b/23, 62a/11, 62a/28, 62b/27, 64b/20, 65b/16, 70a/11, 74a/21, 74a/22, 74b/12, 76a/13, 76a/29, 77b/22, 78a/10, 78b/13, 78b/14, 78b/18, 78b/24, 80a/28, 80b/14, 82a/18, 82b/24, 83a/9, 83b/10, 84a/7, 84b/14, 85a/21, 85b/16,

87a/16, 88a/25, 89a/22, 89a/24,	y. olur 64a/17
90a/7, 90a/12, 91a/12, 91a/23,	y. olmaya 75a/11
93b/7, 94a/15, 95a/13, 95b/24,	y. olmayalar 59b/1, 92a/1
93b/8	y. olmaz 50a/21
y.+dur 62b/12, 79a/2, 80b/16	y.+dur 12b/8, 79b/12, 79b/14,
y.+lara 66a/28	82b/5, 83a/25, 97a/5
y.+sı 11a/13	yakınlık <i>T ad</i> yakın olma durumu
y.+udan 21a/20	y. 96a/21
yakıcı <i>T sf</i> yakıcı	yakınrek <i>T sf</i> çok yakın
y. 11a/17, 35a/14, 40a/11, 48b/18,	y.+dür 6a/15
76b/23, 88b/28, 90a/19, 28a/10	yakın <i>Ar ad</i> kesin ve sağlam bilgi,
y.-dur 41b/3, 66b/10, 70a/15	kesin olarak, doğru
yakıl- <i>T ey</i> yakılmak	y.+i (‘ilm-i y.) 1b/15
y.-miş 11a/24, 13b/10, 47a/5,	yaklaş- <i>T ey</i> yanına varmak,
56a/24, 25a/3	yakınlaşmak, yaklaşmak
y.-mışı 56a/24	y.-duğda 61b/14, 16a/17
y.-mışını 47a/5	y.-masıdur 92b/12
y.-up 27b/13	y.-maz 23a/4
y.-mamışı 47a/6	y.-mış 46b/16, 65a/19, 62a/3
yakıcı <i>T sf</i> yakma özelliği taşıyan,	yakūt <i>Ar ad</i> değerli taş, yakut
yakan	y. 21a/9, 34b/4
y. 11a/17, 35a/14, 40a/11, 48b/18,	yaldayıcı <i>T sf</i> yaldayıcı
76b/23, 88b/28, 90a/19, 28a/10	y.+dur 47b/7
y.+dur 66b/10, 70a/15, 41b/3	yaldıra- <i>T ey</i> parlamak, ışıldamak
yakın <i>T sf</i> yakın	y.-ması 20b/10, 22b/6
y. 5a/24, 19b/8, 23b/29, 37b/1,	y.-ar 32a/12, 47a/7, 47b/5, 99a/21
38a/11, 40b/13, 44b/14, 44b/17,	yalı <i>T ad</i> deniz, göl ya da ırmak
63a/10, 63b/28, 75b/13, 86b/13,	kenarına yapılmış büyük ve
89b/13, 93a/6, 93b/13	görmekli ev
y. gel 77b/14	y.+da 50a/23
y. ola 63b/27, 67b/17	yalın <i>T ad</i> alev, yalın
y. olamaya 70a/6	y.+ı 27b/6
y. olan 22b/21	y.+ında 67a/2
y. olıcak 27b/6	

yalıñlan- *T ey* alevlenmek

y.-maz 66a/5

y.-ur 66a/5

yalıñlat- *T ey* alevlendirmek

y.-a 21a/8

yalıñuz *T sf* yalnız

y. 4a/1, 5b/16, 8a/3, 9a/4, 9a/8,

19b/1, 26a/6, 26a/8, 26a/13, 27a/3,

28b/15, 31a/12, 32b/18, 32b/26,

33b/11, 34a/4, 36b/10, 36b/25,

38a/26, 46a/11, 60b/14, 62b/5,

72a/14, 73a/13, 74b/5, 74b/21,

78a/19, 78b/23, 78b/27, 81a/28,

82a/22, 84b/17, 85a/1, 87b/24,

89b/9, 90a/5, 91b/29, 92a/5, 94a/23,

99a/27, 41a/18, 59b/20, 68b/6

y.+ı 21a/13

y.+ıñ 84a/13

y.+ından 36a/3, 75a/28

yalıñuz *T sf* bk yalnız

y. 30b/26

y.+lığıyla 12b/18

yan- *T ey* yanmak

y.-a 7b/23, 61b/14

y.-an 67a/4

y.-ar 67a/2

y.-arken 67a/6

y.-duğı 67a/4

y.-duğda 22b/26

y.-ınca 88b/23

y.-mağa 70a/12

y.-mağlğından 84a/25

y.-masın 56b/4

y.-mış 18b/10, 18b/11, 20b/17,

20b/18, 20b/26, 20b/29, 24b/9,

27a/6, 35a/16, 45b/27, 52a/12,

52b/15, 21a/1

y.-up 10a/18, 18a/29, 21a/21,

21a/22, 22b/23, 27a/7, 48a/9, 66a/5,

67a/5, 71a/22, 86b/6, 86b/8, 20b/17

yan *T ad* yan, yan taraf

y. 57a/22, 41b/26

y.+da 45b/23

y.+ı 81a/17

y.+ımızda 58a/25

y.+ına 3b/20

y.+ında 4b/15, 38a/22, 41b/1, 42a/7,

43a/16, 67a/15, 69a/3, 75b/16,

77a/16, 89a/18, 89b/25, 93b/23

y.+lar 30a/8

y.+ları 45a/19

y.+larında 25a/22, 28b/2, 35a/28,

39b/21, 42a/22, 58a/20

y.+larınuñ 37b/23, 55b/9

yangın *T ad* yangın, ateş

y. 48a/28, 56b/15, 92a/9, 95b/8

y.+a 56b/2, 57a/10, 62b/6, 79b/9,

94b/28, 97b/20, 97b/28

y.+ı 21b/17, 24a/9, 52b/15, 53a/26,

30a/11, 44a/6, 56a/14, 56b/2,

73a/24, 90a/6, 96b/19, 96b/19

y.+ına 58b/12

y.+ını 84a/11, 90a/7, 99a/14

y.+lar 43b/10

y.+ları 57b/23, 62a/14, 84a/16

y.+laruñ 95a/1

y.+nın 56b/1, 56b/3

yangınlu *T sf* yangınlı, ateşli

y. 52b/9

yanık *T ad* yanık

y.+ı 22b/12, 22b/14, 56b/7, 37a/13

y.+ına 31a/25, 43a/27, 97b/20

y.+ların 95a/19

ya'nī *Ar bağ* yani, sözün kıyası

1b/16, 3a/2, 3a/16, 3a/26, 3b/3, 4a/4,
4a/23, 4b/6, 4b/8, 4b/16, 4b/17,
4b/20, 4b/24, 4b/27, 5a/2, 5b/2,
5b/3, 5b/8, 5b/9, 5b/14, 5b/15,
5b/22, 5b/25, 5b/26, 5b/28, 6a/5,
6a/7, 6a/8, 6a/14, 6b/1, 6b/22, 6b/29,
7a/6, 7a/9, 7a/11, 7a/12, 7a/15,
7a/16, 7a/20, 7a/27, 7b/3, 7b/4, 7b/5,
7b/9, 7b/12, 7b/15, 7b/16, 7b/18,
7b/20, 7b/23, 7b/24, 7b/26, 7b/28,
8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/7, 8a/8, 8a/9,
8a/12, 8a/13, 8a/21, 8a/24, 8a/27,
8b/3, 8b/5, 8b/8, 8b/20, 8b/23,
8b/27, 8b/28, 8b/29, 9a/2, 9a/3, 9a/5,
9a/7, 9a/26, 9a/27, 9b/1, 9b/13,
9b/16, 9b/19, 9b/25, 9b/26, 9b/27,
9b/28, 10a/6, 10a/9, 10a/15, 10a/17,
10a/22, 10a/23, 10a/26, 10a/29,
10b/3, 10b/10, 10b/12, 10b/13,
10b/14, 10b/16, 10b/19, 10b/20,
10b/21, 10b/22, 10b/23, 10b/27,
10b/28, 11a/1, 11a/3, 11a/4, 11a/11,
11a/17, 11a/20, 11a/22, 11a/24,
11a/25, 11b/5, 11b/8, 11b/10,
11b/16, 11b/17, 12a/3, 12a/6, 12a/7,
12a/18, 12a/26, 12b/4, 12b/5, 12b/6,
12b/7, 12b/8, 12b/13, 12b/17,

12b/23, 12b/25, 13a/1, 13a/4,
13a/21, 13a/24, 13a/25, 13a/27,
13a/28, 13b/4, 13b/5, 13b/8, 13b/19,
13b/20, 13b/23, 14a/9, 14a/11,
14a/16, 14a/20, 14b/1, 14b/12,
14b/17, 14b/26, 14b/28, 15b/5,
15b/9, 15b/11, 15b/15, 15b/20,
15b/23, 15b/24, 16a/24, 16a/27,
16a/28, 16b/1, 16b/10, 16b/13,
16b/14, 16b/16, 16b/17, 16b/24,
17a/4, 17a/5, 18a/16, 18a/17,
18a/26, 18a/28, 19b/25, 20a/28,
21a/15, 21b/23, 22a/4, 22a/9,
22a/12, 22a/13, 22a/28, 22b/13,
23a/7, 23a/8, 23a/13, 23a/22, 23b/9,
23b/22, 24a/19, 24b/15, 24b/25,
24b/27, 25b/4, 26a/18, 27a/27,
27b/25, 27b/26, 28a/13, 29a/12,
29a/19, 29a/22, 29b/1, 29b/4,
29b/10, 29b/16, 30b/6, 30b/16,
30b/23, 30b/28, 31a/8, 32a/8,
32a/20, 32a/23, 32a/25, 32b/11,
32b/13, 34a/3, 34a/7, 34a/9, 34a/17,
34a/21, 34b/13, 34b/15, 34b/28,
35a/4, 35a/12, 35a/24, 35b/4, 36a/9,
36b/2, 37a/11, 37b/17, 37b/19,
38a/21, 38a/22, 38a/27, 38a/28,
38b/4, 39a/10, 39a/12, 39a/13,
40b/5, 41b/17, 42a/23, 42a/28,
42b/29, 43a/8, 43a/10, 43a/17,
43a/19, 43b/1, 43b/20, 44b/9,
44b/10, 46a/10, 46a/20, 46a/25,
46b/24, 47a/24, 47b/13, 49a/13,
49a/24, 51a/12, 51a/14, 51a/17,

51b/8, 51b/30, 52b/17, 53a/3,	y.-up 47b/20
53a/14, 53b/19, 55a/25, 55b/1,	yapıl- <i>T ey</i> yapılmak
55b/6, 55b/19, 55b/21, 56b/5, 58b/8,	y.-an 22b/14
58b/2, 59a/3, 59a/10, 59b/23, 60b/4,	yapış- <i>T ey</i> yapışmak
61b/19, 63a/4, 64a/13, 66b/14,	y.-an 58b/18, 78b/8, 80a/14
67b/24, 69b/7, 69b/8, 69b/10,	y.-duğı 79a/9
69b/11, 69b/12, 69b/25, 70b/27,	y.-mağdan 77b/17
70b/28, 71a/11, 72a/12, 74a/7,	y.-ması 66a/3, 95b/10
74b/7, 74b/14, 75a/18, 75b/17,	y.-maya 32b/16
75b/24, 76b/20, 76b/27, 77a/7,	y.-mayup 52a/27
77b/21, 78a/9, 78a/15, 78a/29,	y.-mış 21b/27, 87a/29, 89b/8,
78b/5, 78b/6, 79b/19, 80b/9, 80b/14,	95b/21
81a/23, 81a/29, 81b/10, 81b/20,	y.-up 13a/16, 31a/20, 32b/7, 36a/3,
81b/25, 82a/15, 82b/6, 83a/20,	43b/1, 55b/28, 56b/10, 81a/8, 86b/8
83a/21, 83a/22, 83b/4, 83b/28,	y.-ur 65b/27, 80b/8, 81a/24, 97b/9,
84b/26, 85a/9, 85a/20, 85b/12,	97b/16
85b/15, 86b/17, 87a/1, 87a/3,	yapışdır- <i>T ey</i> yapıştırmak
87a/10, 87a/13, 87a/19, 87b/8,	y.-acak 46b/19
88a/17, 88a/25, 88a/28, 88b/3,	y.-alar 34b/10
88b/5, 88b/7, 88b/12, 88b/15,	y.-ması 66b/29
88b/16, 88b/24, 88b/28, 90a/26,	y.-up 18a/10, 34b/9
94b/2, 95b/2, 95b/3, 95b/5, 95b/7,	y.-ur 12a/12, 53b/3, 66a/9
96a/1, 96a/5, 96a/11, 96a/18,	yapışıl- <i>T ey</i> yapışılmak
96a/21, 96a/24, 96a/25, 97a/25,	y.-duğda 14a/22, 14a/24, 69a/20
97b/8, 97b/15, 98a/4, 18a/29,	yapışkan <i>Ar sf</i> yapışma özelliği olan,
75a/19, 20a/23, 37b/10, 90b/28,	yapışıcı
91a/10, 91a/17, 91a/20, 92a/1,	y.+dur 89b/29
93b/2, 93b/29	yaprak <i>T ad</i> yaprak
yanığ <i>T ad</i> yanık	y. 26b/15, 31b/14, 38a/9, 48a/13,
y.+ı 22b/12, 37a/13, 56b/7	91a/14
y.+ına 31a/25, 43a/27	y.+a 85a/7
y.+ından 22b/14	y.+dan 39b/8
yap- <i>T ey</i> yapmak	y.+ı 19b/21, 19b/22, 21b/12, 22a/24,
y.-duğda 46b/10	22a/28, 23a/3, 23a/18, 27a/29,

29a/29, 29b/2, 29b/5, 29b/6, 33b/27,
34a/4, 37a/29, 37b/4, 37b/28, 38a/9,
39a/25, 40b/21, 42a/6, 43b/11,
44a/17, 44a/28, 44b/15, 44b/17,
45a/9, 45a/18, 45a/21, 45a/27,
45b/7, 51b/1, 51b/24, 52a/5, 55a/19,
56a/4, 56a/15, 58a/22, 61a/27,
62b/11, 62b/15, 64b/3, 69b/13,
69b/18, 69b/24, 72b/1, 72b/24,
73b/14, 73b/18, 75b/20, 75b/25,
76a/2, 76b/6, 76b/17, 77a/17,
77a/18, 79b/9, 79b/14, 80b/9,
81b/27, 81b/28, 82a/29, 83a/28,
86a/3, 86a/13, 88a/8, 92a/18,
92a/19, 92a/29, 93a/29, 93b/13,
93b/26, 97b/6, 98a/18, 98a/23,
99a/26, 99a/29, 45a/11, 45a/25,
47b/27, 59a/10, 61a/29, 65b/23,
99a/27, 23b/29
y.+ıdur 41b/5, 90b/7
y.+ın 29b/16, 29b/24, 37a/1, 37b/26,
38b/1, 40a/13, 43a/23, 43a/28,
45a/8, 48a/11, 48a/28, 55b/13,
69a/6, 77a/21, 77b/29, 90a/29,
90b/2, 23b/2, 29b/8, 85b/16, 93b/4
y.+ına 31a/22, 33b/27, 38a/9, 42a/7,
44a/17, 44b/15, 46b/5, 46b/6, 51b/1,
52a/5, 59a/11, 62b/15, 65b/24,
67a/16, 69a/3, 73b/14, 77a/18,
82b/1, 83a/25, 86a/3, 86a/13,
90b/23, 91a/19, 92a/19, 92a/23,
97b/6, 98a/19, 98a/23, 76b/4
y.+ında 76b/10, 93b/26

y.+ından 31a/19, 31b/13, 36b/28,
37b/4, 38a/25, 38b/5, 39a/12,
48a/23, 48a/27, 55b/11, 69a/11,
75b/1, 79b/15, 87a/16, 88b/2,
93b/18, 91a/13, 91a/14, 93b/20,
48a/20, 86a/16
y.+ını 29b/15, 29b/18, 29b/19,
29b/29, 31a/19, 37a/2, 38b/3, 38b/8,
38b/9, 44b/21, 44b/23, 44b/25,
45a/3, 48a/3, 48a/16, 48a/25,
59b/16, 80b/16, 87a/29, 90a/5,
91a/15, 91a/22, 20a/11, 34b/19,
34b/21, 34b/25, 35a/1
y.+ınıñ 31b/12, 34b/18, 37a/11,
38b/1, 44b/22, 48a/4, 58a/29,
62a/15, 65a/5, 90b/1, 90b/29, 92b/3,
86a/13
y.+ıylar 40a/19, 76b/18, 91a/18
y.+lar 13a/9, 16a/10
y.+larda 13a/22
y.+lardan 16a/10, 39b/8
y.+ları 16a/16, 26b/9, 31a/15, 37b/5,
38a/10, 40a/9, 42a/10, 43b/13,
43b/14, 45a/23, 45b/2, 47b/22,
52a/5, 54b/15, 55a/15, 55a/20,
58b/17, 67a/16, 69b/7, 73b/11,
76a/6, 76a/9, 76b/7, 80b/10, 80b/10,
83a/15, 85a/27, 90b/22, 93b/1,
94a/7, 95b/22, 95b/23, 20a/9,
31a/22, 41a/28, 92a/17
y.+ların 37a/3, 38b/2, 56a/24,
87a/17, 88a/14, 92a/28, 93b/7,
99a/24
y.+larından 86b/12, 100a/8

y.+larını 62a/11, 62a/12	22b/15, 23a/20, 24b/5, 28b/6,
y.+larınuñ 83a/24	31b/16, 31b/18, 31b/19, 32a/4,
yapraklı <i>T sf</i> yapraklı	32a/27, 35b/2, 38b/25, 38b/26,
y. 38a/5, 45b/4, 51b/2, 69b/6	39b/24, 41b/21, 42b/5, 45b/21,
y.+dur 32a/8	50b/2, 51a/20, 51b/21, 51b/27,
y.+sı 19b/23	53b/1, 55b/22, 56a/16, 56a/26,
y.+sınuñ 19b/23, 19b/25	58b/29, 60b/21, 62a/28, 63a/17,
yap yap <i>T zf</i> yavaş yavaş, sessizce	63b/18, 64a/16, 66b/14, 68b/12,
y. 50a/13, 52b/20, 27a/27	71a/3, 71a/6, 71a/15, 76b/28,
y. olursa 10b/8	86b/24, 87b/4, 88b/4, 92b/20,
yara- <i>T ey</i> yaramak	92b/25, 93a/24, 93a/26, 94a/21,
y.-yan 32b/28	94b/2, 95a/7, 95a/25, 96b/2, 98b/2,
yara <i>T ad</i> yara	98b/13, 99b/18
y.+da 12a/15	y. ol- 20a/3, 66b/14, 79a/11, 83b/10,
y.+dan 99b/17	96a/14
y.+lar 12a/19, 83b/10	y.+dur 16b/2, 16b/4, 16b/6, 18a/29,
y.+lara 73a/26	19a/18, 21b/26, 23b/6, 27b/3,
y.+ları 12a/12, 40b/15	30a/21, 35b/27, 36b/4, 39a/17,
y.+larıuñ 12a/13	39b/10, 42a/20, 42a/26, 42a/27,
y.+ya 83b/11	43a/21, 43b/17, 55b/27, 59b/21,
yaradılış <i>T ad</i> yaratılış	61a/12, 61b/17, 64a/16, 64b/26,
y.+ı 15a/15	65b/2, 65b/13, 67b/28, 68a/9,
yarakān <i>T ad</i> sarılık	68a/17, 68b/5, 68b/12, 68b/17,
y. 59a/25	68b/22, 71b/22, 72a/8, 72a/9, 73a/8,
y.+a 61b/18, 35b/4	78b/6, 92b/28, 93a/6, 93a/14,
y.+ı 58b/7, 74a/7, 82b/16, 82b/20	93a/22, 96a/10, 96b/17, 97a/3,
yarakla- <i>T ey</i> hazırlamak, donatmak	97a/13, 97a/15, 97a/17, 99b/22,
y.-r 11a/2	67b/24, 69a/18, 89b/27, 95b/10
y.-ya 10a/18	y.+ı 25b/10, 73b/15, 96b/12
yaramaz <i>T sf</i> işe yaramayan, yararlı	y.+lardur 91a/1
olmayan	yaramazlık <i>T ad</i> yaramazlık, fenalık
y. 9a/5, 10b/6, 11b/12, 11b/12,	y.+da 18a/13, 93a/10
12a/14, 13a/16, 15a/18, 15a/19,	y.+dan 47b/17
19b/1, 20a/14, 21a/27, 21b/2,	y.+ları 71a/10

y.+ı 59b/8, 65b/7, 68a/10, 71a/11, 76b/27, 63b/29	y.-mağdan 42b/11
y.+ına 60a/7	y.-masın 84a/18
y.+ından 47a/17	y.-masına 77a/10
yarat- <i>T ey</i> yaratmak	y.-mış 90b/24
y.-dı 3a/19, 4a/21, 4b/2	y.-sa 29a/9
y.-duğı 4b/4	y.-ur 28a/22
y.-madı 4b/6	yarım <i>T ad</i> bir bütünün yarısı, bir şeyin yarısı
yardım <i>T ad</i> bir şeyin sağladığı yarar, etki, katkı	y. 33a/4
y. eyleye 11b/5, 39b/3	yarındası <i>T zf</i> ertesi gün
y. için 4b/1	y. 26b/26, 60a/13
y. ide 10b/24, 13a/6, 87a/12	yarma- <i>T ey</i> yarmak
y. ider 4b/21, 12b/20, 13b/27, 13b/28, 13b/29, 36b/14, 41a/25, 46b/20, 64b/12, 78b/12, 90b/18	y.-ğıla 67b/27
y. ol- 3b/10, 4a/28, 11a/15, 13b/1, 22a/15	yarpuz <i>T ad</i> ballıbabagillerden, sulak çayırlarda, dere kenarlarında yetişen tüylü yapraklı, toplu ve leylak renkli çiçekli, çok yıllık otsu bitki
y. idüp 63b/10, 97b/23	y. 43b/29
y. itmeye 5b/9	yaşşı <i>T sf</i> yayvan, düz ve kalınlığı az olan
y. itmekle 33b/4	y. 30a/15, 40b/18, 44a/29, 45b/7, 85b/1, 88b/27, 98a/25
y.+dur 13b/24, 14a/1, 14a/3	y.+dur 46a/9, 76a/2, 82b/3
y.+ları 4b/23	yaşşıca <i>T sf</i> yassı durumda
yarı <i>T ad</i> ikiye bölünmüş bir şeyin parçalarından her birisi, yarı	y. 22b/6, 82a/28
y. 20a/29	yaşşılan- <i>T ey</i> yassı duruma getirilmek
y.+sına 22b/11	y.-ur 45b/10
yarık <i>T ad</i> yarık, çatlak	yassılık <i>T ad</i> yassı olma durumu
y. 12a/15	y.+ında 80b/4
yarık- <i>T ad</i> bk yarık	yaşşırak <i>T sf</i> çok yassı
y. 12a/15, 85b/27	y.19b/23, 29b/4, 88a/13
yarıl- <i>T ey</i> yarılmak	y.+dur 31a/19, 62b/16, 93b/14
y.-anlara 84a/7	
y.-mağ 53b/5	

yaş (1) *T ad* yaş, nemlilik

y. 14b/16, 37a/23, 42b/19, 51b/17,
84a/14, 84b/4

(2) *T sf* çok nemli, ıslak, taze, yeni

y. 13a/9, 16b/2, 23b/29, 24b/11,
36a/27, 38a/1, 38a/11, 40a/18,
42b/15, 49b/2, 57a/24, 58b/11,
66a/21, 69b/2, 69b/17, 73a/26,
95a/16

(3) *T ad* yaş, yaşanan yılların
toplamı

y.+ı 62b/26, 15b/1

y.+ına 32b/22

y.+ında 65b/9

y.+ını 42b/14

y.+ları 80b/17

yaşlı *T sf* yaşlı

y. 67b/5, 47a/15

y.+sından 68a/23

yaşa- *T ey* yaşamak

y.-ar 71b/16

y.-masın 21a/25

y.-masına 77b/24

y.-up 21a/14, 27b/27

yaşmak *T ad* yüz örtüsü

y. idüp 64a/6

yaşlık (yaşluk) *T ad* yaş olma durumu,

ıslaklık, nemlilik, rutubet

y. 19a/22, 43a/2, 73b/5, 78b/29,
82a/20, 12a/4, 33a/6

y.+ı 10a/20, 10a/21, 10b/7, 13a/8,
17a/11, 25b/16, 28b/13, 29a/19,

35a/11, 37a/4, 47b/7, 87a/7, 87b/21,
99a/28, 51b/8, 12a/4

y.+ın 85a/17

y.+ını 11a/18, 87b/4

y.+lar 29a/5, 41a/10, 68a/25

y.+lara 91b/21

y.+lardan 39b/24, 41a/14, 85a/20

y.+ları 11b/23, 11b/25, 18b/17,
32a/27, 78b/11, 85b/25, 85b/28,
89a/21, 21a/27, 33a/26, 33b/8

y.+ların 88a/22, 85a/14, 85a/14,
22b/17, 93b/9

yavaş *T sf* yavaş

y. 20a/19, 20b/16, 24b/3, 27a/8,
40b/5, 40b/29, 49a/20, 50a/4,
50a/26, 50b/8, 52a/18, 52b/3, 52b/4,
52b/13, 52b/21, 53a/4, 53a/11,
54a/11, 54b/9, 55b/29, 70a/27,
70b/1, 72a/17, 80a/22, 80a/25,
80a/26, 89b/19, 96b/6, 97b/11

yavru (yavru) *T ad* yeni doğmuş, küçük

hayvan

y.+larına 3b/21

y.+larından 55a/9

y.+sınıñ 47b/3

yavuz *T sf* keskin

y. 40b/9

yaygın *T ad* bulantı

y.+ı 54a/1

yayka- *T ey* yıkamak

y.-salar 31b/4

yaykayacak *T ad* temizleyici

anlamında

y. 73a/24

yaykan- *T ey* yıkanmak

y.-salar 35b/7

yaz *T ad* yaz

- y. eyyāmıdır 24b/1
- y. eyyāmında 26b/18
- y. āhırine 44a/16
- y. zamanlarında 51b/6
- y. şöñlarında 54b/23
- y. günlerine 55b/19
- y. āhırinde 61b/2
- y. şöñında 68a/16, 76b/9
- y. evvellerinde 75a/4
- y. günlerinde 75b/7
- y. evāhırine 76b/3
- y. ortalarında 76b/8
- y. evveli 96b/3
- y. zamanında 93b/27

yaz- *T ey* yazmak

- y.-ar 24a/16
- y.-dukları 14b/11
- y.-mış 4a/12, 46b/27
- y.-mışlardır 1b/15
- y.-up 2b/17

yazıl- (1) *T ey* yazılmak

- y.-an 58a/19, 75a/13

(2) *T ey* yayılmak

- y.-mışdur 83a/25

yazut *T ad* yazıt

- y.+ı 47a/6

yed *Ar ad* el

- y. 76b/21

yehūd *Ar ad* Hz. Yâkub'un oğlu

Yahuda'nın soyundan gelenlere
verilen isim

- y. (tā'ife-yi yehūd) 32a/7

yelimşek (yelimşik) *T sf* yapışkan

- y. 12a/4, 60b/18, 64a/12, 80b/9,
85b/9

- y. ol- 32b/3, 32b/10, 60a/18, 65b/27,
77a/1, 84b/20

- y.+dür 47a/15, 67b/24, 76b/22

- y.+i 43b/10, 43b/10, 47b/5, 47b/7,
56a/28

- y.+ler 12a/3, 12a/3

yelimşeklik *T ad* yapışkanlık

- y. 67b/15, 10a/2, 76a/5, 76b/26,
93b/26

- y.+i 31a/20, 66a/3, 77a/6, 84a/9

- y.+inden 12a/2

yelimşeklü *T sf* yapışkanlı

- y. 31a/23, 97a/20

yem *T ad* evcil ve besideki

hayvanların yiyeceği, azık

- y. 67b/22

yemāniyye *Ar sf* Yemen ülkesine ait
olan

- y. (bağla-yı yemāniyye) 43b/28

- y. (şebb-i yemāniyye) 79a/6

- y. (şī' rā-yı yemāniyye) 79a/6

yemen *Ar ad* Arap yarımadasının

güneyinde bir ülke

- y.+de (vilāyet-i yemende) 65b/21

- y.+dedür ('ummān ki yemendedür)
69a/13

yemenī *Ar ad* yıldız

- y. (süheyl-i yemenī) 36a/7

yene *T zf* yine, gene, tekrar

- y. 2b/17, 3a/7, 3a/22, 3a/23, 53a/25,
80a/12, 80a/26, 92a/13

yengeç *T ad* yengeç

y. 13b/5, 70b/28

yeñi *T sf* yeni

y. 71a/20, 20b/16, 25a/24, 28b/27,

67a/3, 75b/26, 86a/23, 99a/28

yeñiden *T sf* yine, tekrar

y. 14b/22, 20a/17, 44a/16, 57b/18

yenil- (1) *T ey* yenilmek

y.-en 29a/11, 65a/18, 66b/8, 93a/20,

16b/17

y.-ür 88a/12

(2) *T ey* hafiflemek

y.-mege 50b/18

y.-miş 29b/15

yenile- *T ey* yenilemek

y. 30b/14

yenile *T zf* az önce, demincek

y.+nün 15b/2

yese'u *Ar ey* gözardı etmek

y. -'t-ṭabīb 1b/1, 2a/21

yeşil *T ad* yeşil

y. 35a/22, 36a/24, 36b/16, 39b/22,

41a/2, 43b/25, 45a/22, 47b/14, 50a/2,

76a/4, 79b/9, 84b/26, 85a/28, 85b/1,

86b/5, 87b/16, 89b/25, 93b/1,

94b/20, 97a/1

y. ol- 35b/26, 36b/25, 64b/17,

70b/13, 84b/10, 94b/26, 94b/28

y.+dür 23a/23, 42a/8, 75b/25,

80b/12, 81b/28, 85a/27, 93b/27,

94b/15

y.+e 51b/9, 59a/12, 63a/12, 96b/1

y.+i 60b/27

yeşillig *T ad* yeşil olma durumu,

yeşillik

y.+e 34a/25

y.+inden 90b/24

yeşilrek *T sf* çok yeşil

y. 93a/20

yevmiyye *Ar ad* bir günlük

y. (ḥummā'-yı yevmiyye) 25a/27

yeyni *T sf* ağır olmayan, hafif

y. 46a/9, 65b/28, 71b/12

y. ola 61b/13

y. olup 92b/16

yeynilik *T ad* hafiflik, hafif oluş

y.+de 18a/13

y.+i 63b/28

yıka- *T ey* yıkamak

y.-dukları 22b/27

y.-madın 13b/13

y.-mağıla 79a/3

y.-mağ 13b/12

y.-rlar 13b/11, 21a/22

y.-salar 13b/14, 83a/8, 95a/15

yıkan- *T ey* yıkanmak

y.-acak 83a/7

y.-mış 54a/15, 21a/22, 22b/27

yıl *T ad* yıl, sene

y. 21b/8, 21b/9, 36a/7, 42b/9,

44a/16, 80b/3, 83a/29

y.+a 37a/11, 61b/11, 86b/14

y.+da 14b/17, 14b/22, 69b/10,

71b/26, 86a/19

y.+uñ 14b/23

yılğun *T ad* bk ılğun

y. 81b/27

yıllık *T sf* yılda bir kez olan

y. 43b/19, 64a/22, 76b/29

yılan *T ad* yılan

y. 12b/4, 21b/24, 22a/17, 37a/13,
41b/21, 68b/14

y.+lar 3b/17, 12b/3

y.+ların 71b/26

yılangıç *T ad* sarı ve uzun bir tür kavun,
acur

y. kavunu 35b/25

yıldırım *T ad* bulutlarda toplanan
elektriğin kuvvetli bir ışık yayarak
gümbürtülü bir şekilde yere
boşalması olayı

y. 96a/5

y.+dan 96a/5

yıldız *T ad* yıldız

y.+lara 26b/26

yırt- *T ey* yırtmak

y.-mak 34b/12

yırtıcı *T sf* yırtan, parçalayan

y. 25a/5, 25a/20, 59b/5, 68b/8,
68b/13, 25a/29

yırtık *T sf* yırtık

y.+dur 43b/14

yırtılan *T sf* yırtılan

y. 93b/8

yırtış- *T ey* yırtışmak

y.-mada 83b/16

yi- *T ey* yemek

y.-dügin 80a/11

y.-dükde 6b/29, 64a/26, 65a/20

y.-dükden 59a/24, 80a/8, 93a/17,
97a/27, 97a/29

y.-dükleri 93b/29

y.-düklerinde 31a/29, 65a/20

y.-mede 63b/11

y.-meden 16b/29, 65a/15, 65a/29,
74a/8, 89a/28

y.-mege 17b/23, 42b/29, 68a/18,
93b/18, 97a/27

y.-megi 27b/26, 55b/26, 23a/29

y.-mek 3a/14, 3b/16, 19a/3, 19b/9,
22a/12, 26a/17, 38b/18, 38b/19,

39a/1, 39a/13, 40a/22, 42b/25,
45b/22, 48b/4, 54b/14, 56a/7,

56a/13, 59a/24, 61a/16, 63b/21,
64a/6, 64a/18, 64b/26, 65a/11,

65a/16, 65b/7, 65b/9, 68b/25, 71b/5,
71b/5, 72a/8, 73a/18, 79a/25,

79b/27, 80a/7, 80a/13, 80a/17,
80b/24, 89a/8, 90a/22, 93a/12,

96b/27, 97a/11, 97a/21, 98b/29

y.-mekdür 61a/11

y.-mek ile 90a/22, 22b/28, 53b/11,
53b/14, 53b/21, 53b/22, 59a/24,
61a/3, 86a/4

y.-mekden 53b/23, 89a/26, 95a/4,
96b/28

y.-memiş 27b/28

y.-mesine 11b/11

y.-mesinün 43b/18, 72b/18, 96b/9

y.-meye 11a/25, 75a/13

y.-meyeler 16b/24, 16b/25, 17a/2,
43b/21, 63a/16, 63b/6, 65a/15,
89a/9, 92a/1, 93a/4, 93a/6, 97a/25

y.-mezler 3b/15, 64a/9

y.-meyüp 26a/8, 63b/12

y.-se 20a/27, 25a/16, 32a/5, 40b/27,
42b/6, 42b/29, 43a/1, 44a/13,
46b/11, 9a/27, 96a/21

y.-seler 9b/26, 9b/29, 17b/13,
17b/22, 19a/8, 19b/1, 23a/26, 24a/9,
24a/10, 26a/8, 28b/18, 30a/24,
30b/17, 30b/23, 30b/24, 30b/25,
31b/19, 34a/4, 34b/5, 35a/17,
36b/26, 36b/27, 37a/1, 37b/13,
39b/13, 40a/23, 40b/1, 40b/3, 40b/4,
42b/26, 44a/5, 44a/24, 44b/19,
44b/24, 44b/25, 45b/26, 46b/13,
49b/6, 51b/20, 51b/26, 53a/21,
53a/27, 54b/4, 54b/6, 55a/29,
55b/25, 55b/26, 56a/2, 56a/9,
56a/18, 57a/17, 57b/3, 59a/29,
61a/23, 62b/3, 62b/4, 64a/28,
65a/29, 65b/14, 70a/2, 71a/24,
72b/16, 73a/10, 73a/14, 73a/27,
73b/1, 77a/5, 79a/14, 79a/18, 79b/8,
80a/4, 80a/11, 80a/16, 85b/23,
87a/16, 88a/16, 90a/26, 91a/16,
91b/8, 93a/4, 93a/5, 93a/23, 94a/4,
94a/20, 95a/5, 96a/16, 98a/4

y.-ye 11a/25, 75a/13

y.-yeler 16b/24, 16b/25, 17a/2,
43b/21, 63a/16, 65a/15, 89a/9,
92a/1, 93a/4, 93a/6, 97a/25, 63b/16,
63b/22, 63b/23, 63b/25, 64a/18,
64a/25, 64b/14, 65a/3, 65a/4,
65a/17, 65a/18, 65a/19, 65b/8,
65a/19, 65b/8, 67b/19, 67b/20,
68a/7, 68b/28, 70b/26, 71a/9,
71a/10, 72b/18, 77a/1, 79a/23,

88b/2, 91b/10, 92a/5, 96a/14, 96b/8,
96b/23, 97a/8, 97a/11, 97a/21,
97a/26, 97a/29

y.-yen 17a/2, 18b/26, 19a/12,
19a/16, 25a/16, 40a/28, 46b/24,
79a/19, 92b/22, 92b/27

y.-yeni 18b/14, 18b/15, 18b/16

y.-yenler 68a/12, 97a/27

y.-yenlere 31b/6, 36b/8, 40a/29,
61a/23, 96a/12

y.-yenüñ 65b/14, 79a/11

y.-yüp 3b/15, 11a/14, 11a/15,
11a/16, 30b/22, 32a/27, 34b/28,
40b/10, 56a/6, 66b/10, 77a/8,
96b/23, 97a/1, 99a/3

yidi *T ad* altıdan sonra gelen sayıyı
gösteren rakam ve bu rakamın adı

y. 54b/25, 59b/29, 60a/29, 62a/6,
71b/11, 74b/23, 83b/19, 84a/8,
84b/29

y.+sine 71b/12

yidür- *T ey* yedirmek

y.-eler 59b/24

y.-mek 29b/28, 41b/19

y.-seler 59b/7, 72b/5, 78b/10,
83b/16, 89b/3, 84b/19, 79a/28,
79a/29, 89b/3, 42a/23, 54a/19

y.-üp 25a/2

y.-ürler 59b/18

yig *T sf* iyi, daha iyi

y.+dür 69a/14, 24a/27, 40a/23,
56b/16, 63a/28, 63b/20, 67b/21,
67b/22, 67b/23, 67b/27, 68a/24,
68b/5

yigirmi *T ad* on dokuzdan sonra gelen

sayı, yirmi

y. 35a/6, 21b/8, 23a/15, 30b/21,
44b/6, 46b/3, 51b/19, 53b/8, 54a/16,
64a/29, 74b/29, 83b/19, 84a/8

yigit *T ad* genç erkek

y.+i 71a/29

y.+ler 44b/12, 91b/29

y.+lerde 32b/16

yigitlik *T ad* yiğitlik, gençlik

y.+de 60a/29

y.+i 71a/29

yil *T ad* yel, rüzgar

y.+den 93b/21, 36a/16

y.+lerden 43a/7, 92b/1

y.+lere 96b/16, 99a/8

y.+leri 11a/1, 18b/18, 33b/21, 40b/2,
42b/27, 58a/3, 72b/16, 73a/2,
74b/17, 76b/11, 78a/23, 85b/14,
89a/14, 92a/26, 92b/2, 95a/17,
98a/5, 98a/6, 98b/4, 99a/5, 99a/6

y.+lerin 92a/29

y.+lerine 41b/26

y.+lerini 50b/4

y.+ler 11b/15, 11b/16, 53b/20,
63a/16, 63b/20, 93a/13, 99a/4

y.+lerüñ 11a/2

yillü *T sf* rüzgarlı

y. 65a/28

yime *T ad* yeme, beslenme

y. 11a/20, 28b/9, 31b/20, 34a/14,
35a/9, 35a/11, 35a/20, 40b/3,
51b/29, 61a/10, 64b/19, 68a/3,
68b/9, 71a/8, 71a/11, 73a/14,

73a/17, 78b/5, 79a/15, 85b/11,
89b/27, 91b/18, 96a/18, 97a/20

y.+si 11a/20, 28b/9, 31b/20, 34a/14,
35a/9, 35a/11, 35a/20, 40b/3,
51b/29, 61a/10, 64b/19, 68a/3,
68b/9, 71a/8, 71a/11, 73a/14,
73a/17, 78b/5, 79a/15, 85b/11,
89b/27, 91b/18, 96a/18, 97a/20

y.+sinden 26a/11, 43a/3, 46a/22,
79a/29, 96a/11

y.+sine 11b/11

y.+sinüñ 43b/18, 72b/18, 96b/9

yimek *T ad* yemek, yiyecek

y.+den 40b/4, 51a/2, 55b/25, 95a/10

y.+leri 59a/24, 62a/19

yimiş *T ad* yemiş, meyve

y. 16a/17, 16a/20, 41a/6, 47b/24,
60b/27, 62b/22, 64b/27, 91b/6,
92a/18, 92b/19, 92b/20

y.+den 50a/25

y.+dür 54b/15, 57b/28, 64a/29,
88b/5

y.+e 19b/27

y.+i 10a/13, 16a/16, 16a/18, 16a/19,
21b/3, 21b/7, 21b/9, 21b/10, 23a/3,
28b/1, 32a/10, 35a/28, 35b/26,
36a/8, 36a/24, 37a/3, 37a/28,
38b/12, 39a/25, 40b/21, 41b/2,
42a/8, 44a/29, 45a/10, 45a/12,
47b/24, 50a/27, 55a/13, 57a/26,
58a/24, 58a/26, 58a/27, 58b/5,
60b/25, 61b/15, 62b/22, 64b/24,
65b/24, 69b/19, 69b/25, 76a/7,
76b/8, 78b/1, 78b/4, 79b/25, 80b/11,

80b/16, 82a/2, 82a/8, 83a/26,
85a/27, 88a/4, 88a/5, 88a/7, 88a/8,
88a/12, 88a/13, 88a/17, 98a/12,
98a/15, 98a/25
y.+idür 28a/21, 39a/24, 41b/4,
58a/27, 63a/9, 82a/6, 87b/15, 88a/9
y.+inde 88a/23, 62b/18
y.+inden 19b/26, 45a/5, 55b/18,
88a/20
y.+ine 19b/26, 32b/24, 50a/24,
65b/24, 78b/8
y.+ini 45a/3, 70a/19, 82a/17,
82a/19, 88a/15, 88a/19, 88a/23
y.+inüñ 50b/9, 55b/16, 60b/25,
60b/27, 60b/28, 76b/9, 78b/3,
79a/12, 82a/7, 85b/5
y.+ler 10a/19, 13a/25, 63b/13,
85b/12, 93a/5
y.+lerden 40a/21, 52a/25, 63b/19,
68a/16, 95b/1, 93a/3
y.+leri 62b/18, 88a/10, 88a/12
y.+üñ 50b/7

yimişsüz *T sf* yemişsiz

y. 53b/2

yin- *T ey* tüketilmek, yenmek

y.-dügi 94a/19, 96a/27

y.-dükden 80a/14

y.-en 68b/10

y.-mekden 22b/1

y.-mesine 35b/18, 46b/23

y.-se 68b/6

yinmiş *T sf* aşınmış, kemirilmiş

y. 40a/7, 51b/9, 91a/25

yir *T ad* yer, mekan

y. 17a/9, 21a/5, 24b/9, 27a/24,
29a/8, 34b/23, 37b/1, 41a/8, 52a/5,
59b/15, 60b/5, 61a/29, 68a/16,
71b/4, 76a/6, 76a/9, 79a/9, 79a/10,
81b/4, 83a/23, 85b/16, 87a/15,
93a/25, 93b/8, 93b/15, 96b/14

y. idüp 11b/21

y.+de 6b/9, 8b/21, 11a/18, 12b/18,
13b/21, 16b/24, 16b/29, 17a/2,
21b/24, 26b/26, 29a/8, 29a/27,
33a/8, 33b/26, 46b/15, 51b/6,
59b/20, 63a/19, 65b/21, 68b/15,
70a/7, 75b/9, 75b/13, 81a/9, 82b/6,
86a/12, 93a/28, 95b/17, 99b/2,
65b/24

y.+den 16a/8, 29a/8, 51b/6, 68b/15,
70a/7, 81a/9, 82b/6

y.+e 3a/21, 7b/27, 9a/3, 9a/14,
10a/8, 10b/13, 11a/26, 11b/20,
11b/26, 11b/27, 12a/14, 13a/4,
17b/8, 17b/27, 20a/13, 22a/23,
24b/8, 31b/5, 32b/25, 34b/11, 37b/9,
37b/14, 40a/6, 40a/19, 45a/22,
55a/5, 56b/17, 57a/6, 71b/3, 76a/1,
81a/7, 81a/8, 83b/22, 87b/16, 89a/22
y.+i 10b/12, 11a/27, 21a/4, 21a/29,
37b/15, 55b/1, 60b/5, 62a/23, 76a/3,
76a/4, 83b/2, 11a/14, 12a/18,
14a/28, 20b/2, 45a/19, 45a/27,
57a/3, 57b/15, 58b/25, 59b/9, 64a/8,
69a/23, 94b/17, 22a/18, 59b/9

y.+in 91b/25

y.+inde 24b/15, 67b/26

y.+inden 10a/29, 11a/4, 47b/10,
77a/4, 83b/23, 57b/15
y.+ine 3a/20, 16b/18, 18b/29,
21a/19, 23b/3, 29b/25, 38a/3, 50a/1,
52b/18, 55b/21, 55b/23, 58b/5,
67a/5, 70b/3, 71a/18, 78a/24,
78b/22, 95a/19
y.+ini 28b/1
y.+iyle 62b/7
y.+ler 14b/9, 15b/9, 27a/24, 27a/25,
36b/21, 41b/6, 43b/18, 45b/21,
59b/26, 60b/6, 63b/21, 64b/1,
79b/18, 88a/16, 94a/1, 96b/3
y.+lere 13a/2, 20a/25, 25b/13,
25b/19, 40a/6, 43a/9, 46a/19,
47a/18, 56b/7, 60b/12, 68a/20,
72a/11, 72b/14, 74a/21, 75b/11,
75b/28, 82b/22, 82b/23, 85b/27,
90a/17, 92a/25
y.+lerde 16a/24, 16a/25, 16a/28,
16b/2, 16b/3, 17a/7, 17a/8, 19b/16,
21b/7, 22b/10, 22b/21, 24a/1,
25a/11, 26a/20, 29a/27, 31a/19,
37a/27, 38a/11, 38a/16, 40a/27,
40b/13, 44b/14, 46b/9, 47a/9, 51b/3,
52a/7, 56b/18, 57b/5, 61a/26,
61a/28, 61a/29, 69b/17, 71a/7,
73a/4, 74a/24, 75a/21, 75b/12,
76b/3, 76b/9, 79b/17, 80b/7, 82b/4,
83a/23, 83a/24, 83b/29, 84b/6,
85a/27, 88a/26, 93b/12, 93b/13,
94a/6, 96a/9, 97a/17, 97a/19,
98a/25, 99b/21, 80b/7
y.+lerden 12b/10

y.+lerdür 6a/29
y.+leri 6b/1, 11b/18, 25b/19, 31a/7,
37b/14, 49b/19, 55a/29, 60b/9,
60b/15, 65b/17, 75b/8, 83a/8,
99b/29
y.+lerin 49b/18, 99a/20
y.+lerinde 12b/13, 30b/29, 32b/9,
49b/17, 96b/12, 97a/18
y.+lerinden 36b/15, 65b/6, 84b/21,
y.+lerine 35a/4, 47a/28, 50a/20,
57b/1, 62a/28
y.+lerse 19b/1, 44a/14, 65a/1
y.+lerün 46a/28, 81b/22, 96b/14
y.+se 17b/5, 40b/19
y.+ün 11a/18, 30b/5, 57a/3
yirlü *T sf* yerlü, sabit
y. 16b/18
yirlülük *T ad* yerlülük
y.+dan 43a/20
yitin- *T ey* yitinmek
y-e 22b/13
yitişdür- *T ey* yetiştirmek
y.-eler 34b/11
yitmiş *T ad* altmış dokuzdan sonra gelen
sayı, 70
y. 4b/6, 75a/1, 75a/7
yir yüzi *T ad* yeryüzü, dünya
y.+ne 55a/16
yiyecek *T ad* yiyecek
y. 4a/20, 47a/14
yoğrul- *T ey* yoğrulamak
y.-dugına 18b/13
yoğur- *T ey* yoğurmak
y.-urup 22b/23, 55b/11, 93a/24

yoğurd *T ad* bk yoğurt

y. 48a/20

y.+a 31b/27

yoğurt *T ad* yoğurt

y. 16b/24, 17a/1, 57b/22, 61a/24,
92a/11

y.+dan 92b/18

yohsa *T bağ* yoksa

y. 7a/1, 7a/2, 7a/3, 8b/15, 9a/15,
15b/11

yok (**yoğ**) *T ad* yok, yokluk

y. 13b/11, 91b/19, 95a/9

y. idüp 11a/18

y.+dur 4b/3, 5b/9, 8b/5, 9a/5, 9a/8,
12a/11, 12b/2, 12b/5, 15b/17,
15b/25, 20b/28, 21a/3, 23b/21,
25b/8, 31b/29, 32a/1, 37a/28, 38a/1,
38a/13, 43b/14, 44a/3, 45a/21,
47b/3, 47b/6, 53b/23, 54b/6, 55a/13,
64a/3, 65a/20, 67a/17, 67b/4, 69b/3,
69b/12, 69b/18, 70b/15, 71b/2,
71b/19, 71b/24, 76a/5, 78a/24,
78b/4, 83a/26, 83a/27, 92a/20,
94b/10, 94b/13

y.+iken 3b/15

yol- *T ey* yolmak

y.-ar 41b/2

y.-up 47b/16, 57a/3, 95b/25

yolun- *T ey* yolunmak

y.-up 62a/24

yol *T ad* yol

y. 40b/20

y.+da 50a/23

y.+ı 99a/14

y.+larda 10b/18, 40b/13

y.+ları 20b/1, 87a/24, 86b/3, 98a/5

y.+ların 40b/3

y.+larında 23b/13, 34b/7, 62a/21

y.+un 29a/16

yonca *T ad* çok yıllık otsu bitki, üçgü,

yonca

y.+sı 43b/8

yorul- *T ey* bk yorul-

y.-up 29a/21

yorul- *T ey* yorulmak

y.-mağı 45a/13

y.-maya 61a/22

yoşun *T ad* nemli toprak ve ağaç
gövdeleri üzerinde yaşayan otsu
bitkiler

y. 62b/16

yosun *T ad* bk yoşun

y.+ıdur 84b/8

yu- *T ey* yıkamak, temizlemek

y. 82a/11

y.-dukdan 80b/14

y.-dur 13b/8, 20b/29

y.-madın 73a/16

y.-mağıla 24b/3, 49b/5

y.-mağ 82a/11

y.-rlar 13b/9, 13b/10

y.-sa 76a/19

y.-salar 28a/26, 30a/25, 30b/13,
30b/18, 30b/27, 31b/24, 41b/10,
56a/25, 66a/21, 73a/25, 78a/20,
83b/14, 89b/10

y.-yalar 31a/8

y.-yup 24b/11, 57b/6, 62a/23, 71a/27, 88b/14, 89a/7, 97b/22	yumrı <i>T ad</i> yuvarlak, şişkin veya kabartılı şey, yumru y. 30a/15
yu'add <i>Ar ad</i> sayı, adet y. 1b/2	yumruca <i>T sf</i> yuvarlak olan, yumru olan y. 44a/29
yubüset <i>Ar ad</i> kuruluk, nemsizlik y. 52a/13, 68a/22, 73a/15, 14a/20, 14a/21, 25a/10, 42a/29, 46a/22 y.+de 97b/8 y.+den 56b/4, 97b/8 y.+dür 5a/17, 8b/24 y.+i 41b/3, 55a/4, 56b/11, 56b/22, 58a/10, 63a/29, 64b/8, 64b/9, 67b/8, 69b/20, 71a/8, 72a/25, 73a/7, 73a/9, 73a/12, 75a/27, 78a/2, 79b/27, 85a/11, 85b/4, 86a/4, 86a/7, 86a/15, 88a/6, 88a/9, 89a/3, 90a/18, 92b/15, 96a/9, 22b/7, 22b/28, 23b/12, 24a/20, 24b/17, 26a/29, 26b/12, 31b/16, 32a/24, 34b/5, 44b/22, 46a/14, 46b/21, 53a/19, 68b/18 y.+inden 55b/20, 67b/9, 20b/12	yumurda <i>T ad</i> bk yumurta y. 24b/13, 37b/13, 76a/14, 79a/29 yumurta <i>T ad</i> yumurta y. 14a/7, 21a/29, 27b/18, 32a/29, 40a/1, 41a/3, 46a/13, 46a/19, 55a/28, 59b/23, 78b/27, 91a/22, 25a/24 y.+ları 60a/25 y.+yı 60a/24, 97a/24 y.+sı 89b/28
yud- <i>T ey</i> bk yut- y.-a 97a/24 y.-alar 29b/14, 32a/15, 57b/27, 75a/29, 75b/4, 97b/1	yumurtla- <i>T ey</i> yumurta vermek, yumurta yapmak y.-da 79a/29 y.-maya 79a/29 y.-r 3b/19, 3b/21
yudul- <i>T ey</i> yutulmak y.-acağ 51b/10	yumuşa- <i>T ey</i> yumuşamak y.-dır 18b/6, 26a/16, 28b/5, 39b/29, 68b/10, 80a/17, 84a/21, 95a/18 y.-dup 33a/20, 40a/17, 47b/11, 93a/27, 99a/9, 99a/20 y.-mağ 10b/27 y.-madın 16a/19 y.-masından 41a/3 y.-yınca 88a/27 y.-yup 48a/3
yukaru <i>T ad</i> üstte bulunan yer, yukarı y. 31a/5, 31a/22, 59a/25 y.+sına 55a/20, 37b/4 y.+ya 30b/26	yumurtla- <i>T ey</i> yumurtlamak y.-r 46a/28
yukıl- <i>T ey</i> bulaşmak y.-up 89b/1	

yumuşak *T sf* yumuşak

y. 16a/25, 37b/21, 40b/18, 54b/15,
55a/24, 55b/7, 56a/23, 62b/20,
68b/11, 79b/10, 80b/12, 81a/4,
81b/28, 84a/26, 88a/26, 88b/29,
93b/15, 100a/9, 11b/23, 24a/23,
25a/11, 37b/9, 41b/5, 45b/20,
24a/23, 25a/11, 37b/9, 41b/5

y. ider 11b/23

y.+dur 40b/22, 45b/8, 48b/11

yumuşaklık *T ad* yumuşak olma
durumu

y. 10a/2, 10a/18

y.+ı 16a/15

y.+ın 67b/6

yumuşakluğ *T ad* bk yumuşaklık

y.+ı 44b/2

yumuşakrak *T sf* çok yumuşak

y. 93b/14

y.+dur 37b/29, 44b/15

yumuşat- (yumuşad-) *T ey* yumuşatmak

y. 100a/22

y.-a 8a/2, 30a/1, 39b/14, 55a/25,
76a/27, 82a/13, 84a/5, 84a/11,
84a/14, 84a/18, 84a/23, 92b/24,
95a/5, 96a/16, 99a/18, 33b/18,
37b/9, 39b/3, 39b/19

y.-mada 77b/9

y.-mağa 46b/20

y.-mağ 10b/27

y.-mağda 84b/3

y.-ması 9b/20, 95a/5, 41a/3, 41a/4

y.-maz 77b/6

y.-ur 33a/29, 43a/21, 43b/5, 43b/17,
44a/2, 52a/24, 77a/11, 77b/5,
79a/12, 95b/15, 96a/19, 99a/8,
99a/17, 99b/8, 99b/21, 18b/4, 26b/1

yumuşadıcı *T sf* yumuşatıcı

y. 10b/20, 33a/19, 95a/4

y.+dur 24a/2, 39a/29, 40b/25

yun- *T ey* yunmak

y.-alar 95b/28

y.-madan 24b/2, 24b/4

y.-mağıla 62b/22

y.-mamış 18b/2, 18b/3, 57b/3

y.-miş 12a/6, 18a/7, 20b/19

y.-salar 58b/10

yūnān *Ar ad* Yunanistan halkından ve

bu halkın soyundan olan kimse,
Yunan halkına ilişkin olan

y. (ṭā'ife-yi yūnān) 2b/13

y. (lisān-ı yūnān) 2b/17

y. (ḥukemā'-yī yūnān) 2b/21

y.+dan (ḥukemā'-yī y.) 2b/14

yūnānī *Ar ad* Yunan dili, Yunanca

y. 2b/18, 2b/19, 2b/22

y.+de (lisān-ı yunanīde) 20a/7,
77a/25, 77b/15, 83a/22, 34b/15

y.+de 33a/28, 41a/28, 44b/10,
66a/15, 66a/19, 69a/2, 77a/16,
77b/21, 84b/5, 97b/6

y.+si 83b/27

yūnānca <i>T ad</i> Yunanlılar tarafından konuşulan Hint-Avrupa dili, Yunanca	y. 56a/9, 62a/8, 87a/12, 69b/28, 82b/29, 83a/18
y. 19b/19, 31b/12, 38a/5, 45a/16, 82a/20, 94a/5, 94a/17, 95b/19, 98a/9	yükrek <i>T sf</i> daha ağır, çok ağır
yūnus <i>İbr ad</i> Kur'ân-ı Kerîm'de adı geçen bir peygamber	y. 25a/8
y. 97a/13	yüksek <i>T sf</i> yüksek
yut- <i>T ey</i> yutmak	y. 10b/12, 52a/7, 68b/15, 73b/9, 76b/3
y.-mak 80a/10	y. ol- 43b/12, 43b/13, 65b/23
y.-sa 23b/17, 54b/3	yün <i>T ad</i> dokuma elyafı, yün
y.-salar 20a/29, 29a/19, 30a/23, 33a/23, 37b/7, 41b/25, 51b/13, 52a/2, 54b/25, 55a/22, 60b/18, 85b/24, 96a/15, 97b/2, 98b/2	y. 34a/13, 82b/7, 86a/4, 86b/1
yuva <i>T ad</i> yuva, barınak	y.+i 86b/1
y. ider 34b/15	yüñ <i>T ad</i> bk yün
y.+ları 58b/25	y. 40a/6, 47b/24, 86b/6, 86b/7
y.+larına 3b/22	y.+den 71b/11
y.+larından 58b/26	y.+leri 79a/7
y.+sını 59a/5	y.+i 37b/11, 55a/27
y.+sıyla 59a/8	yüre (1) <i>T ad</i> un, yüre
yuvur- <i>T ey</i> hamur durumuna getirmek için üzerine basa basa karmak, yoğurmak	y.+si 19a/17
y.-duktan 88a/28	(2) <i>T ad</i> iç, iç taraf
yuvrala- <i>T ey</i> yuvralamak, yoğurmak	y. 68b/3
y.-r 36b/22	yürek <i>T ad</i> yürek, kalp
yüce <i>T sf</i> en yüksek yer	y. 25b/25, 26b/2, 35a/12, 38a/20, 51a/20, 54a/2, 61a/16, 62b/8, 66b/7, 69a/23, 69b/4, 76b/12, 90b/16
y. 72b/23	y.+den 51a/20
yük <i>T ad</i> doğacak bebek, cenin	y.+e 21b/22, 28b/6, 28b/10, 90a/26, 51a/30
y.+leri 62a/17	y.+i 34a/17, 81b/11, 96a/17
yüklü <i>T sf</i> gebe, hamile, yüklü	y.+inde 81b/16
	y.+lerinde 12b/3, 81a/19
	yürid- <i>T ey</i> yürütmek
	y.-e 20a/27, 26b/8, 29b/20, 34a/9, 40a/2, 40b/2, 45a/3, 45a/6, 45b/16, 62b/25, 70a/2, 74a/8, 77b/11,

77b/12, 93a/26, 94a/14, 95a/7,
25b/27, 30b/1, 34a/10, 95a/8
y.-üp 50b/5, 63b/23
y.-ür 20a/5, 41b/24, 43a/21, 44b/26,
51b/12, 53a/27, 74b/27, 80a/17,
85b/14, 85b/14, 94a/10

yürü- *Tey* yürümek

y.-r 47a/13, 66a/17, 66a/18, 68b/18
y.-rken 45a/13

yürüt- *Tey* yürütmek

y.-mege 34b/24
y.-mekde 49a/13

yürüdücü *T sf* yürütücü

y. 12b/8

yüz (1) *T ad* görünüm

y. tut- 16a/13, 16a/15, 16a/16,
16a/21, 25a/3

(2) *T ad* yüz, sima, çehre

y. 30b/28, 49b/1
y.+de 21b/21, 25a/14, 40a/4,
41b/10, 43a/6, 49a/29, 50b/2, 56a/4,
56b/7, 57b/5, 61b/28, 62b/22,
74a/24, 79a/4, 82a/10, 82a/20,
82a/21, 83a/7, 83a/11, 95a/20,
95b/14, 99b/10, 99b/16

y.+e 49a/29, 90a/1

y.+i 42a/21, 83a/8, 91b/4, 96a/19

y.+ini 25a/22, 42b/22

y.+ine 37b/1, 55a/16

(3) *T ad* sayıyı gösteren rakamın
adı, yüz

y. 29a/17, 30b/21, 75a/1, 86a/22,
94a/29

(4) *T ey* yüzmek

y.-er 52a/27

y.-üp 51a/26, 71a/26

yüzük *T ad* yüzük

y. 42b/10, 51a/30, 81b/3, 81b/15

y.+e 81b/13

-Z-

zab^ç *Ar ad* sırtlan

z. -ı^ç arcā 58a/12

zabı *Ar ad* zabt etme, sıkı tutma

z. it- 2a/19, 58b/7

zāc *Ar ad* kükürt ve demir birleşimi,
demir sülfat

z. 39b/22, 13b/2

za^ç f *Ar ad* zayıflık, dayanamama

z. 3a/6, 7b/17, 12b/28, 13b/21,
66b/28, 88a/23, 90a/13, 85b/29

z. vir- 12b/27, 26b/9, 13b/2, 55b/29,
62b/4

z.+a 2a/7

z.+dan 71a/15

z.+ı 70b/4, 74a/5

z.+ın 77a/13

z.+iledür 71a/19

zāfenī *Ar ad* bk za^ç ferān

z. 72b/24

za^ç ferān *Ar ad* safran

z. 9b/27, 13b/28, 13b/28, 27b/9,
27b/17, 27b/19, 27b/20, 62b/29,
77a/15

zafere *Ar ad* gözde deri vb. parçanın
çıkması durumu

z. 54a/5

zağ *Far ad* karga

z.+a 72a/19

zāhib *Ar sf* giden, gidici

z. olurum 15b/24

zāhir *Ar sf* görünen

z. 18b/10

z. ola 3b/6, 5a/6, 5a/8, 13a/9,
14a/23, 28b/28

z. olan 5a/10, 23b/17, 59a/6, 6b/17

z. olanı 27a/26

z. olduğu 35a/16

z. olduğudur 5a/7

z. oldukça 98b/22

z. olmadığıdur 5a/6

z. olmaya 5a/4, 14a/27, 13a/26

z. olmaz 6a/16, 6a/18, 12b/24,
13a/19, 13a/23

z. olmazsa 2a/2

z. olur 3a/26, 6a/16, 12b/17, 13a/24,
14a/25, 27b/9, 28a/2, 28a/3, 44b/22,
47b/4, 56a/29, 62b/1, 73b/24,
81a/18

z. olursa 8a/28, 40a/24

z. olup 6b/13, 14a/28, 37b/8,
45b/20, 55a/24, 65b/25, 99b/12

z.+de 15b/1

z.+dür 3b/28, 4b/5, 7b/14, 29b/6,
44b/23, 55b/20, 90b/15

zahīr *Ar ad* taşkınlık, coşkunluk,
semizlik

z.+i 84a/25, 93b/6

zāhirak *T sf* çok görünen

z. 81a/14

z.+dur 58a/14

zāhiren *Ar zf* görünüşe göre, görünüşte

z. 12a/4, 53a/18

zahmet *Ar ad* zor, güç, zahmet

z. vir- 10a/3, 18a/23

z.+de 18b/1, 19a/12

z.+i 19a/26, 49b/18

zahmetlü *T sf* zahmetli

z. 68a/21

zahmetsiz *T sf* zahmetli

z. 60a/24

zā'id *Ar sf* çoğalan, artan

z. 47b/16, 89b/29

z. olan 22b/9, 47a/1, 99a/2

zā'if *Ar sf* zayıf, güçsüz

z. 26b/18, 27b/3, 43b/16, 74a/30

z. -i naḥīf 2a/10, 2b/1

z. -ider 12b/21, 19a/2, 36b/14,
44b/12, 44b/25

z. ol- 2a/12, 8a/23, 8b/6, 13b/26,
15a/20, 19b/13, 22b/18, 23b/7,
23b/9, 25b/13, 25b/26, 32a/16,
35a/12, 36a/5, 39a/3, 51b/21, 58b/7,
60a/9, 62a/8, 63b/20, 66b/2, 68a/11,
68b/8, 73b/29, 74a/26, 77a/13,
78a/21, 81b/11, 83a/29, 83b/1,
85a/13, 5b/5, 13b/3, 27b/11, 51a/6,
97b/27

z.+dür 9a/23, 19a/11, 31b/11,
33b/17, 42a/10, 68a/6, 69b/20,
83b/3, 86b/20, 98a/2, 98b/11,
56a/16, 76b/26, 89a/10

z.+en 2a/12

z.+ine 15a/20

ẓa'ifçe *T sf* zayıfça

ẓ.+dür 94a/23

ẓa'iflik *T ad* zayıf olma durumu,

zayıflık

ẓ. 63b/10, 90a/26

ẓ.+den 35a/10

ẓ.+e 5a/23,

ẓ.+i 5b/10, 5b/18, 28b/19, 49b/1,

52b/29, 89a/5, 94a/20, 70a/24

ẓ.+ine 63b/4, 60a/6

ẓ.+ini 69b/4

ẓa'ifrak *T sf* çok zayıf

ẓ.+dur 8b/2, 15a/11, 20b/12, 28b/8,

87a/7, 15a/11

ẓ.+ıdur 8a/21, 35a/20

ẓālik *Ar zm* o, şu

ẓ. (‘alā ẓālik) 2a/10

ẓā’il *Ar sf* yok olan, ortadan kalkan

ẓ. ider 72b/2

ẓ. olmak 84b/16

zamān *Ar ad* vakit, zaman

ẓ. 5b/15, 14b/24, 28b/23, 36b/22,

37b/23, 38b/25, 46b/13, 51b/12,

55b/10, 59b/28, 63b/6, 71b/18,

72b/9, 74b/5, 80a/22, 92b/22, 97a/6,

97b/29, 98a/3

ẓ. 20a/27, 20a/29, 26b/7

ẓ. -ı kâdimde 15a/8, 75a/3, 96a/4

ẓ. -ı evvel 44a/16

ẓ. -ı haẓm 29a/11

ẓ.+a 4a/26, 93b/3

ẓ.+da 14b/21, 34a/7, 34b/16, 6a/6,

14b/21, 14b/25, 15a/29, 15b/17,

16a/21, 27a/22, 48a/11, 52b/17,

58a/13, 62a/25, 62b/3, 76a/8,

89a/18, 97a/26, 99a/2

ẓ.+dan 20a/26, 99a/2

ẓ.+ede 26b/15

ẓ.+ı 16a/29

ẓ.+ıdur 34b/19

ẓ.+ına 96a/26, 14b/15

ẓ.+ında 5b/22, 27a/21, 61a/4,

87b/28, 93b/28

ẓ.+ını 14b/21

ẓ.+ınıñ 65a/8

ẓ.+larda 24b/2, 36b/6, 69a/15,

69b/10, 70a/7

ẓ.+larında 2b/13, 68a/18, 76b/2,

82a/1, 16a/2, 41b/29, 51b/6, 52a/15,

68a/15, 69b/9, 88a/20

ẓ.+larınuñ 24b/1

ẓ.+uñ 89a/10

zamāne *Ar ad* bk zamān

ẓ.+e 15b/25, 26b/15

zamāniye *Ar ad* zamanla ilgili

ẓ. 6b/29

ẓamḡ (ẓamḡ) *Ar ad* bazı ağaçların

kabuklarından sızdıktan sonra

renksiz veya sarımtırak renkte katı

bir madde hâlini alan camısı

yapıştırıcı madde

ẓ. 61b/10, 16a/20, 16b/4, 27b/12,

31b/2, 31b/9, 32a/8, 32a/9, 32a/18,

36b/14, 72a/29, 94b/23, 36b/19

ẓ. olmaz 65b/21

ẓ. -ı ‘arabī 66a/6, 30a/12, 36b/9,

37a/4, 45a/14, 89b/5, 89b/13,

89b/15

ż. -1 � arab�de 23b/12	żar� <i>Ar ad</i> s�t veren hayvanların
ż. -1 � arab�siz 32b/17, 33a/2	memesi
ż. -1 ba�m 61b/24	ż.+a 26b/1
ż. -1 bu�um 89a/23	żarar <i>Ar ad</i> zarar
ż. -1 �anavber 31a/8	ż. 4a/28, 9b/8, 9b/13, 9b/16, 20b/28,
ż.+a 62a/20	22b/02, 26b/29, 35a/23, 67b/4,
ż.+dur 65b/21	69b/12, 85b/29, 91b/6, 100a/18
ż.+1 24b/28, 31b/8, 32a/6, 66a/6,	ż. eyleye 6a/7, 93a/24, 95a/5
85b/18	ż. ide 44a/13, 91b/29
ż.+ıdur 11a/5	ż. ider 13a/16, 20b/3, 20b/4, 23b/11,
ż.+ında 23b/12	27a/17, 31b/20, 33b/12, 35b/21,
ż.+ından 27b/3, 59a/19	36b/13, 38a/3, 42b/24, 51a/7, 51a/8,
ż.+ınu� 24b/12, 32a/19	53b/18, 56a/7, 56a/7, 56b/8, 61a/7,
ż.+lar 12b/27	61a/17, 63b/23, 64b/29, 65a/1,
zamm <i>Ar ad</i> bir �eye bir �eyi ekleme,	70b/29, 76a/30, 77a/14, 78a/25,
katma	83b/20, 85a/3, 90a/28, 90b/19,
ż. id�p 76a/17	95b/12, 96b/20, 22a/20
zanbak <i>Ar ad</i> zambak	ż. itdirmeye 81b/18
ż. 20a/15, 49b/28, 60a/27, 87a/22,	ż. itd�kleri 96a/2
89b/15	ż. itmeye 43b/6, 47a/7, 84b/19,
zann <i>Ar ad</i> sanma, sanı, ku�ku	94a/4
ż. ider 65b/5	ż. itmey�p 95b/13
ż. iderler 71b/2	ż. itmez 15b/26, 18a/21, 22a/12,
ż. ider�m 21a/28	43b/21, 60a/20, 63b/11, 81b/19,
ż. itmey�p 14b/14	83b/11, 84b/22, 92b/29
ż. olınan 14a/29	ż. vir�r 92b/29
ż. olunur 58b/15, 72a/6	ż.+dan 22a/20, 28b/12, 28b/14,
ż. -1 ��lib 6b/16	39a/21
zar <i>Ar ad</i> birbirine sımsıkı yapışık	ż.+dur 9b/7, 18b/24, 40b/3, 85b/10,
h�cre veya molek�llerden meydana	90a/27
gelen ve bitkilerin �e�itli kısımlarını	ż.+1 11b/17, 19b/5, 19b/18, 24a/13,
saran ince tabakaya verilen ad, zar	27b/23, 30a/12, 32a/28, 36b/6,
z.+ını 52b/20	44a/14, 44b/8, 53b/16, 56a/18,
	57b/13, 64b/28, 65b/1, 72a/22,

79a/19, 79a/22, 80a/4, 80b/23,	zāt <i>Ar ad</i> kendi, öz, asıl
84b/29, 89a/26, 89a/28, 91b/18,	z.+ında 6b/6, 14b/15, 67b/18,
95b/17	67b/19
z.+ın 19a/5, 20b/5, 21b/26, 22a/22,	zātī <i>Ar zf</i> zaten, aslında
22a/28, 27b/26, 29a/25, 29a/25,	z. olan 7a/4
30a/12, 30b/24, 33a/7, 33b/5, 38a/4,	zātū'l-cenbe <i>Ar ad</i> akciğer veya göğüs
39a/20, 52b/27, 53b/21, 65a/2,	zarı iltihâbı, satlıcan
78a/25, 80a/10, 80b/20, 80b/24,	z. 90a/24
82a/26, 85b/12, 85b/26, 86a/1,	z.+e 79b/3
88a/3, 89a/27, 93a/7, 94b/5, 95a/26,	zātū'r-riyye <i>Ar ad</i> akciğer özek
95b/13, 20b/3, 39a/15	dokusunun iltihaplanması, zatürre
z.+ını 33b/13, 38b/18, 59b/9, 88a/3	z. 38b/25
z.+lardan 46b/8	zāyid <i>Ar sf</i> gereksiz, fazla
z.+ları 16b/29, 17a/3, 52a/3	z. olan 53b/1
z.+ların 17a/2, 51a/10, 51b/30,	zayk <i>Ar ad</i> darlık, dar olma
97b/26, 80b/21	z. -ı nefes 20b/2
z.+larına 14b/6	zebedī <i>Ar ad</i> köpük
z.+larından 14b/7	z. 88b/16
z.+larının 19b/18	zebil <i>Ar sf</i> çok, fazla, bol
zararlu <i>T sf</i> zararlı	z.+i 19b/2
z. 17b/2	zeccūn <i>Ar ad</i> bir armut türü
zārr <i>Ar ad</i> zarar	z. 64b/4
z. 9b/10	zeheb <i>Ar ad</i> altın
zarūret <i>Ar ad</i> zorunluluk, gereklilik	z. 51a/11
z. 19b/16, 86a/5	zehr <i>Ar ad</i> çiçek
zarūrī <i>Ar sf</i> zorunlu, mecburî	z. -i āsiyūs 88b/20
z. 19a/24, 19b/9, 32b/15	zeh(i)r <i>Far ad</i> zehir
z. (bi'z- <i>zarūrī</i>) 3a/9	z. 81a/9, 81a/10, 48b/1
z. oldu 3a/16	z. -i helāhile 81b/8
za'rūr ū zū-şelāş <i>Ar ad</i> mayıs dikenî,	z. -i kâtildür 86a/7
dikenli alıç, akdiken, ekşi muşmula	z. olmağa 97a/5
z. 50b/22	z.+den 81b/3, 86b/27, 95b/29
za'rūrī <i>Ar ad</i> ekşi muşmula, alıç	
z. 51a/2	

z+dür 6a/21, 6a/23, 24b/17, 46a/21, 59b/3, 72a/21, 73b/1, 86a/11, 92b/16	z.+den 34b/11
z+e 88a/24	z.+e 25a/12, 25a/13, 34a/12, 87a/13
z+i 9b/3, 13b/7, 55a/4, 80b/26, 80b/27, 81a/8, 81b/2, 96a/1	z.+i 30a/9, 89b/16
z.+ine 83a/2	zekî <i>Ar sf</i> zeki, çabuk anlayan
z+ini 79a/10	z. 3b/28
z.+le 81a/8	zenābîr <i>Ar ad</i> eşek arıları
z.+ler 12a/24, 22a/22, 53a/8, 59b/2, 80b/21, 80b/23, 81b/18, 94b/5	z.+den 55a/2
z.+lerden 39a/13	zenbûr <i>Ar ad</i> eşek arısı
z.+lere 45b/18, 53a/8	z. 55a/2, 55a/4, 55a/10
z.+leri 3b/18, 22a/13, 81b/18	z.+a 55a/6
zehirlen- <i>T ey</i> zehirlenmek	z.+dur 55a/2, 55a/3
z.-miş olan 81a/1	z.+ı 55a/7
zehirlü <i>T sf</i> zehirli	zencâr <i>Far ad</i> bakır sülfat
z. 11a/23, 17b/15, 21b/24, 22a/17, 34b/28, 35b/5, 38a/25, 40a/5, 42a/23, 43a/29, 44b/27, 45a/9, 45b/17, 45b/23, 47b/29, 48b/12, 49a/8, 51b/14, 52a/7, 57a/7, 59b/5, 64b/27, 69a/10, 70a/5, 71a/12, 73b/7, 74a/8, 74a/9, 74b/27, 81a/6, 81a/7, 81b/4, 83a/1, 83a/2, 85b/8, 85b/28, 87a/4, 89a/26	z. 11a/21
z.+dür 89a/27	zencebîl <i>Ar ad</i> zencefil
zehirlülük <i>T ad</i> zehirlilik	z. 13b/25, 14a/14, 26a/17, 42b/25, 43b/21, 53b/21, 57b/29, 79a/24, 79b/8, 84b/26, 96b/22, 13b/27
z. 22b/27	z.+den 65a/18
zehirnāk <i>Far sf</i> zehirli	zenebü'l-feres <i>Ar ad</i> at kuyruğu otu
z. 71a/3, 71a/6	z. 67a/13
zeker <i>Ar ad</i> erkeklik organı	zenebü'l-hayl <i>Ar ad</i> at kuyruğu otu
z. 22b/21, 56a/8, 99a/13	z. 67a/13
z.+de 54b/18	zengîler <i>Far ad</i> Doğu Afrika vilayetleri
	z.+ler 38b/11
	z.+lerde (vilâyet-i zengilerde) 86a2
	zerārîh <i>Ar ad</i> kuduz böcekleri
	z. 42a/19, 42a/23, 73b/6, 49a/8, 89a/27
	z. -i kâtile 89a/27
	zerdālū <i>Far ad</i> sarı erik, acı kayısı, zerdali
	z. 70a/11
	zernîh <i>Far ad</i> hububat

z. 11a/25	zeytūnī <i>Ar sf</i> zeytin rengine çalan
zerrūḥ <i>Ar ad</i> kuduz böceği	kahverengiye dönük yeşil renkte
z. 6a/22, 11a/23	olan
zeynī <i>Ar ad</i> rengi kıvıll ve kabuğu ince	z. 94b/7
olan bir üzüm türü	zıdd <i>Ar ad</i> zıt, karşıt
z. 63a/12	z. 9a/17
zeyrek <i>Far sf</i> anlayışlı, uyanık	z. ola 16b/26
z. 47a/10	z.+1 ola 10a/24
zeyreklik <i>T ad</i> uyanıklık, anlayışlılık	z.+1 olan 6b/15
z. 28b/6	z.+1 olmağıla 12a/22
zeyt <i>Ar ad</i> zeytin yağı	z.+1 11b/8
z. 20a/15, 28a/29, 39b/25, 41b/15,	z.+1 olur 14b/2
42b/3, 42b/28, 48a/23, 48b/28,	z.+ıdur 10a/28, 10b/3, 10b/15,
54a/17, 59a/18, 60b/15, 61b/17,	10b/21, 11b/6, 11b/7, 11b/8, 12a/13,
70a/19, 71a/9, 71a/27, 79a/6,	12b/14, 18a/16
80a/26, 83a/11, 83a/12, 83b/5,	z.+ında 6a/7
89b/20	z.+ları 17a/2
z. yağı- 31b/2, 37a/17, 41b/15,	zıkkī <i>Ar ad</i> vereme ait, veremle ilgili
43a/27, 45a/7, 47a/22, 48a/17,	z. 76b/15
48b/12, 49a/14, 50a/26, 50a/28,	zıkk <i>Ar ad</i> darlık
50b/8, 50b/10, 56b/13, 58b/14,	z. u'n-nefese 99a/19
60b/8, 62a/24, 68b/25, 71b/28,	zıkkīye <i>Ar ad</i> bk zıkkī
72a/19, 72a/28, 72b/7, 72b/8,	z.+ye (istiskā'-yı zıkkīye) 76b/13
72b/14, 73b/22, 73b/24, 75a/11,	zımmād <i>Ar ad</i> yaranın üstüne sarılan
78a/11, 86b/11, 87b/8, 94b/23,	merhemli sargı, yakı
99a/24	z. itseler 58b/3
z.+den 60b/16	zır <i>T zf</i> büsbütün, tümünden
z.+e 83a/13	z. 15b/28
z.+i 60b/11, 48b/29	zıyık <i>Ar ad</i> darlık
z.+ile 99a/6	z. itmesi 74a/18
zeytūn <i>Ar ad</i> zeytin	zıyık zıyık <i>Ar ad</i> bk zıyık
z. 44b/15, 60b/24, 80b/11, 69b/20	z. itmesini 74a/18
z.+dan 54a/17	zıbb <i>Ar ad</i> kurt
	z. (lisānū'-z-zıbb) 44a/17

zift *Ar ad* ısıtılınca eriyen siyah ya da
koyu kahverengi madde, zift

z. 33a/21, 44a/20, 56b/26, 57a/20,
57a/24, 57b/1, 60b/13, 66a/15,
66a/23
z.+i 60b/14

zih(i)n *Ar ad* bellek, hafıza, zihin
z.+e 91b/21

zık *Ar ad* darlık, sıkıntı
z. -i nefes 84a/28
z. u'n-nefese 99a/19

zik(i)r *Ar ad* zikir, anma, anılma

z. eyledi 13a/18
z. ider 15a/20, 15a/21, 15a/24,
15a/25, 15b/4, 34b/1, 67a/22
z. iderüm 15b/18, 15b/19
z. iderüz 97b/3
z. itdügi 58a/6
z. itdügüm 15b/21
z. idüp 4a/7, 4a/7, 14b/7, 18a/2
z. itdükleri 2a/2
z. itmedi 4a/5, 4a/7, 34b/17
z. itmedükleri 14b/8
z. itmek 14b/22
z. itmeyüp 15b/14
z. itmişlerdür 14b/8
z. itmemişlerdür 14b/5, 79b/23
z. itmesi 8a/17
z. olan 14a/9
z. olınan 3b/24, 4b/14, 5a/24, 5b/24,
5b/26, 7a/5, 7a/20, 8a/2, 8b/2, 9a/19,
9a/29, 9b/6, 12b/13, 12b/16, 14a/15,
14a/15, 14b/20, 15b/2, 15b/5,
15b/12, 16a/22, 16a/29, 16b/14,

22a/26, 26a/25, 31a/10, 31b/9,
32a/2, 36b/3, 36b/13, 41b/12,
43b/15, 44b/6, 45a/21, 45b/14,
69a/8, 73b/15, 78a/1, 78a/3, 81a/12,
81a/12, 81a/20, 87b/6, 97a/14,
98a/29, 99a/6, 7a/5, 7b/17, 8a/20,
73b/3, 88b/19

z. olındı 4b/17, 10b/15, 12b/16,
37b/3, 55a/18, 58a/21, 72a/24,
77a/26, 81a/13, 81a/22, 96b/9,
96b/9,

z. olunduğı 67b/2

z. olinmamağıla 2b/25

z. olinmışdur 2b/19, 2b/24, 5b/12,
6a/10, 13b/22, 53a/15, 67b/2,
71b/23

z. olunur 67b/3

z. olunur 43a/18, 56a/23, 65b/12,
71a/2

z.+i 53b/2

z.+inde 3b/27

z.+inden 4b/7

zinā *Ar ad* gayrimeşru birleşme,
nikâhsız çiftleşme

z. ider 58a/17

zırā *Far bağ* çünkü, zira

z. 1b/13, 2a/5, 2b/28, 4a/16, 4a/28,
5a/15, 5b/11, 5b/15, 6a/6, 6a/13,
6a/15, 6a/19, 6a/29, 6b/23, 7a/8,
7a/26, 8a/14, 8a/18, 8b/2, 10a/15,
11a/15, 12b/9, 13b/15, 13b/26,
13b/28, 14a/1, 14a/3, 15a/10,
15a/15, 15b/24, 18a/2, 18a/17,
18a/29, 18b/4, 19a/5, 19b/26,

22b/28, 24a/4, 25b/9, 26b/22,
29a/26, 30a/20, 32a/2, 32b/6,
32b/12, 32b/13, 33b/24, 34a/23,
34b/12, 34a/16, 35b/26, 36a/3,
36b/5, 36b/6, 36b/12, 44a/3, 44b/11,
44b/19, 46a/21, 48b/16, 53a/25,
53b/15, 56b/16, 56b/24, 57a/17,
57b/24, 58a/12, 58a/16, 61a/4,
62a/13, 63a/16, 63b/3, 63b/17,
64a/16, 66a/1, 67a/7, 68a/15,
68a/19, 69b/8, 69b/9, 70a/14,
72a/17, 72a/27, 74a/4, 76b/5, 77a/6,
77a/17, 77b/2, 78a/2, 79a/17,
79a/28, 79b/1, 79b/13, 81b/19,
82b/16, 83b/28, 84b/22, 87b/17,
88b/1, 88b/13, 88b/17, 89a/7, 93a/1,
93a/6, 95b/29, 96a/5, 96a/7, 96b/28,
96b/29, 97b/22, 99a/1, 24a/11,
30b/25, 83a/16, 91a/18, 92a/1,
93b/22

zīrā^c *Ar ad* eskiden kullanılan, dirsek
ile orta parmak ucu arasındaki
uzaklığa eş bir uzunluk ölçüsü
birimi

z. 83a/16

zī-rūḥ *Ar sf* canlı

z. olanlar 3a/15, 4a/29

z. olanlara 3a/19

z.+a 3a/18

ziyāde *Ar zf* çok, bol, fazla

z. 2a/4, 3a/22, 3a/24, 4a/11, 5a/5,
5a/27, 5a/20, 6a/17, 6b/7, 6b/17,
6b/26, 7a/7, 7b/14, 9b/27, 9b/29,
10b/6, 10b/9, 11a/2, 11a/7, 11a/12,

11a/20, 11b/11, 12a/13, 12b/17,
12b/25, 12b/26, 12b-28, 13a/11,
13a/24, 13a/28, 13b/12, 13b/13,
13b/17, 15a/16, 15a/28, 15a/29,
15b/4, 15b/13, 15b/18, 15b/22,
17a/4, 17a/5, 17a/6, 17b/4, 18a/21,
18b/25, 19a/12, 19a/21, 19a/26,
19a/27, 19b/4, 19b/7, 21a/20, 21b/1,
21b/9, 21b/24, 22b/10, 23a/9,
23a/23, 23b/8, 23b/20, 24a/10,
24a/21, 24b/5, 24b/24, 25a/10,
25a/13, 25a/19, 25b/22, 25b/23,
26a/15, 26b/21, 26b/24, 27a/1,
27a/7, 27a/14, 27a/26, 27b/25,
29a/4, 29a/9, 29a/19, 29a/28, 29b/5,
29b/9, 29b/12, 29b/14, 29b/20,
29b/26, 30a/28, 30b/7, 30b/15,
30b/16, 30b/21, 30b/25, 30b/29,
31a/7, 31b/14, 32a/17, 32a/26,
32a/29, 32b/2, 32b/8, 32b/14, 33a/6,
33a/12, 33a/19, 33a/21, 33a/27,
33b/12, 33b/19, 33b/29, 34a/4,
34a/15, 34a/26, 34a/27, 35a/14,
35b/25, 35b/27, 36a/3, 36b/27,
37a/7, 37a/8, 37a/11, 37a/16,
37b/15, 37b/18, 38a/12, 38b/20,
39a/12, 39a/27, 39b/12, 39b/20,
39b/21, 40b/5, 40b/8, 40b/10, 41a/2,
41a/7, 41a/19, 41b/4, 41b/23, 42a/3,
42a/19, 42a/29, 42b/2, 42b/16,
43b/1, 43b/6, 43b/10, 43b/26, 44a/2,
44a/24, 44b/26, 45a/10, 45a/14,
45a/22, 45b/4, 45b/7, 45b/8, 45b/9,
45b/24, 46a/14, 46a/20, 46a/22,

46b/4, 46b/11, 46b/29, 47a/20,
 47b/14, 47b/18, 48a/2, 48a/9, 48b/4,
 48b/5, 48b/25, 49a/8, 49a/15, 49b/5,
 49b/6, 50a/1, 50a/29, 51a/7, 51b/16,
 52b/9, 52b/16, 53a/7, 51b/31,
 53a/22, 53a/23, 53a/23, 53b/17,
 53b/18, 54a/1, 54a/13, 54a/18,
 54a/21, 54a/23, 54b/3, 55a/5, 55b/4,
 56a/2, 56b/2, 56b/5, 56b/23, 57a/28,
 57b/24, 58a/5, 58a/16, 58a/18,
 58b/3, 58b/4, 58b/11, 58b/12,
 58b/13, 58b/21, 59a/7, 59a/27,
 59b/11, 59b/18, 59b/20, 60a/3,
 60a/21, 60a/24, 60a/29, 60b/7,
 61a/2, 61a/6, 61a/12, 61a/17,
 61b/13, 62a/4, 62a/13, 62a/19,
 62a/20, 62b/12, 63a/7, 63a/8, 63b/4,
 63b/16, 64a/26, 64b/2, 64b/24,
 64b/29, 65a/1, 65b/23, 66a/7,
 66a/11, 66a/12, 66a/13, 66a/14,
 66a/27, 66b/12, 66b/13, 66b/21,
 66b/23, 66b/24, 67a/7, 67a/17,
 67b/10, 67b/11, 67b/25, 68a/22,
 68a/23, 69b/21, 70a/3, 70a/9,
 70a/15, 70a/25, 70b/11, 70b/13,
 70b/25, 70b/27, 70b/28, 71a/25,
 71a/28, 71b/3, 71b/4, 71b/23, 72a/4,
 72a/13, 72b/5, 72b/11, 72b/18,
 73a/8, 73a/14, 73a/27, 73a/28,
 73b/3, 74b/4, 75b/25, 76a/22,
 76a/28, 76b/13, 77a/3, 77a/9,
 77a/27, 77b/3, 77b/4, 78a/2, 78a/4,
 78a/13, 78b/15, 78b/17, 78b/24,
 79a/3, 79a/7, 79a/14, 80a/6, 81a/3,

81a/26, 81b/26, 81b/28, 82a/10,
 82b/4, 82b/5, 82b/7, 82b/8, 82b/18,
 82b/19, 82b/20, 82b/24, 83a/2,
 83a/3, 83b/11, 84a/5, 84a/19,
 84b/14, 84b/15, 85a/20, 85a/24,
 85a/27, 86a/11, 86a/23, 86b/21,
 87a/5, 87a/20, 87a/23, 87a/27,
 87b/2, 88a/6, 88a/14, 88a/16,
 88a/18, 88a/21, 88a/26, 88b/14,
 88b/16, 88b/17, 88b/21, 89a/6,
 89a/9, 89a/12, 89a/18, 89b/11,
 89b/17, 89b/27, 89b/28, 90a/9,
 90a/20, 90a/21, 90a/27, 90b/1,
 90b/16, 90b/18, 91a/18, 91a/24,
 91b/22, 92a/2, 92b/10, 92b/26,
 93a/6, 93a/27, 93b/8, 93b/20,
 94b/24, 95a/11, 95a/27, 95a/28,
 95b/23, 95b/27, 96b/26, 97a/4,
 97b/29, 98a/1, 98b/24, 98b/29,
 99a/16, 99a/20, 99b/16, 100a/28,
 40b/25, 72a/3
 z. eyleye 5a/3, 40a/13, 54a/9
 z. ide 15b/22, 23a/29
 z. ideler 42a/24, 44a/26, 92b/23
 z. ider 5a/17, 5a/18, 15b/13, 19a/9,
 31a/28, 31b/6, 35b/9, 35b/10, 51a/3,
 51a/7, 66b/17, 67b/6, 67b/18,
 73a/17, 73a/22, 75a/9, 90a/11,
 94b/27, 95a/17, 96b/16
 z. idüp 15a/23, 85b/7
 z. itme 42a/1
 z. itmeye 42a/1
 z. ola 14a/10, 25b/22, 27a/10,
 39b/1, 41a/4, 41b/12, 44a/10,

46a/15, 47b/18, 50a/2, 51a/18,
56b/29, 60b/10, 60b/20, 64a/14,
64b/1, 64b/9, 65b/7, 73a/16, 79b/26,
85a/14, 95b/15, 95b/18, 99b/11
z. olan 75b/24, 85a/14
z. olduğu 15b/9
z. olmak 14a/12, 91b/13, 94a/26
z. olmaya 29b/21
z. olmaz 53a/14, 70b/24
z. olup 10a/16, 10a/20, 22b/22,
25b/12, 29a/16, 46a/16, 54b/16,
61a/5, 78a/12, 85a/9
z. olur 13a/25, 18a/1, 29b/29,
30a/18, 30a/21, 47a/4, 48b/27,
57a/2, 60a/1, 63b/28, 64a/1, 68a/10,
71b/19, 79b/21, 79b/22, 79b/27,
83a/14, 92b/15, 93a/16, 93b/3,
93b/25, 98a/14
z. virmeyeler 6b/21
z.+dür 4a/29, 8a/16, 8a/17, 8a/26,
15a/10, 16a/26, 16b/19, 18a/17,
18a/23, 18b/8, 21b/13, 22a/27,
23a/7, 23b/7, 23b/12, 24a/20, 25a/6,
26b/13, 28b/26, 30a/22, 31b/13,
32b/11, 34b/21, 38b/28, 39a/25,
39a/26, 42b/21, 43a/19, 44a/23,
45a/24, 47a/14, 47a/26, 51a/1,
52b/6, 53a/19, 54b/29, 55a/4,
56b/13, 56b/18, 56b/22, 56b/24,
57a/17, 60b/28, 61a/16, 61b/21,
63a/25, 63a/29, 63b/19, 64a/14,
65a/13, 67a/1, 67b/8, 67b/9, 67b/10,
67b/12, 67b/13, 67b/14, 67b/16,
67b/17, 67b/18, 67b/28, 68b/4,

68b/11, 68b/18, 69b/13, 69b/20,
70a/14, 70a/22, 71a/8, 72a/22,
73a/15, 73b/18, 73b/20, 76b/29,
78a/16, 82a/9, 84a/1, 86a/4, 86a/14,
86a/16, 86a/17, 89b/28, 89b/29,
90b/12, 91a/21, 96a/25, 97b/14,
98a/21, 98b/9, 100a/18
z.+ye 6b/25, 19a/4

ziyādece *T sf* ziyadece

z. 4b/1, 6b/22, 18a/18, 56b/11,
60a/13, 77b/3

ziyādelik *T ad* ziyade olma durumu

z.+e 5a/23, 54a/5
z.+leri 12b/9, 98b/3

ziyādetin *Ar ad* bk ziyāde

z. 60a/19

zūfā *Ar ad* çördük otu

z. 10b/29, 39b/12, 83b/12, 87a/18,
89a/15

zūfre *Ar ad* göz kapağında çıkan kist

z. 63a/4

zūhūr *Ar ad* ortaya çıkma, belirme

z. -ı tecārib 2b/13
z. it- 7a/3, 14b/23, 15a/1, 38b/21
z.+a gel- 4b/15, 12b/22

zu‘m *Ar ad* kuşku, şüphe

z. iderler 73a/18

zūrevāç *Far ad* bir ağırlı türü

z. 49a/10

zurunbād *Far ad* yabancı zencefil

z. 48b/17

zurzur *T ad* sığırcık kuşu

z. 6a/21, 6a/22

zū- *Ar ön ek* başına getirildiği Arapça sözcüklere “-lı, -li, sahip, malik” anlamlarında birleşik sıfatlar yapan ön ek

z. (zū-şelāş) 50b/22

zübāba *Ar ad* sinek

z. 55a/4

zübān *Ar ad* kurtlar, canavarlar

z. 58b/22, 59a/3

zūkkām *Ar ad* nezle

z.+a 58b/13, 90b/1, 92a/28

zū‘ūkat *Ar ad* acı ve sert olmak, içimi kolay olmamak

z. 8a/9

5. SONUÇ

Terceme-i Mâlâ Tes'iet Tabîb Cehlehû adlı yazma eser, Osmanlı saray katiplerinden Hasan bin Abdurrahman tarafından XVI. yüzyılda tercüme edilmiştir. Söz konusu eserde Arapça, Farsça, Grekçe, İbranice, Latince, Türkçe gibi birçok dile ait bitki, hayvan, hastalık, ilaç, organ ve cevher ile ilgili çeşitli sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Üç nüshası tespit edilen eserin, Süleymaniye Kütüphanesi Hasan Hüsnü Koleksiyonu 1/1360 numarada kaydı bulunan nüshasının ilk yüz (1b-100a) varağı çalışmada temel alınmıştır. Toplam 395 varaktan oluşan eser, nesih yazıyla yazılmış olup genel itibariyle 29 satırdan meydana gelmiştir. Bahsi geçen eserin ilk yüz (1b-100a) varaklık kısmının çeviriyazısı yapıldıktan sonra ses, biçim, yazım ve söz varlığı özellikleri incelenmiş ve dizini oluşturulmuştur.

Yazım, ses ve şekil bilgisi, söz varlığı başlıkları değerlendirildiğinde çalışmadan çıkarılabilecek bazı sonuçlar şu şekildedir:

Metinde hareke kullanımı sınırlı olup bazı ayet, bitki, hayvan ve özel isimler, harekeli gösterilerek sözcüklerin doğru okunması amaçlanmıştır. Özellikle Arapça, Farsça ve Grekçe kökenli bazı sözcüklerin çoğunlukla harekesiz bazen de harekeli olmak üzere kırmızı renkle gösterildiği görülmüştür. Bazı Türkçe sözcüklerin ise sınırlı da olsa harekeli yazıldığı tespit edilmiştir.

Metindeki alıntı sözcüklerin bazılarının yazımında tutarlılığın olmadığı tespit edilmiştir. Mesela Arapça ve Farsça sözcüklerdeki bütün ünlülerin gösterilmediği, s ünsüzü için bazı sözcüklerde ş (ص) harfinin, bazı sözcüklerde ise s (س) ve ş (ث) harflerinin kullanıldığı; ç ünsüzü yerine bazı sözcüklerde (چ) harfinin kullanıldığı, bazen de (ج) harfinin kullanıldığı görülmektedir.

Eserde yer alan bazı Arapça, Farsça, Türkçe ve Yunanca kökenli sözcüklerin müstensih tarafından harekeli gösterildiği, aynı sözcüklerin metnin farklı yerlerinde ise harekesiz olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Yine müstensih kapalı ê'yi harekesiz sözcüklerde bazen esre yerine (ۀ) kullanarak göstermiş, bazen de (ۀ) kullanmamıştır. Metinde “a” ünlüsünün ön sesteki yazımında çoğunlukla elif (ا) harfinin kullanıldığı, bazı sözcüklerde ise “a” ünlüsünün ön sesteki yazımında üstünlü elif (آ) ve medli elif (إ) kullanılmadığı görülmektedir.

İmla konusunda dikkat çeken diğer bir husus ise metindeki ünsüzlerin yazımında karşılaşılan bazı özel durumlardır. Özellikle Türkçe sözcüklerdeki “ç” ve “p” ünsüzlerinin kullanımında bir düzensizliğin olduğu, “ç” ve “p” ünsüzlerinin genel olarak (٢) ve (٣) harfleriyle gösterildiği saptanmıştır.

Eserin kaleme alındığı 16. yüzyıl, Eski Oğuz Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi özelliklerinin gösterildiği bir dönem olarak değerlendirildiğinde, söz konusu dönemin harflerin imlası bakımından standartlaşma sürecinin henüz yaşanmamış olduğu sonucuna varılabilir.

Eserdeki ses ve şekil bilgisi değerlendirildiğinde, Eski Oğuz Türkçesinde kalınlık-incelik uyumunun metindeki Türkçe sözcüklerde sağlam olduğu, düzlük-yuvarlaklık uyumu bakımından ise çeşitli sebeplerden (dudak ünsüzleri, ğ/g ünsüz düşmeleri vb.) ötürü uyum dışında kalan bazı sözcüklerin olduğu görülmektedir.

Bazı sözcüklerin metin Türkçesinden Türkiye Türkçesine doğru söz başı “k, p, t” seslerinin tonlulaşma eğilimde olduğu, Eski Türkçe ile metin Türkçesi arasında yapılan denklik taramalarında ise gerek sözcük başında gerekse sözcük ortasında “ç, k” seslerinin tonlulaşma eğiliminde olduğu görülmektedir. Tonsuzlaşma ses olayında ise metin Türkçesinden Türkiye Türkçesinde doğru söz başı “b, c, d” seslerinin tonsuzlaşma eğiliminde olduğu, Eski Türkçeden metin Türkçesine doğru gerek sözcük başı gerekse sözcük ortasında “b, g, v, z” seslerinin tonsuzlaşma eğiliminde olduğu görülmektedir.

Metinde kullanılan eklerin, metnin tıp metni olması nedeniyle sınırlı sayıda kaldığı ve isim çekim eklerinin tamamının metinde yer almadığı görülmektedir. Çalışma sonucunda metinde isimden isim yapan 19, fiilden isim yapan 15, fiilden fiil yapan 10 ve isimden fiil yapan 6 olmak üzere toplam 50 adet yapım eki belirlenmiştir. Söz konusu eklere eylemsi ekleri dahil edilmemiştir.

Metnin yapısı gereği metinde daha çok teklik ve çokluk 3. şahıs eklerinin kullanıldığı saptanmıştır. Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik eklerinden olan *-IsAr*, *-AvUz* ve *-ğII* ekleri metinde kullanılmamıştır.

Metinde çoğunlukla kullanılan ayrılma hâli eki *+dAn* şeklinde olup Eski Oğuz Türkçesi için karakteristik olmayan *+dIn* ekinin de nadir olarak kullanıldığı görülmektedir.

Metinde kullanılan istek eki (-a/-e), tıp içerikli metinlerin kalıplaşmış yapılarını ifade edebilecek özelliğe sahip olmakla birlikte tavsiyedeki gerekliliği de bildirmektedir. Eski Anadolu Türkçesi döneminde gereklilik kipi eki olarak istek eki kullanılmıştır ancak metinde bu kip daha çok, *-mak gerek* biçimiyle sağlandığı görülmektedir.

Metinde yer alan 4327 madde başı dikkate alındığında Türkçe madde başlarının toplam sayısı 1739 olup, Türkçe sözcüklerin kullanım oranı % 40'tır. Müellifin, eserde farmakolojik terimlerin anlaşılabilirliğini ön planda tutmak amacıyla söz konusu terimlerin karşılıklarını özellikle Türkçe izah ettiği görülmektedir. Metinde yer alan toplam 413 bitki adının 84'ü Türkçe olup, bitki adları bakımından Türkçe sözcüklerin kullanım oranı % 20'dir. Yine eserde geçen hayvan adlarının toplamı 93 olup, söz konusu adların 50'si Türkçedir. Hayvan adlarında Türkçenin kullanım oranı % 53'tür. Tıp terimleri bakımından oldukça önemli bir kaynak niteliği taşıyan bu eser, sözcüklerin ve terimlerin hem Türkçesinin hem döneminde geçerli tıp dilindeki şekillerinin verilmesi bakımından zengin bir dil içeriği görünümüne sahiptir. Arapça, Farsça ve Grekçe sözcüklerin çoğunun Türkçe karşılıklarının eserde yer almış olması, XVI. yüzyılda Türkçenin bir bilim dili olarak birçok bitki, hastalık, ilaç vb. terimlerini karşılayacak güçte olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

- Adivar, A. Adnan. (1991). *Osmanlı Türklerinde İlim*. İstanbul: Remzi Yayınları.
- Ahmet Vefik Paşa. (2000). *Lehçe-i Osmanî*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ahterî Mustafa Efendi. (2009). *Ahterî-i Kebir*. (Haz. Ahmet Kırkkılıç, Yusuf Sancak). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akar, Ali. (2018). *Oğuzların Dili Eski Anadolu Türkçesine Giriş*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Alp, Musa. (2011). “Necîbuddin Es-Semerkindî’nin Akrobazin Adlı Eserinin Tanıtımı ve Değerlendirilmesi”, *Lokman Hekim Dergisi*, 1 (1): 46.
- Aslan Demir, Sema. (2006). “Türkiye Türkçesinin Morfolojisi Üzerine”, S 654, s. 21-25.
- Ay, Ümran. (2010). *Nidâî - Dürri-i Manzûm (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ayverdi, İlhan. (2005). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Banguoğlu, Tahsin. (2015). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Başdaş, Cahit. (2007). “Türkiye Türkçesinde Aslî Uzunluk Belirtileri”, *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları* Volume 2/2 Spring, s. 91-93.
- Bayat, Ali Haydar. (2003). *Tıp Tarihi*. I. Baskı, İzmir: Sade Matbaa.
- Bayat, Ali Haydar. (1993). “Cerrâhiyye-i İlhâniyye”, *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları.
- Bayat, Fuzuli. (2008). *Orta Türkçe Sözlük*. İstanbul: Yalın Yayıncılık.
- Bayraktar, Nesrin. (2000). *Orta Türkçede Fiilimsiler*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- Baytop, Turhan. (1963). *Tıbbî Bitki Adları Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Bozkurt, Fuat. (1995). *Türkiye Türkçesi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi. (1975). *Osmanlı Müellifleri*. C.II. İstanbul: Meral Yayınevi.
- Caferoğlu, Ahmet. (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Coşkun, Volkan. (2010). *Türkçenin Ses Bilgisi*, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Demir, Nurettin ve Yılmaz, Emine. (2011). *Türkçe Ses Bilgisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Devellioğlu, Ferit. (2005). *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Yayınları.
- Dilçin, Cem. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Doğan, İsmail. (2010). *Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri*. Ordu: Süre Yayınevi.
- Doğan, Şaban. (2010). “16. ve 17. Yüzyıl Başlıca Türkçe Tıp Yazmaları ve Bulundukları Kütüphaneler” *Journal of Medical Ethics Law and History*, S 18(3), s. 162-177.
- Duman, Musa. (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Dursunoğlu, Halit. (2017). “Adlandırma, Terimler ve Sınıflandırma Açısından Türkiye Türkçesinde Ünsüzlere Bir Bakış”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, S 65, s. 44-45.
- Ediskun, Haydar (1992), *Türk Dilbilgisi (Sesbilgisi-Biçimbilgisi-Cümlebilgisi)*. İstanbul: Remzi Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican. (1983). *Kars İli Ağızları*, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican. (2016). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, Muharrem. (1995). *Üniversiteler İçin Türk Dili*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Ergin, Muharrem. (2005). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

- Gülensoy, Tuncer. (1993). *Rumeli Ağzlarının Ses Bilgisi Üzerine Bir Deneme (İnceleme-Bibliyografya-Metinler)*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Gülsevin, Gürer ve Boz Erdoğan. (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Gülsevin, Gürer. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin. (Ed.). (2008). *Osmanlı Tıbbî Bilimler Literatürü Tarihi*, (Haz. İhsanoğlu E., Şeşen R., Bekar M.S., Gündüz G., Bulut V.). İstanbul: İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi Yayınları.
- İshâk Bin Mûrad. (2007). *Edviye-i Müfrefe*. (Haz. Canpolat M. ve Önler Z.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İşler, Emrullah ve Özay, İbrahim. (2015). *Türkçe Arapça Kapsamlı Sözlük*. Ankara: Fecr Yayınları.
- Kanar, Mehmet. (2011). *Osmanlıca Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları.
- Karaağaç, Günay. (2001). “Sözlük Yapısı”, *Türk Dili*, S 596 (Ağustos), s. 123-124.
- Karaağaç, Günay. (2015). *Türkçenin Ses Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karol, Sevinç. (1963). *Zooloji Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Karpuz, Hacı Ömer. (2000). *Türkçede Zarflar ‘Türkiye Türkçesi Edebi Dilindeki Zarfların Yapısal ve İşlevsel İncelemesi’*. Denizli: Ege-Doğuş Yayınları.
- Kartallıoğlu, Yavuz. (2011). *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2005). “*Türk Dilinde +ça Eki ve Bu Ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme*”, *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*. C. I. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2005). *Eski Anadolu Türkçesinde İmla-Morfoloji Üzerine Notlar, Türk Dili Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep. (2010). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Korkmaz, Zeynep. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Mutçalı, Serdar. (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Dağarcık Yayınları.
- Mütercim Asım Efendi. (2000). *Burhân-ı Katı* (Haz. Öztürk M. ve Örs D.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Naci, Muallim. (2009). *Lügat-ı Nâcî*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Önler, Zafer. (1999). *Müntehâb-ı Şifâ II (Sözlük)*. İstanbul: Hacı Paşa Simurg Yayınları.
- Özçelik, Sadettin. (2001). *XV. Yüzyılda Yazılmış Bir Tıp Eseri, Kitâbü'l-Mühimmât*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Özek, Faruk. (2014). *Tarihi Türk Lehçelerinde Ünlüler*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Özkan, Mustafa. (2000). *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul: Filiz Kitapevi.
- Öztekin, Zafer. (1992). *Halk Dilinde Sağlık Değişleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Paçacıoğlu, Burhan. (2014). *İlaç ve Bitki Adları Sözlüğü*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Parlatır, İsmail. (2017). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Redhouse James. (2013). *Türkçe/Osmanlıca-İngilizce Redhouse Sözlüğü*. İstanbul: Sev Yayıncılık.
- Sami, Şemseddin. (2010). *Kamus-ı Türki* (Haz. Paşa Yavuzarslan). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sarı, Mevlüt. (1984). *El-Mevârid, Arapça Türkçe Lügat*. İstanbul: İpek Yayınları.
- Sunar, Nuşin. (2014). *Ahmet Bin Bâlî - Mecma'ü'l-Mücerrebât*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Bolu.
- Şahin, Hatice. (2015). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Şeyhülislam Mehmed Esad Efendi. (1999). *Lehçetü'l-Lügat*. (haz. Ahmet Kırkkılıç), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Tekin, Talat ve Ölmez, Mehmet. (2003). *Türk Dilleri Giriş*, İstanbul: Bilgesu Yayınları.
- Tercüme-i Müfredât-ı İbn Baytar*. (2017). İstanbul: Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.
- Timurtaş, Faruk Kadri. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi (XV. Yüzyıl, Gramer-Metin-Sözlük)*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Topaloğlu, Ahmet. (1989). *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tuna, Osman Nedim. (1986). *Türk Dil Bilgisi (Fonetik ve Morfoloji)*. İnönü Üniversitesi, Malatya: Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (1993). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2012). *Yazım Kılavuzu*. 28. bs., Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk, Vahit ve Doğan, Şaban ve Şerifoğlu, Yasin. (2012). *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Yelten, Muhammet. (2019). *Eski Anadolu Türkçesi (Dil Bilgisi ve Metinler)*. İstanbul: Arel Üniversitesi Yayınları.